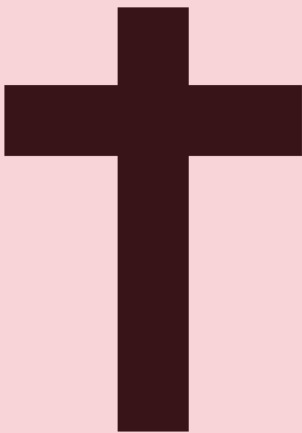

Metĩndjwỳnh Kute
Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560

Contents

Matêu	1
Makô	96
Ruka	149
Djuão rax	245
Metîndjwÿnh Karô	309
Rôma	389
Kôritu kumrêx	435
Atâri Kôritu	478
Garaxa	507
Epexu	524
Pirpu	540
Korxi	550
Texarônika kumrêx	561
Atâri Texarônika	570
Ximoxi kumrêx	575
Atâri Ximoxi	587
Xitu	595
Piremô	600
Mekbê idjaer	603
Xijagu	635
Pedru kumrêx	646
Atâri Pedru	658
Djuão kumrêx	666
Atâri Djuão	677
Djuãoo ino rer	679
Djuda	681
Mÿjja apôx	685

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prĩne Jeju'ã ajarê, rwýk djã kraxrũm ne 'ã ujarênh tẽn àbir djãmã kumê. Matêubê ne Jeju kôt ba djwýnh'ô. Nãm bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djãkam nhỹ nhyam kam Jeju kum kabẽn nhyam tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamê. Kôt bikamênh tẽn rá'ã nhyam Jeju wabi. Nhyam kam prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omũnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'ók no'ók ne.

Matêu nhidji 'ôdjwýbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kady ne ja.

Ruk 3.23

¹ Ba, ibê Matêu ne ba pi'ókkam ar amã ikabẽn jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Metĩndjwýnh ne 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mê. Kute 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nhitepã ar amã ingêt djari arênhho tẽ. O tẽn arým 'ã ar amã pi'ók no'ók gar arên ama. Jeju nhingêtbê ne Dawi. Ne ingêt 'ôdjwýbê Abraão.

² Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djako dji.

Djako dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba: nhyam kam arým aben kukãm Djudamê kamy ar adjuw.

Djudamê kamy ar adjuw nhyam ar arým apôx. Apôx ne kam arým abatành ne ar ba.

³ Nhyam kam Djuda arým Tamaremã Perêmê Djera ar adjuw.

Perêmê Djera ar adjuw nhyam ar arým apôx. Apôx ne arým abatành ne ar ba. Ar ba: nhyam kam Perê arým Êrô dji.

Êrô dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Arão dji.

Arão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arým Amĩnadabi dji.

Amĩnadabi dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Naxô dji.

Naxô dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Xamão dji.

Xamão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arým Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djexe dji.

Djexe dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arým Dawi dji.

Dawi dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým kubê bẽnjadjwýr rax. Ar ba:n kam arým Urij prômã Xaromão dji.

Xaromão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arÿm Robowão dji.

Robowão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Abij dji.

Abij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adja dji.

Adja dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arÿm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorão dji.

Djorão dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Udji dji.

Udji dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arÿm Djotão dji.

Djotão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Djotão ar ba:n arÿm Akadji dji.

Akadji dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Edjekij dji.

Edjekij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arÿm Manaxe dji.

Manaxe dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Amõ dji.

Amõ dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djoxij dji.

Djoxij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arÿm Djekonijmẽ kamy ar adjuw.

Djekonijmẽ kamy ar adjuw nhym ar arÿm apõx. Apõx ne kam arÿm abatànħ ne ar ba. Nhym kam me kurẽ djwÿnh arÿm mebẽ idjaer'ÿr prõt ne kam me pa 'amÿn meo mõ. Me pardja'ã meo mõ. Krÿrxbê Babirõnij'ÿr meo mõn meo bõx.

¹² Nhym me krÿrxbê Babirõnijkam ar ba: nhym kam Djekonij arÿm Xarati dji.

Xarati dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorba dji.

Djorba dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

¹³ Ar ba:n arÿm Abidji dji.

Abidji dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Eriki dji.

Eriki dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adjõ dji.

Adjõ dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

¹⁴ Ar ba:n arÿm Xadoki dji.

Xadoki dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Akĩ dji.

Akĩ dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Eriju dji.

Eriju dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba.

¹⁵ Ar ba:n arÿm Erijdjõ dji.

Erijdjõ dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Matã dji.

Matã dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.

Djako dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba.

¹⁶ Ar ba:n arým Jódje dji.

Jódje dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ne kam arým kubê Marij mjên.

Ne kam arým Jeju'yr o bôx. Marij kurüm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba.

Be, Jeju ngingêt'ã ujarênñ ne ja. Jejubê ne me õ Bêñjadwýrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

¹⁷ Be, Abraão krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyr me aben nHITEPã ar'ã akre: nhyr ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx nhyr me kam Dawi'yr o bôx. Nhyr kam Dawi krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyr me aben nHITEPã ar'ã akre: nhyr ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhyr me kam arým me kurê djwýnh kute mebê idjaer pytar'yr o bôx. Me me utàn krĩraxbê Babirônij'yr meo bôx. Nhyr kam me krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyr me aben nHITEPã ar'ã akre: nhyr ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhyr me kam arým Kritu'yr o bôx. Metĩndjwýnh kute 'ã Bêñjadwýrbê kumkati mênkhôt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nã kurüm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸ Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarê. Nã kurüm kator'ã ajarê. Nãbê ne Marij. Metĩndjwýnh Karõ ne Marij'yr bôx nhyr arým tujarõ. Marij tujarõ kêtiri ne Jódje arým amim kum kabên nhyr me kunĩ kuma. Nãm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nõr kêt. Nhyr kam arým tujarõ. Tujarõ nhyr arým omũ.

¹⁹ Ne kam bit kute kangamã. Jódje mexkam bit kute me kãxã kangamãn amim karõo nhýn amim,

—Ne ba ren me krãptĩ nhipõkri kanga nhyr ren me arým kam ngyrk ne. Ba me krãptĩ kãxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane.

²⁰ Nãm ã amim anhýro nhýn kam nõn arým ngõr. Ngõr nhyr aêrbê Bêñjadwýr djwýnh kadjy mrãnñ djwýnh'õ arým 'yr bôx nhyr õtkam arým omũ. Nhyr kum,

—Jódje, Dawi tãmdjwý, arým aprõ tujarõkam kwãrĩk wãnh adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga i tu 'yr amõrkumrêx. Djãm axwe? Kati. Metĩndjwýnh Karõ ne 'yr bôx nhyr arým tujarõ.

²¹ Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarê. Mýkam dja ga kum ja jarê? Bir, dja õ me wýnh axwebê me utã. Kam dja ga kum Jeju jarê. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnñ djwýnh'õ Jõdjemã ane. Mýj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utãr djwýnh'ã ne amijakre.

²²⁻²³ Amrêbê: ne Bêñjadwýr djwýnh Jeju nã tujarõ'ã ajarê. Kabên jarênñ djwýnhmã 'ã ajarê. Nhyr arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me kurerer'õ, me'õ kraxje kute o nõr kêtja dja arým tujarõ nhyr i kra ruw. Nhyr me arým idji'ã abenmã kum, ‘Emane’, anhýro ba.”

Nãm ã kabên jarênñ djwýnh Bêñjadwýr djwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyr kam me aben djô'ã arênho mõ:n arênho mõr tãmtã arým 'yr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým tujarõkumrêx. Kraxje me'õ kute o nõr kêtka

arým tujarôkumrêx. Me kute me bakukâmâremã 'ã ujarênh kôt arým ã tujarôo ane. Kabên jarênh djwýnh ne me bakukâmâremã kum,

–Nhy m me arým idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhÿro ba. Be, ne ren me me bakabênkôt idjibê Emane'ã abenmã kum,

–Kubê ne me banhõ Metîndjwýnh. Me banhõ Metîndjwýnh arým me baro'ã ar ba. Nãm ã kabên jarênh djwýnh me bakukâmâremã ane.

²⁴ Metîndjwýnh kadjy mrân h djwýnh prõ'ã Jôdjemã karôn arým kum karõ pa. Nhy m arým krã kato. Ne kam arým kabên kôt prõ'ÿr mõ.

²⁵ Nãm 'ÿr mör kajgon ikõ'ã ikwã kêt. Kra rwýkkambit ne ikõ'ã ikwã. Nãm 'ÿr mör kajgo nhy m kam arým kra kutewa ruw nhy m kumÿ. Kumÿ nhy m arým kum Jeju jarê.

2

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarênh kadjy ne ja.

¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apõx djã kurüm tẽ. Tẽ: nhy m arým akati krãptĩ apêx nhy m ar arým Djeruxarêkam bõx. Pykabê Djudêjakam krĩrãxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bênjadjwÿr rãxbê Erodji memã ÿrri ne ruw.

² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bõx ne arým me kukjêro tẽ. Ar memã kum,

–Nhÿnh ne me'õ prĩreja? Dja kubê mebê idjaer nhõ Bênjadjwÿr rãx. Kanhêtire kute rwýk'ã amijakre ne bar arým omũ. Myt apõx djã'ãnh ne bar omũn kam amrê 'ÿr tẽn arým bõx. Ije kum rãx jarênhmã bõx, ane. Nãm ar ã memã anhÿro tẽmo ane.

³ Memã anhÿro tẽ: nhy m arým bênjadjwÿr rãxbê Erodji kuma, me kute ar arênhja ma. Kuman arým axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunĩdjwÿ axwe: umar ne.

⁴ Nhy m kam Erodji arým amiwÿr me rũnh 'uw. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bênjadjwÿrmẽ Môjdê kukràdjã mar djwýnhmẽ amiwÿr me ku'uw ne amijã meo akuprõ. Ne kam arým abej me kukjêro nhÿn memã kum,

–Nhÿnh ne Kritu rwýkmã? Nhÿnh ne Kritu rwýk djãja? ane. Metîndjwýnh kute 'ã Bênjadjwÿrbê kumkati mênhkôt ne me kum Kritu jarê.

⁵ Nãm Erodji memã ane nhy m me kum,

–Pykabê Djudêjakam krĩbê Berêkam ne rwýk djã.

⁶ Amrêbê: ne Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnhmã arê. Kritu rwýk djã'ã kum ajarê. Nhy m kukwakam me bakukâmâremã 'ã ajarê. Me krĩmã arên kum,

“Pykabê Djudêjakam krĩbê Berê, amã ne ba ikabên ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bênjadjwÿr rãx pyrãk. Djudêjakam me bênjadjwÿr kunĩ dja amã arãx jarê. Mÿkam?

Bir, akam dja me'õ prĩre ruw ne ï arým bênjadjwÿr rãx. Ne arým inhõ mebê idjaer pumũn meo ba.

Dja meo ba kute mrãmri ne mryki'ãtomtio ba djwýnh kute õ mryo ba pyrãk”, ane.

Nãm kabên jarênh djwýnh ã me bakukâmâremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Berêkam Kritu rwýkja pumũ. Pi'ók jakôt ne bar arým omũ. Nãm me rũnh ã Erodjimã ane.

⁷ Nhy m kam bênjadjwÿr Erodji amipdjun amiwÿr ar kute kanhêtire mar 'uw nhy m ar arým 'ÿr bõx. 'ÿr bõx nhy m me kãxã arkum,

—Nhÿnhjakam ne kanhêtire amirît djà? Mÿj ne kanhêtire kute amirît'ã amex kute? ane. Nhyam ar arÿm prÿne kum arê.

⁸ Nhyam kam arÿm Berêmã ar anon arkum,

—Aje. Dja gar tÿn prÿne me'õ prÿre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrê iwÿr tÿn imã 'ã ajarê. Badjwÿ 'ÿr itÿm ne ije kum rax jarÿnh prãmkumrêx. Aj mã, ane.

⁹ Nhyam ar bÿnjadjwÿr rax kabÿn mar pan arÿm 'ÿr tÿ. 'ÿr tÿ: nhyam ar aêrbê kanhêtireja mō. Tãm ne ar myt apōx djà'ãnh omũ. Arÿm ar kukãm mō. Nãm ar kukãm mō:n arÿm iby arek wajêt. Prÿre rwÿkja nhiby arek wajêt nhyam ar arÿm omũ.

¹⁰ Omũn arÿm kÿ:nhkumrêx.

¹¹ Ne kôt tÿ:n arÿm ũrkwã'ÿr bōx. Ne kam arÿm wadjàn prÿreja pumũ. Nã Marij ne kumÿn o nhÿ nhyam ar omũ. Ne kam amikajgo man arÿm amijo ngriren parbê tu mÿrbê rôrōk ne. Parbê kum rax jarÿnho ikwã. Ne kam arÿm kãjmã krÿn arÿm nêkrêx 'ãpre bōn kum adjuw. Kÿn karÿrmê pÿ djur, me kute kuwykam rÿnh nhyam kudjÿjamê me kudjÿ djabê mirajamê ne ar kum adjuw.

¹² Ne kam kãjmã djan pry 'õdjwÿ kôt akubyn ar õ pykamã tÿ. Me'õ ne ar biptirkam arkum,

—Kwãrÿk wãnh akubyn Erodji'ÿr atÿm kêt, ane nhyam kam ar akubyn Erodji jaã'ã tÿ. Tÿ:n arÿm ar õ pykakam bōx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³ Nãm ar kute kanhêtire marja tÿ nhyam kam Jôdje arÿm ngōr. Ngōr nhyam ê, arÿm Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ bōx ne kum,

—Kãjmã djan amibêx ne prÿremê nã aro akaton amũ pykabê Edjitemã aro tÿ. Erodji kute prÿre bÿnmã kute abej 'ÿr. Dja gar Edjitemã tÿn bōx ne arek kam ar aba. Ije amã arÿnhkambit dja gar akubyn tÿ, ane.

¹⁴ Nãm kum ane nhyam arÿm kãjmã dja. Nhyam akamãt kô rã'ã nhyam arÿm prÿremê nã aro tÿ. Pykabê Edjitu'ÿr ne aro tÿn aro bōx. Ne kam ar arek kam ar ba.

¹⁵ Amrêbê: ne Bÿnjadjwÿr djwÿnh ar Edjitu'ÿr tÿm'ã ajarê. Kabÿn jarÿnh djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhyam arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum, “Bÿnjadjwÿr djwÿnh ne me amã, ‘Ba ne ba ikra ‘uw nhyam arÿm Edjitu kurũm kato.’ Nãm ã me amã ane.”

Nãm ã kabÿn jarÿnh djwÿnh me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djõ'ã arÿnho mō:n arÿnho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bōx. Tũ:mrãm me bakamin-grãnyrekam Jôdje ar arÿm Edjitu'ÿr tÿ. Me bakukãmãremã 'ã ujarÿnh kôt ar arÿm Edjitu'ÿr tÿ. Arÿm Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurũm tÿ.

¹⁶ Jôdje ar Edjitu'ÿr tÿ nhyam Erodji arÿm ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

—Je tô mÿkam ne ar imã 'êx ne iwÿr bōx kêt? ane. Nãm anen arÿm ngry:k ne. Ne amim,

—Amũ akati ja'ã ne ar kute kanhêtire mar imã, “Bÿnjadjwÿr rwÿk ny'ã kanhêtire katorja'ã ne arÿm amex amãnhkrut apêx bar omũ”, ane. Be, kanhêtire kator'ã amex amãnhkrut apêx kôt godja bÿnjadjwÿr rwÿk ny'ã arÿm amex amãnhkrut ne apêx jabej. Nãm ã amim anen arÿm õ krãkamngōnhmã kum,

—Me on Berêkam me prÿre nhimex. Bu'ã Berê nhō pyka kunÿkôtdjwÿ dja ga me me prÿre nhimex. Mybit dja ga me kunÿ nhimex. Me prÿre rwÿk'ã amex amãnhkrut apêx nhÿjukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji õ

krâkamngônhmâ ane nhyim me arým me prîre'ÿr môn me imexo mô. Me imexo môn arým me imex pa. Nhyim me arým amak djâje mÿro kumex.

¹⁷ Amrêbê: ne Metîndjwÿnh me mÿr kumex'â ajarê. Kabên jarênh djwÿnhbê Djermimâ 'â ajarê. Nhyim arým kukwakam me bakukâmâremâ kum,

¹⁸ "Ota krîbê Ramakam me mu:w ne kâj bê amra:.

Rakeu krao amak djâje me mu:w.

Kra arým kubê kêt kam ne me te kute memâ kaprî kwÿ ngrimâ."

Nâm â kabên jarênh djwÿnh Metîndjwÿnh kukwakam me bakukâmâremâ ane. Nhyim kam me aben djô'â arênhô mô:n arênhô môr tâmtâ arým 'ÿr o bôx. Tû:mrâm me bakamingrânÿrekam ne me arým mÿro kumex. Krâkamngôn arým me prîre nhimek ne nhyim me arým amak djâje mÿro kumex. Djermi kute me bakukâmâremâ 'â ujarênh kôt me arým â mÿro ane.

Nadjare'ÿr akêx'â ujarênh.

¹⁹ Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhyim kam Erodji arým ty. Ty nhyim kam Jôdje arým biptiro nô. Biptiro nô nhyim Metîndjwÿnh kadjy mrânê djwÿnh'ô arým kum amijo amirît ne kum,

²⁰ —Kâjmâ djan prîremê nâ aro tê. Me abê idjaer nhô pyka'ÿr aro tê. Me kute bit prîre bîn prâmja ne me arým ty, ane.

²¹ Nhyim kam Jôdje arým kâjmâ djan prîremê nâ aro tê. Aro tèn amû me bê idjaer nhô pyka'ÿr aro tê. 'ÿr aro tê:n arým 'ÿr aro bôx.

²² 'ÿr aro bôx nhyim me arým kum,

—Erodji kra Akireu arým pykabê Djudêjakam bâm pânê memâ bënjadwÿr, ane. Nâm me Jôdjemâ ane nhyim arým kum uman Djudêja'ÿr tèm prâm kêt. Ne kam ôt kam me'ô arým nêje kukrà. Nhyim kuman arým pykabê Djudêja nhibej tèn kam pykabê Garrêjakam bôx.

²³ Ne ajte tê:n arým krîraxbê Nadjarekam bôx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhyim kam Jeju arým kam abatânh ne. Amrêbê: ne Metîndjwÿnh ja'â ajarê. Jeju Nadjarekam abatânh'â ajarê. Kabên jarênh djwÿnhmâ 'â ajarê. Nhyim arým kukwakam me bakukâmâremâ kum,

"Dja me abenmâ 'â, 'Nadjarekam ne abatânh djâ', anhÿro ba."

Nâm â ujarênh djwÿnh Metîndjwÿnh kukwakam me bakukâmâremâ ane. Nhyim kam me aben djô'â arênhô mô:n arênhô môr tâmtâ arým 'ÿr o bôx. Tû:mrâm me bakamingrânÿrekam arým 'ÿr o bôx nhyim Jeju arým Nadjarekam abatânh ne. Me bakukâmâremâ 'â ujarênh kôt ne arým Nadjarekam abatânh ne.

3

Djuão kute Jeju kutêp me akre'â ujarênh.

Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19

¹ Jeju Nadjarekam ar ba: nhyim kam ngômâ me angjênh djwÿnhbê Djuão arým bôx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ÿr ban bôxo kumex nhyim ar me akreo ba.

² Nâm memâ kum,

—Me amikam akaprîren wânê ajaxwemâ anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Arým kâjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr. Nâm â Djuão memâ ane.

³ Amrêbê: ne Metîndjwÿnh Djuão kukâm 'â ajarê. 'Ã ujarênh djwÿnhbê Idjaijmâ 'â ajarê. Nhyim arým kukwakam me bakukâmâremâ kum,

“Me'ô dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum, 'Me apa. Ê, on Bēnjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute bēnjadjwÿr rax kutêp pryô mex ne kute kum katàt pry jadjwÿrja pyrãk', ane.

Dja ã ujarēnh djwÿnh Bēnjadjwÿr djwÿnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arēnhô mō:m arēnhô mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bōx. Tũmrãm 'ÿr o bōx nhyam Djuão arÿm kato. Me bakamingrãnyrekam katon arÿm ã me akreo bao ane. Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarēnh kôt Djuão arÿm katon ã me akreo ane.

⁴ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kĩ nhipêxo kubêkãn angij ne mry kào amikrax pren krytkanhê kun menh kangôo ikô.

⁵ Nhyam kam krĩraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ÿr bōxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam me jadjwÿ Djuão'ÿr bōxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwÿ 'ÿr bōxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ÿr ban bō:xo dja.

⁶ Ne kam amijaxwe kôt amijarēn memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tũm krãptĩ. Arÿm imã kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhyam kam ngô raxbê Djodãokam mã Metĩndjwÿnhmã me angij.

⁷ Nhyam kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krãptĩ arÿm Djuão'ÿr bōxo dja. Nhyam me omũn memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mÿj me'ô got ne me amã Metĩndjwÿnh gryk nhô akati jarê ga me umaje iwÿr aprôt kajgo?

⁸ On katàt amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhirern aje Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx jabej gê me me amã kato. Ne kam me akam kĩnhkumrêx kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kĩnhja pyrãk.

⁹ Kwãrĩk wãnh me anhôkre kadjwÿnhbê anhingêt kukãmãre Abraãoo adjãmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwÿ. Dja Metĩndjwÿnh me ikam gryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingêt kukãmãre Abraãokôt Metĩndjwÿnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikēnh kêtumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ga me ã anhÿr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwÿ nhyam Metĩndjwÿnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraão tãmdjwÿ prãm jabej ren tu kēnjao itun o amim Abraão tãmdjwÿ nhipêx nhyam me ren tu katon kumex.

¹⁰ Ê, mrãmri arÿm 'ÿr. Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarēnh nhô akati arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne pidjô apÿnh abenkam ô kêt nhyam me kute kãr ne o mrãnh ne kute kuwykam rēnhja pyrãk. Arÿm ne Metĩndjwÿnh me ajã pidjô djô kêt jakren arÿm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikēnh 'ÿr. Dja me ajo mōn kuwykam me amê. Arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne me'ô kute pidjômã 'ÿr kadjy kute parbê kãxkrãkô mÿnh ne o ãm pyrãk.

¹¹ Mrãmri ba ne ba ngômãbit me ajangij. Ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx ba ngômãbit me ajangij. Nhyam be, itotokbê ne me'ô bōxmã. Me'ô tãm ne raxo kute amũ ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ÿr ibikamēnh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhībôn ije kum parkà 'ã pre bōnh ne o itēm prãmje. Be, ãm irax ba ren arÿm kum apê. Nhyam be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arÿm bōx 'ÿr. Djãm ngômã kute me ajangjēnhmã? Kati. Tãm dja bōx ne kam

me awÿr Metÿndjwÿnh Karô jano. Katàt me aje amijo ababit'ÿr dja ano kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arënhmã.

¹² Gêdja bôx ne kam kute mrãmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bàygogore ka'uk ne kute kam mÿm 'ynhî, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykàjao tèm ne kute kuwykam mënň nhyň xêtja pyrãk. Dja me'ôja bôx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhyň kuwyja dja pôk rã'ã: rã'ãn apêx kêtukumrêx. Nhyň be, me mex, me katàt kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mÿm meo atom. Meo atom ne kãjkwakam ô pykamã meo mô gé me kam kam kÿnhkumrêx ne ar ba. Arÿm kute meo anhÿr 'ÿr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

Djuão kute ngômã Jeju jadjà:

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³ Kam Jeju arÿm pykabê Garrêja kurÿm tê. Tê:n arÿm ngôbê Djodão'ÿr bôx. Nãm 'ÿr bôx ne arÿm Djuão'ÿr bôx. Kute Metÿndjwÿnhmã ngômã adjãrmã ne 'ÿr bôx.

¹⁴ Nhyň kum,

—Djãm ba ije ngômã adjãrmã? Kati. Ba ne ga ren Metÿndjwÿnhmã ngômã ijadjã, ane.

¹⁵ Nhyň kum,

—Kati, kwãrik rã'ã. Metÿndjwÿnh kute gu bamã katàt baje amijo baba'ã karô kôt dja gu prïne katàt amijo baba. Kam dja kÿnhkumrêx. Kam dja ga on ngômã ijadjã, ane.

¹⁶ Nhyň arÿm ngômã adjã. Nhyň kam wabin dja nhyň aêrbê kãjkwa arÿm aben bê ajkij. Aben bê ajkij nhyň me kute omÿnh kadjy Metÿndjwÿnh Karô kute tut pyrãk arÿm 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. 'ã tÿm nhyň Djuão arÿm omÿ.

¹⁷ Nhyň ê, arÿm kãjkwa kurÿm Metÿndjwÿnh memã kabën ne memã kum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikÿnhkumrêx. Nãm ã Metÿndjwÿnh Kra'ã memã ane.

4

Xatanaj te kute axwe'ã Jejumã àpnên.

Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹ Nhyň kam Metÿndjwÿnh Karô kapôt kukritmã Jejuo katon o mô. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mënňmã kum apnê. Ja kadjy ne o mô.

² Nhyň kam Jeju Metÿndjwÿnhmã amijajbu. Nãm amijajburo dja: nhyň 'ã akatibê 40 apêx. Nhyň kam arÿm kum prã:m ne.

³ Nhyň kam me axwe'ã memã àpnên djwÿnhbê Xatanaj arÿm 'ÿr tën 'ÿr bôx. Nãm bit kute amikôt o ba nhyň kôt axwemã 'ÿr bôx. Ne kam kum,

—Ê, goja abê Metÿndjwÿnh Krakumrêx jabej ne goja kënjamã akabën gé goja kubê djwÿ ga krê, ane. Nãm Xatanaj ã Jejumã ane.

⁴ Nhyň kam kum,

—Kati. Mÿkam? Bir, Metÿndjwÿnh ne amrêbê: me ikukãmãremã kum, "Djãm djwÿobit dja me amityx ne tÿn ne ar ba?"

Kati. Metÿndjwÿnh kabênodjwÿ dja me amityx ne tÿn ne ar ba, kabën kunïo." Nãm ã Metÿndjwÿnh me ikukãmãremã ane nhyň me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Ije Metÿndjwÿnh kabën ja markam ije akabênkôt këno djwÿ prãm kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

⁵ Nhyam kam Xatanaj Djeruxarê'ÿr o tẽn o bôx. Krîrax jamã ne me kum, "Metîndjwÿnh nhô krîrax", ane. Nãm o bôx ne o tẽn Metîndjwÿnh nhô kikreti'ÿr o bôx. Ne kam o tẽn o wabin kikreti nhimôk'ÿr o bôx ne anhã'ã kudja.

⁶ Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metîndjwÿnh Krakumrêx jabej goja rûm tẽn ato. Amrêbê: ne me akukãmãre amã arê. Metîndjwÿnh kukwakam amã arên amã, "Dja ba ajã ikadji mrãnh djwÿnhmã karô.

Dja me atêmkôt amã ikra dja gê kên'ô apar ngãnh kêtumrêx."

Nãm ã Metîndjwÿnh me akukãmãre amã ane nhyam me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ajrã, rûm tẽn ato gê goja me atêmkôt amã ikra dja, ane.

⁷ Nhyam Jeju kum,

—Kati. Mÿkam? Bir, ba ajte amã arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukãmãre memã arê. Metîndjwÿnh kukwakam memã arên memã kum, "Kwãrîk wãnh Bênjadjwÿr djwÿnh, Atîndjwÿnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt", ane.

Nãm ã Metîndjwÿnh me ikukãmãremã ane nhyam me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ije Metîndjwÿnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rûm itêm ne idjator prãm kêt, ane.

⁸ Nhyam Xatanaj ajte o tẽn krãnh prêkti nhimôk'ÿr o wabi nhyam dja. Nhyam kam apÿnh pyka djari nhyam Xatanaj arÿm kum kunî jakreo dja. Ne apÿnh bênjadjwÿr kute meo ba djari kum me kunî jakreo dja. Nhyam apÿnh me ô mÿjja rûnh ne uma djari nhyam kum me kunî jakreo dja nhyam arÿm kunî pumû.

⁹ Nhyam kam kum,

—Ba amã ja kunî kanga. Ba amã me ô mÿjja rûnh ne uma kunî kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kônkh akônkrão nhÿn imã irax jarê ba arÿm amã kungã. Ba amã kunî ngã ga arÿm idjô'ã o aminhôn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhyam Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rûm imã akãx. Djãm ije akuka kônkh ikônkrão inhÿrmã ne ije amã arax jarênhmã? Arkati. Mÿkam? Bir, amrêbê: me ikukãmãre memã arê. Metîndjwÿnh kukwakam memã arên memã kum,

"Bênjadjwÿr djwÿnh, Atîndjwÿnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê.

Kwãrîk wãnh atemã 'ômã rax jarênh kêt."

Nãm ã Metîndjwÿnh me ikukãmãremã ane nhyam me 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ije Metîndjwÿnh kabên ja markam ne ba ije akuka kônkh ikônkrão inhÿr ne ije amã arax jarênh prãm kêt, ane.

¹¹ Nhyam kam Xatanaj arÿm kum kãx ne mã tẽ. Nhyam kam kadjy mrãnh djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.

Mak 1.14; Ruk 4.14

¹² Nhyam kam Jeju arÿm tẽ. Tẽn pykabê Garrêjakam bôx. Me arÿm kute Djuãoo tÿm ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bôx.

¹³ Nãm Garrêjakam krîraxbê Nadjarekam bôx. Ne kam kurûm katon kam amû krîraxbê Kapanakam tẽn bôx ne nhÿ. Imôti mÿrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'ã pykamã Djeburômê Naptar jarênh. Kam ne krîraxbê Kapana dja.

¹⁴ Amrêbê: ne ujarênh djwÿnhbê Idjaij me bakukãmãremã arê. Jeju Kapanajakam bôx jarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne Idjaij memã arên memã kum,

¹⁵ "Pykabê Djeburô, pykabê Naptar. Imôti'ÿr pyka. Ngôbê Djodão nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhõ pyka jamã ne me kum Garrêja jarê.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrãnh punu:re kute mrãmri ne akamàt kô tykkam me mrãnh punu pyràk.

Me ja ne me arým me'õ me: xkumrêx pumũ kute mrãmri ne me kute memã irã djã rax pumũnh pyràk.

Pyka jakam ne me kaprĩre ne ar ba. Kute mrãmri ne me on tyk karõ kaprĩn ar ba pyràk.

Me ja ne me arým me'õ me: xkumrêx pumũn kĩnhkumrêx ne. Me kĩnhkumrêx kute mrãmri ne aje arngrokam me kĩnh pyràk", ane.

Nãm Idjaj ã me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arým Kapanakam bõx. Me: xkumrêx ne arým kam bõx. Idjaj kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne bõx.

¹⁷ Ne kam arým kãj bê me akremo krax. Ne amijã memã kum,

—Amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metũndjwýnh 'yr amijo akêx. Arým kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba 'yr. Nãm ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikôt me kamênh.

Mak 1.16; Ruk 5.1

¹⁸ Nhyam kam Garrêjakam Jeju imôti mýrbê tẽ. Nhyam Ximãomẽ Ångre ar axikôt katorja ngõkam ar kryre rênho ba nhyam arým ar omũ. Ximãomã ne me Pedru jarê. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm.

¹⁹ Nãm ar ar kryre rênho ba nhyam Jeju arkum,

—On ar mã ikôt ajkamẽ. Jakam dja gar ikôt me kamênhõ aba kute mrãmri ne ar aje tep pynênhõ aba pyràk, ane.

²⁰ Nhyam ar on amikôt kryre mên arým mã Jeju kôt ajkamẽ.

²¹ Nhyam ãm ajbir tẽ nhyam Xijagumẽ Djuão ar kãkam nhý nhyam arým ar omũ. Ar axikôt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumẽ ne ar amim kryreo mexo nhý. Nãm ar omũn arým kãj bê amikôt ar ku'uw.

²² Nhyam bãm Djebedêu kãkam nhý nhyam ar arým wãnh kum iren mã Jeju kôt ajkamẽ.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

²³ Nhyam kam Jeju Garrêjakam pyka kunĩkôt memã kukràdjã jarênhõ ba. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djãri memã arênhõ ba. Ne kãj bê ujarênh ny jarênhõ ba. Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã memã ujarênh ar ba. Ne kam arým apýnh me kanême me punuo mexo ba.

²⁴ Nhyam me arým arênh kumex. Pykabê Xirijkam ne me prĩne me kunĩmã arênhõ ipõk ne. Arênhõ ipõk nhyam me kunĩ arým Jeju jarênh ma. Ne kam arým 'yr me punu kunõ bõx. Apýnh me kanê djãri meo bõx. Aje apýnh me tokry djãri meo bõx. Nhyam me kwý me karõ punu kute meo baja nhyam me meo bõx. Nhyam me kwý me tyk kute meo baja nhyam me meo bõx. Nhyam me kwý akry nhyam me meo bõx. Nhyam kam arým me kunõ mex.

²⁵ Nhyam kam me krãptĩ: arým 'yr bõx ne kôt ar ba. Pykabê Garrêja kurũm, pyka nhidjibê Krĩraxbê 10 kurũm, krĩraxbê Djeruxarê kurũm, pykabê Djudêja kurũm, ngõbê Djodão nhjukri pyka kurũm ne me bõx ne kôt ar ba.

5

Me kînh'ã ujarênh.

Ruk 6.20

¹ Kam ne me krãptî: Jeju kôt ar ba nhyim me omû. Ne kam arÿm krãnh'ã tẽn wabi. Wabin arÿm nhÿ. Nhÿ nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne nhÿ.

² Nhyim arÿm arkum amikabên jarênhmo krax ne kum,

³ —Ë, djãm me kute amim, “Ikajgo”, anhÿro baja djãm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh amim me utàn meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁴ Djãm me mÿr baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwÿnh ï meo kînhkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁵ Djãm me kabôt katija kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï pykakam mÿjja kunîo ô. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁶ Me kute memã kum, “Ba on Metîndjwÿnhmã ijaxwe kêt”, anhÿro ba ne kute katât amijo ba prã:mja djãm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï axwe kêt'ÿr bôxkumrêx ne arÿm prîne Metîndjwÿnhmã mexkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁷ Djãm me ukaprîja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwÿnh kum me kaprîkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁸ Djãm me kute amikam axwe'ô mar kêtja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me Metîndjwÿnh pumû. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁹ Djãm me kute aben ñeje me kukrào baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metîndjwÿnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kî:nhkumrêx.

¹⁰ Me katât kute amijo baja dja me te katât nhyim me arÿm meo ajkê. Me katât kute amijo bakam meo ajkê. Djãm kam me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.

¹¹ Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kôt ar amijo aba nhyim me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytã, apÿnh ar ajaxwe djario ar apytã. Djãm kam ar akaprî got? Kati, Mÿkam? Bir, kâjkwakam akînh djã raxkam.

¹² Dja gar tu akînhkumrêx ne kam akînh kati. Mÿkam? Bir, dja Metîndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kâjkwakam gêdja amã o pãnh mex ne. Kâjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akînh kati. Nãm me tûmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnho bikênho bao ane. Ga, arÿm kam kâjkwakam me kînhkumrêxja pumû, ane.

Kadjwanhîmê kurwÿ djã'ã ujarênh.

Mak 9.50; Ruk 14.34

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhî pyrãk. Kadjwanhî kute ômrôo mex pyrãk ar gadjwÿ dja gar ajmã akute kêt ne akabên mexkumrêx ne ar aba nhyim ar abu'ã me ja kwÿ ar akudjwa arÿm mex jabej. Dja kadjwanhîkam akry apêx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arÿm mÿjja akry kadjy punukumrêx. Godja punukam me kum kînh kêt ne arÿm rûm kapî. Kapî nhyim me arÿm 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwÿ godja gar memã kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”, ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arÿm apunu. Apunu nhyim me arÿm kum ar akînh kêt ne ar apunukôt kum Metîndjwÿnhdjwÿ kînh kêt.

14 Ar aje mrãmri ne pyka kunĩkôt me kurwý djá pyræk. Ga, krĩraxja pumũ. Djãm krãnhre'ã me kute krĩrax nhĩpêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwý kwãrik wãnh ikam apijãm kêt ne ikôt adjukaprĩ.

15 Ngõnhpõkdjwý. Djãm me kute kum angjênh ne kute mýjja 'õkôt o bipdjur got? Kãnoipõko 'ã pro got? Kati. Ngõnhpõk ne me kum angij ne tu parkam, kênhkam umjuw nhym me kunĩmã kikrê kre kurwýo ku'ê.

16 Ar gadjwý kwãrik wãnh ikam apijãm kêt. Ar abê me kurwý djá pyræk ne ar adjukaprĩ. Dja me ar adjukaprĩ pumũn arým kãjkwakam ar Abãmmã rax jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjã'ã ujarênh.

Ruk 16.16

17 Ne kam ajte arkum,

–Kwãrik wãnh ijã amim, “Be, mýj kadjy ne Jeju bõx? Bir, kute memã kum, ‘Kwãrik wãnh jakam Môjdjê kabênja mar kêt. Ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh 'õdjwý kabênja kwãrik wãnh mar kêt.’ Kute ã memã anhýro ba kadjy ne bõx”, ane. Kwãrik wãnh ijã ã amim anhýr kêt. Djãm ije ja jarênhmã? Kati. Mýkam? Bir, me amrêbê: me bakukãmãremã ijã ajarê. Nhym me aben djõ'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Ba kam arým me kute amrêbê: ijã ujarênh kôt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijã ujarênh kôt ije amijo anhýr kadjy ne ba bõx. Kam ije ar kabên markumrêx ne ije ar'ã anhýr prãm kêt.

18 Dja te Metĩndjwýnh kabên kukràdjã kwý'ã pi'õk no'õk kryre ne te apýnh mýrbê kyx djãri'ã pi'õk no'õk kryre djãm 'õ kajgomã? Kati. Dja 'õ kajgo kêt. Kabên'ã pi'õk no'õk kôt dja mýjja apõxkumrêx. Kôt dja mýjja kunĩ apõx tẽ:n prĩne apõx mexkumrêx. Kabên 'õ dja kajgo kêtumrêx. Nhym kam kãjkwamê pyka arým apêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

19 Godja me'õ Metĩndjwýnh kabên ngrire 'õmã kajgo jarênh kam 'ã memã kum, “Kabên ja dja ga me mar rerekre”, anhýro ba jabej, dja me adjwýnhdjwýmã kum, “Akajgo”, ane. Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam dja me kunĩ kum, “Akajgo”, anhýro kumex. Nhym be, dja me'õ Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo ban kam memã kabên jarênhõ ba. Me'õ jamã dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrêx”, ane.

20 Kam, ba ar amã arê gar ama. Djãm mrãmri Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêu mexkumrêx? Kati. Mrãmri ar aje katãt amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh amim ar apytã gar kôt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngryk'ã ujarênh.

Rõ 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

21 Ne kam ajte arkum,

–Amrêbê: me bakukãmãre memã kum, “Kwãrik wãnh me par kêt”, anen ajte,

“Dja me me'õnh bĩ nhym me arým kum axwe pãnh jarê”, ane. Tãm ne me ar amã arê gar arým ama.

22 Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djã ne me me'õnh bĩ nhym me arým kambit kum axwe pãnh jarê? Kati. Me kute me'õkam ngrykkamdjwý.

Dja me axwe jabej kujêr kêt ne tu kam ngryk. Nhyam kam me arým kum axwe pânĥ jarê. Ba ajte ar amâ arê gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamya godja me kum kamy kurêkam kum, “Apunure”, anhÿr jabej nhyam kam me arým 'ã meo akuprô. Memã axwe pânĥ jarênh djwÿnh krãptîbê 70 jao akuprô nhyam me arým memã amikôt amijarê. Nhyam be, godja me kamymã kum, “No kêt”, anhÿr jabej ne kam arým me biknor tokry djâkam kuwykam môr jabej.

²³ Kam godja ga Metîndjwÿnh nhô ki'ÿr kînh djâo abôx jabej. O abôxo tên kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, “Nãm ijo ajkê”, anhÿrja ga ama. Akam kaprîja ga ama. Djâm kam aje on Metîndjwÿnhmã kînh djâja nhôrmã? Kati. Dja akamy akam kaprî ga Metîndjwÿnhmã kînh djâjao bôx nhyam Metîndjwÿnh arým kum kînh djâja kînh kêt.

²⁴ Kam dja ga wãnh ki kabem kînh djâjamã anhiren akamy kumrêx'ÿr tên kam kum akabên mex jarê gê akubyn akam kînh. Akubyn akam kînhkam dja ga akubyn tên kam kînh djâja mÿn Metîndjwÿnhmã angã.

²⁵ Dja me'ô mÿjjakam kum akurênh memã axwe pânĥ jarênh djâ'ÿr ajo têm jabej. 'ÿr ajo têmri dja ga on o anhôbikwa. O anhôbikwa nhyam arým memã axwe pânĥ jarênh djâ'ÿr ajo têm kêt. Nok ga ren o anhôbikwa kêt nhyam ren memã axwe pânĥ jarênh djwÿnhmã akanga nhyam ren mebê ijê djwÿnhmã akanga. Nhyam kam ren mebê ijê djâkam abê ijê.

²⁶ Ga ren kam akator kêt. Prîne aje amijo pânĥ mex inomã mênhkambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbê prômê mjênmeô àkînh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷ Ne kam ajte arkum,

—Nãm me ar amã,

“Kwãrîk wãnh mebê prô, nâr mjêno adjâkînh kêt”, ane.

Ja ne me ar amã arê gar ama.

²⁸ Nhyam be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Mrãmri ro'ã anôrkam ajaxwe. Djâm kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'ô nire pumÿn arým amã o anôr prãm ne. Jabit. Kam arým akadjwÿnhbê amim o adjâkînh'a karô. Kamdjwÿ arým ajaxwe. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁹ Ne kam Ar kubê axwe pyma. Ga, me kute apÿnh kukrãdjâo àpênĥ jaxwe prãmja pumÿ. Me kute àpênĥ jaxweo krã'ÿrmã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubôko ajaxwe prãm ga ren on kaban mÿm amibê amê. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metîndjwÿnh kôt atîn ne ar aba rã'ã, kam ren akînhkumrêx. Ne ren ano amãnhkrut rã'ã nhyam Metîndjwÿnh ren me biknor tokry djâkam amê. Ga ren kam akaprîkumrêx.

³⁰ Ne ga ren anhkira djubôko ajaxwe prãm ga ren on krãtan mÿm amibê amê. Ren te anhkira nhikjê kêt ne ren Metîndjwÿnhkôt atîn ne ar aba rã'ã kam, ren akînhkumrêx. Ne ren anhkira amãnhkrut rã'ã nhyam Metîndjwÿnh ren me biknor tokry djâkam amê. Ga ren kam akaprîkumrêx, ane. Djâm mrãmri ne me kute amino kadjãrmã ne Jeju arkum karô? Kati. Djâm mrãmri ar kute aminhkira krã'ÿrmã arkum karô? Kati. Me kute àpênĥ jaxweo krã'ÿrmã ne Jeju Ar kubê axwe pyma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me kute prô kangamã gê me 'ã pi'ôk no'ôk ne kum kungãn kam kanga”, ane. Nãm me ã ar amã ane, gar ama.

³² Nhyr be, ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Gêdja me'õ prõ djwýnh kangan kam arým axwemã ngrêk. Gêdja prõ djwýnhja pãnh me'õ mymã kabên nhyr arým 'ýr mõ. Nhyr kam nija arým o akín kam axwe. Nhyr kam my jadjwý arým o akín kam adjwýnhdjwý axwekumrêx. Nhyr be, prõja krõ'ã mjénkambit nhyr myja kute kangakam axwe kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Dja gar memã akabên jarên amã me kute amar pydji prãm jabej kum, ‘Metúndjwýnh ne amybyým kute imar. Ije amã ikabên pydjín arênhkõt kute imar’, anhýrkam kwãrik wãnh ‘ã adjukanga kêt.

Dja gar aje memã akabên jarênh kõt ar amijo abakumrêx. Nok ren ga kõt ar amijo aba kêt ne ren arým Metúndjwýnh jarênh kajgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã memã ane gar arým ama.

³⁴ Nhyr be, ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Djãm ar aje memã akabên jarênhkam aje ajte kõt Metúndjwýnh nãr õ mýjja'õ jarênhmã? Kati. Mrãmri dja gar memã akabên pýnhbit jarê. Kwãrik wãnh aje memã akabên pydjín arênhkõt ajte memã kãjkwa jarênh kêt. Metúndjwýnh kam ýrkam memã arênh kêt.

³⁵ Kwãrik wãnh ar aje memã akabên pydjín arênhkõt ajte memã pyka jarênh kêt. Metúndjwýnh pykakam par djãm djãkam memã arênh kêt. Nãr, kwãrik wãnh ar aje memã akabên pydjín arênhkõt ajte memã Djeruxarê jarênh kêt. Kubê Bênjadjwýr rax djwýnh nhõ kríraxkam memã arênh kêt.

³⁶ Nãr, kwãrik wãnh ar aje memã akabên pydjín arênhkõt ajte akrã jarênh kêt. Mýj ne gar aje omã? Djãm ar ga aje akrãkam akí 'õo akamã nãr akí 'õo kakrátykmã? Arkati. Te aje akío anhýrmã.

³⁷ Kam, memã akabên pýnhbit jarê. Aje mrãmri mýjjao anhýrmã. Kambit memã kum, “Nã. Dja ba ã o ane”, ane. Nãr, aje mýjjao anhýr kêtã. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhýr kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabên pýnhbit jarê. Godja gar memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadjj ajte kõt memã apýnh mýjja jarên arým akabên punu. Kute mrãmri ne me axwe nhõ bēnjadjwýr jajkwa kurúm akabên kator pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute ar amipãnh nêje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum, ‘Dja me me'õ no katõk gẽ me o aben man kam pãnh no katõk. Nãr, dja me me'õ djwa kwýr gẽ me pãnh wa kwýr’, ane.

Me bakukãmãre ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane.

³⁹ Nhyr be, ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Djãm ar aje amipãnh meo abikênhmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja me ar ajo ajkê gar amipãnh meo abikênh kêt. Godja me ikra poo anhine djubõkbê ar akurwanh jabej tu me'ýr anhine nhikjêo apa gẽ kurwa.

⁴⁰ Nhyr godja me arým pykakam me bēnjadjwýr'ýr ajo tēn 'ýr ajo bõx ne kum, “Me'õja ne ijo ajkê. Kum arê gẽ imã o pãnh”, ane. Nhyr bēnjadjwýr arým amã “Pãnh dja ga kum anhõ kubêkã'õ pydjín angã”, ane. Djãm aje kubê nēmã? Kati. Dja ga tu kam anhõdjãnh ne kum anhõ kubêkão amãnhkrut ne angã.

⁴¹ Dja me kôt atêmmã amã krã tỳ:x ne amã, “Ga dja ga ikôt tē nhyṃ ajã kirometu pydji apêx”, ane. Ga kam kabênkôt tē. Kôt atêmo kirometu pydji apêx. Ga kam ikabên kôt amã kĩnh ne ajte ijukri kôt tē nhyṃ ajã kirometu ‘ôdjwỳ apêx.

⁴² Godja me ar amã, “Imã angã”, anhÿr jabej tu kum angã. Godja me ar amã, “Imã angã. Ba kam ĩ amã kungã”, anhÿr jabej. Kwãrĩk wãnh kubê nê kêt. Ba ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwỳnh jabêmã kute arkum arênh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

–Me ar amã,

“Me bakukãmãre ne memã kum,

‘Ar amã amibu’ã me ja jabên kam amã akurê djwỳnh kurê’, ane.

Me ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane.

⁴⁴ Nhyṃ be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar amã akurê djwỳnh kurêmmã? Kati. Dja gar amã akurê djwỳnh jabê. Me kute ar ajo Metĩndjwỳnhmã a’wỳr ne kum, “Dja ga o ajkê”, anhÿro baja dja gar meo Metĩndjwỳnhmã a’wỳr ne kum, “Dja ga o djuu mex”, ane. Amã akurê djwỳnh kaprĩ. Me kute ar amã kabên punuo baja ne kute ar ajo bikênhõ baja dja gar meo Metĩndjwỳnhmã a’uw.

⁴⁵ Ar amã akurê djwỳnh jabên arÿm Abãm kôt amijo tē. Aje amijo kãjkwakam Abãm krakumrêx kadjy dja gar Abãm kôt amijo tē. Ga, Abãm kute me axwemê me mex’ã myto apôxja pumũ. Ne kute me katãt kute amijo bamê me ate kute amijo ba’ã nao bixadjwỳrja pumũ.

⁴⁶ Godja gar amã me kum ajabêjabit jabê djãm kam Metĩndjwỳnh kute ar amã mex jarênhmã? Kati. Mÿkam? Bir, ar amã me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amã akurê djwỳnh jabê kêt kam. Djori kam amex? Kati. Nãm ã me bēnjadjwỳr bajtemmã pi’ók kaprĩõ atom djwỳnh djãkĩnhĩ meo ane. Me kum kurê djwỳnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metĩndjwỳnh ne memã axwe jarê.

⁴⁷ Godja gar anhõbikwamãbit akabên mex jarê djãm kam ar amexkumrêx? Kati. Mÿkam? Bir, ar aje anhõbikwamãbit akabên mex jarênhkam. Aje akurê djwỳnhmã akabên mex jarênh kêt kam. Nãm ã me bēnjadjwỳr bajtemmã pi’ók kaprĩõ atom djwỳnh meo ane. Me kute kurê djwỳnhmã kabên mex jarênh kêt. Djori kam me mex. Kati. Metĩndjwỳnh ne memã axwe jarê.

⁴⁸ Kam ar ga dja gar amextire. Kãjkwakam ar Abãm prĩne mextirekumrêx. Kudjwa ã ar amextire anen amã akurê djwỳnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

6

Kute ar ukaprĩ’ã arkum karõ.

¹ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar mekam adjukaprĩ. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibên ne mekam idjukaprĩ gê ibu’ã me ja imã idjukaprĩ jarê”, anhÿrmã? Kati. Kwãrĩk wãnh amim anhÿr kêt. Dja gar memã amibên nhyṃ me ar amã adjukaprĩ jarê. Djãm kam dja Metĩndjwỳnh ar amã akĩnh djã ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akĩnh djã ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akĩnh djã nhõr kêt.

² Kam ar aje me õ mÿjja kêt mã ar anhõ mÿjja nhõr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo ‘êx ne ta kute amijo Metĩndjwỳnh mar mexja kudjwamã? Nãm

me kute memã amibên nhy me kute memã ukapri jarên kadjy amijo ô'i kakô. Me bikprôn djâkam nâr pry kôt amijo ô'i kakôro ba. Djâm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwârîk wânhe me kudjwa kêt. Mrâmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukapri jarê. Djâm Metîndjwýnh dja ar amã akînh djã ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kînh kêtumrêx ne ar amã akînh djã nhôr kêt. Mrâmri ije ar amã ja jarênhkumrêx.

³ Nhy me, ar ga ar aje me ô mýjja kêtã mýjja nhôrmã tu udju gê me ar abu'ã ar amar kêt. Gê ar aje memã ôrkôt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angân kwârîk wânhe amim, "Arým ne ba kum kungã. Idjukaprikumrêx", kwârîk wânhe amim anhyro aba kêt.

⁴ Dja gar mebe udju nhy me ar Abãm djwýnh arým ar aman ta arým ar amã akînh djã ngã. Nhy me kam me kunî ar apumû. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metîndjwýnhmã ar kabên'ã arkum ujarên.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,

—Metîndjwýnhmã ar akabênkam djâm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhy me kute memã mex jarên kadjy ne me me bikprôn djâkam nâr pry bikjêrkam Metîndjwýnhmã kabêno ku'é. Djâm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwârîk wânhe me kudjwa kêt. Mrâmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djâm Metîndjwýnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam ne Metîndjwýnh mekam kînh kêtumrêx. Kam dja memã mex jarên kêtumrêx.

⁶ Ar aje mrâmri kum akabênãmã djâm ar aje memã amibên kadjy me ipôkri adjammã? Kati. Kwârîk wânhe. Dja gar me kãxã ar anhô kumoka'é djwýnhmã wadjân amijã ijê. Ar Abãm djwýnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mýjja bipdjur kunî pumûnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arým kum akabên jarê nhy me arým ar apumûn ar ama. Ar aman arým ar amã akînh djã ngã nhy me kam me kunî ar apumû.

⁷ Dja gar Metîndjwýnhmã amikabên jarê. Kwârîk wânhe me kwý kudjwa kêt. Me kwý kute apýnh mýjja metîndjwýnh karô nhipêx ne marja ne me 'êx ne arîk mýjjamã amikabên krãptî jarênh kajgoo ba. Ne arîk amim, "Dja ba kum amijarênh krãptî gê ikabên krãptî man arým imarkumrêx", ane.

⁸ Kwârîk wânhe me kwý ja kudjwa kêt. Djâm we ar aje Metîndjwýnhkumrêxmã akabên krãptî jarênh nhy kôt we kute amarmã? Kati. Ar Abãm djwýnh, kubê Metîndjwýnhkumrêx, djã ne mýjja metîndjwýnh karô nhipêxa kudjwa amakkre kêt? Kati. Metîndjwýnhkumrêx ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhô mýjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mýjja adjà'wýr kêttri arým kute ar amar.

⁹ Ate gêdja gar ikabên kôt kum akabên jarê ne kum,

"Djünwã, ga ne ga kãjkwakam nhý ba arým ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarên abenmã ajarê.

¹⁰ On me kadjy abênjadwýr ne ar meo aba.

Ga, kãjkwakam me kute akabên marn kôt kute ar amijo baja pumû.

Gê me pykakamdjwý on me kudjwa ã akabên marn kôt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijajkwa mãnhkutã ar imã inhô kwý krên djã ngã.

¹² Ar ijaxwe maro akno. Godja me'ô ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga gadjwý ar ijaxwe maro akno.

13 Me kute ar imã axwe'ã àpnênh kunîkôt ga ga ar ijo tỳx bar mebê idjãm tỳx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mã ar ipytãro aba.

Mỳkam ne bar ã amã ane? Bir, abê Bênjadjwỳr djwỳnh. Ga apydji ajity:x ne ara:x rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja", ane.

Dja gar ã Metĩndjwỳnhmã akabêno ane.

14 Nã bãm ar amã, "Dja me'õ ar akam axwe gar tu wãnh axwe maro aknon kam angryk kêt", ane. Mỳkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angryk kêt nhym kàjkwakam Abãmdjwỳ ar ajaxwe maro aknon akam ngryk kêt.

15 Nhym be, godja gar me axwe mar rã'ãn me kam angryk rã'ã jabej ar Abãmdjwỳ dja ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngryk rã'ã. Kam ne ba ar amã, "Dja me'õ ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angryk kêt." Nãm ã Jeju arkum ane.

16 Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metĩndjwỳnhmã amijajbur jabej djãm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwỳnh mar mexja kudjwamã? Me kute amijajburo amirĩt ne memã amibên kadjy ne me amijo nokre kaprĩn aminokreo àpnu. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrĩk wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me memã mex jarê. Djãm kam Metĩndjwỳnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam Metĩndjwỳnh mekam kĩnh kêtumrêx ne memã me kĩnh djã nhõr kêt.

17 Nhym be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrã ngrãn aminokre põ.

18 Ar aje amijajbur'ã memã amijo amirĩt kêt kadjy ã memã amijo ane. Ar Abãm djwỳnhbê Metĩndjwỳnh ne bipdjur. Nãm te apdjun kute mỳjja bipdjur kunĩ pumũnh. Dja gar ã anen arỳm kum amijajbu nhym ar apumũn ar ama. Ar aman arỳm ar amã akĩnh djã ngã nhym kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kàjkwakam ar õ nèkrêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

19 Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh amim pykakam ar anhõ nèkrêx rax jadjwỳr kêt. Kam ne kanêremê 'õk arỳm abê o àpnu nhym me àkĩnhĩ arỳm 'ã õpõk ne o akĩ.

20 Ate dja gar Metĩndjwỳnhmã apê nhym arỳm pãnh kàjkwã djwỳnhkam ar amã nèkrêx rax jadjuw. Kam ne 'õk kute ar abê o àpnu kêt nhym kanêre kute o àpnu kêt nhym me àkĩnhĩ kute 'ã õpõk ne o àkĩnh kêt.

21 Mỳkam dja kàjkwakam anhõ nèkrêx? Bir, ar aje anhõ nèkrêxkôt ajamak bẽn prãmkm. Dja kàjkwakam ar anhõ nèkrêx rax gar arỳm kàjkwakam mỳjjakôt ar ajamak bẽno aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

22 Nhym me nodjwỳ. Me noo ne me kute mỳjja pumũnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano kute kêt jabej arỳm mrãmri arĩt tỳxkumrêx ne mỳjja pumũ. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk.

23 Nhym be, dja ano rã, ano ajmã kute gar arỳm arĩt kêt ne aje mỳjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punuja pyrãk. Gêdja gar Metĩndjwỳnh kôt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdjã jarênhja kôt aje amijo aba kêt jabej arỳm ar aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, aje me'õ akamãt kô tyk tỳxkam mrãnh punuja pyrãk.

24 Ê, nhỳnh ne me'õ amê õ bẽnjadjwỳr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nãr kon, gêdja kum ja kĩnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja gar amã

Metîndjwýnh kính ne ajte amã nêkrêxo atom raxja kính ne kam kute bënjadjwýr amãnhkrutmã adjãpênh pyrãk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ã kute arkum karõ.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwãrîk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mýj dja ba kukrê, mýj dja ba o ikõ, mýj dja ba adjã?” Kwãrîk wãnh ã adjumar punuo anhýr kêt. Djãm Metîndjwýnh kute ar akudjwa djwýmê kubêkãbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar týx. Kute ar amar týxkam dja ta arým ar amã ar anhõ kwý krên djãmê ar anhõ kubêkãmê kungã. Kam, kwãrîk wãnh amikam adjumar punu kêt.

²⁶ Ga, kýjrûm kwênhja pumû. Djãm kwênh kute pur kre nãr bãygogo djê nãr o atom ne kute õ kikrekam adjwýr? Kati. Kwênh kute ã o anhýr kêt nhym kãjkwakam Abãm tu o djuw mex. Metîndjwýnh ne kum kwênh kính ngrire. Ar gajbit kum ar akínhkumrêx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrêx. Kam kwãrîk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mýj dja ba kukrê?” anhýr kêt.

²⁷ Djãm amikam ar adjumar punun arým ar adjumar punuo ar aje amû atyk kêtãmã aminhõ akati kamênhmã? Kati. Ar aje te o anhýrmã.

²⁸ Mýkam ne gar anhõ kubêkã prãnje amikam adjumar punu? Ga, kapõtkam pidjõrãja pumû. Mýj ne pidjõrã abatãnh on? Djãm pidjõrã ãpênh nãr djãm kute õ kubêkã kayr? Kati.

²⁹ Bënjadjwýr raxbê Xaromão nhõ kubêkã me:xkumrêx ne kume:x. Djãm mexo kute pidjõrã pyrãk? Arkati. Pidjõrã ne mexo kute Xaromão nhõ kubêkã jakrenh mē:xi.

³⁰ Metîndjwýnh ne pidjõrã kre nhym abatãnh ne arým mexkumrêx. Akatija tãmkam ne mex nhym akati nhym me arým kaban kuwykam kurê nhym arým xêr. Ga, Metîndjwýnh kute prîne pidjõrão djuw mex nhym mexkumrêxja pumû. Mýkam ne gar amim Metîndjwýnh mar rerekre? Kum pidjõrã kính ngrire. Nhym be, ar gajbit Metîndjwýnh kum ar akínhkumrêx. Tãm dja gar ama. Djãm kute ar ajo djuw mex kêtãmã got? Dja ar ajo djuw mexkumrêx gar arým anhõ kubêkã.

³¹ Kam kwãrîk wãnh ar anhõ mýjja prãnje amikam ar adjumar punu kêt. Kwãrîk wãnh amim, “Mýj dja ba kukrê?” nãr, “Mýj dja ba o ikõ?” nãr, “Mýj dja ba angij?” kwãrîk wãnh amim anhýr kêt.

³² Apýnh pyka djãri me kute Metîndjwýnh mar kêtja kute mýjja jakõtbit amak bën ne. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrîk wãnh. Kãjkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhõ mýjja kêtja kuníkõt kute ar amar.

³³ Nhym be, ar ga, djãm ar amã mýjja ja kínhmã? Kati. Kwãrîk wãnh. Bir, mýj dja gar amã kính? Bir, Metîndjwýnh kute ar apytãr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrêx amikam mar týx. Ne kõt ar ajaxwe kêt djwý dja gar mar 'ãno dja. Ja dja gar amã kính nhym kam arým ar amã mýjja kínhja kunî ar amã kungã.

³⁴ Kwãrîk wãnh ar amikukãm adjumar punu'õ mar kêt ne amim, “Godja akatibê idjumar punu djã'õ iwýr bõx jabej mã gêdja ba nê?” anhýr kêt. Djãm akati 'õkam Metîndjwýnh kute ar ajo djuw mex kêtãmã? Kati. Akati kuníkõt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhym Metîndjwýnh ta arým ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awýr bõx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwãrîk wãnh amû amikukãm adjumar punu'õ maro atêm kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

7

Ar kute me'ã axwe rēnh nêje kute ar akre.

Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11

¹ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje me axwe jabej me kukjêr kêt kam mÿkam ne gar tu me'ã amim, “Axwe”, anhÿro aba? Kwârîk wānh. Dja gar me'ã axwe rēnh o aba nhy m me arÿm amipānh ar ajã axwe rē nār Metîndjwÿnh arÿm ar amã ajaxwe jarē.

² Godja gar me'ã mÿjja'õ man kôt tu 'ã, “Axwe”, ane. Djãm kam me nār Metîndjwÿnh akam kînh? Kati. Dja gar me'ã ane nhy m me nār Metîndjwÿnh arÿm ar gadjwÿ ar ajã mÿjja tãm man kôt ar ajã axwe mē. Dja gar Metîndjwÿnh kudjwa memã õr rûnh nhy m kam me akubyn ar aje memã õr 'ãnh ar amã kungã, ane.

³ Mÿkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumûn kam ar anokam pîponhtija pumûnh kêt ne?

⁴ Djãm ar aje akamymã kum, “Akmere, amrē ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhÿrmã? Ne kam ar anokam pîponhtiwã pumûnh kêt kumrēx ne. Ar aje aminokam pîponh pumûnh kêt kam we ã kum ane.

⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrēx gêdja gar aminokam pîponhtiwã kaban kam arît mex ne arÿm kôt ar akamy nokam pyka jaũm ngrîre wã kaba. Kam dja gar akumrēx wānh ajaxwemã anhire. Ne kam arÿm aje aminokam pîponhti kadjâr pyrãk. Ar ga dja gar akumrēx wānh ajaxwemã anhire ne kam arÿm amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrà kadjy arÿm amex. Amex kute arÿm ar akamy nokam pî jaũm kadjâr kadjy kute arît mex pyrãk.

⁶ Me kwÿ ne me kum axwe kînh ne kam axwe'ã maje kum Metîndjwÿnh kînh kêt. Djãm me jamã aje Metîndjwÿnh kabēn jarēnhmã? Kati. Ga ren me jamã arē ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metîndjwÿnh nhõ mÿjja rēnh pyrãk nār me kute angrõ jamymã kryt karÿr rēnh pyrãk. Kwârîk wānh o anhÿr kêt. Ga ren o ane nhy m ren me kum Metîndjwÿnh kabēn kurēn o ajkēn akēx ne gadjwÿ ajo ajkē. Kute mrãmri ne ropre kute mÿjja mex nhirēnh nhy m angrõ jamy ituo kryt karÿr ngānhja pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metîndjwÿnh 'wÿr'ã arkum ujarēnh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mÿjja'ã 'uw, mã mÿjja'ã 'wÿro tē nhy m Metîndjwÿnh arÿm ar amã kungã. Ga, ar aje mã mÿjja jabej ne kam arÿm kum ajapõxja pumû. Ne kam mã kîkre jajkwa krekremã akabēno aku'ê nhy m arÿm me kute ar amã 'ã rēnhja pumû. Dja gar ã Metîndjwÿnh 'wÿro ane.

⁸ Be, me kute mÿjja'ã 'wÿr 'ãno ãm gêdja Metîndjwÿnh arÿm memã kungã. Ga, me kute mÿjja jabej ne kum apõxja pumû. Ne kam me kute kîkre jajkwa krekremã kabēno ku'ê nhy m arÿm me kute memã kîkre'ã rēnhja pumû. Dja gar gadjwÿ ã mÿjja'ã Metîndjwÿnh 'wÿro ane nhy m arÿm amã o amirît.

⁹ Nhÿnh ne ar akra'õ tēn djwÿ'ã ar ajuw gar kum kēn ngã?

¹⁰ Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati.

¹¹ Be, gar ajaxwecam aje akramã mÿjja mex nhõrja pumû. Nhy m be, kâjkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amû mÿjja mex nhõro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu'ã me'ã amim “Gê me imã mex”, “Gê me imã mex”, anhÿro aba. Kute aje me'ã amim anhÿro aba pyrãk ar gadjwÿ dja gar

amikabên kôt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arým Metíndjwýnh kabên kukràdjã kòtdjwý aje amijo aba mexkumrêx. Mòjdjê kute kabên jarênh kôt aje amijo aba mexkumrêx. Me kute Metíndjwýnh kukwakam memã kabên jarênhdjwý aje kôt amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apýnh pry'ã arkum ujarênh.

Ruk 13.24

¹³ Nhyam kam mrãmri me kute mýjja mar ne kôt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum,

—Ikôt dja gar amijo aban arým abê týt kute mrãmri ne pry kre ngrire mebê týt pyrãk. Nhyam be, dja gar me kum ikính kêtja kôt ar amijo aban arým amã rerekre. Amã týt kêt kute mrãmri ne pry kre raxkôt me mrãnh memã týt kêt pyrãk. Kwãrik wãnh me kum ikính kêtja kôt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekôt adjãr mãn prãbê dja ga on amim iman ikôt ar amijo aba. Me krãptí ne me me kum ikính kêtja kôt ar amijo ba. Memã týt kêt kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkôt ngjêx nhyam memã týt kêt pyrãk. Kute pry kre rax kôt me mör memã týt kêt pyrãk. Dja gar me kum ikính kêt kôt ar amijo aban arým akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

¹⁴ Nhyam be, me ngrêrebit ne me imã apôx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrêre pry jajkwa kre kre ngriremê pry kre ngriremã apôx pyrãk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arým atín ne, Metíndjwýnhkôt atín ne ar aba rá'ã: rá'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no týt'ã arkum ujarênh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'êx ne memã, “Ba ne ba ibê Metíndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh”, anhýro bajabê amijã ano týt. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykí'ãtomti kã jangjênh ne bôx pyrãk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awýr bôx. Nhyam be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kã kadjwýnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyrãk. Me axwe. Ne kute ar amã Metíndjwýnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênhmã ne ar awýr bôx. Kute o ibê amiwýr ar ajo akêx ne ar ajo bamã ne ar awýr bôx.

¹⁶ Mýj dja gar me omũnh ne memã akator on? Bir, mýj dja gar pidjôjadjwý mar on? Bir, ô ne parbê rôrôk ne ikwãn o bàrio amirít nhyam me kôt kum apôx. Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ. Ar gadjwý dja me apýnh kabên punu jarênh ãpênh jaxwe gar me omũn arým memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabên kajgo. Nãm Metíndjwýnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênh ba”, ane. Djãm mrýnhikam me kute akró djôbê uba rênh? Kati. Nãr, djãm prêxkam me kute pidjôbê pigu rênh? Kati.

¹⁷ Bàri mexkam ne ô mex arij. Nhyam be, bàri punukam ne ô punu arij.

¹⁸ Bàri mexkam ne ô punu arij prãm kêtumrêx. Nãr, bàri punukam ô mex arij prãm kêtumrêx.

¹⁹ Bàrikam ô punu jarijja kuní ne me kute akàr ne kuwykam rênh. Dja me ã kute Metíndjwýnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênh ba jãao ane.

²⁰ Be, me ãpênh jaxwe dja gar omũn arým kôt kum akato. Me kute Metíndjwýnh kabên kêt jarênhja dja gar ama. 'Ã ne ba ar amã, “Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ”, ane.

²¹ Me kute arík imã, “Ga abê inhõ Bênjadjwýr djwýnh. Ga ne ga ijo aba”, anhýrja. Djãm me ja kuní kãkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute amim me utãr

ne ar meo bamã? Kati. Me kute amim kàjkwakam Ibãm kabën mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bënjadwÿr djwÿnh amim me utàn ar meo ba.

²² Ije memã axwe pãnh jarënh nhõ akati wãkam dja me krãptĩ aminêje imã, “Bënjadwÿr djwÿnh. Djãm akukwakam ije memã akabën jarënh kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije me karõ punu kujaêk kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije mÿjja pumũnh kêt nhípêx kêt got ga ikanga? Mÿjja rũnh, mÿjja krãptĩ ne ba ipêx ga ikanga”, ane. Ije memã axwe pãnh jarënh djã nhõ akatikam dja me ã imã ane.

²³ Kam dja ba irã ipõkri me kunĩmã kum, “Kati. Djãm ikukwakam ne ga mÿjja nhípêx? Kati. Wãnh amikukwakam ne ga mÿjja nhípêx. Ba ije amar kêt. Rũm imã akàx. Me adjãpënh jaxwe”, ane. Dja ba ã memã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute apÿnh kikre nhípêx'ã arkum ujarënh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,

–Me kunĩ kute ikabënja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrãmri ne me'õ jamak mex pyrãk. Me'õ jamak mexja kënkam amim kikre.

²⁵ Nhyam kam te 'ã na axidjuw ne te 'ã ngõ tãm ne te kôk djãbêr tÿx kikre karngro nhyam tÿm kêt. Kënkam kute ipêxkam ne tÿm kêt.

²⁶ Nhyam be, me kunĩ kute ikabënja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrãmri ne me'õ bën kati pyrãk. Me'õ bën kati pykatikam amim kikre.

²⁷ Nhyam kam 'ã na axidjuw ne 'ã ngõ tãm ne kôk djãbêr tÿx kikre karngro nhyam arÿm tÿm. Djã nãm kãjbê ban tÿm got? Kati. Nãm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹ Nãm ã Jeju memã anen arÿm memã amikukràdjã jarënh pa. Nhyam me kabën man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

–Tõ mÿj kabën ny gotja? Nãm prĩne kute amimarkôt katãt memã amikukràdjã jarënhkumrêx. Nãm ã me bënjadwÿr rũnh kwÿ kabën mex anen ar prĩne kabëno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã arënhõ ane? Kati, nãm me ari no prõt ne ari kukràdjã jarënh'ã umju:w ne kute arënh katãt kêtumrêx.

8

Me'õ ã kajêkam t'ã ujarënh.

Mak 1.40; Ruk 5.12

¹ Nhyam kam krãnh'ã arÿm rwÿk tẽ. Nãm rwÿk tẽ:n arÿm ruw. Nhyam me krãptĩ: kôt mõ.

² Nhyam kam me'õ ã kajêkam tēja 'ÿr bõx ne parbê kõnkrãõ nhÿn kum rax jarën kum,

–Bënjadwÿr djwÿnh, ga aje inhĩ kajêkam itékôt aje ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arÿm imex ne, ane.

³ Nhyam arÿm 'ÿr ikran kupên kum,

–Ije ajo mex prãm. On amex, ane. Nhyam arÿm 'ã ã kajêkam tēja apêx nhyam arÿm mex ne. Kute o ãm tãmkam tẽmbê kã mex ne.

⁴ Nhyam kum,

–Kwãrĩk wãnh ga amijarënh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tén kum amibê, kum amikã bê. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Mõjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arÿm akã mexkôt apumũ. Nãm ã Jeju me'õmã ane.

Kute amybòm me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam aròm tèn krĩraxbê Kapanamã wadjà. Nnym krãkamngõnh krãptĩ kubê 100 nhõ bẽnjadwýr aròm 'ýr bõx ne kum õ àpênho no katon kum arên kum,

⁶ —Bẽnjadwýr djwýnh, inhõ àpênh aròm akryn tokry rax ne kikrekam arek nõ, ane.

⁷ Nnym Jeju kum, “Ba 'ýrn o mex”, ane.

⁸ Nnym krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr kum,

—Djãm imex got ga inhũrkwãmã tẽ? Kwãrik wãnh. Dja ga akabênbit jarê nnym aròm inhõ àpênh mex ne.

⁹ Inhõ bẽnjadwýr kute raxo ijakrenhja ne imã kabên ba kabên man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krãkamngõnhre nhõ bẽnjadwýrkam ba memã ikabên nnym me ikabên kôt ar amijo ba. Ba 'õmã kum, “Ýr tẽ”, ane nnym aròm 'ýr tẽ. Ba kam ajte 'õdjwýmã kum, “Amrê tẽ”, ane nnym aròm amrê tẽ. Ba inhõ àpênhmã kum, “On mýjja kupê”, ane nnym aròm kupê. Kam ne ba amã, “Abẽnjadwýr djwýnhkam dja ga akabên nnym aròm akabênkôt mex ne”, ane. Krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýrbê ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nnym kuman aròm kam no tyn djan kôt ba djwýnh arkum,

—Be, me'õ bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nnym be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhýr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:xkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹¹ Ê, ba ar amã arê gar ama. Kãkwakam Bẽnjadwýr djwýnh aròm kute pykakam amim me utar ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhõ kwý krê. Abraãomê Idjakmê Djakomê ro'ã banhõ kwý krên mexo nhý. Nnym kam dja me bajtem krãptĩ: ban bõx, myt apõx djãrũm bõx ne myt ngjêx djãrũm bõx. Bõx ne aròm gwaj baro'ã õ kwý krêno nhý.

¹² Nnym be, mebê idjaerkumrêxja dja Metĩndjwýnh aròm bõm me kumê. Bẽnjadwýr djwýnh bit kute amim me utar ne ar meo baja, me tãm dja aròm bõm me kumê. Bõm mebê idjaer mē nnym me wãnh akamàt kô tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýrmã kum,

—Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kôt dja ba aròm amã ã o ane, ane. Nnym myt tãm kam aròm õ àpênh mex ne.

Kute me punu krãptĩo mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴ Nnym kam Jeju aròm Pedru nhõ kikrekam bõx nnym Pedru djupãnhdjwý kanên nõ.

¹⁵ Nnym 'ýr bõx ne aròm ikra kupê. Kupê nnym kanê aròm kum ire. Kum ire nnym aròm kãmã djan aròm mex ne. Ne kam aròm aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nnym kam ar'ã para nnym me aròm 'ýr me krãptĩo bõx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'ýr meo bõx. Nnym mã me'ã kabênbit jarê nnym mã me karõ punu umaje mō. Memã iren mã mō. Jeju aròm mã me kunĩkam me karõ punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunĩo mex.

¹⁷ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaij Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukãmãremã kum, “Apýnh me bapunu djãri, apýnh me bakanê djãri nnym kute amijã me bamar.

Kute mrãmri ne me kute jênh pytïo bakam kute amijã mar pyrãk. Nãm ã amijã me bamaro ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhyam kam me aben djô'ã arênhô mô:. Arênhô môr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm, me bakamingrãnyrekam Jeju arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým me punuo mexo ba. Metïndjwýnh kukwakam Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Jeju arým ã meo mexo bao ane.

Ar'ô bit kute Jeju kôt amijo bikamênh.

Ruk 9.57

18 Jeju me punuo mex ne arým amibu'ã me krãptï: pumũ. Ne kam arým arkum,

—Gwaj on akãx nhikjê mã rê, ane.

19 Nhyam kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh'ô 'ÿr bôx ne kum,

—Ë, ujarênh djwýnh, ba arek akôt tẽ. Dja ga nhï'ãm amrãnh kunïkôt ba akôt mrã, ane.

20 Nhyam kam kum,

—Ë, ga, djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kýjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne ôt djã kute amim kre pumũnhkôt kam ôt djã. Nhyam be kati. Ba ne ba inhõ kikre kêt. Inhikwã djã kêt. Ije amijo inhï ne me awÿr irwýk nhýnh ne ba inhürkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nãr kon, arek dja, ane.

21 Nhyam kam me'ô ja kute Jejukôt bamã ne kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, ba ibãm kumrêx jadjã. Ne kam arým akôt ar iba, ane. Nhyam kum,

22 —Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metïndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadjã. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrãk. Gê me wãnh ôbikwa tyk jadjã. Nãm ã Jeju kum ane.

Jeju kôkmã bën tÿx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

23 Ne kam ar kã'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Nhyam Jeju arým kãkam nhÿ nhyam kôt ba djwýnh ar arým kôt nhÿ. Nhyam kam ar arým kã kujaten amũ tẽ.

24 Tẽ: nhyam ar aêrbê na 'itÿx ruw nhyam kôk 'itÿx wabê. Nhyam ngô arým aben pumjuw ne kã nhiby ato. Nhyam be, Jeju wãnh arek ôto nô.

25 Nhyam kam kôt ba djwýnh ar 'ÿr tẽn arým tok ne kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, gop ar ipytã. Arým gwaj badjãr 'ÿr, ane.

26 Nhyam arkum,

—Nã gãm ar amim imar rere:kre. Mÿkam ne gar atïn prãm? ane. Ne kam kãjmã djan kôkmã bën tÿx. Nhyam arým tu ngô mên nõ.

27 Nhyam ar te kute marmã kam no tyn djan abenmã kum,

—Mÿj got on nhyam kôkmê ngô raxmê tu kabên kôt ã amijo ane? ane. Nãm ar ã abenmã ane.

Me karô punu krãptï: kute ar me'ôo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

28 Nhyam kam Jeju arým ngô nhikjê mã bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nãm wabi nhyam me'ô amãnhkrut ar arým kajpa. Me karô punu ne ari aro ba. Me tykmã kikre kurũm ne ar mô. Ar àkrê: nhyam me te ar umaje ne te ar'ãnh tẽmmã.

29 Nãm ar Jeju kajpan arým kãj bê amran aminêje kum,

—Mÿj nã Metĩndjwÿnh Kra? Djãm me inhõ akati kêtři dja ga me imã me itokry jadjà? ane.

³⁰ NhyM nÿjar angrõ jamy krãptĩ: àkur mõ.

³¹ NhyM kam me karõ punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaèk prãm jabej ba me angrõ jamy krãptĩ:wãmã wadjã, ane.

³² NhyM kum, “Aj mã”, ane. NhyM me arÿm kato. Katon arÿm angrõ jamy krãptĩ:mã wadjã. Wadjã nhyM arÿm angrõ jamy kunĩ prõt ne. Pyka krã'yr'ã aparmã prõt tÿ:x ne arÿm imõtıkam nox ne aminhimex ne.

³³ NhyM angrõ jamy pumũnh djwÿnh ar omũn arÿm krĩraxmã prõt ne. Prõt ne arÿm bõx. Bõx ne arÿm prĩne memã mÿjja kunĩ'ã ajarẽ. Ne ajte me karõ punu kute ar o baja'ã ajarẽ.

³⁴ NhyM krĩraxkam me krãptĩ kute Jeju pumũnhmã 'ÿr mõ. Ne kam arÿm omũn kam anon kum,

—Gop me inhõ pyka kurũm akato, ane.

9

Kute me'õ jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

¹ NhyM kam Jeju ar arÿm kàkam wadjãn nox ne arÿm akàx nhikjẽmã rê. Ne kam wabin krĩraxkam ar ba tũmjamã tẽn bõx.

² NhyM ar kwÿ kum me'õ jakryo bõx. Ikwã djàkam nõr rã'ã nhyM ar kum o bõx. NhyM amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane. Ne me'õ jakryjamã kum,

—Akmere, on akĩnh. Jakam ne ba arÿm ajaxwe kunĩ maro aknon kam ingyk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbẽ me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjẽje nẽn kum jabit jarẽ nhyM èje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

³ NhyM wãnh Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnh kwÿ arÿm amim,

—E kum be, me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwÿnh japyõ djan amijo Metĩndjwÿnho dja. Metĩndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyk kêt, ane.

⁴ Nãm me ã õkre kadjwÿnhbẽ anhÿro kumex nhyM arÿm tu me kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhõkre kadjwÿnhbẽ ijo kajgon ijapyõ akumex?

⁵ Ë, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarẽ. Mÿj ne amirĩt, nẽn? Ba ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Nãr kon, “On kãjmã djan tẽ”, ane. Mÿj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane nhyM amirĩt kêtumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt.

NhyM be, kãjmã me ku'ẽ, ije ren me'õmã kum, “Kãjmã djan tẽ”, ane nhyM ren arÿm amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx.

⁶ Dja ba kum, “Kãjmã djan tẽ”, anen arÿm o mex ga me arÿm omũn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo i ne pyka jakam amikabẽnkõt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'õ jakryja'ÿr akẽx ne kum,

—On kãjmã djan anhikwã djã mÿn anhũrkwãmã o tẽ, ane.

⁷ NhyM kam arÿm me aèrbẽ kãjmã djan ikwã djã mÿn ùrkwãmã o tẽ.

⁸ NhyM me krãptĩ omũn kam no tyn kumex ne amim,

—Ë, arým ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabênkumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metîndjwýnh kabênkôt me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'õo mex nhym mrãnh mexkumrêxja pumũ. Metîndjwýnh mexkumrêx, ane. Nãm me krãptĩ: ã amim ane.

Kute amikôt Matêu kamênh.

Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29

⁹ Nhym kam Jeju arým tẽ. Tẽ: nhym me'õ bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djãkam nhỹ. Idjibê ne Matêu. Nhỹ nhym arým omũn kum, “Amrê mã ikôt ajkamê”, ane. Nãm kum ane nhym Matêu arým amim kabên man kãjmã dja. Kãjmã djan arým kôt ajkamê.

¹⁰ Nhym kam arým Matêu nhũrkwãkam tẽn bõx ne arým õ kwý krêno nhỹ. Nhym bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh krãptĩ bõx ne Jejumê ro'ã nhỹ. Nhym we me axwedjwý ikõ'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Jeju kôt ba djwýnh ne ar Matêumê ro'ã nhỹ.

¹¹ Nhym mebê pardjêu arým me ja pumũn arým Jejukôt ba djwýnh arkum, —Je tõi, djãm me wã axwe ngri got? Mýkam ne ar anhõ ujarênh djwýnh me ro'ã õ kwý krêno nhỹ? Bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmê me axwemê ro'ã õ kwý krêno nhỹ, ane.

¹²⁻¹³ Nhym Jeju arým ar kabên ma. Ar kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju arým kuman arkum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tẽ. Djãm we me amex'ýr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ýr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nhym be, amrêbê: ne Metîndjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Djãm me aje imã mry bõr djãm imã kĩnh?

Kati. Me amã me kaprĩ. Ja ne imã kĩnh”, ane.

Mýj'ã ne Metîndjwýnh me bakukãmãremã ja jarê? Ja dja gar tẽn ama. Mýkam? Bir, me axwe ne ba amikôt me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjã tũm'ã ujarênh.

Mak 2.18; Ruk 5.33

¹⁴ Nhym kam Djuão. Kubê ngõmã me angjênh djwýnh. Djuãokôt ba djwýnh ar arým Jeju'ýr bõx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metîndjwýnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwý ne me kute kum amijajbur kumex. Nhym be, akôt ba djwýnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mýkam? ane.

¹⁵ Nhym Jeju tu amijã mjên jarênh amikôt ba djwýnh ar'ã mjênme ro'ã ar ar ba jarênh arkum,

—Ga, me kute abenã mjênme prõmê rênhja pumũ. Djãm ar mjênme ro'ã ar baja kaprĩn mýr got? Arkati. Ar kĩnhkumrêx ne ar õ kwý krênh rax. Adjým, dja apýnh akati amrê mõrjakam me Ar kubê mjêno tým ne mã o mõi. Nhym kam gédja ar kaprĩren arým Metîndjwýnhmã amijajburo ba. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Amijã ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwýnh'ã ne mjênme ro'ã ar ar baja jarênh arým ã arkum ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno týmja jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja meo tým ne mã o mõi. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

¹⁶ Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjã tũm marja pumũ. Me kute amê kukràdjã maro bakam umar

mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkà ny kubêkà tùm'ã ir pyræk ne ajte kute pidjô kangô ny mrykào ngônñ tùm kam runh pyræk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

–Ga, me'õ nhõ kubêkà tùm ne arým 'yrja pumũ. Nhyam kam arým kubêkà nyn põnh kêt. Djã ne me tùmja'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ nhyam arým nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij ne arým tùmja kadjô. Nhyam kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakrenh mex ne.

¹⁷ Ga, me'õ nhõ mrykào ngônñja pumũ. Me bakukãmãre ne me õ mrykào ngônñ. Ga, mrykào ngônñ arým tùm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, dja nõr 'ãtùm nhyam uba kangô arým kadjàn ajmrõ nhyam ngônñ arým igot tẽn arým ajkatõr. Nhyam arým kangô ajkapĩ nhyam ngônñ arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy ne me kute mry kào ngônñ ny, kã rerekrekambit kangô ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukràdjã nybit maro ban arým mar mexkumrêx. Nhyam be, gêdja me amim me kukràdjã tùm djwý mar prãm ne arým umar mex kêt kumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Kute akubyn bẽnjadjwýr krao tñ.

Mak 5.21; Ruk 8.40

¹⁸ Kute memã ja jarênho ãmkam ne me'õ bẽnjadjwýr 'ýr bõx ne kute kum rax jarênñ kadjy tu parbê tým. Ne arým kum rax jarên kum,

–Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikõt 'ýr tẽn 'ã anhkra dji gê arým tñ ne, ane.

¹⁹ Nhyam arým kãjmã djan kõt tẽ. Kõt ba djwýnhdjwý ne arkõt tẽ.

²⁰ Tẽ: nhyam me'õ nire kõt bõx. Kamrõ apõx'ã ne arým amexbê 12 apêx. Nãm kõt bõx ne tu Jeju nhibũm kõt 'ã kubêkà jabu djãbit kupê.

²¹ Kute o anhýr djwýnhràam ne ta arým amim,

–Ba gop 'ã kubêkãbit mãn kupên arým imex ne, ane.

²² Nhyam kam Jeju arým akêx ne omũn kum,

–Àpnhĩre, on akĩnh. Ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne, ane. Nhyam kam myt tãm kam mex ne.

²³ Nhyam kam Jeju ar tẽ. Tẽ:n kam arým bẽnjadjwýr nhũrkwã'ýr bõx ne arým wadjã. Nhyam wãnh me kwý pore kakõro dja nhyam me kangao kumex.

²⁴ Nhyam memã kum,

–Me on ajmã. Djã nãm kurerer wã ty got? Kati. Nãm õto nõ, ane. Nhyam me arým 'ã keketo kumex.

²⁵ Ne arým kato. Nhyam kam arým 'ýr tẽn 'ýr bõx ne kurerer nhikra 'amý. Nhyam arým tñ ne kãjmã dja.

²⁶ Nhyam kam me arým pyka kunĩkõt arênho ipõk ne.

Kute me punuo mex.

²⁷ Nhyam kam Jeju arým amũ tẽ. Tẽ: nhyam me'õ no rã ar amãnhkrut arým kõt tẽ. Nãm ar kãj bê kum amijo ãmra tẽn mã kum,

–Dawi tãmdjwý gop amã ar ikapĩ, ane.

²⁸ Nhyam arým kikremã wadjã nhyam ar no rã arým 'ýr bõx. Nhyam ar kukij ne arkum,

–Djã ne gãm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djãm mrãmri ar ajte tu amim ja markumrêx? ane.

Nhyam ar kum, “Nà, Bẽnjadjwýr djwýnh”, ane.

²⁹ Nhyam kam arým ar no kupê ne arkum,

–Ar ajte tu amim imarkumrêx kõt dja ba ã ar ajo ane, ane.

³⁰ Nhyam kam ar arým rît mex ne. Nhyam Jeju nêje arkum 'ã karõn kàj bê arkum,

—Kwãrîk wãnh me'ômã ijarênh kêt, ane.

³¹ Nhyam ate ar katon arým pyka kunîkôt arênh ipôk ne.

³² Nhyam kam me Jeju'ÿr me'õo bôx. Me karõ punu ne ar me'õo ba nhyam ô'ã kabênh kêt nhyam me 'ÿr o bôx.

³³ Nhyam arým me karõ janon kujate nhyam arým me aêrbê kabênh mexkumrêx. Nhyam me krãptî: kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'õ ne kute me babê idjaerkam mÿjja pumûnh kêt ja'õ pumûnh? Arkati, ane.

³⁴ Nhyam be, me bê pardjêu ne me memã kum,

—Me karõ punu nhõ bënjadjwÿr kabênkôt ne kute me karõ kujaêko ba, ane. Nãm me bê pardjêu ã Jeju'ã memã ane.

Kum me krãptî kaprî.

Mak 6.34

³⁵ Jeju ne krîrax kunîkôt memã ujarênh ny jarênh tê. Krîraxmê krî kryre kunîkôt memã arênh tê. Me bikprõnh djâkam memã arênh tê. Bënjadjwÿr djwÿnh kute amim me utâr ne ar meo ba'ã ujarênh nyja ne kàj bê memã arênh tê. Ne ajte me punumê me kanê kunîo mexo tê.

³⁶ Ne kam me krãptî: pumû. Nãm me omûn arým kum me kaprî. Mÿkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrãmri ne kute mrykî'ãtomtio djuw mex djwÿnh kêt kam katyk ne ate ar ba pyrâk.

³⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Me kute Metîndjwÿnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bãy arým abôr tyk ne kumexja pyrâk. Nhyam be, Metîndjwÿnh'ã ujarênh djwÿnh ne me ngrêre kute bãykam me âpênh djwÿnh ngrêreja pyrâk.

³⁸ Kam dja gar me kadjy Metîndjwÿnh 'uw gê me'ÿr 'ã ujarênh djwÿnh jano gê me memã arê nhyam me kuman kam arým tu amim markumrêx ne. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me ô purkam bãy pumûnh ne mrãnh ne bôx ne kute kadjy me ô pur djwÿnhmã arênh nhyam me kute amû kadjy memã arênh nhyam me ban kute memã ê ja pyrâk. Dja gar ã me kadjy Metîndjwÿnh 'wÿro ane.

10

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

¹ Nhyam kam amiwÿr kôt ba djwÿnh Ar kubê 12 'uw nhyam ar bôx. Nhyam ar kute kabênkôt me karõ punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjã. Nhyam apÿnh me punu djãri. Nhyam apÿnh me kanê djãri. Nhyam ar kute kabênkôt meo mex kadjy arkum tÿx jadjã. Ne kam arým ar ano.

² Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'õdjwÿ ne Pedru.

Ãngre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormê.

Tôme.

Matêu. Kubê ne bënjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprîo atom djwÿnh.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴ Ximão 'ôdjwÿ. Mekôt ne me kukràdjà'ã no tÿx.

Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Tãmja ne Jeju kurê djwÿnhmã kanga.

Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nãm ar àpênh djà'ã arkum karôn ar ano. Nãm arkum, —Kwãrîk wãnh me bajtemmã ar amôr kêt ne kwãrîk wãnh pykabê Xamarijka m krî'ômã ar adjâr kêt.

⁶ Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrãmri ne mrykî'ãtomti no biknor pyrâk. Me ja'ÿr dja gar mō.

⁷ Ne me'ÿr bôx ne kâj bê memã kum, “Arÿm kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykabê amim ô me utâr ne ar meo ba 'ÿr”, ane.

⁸ Dja gar me kanêo mex ne ajte me i kâjekam têo mex ne ajte akubyn me tyko tîn. Ne ajte mekam me karô punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjâpênh djà'ã karô gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo kanga. Kwãrîk wãnh memã pãnh jarênh kêt.

⁹ Kwãrîk wãnh kên karÿr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o ô pi'ók kaprîja kwãrîk wãnh byr ne ar anhô katôk'y djâkam ir kêt.

¹⁰ Kwãrîk wãnh ar anhô xakuo amôr kêt. Ar akã krâkã pÿnh ne ar aparkã amãnhkrut ne ar anhô kô pÿnh dja gar o mō. Jabit dja gar o mō. Ar anhô mÿjja ja'ô'ã kâtãm kwãrîk wãnh o amôr kêt. Ar adjâpênh pãnh dja me ta ar amã ar anhô mÿjja ngã. Nãm ã arkum karôo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krîrax 'ômã wadjân me'ô mexja jabej. Kum ar akînh dja gar abej. Dja ar amã aminhûrkwã jarê gar kambit anhikwã. Me kurûm ar akatorkambit ajte anhûrkwã 'ôdjwÿ jabej.

¹² Dja gar me ûrkwã 'ômã wadjân memã umar mex jarê.

¹³ Dja me mex ne kum ar akînh gar memã umar mex jarê nhym me arÿm ar akabên kôt mrãmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akînh kêt jabej dja me umar mex kêt ne.

¹⁴ Godja me'ô kum ar akînh kêt ne kute akabên mar prãm kêt jabej aparkã'ã me ô pyka ka'u. Me ûrkwã kurûm nâr me ô krîrax kurûm ar akator kutã ar aparkã'ã me ô pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirît nhym Metîndjwÿnh kute omûnh ne amû 'ôkam kute memã pãnh jarênh kadjy me ô pyka ka'u.

¹⁵ Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me krîraxbê Xôtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja i Metîndjwÿnh kute me axwemã pãnh jarênh kadjy akati bôx nhym me arÿm tokry. Dja ajbir krîrax jakamdjwÿ me axwe pãnh tokry:. Ne tokryo Xôtômakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arÿm aje mrãmri ne mrykî'ãtomti kute rop djâkrê katikôt ar ba pyrâk. Amijã ano tÿx kute mrãmri ne kangã amijã no tÿx pyrâk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyrâk.

¹⁷ Aminêje rît. Mÿkam. Bir, godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo mō. Nhym kam me krãpti kute ar akukjêr kadjy arÿm ar ajã akuprô. Ar ajã akuprô nhym me arÿm ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprônê djâkam ar akaprêprêk. Mry kã punuo ar akaprêprêk ne.

18 Imã ar adjâpênhkam dja me ar ajo rôrôk ne ar apa 'amÿn arÿm me bënjadwÿr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadwÿr rûnh kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. Nhyim me me bajtem kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê.

19 Godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo môn me kabem ar apumjuw kwãrik wãnh ar amikukãm amim, "Mÿj dja ba aminêje memã ikabên on"? anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, myt tãmka dja ar amã akabên jangij.

20 Djãm ar ga dja gar amikabên jarê? Kati. Ar Abãm djwÿnh Karô dja ar amã amikabên jarê gar arÿm amÿ memã arê. Nãm Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

21 Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwÿnhmã kamy kanga nhyim me arÿm me kupa. Nhyim me bãmdjwÿ dja kurê djwÿnhmã kra kanga. Nhyim me kra dja me kum bãmmê nã kurê ne memã ar kanga nhyim me ar kupa.

22 Imã adjâpênhkôt dja me kunÿ kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx rã'ã:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimê ba arÿm ar apytã.

23 Godja me krÿrax 'ôkam kum ar akurê:n ar ajo ajkê gar krÿrax 'ôdjwÿmã aprôt. Dja gar apÿnh mebê idjaer nhô krÿraxkam me akreo tê:n o atêm nhinomã mênh kêt ba arÿm bôx. Ba ije amijo inhÿ ba arÿm ar awÿr bôx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

24 Ne kam ajte arkum,

—Ë, djãm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar ô ujarênh djwÿnh jakrenh? Kati. Nâr, djãm ô âpênh kute raxo ô bënjadwÿr jakrenh? Kati.

25 Kute kabên mar ar o baja kute ar ô ujarênh djwÿnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Ô âpênh kute ô bënjadwÿr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurê ne imã me karô punubê Bedjêbu jarêhno baja pumû. Djãm me kum ar akurê kêtã? Kati. Ar gadjwÿ dja me ar amã mÿjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêtãkum ne ikôt ar amijo abakam dja me ar gadjwÿ ar amã mÿjja punu jarênh kume:x.

26 Djã nãm me kadjwÿnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ï amirÿt ne. Nhÿnh ne mÿjja bipdjur'ô me kute omÿnh kêtã? Ne nhÿnh ne me kute mÿjja pudjur'ô mar kêtã? Adjÿm, dja ï kunÿ amirÿt ne. Mÿjja pudjur, mÿjjao bipdjurja dja ï kunÿ amirÿt ne.

27 Ije akamãtkam ar amã mÿjja jarênh dja gar a'uri kãj bê memã arê. Ije ar ajamakri ijajkwa momokkam mÿjja jarênh dja gar kikre nhimôk po'ã djan kãj bê memã arê.

28 Ne kwãrik wãnh gar amã me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwÿnhbê ajmã ar ajo kêt. Kati, ba ar amã arê. Me'ô pydji dja ga ar amã uma. Kute me bÿn ne ijukri me biknor tokry djãkam me rênh jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê. Metÿndjwÿnhbit dja gar amã uma.

29 Kwênhne amãnhkrut ne pãnh ngrire, pãnh ngônphonh pydji. Nhyim kam kwênh pydji pykabê tÿm ne arÿm ty. Djãm Abãm djwÿnh kute mar kêt? Kati. Kute kwênh mar.

30 Ne ar akÿdjwÿ kute mar. Arÿm Abãm djwÿnh kute ar amã abenã ar akÿ'ã akre mar.

31 Kam, djãm ar atÿn prãmmã? Kati. Kwãrik wãnh. Te kwênh krãptÿ: nhyim kum kwênh kÿnh ngrire. Nhyim be, ar gajbit. Metÿndjwÿnh kum ar akÿnhkumrêx. Tãm dja gar aman atÿn prãm kêt. Nãm Jeju ã arkum karôo ane.

32 Ne kam ajte arkum,

—Kam me'õ kute amijo ipytàr ne me ipôkri memã kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhÿro baja. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kàjkwakam Ibãmmã kum, “Nà, ba inhõbikwa ne wã”, ane.

³³ Nàr, dja me'õ me ipôkri memã kum, “Kati. Ije Jeju mar kêt”, ane. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kàjkwakam Ibãmmã kum, “Kati. Ije tãmwã mar kêt”, ane.

³⁴ Djãm ibõx nhym ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bõx nhym me arÿm imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne aben pa.

³⁵ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ my kum bãm kurê.

Nhym me'õ nire kum nã kurê.

Nhym prõ kum umrengêx kurê.

³⁶ Me'õ nhÿrkwãkam dja ta õbikwa kum aben kurê.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imÿr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arênh kôt dja me ã abeno ane.

³⁷ Godja gar ajõ imã, “Ba akôt apê”, anen amã abãmbit nàr amã anãbit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arÿm imã ikôt adjãpênh kÿnh kêt. Godja amã akra mybit nàr amã akra nibit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arÿm imã ikôt adjãpênh kÿnh kêt.

³⁸ Dja gar ajõ amã ikôt atokry pyma ne ikôt aje anhõ pÿte'y mÿnh prãm kêt ne ikôt abikamênh prãm kêt jabej ba kam imã ikôt adjãpênhja kÿnh kêt.

³⁹ Dja gar ajõ atÿnmã aminên arÿm akuno. Nàr gar ibê aminê kêt nhym me arÿm abÿ. Imã adjãpênhkam arÿm abÿ. Kwãrik wãnh rã'ã. Metÿndjwÿnh dja arÿm atÿnkumrêx kadjy apytã ga arÿm kôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'ÿr bõx nhym me kum ar akÿnh. Me kum ar akÿnh o arÿm kum badjwÿ ikÿnh. Ne kum ikÿnh o arÿm kum kute ijanor djwÿnhdjwÿ kÿnh.

⁴¹ Dja Metÿndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnh me'ÿr bõx nhym me kum kÿnh. Kubê Metÿndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnhkam kum kÿnh. Metÿndjwÿnh dja kam arÿm memã o pãnh ne. Metÿndjwÿnh kute kukwakam ujarênh djwÿnhmã ãpênh pãnh kôt dja arÿm memã o pãnh. Dja me'õ katàt kute amijo bakumrêx me'ÿr bõx nhym me kum kÿnh. Me'õ katàt kute amijo bakam me kum kÿnh. Metÿndjwÿnh dja arÿm memã o pãnh ne. Metÿndjwÿnh kute me'õ katàt kute amijo bajamã o pãnh kôt dja memã o pãnh.

⁴² Dja me'õ ikôt ba djwÿnh rax kêt'õ bõx nhym me kum ngõ ngã. Me'õja kute ikôt bakam kum ngõ ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

11

Djuão'ã ujarênh.

Ruk 7.18

¹ Ne arÿm kôt ba djwÿnh Ar kubê 12mã 'ã karõ pa. Arkum 'ã karõ pan kam arÿm amũ tẽ. Pykabê Garrêjakam apÿnh krÿ rÿnh djari kute memã kukràdjã jarênh ne kute kãj bê 'ã me akre kadjy ne amũ tẽ.

² Nhym kam me Djuãomã Jeju jarê. Djuãobê ne ngõmã me angjênh djwÿnh. Me kute arÿm Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nãm me Djuãomã kum,

—Jeju ne arÿm apÿnh mÿjja pumÿnh kêt nhipêx, ane nhym arÿm kuma. Kuman arÿm Jeju'ÿr amikôt ba djwÿnh ar amãnhkrut jano.

³ Ar kute Jeju kujjêrmã ne Djuão ar ano nhym ar arým 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne Jejumã kum,

–Metîndjwýnh kute me imã me'õ janor nhym bõxmã, kute me imã arênhja djãm ga? Nâr kon godja gwaj me'õkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴ Nhym Jeju arkum,

–Dja gar akubyn Djuão'ÿr tẽn kum arê. Aje ajbir mýjja mar ne omũnhja kum arên kum,

⁵ “Me no rã arým rît mex. Nhym me mrãnh kêt arým mrãnh mex. Nhym me ï kajêkam tê arým mex. Nhym me amakkre kêt arým amak mex. Nhym me tyk akubyn tîn ne. Nhym me õ mýjja kêtja nhym me kâj bê memã ujarênh ny jarêho ba”, ane. Tãm dja gar aman Djuãomã arê gê kuma.

⁶ Dja me memã ijarê nhym me ibê amijo akêx kêt, me ja ne me kînhkumrêx. Nãm ã Jeju Djuãookõt ba djwýnh arkum ane. Nhym ar kuman arým katon tẽ.

⁷ Nhym kam Jeju arým me krãptî:mã kum,

–Mýj ne ga me aje kapõt kukritkam omũnhmã mõi? Djãm Djuão kute bõti kók djãbêrkam ari amijadjwýr pyrãk? Djãm ari memã kabên jadjuw? Kati. Nãm katãt memã kabên jadjwýrkumrêx.

⁸ Bir, mýj ne ga me aje omũnhmã mõi? Djãm Djuão ne kubêkã pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubêkã pãnh ngrire jangij. Bênjadjwýr rũnh nhõ kikretikam ne me kubêkã jakrita jangij. Nhym be, Djuão ã kã kute anhýr kêt.

⁹ Nhym bir, mýj ne ga me aje omũnhmã mõi? Djãm Metîndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh? Nã. Tãm. Nhym be, Djuão ne raxo kute Metîndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh kunĩ jakrenh.

¹⁰ Amrêbê: ne Metîndjwýnh imã 'ã ajarê. Djuão'ã imã ajarê. Nãm imã, “Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'õ jano kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katãt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bênjadjwýr rũnh kutêp katãt 'ã pry jadjwýrja pyrãk.”

Nãm ã Metîndjwýnh Djuão'ã imã ane. Amrêbê: me bakukãmãre ar bari. Nhym me arým kabên man 'ã pi'ók no'ók ne. Ne kam me aben djõ'ã arêho mõi:n arêho mõi:r tãmtã arým 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Djuão arým kato. Katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijã memã ujarênh ar ba. Me kute amrêbê Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók kõt ne Djuão ijã ujarênh ar ba. Ikukãm meo mexo ba.

¹¹ Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunĩ jakrenh. Djãm me'õ pykakam ar ba 'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nhym be, dja ï kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim me utãn meo ba. Nhym kam dja me kunĩ raxo Djuão jakre.

¹² Nhym be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arêho ban memã kum, “Kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute amim me utãn ne ar meo ba 'ÿr”, anhýro ba. Nhym kam me krãptî kuman amim Bênjadjwýr djwýnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãptî kute kikre ngriremã ngjêx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnh kumex ja pyrãk. Ne jakam me kute o anhýr rã'ã.

¹³ Amrêbê: me me bakukãmãremã Bênjadjwýr djwýnh bõxmã arê. Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh aben kukãm Bênjadjwýr djwýnh bõxmã arê:. Mõjdjêdjwý arê: nhym kam me bakamingrãnyrekam Djuão arým katon ajte tãm jarê. Bênjadjwýr djwýnh bõx jarê.

¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, “Dja me’ô kute Erij pyrãk bôx”, ane. Ba on ar amã me’ô jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyrãk ne arým bôx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arým ima. Nãr ar aje imar prãm kêt jabej arým imar kêt.

¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabên ja markumrêx. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Je tô mÿj got ba me akamingrãny’ã akre? Mÿj ne ga me aje urãk? Nã gãm me aje me prïre mÿjja kam kïnh kêt pyrãk. Ga me, me prïre kikre kabem krïn kute abeno bixaêr baja pumũ.

¹⁷ Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, “Gwaj bakïnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtãx à’ak”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kïnh kêtê”, ane.

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamÿr kati mãn o nhÿ”, ane.

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imã kïnh kêtê. Ar imÿr prãm kêtê”, ane.

Be, nã gãm me aje me prïre pyrãk ne amã ja kïnh kêt ne ajte amã jadjwÿ kïnh kêt.

¹⁸ Djuãobê ngômã me angjênh djwÿnh ne me awÿr bôx. Nãm amijajbu:n kute uba kangôo kôm kêt ne ar ba ga me amã kïnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karô punu ne ar o ba nhym ajbã”, ane.

¹⁹ Nhym be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhï ne me awÿr bôx ne me akam idjakur iban kôt ikôm iba ga me amã ikïnh kêt ne we ijã, “Kê, tãmwã ne kute àkur rûnhbit mar, kum uba kangô djãhnti”, ane. Ne we ajte ijã, “Me kute bënjadwÿr bajtemmã pi’ok kaprïo atom djwÿnhmê me axweo bit ne ôbikwa ne”, anhÿr ar o aba. Nhym be, djãm Metïndjwÿnh amak punu got? Amak me:xkumrêx ne prïne kute amikukãm mÿjja kunï mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwÿ ijano. Ije amijajbur kêtã ijano. Nhym kôt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumũn kam ôkre kadjwÿnhbê amim, “Mrãmri ne Metïndjwÿnh mexkumrêx ne amê ar ano.” Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krïraxmã watïre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰ Nïjar krïraxkam ne Jeju mÿjja pumũnh kêt ngrêre nhïpêx nhym me krãpti tu amim markumrêx. Nhym kam arým me wãmã kabên’ô jarênh kêt. Nhym be, amiwÿr krïraxkam me ja ne Jeju arým memã kabên ne. Krïrax jakam ne arým mÿjja pumũnh kêt krãpti nhïpêx ne me punu krãptio mex. Djã ne me amikam kaprïren wãnh axwemã iren ’ÿr amijo akêx? Kati. Me kute ’ÿr amijo akêx kêt. Kam ne arým krïrax jakam memã kabên ne memã kum,

²¹ —ÿ, watïre Koradjikam me wã. Watïre Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhô pykabê Xirumê Xidôkam ren mÿjja rûnhja, mÿjja pumũnh kêtja kwÿ nhïpêx nhym ren me omũn ren arým amrêbê amim katon ren amikam kaprïren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirït kadjy kubêkã kukrebê exopa jangjên ren amijã mro prã kapï. Ne ren kam iwÿr ren amijo akêx. Nhym be kati, inhô me wÿnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax ne ipêx ga me omũnh kajgo. Omũnh kajgon amikam akaprïre kêt ne wãnh ajaxwemã anhïrer kêtumrêx ne aje iwÿr amijo akêx kêtumrêx ne.

²² Ba me amã arê ga me ama. Dja ĩ kute me axwemã pãnh jarênh nhô akati bôx nhym Metĩndjwýnh me ajaxwemã pãnh jarê. Ga me kam arým pãnh atokryo me rĩnã jakrenh mex. Ga me atokryo krĩraxbê Xirumê Xidô jakrenh mex ne.

²³ Ne kam krĩraxbê Kapanakam me gadjwý djãm mrãmri me abênjadjwýr rũho kãkwa'yr abôxmã? Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krĩraxbê Xôtômakam me axwe: nhym Metĩndjwýnh arým meo akno. Ba ren mekam mýjja pumũnh kêt nhípêx kute me akam ije mýjja pumũnh kêt nhípêx ja pyrãk nhym ren me wãnh axwemã ire nhym ren krĩrax arek ãm rã'ã. Krĩraxbê Xôtôma ren arek ãm rã'ã. Nhym be, kati.

²⁴ Ba me amã arê ga me ama. Dja ĩ kute me axwemã pãnh jarênh kadjy ô akati bôx. Dja Metĩndjwýnh memã pãnh jarê ga me kam arým atokry raxo Xôtômakam me ja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju krĩraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarênh.

²⁵⁻²⁶ Nhym kam Jeju Bãmmã kum,

–Djũnwã, ota ga anhô kãkwa, anhô pyka djwýnh. Amã ne ba amikĩnh jarê. Nã gãm me amikukãm umarmê me kute mýjja mar rũnhjabê mýjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prĩre prãbê amijo rũnh kêtjamã mýjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhýrkam mrãmri mexkumrêx. Ga adjukaprĩkam ne ga amim me'ã karõn arým ã meo ane. Ba kam badjwý ikĩnhkumrêx ne wãm amã amikĩnh jarê, ane.

²⁷ Ne kam ajte me krãptĩmã kum,

–Arým ne Ibãm imã ô mýjja kunĩ kanga. Ba ibê Metĩndjwýnh Kra. Djãm me'ô ne kute prĩne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'ô ne kute prĩne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prĩne mar. Ije me'omã Ibãmo amirĩt prãmja adjwýnhdjwý kute mar.

²⁸ Pykakam me akukràdjã punu ne ga me aman kôt ar amijo aba. Ne kam arým akaprĩre kute mrãmri ne me jênh pytĩ turn o ban kam kaprĩja pyrãk. Kam ne ga me akatyn akaprĩre. Amrê me akunĩ iwýr tẽn ikam atyk djã kêt ne ikam akôkam kôt.

²⁹⁻³⁰ Nãm me mry bàri kute jênh bjêro mrãnh kadjy ne umar mex kadjy mutbê pĩo kapa. Ikukràdjã mex ne kute mry mutbê pĩo kapaja pyrãk. Dja ga me amim ikukràdjã mex man kôt ar amijo aba kute mrãmri ne me kute mry bàri mutbê pĩo kapa ja pyrãk. Djãm aje ikukràdjã kôt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrãmri ne me kute mry mutbê pĩ kajkrito kapa ja pyrãk. Djãm ije me amã ino katormã? Djãm ije amijo idjãmramã? Kati. Ba ne ba memã iprĩ mex ne meo iban ije amijo ingrĩre kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjã kôt ar amijo aba nhym me abê týx kêtumrêx ne. Kute mrãmri ne jênh kajkrit mrybê utĩ kêt pyrãk. Kam dja ga me ikukràdjã kôt ar amijo aban arým akadjwýnhbê atyk djã kêt. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

12

Pi'ók rãrãr mýr jabej me kum kurê.

Mak 2.23; Ruk 6.1

¹ Ne kam pi'ók rãrãrkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhym kôt ba djwýnh ar kôt mõn arým kum prãm ne mõrmã bãygogo 'y nhikẽn mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rẽnho mõ.

² Nhym kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tô mã ne akôt ba djwýnh ar arým nê? Pi'ók råràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók råràrjakam mýjja jao anhÿr kêt. Me tùmre ne me ta kukràdjákôt mã me babê uma. Me kute pi'ók råràrkam mýjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mýkam ne akôt ba djwýnh ar ã ar o anhÿro ba? ane.

³ Nhyk kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókjadjwý pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m.

⁴ Kum prã:m nhyk Dawi arým Metĩndjwýnh nhũrkwãmã wadjàn djwý byn kukrên kam kôt ar tēm jamãdjwý kungã nhyk ar arým kukrê. Djwý me kute Metĩndjwýnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ djwý ja ne me kàtãm kute kur kêtukumrêx. Me kady Metĩndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyk be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhyk kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwýnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mýkam?

⁵ Ba ajte me amã arê ga me ama. Mýj ne me kady Metĩndjwýnh mar djwýnh pi'ók råràrkam nê? Mýj ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam nê. Djãm me aje me'ã Môjdjê kukràdjã mar kêt got? Djãm me aje 'ã pi'ók no'ók pumũnh kêt got ga me imã akabên ne? Nãm me pi'ók råràrkam Metĩndjwýnh nhõ kikretikam tu àpênh ba. Ne kady kum mry bôro bao tu àpênh ar ba. Djã ne Metĩndjwýnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kady Metĩndjwýnh mar djwýnhmã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwýnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mýkam?

⁶ Ba ajte me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ipydji irax ne ije kam me àpênh'ã memã karõ djwýnh.

⁷ Ga me ren Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã kabên jarênhja ma. Nãm memã kum,

“Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kĩnh?

Kati. Me amã me kaprĩ. Ja ne imã kĩnh.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metĩndjwýnh kabên ja man ren amã me kaprĩ. Ne ren amã me kaprĩkumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênh kêt.

⁸ Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwýk ne ba inhõ pi'ók råràr djwýnh. Kam gédja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mýjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam mýjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

⁹ Ne kam arým amũ tēm mebê pardjêu nhõ me bikprõnh djãmã wadjã.

¹⁰ Nhyk me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikõ'ã nhÿ. Nhyk me ja kute 'ã axwe nhôr kady Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môjdjê kukràdjã kôt ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam meo mexo ba? Pi'ók råràrkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhyk memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Godja me ajõ anhõ mrykĩ'ãtomti nhyk pi'ók råràrkam arým kre'òkam tÿm. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprĩn 'amýn kaba.

¹² Nhyk be, Metĩndjwýnh kum mrykĩ'ãtomti kĩnh ngrire. Nhyk be, gu me ba ne kum me bakĩnhkumrêx. Kam me kute pi'ók råràrkam meo mexkam

Metîndjwýnh kute memã axwe jarênh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'ók råràrkam meo mexkam ne me kute kukràdjà kòt amijo ba mexkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹³ Ne kam arým me'õ nhikra jarõxjamã kum, “Amrê anhikra katàt”, ane. NhyM 'ýr ikra katàto dja nhyM arým kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyrãk.

¹⁴ NhyM mebé pardjêu ar mã apôx ne o aben man abenmã kum, —Mýj godja gwaj baje Jeju bñn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'ã abenmã ane.

Memã prÿre'ã ujarênh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ NhyM Jeju arým ar kuman pyka wã kurüm kato. Kato nhyM me krãpti: arým kòt mō nhyM arým me kunio mex.

¹⁶ Ne kam mã memã kum, “Dja ga me ipudju”, ane.

¹⁷ Amrêbê: ne Metîndjwýnh Jeju 'ã ajarê. Jeju dja memã prÿ mex ne memã kukràdjà jarê. NhyM kam kabên jarênh djwýnh Metîndjwýnh kukwakam amũ me bakukãmãremã 'ã ajarêh memã kum, “Metîndjwýnh ne memã kum,

¹⁸ 'Ota, ba arým amijo inhõ àpênh pytà. Imã abê. Imã kñnhkumrêx. Dja ba kum Ikarõ jano nhyM arým o ba. NhyM arým apýnh me bajtem ba djari memã 'ã ajarê. Ije meo mex nhyM me imã axwe kêtja 'ã memã ajarê.

¹⁹ Ne mekmê kabêno aben japanho ku'ê kêt. Ne memã àkjêro ku'ê kêt. Djãm kàj bê kabên nhyM me kute prykòt òkre marmã? Kati.

²⁰ Me kaprÿre kute mrãmri ne bõti kajyr kaprÿre pyrãk djãm kute meo bikênhmã? Kati. Dja memã týx jadjã nhyM me kam arým kñnh ne. Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngõnhpók nhõ kadjãtnhĩ kũm tyk ne akrax rerekreja pyrãk.

Djãm kute memã àkjêr nhyM me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabên mex jarê nhyM me arým amim mar týx. Ne memã axweo àpanho tẽ:n kam arým meo mexkumrêx.

²¹ NhyM kam apýnh me ba djakam me bajtem arým tu amim markumrêx.' Nãm ã Metîndjwýnh memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyM me arým aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arým katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým memã prÿ mex ne memã kukràdjà jarênh ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kòt ne memã prÿ mex ne memã kukràdjà jarênh ba kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpênh jarênh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

²² NhyM kam me karõ punu kute me'õo baja me arým 'ýr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rãn kabên kêtumrêx. NhyM kam arým o mex nhyM me aêrbê arým kabên ne rÿt mex.

²³ NhyM me kunĩ kam no tyn abenmã kum,

—Bãrãm mrãmri got we kubê Dawi tãmdjwýkumrêx, ane.

²⁴ NhyM be, mebé pardjêu arým me kabên man arým abenmã kum,

—Djãm Metîndjwýnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rênh ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm

ar me karō punu rênho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarên ã abenmã ane.

²⁵ Nhyam kam Jeju tu me kadjwýnhbé me kabên man memã kum,

—Me karō punu ne Xatanajmã àpênh ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwýnh tãm kum aben kurê nhyam kurê djwýnh arým meo apêx. Nâr, me ô krîrax tãm kam nâr ô kikkre tãm kam me krîja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mýj dja me kam nê? Bir, kam dja me arým aben ngrân abenbé ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati.

²⁶ Be, Xatanaj ren kum ô àpênh kurên kujate nhyam ren ô àpênh arým aben ngrân abenbé ajmã. Ren me abenbé ajmã nhyam ren arým kubê me ô bënjadjwýr kêt. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujate nhyam ren Xatanajdjwý kum ô àpênh kurê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ba ren Bedjêbu kabênkôt ren bôm ar me karō punu rênho iba nhyam ren mýj kabênkôt ne anhô àpênh bôm ar me karō rênho ba? Me jadjwý ne me bôm me karō punu rênho ba. Djãm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabênkôt ar bôm me karō rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhyam ren me amã, “Je tó djãm Xatanaj ta kute ô àpênho bikênho ba got”? ane.

²⁸ Nhyam be kati, Metîndjwýnh pyma puroobit ne ba ar bôm me karō rênho iba. Ga, kôt arým Metîndjwýnh me awýr bôxja pumû. Metîndjwýnh kute me apytâr ne me akadjy bënjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bôxja pumû. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹ Ne kam memã kum,

—Nâr, mýj dja me me'ô týx nhûrkwãmã àr on? Kute kubê nèkrêxo prôt kadjy me'ô týx nhûrkwãmã àr on. Bir, dja me me'ô tým ne uwpre. Ne kam arým ûrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prôt ne, ane. Mýj'ã ne me'ô týx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpre kam arým amim ô me ja pytä. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Me'ô kum ikîn kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ar ikôt ba kêt ne arým kam amijã, “Ba dja ba ate ikrân ar mrã. Amidjwýnhbit dja ba amiman amijo mrã”, anen ate ar ba.

³¹ Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjao bikên kunikôt Metîndjwýnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metîndjwýnh japry kunikôt kute me axweo biknor prãm. Metîndjwýnh kute me axweo biknor ne wânh mekam ngyrkãm irer prãm. Nhyam be, me kute Metîndjwýnh Karô japrykambit ne Metîndjwýnh mekam ngyrk rã'ã ne.

³² Godja me'ô ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inhî'ã kabên punu jarênh jabej Metîndjwýnh dja axweo akno ne kam ngyrk kêt. Nhyam be, godja Karô'ã kabên punu jarênh jabej Metîndjwýnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngyrk rã'ã ne. Jakam dja ngyrk rã'ã. Amrê akubyn Kra bôx'ã akati mörkamdjwý dja kam ngyrk rã'ã.

³³ Djãm pidjô punukam pidjô djàn apôx got? Nâr kon, djãm pidjô mex, pidjô djànajakam pidjô punu apôx got? Kati, apýnh pidjô bari djari ne kam ô apôx. Ô ne parbé rôrôk ne ikwân kam bario amirît nhyam me kôt kum apôx.

³⁴ Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djãm me aje akabên mex 'ô jarênh prãm? Arkati. Ê, me ôkre kadjwýnhbé ne me mýjja kumex ma nhyam kam amrê bôm ajkwa krekremê ôto'yr apôx nhyam me kam arênho ba.

Arêngo ban kam arÿm memã amijo amirît. Mex nâr axwe jao memã amijo amirît. Kute mÿjja ô kute pidjô bârio amirît ja pyrâk.

³⁵ Nãm me ôkre kadjwÿnhbê kabên punu kumex man arÿm kabên punuo memã amijo amirît. Nhy m me ajte ôkre kadjwÿnhbê kabên mex kumex man arÿm kabên mexo memã amijo amirît.

³⁶ Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati môrkam dja ga me amikôt Metîndjwÿnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunîkôt kum arê nhy m arÿm me ama.

³⁷ Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kôt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kôt me amã ajaxwe jarê ga me arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Nãm ã Jeju me krãptîmã ane.

Me kute kum mÿjja pumûnh kêt nhîpêx'ã 'wÿr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸ Nhy m kam Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebê pardjêu kwÿ Jejumã kum,

—Ujarênh djwÿnh, dja ga mÿjja pumûnh kêt'ô nhîpêx ba me omûn kôt ama, ane. Nhy m memã kum,

³⁹ —Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mÿjjakôt ari Metîndjwÿnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwÿ kum prô djwÿnh kînh ngriren kute ar mebê prô akînhô baja pumû. Me gadjwÿ ne ga me amã Metîndjwÿnh kînh ngriren mÿjjakôt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mÿjja pumûnh kêt nhîpêx'ja'ã ijwÿro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omûnh prãm kêt kumrêx. Dja ba amijo kute Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Djônaj pyrâk. Tãm dja ga me omûn imã akator jabej.

⁴⁰ Me bakukãmãre Djônaj ne tep rax tikkrekam nõ nhy m 'ã akatin akatin akati nhy m arÿm kato. Badjwÿ dja ba ã amijo anen kênkrekam nõ nhy m ijã akatin akatin akati ba arÿm ikato. Ba ne ba amijo inhî ne bôx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omû.

⁴¹ Djônaj ne krîraxbê Niniwekam me akreo tê nhy m me arÿm amikam kaprîren wãnh axwemã iren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Nhy m be, ba ije iraxo Djônaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprînh wãnh ajaxwemã anhîren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhîrer kêt kam dja Niniwekam me wã arÿm pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djâkam akuno.

⁴² Be ga, aparmã onîj pyka 'ôdjwÿkam bēnjadjwÿr rax nija pumû. Bēnjadjwÿr ni Xaromã'o'ÿr tē; 'ÿr tēm 'iry:n arÿm 'ÿr bôx. Kute krã mexkôt marmã 'ÿr bôx ne arÿm kuma. Nhy m be, ba ije iraxo Xaromã'o jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bēnjadjwÿr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêt kumrêx. Me aje imar kêt kam dja bēnjadjwÿr ni ï arÿm pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djâkam akuno, ane.

⁴³ Ne kam ajte me karô punu'ã ajarênh memã kum,

—Me karô pydjîn kute ar me'ôo baja ne arÿm kurûm katon tê. Ne kam te ar mrã, ngô kêt kam ar mrã, te ajte me'ômã ãr ne tyk djã kêt mã ar mrã.

⁴⁴ Ne kam amim,

—Ba inhûrkwã kurûm ikatorja'ÿr tē, ane.

⁴⁵ Ne kam amim badjã tûmjja'ÿr tēn 'ÿr bôx ne omû nhy m arÿm mexkumrêx. Me karô'ô kute o ba kêt nhy m prîne kre mex nhy m arÿm kam mÿjja katât.

Nhym kam kadjy mã me karõ punu'ÿr tẽ. Ne kam mekam me kwÿ japrôn 'ÿr meo mõn meo bõx. Nãm me karõbê 7 ne o bõx ne me'õjamã meo wangij nhym kam mekam ar ba. Kute me karõ punubê 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arÿm o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhym be, kute kubê 7 ne o bõxja ne arÿm o punu rax ne. Dja ã me akamingrãnyre ajaxwekam me karõ punu me ajo ane, ane. Nãm Jeju ã memã ane.

Nãmê kamyre'ã ujarẽnh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶ Jeju me krãptĩ:mã kabẽno dja nhym nãmê kamyre ar axikõt apõx ar bõx ne bõm ku'ẽ. Ne kute kum kabẽn jarẽnhmã.

⁴⁷ Nhym me'õ 'ÿr tẽn kum,

–Ë, onĩ anãmê akamy ar amã kabẽn, ane.

⁴⁸ Nhym Jeju me'õmã kum,

–Be, ije me'õmã inãmê ikamy jarẽnh kadjy mÿj dja arkam kute? ane.

⁴⁹ Ne kam kõt ba djwÿnhmã kum,

–Ota, inãmê ikamy ne ja.

⁵⁰ Dja gar Metũndjwÿnho kĩnh kadjy kabẽn man kõt ar amijo aba. Ba kam arÿm ar amã ikamyre nãr ikanikwÿnh nãr inã jarẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

13

Bãygogo'ã ujarẽnh.

Mak 4.1; Ruk 8.4

¹ Ne kam akati tãmkam Jeju kıkre kurũm katon tẽn arÿm imõti mÿrri nhÿ.

² Nhym kam me krãptĩ: 'ã akuprõ. Nhym kam arÿm mebê tẽn kãkam nhÿ nhym me krãptĩ: arÿm ngõ mÿrri kum dja.

³ Nhym kam arÿm apÿnh kukrãdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum,

–Ë, õ pur djwÿnh ne kute õ purkam bãygogo kremã 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mÿjja kre kadjy tu mÿjja 'yo akabê, bãygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

⁴ Jeju memã kum,

–Be, me'õ ne ar bãygogo 'yo ukabêr mrã. Nhym 'y kwÿ prykam rôrõk. Nhym kwẽnh prĩne kuku.

⁵ Nhym kwÿ kẽn po'ã pyka purorrekam rôrõk. Nhym kam pyka purorrekam ingrõt kukrã kêtumrẽx.

⁶ Nhym kam kÿjrũm myt nhÿn arÿm 'y nhingrõt ga nhym kajot ne arÿm ty. Arê jabjê kêtum ne ty.

⁷ Nhym 'y kwÿ mrÿnhĩkam rôrõk ne kam mrÿnhĩmẽ ro'ã ingrõt. Nhym kam prĩne o akno.

⁸ Nhym 'y kwÿ pyka mekkam rôrõk ne ingrõt ne kam abatãnh ne. Ne arÿm apÿnh bãri ku'ẽ djãri nhym kwÿ iij jabjê nhym kam 'y mexti:re. Nhym kam 'y'ã akre kubê 100. Nhym kwÿ iij mekkumrẽx nhym 'y'ã akre kubê 60. Nhym kwÿ kãjbê iij mex nhym 'y'ã akre kubê 30. Nãm ã Jeju Metũndjwÿnh kukrãdjã'ã apÿnh mÿjja jakren 'ã ujarẽno ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

–Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx, ane.

¹⁰ Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr bôx ne kum,
 –Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

–Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabën kukràdjà ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arënho amirít gar aje marmã. Nhyam be, me wãbê ne ba udju ne.

¹² Be, me kwÿ kute ikukràdjà markumrêx ja dja ba mã memã mÿjja krãptĩ jarê nhyam me arÿm mÿjja krãptĩ ma. Nhyam me kwÿ mã kute ikukràdjà mar kajgojabê dja ba ikukràdjào apdju. Kute ikukràdjà mar kajgojao apdju.

¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mÿjjabit 'ã ajarê. Ba apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne me amrêbê: me bakukãmãremã arën memã kum,
 “Me te memã mÿjja jakre nhyam me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhyam me te memã mÿjja jarê nhyam me me kabën maro krĩn mã mar kêt. Mã mÿjja'ã me kabën kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjà mar kajgo'ã ne memã arê.

¹⁴ Me bakukãmãre Idjaij ne amrêbê: me kute imar kajgowãmã kabën jarê. Nãm Metĩndjwÿnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ën mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt. Mÿkam?

¹⁵ Bir, arÿm ga me adjumar djãkam ajamakre kêt. Me aje ajamako mar kêt mã ne ga me arÿm ajamakre jaduj.

Ne aje anoo omũnh kêt mã tu ano ngôr.

Nã gãm me aje mar kêt mã ã ibê amijo ane. Aje ikukràdjà'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt mã ã ibê amijo ane.

Ne aje adjumar djãkam mar kêt mã ã ibê amijo ane. Me aje iwÿr amijo akêx ba ije me ajo mex kêt mã ã ibê amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij me kute ikabën mar kajgomã ane. Nhyam me bakukãmãre aben djô'ã arënho mō:n arënho mōr tãmtã arÿm me wã'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me wã ã ikukràdjà mar kajgo ane.

¹⁶ Nhyam be, djãm ar ga ne gar ã anomê ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrêx. Ajamakre ne atemã ne aje markumrêx. Kam ar akĩnhkumrêx.

¹⁷ Ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje mÿjja pumũnh ja ne me bakukãmãre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwÿnh kukwakam ujarënh djwÿnhmê me katãt kute amijo bamê kute omũnh? Kati. Djãm ar aje mÿjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrêbê te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrêx.

¹⁸ Kam ba ar amã arê gar ama. Ije ikabën kukràdjà'ã me'õ kute bàygo'yo ukabêr jakreja dja gar ama.

¹⁹ Kàjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh kabën ne me arÿm me'õmã arê. Metĩndjwÿnh kute amim me utàr ne kute ar meo ba'ã kabënja kum arê nhyam arÿm mar kêt ne. Mÿj'ã kute kabën jakreja mar kêt ne. Nhyam ate Xatanaj jãm meo amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabëno akno. Me kute tu amim markumrêx nhyam Metĩndjwÿnh kute kubê me utàr karõ ne jãm meo

amijakren mebê Metîndjwýnh kabêno akno. Bàygogo 'y kwý prykam rôrôk ne ja.

²⁰ Kênkam 'y rôrôk ja ne me kute amim Metîndjwýnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metîndjwýnh kabên man bit kum kînhkumrêxo tēm kajo.

²¹ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê jabjê kêtka tēmbê tykja pyrāk. Kute amim mar 'iry kêt nhyim ate apýnh me kaprī djari 'yr bôx nhyim arým kanga.

²² Mrýnhikam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mýjja marja'ã amijakre. Nãm me arým Metîndjwýnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, "Mýj dja ba nēn inhō kwý krēn mex ne inhō kubêkã mex? Ikanêkam mýj dja ba nē"? ane. Nãm pykakam mýjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprīo atom rax prã:m ne ajte nêkrêxo atom rax prã:m. Djãm kute amim mýjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arým õ mýjja rûnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrýnhī kute bãyogoo bikēnh nhyim kam ijj kêtja pumū.

²³ Ga, me'õ bãyogoo 'yo ukabêr tē nhyim ajte kwý pyka mexkam rôrôkja pumū. Nhyim kam arým ingrôt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijjkam 'y kume:x. Me kwýdjwý ne me memã Bēnjadjwýr djwýnh'ã kabên jarē nhyim me arým tu amim markumrêx. Ne kam marõ amū amikamēn arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprīkumrêx. Me kwý ne me ukaprī:re kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mexti:re nhyim kam 'y kubê 100 pyrāk. Nhyim me kwý kãjbê ukaprī kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mexkumrêx nhyim kam 'y kubê 60 pyrāk. Nhyim me kwý kãjbê ukaprī kryre kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mex nhyim kam 'y kubê 30 pyrāk. Me ukaprīkumrêx nhyim Metîndjwýnh arým mekam kînhkumrêx. Mekam kaprīre kêtikumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ê 'y'ã ujarēnh.

²⁴ Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjã'ã pur 'õdjwý jakren memã 'ã ajarēn memã kum,

—Kãjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me kwý pytãn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'Ã ne pur amijakre. Purkam ne me'õ 'y mex rēnho tē. Ne o tē:n arým kre pa.

²⁵ Ne kadjy ate krã. Nhyim me õt mýrri kurê djwýnh arým pur'yr bôx. 'Yr bôx ne kam 'ê 'ymê bõ nhijymê akrõ 'ymê rēnho tē. Bãyogoo 'y mex nhiby 'ê 'y rēnho tē:n arým kre pa. Kre pan arým mã tē.

²⁶ Nhyim kam bãyogoo ingrôt ne abatãnh ne ijj ajkapī. Nhyim 'êdjwý arým kam kume:x ne.

²⁷ Nhyim kam õ ãpēnh ar arým õ pur djwýnh'yr bôx ne kum, "Bēnjadjwýr, 'y mexbit ne ga purkam arēn kre. Mýj ne arým ajmã pur kam nē nhyim kam 'ê kume:x"? ane.

²⁸ Nhyim arkum, "Gwaj bakurê djwýnh'õ ne kam 'ê 'y rē", ane. Nhyim õ ãpēnh ar kum, "Dja bar 'ê kaba", ane.

²⁹ Nhyim arkum, "Kati. Gar ren 'emē ro'ã bãyogoo kaba.

³⁰ Kwãrīk wãnh ro'ã abatãnh gē prý ngrã ba 'yr ê djwýnh jano. Kam dja ba ê djwýnh arkum, "Dja gar 'ê kumrêx karwãn 'ãpren kum adjã gē xēr. Nhyim be, bãyogoo dja gar o atom ne inhō bãyogoo nhõ kikremã o wadjãn adjwý", ane. Dja ba ã kum ane." Nãm ã õ pur djwýnh arkum ane. Nãm ã Jeju memã ujarēnho ane.

Metîndjwýnh kute me utàr ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹ Ne kam ajte kabên kukràdjà'ã motadu 'y jakren memã kum,

—Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrâmri ne me'õ arým õ purkam motadu 'y kre nhym abatãnh pyrãk.

³² Motadu 'y ne kryreo kute apýnh 'y jakrenh. Nhym be, arým abatãnhkam abatãnho kute purkam djwý kunĩ jakrenh. Arým abatãnh kute pĩ pyrãk. Nhym arým ãkmê kwênh apýnh pa'ã ku'ê. Nãm ã Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arým ja pydjín kadjy amima nhym arým ja kadjy amiman 'ã tým nhym ja kôt 'ã tým nhym ja 'ã tým nhym arým 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabên kukràdjà'ã djwý nhigot djã jakren memã kum,

—Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrâmri ne djwý nhigot djã djwýkam bimãnh tēm pyrãk. Me'õ nire ne djwý nhigot djã byn arým djwý djôm raxkam kapĩ. Djwý'ã akreo amãnhkrut ne ikjêkêt. Nãm djwýkam kapĩn o akã nhym arým prĩne djwýkam ajmã, ane. Jejudjwý dja amim me utãro tēm kam arým pyka kunĩkôt amim me kwý pytãn ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memã mýjja'ã ujarênhja kunĩ ne kukràdjà'ã akre. Ne kam me krãptĩjamã mýjjabit'ã ajarê. Djãm kute kukràdjà 'õ'ã mýjja jakre kêt ne tu kukràdjãbit memã arê? Kati. Nãm kukràdjà'ã memã mýjjabit jakren memã 'ã ajarê.

³⁵ Me bakukãmãre ne Metîndjwýnh kukwakam memã ja'ã ajarê. Jeju memã ujarênh ja'ã ajarê. Amrêbê: ne memã kum,

“Kukràdjã'ã dja ba memã mýjjabit jakren memã 'ã ajarê.

Adjãkam mýjja bipdjur ne bipdjur rã'ã dja ba arým 'ã ajarê”, ane.

Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwýnh kukwakam memã ane. Ne kam me aben djô'ã arênhõ mõ:n arênhõ mör tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamin-grãnyrekam ne Jeju katon arým ã memã ujarênhõ ane. Me bakukãmãre kute memã ujarênh kôt ne Jeju arým amikabên kukràdjã'ã mýjjabit jakren memã mýjjabit 'ã ajarê.

³⁶ Ne kam arým me krãptĩ jano nhym me mã mõ nhym arým kikremã wadjã. Nhym kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bõx ne kukijñ kum,

—Ajbir me kute purkam bãygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tēm'ã adjujarênhja mýj'ã ne amijakre? Ar imã arê bar kuma, ane.

³⁷ Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhĩ ne ruw. Ba ijã ne me'õ kute purkam 'y mex rênh ja. Ijã ne me'õja amijakre.

³⁸ Pyka kunĩkôt me kunĩ'ã ne pur amijakre. Me kute Bênjadjwýr djwýnh mar'ã ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kôt ar amijo baja 'ã ne 'ê amijakre.

³⁹ Xatanaj'ã ne kurê djwýnh kute purkam 'ê 'y rênhja amijakre. Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati'ã ne bãygogo atom djã nhõ akati amijakre. Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ã ne me kute bãygogo djê djwýnhja amijakre.

⁴⁰ Kute ê djwýnh kute 'ê jarênh ne o atom ne kum adjãr nhym xêt pyrãk, dja Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam me axweo ane.

⁴¹ Ba ije amijo inhĩ dja ba amũ ikadju mrãnh djwýnh jano nhym me arým me axwe kunĩo atom. Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam meo bajakam me axwe kunĩo atom. Me kute me axwe'ã memã ãpnẽnhmẽ me axwe kunĩo atom.

⁴² Ne kam me arým me biknor tokry djákam me kumẽ. Wãnh ne me amim ngyk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba.

⁴³ Kam dja me Bãm djwýnh amim me katàt kute amijo baja pytàn ar meo ba. Nhym kam me axweja kuràm dja me arým me:xkumrêx nhym me kum me kĩnhkumrêx kute mrãmri ne arým myt katorkam me kum kĩnh pyræk. Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apýnh mýjja'ã ujarênh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nèkrêx pãnh rax kĩnh pyræk. 'Ã ne nèkrêx pãnh rax amijakre. Pykakam ne me'õ nèkrêx pãnh rax jadjàn o apdju nhym atemã me'õja arým 'ýr bõx ne kum katon kaban kam kĩnhkumrêx. Me'õja nèkrêx pãnh raxkam kĩnhkumrêx ne ajte pyka tãmkam nèkrêx pãnh rax jadjàn o apdju. Me'õ kute kubê o àkĩnh karõ o apdju. Ne amim, “Ba on pykao inhõn kam ije nèkrêx pãnh rax jadjàr djào inhõ pyka”, ane. Ne kam arým õ mýjja kunĩo atom ne memã kungãn pãnh pi'ók kaprĩ by. Ne kam arým pi'ók kaprĩo amim pyka byn o õ. Ne urokam kute kam nèkrêx pãnh rax jadjàrjao õ.

⁴⁵ Kam, ajte kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nèkrêx pãnh rax kĩnh pyræk. 'Ã ne angà pãnh raxdjwý amijakre. Kam ne me'õ kute angà byrmã abej ar mrã.

⁴⁶ Ne kam arým angàja pãnh ra:xmã kato. Ne amim, “Ba on angà pãnh raxjao aminhõ”, ane. Ne kam amũ tẽn õ mýjja kunĩo atom ne memã kungãn pãnh pi'ók kaprĩ by. Ne kam angàja pãnh rax pãnh memã pi'ók kaprĩ ngãn arým o õ. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me utàn ar meo ba. Kam, dja me axwemã pãnh jarê. 'Ã ne kryreti amijakre. Imõtikam ne me kryreti mẽ nhym arým apýnh tep krãptĩ kum wangij nhym me arým unê.

⁴⁸ Ne arým ipukam bjêro mõn akãx'ã kumẽ. Ne kam arým tep kabio nhỹ. Nãm tep mex ne karwãn kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rùm kurên kanga.

⁴⁹ Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimênh dja nhõ akatikam dja me ã meo ane. Dja Metĩndjwýnh kadju mrãnh djwýnh apõx ne me'ýr bõx ne meo ajkij. Me axweja me katàt kute amijo bajabê meo ajkij.

⁵⁰ Ne kam arým kuwy djákam me axwe mẽ. Kam dja me amim ngyk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arým mýjja markumrêx? Mýjja'ã ije apýnh mýjja jakreja djã ne gar arým markumrêx? ane.

Nhym ar kum,

—Nã. Mýjja'ã apýnh mýjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵² Nhym kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arým ne ba mýjja krãptĩ'ã ajarê gar ama. Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàm ar meo ba'ã ne ba mýjja

krãptĩ jakren ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Arým ar aje markam ar aje õ kíkře djwýnh pyrãk. Õ kíkře djwýnh ne õ nèkrêx jadjwýr djãkam mýjja nymê mýjja túmo pôx. Ar aje urãk. Ar abê memã kukràdjã jarênh djwýnh ne gar arým memã kukràdjã ny jarêh ajte memã kukràdjã tím jarê. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Õ pyka djwýnhkam bõx.
Mak 6.1; Ruk 4.16*

⁵³ Jeju apýnh kukràdjã 'ã memã mýjja ja jakren memã 'ã ajarêh kam arým o ino re. Ne kam arým mã tê.

⁵⁴ Ne kam arým õ pyka djwýnhkam tẽn bõx. Bõx ne arým me bikprõnh djãkam tẽn wadjã. Ne kam arým memã kukràdjã jarê. Memã arê nhym me arým kam no tyn kumex ne abenmã kum,

–Tõ, mýj me'õ ne kum me kukràdjã ja jarê nhym arým ã amak mexo ane. Mýj me'õ ne kum arê nhym arým ã mýjja nhípêxo ane. Mýjja pumũnh kêtumrêx ne arým ipêx nhym kumex.

⁵⁵ Be, kubê ne pĩ kênh djwýnh kajgo kra. Marij kurũm ne kato. Kõt ar apõxjabê Xijagumê Jõdjemê Ximãomê Djudamê.

⁵⁶ Kanikwýnhdjwý ar me baro'ã ar ba. Tõ mýj me'õ ne kum kukràdjã ja jarê nhym maro ba? ane.

⁵⁷ Me ã abenmã anhýro ban kam kubê kĩnh no kati.

Nhym Jeju amijã memã kum,

–Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh dja pyka kuníkõt ba nhym me kum mex jarêho ba prãm ne. Nhym be, õ pyka djwýnhkam me jabit ne me ari aprýo ba. Õbikwa djwýnhkam ar ajbit dja me ari aprýo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arým te kute õ pyka djwýnhkam me krãptĩ mex prãmje. Me kute amim tu kamnhĩxkumrêx kêtum te kute meo mex prãmje.

14

Me kute Djuãõ mut krã'yr.

Mak 6.14

¹ Nhym kam me amũ Jeju jarêho ipõk ne. Nhym kam mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr raxbê Erodji arým me kute Jeju jarênhja ma.

² Ne kam arĩk Jejuo Djuãõ ne õ àpênhmã kum,

–Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuãõ arým akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne arým mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bĩn kêtiri ne Djuãõ Erodjij'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjijo prõ. Nãm 'ã kum kabên ne kum,

–Metĩndjwýnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ'ýr mõ, ane. Nhym kuman arým ngrýk ne. Ne arým 'ýr me krãkamngõnh jano nhym me arým o tým ne kubê ijê.

⁵ Nhym kam bit kute me anor nhym me kute bĩnmã. Nhym be, kati. Me krãptĩ: ne me 'ã abenmã kum,

–Djuãobê ne Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh, ane. Me krãptĩ kute ã anhýrkam ne Erodji arým kum me krãptĩ pyman Djuãõ bĩn kêt.

⁶ Nhym kam Erodji rwýk djã nhõ akati arým bõx. Bõx nhym me arým ro'ã àkuro nhý. Nhym Erodjij kra arým memã to. Memã to nhym Erodji kum kĩnhkumrêx.

⁷ Kum kĩnhkam ne kum,

—Mÿj ne ga amã kĩnh? On imã mÿjja'õ jarê ba arÿm amã kungã. Amã ikabên kajgo kêtumrêx. Metĩndjwÿnh ne arÿm ima, ane.

⁸ Kraja kum tor djwÿnhram ne nã arÿm Djuão krã'ã kum karõn kum,

—Dja kum akĩnh ga Djuão krã'ã kum apnê, ane. Nhyam kam arÿm kum to nhyam kum kĩnh. Kum kĩnh ne kum mÿjja jarênh mãmdji nhyam arÿm kuma. Ne nã kabên man arÿm Erodjimã kum,

—Dja ga ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuãoja ngõnh purortikam krã djàn o bõx ne imã angã, ane.

⁹ Nhyam kam bēnjadjwÿr rax arÿm kuman kaprĩren amim,

—Je, arÿm ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmdji nhyam Metĩndjwÿnh arÿm ima. Ba arÿm kam te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Ibu'ã me jadjwÿ ne me arÿm mrãmri ikabēnkumrêx ma, ane. Ne kam arÿm õ àpēnhmã kum, “Me kum angã”, ane.

¹⁰ Ne ÿr me ano nhyam me mebê ijê djà'ÿr mõn arÿm ÿr bõx. Ne kam arÿm mut krãta.

¹¹ Mut krãtan ngõnh purortikam krã djàn o tēn arÿm kurerermã kungã. Nhyam kumÿn o tēn arÿm nãmã kungã.

¹² Nhyam kam Djuãokõt ba djwÿnh ar ÿr tēn ÿr bõx. Ne kam Djuão nhĩ mÿn o tēn arÿm adjã. Ne kam Jeju'ÿr tēn ÿr bõx ne kum arê nhyam arÿm kuma.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³ Nhyam kam ate arwãkam ÿr kadjy kãkam nhÿn arÿm nox ne. Nhyam kam me arÿm arēnh ma. Arēnh man arÿm krĩrax kurũm kõt mō. Pykakõt ar ibej mō. Ar ibej mō:n arÿm akàx nhikjêkam Jeju kutêp akuprō.

¹⁴ Nhyam Jeju ar ngõkõt mõn arÿm akàx'ÿr bõx. ÿr bõx ne arÿm kã dji. Nhyam kam Jeju arÿm wabĩn me krãptĩ: pumũ. Me omũn arÿm kum me kaprĩ:. Kum me kaprĩn arÿm me kanêo mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arÿm amykry mex ne. Nhyam Jeju kõt ba djwÿnh arÿm ÿr bõx ne kum,

—Arwãkam ne gwaj ar baba nhyam arÿm amykry mex ne. On me krãptĩmã arēn kum, “Me amũ krĩ kryremã mõn djwÿ jamÿn anhõ kwÿ krê”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhyam arkum,

—Kati. Kwãrĩk wãnh amũ me mōr kêt. Ar ga dja gar memã mÿjja ngã nhyam me arÿm kukrê, ane.

¹⁷ Nhyam ar kum,

—Jakam ne djwÿ kubê 5bit ne tep amãnhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhyam arkum, “Amrê imã o tē”, ane. Nhyam kam ar arÿm ÿr o bõx.

¹⁹ Nhyam kam me bõkam ÿrmã memã arê. Ne kam arÿm djwÿ kubê 5mê tep amãnhkrutja jamÿ. Amÿn kãjmã kãjkwa pumũn djwÿmê tepo Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. Kum amikĩnh jarēn arÿm djwÿ kokij. Djwÿ kokjéro dja:n mã kõt ba djwÿnh arkum õro dja. Arkum õro dja: nhyam ar mã memã õro mrã.

²⁰ Memã õro mrã: nhyam kam me kunĩ kukrēn arÿm ajne. Nhyam kam ar arÿm aũm karwãnhõ mrã. O mrãn arÿm kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arÿm 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kãtãm ne dja.

²¹ Be, me my kute krēn 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremē me prĩre'ã akre kêt. Be, me kunĩ ne me arÿm õ kwÿ krēn mex ne arÿm ajne.

Ngô'ã tēm.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²² Nhyam kam Jeju kôt ba djwýnh arkum,

—Aj mã, kàkam nhỹ. Dja gar ikukãm akàx nhikjêmã rê. Ba 'ýr me ano gê me mã mō, ane. Nhyam ar arým kàkam nox ne mō.

²³ Nhyam arým me krãpti'ýr tēn memã kum,

—Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metĩndjwýnhmã kabēn kadjy krãnh'ã tēn wabi. Nhyam kam arým akamãt nhyam ate krãnhkam nhỹ.

²⁴ Nhyam ar kàkam mōrja arým imōti nhipōkri mō. Mō: nhyam kōk ar kutã àbêr tỳx. Àbêr tỳx nhyam ngô arým ar'ã kà japĩno mō.

²⁵ Apĩno mō: nhyam arým òkrēn'ãnh kã. Òkrēn'ãnh kàr pydji nhyam Jeju arým tu ngô rax'ã arkôt tē.

²⁶ Ngô'ã arkôt tē nhyam kôt ba djwýnh ar arým omũ. Ngô'ã tēm kôt omũn arým madjã kretin abenmã kum,

—Ota amrē me kar'õ gwaj bakôt mō, anen arým umaje amra.

²⁷ Nhyam kam arkum,

—E kum, ba ne ba wãm ar akôt tē. On ar akĩnh ne ar atĩn prãm kêt, ane.

²⁸ Nhyam Pedru kum,

—Djãm mrãmri gakumrēx? Ga atēm kumrēx jabej amiwýr ijwý ba wãm akudjwa ngô'ã awýr tē, ane.

²⁹ Nhyam kum, “Amrē iwýr tē”, ane.

Nhyam Pedru arým Jeju'ýr tēm mã ngōkam ruw ne arým ngô'ã tē.

³⁰ Ngô'ã tēn arým ngô pumũ. Kōk djàbêr tỳx kute ngô djàkã tỳxkôt omũn arým tĩn prãm. Tĩn prãm ne arým àr tē. Ngōmã àr tēn arým amran kum, “Bēnjadjwýr djwýnh, gop ipytã”, ane.

³¹ Nhyam Jeju on pa 'amýn kum,

—Aje amim imar rere:kre. Mýkam ne ga amim, “Djãm mrãmri ne Jeju kute ngô ja mar”, anen amim imar rerekre?

³² Nãm ã kum ane nhyam ar arým kã'ýr bōx. Ne kam arým wabi. Wabi nhyam kōk djàbêr on amikrãtan anhikrē ne.

³³ Amikrãta nhyam kàkam ar ýrja arým parbê kōnkrão nhỹn rax ma:ro nhỹ. Ne arým kum,

—Mrãmri abē Metĩndjwýnh Krakumrēx, ane.

³⁴ Ne kam ar arým akàx nhikjêmã rēn kam arým kã dji. Ar pykabê Djene'ã kã dji.

³⁵ Nhyam kam me arým Jeju nokre pumũn amũ memã arē. Nhyam kam me arým bu'ã pyka kunĩkôt me'ýr me ano nhyam me me'ýr mō. Me'ýr mōn memã arē nhyam me arým kuman Jeju'ýr me punu kunĩo bōx.

³⁶ Nhyam me arým kum,

—Ba me akã japkrebit kupēn arým imex ne, ane. Ne me kunĩ kute kupēnhja arým prĩne mex ne.

15

Tu mýjja krēn'ã ujarēnh.

Mak 7.1

¹ Nhyam kam mebê pardjēumē Mōjdjē kukràdjã mar djwýnh krĩraxbē Djeruxarē kurũm mōn Jeju'ýr bōx. Me ò kwý krēn kadjy ne me aminhikra

põnho ba. Me kukãmãkjê kukràdjã kôt me we Metĩndjwýnhmã mex kadjy ne me kum aminhikra põnho ba. 'Á ne me Jejumã kabẽn ne kum,

²—Mýkam ne akôt ba djwýnh ar me kukãmãkjê kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba? Nãm ar kute aminhikra põnh kêt ne tu aku, ane.

³Nhym Jeju memã kum,

—Djãm mrãmri Metĩndjwýnh kukràdjã kôt ne ga me me akukãmãkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Ga me atemã akukãmãkjê kukràdjã ja'ã ano týx ne Metĩndjwýnh kukràdjã mar kêt. Ne kam arým kam amikrà ar o aba.

⁴Ba me amã arê gar ama. Metĩndjwýnh ne me bakukãmãremã 'ã karõn memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabẽn ar kabẽn ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arým bãm'ã nãr nã'ã, 'Gê Metĩndjwýnh o ajkê', anhýr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abemã ne Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

⁵Nhym be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kôt arĩk memã kum, “Me ajõ godja anã nãr abãm mýjja'ã ajwýr jabej. Ne aje kubê anhõ mýjja nê prãm jabej kum, 'Be, ba te ije amã õrmã. Aje mýjja 'ã ijwýr ba arým o Metĩndjwýnh nhõ mýjja. Kam ba te ije amã õrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arým kubê nê nhym kam arým pijãm ne”, ane.

⁶Ga me aje ã memã 'ã karõo anhýrkam arým me nãmê bãmbê õdjý'ã memã adjãpnẽnho aba. Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnẽnho aba. Metĩndjwýnh te memã 'ã karõn memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabẽn ar kabẽn ma”, ane.

Nãm te memã ane ga me arým Metĩndjwýnh kabẽn jao me kukràdjã kajgon kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarẽn arým nãmê bãmbê õdjý'ã memã adjãpnẽnho aba.

⁷Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Mrãmri ne me bakukãmãre Idjaij me ajã kabẽn ne. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam me ajã me bakukãmãremã kum,

⁸“Be, me ja ne me arĩk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarẽnho ban õkre kadjwýnhbê jam ate ibê krãn ba.

⁹Ne arĩk imã irax jarẽn kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjã'ã memã kum, 'Metĩndjwýnh kukràdjã', anhýro ba.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane ga me akamingrãnyre ajêx ne akukràdjã kajgoo Metĩndjwýnh kukràdjãn memã arẽnho aba. Mrãmri ne me ajã arẽnhkumrêx. Nãm Jeju ã mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰Ne kam amiwýr me krãptĩ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunĩ iman ikabẽn markumrêx.

¹¹Me kute apýnh mýjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krẽn arým ajaxwe”, anhýro ba. Nhym be, djãm me'õ mýjja 'õ krê nhym Metĩndjwýnh arým kum, “Ja ne ga krê. Arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabẽn punukam ne memã axwe jarê. Me àkĩnhĩkam ne memã arê. Me ari prõ, mjẽn kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhĩkam ne memã arê. Apýnh axwe 'õkam ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹²Kam kôt ba djwýnh ar 'ýr bõx ne Jejumã kum,

—Ë, mebê pardjêu kute akabẽn markam arým ngryk ne, ane.

Nhym me'ã arkum,

13-14 —Ga, me no rã ne me amikukãm rît kêtja pumũ. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrô kute meo ba jabej nhym arÿm amê kre'okam tÿm. Mebê pardjêu ne me kute me uråk. Nãm me 'êx ne memã, “Ba ne ba ije Metîndjwÿnh mar”, anhÿro ba. Nhym be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memã Metîndjwÿnh'ã ujarênh ar ba nhym me adjwÿnhdjwÿ kute Metîndjwÿnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memã anhÿro bakam dja Ibãm arÿm memã o pãnh ne me biknor tokry djåkam me kumê kute mrãmri ne me kute 'ê kadjar ne rÿm mênh pyråk. Kwãrîk wãnh me rã'ã. Nãm ã Jeju mebê pardjêu'ã ane.

15 Nhym Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, “Djãm me mÿjja 'õ krê nhym Metîndjwÿnh kum, 'Ja ne ga krên arÿm ajaxwe', ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne. Mÿj'ã ne ga akabên jarê? Ar imã arê bar kuma. Nãm ã Pedru Jemumã ane.

16 Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwÿ ar aje mÿjja mar kêt rã'ã?

17 Mÿjja me kute krên ne me tikkambit wangij. Ne kam atykmã arÿm apôx.

18 Nhym be, me ajkwa kurÿm me kabên punu apôxa ne me kute amim mÿjja'ã karô djã kurÿm apôx. Kam Metîndjwÿnh arÿm memã axwe jarê.

19 Me kute amim mÿjja'ã karô djåkam amim mÿjja punu'ã karôn arÿm me kurÿm apôx.

Nãm me kute me par'ã amim karô.

Ne kute me prô puro nãr me mjên puroo àkînh ne ro'ã ikwãja'ã amim karô.

Ne prô djwÿnh nãr mjên djwÿnh kupa'ã kurê'ã amim karô.

Ne kute mÿjjao àkînh'ã amim karô.

Ne memã 'êx'ã amim karô.

Ne kute Metîndjwÿnh japrÿ'ã amim karô.

20 Me axweja kunî ne me kurÿm apôx nhym Metîndjwÿnh arÿm memã axwe jarê. Nhym be, me kute aminhikra pônê kêt ne kute õ kwÿ krên ja ne Metîndjwÿnh kute memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhÿxkumrêx'ã ujarênh.

Mak 7.24

21 Ne kam Jeju arÿm mebê tê. Tê:m kam krÿrãxbê Xirumê Xidô bu'ã pyka'ÿr bôx.

22 Nhym pykabê Kanaãkam me'õ nire pyka wãkam ar ba. Mebê idjaer ne me wão me bajtem. Me'õ nire kam ar ban arÿm Jeju'ÿr bôx. Ne kam kãj bê kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, Dawi tãmdjwÿ, gop amã ikaprî. Me karô punu ne ari ikrao bikênh ba, ane.

23 Nhym tu kubê anihkrên itô ne. Nhym kôt ba djwÿnh ar 'ÿr bôx ne kum,

—Dja ga amũ ano gê tê. Nãm ari gwaj bakôt àmra tê, ane.

24 Nhym arkum,

—Djãm me bajtem'ÿr ne Metîndjwÿnh ijano ba tê? Kati. Mebê idjaer'ÿr ne ijano ba tê. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne mrykî'ãtomti no biknor pyråk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'ÿr ne ijano ba tê, ane.

25 Nhym kam arÿm ni bajtemja 'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne arÿm parbê kônkrão nhÿn ra:x man kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh gop ikôt o kangôn ikrao mex, ane.

26 Nhym õ mebê idjaer'ã me prÿre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwý rê nhym ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwý'ã ajarẽ? Kati. Kute meo mex djã'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarẽ. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Ô mebê idjaer'ýr ne Metĩndjwýnh Jeju jano. Kute ô mebê idjaerbit kumrẽ^{exo} mexo bamã. Kam ne nimã kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwý rê nhym ren kam punure, ane.

²⁷ Nhym nija arým amim,

—Ijã ne rop krare jarẽ, anen arým kum,

—Tukwa, mrãmri Bẽnjadjwýr djwýnh. Kôt ne ga arẽ. Nhym be, godja wãnh ô wýnh nhõ pĩponh krakri djwý jaũm rôrök. Aũmbit dja rop krare kukrẽ. Kam gop badjwý ibê rop krare pyrãk tu imã ikrao mex, ane.

²⁸ Nhym Jeju kum,

—Me'õ nire, ga ne ga tu amim ikamnhĩx me:xkumrẽx. Akabẽn kôt ne ba arým akrao mex, ane. Nhym myt tãmkam kra arým mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mak 8.1

²⁹ Nhym kam Jeju arým pyka ja kurũm tẽn imõtibê Garrêja'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam arým krãnh'ã tẽn wabin nhỹ.

³⁰ Nhym me krãptĩ: arým 'ýr bõx. Nãm me 'ýr me punuo mõn 'ýr meo bõx. Me mrãnh kêtme me no rãmẽ me kabẽn kêtme apýnh me kukràdjã punumẽ apýnh me punu djã 'õdjwý krãptĩ:ja ne me 'ýr meo mõn meo bõx ne Jeju parbê me adju:w nhym arým meo mex ne.

³¹ Jeju meo mex nhym me krãptĩ: arým me omũ. Me kabẽn kêt arým kabẽn mex. Me apýnh kukràdjã punu arým kukràdjã mex ne. Me mrãnh kêt arým mrãnh mex ne. Me no rã arým rĩt mex ne. Nhym me arým me omũn te kute marmã mekam no tyn kumex. Ne kam arým mebê idjaero ba djwýnhmã rax jarẽ. Metĩndjwýnhmã rax jarẽnhõ kume:x.

³² Nhym kam arým amiwýr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhym ar bõx nhym arkum,

—Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã arým akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arým me õ mýjja kêt. Nok ba ren me kum prãmkam ren amũ me ũrkwãmã me ano nhym ren pry konenh ren me arým rerekre nhym ren tyk djã me kupa, ane.

³³ Nhym kôt ba djwýnh ar kum,

—Kapõt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩ:ja kadjy djwý kume:x prãmje. Mýj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

³⁴ Nhym Jeju arkum,

—Mýj ne ar anhõ djwý kute? ane. Nhym ar kum,

—Djwý kubê 7. Tepprãredjwý ngrẽre, ane.

³⁵ Nhym kam arým me krãptĩmã 'ã karõn kum,

—Pykabê dja ga me nhỹ, ane. Nhym me kam arým nhỹ.

³⁶ Nhym kam arým djwý kubê 7 jamýn tepprãre jamýn o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwýnh arkum kungã nhym ar mã me krãptĩmã adjuw.

³⁷ Nhym kam me kunĩ kwý krẽn arým ajne. Nhym kam me arým aũm karwãn kaxnokai kam kungij. Kungij nhym arým kaxnokai ipubê 7 ne 'ã kãtãm.

³⁸ Be, me my kubê 4.000 ne õ kwý krẽ nhym me niremẽ me prĩre'ã akre kêt.

³⁹ Nhyam kam arÿm amũ me anon kam kà'òkam nhÿ. Ne kam nox ne pykabê Madara'ÿr mōn 'ÿr bōx.

16

Kute kàjkwa kurũm mÿjja'ō nhipêx'ã me kum à'wÿr.

Mat 12.39; Mak 8.11

¹ Nhyam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ÿr bōx ne mrãmri kubê Metĩndjwÿnh Krakumrêx jabej kum,

—Goja kàjkwa kurũm mÿjja pumũnh kêt'ō nhipêx bar omũn kôt ama, ane.

² Nhyam memã kum,

—Arÿm myt djãrmã nhyam myt ngjêx djãkam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ã abenmã kum, “Dja kryrãm kàjkwa mex”, ane.

³ Nàr, arÿm myt katormã nhyam myt apōx djãkam kàjkwa kamrêk ne kakrã kumex ga me kam 'ã abenmã kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metĩndjwÿnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar nàr aje kàjkwa punu mar. Mÿkam ne ba me akam ar ibari mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipêx ne me amã mÿjjao amirito iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omũnh kajgon amim, “Je tô mÿj'ã”? anhÿr kajgon mar kêtumrêx.

⁴ Me ga akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mÿjjakôt ari Metĩndjwÿnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwÿ kute kum kum prō djwÿnh kĩnh ngriren kute mebê prō akĩnho baja pumũ. Me gadjwÿ ne ga me amã Metĩndjwÿnh kĩnh ngriren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omũnh kadjy ije me amã mÿjja pumũnh kêt nhipêx jabej. Djãm kam ije me amã ipêxmã? Kati. Ije me amã ipêx me aje omũnh prãm kêtumrêx. Dja ba i amijo Metĩndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Djônaj pyrãk. Dja ga me jabit pumũ, ane. Tyk ne akubyn tĩn'ã ne ã Jeju memã ane. Ne kam arÿm mebê akêx ne mã tẽ.

Djwÿ nhigot djã'ã ujarênh.

Mak 8.14

⁵ Ne kam ar imōti'ã rên akãx nhikjêrmã bōx. Nhyam kôt ba djwÿnh ar djwÿo amak kêt katin arÿm Jejumã arê.

⁶ Nhyam arÿm me kukràdjã kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwÿ nhigot djã djwÿ djômkam kapĩnja pumũ. Nhyam arÿm djwÿ tÿx me:x ne. Ar gadjwÿ dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe mex ne. Mebê pardjêu kukràdjã nàr mebê xadjudjêu kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nãm ã Jeju nêje ar kukrào ane.

⁷ Nhyam kam ar ari 'ã aben kukij ne arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwÿ byr kêtgam ne ã gwaj bamã ane, ane.

⁸ Nhyam Jeju arÿm ar kabên man arkum,

—Ar aje amim imar ngri:re. Mÿkam ne gar aben kukij ne abenmã kum, “Gwaj baje djwÿ byr kêtgam ne ã gwaj bamã ane”, ane?

⁹ Djãm ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? Mÿj'ã ikabên kute amijakreja djãm aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tẽn ije djwÿ kubê 5o mebê 5.000o djuw mex'ÿr amijo bōx. Mÿj ne ar aje djwÿ janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kuten 'ã kâtãm ne?

¹⁰ Ar akubyn amijo tẽn ije djwÿ kubê 7o mebê 4.000o djuw mex'ÿr amijo bōx. Mÿj ne gar aje djwÿ janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwÿ kume:xo ije meo djuw mexja pumũ. Djãm arÿm ne gar o ajamak kêt kati?

11 Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx. Kwãrik wãnh mebé pardjêu kukràdjã, nàr mebé xadjudjêu kukràdjã, kute djwý nhigot djã pyrãk kwãrik wãnh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwý'ã ije ar amã ja jarênh kêt. Mÿkam ne gar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju arkum ane.

12 Nhyam kam ar arÿm kuma. Kute Ar kubê me kukràdjã pyma. Kute Ar kubê mebé pardjêumê mebé xadjudjêu kukràdjã pyma. 'Ã ne djwý nhigot djã amijakre. Tãm ne ar arÿm jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bênjadjwýrbê kumkati jarênh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

13 Be, Piripi nhõ krîraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me õ krî djãri. 'ÿr ne Jejumê kôt ba djwýnh ar mō. Ar 'ÿr mōrkôt nhyam Jeju arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

14 Nhyam ar arÿm kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão. Ta ne akubyn tïn ne ar ba”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metïndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãre Djermi. Metïndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djermi”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metïndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

15 Nhyam ajte arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

16 Nhyam Pedru kum,

—Abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Abê Metïndjwýnh tïn ne ar baja Kra, ane.

17 Nhyam Jeju Pedrumã kum,

—Ximão, Djônaj kra. Djãm pykakam me'õ ar ba ne amã ijarê ga ima? Kati. Kãjkwakam Ibãm ne amã ijo amirít ga ima. Kam ne ga akînhkumrêx ne.

18 Ga ne ga imã, “Abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metïndjwýnh ajano ga bōx. Ga abê Metïndjwýnh tïn ne ar baja kra”, ane. Ba amã arê ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kên'ã ne anhidji amijakre. Akabên mex jakôt ne ga arÿm atÿx ne aje kên pyrãk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arÿm amim me utã nhyam me arÿm akudjwa tÿx kute kên tÿx pyrãk. Me kute amim imar kunÿja dja me tÿ:x nhyam arÿm Xatanaj nhõ me àpênh te kute meo àpanhmã ne te kute me biknor tokry djãkam meo biknormã.

19 Dja ga aje mrãmri ne me'õ kute bênjadjwýr nhõ kikrekam o kajkep djào ba pyrãk. Me'õ kikre'ã kuta nhyam me arÿm wadjã nàr kikre'ã ijê tÿx ne arÿm mebé aptã nhyam me àr kêtumrêx. Aje me'õja pyrãk. Dja me amim imar kêt ga arÿm mebé aptã. Nhyam kam kãjkwakam Ibãmdjwý arÿm akôt amikabên djin arÿm mebé aptãn amim me utãr kêt ne ar meo ba kêt. Nàr, dja me amim ima ga memã kum, “Ajrã. Kôt ar aba”, ane nhyam kãjkwakam Ibãmdjwý arÿm akôt amikabên djin memã kum, “Ajrã. Ikôt ar aba”, anen arÿm amim me utãn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane.

20 Ne kam amijã kôt ba djwýnh arkum karõ. Metïndjwýnh ne arÿm mebé idjaer kadjy Jeju'ã Bênjadjwýrbê kumkati mē. 'Ã ne me kum Kritu jarê. Nãm amijã arkum karõn arkum,

—Kwãrik wãnh me'omã kum, “Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhõ Bênjadjwýrbê kumkati”, anhÿr kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukām amityk'ã ujarēnh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹ Ne kam ja nhijukri arým kôt ba djwýnh arkum,

—Krĩraxbê Djeruxarêkam itokry kumexmã ne Metĩndjwýnh ijano ba arým 'ýr itēmmã. Dja ba kam bõx nhym mebēngētmē me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mõjdjē kukrãdjã mar djwýnhmē ijo bikēnh kumex nhym me arým ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane.

²² Nhym kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tēn ar kãxã nēje kum bēn týxmo krax ne kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, gop gē Metĩndjwýnh kum akaprĩ. Djãm ga dja me abĩ? Arkati, ane.

²³ Nhym Jeju akēx ne Pedrumã kum,

—Arým akabēn kute Xatanaj kabēn pyrãk. Amũ imã akre rax ne dja. Aje Metĩndjwýnh bē ijo akēx prãm pyrãk. Metĩndjwýnhkôt adjumar kēt. Me kum ikĩnh kētja kôt ne ga adjumar djã dji, ane.

²⁴ Nhym kam Jeju kôt ba djwýnh arkum,

—Gēdja gar ajõ mã ikôt abikamēnh prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit mar kēt. Dja ga amim, “Djãm ba ije amijo ikĩnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mýnh mãn prãbē amã atokry pyma kēt ne amã ijabē rã'ã ne mã ikôt ajkamē.

²⁵ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gēdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tē. Nhym be, me kum ijabêkumrēx ne kute amidjwýnhbit mar kēt nhym me kute me bĩn jabej me tãm gēdja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã ne.

²⁶ Ne ren me'õ pykabē mýjja mexja kunĩ, nēkrēx kunĩja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mã dja kam nē? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nēkrēxja ren wãnh kumex. Nhym mýj pãnh ne ne ren Metĩndjwýnhmã arē nhym ren akubyn o tĩn nhym ren kum amijo pãnh? Arkati. Dja te kum pãnh jarē nhym akubyn o tĩn prãm kētkumrēx.

²⁷ Ba ije amijo inhĩ ne me'ýr irwýk dja ba Ibãm jadjēnhmē umao ipyma:n me'ýr bõx. Kadjy mrãnh djwýnh pyma:mē ro'ã me'ýr bõx. Ne kam me ĩ pýnhkôt me kunimã o pãnh ne. Me axwe kôt nãr me kute katãt amijo ba kôt memã o pãnh ne.

²⁸ Ba ar amã arē. Ije amijo inhĩ ne ar awýr ibõx. Ibãm dja ijã bēnjadjwýr rax mē. Dja ba bõx ne ipymao ar apytàn ar ar ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atĩnri iraxkôt ipumũ, ar akadjy ibēnjadjwýr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabēnja. Nãm ã Jeju arkum ane.

17

Kute amijo atemã'ã ujarēnh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

¹ Jeju memã ane nhym kam ar'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apēx. Nhym kam Jeju arým Pedrumē Xijagumē Djuão ar aprõn aro tēn krãnh prēkti'ã aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja.

² Ne kam arým ar kabem amijo atemã. Ne nokre jadjēnh kute myt jadjēnh pyrãk. Nhym õ kubēkã arým aka:n kam adjēnh.

³ Nhym kam me bakukãmãrebē Mõjdjēmē Erijmē arým arkum amijo amirĩt ne. Ar Jejumē abenmã ujarēnho dja nhym ar arým ar omũ.

⁴ Nhym kam Pedru Jejumã kum,

—Bênjadwÿr djwÿnh, jakam arÿm gwaj bakĩnhkumrêx. Amã kĩnh jabej dja bar ar amã kikre kryre nhípêx. Dja bar amã 'õ nhípêx ne Mõjdjêmä 'õ nhípêx ne Erijmä 'õ nhípêx, ane.

⁵ Nãm kum kabêno dja nhyim kakrã jadjênh arÿm ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arÿm ar kuno. Nhyim ar aêrbê Metĩndjwÿnh kakrã kurũm kabênh nhyim ar kabênh ma. Nhyim arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Tãmwã dja gar kabênh man kõt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabênh ja man arÿm madjã kreti. Madjã kretin tu mÿrbê tÿm ne nõ.

⁷ Nhyim Jeju ar'ÿr bõx ne ar kupênh arkum,

—Kãjmã ar dja. Kwãrĩk wãnh ar atũn prãm kêt, ane.

⁸ Nhyim ar kãjmã rĩt nhyim arÿm Jeju pydjibit dja nhyim ar omũ. Arÿm ne Mõjdjê ar ar aêrbê mã tẽn arÿm amirĩt kêt ne.

⁹ Nhyim kam ar arÿm krãnh prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhyim Jeju arÿm arkum 'ã karõn arkum,

—Ar aje ipumũnhja kwãrĩk wãnh on me'õmä 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhĩja ityk ne akubyn itĩnkambit dja gar 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhyim kõt ba djwÿnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

—Mÿkam ne Mõjdjê kukrãdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrêx dja bõx nhyim kam Metĩndjwÿnh ar meo ba”, ane? Mÿkam ne me memã ja jarê? ane.

¹¹ Nhyim Jeju arkum,

—Be, mrãmri, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrêx bõx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunõ akêx ne. Meo akêx nhyim me arÿm amim maro ba.

¹² Ba ar amã arê gar ama. Me'õ kute mrãmri ne Erij pyrãk arÿm bõx nhyim me kute mar kêt ne arÿm amikĩnhje o bikênh o ba. Badjwÿ ije amijo inhĩ dja me ijo bikênh o ba ba itokry ne, ane.

¹³ Nhyim kam kõt ba djwÿnh ar amim,

—Be, ngõmä me angjênh djwÿnhbê Djuão'ã ne ar imã ane, ane.

Me karõ punumã àkjêr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴ Kam Jeju ar arÿm krãnh'ã rwÿk tẽ. 'Ã rwÿk tẽ:n arÿm me krãptjja'ÿr bõx. Nhyim kam me'õ 'ÿr bõx ne parbê kõnkrão nhÿn

¹⁵ kum,

—Bênjadwÿr djwÿnh, amã ikra kaprĩ. Ikra ibê tyk ar ban amijo bikênh krãptĩ. Nãm mã tyn kuwykam rôrõk ne ngõkam nox.

¹⁶ Nã bãm akõt ba djwÿnh ar'ÿr o bõx nhyim ar te kute o mexmä o ane, ane.

¹⁷ Nhyim kam Jeju me'ÿr akêx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtumrêx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bõx ga me ajamakkre kêtumrêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabênh ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane.

¹⁸ Nhyim arÿm 'ÿr o tẽn o bõx nhyim Jeju arÿm kum akij. Me karõ punu kute kra bõktio bajamã akij nhyim arÿm kum iren kurũm katon mã tẽ. Nhyim arÿm myt tãmkam mex ne.

¹⁹ Nhyim kam Jeju tẽn ate dja nhyim kõt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bõx ne kum,

—Mÿkam ne bar te: ije me karõ punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁰ Nhyim Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaêk kadjy tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrêx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Dja gar tu amim kamnhĩxkumrêx. Be, me kute tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrêxkam me kute rerekre pyræk. Ga, pidjôbê motadu 'ydjwỳ ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhyim be, kati. Motadu 'y arỳm krekam ingrôt ne abatàn̄h ne kam arỳm abatàn̄h ne. Ar gadjwỳ dja gar tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrêx ne kam kute arerekre pyræk nhyim arỳm ar amã mỳjja jabatàn̄h nhípêx. Kute mỳjja rũnh kunĩ nhípêx mar. Gar ren kadjy tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrêx ne ren krãnhjamã kum, “Krãnh, amũ ajkamê”, ane nhyim ren arỳm amũ ajkamê. Djã ne gar ren te aje mỳjja 'ôo anhyrmã? Kati. Ne gar ren apỳnh mỳjja kadjy tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrêx nhyim ren arỳm ar amã ipêx ne. Nhyim be, kati. Ar aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²¹ Nhyim be, me karô punu kute bôktio baja mebê tỳ:x. Me kute Metĩndjwỳnhmã o à'wỳr ne kum amijajburkambit arỳm apôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyim kam ar arỳm pykabê Garrêjakam ar ba. Nhyim kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja me'ô ibê amijo akêx ne memã ikanga.

²³ Nhyim me kam arỳm ibĩ. Nhyim ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn, ane. Nhyim kam kôt ba djwỳnh ar arỳm kaprĩre ne.

Pi'ôk kaprĩo atom djwỳnh'ã ujarênh.

²⁴ Nhyim kam ar krĩrãxbê Kapana'yr tẽn 'yr bôx. Nhyim kam pi'ôk kaprĩo atom djwỳnh ar ba. Ar kute Metĩndjwỳnh nhô kikretio mex kadjy pi'ôk kaprĩo atomo ba. Ne kam ar Pedru'yr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djãm ar anhô ujarênh djwỳnh kute Metĩndjwỳnh nhô kikreti kadjy memã pi'ôk kaprĩ nhôrmã? ane.

²⁵ Nhyim arkum,

—Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjàn Jeju'yr bôx ne amikabẽn mar tôrãm nhyim Jeju kumrêx kum,

—Ximão, mỳj ne ga kam mar on? Mỳj xêbê gêdja pykakam me bẽnjadjwỳr pi'ôk kaprĩo atomo ba? Pi'ôk kaprĩbê ipôxuo atom nãr pi'ôk kaprĩbê kributuo atom. Mỳj xêjabê dja o atom? Djãm ta kra Ar kubê dja o atom nãr djãm ô àpênh kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhyim Pedru kum,

—Ô àpênh kajgobê dja pi'ôk kaprĩo atom, ane.

Nhyim Jeju kum,

—Mrãmri, ô àpênh kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'ôk kaprĩo atom kêt.

²⁷ Bir be, gu babê Metĩndjwỳnh kra. Kam Metĩndjwỳnh gu babê pi'ôk kaprĩo atom kêt. Gê te gu babê pi'ôk kaprĩ byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwỳnh arkum kungã. Metĩndjwỳnh nhô kikreti kadjy o atom djwỳnhmã kungã. Gwaj ren arkum ôr kêt nhyim ren me abenmã gwaj bajã kabê:n ne. Aje, imôti'yr dja ga tẽn 'yr bôx. Ne kam kum anhô kadjãt mẽ. Dja tep'ô kumrêx 'ã wajêt ga o wabin abyn ajkwa pô. Ajkwakam dja ga ngôn̄hponho pi'ôk kaprĩ pumũ. Tãm dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhyim kam arỳm ã anen arỳm arkum kungã.

18

Ar kute amirax jabej Jeju kujêr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

¹ Nhyam kamã kôt ba djwýnh 'ôdjwý ar 'ýr bôx ne kukij ne kum,
 —Kàjkwakam Bënjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam nhýnh ar ijô dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhyam amiwýr me'ô prîre 'uw nhyam 'ýr bôx nhyam ar ipôkri kudja.

³ Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akâtàm. Amijo angrire kute me prîre pyrâk. Godja gar amirax jabej rã'ã djãm kàjkwakam Bënjadwýr djwýnh kôt ar abamã? Kati. Kàjkwakam Bënjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam kôt ar aba prãm kêtumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prîre ja pyrâk tãm ne raxo kute me kunî jakrenh. Kàjkwakam Bënjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunî jakrenh.

⁵ Nhyam kam me kute ikukwakam kum me prîre kute ja pyrâk kînh, kum me'ô kâtãmja kînh ne kam arým badjwý kum ikînh.

⁶ Nhyam be, me'ô kute me prîre pyrâk ne ajbir kute amim imar ny nhyam kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhyam ren arým kôt axwe nhyam kam ren pãnh me mut'ã kênpoti nhô, kute kum axwe'ã àpnênh djwýnhja mut'ã ren kên jabatàn nhô ne ren ngônhmã kumê, ngô jabatàn nhipôkri kumê nhyam ren ngô kubî. Ja ne kàjbê tokry. Tokry ngrire. Nhyam be kati, dja prîre Metîndjwýnh o ajkê nhyam tokry ra:x ne.

⁷ Ý, watî:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnênhja dja me tokry ra:x ne. Mrãmri dja me axwe'ã memã àpnênh ba. Nhyam be, kute 'ã memã àpnênh djwýnhja watî:re. Dja tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apýnh amikukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumû. Ar kute àpênh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anhikra nhikjêo aje mýjja punu kupênh prãm nar ar apar nhikjêo mýjja punu'ýr amrãnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krãtan rûm amibê amê. Ne ren kam te anhikra nhikjê kêt nar apar nhikjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktã anhikra rã'ã nar aktã apar rã'ã nhyam Metîndjwýnh ren kuwykam ar amê. Kuwy pôk rã'ã: rã'ãkam ren ar amê gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mýjja punu pumûnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rûm amibê amê. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djakam kuwykam tèn ren kam akaprikumrêx, ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôx ne aminhikra krãkâr ne amipar krãkãrmã Jeju arkum 'ã karô? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjà krãkãrmã arê.

Mrykî'átomtî biknor'ã ujarênh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me'ô kute me prîre pyrâk djãm ar amã kurên aje kum kajgo jarênhmã? Kati. Kwãrîk wãnh. Mýkam? Bir, djãm kajgo? Kati. Mýkam? Bir, kadjy mrãnh djwýnh kute me prîreo djuw mex djwýnhja ne kute kàjkwakam Ibãm pumûnh rã'ãkam. Ba ne ba ar amã ja jarê.

11 Be, ije me axwe pytàrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awỹruw, ije me axwekam me biknorja pytàrmã.

12 Ar gadjw̃y dja gar adjukaprĩ. Godja me'õ nhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩ kubẽ 100 nhym kam pydji kubẽ màt ne biknorja. M̃y dja me'õja on? Bir, dja mry krãptĩbẽ 99jamã ire gẽ wãnh kutẽp kumex, nhym kam krãnh'yr kõt tẽ, pydji biknorjakõt tẽ.

13 Godja kum kator jabej ne kam ar̃ym kĩ:nhkumrẽx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kĩ:nhkumrẽx. Ne mry'ã kãtãmbẽ 99 biknor kêtjakam dja kĩnh ngrire. Ba ne ba mrãmri ar amã ja jarẽnhkumrẽx. Be, ije ar amã idju-jarẽnhjakam m̃y dja gar kam ama?

14 Bir, kãjkwakam Abãm djw̃nyhdjw̃y, djãm me'õ prĩre kute ãmja pyrãk pydji biknor nhym kam kĩnh got? Arkati. Kam kĩnh kêtumrẽx. Ukaprĩkam kam kĩnh kêtumrẽx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukaprĩ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

15 Ne kam ajte arkum,

—Kam, aje me'õo akamy'õ godja ajo bikẽnh jabej ne ar̃ym axwe jabej. Ga dja ga adjukaprĩn akumrẽx 'yr tẽn me kãxã kukjan kum akabẽn. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga ar̃ym Metĩndjw̃nyh'yr o akẽx nhym ajte kõt ba.

16 Nhym godja kute amar prãm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nãr amãnhkrut 'yr aro tẽ. 'Yr aro tẽn 'yr aro bõx. Ne kam kukjan kum akabẽn gẽ ar amã amijarẽ gar ama. Gar ajamãnhkrut nãr ar ajamãnhkrut ne ikjêkêt dja gar ar̃ym ama. Amrẽbẽ: Metĩndjw̃nyh kabẽn kõt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ amijarẽnh jabej. Gẽ ar amãnhkrut nãr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabẽn kõt memã arẽ.

Ar kute kabẽn mar kõt arẽ nhym me ar̃ym kuma. Ar axikõt kabẽnkam dja me ar kabẽn man ar̃ym abenmã kum,

‘Mrãmri me'õja kute amijarẽnh nhym ar kute kabẽn kõt arẽnhkumrẽx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjw̃nyh me bakukãmãremã ane. Metĩndjw̃nyh kabẽn jakõt dja gar ajamãnhkrut ne ikjêkêt ne me'õja'yr tẽn 'yr bõx ne ama.

17 Godja gar gadjw̃y te kukjan kum akabẽn nhym kute ar amar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar me kute amim imarjamã arẽ. Me kute aben pydjikam memã arẽ. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabẽn nhym kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metĩndjw̃nyh mar kêt. Ga, axwe prãm rã'ãja pumũ”, ane. Dja gar ã abenmã anen ar̃ym o kute me bẽnjadjw̃yr bajtemmã pi'ok kaprĩo atom djw̃nyh jaxwe pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

18 Ne kam ajte arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebẽ aptã nhym kãjkwakam Ibãmdjw̃y dja ar akõt amikabẽn dji. Nãr, dja me amim ima gar memã kum, “Ajrã”, ane, kãjkwakam Ibãmdjw̃y dja ar akõt amikabẽn dji. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx.

19 Ba ajte ar amã arẽ gar ama. Godja gar ajamãnhkrut pykakam kum m̃yjjao a'uw nãr kum me'õo a'uw ne axikõt 'ã ar akabẽn dji, kãjkwakam Ibãm dja ar̃ym

Nãm ro'ã àpênhja jabe:j ne arým kum kato. Kum katon arým mut 'amýn òkreny janên kum, “Aje imã pi'òk kaprïo abaja on akubyn imã angã”, ane.

²⁹ Nhyim ro'ã àpênhja arým umaje parbê tým ne kônkrão nhÿ. Nhÿn arým aminêje amijo a'uw ne kum, “Adjy amimar tó. Dja ba í amã kunïo pãnh”, ane.

³⁰ Nhyim kute bënjadjwýrbê pi'òk kaprï kumexo biknorja arým ro'ã àpênhkam ngyr:k ne. Ne kum kaprï kêt ne kum, “Kati. On dja ga imã kunïo pãnh ne”, ane. Ne kam on krâkamngônrmã arê nhyim me arým kabênkôt kubê ijê. Kute mebê ijê djâkam ãm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã àpênhho ane. On kute kum ò pi'òk kaprï ngrirebito pãnh kêtkaãm ã ro'ã àpênhjao ane.

³¹ Nhyim kam amũ bënjadjwýr nhõ àpênh kwý 'òdjwý arým 'ã omún kam ar arým kam kaprï:re ne. Ukaprï kêtkaãm arým kam kaprï:re ne. Ne kam bënjadjwýr'ýr tèn arým prïne kum 'ã ajarê. Ò àpênhja kute kubê pi'òk kaprï kumexo biknorja'ã kum ajarê. Ukaprï kêt'ã kum ajarê.

³² Nhyim kam bënjadjwýr amiwýr ò àpênhja 'uw nhyim bõx nhyim kum, “Inhõ àpênh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhõ pi'òk kaprï kumexo aban ibê o akno ba amã, 'Imã o pãnh', ane. Ga te aje imã o pãnhmãn arým aminêje imã akabên. Ba imã akaprïn arým amã, 'Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt', ane. Imã akaprïkam ne ba ã akam ingyryk kêt o ane.

³³ Ga ren ikudjwa ã amã aro'ã àpênhja kaprïo anen kam ren ã angyryk kêt o ane. Nhyim be, kati. Aro'ã àpênh ja amã anhõ pi'òk kaprï ngrirebito ba. O ba ga kam anhõ pi'òk kaprï jabej kum akabên. Nhyim kam te kute akubyn amã òrmãn aminêje amã kabên. Djã ne ga ikudjwa amã kaprï? Kati. Ga tu kam angyryk ne memã kanga nhyim me arým kubê ijê.” Nãm ã bënjadjwýr ò àpênhjamã ane.

³⁴ Ne kam arým kam ngyrykkumrêx ne. Bënjadjwýr nhõ àpênh kute ro'ã àpênhkam ngyryk ne kum kaprï kêtja pãnh ò bënjadjwýr arým kam ngyrykkumrêx ne. Ne kam arým me kamjêr djwýnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjêr nhyim on kute o pãnh mex kady kum kanga. Nãm ã o ane.

³⁵ Ne kam ar gadjwý, apýnh ar anhï djãri, godja ar aje me'òo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprï. Mrãmri tu amã kaprïkumrêx ne axwe maro aknon tu kam angyryk kêt. Godja gar amã kaprï kêt ne kam angyryk rã'ã jabej kâkwakam Ibãmdjwý dja kum ar akaprï kêt ar akam ngyr:k ne. Ije ar amã pykakam bënjadjwýr'ã idjujarênhja kôt dja ar akam ngyr:k ne.

19

Me kute prõ kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kò k 7.10

¹ Jeju arkum ja jarênh pan arým pykabê Garrêja kurúm katon tẽ. Nãm tẽn arým ngòbê Djodão nhikjêrmã rên pykabê Djudêja'ýr bõx.

² Nhyim me krãpti: ne me kôt mō. Nhyim tẽn bõx ne kam arým kam meo mexo dja.

³ Nhyim kam mebê pardjêu 'ýr bõx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã kôt me kute mýjja ngrirekôt tu prõ kangamã? ane.

⁴⁻⁵ Nhyim memã kum,

—Adjâkamã ne mýjja kunï nhípêx djwýnh mymê ni ar ipêx ne memã kum,

“Kam dja me my prô kadjy arÿm bâmmê nâ arkum iren kam arÿm prôbit'â ngrâ ne.

Nhym kam ar ĩ abenâ tÿm ne kam kute ĩ typdji pyrâk”, ane.

Djâm ar aje anhô pi'ôkkam ja pumÿnh kêt?

⁶ Djâm ar ĩ amânhkrut râ'â? Kati, ar kute ĩ typdji pyrâk. Be ga, Metÿndjwÿnh kute abenâ ar mênhja pumÿ. Kwârĭk wânh me'ô abenbê aro bikjêr kêt. Nâm â Jeju mebê pardjêumâ ane.

⁷ Nhym me kum,

—Mÿkam ne me bakukâmâre Môjdjê memâ 'â karôn memâ kum,

“Gê me prô'â pi'ôk no'ôk ne kam kanga”? ane.

Mÿkam ne Môjdjê â memâ ane? ane.

⁸ Nhym memâ kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memâ prô kanga jarê. Nhym djâm adjâkamâ ne me â prôo ane? Kati.

⁹ Ba dja ba ar amâ arê gar ama. Gêdja me'ô prô djwÿnh kangan kam atemâ akâxbê me'ômâ kabên ne kam 'ÿr môn kam arÿm mrâmri krô'â o prôn arÿm axwekumrêx. Nhym be, prôja krô'â mjênkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nhym kam godja atemâ me'ô my jadjwÿ arÿm prô kangaja'ÿr môr jabej. 'ÿr môr kam arÿm o akĭn ajte adjwÿnhdjwÿ axwekumrêx. Nâm â Jeju memâ ane.

¹⁰ Nhym kôt ba djwÿnh ar kum,

—Djâ nâm â me prôkam ane? Nâm ren me kum amijâ man ren kam kuprÿn ar ba, ane.

¹¹ Nhym arkum,

—Be, me kwÿ kukràdjâ kôt ne aje arênhja. Me kwÿ tÿxkam ne me kum amijâ ma. Me jabit ne me prô kêt. Nhym be, me kwÿ ne me tÿx kêt ne kam kum amijâ ma kêt ne arÿm prô'ÿr mō.

¹² Nhym be, me nâ tikkrekam ne me kwÿ amijo ajkê. Me nire kadjy kukràdjâ amijo ajkên kam kurê kêt ne. Nhym irâri me me kwÿo ajkê nhym kam me kurê kêt ne. Nhym me kwÿ kute kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh'â nopdji kadjy ta kum amijâ ma. Kum amijâ man arÿm kum me nire kĭnh kêt ne. Dja gar amâ amijâ ma kadjy atÿx jabej amâ amijâ man amâ me nire kĭnh kêt. Nâm â Jeju arkum ane.

Kum me prĭre kĭnh'â ujarênh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³ Nhym kam me arÿm 'ÿr me prĭreo bôx. Kute me'â ikra jadjwÿr ne Metÿndjwÿnhmâ meo à'wÿr kadjy ne me Jeju'ÿr meo bôx nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm nêje memâ bën tÿx.

¹⁴ Nhym Jeju arkum,

—Kwârĭk wânh arek amrê me prĭre iwÿr mō, ane. Kwârĭk wânh mebê adjâptâr kêt gê me arek amrê mō. Me kute amijo me prĭre pyrâk ne amijo kâtâmjabit gêdja kâjkwakam ibâm me utân me kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba, ane.

¹⁵ Ne kam arÿm me prĭre'â ikra jadjuw. Ne kam arÿm mâ me kurÿm tē.

Me'ô nêkrêx kumex'â ujarênh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶ Tē: nhym me'ô 'ÿr bôx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, ga ne ga amexkumrêx. Mÿj dja ba Metÿndjwÿnhmâ amijo ne gêt kôt itĭn ne ar iba râ'â: râ'â ne? ane.

¹⁷ Nhyam kam kum arê. Kute Jejubê Metîndjwýnh Kramã kator kadjy ne Jeju arým kum,

—Mýkam ne ga mýjja mex jabej ikukij? Me'õ pykakam mex kêtukumrêx. Metîndjwýnh pydjibit mex. Metîndjwýnh me katàt kute amijo ba'ã memã karökôt kukràdjaja dja ga aman kôt ar amijo aban kam arým kôt atîn ne ar aba rà'ã: rà'ã ne, ane.

¹⁸ Nhyam kum,

—Nhýnh kukràdjajakôt dja ba amijo iba? ane.

Nhyam kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt.

Kwãrik wãnh mebê prõo adjäkînh kêt.

Kwãrik wãnh adjäkînhî kêt.

Kwãrik wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

¹⁹ Amã abämmê anã jabên ar kabên ma.

Amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga amã amijabêja pyrãk dja ga ã amibu'ã amã me ja jabêo ane”, ane.

Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã karökam kabênja dja ga aman kôt katàt amijo aba ne kam atîn ne ar aba rà'ã: rà'ã ne. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nãm me'õja ajbir abatãnh ne. Nhyam Jeju kum ane nhyam kam kum,

—Nã, arým ne ba ja kunî man kôt katàt ar amijo iba. Ibóktikam ne ba kôt katàt amijo iban kam kôt ije katàt ar amijo iba rà'ã. Mýj dja ba ajte nën kam itîn ne ar iba rà'ã: rà'ã ne? ane.

²¹ Nhyam Jeju kum,

—Be, prîne amex kadjy on tên memã anhõ mýjja wã ngãn pãnh pi'ók kaprî byn me 'uwti, me õ mýjja kêtjamã angãn o meo kînh ne kam amrê iwýr tên mã ikôt ajkamê. Dja ga ã anen kam arým kãjkwakam anhõ mýjja mex kumex, ane.

²² Nhyam arým kuman kam akêx ne mã tê. Kaprî:re ne tê. Be, õ nëkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprî:ren tê.

²³ Nhyam Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nëkrêx kumex gêdja me te kãjkwakam Bênjadjwýr kute amim me utãr ne ar meo baja'ýr bõxmã. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁴ Ba ajte ar amã arê gar ama. Be, ga mry jabatãnhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumû. Me õ nëkrêx rûnhdjwý kute urãk. Nãm me te Metîndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo baja'ýr bõxmã nhyam nëkrêx utã: ne, ane.

²⁵ Kôt ba djwýnh ar kute ja markam te kute marmã kam no tyn ku'ên arým abenmã kum,

—Je nhyam mýj me'õ gêdja Metîndjwýnh amim me utã? ane.

²⁶ Nhyam Jeju arým ar omũho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytãr prãmje. Nhyam be, Metîndjwýnh kute mýjja kunî mar. Kumãbit ne amirît ne. Ta ne kute me utãrkôt kute mar, ane.

²⁷ Nhyam kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhõ mýjja kunimã inhiren kam mã akôt ajkamê. Mýj dja bar pãnh kubyn o aminhõ? ane.

²⁸ Nhyam Jeju arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Ar ga ne gar arým mã ikôt ajkamê. Amrê mýjja kunî ny mörkam dja ba ipyma. Ije amijo inhî dja ba imexo ipyma:n ikrî djã raxkam memã nhý. Ar gadjwý, ikôt ar abaja dja gar apýnh anhî djãri ar

abênjadwÿr rûnh ne akrî djâ rûnhbê 12kam memâ akrî. Apÿnh mebê idjaer ba djâri kubê 12 dja gar memâ akrî, memâ axwe pân̄h jarênhô akrî. Mrâmri ne ba ar amâ ja jarênhkumrêx.

²⁹ Kam godja me'ô imâ àpên̄h kadjy arÿm ô mÿjjamâ irer jabej nâr ôbikwamâ irer jabej. Ô kikre nâr kamy nâr kanikwÿnh nâr bâm nâr nâ nâr prô nâr kra nâr ô pykamâ irer jabej. Godja arÿm ô mÿjja ja'ômâ irer jabej ba dja ba kum o pân̄h ra:x ne pân̄h kum ô mÿjjao akren̄h mex ne kum kungâ ne pân̄h kum ôbikwao akren̄h mex ne kum kungâ. Kum ô mÿjjamê ôbikwamê krâptî: kubê 100 ngâ. Nhȳm kam arÿm Metûndjwÿnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

³⁰ Nhȳm be, jakam me rûnhô kutewaja djâm me kute memâ wa rã'ãmâ? Kati. Me ja krâptî gêdja me kajgo mex ne me katê tê. Nhȳm be, jakam me kajgo mex ne me katên têmja krâptî gêdja me pân̄h rûnhô kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

20

Pidjôkôkam me àpên̄h'ã ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja memâ o pân̄h. 'Ã dja ba ô pidjôkô djwÿnh jakren 'ã ajarê gar ama. Ô pidjôkô djwÿnh ne kry:râm aminhûrkwâ kurûm kato. Ne tē:n me abej. Kute ô pidjôkôkam kum àpên̄h kadjy me abej.

² Ne kam ar ja'ÿr bôx ne arkum, “Dja ba ar adjâpên̄h pân̄h apÿnh ar anhî djâri ar amâ pi'ôk kaprî pÿnh ne kungâ”, ane. Nhȳm ar kum, “Mrâmri”, ane. Nhȳm arÿm amû ô pidjôkômâ ar ano nhȳm ar arÿm 'ÿr tê. 'ÿr tēn 'ÿr bôx ne kam arÿm àpên̄h 'amÿ.

³ Nhȳm kam arÿm kâjmâ myt nhÿrbê 9 ora nhȳm ô pidjôkô djwÿnh ajte kato. Katon arÿm amû me kute mÿjja nhôr djâbê mekadukam tēn bôx. Nhȳm ar ja àpên̄h kêt ne dja nhȳm arÿm ar omû.

⁴ Ne ar'ÿr bôx ne arkum, “Ë, ar gadjwÿ inhô pidjôkôkam tēn apê. Dja gar apê ba arÿm ar amâ o pân̄h katât”, ane.

⁵ Nhȳm ar arÿm kabên kôt amû 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Ne kam àpên̄h 'amÿ.

Nhȳm kam mēdjikkam ajte katon tēn ajte tām ne àpên̄h'ÿr me kwÿ 'ôdjwÿ jano. Ne kam myt nhibôbê 3 orakam ajte katon tēn ajte tām ne àpên̄h'ÿr me kwÿ 'ôdjwÿ jano.

⁶ Nhȳm kam arÿm amykry mexbê 5 ora nhȳm ajte katon tê. Nhȳm ar ja àpên̄h kêt ne dja nhȳm arkum, “Mÿkam ne gar adjâpên̄h kêt nhȳm arÿm ar ajâ amykry”? ane.

⁷ Nhȳm ar kum, “Bir, me'ô kute ar imâ idjâpên̄h jarênh kêt kam”, ane.

Nhȳm arkum, “Ar gadjwÿ dja gar tēn inhô pidjôkôkam apê. Dja ba katât ar amâ adjâpên̄h pân̄h”, ane. Nhȳm ar arÿm 'ÿr tê.

⁸ Nhȳm kam arÿm para nhȳm ô pidjôkô djwÿnh amiwÿr me àpên̄h'ã me omûnh djwÿnh 'uw nhȳm arÿm bôx. Nhȳm kum, “Inhô àpên̄h kunimâ akabên gē ar bôx ga arkum àpên̄h pân̄h. Dja ga ar kute àpên̄h'ÿr ar katê môrjamâ o pân̄h kumrêx. Ne ar kunimâ o pân̄h tē: nhȳm ar kumrêx àpên̄h'ÿr bôxja dja ga arkum o pân̄h ne o pân̄h ino re”, ane. Nhȳm me àpên̄h'ã me omûnh djwÿnh kum, “Gê tô. Ba akabênkôt memâ o pân̄h.” Nãm ã ô bēnjadjwÿrmâ ane. Ô pidjôkô djwÿnhmâ anen arÿm amiwÿr ô àpên̄h 'uw. Ar ku'uw nhȳm ar arÿm 'ÿr bôxo dja.

9 Kam ar ja kumrêx 'ÿr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh'ÿr môrja kumrêx 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhym arÿm apÿnh ar ï djàri pi'òk kaprï pÿnh ne arkum kungã.

10 Nhym amũ ar adjwÿ aben totokmã 'ÿr bôx. 'ÿr bôxo dja: nhym arÿm arkum o pãnhõ tẽ. Arkum o pãnhõ tẽ: nhym kam ar kumrêx àpênh djã'ÿr bôxja arÿm 'ÿr bôx. Ar ja ne ar amim, "Jakam dja ar imã kãjmã pãnh kamẽ", ane. Ar 'ÿr bôx nhym kam arÿm pi'òk kaprï tãm ne arkum kungã. Pi'òk kaprï pÿnhbit ne arkum kungã. Nhym apÿnh ar ï djàri pi'òk kaprï pÿnhbit jamÿ.

11 Amÿn arÿm õ pidjòkò djwÿnh'ã kabẽn kume:x ne arẽ.

12 Ne kam kum, "Ë, amykrykam ar kute ar ikatẽ àpênh'ÿr bôxwã àpênh ngrire ne 'ã ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro tÿxkam idjãpênh 'ÿry ne. Djã ne ga katãt ar imã o pãnhõ ne? Kati. Ga ren ar imã kãjmã pãnh kamẽn ren ar imã pi'òk kaprï rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arÿm aro ar ipyrãk ne arÿm arkum pi'òk kaprï pÿnh ne arkum angã", ane.

13 Nhym arÿm ar 'omã kum, "Akmere, djã ne ba amã ijêx ne anoo akno ga akabẽn ne? Kati. Kryrãm ne ba amã, 'Pi'òk kaprï pÿnh dja ba adjãpênh pãnh amã kungã", ane. Ga kam imã, 'Mrãmri, dja ga ã imã òro ane', anen arÿm adjãpênh'ÿr mõ.

14 Kam dja ga on akrãmã anhõ pi'òk kaprï jamÿn o tẽ. Mrãmri ne pidjòkò'ÿr ar kute akatẽn bôxja ije arkum o pãnhõ kute apyrãk. Mrãmri ije amã òr kõt ije arkum pÿnh ne òrkumrêx.

15 Inhõ ne pi'òk kaprï djwÿnh. Ba dja ba amim me'ã karõ kõt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprikam ga ren akĩnh ne. Nhym be, kati. Angryk. Me'õ nhõ mÿjja pro prãmje angryk ne. Kwãrik wãnh." Nãm ã õ pidjòkò djwÿnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bẽnjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãm ar meo bakam memã o pãnhõ ane, ane. Jeju ã kõt ba djwÿnh arkum ane.

16 Ne kam ajte arkum,

—Jakam me kajgo mex ne me katẽ tẽmja djãm me katẽ tẽm rã'ãmã? Kati. Me ja dja me ï rũnhõ kutewa. Nhym be, me rũnhõ kutewaja gẽdja me pãnh kajgo mex ne me katẽ tẽ. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãpti 'aw. Nhym be, kute mekam me ngrẽrebit amijo me utãm. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ã ujarênh.

Mak 10.32; Ruk 18.31

17 Ne kam ajte prykõt mõ. Kõt ba djwÿnhbẽ 12 ne aro mõ. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ'ÿr ar àbir tẽ nhym arÿm me kãxã aro tẽn arkum,

18 —Ë, ota gwaj arÿm Djeruxarẽ'ÿr badjãbirn babõxmã. Nhym kam ba ije amijo inhõ dja me apÿnh me rũnhmã ikanga. Dja me me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadwÿr arkum ikangan Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnhmãdjwÿ ikanga. Kam dja me ikã mex jarẽn ijã abenmã kum, "Axwekumrêx. Gẽ me pãnh tu bĩnkumrêx", ane.

19 Ne kam me bajtemmã ikanga nhym me arÿm ijã bẽno ajkẽn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arÿm pĩte'y'ã inhõ ba arÿm ty. Nhym kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

20 Nhym kam Djebedẽu prõ Jeju'ÿr kra aro tẽ. Ne kam 'ÿr aro bôx ne parbẽ kõnkrão nhÿn kum rax jarẽ. Kute mÿjja'ã 'wÿrmã ne 'ÿr bôx.

21 Nhym kum, "Mÿj nã"? ane.

Nhym kum,

—Me kadjy abēnjadjwÿr ne aje amim me utār ne aje meo abakam gē ikra amānhkrutja ar rax ne anhikô'ā memā nhÿ. Gē ja adjubôk'ānh nhÿ nhym ja adjuge'ānh nhÿ, ane.

²² Nhym Jeju kum,

—Gēt kon. Ē, nā gām arĭk amim 'ā karōn imā arē. Ba ar amā arē gar ama. Dja ba ngōnhkrā kam kangô jao ikō. Djām ar aje ipyrāk ne kangô jao akōmmā? Dja me ngōmā ijadjā. Djām ar aje ipyrāk nhym ngōmā me kute ar ajadjārmā? Nām ā arkum ane. Bir, mÿj'ā ne kangô jao kōm ne ngōmā adjārja jakre? Bir, amitokry kume:x'ā ne akre. Nhym ar kute urāk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyrāk jabej ne ar kukij. Nhym ar Jejumā kum,

—Nā. Kadjy ar ije apyrāk, ane.

²³ Nhym Jeju arkum,

—Mrāmri dja gar aje ipyrāk ne atokry kumex ma. Mrāmri dja gar kangô jao ikō nhym me ngōmā ar ajadjā. Be, djām ba ne ba ar amā inhikô'ā ar anhÿrmā arē got? Be, Ibām kute amrēbē: amijo me'ō ar utār, ar ta dja ar inhikô'ā memā nhÿ. Nām ā Xijagumē Djuāo arkum ane.

²⁴ Nhym kōt ba djwÿnh Ar kubē 10 arÿm ar kabēn man arÿm arkum àkrē. Ar arÿm kamy amānhkrutja, Xijagumē Djuāo arkum àkrē ne.

²⁵ Nhym Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bēnjadjwÿr ne me àpēnh'ā memā àpnēnh ne memā bēn tÿx ar o ba. Nām ā me bajtemkam me rūnh ar meo bao ane. Gar arÿm ama.

²⁶ Djām ar ga gar aje me kudjwamā? Kati. Ar ga dja gar ā anhÿr kētkumrēx ne. Ar ajō abenkam arax prām jabej gēdja amijo kajgon tu ar amā àpēnh ar ba.

²⁷ Ga kam ar ajō aben kadjy abēnjadjwÿr rax prām jabej gēdja tu amijo kātām ne tu ar amā àpēnh kajgo ba.

²⁸ Ba ije amijo inhĭ djām me imā àpēnh kadjy ne ba amrē tē? Kati, ba dja ba memā apē. Me ren ta amijaxwe pānh tokryn arÿm ty. Nhym be kati. Me krāptĭ jaxwe pānh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memā idjāpēnh ja kadjy ne ba amrē tē. Nām ā Jeju arkum ane.

Me'ō no rā akubyn rĭt.

²⁹ Nhym kam ar krĭraxbē Djeriko kurūm kator tē nhym me krāptĭ: arÿm arkōt mō.

³⁰ Nhym ar no rā amānhkrutja pry japkre'ā nhÿ. Nhym me abenmā kum, “Jeju ne tē”, anhÿro kumex nhym ar arÿm kuman kam kum amijo akij,

—Ē, amā ar ikapĭrĭ, Bēnjadjwÿr djwÿnh, Dawi tām djwÿ 'ō, ane.

³¹ Nhym me krāptĭ mōrja arkum bēn tÿx ne arkum,

—E kum ar anhikrē, ane. Nhym kam ar tu kum àkjēro bēn kum,

—Ē, gop amā ar ikapĭrĭ, Bēnjadjwÿr djwÿnh. Dawi tām djwÿ 'ō, ane.

³² Nhym Jeju ar kabēn man arÿm arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhym ar 'ÿr bōx. Nhym arÿm arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomā? ane.

³³ Nhym ar kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, bar on irĭt, ane.

³⁴ Nhym Jeju arÿm kum ar kaprĭn ar no kupē. Nhym ar no kupēnhmē ro'ā ar rĭt ne arÿm kōt tē.

21

Jeju rax ne Djeruxarēmā àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Djur 12.12

¹2 Nhyim Jejumē ar prykôt mō:n kam krīraxbê Djeruxarē kuri krī ngrire ja'yr bôx. Krānhrebê Oriwêre'ā rwýkbê ne krī ngrire jabê Bepadjê. Ar krī ngrire ja'yr bôx nhyim arým kôt ba djwýnh amānhkrutmā kum,

—Pry ja'ā dja gar arek katàt krīwāmā tē. Nhyim ar akutā pry kator kraxkam dja gar mry'ā krīwā pumū, djumētuwā pumū. Kraremē dja gar omū. Nhyim me kute mrywā pí maktā krā djē nhyim amē āmwā dja gar 'āpre bôn amrē amēo tē.

³ Godja me'ō 'ā ar amā kabēn jabej gar kum, “Bēnjadjwýr 'ā tēm prām. Dja 'ā tēm kam akuby:n amā ano”, ane. Nhyim kam dja on ar amā, “Ajrá, 'ýr o tē.” Nām ā Jeju arkum ane.

⁴ Mýkam ne ā arkum ane? Bir, amrēbê: ne ujarēnh djwýnh me bakukāmāremā 'ā ajarē. Jeju djumēt'u'ā tēm'ā ajarē. Metíndjwýnh kukwakam memā 'ā ajarē.

⁵ Ne memā kum,

“Dja ga Xijāokam me jamā kum”,

Krīraxbê Djeruxarē'ā ne memā Xijāo jarē. Nām memā kum,

“Dja ga Xijāokam me jamā kum,

'Ota me anhō Bēnjadjwýr rax me awýr bôxmā. Nām kabôt katin mry jabatānh nyre'ā nhý. Mry'ā krī kra'ā ne nhýn me awýr bôx', ane.

Dja ga ā Xijāokam me jamā ane.”

Nām ā ujarēnh djwýnh me bakukāmāremā ane nhyim me arým aben djô'ā abenmā arēnhō mō:. Arēnhō mōr tāmā arým 'ýr o bôx. Tū:mrām Jeju arým me bakamingrānyrekam kato. Ne ar ban kam kute arým mry'ā krīja'ýr kôt ba djwýnh janorja'ýr o bôx. Ujarēnh djwýnh kute me bakukāmāremā ujarēnh kôt ne mry'ā krīja'ýr arým ar ano.

⁶ Nhyim kam ar arým 'ýr tēn 'ýr bôx. Jeju kute arkum 'ā karō kôt ar 'ýr tēn 'ýr bôx. Ne kam mrymē krare 'āpre bô.

⁷ Ne kam akubyn 'ýr o bôx. Ne kam arým aminhō kubēkà krākào pōx ne o amē mry nhībūm'ā kum aty. Nhyim arým krare'ā nhýn arým tē.

⁸ Nhyim kam me krāptī: aminhō kubēkà krākào pōx ne arým kukām kum pry'ā o atyo mō. 'Ā tēm kady kum pry'ā kum atyo mō. Nhyim me kwý pí'ō nhikēn arým kukām pry'ā kum atyo mō. Me ta kukràdjà kôt ne me ā Bēnjadjwýr rax kukām pry'o ane. Me kukām pry'ā kum atyo mō.

⁹ Nhyim me krāptī: kukām mō, o àkjêr mō nhyim ajte me krāptī: kôt o àkjêr mō. Nām me o àkjêr mōn kàj bē abenmā kum, Metíndjwýnhmā kum,

—Jejubê me inhō Bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr raxbê Dawi tām djwý. Ām mexkumrēx. Kam me ikī:nhkumrēx. Gē on me ipytā. Gē Metíndjwýnh o Kīnh rax. Metíndjwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx. Gē me kàjkwakamdjwý Metíndjwýnhmā nextire jarēnhō kumex. Gē on me ipytā. Nām me ā Jejuo àkjêro mōro ane.

¹⁰ Nhyim kam arým Djeruxarēmā wadjà. Nhyim kam krīraxkam me kunī te no katon 'ā aben kujjêro kumex ne abenmā kum,

—Mýj me'ō ne bôx? Mýj me'ō ne bôx? anhýro kumex.

¹¹ Nhyim me krāptī: memā kum,

—Jeju ne bôx. Metîndjwýnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarênh ba. Pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjarekam ne Jeju abatàn djà. Nãm ã me krãptî memã ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹² Nhyam kam Jeju Metîndjwýnh nhõ kikretimã tẽn wadjã. Nhyam me kute memã mýjja nhõr djwýnh kam kumex. Nhyam me kute memã mýjjaõ pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhyam arým bõm me rênho tẽ. Nhyam me kute me õ pi'ók kaprî pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprî nhõr kadjy ne me kumex nhyam mebê pîponho àpanho tẽ. Nhyam me kute tut nhõr djwýnhdjwý kumex nhyam mebê krî djà nhikõ rênho tẽ.

¹³ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók ne. Kamã ne Metîndjwýnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

'Me kute Metîndjwýnhmã kabên kadjy ne õ kikreti wã', ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metîndjwýnh pi'ókkam ane. Nhyam be, me ga ne ga me kam aje me àkînhõ aben pydji djà. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Nhyam kam Metîndjwýnh nhõ kikretikam me no rãmê me mrãnh punu 'yr bõxo kumex nhyam arým meo mex.

¹⁵ Nhyam kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê ne me Jeju djãpênh me:xkumrêxja pumün ajte me prîre pumü. Me prîre ne me kikretikam kãj bê o akij ne kum,

—Jejubê me inhõ bënjadjwýr rax. Bënjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý. ãm mexkumrêx. Kam me ikînhkumrêx. Gê on me ipytã, ane. Nhyam me me omün me kuman arým ngryk ne.

¹⁶ Ngryk ne arým Jejumã kum,

—Djãm aje me prîre kabênja mar kêt? ane.

Nhyam memã kum,

—Nã, arým ba kuma. Ba ar amã arê gar ama. Me bakukãmãre ne amrêbê: Metîndjwýnhmã me prîre ja'ã ajarê. Me kum,

“Me prîremê me karãremê ne ga memã me kabên mexmã 'ã karõ nhyam me arým amã nextire jarênh mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwýnhmã ane. Nhyam me arým kuman amü aben djõ'ã abenmã arênh mô: Arênhõ môr tãmtã arým iwýr o bõx. Tümrãm me bakamingrãnyrekam me prîre arým imã amikînh jarênhõ kumex. Me bakukãmãre kute Metîndjwýnhmã me prîre ja'ã ujarênh kõt ne me prîre arým imã amikînh jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arým memã kãx ne krîrax kurüm katon tẽ. Ne tẽ:n arým krî ngrirebê Betanha'yr bõx. Ne kam arým kam ngõr.

Ar kute tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhyam 'ã akati nhyam ajte akubyn krîraxbê Djeruxarêmã tẽ. Nãm 'yr tẽ:n kam arým kum prãm.

¹⁹ Ne arým prykõt pidjõbê pigêre pumün 'yr tẽn 'yr bõx. Ne te õ jabej. 'Ôbit ne kumex. Ne kam kum,

—Gê ajte adjõ'õ jêt kêtumrêx, ane. Nhyam arým tẽmbê ngrã.

20 Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým omũn kam no tyn abenmã kum,
 –Je, mã ne bàrio nhyam myt tãmkam ngrã? ane.

21 Nhyam Jeju arkum,

–Ba ar amã arê gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx. Kwãrĩk wãnh anhõkre kadjwýnhbê amim,

–Kon, birãm dja ipêx, kon, anhýr kêt. Gar ren tu amim kamnhĩxkumrêx ne ren arým ã pidjõbê pigêremã ane nhyam ren arým ã ngrão ane. Djãm jabit? Kati, gar ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngõ jabatãnh mũjakam mõn tým”, ane. Nhyam ren arým akabên kôt mrãmri ã amijo ane.

22 Dja gar mýjjao Metĩndjwýnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrêx nhyam arým ar akabên kôt ã ar amã mýjjao ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

23 Ne kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr bõx ne kum wadjã. Ne kam arým kam memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarêho dja. Nhyam me rũnh arým 'ýr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngêtmẽ 'ýr bõx. Ýr bõx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,

–Mýj me'õ kabênkôt ne ga ar ã meo anhýro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ ó'ã bõm ar me rênho aba? ane.

24 Nhyam Jeju memã kum,

–Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arým badjwý ije mýj me'õ kabênkôt ar me anoro ibaja me amã arê.

25 Djuão kute ngõmã me angjênhja djãm me kabên kôt ne arĩk ar ngõmã me angjêho ba? Nãr djãm Metĩndjwýnh kabênkôt? Imã arê, ane.

Nhyam kam me abenkam kangan abenmã kum,

–Je mýj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metĩndjwýnh kabênkôt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabên 'õ jarên gwaj bamã, “Bir be, mýkam ne ga me amim Djuão kabênja mar kêt ne”? ane.

26 Nãr dja gwaj kum, “Me kabênkôt ne tu arĩk ar ngõmã me angjêho ba”, ane nhyam kam me krãptĩ ren o ngyrk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kãtãm ja ne me arým Djuão kabên man kum kĩnh ne ne o Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne. Dja gwaj kam ane nhyam me arým o ngyrk ne, ane.

27 Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

–Kon ne. Me ije mar kêt. Mýj me'õ kabênkôt Djuão kute ngõmã me angjênhja me ije mar kêtê, ane.

Nhyam kam memã kum,

–Bir be, dja ba badjwý me amã arênh kêt ne. Mýj me'õ kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Me'õ kra amãnhkrut'ã ujarênh.

28 Ne kam ajte memã kum,

–Be, mýj ne ga me me'õ krakam ama? Me'õ kra amãnhkrut. Ne kam arým kutewa'ýr tẽn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjõkõkam apê”, ane.

29 Nhyam kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tẽ. Arým amimaro tẽ:n arým amim ngyrk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjõkõ'ýr tẽ”, ane. Ne arým 'ýr tẽ.

³⁰ Nhyam kam bãm kutapu'yr tẽn àpênh'yr ano. Nhyam kum, “Djũnwã, dja ba arým akabên kôt 'yr tẽn”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn 'yr tẽn kêt. Be, tãm ne ja.

³¹ Ba me amã arẽ. Nhÿnh ja ne bãm kabên man kôt amijo tẽn? Nãm ã Jeju me rũnhmã ane.

Kutewa kute bãmã, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyrãk. Nãm arým amima. Amiman kam arým Metĩndjwÿnh'yr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx. Nhyam be, kutapu kute bãmã 'ẽx ne Jeju kute me rũnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rũnh pyrãk. Me kute Metĩndjwÿnh kôt kabên djir kajgon kam kute kabên mar kêt ne. Nãm Jeju me rũnh kukij ne memã kum,

—Nhÿnhja ne bãm kabên man kôt amijo tẽn?

Nhyam me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhyam memã kum,

—Ba me amã arẽ ga me ama. Djãm me arũnhja dja ga me akumrẽx kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhyam me ajo ba? Kati. Pykakam me bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwÿnhmẽ me nire kuprÿmẽ, me aje memã axwe jarẽnhja dja me kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhyam arým ar meo ba. Ga me kam arým wãnh dja.

³² Mÿkam? Bir, Djuão ne me awÿr bõx. Kute katãt me amã pry jakre kadjy me awÿr bõx. Kôt ga me Metĩndjwÿnhmã amex kadjy me awÿr bõx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhyam be, pykakam me bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwÿnhmẽ me nire kuprÿmẽ ne me tu amim Djuão markumrẽx. Ga me kam arým me omũ. Ne te me omũ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhire ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju me rũnhmã ane.

³³ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã kum,

—Ë, jadjwÿ dja ga me ama. Me'õ ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjõ kumex ne kadjy bu'ã kẽnõ kókayr kum o ipók ne. Ne kam pidjõ janẽnh djãmã kren ipẽx. Ne pidjõ pumũnh djwÿnh ku'ẽ djã'ã par prẽkti nhípẽx. Ne kam me kwÿmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gẽ abatãnh ne õ ga amim kwÿo atom ne imã mũm kwÿo atom. Nãm ã me rũnhmã ane. Mebẽ idjaer'ã ne Jeju pidjõ jakren me rũnh'ã pidjõo djuw mex djwÿnh jakren Metĩndjwÿnh'ã õ pidjõkõ djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarẽnhõ djan memã kum,

—Õ pidjõkõ djwÿnh ã memã anen kam atemã pyka 'õmã tẽn. Ne kam kam wãnh ar ba.

³⁴ Nhyam arým pidjõja tuk ne kumex. Nhyam kam õ pidjõkõ djwÿnhja arým 'ã mytywÿ jakren kam 'yr õ àpênh kwÿo jano. Ar kute memã arẽnh nhyam me kute kum pidjõ kwÿo atom ne kute arkôt anor kadjy ne 'yr ar ano.

³⁵ Nhyam kam ar 'yr tẽn bõx nhyam kam me kute pidjõo djuw mexja ate ar 'õja kaprẽprẽ:k ne ar'õnh bĩn ar 'õ kẽnõ titik.

³⁶ Nhyam kam ajte memã õ àpênh krãptĩ jano nhyam me ajte ã aro ane.

³⁷ Nhyam kam tekrekam me'yr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'yr bõx nhyam me arým mar jabej”, ane. Ne arým me'yr kra jano nhyam me'yr bõx.

³⁸ Nhyam o djuw mex djwÿnh arým kra pumũn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmja dja bãm kum mÿjja kunĩ ngã, õ nèkrẽx kunĩ kanga. Gwaj on tãmja bĩn kam amim õ nèkrẽx, õ mÿjja, õ pidjõja kunĩo aminhõ”, ane.

³⁹ Ne kam arým o tým. O tým ne pidjôkô kurûm bõm kumên arým kubî. Tãm ne ja, ane. Me rûnh'ã ne Jeju pidjô pumûnh djwýnh jakre. Me kute mrãmri ne me rûnh pyrâk. Ne kam ajte memã kum,

⁴⁰ —Mýj gêdja ô pidjôkô djwýnhja bõx ne ajmã pidjô pumûnh djwýnh on? Nãm Jeju ã me rûnhmã ane.

⁴¹ Nhy m me kum,

—Bir, dja prîne me axwejao ajkên me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'õmã kungã nhy m me arým pidjô tukkam arým kum pidjô nhõrkumrêx, ane.

⁴² Nhy m kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwýnh kabên jarên memã kum, “E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omûn kam bõm kumê.

Kên ja ne arým kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bênjadjwýr djwýnh ta ne ã kêno ane gu me omû nhy m kam gu bamã mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm me aje omûnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rûnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rûnh'ã kikreo ãm djwýnh jakre. Me rûnh kute mrãmri ne kikreo ãm djwýnh pyrâk ne arým Jeju kanga. Me rûnh kute kanga'ã ne Jeju me rûnhmã ja jarê.

⁴³ Ne kam ajte memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Metîndjwýnh bit kute amim me apytâr ne ar me ajo bamã. Nhy m be, kati. Dja me akangan me apãnh amim me bajtem pytân meo ba. Nhy m me kam arým kute pidjô djô mex pyrâk ne imã mexkumrêx ne axwe kêt. Nãm Jeju ã me rûnhmã ane.

⁴⁴ Ne kam ajte memã kum,

—Ê, kên ja gêdja ga me ajô 'ã tým ne prîne 'ã amikrakra ne. Nhy m be, ta gêdja me ajô nhiby tým ne prîne angãn prîne pyka mẽ ajo amrã, ane.

⁴⁵ Jeju memã ja jarê. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bênjadjwýrmê mebê pardjêumã ja jarê nhy m me arým kuman amim,

—Be, me bajã ne pidjôo djuw mex djwýnhmê kikreo ãm djwýnh jakren me bamã 'ã ajarê, ane.

⁴⁶ Ne kam me bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptî ne me Jeju'ã amim,

—Be, Metîndjwýnh kukwakam memã 'ã ujarênh ba, ane. Nhy m kam me me umaje te 'ã amijakre.

22

Bênjadjwýr rax kute abenã ar mênh.

Ruk 14.16

¹ Nhy m kam Jeju ajte apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

² —Kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute amim me utâr ne ar meo ba'ã dja ba bênjadjwýr rax'õ jakren 'ã ajarê gar ama. Be, bênjadjwýr rax arým kute kra'ã prõ mênhmã. Amrêbê ne kadjy memã arê.

³ Ne kam arým kute amrêbê memã arênhja'ÿr ô àpênh ar ano. Kute abenã ar mênh djã'ÿr me 'wýr kadjy ar ano. Nhy m ar me'ÿr bõx ne memã arê. Nhy m me arým arkum,

—Kati, 'ÿr ar imõr prãm kêt, ane. Nhy m kam ar akubyn bênjadjwýr'ÿr bõx ne arým kum arê.

⁴ Nhy m kam ô àpênh 'õdjwý arkum,

–Dja gar amrêbê ije memã arênhjamã ikabên jarên memã kum, “Ë, arým ne ba me akadry inhô jadjuw nhyim kumex. Inhô mrytimê abatanh nyre twýmtyjamê ne me arým kupa. Arým ne ba mýjja kunîo mex. Dja ga me amrê abená ar mênh djã'yr mô”, ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bënjadwýr arkum ane. Nhyim ar arým me'yr tén kôt memã arê.

⁵ Nhyim me ate krã. Me kwý ja ne me ô purmã mô nhyim me kwý ja ô nëkrêx'yr mô.

⁶ Nhyim me kwý ja ne me arým aro rôrôk ne aro ajkên arým ar kupa.

⁷ Nhyim kam bënjadwýr rax arým arênh man arým ngryk ne. Ne kam arým ô krãkamngôn krãptimã 'ã karôn me'yr me ano. Nhyim me arým kabênkôt me'yr môn arým me'yr bôx. Me'yr bôx ne arým me kupan mebê krîraxmã adjã nhyim arým xêr.

⁸ Nhyim kam ajte bënjadwýrja ô àpênh arkum,

–Ije abená ar mênh kadry ne ba arým prîne mýjjao mex nhyim nô. Nhyim be, ije memã arênhja ne me kadry mex kêt.

⁹ Jakam dja gar apýnh pry bikjêr djãri kôt tén ar aje me omünh kunî memã akra gê me amrê mô gwaj baro'ã banhô kwý krê gwaj bakinh kati, ane.

¹⁰ Kam, ô àpênh ar arým apýnh pry djãri kôt tén arým kute me omünh kunîo atomo tẽ. Me mex nar me punu kunîo atomo tẽ:n meo bôx. Nhyim me kam prîne abená ar mênh djãkam kikre kre jaê.

¹¹ Nhyim kam arým bënjadwýr rax wadjàn me omünho tẽ. Nhyim wãnh me'ô dja. Kute abená me rênh'yr me ngîêx kadry me ô kubêkã jadjãr kêt ne dja.

¹² Nhyim arým omün kum,

–Akmerc, nã gãm abená me rênh'yr me ngîêx kadry me ô kubêkã jadjãr kêt ne wadjã. Mýj ne ga nèn wadjã? ane. Nhyim arým te kute aminêje kum kabên'ô jarênhmã.

¹³ Nhyim kam bënjadwýr rax ô àpênhmã kum,

–Dja gar inýx 'ãpren te 'ãpren amü o tén bôm amê. Wãnh ne me akamãt kô tykkam amim ngryk ne mýro kumex ne tokry djãje amijanêho kumex. Me ikô'ã dja gar amê, ane. Nhyim me ã me'ôo ane. Tãm ne ja.

¹⁴ Be, Metîndwýnh ne amiwýr me krãpti 'uw. Nhyim be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utãr. Nãm Jeju ã memã ane.

Me kute Xedjamã pi'ôk kaprî nhôr.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹⁵ Nhyim kam mebê pardjêu arým mã tén Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

–Mýj gêdja gwaj Jejumã arê nhyim arým gwaj bamã bënjadwýr'ã kabên punu'ô jarê? Dja bënjadwýr'ã kabên punu jabej nhyim me arým kum axwe jarê, ane.

¹⁶ Nãm me aben man kam arým 'yr ô me ja kwý jano. Erodji nhô me ja kwý ne me adjwýnhdjwý 'yr me ano. Nhyim me 'yr bôx ne kum,

–Ujarênh djwýnh, bar arým ama. Ga ne ga akabên katãtkumrêx ne Metîndwýnh kabên kôt me kute amijo ba'ã memã adjujarênh katãtkumrêx. Amã me rünh pyma kêt. Me rünhmê me kajgomê ne ga memã akabêno aben pryãk.

¹⁷ Ba me akukja ga me imã arê. Me rünh kunî nhô bënjadwýr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metîndwýnh kukràdjã kôt ne gu me baje bënjadwýr Xedjamã pi'ôk kaprî nhôrmã? Nãr kon? Goja on me imã arê, ane.

18 Nhyim Jeju arÿm me axwe kôt tu me kuman memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, “Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bënjadwÿr raxbê Xedjabê pi'ók kaprî nê prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memã anen ren arÿm memã ikurêtuw. Nã gãm me ajêx ne aje Metîndjwÿnh mar.

19 Amrê imã pi'ók kaprîo tê, me aje kum ôrja o tê ba me amã omũ, ane. Nhyim me arÿm 'ÿr ngônphonho pi'ók kaprî pydjio tên kum kungã.

20 Nhyim memã kum,

—Mÿj me'ô ne 'ã karôja? Ne mÿj me'ô ne 'ã idji jêtja?

21 Nhyim me kum,

—E kum be Xedja karô, ane.

Nhyim memã kum,

—Bir be, ô pi'ók kaprî. Dja ga me kum angã. Nhyim be, Metîndjwÿnh nhô mÿjjabit dja ga me Metîndjwÿnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhyim me arÿm kabên ma.

22 Ne arÿm te kute mÿjja'ô jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kãx ne mã tê.

Me tyk akubyn tîn mÿr jabej me Jejumã kabên.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

23 Nhyim kam myt tãmkam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arîk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtkumrêx, anhÿr ar o ba. Nãm me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

24 —Ujarênh djwÿnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'ô prô'ÿr môn kra kêt rã'ã tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djãkam ikwãja'ô 'ÿr mô. Ne kum kra djin kukrij nhyim abatãnh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, “Be, kamy tyk kra ne wã”, anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me ã Jejumã ane.

25 Ne kôt arîk kum,

—Be, ar my aben djãkam ikwãbê 7. Ne kam kutewa prô'ÿr mô. Ne kam kra kêt rã'ã ty. Nhyim prôja arÿm 'uwtf. Nhyim kam atãri kamyreja 'ÿr mô. Ne kam ã ane, kra kêt rã'ã ty.

26 Nhyim aben totokmã Ar kubê 7 kunî kudjwa ã anen 'ÿr ban kra kêt rã'ã ty.

27 Nhyim kam ar prôjadwÿ arÿm ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amã arê.

28 Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunî akubyn tîn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja ajte 'ÿr mô? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tîn kêt jarênh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhyim binhikrênh kadjy nãram ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

29 Nhyim Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ók mar kêt ne me aje Metîndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arîk Metîndjwÿnh kupa'ã memã 'ã adjujarênh aba.

³⁰ Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djãm me ajte abenwỳr ba? Kati, akubyn me tĩnkam dja me abenwỳr ba prãm kêtukumrêx. Kam dja me kute Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh pyrãk.

³¹ Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Amrêbê: Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãremã kabên jarênh. Me tyk akubyn tĩn'ã kute kabên jarênh nhym me kute 'ã pi'òk no'òk djãm me aje amim arênh kêt?

³² Nãm me bakukãmãremã kum,
 “Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ò Metĩndjwỳnh”, ane.
 Bir be, ar tyk tũmjã Metĩndjwỳnhmã tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjwỳnhbê me tyk nhõ Metĩndjwỳnh? Kati. Metĩndjwỳnh ne me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Kam ne ba me amã,

—Metĩndjwỳnh ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

³³ Nhym me krãptĩ: kuman te kute mỳjja'ò jarênhmã kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju mebê xadjudjêumã ane nhym me amijã maje arỳm anihkrê. Amijã maje anihkrê nhym mebê pardjêu arỳm arênh man arỳm akuprõ.

³⁵ Me'òbê ne Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnh. Tãm ne Jeju'ỳr bõx ne kute amak mex jabej kabimã. Kute Mõjdjê kukràdjã jabej kukjêrmã. Jeju kute kukràdjã kupa'ã arênh kadjy nãrãm nê kum kabên ne kum,

³⁶ —Ujarênh djwỳnh, Mõjdjê kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabên kukràdjã jarênh, kute kam me kute katãt amijo ba'ã memã karõja nhỳnh kabênja ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane.

³⁷ Nhym Jeju kum,

—Be, nãm memã kum,

“Me anhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh, me Atĩndjwỳnh dja ga me amã kĩnh, amã abêo katãt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwỳnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwỳnhbê, akukràdjã kunĩo dja ga me amã abê:”, ane.

³⁸ Be, tãm ne ja. Metĩndjwỳnh kabên mexo kute kabên kunĩ jakrenh ne ja.

³⁹ Ne kam atãri Mõjdjê ajte 'ò kute urãk memã arênh memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba arỳm amã Mõjdjê kabên kukràdjã ja jarênh ajte amã ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kõt ar amijo aba jabej ne mrãmri tu arỳm Metĩndjwỳnh kabên kukràdjã kunĩkõt ar amijo aba mexkumrêx. Mõjdjê kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênhjamê kukwakam memã 'ã ujarênh djwỳnh 'òdjwỳ kute kabên jarênhjamê ne ga arỳm kunĩkõt ar amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

Kritubê mỳj me'ò tàmdjwỳ jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Mebê pardjêu kute abeno bikprõnhri Jeju amijabej me kukij ne memã kum,

⁴² —Mỳj ne ga me Kritukam ama? ane. Metĩndjwỳnh ne arỳm mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bẽnjadjwỳrbê kumkati mê. Kumã ne me Kritu jarê. Nãm Jeju amijã memã kum,

—Mỳj ne ga me Kritukam ama? Mỳj me'ò tàmdjwỳbê ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukâmâre Dawi tàm djwÿ. Bēnjadjwÿr raxbê Dawi tàm djwÿ, ane.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyam kam Jeju ta kubê Bēnjadjwÿr Kritu'ã memã kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhô Bēnjadjwÿr. Mÿj ne arÿm kubê Dawi tàm djwÿn ajte ô Bēnjadjwÿr kadjy nê? ane. Ne kam Jeju memã me bakukâmâre Dawi kabēn jarēn memã kum,

—Be ga, me bakukâmâre Dawi ta kute memã 'ã ujarēnhja pumÿ. Metīndjwÿnh Karô kukwakam kute memã Kritu'ã ujarēnhja pumÿ. Nãm memã kum,

“Inhō Bēnjadjwÿrmã ne Bēnjadjwÿr djwÿnh kabēn ne kum,

'Amrê idjubôk'ãnh nhÿ, Abēnjadjwÿr raxkam idjubôk'ãnh nhÿ.

Ikam ama ba amrê awÿr akuré djwÿnhho mô ga me kwÿo apardjan me kwÿ nhimex.'

Nãm ã Metīndjwÿnh inhô Bēnjadjwÿrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abēnjadjwÿr rax”, anhyrja pumÿ.

⁴⁵ Mÿkam ne me Dawi tàm djwÿ kajgo jarē? Djã nãm o tàm djwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bēnjadjwÿr rax. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁴⁶ Nhyam me 'ô te kute kutã kabēn'ô jarēnhmã te amijo ane. Kabēn mex pymaje me kute ajte mÿjja 'ô jabej kukjêr kêt kumrêx.

23

Watirebê 7'ã ujarēnh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

¹ Nhyam kam Jeju me krãpti:mê kôt ba djwÿnhmã kum,

² —Be, Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebê pardjêumê ne me Môjdjê pãnh ar amã Metīndjwÿnh kukràdjã jarēnho krī.

³ Kam dja me Metīndjwÿnh kabēn kôt ar amã kabēn jarē gar prīne me kabēn kunī man kôt ar amijo aba. Nhyam be, me ta ne me arīk ar ba. Nãm me ajkwakambit ar amã Metīndjwÿnh kabēn jarēn kam ta kute amikabēn mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arīk ar ba. Kwãrīk wãnh mekôt ar amijo aba kêt.

⁴ Nãm me ajte kabēn kajgoobit ar memã we Metīndjwÿnh kabēn jarēnh ba. Djãm Metīndjwÿnh kabēn? Kati, me ta kabēno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhyam me te amijo anen kam, “Je mÿj dja ba me nê”? ane. Me kute ã meo anhyrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jēnh rūnh atom ne me mut'ã anhôr ne kam kute memã tur kêt kumrêx ja pyrãk. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵ —Me kute memã amibēn nhyam me kute memã mex jarēnh kadjy ne me amijo ba. Môjdjê kukràdjã'ã pi'ók no'ók kwÿ ne me 'ã ikôn amikrãmē amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikô poti:reo ane. Mÿj kadjy? Bir, me kute memã amibēn kadjy. Dja we me me omūn memã mex jarē. Ja kadjy ne me 'ã ikô poti:reo anen amikrãmē amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubêkã jabu djã ã abjêo ane. Mÿj kadjy? Bir, me kute memã amibēn kadjy. Dja we me me omūn memã mex jarē. Ja kadjy ne me 'ã kubêkã jabu djã jabjēn 'ã ar ba.

⁶ Me krãpti nhikô'ã me ô kwÿ krēnkam ne me me rūnh krī djãkam krī prãm kumrêx. Kute memã amibēn kadjy me rūnh krī djãkam krī prãm kumrêx. Ne mebê idjaer bikprōnh djãkam ne me memã wan krī prãm kumrêx.

⁷ Ne ajte me krãpti bikarēr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memã amibēn nhyam me kute memã rūnh jarēnh ne kute memã kum, “Ujarēnh djwÿnh, djãm ga? djãm ga”? anhyrja. Ja ne me kum kīnh kumrêx.

⁸ Nhyrn be, ar ga me kute ar amã, “Ujarênh djwÿnh”, anhÿrmã djãm ar amã ja kÿnhmã? Kati. Mÿkam? Bir, atemã ar anhõ ujarênh djwÿnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit.

⁹ Ne kam djãm ar aje pykakam me'õ raxmã, “Djÿnwã”, anhÿrmã? Kati. Mÿkam? Bir, ar Abãm pydji. Kãjkwakam ar Abãm djwÿnh pydjii.

¹⁰ Djãm me kute ar amã, “Bÿnjadjwÿr”, anhÿrmã? Djãm ar amã ja kÿnhmã? Kati. Mÿkam? Bir, ar anhõ Bÿnjadjwÿr pydjii. Metÿndjwÿnh ne arÿm 'ã me õ Bÿnjadjwÿrbê kumkati mÿ. Kubê ne Kritu.

¹¹ Ar ajõ abenkam araxo kutewa prãm jabej gÿdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba.

¹² Mÿkam? Bir, me kute amijo rÿnh prãmja gÿdja ÿ kajgo mex ne. Nhyrn be, me kute amijo kajgo mex ne akrãnmã kute amijo baja gÿdja Metÿndjwÿnh arÿm pãnh meo rÿnh ne. Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmÿ mebé pardjêumã kum,

¹³ —Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmÿ me abê pardjêumÿ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watÿre. Dja ga me ÿ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mÿkam? Bir, me aje mebé adjãptãrkam. Me bit kute kãjkwakam Bÿnjadjwÿr djwÿnh kõt ãm ne kõt ar amijo ba prãm ga me kupa'ã memã arê. Ne Bÿnjadjwÿr djwÿnh nêje aje memã atemã kukràdjã jarênh aban arÿm o mebé utã. Ga me kam ga Metÿndjwÿnh mar kêt ne ajte me jadjwÿybê aptã.

¹⁴ Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmÿ me abê pardjêumÿ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watÿre, dja ga me ÿ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mÿkam? Nã gãm me me 'uwitã krão apan mebé mÿjja kunõ akÿ ne kam ajãkwaobit Metÿndjwÿnhmã akabênrÿnh ne, ne kum akabênrÿnjabjêo aku'ê. Bir, nã gãm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati, me ajãxwekumrêx. Kam gÿdja Metÿndjwÿnh me kurãm me amã pãnh rax jarênrÿne me kurãm me ajo ajkê.

¹⁵ Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmÿ me abê pardjêumÿ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watÿre. Dja ga me ÿ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mÿkam? Bir ga, me aje arÿk memã kum, “Ba me Metÿndjwÿnh'ÿr meo akêx gÿ me amim maro ba”, anhÿrja pumÿ. Djãm mrãmri ne ga me akabênrÿ? Kati, me aje amiwÿr me'õ pydjio akêx kadjy ngõmÿ pykakõt aba 'ijabjê. Nhyrn arÿm me awÿr amijo akêx ga me kam arÿm amikõt axwe 'ã mÿnh mex ne. Amikõt axwe 'ã mÿnh mex nhyrn arÿm axweo me ajãkrenh mex ne. Nhyrn arÿm me akõt biknor prãmikumrêx. Djãm Metÿndjwÿnh'ÿr ne ga me meo akêx nhyrn me amim kuma got? Kati. Nãm ã Jeju Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmÿ mebé pardjêumã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Ý, watÿre. Dja ga me ÿ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Me aje mrãmri ne me no rã kute arÿk meo ba pyrãk. Mÿkam? Bir, me aje arÿk memã Mõjdjê kukràdjã jarênh punukam. Nãm ã Jeju memã ane. Bir, Mõjdjê kukràdjã kõt ne mebé idjaer memã amikabênrÿ jarênrÿ ajte memã kum,

—Nã bãm amã ikabênrÿ pydjnrÿ arê, anen ajte kõt memã Metÿndjwÿnh nhõ mÿjja jarê. Mÿj kadjy ne kõt memã Metÿndjwÿnh nhõ mÿjja jarê? Bir, kute kabênrÿ maro ãmja kute mar pydji kadjy ne me Metÿndjwÿnh nhõ mÿjja jarê. Gÿdja amikabênrÿ jarênhja 'êx ne kam Metÿndjwÿnh nhõ mÿjja jarênrÿ kam arÿm o Metÿndjwÿnhmã amikurêtuw. Amikurêtuw nhyrn Metÿndjwÿnh arÿm kute

maro âmjao ngrykmã. Nãm me ã Môjdjê kukràdjã kôt memã amikabên jarênho ane. Nãm Jeju Môjdjê kukràdjã jarênh djwýnh arkum,

–Me aje mrãmri ne me no rã kute arík meo ba pyrãk. Mýkam? Bir, me aje arík memã Môjdjê kukràdjã jarênh punukam. Nã gãm me memã kum, “Dja ga me memã amikabên jarên memã kum, ‘Nã bãm amã ikabên pydjín arê. Ê, Metíndjwýnh nhõ kíkretija ma’, ane. Gêdja ga me memã ajêx prãm jabej ne Metíndjwýnh nhõ kíkretibít jarê ne kam o amikurê’uk kêt. Dja Metíndjwýnh me’õ kute akabên maro âmjao ngryk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabên jarên memã kum, ‘Nã bãm amã ikabên pydjín arê. Ê, Metíndjwýnh nhõ kíkretikam kên karýrja ma’, ane. Aje kên karýr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memã amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhýrkumrêx. Dja ga memã ajêx ne kam kên karýr jarên arým o Metíndjwýnhmã amikurêtuw” ane. Me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnh ne ga me arík ã memã kukràdjã jarênh punuo ane.

¹⁷ Me no rã ne me kute amikukãm rít kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me urák ne amijo ajêx ne memã, “Ba ne ba ije Metíndjwýnh mar mex”, anhýr ar o aba. Nhym be, kati. Me aje mar kêt ne te memã Metíndjwýnh’ã adjujarênh ar aba nhym me adjwýnhdjwý kute mar kêt. Be, me amãbit ne kên karýr kute mexo kíkreti jakrenh. Djãm mrãmri? Kati. Kíkreti ne kute mexo kên karýr jakrenh. Kíkreti kukwakambít ne kên karýr mex. Metíndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmã ane.

¹⁸ Ne ajte memã kum,

–Ga me arík memã kum, “Dja ga me memã amikabên jarên memã kum, ‘Nã bãm amã ikabên pydjín arê. Ê, Metíndjwýnh nhõ ngõnho kija ma’, ane. Gêdja ga me amã memã ajêx prãm jabej ne Metíndjwýnh nhõ ngõnho kibít jarê ne kam o amikurê’uk kêt. Dja Metíndjwýnh me’õ kute akabên maro âmjao ngryk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabên jarên memã kum, ‘Nã bãm amã ikabên pydjín arê. Ê, Metíndjwýnh nhõ ngõnho kíkam mry nórja ma’, ane. Aje mry nór jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memã amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhýrkumrêx. Dja ga memã ajêx ne kam mry nór jarên arým o Metíndjwýnhmã amikurêtuw”, ane. Me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnh ne ga me arík ã memã kukràdjã jarênh punuo ane.

¹⁹ Me aje me no rã pyrãk. Djãm mrãmri mry kute mexo Metíndjwýnh nhõ ki jakrenh? Kati. Õ ki ne kute mexo mry jakrenh. Õ kíkam me kute mry jadjwýrkambít ne kum mex, Metíndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

–Kam, me kute memã amikabên jarênh ne kôt ajte kute Metíndjwýnh nhõ ki jarênhkam djãm kute ò kibít jarênh? Kati. Nãm me kute ò ki jarênh ne ajte kute kam mýjja kuní ikwãdjwý jarênh.

²¹ Ne ajtekam me kute memã amikabên jarênh ne kôt ajte kute Metíndjwýnh nhõ kíkreti jarênhkam djãm kute kíkretibít jarênh? Kati. Nãm me kute kíkreti jarênh ne ajte kute Metíndjwýnh kam ýr jarênh.

²² Ne ajtekam, me kute memã amikabên jarênh ne kôt ajte kute kàjkwa jarênh. Djãm kute kàjkwabít jarênh? Kati. Nãm kute kàjkwa jarênh ne ajte kute Metíndjwýnh nhõ krí djã rax jarênh ne ajte kute ‘ã krí djwýnhbê Metíndjwýnh jarênh. Kam, dja me memã kabên pýnh ne arên kôt amijo anhýrkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

23 Ne kam ajte memã kum,

—Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watÿ:re. Dja ga me ï me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje Metÿndjwÿnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam mýjjabê kumkatija aje kum õr kêtumrêxkam. Nã gãm me mýjja kakrit, õmrõ djãnh djã, pi'õmê õmrõ djãnh djã 'õdjwÿmê Metÿndjwÿnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjã kõt ar amijo aba kêt ne katàt meo aba kêtumrêx ne amã me kaprÿ kêtumrêx ne amim Metÿndjwÿnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mýkam ne ga me kum mýjjabê kumkatijadjwÿ kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metÿndjwÿnh jabên katàt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmãn ate mýjja kakritbit ma.

24 Ba me amã arê ga me ama. Dja me anhõ õmrõkam pure'õ tÿm ga me pure ngrire'ã ano tÿ:x ne kaban mÿm amê. Nhym be, mry jabatãnhbê kameru ja ne anhõ õmrõkam dja, ga me ate akrãn tu ro'ã krê. Be, mýj'ã ne ba amã ikabên ja jarê? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tÿ:x ne ma:ro aba. Nhym be, mýjja bê kumkati, mýjja kabênkumrêx ne ga me aje mar kêt. Metÿndjwÿnh kabên kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar kêt ne ate akrãn ajaxwe rax rã'ã. 'Ã ne ba me amã, "Ga me pure ngrire'ãbit ano tÿx ne kaban mÿm amên tu kameru raxja õmrõmê ro'ã krê", ane. Kam ne ga me aje meo ba djwÿnh no rã pyrãk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

25 —Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watÿ:re. Dja ga me ï me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõnhkrãmê ngõnh puror nhibũmbit põnh ne kre põnh kêt nhym krekam mýjja kakrãtyk pyrãk. Be, nã gãm me ã we katàt amijo abao ane. Nhym kam me me akrãkãbit pumũ nhym kam kute me amex pyrãk. Nhym be kati, me akadjwÿnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwÿnhbê ne me amã me õ nêkrêx prãm ne 'ã angryk ne aje mebê mýjjaõ adjãkĩnh'ã aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwÿnhbê apunu rã'ãja.

26 Me abê pardjêu ne ga me aje me no rã pyrãk. Dja ga me akadjwÿnhbê kumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arÿm mrãmri abu'ã memã amexkumrêx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngõnh puror, kremê ibũm põnh nhym prÿne mex pyrãk.

27 Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watÿ:re. Dja ga me ï me biknor tokry djãkam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krãkã jaka pyrãk. Krãkãkambit ne kute memã mexti:re pyrãk. Nhym be, kadjwÿnhbê ne mýjja punu:re. Kadjwÿnhbê me tyk 'imê mýjja punu kunÿ.

28 Ga me aje urãk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyrãk. Nhym be, kati. Metÿndjwÿnh ne me akadjwÿnhbê me aje mýjja marja kunÿ kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

29 —Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watÿ:re. Dja ga me ï me biknor tokry djãkam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam

ne Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým ty nhym me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tùmjamã kikren me katât kute amijo ba tùm nhõ pyka krã kunhêro aba.

³⁰ Ne kam arík memã kum, “Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhÿr kêtumrêx ne. Ne ren Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par kêtumrêx ne.” Nã gãm me ã memã ane.

³¹ Me aje ã memã anhÿrkam arým amikôt amijarê. Me abê me par djwýnh tãmdjwý, Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kanê tãmdjwý. Arým ne ga me amikôt amijarê.

³² Metîndjwýnh ne me anhingêtkam ngryk. Aje, me rã'ã ne me anhingêt kôt ã ajaxweo anen ar badjwý ar ipa. Ar badjwý ar ipa gê Metîndjwýnh on me akam ngryk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³ –Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djabê me aje amipytãr prãm kêtumrêx.

³⁴ Kam arým ije me awýr me anormã. Ije me awýr ikabên jarênh djwýnh janormã. Ije ajte me awýr me no mex janormã. Ije ajte me awýr me kukradjã mar djwýnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arým me kwý pa, píte'y'ã me kwýmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djãkam mry kã punuo me kwý kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mô, apýnh krãrax djari kôt me abej mô.

³⁵ Me akukãmãremê nã gãm me me katât kute amijo ba kunĩ paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽ. Nhym Metîndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽm tãmtã: arek o tẽ ne kam Djakarij, Berakij kute irja'ÿr bõx ne kam Metîndjwýnh nhõ kikretimê õ ngõnho ki kaêxkam* kubĩ.

³⁶ Ê, ba me amã arê. Metîndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arým pãnh jarê. Me ga dja Metîndjwýnh me akukãmãre kute me imex tùmja pãnh me ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁷ Ne kam krãraxmã kum,

–Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãm ne? Mýkam ne me keno me titik ne me kupa, Metîndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Je nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne õkrên'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyràk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije me ajo anhÿrmã ga me amã ikĩnh kêt.

³⁸ Ê, jakam me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprýn nõ.

³⁹ Ê, ba me amã arê ga me ama. Jakam dja ga me ipumũnh kêtumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhym inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ê, ota arým Metîndjwýnh kabênkôt tãmja bõxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arým me awýr bõx. Nãm ã Jeju memã ane.

24

*Akubyn bõx kukãm mýjja apõx'ã ujarênh.
Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1*

* 23:35 ipõokri

¹ Ne kam Metîndjwÿnh nhõ kikreti kurûm kato. Nhyam kôt ba djwÿnh 'ÿr bõx. Ar kute kikretikam apÿnh kum kikre jakre kadjy 'ÿr bõx.

² Ne kam ar arÿm kum akre nhyam Jeju arkum,

—Ar mÿjja kunĭ pumûnho dja. Ê, ba ar amã katàt arê. Be, dja ĭ me kurê djwÿnh prĭne kikreti ngrà. Dja me kĕn aben nhiby ikwã kunĭ nhikô rê. Nhyam kam kĕn'õ aben nhiby nôr kĕtkumrĕx, ane.

³ Ne kam ar tĕn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi nhyam arÿm ate nhÿ. Nhyam kam kôt ba djwÿnh 'ÿr bõx ne me kãxã kum,

—Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhÿnh amex 'õkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bõx ne kikreti ngrà? Dja ga akubyn bõx nhyam mÿjja kunĭ arÿm pyka kôt amingrà nhyam me kunĭ arÿm pykakam ar ba'ã aminhinomã amimĕ. Mÿj gĕdja kukãm apõx? Dja bar omûn kam kôt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁴ Nhyam kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarĕn arkum,

—Ar amijã ano tÿx gĕ me'õ ar amã 'ĕx ne ar anoo biknor ne Metîndjwÿnhbê ar ajo akĕx kĕt.

⁵ Be, me krãptĭ dja ĭ aben totokmã me'ÿr bõx ne arÿm amijo 'ĕx ne amijã imĕ. Amijã imĕn arÿm memã kum, “Me anhõ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati kadjy ne Metîndjwÿnh ijano ba tĕn bõx. Ba ibĕ Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãptĭ noo aknon Metîndjwÿnhbĕ meo akĕx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarĕnh ma. Kwãrik wãnh kam ar atĭn prãm kĕt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrĕx gĕdja me ã o anhÿro tĕ. Kraxje kute inomã mĕnh kĕt, kute 'ÿr o tĕm rã'ã, ane.

⁷ Nã, apÿnh me ba djari gĕdja me abenwÿr prõt ne aben nhimexo ba. Nhyam apÿnh bĕnjadjwÿr rũnh nhõ ãpĕnhja abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Nhyam prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Apÿnh pyka djari gĕdja kam pyka tertĕ:t ne.

⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nĭre kra ãja pumũ. Adjÿm. Dja kra ã:n kam arÿm ã ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mõ:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ —Dja me tokry: nhyam kam me arÿm memã ar akanga. Me kute ar ajo bikĕnho ba kadjy ar akanga. Nhyam me arÿm ar apa. Apÿnh me bajtem ba djã kunĭkôt dja me kum ar akurê. Ikôt ar abikamĕnhkam dja me kum ar akurê.

¹⁰ Kam dja me krãptĭ ibĕ amijo akĕx. Ne kam me kurê djwÿnhmã aben kangan kum aben kurê.

¹¹ Me krãptĭ dja me ta amijo 'ĕx ne amijã Metîndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh rê. Amijã kurĕn memã kum, “Metîndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã arĕ”, anhÿro ba. Dja me ã amijo 'ĕxo anen arÿm me krãptĭ noo aknon Metîndjwÿnhbĕ meo akĕx.

¹² Me krãptĭ kum Metîndjwÿnh kĭnhja dja me arÿm kum kĭnh apĕx. Pyka kunĭkôt me krãptĭ axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arÿm kum kĭnh apĕx.

¹³ Nhyam be, dja mÿjja kunĭ kute amingrành nhõ akati bõx. Me kunĭ kute aminhinomã amimĕnh nhõ akati bõx. Nhyam kam me 'ã ukanga kĕt ne kum kĭnh tÿx rã'ãja dja Metîndjwÿnh arÿm me utã.

¹⁴ Mÿjja kute amingrành kĕtri dja me apÿnh pyka kunĭkôt memã arĕ. Bĕnjadjwÿr djwÿnh'ã ujarĕnh nyja memã arĕ. Apÿnh me ba djã kunĭkôt me

kute ujarênh mar kadjy memã arê. Nhyam kam akati arým bôx. Me kunî kute aminhinomã amimênh nhõ akati arým bôx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

15 —Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê”, anhÿrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja kute amingrãnh 'ÿr nhyam kam arým mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhõ kikretikam dja. Gar arým omÿ. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunîo ajkê ne kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arým memã mÿjja punuti ja'ã ajarênh 'ã pi'òk no'òk. Dja gar pi'òk no'òkwã pumÿn kam mÿjja punuti pumÿn kam kôt ama.

16 Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prõt ne.

17 Gêdja me kikre nhimòk po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãkam nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tèm kêt.

18 Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prõt. Kwãrik wãnh me kute kubêkã jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amÿ prõt.

19 Ý, watî:re, akati wãkam me tujarômê me kra karã dja me tokry:. Mÿj gêdja me ja mÿjja punutija pymaje prõtja on?

20 Dja gar Metîndjwÿnhmã amijio a'uw gê na raxkam umaje ar aprõt kêt mã. Nàr, gê pi'òk ràràrbê me tyk djã kêt nhõ akatikam ar aprõt kêt mã.

21 Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijio tèn mÿjja kunîmo krax djã'ÿr amijio bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar maro tẽ. Me tokry tùm maro tèn amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumÿ. Be, amrê mÿjja punuti nhõ akati bôxkam dja me tokryo katãt me tokry tùm mã kunî jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mÿjja punuti'ã me tokryja tẽp kêt kumrêx.

22 Metîndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿ ngri kêt nhyam me'ò ren tîn kêt kumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amijio me utãrja kadjy dja arým 'ã akati wã kwÿ ngri.

23 Godja me'ò 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arým Kritu bôx ne nhÿ. Arým ne Metîndjwÿnh 'ã me ò Bënjadjwÿrbê kumkati mẽ nhyam jakam arým memã nhÿ”, anhÿr jabej nàr me'ò ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arým Kritu bôx ne nhÿ. Arým ne Metîndjwÿnh 'ã me ò Bënjadjwÿrbê kumkati mẽ nhyam jakam arým memã nhÿ”, anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me ja mar kêt.

24 Be, apÿnh me 'êx ne ta kute amijio Kritu, ta kute amijio Bënjadjwÿrbê kumkati dja me apòx. Nhyam amÿ me jadjwÿ dja me apòx ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amã idjujarênh iba”, anhÿro ba. Dja me me aêrbê mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhípêx, kute me noo biknor nhyam me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metîndjwÿnh kukwakam me kabênkumrêx”, anhÿr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej, Metîndjwÿnh kute amrêbê amijio me utãrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhÿ no tÿxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej.

25 Ba ne ba mÿjja apòx kêttri kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

26 —Kam godja me'ò ar amã, “È, onÿj kapôt kukritkam arým bôx ne ar ba”, anhÿr jabej. Djãm 'ÿr ar amör mã? Kati, dja gar tu ate akrãnh 'ÿr amör kêt. Nàr,

godja me'õ ar amã, “Ë, kikre jakam ne apdjun nhÿ”, ane. Djãm ar aje amim me marmã? Kati. Kwãrîk wãnh amim me mar kêt.

²⁷ Djãm ibõx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kãjkwakam na krak ne adjênhja pumũ. Na jadjênh prõt ne arÿm myt ngjêx djãmã ngjêxa pumũ. Adjênh kute kãjka kunî kurwÿja pumũ. Dja ba ã ibõxo ane. Ije amijo inhÿ dja ba ã ibõxo ane nhyim me kunî arÿm ipumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁸ Nhyim kôt ba djwÿnh bõx djã jabej kukij ne kum,

—Bênjadwÿr, nhÿnh jakam dja ga bõx, ane?

Nhyim arkum,

—Ga me, nhõnh ne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirÿtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bõx kutã mÿjja apõx ne bõx djão amirÿto ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁹ —Nhyim me tokryo ku'êwã'ã akati kwÿ apêxkam dja on mÿjja rÿnh apõx.

“Dja myt amijo akamãt kô tyk nhyim mytyrwÿ irã kêt.

Nhyim kanhêti kãjka kurũm rõrõk nhyim kãjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amin-grêk ne.”

³⁰ Ba kam ije amijo inhÿ dja ba kãjkwakam amirÿt nhyim me arÿm ipumũ. Nhyim kam pyka kunîkôt me ba djãkam me kunî arÿm mu:w. Ba kam ije amijo inhÿ dja ba arÿm itÿ:x ne prÿne imextire ne ipyma:. Ne kam kãjkwakam kakrãkôt bõx nhyim me kunî: arÿm ibõxkôt ipumũ.

³¹ Dja ba ikadjj mrãnh djwÿnh jano nhyim me arÿm õ'i kakôr tÿ:x ne. Kakôr tÿx ne arÿm ije amijo me utãrja kunîo atom. Dja me kãjka krax'ãm mõn meo atomo mõ. Ne kãjka 'ênhõt'ãm mõn meo atomo mõ. Ne aktã kãjka nhirê'ãm mõn meo atomo mõ. Ne apÿnh pyka kunîkôt inhõ me ja kunî: abenwÿr meo atomo mõn meo aben pydji. Ba ñe ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

³² Be, akubyn ibõx djã nhõ akatija'ã ne ba ije pidjõbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mÿjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Be, dja pidjõ pakã nokã tukam 'õ nhingrã kadjy arÿm ingrã apõx gar kam arÿm amexmã kamnhÿx nhyim kam arÿm amex.

³³ Bir be, gêdja ba ije ar amã mÿjja jarênhja ã apõx mõr ane gar me kam arÿm ijabej rÿt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx djã arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apõxja. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã. Nhyim be, ibõx kutã gêdja mÿjja pymatija apõx mõ.

³⁴ Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Ar anhõ pykakam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêtiri mÿjja ja kunî apõx. Mrãmri ne ba ar amã arê.

³⁵ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kãjka ã apêx nhyim be, ba ikabên gêdja 'õ biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunî apõx nhyim me omũ.

Me kute bõx djã nhõ myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

³⁶ Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibõx djã nhõ akati nãr myt djãm me'õ kute mar? Kati, me'õ kute mar kêtumrêx. Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar.

³⁷ Be ga, amrêbê me bakukãmãre Nõwe pykakam ar bari me ate krãn ar baja pumũ. Dja ba ibõx 'ÿr nhyim me ã ane. Ije amijo inhÿ dja ba akubyn ibõx 'ÿr nhyim me ate krãn ar ba.

³⁸ Amrêbê: ngô kute pykao bikamÿr kêtri ne me bakukâmâre ate krân ar ô kwÿ krênbit ba ne ar kômbit ba. Ne abenwÿr babit ar ba. Nâm me me mymâ kra jarê ne memâ kum,

—Nâ, jakam dja ga arÿm tu ikra'ÿr mō, anhÿro ba nhyem me arÿm me'ÿr ba. Nâm me mÿjja jabit kôt amak bêno ba: nhyem kam Nōwe arÿm kâ raxmâ wadjâ.

³⁹ Nâm me amikukâm mÿjja mar kêtukumrêx ne ar ba: nhyem me aêrbê ngô tàm mōn me kunō mōn prîne meo akno. Ije amijo inhî dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhyem me â anen ate krâ nhyem mÿjja arÿm â meo ane.

⁴⁰ Nhyem me'ô my ar amê kapôtkam tē. Ba ikjê pa 'amÿ nhyem ikjê arek wakrekam dja.

⁴¹ Nhyem me'ô nire ar amê à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tē nhyem ikjêja arek wakrekam nhÿ.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx'â myt mar kêt kam. Ba ibê ar anhō Bēnjadjwÿr djwÿnh ar aje akubyn ibôx'â myt mar kêt kam.

⁴³ Dja gar ikabên ma. Ba ajte ar amâ 'ôdjwÿ jarê gar ama. Ne ren ô kigre djwÿnhja ren me âkînhî bôx djâ man ren kam ren arek kam amako nhÿ. Nhyem ren bôx ne kigre 'â 'ÿr ne kum àr kêtukumrêx. Badjwÿ dja ba ije me âkînhî pyrâk ne me ajaêrbê bôx.

⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwÿ mâ ikam amako nhÿ. Ba ije amijo inhî ne me awÿr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'ôkam aje ibôx djâ mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx. Nâm â Jeju arkum amibôx djâ jarêhno ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me ô bēnjadjwÿr ne ô àpênhmâ kabên ne kum, “Ga dja ga me àpênh'â me omû ne prîne 'â meo djuw mex. Ne myt kunikôt memâ ô kwÿ krên djâ ngân akrânâmâ memâ ôro aba.” Nâm â ô àpênhmâ me'â karōo ane. Kute akrânâmâ me àpênh'â me omûnh ne kute 'â meo djuw mex katâtmâ â kum me'â karōo ane.

Nhyem ô àpênh kum, “Nâ, gêdja ba mrâmri â anen kam me 'âno dja”, ane. Nhyem kam ô bēnjadjwÿr mâ nhî'âm tē. Nhyem kam ô àpênhja kabênkumrêx. Nâm katât ar memâ mÿjja nhōro ba, me kanga kêtukumrêx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhyem kam bēnjadjwÿr akubyn bôx ne kam ô àpênhjamâ kato. Kute amrêbê kum kabên jarênhja kôt ne mrâmri meo djuw mexkumrêx nhyem kam arÿm kum kato. Kam dja ô àpênhjadjwÿ tu amikam kînhkumrêx.

⁴⁷ Ê, ba ar amâ kôt arê. Bēnjadjwÿrja dja ô àpênh ja'â bēnjadjwÿr mē. Kute nêkrêxmê mÿjja kunî pumûnhmâ dja 'â bēnjadjwÿr mē. Nhyem kam ô àpênhja kînhkumrêx ne.

⁴⁸ Nâm ren ô àpênhja axwen ren ôkre kadjwÿnhbê ô bēnjadjwÿrja'â ren, “Be, nâm nhî'âm bēnjadjwÿr tēn arÿm amikrà. Jakam dja ba on tu arîk ar iba”, ane.

⁴⁹ Ne kam ren ar ô àpênhja titiko ba, me ro'â àpênhja ren ar me titiko ba. Ren ô kwÿ krênbit ban me bibânhkôt ren kadjwati kangôo* kômo ba.

⁵⁰ Nhyem kam ô bēnjadjwÿrja aêrbê bôx. Ô àpênhja kute amim ô bēnjadjwÿrja bôx djâkôt mar kêt. Nhÿnh akati 'ôkam bôx djâmâ kute mar kêt ne nhÿnh myt nhÿr 'ôkam bôx djâmâ kute mar kêt kam ne aêrbê bôx.

⁵¹ Nâm bôx ne kam ô àpênh arîk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapôn bôm kumê. Me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Mefîndjwÿnh mar

* **24:49** Mÿjja me kute o kôm ne kôot bibânh kunîja, kadjwati kangôomê uba kangôomê, mÿjja kangôo kunî ne me kum kadjwati kangôo jarê.

mexjamê ro'ã ãm kadjy bõm kumê. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

25

Me prítirebê 10'ã ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bënjadjwýr djwýnh dja akubyn bõx ne amim me utàn ar meo ba. 'Á dja ba me prítirebê 10 jakren 'ã ar amã ajarê. Be, mjên kumrêx ne arým prõ nhûrkwã'ýr tèn 'ýr bõx ne arým aminhûrkwã'ýr kute prõo bõxmã. Me kute abenã ar mênhmã ne aminhûrkwã'ýr kute prõo bõxmã. Nhyim nýjar me prítirebê 10 arkam ama. Ar ro'ã kính kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arým kute ar kajpar kadjy arým katon ar'ýr ngõnhpõko mõ.

² Ar prítirebê 5 ne ar no rerekre nhyim Ar kubê 5 ne ar no mexkumrêx.

³ Ar no rerekreja ngõnhpõkkambit kangõo mõn ngõnhpõk kangõ 'õdjwýo mõr kêt.

⁴ Nhyim be, ar amak mexja ne ar ngõnhpõko mõn ajte ngõnh 'õdjwýkam ajte kangõ 'õdjwýo mõ. Ar amũ mjênme prõ ar'ýr ngõnhpõko mõ.

⁵ Nhyim mjên ar amikrà nhyim prítireja ar arým õtdjwan dja:n arým nõn kam arým ngõr.

⁶ Nhyim akamãt kô ipõkri nhyim me'õ arým ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, "Ë, arým ne prõo bõx. Amrê ar aprõt ne ar kajpa", ane.

⁷ Nhyim kam ar prítire kunĩ krã katon arým ngõnhpõko mex.

⁸ Nhyim no rerekre arja arým amak mex ar jamã kum, "Ar imã ar anhõ kuwy kangõ kwý ru. Arým ar inhõ ngõnhpõk àtyk mõ", ane.

⁹ Nhyim ar arkum, "Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amã kangõ kwý ru nhyim ren kangõ gwaj banhõ ngõnhpõk'ýr ren bõx kêt. Ar ngõnhpõk kangõ nhõr djwýnh'ýr mõn amim kwý kõpra", ane.

¹⁰ Nhyim kam ar no rerekre arým kõpra djã'ýr mõ. 'Ýr mõrrãm nhyim arým mjênme prõ ar bõx. Nhyim kam ar prítire, ar õ ngõnhpõk kangõja arým mjênme arkõt wadjã. Me kute prõ'ã mênh djãkam kikremã wadjã. Mjênme prõmê ro'ã ar õ kwý krên kính kadjy ne ar prítire ar kôt kikremã wadjã. Nhyim kam me arým ar pãnh kikre'ã ijê.

¹¹ Nhyim kam ajmã nhyim ar prítire no rerekreja bõx. Ar arým kuwy kangõ kõpra djãkam tèn kangõ kõpran arým akubyn bõx. Ne kam mjênme prõ nhõ kikre'ýr bõx ne kum, "Bënjadjwýr, bënjadwýr, gop ar imã kikre'ã ta", ane.

¹² Nhyim arkum, "Kati. Ije ar amar kêt. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx." Nãm ã bënjadwýr arkum ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

¹³ Ne kam 'ã ajte arkum,

—Dja ba ije mjênwã bõx pyrãk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhýja ar aje ibõx'ã akati nãr myt mar kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Pi'õk kapribê tarêtu nhõr'ã ujarênh.

Ruk 19.11

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bënjadjwýr djwýnh dja akubyn bõx ne arým amim me utàn ar meo ba. 'Á dja ba me'õ jakren 'ã ar amã ajarê. Me'õja ne anhýr bê pyka 'õmã tẽmmã, ne amiwýr õ àpênh ar ku'uw. Nhyim kam ar bõx nhyim arým arkum õ mýjja ngã.

15 Apÿnh ar kum àpênh mexkôt ne arkum ô mÿjja ngã. Ar kute kutêp kum kâjmã 'ã kamênhmã ne arkum kungã. Ô àpênh no mexjamã ne pi'ók kaprî rax ngã. Pi'ók kaprîbê tarêtubê 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kâjbê no mexjamã pi'ók kaprîo amãnhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekre jamã pydjîn kungã. Ne kam arÿm mã pyka 'ômã tê.

16 Nhyam kam kute pi'ók kaprîbê 5 byrja arÿm o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'ók kaprî pãnh arÿm memã ôro dja. Memã ôro dja: nhyam me pãnh kum pi'ók kaprî rax nhôro dja. Nhyam amÿn arÿm 'ã akre. 'Ã akre:n arÿm 'ã akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o 5 ne kuby.

17 Nhyam kam kute pi'ók kaprîo amãnhkrut byrja ã o anen o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'ók kaprî pãnh arÿm memã ôro dja. Memã ôro dja: nhyam me pãnh ajte kum pi'ók kaprî rax nhôro dja. Nhyam amÿn arÿm 'ã akre. 'Ã akre:n arÿm 'ã akreo pi'ók kaprîo amãnhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amãnhkrut ne kuby.

18 Nhyam be, kute pi'ók kaprî pydji byrja ne mã o tên kam kum kren tu kam adjã. Nãm kâjmã kum 'ã akre bikamênh kêt.

19 Nhyam kam ajmã:kam ar àpênh nhô bënjadjwÿrja bôx ne amiwÿr ar ku'uw nhyam ar 'ÿr bôx. Kute akubyn ô pi'ók kaprî jamÿnh ne 'ã akre kadjy amiwÿr aro bôx.

20 Nhyam kute pi'ók kaprîbê 5 byrja ne kum o bôx ne kum ajte ijukri 5 ne o bôx ne kum kungãn kum, "Bënjadjwÿr, ije amã omÿnh kadjy ne ga imã 5 ne angã. Ota, ba arÿm kâjmã amã 'ã akre kamê nhyam arÿm kubê 10. Mĩ, anhô pi'ók kaprîbê 10", ane.

21 Nhyam ô bënjadjwÿr kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjãpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prîne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhô mÿjja rax jarê. Ga kam amũ idjô'ã ar o aba. On dja ga ikôt akĩnhkumrêx", ane.

22 Nhyam kam kute pi'ók kaprî amãnhkrut byrja ne ajte 'ÿr bôx ne kum, "Bënjadjwÿr, ije amã omÿnh kadjy aje imã o amãnhkrut ne ôrja ne ba arÿm kâjmã amã 'ã akre kamê nhyam arÿm kubê 4. Mĩ, anhô pi'ók kaprîbê 4", ane.

23 Nhyam ô bënjadjwÿr kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjãpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prîne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhô mÿjja rax jarê. Ga kam amũ idjô'ã ar o aba. On dja ga ikôt akĩnhkumrêx", ane.

24 Nhyam kam kute pi'ók kaprî pydji byrja ne 'ÿr bôx ne kum, "Bënjadjwÿr, nã gãm ajamakre kêt. Nã gãm adjãkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo aba. Ne aje amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo aba.

25 Ba kam ije amã kupênh prãm kêt kam prîne kum kren kam adjã nhyam nõ. Imã apymakam. Mĩ, anhô pi'ók kaprî", ane.

26 Nhyam kam ô bënjadjwÿr kum, "Ga ne ga ajaxwekumrêx. Amã djukan-gakumrêx. Djã nã bãm idjãkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo iba ne ije amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo iba ne?

27 Bir be, ga kam we ga aje amim ipumÿnhkôt ren inhô pi'ók kaprî jao tên ren me kute pi'ók kaprî marmã angã nhyam ren abenã rôrôk tên rax ba ren arÿm 'ÿr bôx ne arÿm ren kuby." Nãm ô bënjadjwÿr ã kum ane.

28 Ne kam memã kum, "Aj, amũ me ajô kubê pi'ók kaprîwã byn o tên kute imã pi'ók kaprîo àptâr nhyam kubê 10wãmã angã", ane.

²⁹ Mÿkam? Bir, arÿm me ò mÿjja gêdja Metîndjwÿnh iby memã kungã nhym kam arÿm me ò mÿjja kumex. Nhym be, me ò mÿjja kêt, kute memã òr nhym me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metîndjwÿnh mÿjja ngrireja kunî by.

Ë, ba ar amã arê gar ama. Me kute tu amim imarkumrêx jamã dja Ibãm ijo amirîto tẽ gê me amim imar rax. Nhym be, me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prîne inêje me no nhityn mebê ijo apdju.

³⁰ Be, nhym kam bënjadjwÿr memã kum, “Aje, me bôm inhõ àpênh punuwã mẽ gê wãnh akamãt kò tykkam ar me ikò'ã ba. Wãnh ne me tokry djãje amijanên ar àmra ba. Nãm ã bënjadjwÿr memã ane nhym me arÿm bôm kumẽ. Tãm ne ja.” Nãm ã Jeju arkum ane.

*Mrykî'ãtomtimẽ mokaàk'ã ujarênh.
Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11*

³¹ Ne kam ajte arkum,

–Ba ije amijo inhî dja ba prîne imex ne ipyma:n arÿm akubyn bôx. Ne amikôt Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kunîo bôx. Ne kam kãjkwakam imexo ime:xkumrêx ne ipyma:kumrêx ne arÿm ikrî djã raxkam nhÿ.

³² Nhym kam apÿnh me ba djã kunîkôt dja me ikabem akuprõ ba arÿm meo ajkij. Kute mryo ba djwÿnh kute ò mryo bikjêr pyrãk. Kute aben bê mrykî'ãtomtimẽ mokaàko bikjêr pyrãk. Dja ba arÿm ã aben bê meo ibikjêro ane.

³³ Ne inhõ me mex kute mrykî'ãtomti pyrãk ja dja ba amidjubôk'ãnh me umjuw. Ne me axwe kute mokaàk pyrãk ja dja ba amidjuge'ãnh me umjuw.

³⁴ Ne kam ba Ibënjadjwÿr rax idjubôk'ãnh me mex ku'êjamã kum, “Amrê me iwÿr môn ikôt akù'ê. Ba ibê me anhõ Bënjadjwÿr djwÿnh dja ba arÿm me ajo ibakumrêx. Amrêbê: mÿjja kunî kator djã kraxkam ne Ibãm arÿm amijo me apytàn me ajo djuw mex. Ije amim me apytàr ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytã.

³⁵ Mÿj ne ga me nẽ ba kam arÿm amikôt me apumjuw? Bir, arÿm imã prãm ga me imã mÿjja'ò ngã ba kukrê. Arÿm imã kôr ga me imã mÿjja'ò ngã ba o ikò. Nãm me ijo me bajtem ga me arÿm imã anhürkwã jarê ba kam inhikwã.

³⁶ Arÿm ikã kêt ga me arÿm imã kubêkã ngã ba adjã. Arÿm ikanê ga me arÿm ikane. Arÿm me ibê ijê ga me arÿm iwÿr bôx ba ikînh. Kam ne ba arÿm amikôt me apumjuw”, ane. Akubyn ibôxkam dja ba ã idjubôk'ãnh me katàt kute amijo bajamã ane.

³⁷ Nhym kam dja me imã, “Bënjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prãm ba me apumÿn amã mÿjja ngã ga krê? Nhÿnh ne ga amã kôr ba me amã mÿjja'ò ngã ga o ikò?”

³⁸ Nhÿnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumÿn amã inhürkwã jarê ga kam anhikwã? Nhÿnh ne ga akã kêt ba me amã kubêkã ngã ga adjã?

³⁹ Nhÿnh ne akanê ba me apumÿ? Nhym nhÿnh ne me abê ijê ba me awÿr bôx ga akînh”? ane.

⁴⁰ Kam, ba Ibënjadjwÿr rax dja ba memã kum, “Ije meo ikamy'ò nhym me kum kurê. Nhym arÿm ò mÿjja kêt. Ga me kam arÿm o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrãk. Mrãmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrêx”, ane. Dja ba ã akubyn ibôxkam me mexmã ane.

⁴¹ Kam dja ba idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã kum, “Me apunure. Me rÿm imã akãx. Kuwy pôk rã'ã: rã'ãjamã me mō. Ije Xatanajmẽ kadjy mrãnh djwÿnh kadjy kuwy nhípêxjamã me mō.

⁴² Mÿj ne ga me nê ba me amã, ‘Me rûm imã akàx’? ane. Bir, imã prãm ga me aje imã mÿjja nhôr kêt. Imã kôr ga me aje imã ngô'ô nhôr kêt.

⁴³ Me kute ijo me bajtem ga me aje imã anhürkwã jarênh kêt. Ikã kêt ga me aje imã kubêkã nhôr kêt. Ikanê ga me iwÿr abôx kêt nhyim me ibê ijê ga me iwÿr abôx kêt. Ga me ã ane ba kam me amã, ‘Me rûm imã akàx’, ane.” Dja ba ã idjuge'anh me axwe ku'êjamã ane.

⁴⁴ Me axwewãdjwÿ dja me imã, “Bênjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prãm nâr amã kôr nâr me ajo me bajtem nâr akã kêt nâr akanê nâr me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt”? ane.

⁴⁵ Kam dja ba memã kum, “Bir, ikamy 'ô me kum kurê nhyim ô mÿjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyrãk”, ane. Mrãmri, ba me amã ja jarênhkumrêx. Dja ba ã akubyn ibôxkam me axwemã ane.

⁴⁶ Kam dja me arÿm mã môn tokry rã'ã: rã'ã ne. Nhyim be, me katãt kute amijo baja dja me Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

26

Me kute Jeju bîn kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

¹ Jeju arkum kabên jarênh pan kam arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

² —Arÿm ne Metîndjwÿnh me bakukãmãre nhirôbê mrãnh djã nhô akati 'ÿr. Mebê idjaer krãpti kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djã mar kadjy ne me kute aben pydji 'ÿr. Arÿm nêje akati pydji. Tãm ne gar arÿm ama. Kam ba ije amijo inhÿja dja me memã ikanga nhyim me arÿm pite'y'ã inhôn ibi, ane.

³ Nãm arkum ane nhyim wãnh me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax nhÿ. Idjibê ne Kajbaj. Ô kikretikam ne nhÿ nhyim me rûnh arÿm kam akuprô. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿrmê Môjdê kukràdjã mar djwÿnhmê mebêngêtmê akuprô.

⁴ Nãm me akuprôn abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj me krãpti kãxã Jejuo tÿm ne bîn kadjy on? ane.

⁵ Ne kam abenmã kum,

—Kwãrik wãnh gwaj me kute aben pydji djã nhô akatijakam o batÿm kêt. Ne gwaj ren o ane nhyim me krãpti ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

Me'ô nire kute Jeju nhimök'ã kangô kapî.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶ Be, krî ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'ô ï kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximão.

⁷ Ximão nhürkwãkam ne Jeju ô kwÿ krêno nhÿ. Ô kwÿ krêno nhÿ: nhyim me'ô nire arÿm 'ÿr tèn 'ÿr bôx. Nãm 'ÿr kên jakareo ngôn byn o tê. Be, ngônham ne me kudjy djã kangô ipu. Nãm me prîne ipêx mex nhyim pãnh raxkumrêx. Nãm ngônho tèn kam Jeju nhimök'ã kangô kapî.

⁸ Nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm omü. Ne kam nokã nhàn abenmã kum,

—Je tô mÿkam ne arÿm me kudjy djã ajkê?

⁹ Gwaj ren pi'ók kapri kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ók kapri rax ne ren kubyn ren me ô mÿjja kêt mã kungrà. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

¹⁰ Nhyim Jeju arÿm tu ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar kum kapri jadjà? Djãm kute ijã kapînkam punu got? Kati, mexkumrêx.

¹¹ Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me õ mỳjja kêt ar ba rã'ã. Nhyim djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati.

¹² Dja ba ty nhyim me arỳm ijadjã. Me kute ijadjãr kadjy ne ijã me kudjỳ djã kapĩ.

¹³ Ba ar amã arẽ gar ama. Dja me kãj bê pyka kunĩkôt mã ijã memã ujarẽnh ny jarẽnh mã nijadjwỳ 'ã ajarẽ. Kute ijã me kudjỳ djã kapĩn'ã ajarẽ. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arẽnh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nhyim kam Jejukôt ba djwỳnhbê 12 ja 'õ, idjibê Djuda Ikadji ne me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr'ỳr tẽ.

¹⁵ Nãm ar'ỳr tẽn ar'ỳr bõx ne arkum,

—Arỳm ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mỳj dja gar pãnh imã angã? Ba kam arỳm ar amã kanga, ane. Nhyim kam ar arỳm kum kryt jakao ngõnhponho pi'ok kaprĩ jarẽ. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhyim kubyn o tẽ.

¹⁶ Ne kam amim,

—Mỳj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã amim anhyõro ba.

Ar kute ro'ã ar õ kwỳ krẽno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nhyim kam mebê idjaer kukràdjãkôt me kute djwỳponhbit kur nhõ akati arỳm kutewa nhyim kôt ba djwỳnh ar Jeju'ỳr bõx ne kum,

—Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwỳ krẽn kadjy jãm dja bar tẽn akutêp gwaj banhõ kwỳ krẽn djã jadjwỳr mex? ane.

¹⁸ Nhyim arkum,

—Dja gar krĩraxkam tẽn me'õ 'ỳr bõx ne kum, “Ujarẽnh djwỳnh ne amã, 'Arỳm ne inhõ akati iwỳr bõx. Dja bar Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me kukràdjã kôt inhõ kwỳ krẽ. Bamẽ ikôt ba djwỳnhmẽ dja bar anhũrkwãkam inhõ kwỳ krẽ”, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwỳnh arkum ane.

¹⁹ Nhyim kam ar arỳm Jeju kute arkum 'ã karõ kôt 'ỳr tẽ. Ne me'õ ja'ỳr bõx ne kum Jeju kabẽn jarẽ nhyim arkum, “Ã”, ane. Nhyim kam ar arỳm ùrkwãkam kutêp ar õ kwỳ krẽn djã jadjwỳr mex. Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akati kadjy ne ar õ kwỳ krẽn djã jadjwỳr mex. Ne kam akubyn Jeju kutã tẽ.

²⁰ Nhyim kam ar'ã para nhyim ar me'õ kute arkum ùrkwã jarẽnhja nhũrkwã'ỳr tẽ. Kam ar õ kwỳ krẽn mã 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Ne kam nhỹ. Ar kubê 12ja ne ar Jejumẽ ro'ã nhỹ ne arỳm õ kwỳ krẽno nhỹ.

²¹ O nhỹ: nhyim Jeju arkum,

—Be, ar ajõ dja ga ikurê djwỳnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx, ane.

²² Nhyim kam ar arỳm kaprĩ:ren apỳnh ar ã djãri aben totokmã kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, djãm ba? Bẽnjadjwỳr djwỳnh, djãm ba? ane.

²³ Nhyim arkum,

—Be, kute ikôt ngõnhkrãtikam djwỳ jadjãrja tãm dja memã ikanga.

²⁴ Be, me bakukãmãre kute ba ije amijo inhĩ ijã pi'ok no'ok, kute Metĩndjwỳnh kukwakam ijã pi'ok no'okkôt ne me arỳm jakam ar ã ijo anhyõro ba. Nhyim be, kute ikurê djwỳnhmã ikanga djwỳnhja dja ã kute memã ikanga pãnh tokry ra:xi. Ỹ, watĩ:re. Tãmja ne ren rwỳk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhyim Djuda, kute kurê djwỳnhmã kanga djwỳnhja kum,

—Ujarẽnh djwỳnh, djãm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhym kum,

—Arÿm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arÿm amijarênhkumrêx, ane.

²⁶ Nhym ar àkuro nhÿ: nhym Jeju arÿm djwÿ'ô byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Kum mextire jarêh arÿm kôt ba djwÿnh arkum kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhî'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhî ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷ Ne kam ngônhrâkam pidjô kangôjadjwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Amikamrô'ã ne pidjô kangô jakren arkum,

—Ar akunî dja gar o ikô.

²⁸ Ikamrô ne ja. Me krâptî jaxwe pãnh dja ikamrô prôt nhym kam Metîndjwÿnh memã kabên ny jarêh mãmjin me axwe maro aknon me kam ngryk kêt.*

²⁹ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krâ'yr ne ja. Ibãm kute amim ô me ja kunî pytar ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ã o ikô. Nãm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhym kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. O ino ren arÿm amÿ krãnhbê Oriwêre'ÿr mō.

Pedru 'êxnhî kukãm kute kum arênh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹ Ar 'ÿr mō: nhym Jeju arkum,

—Be, akamâtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprôt ne abimãnh'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me arêh memã kum,

“Be, dja ba mrykî'âtomtio ba djwÿnh titik nhym mry umaje prôt ne ajmã”, anen

arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

Be, akamâtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarêh kôt dja gar aprôt ne ibê ajmã.

³² Ibê ajmã nhym me arÿm ibî. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhym Pedru kum,

—Godja ar kunî prôt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprôt kêtukumrêx, ane.

³⁴ Nhym Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga ama. Akamâtja tãmkam ôkrên'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumûnh kêtukumrêx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhym Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babîn jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtukumrêx, ane. Nhym kam kôt ba djwÿnh ar kunî kabên kôt kum arê.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhym kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba mûm têh Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane.

* **26:28** Mrãmri ne Jeju kamrôo prôt nhym Metîndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrôo prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon me kam ingryk kôet ne.” Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane.

³⁷ Ne kam Pedrumê Djebedêu kra ar amânhrut japrôn aro tē. Ne kam tokry rax pymaje madjà kreti:n arým kaprī rax ne.

³⁸ Ne kam arkum,

—Arým ne ba ikaprī:re. Arým ikaprī kute ibîn 'yr. Jānh mǎn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ā aminêje barīt o nhÿ, ane.

³⁹ Ne kam amū tē. Tēmo rām ne jan tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arým Metĩndjwÿnhmǎ amijo a'uw ne kum,

—Djũnwǎ, aje itokry, ikaprījabê ipytār prām jabej ipytà. Nār kon, kwārīk wānh rā'ā ba tu itokry. Djām ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabēnkôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kǎjmǎ djan kôt ba djwÿnh ar 'yr akēx ne tēn ar 'yr bōx. Nhy m arek ar ôto ikwǎ. Nhy m Pedrumǎ kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhikwǎ. Mÿkam ne gar iro'ā aminêje arīto anhyr kêt ne?

⁴¹ Ar aminêje rīt ne Metĩndjwÿnhmǎ amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'a'ā ar amā apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwÿnhbê ne gar amā ikabēnja kĭnh. Nhy m be, ar aminêje aritbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amū tēn Metĩndjwÿnhmǎ amijo a'uw ne kum,

—Djũnwǎ, aje itokry, ikaprījabê ipytār prām kêt jabej kwārīk wānh rā'ā ba tu itokry ne akabēn man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar 'yr akēx ne tēn ar 'yr bōx. Nhy m ar nokà bǎ mex ne ajte arek ôto ikwǎ. Rerek mex ne arek ôto ikwǎ nhy m ar omū.

⁴⁴ Ne kam ajte akēx ne amū tēn Metĩndjwÿnhmǎ amijo a'uw. Ôbê kute kum kabēn jarēnh jakôt ajte kum tām jarē.

⁴⁵ Ne kam ajte kôt ba djwÿnh ar 'yr akēx ne ar 'yr tēn ar 'yr bōx ne arkum,

—Je, djām arek ar anhôto anhikwǎ rā'āā, akôkam kôto anhikwǎ? Aj, arým itokry djǎ iwÿr bōx 'yr. Ota, arým kute me axwemǎ ikangamǎ, ije amijo inhÿja ne kute memǎ ikangamǎ.

⁴⁶ Kǎjmǎ ar dja. Gwaj on me 'yr. Ota, arým kute memǎ ikanga djwÿnh bōx. Nām ā Jeju arkum ane.

Me kute Jeju tÿm.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhyro ām rā'ā nhy m Djuda arým 'yr tēn 'yr bōx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'ō ne kubê Djuda. Nām 'yr bōx nhy m me krǎptĭ me:x ne kôt mōn 'yr bōx. Nām me kǎxdjwa kajgomê kô jamÿn kôt 'yr o mōn o bōx. Me rūnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmē mebēngētmē ne me me ano nhy m me 'yr bōx.

⁴⁸ Me 'yr mōr kētri ne kute memǎ kanga djwÿnhbê Djuda memǎ kum,

—Be, ije me'ō nhine kaôrkôt dja ga me omūn o tÿm ne pa 'amÿ. Nām ā memǎ ane.

⁴⁹ Nām Jeju 'yr bōx ne kum,

—Ujarēnh djwÿnh, djām amexkumrēx? anen arým ine kaô.

⁵⁰ Nhy m Jeju kum,

—Akmere, mÿj kadjy ne ga iwÿr bōx? ane.

Nhy m kam me arým 'yr mōn o tÿm ne pa 'amÿ.

⁵¹ Nhy m kam bēnjadjwÿr nhô àpēnh'ō ne mekôt tē. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr rax nhô àpēnh mekôt tē. Nhy m Jejumē ro'ā

ar ku'êja 'ô ne arÿm ô kàxdjwa kajgo kaban o me'ôjamã akabên amak ta, bënjadwÿr nhô àpénhja jamak ta.

⁵² Nhyim Jeju nêje kukrán kum,

—Kwãrîk wãnh. Akubyn àkam adjà. Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumû. Ja dja ga amikam ama, ane. Mÿj'ã ne kum kabên ja jarê? Bir, djâm me kute me par prãm umar mexmã? Kati. Dja kurê djwÿnh ï arÿm kubî. 'A ne Jeju kum,

—Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumû, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

—Djã nã gãm ijã amim, “Dja te Bãm 'uw nhyim kum ôr kêt”, ane? Kati, ba ren me'ã Ibãm 'uw nhyim ren imã kadjy mrãnh djwÿnh krãptî: jano. Ren imã redjiãobê 12 jano nhyim me ren ipytã. Me redjiãobê 12kam me krãkamngônh'ã akre nhyim me kubê 72.000. Me krãptî:.

⁵⁴ Ne me ren ipytã ba ren kam me bakukãmãre kute Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ók kôt amijo itêm kêt. Nhyim be, kati. Mrãmri ne ba kabên kôt amijo itêmkumrêx, ane.

⁵⁵ Nãm ã Jeju kum anen kam me krãptîjamã kum,

—Je djâm idjãkînhî ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhô kômê anhô kàxdjwa kajgomê o mô? Myt kunîkôt ne ba Metîndjwÿnh nhô kikretikam ikrî, memã idjujarênhô ikrî ga me kam kam ijo atÿm kêt ne.

⁵⁶ Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atÿm'ã ajarênh arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me arÿm aben djô'ã arênhô mô:. Arênhô môr tâmtã arÿm iwÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam arÿm iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me arÿm jakam ã ijo atÿmo ane. Nãm ã Jeju me krãptimã ane. Nhyim kam kôt ba djwÿnh kunî mã amijã maje prôt ne.

Me kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ Nhyim me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mô:n arÿm Kajbaj'ÿr o bôx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr raxbê ne Kajbaj. Nhyim Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebêngêtmê ne me arÿm akuprô nhyim me me'ÿr o bôx.

⁵⁸ Nhyim be, Pedru ne Jeju kôt tẽ, nÿjar kum kre rax ne tẽ. Nhyim me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr rax nhô kikre nhîpôkri kênh ngrîre nhyim Pedru arÿm Jejukôt wadjã. Me kute ajmã Jeju o jabej kute omÿnhmã arÿm nhÿ, bënjadwÿr nhô krãkamngônhmê ro'ã nhÿ.

⁵⁹ Nãm me me'ÿr Jejuo bôx nhyim kam me rÿnh arÿm me 'êxnhî jabej. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿrmê mebêngêtmê me rÿnh kunî ne me me 'êxnhî jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omÿ. Nãm ã ane ba omÿ, ane. Dja me ane nhyim me arÿm me kabên man arÿm we axwe 'ô pãnh kubî. Kadjy ne me me 'êxnhî jabej.

⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'ô ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabênja ne me te abejo dja:. Nhyim me 'êxnhî krãptî kãmã ku'ên arîk aben kupa'ãbit axwe jarênhokumex. Nhyim me te ar amãnhkrut axikôt 'ã kabênja jabejo dja: nhyim kam ar 'êxnhî amãnhkrutja arÿm kãmã djan axikôt 'ã kabên jarê.

⁶¹ Nãm ar'ã 'êx ne memã kum,

—Tãmwã ne memã kum, “Ba ne ba ije Metîndjwÿnh nhô kikreti ngrãnh ne ije akubyn ipêx kadjy ijityxo 'ÿr ibôx mexkumrêx. Akubyn ije ipêx'ã dja akati

amãnhkrut ne ikjêkêtbit apêx ba arÿm ipêx pa.” Nãm Jeju ã memã ane bar arÿm kuma. Nãm ar 'êxnhÿja ã Jeju'ã memã ane. Ar axikôt ã memã arêngo ane.

⁶² Nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bÿnjadjwÿr raxja arÿm kãjmã djan kum,

—Ga ar kabÿnjama. Djãm aje aminêje akabÿn'õ jarÿnh prãm kêtukumrêx. On imã amikôt amijarê, ane.

⁶³ Nhyim Jeju tu anhikrê.

Nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bÿnjadjwÿr rax ajte kum,

—Metÿndjwÿnh tÿn ne ar baja ne arÿm gu bapumÿnho nhÿ. Kwãrik wãnh nokrekam ajêxnhÿ kêt. On me imã amijarê. Djãm abê me babê idjaer nhõ Bÿnjadjwÿrbê kumkati, nÿn? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metÿndjwÿnh Kra? On me imã amijarê, ane.

⁶⁴ Nhyim Jeju kum,

—Kôt ne ga imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Gêdja ba ï Metÿndjwÿnh pymati djubôk'ãnh nhÿ. Ije amijo inhÿ ne ibÿnjadjwÿr raxkam ubôk'ãnh nhÿ gar arÿm ipumÿ. Ne kam ajte kakrãkôt amrê kãkwa kurÿm itÿmkôt ipumÿ, ane.

⁶⁵ Nhyim kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bÿnjadjwÿr rax kute memã amingryko amirÿt kadjy arÿm amibê kã kadjô. Amibê kã kadjôn arÿm memã kum,

—Ë, arÿm ne Metÿndjwÿnh japrÿ. E kum kwãrik wãnh gwaj ijukri axwe kôt omÿnh djwÿnh'õ jabej kêt. Gwaj bakunÿ ne gwaj arÿm kute Metÿndjwÿnh japrÿja ma. Ta ne amijo Metÿndjwÿnh rax pytàn arÿm o aprÿ gwaj kôt kuma. Kute gwaj bamã, “Metÿndjwÿnh djubôk'ãnh inhÿrkôt dja gar ipumÿ”, anhÿrkôt ne gwaj arÿm kuma.

⁶⁶ Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nê? ane.

Nhyim me kupãnhã 'ã kum,

—Gê me on kubÿ. Gê me on kubÿ, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ Nhyim kam me kwÿ nokre kutôn ikra krão tak nhyim me kwÿ ikra poo tak ne kum,

—We me inhõ Bÿnjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metÿndjwÿnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bôx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'õ kute akurwanhjakôt omÿ. Goja tu aman me imã arê. Nãm me ã Jeju'ã bÿno bikÿnho ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ Nhyim Pedru arÿm me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bÿnjadjwÿr rax nhõ kikre nhipôkri kÿnh ngrirekam nhÿ. Nhÿ: nhyim bÿnjadjwÿr nhõ àpÿnh ni arÿm 'ÿr bôx ne omÿn kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰ Nhyim me kunÿ nhipôkri arÿk aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabÿnwã mar kêtukumrêx, ane.

⁷¹ Ne kam kikretÿ 'ÿr àrmã katon kre tã dja. Nhyim bÿnjadjwÿr nhõ àpÿnh ni 'õdjwÿ omÿn memã kum,

—Tãmwãdjwÿ ne Jejukôt ar ba, Nadjarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷² Nhyim ajte aminêje 'êx ne memã kum,

—Aje mÿj me'õ jarÿnhwã ije omÿnh kêt. Djãm ijêxnhÿ? Kati. Metÿndjwÿnh ne arÿm ijêxnhÿ kêtikôt ima, ane.

⁷³ Nhyim kãjbê 'ãtÿm nhyim kam me'õ 'ÿr tÿn kum,

—Be, mrãmri ne gadjwỳ kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'ô. Garrêjakam me kabên kôt ne ga akabên bar kôt aman arỳm amã ikato, ane.

⁷⁴ Nhyam memã kum,

—Kati, mrãmri ije me'ôwã pumũnh kêt kumrêx, ane. Ne me'ô kute kum anhỳr kêt mã arỳm amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metĩndjwỳnh pãnh ijo akno. Ta ne arỳm ijêxnhĩ kêt kôt ima, ane. Nãm anhỳr 'iry kêt nhyam arỳm ôkrên'ãnh kã.

⁷⁵ Nhyam kam Pedru ôkrên'ãnh kãr man akubyn amimaro tẽ. Amimaro tẽn arỳm amũja'ã Jeju kute kum kabên jarênhja'ỳr amimaro bôx ne amijã kabên ma. Kute kum,

—Ôkrên'ãnh kãr kêttri dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã kum, “Kati, ije tãmwã pumũnh kêt”, anhỳr ja ne arỳm kuma. Nãm maro dja nhyam arỳm rerek 'ỳr bôx. Rerek 'ỳr bôx nhyam arỳm katon mu:w.

27

Me Piratu'ỳr o mōn o bōx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyam kam kryrãm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳr kunĩmẽ mebê idjaer bêngêt arỳm Jejuo aben ma. O aben man arỳm abenmã 'ã karôn abenmã kum,

—Mrãmri dja me on tu bĩnkumrêx, ane.

² Ne kam arỳm uwpren Piratu'ỳr o mōn o bōx. O bōx ne kum kanga. Piratubê bẽnjadjwỳr bajtem.

³ Me kute bĩnmã 'ỳr o mōrkam ne Djuda arỳm omũ. Djuda kute kurê djwỳnhmã kanga djwỳnhja arỳm omũ. Ne kam arỳm amim ngyr:k ne. Amim ngyr:k ne arỳm amim,

—Je tô mỳkam ne ba memã Jeju kanga? ane. Amim ngyrko tẽn akubyn me rũnh'ỳr kryt jakao ngõnhponho pi'ôk kapribê 30o tẽn arỳm me'ỳr o bōx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêt'ỳr ne o bōx ne arỳm memã kum,

⁴—Axwe kêt kumrêxkam ne ba me amã kanga ga me arỳm aje bĩnmã. Ba kam arỳm ijaxwe:, ane. Ne memã kum, “Mĩ”, ane.

Nhyam me kum,

—Djãm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵ Nhyam kam arỳm Metĩndjwỳnh nhô kikreti'ỳr tẽn 'ỳr bōx ne kikreti kadjwỳnhbê ngõnhponh mẽn arỳm mã tẽ. Mã tẽn kam ta pĩ'ã amimut djên amibĩn arỳm ty.

⁶ Nhyam kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳr ar 'ỳr tẽn ngõnhponho atom ne abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh nhô kikreti nhô pi'ôk kapriõ atom djakam gwaj baje ngõnhponh djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhyam me kute bĩn nhyam kamrô prõt pãnh ne ngõnhponho pi'ôk kaprija. Gwaj ren Metĩndjwỳnh nhô kikretikam pi'ôk kapri djin ren kam Môjdjê kukràdjã kupa'ã amijo tẽ, ane.

⁷ Ne kam aben man abenmã kum,

—Gwaj ngõnhponho ngybôr nhô pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjênh kadjy pyka by, ane. Ne kam arỳm ngõnhponho pyka by.

⁸ Kam ne me arỳm pykamã pyka kamrôre jarê. Akatija tãmkam ne me kute kum arênh rã'ã.

9-10 Amrêbê: ne me bakukâmâre Djermi memâ 'ã ajarê. Me kute ngônphonho ngybôr nhô pyka byr'ã ajarê. Djermi Metîndjwýnh kukwakam me bakukâmâremâ 'ã ajarên memâ kum,
 "Nãm me kam arým kryt jakao ngônphonho pi'ók kapribê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,
 'Dja ba me me'õ pãnh amã ã pi'ók kapriõ ane', anhÿr kôt ne me arým kubê 30 by.

Ne kam arým o ngybôr nhô pyka by. Bênjadjwÿr djwýnh kute imã arênh kôt ne me kuby."

Nãm ã Djermi me bakukâmâremâ ane. Nhyim me kam arým aben djô'ã arê. Arênhô môr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam me rûnh arým ngônphonho ngybôr nhô pyka byrkumrêx. Djermi kute amrêbê: me bakukâmâremâ 'ã ujarênh kôt ne me arým pyka byrkumrêx.

Piratu kute we axwe jabej kujêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

11 Me kute pyka byr djwýnh rãm ne me rûnh arým bênjadjwÿr Piratu'ÿr Jejuo môn o bôx. O bôx nhyim arým kabem dja nhyim kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bênjadjwÿr rax? ane.

Nhyim Jeju kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

12 Nhyim kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bênjadjwÿrmê mebêngêtmê arík Jeju'ã axwe janhô. Nhyim tu anihkrê.

13 Nhyim Piratu kum,

—Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje mar kêt? ane.

14 Nhyim kum kabên'õ jarênh kêtumrêx. Nhyim bênjadjwÿr Piratu te kute marmã kam no tyn omûnhô nhÿ.

15 Be, akatija tãmkam ne mebê idjaer krãpti: arým aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metîndjwýnh me kukâmâre nhirôbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji. Amex kunikôt ne bênjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djã kurûm me pÿnh ne meo pôx nhyim me mã mrã, mebê ijêjao pôx nhyim me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wÿrja ne me kînh kadjy bôm kumê.

16 Mebê ijê djãkam ne me arým me'õ axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba.

17 Me krãpti ne me akati jakam akuprô nhyim Piratu memã kum,

—Mÿj me'õ dja ba me amã kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nãr, dja ba Jejumã inhiren ano, me kute kum Kritu jarênhjamã inhiren ano, ane.

18 Nãm anhÿr djwýnh rãm amim,

—Jeju'ã me krãptikam ne me rûnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam arým kute Jejumã irer ne kute anor prãm.

19 Piratu arek memã axwe pãnh jarênh djãkam nhÿ nhyim prô amû kum kabên janon kum,

—Kwãrik wãnh ajmã me'õwão kêt. Axwe kêtumrêxkam ajmã o kêt. Akatija tãmkam ne ba ibiptirkam omûn arým kam axwe idjumar, ane.

20 Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prãm ne me krãptimã kum,

—Mÿj me'õ dja ba kum inhiren ano? ane. Nhyim me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bênjadjwÿrmê mebêngêtmê me krãptimã kum,

—Baraba dja ga me amã kînh. Jeju'ã dja ga me kum, "Abi, abi." Nãm me ã memã ane.

21 Nhyim kam bênjadjwÿr Piratu ajte me krãptimã kum,

—Ar amãnhkrutja. Nhÿnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

²² Nhym memã kum,

—Mÿj dja ba Jejudjwÿ on? Me kute kum Kritu jarēnhja mÿj dja ba on? ane.

Nhym me kunĭ kum, “Pĭte'y'ã anhô”, ane.

²³ Nhym Piratu memã kum,

—Tô mÿkam? Mã ne kute? Djãm axwe? ane.

Nhym me kaj bê kum, “Pĭte'y'ã anhô”, ane.

²⁴ Nhym Piratu amim,

—Je, jakam ne ba arÿm te meo ane. Nhym me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memã amijaxwe kĕto amirĭt kadjy arÿm ngô byn me kunĭ nokrekam aminhikra pôn memã kum,

—Djãm ije me'ô axwe kĕtja kamrô kapĭnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ã imã apnĕ ba arÿm ije bĭnmã. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵ Nhym me kunĭ kum,

—Nã. Tãm. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramĕ ikrakam itãmdjwÿmĕ dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imã bĭn prãm ne kam aje bĭnmã amã 'ã apnĕ, ane.

²⁶ Nhym kam arÿm Baraba kaban ano nhym ta arÿm arek ar mekôt ba. Nãm kum iren anon kam memã Jeju jarĕ. Nhym me arÿm mrykã punuo kaprĕprĕ:k ne. Nhym kam me kute pĭte'y'ã nhôr kadjy memã arĕ.

Krãkamngônh kute 'ã bĕno bikĕnh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷ Nhym kam bĕnjadjwÿr Piratu nhô krãkamngônh kikretimã Jejuo môn o wadjã. Kumoka'ĕ nhidjĭbĕ Pretorimã o môn o wadjã. O wadjãn arÿm kadjy me krãkamngônh kãtãm kunĭo akprô. O akprô nhym me kunĭ arÿm bôx ne Jeju'ã aben pydji. Me kute aprÿn 'ã bĕno bikĕnh kadjy 'ã aben pydji.

²⁸ Ne kam kubĕ kubĕkã kaban inôkã ryti kamrĕk kute me bĕnjadjwÿr rŭnh nhinôkã pyràkja kum adjã.

²⁹ Ne kam mrÿnhĭo kajkep ne ikãnh ne, ne kum kutu. Nãm me me bĕnjadjwÿr rŭnh nhô krãdjĕ'ã mrÿnhĭ jakren arÿm kum kutu. Ne kam ikra djubôkmã po'ĕ jadjã nhym kuby. Me bĕnjadjwÿr djãbĕr djã'ã ne me po'ĕ jakren ikramã adjã nhym kubyn o nhÿ. Nhym me parbĕ ari rôrôk ne kônkrão krĭn 'ã bĕno ajkĕn apÿnh kum,

—Ga we abĕ mebĕ idjaer nhô bĕnjadjwÿr rax. Gora kribĕm atĭn 'iry, anhÿro kumex.

³⁰ Ne kam apÿnh kutôn apÿnh po'ĕ byn arĭk o krã môre.

³¹ Ne kam arÿm 'ã bĕno bikĕnhja inomã kumĕn kam arÿm kubĕ inôkã ryti kamrĕk kaban akubyn kum ô kubĕkã djwÿnhja jadjã. Ne kam kute pĭte'y'ã nhôrmã o katon o mō.

Me kute pĭte'ykam nhôr.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³² O môn arÿm me'ôbĕ Ximão kajpa. Pykabĕ Xirenikam me kra 'ô. Nhym me krãkamngônh arÿm Jeju nhô pĭte'y'ã kum ãpnĕnh tÿx nhym arÿm kum ikreio kumÿn o mō.

³³ Krãnhrebĕ Gogota'ÿr ne me Jejuo mō. Me bakabĕnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'ĭ jarĕ. Nãm me 'ÿr o môn arÿm 'ÿr o bôx.

³⁴ Ne kam pidjô kangô kadjãmĕ pĭdjôo akàn arÿm Jejumã kungã. Nhym te kakin kanga.

³⁵ Nhym kam me arÿm pĭte'y'ã kunhō nhym wajĕt.

Nhym kam me apÿnh kute ò kubêkà jamÿnh kadjy kën kryre rē. Me kute kën rēnhkôt ne me amijo kubêkà pytà. Amrêbê: ne ujarēnh djwÿnh 'ã ajarē. Me kute abenmã ò kubêkà ngrānh'ã ajarē. Metîndjwÿnh kukwakam ne 'ã ajarēn me bakukãmāremã kum,

“Metîndjwÿnh Kra ne memã kum,

‘Arÿm ne me abenmã ikà ngrà.

Nãm me ikà ja'ã kën kryre rēn arÿm amijo utã.' Nãm ã memã ane.”

Nãm ã me bakukãmāremã ane nhym me arÿm aben djô'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam 'ÿr o bôx nhym me arÿm abenmã Jeju kã ngrānhkumrēx. Metîndjwÿnh kukwakam ujarēnh djwÿnh kute me bakukãmāremã 'ã ujarēnh kôt ne me arÿm abenmã Jeju kã ngrānhkumrēx.

³⁶ Ne kam arÿm nhÿ, nêje rïto nhÿ.

³⁷ Ne kam 'ã pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne memã kum,

—Jeju ne ja. Mebê idjaer nhõ bēnjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimòkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'ò pãnh pite'y'ã jétja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'òk no'òk ne imòkri kunhõ.

³⁸ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikjê'ã pite'y'ã ar kunhõ. Nhym arÿm ar arij. Jeju òkredjakôt wajêt nhym aktã ar axweja ijên wajêt.

³⁹ Nhym me 'ãnh mōrja nokà nhàn kum kabēn punu:re ne kum,

⁴⁰ —Be, ga: ne ga we aje Metîndjwÿnh nhõ kikreti ngrānh ne aje akubyn ipêxmã. Nhym aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkret ne ikjêkêt ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metîndjwÿnh Kra jabej pite'y kurũm rwÿ, ane.

⁴¹ Nhym kam me rũnh arĩk 'ã bēno ajkê. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebēngêtmê ne me arĩk 'ã bēno ajkēn abenmã kum,

⁴² —Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amipytar prãmje. Goja gē mrãmri mebê idjaer nhõ bēnjadjwÿr raxkumrēx jabej on pite'y kurũm rwÿ. Gē goja rwÿ gwaj goja rwÿkkôt omũn arÿm tu amim markumrēx.

⁴³ Tãmwã ne we Metîndjwÿnh kanàrrãm ar ba. Gē Metîndjwÿnh mrãmri kum kĩnh jabej on utã. Tãmwã ne 'êx ne memã kum, “Ibê Metîndjwÿnh Kra”, anhÿr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane.

⁴⁴ Nhym ar àkĩnhĩ aktã pite'y'ã jétjadjwÿ kum àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵ Nhym arÿm kàjkwa nhípòkri myt nhÿ. Nhym kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunikôt ne me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte myt no pôt ne. Arÿm ajte myt kato.

⁴⁶ Myt kato nhym Jeju mebê idjaer kabēnkam kàj bê kabēn ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabēn kam kum,

—Inhõ Metîndjwÿ:nh, Inhõ Metîndjwÿ:nh, mÿkam ne ga arÿm ikanga? ane.

⁴⁷ Nhym parbê me ku'êja kabēn man arĩk abenmã kum, “È, me'owã ne Erijmã kabēn”, ane.

⁴⁸ Nhym kam me'ò prôt ne ngôn puror pōnh djã jakrita byn pidjô kangô kadjãmã adjã. Nhym kam kangô ipu nhym pĩ nhidjamã adjãnj kàjmã kum kungã, kute kaôr kadjy.

49 Nhyim me'ô ar kum,

—Adjÿm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bôx ne goja utà, ane.

50 Nhyim kam Jeju kàj bê ajte kabên ne arÿm ty.

51 Be, nhyim arÿm Metÿndjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nãm nhôr djà'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê. Nhyim pyka arÿm amingrêk ne. Nhyim apÿnh kên amikokij.

52 Nhyim apÿnh pyka krã amijã kurê. Nhyim me tyk krãptÿ, Metÿndjwÿnh nhô me ja krãptÿ, arÿm ï tã akubyn tÿn ne kato

53 ne arÿm Jeju akubyn tÿn nhijukri Djeruxarêmã mô, krÿrax tãmmã ne me kute Metÿndjwÿnh nhô krÿrax mextire jarênh ja, kumã ne me môn me krãptÿmã amijo amirÿt.

54 Pyka amingrêk nhyim mÿjja kwÿ ã amijo ane. Nhyim krãkamngôn krãptÿ: kubê 100 nhô bÿnjadjwÿrmê ro'ã Jeju nêje rÿto ku'êja arÿm omÿ. Mÿjja pumÿn arÿm tÿn prã:m ne abenmã kum,

—Be, mramri ne me'ô jabê Metÿndjwÿnh Krakumrêx, ane.

55 Nhyim me niredjwÿ krãptÿ amybÿm omÿnho dja. Amrêbê Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kôt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krÿraxbê Djeruxarê'ÿr tÿmkam kôt ajte môn bôx.

56 Me nire ja nhikó'ã ne Marij Madarena dja. Nhyim Marij 'ôdjwÿ dja. Kurÿm ne Xijagumê Jôdje ar apôx. Nhyim Djebedêu kute kum ar adjwÿrja nãdjwÿ dja.

Arÿm adjãr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

57 Nãm Jeju ty nhyim kam amykry mex ne. Nhyim Jôdje arÿm bôx. Krÿraxbê Armatêkam ne Jôdje abatàn dja. Ô nêkrêx rax. Adjwÿnhdjwÿ ne arÿm Jeju kôt ba.

58 Nãm Piratu'ÿr tÿn bôx ne Jeju nhÿ'ã kuma. Nhyim Piratu memã kum, “Aje, me kum angã”, ane.

59 Nhyim kam Jôdje kadjy kubêkã mexbê rinhu byn 'ÿr o tã. 'ÿr o tÿn arÿm pÿte'y kurÿm o ruw. Ne kam arÿm kubêkão kupu.

60-61 Nhyim wãnh ta ô me tyk nhô kênkreja. Ta kabên kôt ne me ajbir kênkre kakruw. Nhyim arÿm Jeju o môn kam adjãro dja. Ne adjãr pan kam kênpoti jabatànha ajkwa krekre'ã kudjan kam arÿm mã tã. Nhyim Marij Madarenamê Marij 'ôdjwÿmê ar kênkre kônho omÿnho nhÿ.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh'ã ujarênh.

62 Pi'ôk rãrãr nêje akatikam ne me adjã. Akati jakam ne me me tyk djã kêt djã nhô akati bôx kÿtri aminhô mÿjja kupênho kumex. Nhyim kam arÿm pi'ôk rãrãr bôx. Me tyk djã kêt djã nhô akati bôx. Nãm te pi'ôk rãrãr nhyim me rÿnh akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tã. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebê pardjêu Piratu'ÿr tÿn 'ÿr bôx ne Jeju'ã kum,

63 —Bÿnjadjwÿr, me'ô 'êxnÿija tÿn ne ar bari ne memã kum, “Dja ba ty nhyim ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itÿn”, ane. Tãm ne bar ma:ro iba.

64 Kam bar amã arê. Godja kôt ba djwÿnh ar akamãtkam kênkre 'ÿr bôx ne arÿm ïo akÿn mã o mô. Ne kam arÿk memã 'êx ne memã kum, “Arÿm ne akubyn tÿn ne”, anhÿro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tÿn jarê nhyim me abenmã arênh arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'êx kêt kadjy dja ga anhô krãkamngôn janon memã kum, “Me 'ÿr môn kênkre

kuri dja”, ane nhyr ar te kute ïo àkĩnhmã. Gê 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rũnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhyr memã kum,

—Gêto. 'Yr krãkamngõnh kwÿo mō gê me kēnkre nêje djan rīt tÿ:xo dja, ane.

⁶⁶ Nhyr kam me arÿm kēnkre'ÿr meo mōn meo bōx. Ne kam arÿm kēnkre'ã kēnpotio yn kam kre nêje krãkamngõnh pumjuw nhyr me arÿm nêje djan rīt tÿ:xo dja.

28

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyr me tyk djã kêt djã nhõ akati arÿm apêx nhyr arÿm pi'ók kamrêkkam akati tē. Nhyr kam Marij Madarenamē Marij 'õdjwÿ ar arÿm kute kēnkre pumũnhmã 'ÿr tē.

² 'Yr tē: nhyr arÿm pyka amingrêk tÿ:x ne. Bēnjadjwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'õ ne kãjkwã kurũm ruw nhyr kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhyr kadjy mrãnh djwÿnh arÿm kēnkre'ÿr tēn 'ÿr bōx. Bōx ne arÿm ajkwa krekre'ã jãm kēnpoti dja. Jãm kudjan arÿm 'ã nhÿ.

³ Nãm nokre jadjē:nh kute mrãmri ne na jadjēnhkam pók tÿxja pyrãk. Nhyr õ kubêkãja jaka: kute mrãmri ne kakũm arngrokam akaja pyrãk.

⁴ Nhyr kre nêje ku'ê djwÿnhja arÿm omũ. Omũn arÿm umaje tertē:t ne arÿm rōrōk ne. Ne kam arÿm wãnh kute me tyk pyrãk ne ikwã.

⁵ Nhyr ar nire kēnkre'ÿr tēn bōx nhyr kadjy mrãnh djwÿnhja arkum,

—Kwãrik wãnh ar atĩn prãm kêt. Jeju ne gar abej. Arÿm ne ba ar ama. Me kute pite'y'ã nhõr ne bĩnja ne gar abej tē.

⁶ Jakam ne arÿm nōr kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato, kute ar amã arēnh kôt. Amrē ar tēn nōr djã kaprÿja pumũ.

⁷ Dja gar omũn kam amikrã kêt ne tēn kôt ba djwÿnhmã arē. Dja gar arkum, “Arÿm ne akubyn tĩn ne ar akukãm pykabē Garrêja'ÿr tēmmã. Dja gar kam tēn arÿm omũ” ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arÿm ar amã arē gar arÿm ama. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸ Nhyr ar nire kabēn man arÿm amikrã kêt ne mã kēnkre kurũm prõt ne. Tĩn prãmmē kĩnhmē akãn prõt ne.

⁹ Ar kute kôt ba djwÿnh arkum arēnhmã prõt ne. Prõt nhyr ar aêrbê Jeju ar kajpan arkum, “Àpnhĩre ar”, ane. Nhyr ar arÿm 'ÿr bōx ne paro tÿm ne kum rax jarēho nō.

¹⁰ Nhyr Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh ar atĩn prãm kêt. Tēn ikamy arkum ikabēn jarēn arkum, “Ar Garrêja'ÿr mō. Dja gar kam bōx ne arÿm omũ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhyr ar nire arÿm ar'ÿr mō.

Kēnkre nêje ku'ê djwÿnh 'ã ujarēnh.

¹¹ Ar'ÿr mō nhyr wãnh kre nêje ku'ê djwÿnh kwÿja arÿm kãjmã djan amũ krĩraxmã mōn bōx. Bōx ne arÿm me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿrmã prĩne amijarēn arkum,

—E kum, pyka ne amingrêk nhyr kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ruw ne kēnkre'ÿr tē. 'Yr tēn arÿm ajkwa krekre'ã jãm kēnpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjē:nh ne nhÿ. Bar omũn itĩn prãm, ane.

¹² Nhyim ar arÿm kuman mebêngê't'ÿr tēn 'ÿr bôx ne mekmē akuprô. Ne kam arÿm o aben ma. O aben mar pan kam arÿm krâkamngôn'h'ÿr bôx ne arkum,

¹³ —Kwârîk wānh memā wā jarēnh kêt. Dja gar memā ajêx ne memā kum, “Akamâtkam ar inhôt tykkam arÿm kôt ba djwÿnh ar bôx. Bôx ne arÿm Jejuo akî'n mā nhî'âm o mō”, ane. Dja gar ā memā ajêxo ane bar pānh arÿm ar amā pi'ók kaprî kumex ngā.

¹⁴ Nhyim godja me kâtām arÿm ar anhō bēnjadjwÿr Piratumā ar ajarēnh jabej ne kum, “Nām anhō krâkamngôn'h kre nêje rî't'ā ngōr nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm Jejuo akî'”, anhÿr jabej. Nhyim ar akam ngyrk jabej. Ar ba dja bar arÿm ar anêje kum ikabēn ne ar apytā. Mî, pi'ók kaprî. Dja gar ā memā ajêxo ane. Nām ā me rûnh krâkamngôn'h arkum ane.

¹⁵ Nhyim kam ar arÿm amim pi'ók kaprî jamÿn ā memā 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ā karō kôt ā memā 'êxo bao ane. Nhyim kam mebê idjaer arÿm arēnho kumex ne arēnho ipôk ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo àkînhja jarēnh rā'ā ne.

Ar àpēnh djā'ā arkum karō.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶ Nhyim kam kôt ba djwÿnh Ar kubê 11ja amÿ pykabê Garrêja'ÿr mōn bôx. Jeju kute arkum krānh jarēnhja'ÿr ne ar bôx.

¹⁷ Ne kam arÿm Jeju pumÿn parbê kōnkrāo nhÿn kum rax jarēn kum, —Mrāmri ne ga arÿm akubyn atî'n ne, ane. Nhyim be, ar kwÿ ne ar abenmā kum, —Djām mrāmri Jejukumrêx ne dja? Djām mrāmri akubyn tî'n ne? Kon ne, ane.

¹⁸ Nhyim Jeju arÿm ar'ÿr bôx ne arkum,

—Kâjkwamē pykamē kam mÿjja kunî ne ba ije o iba kadjy arÿm ibēnjadjwÿr rax.

¹⁹ Kam dja gar mōn me kunîmā arê. Apÿnh me ba djā kunîkôt memā arê gē me ikabēn man kôt ar amijo ba. Dja me ikabēn man kôt ar amijo ba gar Metîndjwÿnhmā ngômā me angij. Dja gar memā kum, “Arÿm ne ga tu amim Bām markumrêx ne ajte tu amim Kra markumrêx ne ajte tu amim Metîndjwÿnh Karō markumrêx. Ba kam arÿm ar kukwakam ngômā ajadjā”, ane. Dja gar ā memā anen arÿm ngômā me angij.

²⁰ Ije ar amā katāt ar amijo aba'ā karōkam ikabēn kunîja memā arê gē me ikabēn kunî man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunîkôt ar amē amijo ikajkep rā'ā: rā'ā ne nhyim pykakam me kute aminhinomā amimēnh djā nhō akati arÿm bôx. Nām ā Jeju arkum ane. Tām ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Makôdjwý ne prýne Jeju'ã ajarê. Arým abatãnh ne kute memã amijo amirít'ã pi'òk ja nhípêxmo krax ne 'ã ujarênh tèn tyk ne akubyn tìn ne àbir djãmã kumê. Nãm Paurmê Pedru arkôt mrã. Nhyr Pedrudjwý Makôo òbikwa nhyr ò'ã prýne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh kadj ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'òkkam me amã ikabên jarê. Me ujarênh ny kraxkôt ne ba me amã arê. Jeju. Kubê ne Metíndjwýnh Kra. Metíndjwýnh arým 'ã Bënjadjwýrbê kumkati mē. Jejubê Bënjadjwýrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarê.

² Idjaij ne amrêbê Metíndjwýnh kukwakam kabên. Kabênkam ne Metíndjwýnh Kramã kum, “Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'ò jano kute akutêp me akre nhyr me kute mar ne adjwýnhram axwemã irern katãt kute amijo bamã. Kute mrãmri ne me kute me bënjadjwýr rûnh kutêp katãt pry jadjwýrja pyrãk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum, “Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kãj bê dja me akren memã kum, ‘Me apa. Ê, on Bënjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute bënjadjwýr rûnh kutêp pry mex ne kute kum katãt pry jadjwýrja pyrãk’, ane.

Dja ã me'ò Bënjadjwýr djwýnh'ã memã ane.” Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyr me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyr kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm 'ýr o bõx nhyr Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ã Kritu kukãm memã ujarênh ar bao ane. Metíndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt arým katon ã wýnhram ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngômã me angjênh ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũm. On me amikam akaprýren wãnh ajaxwemã anhiren Metíndjwýnh'ýr amijo akêx. Dja ga me ane nhyr Metíndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon arým ngryk kêt. Ba kam arým Metíndjwýnhmã ngômã me angij. Nãm ã memã anhýr ar o ba.

⁵ Nhyr kam pykabê Djudejakam me jamê kríraxbê Djeruxarêkam me jamê aben totokmã Djuão'ýr ban bõxo dja. Bõx ne tu me ipòkri amijaxwe kôt amijarên kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã kînh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhyr Djuão arým ngô raxbê Djodãokam Metíndjwýnhmã ngômã me kuní jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kî nhípêxo kubêkã jangij ne mry kào amikrax pren mýjja kute krytkanhê pyrãk kun menh kangôo ikô.

⁷ Nãm kãj bê memã Jeju'ã ajarên memã kum,

—Itotokbê ne me'ô bôxmã. Me'ô tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ÿr ibikamênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inihbôn ije kum parkà 'ãpre bônne ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arÿm kum apê. Nnym be kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãmja ne arÿm bôx 'ÿr.

⁸ Ba ne ba ngômãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngômã me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metÿndjwÿnh Karô jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjàr'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nnym kam pykabê Garrêjakam krÿrãxbê Nadjare. Kurÿm arÿm Jeju tẽ. Tẽ:n kam arÿm Djuão 'ÿr bôx. Nnym kam arÿm ngô raxbê Djodãokam ngômã Jeju jadjà, Metÿndjwÿnhmã adjà.

¹⁰ Nnym arÿm ngô kurÿm kator tẽ nnym aêrbê kàjkwa abenbê ajkij nnym arÿm omũ. Nnym Metÿndjwÿnh Karô kute tut pyrãk 'ã ruw. Me kute omũnh kadjy ne amijo tut pyrãk ne 'ã ruw.

¹¹ Nnym arÿm kàjkwa kurÿm Metÿndjwÿnh Jejumã kabên ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê:kumrêx. Ba akam ikÿnhkumrêx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnênh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metÿndjwÿnh Karô kabêno amũ Jeju kujaten kapôt kukritmã o môn o bôx ne ipôkri o ba.

¹³ Nnym kapôt kukritkam rop môr djãkam ar ba. Nnym kam me axwe nhô bënjadjwÿrbê Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mênhmã kum àpnênho dja nnym 'ã akatibê 40 apêx. Nnym kam kadjy mrãnh djwÿnh arÿm Jeju 'ÿr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wÿr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nnym kam Jeju arÿm tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arÿm kute Djuãoo tÿm ne kubê ijêkam ne Jeju kam bôx. Bôx ne kãj bê memã ujarênh ny jarênh ba.

¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kôt arÿm ò akati bôx 'ÿr. Kute amim me utar ne ar meo ba 'ÿr. Me on amikam akaprÿren wãnh ajaxwemã anhiren Metÿndjwÿnh 'ÿr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mÿrbê tẽ. Nnym Ximãomê ãngre ar axikôt katorja ngônkhkam ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwÿnh tũm.

¹⁷ Ar kryre rênho ar o ba nnym Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamê ba ar amã ar adjãpênh djã ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynênho abaja pyrãk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nnym ar arÿm amikôt kryre mên mã Jeju kôt ajkamê.

¹⁹ Nnym ajbir tẽ nnym Xijagumê Djuão ar axikôt apôxja kàkam amim kryre mexo nhÿ nnym arÿm ar omũ. Djebedêu ne ar adjuw.

²⁰ Nãm ar omũ nnym adjynkêt nnym amikôt ar ku'uw. Nnym Bãm Djebedêumê ò àpênhmê ar kàkam nhÿ. Nnym Xijagu ar arÿm wãnh ar wãmã iren mã Jejukôt ajkamê.

*Jeju kute me krãptïo mex.**Ruk 4.31-37*

²¹ Jejumê ar mō:n arÿm krîraxbê Kapanakam bôx. Nhyim kam ar'ã pi'ôk rârâr. Ar'ã me tyk djâ kêt djâ nhô akati nhyim kam ar mebê idjaer bikprônñ djâmã wadjâ. Nhyim kam arÿm memã 'ã ujarênho dja.

²² Nhyim me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmä kum,

—Tô mÿj kabên ny got ja? Nãm prïne kute amimarkôt katã:t memã amikukràdjâ jarênhkumrêx. Nãm ã me bënjadwÿr rûnh kwÿ kabên mex anen ar prïne kabêno meo atomo ba, ane. Djâ nãm ã Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh memã arênho ane? Katî. Nãm me ari no prôt ne ari kukràdjâ jarênh'ã umju:w ne kute arênñ katãt kêtukumrêx.

²³ Jeju memã 'ã ujarênho dja nhyim me'ôja me bikprônñ djâkam nhÿ. Me karô punu ne me'ôjao ba tûm. Nãm nhÿ nhyim me karô punu kute o baja kâj bê Jejumã kabên ne kum,

²⁴ —Krîraxbê Nadjarekam Jeju, mÿj ne ga aje me ijomã? Tô djâm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumûnh tûm. Metîndjwÿnh mexo ne ga amex. Ô kâjkwa kurûm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju kum bën tÿx ne kum,

—Anhikrên me'ôja kurûm akato, ane.

²⁶ Nhyim arÿm me karô punu me'ôja bî nhyim tyko nô. Nãm kubîñ amran arÿm kum iren katon mã tê. Nhyim arÿm mex ne.

²⁷ Nhyim arÿm me kunî te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmä kum,

—Mÿj ne kute? Djâm me kukràdjâ ny 'ô ne wã? Nãm kute amimar kôt tu me karô punumã kabên nhyim arÿm kum uman kabên kôt mã tê, ane.

²⁸ Nhyim kam me pykabê Garrêja kunîkôt abenmä Jeju jarênho ipôk ne.

²⁹ Nhyim kam Jejumê Xijagumê Djuão ar mebê idjaer bikprônñ djâ kurûm kato. Ne kam ar Ximãomê Ængre ar ûrkwãmã môn bôx.

³⁰ Nhyim Ximão djupãnhdjwÿ kanên nô. Ar wadjâ nhyim ar Jejumã kum,

—Ximão djupãnhdjwÿ kanê kubî nhyim nô, ane.

³¹ Nhyim arÿm 'ÿr tên 'ÿr bôx ne ikra 'amÿn kâjmã ÿr. Nhyim ar aêrbê kanê kum ire nhyim arÿm kâjmã dja. Kâjmã djan kam arÿm aro djuw mexo ba.

³² Nhyim arÿm ar'ã myt wadjâ. Nhyim me kanêmê me punumê me karô punu kute meo ba tûmja nhyim me aben totokmã Jeju'ÿr me ja kunîo bôx.

³³ Nãm krîraxja tãmkam me kunî 'ã akuprô, ûrkwã jajkwa krekre'ã akuprô.

³⁴ Nhyim kam apÿnh me kanê djâri kute me parja Jeju arÿm me ja krãptïo mex. Ne me karô punu krãptï kute ar meo baja arÿm ano nhyim arÿm memã ire. Nhyim kute anoro âmri mã me karô punumã kum, “Anhikrê”, ane. Mÿkam? Bir, me karô kute Jeju pumûnh tûmkam ã kum anhÿro ba. Nhyim kam ar'ã akamãt nhyim ar arÿm ngôr.

*Arwãmã katorn Metîndjwÿnhmã kabên.**Ruk 4.42-44*

³⁵ Ôto nô: nhyim kam, Jeju ôkrên'ânñ kâr pydjikam krã katon amû arwãmã kato. Ne tên arÿm Metîndjwÿnhmã kabêno nhÿ.

³⁶ Nhyim kam Ximão ar abej mō.

³⁷ Abej mōñ kam arÿm kum katon kam kum,

—E kum, me kunî ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhyim arkum,

—Gwaj on amũ bu'ã krĩ kwỳkamdjwỳ tẽ ba me kamdjwỳ kàj bê memã arẽ. Me wãdjwỳ kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunĩkôt kàj bê memã arẽnho ba. Apỹnh mebẽ idjaer bikprõnh djakam memã arẽnho ba. Ne me karõ punu kute ar meo baja janoro ba nhyim arỹm memã iren mã mrã.

Kute me'õ ã kajêkam tēja mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhyim kam me'õ ã kajêkam tēja 'yr bõx ne parbẽ kõnkrão nhỹn kum rax jarẽn kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỹnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkôt ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arỹm imex ne, ane.

⁴¹ Nhyim arỹm kum kaprĩn 'yr ikran kupẽn kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane.

⁴² Nhyim arỹm 'ã ã kajêkam tēja apêx ne arỹm mex ne. Kute o ãm tãmkam tẽmbẽ kã mex ne.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyim kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarẽnh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh 'yr tẽn kum amibẽ, kum amikã bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Mõjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwỹnhmã mry gan kum kungã. Arỹm akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arỹm akã mexkôt apumũ, ane.

⁴⁵ Nãm te kum ane nhyim arỹm tu memã amijã ujarẽnh ar bamo krax ne kam memã amijã ujarẽnho ipók ne. Nhyim kam Jeju te irã ipókri krĩrax'õmã ãrn ar ba prãmje ne arỹm arwãkambit ar ba. Nãm arwãkam ar ba nhyim me arỹm bu'ã pyka kunĩkôt 'yr ban bõxo dja.

2

Jeju kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhyim kam 'ã akati kwỳ apêx nhyim Jeju krĩraxbẽ Kapanakam tẽn bõx. Nhyim kam me abenmã kum,

—Arỹm ne ajte õ kikrekam bõx. Arỹm ne ajte õ kikrekam bõx, ane.

² Nhyim kam me itepato 'ã akuprõ. Me krãptĩ: 'ã akuprõ nhyim arỹm kikre kre'ã me kãtãm abenbẽ krãptĩ. Ne prĩne kikre jajkwa krekre pytãr mex ne. Nhyim arỹm kàj bê memã Metĩndjwỹnh kabẽn jarẽnho dja.

³ Nhyim ar 'õ amãnhkrut ne amãnhkrut me'õ jakryja mỳn o tẽn o bõx.

⁴ Ne kam me krãptĩkam te: Jeju 'yr ãrmã. Ne kam kikre nhimõk'yr o wabi. Kikre nhimõk po'yr ne o wabin arỹm Jeju nhiby kikre nhimõk'ã kuprã ne kôt 'ã jãm ngybõr jadjuw ne kôt 'yr o ruw. Akryja ikwã djakam nõr rã'ã nhyim ar o ruw ne arỹm kabem kudji.

⁵ Nhyim kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane.

Ne kam me'õ jakrymã kum,

—Akmere, jakam ne ba arỹm ajaxwe kunĩ maro aknon akam ingyk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbẽ me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nẽn kum jabit jarẽ nhyim êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhyim wãnh Mõjdjê kukràdjã mar djwỹnh kwỳ nhỹn arỹm amim,

⁷ —E kum be me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwỹnh japrõyo djan amijo Metĩndjwỹnho dja. Metĩndjwỹnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyk kêt, ane.

⁸ Nãm me ã òkre kadjwýnhbê anhÿro kumex nhym arÿm tu kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhòkre kadjwýnhbê ijo kajgon ijapryò akumex? ane.

⁹ Ë, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarë. Mÿj ne amirît? Ba ren me'ò jakryjamã kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Nãr kon, “On kãjmã djan anhikwã djã mÿn o tẽ”, ane. Mÿj ne ren amirît, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane nhym amirît kêt kumrëx ne. Tãmbit ne amirît kêt. Nhym be, kãjmã me ku'ê, ije ren me'omã kum, “Kãjmã djan tẽ”, ane nhym ren amirît. Tãmbit ne amirît kumrëx.

¹⁰ Dja ba kum, “Kãjmã djan anhikwã djã mÿn o tẽ”, anen arÿm o mex gar arÿm omÿn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ò jakryo mexja pumÿ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metÿndjwýnh arÿm amijo ï ne pyka jakam amikabën kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarënh kadjy dja ba me'ò jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmã anen arÿm tu me'ò jakryja'ÿr akëx ne kum,

¹¹ —Amã ne ba ikabën ne. On kãjmã djan anhikwã djã mÿn anhÿrkwãmã o tẽ, ane.

¹² Nhym kam me aërbê me ipòkri kãjmã dja nhym me kunÿ arÿm omÿ. Nãm kãjmã djan ikwã djã mÿn mã o katon o tẽ. Nhym me krãptÿ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'ò got mÿjja mex ja'ò pumÿ. Arkati, anen amim,

—Ë, arÿm ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumÿ. Mrãmri ne kabënkumrëx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrëx. Ga, kute kam me'ò mex nhym mrãnh mexkumrëxja pumÿ. Metÿndjwýnh mexkumrëx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrëx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arÿm me'ò jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamënh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³ Nhym kam Jeju arÿm katon ajte imòti mÿrbê tẽ. Nhym kam me itepato 'ã akuprò nhym arÿm memã 'ã ujarënh dja.

¹⁴ Ne kam amÿ tẽ. Tẽ: nhym kam Rewi, Aupëu kute irja nhÿ. Kubê ne Matëu. Bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprÿo atom djãkam ne nhÿ nhym arÿm omÿ. Ne kam 'ÿr tën kum,

—Amrë on mã ikôt ajkamë, ane.

Nãm kum ane nhym amim kuman arÿm kãjmã dja. Kãjmã djan arÿm mã kôt ajkamë.

¹⁵ Nhym kam Jeju Rewi nhò kikrekam ò kwÿ krëno nhÿ. Nhym bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprÿo atom djwýnh krãptÿ Jejumë ro'ã nhÿ. Nhym we me axwedjwÿ ikò'ã nhÿ. Me krãptÿ ne me nhÿ. Be, me ja krãptÿ ne me arÿm amim Jeju man kôt ba. Nhym kôt ba djwýnh tÿmdjwÿ Jejumë ro'ã nhÿ.

¹⁶ Nhym mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjã mar djwýnh arÿm me omÿ. Pi'òk kaprÿo atom djwýnhmë me we axwe ar Jejumë ro'ã ò kwÿ krëno nhÿ nhym me arÿm me omÿ. Ne kam arÿm kôt ba djwýnhmã kum,

—Be, gar bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprÿo atom djwýnhmë me axwe ar omÿ. Je tò, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã ò kwÿ krëno nhÿ? ane.

¹⁷ Nhym Jeju arÿm me kabën ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhÿrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã. Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me amex'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprÿren wãnh axwemã irern kute iwÿr amijo akẽxmã ne ba amiwÿr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjẽumã ane.

Me kukràdjã tũm'ã ujarẽnh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhyam kam Djuãokôt ba djwÿnhja ne ar Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba. Djuãobê ngômã me angjênh djwÿnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebê pardjẽu nhõ me jadjwÿ ne me amijajburo ba. Nhyam kam me Jeju'ÿr mõn 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokôt me ba djwÿnhmẽ mebê pardjẽu nhõ me jamẽ ne me amijajburo ba. Je tõ, mÿkam ne akõt ba djwÿnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhyam Jeju tu amijã me'õ mjên jarẽn amikôt ba djwÿnh ar'ã mjênmẽ ro'ã ar ar ba jarẽn memã kum,

—Ga, me kute abenã prõmẽ mjên rẽnhja pumũ. Djãm mjênmẽ ro'ã ar ar baja kute amijajbur got?

²⁰ Arkati. Mjênmẽ ro'ã ar ar baja ar kĩnhkumrẽx ne kute amijajbur kêt. Ar õ kwÿ krên rax. Adjÿm, akati amrẽ mõrjakam dja me Ar kubê mjẽno tÿm ne mã o mõ. Kam gẽdja ar kaprÿren arÿm Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba, ane. Mÿj'ã ne me kute Ar kubê mjẽno tÿm jarẽ? Bir, ta amijã ne arẽ. Jeju dja me o tÿm ne mã o mõ. Kambit dja kôt ba djwÿnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte jãm amim kukràdjã tũm marja pumũ. Me kute amim amẽ kukràdjã maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkã ny tũm'ã ir pyràk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjõ kangõ ny ngõnh tũmkam runh pyràk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkã tũm ne 'yrja pumũ. Nhyam kam arÿm kubêkã ny, põnh kêt. Djã ne tũm'ã kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupõ. Nhyam kam arÿm põnhkam nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhyam arÿm tũmjã kadjõ. Nhyam kam arÿm 'yr nyja kute 'yr tũmjã jakrenh mex ne.

²² Ga, me'õ nhõ mrykão ngõnh. Me bakukãmãre ne me mrykão ngõnh. Mrykão ngõnh arÿm tũm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangõ ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, ãm 'ãtũmkam arÿm uba kangõ kadjã ajmrõ nhyam ngõnh arÿm igot tẽn arÿm ajkatõr. Nhyam arÿm kangõ ajkapĩ nhyam ngõnh arÿm punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykão ngõnh ny, kã rerekrekambit me kute kangõ ny runh prãm. Nhyam kam amẽ mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gẽdja me amim kukràdjã nybit maro ban arÿm umar mexkumrẽx. Nhyam be, gẽdja me amim me kukràdjã tũmdjwÿ mar prãm ne arÿm umar mex kêtumrẽx. 'Ã ne Jeju memã ajarẽ.

Pi'òk ràràr mÿr jabej me kum kabẽn.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'òk ràràrkam pur katikôt tẽ. Nhyam kôt ba djwÿnh arkôt mõ. Kôt mõn arÿm kum prãm ne mõrkôt bãygogo 'y nhikẽn mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rẽnho mõ.

²⁴ Nhyam kam mebê pardjẽu ar omũn kum,

—Je tõ mÿj ne akõt ba djwÿnh ar arÿm nẽ? Pi'òk ràràrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'òk ràràr jakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tũmre ne me ta

kukràdjâkôt mã me babê uma. Me kute pi'ók ràràrkam mỳjja kupênh kêt. Kam ne me tyk djâ kêt djâbit. Mỳkam ne akôt ba djwỳnh ar ã anhỳro ba? ane.

²⁵ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Kê, djâm me aje Metĩndjwỳnh kabên'ã pi'ók no'ókjadjwỳ pumũnh kêt? Djâm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prãm.

²⁶ Kum prãm ne arỳm Metĩndjwỳnh nhũrkwãmã wadjã. Amrêbê: me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ne kubê Abijta. Metĩndjwỳnh nhũrkwãmã ne me bakukãmãremã nhỹ. Nhyam Dawi ar Metĩndjwỳnh nhũrkwãmã wadjãnj djwỳ byn kukrên kam kôt ar tẽm jamãdjwỳ kungã nhyam ar arỳm kukrê. Djwỳ me kute Metĩndjwỳnhmã òrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwỳnh nhõ djwỳ ne me kâtãm kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhbit ne kute kur. Nhyam be, Dawi ta ne tu kubê kukrê. Nhyam kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djâm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwỳnhmẽbit ar imã ar axwe jarê. Je tô mỳkam? Nãm ã Jeju mebê pardjẽumã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djâm me kute pi'ók ràràr ajbit maro ba kadjy ne Metĩndjwỳnh me ipêx? Kati. Me tỳx djâ kadjy ne Metĩndjwỳnh akati ja jarê nhyam wajêt.

²⁸ Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk ne ba inhõ pi'ók ràràr djwỳnh. Kam gẽdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mỳjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam mỳjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3

¹ Nhyam kam ajte ar'ã pi'ók ràràr nhyam kam ar me bikprõnh djâ'ỳr bõx ne wadjã. Nhyam me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikô'ã nhỹ.

² Nhyam kam me kam krĩja amim,

—Adjỳm, dja te me tyk djâ kêt djâ nhõ akati nhyam arỳm me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjỳm. Dja me'õo mex nhyam me arỳm 'ã axwe nhõn memã kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjã kurêkumrêx ne pi'ók ràràrkam meo mexo ba, ane.

³ Nãm me kam no tyn kumex nhyam Jeju arỳm me'õ nhikra jarõxjamã kabên ne kum,

—Amrê tẽn me ipõkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Mõjdjê pi'ók ràràr'ã memã karõ. Mỳj godja me kam nê? Godja me kam apênh mex jabej nàr godja me kam apênh punu jabej. Nàr godja me kam me utàr jabej nàr godja me kam me par jabej. Mỳj godja me pi'ók ràràrkam nê? Be, ba dja ba me'õjao mex. Djâm kôt me aje imã ijaxwe jarênhmã? ane. Nãm ane nhyam me arỳm bẽn kêt mex ne nhỹ.

⁵ Nhyam me kute kabên mar prãm kêtam arỳm mekam kaprĩre ne. Ne kam arỳm nokã nhàn me omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, “Amrê anhikra katât”, ane.

Nhyam 'ỳr ikra katât tẽm puron arỳm ikra mex ne. Arỳm prĩne kum mex ne.

⁶ Nhyam mebê pardjẽu arỳm ngryk ne mã apõx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwỳnh'ỳr mõn me'ỳr bõx. Ne kam arỳm Jejuo aben man abenmã kum,

—Mỳj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane.

Kute me krãptïo mex.

7-8 Nhyam kam Jejumê kôt ba djwÿnh ar me kurÿm kato. Katon arÿm imôti'ÿr mō. 'ÿr mōn arÿm 'ÿr bōx. Nhyam me krãptï: apÿnh pyka djari kurÿm arkôt mōn bōx. Garrêja kurÿm ne me kwÿ bōx. Nhyam Djudêja kurÿm me kwÿ bōx. Nhyam me kwÿ krïraxbê Djeruxarê kurÿm bōx. Nhyam me kwÿ Idumêja kurÿm bōx. Nhyam me kwÿ ngôbê Djodão nhikjêbê apÿnh kikre djari kurÿm bōx. Nhyam me kwÿ krïraxbê Xirumê Xidô kurÿm mōn bōx. Jeju kute apÿnh mÿjja pumÿnh kêt nhipêx djari ne me arÿm omÿn amÿ memã 'ã ajarê nhyam me arÿm kuma. Ne kam arÿm itepato arkôt mōn bōx. Me krãptï: bōx.

9 Nhyam kam Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

–Gar ikuri kà'ô dji. Godja me ijo bikamÿr jabej ba on me bê kâkam nhÿ, ane.

10 Bir, kute me krãptïo mexkam ne apÿnh me punu djari kute kupênh prâm. Me krãptï: te kupênh prâmje ari Jeju kôt bikamênh ku'ên ingânho kumex. Kam ne ar kute kuri kà'ô djirmã arkum kã jarê.

11 Nhyam mekôt apÿnh me karô punu kute ar meo ba. Nhyam me Jeju parbê rôrôk. Me karô kute Jeju pumÿnhkam ne me mã: parbê rôrôk ne mã: kãj bê kum kabên ne kum,

–Ga abê Metïndjwÿnh Kra, ane.

12 Nhyam kam mã me karô punumã bën tÿx ne kum,

–Dja ga me ipudju, ane.

*Kute ar kubê 12 janor.**Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16*

13 Ne kam arÿm krãnh 'ã wabi. 'Ã wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kïnh djari ar ku'uw nhyam ar arÿm 'ÿr bōx.

14-15 Nhyam kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimê aro ba nhyam ar arÿm ÿtari omÿn kabên maro ba. Nhyam kam kute ar anorn kute arkum,

–Dja gar kãj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karô punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12 mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhyam kam me aben djô 'ã ar'ã abenmã kum,

–Kute ar anorja, anhÿro ba.

16-17 Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumê ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amêmã Bôanedu jarê.

Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

18 Ængre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ôdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

19 Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyam kam Jeju ar môn arým kikre 'ômã wadjà. Nhyam kam me krãpti: ajte ar'ã akuprô. Nhyam kam ar te kute ô kwý krên mexmã.

²¹ Nhyam Jeju kute meo ôbikwaja arým me krãpti: jarênh man abenmã kum, "Bãrãm arým ajbã", ane. Ne kam kute o tým ne pa 'amýnhmã kôt tẽ.

²² Nhyam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý ne pa me arým krĩraxbê Djeruxarê kurüm tẽn mekôt bôx. Ne kam arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metĩndjwýnh kukwakam ne me karô punu kujaêko ba? Kati. Me karô punubê Bedjêbu ne o ba. Me karô punu nhô bẽnjadjwýr kukwakam kute me karô punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyam kam amiwýr me ku'uw ne apýnh kukràdjã djari'ã memã mýjja jakren 'ã memã ajarên memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati.

²⁴ Me aben djwýnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwýnh arým meo apêx.

²⁵ Nãr, ô kikre tãm kam me krĩ godja me ta kum aben kurê jabej nhyam me arým aben bê me kungrà. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati.

²⁶ Be, Xatanaj ren kum ô àpênh kurên kujate nhyam ren ô me arým aben bê ajmã nhyam ren arým bẽnjadjwýr'ã aminhinomã amimẽ. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ô àpênh kujate nhyam ren Xatanajdjwý kum ô àpênh kurê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ga, me'ô tỳx nhũrkwãja pumũ. Mýj dja me kute ô nèkrêxo prôt kadjy me'ô tỳx nhũrkwãmã àr on? Bir, dja me me'ô tỳx kumrêxo tým ne uwpre. Ne kam arým ũrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prôt ne, ane. Mýj'ã ne Jeju me'ô tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tým ne uwpre kam arým amim ô me ja pytà. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjao bikênh kunĩkôt ne Metĩndjwýnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metĩndjwýnh japrykam dja o aknon me kam ngryk kêt.

²⁹ Nhyam be, dja me Metĩndjwýnh Karô japry nhyam arým mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarênh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mýkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metĩndjwýnh Karô ne mã Jejuo ba nhyam me arĩk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhyam kam arým Metĩndjwýnh Karô'ã me kabên punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarênh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhyam kam Jeju nhôbikwa ar kute o tým ne pa 'amýnhmã kôt mō. Jeju nãmẽ kamyre ar axikôt apôx ar Jejukôt tẽn kam arým mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ê. Arek ku'ên arým 'ýr me'ô jano. Kute amiwýr 'wýr kadjy 'ýr ano.

³² Nhyam me krãpti: bu'ã ku'ê nhyam me'ôja 'ýr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmẽ atõnhre ar amã kabên, ane.

³³ Nhyam kum,

—Be, mýj dja mekam kute ba kum, "Nhirwa", ane nãr kum, "Akmere", ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'êkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmê ikamy ne ja.

³⁵ Dja gar Metĩndjwýnho kĩnh kadjy kabẽn man kôt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã, “Akmere” nãr amã, “Aphĩre”, ane nãr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bãygogo'ã ujarẽnh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãmkam tẽn arým imôti mýrri nhỹ.

² Nhyam kam me krãptĩ: 'ã akuprõ. Nhyam kam arým mebê tẽn kãkam nhỹ nhyam me krãptĩ: arým ngõ mýrri kum dja.

³ Nhyam kam arým apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum,

—Ë, õ pur djwýnh ne kute õ purkam bãygogo kremã 'yr o tẽ. 'Yr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo ukabê, bãygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyràk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bãygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyam 'y kwý prykam rôrõk. Nhyam kwẽnh prĩne kuku.

⁵ Nhyam kwý kẽnpo'ã pyka purorrekam rôrõk. Nhyam kam pyka purorrekam ingrõt kukrà kêtukumrẽx.

⁶ Nhyam kam kýjrũm myt nhỹn arým 'y nhingrõt ga nhyam kajot ne arým ty. Arẽ jabjê kêtgam ne ty.

⁷ Nhyam 'y kwý mrýnhĩkam rôrõk ne kam mrýnhĩmẽ ro'ã ingrõt ne. Nhyam kam prĩne o akno nhyam arým bãygogo 'y kêt ne.

⁸ Nhyam 'y kwý pyka mexkam rôrõk ne ingrõt ne kam abatãnh ne. Ne arým apýnh bãri ku'ê djãri nhyam kwý'ã kãjbê iyy mex nhyam 'y'ã akre kubê 30. Nhyam kwý iyy mexkumrẽx nhyam 'y'ã akre kubê 60. Nhyam kwý iyy jabjê nhyam 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwýnh kukràdjã'ã apýnh mýjja jakreo ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ajamak mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx, ane.

¹⁰ Nhyam kam me krãptĩ mã mõ. Mã mõ nhyam Jeju ar arým ate nhỹ. Nhyam bu'ã ar jamê kôt ba djwýnhbê 12 ar arým kukij ne kum,

—Mýkam ne ga apýnh kukràdjã djãri'ã mýjja jakren memã ajbit jarẽ? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjã marmã? Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabẽn kukràdjã djãm me kunĩ kute marmã? Katĩ. Ar gajbit ije ar amã arẽho amirĩt gar aje marmã. Nhyam be, me wãbê ne wa udju ne.

¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarẽ. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne amrêbê: me bakukãmãre memã arẽn memã kum,

“Me te memã mýjja jakre nhyam me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrẽx kêt.

Nhyam me te memã mýjja jarẽ nhyam me me kabẽn maro krĩn mã mar kêt. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metĩndjwýnh'yr amijo akẽx kêt nhyam me axwekam ngrayk rã'ãmã.”

Nām me bakukāmāre ā me wā'ā memā ane. Kam ne ba apŷnh kukràdjà'ā apŷnh mŷjja jakren memā mŷjjabit'ā ajarē. Me wā kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ā me'ō kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djām ar aje mar kêt? Be, dja ba apŷnh ikukràdjà'ā mŷjja jakre rā'ā. Mŷj godja gar amū ikukràdjà ja mar on.

¹⁴ Be, Metĩndjwŷnh kabēn'ā ujarēnh djwŷnh ne arŷm memā arē nhym me kuma.

¹⁵ Kuma kute mrāmri ne 'y kwŷ prykam rôrôk pyrāk. Nhym ate Xatanaj totokbê jām mebê o amijakren mebê Metĩndjwŷnh kabēno akno.

¹⁶ Kēnkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwŷnh kabēn mar 'iry kêt ne kangaja'ā amijakre. Nām me myt tāmkam Metĩndjwŷnh kabēn man bit kum kĩnhkumrēxo tēm kajgo.

¹⁷ Kute tu amim markumrēx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arē kêtka tēmbê tykja pyrāk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apŷnh me kaprĩ djari me'ŷr bôx nhym me arŷm kanga.

¹⁸ Mrŷnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwŷnh kabēn mar ne kam ate ajte kute jām mŷjja marja'ā amijakre. Nām me arŷm Metĩndjwŷnh kabēn man

¹⁹ kam 'āno ām kêt ne amim, “Mŷj dja ba nēn inhô kwŷ krēn mex ne inhô kubêkà mex? Ikanēkam mŷj dja ba nē”? ane. Nām pykakam mŷjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ôk kaprĩo atom rax prā:m ne ajte apŷnh mŷjjao atom rax prā:m. Djām kute amim mŷjjao atom raxkam mrāmri umar mex? Kati. Bir, me arŷm ô mŷjja rŷnhkam mrāmri umar punukumrēx. Ga, mrŷnhĩ kute bàygogoo bikēnh nhym kam iyy kêtja pumū.

²⁰ Ga, me'ō bàygogo 'yo ukabêr tē nhym ajte kwŷ pyka mexkam rôrôkja pumū. Nhym arŷm ingrôt ne abatānh ne. Abatānh ne arŷm iyykam 'y kume:x. Me kwŷdjwŷ ne me memā Metĩndjwŷnh kabēn jarē nhym me arŷm tu amim markumrēx. Ne kam maro amū amikamēn arŷm mar rax ne. Mar rax ne arŷm ukaprĩkumrēx. Me kwŷ ne me kâjbê ukaprĩ kryre kute mrāmri ne bari kwŷkam iyy mex nhym kam 'y kubê 30 pyrāk. Nhym me kwŷ ukaprĩkumrēx kute mrāmri ne bari kwŷkam iyy mexkumrēx nhym kam 'y kubê 60 pyrāk. Nhym me kwŷ ukaprĩ:re kute mrāmri ne bari kwŷkam iyy mex:re nhym kam 'y kubê 100 pyrāk. Me ukaprĩkumrēx nhym Metĩndjwŷnh arŷm mekam kĩnhkumrēx. Mekam kaprĩre kêtumrēx. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ā ngônhpôk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'ŷr ngônhpôko bôx jabej djām me kute mŷjja 'ôkôt o bipdjur got, kute kânoipôko 'ā pro got? Nār djām me ikwā djā krakri me kute umŷj got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam kēnhkam umjuw.

²² Ba ar amā arē gar ama. Ikabēn kukràdjà ije 'ā apŷnh mŷjja jakren mebê udjurja dja ĩ me kunĩmā amirĩtkumrēx nhym me kunĩ kuma.

²³ Gop ar ajamakre mex jabej tu amim ikabēn markumrēx. Nām ā Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabēn mar 'āno dja. Ar ajamakre mex kôt dja ba ar amā ikabēn jarē. Dja gar tu amim ikabēn markumrēx ba arŷm ar amā ikabēn kumex jarē.

²⁵ Mŷkam? Bir, me kute tu amim ikabēn markumrēx jamā dja ba mā kwŷ rax ne arēho tē nhym me arŷm kwŷ rax ne kuma. Nhym be, me kute ikabēn

mar kajgoja dja Metĩndjwýnh arým mebê o akno, mebê ikabēn mar kajgo jao akno. Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā ane.

Mýjja 'y'ā ujarēnh.

²⁶ Me kute memā Metĩndjwýnh kabēn jarēnh nhym ta kute arým memā amak bōnh nhym me kute amū mar kamēnh ne kute arým mar rax ne. 'Ā ne Jeju memā kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ā ne bāygogo ami-jakre. Be, me'ō ne bāygogo 'yo ukabéro tē:n arým 'y kre pa.

²⁷ Ne kam akati kunīkôt ate kadjy krā. Nhym kam 'y ingrōt ne abatānh tēn arým prīti. Nhym kam kre djwýnh amim, “Je, mýj ne abatānh kadjy amijon”?

²⁸ Be, bāygogo ta ne pykakam abatānh ne arým ô. 'Y kumrēx ne pykakam ikwā. Ne kam arým ingrōt. Ne abatānh tē:n arým prīti. Prītin arým tujarō. Tujarōn arým iij ajkapī.

²⁹ Ajkapīn kam arým prý ngrā. Nhym me'ōja arým 'āno djan êo mō. Be, Metĩndjwýnh kute ar meo ba ja ne me bāygogo kôt ā amijo ane. Nām ā Jeju memā ane.

³⁰ Ne kam ajte memā kum,
—Metĩndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja. Mýj ne kute me urāk? Ba ar amā arē gar ama.

³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyrāk. Pykakam 'y bimānhkam 'y kryre. Apýnh pidjō 'y djāri kam 'y ne kute rūnho motadu 'y jakrenh mex ne.

³² Pykakam motadu 'y rôrōk ne kam arým ingrōt. Ingrōt ne arým rūnh mō. Rūnh mōn arým amipānh pidjō bāri kunī rē. Ne arým pa koror mex ne. Nhym kwēnh arým amykrākôt apýnh pakam ku'ē. Nām ā Jeju memā ane. Me kute amim Jeju marmā nhym arým ja pydjín kadjy amima nhym arým ja kadjy amiman 'ā tým nhym ja kôt 'ā tým nhym ja 'ā tým nhym arým 'ā krāptī ne. 'Ā ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mýjja kute ajbir ja pyrāk krāptī ne Jeju memā kukrādjà'ā akren memā 'ā ajarē. Me amakkre mex kôt ne memā 'ā ajarē.

³⁴ Ne apýnh mýjjabit'ā ajarē. Nām kute Metĩndjwýnh kukrādjà'ā mýjja jakrebit ne memā 'ā ujarēnh ar ba. Ne kam arým kôt ba djwýnh ar ate ýrkam prīne arkum kukrādjà jarēnh mex. Kukrādjà'ā mýjja kute amijakreja prīne arkum arēnh mex.

Kôkmā bēn tỳx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhym akati tām kam arým ar'ā myt wadjā nhym Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjēmā rē, ane.

³⁶ Nhym kam ar me krāptīmā kum,

—Me on ajmā, ane. Nhym Jeju kôknhōkākam ýr rā'ā nhym ar tu amimē o mō. Nhym me kwý kà kwýkam arkôt mō.

³⁷ Nhym kam na 'itỳx ar'ā ruw nhym kôk 'itỳx wabē nhym kam ngô arým aben pumjuw ne kà nhiby aton arým kà krekam bikapīno mō. Kà krekam bikapīno mō nhym arým ipu 'ýr.

³⁸ Nhym wānh Jeju kà katēkam krā japar djā'ā krā djín ôto nō. Ôto nōr mex katikôt nhym kôt ba djwýnh ar arým tok ne kum,

—E kum, ujarēnh djwýnh, ngô kute gwaj banhimex 'ýr ga ate akrān anhōto nō, ane.

³⁹ Nhyṃ arÿm kàjmã djan kôkmã bën tÿx. Kum bën tÿx ne ngômã kum,*

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhyṃ arÿm kôk djâbêr amikrâta nhyṃ ngô arÿm tu mê ne nô.

⁴⁰ Nhyṃ kam arkum,

—Je tô mÿkam ne gar ã atÿn prãmo ane? Mÿkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? ane.

⁴¹ Nhyṃ ar madjà kretin abenmã kum,

—Je tô mÿj me'ô got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên nhyṃ tu kabên kôt anhikrê, ane.

5

Me karô punu krãptĩ kute ar me'ô ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjêmã bôx. Kam ne mebê Djeradja nhô pyka.

² Nhyṃ kam Jeju ar akàxkam bôx ne arÿm wabin dja. Nhyṃ adjynkêt ne me'ôja pyka krã kurÿm katon 'ÿr tẽ. Me karô punu ne ar o ba.

³ Pyka krãkam ne ar ba tÿm. Nhyṃ me te kàxirãxo ari uwpreo ba.

⁴ Nãm me te kadjy kàxirãxo te djê djãmê kàxirãxo kàkrã djê djã mÿn te o uwpre nhyṃ mã ari kàkrã djê djã rênho ba. Ne mã ari kàxirãxo te djê djã kukênho ba. Nhyṃ me kute unênh mex kadjy te: me tÿxo kute urak'ô prãmje.

⁵ Nhyṃ akati kunĩkôt ne akamãt kunĩkôt me'ôja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre mê amijo kajkepo ba. Nãm ari àmra ban ari kêno amijayro ba.

⁶ Me'ôja katon arÿm amybÿm Jeju pumũ. Omÿn arÿm tu 'ÿr prôt ne. Prôt ne 'ÿr bôx ne arÿm ibôn nhÿ. Kute kum amijo à'wÿr kadjy ne parbê ibôn nhÿ.

⁷⁻⁸ Nhyṃ kam kum kabên ne kum,

—Me karô, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyṃ me'ô me karô punu kukwakam arÿm kum kabên ne. Kàj bê kum àmrakam kum kabên ne kum,

—E kum, mÿj nã Jeju? Abê kàjkwakam Metÿndjwÿnh Kra. Mÿj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metÿndjwÿnhmã akabên pydjïn jarên ijã kum, “Dja ba kamjêr kêt”, ane. Dja ga ã Metÿndjwÿnhmã anen arÿm ikamjêr kêt ba arÿm itokry kêt. Nãm ã me'ô kum ane.

⁹ Nhyṃ kum, “Mÿj ne anhidji kute”? ane.

Nhyṃ kum,

—Me ikrãptĩ:kam, inhidjibê ne krãptĩtire, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrik wãnh me ja môr djã kurÿm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhyṃ wãnh angrô jamy krãptĩ: krãnhrekam àkur mô.

¹² Nhyṃ me karô punu krãptĩ amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymã me ijano ba me kum wadjã, ane.

¹³ Nhyṃ memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhyṃ me karô punu krãptĩ arÿm me'ômã iren kurÿm kato. Katon arÿm angrô jamymã wadjã. Nhyṃ angrô jamy arÿm amibêx ne tu pyka krã'ÿr'ã aparmã prôt. Prôt ne arÿm imôtikam nox. Nox ne arÿm ngôo aminhimeṃ ne arÿm kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

¹⁴ Nhyṃ wãnh angrô jamyo djuw mex djwÿnh ar arek omÿnho dja. Ne kam mã krãrxmã tẽn arÿm memã arê. Arwãkam me jamê ne memã arê. Nhyṃ me kute mÿjja pumÿnhmã amũ 'ÿr mô.

* 4:39 Adjãkam kute kabêno mÿjja kunĩ nhipekôt arÿm kôkmã bën tÿx.

15 Jeju 'ÿr mōn 'ÿr bōx. Nhyṁ me'ō me karō kute kum irerja arÿm arek nhÿ. Nām arÿm kà jadjàn no mexṁtiren nhÿ. Nhyṁ me kum uma ne.

16 Nhyṁ ar kumrēx kute omūnhja arÿm me'ōja'ā ajarē. Ne ar ajte angrō jamy'ā ajarē.

17 Nhyṁ kam me Jejumā à'wÿrmo krax ne kum,

—Gop on me inhō pyka kurūm akato, ane.

18 Nhyṁ Jeju ajte kākam ŷr mā tē nhyṁ me'ō me karō kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mā akōt ajkamē, ane.

19 Nhyṁ kum,

—Kati, mā. Akubyn anhūrkwā 'ÿr tē. Aje meo anhōbikwa wā'ÿr tē. Memā Bēnjadjwÿr djwÿnh'ā ajarē. Kum akaprīn kute ajo mex'ā ajarē, ane.

20 Nhyṁ kam arÿm mā tēn amū pyka nhidjibē Krīrāxbē 10'ÿr bōx. Ne kam Jeju kute o mex'ā me kunīmā ujarēnh ar ba. Nhyṁ me kunī te kute mÿjja marmā kam no tyn ku'ē.

Me'ō kurerer tyk'ā ujarēnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

21 Nhyṁ kam Jeju ajte kākam nox ne akàx nhikjēmā mō:n kam bōx. Ne kam wabin dja. Nhyṁ kam ajte me krāptī: 'ā akuprō.

22 Nhyṁ me'ōbē Djajru 'ÿr tē. Mebē idjaer bikprōnh djākam kubē bēnjadjwÿr'ō. Nām 'ÿr tēn arÿm omū. Omūn kute kum rax jarēnh kadju tu parbē tÿm ne nō.

23 Ne krao a'u:w ne kum,

—Wānh ne ikra prītire nōn arÿm tyk 'ÿr. Gu 'ÿr ga 'ā anhikra dji gē à kēt ne imā tūn, ane.

24 Nhyṁ arÿm kōt tē. Tē: nhyṁ me krāptī: prīne aēr mex ne kōt mō.

25 Nhyṁ wānh me'ō nire kōt tē. Kamrō mā: apōx'ā ne arÿm amex kubē 12 apēx.

26 Nhyṁ kamā me ta kute amijo mÿjja marja krāptī aben totokmā te kaneo ba. Djām kam arÿm mex got? Kati. Me ō'ā ām mā tokryō tokry. Ne mā memā o pānh'ā arÿm ō pi'ōk kaprī kunī krē. Ne kam mex kēt ne ām punu mex mō.

27 Ne kam me kute Jeju'ā ujarēnh man arÿm 'ÿr tē. Me krāptī: Jejukōt mō: nhyṁ nija mekōt amibēx mex ne arÿm kōt bōx. Kōt bōx ne tu Jeju nihibūmkōt 'ā kubēkà kupē.

28 Be, kute o anhÿr kētri ne amim,

—Ba 'ā kubēkàbit kupēn arÿm imex ne, ane.

29 Nām 'ā kubēkà kupēn kupēnhmē ro'ā nhyṁ arÿm kamrō ngrā nhyṁ arÿm amikam amimex ma.

30 Nhyṁ Jeju on kute o mexkōt amikam kuman arÿm me ipōkri akubyn akēx ne memā kum,

—Nhyṁ ne ijā kubēkà kupē? ane.

31 Nhyṁ kōt ba djwÿnh kum,

—Djām me krāre ne me akuno ga, “Nhyṁ ne ikupē”? ane, ane.

32 Nhyṁ kute me'ōmā katormā ari mekōt krē.

33 Nhyṁ nija arÿm kute amimex markam 'ÿr bōx. Nām umaje tertet ne tu parbē tÿm. Parbē tÿm ne arÿm prīne kum amijarēn kum,

—Mrāmri, ba ne ba akā kupē ga arÿm ijo mex ne, ane.

34 Nhyṁ kam kum,

—Àpnhîre, ga ne ga tu amim ikamnhîxkumrêx ne arÿm amex ne. Adjumar mex ne tē. Arÿm amexkumrêx, ane.

³⁵ Nām ā kum anhyro dja nhym me kwÿ bēnjadjwÿr Djajru nhûrkwā kurūm tēn ar kajpan arÿm Djajrumā kum,

—Arÿm ne akadjwÿx akuno. Kwārîk wānh ijukri ujarēnh djwÿnh kunor kêt, ane.

³⁶ Nhym Jeju Ar kubê ate krān arÿm Djajrumā kum,

—Kwārîk wānh amā akra tyk pyma kêt. Djā gām tu amim ikamnhîxkumrêx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumē Xijagumē Djuāo arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tē, ane.

Ne bu'ā me ku'ēmā kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuāomē ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nām memā anen kam ar Djajru nhûrkwāmā tēn bōx. Nhym wānh me kangao kumex. Me muw ne abej âmrao kumex nhym Jeju arÿm me omū.

³⁹ Ne kam arÿm me'ÿr wadjān memā kum,

—Mÿkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djā nām prîtija ty? Kati. Nām ôto nô, ane. Kute akubyn o tînmā. Kam ne ā memā ane.

⁴⁰ Nām memā ane nhym me arÿm 'ā bēno ajkēn keketo kumex. Nhym kam arÿm bōm me ano nhym me kunī kato. Ne kam bāmmē nāmē kôt ba djwÿnh ar ajbito mōn prîti nhikwā djā'ÿr aro wadjā.

⁴¹ Ne kam prîti nhikra 'amÿn kum, “Tarita kumī”, ane.

Nām ren me bakabēnkam kum,

—Prîtire, amā ne ba ikabēn. Kāj mā dja, ane.

⁴² Nām kum ane nhym arÿm ar aêrbé kāj mā djan ar mrā. Nhym ar arÿm kôt madjā kreti. Prîti'ā ne amex kubê 12.

⁴³ Nhym kam arkum kabēn ne amijā arkum karōn arkum, “Djā gām ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mÿjja'ō ngā gē kukrē, ane.

6

Õ pyka djwÿnhkam bōx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arÿm memā kâx ne amū õ pyka djwÿnhmā tē. Nhym kôt ba djwÿnh ar kôt mō. Nhym kam arÿm 'ÿr bōx.

² Nhym ar'ā arÿm pi'ók rârâr. Nhym arÿm me bē idjaer bikprōnh djā'ÿr tēn kam 'ÿr bōx ne arÿm wadjā. Ne kam kute memā amikukrādjà jarēnh kadjy arÿm amikrax ne. Nhym me krāptī kabēn man kam no tyn kumex ne ari abenmā kum,

—Je tô nhym nā kum me kukrādjà ja jarē nhym ā kabēn mexo ane. Nhym ne kum âpēnh'ā karō nhym ā mÿjja nhîpêxo ane. Mÿjja pumūnh kêt kumrêx ne ipêx nhym kumex.

³ Be, Jejubê ne pī kēnh djwÿnh kajgo. Marij kurūm ne kato. Kôt ar apôxjábê ne Xijagumē Jôdjemē Djudamē Ximāomē. Be, ar axikôt apôx ne ja. Kanikwÿnhdjwÿ ar me baro'ā ar ba. Djām atemā me'ô? Kati. Tām. Me bajō tām. Ne kam ā âpēnho ane. Nām me ā ari abenmā anen kam arÿm kubê Jeju kînh no kati.

⁴ Nhym kam amijā memā kum,

—Pyka kunîkôt me Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhmâ kâjmâ rax kamênho ba. Nhyim be, ô pyka djwÿnhkam me jabit ne me ar prâro ba. Ôbikwa djwÿnhkam ar ja, ô kikre djwÿnhkam ar ja ne me ar prâro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute ô pyka djwÿnhkam mÿjja pumûnh kêt krâptî nhîpêx prâmje. Te me krâptî mex prâmje. Me kute aparmâ rax kamênho prâmkam. Nâm me punu ngrêrebit'â ikra jadjuw ne meo mex.

⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mÿkam ne me kute inhô pyka djwÿnhkambit amim imar kêt-kumrêx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arÿm tē. Apÿnh krîkôt tē. Memâ amikukràdjâ jarênho tē.

⁷ Ne kam amiwÿr Ar kubê 12 'uw nhyim ar arÿm 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyim kute amû ar anor kadjy arÿm aro aben nhîkjê. Ne ar kute kukwakam me karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjâ.

⁸ Ne kamâ arkum 'â karôn arkum,

—Ar amôr kadjy kwârîk wânh mÿjja krâptî byr kêt. Dja gar akajpar djâbit by. Kwârîk wânh mokà byr kêt. Kwârîk wânh djwÿ byr kêt. Kwârîk wânh anhô katôk'y djâkam pi'ôk kaprî byr kêt.

⁹ Ne ar aparkâ ponh jangjên ar anhinôkâ pÿnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apÿnh krî'ÿr mô. Nhyim me'ô arÿm ar amâ aminhûrkwâ jarê. Kumâ dja gar wadjân kambit anhîkwâ. Ne kam me ô krîrax kurûm ar amôr-kambit dja gar anhûrkwâ 'ôdjwÿ jabej.

¹¹ Nhyim godja me ar abê aminhûrkwâ nê jabej ne kute ar amar prâm kêt jabej gar mebê aparkâ'â me ô pyka ka'u. Me kurûm akator-kam pyka ka'u. Aje me kangao amirît kadjy. Ba ar amâ arê gar ama. Amrêbê: krîraxbê Xôtômamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja î Metîndjwÿnh kute memâ axwe pânho jarênho kadjy akati bôx. Nhyim be, ajbir me krî jakam dja me axwe pânho amrêbê me tûm wâ jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pânho me tûmwâ jakre. Nâm â arkum karôo ane.

¹² Nhyim kam ar amû môn kâj bê me akreo ban memâ kum,

—On me amikam akaprîren wânh ajaxwemâ anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arÿm me karô punu krâptî kute ar meo ba jano nhyim arÿm memâ iren mâ mô. Nhyim ar me kanê krâptî kungrà. Mÿjja kangô kute rony kangô pyrâko me kungràn meo mexo ba.

Djuâo'â ujarênh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhyim kam me amû Jeju jarênho ipôk. Nhyim kam mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax nhîdjîbê ne Erodji. Arÿm ne me kute Jeju jarênho ma. Ne kam arîk Jejuo Djuâo ne memâ kum,

—Ngômâ me angjênho djwÿnhbê Djuâo arÿm akubyn tîn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tînkam ne mâ mÿjja pumûnh kêt nhîpêxo ba, mâ me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhyim me ja arîk Jeju'â memâ kum,

—Be, kubê Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Erij, ane.

Nhyim amû me ja 'â memâ kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'ô. Nàr, kute amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'ô pyrâk, ane.

¹⁶ NhyM bēnjadjwýr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhyM me kute mut krã'yr, arýM akubyn tĩn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bĩn kētri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prô nhidjibê ne Erodjij. NhyM kam Erodji arýM kamyrebê prô pytàn ar o ba. NhyM kam Djuão nēje kum kabēn ne kum,

—Metĩndjwýnh kukrãdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prô pytã, ane.

NhyM Erodjij kuman arýM Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhyM arýM 'ýr me krãkamngõnh jano. NhyM me arýM o tým ne kubê ijê.

¹⁹ NhyM kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'ã amijakreo ba.

²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katàt ar amijo ban Metĩndjwýnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utàr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwýnh jarênhô ýr kunĩkôt Erodji ari amim,

—Je tô mýj dja ba amijon? anen te kute kabēn mar ne kôt kute amijo anhýr prãmje. NhyM be, kum Djuão kabēn mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhyM kam arýM mrãmri kute bĩn kadjy ô akati bõx. Erodji rwýk djãkam ô akati arýM bõx. NhyM ô akatikam arýM bu'ã bēnjadjwýrreja ro'ã àkuro nhý. Apýnh ô me rũnh djãri, ô krãkamngõnh nhô bēnjadjwýr djãri, ô pykabê Garrêjakam me ô nêkrêx rũnh djãri, me kunĩ ô akati kadjy Erodji'ã akuprô.

²² Ne ô kwý krêno nhý nhyM Erodjij kra kurerer arýM me'ýr wadjã. Ne kam memã to nhyM me arýM kum kĩnh. Erodjimē me ro'ã ýrja kum kĩnhĩ. NhyM kam Erodji kurerermã kum,

—Mýj ne ga amã kĩnh? Dja ga amã mýjja'ô kĩnh ne imã arê ba arýM amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabēn jarênh mãmdjin kum,

—Be, amã ikabēn kajgo kêtukumrêx nhyM Metĩndjwýnh arýM ima. Dja ga amã mýjja'ô kĩnh ne imã arê ba arýM amã ôrkumrêx. Nàr godja amã inhô pyka kuto katê kĩnh jabej ba arýM amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabēn jarēnhkumrêx, ane.

²⁴ NhyM kam arýM katon nã kukij ne kum, “Ô mýj dja ba kum arê”? ane.

NhyM kum,

—Xô, ngômã me angjēnh djwýnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wý, ane.

²⁵ NhyM amibêx ne ajte bēnjadjwýr rax'ýr wadjàn kum,

—Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjēnh djwýnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngõnh purortikam adjàn o bõx ne imã angã, ane.

²⁶ NhyM kam bēnjadjwýr rax arýM kaprĩren ôkre kadjwýnhbê amim,

—Je, arýM ne ba mrãmri kum ikabēn jarênh mãmdji nhyM Metĩndjwýnh arýM ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhýr prãmje. Inhô me rũnh mrãmri ikabēnkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwýnhmã kabēn ne kum,

—Amrê Djuão krão aprôt, ane.

²⁸ Nhyr arým mebê ijê djâ 'yr tēn wadjān arým Djuão mut krātan kam arým ngōnh purortikam krā djā. Ne kam kurerermā o tēn o bōx ne arým kum kungā. Nhyr arým nāmā kungā.

²⁹ Nhyr kam Djuão kōt ba djwýnh ar arēnh man arým 'yr tē. 'Yr tēn 'yr bōx ne kam arým Djuão nhī mýn o tēn arým kēnkrekam adjā. Be, me kute Djuão bīn'ā ujarēnh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arým apýnh krīkōt tē:n kam arým akubyn Jeju 'yr tēn 'yr bōx ne 'ā akuprō. Ne kam kum amijā ajarē. Kute mýjja nhīpēx kunī'ā kum ajarē. Kute memā kukrādja jarēnh kunīja kum 'ā ajarē.

³¹ Nhyr me krāptī: Jeju ar'ā aben japanho dja. Ar 'ā aben japanho dja nhyr ar te ō kwý krēn kadjy amijo ane. Nhyr kam Jeju arkum,
—Gwaj on arwāmā mebê tēn kam bōx ne bakōkam kōto nhý, ane.

³² Nhyr kam ar ate arwākam yr kadjy kākam nhýn arým nox ne.

³³ Nhyr me krāptī ar mōrkōt amim nokre pumūn arým ar ibej prōt ne. Krī kunī kurūm ne me pykakōt ar ibej prōt ne. Ibej prōt ne arým akāx nhīkjêbē ar kukām akuprō.

³⁴ Nhyr kam ar kà dji nhyr Jeju wabi. Wabin arým me krāptī me:xja pumū. Ne kam amim,

—E kum, nām me kute mryo ba djwýnh kētkam mrykī'ātomti krāptī ta kajgo ba pyrāk, ane. Kam ne arým kum me kaprīn arým memā kukrādja krāptī jarēnhmo krax ne.

³⁵ Nām memā arēnho dja: nhyr kam arým 'ā myt ibō. Nhyr kam kōt ba djwýnh ar arým 'yr bōx ne kum,

—Arwā jakam mýjja kēt nhyr arým amykry mex ne.

³⁶ Me ano gē me amū apýnh kikremā mōn amū apýnh krīmā mō. Dja me amim ō kwý krēn djā jamý, ane.

³⁷ Nhyr arkum,

—Ar ga dja gar memā mýjja ngā gē me kukrē, ane.

Nhyr ar kum,

—Djām gwaj baje pi'ōk kaprī kumexjao djwý jamýnhmā? Denarju kubē 200jao djwý jamýnhmā? Djām gwaj baje memā ōr nhyr me kute krēnmā? ane.

³⁸ Nhyr arkum,

—Mýj ne ar anhō djwý kute? Tēn omū, ane.

Nhyr ar arým bu'ā me ku'ē kōt tēn omū. Ne akubyn 'yr bōx ne kum,

—Ē, djwý amānhkrut ne amānhkrut ne ikjékēt. Ne tepdjwý amānhkrut, ane.

³⁹ Nhyr kam arkum,

—Ar memā arē gē me apýnh bōre ngrāngrākam krī mō, ane.

Nhyr ar arým apýnh me krī kadjy memā karō.

⁴⁰ Nhyr me apýnh me krī kadjy me'ā akre. Nhyr me kwý kubē 100'ā kabēn ne krī mō. Nhyr me kwý kubē 50'ā kabēn ne krī mō.

⁴¹ Nhyr djwý amānhkrut ne amānhkrut ne ikjékēt jamý. Ne tep amānhkrutja by. Ne kāmā o kájkwā jabēn Metúndjwýnhmā o amikīnh jarē. Ne kam djwý kokij ne kōt ba djwýnhmā kungā nhyr ar memā ōro mō. Ne kōt tepdjwý ā o anen arým me kunīmā kungā.

⁴² Nhyr kam me kunī ō kwý krēn arým ajne.

⁴³ Nhyam kam me arÿm tepmê djwÿ janhy ngij ne 'ã akre. Nhyam arÿm 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kâtâm.

⁴⁴ Be, me my kute djwÿ krên'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prÿre'ã akre kêt.

Ngô'ã tēm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyam kam Jeju urokam kôt ba djwÿnhmã kum,
—Aje, on ar mōn kākam nhÿn ikukām akàx nhikjēmã rēn krībê Bexadamã tē. Ba me ano gē me on mǎ mō, ane.

⁴⁶ Ne kam me krāptī'ÿr tēn memã kum,
—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arÿm Metīndjwÿnhmã kabēn kadjy krānh'ã tēn wabi.

⁴⁷ Nhyam kam ar'ã akamàt nhyam ar arÿm kākam ngô nhipôkri mō nhyam Jeju ate atÿxã dja.

⁴⁸ Nhyam kam ar kutã arÿm kôk djábêr tÿx. Ábêr tÿx nhyam ar kute kutã ngô rēnh kurêje àpēnh raxo nhÿ. Àpēnh ra:x nhyam arÿm ar omũ. Ne ôkrēn'ānh kār pydjikam arÿm arkôt tē. Ngô'ã arkôt tē. Tēn kam bit ar'ānh tēmã.

⁴⁹ Nhyam ar arÿm ngô'ã tēm kôt omũn abenmã kum,
—Ota, amrē me karō'ō mō. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunī omũn arÿm madjà kreti. Nhyam adjynkēt nhyam arÿm arkum,
—E kum, ba ne ba wām tē. On ar akīnh ne atūn prām kêt, ane.

⁵¹ Ne arÿm arkôt kākam nhÿ. Kākam nhÿ nhyam arÿm kôk djábêr anhikrê. Nhyam ar ôkre kadjwÿnhbê amikabēn kudjan te kute mÿjja marmã kam no tyn nhÿ.

⁵² Be, amũja'ã ne Jeju te me krāptī:mã djwÿ ngã nhyam ar kute kum kator kêt. Kubê Metīndjwÿnh Krajamã kator kêt. Nhyam kam ar te kute marmã kam no tyn nhÿ. Ar amakkre kêt kam.

⁵³ Ne kākam ngô'ã mōn kam ar arÿm pykabê Djenekam akàx nhikjēmã bôx ne kà dji.

⁵⁴ Nhyam kam ar wabi nhyam me arÿm amim Jeju nokre pumũ.

⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunīkôt prôt ne arē. Nhyam me arÿm kute memã Jeju bôx djà jarēnhja'ÿr meo bôxmo krax ne. Me punu nhikwã djākam ikwã rã'āja ne me Jeju'ÿr meo prôt ne meo bôx.

⁵⁶ Ne kam mǎ kikre kabem me punu jadjuw. Krī kryrekam nār krīraxkam nār arwākam Jeju ku'ê djà kunīkôt mǎ kikre kabem me punu jadjuw. Nhyam me mǎ Jeju tēm kôt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akà japkrebit kupēh. Ba gop akà japkrebit kupēh, ane. Ne me kute kupēh kunīkôt arÿm mex ne.

7

Tu mÿjja krēn'ã ujarēnh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjēumē Mōjdjê kukràdjà mar djwÿnh kwÿ krīraxbê Djeraxarē kurūm mōn Jeju'ã akuprō.

² Nhyam Jejukôt ba djwÿnh kwÿ tu ikra pōnh kêt kam ô kwÿ krē nhyam me arÿm ar omũ. Ne ar'ã kabēn ne Jejumã kum,

—Mÿkam ne akôt ba djwÿnh me bakukāmākjê kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhyam Metīndjwÿnh arÿm memã axwe jarē, ane.

³ Bir, mebé pardjêumê mebé idjaer kunĩ ne me mã me kukãmãkjê kukràdjã'ã no tỳx ne kam arĩk abenmã kum,

–Me kute prĩne aminhikra põnhkambit dja me aku. Kambit dja Metĩndjwỳnh memã axwe kêt jarê, ane.

⁴ Ne me me õ djwỳ jamỳnh djã kurũm ban bõx. Ne kam kute ngõo amiku'õnhkambit aku. Be, apỳnh me kukãmãkjê kukràdjã kajgo kute ja pyrãk ne krãptĩ. Nhyim me 'ã no tỳx ne mã apỳnh mỳjja ku'õ. Ngõnhkrãmê ngyo ngõnhmê ngõnh tykmê ne me mã ku'õn arĩk amin,

–Dja ba o ane nhyim Metĩndjwỳnh imã imex jarê, ane.

⁵ Kamã ne mebé pardjêumê Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhmê Jejumã kum,

–Mỳkam ne akõt ba djwỳnh me bakukãmãkjê kukràdjã kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶ Nhyim memã kum,

–Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã pi'õk no'õkkumrêx. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arĩk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênhõ ban jãm ate ibê krãn ban

7 imã irax jarênhõ kajgoo ban kam ta kukràdjão ikukràdjãnh memã arênhõ ba.

Ne kam ta kukràdjã'ã memã kum, Metĩndjwỳnh kukràdjã, anhỹro ba.'

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arỳm akabên kajgoo Metĩndjwỳnh kukràdjãnh memã arênhõ aba. Mrãmri ne me ajã arênhkkumrêx.

⁸ Be, Metĩndjwỳnh ne me kute katãt amijo ba'ã memã karõ ga me kam kubê amijo akêxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjê kukràdjã'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngõnhmê ngõnhkrã ku'õ. Apỳnh me akukràdjã kajgo kute ja pyrãk krãptĩ ga me 'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam arĩk 'ã abenmã kum, “Dja Metĩndjwỳnh kõt imã ijaxwe kêt jarê.”

⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

–Be, Metĩndjwỳnh kute katãt amijo aba'ã me amã karõ ga me arỳm kabên ma. Djãm mrãmri Metĩndjwỳnh kukràdjã kõt ne ga me akukãmãkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjê kukràdjã ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwỳnh kukràdjã mar kêt ne arỳm o abikênhõ aba. Djãm kam me ano mex got?

¹⁰ Ba me amã arê ga me ama. Mõjdjê ne Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã karõn memã kukràdjã jarênh memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arỳm bãm'ã nãr nã'ã, 'Gê Metĩndjwỳnh o ajkê', anhỹr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abemã ne Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhyim be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kõt arĩk memã kum, “Me ajõ godja anã nãr abãm mỳjja'ã ajwỳr ga aje kubê anhõ mỳjja nê prãm jabej. Ne kum, 'Be, ba te ije amã õrmã'. Aje mỳjja 'ã ijwỳr ba arỳm o Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. Kam ba te ije amã õrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arỳm kubê nê nhyim kam arỳm pijãm ne akubyn 'ã ajwỳr kêt”, ane.

12 Ga me aje ã memã 'ã karõo anhyrkam arým me nãmẽ bãmbê ôdjý'ã memã adjãpnênho aba.

13 Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnênho aba. Metĩndjwýnh te memã kum, “Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane ga me arým Metĩndjwýnh kabêno me kukràdjã kajgon akukràdjão arým nãmẽ bãmbê ôdjý'ã memã adjãpnênho aba. Aje Metĩndjwýnh kukràdjão me kukràdjã kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjão punu ja jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

14 Ne kam ajte amiwýr me kunĩ 'uw ne memã kum,
—Ë, dja ga me akunĩ imaro nhýn ikabên markumrêx.

15 Me kute apýnh mýjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhyro ba. Nhym be, Metĩndjwýnh, djã ne me mýjja 'õ krê nhym arým kum, “Ja ne ga krên arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkĩnhĩkam ne memã arê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhĩkam ne memã arê. Axwe'õkambit ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê.

16 Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

17 Ne kam arým me bẽ kikremã wadjã. Nhym kõt ba djwýnh arým kukij ne kum,
—Nã gãm ar imã, “Djã ne me mýjja 'õ krê nhym Metĩndjwýnh kum, ‘Ja ne ga krên arým ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane.

18 Nhym kam arkum,

—Je tó djãm ar gadjwý ajamakre kêt? Be, mrãmri ne me kute mýjja'õ krênkõt Metĩndjwýnh memã axwe jarênho kêt. Djãm ar aje ja mar kêt?

19 Be, aparmã ne mýjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mýjja'õ kurja ne me kute amim mýjja'ã karõ djãkam ngjêx kêtumrêx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arým apõx. Me kute amim mýjja'ã karõ djãmã ngjêx kêtumrêx Metĩndjwýnh kute kõt memã axwe jarênho prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhyro arým me õ mýjja krênja kunĩ mex jarê.

20 Ne kam ajte arkum,

—Me kurũm me kabên punu apõx ne me àpênho punukam ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê.

21 Me kadjwýnhbê, me amim mýjja'ã karõ djãkam ne me amim axwe'ã karõ nhym arým me kurũm apõx. Me kute amim axwe'ã karõkam ne me kute me prõ puro nãr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ. Ne prõ djwýnh nãr mjên djwýnh kupa'ã kurê'ã amim karõ. Ne kute me par'ã amim karõ.

22 Ne kute me bẽ mýjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne kute mýjjao atom rũnh'ã amim karõ.

Ne kute meo bikênho'ã amim karõ.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'ã amim karõ.

Ne kurê ba'ã amim karõ.

Ne te ta kute me urãk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabên punu'ã amim karõ.

Ne amijo àmrati.

Ne bẽn kati.

Me kute amim axwe'ã karõ ne ja.

23 Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx. Nhym kam kõt Metĩndjwýnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

Me'ô nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrêx.

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arým mebé tē. Tē:n kam krĩraxbê Xirumê krĩraxbê Xidô kuri pykaja'ÿr bôx. Ne kam arým kikre'ômã wadjàn nhÿ. Ne bit kute me'ômã amijo amirĩt kêtã. Ne kam te kute mebé amijo bipdjurmã.

²⁵ Nhyim me'ô nire arým arênh ma. Kubê ne me bajtembê kregu'ô. Pykabê Xirij Penixijkam ne rwÿk djã. Me karô punu ne kra prĩtio ba. Nãm arênh man arým 'ÿr tēn parbê ibôn nhÿ.

²⁶ Ne arým Jejumã krao a'uw ne kum,

—Amrê tēn me karô punu kute ikra prĩtio baja jano gê kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prãm kêt. Nãm kute ô mebé idjaerbit kumrêx o mexo bamã. 'Ã kute kum ujarênh nhyim kôt kute marmã ne ô mebé idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Gê me prĩre kumrêx djwÿo amityxmã. Nok ba ren me prĩre nhô djwÿ rop kraremã kurê nhyim ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwÿ'ã ajarê? Kati. Kute meo mex'ã ne djwÿ jakren kum 'ã ajarê. Nãm,

—Nok ba ren me prĩre nhô djwÿ rop kraremã kurê nhyim ren kam arým punure, ane.

²⁸ Nhyim nija arým amim,

—Ijã ne rop krare jarê, anen arým kum,

—Tukwa, mrãmri Bēnjadjwÿr djwÿnh. Kôt ne ga arê. Nhyim be, godja wãnh pĩponh krakri djwÿ jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop krare arým kukrê. Kam gop badjwÿ ibê rop krare pyrãk tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhyim kôt kum,

—Be, aje imã akabēn wã jarēnhkam adjumar mex ne tē. Arým ne me karô punu akramã ire, ane.

³⁰ Nhyim kam arým ũrkwãmã akêx ne 'ÿr bôx. Nhyim wÿnhram me arým me ikwã djãkam kra prĩti dji nhyim nõ. Me karô punu arým kum ire nhyim arek nõ nhyim arým omũ.

Kute me'ô jamakkre kêt ne kabēn tôo mex.

³¹ Nhyim kam krĩraxbê Xirumê Xidôkuri pykaja kurũm tē. Tē:n kam amũ pyka nhidjibê Krĩraxbê 10jakôt tē. Ne tē:n kam arým imôtibê Garrêja'ÿr bôx.

³² Nhyim wãnh me'ô jamakkre kêt ne kabēn tója. Nhyim me arým 'ÿr o bôx ne kum, “Gop 'ã anhikra dji”, ane.

³³ Nhyim ate kute o ãm kadjy amũ me krãptĩ bê o tē. Ne kam aktã amakkremã aminhikra'i jadjàn aptôn ôtodjwÿ kupê.

³⁴ Ne kãjkwa jabēn kum kaprĩkam arým amityk djã mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm ren me bakabēnkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane.

³⁵ Nãm kum ane nhyim arým amakkre kajrer ne kabēn mex ne. Nhyim kam akubyn me'ÿr o bôx.

³⁶ Ne memã 'ã karôn memã kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anhÿro ba nhyim me ate mã: pyka kunĩkôt abenmã arêhho ba.

³⁷ Nãm me'ôo mex nhyim me te kute marmã kam no tyn ku'ê ne abenmã kum,

—Nãm apÿnh me kanê djari me kunĩo mexkumrêx. Nãm me umar kêto mex nhyim arým akubyn amak mex ne. Nãm me kabēn kêt djwÿo mex nhyim arým akubyn kabēn mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhyam kam me krăptî: ajte Jeju'ă akuprôn 'ă akuprôn me'ă ô kwÿ krên djă kêt. Nhyam kam arÿm amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhyam ar bôx nhyam arkum,

² —Imă me krăptî:ja kaprî. Me iro'ă krî'ă arÿm akati amănhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arÿm me ô mÿjja kêt.

³ Nok ba ren me kum prămkam ren amÿ me ũrkwămă me ano nhyam me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhyam ren me tyk djă me kupa. Djăm jănh got. Onîj me ũrkwă. Năm ă Jeju arkum ane.

⁴ Nhyam kôt ba djwÿnh ar kum,
—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krăptî:ja kadjy djwÿ kumex prămje. Mÿj got gwaj me kadjy nê? ane.

⁵ Nhyam Jeju arkum,

—Mÿj ne ar anhô djwÿ kute? ane.

Nhyam ar kum, “Djwÿbê 7”, ane.

⁶ Nhyam kam me krăptîmă kum,

—Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhyam kam me arÿm nhÿ. Nhyam kam arÿm djwÿbê 7 jamÿn o Metîndjwÿnhmă amikînh jarê. Ne kam kokij ne mă kôt ba djwÿnh arkum kungă nhyam ar mă me krăptîmă adjuw. Năm ar memă adjwÿro môn kam arÿm adjwÿr pa.

⁷ Ne kam ar ô tepprăre ngrêre nhyam o Metîndjwÿnhmă amikînh jarê. Ne kam arkum,

—Dja gar memă jadjwÿ jadjwÿ, ane.

⁸ Nhyam kam ar memă adjwÿro môn adjwÿr pa. Nhyam kam me arÿm kukrêh arÿm ajne. Nhyam kam me arÿm aÿm ngij ne 'ă akre nhyam kaxnokai ipubê 7 'ă kătăm.

⁹ Be, me my kubê 4.000 ne ô kwÿ krê.

Nhyam kam memă kum, “Aje, on me ajmă”, ane.

¹⁰ Ne on kôt ba djwÿnhmê ro'ă kămă wadjàn nhÿ. Nhyam ar arÿm nox ne rên: kam arÿm pykabê Tamanu'ănh kă djin wabi.

Kute kajkwa kurÿm mÿjja'ô nhîpêxmă ne me kum 'ă à'wÿr.

Mat 16.1-4

¹¹ Nhyam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ÿr bôx ne kukij ne mrămri kubê Metîndjwÿnh Kra ne kute mÿjja pumÿnh kêt'ô nhîpêx jabej 'ă kum apnên kum,

—Goja kajkwa kurÿm mÿjja pumÿnh kêt'ô nhîpêx bar omÿn kôt ama, ane.

¹² Nhyam amikadjwÿnhbê tyk djă mên memă kum,

—Je tó mÿkam ne ga me akamingrănyre mÿjja'ă ijuw? Ije me amă mÿjja pumÿnh kêt'ô nhîpêx ga me aje omÿnh prăm kêtumrêx. Mrămri ne ba me amă ikabênkumrêx, ane.

¹³ Ne kam arÿm mebê akêx ne tên ajte kămă wadjà. Wadjàn akàx nhîkjêmă rêr kadjy arÿm nox ne.

¹⁴ Nhyam kam djwÿ ar kumănhkută nhyam kôt ba djwÿnh kute byrmăn arÿm o amak kêt kati. Nhyam wănh kăkam djwÿ pydjibit nô.

¹⁵ Nhyam kam Jeju me kute me kukràdjă kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwý nhigot djâ djwý djômkam kapĩnja pumũ. Nhyr arým djwý tÿx me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukràdjâ man kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjâ nar Erodji kukràdjâ dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukràdjâ mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶ Nhyr kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷ Be, Jeju kute me kukràdjâ kajgo'ã djwý nhigot djâ jakre nhyr ar kute mar kêt. Nhyr kam arým ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? Mÿj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt?

¹⁸ Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwý ngireo me krãptio djuw mexja djâ ne gar arým o ajamak kêt kati?

¹⁹ Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwý kubê 5 kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje djwý janhyo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyr ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰ Nhyr ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tẽn ije mebê 4.000 kady djwýbê 7djwý kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje kam djwý jaũmo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyr ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

²¹ Nhyr kam arkum,

—Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx”, ane? Kati. Djwý'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mÿkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

²² Ne kam ar arým krĩraxbê Bexadamã tẽn bôx. Nhyr kam me Jeju'ÿr me'õ no rão môn o bôx ne kum, “Gop kupê gê mex”, ane.

²³ Nhyr arým me'õ no rã nhikra 'amÿn krĩ kurũm o katon atykmã o tẽ. Ne kam no kutôn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arým ga mÿjja'õ pumũ? ane.

²⁴ Nhyr kãjmã krãn kum,

—Arým ne me kute pĩ pyrãk ne mrã ba omũ, ane.

²⁵ Nhyr ajte no'ã ikra djin kãjmã kum krã nhyr arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumũnh mexkumrêx.

²⁶ Nhyr kum,

—Aj mã. Dja ga katãt anhũrkwãmã tẽ. Kwãrik wãnh krĩmã atẽn kêt. Ne kwãrik wãnh krĩkam me'õmã ijarênh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bẽnjadjwýr raxbê Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me õ krĩ djãri. 'ÿr ne Jejumê kôt ba djwýnhmê ar mõ. 'ÿr mõ nhyr Jeju arým arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

²⁸ Nhyr ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão”, ane. Nhyr me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhyr me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwýnh

kukwakam ujarënh djwýnh ar 'ô." Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhyam ajte arkum,

–Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyam Pedru kum,

–Abê ne Kritu. Abê me inhô Bënjadjwýrbê kumkati, Metïndjwýnh tïn ne ar bakumrëxa Kra. Amrëbê ne me bakukãmãremã ajarë. Aje me ipytär ne aje ar me ijo abamã ajarë. Amrëbê me imã ajarë ba me akam amako iba nhyam arým Metïndjwýnh ajano ga arým bôx, ane.

³⁰ Nhyam arkum,

–Kwãrik wãnh me'ômã ja jarënh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bïn'ã amijarënh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarëh arkum,

–Ba ije amijo inhï ne ar awýr irwýkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metïndjwýnh ijano ba tẽ. Dja me rùnh ikanga. Mebëngëtmẽ me kadjy Metïndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ dja me memã ikanga nhyam me arým ibï. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itïn ne, ane.

³² Nãm Jeju arkum ja jarëhno amirïtkumrëx. Nhyam Pedru arým Ar kubê o tën ar kãxã nêje kum bën tÿxmo krax.

³³ Nhyam kam arým kôt ba djwýnh'ýr akëx ne ar omũn Pedrumã bën tÿx ne kum,

–Arým akabën kute Xatanaj kabën pyrãk. Amũ imã akre rax ne dja. Ga Metïndjwýnh kôt adjumar kêt. Me kãtãm kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptï:mẽ kôt ba djwýnhmẽ amiwýr me ku'uw. Nhyam me arým 'ýr bôx nhyam memã kum,

–Gêdja ga me ajô mã ikôt abikamënh prãm jabej kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar kêt ne mã amim, “Djãm ba ije amijo kïnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhô pïte'y mýn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhô pïte'y mýnh mãn prabê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamẽ.

³⁵ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tẽ. Nhyam be, me kum ijabëkumrëx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhyam me kute me bïn jabej me tãm gêdja me amiptãn ar tïn ne ba rã'a: rã'a ne.

³⁶ Nhyam ren me'ô pykabê mýjja mexja kunï, nèkrëx kunïja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyam ren ô nèkrëxa ren wãnh kumex.

³⁷ Nhyam mýj pãnh ne ne ren Metïndjwýnhmã arë nhyam ren akubyn o tïn nhyam ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum pãnh jarë nhyam akubyn ajo tïn prãm kêtumrëx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrëx ne ari mýjjakôt ibê amijo akëxo ba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kïnh kêt ne mebê prôo ãkïnho baja pumũ. Me jadjwý ne me kum ikïnh kêt ne ate ibê jãm krã. Kam godja me'ô ikam pijãm ne ikukràdjãkam pijãm jabej ba badjwý gêdja ba amipãnh kam ipijãm. Ba ije amijo inhï ne me awýr irwýk dja ba Ibãm jadjënhmẽ umao ipyma:n ar awýr bôx. Kadjy mrãnh djwýnh pyma:mẽ ro'ã ar awýr bôx. Ibê kumkatio bôx nhyam tãmja ikam pijãmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijãm ne. Nãm ã Jeju me krãptïmã ane.

9

*Jeju jadjênh'ã ujarênh.
Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36*

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amã arê. Ibãm dja ijã bēnjadjwÿr rax mē. Dja ba bôx ne ipymao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atĩni iraxkôt ipumũ, me akadjy ibēnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabēnja, ane.

² Nhyam kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apêx nhyam Jeju arÿm krãnh prēkti'ã wabi. Nãm Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. Ne kam arÿm ar kuka kônh atemã aminhipêx.

³ Ne ò kubêkã arÿm adjênh ne aka: kute kakũm arngrokam aka pyrãk. Ren kubêkã põnh djwÿnh'ò kubêkã'ò põn ren kubêkã jakao kute Jeju kã jaka tēp kêtumrêx.

⁴ Nhyam kam me kukãmãrebê Erijmê Mòjdjê arÿm arkum amijo amirĩt ne. Nãm ar Jejumê abenmã kabēno dja nhyam ar ar omũ.

⁵ Nhyam Pedru kum,

—Be, ujarênh djwÿnh, jakam ne gwaj arÿm bakĩnhkumrêx. Dja bar ar amã kikre'ã irõx nhipêx. Dja bar amã 'ò nhipêx, Mòjdjêmä 'ò nhipêx, Erijmã 'ò nhipêx, ane.

⁶ Ar madjã kretikam ne Pedru umaje Jejumã kabēn kajgo jarê.

⁷ Nhyam kam kakrã'ò arÿm amirĩt ne ar kuno. Ar kuno nhyam Metĩndjwÿnh arÿm kakrã kurũm kabēn nhyam ar arÿm kuma. Nhyam arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê: Tãmwã dja gar kabēn man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyam ar te ar abej amibu'ã rĩt. Nhyam Jeju pydjibit dja nhyam ar omũ. Arÿm ne Mòjdjê ar ar aerbê mã tēn arÿm amirĩt kêt ne.

⁹ Nhyam kam ar arÿm krãnh prēkti'ã rwÿk tē. Rwÿk tē nhyam Jeju arÿm ar kute omũnh'ã arkum karõn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrik wãnh jakam me'omã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhyam kam ar arÿm 'ã ujarênh kêt. Ne rwÿk tēn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhÿrja. Mÿj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumã kum,

—Mÿkam ne Mòjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrêx dja bôx. Nhyam kam totokbê Metĩndjwÿnh bôx ne ar meo ba”? ane. Mÿkam ne me mã memã ja jarê? ane.

¹² Nhyam Jeju arkum,

—Be, gēdja me'ò kute Erij pyrãk kumrêx bôx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunĩo akêx ne. Meo akêx nhyam me arÿm amim maro ba. Mÿkam ne ba ije amijo inhĩ ne ibõxja badjwÿ amrêbê: me ijã me bakukãmãremã kum,

“Dja arÿm tokry kumex ma nhyam me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Mrãmri, me'ò kute Erij pyrãk ne arÿm bôx. Nhyam kam me arÿm mar kêt ne amikĩnhje o bikēnho ba. Amrêbê: me bakukãmãre kute Metĩndjwÿnh kabēn'ã pi'òk no'òkkam me kute o anhÿrmã kôt ne me arÿm ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwÿk tēmkôt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karô punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwÿk tèn kam arÿm kôt ba djwÿnh kwÿ aro rãm ne ja. Ar arkôt krãnh'ã àbir kêtjao rãm ne ja. Nhyim me krãptĩ ar'ã akuprô. Nhyim Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê ar aktã kabêno aben japanho dja nhyim Jeju arÿm me omũ.

¹⁵ Ne me aêrbê bôx nhyim me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ÿr prôt ne kum, —Djãm arÿm ne ga bôx? Djãm arÿm ne ga bôx? ane.

¹⁶ Nhyim kam abej Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh kukij ne memã kum, —Mÿkam ne ga me akabêno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhyim kam me krãptĩkôt me'ô ãmja kum,

—Ujarênh djwÿnh, awÿr ne ba bit ikrao itêmmã. Me karô punu ne o ba nhyim ibê kabên kêtikumrêx.

¹⁸ Nhyim apÿnh kute par djari pyka'ã kurê nhyim ajmrô prôt ne àpjãnh ne àpnhirêno nõ. Awÿr ne ba bit o itêmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akôt ba djwÿnh'ÿr o bôx ne arkum,

—Dja gar ano gê kum ire, ane. Nhyim ar te kute kujaêkmã o dja. Nãm ã me'ô Jejumã ane.

¹⁹ Nhyim kam Jeju me'ÿr akêx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtikumrêx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakkre kêtikumrêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjãmã kabên ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane.

²⁰ Nhyim me arÿm 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx nhyim me karô arÿm Jeju pumũn ajte me'ô kraja bĩ. Kubĩ nhyim arÿm pykabê tÿm ne àpnhirêno nõn ajmrô prôto nõ.

²¹ Nhyim Jeju arÿm bãm kukij ne kum,

—Mÿj ne kute bĩn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhyim kum,

—Prĩrekam ne kum o krax.

²² Nãm te: kute bĩn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymê ngôkam rênh krãptĩ. Aje me karôbê utãr mar jabej utã. Amã ar ikaprĩn utã, ane.

²³ Nhyim Jeju kum,

—Be, Metĩndjwÿnh umaro kute mÿjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĩxkumrêx nhyim arÿm meo mex. Dja ga tu amim kamnhĩxkumrêx nhyim arÿm amã akrao mex, ane.

²⁴ Nhyim kam bãm no kangô prôtmê ro'ã on kàj bê kum,

—Bênjadwÿr djwÿnh, arÿm ba amim kamnhĩx. Gop ga imã 'itÿx jadjà ba gop tu amim kamnhĩxkumrêx, ane.

²⁵ Nhyim me arÿm itepato prôt ne 'ã bikprônho dja nhyim Jeju arÿm me omũ. Ne arÿm me karô punumã bèn tÿx ne kum,

—Me karô, aje me'ô bôktimã kabên kêtme amakkre kêt jadjàr. Ba ne ba amã ikabên ne. On kum anhiren kwãrĩk wãnh ajte o aba kêtikumrêx, ane.

²⁶ Nhyim arÿm amran bĩno bê mex ne arÿm kurũm kato. Nhyim arÿm kute tyk pyrãk ne nõ. Nhyim me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arÿm ne akuno. Arÿm ne akuno, ane.

²⁷ Nhyim Jeju arÿm ikra 'amÿn kãjmã aro tẽ nhyim arÿm kãjmã dja.

²⁸ Nhyim Jeju arÿm tèn kikremã wadjà. Nhyim me kãxã kôt ba djwÿnh ar arÿm me karô jabej kukij ne kum,

—Mÿkam ne bar te ije me karô punu kujaêkmã o ane? ane.

29 Nhyim arkum,

—Bir, me karô punu kute wã pyrãk ne 'ity:xi. Dja me Metündjwýnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karô wã jano nhyim arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarënh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

30-31 Ne kam ar arým me kurũm tẽn amũ pykabê Garrêjakôt tẽn. Nãm mebê amijo bipdjuro tẽn. Jeju kute me kãxã kôt ba djwýnh arkum amijã ujarënh prãm. Ne kam mebê amijo bipdjuro tẽn. Tẽn kam arým arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja me memã ikanga nhyim me arým ibĩ. Nhyim kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itũn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

32 Nhyim ar amim,

—Je tó, mýj'ã ne kabẽn ja jarê? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabẽn pymaje ar kute kukjêr kêt.

33 Ne kam mō:n kam arým krĩraxbê Kapana'ýr bôx ne kikremã wadjã. Nhyim kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amõrkôt ne gar aktã akabẽno aben japanho mō. Mýj'ã ne gar abenmã akabẽn ne? ane.

34 Nhyim ar arým anihkrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mýr jabej abenmã kabẽn mō. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhyim ar arým pijãm ne anihkrê ne.

35 Nhyim kam nhýn amiwýr ar ku'uw. Kôt ba djwýnhbê 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajô araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon me katê tẽn kam tu me kunĩmã àpênh ba, ane.

36 Ne kam arým me prĩre'õ nhikra 'amýn o tẽn ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumýn arkum,

37 —Ê, ga, me'õ prĩreja pumũ, kãtãm mexja pumũ. Dja me'õ ikukwakam kum me'õ kute prĩre ja pyrãk kĩnh, kum me'õ kãtãmja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh. Djãm bajbit kum ikĩnhmã? Kati, dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum ibãmdjwý kĩnh, ibãm kute ijanorjadjwý kum kĩnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

38 Nhyim Djuão arým kum,

—Ujarënh djwýnh, ba amã arê. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ tu me karô punu kute meo ba'ã anhidji jarê. 'Ã anhidji jarën me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabẽn ne. On kum anhire.” Nãm ã anhýro dja bar arým omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêtãm kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane.

39 Nhyim Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh kubê adjãptàr kêt. Be, godja me ikukwakam mýjja pumũnh kêt nhípêx, godja me'õ punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabẽn punu jarënhmã.

40 Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj bajo õbikwa. Kam kwãrĩk wãnh kubê adjãptàr kêt.

41 Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'õ ar amã ngõnhkrãkam ngõ nhõr jabej. Ba dja ba mrãmri kum àpênh mexjao pãnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrêx.

42 Nhyim be, me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar ny nhyim kam ren ate me'õja axwe'ã kum apnê nhyim ren arým kôt axwe nhyim kam ren me õkre'ã kênpoti nhõ. Kute memã axwe'ã àpnênh djwýnhja nhõkre'ã kên

jabatànĥ nhô ne ren ngô jabatànĥmã kumĕ nhym ren ngô kubĩ, ja ne kãjbĕ tokry. Tokry ngri. Nhym be kati, Metĩndjwýnh dja prĩne o ajkĕ nhym tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apýnh amikukràdjão àpĕnh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpĕnh jaxwe kangamã ne Jeju mebĕ uman memã kum,

–Ne gar ren ajaxwe kadjy anĥikra nhikjĕo mýjja punu kupĕnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te anĥikra nhikjĕ kĕt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrĕx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrĕx. Ne ren aktã anĥikra rã'ãn ren me biknor tokry djãkam tĕn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pòk rã'ã: rã'ãn àtyk kĕtkumrĕx.

⁴⁴ Kam kòp kute me kakwýrja tyk kĕt nhym me kute kuwy pòkjadjwý par kĕt.

⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjĕo mýjja punu'yr amrãnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te apar nhikjĕ kĕt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrĕx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrĕx. Ne ren aktã apar rã'ãn ren me biknor tokry djãkam tĕn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pòk rã'ã: rã'ãn àtyk kĕtkumrĕx.

⁴⁶ Kam kòp kute me kakwýrja tyk kĕt nhym me kute kuwy pòkjadjwý par kĕt.

⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjĕo aje mýjja punu pumũnh týx prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjĕ kĕt ne ren akĩnhkumrĕx. Metĩndjwýnh kute me utãr ne ar me kadjy bĕnjadjwýr ne kute ar meo baja'yr abòxkam ren akĩ:nhkumrĕx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren me biknor tokry djãkam kuwykam tĕn ren atokry ra:x ne.

⁴⁸ Me bakukãmãre ne amrĕbĕ: 'ã memã kum, "Kòp kute me kakwýrja tyk kĕt nhym me kute kuwy pòkjadjwý par kĕt." Nãm ã Jeju arkum ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminĥikra, amipar jakãrmã? Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pòxmã? Kati, ar kute àpĕnh jaxwe krã'yr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibĕ amikukràdjã jakãrmã arĕ.

⁴⁹ Ne kam arkum,

–Be, kuwykam gĕdja me kunĩ tokry. Kute mrãmri ne me kute Metĩndjwýnhmã mry parkam kadjwanĥio mry kunĩ kangãr pyrãk, ane. Dja me ã tokryo tuknĩo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanĥi jakre ne arkum,

–Be, kadjwanĥi mexkumrĕx. Godja kadjwanĥi ta amikam akry apĕx jabej arým o mýjja jakry kadjy punukumrĕx ne. On ar aje kadjwanĥi mex pyrãk ne abenmã akabĕn mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarĕnh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arým krĩrãxbĕ Kapanakam me jamã kãx. Ne tĕ:m arým ngòbĕ Djodão nhikjĕmã rĕn arým pykabĕ Djudĕja'yr bõx. Bõx nhym kam me krãptĩ: ajte 'ã bikprõnho dja. Nhym kam ajte memã ujarĕnho dja.

² Nhym mebĕ pardjĕu arým 'yr bõx ne kute we kabĕn kajgo jabej kukjĕrmã ne kum,

–Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabĕn kajgo jarĕnh kadjy nãrãm ã kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukâmâremã 'ã karõ. Mÿj ne memã arê? ane.

⁴ NhyM me kum,

—Môjdjê ne memã kum, “Gê me prõ'ã pi'òk no'òk ne kam kanga”, ane.

⁵ NhyM memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prõ kanga jarê. NhyM djãm adjakamã ne me ã prõo ane? Kati.

⁶⁻⁷ Adjakamã, kute mÿjja kunĩ nhipe'xkam ne Metĩndjwÿnh mymê ni ar ipêx ne memã kum,

“Kamã dja me my prõ kadjy arÿm bãmmê nã arkum iren kam arÿm prõbit'ã ngrã ne.

⁸ NhyM kam ar ï abenã tÿm ne kam kute ï typdji pyrãk.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane. Kam, djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï pydjì pyrãk.

⁹ Be ga, Metĩndjwÿnh kute abenã ar mênhja pumũ. Kwãrĩk wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ NhyM kam ar akubyn kikrekam tẽn nhÿ. NhyM kôt ba djwÿnh arÿm Jeju kute memã kabên jarênhja jabej kukij.

¹¹ NhyM arÿm arkum,

—Gêdja me'õ prõ djwÿnh kangan kam atemã akãxbê me'õmã kabên ne 'ÿr mõn kam arÿm mrãmri krõ'ã o prõn arÿm axwekumrêx, prõkam axwekumrêx.

¹² NhyM me niredjwÿ gêdja me mjên kanga nhyM kam atemã me'õ akãxbê 'ÿr mõ nhyM kam arÿm mrãmri krõ'ã o mjên ne arÿm axwekumrêx. Nãm ã arkum ane.

Kum me prÿre kÿnh'ã ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ NhyM kam ar ja arÿm Jeju 'ÿr me prÿreo mõn o bõx. Kute me kupênhmã ne ar 'ÿr meo mõ. NhyM kôt ba djwÿnh ar arÿm nêje memã bën tÿx.

¹⁴ NhyM Jeju arÿm ar omũn arÿm no kã nhàn arkum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrê me prÿre iwÿr mõ, ane. Kwãrĩk wãnh gar mebê adjãptàr kêt gê me arek amrê mõ. ã me kute amijo anhÿrbit gêdja Metĩndjwÿnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba.

¹⁵ Ë, me kute me prÿre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gêdja Metĩndjwÿnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba. Be, me prÿre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhÿr gêdja Metĩndjwÿnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba. Mrãmri ne ba me amã katàt arê. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam aben totokmã me prÿre jamÿn me'ã ikra jadjuw ne memã kum,

—Gê Metĩndjwÿnh ajo djuw mex. Gê Metĩndjwÿnh ajo djuw mex, ane.

Me'õ nhõ nèkrêx kumex'ã ujarênh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arÿm memã kàx ne ajte prykôt tẽ. Tẽ: nhyM me'õ arÿm 'ÿr prõt ne arÿm parbê kônkrão nhÿn kum,

—Ujarênh djwÿnh, ga ne ga amexkumrêx. Itĩn rã'ã rã'ãmã mÿj gêdja ba Metĩndjwÿnh kadjy nê? ane.

¹⁸ NhyM Jejubê Metĩndjwÿnh Kra nhyM ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mÿkam ne ga imã imex jarê? Me'õ pykakam mex kêt kumrêx. Metĩndjwÿnh pydjìbit mex.

¹⁹ Metîndjwýnh kukràdjà ne ga arým ama. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karòkòt kukràdjà ne ga arým ama. Nãm memã kum, "Kwãrîk wãnh me par kêt.

Kwãrîk wãnh mebê prôo adjàkînh kêt.

Kwãrîk wãnh adjàkînhî kêt.

Kwãrîk wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

Kwãrîk wãnh aje me'ò nhô mýjja o aminhò kadjy kwãrîk wãnh ajêxnhî kêt.

Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma", ane.

Ja kunî ne ga arým ama. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nhy m kum,

—Nà, ujarênh djwýnh, arým ne ba ibòktikam ja kunî ma. Ne kam kòt ije ar amijo ìba rà'ã:n arým ìjabatàn ne, ane.

²¹ Nhy m Jeju arek omũnho djan kam kum kînhkumrêx ne kum,

—Be, mýjja pydji ne kute akukrà rà'ã. On tèn memã anhô mýjja wã ngràn pãnh pi'òk kaprî byn me 'uwfî, me ò mýjja kêtjamã angàn o me kînh. Ne kam amrê ìwýr tèn mã ìkòt ajkamê. Dja ga ã anen kam arým kàjkwakam anhô mýjja mex kumex. Ne kam ìjã amijakren aje pîte'y mýnh mãn pràbê amã atokry puma kêt ne amã ìjabê rà'ã ne mã ìkòt ajkamê.

²² Jeju ã kum ane nhy m arým kam kaprî:re ne. Ne kam akêx ne mã tẽ. Kaprî:re ne tẽ. Be, ò nèkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprîren tẽ.

²³ Nhy m kam Jeju kòt ba djwýnh ar'ýr akêx ne arkum,

—Nèkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me ò nèkrêx kumex gédja me te Metîndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bòxmã, ane.

²⁴ Nhy m kòt ba djwýnh te kute marmã kam no tyn ku'ê nhy m Jeju arým arkum,

—Akmere ar, me ò nèkrêx kanàrrãm ar baja ne me te Metîndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bòxmã.

²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Be ga, mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumû. Me ò nèkrêx rûnhdjwý kute uràk. Me te Metîndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bòxmã nhy m nèkrêx utà: ne. Nãm Jeju ã arkum ane.

²⁶ Nhy m kòt ba djwýnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhy m mýj me'ò gédja Metîndjwýnh amim utà? ane.

²⁷ Nhy m Jeju arým ar omũnho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytãr prãmje nhy m be, Metîndjwýnh kute mýjja kunî mar. Kumãbit ne amirît ne. Ta ne kute me utàrkòt kute mar, ane.

²⁸ Nhy m kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhô mýjja kunimã inhiren mã akòt ajkamê, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhy m Jeju arkum,

—Ë, godja me'ò imã àpênh ne memã ìjã ujarênh tèm kadjy arým ò mýjjamã irer jabej, òbikwamã irer jabej. Ò kikre nàr kamy nàr kanikwýnh nàr nã nàr bãm nàr prô nàr kra nàr ò pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum ò mýjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh òbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptî: kubê 100 ngã nhy m pãnh ò kikre, kamy, kanikwýnh, nã, kra, ò pyka krãptî: mex ne. Kamdjwý dja me kàtãm me'ò jao bikênh ba. Dja ã pykakam ane. Nhy m ije pykao nykam gédja Metîndjwýnhkòt tîn ne ar ba rà'ã: rà'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

³¹ Nhyim be, jakam me rûnho kutewaja djâm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãpti gêdja me kajgo mex ne me katên tẽ. Nhyim be, me kajgo mex ne me katên tẽmja gêdja me pãnh rûnho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumẽ ro'ã prykôt mō. Krĩraxbê Djeruxarê'ÿr àbir mō nhyim Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. Nhyim ar te kute marmã kam no tyn mōn arým tïn prãm. Nhyim kam arým me kãxã aro tẽn arkum amijã ujarênh tẽ. Kôt ba djwýnhbê 12jamã ne amijã ujarênh tẽn kum,

³³ –È, ota gwaj arým Djeruxarê'ÿr badjàbirn babõxmã. Nhyim kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rûnhmã ikanga, me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr arkum ikangan Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Nhyim kam me ikã mex jarên ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gé me pãnh tu bĩnkumrêx”, ane. Ne kam me bajtemmã ikanga.

³⁴ Nhyim me arým ijã bẽno ajkên ikutôn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arým ibĩ nhyim ijã akatin akatin akati ba akubyn itïn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhyim kam Xijagumê Djuão ar arým 'ÿr bõx. Djebedêu kute ar irja 'ÿr bõx ne kum,

–Ujarênh djwýnh, bar amã arê ga prĩne kôt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ Nhyim arkum,

–Mýj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ Nhyim ar kum,

–Be, dja ga ã anhõ me ja kunõ amiptàn prĩne amexkumrêx ne apyma. Memã anhýrkam bar irax ne anhikô'ã memã nhý, bar ijõ adjubòk'ãnh nhý nhyim ar ijõ adjuge'ãnh nhý. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ Nhyim Jeju arkum,

–Gêt kon. Nã gãm ar arĩk amim 'ã karõn imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangô jao ikõ. Djâm ar aje ipyràk ne kangô jao akõm mã? Dja me ngõmã ijadjã. Djâm ar aje ipyràk nhyim ngõmã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mýj'ã ne kangô jao kõm ne ngõmã adjãrmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokry kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhyim ar kum,

–Nã. Kadjy ar ije apyràk, ane.

Nhyim Jeju arkum,

–Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikõ nhyim me ngõmã ar ajadjã.

⁴⁰ Be, djâm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhýrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'õ ar utàr ar ta dja ar inhikô'ã memã nhý. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhyim kôt ba djwýnhbê 10 arým ar kabên ma. Ne kam arým Xijagumê Djuão arkum àkrê ne.

⁴² Nhyim Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum,

–Me bajtemkam me bẽnjadjwýr ne me ari àpênh'ã memã àpnênh ne memã bẽn tỳx ba. Nãm ã me bajtemkam me rûnh kute meo bao ane gar arým ama.

43 Djām ar ga aje me kudjwamā? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtikumrêx ne. Ar ajō abenkam arax prām jabej amijo akajgon arkum adjâpênh ar aba.

44 Ne kam ar ajō aben kadjy abênjadjwÿr rax prām jabej tu amijo akâtâm ne me kunîmā adjâpênh kajgo aba.

45 Ba ije amijo inhÿ djām imā me âpênh kadjy ne ba amrê tē? Kati, ba dja ba ama apê. Me ren ta amijaxwe pânĥ tokryn arÿm ty. Nhyĥ be kati. Me krâptî jaxwe pânĥ ba dja ba itokryn arÿm ty. Memā idjâpênh ja kadjy ne ba amrê tē. Nām ã Jeju arkum ane.

Me'ô no rā akubyn rît.

Ruk 18.35

46 Nhyĥ kam ar ajte tē:n kam krîraxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhyĥ kam Jejumê kôt ba djwÿnhmê me krâptîmê ne me Djeriko kurûm kator mō. Kator mō nhyĥ wânĥ Baximêu no rāja pry japkre'ã nhÿ, amijo à'wÿro nhÿ. Ximêu ne kudji.

47 Nhyĥ me abenmā kum,

—Nadjarekam Jeju ne tēmja, anhÿro kumex. Nhyĥ arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwÿ 'ô. Gop amā ikaprî, ane.

48 Nhyĥ me krâptî arÿm kum bēn tÿx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyĥ kam tu kum âkjêro bēn kum,

—Dawi tãmdjwÿ 'ô, gop amā ikaprî, ane.

49 Nhyĥ Jeju arek kum djan memā kum,

—Me ajō tēn kum arê gê amrê iwÿr tē, ane.

Nhyĥ me 'ÿr tēn kum arēn kum,

—On akînh ne on kâjmā dja. Onÿj amiwÿr ajuw, ane.

50 Nhyĥ arÿm wânĥ inôkâti mēn ekruĥ ne kâjmā dja. Kâjmā djan arÿm Jeju'ÿr tē. 'ÿr tēn arÿm 'ÿr bôx.

51 Nhyĥ Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomā? ane.

Nhyĥ no rāja kum,

—Bênjadjwÿr, aje inoo mex ba irîtmā, ane.

52 Nhyĥ Jeju kum,

—Ga ne ga arîĥ kadjy tu amim ikamnhÿxkumrêx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mā, ane.

Nhyĥ kum kabēnmê ro'ã arÿm rît mex ne arÿm Jejukôt pry'ã tē.

11

Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

1 Nhyĥ Jejumê ar prykôt mō:n kam krîraxbê Djeruxarê kuri krî ngrire ja'ÿr bôx. Krânĥrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krî ngrire jabê Bepadjême Betanhamê. 'ÿr bôx nhyĥ kôt ba djwÿnh amânĥkrutmā kum,

2—Pry ja'ã dja gar arek katât krîwāmā tē. Nhyĥ ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krî jabatânĥ nyrewã pumû. Nhyĥ me kute pî maktã ôkre djê nhyĥ amwã. Kraxje me'ô mry wã'ã krî kêt. Dja gar 'âpre bôn amrê o tē.

3 Godja me'ô 'ã ar amã kabēn jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bênjadjwÿr 'ã tēm prām. Dja 'ã tēn kam akuby:n amã ano.” Nām ã Jeju arkum ane.

4 Nhyam kam ar 'ÿr tē. Tē:n kam arÿm mrymã kato. Kikre'õ jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyam dja. Pry kēnhkam ne mry dja nhyam ar arÿm 'ãpre bõ.

5 Nhyam ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bõ? ane.

6 Nhyam Jeju kute arkum 'ã karõ kôt ne ar ã memã ane. Nhyam me arÿm arkum, “Ajrã”, ane.

7 Nhyam ar arÿm Jeju'ÿr mryo tēn o bõx. Ne kam ar aminhõ kubêkào kum mry'ã aty. Nhyam kam 'ã nhÿ.

8 Nhyam kam me krãptĩdjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mõ. Aminhõ kubêkào kum atyo mõ. Nhyam me kwÿ bu'ã kapõt'ÿr mõn pi'õ nhikēn o bõx ne kukãm kum pry'ã o atyo mõ. Nhyam arÿm 'ã tē.

9 Nhyam me kwÿ kukãm mõ, o àkjēr mõ nhyam me kwÿ kôt o àkjēr mõ. Nãm me o àkjēr mõn kãj bê abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

—Jebê me inhõ Bēnjadjwÿr rax. ãm mexkumrēx. Kam me ikĩ:nhkumrēx. Gē on me ipytã. Gē Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bõx.

10 Arÿm me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bõx. Gē me kãjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarēnho kumex. Gē on me ipytã, ane.

11 Nhyam arÿm krĩraxbē Djeruxarēkam bõx. Bõx ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mÿjja kunĩ pumũnho tē. Nhyam kam arÿm 'ã amykry mex ne. Nhyam kam kôt ba djwÿnhbē 12mē amũ krĩ ngrirebē Betanha'ÿr tē. 'ÿr tē:n kam bõx.

Ar kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēxmã 'ã ujarēn.

Mat 21.18

12 Nhyam ar'ã akati nhyam arÿm Betanha kurũm tē. Ne kam kum prãm ne.

13 Nhyam wãnh pidjõbē pigēre'õ dja nhyam amybÿm 'õ pumũ. Ne kute õ jabej kadjy 'ÿr tēn 'ÿr bõx. Ne te õ jabej nhyam õ kēt ne 'õbit nhyam arÿm omũ. Kraxje õ'ã mytyrwÿ kator kēt rã'ãkam ne õ kēt.

14 Nãm omũn tu pidjõmã kum,

—Jakam dja ga adjõ kētkumrēx nhyam me adjõ krēn kēt ne, ane. Nhyam kôt ba djwÿnh arÿm kuma.

Kute kikreti nēje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

15 Nhyam kam ar tē:n kam krĩraxbē Djeruxarēkam bõx. Kam bõx nhyam kam Jeju Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã tēn wadjã. Nhyam me kute memã mÿjja nhõr djwÿnh kumex. Nhyam me kute memã mÿjjaõ pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhyam arÿm bõm me rēnho dja. Nhyam me kute me õ pi'õk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'õk kaprĩ nhõr kadjy me kumex nhyam mebē pĩponho àpanho tē. Nhyam me kute tut nhõr djwÿnhdjwÿ kumex nhyam mebē krĩ dja nhikõ rēnho tē.

16 Ne mã mebē àptàro djan memã kum,

—Kwãrĩk wãnh on Metĩndjwÿnh nhõ kikreti katikôt me ajēnho aba kēt, ane.

17 Ne kam memã kum,

—Amrēbē: ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kabēn'ã pi'õk no'õk ne. Kamã Metĩndjwÿnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

'Apÿnh me õ pyka kunĩkôt me kute Metĩndjwÿnhmã kabēn kadjy ne õ kikreti wã', ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane."

Nãm ã Metĩndjwýnh pi'òkkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me aje kam me àkĩnhĩo aben pydji djã. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁸ Nhyim Mòjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ arým Jeju kabẽn ma. Ne kam 'ã aben maro nhýn abenmã kum,

—Je tô mýj dja gwaj baje Jeju bĩnmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kãtãm kunĩ Jejukam no tyn kum kabẽn kĩnh ne kumex. Nhyim kam me rũnhja kum uma.

¹⁹ Nhyim kam Jeju ar'ã para nhyim ar arým krĩrax kurũm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽxmã 'ã ujarẽnh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhyim ar'ã akati nhyim ar ajte pidjòbê pigẽre 'ãnh tẽn omũ. Nhyim arým arẽmẽ kunĩ ngrã ne.

²¹ Nhyim Pedru akubyn amijo tẽn Jeju kabẽn man kum,

—Ujarẽnh djwýnh ota, aje pidjòbê pigẽre kangrõnhja arým ngrãn dja, ane.

²² Nhyim kam arkum,

—Gora ar tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽx.

²³ Ba ar amã arẽ gar ama. Gorẽn me'õ krãnhwãmã kum, "On amikaban ngõ jabatãnh mũjakam mõn tým", ane. Ne ren òkre kadjwýnhbê amim,

"Kon, birãm dja ipẽx, kon", anhyr kêt ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx ne ren amim, "Be, mrãmri dja ikabẽn kõt ã imã o ane", ane. Kute ren ã amim anhyrkam ren krãnh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx.

²⁴ Kam aje mýjja kunĩo Metĩndjwýnhmã adjã'wýrja dja gar tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx nhyim arým ar akabẽn kõt ã ar amã o ane.

²⁵ Ga kam ar aje Metĩndjwýnhmã adjã'wýro adjãm kam amimaro dja. Me'òkam angyrk jabej amimaro dja. Godja gar me'òkam angyrk jabej on kam angyrk wãnh kum anhiren kam angyrk kêt. Dja gar kam angyrk kêt nhyim kãjkwakam ar Abãmdjwý arým ar gadjwý ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kêt.

²⁶ Be, godja gar me'õ, axwe'õ mar rã'ã jabej ne kam angyrk rã'ã jabej nhyim ar Abãmdjwý ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngyrk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjê.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nhyim ar tẽn kam Djeruxarẽkam bõx. Nhyim kam Jeju ajte Metĩndjwýnh nhõ kikretikam bõx ne kam ar mrã. Nhyim me rũnh arým 'ýr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mòjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebẽngẽtmẽ ne me 'ýr bõx.

²⁸ 'Ýr bõx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mýj me'õ kabẽnkõt ne ga ar ã meo anhyro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ ô'ã bõm ar me rẽnho aba? ane.

²⁹ Nhyim Jeju memã kum,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ. Ba kam arým badjwý ije mýj me'õ kabẽnkõt ar me anoro ibaja me amã arẽ.

³⁰ Djuão kute ngõmã me angjẽnhja djãm me kabẽn kõt ne arĩk ar ngõmã me angjẽnho ba? Nãr djãm Metĩndjwýnh kabẽnkõt? Goja imã arẽ, ane.

³¹ Nhyim kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metîndjwÿnh kabênkôt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabên 'ô jarên gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuã kabênja mar kêt ne”? ane.

³² Nâr dja gwaj kum, “Me kabên kôt ne tu arîk ar ngômã me angjênho ba”, ane nhyam kam me krãptî ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtãm ja ne me arÿm Djuã kabên man kum kînh ne, ne o Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarên djwÿnh ne. Dja gwaj kum ane nhyam me arÿm o ngryk ne.

³³ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mÿj me'ô kabênkôt Djuã kute ngômã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

Nhyam kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'ô kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

12

Pidjôo djuw mex djwÿnh jaxwe'ã ujarênh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

¹ Ne kam memã apÿnh kukradjà djari'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

—Be, me'ô arÿm amim pidjô kwÿ kren kadjy bu'ã këno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumÿnh djwÿnh ku'ê djã'ã par prêkti nhîpêx. Ne kam me kwÿmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom.” Nãm ã me kwÿmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rÿnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metîndjwÿnh'ã ô pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênh djan memã kum,

—Ô pidjôkô djwÿnh ã me kwÿmã anen kam atemã pyka 'ômã tê. Ne kam kam wãnh ar ba.

² Nhyam arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam ô pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ô àpênh jano. Kute memã arênh nhyam me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ÿr ano.

³ Nhyam kam 'ÿr tèn bôx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'ôjao tÿm ne kaprêprê:k ne. Nhyam mã akubyn 'ÿr ÿkam tèn 'ÿr bôx.

⁴ Nhyam ajte ô pidjôkô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'ôjadjwÿ jano nhyam 'ÿr tèn 'ÿr bôx nhyam me bîn punun kum pijãm jadjãn ano.

⁵ Nhyam kam ô pidjôkô djwÿnh 'ÿr ajte ô àpênh 'ô jano nhyam 'ÿr tèn 'ÿr bôx. Tãmwãdjwÿ ne me tu kubî. Nhyam kam aben totokmã me'ÿr ô àpênh krãptî jano nhyam me kwÿ titik ne kwÿ pa.

⁶ Nhyam kra djwÿnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arÿm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhyam me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr ano nhyam me'ÿr bôx.

⁷ Nhyam kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubî. Tãmwã dja bãm kum mÿjja kunî ngã, ô nèkrêx kunî kanga, ane. Gwaj on tãmwã bîn kam amim ô nèkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunîo aminhõ, ane.

⁸ Ne kam o tÿm ne kubîn arÿm pidjôkô kurÿm bõm kumê.

⁹ Be, mÿj gêdja ô pidjôkô djwÿnhja me ja on? Bir, dja me'ÿr tèn me'ÿr bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã. Nãm ã Jeju me rÿnhmã

ane. Amijã ne ò pidjôkô djwýnh kra jakren Metíndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ã ne ò àpênh jakre.

¹⁰ Nhyam kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metíndjwýnh kabên jarên memã kum, “E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omün kam bõm kumê.

Kên ja ne arým kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwýr djwýnh ta ne ã kêno ane gu me omün kam bamã mexkumrêx”. Nãm ã me bakukãmãre memã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me aje omünh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rünhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rünh'ã kikreo ãm djwýnh jakre. Mrãmri ne me rünh kute kikreo ãm djwýnh pyrãk ne arým Jeju kanga. Me rünh kute kanga'ã ne Jeju me rünhmã ja jarê.

¹² Nhyam me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwýnhmê kikreo ãm djwýnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãpti pymaje ne me te 'ã amijakren arým mã tê.

Xedjamã pi'òk kaprî nhõr'ã ujarênh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwýmê Erodji nhõ me ja kwý jano. Jeju bënjadjwýr'ã kabên punu jabej ne me me ja jano. Godja bënjadjwýr'ã kabên punu'ò jarê nhyam me arým bënjadjwýrmã arê. Kadjy ne me Jeju'ÿr bõx ne kum,

¹⁴ —Ujarênh djwýnh, ba me arým ama. Ga ne ga akabên katãtkumrêx. Amã me rünh puma kêt. Me rünhmê me kajgomê ne ga memã akabêno aben pyrãk ne me imã Metíndjwýnh kukràdjã'ã adjujarênh mexkumrêx. Me bënjadjwýr rünh kunî nhõ bënjadjwýr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metíndjwýnh kukràdjã kôt ne gu me baje bënjadjwýr Xedjamã pi'òk kaprî nhõrmã? Nãr kon. Goja on ar imã arê.

¹⁵ Dja gu me kum kungã nãr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhyam arým me 'êxnhiãkôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metíndjwýnh kabên kupa'ã ne me kum òro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bënjadjwýr raxbê Xedjabê pi'òk kaprî nê prãmja pumü”, ane. Amrê imã ngõnhponho pi'òk kaprîo tê ba me amã omü, ane.

¹⁶ Nhyam me kum o tén kungã nhyam arým memã kum,

—Mÿj me'ò ne 'ã karõja? Ne mÿj me'ò ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhyam me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

¹⁷ Nhyam Jeju memã kum,

—Bir be, ò pi'òk kaprî. Dja ga me kum angã nhyam be, Metíndjwýnh nhõ mÿjjabit dja ga me Metíndjwýnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhyam me te kute kutã mÿjja'ò jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kãx ne mã mõ.

Me tyk akubyn tîn mÿr jabej me Jejumã kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhyam kam mebê xadjudjêu kwý 'ÿr bõx. Mebê xadjudjêu ne me arík memã kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtumrêx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarênh djwýnh, me bakukãmãre Mõjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'ô prô'ÿr mōn kra kêt rā'ān tyk jabej mÿj dja me nē?
Bir, dja kamymē ar aben djakam ikwāja'ô 'ÿr mō. Ne kam kum kra djin kukrij
nhym abatānh ne.

Me kute 'ā abenmā kum, 'Be, kamy tyk kra ne wā', anhÿr ne kute kamy tyk
mar tÿx rā'ā kadjj.”

Nām ā me bakukāmāre Mōjdjē me bamā ane. Nām me bē xadjudjēu ā Jejumā
ane.

²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybē 7 ne axikôt apōx. Nhym kutewaja prô'ÿr mō. Prô'ÿr mōn kra
kêt ne ty.

²¹ Nhym atārija pānh 'ÿr mōn kam ajte ty. Nhym pānh atārija 'ÿr mōn kam
kra kêt rā'ān ajte ty.

²² Be, nām ar ā o anhÿro tēm tāmā: nhym arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr
mōn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhym arÿm ar prōja arkôt ty, kra kêt rā'ān
ty.

²³ Ar kubē 7 ne ar aben totokmā kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunī akubyn
tÿn ne ābir jabej we ābirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mō? ane. Me ta kute we
me tyk akubyn tÿn kêt jarēnh mÿr jabej ne me ā Jejumā ane. Me kute o āpanh
nhym binhikrēnh kadjj nārām ne me bē xadjudjēu ā kum ane.

²⁴ Nhym Jeju arÿm memā kum,

—Me aje Metÿndjwÿnh kabēn'ā pi'ôk no'ôk mar kêt ne me aje Metÿndjwÿnh
tÿx:kumrēx mar kêt. Nā gām me arĭk Metÿndjwÿnh kupa'ā memā 'ā ajarē.

²⁵ Be, me tyk ne akubyn tÿnkam djā ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn
me tÿnkam ne me abenwÿr ba prām kêt kumrēx. Kam dja me kute kâjkwakam
kadjj mrānh djwÿnh pyrāk.

²⁶ Be, mrāmri me tyk akubyn tÿnkumrēx. Amrēbē: ne Metÿndjwÿnh me
bakukāmāre Mōjdjēmā kabēn jarē. Me tyk akubyn tÿn'ā kabēn jarē nhym 'ā
pi'ôk no'ôk. Djām me aje pi'ôkkam omÿnh kêt, akaôk pōk ne tu mex ne ām'ā
ujarēnhkam Metÿndjwÿnh kute kum,

“Ibē Abraāomē Idjakmē Djako ar ô Metÿndjwÿnh”, anhÿrja,
djām me aje pi'ôkkam amim arēnh kêt?

Arÿm Abraāo ar tyk 'ātÿmkam ne Metÿndjwÿnh ā me bakukāmāremā ane.

²⁷ Bir be, ar tyk tÿmjā Metÿndjwÿnhmā tÿn ne ar ba nÿj pumū. Djām
Metÿndjwÿnhbē me tyk nhō Metÿndjwÿnh? Kati. Metÿndjwÿnh ne me tÿn nhō
Metÿndjwÿnh. Me tyk kunī ne me kum tÿn. Kam ne ba me amā, “Metÿndjwÿnh
ne kubē me tÿn nhō Metÿndjwÿnh”, ane. Nā gām me kupa'ā memā 'ā ajarē.
Nām Jeju ā me bē xadjudjēumā ane.

Me kute kukràdjā jabej Jeju kukjê:

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumē me bē xadjudjēumē aktā kabēno aben japanho dja nhym Mōjdjē
kukràdjā mar djwÿnh'ô arÿm me'ÿr bōx. Ne Jeju katāt kute memā
Metÿndjwÿnh kabēn jarēnhkôt arÿm kuman kam kukij ne kum,

—Metÿndjwÿnh kute katāt me kute amijo ba'ā memā karōkam kabēn jarēnhja
kute aben nHITEPā memā kabēn jarēnhja dja ga amim maro tē. Nhÿnh
kabēnja'ô ne mexo kute kunī jakrenh? ane.

²⁹ Nhym kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kabēn'ô kumrēx mexo kute kunī jakrenhja ba amā arē
ga ama. Metÿndjwÿnh memā kum,

“Ë, mebê idjaer, gora ikabên ma. Bênjadjwÿr djwÿnh, kubê ne Metîndjwÿnh.
Bênjadjwÿr djwÿnh pydji.

³⁰ Me anhô Bênjadjwÿr djwÿnh, me Atîndjwÿnh dja ga me amâ kînh, amâ abêo katàt me kunî, mÿjja kunî jakre.

Djâm ajakwaobit amâ Metîndjwÿnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjâ kunîo dja ga me amâ abê:.”

Nâm â Metîndjwÿnh memâ ane. Be, tâm ne ja. Metîndjwÿnh kabên'ô kumrêx mexo kute kabên kunî jakrenh ne ja.

³¹ Ne kam atâri Metîndjwÿnh ajte memâ kum,

“Me amâ amibu'â me ja jabê. Kute mrâmri ne ga me amâ amijabêja pyrâk dja ga me â amâ amibu'â me ja jabêo ane.”

Nâm â Metîndjwÿnh memâ ane. Atemâ kabên'ô mexo kute ja jakrenh kêt. Nâm â Jeju kum ane.

³² NhyM Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh kum,

—Ujarênh djwÿnh, kôt ne ga arê. Mrâmri Metîndjwÿnh pydjibit. Atemâ'ô kêt kumrêx.

³³ Dja me kum kînh, kum abêo katàt me kunî, mÿjja kunî jakre. Djâm ajkwaobit kum Metîndjwÿnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwÿnhbê, kukràdjâ kunîo dja me kum abê: Ne kum amibu'â me ja jabê. Kute mrâmri ne me kum amijabêja pyrâk dja me â kum amibu'â me ja jabêo ane. Akabên ja ne mexo Môjdjê kabên kunî jakre. Dja me Metîndjwÿnh kabênja man kôt ar amijo ban arÿm mexkumrêx nhyM me kute Metîndjwÿnhmâ mry bôrja mexo me têp kêt kumrêx. Me kute kum apÿnh mÿjja nhôr kunîja mexo me têp kêt kumrêx. Nâm â Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhja Jejumâ ane.

³⁴ NhyM kam ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, tâmwâ ne ikabên kôt kabên mexkumrêx, ane. Ne kum,

—Be, Metîndjwÿnh kute amim apytâr ne ar ajo ba 'ÿr, ane. NhyM me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mÿj me'ô tâmdjwÿ jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ NhyM kam Jeju ajte Metîndjwÿnh nhô kikretikam tên bôx ne memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ'â ujarênh djan kam memâ kum,

—Be, Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh ne me memâ kum, “Kritubê ne Dawi tâmdjwÿ”, anhÿr ar o ba. Be, djâm Kritubê Dawi tâmdjwÿbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bênjadjwÿrdjwÿ, ane.

³⁶ Ne kam memâ me kukâmâre Dawi kabên jarêh memâ kum,

—Be ga, me bakukâmâre Dawi ta kute memâ 'â ujarênhja pumû. Metîndjwÿnh Karô kukwakam kute memâ Kritu'â ujarênhja pumû. Nâm memâ kum,

“Inhô Bênjadjwÿrmâ ne Bênjadjwÿr djwÿnh kabên ne kum,

'Amrê idjubôk'ânh nhÿ, Abênjadjwÿr raxkam idjubôk'ânh nhÿ.

Ikam ama ba amrê awÿr akuré djwÿnho mō ga me kwÿo apardjan me kwÿ nhimex.’

Nâm â Metîndjwÿnh inhô Bênjadjwÿrmâ ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abênjadjwÿr rax”, anhÿrja pumû.

³⁷ Mÿkam ne me 'â Dawi tâmdjwÿ kajgo jarê? Djâ nâm o tâmdjwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bênjadjwÿr rax. Nâm Jeju â memâ ane nhyM me krâptîtija kum kabên kî:nhkumrêx ne.

³⁸ NhyM arek memâ ujarênh dja:n memâ kum,

—Gora me aminêje me omũ. Aminêje Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhwã pumũ. Be, me ja ne me kute amibên kadjy kute kubêkà jabjêtibit jangjênh prãmkumrêx. Ne ajte me krãptĩ nhípôkri kute memã amibên nhym me kute memã rũnh jarênh ne kute memã kum, “Bênjadjwýr, djãm ga, djãm ga”? anhyrja. Ja ne me kum kĩnhkumrêx.

³⁹ Ne mebê idjaer bikprõnh djâkam nâr me krãptĩ àkuro krĩkam ne memã wan krĩ prãmkumrêx. Me kute amibên kadjy ne me me rũnh krĩ djâkam krĩ prãmkumrêx. Kwãrik wãnh gar me kudjwa kêt.

⁴⁰ Nãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mýjja kunĩ akĩ ne kam ajkwaobit Metĩndjwýnhmã kabên rũnh ne, ne kum kabên 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên. Be kati, me axwekumrêx. Kam gédja Metĩndjwýnh me kurãm memã pãnh rax jarên prĩne me kurãm meo ajkê. Nãm ã Jeju memã ane.

Me'õ 'uwtĩ kute õ pi'ók kaprĩ ngrĩre nhõr.

Ruk 21.1

⁴¹ Nhym kam me kwý itepato mõn bõx. Me kute amikutã Metĩndjwýnhmã pi'ók kaprĩ kwý nhõr kadjy ne me mõ. Nhym Jeju arým tẽn pi'ók kaprĩ nhõr djã kõnh nhým me omũnho nhý. Me õ nèkrêx rũnh krãptĩ ne me aben totokmã kam pi'ók kaprĩ rũnh ne kurê.

⁴² Nhym kam me'õ nija 'uwtĩ kubê mjên tyk nhym õ mýjja kêtja ngõnhponhreo pi'ók kaprĩo amãnhkrut ne kubyn o tẽn kam kumê. Ngõnhponhreja ne abenã rênhkam kubê pi'ók kaprĩ 'õ pydji, ngri:re.

⁴³ Nhym kam Jeju amiwýr kõt ba djwýnh ar ku'uw nhym ar 'ýr bõx. Nhym arkum,

—Ba ar amã arê, me'õ 'uwtĩ ja ne õ mýjja kêt ne tu me kurãm õ pi'ók kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwýnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'ók kaprĩ raxo tẽn kum kungã.

⁴⁴ Me ja ne me õ pi'ók kaprĩ kumex ne kam 'ã kâtãm ne kumex. Ne kam 'ã kâtãmja Metĩndjwýnhmã kungã. Nhym be, me'õ nija ne õ pi'ók kaprĩ kêtê, pi'ók kaprĩ ngrĩre ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mýjja byr ne krên ne tĩn kadjy Metĩndjwýnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nõr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kurãm pi'ók kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

13

Akubyn bõx kukãm mýjja apõx'ã ujarênh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhym kõt ba djwýnh'õ kum, —Ë, Ujarênh djwýnh ga, këntio me kute kikreti kwý nhípêxja pumũ. Kẽnmê kikre ã ti:re ane, ane.

² Nhym Jeju arým arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ĩ me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrãn kẽn aben nhiby ikwã kunĩ nhikô rê. Nhym kam kẽn'õ aben nhiby nõr kêtumrêx, ane.

³ Nhym kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhym Jeju arým amybým Metĩndjwýnh nhõ kikreti kõnh nhý. Nhym Pedrumê Xijagamê Djuãomê Ängre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ë, ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhýnh amex 'õkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bõx ne kikreti ngrãn ãm djã kapõ? Mýj gédja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma.

5 Nhyam kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apôxMã arkum 'ã ajarën arkum,

–Gora ar amijã ano tÿx gë me'õ ar amã 'ëx ne ar anoo biknor ne Metindjwÿnhbë ar ajo akëx kët.

6 Be, me krãpti dja i aben totokmã me'ÿr bôx ne arÿm amijo 'ëx. Amijo 'ëx ne arÿm amijã imë. Amijã imën arÿm memã kum, “Me anhõ Bënjadjwÿrbë kumkati kadÿj ne Metindjwÿnh ijano ba tën bôx. Ba ibë Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãpti noo aknon Metindjwÿnhbë meo akëx.

7 Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarënh ma. Kwãrik wãnh kam ar atin prãm kët. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarë gar arÿm ama. Ja kumrëx gëdja me ã o anhÿro tã. Kraxje kute inomã mënh kët, kute 'ÿr o tëm rã'ã.

8 Nã, apÿnh me ba djari gëdja me abenwÿr prõt ne aben nhimexo ba. Nhyam apÿnh bënjadjwÿr rÿnh nhõ me dja me abeno kurë djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djari gëdja kam pyka tertë: ne. Nhyam prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra aja pumü. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mō:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

9 Be, ar ga dja gar ajaxwe kët kadÿj amijãno dja. Dja me apÿnh me rÿnhmã ar akangan me bikprõnh djakam ar atitik ne. Ar aje ijã adjujarënh ar abakam dja me apÿnh me bënjadjwÿr rÿnhmë me bënjadjwÿr kry'ÿr ar ajo mō. Ar ajo mō gar me kabem aku'ë. Memã ijã adjujarënh nhyam me kute mar kadÿj me kabem aku'ë.

10 Nhyam be, me kute amim imar dja me apÿnh me ba djã kunikõt ijã ujarënh ny jarënh kumrëx.

11 Dja me ar ajo rôrök ne kute memã ar akukjër kadÿj me rÿnhmã ar akanga. Kwãrik wãnh gar kam amikukãm akabën 'õ'ã karõ kët ne kwãrik wãnh amikukãm anhõkre kadjwÿnhbë amim, “Je tō mÿj gëdja ba aminëje memã ikabën ja on”? anhÿr kët. Be, me kute memã ar akukjër majmã dja Metindjwÿnh Karõ ta ar amã ar akabën mex jarë gar aman arÿm memã arë. Kute ar amã ar akabën jarënh ja dja gar memã arë. Djãm ar ga dja gar memã akabën jarë got? Kati. Karõ ta dja memã kabën jarë.

12 Nhyam mÿjja kunÿ pyka kõt amingrãnh kadÿj dja me kute abeno õbikwa djwÿnh abenmã àkrë. Me rÿnh kute me par kadÿj dja me memã kamy kanga. Dja bãm memã kra kanga. Dja kra kum nã nãr bãm kurën me rÿnhmã ar kanga. Me rÿnh kute ar par kadÿj ar kanga.

13 Ikõt ar abikamënhkam dja me kunÿ kum ar akurë. Ne te kum ar akurë gar ijã adjukanga kët ne amã ikÿnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytã. Dja me kunÿ kute aminhinomã amimënh nhõ akati bôx gar amã ikÿnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytã. Nãm ã Jeju arkum ane.

14 Ne kam ajte arkum,

–Be, ar aje ajbir imã, “Ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarë”, anhÿrja ba ar amã arë gar ama. Dja mÿjja amingrãnh 'ÿr nhyam kam arÿm mÿjja punutija dja. Metindjwÿnh nhõ kikretikam dja. Djãm mÿjja punuti Metindjwÿnh nhõ kikretikam àmkam mex got? Dja kam dja gar arÿm omü. Mÿjja punuti djõ'ã dja me mÿjja kunÿo ajkën kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrëbë: 'ã ajarë. Metindjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarë. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarën 'ã pi'ök no'ök. Dja gar pi'ök no'ökwã pumün kam mÿjja

punuti pumûn kam kôt ama. Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prôt ne.

¹⁵ Gêdja me'õ kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãmã nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gé purkam ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh kute kubêkà jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amû prôt.

¹⁷ Watî:re, akati wãkam me tujarômê me kra karã dja me tokry:. Me mÿjja punuti pymaje prôt ne kam arÿm tokry:.

¹⁸ Dja gar Metîndjwÿnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêtãm.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tēn mÿjja kunîmo krax djã'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar me maro tē. Dja gar me tokry tûm maro tē:n amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumû. Be, amrê mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokryo katãt me tokry tûm wã kunî jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mÿjja punuti'ã me tokryja tēp kêtikumrêx.

²⁰ Metîndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿ ngri kêt nhym me'õ ren tîn kêtikumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amim õ me ja'ã karõ ne kute amijo me utãrja kadjy dja arÿm 'ã akati wã kwÿ ngri.

²¹ Godja me'õ 'êx ne ar amã, "Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me õ Bēnjadjwÿrbê kumkati mē nhym jakam arÿm memã nhÿ", anhÿr jabej. Nãr me'õ ajte 'êx ne ar amã, "Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me õ Bēnjadjwÿrbê kumkati mē nhym jakam arÿm memã nhÿ", anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati, kwãrik wãnh amim me ja mar kêt.

²² Be, apÿnh me ta kute amijo Kritu pyrãk dja me amijo amirît ne. Nhym amû me jadjwÿ amijo amirît ne 'êx ne memã kum, "Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amã idjujarēnh iba", anhÿro ba. Dja me me aērbê mÿjja pumûnh kêt kwÿ nhipêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ã abenmã kum, "Mrãmri ne djãm Metîndjwÿnh kukwakam me kabēnkumrêx", anhÿr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej. Metîndjwÿnh kute amrêbê amijo me utãrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhî no tÿxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej.

²³ Be, ar ga dja gar amijã ano tÿx ne. Ba ne ba mÿjja apôx kêttri kukãm ar amã arê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhym me tokryo ku'êwã'ã akati apêxkam dja mÿjja rûnh apôx.

"Nhym myt amijo akamãt kô tyk nhym mytyrwÿ irã kêt.

²⁵ Nhym kanhêti kãjkwa kurûm rôrök nhym kãjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amingrêk ne."

²⁶ Ba kam ije amijo inhî dja ba arÿm prîne itÿ:x ne prîne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrãkôt bôx nhym me kunî: arÿm ibôxkôt ipumû.

²⁷ Ba kam ikadjy mrãnh djwÿnh jano nhym me arÿm inhô me ja o atom. Ije amijo me utãrja kunîo atom. Dja me kwÿ kãjkwa krax'ãm mōn meo atomo mō. Nhym me kwÿ kãjkwa 'ênhôt'ãm mōn meo atomo mō. Nhym me kwÿ aktã kãjkwa nhirê'ãm mōn meo atomo mō. Dja me apÿnh pyka kunîkôt inhô me ja kunî:o atom. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djã nhô akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mÿjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Dja pidjô pakã nokã tukam 'õ

nhingrã kadjy arým ingrã apôx gar kam arým amexmä kamnhîx nhym kam arým amex.

²⁹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apôx mör ane gar kam arým ijabej rîr ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djã arým 'ÿr. 'ÿr dja mýjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrã. Nhym be, ibôx kutã gêdja mýjja pymatija apôx mō.

³⁰ Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Me akamingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêtiri mýjja ja kunî apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê.

³¹ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa ï apêx. Nhym be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mýjja jarênh ja kunî apôx nhym me omũ, ane.

Me kute bôx djã nhô myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

–Be, ba akubyn ibôx djã nhô akati nâr myt djãm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtumrêx. Kâjkwakam kadjy mrãnh djwýnhdjwý kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar.

³³ Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Mýkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djã'ã myt mar kêtum.

³⁴ Ar aje akubyn ibôx djãkam myt mar kêt kute ô kikre djwýnh nhô àpênh pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Be, ô kikre djwýnh ne arým kurúm anhÿr bê tẽmmã. Ne kam ô àpênhmã kikre'ã karõn arkum apÿnh àpênh djã'ã karõ. Ne kre nêje ku'ê djwýnhmã kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arým mã tẽ.

³⁵ Kam dja gar gadjwý arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ô kikre djwýnh pyrãk. Ar aje ibôx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nâr akamãt kô ipôkri ibôx jabej nâr ôkrên'ãnh kârkam ibôx jabej nâr kryrãm ibôx jabej.

³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bôx gar ajmã nê.

³⁷ Ar amã ne ba arým ibôx djã'ã karõ. Jakam ne ba me kunîmã 'ã karõ. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mýjja apôx'ã arkum ane.

14

Me'ô nire kute Jeju nhimõkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metîndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akati nêje arým akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunî amex kunîkôt aben pydji. Amrêbê: Metîndjwýnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh nhym me kute aben kajmã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwý ne me kute djwýponhreibit kur. Metîndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê arým abenmã kum,

–Mýj godja gwaj baje me krãptî kãxã Jejuo batÿm ne bĩnmã on? ane.

² Ne ajte abenmã kum,

–Kwãrîk wãnh gwaj me kute aben pydji djã nhô akatikam o batÿm kêt. Gwaj ren o ane nhym me krãptî ren o ngyrk ne ren kangao kumex, ane. Metîndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akatikam me krãptî bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krî ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'ô ï kajêkam tê arým mex. Idjibê ne Ximão. Ûrkwãkam ne Jeju ô kwý krêno nhÿ. Ô kwý krêno nhÿ: nhym me'ô ni arým 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Nãm 'ÿr kên jakareo ngõnh

byno tē. Ngônham ne me kudjy djâ kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nâm me prîne ipêx mex nhym pânĥ raxkumrêx. Nâm o tēn o bôx ne 'â kutan arÿm Jeju nhimôkkam kapî.

⁴ Nhym bu'ã me ku'ê kwÿ kôt nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mÿkam ne arÿm me kudjy djâo ajkê?

⁵ Gwaj ren pi'ók kaprî kadjy ren memã kungã ne ren pânĥ pi'ók kaprî rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pânĥo denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ók kaprî rax byn ren me ô mÿjja kêt mã kungrà. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

⁶ Nâm ar anen nijamã akij. Nhym Jeju arÿm tu ar kabên man arkum,

—Kwârîk wânĥ rã'ã. Mÿkam ne gar kum kaprî jadjà? Djâm kute ijã kapînkam punu got? Kati, mexkumrêx.

⁷ Be, akati kunîkôt ne ar abu'ã me ô mÿjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mÿjja nhôr prâm tu memã angã. Nhym djâm arek gwaj baro'ã ar baba rã'amã? Ba ar amã arê gar ama.

⁸ Dja ba ty nhym me arÿm ijadjà. Me kute ijadjarmã ne nija kuma. Kuman arÿm kum ikaprîn ijã me kudjy djâ kapî. Nâm te kute mÿjja mexo kute imex pyrâk ne kute imã ôrmân arÿm tu ijã me kudjy djâ kapî.

⁹ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kâj bê pyka kunîkôt mã memã ijã ujarênh ny jarênh mã nijadjwÿ 'ã ajarê. Kute ijã me kudjy djâ kapîn'ã ajarê. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrâmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nâm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhym kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwÿnhbê 12 'ô ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr ar'ÿr tē. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tē.

¹¹ Ar'ÿr tēn ar'ÿr bôx ne arkum,

—Arÿm ba ije ar amã Jeju kangamã. Nâm ã arkum ane nhym ar kuman arÿm kînhkumrêx ne. Ne arÿm kum kabên jarênh māmđjin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arÿm amã pânĥ pi'ók kaprî ngã, ane. Nhym kam amim,

—Mÿj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nâm ã Djuda amim anhÿro ba.

Ar kute ro'ã ô kwÿ krêno ino rer

Mat 26.17; Ruk 22.7

¹² Nhym kam mebê idjaer kukràdjâkôt me kute djwÿponhbit kur nhô akati arÿm kutewa. Kam ne me apÿnh ûrkwâkam Metîndjwÿnhmã mrykî'átomtî pan kuku. Amrêbê: Metîndjwÿnh me irôbê mrânĥja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhym kôt ba djwÿnh ar Jejumã kum,

—Metîndjwÿnh me irôbê mrânĥ nhô akatikam gwaj banhô kwÿ krên kadjy jãm dja bar tēn ar akutêp gwaj banhô kwÿ krên djâ jadjwÿr mex? ane.

¹³ Nhym arÿm kôt ba djwÿnh amânĥkrutmã 'ã karôn arkum,

—Dja gar krîraxkam tē. Nhym arÿm me'ô ngyo ngônĥkam ngô mÿn o tē gar omû.

¹⁴ Nhym arÿm kikremã wadjã gar kôt tēn wadjã. Wadjàn ô kikre djwÿnhmã kum, “Ujarênh djwÿnh ne amã kabên ne amã, 'Bamê ikôt ba djwÿnhmê ne bar inhô kwÿ krênmã. Nâr kadjy inhô kumoka'é? Aje me bôx nymã kumoka'é jarênhja, nâr? Dja bar Metîndjwÿnh me irôbê mrânĥ nhô akati mar kadjy mrykî'átomtî krê.' Nâm ã Bēnjadjwÿr amã ane”, ane. Be, dja gar ã ô kikre djwÿnhmã ane.

15 Nhyam kam kôjrûm kumoka'ê jabatàn'h'yr ar ajo tèn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mÿjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhõ kwÿ krèn djã jadjwÿr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

16 Nhyam kam kôt ba djwÿnh 'yr tẽ. Ne Jeju kute arkum kabèn kôt arÿm mÿjja kunimã katon arÿm kam mrykĩ'atomti gan õ kwÿ krèn djã jadjwÿr mex.

17 Nhyam arÿm ar'ã para nhyam Jejumê Ar kubê 12 ro'ã kikke'yr tèn 'yr bõx.

18 Ne kam arÿm nhÿ. Akuro nhÿ nhyam kam Jeju arkum,

—Ar ajõ ikôt adjàkuro anhÿrja dja ga ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arènhkumrêx, ane.

19 Nhyam kam ar arÿm kaprîren apÿnh ar ã djãri aben totokmã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

20 Nhyam arÿm arkum,

—Be, ar abê 12ja 'õ, aje ikôt ngõnhkrätikam mry kangômã djwÿ jadjãro anhÿrja'õ dja ga memã ikanga.

21 Be, ba ije amijo inhĩ ne amrêbê me bakukãmãre ijã Metĩndjwÿnh kabèn no'õk nhyam pi'õkkam me kute ijo anhÿrmã arènh kôt ne me arÿm jakam ar ã ijo anhÿro ba. Nhyam be, kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhja dja ã kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watîre. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

22 Nhyam ar àkuro nhÿ: nhyam Jeju arÿm djwÿ'õ byn kam o Metĩndjwÿnhmã mextire jarê. Kum mextire jarèn arÿm kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhĩ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhĩ ne ja. Ar abyn krê, ane.

23 Ne kam ngõnhkräkam pidjõ kangôjadjwÿ byn kam o Metĩndjwÿnhmã mextire jarèn arkum kungã. Nhyam ar kunĩ o ikõ.

24 Nhyam kam amikamrõ'ã pidjõ kangô jakren arkum,

—Ikamrõ ne ja. Me krãptĩ kadjy dja ikamrõ prõt. Metĩndjwÿnh ne arÿm ikamrõ prõt'ã memã kabèn ny jarènh mãmджи, ane.*

25 Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjõ kangõo ikõmo krã'yr ne ja. Metĩndjwÿnh kute amim õ me ja kunĩ pytãr ne kute meo bakambit dja ba pidjõ kangõ nyo ikõ. Mrãmri ne ba ar amã arènhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

26 Nhyam kam ar ngre. Ngre arÿm o ino re. Ngre ro ino ren arÿm amũ krãnhbê Oriwêre'yr mõ.

*Pedru 'êx kukãm kute kum arènh.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

27 'Ýr mõ: nhyam Jeju arkum,

—Be, akamãtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprõt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprõt ne ar abimãnh'ã ajarê. Metĩndjwÿnh kukwakam ne me ar ajã ajarèn memã kum,

“Be, dja ba mrykĩ'atomtio ba djwÿnh titik nhyam mry umaje prõt ne ajmã.”

Nãm me ã ar ajã ujarènho anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Be, akamãtja tãmkam dja gar me umaje aprõt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarènh kôt dja gar aprõt ne ajmã.

28 Nhyam kam me arÿm ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tẽ, ane.

* 14:24 Mrãmri ne Jeju kamrõ prõt nhyam Metĩndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrõ prõt. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon mekam ingryk kêt ne.” Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane.

²⁹ Nhyim Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prõt ne bimành jabej ba dja ba arkôt iprõt ne imàt kêt ne, ane.

³⁰ Nhyim Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprõt. Ba amã arẽ ga ama. Akamåtja tãmkam òkrèn'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji, nhyim arÿm kã. Ga kam ajte amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije me'õwã pumũnh kêtukumrêx”, ane. Nhyim ajte kã. Dja ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³¹ Nhyim Pedru kàj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije amijã maje ijêx prãm kêtukumrêx, ane. Nhyim kam ar kunĩ ã kum ane.

Pidjòkòkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³² Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjòkòbê Djexema'ÿr bõx. Nhyim kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba 'ÿr Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane.

³³ Ne kam Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro mō. Ne kam madja kreti:n arÿm kaprĩ rax ne.

³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprĩ:re. Arÿm ikaprĩ kute ibĩn 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barĩto nhÿ, ane.

³⁵ Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne ja ne tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Kute tokry, kaprĩbê utar prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ÿr bõx kêt jabej kum amijo a'uw.

³⁶ Ne kum,

—Djũnwã, djãm abê mÿjja'õ bipdjur? Kati. Aje mÿjja kunĩ nhípêx mar. Itokry, ikaprĩjabê ipytã. Nãr kon, kwãrik wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kãjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêjtja'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bõx. Nhyim arek ar òto ikwã. Nhyim Pedrumã kum,

—Je, Ximão, djã nã gãm arek anhõto nõ? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhõto nõ, ane.

³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

—Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te axwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhõkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabênja kĩnh. Nhyim be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhõtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kute òbê kum kabên jarênhja kôt ajte kum tãm jarê.

⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bõx. Nhyim ar nokã bã mex ne. Ajte arek òto ikwã. Rerek mex ne arek òto ikwã nhyim ar tok nhyim ar te kute kum kabênmã umaro nhÿ.

⁴¹ Nhyim kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ÿr akêx ne ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx. Ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhõto anhikwã rã'ãã, akòkam kòto anhĩkwã? Aj, arÿm itokry djã iwÿr bõx 'ÿr. Ota, arÿm kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩja ne kute memã ikangamã.

⁴² Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ÿr. Ota, arÿm kute memã ikanga djwÿnh bõx, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Djur 18.3

43 Ne kute arkum anhyro am rã'ã nhyim Djuda arÿm 'ÿr bôx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nãm 'ÿr bôx nhyim me krãpti me:x ne kôt môn 'ÿr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jamÿn kadjyo môn o bôx. Me rÿnh ne me me ano. Me kadjyo Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê ne me me ano nhyim me 'ÿr bôx.

44 Me 'ÿr môr kêtri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djudaja memã kum, —Be, ije me'ô nhine kaôrkôt dja ga me omÿn arÿm o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm Djuda arÿm ã memã ane.

45 Ne kam 'ÿr tÿn 'ÿr bôx ne kum, “Ujarênh djwÿnh”, anen arÿm ine kaô.

46 Nhyim kam me arÿm 'ÿr môn 'ÿr bôx ne o tÿm ne arÿm pa 'amÿ.

47 Nhyim me kadjyo Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr raxja nhô àpênh mekôt tÿ. Nhyim bu'ã me ku'êja 'ô ne arÿm ô kãxdjwa kajgo kaban o me'ôjamã akabên amak ta, bÿnjadjwÿr nhô àpênhja jamak ta.

48 Nhyim kam Jeju me krãptijamã kum,

—Je djãm idjàkÿnhÿ ne ga me aje ijo atÿm kadjyo iwÿr anhô kômê anhô kãxdjwa kajgomêo mô? Myt kunikôt ne ba ar Metÿndjwÿnh nhô kikretikam ikrÿ, ar memã idjujarênh o ikrÿ ga me kam kam ijo atÿm kêt ne.

49 Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atÿm'ã ajarê arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me arÿm aben djô'ã arênh o mô. Arênh o môr tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Tÿ:mrãm me bakamingrãnyrekam arÿm iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me arÿm jakam ã ijo atÿmo ane. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

50 Nhyim kam kôt ba djwÿnh kunÿ mã amijã maje prôt ne.

51 Me'ô abatãnh ny ne kute kubêkã pydjio amikupuja Jeju kôt tÿ. Rinhuo ne kubêkã. Nhyim me kwÿ adjwÿnhdjwÿo tÿm ne kubê kubêkã 'amÿnh tÿx.

52 Nhyim arÿm amikaban amikôt kubêkãmã iren tu kajgo mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Djur 18.12

53 Nhyim me arÿm Jejuo mô. Me kadjyo Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax'ÿr ne me o mô. Nhyim arÿm me rÿnh kunÿ abeno akuprô. Me kadjyo Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me arÿm akuprô. Nhyim me Jejuo môn o bôx ne arÿm me rÿnh kabem kudja.

54 Nhyim be, Pedru ne Jeju kôt tÿ, nÿjar kum kre rax ne tÿ. Nhyim me kadjyo Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax nhô kikre nhipôkri kÿnh ngrire nhyim Pedru arÿm Jejukôt wadjã. Ne arÿm bÿnjadjwÿr nhô krãkamngônhmê ro'ã ànhÿnh o nhÿ.

55 Nãm me me'ÿr Jejuo bôx nhyim kam me rÿnh arÿm me 'èxnhÿ jabej. Me kadjyo Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê me rÿnh kunÿ ne me me 'èxnhÿ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'èx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omÿ. Nãm ã ane ba omÿ, ane. Dja me ane nhyim me arÿm me kabên man arÿm we axwe'ô pãnh kubÿ. Kadjyo ne me me 'èxnhÿ jabej. Ne te abejo dja. Me'ô ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabênja ne me te abejo dja:.

56 Nhyim me 'èxnhÿ krãpti ne me kãmã ku'ên arÿk aben kupa'ãbit axwe jarênh o kumex.

⁵⁷ Nhyam kam me'ô ar ja arÿm kàjmã djan 'êx ne 'ã kabên jarên memã kum,

⁵⁸ –Tãmwã ne memã kum, “Be, me kute ikrao Metîndjwÿnh nhô kikreti nhîpêxja dja ba kungrã. Ne kam Metîndjwÿnh nhô kikreti 'ôdjwÿ nhîpêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'ô dja ba ipêx. Nhyam ije ipêxo idjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêtbit apêx ba ipêx pa.” Nãm ã Jeju memã ane bar arÿm kuma, ane.

⁵⁹ Ne kam ar jadjwÿ kute memã arênhkam axikôt Jeju'ã kabên jarênh kêt ne arîk aben kupa'ãbit arê.

⁶⁰ Nhyam kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr raxja arÿm kàjmã djan me ipôkri djan Jeju kukijn kum,

–Ga, ar kabênja ma. Djãm aje aminêje akabên'ô jarênh prãm kêtumrêx? On imã amikôt amijarê, ane.

⁶¹ Nhyam tu anhikrê.

Nhyam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax ajte kukijn kum,

–Djãm abê me babê idjaer nhô Bënjadjwÿrbê kumkati, nêñ? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metîndjwÿnh Kra? ane.

⁶² Nhyam Jeju kum,

–Kôt ne ga imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Gêdja ba ï Metîndjwÿnh pymati djubôk'ãnh nhÿ. Ba ije amijo inhÿ gêdja ba ubôk'ãnh nhÿ. Ibënjadjwÿr raxkam ubôk'ãnh nhÿ gar ipumû. Ne kam ajte kakrãkôt amrê kãjkwa kurûm itêmkôt ipumû, ane.

⁶³ Nhyam kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax kute memã amingryko amirît kadjy arÿm amibê kã kadjô. Amibê kã kadjôn arÿm memã kum,

–Ë, arÿm ne Metîndjwÿnh japrÿ. E kum kwãrîk wãnh gwaj ijukri me'ô kute axwe kôt omûnhja jabej kêt.

⁶⁴ Gwaj bakunÿ ne gwaj arÿm kute Metîndjwÿnh japrÿja ma. Ta ne amijo Metîndjwÿnh rax pytàn arÿm o aprÿ gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metîndjwÿnh djubôk'ãnh inhÿrkôt dja gar ipumû”, anhÿrkôt ne gwaj arÿm kuma. Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nê? ane.

Nhyam me kupãhntã 'ã kum,

–Gê me on kubÿ. Gê me on kubÿ, ane.

⁶⁵ Nhyam kam me kwÿ nokre kutôn rîtbê nokre'ã pron ajte nokrebê tak ne. Ne kute takmê ro'ã kum,

–Nhyam ne akurwa? Goja me'ô pumûn imã arê, ane. Nhyam krãkamngôn arÿm 'ã akuprôn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhyam wãnh Pedru kikreti parbê ànhûnho nhÿ. Ànhûnho nhÿ: nhyam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax nhô àpênh nija arÿm 'ÿr bôx.

⁶⁷ Ne omûn prîne omûnh mex ne kum,

–Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Krîraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyam aminêje 'êx ne kum,

–Kati, ije akabênwã mar kêtumrêx, ane. Ne kam tèn kre tã dja nhyam kôt arÿm ôkrên'ãnh kã.

⁶⁹ Nhyam bënjadjwÿr nhô àpênh nija ajte omûn bu'ã me ku'êmã kum,

–Tãmwãdjwÿ ne kôt ar ba, ane.

⁷⁰ Nhyṃ ajte aminêje 'êx ne kum, "Kati", ane. Nhyṃ kâjbê 'âtũm nhyṃ bu'ã me ku'êja kum,

—Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kôt akabênja ma. Bar kôt aman arým amã ikato, ane.

⁷¹ Nhyṃ memã kum,

—Kati. Mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtikumrêx. Aje me'õ jarênhwã ije omũnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhÿr kêtã amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metũndjwÿnh pãnh ijo akno. Ta ne arým ijêxnhĩ kêtikôt ima, ane.

⁷² Nãm ane nhyṃ totokbê ajte õkrên'ãnh kã. Nhyṃ kam Pedru akubyn amijo tẽn amrêbê Jeju kute kum kabên jarênhja ma. Kute kum,

—Õkrên'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji nhyṃ arým kã. Ga kam amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, "Kati, ije tãmwã pumũnh kêt", ane nhyṃ ajte kã, anhÿrja ne arým kuma. Nãm maro dja nhyṃ arým rerekre 'ÿr bõx. Rerekre 'ÿr bõx nhyṃ arým mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyṃ kam me'ã akati, kryrãm nhyṃ apÿnh me rũnh djari akuprõn arým aben kabên ma. Me kadjy Metũndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmê mebêngêtmê Môjdê kukràdjã mar djwÿnhmê me rũnh kunimê ne me Jejuo aben ma. Ne kam arým uwpren Piratu'ÿr o mõn 'ÿr o bõx. 'ÿr o bõx ne kum kanga.

² Nhyṃ kam Piratu arým kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax? ane.

Nhyṃ kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

³ Nhyṃ kam me kadjy Metũndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr ar arĩk Jeju'ã axwe krãptĩ janhõ.

⁴ Nhyṃ tu anhikrê. Nhyṃ Piratu kum,

—Ë ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabên'õ jarênh kêtikumrêx? ane.

⁵ Nhyṃ kum kabên 'õ jarênh kêtikumrêx. Nhyṃ Piratu te kute marmã kam no tyn nhÿ.

⁶ Be, me irõbê mrãnh nhõ akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arým aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metũndjwÿnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunikôt ne bẽnjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djã kurũm mebê ijê pÿnh ne meo põx nhyṃ me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wÿrja ne me kĩnh kadjy bõm kumê.

⁷ Ajbir me'õbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêttri ne me jakôt me bẽnjadjwÿr'ÿr prõt ne me kwÿ pa. Nhyṃ kam me arým kubê ijê.

⁸ Nãm Piratu Jeju kukjêro dja: nhyṃ kam me krãptĩ: arým kãj bê Piratumã me'õbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijêwã'õ kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhyṃ arým Jeju'ã memã kum,

—Me abê idjaer, we me anhõ bẽnjadjwÿr rax ne ja djãm ije me amã kum inhírmã? ane.

10 Be, Piratu kute memã ja jarënh kêtiri ne arým me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr ma. Nãm ar'ã amim,

–Jeju'ã me krãptíkam ne me rúnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermã ã me krãptímã ane.

11 Nãm 'ã memã kum,

–Djãm ije me anhõ bënjadjwýrmã inhirermã? ane. Nhyim me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr ar memã kum,

–Kwãrîk wãnh me amã Jeju kính kêt. Dja ga me kum Baraba jarë gê kaba, ane. Nhyim me kâtãm krãptí Piratumã kum,

–Kwãrîk wãnh Jejumã anhirer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

12 Nhyim kam Piratu memã kum,

–Be, ga me abê idjaer, aje tãmwãmã anhõ bënjadjwýr rax jarënhja mýj dja ba kam on? ane.

13 Nhyim me kàj bê kum, “Píte'y'ã anhõ”, ane.

14 Nhyim Piratu memã kum,

–Mýkam? Mýj ne ajmã o ne ba ije píte'y'ã nhõrmã? ane.

Nhyim me kàj bê kum,

–Píte'y'ã anhõ. Píte'y'ã anhõ, ane.

15 Nhyim kam me kínhmã Piratu Baraba kaba nhyim arým arek ar mekôt ba. Nhyim kam Piratu krãkamngônhamã Jeju jarë. Me kute kaprêprêk kadjy memã arë. Nhyim me arým mrykã punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyim Piratu arým memã kangan memã arë. Me kute píte'y'ã nhõr kadjy memã arë.

Krãkamngôn kute 'ã bẽno bikënh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

16 Nhyim kam me krãkamngôn amũ bënjadjwýr nhõ kikretimã Jejuo mõn o wadjã. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o mõn o wadjã. Ne kam me krãkamngôn kâtãm kuní jadjwý o akprõ nhyim me kuní arým 'ã aben pydji.

17 Me kute 'ã bẽno bikënh kadjy ne me 'ã akuprõ. Ne kam inõkã ryti kamrêkja byn arým Jejumã adjã. Ne mrynhõ kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arík bënjadjwýr rax krãdjê'ã mrynhí jakren ikãx ne arým kum kutu.

18 Ne kum kabẽno kute me rúnhmã me kabën pyrãk ne kum,

–Ga we abê mebê idjaer nhõ bënjadjwýr rax, gora kribêm atín 'iry, anhýrkôt

19 po'eo krã môn kutón parbê kônkrão krí. Nãm me parbê kônkrão krío kute me bënjadjwýr rúnh parbê kônkrão kríja pyrãk.

20 Ne kam arým 'ã bẽno ajkën inomã kumên arým kubê inõkã ryti kamrêkja kaban akubyn kum õ kubekã djwýnhja jadjã. Ne kam kute píte'y'ã nhõrmã o katon o mõ.

Me kute píte'ykam nhõr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

21 Nhyim me'õbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'õ. Kute Arexãrimẽ Rupu ar ir. Arwã kurúm ne tẽn bit me'ãnh tẽmmã. Nhyim me krãkamngôn arým Jeju nhõ píte'y'ã kum ãpnënh týx. Kum 'ã ãpnënh týx nhyim arým kadjy kumýn o mõ.

22 Nãm me krãnhrebê Gogota'ýr Jejuo mõn 'ýr o bõx. Me bakabënkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarë.

23 Nhyim kam me pidjõ kangõkam pídjýbê mirao akàn Jejumã kungã nhyim arým kanga.

24 Nhyam kam me pîte'y'ã kunhõ nhyam wajêt. Nhyam kam me apÿnh kute õ kubêkà jamÿnh kadjy kën kryre rë. Me kute ari kën rënhkõt ne me amijo kubêkà pytä.

25 Arÿm kàjmã myt nhÿrkam. 9 orakam ne me pîte'y'ã kunhõ.

26 Ne kam 'ã pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne me memã kum,

—Mejú idjaer nhõ bënjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunÿ kute omÿnh kadjy ne me Jeju nhimòkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pîte'y'ã jëtja pumÿnh ne kute mar kadjy ne me pi'òk no'òk ne imòkri kunhõ.

27 Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê pîte'y'ã ar kunhõ. Nhyam arÿm ar wajêt. Jeju òkredjàkõt wajêt nhyam aktã ar axweja ijën wajêt.

28 Amrêbê: ne me bakukãmãre'õ memã ja jarën 'ã pi'òk no'òk ne. Nãm memã kum,
“Dja me 'ã abenmã kum, 'Nãm me o axwen me axwemë ro'ã kubÿ, anhÿro dja.”

Nãm ã pi'òkkam memã ane. Nhyam kam me aben djõ'ã arë. Arënhõ mör tãmtã tũ:mrãm arÿm 'ÿr o bõx. Me bakukãmãre kute memã arënh kõt ne me arÿm ar axwejamë ro'ã ar anhòrkumrëx nhyam me arÿm 'ã arënhkumrëx.

29 Nhyam me 'ãnh mörja nokã nhàn kum kabën punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwÿnh nhõ kikreti ngrànñ ne akubyn ipëxmã. Nhyam aje ipëxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjékët we aje ipëx parmã.

30 Goja amiptàn pîte'y kurÿm rwÿ, ane.

31 Nhyam kam me rÿnh arík 'ã bëno ajkë. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmë Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmë ne me arík 'ã bëno ajkën abenmã kum,

—Amübit ne me utã. Ne kam te kute amiptar prãmje.

32 Goja gë mrãmri kubê Kritukumrëx jabej goja mrãmri kubê mebé idjaer nhõ Bënjadjwÿrbê kumkatikumrëx jabej on pîte'y kurÿm rwÿ. Gwaj goja kõt omÿn arÿm tu anim markumrëx. Nãm me rÿnh ã abenmã ane. Nhyam ar aktã pîte'y'ã jëtjadjwÿ Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

33 Nhyam arÿm kàjkwa nhipòkri myt nhÿ. Nhyam kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunìkõt me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyam 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte myt no pôt ne. Arÿm ajte myt kato.

34 Kato nhyam mebé idjaer kabënkam Jeju kãj bê kabën ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabën kam kum,

—Inhõ Metĩndjwÿ:nh, inhõ Metĩndjwÿ:nh, mÿkam ne ga arÿm ikanga? ane.

35 Nhyam parbé me ku'êja kabën man arík abenmã kum, “Ë, Erijmã ne kabën”, ane.

36 Nhyam kam me'õ prõt ne ngõnh puror põnh djã jakritaja byn pidjõ kangõ kadjamã adjã. Nhyam kam kangõ ipu nhyam pĩ nhidjamã adjàn kàjmã kum kungã, kute kaõr kadjy. Nhyam me'õ ar kum,

—Adjÿm, gë goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bõx ne goja o rwÿk jabej, ane.

37 Nhyam kam Jeju kãj bê kabën ne ate ty.

38 Be, nhyam kam arÿm Metĩndjwÿnh nhõ kikreti kadjwÿnhbê kubêkãtija ta amikadjõ. Nãm nhõr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimë.

39 Nhyam krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bënjadjwÿr pîte'y parbé dja. Nhyam Jeju kãj bê kabën ne ty nhyam arÿm omÿ. Omÿn arÿm memã kum,

—Be, mrãmri ne me'ô jabê Metũndjwýnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ NhyM me niredjwý amybyM omũho dja. NhyM Marij Madarenamê Marij, kurũM Jôdjemê Xijagu ar apôxjamê Xirôwemê ne ar me ikô'ã dja.

⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamên o djuw mexo ba. NhyM ar ja bu'ã me nire krãptĩdjwý amybyM omũho dja. Jeju ajbir krĩraxbê Djeruxarê'yr tẽmkam ne me nireja kôt mõn bõx.

Arým adjãr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhyM kam amykyr mex ne. Amykyr mex nhyM me arým no katon ô mýjja kupêno kumex. Pi'ók rãrãr djwýnhãm ô mýjja kupêno kumex.

⁴³ NhyM Jôdje arým bõx. Krĩraxbê Armatêkam ne Jôdje abatãnh djã. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekôt rax nhyM me kum kĩnh. Nãm amiwýr Metũndjwýnh kamnhĩx ne. Metũndjwýnh bõx ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne amiwýr kamnhĩx ne. Jôdje kum Piratu pyma kêt ne 'yr tẽn 'yr bõx ne Jeju 'ã kuma.

⁴⁴ NhyM arým kam no tyn nhýn kum, “Je, djãm arým ne ty”? ane. Ne kam amiwýr krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr 'uw nhyM bõx. Bõx nhyM arým kukij ne kum, “Djãm arým ne ty”? ane.

⁴⁵ NhyM kum, “Nà”, ane. NhyM kam arým Jôdjemã Jeju jarê.

⁴⁶ NhyM kam rinhuo kubêkã 'õ byn 'yr o tẽ. 'Yr o tẽn 'yr o bõx. Ne kam arým pĩte'y kurũM Jejuo ruw. O ruw ne arým kubêkão kupun kam kẽnkre'yr o tẽ. Me kute kẽnkre kakrwýnhja'yr o tẽn kam arým kam adjã. Ne kam kẽnpoti ajkwa krekre'ã kudja.

⁴⁷ NhyM Marij Madarenamê Marij kurũM Jôdje katorja arým omũ.

16

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ NhyM kam pi'ók rãrãr, me tyk djã kêt djã nhõ akati apêx nhyM ar arým pi'ók kaprĩ pãnh me tyk nhõ pĩdjý kwý by. Marij Madarenamê Marij kurũM Xijagu katorjamê Xirôwemê ne ar kadjy pĩdjý kwý by. Kẽnkre'yr tẽn ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwý by.

² NhyM kry:rãm, pi'ók kamrêkkam, kraxje akati mex kêt kam ar kẽnkre'yr tẽ. Tẽ: nhyM arým myt kato nhyM ar arým o rãm ne ja.

³ O rãm ne jan arým abenmã kum,

—Mýj me'ô dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kẽnpoti dja? ane. Kẽn jabatãnhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rĩt ne omũ nhyM arým amijã kuta.

⁵ NhyM kam ar 'yr tẽn arým kẽnkemã wadjã. NhyM kadjy mrãnh djwýnh'õ kute me'ô jabatãnh ny pyrãk ne nhý. Nãm inõkã jaka ryti jadjãn nõr djã djubõk'ãnh nhý. NhyM ar wadjãn arým omũ. Ne te umaje.

⁶ NhyM arkum,

—Kwãrĩk wãnh ikam ar atĩn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatãnh ja me kute pĩte'y'ã nhõr ne bĩnja ne gar abej tẽ. Jakam arým nõr kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato. Gar nõr djã kaprýja pumũ.

⁷ Be, amũ ar tẽn kôt ba djwýnhmã arê. Ne arkôt Pedrumã arê. Ne arkum, “Arým ne ar akukãm pykabê Garrêja'yr tẽmmã. Dja gar kam tẽn arým omũ”,

ane. Dja gar ā arkum ane. Amrēbê kute ar amā arēnh kôt ba arým ar amā arē. Nām ā kadjy mrānh djwýnh ar niremā ane.

⁸ Nhyr ar katon mā kēnkre kurúm prôt ne. Te umaje tertetkam prôt ne. Tīn prām kam ne me'ômā kabēn kêt ne tē.

⁹ Be, akubyn tīnkam kryrām, pi'ók kamrēkkam ne Jeju Marij Madarena kumrēxmā amijo amirīt ne. Be, me karō punubê 7 ne Marijo ba nhyr Jeju amrēbê ano nhyr kum ire.

¹⁰ Nām Marijmā amijo amirīt nhyr arým kôt ba djwýnh'ýr tēn ar'ýr bôx. Nhyr ar kapri:ren mýro nhý. Nhyr arým ar'ýr bôx ne arkum 'ā ajarē.

¹¹ Nām arkum Jeju tīn jarēn kute omūnh'ā ajarē. Nhyr ar kuman arým abenmā kum, “Nām 'êx”, ane.

¹² Nhyr kam ajte ar jamā kute amijo amirītmā tē. Nām kôt ba djwýnh amānhkrut arwāmā tē. Tē nhyr arým atemā aminhipêx. Ne kam kute atemā me'ō pyrāk ne arkum amijo amirīt ne arkôt tē.

¹³ Nhyr kam ar akubyn Djeruxarē'ýr tē. Kôt ba djwýnh'ā kàtāmja'ýr tēn ar'ýr bôx ne arkum 'ā ajarē. Nhyr ar abenmā kum, “Kati, nām ar 'êx”, ane.

¹⁴ Nhyr kam ajte Ar kubê 11mā amijo amirīt. Ar ō kwý krēno nhý nhyr arkum amijo amirīt ne arkum bēn tỳx ne arkum,

—Nām ar akubyn itīnkôt ipumūn ar amā ijā ajarē gar ar'ā abenmā kum, “Nām ar 'êx”, ane. Tô mýkam ne gar tu amim imarkumrēx kêt? Djām ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Apýnh me ba djā kunīkôt dja gar mōn kàj bē me kunīmā ijā adjujarēnh ny jarēnho mō.

¹⁶ Dja me tu amim imarkumrēx nhyr me Metīndjwýnhmā ngômā me angij. Nhyr arým me utā. Nhyr be, me kute amim imar kêt dja Metīndjwýnh arým pānh me kanga.

¹⁷ Nhyr me kute tu amim ikamnhīxkumrēx dja me mýjja pumūnh kêt nhipêx. Me kute Metīndjwýnh raxmā kator kadjy ipêx. Ne me karō punu kute meo baja jano nhyr me karō memā ire. Dja me apýnh me bajtem kabēnkam kabēn.

¹⁸ Godja me kangā djàkrê by. Me kute mar kêt kam kangā djàkrê by nhyr arým ajmā meo kêt. Nār, te mýjja kanêo ikō nhyr ajmā meo kêt. Dja me me kanē krā'ā ikra jadjuw nhyr me arým à kêt ne, ane.

¹⁹ Bēnjadjwýr djwýnh Jeju memā ane nhyr Metīndjwýnh arým kàjkwamā amiwýr o wabi. Nhyr arým ra:x ne Metīndjwýnh djubôk'ānh nhý.

²⁰ Nhyr kam kôt ba djwýnh arým amū mōn pyka kunīkôt kàj bē memā 'ā ujarēnh mō. Nhyr Bēnjadjwýr djwýnh mā arkum tỳx jangij nhyr ar arým mýjja pumūnh kêt nhipêxo mō. Me kute ar'ā abenmā kum,

—Mrāmri ne djām ar Metīndjwýnh kôt kabēnkumrēx? anhyr kadjy ne ar mýjja pumūnh kêt nhipêxo mō.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Rukadjwý ne prïne Jeju'a ajarë. Rwýk krax kurúm ne 'ã ujarënh tën àbir'ãnh o ino re. Rukabê ne me kane djwýnh. NhyM Paur Jeju'a ujarënh kadjy apýnh me õ pyka djari'ýr mrã. NhyM Ruka kôt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakunî kadjy pi'ók no'ók ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'a pi'ók no'ók ne. Nãm prïne me kute Jeju'ã ujarënh kunîkôt kuman prïne kabin kam 'ã kum pi'ók no'ók ne. Adjwýnhdjwýmã pi'ókbê *Metîndjwýnh Karõ Kute Meo Baja*'ã kum pi'ók no'ók ne.

Ruka Teopiremã amijarë.

¹⁻⁴ Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'ók no'ók ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'ók no'ók ne. Me kunî ne me kum akînh ne amex jarë ba badjwý imã akînh ne wãm amã pi'ók no'ók ne.

Me krãptî ne me arým 'ã pi'ók no'ók ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'ók no'ók ne. Me kute kraxrúm noo Jeju pumûnh ne memã kabën'ã ujarënh, me tãm ne me me imã arë nhyM me amû me ijuk'ã 'ã pi'ók no'ók ne.

Ba kam badjwý inhõkre kadjwýnhbê,

–Be, mexkumrëx. Badjwý dja ba 'ã pi'ók no'ók nhyM kam mexkumrëx, ane.

Mrãmri ne ba me'ýr tẽ, me kute noo Jeju pumûnhja'ýr tẽ. Me'ýr tën prïne abej me kukij ne kam Jeju kraxrúm prïne mýjja kunî maro tën inomã kumën mar týx ne. Mar týx ne kam amã 'ã pi'ók no'ók ne. Dja ba prïne mýjja kraxrúm amã kôt 'ã idjujarënh tẽ, aje prïne marmã. Me kute õbê amã arënh ga aje katàt maro atëmmã ne ba badjwý mekôt amã 'ã pi'ók no'óko tẽ, aje omûnh ne aje amim,

–Mrãmri ne me katàt imã Jeju jarë, anhýr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'ók no'ók ne.

Djakarij krabê Djuão rwýkmã.

⁵ Be, ã, ije amã katàt Jeju'ã idjujarënh kadjy dja ba amã Djakarij kumrëx jarën kam ijukri amã Jeju jarë. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudëjakam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. NhyM Djakarij nhingêt kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam prõdjwý idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tãmdjwý 'õ. NhyM bep me õ bënjadjwýr nhidjibê ne Erodji ne memã nhý.

⁶ NhyM Djakarijmê prõ ar amë mrãnh katàt nhyM Metîndjwýnh arkam kînhkumrëx ne. Nãm ar prïne Metîndjwýnh kabënkôt amijo ba, Metîndjwýnh kute memã me katàt amijo ba'ã karõjakôt amijo ban kute 'õ kudjar kêtumrëx. ãm ar mexkumrëx.

⁷ NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjënmê ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arým kubëngê:tte.

⁸⁻⁹ Be, me kute me kadjy Metîndjwýnh mar ne me Metîndjwýnh nhõ kikretikam àpënh tẽ, apýnh me ingêt me kajmã'ã àpënh'ýr ngjënň djari ne me me kudjwa Metîndjwýnhmã àpënh tẽ. Nãm me ja kumrëx mytyrwý 'õkam 'ýr wadjàn kam apë:n kato. NhyM pãnh me ja ajte mytyrwý 'õkam 'ýr wadjàn kam kum apë:n kam kato. Nãm ã meo anhýro tẽ. NhyM kam mekbê Abij me ja pãnh 'ýr wadjàn Metîndjwýnhmã àpënh ba. NhyM Djakarij, kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhkam mekôt Metîndjwýnhmã àpënhõ ku'ê. NhyM me kute Metîndjwýnhmã kikre kudjý djã bõr kadjy kën mẽre à'ãk ne kurën kôt 'ýr

wangij nhym Djakarij kukràdjà jakôt ate Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjà, kute kikre kudjý djà bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ýr wadjà ne kum kubõ.

¹⁰ Nhym kute kum bõrkõt me kunĩ kikreti kabem Metĩndjwýnhmã kabẽno ku'è.

¹¹ Nhym Djakarij bõro dja nhym aèrbé Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikre kudjý djà bõr djà jakýxkõt 'ýr kato.

¹² Nhym omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma.

¹³ Nhym kam kum,

—Djakarij, kwãrĩk wãnh atĩn prãm kêt. Arým ne Metĩndjwýnh aje amijo adjã'wýr ma. Dja on aprõbé Ixabeu tujarõ gar amim akra my mý. Akra my mýn kam kum idji Djuão jarẽ.

¹⁴ Dja gar tu akĩ:nhkumrẽx ne. Nhym me krãptĩ ar akõt kĩnhkumrẽx, ar akra rwýkkam kĩnhkumrẽx.

¹⁵ Nhym Metĩndjwýnh kadjy godja akra rax ne kam kabẽn mexkumrẽx ne. Godja uba kangõ djãkrẽo kõm kêt, nãr atemã kadjwati kangõ* 'õo kõm kêt. Nhym Metĩndjwýnh Karõ raxo akra kadjwýnhbẽ nhýn ar o ba, nã tikkrekam jêt rã'ã dja Metĩndjwýnh Karõ mrãmri o ba.

¹⁶ Nhym mekbé idjaer krãptĩ dja me õ Bẽnjadjwýr Metĩndjwýnh 'ýr amijo akẽx, akra kabẽnkõt 'ýr amijo akẽx.

¹⁷ Nhym akra dja Bẽnjadjwýr kukãm tẽ, kute memã bõx djã'ã ujarẽnh nhym me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. Nhym Metĩndjwýnh Karõ dja mrãmri o ba nhym uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwýnh Karõ kute Erijo ba nhym umaja pyrãk. Dja akra memã arẽ nhym me nãmẽ me bãm akubyn kum kra jabẽ. Nhym ate ajte memã arẽ nhym me amakkre kêtja dja me akubyn katãt mrãn arým ajte kabẽn mexkumrẽx. Dja akra ã memã ane nhym me arým Metĩndjwýnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh Djakarijmã kabẽn jarẽnho ane.

¹⁸ Nhym kam kum,

—Gêt kon ne. Mýjkõt dja ba akabẽn ma? Arým iprõmẽ ar ibẽngêtte. Djãm ar ijabatãnh ny godja bar ikra mý?

¹⁹ Nhym kam kum,

—Ba ibẽ Gabrijeu ne ba Metĩndjwýnh kabem dja. Ije amã kabẽn jarẽnhmã ne ijano ba awýr tẽ. Mýjja mextire ije amã arẽnhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane.

²⁰ Aje amim ikabẽn mar kêtumrẽx pãnh gẽdja ga akabẽn kêt nhym akra ruw. Dja akra nhõ akati 'ýr bõx nhym ruw ga kam ijukri akabẽn, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

²¹ Nhym me kam kapõtã te Djakarij kam ama:, te bõx nhym me kute kukràdjã 'õ marmãn kam abenmã kum,

—Ije tõ mýj got ar o ba? ane.

²² Nhym kam arým katon te kute memã kabẽnmã. Nhym me,

—Arým ne Metĩndjwýnh nhõ kikretikam mýjja 'õ pumũ, ane.

Nhym tu ikrao memã ujakreo djan kabẽn kêt mex ne.

²³ Ne kam ar àpẽnh ba:n arým inomã kumẽn kam katon akubyn ũrkwãmã tẽn bõx.

* **1:15** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kuni ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

24-25 Bôx nhyṃ kàjbê 'âtũm nhyṃ kam prôbê Ixabeu tujarôn kam pijàm ne kam kikre bu'âbit mrã. Kute amirît kêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijàm djaje, tujarôkam. Nãm,

—Ota Bênjadjwýr ipumũn kum ikaprĩn arým ijo mex. Jakam dja me ijã kabên kêt ne, ane.

Marij kurũm Jeju rwýkmã kum arê.

26-27 Nhyṃ kam arým tujarô'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyṃ Metĩndjwýnh ajte kadjy mrãnh djwýnhbê Gabrijeu jano, Marij'ýr ano. Marij kurererkam ne kra kêtakumrêx, me'õ 'ýr mör kêtakam. Nhyṃ bep me'õbê Jôdje ne kum kabên kajgo, kraxje 'ýr mör kêt. Nhyṃ bep Jôdje nhingêt ne Dawi. Apýnh ne me õ pyka nhyṃ bep tu pyka abená tým nhidjibê ne Garrêja. Nhyṃ bep kam krĩ 'õ nhidjibê ne Nadjare. Krĩ jakam ne Metĩndjwýnh Marij'ýr Gabrijeu jano.

28 Nhyṃ arým 'ýr tẽn bôx ne kum,

—Marij, djãm ga? Metĩndjwýnh ne arým akam ukaprĩn ajo ba, ane.

29 Nhyṃ Marij Gabrijeu kabên man axwe amikam umar ne ôkre kad-jwýnhbê amim,

—Mýj kabên got ja? ane.

30 Nhyṃ kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, Marij, atĩn prãm kêt. Mrãmri ne Metĩndjwýnh akam kĩnhkumrêx.

31 Ota, dja ga on atujarôn kam akra my mýn kam kum Jeju jarê.

32 Godja akra bênjadjwýr rax ne ar meo ba nhyṃ kam me 'ã abenmã kum, “Metĩndjwýnh pymati kra”, ar o ba. Gêdja Bênjadjwýr Metĩndjwýnh Jeju'ã bênjadjwýr rax mê nhyṃ kam ar meo ba. Ingêtbé Dawi bênjadjwýr rax djô'ã dja rax ne ar meo ba.

33 Tãm godja tũmrãm mekbê idjaer kadjy bênjadjwýr ne ar meo ba. Dja bênjadjwýr rá'ã rá'ãn ar meo ban o ino rer kêtakumrêx, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kum ane.

34 Nhyṃ kam kum,

—Godjãm me'õ iwýr mör kêtjakam ba ije ikra mýnhmã. Mýj godja imã ikra dji? ane.

35 Nhyṃ kam kum,

—Metĩndjwýnh Karõ dja awýr ruw. Metĩndjwýnh pymati Karõ dja awýr ruw. Djãm tãwãbê mýjja týx? Ta gêdja tu amã akra jadja nhyṃ akurũm kato. Ne kam prĩrerũm mrãmri mexo tuknĩn mexkumrêx. Kam axwe 'õ kêtakumrêx. Nhyṃ me kam kum Metĩndjwýnh Kra jarê.

36 Ota anhôbikwa Ixabeu te kubêngêtte ne arým tujarô. Me kute Ixabeumã kra kêt jarênh ar o baja ne arým tujarô. Adjwýnhdjwý ne kra my wajêt nhyṃ arým jêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut.

37 Djãm Metĩndjwýnhbê mýjja 'õ bipdjur got? ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kum ane.

38 Nhyṃ kam kum,

—Ã, mrãmri. Ibê Metĩndjwýnh nhõ àpênh tũm. Gora gê akabênkôt ã ijo ane, ane. Marij ã kum ane nhyṃ arým mã kurũm tẽ.

Marij Ixabeu'ýr bôx.

39-40 Nhyam kam Marij no kator mex ne mā Ixabeu'yr tē, kute omūnhmā 'yr tē. Pykabē Djudējakam krī 'ō'yr tē. Kam ne krānh kumex. Nhyam tēn bōx ne Djakarimē Ixabeu ar ūrkwāmā wadjān kam Ixabeumā kabēn.

41 Kum kabēn nhyam Ixabeu kute kabēn marmē ro'ā kraja Marij kabēn man kam kīnh ne kāj mā amijā te. Nā tikkrekam kāj mā amijā te.

Nhyam kam Metīndjwŷnh Karō raxo Ixabeu kadjwŷnhbē nhŷn ar o ba

42 nhyam kāj bē kabēn ne kum,

—Metīndjwŷnh ne arŷm ajo kīnh, me nire kunī kurām ajo kīnh ne. Ne atikkrekam akra jētjadjwŷ o kīnhkumrēx ne.

43 Xō kum djām ibēnjadjwŷr rax ne Metīndjwŷnh kute ijo kīnhmā iwŷr inhō Bēnjadjwŷr nā jano? ane. Arŷm ne inhō Bēnjadjwŷr nā iwŷr bōx ba arŷm ikīnhkumrēx ne.

44 Ē, ga imā akabēn, ba akabēn ma nhyam kam ikra kīnhkumrēx. Itikkrekam jētja kīnhkumrēx ne kam kāj mā amijā te, ba kam amā ikabēn jarē.

45 Ō kwep akīnhkumrēx. Bēnjadjwŷr ne arŷm amā kabēn ga tu amijā akra kamnhīxkumrēx ne amim, “Mrāmri, Metīndjwŷnh kabēnkōt dja ikra rwŷkkumrēx”, ane. Kam ne ga akīnhkumrēx ne. Nām ā Ixabeu Marijmā ane.

Marij kute Metīndjwŷnhmā mex jarēnh.

46-47 Nhyam kam Marij kutā kum kabēn ne kāj mā Metīndjwŷnhmā rax jarēnho dja, ne,

—Dja ba mā Bēnjadjwŷrbē Metīndjwŷnhmā rax jarēn kōt kum amikīnh jarē. Metīndjwŷnhbē ipytār djwŷnhkam ne ba ikīnh raxkumrēx, ikadjwŷnhbē ikīnh ne kam kum amijarē.

48 Metīndjwŷnh ta ne kum ikaprīn ijo amiptān kam imā kīnh jadjā.

Djām adjakam irax tūm? Xō kum kati, ingrire. Ām ibē ō āpēnh kajgokumrēx.

Ingrire nhyam kam tu Bēnjadjwŷr ijo amiptān kam imā ikīnh rax jadjā.

Jakam dja kamingrāny amū aben nhujuk'ā abenmā ikīnh jarēnho tē, ikīnh rax jarēnho tē.

49 Ga prīne kute ijo kīnhja pumū. Djām Metīndjwŷnh rerek got? Axwe tŷx. Ga kute mŷjja pumūnh kēt imā o amirītja pumū.

O ne imā ikīnh jadjā. Mrāmri ne tāwā mexkumrēx. Nām mexo uma.

50 Ne mekam ukaprīkumrēx. Me kute Metīndjwŷnh kabēn mar ne kōt kute ar amijo baja mekam ne ukaprī.

Nhyam kamingrāny amū me banhujuk'ā amū maro tē nhyam Metīndjwŷnh me kamdjwŷ ukaprī, me banhujuk'ā me kamdjwŷ ukaprī tē.

51 Bep me kute amijo āmraja, me kute ōkre kadjwŷnhbē,

“Ba ne ba ibēnjadjwŷr rax, ba ne ba irax”, anhŷrja, memā ne arŷm amimao pōx ne kāj bē me kumē.

52 Ne me bēnjadjwŷr rūnh memā ŷrja me tām ne tu arŷm meo kātām ne, ne kam pānh me kute amijo kātāmja, me kute amijo āmra kētjao bēnjadjwŷr rūnh ne.

53 Ne kam ajte me ō mŷjja kēt, me kum prāmja ne mŷjja mextireo memā ajne ne o me kīnho ba.

Ne kam pānh me ō pi'ōk kaprī rūnh, me ō djwŷ krāptīja arŷm meo ajkēn aminēje me ano nhyam me ŷkam ar ba.

54 Metīndjwŷnh kute amrēbē me bakukāmāremā katāt arēnhkōt ne arŷm me baman kum me bakaprī.

Ne me babê idjaer, me babê ò àpênhja ne kum me bakaprîn me bawÿr ruw ne amikôt me bajo mōn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

55 Amrêbê ne me banhingêt Abraãomã kabên ne kum kaprî, me bakajmã'ã kum kaprî ne kam kôpdji'ã me baman kum me bakaprî. Dja kum me bakaprî rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kabêno ane.

56 Ne kam Ixabeu kuri dja: nhym kam 'ã mytyrwy amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arÿm mã tê, mã ò pykamã tèn bôx.

Djuão rwÿk'ã ujarênh.

57 Nhym kam Ixabeu kra rwÿk djã nhô akati arÿm 'ÿr bôx nhym kam kra my ruw.

58 Nhym kam ôbikwa kuman arÿm kînhkumrêx. Nhym atãri ar ûrkwãkam me jadjwÿ kuman kam kôt kînhkumrêx. Metîndjwÿnh kam ukaprî raxkôt kuman kam kudjwa kînhkumrêx ne.

59-60 Nhym kam arÿm kra rwÿk'ã pi'ók kamrêk pydji nhym me kute my nhinhu kã krã'ÿrmã bit kute kum Djakarîj jarênhmã, bit kute kum bãm nhidji jarênhmã nhym nã memã kum,

—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

61-62 Nhym me kam kum,

—Je tô mÿkam? Nhÿnh ne anhôbikwa 'ò ã idji ane? anen kam bãm'ÿr akêx ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr kadjy ne me bãmã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarênhja kute? ane.

63 Nhym kam bãmja kute memã idji no'ók kadjy mÿjja'ã me ku'uw nhym kam me kum o tê nhym kam memã idji no'ók ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhym me omûn kam ari aben pumûn abenmã kum,

—Je tô mÿkam? Mÿj got ja? ane.

64 Nhym Djakarîj kute idji no'ôkmê ro'ã arÿm ajte kabên ne kam Metîndjwÿnhmã mextire jarênhjo dja.

65 Nhym kam ar ò krókam me ja tîn prãm ne kam abenmã arênhjo ipók ne. Pykabê Djudêjakam apÿnh krãnhrekam me ò krîkam ne me abenmã arênhjo ipók ne.

66 Nhym me kam kuma:n ar o ba, Metîndjwÿnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarîj kute Metîndjwÿnhmã mex jarênh.

67 Nhym kam Metîndjwÿnh Karô raxo bãmbê Djakarîj kadjwÿnhbê nhÿn ar o ba nhym amû Metîndjwÿnh djô'ã kabên jarênhjo dja ne Jeju kumrêx'ã ajarê. Jejubê bēnjadjwÿr rax ne kubê mekbê idjaer pytãr djwÿnh'ã ajarê. Ne kam ijukri Djuão jarê. Nhym bep Jeju kumrêx ne 'ã ajarê ne memã kum,

68 —E kum me babê idjaer nhô Bēnjadjwÿr mexkumrêx. Ba gop me amã me banhô Bēnjadjwÿr, me banhô Metîndjwÿnh mextire jarê.

Mÿkam? Bir, nãm ta ò me ba djwÿnh'ÿr ruw, kute me bapytãrmã ne me bawÿr ruw.

69 Kute umao ar me bapytãr ne me bajo ba kadjy ne arÿm me bamã me bapytãr djwÿnh jano. Ingêt kukãmãre ne Dawi, ò àpênh tûmja.

Ingêt kukãmãrebê Dawi jabatãnh djãkam ne me bakadjy nõ.

Abatãnh ne kute umao me bapytãr ne ar me bajo ba kadjy arÿm ingêt jabatãnh djãkam nõ.

- 70 Me kute Metĩndjwýnh kabĕn jarĕnh djwýnh kabĕn kôtô.
Amrĕbĕ ne Metĩndjwýnh kute kabĕn jarĕnh djwýnh mexkumrĕx jamā kabĕn jarĕnh kôt ne arým me bamā ano.
- 71 Kute me bakurĕ djwýnhbĕ me bapytārmā, me kum me bakurĕ ne kute me bajo bajabĕ me bapytārmā ne Metĩndjwýnh me bawýr ano.
- 72 Nām me bakukāmāremā kabĕn pydjĩn arĕn memā kum,
“Dja ba imā me akaprĩ”, ane.
Dja ba amikabĕn mexja mā kuman o ibiknor kĕt, ane ne kam kôt me bawýr ano.
- 73 Nām ā me bakukāmārebĕ Abraāomā kabĕn pydjĩn arĕnho anen kam katāt kôt kuma.
- 74 Kute me bakurĕ djwýnhbĕ me bapytār, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjāpĕnhmā.
- 75 Me bamextire ne katāt bamrānh ne kum badjāpĕnhmā. Me batĩni Metĩndjwýnh kabem kribĕm ar me babao rām ne mŭ jamā ne kum arĕ.
Nām ā Abraāomā kabĕn jarĕnho anen kam katāt kôt kuman me bawýr me bapytār djwýnh jano, Bĕnjadjwýr jano, ane.
- Nām ā Djakarĩj memā Jeju jarĕnho anen kam ajte kramā kabĕn jarĕ, krabĕ Djuāomā 'ā karō, Djuāo Jeju kukām tĕmmā 'ā kum karō ne kum,
- 76 –Bep ga, akmere, ga dja ga Bĕnjadjwýr kukām tĕn kutĕp me akre gĕ me kuman Bĕnjadjwýr kam amakbĕ katāt amijo ba.
Kute mrāmri ne me kute me bĕnjadjwýrmā katāt pry djirja pyrāk. Gĕdja me ajā,
“Metĩndjwýnh Pymati kabĕn jarĕnh djwýnh ne ja”, ane.
- 77 Nā, ga dja ga kukām tĕn memā arĕ. Ta kute ō me ja pytār ne ar meo bamā memā arĕ. Mā ne me bapytār o?
Apýnh me bajaxwe djari kute tu o bingrānh ne me bakam ngryk kĕtmā. Kute ā ukaprĩkôt me bapytāro anhýrmā.
- 78 Mrāmri ne me Batĩn djwýnh kum me bakaprĩ rax ne. Ne kam kājkwā kurŭm me bapytār djwýnh me bawýr ano.
Kute me bamā irā djā pyrāk. Kute mrāmri ne myt kute me bamā irān kute me bakurwýja pyrāk ne me bawýr ano.
- 79 Me kum tyk pyma, me tĩn prāmja ne me kute mrāmri ne me akamāt kô tykkam me krĩja pyrāk.
Nhy m bep me bapytār djwýnh dja me jamā tĩn prāmo ajngrā. Ga akati kute akamāt kô nhĩpônħja pumŭ.
Dja ā me bamā me batĩn prām, me bamā batyk pyma ā o bingrānh ane gu me kam badjumar mexkumrĕx ne ar baba. Tām ne ja.
Nām ā Djakarĩj kramā 'ā karōo ane, Jeju kukām tĕm ne kute kutĕp me akremā.
- ⁸⁰ Nhy m kam kra arým kāmā krā tĕn kam Metĩndjwýnh kabĕnkôt amijo ba.
Kute kôt amijo ba rā'an abatānh. Ne kam kapôt kukritkam ar ba. Ō akati kutĕp ne kapôt kukritkam ar ba. Kute mekbĕ idjaermā amijo amirĩt nhō akati amiwýr kam amakbĕ kapôt kukritkam ar ba.

2

Jeju rwýk'ā ujarĕnh.
Mat 1.18

¹ Nhy m kam bĕnjadjwýr raxbĕ Xedja Agujtu memā kabĕn jarĕ. Xedja Agujtu ne me kunĩmā nhý. Nām memā kabĕn jarĕn memā kum,

—Me akunī, pyka kunīkôt dja ga me anhingêt nhô pyka'yr aba gê me me anhidji'ã pi'ók no'ók, ba ije me ajã akre kadjy, ane.

² Me kute me idji'ã pi'ók no'óko kutewa kadjy ne ja. NhyM Xirênhu, bēnjadjw'yr bajtem, pykabê Xirijkam memã nhÿ. Kam ne me kute bēnjadjw'yr raxbê Xedja Agujtu kabēnkôt me idji'ã no'ókmã.

³ NhyM kam me kunī ap'ynh krī djari'yr ajmã. Ap'ynh me ingêt nhô pykakam abatanh djari'yr ajmãn kam bôx. Bôx nhyM me kam me idji'ã pi'ók no'óko tē.

⁴⁻⁵ NhyM kam Jôdjemê Marij ar adjw'ynhdjw'ye me kudjwa ingêt nhô pyka'yr tē, ingêt bē Dawi rw'yk djã'yr ne ar tē. Ar'ym ne kum kabēn ne. Kraxje 'yr mōr kêt rã'ã. Nãm kum kabēn kajgo. Tu pyka abenã mēnh nhidjibê ne Garrêja ne kam ap'ynh ne krī djari idji. Garrêjakam krī nhidjibê ne Nadjare. Kurūm ne ar tē. Marij ar'ym tujarô t'yx nhyM ar tē. Atemã ajte pyka 'ô tu abenã t'ym nhidjibê ne Djudêja. 'Yr ne ar wabi ne kam tē:n kam krībê Berē'yr bôx. Ingêt bē Dawi rw'yk djãm tēn bôx, ô pyka nhidjibê Berēmã tēn bôx, me kute ar idji'ã pi'ók no'ókmã.

⁶⁻⁷ NhyM kam me kumex ne p'rine Ar kubê kikre kre jaê. NhyM kam kra rw'yk djã nhô akati ar'ym 'yr bôx nhyM kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. NhyM Marij kubêkào kupun o tēn mryti djàkur djàkam kudji, me kute p'rine Ar kubê kikre kre jaêrkam.

Mry pumūnh djw'ynh Jeju'yr bôx.

⁸ NhyM krī nokã'ã ne mry nhô kapôt. NhyM ar'ym akamãt. NhyM kam mry nhô kapôt kam ar kute mry pumūnh djw'ynhja ô krit pumūnhô dja.

⁹ NhyM kam Met'indjw'ynh kadjy mrãnh djw'ynh ar nokrekam kato nhyM Met'indjw'ynh jadjēnh p'rine ar kurw'ye ne arkum ipók ne. NhyM arkum uma ne kam madjã tertet ne.

¹⁰ NhyM kam kadjy mrãnh djw'ynh arkum,

—Kwãrik wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã m'yyja mex jarēnhmã tē. Ê, me ak'inh djã ne ar'ym me akadji kato. Me akunī ak'inh kadji, ak'inh raxmã.

¹¹ Ê, akamãt ja tãmkam ne me apytãr djw'ynh ar'ym me akadji ruw. Dawi nhô pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bēnjadjw'yr djw'ynh.

¹² Tãm ne ajbir rw'yk nhyM nã kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irwã. Kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irkôt dja gar kum akaton kam omū, ane. Nãm ã Met'indjw'ynh kadji mrãnh djw'ynh arkum ane.

¹³ NhyM kam ar aêrbê kàjkwa kurūm Met'indjw'ynh me ano, amikadji mrãnh djw'ynh jano nhyM katon kumex, kumrēx kator jakôt ne me katon kumex ne kam Met'indjw'ynhmã mextire jarēnhô kumex ne mry pumūnh djw'ynhmã o amra,

¹⁴ —Kàjkwakam ne Met'indjw'ynh me: xkumrēx, t'yxkumrēx, uma:kumrēx.

Gora gê me kunī kãjmã kum mex jarēnhô tē. Ar'ym ne pykakam me wãmã umar mex jarē.

Gora gê ô me wãkam k'inhwã umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nãm ã Met'indjw'ynh kadji mrãnh djw'ynh anen kam mã ar kurūm kàjkwamã wabi. NhyM kam ate mry pumūnh djw'ynh abenmã kum,

—Gêtô gwaj gop Berēmã mōn goja karãkôt omū. Bēnjadjw'yr djw'ynh kute gwaj bamã arēnhja pumū, anen kam 'yr p'rot ne.

¹⁶ P'rot ne Marijmê Jôdje ar'yr kato nhyM mryti djàkur djàkam nō, ngrire ne nō nhyM ar omū.

¹⁷ Nōrkôt omūn kam memã arēnho ajkate. Kadjy mrānh djwýnh kute mry pumūnh djwýnhmã arēnhja, kute Marij kra jarēnhja ne me memã arēnho ajkate.

¹⁸ Nhy m me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmã kum,
—Mýj gotja? Mýkam got Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnhja katon kumex? anen ari aben pumūnho akēx.

¹⁹ Nhy m bep ãm Marij ta kute kraxkôt mar ne amikam mýjja kunī ma:ro tēn 'ōo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhy m kam mry pumūnh djwýnh kapôt mã akēx. Kadjy mrānh djwýnh kute arkum arēnhkôt ne ar karã nōrkôt omū. Kōnh ne arkum kudji nhy m ar mýjja kunī pumūn kuman kam Metīndjwýnhmã mex jarēnho mō. Ne kãjmã kum rax jarēnho mōn kum,

—Metīndjwýnh, gajbit ne ga apydjin adjukapri, amex, arax, atýx, anhýro mō.

Ar kute Metīndjwýnhmã Jeju djar.

²¹ Nhy m kam arým 'ã akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut nhy m ar my nhinhu kã krãtan kam ajte kum idji Jeju jarē. Tikkrekam jēt kētri Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh kute kum idji jarēnhja ne kum arē.

²²⁻²⁴ Nhy m kam akati krãptī nhy m ar krīraxbē Djeruxarē'yr o tē. Ar kute Bēnjadjwýr djwýnhbē Metīndjwýnhmã armã ne ar o tē. Metīndjwýnh kabēn'ã pi'ók no'ókam ne memã,

“Me akra my kutewa gēdja axidjuw ga me Bēnjadjwýr djwýnhmã me umjuw, kute o aminhōmã”, ane.

Kôt ne ar kute Djeruxarēmã Jejuo tēm ne kum armã. Ar adjwýnhdjwý kute Metīndjwýnhmã mry bōrmã. Arým ne Marij kamrō ngràn kam kute Mōjdjē kukrãdjãkôt Metīndjwýnhmã mry djãr ne kum òrmã. Amrēbē ne Mōjdjē Metīndjwýnh kabēn'ã pi'ók no'ók ne memã kum,

“Ē, dja ga me akamrō ngràn kam Bēnjadjwýr djwýnhmã tutte amē agan kum angã, nãr tutti no týr nyre amē abīn kum aga”, ane.

Jakôt ne ar kute kum ãr ne òr nhy m nãja akubyn Metīndjwýnhmã mex ne ò kikretimã ãrmã Djeruxarēmã o tē.

²⁵ Nhy m bep Djeruxarēkam me'ō mybē Ximião. Mrānh katãt ne Metīndjwýnh kabēnkôt ar amijo ba. Nãm arek mekbē idjaer pytãr djwýnh, memã kapri rēnh djwýnh, Kritukam ama. Nhy m Metīndjwýnh Karō ar o ba.

²⁶ Ar o ban kam arým kum,

—Ē, atīn rã'ã dja ga Metīndjwýnh kute anorja'yr bōx ne omū. Kute me apytãrmã ne ano, kubē ne Kritu, tãm dja ga omū, anhýtã 'yr bōx ne anoo omū, ane. Nãm ã Metīndjwýnh Karō Ximiãomã ane nhy m kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metīndjwýnh nhō kikreti'yr tē. Metīndjwýnh Karō ne ano nhy m tē. Kumrēx ne ar kukãm tēn bōx. Nhy m Jeju nãmē bãm arkôt 'yr o bōx. Ar kute me amikukrãdjã tũmkôt Metīndjwýnhmã armã ne ar 'yr o tēn o wadjã.

²⁸ Nhy m Ximião omūn kumýn kam Metīndjwýnhmã mextire jarēn kum amikīnh jarēn kum,

²⁹ —Bēnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga on imã ityk nhō akati jarē, ba ibē anhō ãpēnh dja ba wãm awýr tē, aje imã arēnhkôt.

Arým ne ba omūn arým ikīnhkumrēx ne arým idjumar mexkumrēx ne. Jakam dja ba idjumar mexbē ty, aje imã arēnhkôt.

³⁰ Ga ga arým me utãr djwýnh jano ba inoo omū.

31 Anhÿr djwÿnhrà m aje arènhja ne ga arÿm memã o akato nhym me kunÿ pyka kunÿkôt omÿ.

32 Me utàr djwÿnhja ne kute a'u pyràk. Dja apÿnh me bajtemja no bô nhym me katàt mrã.

Nhym kam ajte me ibê idjaermãdjwÿ kÿnh jadjà. Kôt dja me me imã me ikÿnh jarê, me irax jarê, ane.

Nãm ã Ximiã Jeju'ã ujarènh ane.

33 Nhym kam bãmmê nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumÿnho dja.

34 Nhym kam Ximiã jãm aro akêx ne Metÿndjwÿnhmã aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kÿnh ne adjukaprÿkôt aro djuw mex ne arkum umar mex jarê gê ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akêx ne kum,

—Ota arÿm akra kute meo bikjêrmã bôx. Me babê idjaer kwÿ dja me kum kurèn kam kôt amijo ajkê. Dja te kute memã Metÿndjwÿnho amirÿtmã nhym me mã aprÿ. Nhym bep me bakwÿ dja gu me mã bamã abên kam amiptàn kôt ar amijo baba.

35 Nhym akra ta dja ar mekmã apôx ba. Godja me ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karô nhym akra ta tu ar memã apôx ba. Ga gadjwÿ akra djô'ã akaprÿ rax ne akra ma: ne. Kute mrãmri ne nãnhre kute gadjwÿ anhôpôkkam akaprÿ pyràk, ane. Nãm ã Ximiã anhÿr djwÿnhrà m kum arènhho ane.

36-37 Nhym kam me'ô nibê Ana adjwÿnhdjwÿ ar'ÿr bôx. Kubê Metÿndjwÿnh kabên jarènh djwÿnh 'ô, Panuwe kra, mekbê Axer 'ô. Nãm 'uwtÿ. Amrêbê ne mjên 'ÿr mô nhym 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arÿm kubê ty. Nhym kam 'uwtÿn arÿm kubêngê: xte. Arÿm 'ã amexbê 84. Nãm Metÿndjwÿnh nhô kikretikam ku'ên kator kêt kumrêx ne tu Metÿndjwÿnhmã ãpênho dja. Akamãtmê akati kunÿkôt ne kum kabêno ku'ên kadjy amijajbu.

38 Ne kam kum ajmã ar'ÿr bôx ne Jeju pumÿn kam Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarèn kum ukaprÿ jarê ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarê. Me utàr djwÿnh bôx ne kute me kurê djwÿnhbê akubyn me ô krÿrãxbê Djeruxarê pytàrmã ne me kam ama. Memã ne Ana,

—Arÿm ne bôx. Arÿm ne me bapytàr djwÿnh bôx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arènhho anen kam ajte mã wadjà.

39 Nhym kam Marijmê Jôdje ar Bënjadjwÿr djwÿnh kukràdjà kunÿkôt arÿm mÿjjao tèn inomã kumên kam akubyn pykabê Garrêja'ÿr tèn kam ar ô krÿbê Nadjarekam bôx.

40 Nhym kam kra kãjmã krã tèn kam ÿ tÿx tê. Tèn tèn ÿ arÿm abatàn ne kam no mexkumrêx nhym kam Metÿndjwÿnh kam kÿnhkumrêx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhô kikretikam ÿr.

41 Nhym na mê gaga mrãnh kunÿkôt Jeju nãmê bãm ar Djeruxarêmã mrã. Me kute aben pydjÿn kute Metÿndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati mar ne ô kwÿ krên rax kadjy ne ar 'ÿr mrã.

42-43 Nhym ajbir Jeju nôrny. Arÿm 'ã amexbê 12. Nhym ar kunÿ mekôt ajte me kute aben pydjÿ'ÿr wabÿn me'ÿr bôx ne mekôt ar ô kwÿ krên ba, Jejumê. Nhym me kam o ino re nhym nãmê bãm ar akubyn ô krÿmã tê. Tèn kam pry konenh te abej aprã. Nhym be nãm nôrnyja, arek Djeruxarêkam ar ba nhym nãmê bãm ar kute mar kêt.

44 Nãm kute atemã me'ô arkôt mã tèm pyràk. Nhym 'ã akati pydjÿ nhym ar te ôbikwakam abej aprã.

45 Ne kam kute Djeruxarēkam ajte abejmā akubyn tē. Tēn bōx ne kam te: ajte abej nhyṃ 'ā akamāt.

46 Nhyṃ akati kēt nhyṃ ar te ajte abej.

Nhyṃ kam akati nhyṃ kam ar Metīndjwýnh nhō kikretikam kum kato. Nhyṃ me ipōkri nhý, Mōjdjē kukrādja jarēnh djwýnh nhípōkri nhý, me kabēn maro nhýn kam me kujjéro nhý.

47 Nhyṃ me Jejukam no tyn nhý. Nām tu me aērbē prīne mýjja ma. Nhyṃ me jadjwý mýjja jabej kujjéro nhý nhyṃ no mexkōt katāt memā mýjja jarēnho nhý. Kam ne me kam no tyn nhý.

48 Nhyṃ nāmē bām ar mekōt omūn kam mekōt kam no tyn dja. Nhyṃ nā kum,

—Akmere, mýkam ne ga ar ibē ā anhýr aba? Nā bām abāmmē ar te ajabej aprān axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrā, ane.

49 Nhyṃ kam kum,

—Mýkam ne gar ijabej ar mrā? Djām ar aje imarja kēt? Arým ne ba Ibām nhūrkwāo inhūrkwān kam idjāpēnhmā, ane.

50 Nhyṃ ar kute kabēnja mar kētkumrēx. Ne te kute marmān kam ōkre kadjwýnhbē,

—Mýj kabēn got ja? ane.

51 Nhyṃ kam arkōt tē, arkōt Nadjarekam tēn bōx ne kam ar kabēnkōt ar amijo ba. Nhyṃ bep nāja ne mýjja kunī man kum kīnh ne.

52 Nhyṃ bep Jeju ta adjākamā no mex tūm ne amū no mexo amikamēnho tēn kam ī abatānh mex ne. Nhyṃ Metīndjwýnh kam kīnhkumrēx. Nhyṃ mebhēngōkredjwý* kam kīnhkumrēx ne.

3

Ngōmā me angjēnh djwýnhbē Djuāo.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

1-2 Nhyṃ bep Djuāo kapōt kukritkam ar ba. Djuāo, Djakarij kraja ne kapōt kukritkam ar ba. Nhyṃ kam Metīndjwýnh kum kabēn ne.

Be, nhyṃ bep bēnjadjwýr raxbē Xiberu Xedja. Me bēnjadjwýr kunī kurām rax ne me kunīmā nhý. Ne kam amidjō'ā me kwý'ā bēnjadjwýr rē. Nām pykabē Djudėjakam me ja kadjy Pōxu Piratu'ā bēnjadjwýr mē, kubajtem. Ne kam ajte pykabē Garrėjakam me ja kadjy Erodji'ā bēnjadjwýr mē. Ne kam ajte pykabē Iturejmē Tarakōnikam me ja kadjy Piripi'ā bēnjadjwýr mē. Erodji kamybē Piripi'ā bēnjadjwýr mē. Ne kam ajte pykabē Abirēnkam me ja kadjy Rixanij'ā bēnjadjwýr mē. Nhyṃ ar kute me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxbē Ananhmē Kajbajmē ar ar meo ba. Nhyṃ arým Xiberu Xedja memā ýr'ā amexbē 15 nhyṃ ō'ā ar bēnjadjwýr nyreja arým memā krī.

Nhyṃ kam Metīndjwýnh Djuāomā kabēn ne. Djuāo kapōt kukritkam ar bajamā kabēn ne.

3 Nhyṃ kam kabēnkōt ngōbē Djodāokam ar mrā. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memā kum,

—On me amim akaton wānh ajaxwemā anhiren Metīndjwýnh'ýr amijo akēx gē me ajaxweo aknon me akam ngryk kēt. Ba kam on ngōnhmā me ajangjē, me aje ajaxwemā anhirerkōt me kute me amar kadjy, ane.

* 2:52 Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apýnh me ō pyka djāri kunīkōt me kunī bēngōkre pyrāk. Kubē kā jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī bēngōkre.

⁴ Amrêbê ne anhÿr djwÿnhràm Metÿndjwÿnh kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ne 'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

"Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum, 'Me apa. Ê, me on Bênjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bênjadjwÿr rÿnh kutêp pryò mex ne kute memã katàt pry jadjwÿrja pyrãk.

⁵ Nãm me inuw kunïo amrà ne kam krãnhre rÿnhmê kryremê, kunï abenãnh imòk rê nhym pyka aben pyrãk ne ikwã.

Nhym pry nhirò nhym me katàt adjuw. Ne pyka karòtdjwÿ prÿne katen o aben pyrãk nhym mèkumrêx ne ikwãja pyrãk.

Dja me ã Bênjadjwÿr djwÿnhràm axwemã irer ne katàt amijo bao ane.

⁶ Nhym me kunï dja me Metÿndjwÿnh kute me utàrkòt me omù', ane."

Nãm ã anhÿr djwÿnhràm Idjaij memã arênhò ane. Kòt ne Djuão Bênjadjwÿr kukãmãre katon me akre ar o ba, nhym me kwÿ rax ne me mrãmri axwemã iren katàt amijo ba.

⁷ Nãm Djuão me akre ar o ba nhym me itepato 'ÿr bao ku'ê. Kute ngònhmã me angjênhmã ne me 'ÿr bao ku'ê. Nhym kam memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Me ajaxwekam abê kangã. Mÿj me'ò ne me amã Metÿndjwÿnh ngryk nhò akati jarê ga me umaje iwÿr apròt kajgo?

⁸ Gop on me katàt Metÿndjwÿnhkòt amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wãnh ajaxwemã anhirer ne aje Metÿndjwÿnh'ÿr amijo akêx jabej gê me on me amã kato. Gê me me amexmã katon me akam kÿnhò kute mrãmri ne me kute pidjò djò mexmã apòx ne kam kÿnhja pyrãk. Kwãrik wãnh me anhòkre kadjwÿnhbê anhingêt kukãmãre Abraãoo adjãmra kêt ne amim, "Me ba ne ba me ibê Abraão tàmdjwÿ. Dja Metÿndjwÿnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingêt kukãmãre Abraòkòt Metÿndjwÿnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtumrêx", anhÿr kêt. Kwãrik wãnh ga me ã anhÿr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tàmdjwÿ nhym Metÿndjwÿnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kum ajte Abraão tàmdjwÿ prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tàmdjwÿ nhÿpêx nhym me ren tu katon kumex.

⁹ Ê, mrãmri arÿm 'ÿr. Metÿndjwÿnh kute me axwe pãnh memã akati jarênh arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne pidjò apÿnh abenkam ò kêt nhym me kute kàr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênhja pyrãk. Arÿm ne Metÿndjwÿnh me ajã pidjò djò kêt jakren arÿm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'ÿr. Dja me ajo mòn kuwykam me amê. Arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne me'ò kute pidjòmã 'ÿr kadjj kute parbê kàxkrãkò mÿnh ne o ãm pyrãk, ane. Nãm ã Djuão me krãptÿmã arênhò ane.

¹⁰ Nhym me kam kum,

—Ije tó mã dja ba me nê? ane. Metÿndjwÿnh kute me ijo bikênh kêt kadjj, mã dja ba me nê?

¹¹ Nhym memã kum,

—Dja ga me ajò nhò kubêkã amãnhkrut ne kam me'ò nhò kubêkã kêt mã ikjê ngã. Nhym me'òdjwÿ ò kwÿ krênh djã krãptÿn kam me'ò nhò djwÿ kêt mã amikutã kwÿ ngã, ane.

¹² Nhym me kute bênjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprïo atom djwÿnh me kudjwa Djuão'ÿr bòx, kute ngònhmã me angjênhmã. 'ÿr bòx ne kum,

—Bênjadjwÿr, mã gédja ba me nê? ane.

13 Nhyam kam memã kum,

—Ë, me anhô bĕnjadjwÿr kute me amã pi'òk kaprĭ jarĕnhja 'ãnhbit dja ga me kum o atom. Kwãrĭk wãnh ga me ga amũ amim pi'òk kaprĭ kamĕnh ne amÿnh kĕt. Dja ga me tu 'ãnh jamÿ, ane.

14 Nhyam me krãkamngõnhredjwÿ kum,

—Ne me badjwÿ, mã dja ba me nĕ? ane.

Nhyam kam memã kum,

—Ë, kwãrĭk wãnh ga me me pa 'amÿnh ne mekbĕ mÿjjao aprõt kĕt. Ne kwãrĭk wãnh ga me me kãtãm'ã axweo rĕnh ne me axweo me utãr ne mekbĕ ijĕn me õ mÿjjao aprõt kĕt. Nhyam bep ga adjãpĕnh pãnh dja ga pi'òk kaprĭ byn tu akĭnh ne. Kwãrĭk wãnh ga me adjãkrĕ kĕt, ane. Nãm ã Djuão memã kabĕn jarĕnho ane.

15 Nhyam me kunĭ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati jabej ajkam aman kam õkre kad-jwÿnhbĕ amim,

—Bep birãm tãm ne ja. Birãm Djuão got Metĭndjwÿnh me bawÿr ano, me bakadjy Bĕnjadjwÿrbĕ kumkatimã me bawÿr ano, ane. Birãm Kritu ne ja, ane.

16 Nhyam kam Djuão me kunĭmã kum,

—Mrãmri ba ne ba ngõnhmãbit me ajangij. Nhyam bep itotokbĕ me'õ bõxja. Me'õ tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bãm te irax ne 'ã inhĭbõn ije kum parkã 'ãpre bõnh ne o itĕm prãme. Bep ãm ren irax ne ba ren arÿm kum apĕ. Nhyam bep kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arÿm bõx 'ÿr. Djãm ngõnhmã kute me ajangjĕnhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awÿr Metĭndjwÿnh Karõ jano, me katãt amrãnhbit'ÿr dja ano, kute ar me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arĕnhmã.

17 Gĕdja bõx ne kam kute mrãmri ne me kute kõtÿk byr ne o kute bãygogore ka'uk ne kute kam mũm 'y mexjao atom ne kam kute 'y kãjao tĕm ne kute kuwykam 'ÿr nhyam xĕtja pyrãk. Dja me'õja bõx ne ã me axweo anen kuwykam me kurĕ. Nhyam kuwyja dja pòk rã'ã: rã'ãn apĕx kĕtkumrĕx. Nhyam bep bãygogo 'y mex'ã ne me mexja jakren mũm meo atom ne. Ne kãjkwakam õ pykamã meo mõ gĕ me kam kam kĭnhkumrĕx ne ar ba. Arÿm kute ã meo anhÿr 'ÿr.

18 Nãm ã Djuão memã ane. Ne kam arek memã kabĕn jarĕnho tĕ. Nãm atemã kukrãdjã krãptĭo me akre. Ne mã kabĕn nyo, kabĕn mexo ar me akreo ba.

19-20 Nhyam bep bĕnjadjwÿrbĕ Erodji ne axwekumrĕx. Nãm axwe aben nhiby kumexo mõ, aben nhiby adjwÿro mõn kam ajte Djuão mekbĕ ijĕ djãkam iby kumĕ. Nãm kamybĕ upãnh'ÿr mõ, upãnhbĕ Erodji'ÿr mõ. Nhyam kam Djuão arÿm kum kabĕn jarĕn kum,

—Kati, kwãrĭk wãnh, ane.

Nhyam kam Erodji tu amakkre kĕt ne Djuãobĕ ijĕ.

Kute ngõmã Jeju jadjãr.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

21-22 Anhÿr djwÿnhnrãm me kute kubĕ ijĕ kĕtri ne Djuão ngõnhmã me kunĭ jangij ne kam ajte Jeju ngõnhmã adjã. Ngõnhmã adjã nhyam kam Bãmmã kabĕno dja. Kum kabĕno ãm rã'ã nhyam kãjkwa abenbĕ ajkij. Abenbĕ ajkij nhyam Metĭndjwÿnh Karõ 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Amijo tut ne 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Nhyam kãjkwa kurũm kabĕn ne kum,

—Mrãmri abĕ ikrakumrĕx. Imã ajabĕ. Ba akam ikĭnhkumrĕx, ane.

23-38 Nhyṃ kam Jeju arỳm ta àpênhmã o krax ne. Arỳm 'ã amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nHINGÊT NHIDJI.

Mat 1.1

Nhyṃ me we Jôdjeo Jeju bãm.
 Nhyṃ Jôdje bãm ne Eri.
 Nhyṃ Eri bãm ne Matat.
 Nhyṃ Matat bãm ne Rewi.
 Nhyṃ Rewi bãm ne Marki.
 Nhyṃ Marki bãm ne Djananh.
 Nhyṃ Djananh bãm ne Jôdje.
 Nhyṃ Jôdje bãm ne Mataxij.
 Nhyṃ Mataxij bãm ne Amox.
 Nhyṃ Amox bãm ne Naũ.
 Nhyṃ Naũ bãm ne Exi.
 Nhyṃ Exi bãm ne Naganh.
 Nhyṃ Naganh bãm ne Ma'at.
 Nhyṃ Ma'at bãm ne Mataxij.
 Nhyṃ Mataxij bãm ne Xemê.
 Nhyṃ Xemê bãm ne Jôdje.
 Nhyṃ Jôdje bãm ne Djoda.
 Nhyṃ Djoda bãm ne Djôwanã.
 Nhyṃ Djôwanã bãm ne Rexa.
 Nhyṃ Rexa bãm ne Djorba.
 Nhyṃ Djorba bãm ne Xarati.
 Nhyṃ Xarati bãm ne Neri.
 Nhyṃ Neri bãm ne Marki.
 Nhyṃ Marki bãm ne Adji.
 Nhyṃ Adji bãm ne Kodjã.
 Nhyṃ Kodjã bãm ne Erma.
 Nhyṃ Erma bãm ne Êr.
 Nhyṃ Êr bãm ne Djodjuwe.
 Nhyṃ Djodjuwe bãm ne Eridjê.
 Nhyṃ Eridjê bãm ne Djorĩ.
 Nhyṃ Djorĩ bãm ne Matat.
 Nhyṃ Matat bãm ne Rewi.
 Nhyṃ Rewi bãm ne Ximião.
 Nhyṃ Ximião bãm ne Djuda.
 Nhyṃ Djuda bãm ne Jôdje.
 Nhyṃ Jôdje bãm ne Djônã.
 Nhyṃ Djônã bãm ne Erijkĩ.
 Nhyṃ Erijkĩ bãm ne Merja.
 Nhyṃ Merja bãm ne Mena.
 Nhyṃ Mena bãm ne Matata.
 Nhyṃ Matata bãm ne Natã.
 Nhyṃ Natã bãm ne Dawi.
 Nhyṃ Dawi bãm ne Djexe.
 Nhyṃ Djexe bãm ne Ôbet.
 Nhyṃ Ôbet bãm ne Bôadji.
 Nhyṃ Bôadji bãm ne Xara.
 Nhyṃ Xara bãm ne Naxõ.

NhyM Naxō bām ne Amīnadabi.
 NhyM Amīnadabi bām ne Adjimī.
 NhyM Adjimī bām ne Ani.
 NhyM Ani bām ne Êrō.
 NhyM Êrō bām ne Perê.
 NhyM Perê bām ne Djuda.
 NhyM Djuda bām ne Djako.
 NhyM Djako bām ne Idjak.
 NhyM Idjak bām ne Abraão.
 NhyM Abraão bām ne Tera.
 NhyM Tera bām ne Nakô.
 NhyM Nakô bām ne Xeruk.
 NhyM Xeruk bām ne Ragau.
 NhyM Ragau bām ne Parek.
 NhyM Parek bām ne Ebe.
 NhyM Ebe bām ne Xara.
 NhyM Xara bām ne Kajná.
 NhyM Kajná bām ne Arpaxa.
 NhyM Arpaxa bām ne Xê.
 NhyM Xê bām ne Nôwe.
 NhyM Nôwe bām ne Ramek.
 NhyM Ramek bām ne Mexare.
 NhyM Mexare bām ne Enoki.
 NhyM Enoki bām ne Djarexi.
 NhyM Djarexi bām ne Mareju.
 NhyM Mareju bām ne Kajná.
 NhyM Kajná bām ne Inox.
 NhyM Inox bām ne Xexi.
 NhyM Xexi bām ne Adão.
 NhyM Adão bām ne Metīndjwýnh.

4

Xatanaj te Jejumã axwe'ã àpnênh.

Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹⁻² Arým Djuão kute ngónhmã Jeju jadjàr nhyM Metīndjwýnh Karō kute amijo tut ne rwýk ne 'ã tým nhyM Bām kute kum kabēnja kurūm Jeju tē. Ngôbê Djodão kurūm ne arým Jeju tē. NhyM Metīndjwýnh Karō raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ban kam kapôt kukrit'ýr o bôx nhyM kam kam ar ba. NhyM kam Xatanaj 'ýr bôx ne te kum mýjja'ã apnê. Kute kabēnkôt amijo ba jabej kum mýjja'ã àpnênh tē. Te kum mýjja'ã àpnênh'ã akatibê 40. Akati krãptī. Kute ã kum anhyrkam kute mýjja krēn kêtikumrêx. NhyM kam akati apêx nhyM prãm prīne kubī.

³ NhyM kam Xatanaj kum,

—Ê, goja abê Metīndjwýnh krakumrêx jabej goja kēnjamã akabēn gé goja kubê djwý ga krê.

⁴ NhyM kam kum,

—Kati, Metīndjwýnh kabēn'ã pi'ók no'ókkam ne, “Djãm djwýobit ne me kute amityx ne ar tīn ne ba? Kati, Metīndjwýnh kabēno djwý dja me amityx ne tīn ne ba”, ane.

⁵ NhyM kam Xatanaj krānh nhimók'ýr Jejuo tēn o bôx ne kum pyka kunīkôt me akreo dja. Apýnh bēnjadjwýr kute meo ba djàri kum me kunī jakreo dja.

Nām tebê kum krī jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bàmê kapôtmê krī rûnhmê mỳjja kunī jakre nhym omũ nhym kum,

⁶—Ē, ba inhô. Amã dja ba ja kunī kanga. Pyka kunīkôt apỳnh me ba djari dja ba amã me kunī ngã ga me ja kunī kadjy abēnjadjwỳr rax. Djãm mỳjja kakrit, djãm mỳjja punu got. Mỳjja mexjakam. Mỳjja krãptĩ, mỳjja pyma. Ba inhô. Djãm me'ô nhô? Ba inhô dja ba imã me'ô kĩnhkôt amidjô'ã kum kungã nãr amã kungã.

⁷Dja ga amijo angrin ikuka kônkh akônkrão nhỳn imã irax jarê ba arỳm amã kunī kanga ga arỳm amũ idjô'ã o aminhôn ar o aba, ane.

⁸Nhym kam Jeju kum,

—Kati, Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam ne,

“Bēnjadjwỳr djwỳnh, Atĩndjwỳnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarēn ajbitmã apê. Kwãrik wãnh atemã me'ômã rax jarēnh kêt”, ane.

⁹Nhym kam Djeruxarēmã Jejuo tēn Metĩndjwỳnh nhô kikreti nhimòk'yr o wabin anhã'ã kudjan kum,

—Ē, goja abê Metĩndjwỳnh krakumrēx jabej goja rũm tēn ato.

¹⁰Nãm we Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam amã,

“Dja ba ikadjy mrãnh djwỳnhmã ajarê gē anėje mỳjja punu kajpa”, ane.

¹¹Ne ajte we Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwỳnhmã karô. Dja me atēmkôt amã ikra dja gē kēn 'ô apar ngãnh kêtakumrēx”, ane.

¹²Nhym kam Jeju amipãnh kum,

—Kati, Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'òk no'òkkam ne,

“Kwãrik wãnh, Bēnjadjwỳr Atĩndjwỳnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

¹³Nhym kam Xatanaj arỳm mỳjja'ã kum àpnēnh pa. Nãm te kute Metĩndjwỳnh kabēn kangan Xatanaj kabēnkôt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnēnh dja. Apỳnh mỳjja djari kunī'ã te kum àpnēnh djan 'ã kum àpnēnh pan kam mã kurũm tē. Ajte akati 'ô kadjy mã kurũm tē.

Krĩraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴Nhym kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'ỳr tē. Metĩndjwỳnh Karô arỳm kum tỳx jadjã, Metĩndjwỳnhmã àpēnh mex kadjy kum tỳx jadjã nhym tỳxakumrēx ne kam akubyn tēn bôx.

Nhym kam me abenmã Jeju jarēnh o ajkate, pyka kunīkôt ne me abenmã arēnh o ajkate.

¹⁵Nhym Jeju apỳnh mekbê idjaer bikprõnh djakam ar memã Metĩndjwỳnh kukràdjã'ã ujarēnh ba. Memã 'ã ujarēnh ba nhym me kunī abenmã Jeju mex jarēnh o ipòk ne.

¹⁶Nhym bep krĩraxbê Nadjarekam ne me atemã kabēn. Nhym kam Jeju Nadjarekam bôx, abatãnh djã'ỳr tēn bôx nhym arỳm pi'òk rãrãr. Pi'òk rãrãr kunīkôt ne Jeju mekôt mekbê idjaer bikprõnh djã'ỳr mrãnh wangijn krī. Ne kam arỳm kãjmã dja. Kute Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'òk no'òk jarēnhmã kãjmã dja.

¹⁷Nhym me kum kungã nhym kubyn o ajkij. Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnhbê Idjaij kute pi'òk no'òkja o ajkijn kam kadjy amijã no'òkjamã kato. Kum katon kam memã arēnh o djan memã kum,

18-19 “Metĩndjwŷnh Karõ ne mã ijo ba. Arŷm ne amijo ipytà, ije me õ mŷjja kêt mã kabèn mex, kabèn ny kàj bê arèn nhym me kĩnh mã. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijê kadjy ijano. Ije kàj bê memã kum, ‘On me akato. Me kute me abê ijêja on me akato’, anhŷrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê me no rãmã kum, ‘On me arĩt mex’, anhŷrmã. Kadjy ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê me ‘uwtĩmẽ me kute meo bikèn nhym me kaprĩn mrãnhmã kum, ‘On me akĩnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikèn kêt’, anhŷrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê memã kum, ‘Ë, amex jakam dja on Bẽnjadjwŷr mekam ukaprĩ kato’, anhŷrmã ne ijano ba tẽ”, ane.

20 Nãm ã Jeju memã pi’òk no’òkkõt amijarènho ãmo anen pi’òk abenã kudjin akubyn kute pi’òko atom djwŷnh mã kungãn kam nhŷ. Nhym kam me kunĩ Jejukam no tyn kumex, me bikprõnh djakam ne me Jejukam no tyn kumex.

21 Nhym kam ajte ujarèn hmo krax ne memã kum,

–Amrêbê Metĩndjwŷnh kute kabèn’ã pi’òk no’òk ja ne arŷm kato. Mrãmri ne kõnh kum kudji nhym ajbir jakam kato. Me aje maro anhŷrjakam ne arŷm kato, ane.

22 Nhym me kam aben mã Jeju mex jarènho kumex kajgo ne aben mã,

–Je kum bep mexkumrêx. Ga kabèn mexja pumũ, Jõdje kra ne ajmãn me bajaêrbê kabèn mexkumrêx jarê. Jõdje kra, me baje Jõdje pumũnh tũmja tãm ne kra dji nhym kabèn mexkumrêx jarènho tẽ, ane. Nãm me ã kabèn jarènho ane.

23 Nhym kam Jeju memã kum,

–Birãm me aje imã me banhingêxê kabèn tũm jarèn h mã ne ga me anhõkre kadjwŷnhbê imã arènho nhŷ, ba arŷm kuma. Birãm me aje imã, “Goja abê me kane djwŷnh jabej on amikanen amex”, anhŷrmã. Goja aje mŷjja ‘õ pumũnh jabej nãr aje mŷjja ‘õ mar jabej goja on ipêx, ba me ikunĩ omũ, me inokam ipêx ba me ikunĩ omũ. Rĩnakambit, krĩbê Kapanakambit ne ga ar mŷjja nhipêxo aba. Nhym ‘ã ujarèn h me iwŷr bõx ba me kuma. Goja on jakam, anhõ pyka djwŷnhkam mŷjja pumũnh kêt ‘õ nhipêx ba me omũ. Birãm me aje ã imã anhŷrmã ne ga me anhõkre kadjwŷnhbê amim ijã karõ.

24 Ë, ba me amã mŷjja jarê. Mrãmri ikabèn. Ë, got ren Metĩndjwŷnh kabèn jarèn h djwŷnh atemã pyka ‘òkam tẽ nhym me ren arŷm kabèn ma. Nhym bep kati, õ pyka djwŷnhkam me kute kukràdjãkõt omũnh ne kute kabèn mar kêt. Æm me kute kukràdjãkõt mar kêt ne me tu ate krã. Me ga, me banhõ krõkam me ga ne ga me ã ijo anen tu ãm imar kêt kumrêx ne.

25-26 Ë, gora me ikabèn ma. Mrãmri ikabèn. Me Metĩndjwŷnh kabèn jarèn h djwŷnhbê Erij ja ma. Amrêbê ne me’ã na kêt kumrêx. Arŷm na kêt’ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx nhym na rwŷk kêt kumrêx ne. Nhym ajte na tŷmkam ajte na kêt ne. Nhym me prãm kam ar ba. Pyka kunĩkõt djwŷ kêt kumrêx. Nhym prãm me imex ne. Nhym mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me nire ‘uwtĩ krãptĩ. Djãm me’ŷr ne Metĩndjwŷnh Erij jano, me kute o djuw mexmã? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kêt’ŷr ne ano. Mekbê idjaer kêt nire ‘uwtĩ’õ’ŷr ne ano. Pyka typydji nhidjibê ne Xidõ. Nhym bep krĩ nhidjibê ne Xarepta. ‘ŷr ne ano. Nhym me’õ ni bajtemja o djuw mex ar o ba.

27 Ajte Metĩndjwŷnh kabèn jarèn h djwŷnh ‘õbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me krãptĩ ĩ kajêkam tẽ. Nhym bep Eridjêu kute me jao

mex kêtukmrêx. Kubajtem, kubê idjaer kêt pydji ne o mex. Pykabê Xirij kurûm me'ôbê Namâbit ne o mex ne, ane.

Nâm â Jeju memâ arêno ane. Djâm ta ô pykakambit ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmâ mÿjja pumûnh kêt 'ô nhîpêxmâ? Kati, ta dja ukabikôt amÿ pyka mÿjakam mÿjja kwÿ 'yro mô. Nâr kon ta kute amimarkôt ô pyka djwÿnhkam mÿjja pumûnh kêt 'ô nhîpêx. Ne ta ukaprîkôt amÿ me mÿ jakamdjwÿ mÿjja kwÿ nhîpêx.

²⁸ NhyM me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprônH djâkam me ja kunî ne me Jejukam ngry:k ne.

²⁹⁻³⁰ Ne kam pa 'amÿn bôm kumê. Nâm meo môn krânHre nhîmôk'ÿr o wabi. KrânHre konenH ne krîbê Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amÿn krânH nhîmôk'ÿr o môn o bôx. Ne bit kute amÿ aparmâ mênH nhyM tÿm ne tykmâ o mô nhyM kam mekbê amikaban kam me ôexo tèn katon mâ tê.

Kute me'ô nêje me karô punu janor.

Mak 1.21

³¹ Mâ tèn kam krîraxbê Kapanakam bôx. Pykabê Garrêjakam krîraxbê Kapanakam bôx. Bôx ne memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ'â ujarêno dja. Pî'ók rârârkam ne memâ 'â ujarêno dja.

³² NhyM me kabên man kam ari ar aben pumûn kam abenmâ kum, —Tô mÿj kabên ny got ja? Kabên mexkumrêx. Nâm â me bënjadjwÿr rûnh kwÿ kabên mex anen ar prîne kabêno meo atomo ba, ane. Nâm Jeju prîne kute amimar kôt katâ:t memâ amikukràdjâ jarênhkumrêx.

³³ Ne me bikprônH djâkam memâ 'â ujarêno âm râ'â nhyM kam me'ô my kum akij. Me karô punu'ô ne ar o ba nhyM kum akij.

³⁴ Me karô punu'ô kute me'ô my ar o baja tâm ne akij. Djâm me'ô bêngôkre* ne kum akij? Kati, e kum me'ô kadjwÿnhbê, me'ô bêngôkre kadjwÿnhbê, me karô punu'ô ne Jejumâ akij. Kubêngôkre ja ta âkjêr kêt. Âm me karô'ô ne kum akij ne kam kute kubêngôkre mân kute kum âkjêr pyrâk. Ne kum,

—Â, tô mâ ne ga aje me ijomâ? Ê, Jeju, Nadjare kra'ô, djâm aje me iparmâ ne ga bôx. Arÿm ne ba me prîne apumÿ, ga ne Metîndjwÿnh arÿm amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ NhyM kam kum bën tÿx ne kum,

—On anhîkrên akato, ane.

NhyM me karô punu ikôta. Me ipôkri ikôtan kurûm kato. Kute kubêngôkre ajmâ o kêtukmrêx. Me karô punu kute me'ôo baja kator kutâ ajmâ o kêtukmrêx. Nâm ikô'ÿr kajgon kam mâ kurûm katon tê.

³⁶ NhyM me kunî ari aben pumûn abenmâ kum,

—Mÿj kabên gotja? Mâ got on? Nâm tu kabêno, umao bôm me karô punu mē nhyM mâ tê. Djâm rerek got. Me bakâtâm'ô baje â mÿjja ja'ôo anhÿr kêtukmrêx. Pydji ne tu kabêno bôm me karô punu mē nhyM mâ tê, ane.

³⁷ Ne kam abenmâ Jeju jarêno kumex. Bu'â pykakam me ja ne me abenmâ arêno kumex.

Kute me punu krâptîo mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

* **4:34** Jeju nhô pykakam me kunî bêngôkre kute mrâmri ne apÿnh me ô pyka djari kunîkôt me kunî bêngôkre pyrâk. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî bêngôkre.

³⁸ Nhyam kam Jeju me bikprõnh djã kurũm tẽn kam Ximão nhũrkwãmã wadjã. Nhyam Ximão djupãnhdjwýja kanẽn nõ. Kanê kubĩ nhyam nõ. Nhyam me kum arê, kute o mexmã.

³⁹ Nhyam 'ýr tẽn irãn kanẽmã bẽn týx nhyam arým kum ire. Nhyam arým à kêt ne kãjmã dja. Kãjmã djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhyam arým para. Nhyam me Jeju'ýr bao dja. Me kunĩ ne me 'ýr õbikwa kanêo bao dja. Apýnh me õbikwa kanê djari ne me Jeju'ýr meo ban meo bõx. Nhyam me pýnhkõt me'ã ikra jadjuw nhyam me kunĩ arým mex ne.

⁴¹ Nhyam me karõ punudjwý me krãptĩ kurũm apõx ne Jejumã kum,
—Abê Metĩndjwýnh kra, anhýro ba.

Nhyam kam tu memã bẽn týx ne memã kum,

—On me anhikrẽn mã amũ mõ, ane.

Nhyam me karõ punu tu anhikrẽn mã mõ. Me karõ punu kute Jeju pumũnh. Kute Metĩndjwýnh kute amim Jeju Bẽnjadjwýrbê kumkati kadjy ar ne anorkõt omũnh. Kute Jejubê Kritu kõt omũnh. Kam ne me karõ punu bit kute irãri memã Jeju jarẽnhmã nhyam kubê aptãn ano.

⁴² Nhyam akati kêt nhyam krĩ kurũm arwãmã tẽn kam ar ba. Nhyam me abej mõ. Abej mõn 'ýr kato. 'Ýr katon bit kute kubê aptãrmã, arek mekam ãmmã ne me bit kute kubê aptãrmã

⁴³ nhyam memã kum,

—Ë, djãm me amãbit ne ba Metĩndjwýnh'ã idjujarẽnh tẽ? Kati, ije krĩ kunĩkõt kãj bê memã arẽnhmã ne ba me'ýr tẽ. Kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ. Ije memã amijã idjujarẽnh ny jarẽnhmã. Metĩndjwýnh me kadjy Bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne ba ije krĩ kunĩkõt memã arẽnhmã. Kadjy ne ijano ba me'ýr tẽ, ane.

⁴⁴ Anen kam mã memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽnh mõ. Apýnh krĩ djari ne kãj bê memã 'ã ujarẽnh mõ. Ne kam ajte amũ tẽn krĩ 'õkam bõx ne me bikprõnh djãkam ajte memã Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã ujarẽnh dja. Nãm ã pykabê Djudêjakam memã 'ã ujarẽnh ano.

5

Ximão ar mã Jejukõt bikamẽnh.

Mat 4.18; Mak 1.16

¹ Ne akati 'õkam memã arẽnh dja, memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh dja. Imõti nhidjibê Gẽnexare mýrri ne memã arẽnh dja. Nhyam kam me 'ã akuprõn maro kumex. Nhyam me kwý nĩnh mrãn te kute marmãn kam jãm 'ã me kamẽ. Me kamẽn te kute marmãn kam 'ã aben nhingãnh dja kumex ne Jejudjwý nhingãnh mõ.

² Nhyam kam me umaje kãmã wadjã. Nãm ar kute tep pynẽn djwýnhja kã dji. Kã djin kam katon kam kryre põnh dja. Nhyam amẽ kã nõ.

³ Nhyam kam ikjêjamã wadjãn kam õ kã djwýnhjamã kum, Ximãomã kum,
—Amũ kamẽ, amũ kamẽnh ngrire, ane.

Nhyam kam amũ kamẽ. Kamẽnh ngrire nhyam kam kam nhýn memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽnh nhý.

⁴ Ne memã 'ã ujarẽnh pan kam Ximãomã kum,

—Ë, gop amũ ubýmwa'ýr kã kamẽn kam mãn kryre mẽn kam tep kwý pynê, ane.

⁵ Nhyam Ximão kum,

—Je kum bĕnjadjwÿr, nã bãm ar te ari ar kryre rĕnho iba ri nhym akati. Ām tep kĕt. Ba gop tu akabĕnkôt kumĕ, ane.

⁶ Nhym kam ar kumĕn kam tu kam tep kwÿ pynĕ:nhkumrĕx. Nhym arÿm tep kute kryre rĕnh 'ÿr.

⁷ Nhym kam ar te o no katon kà nhikjĕmã ikra bĕno dja, ar kute 'ÿr kào tĕmmã. Nhym ar 'ÿr kào tĕ nhym kam ar aprakamã kàkam tepo ipu. Nhym kam arÿm amĕ år 'ÿr.

⁸⁻¹⁰ Nhym kam Ximão Pedrumĕ ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaĕrbĕ tep kwÿ pynĕ:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ĕ. Nhym Ximãomĕ ar ro'ã kute tep pynĕnh ar o baja kubĕ Xijagumĕ Djuão, Djebedĕu kute ar irja, ar jadjwÿ ne ar abenkam no tyn ku'ĕ.

Nhym Ximão Pedru mÿjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kônkrão nhÿn kum,

—Bĕnjadjwÿr, on mã ikurũm tĕ. Ga ne ga mrãmri amexkumrĕx. Nhym bep ãm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhym kam kum,

—Kwãrĩk wãnh amã ipyma kĕt ne afĩn prãm kĕt. Jakam gĕdja ga on mebĕngôkrebito atom ne memã ijarĕ gĕ me amim iman amim ikamnhĩx. Jakam dja ga tep pynĕnh kĕt ne kam mebĕngôkrebito akprõ, ane.

¹¹ Nhym ar kam kà djin wabin kam mÿjja kunĩmã iren kam mrãmri Jeju'ãbit ngrã: ne. 'Ā ngrã tÿx ne mã kôt ajkamĕ.

Kute me'õ nhĩ kajĕkam tĕo mex.

¹² Nhym kam akati 'õkam Jeju tĕn krĩ 'õkam bõx. Nhym me'õ ĩ kajĕkam tĕja prĩne kào ajkĕ, prĩne o tuknĩ. Nhym Jeju'ÿr bõx ne omũn kam pijàm djaje tĕn tu mÿrbĕ tÿm. Ne kam nõrkam kum amijarĕnho nõn kum,

—Bĕnjadjwÿr, aje inhĩ kajĕkam itĕ markôt, aje ijo mex prãm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhym kam 'ÿr ikra mõn kupĕn kam kum,

—Ije, ije ajo mex prãmã. On akà mex, ane. Nhym gĕt ajmã kà nĕn kà mex ne. Kute o ãm tãmkam tebĕ kà mex ne.

¹⁴ Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarĕnh kĕt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metũndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tĕn kum amibĕ, kum amikà bĕ. Ne kam kum mry ngã gĕ akadjy Mõjdĕ kukràdjãkôt Metũndjwÿnhmã mry gan kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gĕ me kunĩ apumũ, arÿm akà mexkôt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arÿm abenmã Jeju jarĕnho ajkate:n apÿnh abenmã arĕnho ba.

Nhym kam me itepato 'ÿr mõn 'ã akuprõ. Me kute kabĕn mar nhym kute me kanĕo mexmã ne me 'ã akuprõ.

¹⁶ Nhym bep ta ne mã arwãmã tĕn kam Metũndjwÿnhmã kabĕno dja, kum amijarĕnho dja.

Kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhym kam ajte akati 'õkam Jeju memã Metũndjwÿnh'ã ujarĕnho dja. Nhym me arek maro nhÿ. Mekbĕ pardjĕumĕ me kute Mõjdĕ kukràdjã jarĕnh djwÿnhmĕ ne me arek maro nhÿ. Mÿj pyka kurũm? Pykabĕ Garrĕjamĕ pykabĕ Djudĕja kunĩkam apÿnh krĩ djari ne me kurũm kwÿ bõx. Nhym

Djeruxarē kurūmdjwỳ me kwỳ bôx. NhyM Metīndjwỳnh prīne Jejuo tỳx, kute tỳxo meo mexmā.

¹⁸⁻¹⁹ Me'ō jakryja arek nōr djākam nōr rā'ā nhyM ōbikwa 'ỳr o mōn o bôx ne te kute kikremā o ārmā. Te kute Jeju'ỳr o bikamēnh ne kute parbē ir nhyM kute o mexmā. NhyM me kikre jajkwa krekre pytār mex ne. NhyM kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimōkkōt 'ā ngy tỳx katen jām ngybōr jadjuwn kam me'ō jakry nōr djākam nōr rā'ā o ruw nhyM me ipōkri Jeju parbē nō.

²⁰ NhyM Jeju amim ar omū. Ar kute tu amim kamnhīxkumrēxja pumū ne kam ōbikwa jakryjamā kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxwe kunīo aknon arỳm akam ingyryk kēt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno.

²¹ NhyM wānh Mōjdjē kukrādjà mar djwỳnhmē mekbē pardjēu ōkre kadwỳnhbē arỳm amim,

—E kum bep me'ōja ne ajmān Metīndjwỳnh japryō djan amijo Metīndjwỳnh o dja. Metīndjwỳnh pydjī ne kute me axweo biknorn mekam ngyryk kēt, ane.

²² Nām me ā ōkre kadwỳnhbē anhỹro kumex nhyM arỳm tu kuman memā kum,

—Mỳkam ne ga me anhōkre kadwỳnhbē ijo ikajgon ijapryō akumex? ane.

²³ Ē, ba me amā mỳjja amānhkrut jarē. Mỳj ne amirīt ne? Ba ren me'ō jakryjamā kum, “Ba arỳm ajaxweo aknon akam ingyryk kēt”, ane, nār kon, “On kāmā djan tē”. Mỳj ne ren amirīt, nēn? Nā bām ren kum, “Arỳm ne ba ajaxweo aknon akam ingyryk kēt”, ane nhyM amirīt kētkumrēx ne. Tāmbit ne amirīt kēt. NhyM bep kāmā me ku'ē, ije ren me'ōmā kum, “Kāmā djan tē” nhyM ren amirīt ne. Tāmbit ne amirītkumrēx.

²⁴ Dja ba kum, “Kāmā djan anhikwā djā mỳn o tē”, anen arỳm o mex ga me arỳm omūn arỳm abenmā, “Be, ga Jeju kute me'ō jakryo mexja pumū. Be, djām kute me axweo biknor kēt got. Mrāmri ne Metīndjwỳnh arỳm amijo ī ne pyka jakam amikabēnkōt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmā ja jarēnh kadjy dja ba me'ō jakryjao mex, ane.

Nām ā Mōjdjē kukrādjà mar djwỳnhmā anen arỳm tu me'ō jakryja'ỳr akēx ne kum,

—Amā ne ba ikabēn ne. On kāmā djan anhikwā djā mỳn anhūrkwāmā o tē, ane.

²⁵ NhyM me ipōkri ekruX ne kāmā djan nōr djā mỳn mā ūrkwāmā o tē, Metīndjwỳnhmā mexmē ōdjānhmē rax jarēho tē.

²⁶ NhyM me kunī omūn kam ari aben pumūho kumex ne kōt Metīndjwỳnhmā mexmē rax jarēho kumex ne kam arỳm kum Metīndjwỳnh pyman abenmā kum,

—Atemā mỳjja mexkumrēx ne gu me arỳm jakam omū, ane.

Rewi mā Jejukōt bikamēnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ NhyM kam Jeju me kurūm tē. Tēn kute pi'ōk kaprīo atom djwỳnh'ỳr bôx ne omū. Idjibē Rewi. Pi'ōk kaprī nhūrkwākam ne bēnjadwỳr bajtemmā pi'ōk kaprīo atomo nhỹ. NhyM Jeju 'ỳr bôx ne omūn kum,

—Gop amrē ikōt ajkamēn gop ikōt ar aba, ane.

²⁸ NhyM tu ekruX ne kāmā djan mỳjja kunī kangan mā kōt ajkamē.

²⁹ Ne kam me krāpītmē ro'ā ō kwỳ krēn rax kadjy memā djwỳmē mry gan kadjy memā arē. NhyM me kute bēnjadwỳr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom

djwýnh kräptín bôx nhym ajte atemã me jadjwý kwý bôx, Rewi nhürkwäkam bôx ne õ kwý krëno kumex, ar kutã õ kwý krëno kumex.

³⁰ Nhym kam mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnh omün bën prïkam kabëno krï, Jejukôt ba djwýnh'ã kabën ne kum,

—Mýkam ne gar me kute pi'ók kaprïo atom djwýnhmê me axwemê akàn aro'ã anhõ kwý krëno akumex ne kôt akõmo akumex? ane.

³¹ Nhym kam Jeju memã kum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã.

³² Badjwý ne ba me axwe'ýr tẽ. Djãm we me katãt mrãnh'ýr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ýr ne ba tẽ, ije amiwýr me 'wýrmã. Me kute ikabën mar ne amim kator ne wãnh axwemã irer ne kute iwýr amijo akëxmã ne ba me'ýr tẽ, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kujêr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhym me ajte kum,

—Ota Djuãokôt ba djwýnh kute Metïndjwýnhmã amijarënh kadjy amijajbur ba. Nhym mekbê pardjêu nhõ me ja me kudjwa ã ane nhym bep akôt ba djwýnhbit ne mã akun kôt kôm ar ba, ane. Ar kute Metïndjwýnhmã amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhym kam Jeju memã kum,

—Nã, ikôt ba djwýnh dja mã aku. Ga me kute abenã me rënhkam me àkur rühja pumü. Djãm me kute abenã me rënhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rënhkam ne me mrãmri àkur rühkumrëx. Abenkam kïnh ne õ kwý krëno kumex. Djãm me kute mýjja jakam amijajbur got? Djãm me mjënmê abentã ku'ëri àkur punu got?

³⁵ Nhym bep amü akati 'õkam, dja me me aërbê mekbê mjëno tým ne pa 'amýn mã o tẽ. Nhym me arým kam kaprïre ne kam amijajbur ajbit ma, kôtbit amak bẽ: no nhýn õ kwý krënja kêtikumrëx ne. Nãm ã Jeju amijã me mjën jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memã amikukràdjã ny'ã memã mýjja jakren arê.

—Nhýnh got me'õ inõkã ny 'õ byn kadjõ, mex katikôt kadjôn kute tùmja'ã ir ne kute o mexmã? Kati, nãm ren o anen ren amibê nyo ajkê nhym nymê tùmja ren aben pyrãk kêt ne.

³⁷ Ne ajte nhýnh got me'õ mrykã tùm, mekbê idjaer kukãmãre ne me mrykão ngõnh nhinhujabjêti, nhýnh got me'õ mrykã tùm, mrykã kadjãkam pidjõ kangõ ny ru, pidjõbê uba kangõ ru. Nãm ren ane nhym ren ajkatõr ne ajkapï. Kangõ nymê tùm kute abenkam o bikãr ne runhkam ne ren ajkatõr ne ajkapï, nhym mrykãdjwý arým punu.

³⁸ Kati, mrykã nykam dja pidjõ kangõ nyja ru.

³⁹ Nhym ajte nhýnh got me'õ kute pidjõ kangõ tumbito kõmo ban ny kakin kum ny djãnh? Kati, arým tumbito amiprãk ne kam, “Ije bep kangõ tumbit ne ành”, ane. Nãm ã Jeju kute memã kukràdjã tùm'ã pidjõ kangõ tùm jakren kute kukràdjã ny'ã pidjõ kangõ ny jakreo anen kam memã arënh pa.

6

Memã pi'ók ràrà'ã ujarënh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ók råràrkam Jeju pur katikôt tē. Nhyṃ kôt ba djwýnh kôt mō. Kôt mōn arým kum prām ne mōrmā bāyogo 'y nhikēn mōrkôt ngānh ne amijajkwamā rēnho mō.

² Nhyṃ kam mekbê pardjêu ar omūn arkum,

—Ije tô mā ne gar arým nē? Pi'ók råràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók råràrkam mýjjao anhÿr kêt. Me tūmre ne me ta kukràdjàkôt mā me babē uma. Me kute pi'ók råràrkam mýjja kupēnh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mýkam ne gar ā ar o anhÿro aba?

³ Nhyṃ kam Jeju memā kum,

—Kê, djām me aje Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ók no'ókjadjwý pumūnh kêt? Djām me aje me bakukāmārebē Dawi'ā ujarēnhja pumūnh kêt, Metīndjwýnh kabēnkam me aje Dawi'ā ujarēnhja pumūnh kêt?

Ē, Dawi arkum prā:mā.

⁴ Nhyṃ Dawi Metīndjwýnh nhūrkwāmā wadjàn djwý byn kukrēn kam kôt ar tēm jamādjwý kungā, nhyṃ ar kukrē. Djwý me kute Metīndjwýnhmā ōrja tām ne kubyn kukrēn arkum kungā. Metīndjwýnh nhō djwý ne me kātām kute kur kêtukumrēx. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyṃ bep Dawi ta ne tu kubē kukrē. Nhyṃ kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djām me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimā axwe jarēnh kêtja pumū ne kam ikôt ba djwýnhmēbit ar imā ar ijaxwe jarē.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhī ne me awÿr irwýk ne ba inhō pi'ók råràr djwýnh. Kam gēdja ba memā, “Kwārik wānh ga me kam mýjja kupēnh kêt, nār kon, dja ga me jakam apēn, nār kam mýjja kupēnh kêt ne arek akrī”, ane. Tām ne ja, ane.

⁶ Nhyṃ kam ajte pi'ók råràr 'ōkamdjwý me bikprōnh djāmā wadjàn kam kam memā Metīndjwýnh'ā ujarēnho dja. Nhyṃ me'ō nhikra jarōxja nhÿ. Ubók ne arōx ne.

⁷ Nhyṃ mekbê pardjêumē me kute Mōjdjē kukràdjà mar djwýnh arek Jejukam no tyn krī. Nhyṃ pi'ók råràrkam kute ikrao mex nhyṃ me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Mōjdjē kukràdjàkôt amijo aba kêt, anhÿrmā ne me arek kam no tyn omūnho krī. Mekbê pardjêumē me kute Mōjdjē kukràdjà mar djwýnh ne me ā Jejukam no tyn ar krī ba ane.

⁸ Nhyṃ bep ta, Jeju ta ne arým me kute ōkre kadjwýnhbē amim 'ā karōja arým kuma ne kam me'ō nhikra jarōxjamā,

—Amrē tēn me ipōkri dja, ane.

Nhyṃ kāmā djan 'ÿr tē.

⁹ Nhyṃ kam memā kum,

—Ē, ba me bakukràdjà jabej me akukja. Nhÿnhja ne me bakukāmāre me bamā arē? Djām pi'ók råràrkam me baje mýjja mex nhipēxmā nār kon kam me baje mýjja punu nhipēxmā? Djām kam me baje me utār nār kon kam me baje me parmā, nēn? ane.

¹⁰ Ne kam ari ar me omūn kam ate ikra jarōxjamā,

—On anhikra katāt, ane.

Nhyṃ kam ikra katāt ne. Arým ne ikra mexkumrēx. Arým ajte ikra katāt ne ikrakumrēx.

¹¹ Nhyṃ kam ajte mekbê pardjêu ngry:k ne. Ngryk tÿ:x ne. Ne kam Jeju'ā abenmā karōo kumex.

*Kute Ar kubê 12 janor.**Mak 3.13*

¹² Nhyam kam akati 'ôkam krânhrê'ÿr tēn 'ã wabin nhÿ, kute Bämmã kabēnmã, Metündjwÿnhmã kabēnmã. Kum kabēno ÿr ri nhyam akati.

¹³⁻¹⁶ Akati nhyam kam amiwÿr kôt ba djwÿnh 'uwn amijo ar kwÿ pytàn amim ar umjuwn arkum,

–Ba dja ba ar ajano, gar memã ijã adjujarēnho ajmã. Ar abē inhō àpēnh, ane. Nãm kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utàn kam tũmrãm ar ano. Ximão. Jeju kute kum Pedru jarēnhja.

Ångre. Ximãomē Ångre ar aben djakam ikwã.

Xijagu.

Djuão.

Piripi.

Batormē.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Kubê ne Aupêu kra.

Ximão 'ôdjwÿ. Ximão tãm ne kum me bajtemja kurêkumrêx, me bajtem kute meo baja kum me kurêkumrêx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja.

Be, Jeju kute tũmrãm ar anor ne ja.

¹⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhbê 12jamê ro'ã ruw ne pyka kēnh'ÿr bôx ne kam kam meo dja. Nhyam me kôt ba kajgo ne me 'ã kumex. Nhyam me kâtãmjadjwÿ Jeju'ÿr mōn bôx ne 'ã kumex. Pykabê Djudêja kurũm me krãptĩmê krĩraxbê Djeruxarê kurũm me krãptĩmê ngô rax nokà'ã pykabê Xirumê Xidômê kurũm me krãptĩmê. Me tãm ne me akàn Jeju'ã kumex. Me ja ne me 'ÿr akuprō. 'ÿr bikprōnh ne kute kabēn mar nhyam kute apÿnh me kanê djari meo mexmã ne me 'ã akuprō.

¹⁸ Nhyam me karō punu kute meo bajadjwÿ mekôt 'ÿr mōn bôx nhyam kam mekam me karō punuja jano nhyam me arÿm mex ne.

¹⁹ Nhyam me itepato kute Jeju kupēnh prãm. Nãm Jeju tu tÿxkumrêx nhyam kurũm uma apōx ne me kunĩ mex. Kam ne me kunĩ kute Jeju kupēnh prãmã.

*Kute arkum kĩnh jarēnh ne ajte kute arkum kaprĩ jarēnh.**Mat 5.1*

²⁰ Nhyam kam meo mex pan kam kôt ba djwÿnh pumũn arkum,

–Ë ar anhō nēkrêx kêtwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga ne Metündjwÿnh ar akadjy bēnjadjwÿr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ë, ar jakam amã prãmwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrêx ne.

Ë, ar jakam amÿrwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ë, jakam me kum ar akurêja, ar ga dja gar akĩnhkumrêx ne. Ba ne ba amijo inhĩ ne me awÿr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwÿ amã ikĩnh ne iwÿr akuprō ba kam ar ar ajo iba. Nhyam me kam kum ikurēn kam ikôt kum ar akurê ne. Gar mã ikôt abikamēnhkamdjwÿ me kum ar akurê. Gêdja me te wãnh kum ar akurēn bõm ar arēn ar ajapryñ ar ajaxweo ar apytã,

²³ gar tu akĩnhkumrêx ne ate akĩnh katin amijara tatak ne.

Mýkam? Bir, dja Metĩndjwýnh ar amã o pãnh rax ne. Kãjkwakam gêdja ar amã o pãnh mex ne. Kãjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman ate akĩnh kati. Nãm me tũmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn dhwýnho bikẽnho bao ane. Gar arým kam kãjkwakam me kĩnhkumrẽx ne ar baja pumũ, ane.

Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam ajte me õ nèkrẽx kumexjamã kabẽn ne memã kum,

²⁴ —Nhyr bep me anhõ nèkrẽx krãptĩwã me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Bir, mýkam? Jakambit akĩnh dja kajgokam. Gêdja ĩ apẽx ne ajte amũ kêtumrẽx.

²⁵ Ne me jakam ajajnewã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me amã prãm ne.

Ne me jakam akeketwã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amýro akumex.

²⁶ Ne me kunĩ kute abenmã me amex jarẽnho kumexja me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mýkam? Ga me axwe pumũ. Ga me kum me axwebit kĩnh ne kute abenmã me mex jarẽnho kumexja pumũ. Nãm me tũmre ã axwe o anen me kamingrãny kajmã'ã kum me 'ẽxnhĩbit kĩnh. Me 'ẽx ne kute amijo Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho bajabit ne me kum me kĩnh ne abenmã ã me mex jarẽnho kumexo ane. Kam ne me kamingrãny me tũmre kôpdji'ã kum me axwe, me 'ẽxnhĩbit kĩnh ne kute abenmã me mex jarẽnho kumexja.

Nãm ã Jeju memã anen kam kôt ba djwýnhmã kum,

Jeju kute arkum, “Amã akurê djwýnh jabê” jarẽn.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

²⁷ —Ë, ba ajte ar amã ikabẽn 'õ jarê, gora ar ikabẽn ma. Gora gar tu amã akurê djwýnh jabê. Gora me kum ar akurêja dja me te ar ajo ajkê gar akrãnmã amã me abẽn ar meo aba.

²⁸ Gora ar me kute ar adjũnwãmã tu akabẽn mex jarê. Gora ar me kute ar ajo bikẽnha tu Metĩndjwýnhmã me arê gê meo djuw mex.

²⁹ Gêdja me'õ ar ajõ nhinebê kurwa ga 'ýr akẽx gê aktã anhinebê kurwa. Gêdja me'õ ar ajõbê inõkã by ga tu kum kanga. Nhyr ajte akã 'õ'ã ajwý ga ajte akã 'õdjwý byn kôt kum angã.

³⁰ Gêdja me'õ mýjja 'ã ajwý ga tu kum kanga. Gêdja me'õ abê anhõ mýjja 'õ by ga tu kum kangakumrẽx. Kwãrĩk wãnh ga akubyn 'ã 'wýr kêt.

³¹ Djã nãm me ar ajõ ajkê ga akĩnh ne? Kati, nã gãm akaprĩre. Bir be, kam dja gar ã me jao anhýr kêtumrẽx gê me adjwýnhdjwý kaprĩ kêt. Nãr kon, djã nãm me ar ajõkam mex ga akaprĩ? Kati, nãm me ar akam mex gar akĩnhkumrẽx ne. Bir be, kam dja gar ã me jakam amexo ane gê me adjwýnhdjwý kĩnhkumrẽx.

³² Ë, ba ar amã arê. Me kum ar ajabê gar amipãnh amã me abêkumrẽxja bãrãm kam dja ba ar amex jarẽn jabej? Kati, ã, me axwe ne me kum õbikwabit jabê, kum aktã aben jabê ne kam kum me kãtãmja kĩnh kêtumrẽx. Be, dja gar gadjwý amã anhõbikwabit jabê, djori kam mex? Kati, ar ikôt aba djwýnhkam gêdja gar tu amã me abêo tuknĩ. Ar amã anhõbikwa jabẽn kam kôt amã akurê djwýnhdjwý jabê.

³³ Nhyr ajte me ar akam ukaprĩ gar amipãnh mekam adjukaprĩ, bãrãm kam dja ba ar amex jarẽn jabej? Kati, ã, me axwe ne me õbikwakambit ukaprĩ, aktã abenkam ukaprĩ ne kam me kãtãmjakam ukaprĩ kêtumrẽx. Be,

dja gar gadjwý anhöbikwakambit adjukaprī, djori kam mex? Kati, ar ikôt aba djwýnhkam gédja gar tu me kunīkam adjukaprīo tuknī, anhöbikwakam adjukaprīn kam kôt akurê djwýnhdjwý kam adjukaprī.

³⁴ Nhyr amje me ar amā mýjja ngā gar kam amipānh memā mýjja ngā, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me aktā aben pānh abenmā mýjja nhōro ba. Nām me akubyn abenmā 'ānh ōro ba. Be, dja gar gadjwý me kute akubyn ar amā mýjja nhōrmābit mýjja ngā, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikôt aba djwýnhja dja gar tu memā mýjja nhōrkumrēx ne kam pānhkam amak kêt.

³⁵ Bir be, ar ga dja gar amā akurê djwýnh jabēkumrēx ne kam adjukaprī ne tu kum mýjja kajgo ngā. Kute akubyn amā pānh mýjja 'ō nhōrmā pānh kam amak kêt. Metīndjwýnh pymati tām gédja ar amā o pānh ra:x ne. Gar kam arým abē Metīndjwýnh krakumrēx. Mýkam dja gar ā meo ane? Bir, Metīndjwýnh ne tu me ōdjý, me axwekam ukaprī.

³⁶ Kam dja gar kajkwakam Abām'ā amijakren mekam adjukaprī.

Mete me'ā axwe rēnh nēje memā kabēn.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

³⁷ Kwārīk wānh gar me'ā axwe rēnh kêt. Dja gar me'ā axwe rē nhyr me amipānh ar ajā axwe rē, nār Metīndjwýnh ar amā axwe jarē. Kwārīk wānh gar me axwemā akator kêt ne memā pānh jarēnh kêt. Dja gar me axwemā akato ne memā pānh jarē nhyr me amipānh ar ajaxwemā katon ar amā pānh jarē, nār Metīndjwýnh ar amā pānh jarē. Nhyr bep kati, gédja me kute ar akam amikrāja gar tu o abiknorkumrēx gē me amipānh ar gadjwý tu ar ajaxweo biknorkumrēx ne.

³⁸ Gora ar memā anhōdjānh ne tu memā angā. Gē me kam amipānh ar amā ōdjānhkumrēx ne ar amā mýjja ngā. Dja Metīndjwýnh ar amā o pānh rax ne. Kute mrāmri ne me kute akubyn abenmā djwý ngrā nhōr kadjy kute ngōnhkam ngjēnh ne ajte kute à'āk ne kum o'uk ne iby ngjēnh nhyr akā'ā bikapīnja pyrāk. Dja ā Metīndjwýnh ar amā ōr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metīndjwýnh kudjwa memā ōr rūnh nhyr kam me akubyn ar aje memā ōr 'ānh ar amā kungā, ane. Nām Jeju ā kôt ba djwýnhmā arēnh o ane.

³⁹ Ne kam ajte apýnh mýjja djāri arkum 'ā ujarēnh jakreo tē. Ne kam arkum, —Djām me'ō no rāja kute me'ō no rājamā kum, “Amrē, ba amā kō 'amýn katāt ajo tē”, anhýrmā? Kati, gorēnh kum kō 'amýn o mōn ren ar ro'ā krekam tým, ane.

Be, me axwe rā'ākam dja me amū me jamā axwe jarēnh kêt. Me axwekam ne me kute me no rā pyrāk.

⁴⁰ Djām me'ō kute mýjja mar kêtja kute me'ō kute mýjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhyr bep djām me'ō kute marja prīne kum arēnh kum akre nhyr kam arým ar aben pyrāk ne.

Bir be, ar aje Metīndjwýnh kukrādja mar tūmja amijāno dja. Dja me nyre ar ajā amijakren kam kute ar apyrāk.

⁴¹ Mýkam ne ga akamy nokam pyka jaūmjabit pumūn kam ga anokam pīponhtija pumūnh kêt ne?

⁴² Djām aje akamymā kum, “Akmere, amrē ba amā anokam pyka jaūmwā kaba”, anhýrmā? Ne kam ga anokam pīponhtiwā pumūnh kētkumrēx ne. Aje aminokam pīponh pumūnh kētkam we ā kum ane. Kē. Mrāmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrēx gédja ga

aminokam pīponhtiwā kaban kam arīt mex ne arỳm amikôt akamy nokam pyka jaũm ngrire wā kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwỳ, ẽ, djām pidjô mex, pidjô djānhjakam pidjô punu apôx got? Nār kon, djām pidjô punukam pidjô djānh apôx got? Kati, apỳnh pidjô bari djari ne kam ô apôx.

⁴⁴ Ô ne parbê rôrôk ne ikwān kam o bario amirīt nhyim me kôt kum apôx. Pidjô punukam ô punu apôx, nhyim ate pidjô mexkam ô mex apôx. Ga rojkakrekam tyrti apôx kêtja pumũ. Ga ajte prëxkamdjwỳ katëbàri apôx kêtja pumũ.

⁴⁵ Bir be, nām ā mebêngôkredjwỳ* ane. Nām me ôkre kadjwỳnhbê kabën mex man arỳm kabën mexo memā amijo amirīt. Nhyim me ajte ôkre kadjwỳnhbê kabën punu man arỳm kabën punuo memā amijo amirīt. Nām me ôkre kadjwỳnhbê mỳjja kumex ma nhyim kam amrê bõm ajkwa krekremê ôto'yr apôx nhyim me kam arënhô ba. Arënhô ban kam arỳm memā amijo amirīt. Mex nār axwe ja o memā amijo amirīt. Kute mỳjja ô kute bario amirīt ja pyrāk.

Me'ô ar kute kikre'ã amijakremā memā arënh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ẽ, ba ajte ar amā ja jarê. Mỳkam ne gar imā “Bënjadjwỳr, Bënjadjwỳr” anhỹro aban ajte ikabënkôt ar amijo aba kêt ne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Ẽ, ba ar amā arën kikre'ã me ajakre. Me'ô iwỳr akëx ne kute ikabën markumrëx ne ikabënkôt kute ar amijo baja ne kute mrãmri ne me kute kikremā kre jabjê:n kam kam par pymjỳr ne kam iby kënme pyka rënh ne kute kum o'uk ne 'ã kute kikre nhyim te ngô tām ne kute kangõnh nhyim mrãmri ku'ê tỳxja pyrāk. Kum kre jabjêkam ne mrãmri âm tỳx ne. Nām ā me kute amim ikabën mar tỳx ā ane.

⁴⁹ Nhyim bep me'ô kute ikabën mar kajgo, kute ikabënkôt amijo ba kêtja ne kute mrãmri ne me kute tu pyka krākà'ã par pymjỳr. Kre krānne kam kute par pymjỳr ne kute 'ã kikre pyrāk. Nhyim 'ã ngô tām ne kute kàjbê me'ã rënh nhyim rôrôkja pyrāk. Djā nām kàjbê kukê nhyim ban rôrôk got? Kati, nām tu ator nhyim ban gru: ane. Dja me'ô kute ikabën mar kêt'ô ā ane, ane. Nām ā Jeju arkum ujarënhô āmo anen memā ujarënh pa.

7

Krākamngõnh nhõ bënjadjwỳr kute tu amim Jeju kamnhixkumrëx.

Mat 8.5

¹ Ne kam ate krībê Kapana'yr tẽ. Mā 'yr tẽn bõx.

²⁻³ Bõx nhyim krākamngõnh nhõ bënjadjwỳr arỳm kuma, kubê ne krākamngõnhre krāptĩbê 100 nhõ bënjadjwỳr arỳm kuma, bõxkôt kuma. Kubajtem. Arỳm kuman kam 'yr mebêngëtte kwỳ jano. 'Yr mebêngëttebê idjaer kwỳ jano. Ô àpënh ne kanê tỳx ne nõ. Arỳm tyk'yr. Arỳm arkatin nõ. Kum ô àpënh jabëkhkumrëx ja ne kubê kanën nõ nhyim kam kadjj Jeju'yr ar ano. Ar kute kum arënh nhyim 'yr tẽm ne kute kum ô àpënhô mexmā ne 'yr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhyim ar mõn Jeju'yr bõx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tāmja ne mexkumrëx. Mrãmri dja ga 'yr tẽn kum ô àpënh pytà. Nām kum me bakĩnhkumrëx ne arỳm me bamā me babakprõnh djā nhipëx ne. Dja ga on 'yr tẽ, anhỹro ku'ê.

* **6:45** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngôkre kute mrãmri ne apỳnh me ô pyka djari kunikôt me kunĩ bêngôkre pyrāk.

6-7 Nhyam kam 'yr tē. Bit 'yr tēn 'yr kikre tēpo tē nhyam krākamngōnh nhō bēnjadjwýrja ajte kutā ōbikwa kwý jano. Nhyam ar kutā tēn kajpan kum,

–Bēnjadjwýr, on dja ga akēx ne. Krākamngōnh nhō bēnjadjwýr ne ar imā, “Ar tēn kum arē gē on amū akēx”, ane. Bar kam akutā tē. Nām amā, “Ibēnjadjwýr kaāk, ibēnjadjwýr ngrirekam ne ga inhūrkwāmā adjār ba ipijām karō amā ane. Ingrire, ikātāmka ne ba ba akutā itēm kēt ne, amikam ipijāmka. Dja ga tu akabēnobit inhō àpēho mex nhyam arým mexkumrēx ne.

8 Inhō bēnjadjwýr ne imā kabēn, kute raxo ijakrenhja ne imā kabēn ba kabēn man kōt amijo iba. Ne kam ajte ba ibē me krākamngōnhre nhō bēnjadjwýrkam ba memā ikabēn nhyam me ikabēnkōt amijo ba. Ba me'ōmā kum, “'Yr tē”, ane nhyam arým 'yr tē. Ba kam ajte me'ōmādjwý, ‘Amrē tē’, ane nhyam arým amrē tē. Ba inhō àpēnhmā, ‘On mýjja kupē’, ane nhyam arým mýjja kupē. Kam ne ba amā, ‘Abēnjadjwýr djwýnhkam dja ga akabēnobit o mex ne’, ane.” Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwýr amā ane, ane.

9 Nhyam Jeju ar kabēn man kam arkam no tyn djan ōkre kadjwýnhbē amim, –E kum be nām tu amim ikamnhīxkumrēx ne, ane. Ne kam me itepato kōt mōrja 'yr akēx ne memā kum,

–Ē, ba me amā arē. Nhýnh ne me babē idjaer 'ō ā kute tu amim imaro anhýr? Kati, kētkumrēx. Nhyam be nām tāwā, tāwā kubajtem ne gēt tu amim ikamnhīxkumrēx ne, ane.

10 Nhyam kam krākamngōnh nhō bēnjadjwýr nhōbikwaja akubyn kikremā tē. Kikremā tēn bōx ne kanēn nōrja pumū. Nhyam mexkumrēx ne, arým ā kēt ne nhý. Tām ne ja.

Kute me'ō tyk akubyn o tīn.

11 Nhyam kam akati ngrēre nhyam Jeju krī 'ōmā tē. Krī nhidjibē Naīmā tē. Nhyam kōt ba djwýnhmē me kātām krāptī kōt mō.

12 Nhyam kam Jeju meo mō. Meo mōn ī krī tēpo mō. Nām bit krīo rām ne jao mō nhyam Ar kubē kra tykjao mōn o kajpa. Kikre bu'ā kēno kō kayr jajkwa krekremā o aben kajpa. Amrēbē me'ōbē mjēn tyk nhyam kam kraja adjwýnhdjwý kōt kubē ty. Kute amikamā kra pydjīn irja ne kubē ty. Nhyam me kam kēnkre'yr o mōn o kajpa. Me krāptī ne me kēnkre'yr bit o mō, bit kute mekbē idjaer kukrādjākōt kēnkrekam adjārmā.

13 Nhyam Jeju me'ō nija pumūn kam kum kaprī: ne kum,

–Kwārīk wānh ga amýr kēt, ane.

14 Ne kam 'yr tē. 'Yr tēn kam 'ā nōr djābit kupē. Nhyam ar kute o mōrja, tyko mōrja, o mōr týx katikōt kum o dja. Nhyam kum kabēn ne kum,

–Akmere, ba amā arē. Ē, on kājma nhý, ane.

15 Nhyam ekruy ne kājma nhýn kam kabēno nhý. Nhyam Jeju nāmā kungā.

16 Nhyam me kunī madjā kreti ne kum uman kam Metīndjwýnhmā raxmē mex jarēho kumex ne abenmā kum,

–Ota Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh rax 'ō me bakam kato, ane.

Ne ajte,

–Metīndjwýnh ne arým ō me baja 'yr bōx, ane.

17 Nhyam me kam abenmā Jeju jarēho kumex ne amū abenmā arēho prōt ne. Nhyam pykabē Djudējakam me ja kuma. Nhyam amū bu'ā pyka ja kunīkōt me abenmā arēn kuma.

Djuāo'ā ujarēh.

Mat 11.2

18-19 NhyM Djuão kôt ba djwýnhdjwý arým kuman Djuãomã arê. NhyM adjwýnhdjwý kuma. Mekbê ijê djâkam nôr rã'âkam ne ar kum mýjja ja kunĩ jarê nhyM kuma. Kuman kam amiwýr ar ku'uw, amiwýr kôt ba djwýnh 'uw, ar amãnhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

—Ë, ar Jeju'ýr tén kum, “Djãm ga ne Metĩndjwýnh amrêbê me imã ajarê ga arým bôx. Nâr kon, dja ba me atemã 'ôdjwý jabej ajkam ama”? ane. Djuão ne ã arkum anen kam ar ano. Bênjadjwýr djwýnh'ýr ar ano. Ar kute omũnh ne tēm ne kute Djuãomã arēnhmã ne 'ýr ar ano.

NhyM ar 'ýr tén bôx.

²⁰ Bôx ne kum,

—Djuão kute ngõnhmã me angjēnh djwýnh ne awýr ar ijano ne ar imã, “Ar tén kum, ‘Djãm ga ne Metĩndjwýnh amrêbê me imã ajarê ga arým bôx? Nâr kon, dja ba me atemã 'ôdjwý jabej ajkam ama'? ane.” Nãm ã arkum ane.

²¹ NhyM kam Jeju arek me utáro dja. Me apýnh kanê djârimê, apýnh me tokry djârimê, me karô punu kute meo bamê, me no rãmê, me ja ne meo mexo dja. Me krãptĩ ne meo mexo dja. Djuão kôt ba djwýnh kute omũnh ne akubyn 'ýr tēm ne kute kôt kum arēnh nhyM kute marmã ne arek me utáro dja.

²² Ne kam arkum,

—Ar'ýr tén Djuãomã arê. Ba ne ba arým me'ýr bôx ne me utáro dja nhyM me no rã arým rít, me te jakry arým mrã, me ĩ kajêkam tê arým kà mex, me amakkre kêt arým amakkre mex ne ajkam ama, nhyM me tykjadjwý arým akubyn tĩn ne, nhyM me me ô mýjja kêt jamãdjwý kabēn mex, kabēn ny kàbê arê. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tén kôt Djuãomã arê, ane.

Ne ajte kum,

²³ —Me'ô kute tu amim imar ne kute ôkre kadjwýnhbê ijã amim, “Djãm tãm, nâr kon atemã”, anhyr kêt, tãm dja kĩnhkumrêx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djwýnhjamã ane. NhyM ar kuman kam mã 'ýr akubyn tē.

²⁴ Ar tēm tekrekam memã Djuão jarēnh dja. Me krãptĩjamã arēnh djan memã kum,

—Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mō, kapôt kukritkam mō. Mã ne kute? Me bõreja pumũ. Bõre ne kôk o wabēn ari ar adjuw. Mũm wabēn adjuw. NhyM pãnh wabēn mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhyr? Djã nãm ã memã kabēn jarēnh ane? Djã nãm me jamã kabēn 'ô jarê ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabēn 'ô jarê? Kati, nãm tu katãt memã kabēn jarēnhkumrêx ne, tu kum me uma kêt ne kabēn pydji memã arēnh tē, kabēn tãm jarēnh tē.

²⁵ Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ýr aba nhyM kubêkã mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkã mexbit jangjēnh ne kute 'ã amibēno baja ne me bēnjadjwýr rax nhô kikretikambit ar ba, ikra kêt, ãpēnh kêt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nhyM mýj ne ga me aje omũnhmã mō? Djãm Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh 'ô ne ga me aje omũnhmã mō? Nã, tãm. Tãm. Ba me amã arê. Djuão ne Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kunĩ kurãm raxi.

²⁷ 'Á ne amrêbê Metĩndjwýnh pi'ók no'ôkkam me amã,

“Ota ba akukãm ajã ujarēnh djwýnh 'ô jano, kute akukãm me akre nhyM me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katãt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýr rũnh kutêp katãt pry jadjwýrja pyrãk”, ane.

²⁸ Ba me amã arê. Djuão ne me kunĩ kurãm raxi. Nhyñh ne me'ô nã tikkre kurũm kator'ô raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwýnh me kadjy

bēnjadjw̄yr ne kute ar me utār ne meo baja, me ja'ō ne te kātām mex ne kute raxo Djuāo jakrenh mexi.

²⁹ Nā, Djuāo ne rax nhyṃ me kunī Djuāo kabēn ma. Nhyṃ me axweja, me kute bēnjadjw̄yr bajtemmā pi'ōk kapriō atom djw̄ynhdjw̄y me kudjwa kabēn ma. Nām me Djuāo kabēn man ōkre kadjw̄ynhbē amim, “Mrāmri ne Metīndjw̄ynh katāt meo ba”, ane. Nhyṃ Djuāo ar̄ym ngōnhmā me angij.

³⁰ Nhyṃ bep mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādja mar djw̄ynhmē, me ja ne me Metīndjw̄ynhbē amikati. Metīndjw̄ynh kute amim me'ā karō ne me mar kēt ne ar kubē amikatio ba. Nhyṃ Djuāo kute ngōnhmā me angjēnhmā nhyṃ me ate ar kubē amikatio ba.

³¹ Ije tō m̄y'ā got ba me akamingrāny jakre? M̄y ne ga me aje urāk?

³² Nā gām me aje me p̄rire m̄yja kam kīnh kēt pyrāk. Ga me me p̄rire kikre kabem krīn kute abeno bixaēr baja pumū. Ar ja ne ar ar jamā kabēn ne arkum, “Gwaj bakīnh katio dja, gwaj babixaēro dja ne ngōtāx à'āk”, ane.

Nhyṃ ar kum, “Waj, ar ibixaēr p̄rām kētē. Ar itor p̄rām kētē. Ar imā wā kīnh kētē.”

Nhyṃ ajte arkum, “Gwaj bam̄yr kati m̄ān o nh̄y.”

Nhyṃ ar, “Kē, wajre. Ar imā kīnh kētē. Ar im̄yr p̄rām kētē.”

³³ Djuāo kute ngōnhmā me angjēnh djw̄ynh ne me aw̄yr bōx. Nām amija-jbu:n kute uba kangōo kōm kēt ne ar ba, ga me amā kīnh kēt ne kam we, “Nām ajbā. Me karō punun ar o ba nhyṃ ajbā”, ane.

Be, nā gām me aje me p̄rire pyrāk ne amā ja kīnh kēt ne ajte amā jadjw̄y kīnh kēt ne.

³⁴ Nhyṃ bep ba ne ba mrāmri gēt amijo inhī ne me aw̄yr bōx ne me akam idjakur iban kōt ikōm iba ga me kam amā ikīnh kēt ne we ijā, “Kē, tāwā ne kum p̄rāmti, kum uba kangō djanhti.” Ne we ajte ijā, “Me kute bēnjadjw̄yr bajtemmā pi'ōk kapriō atom djw̄ynhmē me axweobit ne ōbikwa”, anh̄yr ar o aba.

³⁵ Djām Metīndjw̄ynh jamak punu got? Axwe amak mex ne p̄rine kute amikukām m̄yja kunī mar ne Djuāo kute amijajbur ne ar bamā ano. Ne ajte amikukām umarkam badjw̄y ijano. Ije amijajbur kētmā ijano. Nhyṃ kōt me amak mex, me amikukām umar, ar ipumūn kam ōkre kadjw̄ynhbē amim, “Mrāmri ne Metīndjw̄ynh mexkumrēx ne amē ar ano”, ane. Nām ā Jeju memā ane. Tām ne ja.

Me'ō ni jaxwe kute me kudj̄y djào Jeju par kudj̄y.

³⁶ Nhyṃ kam mekbē pardjēu'ō nhidjibē Ximāo ne Jejumā kum,

—Amrē tēn ikutā anhō kw̄y krē, ane.

Nhyṃ kam kutā ō kw̄y krēnmā tēn bōx ne nh̄y. Nhyṃ me abenmā arē.

³⁷ Nhyṃ me'ō nire ar̄ym kuma. Me'ō nija ne axwe ne krī tām kam arīk ar ban kam Jeju tēm ne mekbē pardjēu'ō nhūrkwākam ō kw̄y krēno ȳrkōt ar̄ym kuma. Ar̄ym kuman kam 'ȳr tē. Nām ngōnh mexte, kēn jakareo ngōnhkam me kudj̄y djào ipun kubyn 'ȳr o tēn o bōx.

³⁸ O bōx ne burūm ibōn m̄yro nh̄y. Parbē m̄yro nh̄y nhyṃ no kangō p̄rine Jeju par kumrā. Par kumrā nhyṃ kam ta amikō par ngrā. Kum Jeju kīnhkam 'ȳr tēn bōx ne omūn kam amikam pijām ne kam muw ne p̄rine no kangōo par kumrān kam amikō par ngrā. Ne kam par kaō. Kum abēkam par kaōn kam me kudj̄y djào par kudj̄y.

³⁹ Nhyṃ mekbē pardjēu'ō kutā Jeju ō kw̄y krēno ȳrja ar̄ym omū. Ar̄ym omūn kam ōkre kadjw̄ynhbē amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhkumrêx ne ren arým kuma. Mýj me'õ niwã ma, arík ar baja ren arým kôt kuma, me'õ axwe kute kupênhkôt ren arým kuma. Ren kuman ren aminêje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwýnh kabên jarênh mar kêt, kàtàm.

Nãm ã õkre kadjwýnhbê amim ane.

⁴⁰ Nãm ã ane nhym Jeju arým kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabên jarê, ane.

Nhym,

—Ã, bẽnjadjwýr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ Nhym kum,

—Ê, me'õ ne ar amãnhkrutjamã pi'ók kaprĩre ngã. Nãm jamã pi'ók kaprĩ ngrireo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwý pi'ók kaprĩ raxo 500 ne kungã.

⁴² Nhym ar ja amê te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhym kam kute arkum pi'ók kaprĩ nhõr djwýnhja arkum, “Kwãrĩk wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhym gêdja kum abê rax ne? ane.

⁴³ Nhym kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne õr ne kute pãnh tu o biknorwã gêdja kum kĩnh rax ne, ane.

Nhym kum,

—Nã, kôt ne ga aje arênhwã, ane. Nija ne axwe rax. Ba arým axwe kunõ aknon kum pãnh jarênh kêt ne. Kam ne kum ikĩnh rax ne, ane.

⁴⁴ Ne kam nija'yr akêx ne Ximãomã kum,

—Ê, djã nã gãm nija pumũ? Be, nã bãm anhũrkwãmã wadjã ga aje imã ngõ nhõr kêt, ije amipar ku'õnh kadjy aje imã õr kêt. Nhym bep tãmja ne no kangõo ipar kumrãn kam amikĩo ipar ngrã.

⁴⁵ Ga ne ga amã ikĩnh kêt kam aje inhine kaõr kêt nhym bep tãmja ne ibõx totokbê arek ipar kaõro nhý.

⁴⁶ Ga ne ga aje ikrã ngrãnh kêt nhym bep tãmja ne me kudjý djão ipar kungrã. Tãmja ne kum ijabêkumrêx ne prĩne ijo djuw mex ne.

⁴⁷ Kam ne ba amã, “Tãmja ne axwe krãptĩ ba arým tu kunõ ibiknorkumrêx ne. Ga kum ijabê raxja pumũ. Nhym bep ije me'õ jaxwe ngrireo ibiknor ne amipãnh kum ikĩnh ngrĩre”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamã kum,

—Arým ne ba ajaxwe djãri arým kunõ akno, ane.

⁴⁹ Nhym kam me Jejumê ro'ã õ kwý krêno kumexja abenmã kum,

—Djjjãk tô mýj me'õ ne gêt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰ Nhym bep Jeju ne nijamã kum,

—Ga ne ga mrãmri aje tu amim ikamnhĩxkumrêx nhym kam Metĩndjwýnh arým apytã, on adjumar mex ne tẽ, ane. Tãm ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhym kam tũmbê Jeju ajte pyka kunĩkôt ipõko mõ. Krĩ rũnhmê krĩ kryre kunĩkôt memã Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã ujarêno ipõko mõ. Ne kãj bê memã kabên ny, kabên mex'ã ujarênh mõ. Mýj kabên mex'ã? Bir, Metĩndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arênhõ ipõko mõ. Nhym kôt ba djwýnhbê 12 kôt mõ.

² Nhyŋ me niredjwý kôt mō. Mýj me nire nã? Bir, me karō punumē apýnh me kanē djari kute kubē me utàrjadjwý ne me kôt mō.

Marij me kute kum Madarena anhýrja, kurūm ne Jeju kute me karō punuo 7 ne apōx ne anorja.

³ Ōbē ne Djōwanã, Kudja prō. Kudja ne kubē bēnjadjwýr raxbē Erodji nhō nēkrēx pumūnh djwýnh.

Ōbē ne Xudjana. Nhyŋ ajte me kwý rax ne me kôt mō. Be, me nire tām ne me kôt mōn ō pi'ók kaprīreo aro djuw mexo mō, o arkum mýjja jamýnho mō.

Kute bāygogore 'y'ã Metīndjwýnh kabēn jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhyŋ me apýnh pyka kunīkôt Jeju 'yr mōn bōx ne 'ã kumex. Me krāptī ne me 'ã akuprō nhyŋ kam Jeju Metīndjwýnh kukràdjã 'ã memã mýjja jakre.

⁵ Nām mekmã kum,

—Ē, ō pur djwýnh ne kute ō purkam bāygogore kremã 'yr o tē. 'Yr o tēn o bōx ne kam ar 'yo ukabēr mrã, ane. Nām mekbē idjaer kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabē, bāymē bāygogore 'ymē, ja ne me kute purkam kremã o mrān kam purkam o ukabēr mrã. Kute mrāmri ne me kute katēbãri 'yo ukabēr mrānhja pyrāk.

—Be, me'ō ne ar bāygogore 'yo ukabēr mrã. Nhyŋ 'y kwý prykam rōrōk ne. Nhyŋ me paro pykamã angij nhyŋ te ingrōtmã nhyŋ me prīne paro pykamã angij. Nhyŋ kwēnhdjwý mã prīne kuku.

⁶ Nhyŋ 'y kwý kēno'ã rōrōk ne ingrōt totokbē tu ingrōt mjō. Mrāmri ne kēn'ã pyka prorrekam 'y rōrōk ne 'ēx ne ingrã mex ne te kēnmã arēo ingān arým ty.

⁷ Nhyŋ 'y kwý mrýnhīkam rōrōk ne kam mrýnhīmē ro'ã ingrōt ne. Nhyŋ kam prīne o akno.

⁸ Nhyŋ bep 'y kwý ne pyka mexkam rōrōk ne kam ingrōt ne abatānh ne ijj rūnh ne 'y krāptīkumrēx. Ijy kam 'yja amū o amijakren kam 'y pýnhkôt kubē 100 ne. Tām ne ja, ane. Nām ã Jeju memã anen kam ajte kãj bē memã kum,

—Godja ga me ajō ajamakre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyŋ kam kôt ba djwýnh abej kukij ne kum,

—Mýj'ã ne ga bāygogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyŋ arkum,

—Bep ar amãbit dja ba mýjja bipdjuo amirīt ne. Metīndjwýnh kute ar apytār ne ar akadjy bēnjadjwýr ne kute ar ar ajo baja, ar amãbit dja ba kukràdjão amirīt ne. Nhyŋ bep me jamã dja ba kukràdjã'ã mýjja jakren memã arē, “gē me te kute mýjja pumūnhmã ari ar abej rīt ne te kute mýjja marmã te ari ar amako akēx ne mar kētkumrēx ne.”

¹¹ Nã, ar amã dja ba kukràdjã jarē. Ije kukràdjã'ã mýjja jakreja jarē.

'Yja, me'ō kute 'yo ukabērjabē ne Metīndjwýnh kabēn.

¹² 'Y prykam rōrōkja ne me kute Metīndjwýnh kabēn mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metīndjwýnh kabēn markumrēx ne 'ã ngrã týxmã nhyŋ ate Xatanaj jãm meo amijakren mekbē Metīndjwýnh kabēno akno. Me kute tu amim markumrēx nhyŋ Metīndjwýnh kute kubē me utār karō ne jãm meo amijakren mekbē Metīndjwýnh kabēno akno.

¹³ Kēnkam 'y rōrōkja ne me kute amim Metīndjwýnh kabēn mar 'iry kēt ne kangaja'ã akre. Nām me Metīndjwýnh kabēn man bit kum kīnhkumrēx o tēm kajgo. Kute mrāmri tu amim markumrēx kētē. Ajkwaobit ne kute mar. Kute

'y nhingrôt ne arê kêt kam tebê tykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhy m ate apÿnh me kapri djari kute ikô'ymã 'ÿr bôx nhy m arÿm kanga.

¹⁴ Mrÿnhikam 'y rôrôkja ne me kute Metÿndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã akre. Nãm me arÿm amim Metÿndjwÿnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne. Djã nãm me Metÿndjwÿnh bit man ar o ba? Kati, nãm me jãm umar punu djã 'ômê nêkrêxmê mÿjja me kute o amikÿnhjamê mÿjja jakôt bit amak bën ne ne kam amÿ amim Metÿndjwÿnh kabên maro arwÿ kêt kumrêx ne. Kute mrÿnhÿ kute prÿne bãygogo nhingrôto bikên nhy m kam ijj kêt mexja pyrâk.

¹⁵ Nhy m bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrêx ja'ã akre. Nãm me tu amim Metÿndjwÿnh kabên markumrêx ne tu 'ã ngrã tÿx ne kam mÿm ate ibej mÿjja 'ô mar kêt ne tu mrãmri 'ãno djan mã kôt ajkamê. Kute 'y nhingrôt ne abatãnh ne ijj mexkumrêx ne kumex ja pyrâk. Tãm ne ja.

Kute ngônhpôk'ã memã Metÿndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amã 'ôdjwÿ jarê. Djãm me kute ngônhpôkmã angjênh ne kute ngônho 'ã pro got? Ne kute ikwã djã krakri umjÿr got? Kati, ngônhpôk ne me kum angj ne tu kênhkam umjuw nhy m memã kikre kre kurwÿo ku'ê. Nhy m me mrãn wangij nhy m prÿne memã irã. Dja gar ã abê ngônhpôk mãnh prãbê ã memã Metÿndjwÿnh jarênh a ne gê me kuma.

¹⁷ Ê, amÿ akati 'ôkam dja mÿjja bipdjur kunÿ amirÿt ne. Nhy m mÿjja pudjurdjwÿ amirÿt nhy m me kunÿ kuma.

¹⁸ Kam gêdja gar mÿjja kunÿ kute amirÿt kêttri prÿne ikabên ma. Gora ar amim aprÿn ikabên ma. Me kute tu amim imarkumrêxmã dja Ibãm ijo amirÿto tê gê me amim imar rax. Nhy m bep me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prÿne inêje me no'ã pron mekbê ijo apdju. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju arkum amijarênh a ne.

Jeju kamymê nã te 'ÿr ãrmã.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhy m kam Jeju nãmê kamy ar 'ÿr tê. Ar kute omÿnhmã ne ar 'ÿr tê. Nhy m me 'ã kumex. Nhy m ar te 'ÿr bikamênhmã te 'ã meo ane. Nhy m me 'ã ÿptÿ: ane. Prÿne Ar kubê utã.

²⁰ Nhy m kam me'ô Jejumã kum,

—Ota anãmê akamy ar amrêbê awÿr bôx ne akuri ku'ê, te kute apumÿnhmã kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhy m kam kum,

—Me kute Metÿndjwÿnh kabên mar ne kute kabênkôt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhôbikwakumrêx, ane.

Kute kôkmã bën tÿx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amÿ akati jakam kôt ba djwÿnhmê ro'ã kãkam wadjãnhÿ. Nhy m kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjê mã rê, ane.

Nhy m kam ar kum,

—Gêtó, ane.

Nhy m kam ar mō.

²³ Kôknhókãkam ne ar mō. Mō: nhy m kam Jeju ôto nō. Nhy m kam arÿm kôk wabê. Æbêr tÿx nhy m arÿm kam ngô aben mok ne. Nhy m kam ngô kute aben morkam arÿm kãkam ngô ipu ne. Ne arÿm ar 'ÿr.

²⁴ Nhyim Jeju arek òto nō. Arek òto nō nhyim kam kòt ba djwỳnh 'ỳr pròt ne tok ne kum,

—Meo ba djwỳnh, meo ba djwỳnh, gop ano tỳx, ota gwaj arỳm badjàr 'ỳr, ane.

Nhyim kam ekruux ne kàjmā dja. Ne kam kòkmā bēn tỳx ne ngò kute aben moktijamā bēn tỳx nhyim arỳm ngò anhikrē nhyim arỳm kòk djābēr anhikrē. Nhyim arỳm ngò anhikrēn nō.

²⁵ Nhyim kam Jeju arkum,

—Mỳkam ne gar imar kēt ne tu amim ikamnhĩxkumrēx kēt ne? ane.

Nhyim kam ar madjàkam e tuk anen kam ari aben pumũho kumex ne kam abenmā kum,

—Ije tō mỳ me'ò got ja? Nām tu gēt kòkmā kabēn ne ngòmā kabēn nhyim tu kabēnkòt anhikrē, ane. Arỳm ne Jeju kòkmē ngòmā kabēn nhyim anhikrēn nō.

Me karō punu krāptĩ kute me'òo ba.

Mat 8:28; Mak 5.1

²⁶ Nhyim kam ar mō. Mō:n arỳm ikjēmā rē. Mekbē Djeradja nhō pyka'ỳr rē. Aben kònh ne pykabē Garrējamē mekbē Djeradja nhō pyka. Aben kònh ne aktā akàx nhikjé'ā krĩ. Nhyim kam arỳm ar ikjé'ā mekbē Djeradja nhō pyka'ỳr rē.

²⁷ Nhyim kam Jeju wabi. Krībē Djeradjakam me kra 'ò ne me karō punu ar o ba nhyim kam Jeju bōx nhyim omũn kam 'ỳr pròt ne. Amrēbē me karō punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubēkà jangjēnh kēt ne ba. Kēnkrekambit ba. Kikremā bōx kēt. Kēnkrekambit ne ar ba, me kute kēnkrekam me angjēnh jakambit ne ar ba.

²⁸⁻²⁹ Me karō punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubē ijēmā te o ane. Nhyim me karō punu kute ar o bakam mrāmri 'itỳxkumrēx ne. Nām me te pa djuwpren te te djuwpre nhyim tu amijā kàxirāx kukē. Nhyim me karō punu mā arwā'ỳr kujaēko ba, mā 'ỳr kangō. Nām ā me karō punu ar o anhỳro ba. Be, tām ne Jeju pumũn kam 'ỳr pròt ne. 'Ỳr pròt ne parbē tu mỳrbē tỳm ne amra. Nhyim Jeju arỳm me karōjamā kum,

—Me karō punu on akato, ane.

Nhyim kam arỳm amra ne. Ne kam kàj bē kum kabēn ne kum,

—Jeju, Metĩndjwỳnh pymao kubē kumkati kra, mỳj ne ga aje ijomā? Kwārĩk wānh ijo abikēnh kēt, ane.

³⁰ Nhyim kam Jeju kukij ne kum,

—Mā ne anhidji kute? ane.

Nhyim kum,

—Ibē ne Krāptĩtĩre, ane. Me karō krāptĩ: kute ar o ba'ā ne,

—Ibē ne Krāptĩtĩre, ane.

³¹ Kwārĩk wānh ga mũm me ijanor kēt, ane. Ne kàj bē kum kabēn ne, aminēje kum kabēn ne, ne kum,

—Kwārĩk wānh ga kre ry typydjija'ỳr me ijanor kēt. Kwārĩk wānh kam me ijo abikēnh kēt ba me itokry kēt, anhỳro nhỹ.

³²⁻³³ Nhyim kum ajmā angrō jamyre krānhrekam kumex. Kute pi'ò pyrāk ne àkuro kumex. Nhyim kam me karō punu Jejumā kum,

—Dja ga angrō jamyre'ỳr me ijano. Dja ga angrō jamyre'ỳr me ijano ba me kum wangjē, ane.

Nhyim kam memā,

—Rā'ā, ane. Nhyim kam me karō punu arỳm kum iren mā kurũm katon angrō jamy'ỳr mōn kum wangij. Nhyim angrō jamyre umaje bōm tỳm ne pyka

krã'yrkam mōn ngō to do: ane, akãx prêk'ã ne mōn nox nhy kam ngō kunĩ nhimex ne.

³⁴ Nhy kam me kute ò krito djuw mex djwýnhja omũho dja. Omũho djan prõt ne kam bōx ne memã arê. Me ò krĩkam me jamã arên bu'ã krĩkam me jamãdjwý arê.

³⁵ Nhy kam me Jeju 'yr prõt ne. Kute omũnhmã 'yr prõt ne. Nhy kam me karõ punu kute ar me'õo baja arým mexkumrêx ne Jeju parbê nhỹ. Kubêkã jangij ne nhỹ. Arým umar mexkumrêx ne nhỹ. Nhy me omũn kam tĩn prãm ne.

³⁶ Nhy kam me kute Jeju pumũnh djwýnhja mekõt prõt ne ajte katon kam memã arênho dja, Jeju kute me'õkam me karõ punu janorja memã arênho dja.

³⁷ Kam pykabê Djeradjakam me jamê bu'ã krĩ krykam me ja ne me Jejumã kabên ne kum,

—On me ikurũm tẽ, on mã me ikurũm tẽ, ane.

Me kum uma tỳxkam ne me ã aminêje anoro ane. Nhy kam Jeju kãmã wadjã.

³⁸ Nhy kam Jeju kute me karõ punubê me'õ pytãrja te kõt krã ne kum,

—Ba akõt tẽ. Ba akõt tẽ, ane.

Nãm te ane nhy aminêje nẽn kum,

³⁹ —Kati, arek dja. Mã akubyn tẽn anhũrkwãkam memã amijarê, Metĩndjwýnh kum akaprĩn kute apytãrkõt memã amijarê, ane.

Nhy kam ã anen kam mã akubyn tẽn kam arým kikre kunĩkõt kikrepdjitã memã ar amijarênho ba, Jeju kum kaprĩn kute utãrkõt ar memã amijarênho ba.

Kute me'õ kurerer akubyn o tĩn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ Nhy kam Jeju kãmã wadjãn ajte akubyn ikjê mã mōn rê. Nhy me kam amako krĩ nhy arým bōx nhy me kam kĩnhkumrêx ne.

⁴¹⁻⁴² Nhy kam me'õbê Djajru tẽn bōx. Djajrubê bẽnjadjwýr'õ, me bikprõnh djãkam bẽnjadjwýr'õ. Ne kam Jeju 'yr tẽn bōx ne kabem tu mýrbê tým ne kam kum,

—Dja ga inhũrkwãmã tẽ, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prĩti ne kanên nõ. Arým tyk 'ý:r ne nõ nhy kam kum o no kato. Nhy kam Jeju kõt tẽ. Me krãptĩ Jeju'ã ao ne kunoro mō.

⁴³⁻⁴⁴ Nhy kam tẽmkõt me'õ nija kõt bōx ne 'ã kubêkã nhidja kupê. Nãm ar kamrô apōx ba. Amrêbê ne ar kamrô apōx ba. Arým 'ã amexbê 12. Nãm prĩne amijã amibê pi'ók kaprĩ kunĩ krên kajgon mex kêt rã'ã ne. Nãm te me kane djwýnh o ane. Nhy bep Jeju tẽmkõt ne 'ã kubêkã nhidjabit kupên, tãm kam arým kamrô ngrã, arým mex ne.

⁴⁵ Nhy kam Jeju memã kum,

—Mýj me'õ ne ikupê? ane.

Nhy me kunĩ aminêje kum,

—Kati, kon, me'õ, me'õ, anhỹro kumex.

Nhy kam Pedru kum,

—Bẽnjadjwýr, djãm me krãre: got ga “Mýj me'õ ne ijã kubêkã kupê”, ane. Me kute gwaj bamã ipók mex ne kute gwaj bakunoro mōrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhy kum,

—Nã, arým ne me'õwã ikupê. Ipymao ne ba arým me'õwã mex ne arým kuma, ane.

⁴⁷ Nhy nija te kute kubê amipdjurmãn kam ta amim,

—Kati, arým ne kuma, anen kam 'yr tē. 'Yr tertet tē. Umaje tertet tēn tu mýrbē tým ne kum amijarē. Me ipókri tu kum amijarēnho nō. Kute 'ā kubēka kupēnh ne tām kam mexkōt kum amijarēnho nō.

⁴⁸ Nhy m kum,

—Àpnhīre nā gām tu amim ikamnhīxkumrēx ne. Aje amim ikamnhīxkumrēx kōt ne ba arým apytā. On adjumar mex ne mā akubyn tē, ane.

⁴⁹ Kum kabēno ām rā'ā nhy m bēnjadjwýr nhūrkwā kurūm me'ōja tēn kajpan kum,

—Onīj arým akra ty. Kwārīk wānh ga memā ujarēnh djwýnhmā akrao ano kator kēt, ane.

⁵⁰ Nhy m Jeju arým kuman kum,

—Kwārīk wānh ga akaprī kēt ne akrakam adjumar punu kēt. Dja ga tu akra'ā ikamnhīxkumrēx nhy m arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nām ā anen kam mā 'yr tē. Tēn kam ūrkwāmā bōx. Nhy m me arek abej āmrao kumex. Nhy m kam mekmā kum,

—Kwārīk wānh ga me amýr kēt. Kati, tyk kētē, nām ōto nō, ane.

Nhy m me arým tyk mexkōt omūn kam Jeju'ā keketo kumex ne aprýo kumex, ne we,

—Be nām we, “Nām ōto nō”, ane.

Nhy m kam aminēje me ja nē, mekōt mōrjamē me kute tyk jabej āmrao kumexjamē aminēje me nē. Nhy m bep Pedrumē Djuāomē Xijagumē tyk ne nōrja nāmē bāmmē ar ajbit ne ar kōt wadjā.

⁵⁴ Nhy m kam Jeju ikra 'amýn kum,

—Àpnhīre, kàjmā nhý, ane.

⁵⁵ Nhy m kam karō akubyn kum wadjā nhy m akubyn tīn ne ekrux ne kàjmā nhý. Nhy m kam Jeju nāmē bām arkum,

—Ar kum mýjja 'ō ngā gē kukrē, ane.

⁵⁶ Nhy m nāmē bām ar abenkam no tyn dja. Nhy m kam arkum,

—Kwārīk wānh gar memā arēnh kēt. Dja gar tu mekbē udju, ane.

9

Kute Ar kubē 12 janor:

Mat 10.5; Mak 6.7

¹ Nhy m kam akati 'ōkam Jeju amikōt ba djwýnho akprō. Kōt ba djwýnhbē 12ja ne aro akprō. Apýnh me ō pyka djāri kute 'yr ar anormā ne aro akprōn arkum,

—Ē, ikabēnkōt dja gar me nēje me karō punu jano. Ne apýnh me kanē djāri me utāro mō. Ba dja ba ar amā ipyma jadjà gar kam ipymao apýnh me kanē djāri meo mexo mōn me karō punu kute meo ba djāri kubē me utāro mō.

²⁻⁵ Ar apa, ē, ba ar amā arē. Kwārīk wānh gar anhō mýjja'ō byr ne o amōr kēt, akajpar djā'ō byr ne o amōr kēt, ajēnh tur ne o amōr kēt, anhō kwý krēn djā, anhō pi'ók kaprī, anhō kubēkà'ō kwārīk wānh gar o atēm kēt. Dja gar tu anhýkam mō. Mōn kam apýnh me ō pyka djāri me 'yr ajmā. Dja gar me'ō nhūrkwākam bōx ne nhý, kwārīk wānh ajte amū amā me'ō nhūrkwā 'ō Kīnh ne 'yr amōr kēt. Dja gar tu bōx ne kikrekam abōxwā tām kam tu arek kam anhikwāo dja. Dja gar memā arēnh pan kam arým ajte amū pyka 'ō'yr tēn ajte kikre 'ōkam tām ne. Ne ajte amū tēn 'ōkam tām ne. Ne ajte 'ōkam tām ne.

Dja gar krī 'ōkam bōx nhy m me kum ar akīnh kēt ne kute ar akabēn mar prām kēt jabej, gar kam arým tu amōrkumrēx ne. Tu amōrkumrēx kadjy

amiparkà'ã pykawã tatak ne. Aje me kute akabën mar prãm kêtjao amirĩt nhyM Metĩndjwýnh kute omũnh ne amũ 'õkam kute memã pãnh jarënh kadjy dja gar amiparkà'ã pykawã tatak ne. Dja gar kaj bê memã kum, "Onĩ Metĩndjwýnh kute ar me bapytãr ne me bakadjy bẽnjadjwýr ne kute ar me bajo bamã", anhýro mõ. Ne kam kõt meo mexo mõ, ane. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã me'ã karõo anen kam mã me'ýr ar ano.

⁶ Ar ano nhyM kam ar arým krĩ kunĩkõt ajmã ne kaj bê memã Jeju'ã ujarënh ny jarënhõ mõn kõt meo mexo mõ, apýnh krĩ kunĩkõt ne ar ajmãn ba.

⁷⁻⁸ NhyM kam bẽnjadjwýr raxbê Erodji arým Jeju'ã ujarënh man kõt ba djwýnh kute meo mexo mõrja arým adjwýnhdjwý ma, ne kam te kute marmã. Nãm me apýnh kabëno noo biknor mex ne. NhyM te kute mýjja marmã. Jeju'ã ne me ari kabën kwý jarë: ne abenmã kum,

—Bep Djuãõ kute ngõnhmã me angjênhja ne we ajte tĩn ne kato, ane.

NhyM ajte me kwý we,

—Me bakukãmãrebê Erij ne ajte kato, ane.

NhyM ajte we me kwý,

—Bep Metĩndjwýnh kabën jarënh djwýnh amrêbê tyk ne ajte we tĩn ne kato, ane.

NhyM kam Erodji te kute apýnh me kabën ja marmã.

⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuãõ ne ba arým mut krãta. NhyM mýj me'õ got ja ba arým 'ã ujarënh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumũnh prãme.

Kute tepmẽ djwýõ meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ NhyM kam arým Jeju kute ar anor nhyM ar mõrja ajte akubyn 'ýr mõn bõx ne kum amijarê. NhyM kam krĩmã me umaje ar ajbit aro tẽ. Krĩ nhidjibê Bexadamã ne aro tẽ.

¹¹ Ar ajbit kute o mõrmã nhyM ate ajte me kãtãmja kõt krãptĩn bõx. Nãm me abenmã Jeju mõrkõt arënh kam ajte kõt mõ. Djã nãm Jeju me krãptĩ pumũn memã àkrê? Kati, nãm me krãptĩ pumũn kam tu memã kabën mex jarë. Nãm Metĩndjwýnh me kadjy bẽnjadjwýr ne kute me utãr ne ar meo bamã memã arê ne kam ajte kõt me kanê pytãro dja.

¹² NhyM kam arým me'ã amykry tẽ. NhyM kam kõt ba djwýnhbê 12ja 'ýr tẽ. Jeju'ýr tẽn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krãptĩja me ano gẽ me apýnh krĩmã ajmãn bu'ã krĩ kryremãdjwý mõn wãnh kam õ kwý krën wãnh kam nõn ta amikadjy mýjja by. NhyM nhýnh ne mýjja 'õ ne me kute krënmã ne me jakam ar ba. Arwãkam ne gwaj ar baba, ane.

¹³ NhyM kam Jeju kõt ba djwýnhmã kum,

—Ar ga dja gar mekmã mýjja ngã gẽ me kukrê, ane.

NhyM ar kam kum,

—Ije kati, ar inhõ djwýbê 5 ne tepdjwý amãnhkrut. Jabit. Be, djãm mýjja rax? Nãr djãm ar imõr ne ije gwaj banhõ pi'õk kaprĩõ me krãptĩja kadjy ije djwý byrmã? ane.

¹⁴ E kum bep me krãptĩkumrêx. Me my'ã akrebê 5.000. NhyM kam arkum,

—Ë, dja gar meo 50'ã kabën ne me krĩõ tẽ.

¹⁵ NhyM kam kõt ba djwýnh meo 50'ã kabën ne me krĩõ tẽn me krĩ pa.

¹⁶ Nhyam kam Jeju djwýbê 5ja byn tep amê kubyn kàjmã krãn kàjkwa pumün Metíndjwýnhmã ôdjãnh jarê. Ne kam djwýmê tep kokij ne kam kôt ba djwýnhmã kungã. Nhyam kam amũ memã kungã, me krãptíjamã kungã.

¹⁷ Nhyam me kam kukrê. Nhyam kam me kunĩ ô kwý krên kam ajnekumrêx. Nhyam kam djwýmê tepja'ã kátãm. Nhyam kam kôt ba djwýnh anhyjao atom ne. Djwýmê tep janhyjao atom nhyam kam 'ã kabê 12. Djãm djwýmê tep ngri got.

Pedru kute Jejubê Krituo amirũ.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhyam kam 'ókam Jeju ate mekbê tẽn kam Metíndjwýnhmã amijarênho nhý. Nhyam kôt ba djwýnhbit kuri krĩ. Nhyam kam Jeju kute amijã ujarênh marmã abej ar kukij.

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

¹⁹ Nhyam ar kam kum,

—Ije kum be nãm we me ajo Djuão kute ngônhamã me angjênh djwýnhja, nhyam me kwý ajo me bakukãmãrebê Erij, nhyam me kwý ajo Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh tũm ajte akubyn tĩn ja'õ, ane.

²⁰ Nhyam kam arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati. Metíndjwýnh amrêbê kute me bakukãmãremã ajarênh ga aje me ipytãr ne aje ar me ijo abamã amrêbê kute me imã ajarênh ba me ije ar akam amako iba, ne arým Metíndjwýnh ajano ga arým bõx, ane.

²¹ Nhyam kam arkum,

—Nã, kôtõ. Kwãrĩk wãnh gar memã ja jarênh kêt. Dja gar tu mekbê ipudjurkumrêx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arênh tỳxo ane.

²² Ne ajte arkum,

—Ë, dja me prĩne ijo ajkê, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ba dja ba itokry rax ne. Dja me bêngêttẽmẽ me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ kum ikĩnh kêt ne ikanga ne kam tu ibĩ nhyam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam akubyn itĩn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunĩmã kum,

—Gêdja ga me ajõ mã ikõt abikamênh prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit mar ne amijo kính kêt. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry: ne. Dja ga me ajõ ijã amijakren aje pĩte'y mýnh mãnh prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ãn kam myt kunĩkõt ikadjy amiman mã ikõt ajkamê.

²⁴ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam me biknor tokry djãkam tẽ. Nhyam bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhyam me kute me par jabej me tãm gêdja me amiptãn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã.

²⁵ Ne ren me'õ pykabê mýjja mexja kunĩ, nêkrêx kunĩ ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyam ren õ nêkrêxja ren wãnh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijãm ne ikabênkam pijãm jabej ba badjwý amipãnh kam ipijãm ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk gêdja ba amipãnh tãwãkam ipijãm ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bõx. Ibãmmẽ kadjy mrãnh djwýnh

jadjênhmê umao ipyma:n me awÿr bôx. Ibê kumkatio bôx nhy m tãmjja ikam pijãmjja ba badjwÿ arÿm amipãnh kam ipijãm ne.

²⁷ Ba me amã arê. Ibãm dja ijã bënjadjwÿr rax mē ba ipymao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmjja akwÿ atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibēnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabēnja, ane. Nãm ã Jeju memã kabēn jarēho ane.

Jeju adjêho kute amijo amirĩt.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhy m 'ã pi'ôk kamrêk pydji nhy m aro tē, Pedrumē, Xijagumē, Djuão aro tē, krãnh'ÿr aro tēn imôkmã aro bôx. Kute Bãmmã amijarēnhmã ne 'ÿr aro bôx. Ne kam Bãmmã amijarē.

²⁹ Bãmmã amijarēho dja nhy m ajmã nokre o nhy m atemã nokre nhy m 'ã kubêkãdjwÿ aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹ Nhy m ar my amãnhkrut ne kum kabēno dja. Môj djēmē Erij ar amrêbē tyk, ar tãm ne ar katon kum kabēno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabēno dja. Jejumē ne ar abenmã kabēno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarēho dja. Krĩraxbē Djeruxarêkam me kute bĩmmã ne ar abenmã arēho dja. Metĩndjwÿnh kute tykmã kum 'ã karôkôt ne ajte ar 'ÿr bôx ne kôt abenmã arēho dja.

³² Nhy m Pedru ar ôtdjwakumrêx ne arek ôto ikwã. Ne kam no tÿx ne kam Jeju pyma, adjênhkôt omũ nhy m amē ar kuri ãmjadjwÿ tãm ne. Kam kubêkã jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê.

³³ Nhy m arÿm ar amē tēm 'ÿr dja nhy m Pedru Jejumã kum,

—Bēnjadjwÿr, mrãmri ne bar jakam bôx ne akuri nhÿ nhy m mexkumrêx ne. Bar apÿnh ar amã kikre'ã irôx nhípêx, ga anhômē, Môj djē nhômē, Erij nhômē. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabēn'ô mar kêt. Pedru ta ne amikabēn'ô mar kêt kam ãm tu arĩk kabēn ja jarē.

³⁴ Kum kabēno ãm rã'ã nhy m kam kakrã arÿm prĩne aro akno. Nãm kakrã kute prĩne aro biknorkam arÿm ar tĩn prãm ne.

³⁵ Nhy m kam kakrã kurũm Metĩndjwÿnh arkum kabēn ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba ãpênh kadjy amijo utãn amim kudja. Tãwã dja gar kabēn man kabēnkôt mrã, ane.

Jeju me karô punumã bēn tÿx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabēn anen anhikrê nhy m kam Jejumē kôt ba djwÿnh ar ate ku'ê. Amē ar myja arÿm mã nhĩ'ãm tē.

Nhy m akati nhy m kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mō. Aro mō nhy m me krãptĩ ar kutã mōn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omũnhja memã arê? Kati, Jeju ar pykabē bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhy m me ar kajpa nhy m me ipôkri me'ô myja kãj bê kum akij,

—Bēnjadjwÿr, gop ikraja pumũ. Ikra myja ne pydjii.

³⁹ Ota me karô punu'ô ar ibê ikra paro ba. Nãm 'ÿr ban bôx nhy m ar ijaêrbê tu amra: ne. Nãm amran rôrôk ne ãmnhirēho ikwã, ajmrô prôto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prĩne amingã. Kute kum irer prãm kêt kumrêx.

⁴⁰ Nã bãm te akôt ba djwÿnhjamã ikrao a'uw nhy m kute imã ikra pytãr kêt kumrêx, te kute imã utãrmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarēho ane.

41 Nhyam kam Jeju me 'yr akēx ne memā kum,

—Ije me akamingrāny aje amim ikamnhīx kêtukumrēx. Me ajaxwe. Mā dja ijā akati, akamāt kō kute ba me akam arek ar iba. Nā bām me awȳr bōx ga me ajamakkre kêtukumrēx ne prīne akabēno ikaty. Nā bām te amiw̄ȳr me akam aya ga me arīk ar aba, ane. Ne ajte bāmjamā kabēn ne kum,

—Amrē akrao tē, ane.

42 Nhyam kam 'yr tēn pa 'am̄n Jeju 'yr o tē. 'Yr o tēm̄rām nhyam ajte me karō punuja o pyka kōpēnāt ne. Krajao pyka kōpēnāt nhyam am̄nhirēnho nō. Nhyam Jeju me karō punujamā bēn t̄yx nhyam umaje bōm t̄ym. Nhyam kam Jeju kum krao mex ne akubyn bām̄mā kungā.

43 Nhyam me kōt omū, Jeju kute Met̄indjw̄ynh pymao o mexja me kōt omū ne ari aben pumūnho kumex. Djām Met̄indjw̄ynh pyma ngri got. Nhyam me Jejukam no tyn kumex rā'ā nhyam Jeju kōt ba djw̄ynhmā kum,

44—Gora ar amijamakkrekam ikabēn janhō. Ē, ba ije amijo inhī ne me awȳr irw̄yk gēdja me memā ikanga, ikurē djw̄ynhmā ikanga, ane.

45 Nhyam ar kute kabēnja mar kêtukumrēx. Nām ar ajmā amakkre nē, te kute marmā. Ne kam te kute kukjērmān kam pijām ne.

Jejukōt ba djw̄ynh kute abenbē bēnjadjw̄ȳr pytār tē.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

46 Ne kam kabēno aben japanho mō, kōt ba djw̄ynhja kabēno aben japanho mō. M̄ȳj m̄ȳr jabej? Bir, nh̄ȳnh kōt ba djw̄ynhja 'ō gēdja bēnjadjw̄ȳr raxo aben jakre. Ja m̄ȳr jabej ne me kabēno aben japanho mō.

47 Nhyam Jeju kōt ba djw̄ynh kute kabēno aben japanho mōrja kute ar tāri amako mar kēt. Nām tu mūm kuma ne kam me'ō prīre pa 'am̄n amijak̄ȳxkōt kudja.

48 Kudjan arkum,

—Ē, gar me'ō prīreja pumū, kātām mexja pumū. Dja me'ō ikōpdji'ā kum me'ō prīreja, me'ō kātāmja kīnh ne kam ar̄ym badjw̄ȳ kum ikīnh ne. Dja me'ō kum ikīnh ne kam kum Ibāmdjw̄ȳ kīnh ne, Ibām kute ijanorjadjw̄ȳ kum kīnh ne. Ē, me'ō kātām mex gēdja ja pānh bēnjadjw̄ȳr rax ne, ane. Nām ā Jeju kōt ba djw̄ynh kute amijo rax prāmjamā kabēn jarēnho ane.

49 Nhyam kam Djuāo kum,

—Bēnjadjw̄ȳr, ba amā arē. Me'ō gwaj bakōt ba kēt'ō ne tu me karō punu kute me'ōo bamā anhidji jarē. Kum anhidji jarēn me karōmā kum, “Ba Jeju kukwakam amā ikabēn. On kum anhire”, ane. Nām ā kum anhȳro dja, bar ar̄ym omū. Ne kam gwaj bakōt ba kêt kam bar kum, “Kwārīk wānh”, ane. Nām ā Djuāo kum ane.

50 Nhyam kam kum,

—Katī, kwārīk wānh 'ā kum akabēn kēt. Ba ar amā arē. Me'ō kute ar ajo kurē djw̄ynh kēt ne ar̄ym tu mrāmri ar ajo ōbikwa, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Pykabē Xamarīkam me ja kute Jeju kanga.

51 Nhyam ar̄ym Bām kute kajkwamā o ābirmā ar̄ym ō akati 'yr bōx 'yr. Nhyam kam krīraxbē Djeruxarēmā krā. Nām te kam m̄ȳjja pyma, m̄ȳjja tokry nhyam tu 'yr tēm̄mā krān kam 'yr tē.

52 Ne kam 'yr tēm̄kōt amīkukām kōt ba djw̄ynh kw̄ȳ jano. Ar mrānh ne me bajtem, Xamarīkam me jakam bōx ne kam kute Jeju kutēp ikwā djā jabej ne kum ō kw̄ȳ krēn djā jabej nhyam bōx ne kam kam ō kw̄ȳ krēn ne kam nōr kadjy nārām amīkukām 'yr ar ano. 'Yr ar ano nhyam ar mrān bōx.

⁵³ Bôx nhyam kam Xamarijka me ja aminêje ar ano. Jejumê kôt ba djwýnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhô pykabê Djeruxarê'yr mörkam. Kam ne Xamarijka me ja kum ar kurêkumrêx, me kute abeno kurê djwýnh tûmkam. Kam ne me kum ar kurên kum ar kînh kêt ne tu aminêje ar ano.

⁵⁴ Nhyam kam kôt ba djwýnhbê Xijagumê Djuão ar me omün kam Jejumã kum,

—Bênjadjwýr, dja bar kuwy'ã Abãm 'wý gê kàjkwa kurüm kuwy tým ne prñe me kuga gê me xêr, nêñ, ane.

⁵⁵ Nhyam ar'yr akêx ne ar omün arkum bën tÿx ne,

—Kati, kwãrik wãnh, ane.

⁵⁶ Nhyam ar kuní ajte tu atemã krí 'õ'yr mō.

Me kute tu Metëndjwýnh maro mörkumrêxmã.

Mat 8.18

⁵⁷ 'Yr mō nhyam me'õ kum,

—Ë, ba arek akôt tē. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh katã ba akôt mrã, ane.

⁵⁸ Nhyam kam kum,

—Ë, ga djoti pykakam kreja pumū. Ne kwênh kýjrüm aêja pumū. Mrymê kwênhbit ne ôt djã, kute amim pyka kre pumünhkôt kam ôt djã, nhyam bep kati, ba ne ba inhô kike kêt, inhikwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk nhýnh ne inhô kike ja? Nhýnh ne inhikwã djã ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikôt atēm jabej nãr kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'õmã,

—Ikôt tē. Ikôt tēñ mã ikôt ajkamē, ane.

Nhyam kam kum,

—Adjým, Bênjadjwýr, ibãm kumrêx gédja ba akubyn tēñ adjã. Ibãm ne ajbir ibê ty, ane.

⁶⁰ Nhyam Jeju kum,

—Gê me kute Metëndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrãk. Gê me wãnh õbikwa tyk jadjà, ane. Nhyam bep ga dja ga ikôt Metëndjwýnh'ã adjujarēñ tē, Metëndjwýnh me akadjy bênjadjwýr ne kute ar me ajo bamã gédja ga 'ã adjujarēñ tē, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

⁶¹ Nhyam me'õjadjwý Jejumã kum,

—Bênjadjwýr, ba dja ba akôt tē. Inhürkwã kumrêxkam dja ba inhõbikwamã amijarēñ kam akôt tē, ane.

⁶² Nhyam kum,

—Djãm me purkam àpēñ katēri kute kum irer got? Kati, mýjja wãkam ne me apēñ àpēñ mrãn tu àpēñ inomã rēnhkumrêx ne. Djãm me kute Metëndjwýnhdjwý maro ban konenh krãkãr got? Kati, dja ga tu amim maro tēñ tu maro atēm kumrêx ne. Dja ga maro mōñ mar konenh krãtan kam Metëndjwýnh nhô pyka'yr abõx kêt kumrêx ne. Metëndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bênjadjwýr ne kute ar meo baja dja ga 'yr abõx kêt ne, ane. Nãm ã Bênjadjwýr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubê 70 janor.

¹ Nhyam kam Jeju kute arkum arēñ nhijukri ajte amim ar kwý rax ne ar umjuw. Me kwýo 70 ne amim ar umjuw. Nãm amim aro aben nhikjê'ã kabēñ ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhyam ar kukãm mör

ne kumrêx pyka kunîkôt, krî kunîkôt mōrmã. Dja ĩ Jeju ar kudjwa ã ane, ar kudjwa krî kunîkôt bōx mō.

² Ne kam kute ar anor nhym ar mōr kutã prîne me'ã arkum karō ne arkum,

—Me kute Metĩndjwýnh mar prãmjã ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bãy arým abōr tyk ne kumexja pyrãk. Nhym bep Metĩndjwýnh'ã ujarēnh djwýnh ne ngrēre kute bãykam me ãpēnh djwýnh ngrēre ja pyrãk. Kam dja gar me kadjy Metĩndjwýnh 'uw gē me'ýr 'ã ujarēnh djwýnh jano gē me kuman kam tu amim kamnhĩxkumrêx. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me ò purkam bãy pumũnh ne mrãnh ne bōx ne kute kadjy me ò pur djwýnhmã arēnh nhym me kute amũ kadjy me kwýmã arēnh nhym me ban kute memã ê ja pyrãk. Dja gar ã me kadjy Metĩndjwýnh 'wýro ane.

³ Ê, on dja gar mō. Arým ne ba ije me'ýr ar ajanormã. Ar aje memã ijarēnhmã ne ba ar ajano. Dja gar me kam bōx nhym me ikōpdji'ã ar ajo kurē djwýnh ne kum ar apar prãmkumrêx ne. Kute mrãmri ne rop kute mrykĩ'ãtomti kra par prãmkumrêx ja pyrãk.

⁴ Ê, dja gar tu anhỹkam mō. Kwãrik wãnh gar anhō katōk'y djã jamãnh kêt ne ajēnh tur ne ò amōr kêt. Ne aparkã 'ò byr kêt. Dja gar ajamãnhkrut'ã kabēn ne pyka kunîkôt aben ngrã. Kwãrik wãnh gar apýnh krî djãri kôt ajmã gē me'ò ar ajō kajpan amã kabēno akukràò ãm kêt. Dja gar tu amrãnhkôt me'omã akabēn jarēnho tēn tu mã tē.

⁵ Dja gar mrãnh bōx ne me'ò nhũrkwãmã wadjãn kam kum, “Gora adjumar mex ne ar aba”, ã ane.

⁶ Dja umar mex prãm jabej arým mrãmri akabēnkôt umar mexkumrêx ne. Nhym bep djãm kum umar mex prãm kêt ne kam ũrkwãkam me jamē ro'ã umar punu mex ne ar ba. Me jãbit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba.

⁷ Dja gar kikrekam abōxwã tãmkam tu arek kam anhikwão dja. Kwãrik wãnh gar bōx ne kikrekôt ar aba kêt. Dja gar kikrekam abōxwã tãmkam gē me ar ajo djuw mex ne ar amã mýjja ngã gar krē, tu kam apijãm kêtumrêx ne krēn kôt ikōn adjumar mexkumrêx. Ar aje memã Metĩndjwýnh'ã adjujarēnh pãnh, ar aje memã 'ã adjujarēnho aku'ēn atyk djã pãnh dja gar tu anhō kwý krē.

⁸ Dja gar krî 'òkam bōx gē me kum ar akĩnh ne ar akam ukaprĩ jabej ar amã mýjja ngã gar tu krē.

⁹ Krĩwãkam ar abōxwã, kam me kute ar amã kabēn mex jarēnh tãmkam gēdja gar me kanē pytãn memã kum, “Arým ne Metĩndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytãr ne kute ar me ajo ba 'ýr. Arým ne me ajo rãm ne ja”, ane. Dja gar ã memã ane.

¹⁰ Nhym bep djã gãm ar krî 'òkam bōx nhym me kum ar akĩnh kêt ne aminēje ar ajano gar kam tu me ipōkri memã akabēn jarēnho tē. Ne memã kum,

¹¹ “Ê, dja bar me abē me anhō pyka ja amiparkã'ã tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirĩt ga me aje omũnh kadjy. Gora me ar ikabēnja ma. Ê, arým ne Metĩndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytãr ne kute ar me ajo bamã ga me ate amã kĩnh kêt ne ar imã, 'Kati, me ije akabēnwã mar prãm kêtumrêx', ane. Me aje ã ar imã anhỹrkan ne bar me abē me anhō pykaja amiparkã'ã tatak ne.”

¹² Dja gar ã memã akabēn jarēnho ane. Ê, ba ar amã arē. Krĩ wãkam me wã ar aje mebē amiparkã'ã me ò pyka tatakja me tãm gēdja me tokry rax ne.

Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarēnh nhõ akatikam godja krĩwãkam me wã meo bikēnh raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabē Xirumē Xidõkam ren mýjja rĩnhja, mýjja pumũnh kēt ja kwý 'y nhyr ren me omũn ren arým amrēbē amim katon ren wãnh amijaxwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubēkabē exopa jangijn ren amijã mro prã tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akēx. Nhyr bep kati, inhõ me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamē Bexadakam me gamē me akam ne ba te mýjja pumũnh kēt kwý rax ne ipēx ga me omũnh kajgon kam ajaxwemã anhirer kēt ne iwýr amijo akēx kētkumrēx ne.

¹⁴ Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarēnh nhõ akatikam godja me ajo bikēnh raxo me bajtem nhõ pykabē Xirumē Xidõkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krĩraxbē Kapanakam me gadjwý djãm me aje amijo adjãmran aje amijo raxmã? Djãm me aje amijo rax ne aje araxo aje kãjkwa tēpmã? Kati, dja Metĩndjwýnh aparmã me biknor tokry djãmã me amē ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nã, dja gar aben nhikjē'ã kabēn ne pyka kunĩkõt ajmãn memã ijarē. Godja me'õ ar akabēn man badjwý ikabēn ma. Nhyr ate me'õ kum ar akurēn ar akabēn mar kēt ne badjwý kum ikurēn ikabēn mar kēt ne. Dja me'õ badjwý kum ikurēn ikabēn mar kēt ne ne Ibãm kute ijanor djwýnhjadjwý kum kurēn kabēn mar prãm kēt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kabēn jarēnho anen kam aro aben nhikjē'ã kabēn ne ar ano, pyka kunĩkõt ar bimãnhmã ar ano.

¹⁷ Nhyr ar mõn memã Metĩndjwýnh'ã ujarēnh mõn me kanēbē me utãro mõ:n kam akubyn mõ, kĩnhkumrēx ne akubyn mõ. Mõn bõx ne kam Jejumã kum,

–Bēnjadjwýr, nã bãm ar akabēnkõt me karõ punu jano nhyr me karõ punu anhidji jarēnh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

¹⁸ Nhyr kam arkum,

–Ã, me karõ punu ne gar ano. Nhyr bep arým ne me karõ nhõ bēnjadjwýrbē Xatanaj kãjkwa kurũm tēn tým ba arým omũ. Nãm amikrà kēt mex ne tým kute na jadjēnh tamikrà kēt mex ne rõrõk ja pyrãk. Gar aje Xatanaj nhõ ãpēnh kujaēko amõro aje arým pa nhikjē 'yr rax mexja pumũ.

¹⁹ Be, arým ne ba ar amã ipyma jadjã gar te kangãmē makmē mry kakrit djãkrēja kunĩ 'ã aku'ē nhyr mýjja ipymaje ajmã ar ajo kētkumrēx ne. Nhyr te me bakurē djwýnh pyma gar ipymao tu kujate nhyr ajmã ar ajo kētkumrēx ne.

²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akabēn pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire. Nhyr bep kãjkwakam Metĩndjwýnh kute ar anhidji'ã pi'õk no'õk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubē kumkatikumrēx. Kam dja gar tu akĩnhkumrēx.

²¹ Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã anen kam arým kĩnhkumrēx ne. Metĩndjwýnh Karõ ne kum kĩnh jadjã nhyr kam kĩnh rax kato. Ne kam Bãmã amikĩnh jarēn kum,

–Djũnwã, ota ga anhõ kãjkwan anhõ pyka djwýnh. Amã ne ba amikĩnh jarē. Nã gãm me amikukãm umarmē me kute mýjja mar rĩnhjabē mýjja ja pudju ne kam me kute amijo prĩre prãbē amijo rũnh kētamã mýjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhyrkam mrãmri mexkumrēx. Adjukaprĩkam ne ga amim me'ã karõ ne arým ã meo ane. Ba kam badjwý ikĩnhkumrēx ne wãm amã amikĩnh jarē. Nãm ã Bãmã amijarēnho ane.

²² Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã kum,

—Ibām ne imā kukrādja kunī jarē ba kam ar o iba. Nhŷnh ne jakam me'ō prīne idjātari? Kati, Ibāmbit ne prīne kute imar ne kute arŷm prīne idjātari. Nhym Ibāmdjwŷ. Nhŷnh ne me'ō kute ikudjwa noo Ibām pumūnh ne kute kukrādjakôt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prīne inoo Ibām pumūn kam idjukabikôt me kwŷmā kukrādja'ā idjujarēnh tē. O me kwŷmā o amirīt nhym me arŷm prīne ikôt kuma, ane.

²³ Ne kam kôt ba djwŷnh'ŷrbit akēx ne me kàxā ar amakri arkum arēn arkum,

—Ar ga ne gar akīnhkumrēx. Ar ga ne gar anoo mŷjja pumū.

²⁴ Ba gop ar amā arē. Me kute Metīndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnh tūmmē me bēnjadjwŷr tūmdjwŷ krāptī te kute omūnh prāme, ar anoo aje mŷjja pumūnhja te kute omūnh prāme, ne ar ajamako aje mŷjja marja te kute marmā. Nhym bep kati, ar gajbit ne gar anoo mŷjja pumūnh kēt kwŷ pumūn mŷjja ma. Ar ga ne gar akīnhkumrēx ne, ane.

Me'ō kum kurē djwŷnh kaprīn o djuw mex.

²⁵ Nhym kam akati 'ōkam Mōjdjē kukrādja mar djwŷnh'ō Jeju kabēn maro nhŷ. Kabēn maro nhŷn kāmā dja. Mōjdjē kukrādja mar djwŷnhja kāmā dja. Kute Jeju no mex jabej kabimā kāmā dja. Kute Mōjdjē kukrādja jabej Jeju kukjērmā, Jeju kute kukrādja kupa'ā arēnh kadjy nārām ne amikadjy kāmā 'ŷr djan kum kabēn ne kum,

—Bēnjadjwŷr, mā gēdja ba amijo nhym kam Metīndjwŷnh pānh imā itīn rā'ā rā'āo itīnmā imā arē? ane.

Nhym kam kum,

²⁶ —Mā ne Mōjdjē kukrādja'ā pi'ōk no'ōk kute? Mŷj ne ga kam omūn arŷm ama? ane.

²⁷ Nhym kam Mōjdjē kukrādja mar djwŷnh Jejumā kum,

—Nām,

“Me anhō Bēnjadjwŷr djwŷnh, me Atīndjwŷnh dja ga amā kīnh, amā abēo katāt me kunī, mŷjja kunī jakre.

Djām ajajkwaobit amā Metīndjwŷnh jabēmā? Kati, ajamak, akadjwŷnhbē, akukrādja kunīo dja ga me amā abē.

Ne ajte amā amibu'ā me ja jabē. Kute ga amā amijabēja pyrāk dja ga ā amā amibu'ā me ja jabēo ane”, ane.

Nām ā Mōjdjē kukrādja'ā me bamā pi'ōk no'ōko ane.

²⁸ Nhym Jeju kum,

—Nā, kôt ne ga arē. Dja ga ā ar o anhŷro aban kam arŷm tu atīnkumrēx ne, ane.

²⁹ Nhym kam Mōjdjē kukrādja mar djwŷnh ōkre kadjwŷnhbē amim,

—E kum kati, imā Metīndjwŷnh jabē rax kētē, ne imā ibu'ā me ja jabē rax kētē, ane. Ne kam pijām ne amijā maje,

—Nhym ne ibu'ā dja ba imā abē? ane.

³⁰ Nām Jeju kukij nhym kam kum,

—Ē, me'ō ne Djeruxarē kurūm krīraxbē Djeriko'ŷr ruw. Ne kam tē. Tē nhym kam arŷm me akīnhī wŷnhrām kum nōn tēmram o arīn kubē kubēkāmē kubē mŷjja kunīo prôt ne kam titik ne mā prôt ne. Nhym kam wānh wakrekam tyko nō.

³¹ Tyko nō nhym kam me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh'ō pry'ā tē. Tēn omūn kam irôbē apan mā tē.

³² Nhyim mekbê Rewi'ô, adjwÿnhdjwÿ Metÿndjwÿnhmã àpênh'ô kôt tèn ad-
jwÿnhdjwÿ tãm ne. Nãm 'ÿr tèn irãn omÿn tèn irôbê apan mã tẽ.

³³ Nhyim bep me'ô, Xamarijkam me ja 'ô ne arkôt tẽ. Xamarijkam me ja
kute me bajo kurê djwÿnh ja 'ô ne arkôt tẽ. Arkôt tẽ:n 'ÿr bôx ne omÿn kam
kum kaprî ne. Omÿn kam rerek ne kum kaprî.

³⁴ Ne kam me kute o tÿm ne kute titik kurêje kute apÿnh kà rênhja kum oy.
Kadjwati kangôo kum oyn kam ajte mÿjja kute rõny kangô pyrako kum oy. Ne
kam kubêkào kupu. Prïne kupun kam ta ô mryja'ã kudjin o tẽ. O tèn atemã
me'ô nhÿrkwã'ÿr o bôx ne kam prïne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhyim akati nhyim kam pi'ók kaprî raxja amê kaba. Ô kikre djwÿnhjamã
kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prïne imã tãmjao djuw mexo dja, prïne
ikutêp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'ók kaprî krêñ jabej ba kam bôx
ne arÿm ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibôxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarijkam me ja'ô kum kurê djwÿnh kaprîn o djuw
mexo ane.

³⁶ Gop imã arê. Nhÿnh ar 'ôja ne kute o kamy? Djãm tẽm ne kute omÿnh ne
irôbê àpanhja? Nãr kon, djãm kôt tẽmja? Nãr kon djãm Xamarijkam me ja'ô?

³⁷ Nhyim kam kum,

—Nã, me'ô kum kaprîja. Me'ô kum kaprîja ne o kamy, ane.

Nhyim kam kum,

—Nã, kôtô. Nã, ga kam gadjwÿ tèn ã kudjwa akurê djwÿnh o anhÿro aba,
ane. Nãm ã Jeju Xamarijkam me ja'ô ukaprîkôt kute kurê djwÿnh o kamyja'ã
ujarênh o ane.

Matamê Marij'ã ujarênh.

³⁸ Nhyim kam Jeju ar mã mõn kam atemã krî 'ókam bôx. Kam ne me'ô nire
nhidjibê Mata. Mata ne ukaprîkumrêx ne kam Jejumã kum,

—Amrê inhÿrkwãmã tèn kam anhô kwÿ krêñ kam nõn akôkam kôt, ane.

Nhyim kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akôt tẽ, anen kam ùrkwãmã tẽ. Ûrkwãmã tèn kam
'ÿr wadjàn nhÿ.

³⁹ Nhyim Mata kanikwÿnhbê Marijja nhÿ. Arek Bẽnjadjwÿr'ÿr tèn parbê
nhÿn kam kãjmã kôt ôkren kabên maro nhÿ.

⁴⁰ Nhyim Mata àpênh ra:x ne. Jeju ô kwÿ krêñ mex kadjy ne àpênh raxo
djan kam Marijmã kabên ne. Marij kute kôt kum mÿjja 'ô kupênhmã. Ne kam
Jeju'ÿr tèn kum,

—Bẽnjadjwÿr, djãm aje imar kêt? Ikanikwÿnh ne ikôt àpênhmãn ate ari akuri
ba. Ba kam bajbit ar mÿjja kupênh o iba. On amrê ano gé tèn gop ikôt apê, ane.

⁴¹ Nhyim kam Bẽnjadjwÿr kum,

—Àpnhÿre, àpnhÿre Mata. Nã gãm ari mÿjja man kam akabên wã jarê. Nã gãm
mÿjja krãptî kupê ne kôt mar ar o aban kam adjumar punu.

⁴² Nhyim bep mrãmri mÿjja pydji ne mexkumrêx. Tãm ne arÿm Marij o nhÿ.
Nãm ikabên maro nhÿ. Ja ne mexkumrêx. Kwãrik wãnh arek ikabên maro
nhÿ. Wãm ije awÿr anor prãm kêtê. Gêdja arek ikabên maro nhÿn prïne ikabên
man kam o biknor kêtumrêx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

11

*Ar kute Metÿndjwÿnhmã kabên'ã arkum karô.
Mat 6.9*

1 Nhyam kam Jeju akati 'òkam Metĩndjwỳnhmã amijarēnho dja. Kum amijarēnho djan kum amijarēnh pa nhyam kam kòt ba djwỳnh'ò kum,

–Bēnjadjwỳr, gop ar imã arē. Ar ije Abãmmã amijarēnh kadjy gop ar imã arē. Mã dja bar kum ikabēn ja o? Djuãobit ne kòt ba djwỳnhmã kabēn'ã karò. Gadjwỳ dja ga ar imã 'ã karò bar akudjwa Abãmmã amijarēnho iba, ane.

2 Nhyam kam arkum,

–Ē, dja ga goja ar aje Metĩndjwỳnhmã amijarēnh kadjy kum, “Djũnwã, gē me ame:xo amex man amim ajarēn abenmã ajarē. On me kadjy abēnjadjwỳr ne ar meo aba.

3 Myt kunĩkòt ar ijajkwa mǎnhkutã mã ar imã inhò kwỳ krēn djã ngã.

4 Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwỳ dja me'ò ar ikam amikrà bar akòt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imã axwe'ã àpnēnh katã ga ga ar ijo tỳx bar mebē idjãm tỳx ne ijaxwe kēt. Tãm ne ja.”

Dja gar ã kum anhỳr ar aba, ane.

5-6 Ne kam ajte ar kute Metĩndjwỳnhmã amijarēnh 'ãno ãm kadjy arkum kabēn jarēn arkum,

–Ga ren ar ajò anhòbikwa'ò ajbir bòx, akamàt kò ipòkri bòx ga ren aje kadjy mỳjja'ò byrmã tēn ren anhòbikwa 'òmã kum, “Nãr, imã angã, anhò djwỳ 'ãmro amǎnhkrut ne ikjēkēt imã 'ò ngã gē inhòbikwa kukrē. Nãm iwỳr y:n kam ajbir bòx. Ba kam kadjy mỳjja jabej tē. Kadjy inhò mỳjja kètukumrēx ba kam kadjy ije akutã djwỳ kwỳ byrmã tē. Gop on imã angã.”

7 Nhyam ren anhòbikwaja arek òto nòr prãme ren amã,

–Kati, inhòtdjwaa. Ije amã òr prãm kēt. Arỳm ne ba kikre'ã ijē ne arek ikrao inhikwã. Kàjmã idjãm prãm kētē. Amũ dja ga tē gē me'ò amã 'ò ngã, ane.

8 Bir be, ba ar amã arē. Ga kam ren arek 'ã adjã'wỳro dja, mã 'ã 'uw nhyam kam ren arỳm kàjmã djan ren, “Ba on kum kungã gē wãm o tē ba gop ikujrēnh kēt ne gēt arek inhòto nò”, ane.

Djãm ar aje abeno anhòbikwakam ne amã kungã? E kum kati, ē, aje mã 'ã 'wỳrkam ne amã kungã. Apijãm kēt ne aje 'ã 'wỳr 'ãno adjãmkam ne amã kungã, ar atu mǎnhkutã amã kungã.

9 Bir be, kam ne ba ar amã, “Dja gar tu mỳjja 'ã 'uw, mã mỳjja'ã 'wỳro tē nhyam Metĩndjwỳnh arỳm ar amã kungã. Gar aje mã mỳjja jabej ne kam arỳm kum akatorja pumũ. Ne kam ajte mã kikre kabem ò kikre djwỳnhmã akabēno aku'è nhyam arỳm kute ar amã kikre 'ã 'yrja pumũ.” Dja gar ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane.

10 Be, me kute mỳjja'ã 'wỳr 'ãno ãmja dja arỳm Metĩndjwỳnh memã kungã. Gar me kute mỳjja jabej ne kum apòxja pumũ. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekmã kabēno ku'è nhyam arỳm me kute memã kikre'ã rēnhja pumũ. Dja gar gadjwỳ ã mỳjja'ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane nhyam arỳm ar amã kungã.

11 Nhỳnh ne ar akra'ò tēn tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã?

12 Ne òkrēnē'ãnh ngre'ã ajuw gar kum makre ngã? Arkati.

13 Be, gar ajaxwekam aje akramã mỳjja mex nhòrja pumũ. Nhyam bep kàjkwakam ar Abãm mestire ta gēdja ar amã amũ mỳjja mex nhòro ar ajakren ar amã Amikarò ngã. Gēdja gar Metĩndjwỳnh Karò'ã 'uw nhyam tu ar amã kungã, ta mestire ne ar baja gēdja ar amã Amikarò ngã, ar amã Amikarò jano, ane. Nãm ã Jeju me kute mỳjja'ã Bãm 'wỳr nhyam òdjãnhkòt kute memã Amikarò nhòrmã ã memã 'ã ujarēnho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhõ àpênh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhyam kam me karõ punu ar me'õo ba nhyam kabêh kêtumrêx ne. Me karõ ajmã ajkwa o nhyam kabêh kêtumrêx ne. Nhyam kam Jeju bõm kumê. Bõm kumê nhyam arým mã tê nhyam arým kabêh ne. Nhyam me kam ari aben pumũn Jejuka no tyn kumex.

¹⁵ Nhyam bep me kwý ne me abenmã kum,

—Kê, djãm Metĩndjwýnh kabênkõt? Kati, Bedjêbu. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbê Bedjêbu kabênkõt uma proo ne ar bõm me karõ rênho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbê ne Bedjêbu.

¹⁶ Nhyam ate me kwý kum,

—Goja on mýjja'õ nhípêx ba me omũ, Metĩndjwýnh pyma proo mýjja pumũnh kêt goja 'õ nhípêx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwýnh pyma proo kute mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx mar jabej ne me kute kabimã kum ane.

¹⁷ Nhyam Jeju ta prĩne me òkre kadjwýnhbê me kabêh ma, me kute Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ rênho ba anhýrja me kadjwýnhbê prĩne kuman kam memã kum,

—Godja me õ pyka tãmkam abeno kurê djwýnh mã ne ren me kam nê? Nãm ren ã me anen kam ren arým amijo ajkê. Nhyam ren me ta ýrkwã tãmkam abeno kurê djwýnh mã ne ren me kam nê? Nãm ren ã me anen kam ren arým abeno apêx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwý ta õ àpênhmê ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurê djwýnh, mã ne ren me kam nê? Mã ne ren Xatanaj nê? Nãm ren anen kam ren arým abeno apêx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ punu rênho ba”, ane. Ije gẽdjãm Xatanaj ta ajte jãm õ àpêho akêx ne ar bõm rênho ba.

¹⁹ Ba ren Bedjêbu kabênkõt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhyam ren mýj me'õ kabênkõt ne me anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Ar jadjwý ne ar bõm me karõ rênho ar o ba. Djãm ar adjwýnhdjwý ne ar we Xatanaj kabênkõt ar bõm me karõ rênho ba. Ga ren me arkum ja jarê nhyam ren ar me amã, “Ije tã djãm Xatanaj ta kute õ àpêho bikêho ba got.”

²⁰ Nhyam bep kati, Metĩndjwýnh pyma proobit ne ba ar bõm me karõ punu rênho iba. Ga kõt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytãr ne me akadjy bẽnjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ.

²¹ Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne õ kikrekam kruwmê rop'io nhý ne o õ nêkrêx pytãn o nhý. Umao amim õ nêkrêx pytãn o nhý. Nhyam me'õ ajmã kute õ nêkrêx o kêtumrêx.

²² Nhyam bep atemã me'õ kute nhyam me'õ akrenh mex ne tu bõx ne kruw tã o tým ne kubê kunĩo põx ne kam kubê nêkrêxo prõt ne, kubê mýjja kunĩo prõt ne. Kute umao õ nêkrêx pytãr ne o ýrja tu kubê o prõt ne memã kungrã. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptãn kubê õ krito iprõt ne.

²³ Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ikõt àpênh prãm kêt ne arým Xatanajkõt apê. Dja me'õ kum ikĩnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã, amidjwýnhbit man ar o mrã”, anen arým Xatanajkõt apê, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁴ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarêh memã kum,

—Me karõ punu pydjĩn kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tê. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtumrêx ar mrã, te ajte kute me'õmã ãr ne tyk djã kêtumrêx ar mrãn

kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'yr tẽ. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ikatorja ajte 'yr tẽ”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne ũrkwã jarẽ.

²⁵ Ne kam amim ba djã tũmja'yr tẽn bõx ne omũ nhym arũm mexkumrẽx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhym prĩne kadjwỹnhbẽ mex ne arũm kam mỹjja katãt.

²⁶ Nhym kam kadjy mã me karõ punu'yr tẽ. Ne kam mekam me kwỹ japrõn 'yr meo mõn meo bõx. Nãm me karõo 7 ne o bõx ne me'õ jamã meo wangij nhym kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbẽ pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arũm o punu rax ne. Kãjbẽ punuri ne kãjbẽ punu nhym bep kute o 7 ne o bõxja ne arũm o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarẽnho ane.

²⁷ Nãm memã kabẽno ãm rã'ã nhym me ipõkri me'õ nire kãj bẽ kum kabẽn ne kum,

—Ô kum anãbit ne kĩnhkumrẽx. Abẽ bẽnjadwỹr raxkam ne ga anã tikkremã wadjãn ruw ne anã kã kaõ nhym anã kĩnhkumrẽx ne, ane.

²⁸ Nhym kum,

—Bep me kute Metũndwỹnh kabẽn mar ne 'ãno ãm ne kute kõt amijo baja, me tãm gẽdja me mrãmri kĩnhkumrẽx ne, ane.

Me kute Jeju kute mỹjja pumũnh kêt'õ nhĩpẽx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhym kam me Jeju'yr ban bõxo dja. 'Yr ban bõxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn ĩ 'ã ufi: ane. Me kute õbẽ kum,

—Goja on mỹjja pumũnh kêt'õ nhĩpẽx ba me omũ, anhỹr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrẽx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mỹjja pumũnh kêt'õ nhĩpẽx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrẽx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipẽx kêtikumrẽx ne. Ě, mỹjja pydji dja ga me omũ. Gẽdja ba ty. Nhym ijã akati amãnhkrut ne ikjẽkêt ba akubyn itĩn ne ikato ne kam me amã Metũndwỹnh raxo amirĩt ne. Ga me me bakukãmãrebẽ Djõnaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhym 'ã akati amãnhkrut ne ikjẽkêt nhym ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabẽ Niniwekam me ja'yr tẽm ne kute memã Metũndwỹnh raxo amirĩtja pumũ.

Badjwỹ ije amijo inhĩ ne me awỹr ibõx gẽdja ba ty ne akubyn itĩn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metũndwỹnh raxkõt ama.

³¹ Godja Metũndwỹnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kato nhym kãjkwa nhirẽ kurũm bẽnjadwỹr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarẽ. Mýkam? Bir, amrẽbẽ ne me bakukãmãrebẽ Xaromão ne mexkumrẽx ne kute prĩne mỹjja mar. Bẽnjadwỹr rax. Nhym arũm bẽnjadwỹr nija arũm 'ã ujarẽnh ma. Arũm Xaromão'ã ujarẽnh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kãjkwa nhirẽ kurũm 'yr tẽn bõx. 'Yr bõx ne kam prĩne kabẽn ma. Ě, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bõx, jakam, me akam bõx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bẽnjadwỹr nija me amã axwe jarẽ.

³² Nhym Niniwekam me jadjwỹ me amã axwe jarẽ. Godja Metũndwỹnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kato nhym Niniwekam me ja ajte apõx ne kam me akamingrãnymã axwe jarẽ. Mýkam? Bir, Djõnaj ne kãj bẽ memã Metũndwỹnh'ã ajarẽ nhym Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metũndwỹnh'yr amijo akẽx ne. Ě, ba ne ba iraxo Djõnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me

ja dja me akubyn apôx ne arÿm me amã axwe jarẽ”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metÿndjwÿnh kabÿn kôt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarẽ ne memã,

–Djãm me kute ngônhpôkmã angjÿnh ne kute mÿjja 'ôkôt o bipdjur got? Ne kute kão 'ã pro got? Kati, ngônhpôk ne me kum angjÿ ne tu kÿnhkam umjuw nhyh memã kikre kre kurwÿo ku'ê. Nhyh me mrãn wangij nhyh memã irãkumrÿx.

³⁴ Nhyh me nodjwÿ. Me noo ne me kute mÿjja pumÿnh. Dja ga me ajô ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arÿm mrãmri arÿt tÿxkumrÿx ne ajte mÿjja pumÿnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãn mex pyrãk. Nhyh bep dja ga ano rã, ano punukumrÿx jabej arÿm arÿt kêt ne ajte mÿjja pumÿnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãn punu, mrãnho bikãr mrãn ja pyrãk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metÿndjwÿnh kute me amã amikukràdjã jarÿnhkôt amijo aba. Gêdja ga me kôt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukràdjã jarÿnhja kôt amijo aba kêt jabej arÿm ajte me'ô akamãtkam ba pyrãk, me ajte me'ô akamãt kô tyk tÿxkam mrãnho bikãr mrãn ja pyrãk.

³⁶ Nhyh bep dja ga me mrãmri Metÿndjwÿnh kabÿn kunÿkôt amijo abakumrÿx ne kam me ajte me'ô mrãmri ngônhpôkti nhirãkambit mrãn ne kam akamãt kô tykkam mrãn kÿtkumrÿx ja pyrãk.

Jeju mekbê pardjêumã bÿn tÿx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nãm memã arÿnh pa nhyh kam mekbê pardjêu'ô kum,

–Amrê ikôt tÿn ikutã anhô kwÿ krê, ane.

Nhyh Jeju kum “Ã” anen kam kôt tÿn ÿrkwãmã wadjàn nhÿ.

³⁸ Kute aminhikra ku'õnh kêt ne nhÿ nhyh omÿn kam ôkre kadjwÿnhbê amim,

–Ije tô mÿj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjãkôt aminhikra ku'õnh kêt.

Ô kwÿ krÿn kadjy kute aminhikra ku'õnh kêt, ane.

³⁹ Nhyh kam Bÿnjadjwÿr kum,

–Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akabÿn ne anhôkre kadjwÿnhbê amim, “Kute me bakukràdjãkôt aminhikra ku'õnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajÿx ne we amijo akabÿn mex. Nã gãm me ajte mrãmri ne me kute ngôn krãmê ngôn puror nhÿbÿmbit põnh ne kute kre põnh kêt nhyh krekam mÿjja kakrãtyk pyrãk. Be, nã gãm me ã we katãt amijo abao ane. Nhyh kam me me akrãkãbit pumÿ nhyh kam kute me amex pyrãk. Nhyh bep kati, me akadjwÿnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwÿnhbê ne me amã me ô nêkrÿx prãm ne 'ã angyk ne ajaxwe'ãbit ajte amim karô rã'ã. Kam ne ga me akadjwÿnhbê apunu rã'ãja.

⁴⁰ Me ano kÿtkumrÿx. Djã nãm me anhipÿx djwÿnh me akrãkãbit 'y? E kum kati, nãm me akadjwÿnhdjwÿ 'y. Kam ne kute prÿne me akadjwÿnhbê me apumÿnh ne kum me akadjwÿnhbê me amex prãm kumrÿxja.

⁴¹ Nã gãm me we amijo akabÿn mex ne, ne amijo katãt amrãn, bep kati, me akadjwÿnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtÿmãdjwÿ anhôdjãnh ne me 'uwtÿkam adjukaprÿn memã mÿjja ngãn kam arÿm akadjwÿnhbêdjwÿ amexkumrÿx ne, akrãkãmê akadjwÿnh kunÿ mexkumrÿx ne, me 'uwtÿkam me adjukaprÿkam.

⁴² Me abê pardjêu dja ga me ï me biknor tokry djãkam mō. Watÿ:re. Mÿkam? Me ajte Metÿndjwÿnhmã mÿjja kakritbit nhôr ne kam ajte mÿjjabê kumkatija

aje kum òr kêt kam. Nã gãm me mỳjja kakrit, òmrò djành djà, pi'òmě djwý kakrit kunī ne ga me Metĩndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam ga abêngòkreja amã abê kêt ne katãt meo aba kêt kumrêx ne. Me aje kum kryre ne òrja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mỳkam ne ga me mỳjja raxjadwý kum òr kêt ne? Mỳkam ne ga me amã Metĩndjwýnh jabên katãt meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmãn ate mỳjja kakritbit ma.

⁴³ Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje amijo rũnhbit mar prãm kam. Me kute aben pydji djàkam me amã me bẽnjadjwýr rũnh krĩ djãbit kĩnhkam. Nhy m me me ipòkri me kute me amã kabên ne me amã rũnh jarênho kumex jabit ne ga me amã kĩnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje pyka krã pyrãkam. Nã gãm me aje pyka krã arým biknor ne pyka mẽ bimrãk ne kute pykakumrêx pyrãk. Nhy m me kute mar kêt ne tu iby mrãnhja pyrãk. Ne kam kadjwýnhbê ne punu, kadjwýnhbê ne mỳjja kro. Nã gãm me ã akadjwýnhbê apunu ane nhy m me kute me amar kêt. Nãm mỳjja 'êx ne krãkãbit mex ne kam kadjwýnhbê ã punu ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêu jaxweo amirĩto ane.

⁴⁵ Nhy m kam me kute Mòjdjê kukràdjã mar djwýnh'ò Jejumã kum, —Ê, bẽnjadjwýr, nã gãm me badjwý me ijapry. Nã gãm akabên jao me badjwý ã me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhy m kam Jeju kum, —Ije nã, me aje Mòjdjê kukràdjã mar djwýnhdjwý dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Nã gãm me akabên kajgoobit ar memã Metĩndjwýnh kabên jarênho aba. Djãm Metĩndjwýnh kabên? Kati, me ga akabêno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kôt ar aba kêt ne. Nhy m me te amijo anen kam, “Ije mã dja ba me nê”? ane. Me aje ã meo anhyrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rũnhho atom ne kam kute kãjmã memã arĩ kêt kumrêx ne kute memã tur kêt kumrêx ne kute me ibũm nêje kum katy kêt kumrêx ja pyrãk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me amã Metĩndjwýnh kabên jarên djwýnh par prãm kam. Me akukãmãre ne Metĩndjwýnh kabên jarên djwýnh kwý pa:, ga me kam anhingêt nhimry krã prĩne kum o djuw mex ne. Me anhingêt bê Metĩndjwýnh kabên jarên djwýnh par djwýnhmẽ me aje aben pyrãk. Me akukãmãre kute me parja ne ga me omũn kam kôt amijo mōn kam we imry krã prĩne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwãrĩk rã'ã. Metĩndjwýnh ta ne no mexkôt, ta kute amim 'ã karòkôt arým me amã, “Ê, dja ba me amã ikabên jarên djwýnh janon inhò àpênh jano ga me kwý pan kwýo ajkê”, ane. Djã nãm kupa'ã arê? Kati, kôn ne kum kudji. Ga me aje me paro amòrja pumũ. Kam ne Metĩndjwýnh arým pãnh jarê.

⁵⁰ Me akukãmãremẽ ne ga me me kraxrũm Metĩndjwýnh kabên jarên djwýnh paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrò kapĩn o tẽ. Nhy m Metĩndjwýnh arým meo ngyrk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê.

⁵¹ Nã gãm me akukãmãre Abeu bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽm tãmtã: jakam arek o tẽ ne kam Djakarij'yr bõx ne kam Metĩndjwýnh nhò kikretimẽ ò ngõho ki kaëxkam kubĩ.

Nã, ê, ba me amã arê. Metĩndjwýnh ne arým meo ngyrk ne. Ne kam me akamingrãnymã arým pãnh jarê. Me ga dja Metĩndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkê.

⁵² Me aje Môjdjê kukràdjà mar djwýnh dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watí:re. Ga me aje memā Metĩndjwýnh kabēno amirĩto atēmman ate aje mekbē udju. Nhy m me te kute amim Metĩndjwýnh marmā. Nā gām me aje mrāmri ne me kute mekbē kikre'ā ijēn nhĩ'ām kam o kajkep djā rēnh nhy m me te kute kikre'ā rēnh ne ngiēnh prāme kapōtā ku'ēja pyrāk. Ga me kam ga Metĩndjwýnh mar kēt ne aje me jadjwýbē aptā, ane. Nām ā Jeju memā bēn t'xo anen kam katon mā tē.

⁵³⁻⁵⁴ Nhy m kam mekbē pardjēumē me kute Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmē Jeju jabej rīt mō. Jeju kute Môjdjê kukràdjā'ō kupa'ā arēnh jabej ne me umaro dja. Ne kam mā kukijn mā kukijn mā kabēn'ā kum apnēn aje kum,

—Goja rā'ā aje arē, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ā arēnh nhy m me kute o t'ym ne bĩnmā ne me ā ane. Nām me te kute Jeju'ā kabēn punu nhōrmā. Kute kabēn punu 'ō jarēnh nhy m me kute 'ā kabēn punu nhōrmā te abej umaro dja.

12

Kute memā kum, “Amā me uma kēt” jarēnh.

Mat 10.26

¹ Nhy m me Jeju'ā bikprōnho dja. 'Ā bikprōnho djan o djan o djan ĩ'ā utĩ: ane. Kute pi'ō pyrāk. Ne ĩ ām ta aben par'ā ku'ēn ĩ ta ikjēo aben rē, me krāptĩkam. Nhy m kam Jeju amikōt ba djwýnh kumrēxmā kum,

—Gora ar aminēje me wā pumū, aminēje mekbē pardjēu jaxwe 'āno dja. Nām me 'ēx ne kute mex pyrāk. Nhy m bep kati, me kadjwýnhbē ne me punukumrēx. Me ōkre kadjwýnhbē ne me axwebit kute mar ne 'ā amim karō. Me axwe kute djwý nhigot djā pyrāk. Gēdja amū me'ō'yr bōx ne amū me'ō'yr bōx ne amū me'ō'yr bōx ne ĩ mekmē amrā ne ĩ me kunĩ tuknĩ. Kam ne ba ar amā, “Gora ar aminēje me wā pumū”, ane.

² Djā nām me kadjwýnhbē axweja bipdjur rā'āmā? Kati, dja ĩ amirĩt ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'ō me kute omũnh kētmā? Ne me kute mýjja pudjur'ō mar kētmā? Adjým, dja ĩ kunĩ amirĩt ne. Dja mýjja pudjur, mýjja o bipdjurja ĩ kunĩ amirĩt ne.

³ Dja gar te akamāt kō tykkam abēn prĩkam abenmā mýjja jarē nhy m me ĩ tu irāri arēnho kumex. Dja gar te amijā ijē, kikre kadjwýnhbē amijā ijēn aje aben jamakri ajajkwa momokkam abenmā mýjja jarē nhy m me tu kāj bē abenmā arē. Dja amirĩt ne. Dja me kuman kam kāj bē abenmā arē, kikrekōt arēnho ipōk ne, ne ngābē abenmā arē.

⁴ Ē, ar apa, inhōbikwa ar, ba ar amā arē. Kwārĩk wānh ga ar amā me kute ar aparja pyma kēt. Me ja gēdja me ar akrākābit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbē ajmā ar ajo kēt.

⁵ Kati, ba ar amā arē. Me'ō pydji dja ga ar amā uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djàkam me rēnh, jabit dja ga ar amā uma. Be, ba ar amā arē, Metĩndjwýnhbit dja ga ar amā uma.

⁶ Ē, mā ne kwēnhne pānh kute? Kwēnhne ne pānh ngri:re. Kwēnhne ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt kam pānh birām ngōnho pi'ōk kaprĩ amānhkrut. Nā, tām. Nhýnh ne Metĩndjwýnh kwēnhne jao akno? Djā nām o akno? Kati, nām te mýjja kakrit, te kubē kwēnhne nhy m prĩne o djuw mex ne.

⁷ Be, ar ja man atĩn prām kēt. Ar ga ne gar kwēnhne kurām abē kumkati. Ar ga ne gar abēngōkre ne anhĩ pýnhkōt kwēnhne krāptĩ kurām arax. Be, kute kwēnhneo djuw mexja pumū. Nhy m bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw

mex ne. Ga pr̄ine kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mÿjja'õ kubê biknor kêt. Nhÿnh ne mÿjja'õ kubê akuno? Ga kute me bakĩ'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, "Kwãrik wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mÿjja pyma kêt", ane.

⁸ Ba ar amã mÿjja 'odjwÿ jarê. Me kute amijo ipytãr ne kute me krãptĩ nhipõkri kute, "Nã, ba ne ba arÿm amijo Jeju pytã", anhÿrja gêdja ba badjwÿ ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk badjwÿ Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh nhipõkri, "Nã, ba inhõbikwa ne wã", ane. Dja ba ã ane.

⁹ Nhyim bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, "Ije bep ije tãwã mar kêt", anhÿr, me tãm gêdja ba badjwÿ amipãnh Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh nhipõkri, "Ije tãwã mar kêt", ane.

¹⁰ Ê, gêdja me'õ ijã kabên ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk, dja me'õ ijã kabên nhyim Metĩndjwÿnh tu o aknon mar kêt ne. Nhyim bep me'õ kute Metĩndjwÿnh Karõ japyrÿ, tãm gêdja Metĩndjwÿnh mar rã'ã rã'ã ne, mã kam ngyrk ne.

¹¹ Dja me ĩ ar ajo ajkê. Gêdja me ar apa 'amÿn mekbê idjaer bikprõnh djã'ÿr ar ajo bõx. Ne kam ajte me bẽnjadjwÿr krĩ djã'ÿr ar ajo mõ. Dja me ar apa 'amÿn ar ajo mõn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhÿ. Kwãrik wãnh gar ajõ, "Ije, mÿj dja ba ikabên nê? Mÿj dja ba arê? Mã gêdja ba gêt ikabên on arê", anhÿr kêt. Dja gar tu ate akrãn amikam atĩn prãm kêt.

¹² Metĩndjwÿnh Karõ ta dja ar amã kabên jarê. Me kabem adjãmkam dja amã kabên jarê gar kam kabêno akabên ne memã akabên jarê. Nãm ã Jeju kõt ba djwÿnhmã kabên jarêho ane. Me kute kõt ba djwÿnhõ bikênh nhyim ar kute memã kabên jarênhmã ã arkum anhÿr djwÿnhrãm kabên jarêho ane.

Me'õ nhõ mÿjja raxmã Jeju kute kabên jarênh.

¹³ Nhyim kam me krãptĩ nhipõkri ne me'õ kãj bê kum, –Bẽnjadjwÿr, gop ikamymã arê gê imã nèkrêx kwÿ ngã. Ibãm tyk kutã ne ar imã nèkrêx'ã karõ bar ije ar o ibamã nhyim ikamy bõx ne tu jãm o amijakren utãn mã o mõ. Kute imã kwÿ nhõr kêtumrêx, ane.

¹⁴ Nhyim kam Jeju kum, –Ije mÿj me'õ kabênkõt gêdja ba aben nêje ar akukrà. Ne mÿj me'õ kabênkõt gêdja ba akamy kutã nèkrêx kwÿ byn amã kungã? Djãm kadjy ne ba me awÿr tẽ? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunĩmã kum, –Gora me amijãno djan amã nèkrêx prãm kêt. Kwãrik wãnh ga me anhõ nèkrêx rũnh ne anhõ nèkrêxo adjãptãr ne ar o aba kêt. Djãm me kute amim nèkrêxo ãptãr ne o bakam umar mex got, kõt me kĩnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memã me'õ'ã ujarênh jakreo tẽn memã, –Me'õ ne õ nèkrêx krãptĩ ne õ purkamdjwÿ djwÿ krãptĩ. Bãyogoremê bãymê djwÿ kunĩ ingrõ:t ne kumex.

¹⁷ Nhyim kam, "Ije, mã dja ba on? Nhÿnh gêdja ba inhõ bãygogomê bã kumexjao atom ne 'ã man ar o iba"? ane.

¹⁸ Ne kam amim, "Goja, nã, gêdja ba bãygogo nhõ kikre kryreja ngrãn kam ajte akãjbê rũnh nhipêx ne kam kam o atom ne kumex ne.

¹⁹ Ije nã, dja ba o ane nhyim arÿm mrãmri inhõ nèkrêx kumex. Mrãmri ne ba arÿm amimex ne. Gêdja 'ã amex krãptĩn kumex rã'ã ne. Jakam gêdja ba idjãpênh krãtan ikõkam kõt ne inhõ kwÿ krên kõt ikõn kam ikĩnh katibit ma", ane.

²⁰ Nhyim Metĩndjwŷnh kum, “Nā gām ajbā. Akamət ja tām kam gēdja ga ty. Nā bām te amexmā akabi ga atemā. Nhyim nār anhō nèkrēxwā? Mỳj kadjy ne ga anhō nèkrēx ar o aba? Nhyim gēdja amỳrbē ar o ba?” ane.

²¹ Bir be, nām ā me kute amim Metĩndjwŷnh mar kēt ne kam kute ō nèkrēxbit mar ne kute amim o atommā o atom kajgoo ane. Nām amimex ne kam Metĩndjwŷnhmā mex kētkumrēx ne, ane.

*Amikam umar punu nēje arkum karō.
Mat 6.25*

²² Ne kam ajte kōt ba djwŷnhmā kum,

–Bir, kam ne ba ar amā, “Kwārīk wānh gar amikam adjumar punu kēt ne anhō kre kadjwŷnhbē amim, ‘Mỳj dja ba kukrē’?

Nār kubēkà'ā, ‘Mỳj kubēkà dja ba angij’? anhỳr kēt.”

²³ Metĩndjwŷnh ta ne gwaj bajo tĩn ne, ga gwaj batĩn ne ar babaja pumũ. Ja ne gwaj bamā mex, ja ne mrāmri wŷnhĩ. Nhyim bep me ō ne kajgo, djwŷ ne kājbe. Nhyim bep Metĩndjwŷnh ne gwaj banhipēx. Ja ne gwaj bamā mex, ja ne mrāmri wŷnhĩ. Nhyim bep kubēkà ne kajgo. Kubēkà ne kājbe. Kwārīk wānh ar amikam adjumar punu kēt.

²⁴ Ē, gop ar bārīre ja pumũ. Kute amim pur jadjwŷr kēt. Kute amim djwŷ kre kēt. Kute amim mỳjjae atom kēt. Nhŷnh got ō bāy nhō kikre, nār o atom djā? Kati, kwēnhne ne ta ar ba, nhyim kam Metĩndjwŷnh prĩne o djuw mex ne. Kwēnh kute amim djwŷo atom kētja pumũ. Ar ga ne gar kwēnhne kurām amexkumrēx. Ne ar araxo kwēnhne jakrenh mex ne. Dja Metĩndjwŷnh kwēnhne kurām prĩne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhŷnh ne me'ō ta ajkwao, mỳjja kam umar punuo, amũ tyk kētmā aminhō akati kamē? Kati.

²⁶ Gar aje mỳjja ngrīre te o anhỳrja pumũ. Gar aje mỳjja ngrīre ja mar kētja pumũ. Metĩndjwŷnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tĩn nhijukri kute amidjar mar, kumābit ne amirītkumrēx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwŷ mar, prĩne kute mar, kumā ne mrāmri amirītkumrēx. Kam gēdja me bajo djuw mexkumrēx. Bir be, mỳkam ne gar amikam atĩn prām ne amikam adjumar punu? Kwārīk wānh gar amikam adjumar punu kēt.

²⁷ Ē, ar kapōtkam pidjōrāja pumũ. Pidjōrā ne ta ingrōt ne kumex. Āpēnh kētkumrēx. Ne kute amim kubēkà kayr kēt. Ē, ba ar amā arē, bēnjadjwŷr raxbē Xaromāo ne kute kubēkà mextire jangjēnhkam kī:nhkumrēx. Nhyim bep pidjōrāja ne mex, kĩho Xaromāo jakrenh mex ne.

²⁸ Metĩndjwŷnh ta ne pidjōrā nhipēx nhyim kam mexkumrēx ne. Rā abenon kumex ne kam kīnhkumrēx. Nhyim akati nhyim me arŷm kadjy bōremā adjā nhyim xēr. Te mỳjja kakrit tebē apēx ba nhyim Metĩndjwŷnh prĩne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjōrā kurām abēngōkre ne amexkumrēx. Dja Metĩndjwŷnh pidjōrā kurām prĩne ar ajo djuw mex ne ar amā ar akādjwŷ ngā. Be, kam gēdja gar tu amim Metĩndjwŷnh kamnhīxkumrēx. Nhyim mỳkam ne gar amim kamnhīx kēt ne kājbe amim kamnhīx ne.

²⁹ Kwārīk wānh gar amikam adjumar punu kēt ne anhō kwŷ krēn ne kōt akōmkōtbit ajamak bēn kēt.

³⁰ Apŷnh pyka djāri me kute amim Metĩndjwŷnh mar kēt ne me ar mỳjja ja jabej ba. Nhyim bep kati, ar Abām kute prĩne ar amar ne ar anhō mỳjja kētkōt kute ar amar. Kam gēdja prĩne ar ajo djuw mex ne.

³¹ Metĩndjwýnh kumrêx dja gar mar ar o aba, Metĩndjwýnh kukràrdjamê dja gar kumrêx ma. Nhyam kam ijukri dja arým ar amã mýjja ja ngã.

³² Ê, inhõ kritte, inhõ àpênh ngrêreja, kwãrik wãnh gar atĩn prãm kêt. Ar Abãm ne arým amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bẽnjadjwýr mêngh gar aje ro'ã meo abamã arým ar ajã amim karõ.

³³ Ê, kwãrik wãnh pykabê anhõ nèkrêxja'ã ano týx ne 'ã angràn ar o aba kêt. Dja gar anhõ nèkrêx me'õmã angã gè pãnh ar amã pi'òk kaprĩre ngã gar abyn kam me õ mýjja kêtjamã angã. Bep kati, kãjkwakam dja Metĩndjwýnh ar amã anhõ mýjjao atom, nhyam tũmrãm ar amã mexkumrêx gar o aba. Tũmrãm rerek ne punu kêtumrêx. Ar aje amim kãjkwakam mýjja mextĩreo atomja gédja kãpo, mýjja'õ ar abê o bikêngh kêtumrêx nhyam me àkĩnhĩ'õ 'yr bõx kêtumrêx, gar ar o aba. Kwãrik wãnh gar pykabê mýjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt.

³⁴ Be, nok ga ren ar pykabê amim mýjjao atom ne kam ren kôt pykabê ar anhõ mýjjabit man ar o aba. Nhyam bep dja kãjkwakam Metĩndjwýnh ar amã mýjjao atom gar kam kôt arým kãjkwakam anhõ mýjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bõx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itĩn ne kãjkwã kumrêxmã wabi. Ne kam arým ajte akubyn bõx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijãno dja. Ikutêp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me õ bẽnjadjwýr me kute abenã me rêngh'yr mrãnh nhyam õ àpênh kutêp kikrekam krĩn kute kubêkã jangjênh rã'ãn õt kêt ne kute ngõnhpõkmã angjênh rã'ãn kutêp no týx ne kam amako krĩ. Nhyam kam me õ bẽnjadjwýr akubyn mrãn bõx ne kam õ àpênhmã kabên ne. Ne arkum, "Kikre'ã ta", ane.

Nhyam ar tebê kum kikre'ã kuta nhyam arým wadjã. Ar õ bẽnjadjwýrja arým bõx.

³⁷ Ar no týx ne kute kam amak rã'ã nhyam bõx nhyam kam ar kĩnhkumrêx ja pyrãk. Nhyam kam ar õ bẽnjadjwýrdjwý arkam kĩnhkumrêx ne. Õ àpênhkam kĩnhkumrêxkam gédja kute arkum õmrõmã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katãt arê. Dja amidjêkam kam ar'ýr tẽn kam arkum, "Ar nhý. Ar nhý ba ar amã ar anhõ kwý krên djã nhípêx gar krê", ane.

³⁸ Dja te akamãt kô ipõkri nãr te akati maktã bõx nhyam õ àpênhja no týx ne kam amako krĩ rã'ã ne. Kam gédja ar õ bẽnjadjwýr arkam kĩnhkumrêx ne, nhyam ar jadjwý kĩnhkumrêx ne. Dja gar ã bẽnjadjwýr nhõ àpênh'ã amijakren arek ikam amako akrĩo ane. Gédja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam kĩnhkumrêx ne.

³⁹ Gop ar ikabên ma. Ba ajte ar amã 'õdjwý jarê gar ama. Ne ren õ kikre djwýnhja ren me àkĩnhĩ bõx djã man kam ren arek kam amako nhý. Nhyam ren bõx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtumrêx ne. Badjwý dja ba ije me àkĩnhĩ pyrãk ne me ajaêrbê bõx.

⁴⁰ Kam gédja gar gadjwý mã ikam amako akrĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibõx ba gédja ba ajte akubyn bõx. Ar aje nhýnh myt nhýr 'õkam aje ibõx djã mar kêt. Kam gédja ba tu ar ajaêrbê bõx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibõx djã jarênho anen kam arkum kabên jarên pa.

⁴¹ Nhyam Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arê, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arê, nãr kon, djãm me kunĩmã ne ga arê? ane.

42 Nhyam kam kum,

—Be, me kute amikajmā'ā imar kunī dja me arīk ikam ama ne kam kute mrāmri ne me àpènh djwýnh kute ò bēnjadjwýr kam amakja pyràk. Me ò bēnjadjwýr ne ò àpènhmā kabēn ne ne kum, “Ga dja ga me àpènh'ā me omū, ane, ne prīne 'ā meo djuw mex. Dja ga myt kunīkòt memā ò kwý krēn djā ngān akrānmā memā òro aba. Ne me'ā akren memā angā.” Nām ā ò àpènhmā me'ā karōo ane. Kute akrānmā me àpènh'ā me omūnh ne kute 'ā meo djuw mex katāt mā ā kum me'ā karōo ane.

Nhyam ò àpènh kum, “Nā, gēdja ba mrāmri ā anen kam me 'āno dja”, ane.

Nhyam kam ò bēnjadjwýr mā nhī'ām tē. Nhyam kam ò àpènhja kabēnkumrēx. Nām no mexkumrēx ne katāt ar memā mýjja nhōro ba, me kanga kētkumrēx ne ar meo ba.

43 Nhyam kam bēnjadjwýr akubyn bōx ne kam ò àpènhjamā kato. Kute amrēbē kum kabēn jarēnhja kòt mrāmri meo djuw mex nhyam kam arým kum kato. Kam dja ò àpènhjadwý tu amikam kīnhkumrēx ne.

44 Ē, ba ar amā kòt arē. Bēnjadjwýrja dja ò àpènh ja'ā bēnjadjwýr mē. Kute nēkrēxmē mýjja kunī pumūnhmā dja 'ā bēnjadjwýr mē. Nhyam kam ò àpènhja kīnhkumrēx ne.

45 Nām ren ò àpènhja òkre kadwýnhbē, ò bēnjadjwýrja'ā ren, “Be, nām nhī'ām bēnjadjwýr tēn arým amikrà. Jakam dja ba on tu arīk ar iba, inomā arwāri”, ane. Ne kam ren ar ò àpènhja titiko ba, ò àpènh mymē ò àpènh nimē ren ar titiko ba. Ren ò kwý krēnbit ban kòt kadjwati kangōo* ikōn kam ren kam ajbān ar ba.

46 Nhyam kam ò bēnjadjwýrja aērbē bōx. Ò àpènhja kute amim ò bēnjadjwýrja bōx djākòt mar kēt. Nhýnh akati 'òkam bōx djāmā kute mar kēt ne nhýnh myt nhýr 'òkam bōx djāmā kute mar kētkam ne aērbē bōx. Nām bōx ne kam ò àpènh arīk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapôn bōm kumē. Me amakkre kētkamē ro'ā bōm kumē.

47 Bir be, dja ā me bēnjadjwýr ane. Me kute ò àpènhmā prīne mýjja'ā karō nhyam me ren ām mar kajgo ne kam ren ate krān ar ba ne ren kabēnkòt amijo ba kētkumrēx ne. Nhyam ren me ò bēnjadjwýrja bōx ne prīne ren meo ajkē, me kaprēprē:k ne. Kute arým memā 'ā karō kajgo nhyam me kute kabēn mar kētkam.

48 Nhyam bep ò àpènhja kute ò bēnjadjwýrja kabēn mar kēt, me'ò kute memā kabēn jarēnh kētkam, ne ren arīk ar ba, kam ne ren ò bēnjadjwýrja bōx ne kam ren me kaprēprēk ngrire, meo bikēnh ngri mex ne. Nām me ren te mar mex ne tu ate krān ar ba nhyam ren prīne meo ajkē. Nhyam bep kati, me kute mar kēt, kam ne bōx ne ām meo bikēnh ngri mex ne.

Metīndjwýnh ne apýnh ar amā mýjja ngā, ne ar amā ar adjē mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amā kungā, o ar kum adjàpènh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amā, “Nār, ije ar amā ar ano mex, ar adjē mex nhōrja, mā ne gar kam nē? Djā ne gar o adjàpènh mex ne?”

Kute me'omā mýjja kàjbē rax nhōrja gēdja o kum kàjbē àpènh rax jabej kukij. Nhyam bep kute me'omā mýjja ra:x nhōrja gēdja o kum àpènh ra:x jabej kukij.

*Jeju kute meo bikjêr jarēnh kadjy.
Mat 10.34*

* 12:45 Mýjja me kute o kōm ne kòt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kuni ne me kum kadjwati kangō jarē.

49 Ē, mỳj kadjy ne ba jakam tēn bōx. Ije me axweo apēxmā ne ba pyka jakam bōx. Ga kuwy kute mỳjja kakrit kunīo apēxja pumū. Dja ba ī ibē kuwy mān prābē ā o anen me axwemā ikaton memā pānh jarēn kam me imex ne. Gora gē on ō akati 'yr bōx.

50 Nhy m bep dja ba itokry rax kumrēxi. Dja ba itokry rax ne kute mrāmri ne me wỳrkam ngoo tuknī ja pyrāk. Dja ī itokry ā prīne ijo tuknīo ane. Dja ba itokry ra:x nhy m me ibī. Kadjy ne ba tē. Gora gē on inhō akati iwỳr bōx ba gop itokry rax gē gop on apēx. Ba kam arỳm ije amimarja arỳm apēx.

51 Djām ije pykabē me jamā umar mexmē me typydjin ar ba jarēnhmā ne ba me'yr tē. Arkati, ē, ba ar amā arē. Me kute imỳr jabej abeno bikjērmā ne ba me'yr tē.

52 Jakam dja me kikre tām kam imỳr jabej abeno kurē djwỳnh ne. Me ta ōbikwamē dja me ī abeno kurē djwỳnh ne abeno ajkij. Dja ar amānhkrut ne ikjēkētja amē ar jao kurē djwỳnh nhy m amē ar ja amipānh ar amānhkrut ne ikjēkēt jao kurē djwỳnh ne. Arỳm ne ar abeno ajkij.

53 Bāmja dja imỳr jabej kra myo kurē djwỳnh ne. Nhy m kra my amipānh bāmo kurē djwỳnh ne. Nhy m ate nāja dja kra nio kurē djwỳnh nhy m kra nijadjwỳ amipānh nāo kurē djwỳnh ne. Nhy m ate umrengēxja dja wỳnh nio kurē djwỳnh nhy m wỳnh nija amipānh umrengēxo kurē djwỳnh ne. Dja me ā imỳr jabej abeno kurē djwỳnh ne abeno bikjēro ane. Tām ne ja. Nām ā Jeju kōt ba djwỳnhmā kabēn jarēnho anen arkum kabēn jarēnh pa.

54 Ne kam ajte me krāptītjamā kum,

—Nā gām me kākwa nhōt kurūm kakrā amrē bikamēnh baja pumūn kam abenmā kum, “Gēdja na ruw”, ane. Ga me mrāmri tu kōnh kum irkumrēx, nhy m arỳm ruw.

55 Nā gām me kōk djābēr tỳxja pumū, kākwa nhirē kurūm kōk djābēr pumūn kam abenmā kum, “Gēdja on amex nhy m kam arỳm arngro tỳ:x ne”, ane. Ga me tu mrāmri kōnh kum irkumrēx nhy m ā ane.

56 Kē, nā gām me ajēx ne mỳjja mar kajgo ar o aba. Kākkwamē kōk djābērbit ne ga me aje mar ne omūnh. Mỳkam ne ba me akam ar ibari mỳjja pumūnh kēt kwỳ 'yn me amā mỳjja amirīto iba ga me ja mar kēt ne omūnh kajgon amim, “Ije tō mỳj'ā”? anhyr kajgon mar kētkumrēx ne.

57 Nhy m mỳkam ne ga me amimar ne amijaxwemā akator ne Metīndjwỳnhmā amijarēnh kēt ne? Ja ne katāt. Mỳkam ne ga me ā anhyr kēt ne?

58 Gēdja ga me Metīndjwỳnh nhō akati bōx kētri kum amijo a'wỳ gē me ajo mex. Ba me amā arēn me'ō'ā me ajakre. Birām me'ō amā, “Ga ne ga ibē mỳjja ajkēn ar ikam amikrāo aba. Aje imā o pānh kētkam gēdja ba bēnjadjwỳr kute me axwemā apōx'yr ajo tē gē amā pānh jarē”, ane. Gēdja ga amibēx ne kute 'yr ajo bōx kētri kum amijarēn kum o pānh. Kute memā axwe pānh jarēnh djwỳnhmā apa 'amỳnh ne abjēro tēm nhy m kute krākamngōnhmā akanga nhy m me kute abē ijē kētri. Kute ā ajo anhyr kētri gēdja ga atēmbē kum o pānh. Dja ga ā o anen kum o pānh kēt nhy m arỳm mekbē ijē djākam amē ga kam kum o pānh ra:xo dja.

59 Gēdja ga kum pānh dja:n kum pānh ino rer jabej arỳm akato. Nhy m be djā gām kum pānh ino rer kēt ne mrāmri arek aku'ē. Gēdja ga me ā anen Metīndjwỳnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akati kator kētri Metīndjwỳnh'yr amijo akēx ne kum amijo a'wỳ gē me ajo mex, ane. Nām ā Jeju memā arēnho ane.

13

Kute me kute abenmä axwe kukrà kêt mex ne arênh nêje me kukrà.

¹ Ne kam memã kabên ja jarênh pa nhyim me kam kum pykabê Garrêjakam me ja jarê. Nãm me Metĩndjwýnhmã mry pan kubô. Kum bóro ku'ê r'ã nhyim Piratu ô àpênh krãkamngônhre me'yr ano nhyim me prĩne me imex ne, me kute mry bóro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrômê me kamrôo akã. Nhyim me omũn kam Jejumã arê.

² Nhyim kam memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm me ô pykakam me ja axweo me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwýnh'yr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunĩ, ane. Nãm ã Jeju ane.

⁴ Nhyim krĩraxbê Djeruxarêkamdjwý kikre prêktibê Xirôwe me imex ne. Nãm me'ã tỹm ne meo 18 ne me imex ne. Nhyim me adjwýnhdjwý pumũn kam Jejumã arê. Nhyim kam ajte memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm Djeruxarêkam me ja kute Metĩndjwýnhkam amikrào me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwýnh'yr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunĩ, ane. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Nãm me abenmä axwe kukrà kêt mex ne arê nhyim kam ã memã ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memã atemã mýjja 'ã ujarênh jakreo tẽ. Me kute abenmä axwe kukrà kêt mex ne arênhbê ne memã kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne ô àpênh kute ô bẽnjadwýrjamã kremã o tẽ. O tẽn kum kre. Pidjôkô nhipôkri kum kre. Nhyim arým ingrôt ne abatãnh ne. Nhyim ô pidjô djwýnhja kute ô jabejmã 'yr tẽ. Ne te ô jabej nhyim amex nhyim te ô jabej nhyim ajte amũ amex nhyim te ô jabej, ô jabej te aprãn kam ô àpênhmã kum, “Ota aje pidjô kreja ô kêt ne. Arým 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te ô jabej. On tẽn kum ta. Mýj kadjy ne môn inhô purkam ãm kajgoo dja”? ane.

⁸ Nhyim ô àpênhja kum, “Adjým bẽnjadwýr. Gê arek djan 'ã amex pydji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhĩno ipôk ne o kane. Mry nhĩno dja ba kanen kam gop ô jabej.

⁹ Dja ô mex ne kam arek dja. Gêdja ô kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh on kute memã pãnh jarênh kêt. Tũmrãm dja ã memã pãnh jarê. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'yr amijo akêx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarênh meo ajkê. 'Ã ne kute memã ujarênh jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ók rãrãr 'ókam me kute abeno bikprõnh djãkam memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh dja.

¹¹ Nhyim kam me'õ nija wadjã. Me karõ punu'õ ne mã o ba nhyim kam ibôn mrã. Ibôn mrãnh'ã amex krãptĩ. Arým 'ã 18. Nãm te katãt kãjmã ãmmãnh katãt kêt mex ne.

¹² Nhyim kam Jeju omũn kam amiwýr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhĩre, me karõ'õ kute ajo baja ne arým amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ã ikra dji nhyim tebê kãjmã dja, arým katãt ne dja. Ne kam Metĩndjwýnhmã mextire jarênh dja.

14 Nnym bep me bikprõnh djâkam bẽnjadwÿrja ne 'ã ngyrk ne. Pi'õk rârârkam Jeju kute meo mexo âmkam ne 'ã ngyrk ne. Ne kam memã,

—Pi'õk rârâr ne ja. Pi'õk tykkambit ne me âpênh djâ. Pi'õk tyk amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me âpênh djâ. Kam dja ga me amrê mõ gê me ajo mex. Kwârîk wãnh ga me pi'õk rârârkam amrê 'ÿr abao adjãm kêt, ane.

15 Nnym kam Bẽnjadwÿr djwÿnh kum,

—Kê, nã gãm me ajêx ne ajajkwakambit amimex jarê, ar amimex jarênho aba kajgo. Nhÿnh ne ga me ajõ pi'õk rârârkam anhõ krit'õ kôm kêt ne, anhõ mryti nâr mry'ã krîja krãdjê djâ 'ãpre bõn ùrkwã kurûm o akaton o tẽ nnym kôm kêt ne? Kati, nã gãm me pi'õk rârârkam anhõ krito aba nnym kôm ba.

16 Ije nnym mykam gêdja ba me'õ ni, Abraão tãmdwÿja 'ãpre bõnh kêt ne? Me ga ne ga me pi'õk rârârkam anhõ krit 'ãpre bõ. Nnym mykam gêdja ba kubêngõkreja 'ãpre bõnh kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex krãpti, arÿm 'ã amexbê 18ja 'ãpre bõnh kêt ne? Kati, dja ba 'ãpre bõ gê kãjmã dja, ane.

17 Æ kum ane nnym kam kurê djwÿnhja amikam pijãm ne. Nnym bep me ja, me kunî ne me tu kam kînhkumrêx ne. Nãm Jeju memã mÿjja krãptio pôx nnym mexkumrêx nnym me kam kam kînhkumrêx ne.

Metîndjwÿnh kute me utâr ne meo ba.

18 Nnym kam ajte Jeju memã kum,

—Ë, Metîndjwÿnh kute me utâr ne me kadjy bẽnjadwÿr ne kute ar meo baja, mÿj ne kute urãk? Mÿj'ã ne ba ije akremã?

19 E kum nãm kute pidjõ 'y kryre ja pyrãk. Pidjõ 'y kryrebê motadu. Me'õ ne amim 'y kryreja by ne kam o tẽn õ purkam kre nnym tebê abatãnh ne. Abatãnh mexkumrêx nnym kam kwênhne apÿnh pa'ã aê, ane.

Me kute amim Jeju marmã nnym arÿm ja pydjî kadjy amima, nnym arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm, nnym ja kôt 'ã tÿm, nnym ja 'ã tÿm, nnym ja 'ã tÿm nnym arÿm 'ã krãpti ne. Æ ne 'y kryre ja jakre.

20 Ne kam ajte memã kum,

—Metîndjwÿnh kute me utâr ne me kadjy bẽnjadwÿr ne kute ar meo baja mÿj ne ba ije 'ã akremã?

21 E kum nãm kute djwÿ nhigot djâ pyrãk. Me'õ nire ne djwÿ djôm byn ngõnhkam kumên kam ajte iby o amãnhkrut ne kumê ne kam kadjy djwÿ nhigot djâ ngri:re ja by. Ne kam o akãn kudji nnym nõn kam arÿm igot mõ. Igot mõ:n arÿm rax ne kam prîne djwÿo tuknî, ane. Nãm ã me kute Metîndjwÿnh mar amũ abendjõ'ã abenmã Metîndjwÿnh jarênho ane nnym arÿm me pyka kunîkõt arênho ajmã nnym arÿm pyka kunîkõt me kute Metîndjwÿnh mar krãpti ne. Æ ne memã djwÿ nhigot djâ jakren arê.

Kikre jajkwa krekre ngrire'ã ujarênh.

Mat 7.13

22 Ne kam tu Djeruxarê'ÿr krãkumrêx ne. Ne kam apÿnh krî rûnhmê krî kryre kôt mõ. Kam memã Metîndjwÿnh'ã ujarênh mõ.

23 Djeruxarê'ÿr me mõrkõt ne memã 'ã ujarênh mõ nnym kam me'õ kum,

—Bẽnjadwÿr, djãm Metîndjwÿnh kute me utârja djãm me ngrêrebit? ane.

24 Nnym kam memã,

—Ë, kwârîk wãnh ga amũ me ja mar kêt. Nnym bep Metîndjwÿnh dja ga amikajmã'ã ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrire kõnh mrãnh, kõnh ngjênhmã mrãnh tÿx ne kute ikjêo aben rênh ne mrãnh ne ngjêxja pumũ. Gadjwÿ dja ga ã amikam atÿxo anen Metîndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõx. Ba me

amã arẽ. Nãm me krãptĩ te 'yr àrmã. Dja me te o anen te o anen 'yr àr kêt ne. Kute mrãmri ne me te kikremã àr prãme ja pyràk.

²⁵ Dja ò kikkre djwýnh 'yr tẽn kikkre'ã ijê, me abê kikkre'ã ijê. Ga me kam wãnh kapõtã akumex. Ne kam 'ã ijê djã môro akumex. Te 'ã ijê djã môro akumex ne kam kum, “Bẽnjadjwýr, amrê me imã kikkre'ã ta ba me wãm wadjã”, anhýro akumex. Te kum ane. Nhyam kam me amã, “Kê waj, ije me amar kêt. Ije mýjwã kurũm me ajapõx djãkõt me amar kêt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tò gêt anhikõ'ã ne ba me inhõ kwý krẽn kõt ikõ ga me inhũrkwã kabe'ã me akreo mõ”, anhýro akumex.

²⁷ Nhyam kam me amã, “Ba me amã arẽ ga me ikabẽn ma. Ije mýjwã kurũm me ajapõx djãkõt me amar kêt. Rũm mãn me mõ, me aje ajaxwebit markam dja ga me rũm mõ”, ane. Dja ã ò kikkre djwýnh me kapõtã akumexjamã ane.

²⁸ Æ me amã ane ga me kam amran amim angyrk ne wãnh amijanẽn amijo pyka titik ar o aba. Abraãomê Idjakmê Djakomê Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh kunĩmê dja me Metĩndjwýnh nhõ pykakam ar ba, ga me te me omũ. Metĩndjwýnh arým kute me utár ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo ba, ò pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omũ, amybyãm me omũ ne kam ajte jãm amipumũn kam amikam angyrk ne. Metĩndjwýnh kute bõm me arẽnhkam gédja ga me ã amim angyrk o anen amran amijanẽn ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apýnh pyka kunĩkõt Metĩndjwýnh'yr akuprõn kam kutã ò kwý krẽno kumex. Kãjkwa kraxrũm me jamê, kãjkwa nhõt kurũm me jamê, aktã kãjkwa nhirê'ãnh me jamê, me tãm dja me 'yr bõx ne kutã ò kwý krẽno kumex. Nhyam bep Metĩndjwýnh dja me ja kadjy bẽnjadjwýr ne meo ba.

³⁰ Nhyam kam pykabê me 'uwitĩ, me kãtãm ar baja gédja me kumrẽx Metĩndjwýnh nhõ pyka'yr bõx. Nhyam bep jakam me kute amirũnhbit mar ne kute amirũnh mar kanãrrãm baja gédja me pãnh me katẽn mrã, ane. Nãm ã Jeju memã Bãm nhõ pyka jarẽnho ane.

Jeju Djeruxarẽkam me jakam kaprĩ.

Mat 23.37

³¹ Nãm memã kabẽn jarẽn pa nhyam kam mebê pardjêu kwý 'yr bõx ne kam kum,

—On ja kurũm tẽ, ane. On ja kurũm tẽ. Arým ne Erodji kute abĩnmã akangrõ, ane.

³² Nhyam kam memã kum,

—Ãm me mõn kukõnhwãmã arẽ, axwere wãmã arẽ, “Ota ba akati jakam arek me karõ punubê me utãro djan me kanẽo mexo dja. Gédja akati ba ajte tãm ne. Nhyam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba arým inom kumê.” Dja ga me ã kum ane.

³³ Nã, mrãmri ne ba arým Djeruxarê'yr itẽmkumrẽxmã. Dja ba akati jakam meo mexo tẽn nõ nhyam akati kêt ba ajte amũ tẽn 'yr nõ nhyam akati ba arým 'yr bõx, Djeruxarẽkam bõx. Nhýnh ne me kute atemã krĩrax 'õkam Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh par djã 'õ got ba 'yr tẽ? Kati, Djeruxarê pydjii. Pydji ne ba arým 'yr itẽmmã. Kam gédja me ibĩ, ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ane. Ne kam ajte Djeruxarẽkam me ja'ã,

³⁴ —ÿ, Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh par prãm ne? Mýkam ne kẽno me titik ne me kupa, Metĩndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Ije nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo

atommä. Kute mrämri ne ôkrênê'änh kute arao krao bikprõnhja pyræk. Ba ren ä me ajo ane. Nã bãm te ije ä me ajo anhÿrmã ga me.

³⁵ Ê, jakam me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprÿn nõ. Ê, ba me amã arê, jakam dja ga me ipumũnh kêtukumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ä: nhyh inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmä kum,

“Ê, ota arÿm Metũndjwÿnh kabênkõt tãmja bõxmã. Gê Metũndjwÿnh o kÿnh.”
Ga me ä abenmä ane ba kam arÿm me awÿr bõx, ane.

14

Jeju kute me'õbê pardjêu nhürkwäkam õ kwÿ krên.

¹ Nãm memã kabên jarênh pan kam ajte tẽ. Nhyh ajte pi'õk rãrãr nhyh mekbê pardjêu nhõ bënjadjwÿr ngri'õ kum,

—Amrê ikõt tẽn inhürkwäkam ikutã anhõ kwÿ krê, ane.

Nhyh kum “Ä” anen kõt tẽn kutã õ kwÿ krê nhyh me arek kam no tyn omũnhõ nhÿ.

² Nhyh Jeju kutã me'õ my nhÿ. Nãm prÿne igoto tuknÿ.

³ Nhyh mekbê pardjêumê me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh arek Jeju pumũnhõ nhÿ. Kute o mex jabej ne me ikõ'ã nhÿn omũnhõ nhÿ. Nhyh kam memã,

—Djãm ori me kute pi'õk rãrãrkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhyh me pijãm djãje anihkrê:n nhÿ. Nhyh kam pa'ã byn kãjmã kudjan o mex ne kam ano.

⁵ Ne kam memã kum,

—Gêdja me ajõ kra'õ, me ajõ nhõ krit'õ pi'õk rãrãrkam tẽn kreti, ngõmkwatikam tÿm, mã gêdja ga on? Djãm aje arek pi'õk rãrãrkam omũnh kajgoo adjãmmã? Omũnh kajgoo adjãm nhyh tykmã? Kati, gêdja ga pi'õk rãrãrkam o wabi, ngõ kute bÿn kêttri, ane.

⁶ Nhyh me ajte anihkrê:n nhÿ, ne te kute amipãnh kum kabên'õ jarênhmãn mrãmri nhÿ.

⁷ Nhyh me õ kwÿ krêno ÿrja, bënjadjwÿr kute memã arênh nhyh me õ kwÿ krênmä ÿrja ne me kwÿ amijo rũnh prãm ne mekbê amijo me rũnh krÿ djã pytä. Nhyh Jeju me omũn kam nêje memã kabên kadjy memã mÿjja'ã ajarê ne memã kum,

⁸⁻⁹ —Me kute abenã me rênhkam ne me àkur rũnhÿ. Nhyh kute abenã me rênh djwÿnhja amã kabên jabej ne amã, “Amrê tẽn me kutã anhõ kwÿ krê”, ane. Ga kam tẽn ÿrkwãmã wadjàn kam kwãrik wãnh ga amijo me rũnh krÿ djã pytä ne kam anhÿr kêt. Dja me bënjadjwÿr'õ akõt bõx, kute raxo ajakrenh'õ akõt bõx nhyh kam abenã me rênhdjwÿnh amã, “On kãjmã dja. On kãjmã dja gê tãwã nhÿ. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tẽn me burũm nhÿ, me wã nhikõ'ã nhÿ”, ane ga kam apijãm ne. Kute me ipõkri amã anhÿrkam dja ga apijãm rax ne.

¹⁰ Bep kati, dja ga anhõ kwÿ krên kadjy wadjàn tu me burũm nhÿ, me kãtãm ja nhikõ'ã nhÿ nhyh kam ta, abenã me rênhdjwÿnh ta gêdja amã, “Kati, Bêpbãmre, amrê tẽn me rũnh krÿ djãkam nhÿn anhõ kwÿ krên mex”, ane. Ga kam arÿm ÿr tẽ. Ta gêdja arÿm me ipõkri ajo rax. Nhyh me kunÿ arÿm araxkõt apumũ. Me aro'ã anhõ kwÿ krêno anhÿrja dja me araxkõt apumũ.

11 E kum ě, me kute amijo rūnh prāmja gédja me ĩ pijām ne. Nhyṃ bep me amikam pijām ne akrānmā ar kute amijo baja gédja arým Metūndjwýnh pānh meo rūnh ne, ane.

12 Nām ā Jeju me ro'ā ō kwý krēno ŷrjamā anen kam ajte bēnjadjwýrjamā kabēn ne. Ne kum,

—Gédja anhō djwý kumex, anhō mry kumex jabej ga arým anhō kwý krēn rax ne. Kājkwā nhípōkri myt nhýrkam nār kon amykrykam anhō kwý krēn rax ne. Kwārīk wānh anhōbikwamē akamymē anhōbikwa 'ōmē me kute amimexjamē me jamā arēnh kēt, anhō kwý krēn djāja jarēnh kēt. Me kute akubyn amā o pānh karō me jamā arēnh kēt. Mýkam? Bir, ga ren anhōbikwamā mýjja ngā nhyṃ ren arým amipānh amā mýjja ngā.

13 Nhyṃ bep kati, dja ga anhō kwý krēn rax kutā, kadjy me ō mýjja kēt, me kute amijo bikēnh, me akry, me no rā, me jamā akabēn gē me akutā ō kwý krē.

14 Metūndjwýnh dja pānh ajo kīnh ne. Me 'uwtīja dja me te kute amā o pānhmā. Nhyṃ bep Metūndjwýnh dja amā o pānh ne, me katāt mrānh ne tyk ne akubyn tīn nhō akatikam gédja arým amā o pānh ne, ane. Nām ā Jeju kum kabēn jarēhno ane.

Metūndjwýnh kute amiwýr me 'wýr'ā me ō kwý krēn jakre.

Mat 22.1

15 Nhyṃ kam Jejumē ro'ā me ō kwý krēno ŷr ja'ō kuman kum,

—Be, godja me'ō Metūndjwýnh nhō kājkwā'ŷr bōx ne kutā ō kwý krēn jabej, dja mrāmri kīnhkumrēx ne, ane.

16 Nhyṃ kam kum,

—Me'ō ne arým kute memā djwý nhije djārmā djwýmē mry nhijeo nhý. Ne arým kadjy me krāptīmā arē ne arým memā djwýmē mry ga nhyṃ arým xēr.

17 Arým xēr nhyṃ kam kadjy ō àpēnhmā arēn kum, “Mā tēn ar wāmā arē. Ar wāmā arē gē amrē ar mō. Dja ga arkum, ‘Arým ne xēr gwaj on 'ŷr banhō kwý krē’, ane.”

Amrēbē ne kadjy memā arē ne kam ajte kadjy me'ŷr ō àpēnh jano. Nhyṃ kam ō àpēnhja tēn bōx ne te kadjy memā arē.

18 Nhyṃ kam ar kunī apýnh kukrādjākōt kubē amikati ne. Ja kumrēx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amīm pur byn kam ije omūnhmā 'ŷr tē. 'ŷr tēn kum ijarē. Dja ba wām itēm kēt ne. Kwārīk wānh gē ikam ngryk kēt”, ane. “Nēn”, ane.

19 Nhyṃ atāri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krāptībē 10o bōx ne kam ije gop àpēnh mex jabej, týx jabej ije kabimā 'ŷr tē. 'ŷr tēn kum ijarē. Dja ba wām itēm kēt ne. Kwārīk wānh gē ikam ngryk kēt”, ane. “Nēn”, ane.

20 Nhyṃ kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprō ne kam te ije kum inhīrer ne wām itēmā”, ane. Nām ar ā kubē amikatatio ane.

21 Nhyṃ kam ō àpēnhja tēn bōx ne kum arē, ō bēnjadjwýrjamā arē. Nhyṃ kam ngryk ne, ō bēnjadjwýrja ngry:k ne. Ne kam kum, “Amībēx ne amū aprōt ne ajte me abej. Ngōo pry kamūn kikre bu kamū. Ne amrē me ō mýjja kēt, me kute amijo bikēnh, me no rā, me akrywā kunīo mō”, ane.

22 Nhyṃ kam ō àpēnh meo bōx ne kam, “Be, ota ga aje imā me arēnhja ba arým meo bōx nhyṃ me kute kikre jaēr kēt rā'āā”, ane.

23 Nhyṃ kam ō bēnjadjwýrja kum, “Ajte akubyn me'ŷr tēn prykōt me abej ne purkamdjwý ajte me abej, ane. Memā arēn me pa 'amýn amrē meo mō. Amrē meo mōn meo bōx gē me prīne inhūrkwā kre jaē”, ane.

24 Ba me amã arẽ, ije kumrẽx 'wỳrja gẽdja mrãmri ikutã õ kwỳ krẽn kêtukumrẽx ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjẽumã anen kàjkwamã 'ỳr me bõx kêt mã ã arẽho ane.

Kute mã me Jejukõt bikamẽnh mã memã arẽnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

25 Ne kam ajte Djeruxarẽ'ỳr krà. Nhy m kam me itepato kõt mõ. Kõt mõ: nhy m kam me'ỳr akẽx ne memã kum,

26 –Dja ga me ajõ mã ikõt abikamẽnh prãm jabej gora amã ijabê tỳxo, amã ikĩnh tỳxo amã anhõbikwa kĩnhja jakrenh mex ne. Dja ga amã abãmmẽ anãmẽ aprõmẽ akramẽ akamymẽ akanikwỳnhmẽ kĩnh kêt ne kam ga amã aminhĩdjwỳ kĩnh kêt ne kam bajbit amã ijabê tỳx ne kam arỳm abê inhõ àpẽnhkumrẽx.

27 Ne kam ajte dja ga me ajõ amã atokry pyma jabej kam arỳm ikõt aba djwỳnh kêtukumrẽx. Nhy m bep kati, dja ga ijã amijakren ikudjwa aje anhõ pĩte'y mỳnh mãn prabê atokry rax ne amã ijabê rã'ã nhy m me kute abĩn jabej ga ikanga kêt ne tu mã ikõt ajkamẽn kam arỳm mrãmri ikõt aba djwỳnhkumrẽx, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã kum,

28 –Nã, dja ga me ajõ aje kikreti nhipẽx jabej gẽdja ga kadjy amikadjwỳnhbẽ amim 'ã karõ ne amim 'ã pi'õk kaprĩ jakre kumrẽx ne.

29 Got ga ren 'ã pi'õk kaprĩ jakre kêt ne ren ipẽxo mõ nhy m ren kam abê 'ỳr pi'õk kaprĩ atãk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomã mẽnhmãn kam ren tu katẽri krãta. Nhy m kam ren me kãtãmja ajã keket ne ren kam ajapry,

30 “Tãwã ne kute kikre nhipẽxo tẽm ne inomã mẽnhmã ar o ban kam katẽri krãta”, ane. Ga ren kam apijãm ne. Bir be, ã me kute ajã anh'ỳr kêt bẽ gẽdja ga pi'õk kaprĩ kumrẽx 'ã akre.

Bir be, gẽdja me'õ mã ikõt bikamẽnh prãm jabej, amim ijã karõ kumrẽx ne kam amim, “Ije ba on mã Jejukõt ajkamẽ ne kõt ar iba, o ino rer kêt, katẽri krã'yr kêt. Dja ba tu kõt ar ibakumrẽx ne”, ane. Dja ga ã me ajõ ijã amim karõo anen kam mã ikõt ajkamẽ, ane.

31-32 Ba me amã ajte 'õdjwỳ jarẽ. Bẽnjadjwỳr ja ne arỳm kurẽ djwỳnh'ỳr õ àpẽnh jao mõ. Nhy m õ àpẽnhja krãptĩ ne. Õ àpẽnh ne kubê 20.000. Nhy m kum ýrja nhõ àpẽnh ngrẽre. Kubê 10.000. Nhy m bẽnjadjwỳr ja kute nĩnh 'ỳr õ àpẽnh mõr ja ne kum ýr nhõ àpẽnhja jakrenh mex ne. Nhy m kam kum ýrja bit kurẽ djwỳnh kutã õ àpẽnh mõn kam ajte amikam ajkam aman te kurẽ djwỳnh'ã õ àpẽnh jakren kam amim, “Ije, mỳj dja ba nẽ? Ije ba me'ỳr inhõ àpẽnh jano, nĩjar me mõr rã'ãri gẽ ikaxã mekmã ijã aprã. Bar arek apỳnh nhỳn idjumar mex”, ane. Nãm me ja bit kute me ja'ỳr prõtãmãn kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akẽx ne.

33 Be, dja ga ã amim ijã karõ kumrẽxo ane. Aje arek o atẽm ne aje inomã mẽnh kadjy, katẽri krã'yr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrẽx ne kam anhõ nẽkrẽx, anhõ mỳjja kunĩ'ã ano tỳx kêt ne tu amibê kanga ne kam mrãmri ikõt aba djwỳnhkumrẽx. Nhy m bep kati, dja ga anhõ nẽkrẽx 'amỳnh tỳx ne kam arỳm ikõt aba djwỳnh kêtukumrẽx.

34 Ë, kadjwanhĩ. Kadjwanhĩ ne mexri ànhkumrẽx, akrykumrẽx. Nhy m bep arỳm tũmkam ành kêt, akry kêt nhy m me kute ajte o mex kêtukumrẽx. Me te o ane. Mrãmri tu akry kêt. Mỳj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi.

35 O me kute djwý kane kêt ne kute mry nhĩnmẽ o bikàr ne kute o pidjòadjwý kane kêt. Nãm me tu o ban mũm kurẽ. Arým mrãmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakkre jabej, gop on ama, ane. Nãm ã me'õ kute amijo Jeju pytàr ne kôt tẽm ne katẽri kubẽ akẽxkam ã kajgo ane, kum õ nèkrẽx kĩnhkam kute kubẽ akẽxkam ã kajgo ane. Djã nãm mrãmri mã Jejukõt ajkamẽ got? Kati, nãm 'ẽx ne kôt ar ba kajgo.

15

Mrykĩ'átomtĩ pydji biknor: Mat 18.12

1 Nhyam kam me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwýnhmẽ me axwe ajte Jeju'ã akuprõn kuri kumex, me kute kabẽn marmã ne me 'ã akuprõn kuri kumex.

2 Nhyam kam mekbẽ pardjẽumẽ me kute Mòjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ ne me kãxã kabẽn ne, bẽn prĩkam kabẽn ne abenmã,

–Djidjãk, tãwã ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã mõn õ kwý krẽno nhỹ, ane.

3 Nhyam kam atemã memã mýjja'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

4 –Birãm me ajõ nhõ krit, mrykĩ'átomtĩ krãptĩbẽ 100. Dja abẽ pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhõ mrykĩ'átomtĩ krãptĩbẽ 99jamã anhire gẽ wãnh akutẽp kumex, kapõt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tẽ. Abej tẽn arým kum akaton aprõn o tẽn o bõx.

5 Aprõn o tẽn o bõx ne kam akĩnh ra:x ne.

6 Akĩnh rax ne kam anhõbikwamẽ anhũrkwã nhitepã me jao akuprõn kam memã kum, “Ota ba arým inhõ krit ibẽ biknorja japrõn o tẽn o bõx. Dja ga me idjõ'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

7 Bir be, gẽdja ã kãjkwakam me kĩnhõ ane. Me'õ pydji gẽdja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx nhyam kam me kĩnhkumrẽx. Me'õ pydjikam dja kãjkwakam me kĩnh rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krãptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katàt mrãnh imexkumrẽx”, anhỹr ne ajkwaobit kute amimex jarẽnhja ne Metĩndjwýnh kute meo mex kêtẽ. Nhyam kam kãjkwakam me jadjwý mekam kĩnh kêt ne.

Ngõnhponho pi'òk kaprĩ pydji biknor:

8 Ba ajte me amã 'õdjwý jarẽ. Me'õ nire nhõ kryt jakao nõghponho pi'òk kaprĩbẽ 10 ne pydjinh kubẽ akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja nõghpõktimã adjãnh kam prĩ:ne ar abej kapõnhõ ban kam kum kato.

9 Kum katon kam õbikwamẽ itepã kikrejakam me jao akprõn memã kum, “Me ikõt akĩnh. Ota ba arým ije pi'òk kaprĩo ibiknorjamã ikato”, ane.

10 Bir be, ba me amã arẽ. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã kĩnh ane. Me'õ pydjinh amim kator ne kute wãnh axwemã irern kam kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx nhyam kam ã kadjy mrãnh djwýnh kam kĩnh ane. Nãm ã Jeju memã ujarẽnh ane.

Me'õ kra biknor ne akubyn bãm'ýr akẽx.

11-12 Ne kam ajte memã 'õdjwý jarẽn memã,

–Me'õ my kra amãnhkrut nhyam kam kutapureja bãmmã kum, “Djũnwã, gop on ar imã anhõ nèkrẽx kwýo ajkjẽ. Aje ar imã atyk kutã nèkrẽxo abikjẽrmã arẽnhja on atĩnri ar imã o ajkjẽ, ar ije kam amak kêt kadjy”, ane.

Nhym kam kum “Ā” anen kam arkum o ajkijn kutapure jamã kungã kutewajamã kungã.

13 Nhym kam bãm kute kum òrja arým amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhym kam 'ã akati ngrêre nhym kam arým mã o mō, ò mýjja kunĩo atom ne o mōn ajbubē o tým, pyka 'òkam o mōn o bōx ne kam arĩ:k ar o ba. Tu arĩk ar ba'ã pi'òk kaprĩ krēno tē:n kam krēn pa.

14 Prĩne 'ã pi'òk kaprĩ krēn mex ne, ne kam arým arĩk ar ba. Nhym kam pykawākam arým djwý kêtikumrēx, nhym me prãmkam ar ba. Nhym kam pi'òk kaprĩ krēn pan kam tu arĩk ar ba, prãmkam ba.

15 Ne kam bēnjadjwýr 'ò'ýr tēn kam kum, “Ba amã apê”, ane. Kum àpēnh nhym kute kum pi'òk kaprĩ nhōr nhym kute o mýjja byr ne krēnmã. Nhym kam bēnjadjwýrja “Ā” anen kam ò mry nhō kapôtã ano, kute angrō jamyre pumũnh ne kute kum o djuw mexmã. Nhym kam kum omũnh o dja.

16 Nhym kam angrō jamyre bãy kakō kuro ba nhym kubēngōkreja* arým prãm bĩn mex nhym te kute angrō jamyre kutã bãy kakō kwý krēnmã. Nhýnh ne me'ò got kute kum mýjja 'ò nhōr nhym kute krēnmã? Arkati.

17 Nãm ar ban kam amim katon kam amim, “Ije, djã nãm ã ibãm nhō àpēnhja anen ar prãmkam ba? Djũnwã ne prĩne ò àpēnh o djuw mex nhym kam djwý kumex. Djwý kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Mýkam ne ba bajbit ar prãmkam iba.

18 Ba gēt on akubyn ibãm'ýr tēn kum, 'Djũnwã, ota ba Metũndjwýnhkam ar amikrão iba, ne gadjwý akam ar amikrão iba.

19 Djãm imex ne ga aje ijo akra rã'ãmã. Dja ga tu ijo anhō àpēnh, ijo ajtem ne. Ba kam amã apê. Gédja ba ã Djũnwã'ýr tēn kum ane.”

20 Ne kam ekrux ne kãmã djan kam bãm'ýr tē. Bãm'ýr tē: nhym kam bãmja amybým omũ, kraja pumũ. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhýn kum kaprĩ ne. Ne kam prõt ne kajpan o tým ne kam abej muw.

21-22 Nhym kam bãmã kum, “Djũnwã, ota ba Metũndjwýnhmē ar akam ar amikrão iba. Djãm imex got ga aje ijo akra rã'ãmã”, anhýr konenh nhym bãmja ò àpēnhmã kum, “Amũ ar ajō aprõt ne kubēkã mexwãmē ikrakam rãxwãmē parkãwãmē amrē amýn o aprõt ne kum angjē, ane.

23 Ne ãm ar ajō aprõt ne ije kutēp mryti jibatãnh nyre nhĩptĩ'ã ma nhym ãmwã japrôn amrē o tēn abĩ. Gwaj banhō kwý krēn rax ne bakĩnh kadjj.

24 Ota ikra. Be, ikra djwýnh ja ne ibē tyn ajte akubyn tũn ne. Nãm akunon arým akubyn imã kato”, ane.

Nhym kam me kĩnh rax kato. Kĩnhkumrēx ne ò kwý krēno kumex.

25-26 Nhym kam kutewaja purkam àpēnh o dja. Àpēnh o dja:n àpēnh ino ren kam kurũm tē. Tēn kam kikre tēpo tēn me kanga ma. Me toro dja nhym me ngrer man kam amikutã bãm nhō àpēnh 'uw. Nhym kutã tēn kajpa nhym kum, “Mýj nã”? ane.

27 Nhym kam kum, “Ije atōnhre ne arým bōx. Nhym kam abãm kadjj mryti jabatãnh nyreja bĩ, twýmtija bĩ. Nhym abãm kĩnhkumrēx ne. Amrēbē: atōnhre tēm ne arým bōxkam ne abãm kĩnhkumrēx ne. Mýjja kute ajmã o kēt, umar mex ne ar ban arým bōx, kam ne abãm kĩnhkumrēx ne”, ane.

28 Nhym kam tu ngyr:k ne kikremã àr kêtikumrēx ne. Ne kam kapôtã arek ngyrk ne dja. Dja nhym bãm'ýr katon te kum kabēn ne, te kum me tor'ã apnēn kum, “Amrē tēn anhō kwý krēn me kudjwa akĩnh”, ane.

* 15:16 Jeju nhō pykakam me kunĩ bēngōkre kute mrãmri ne apýnh me ò pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bēngōkre pyrãk.

²⁹ Nām te kum ane nhym kam kum, “Kê wajre. Nā bām amā idjâpê:nh ar iba. Arým idjâpênh'ã amex krâptîi. Djâ nā bām abê amikati? Ga mýjja 'ýr ijano ba 'Kê wajre' ane? Kati, nā gām mýjja 'ýr ijano ba akrânãmã amã 'ýr mrã. Djâ ne ga kam mân imã anhõ mokaak'õnh bî bar inhõbikwamê ro'ã kwý krêno nhýn ikînhkumrêx ne?

³⁰ Nhym bep akamrerre ne anhõ nèkrêxo mõn me kupry'ã kukrêh mõn ajbir bõx ga kum gu banhõ mryti twýmjtija bî”, ane.

³¹ Nhym kam bãmja kum, “Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mýjja kunõ anhõ”, ane.

³² Mrãmri ne bar ikînhkumrêx ne. Mrãmri ne bar ikînh ne itor inhýrja. E kum mrãmri ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tîn ne. Nām akunon arým akubyn kato, ane. Nām ã bām kutewajamã ane. Tãm ne ja.

Be, nām ã Jeju mekbê pardjêumã ujarênh ane. Metîndjwýnh kum me axwedjwý jabên kute me abej ne kute me utâr nhym me ô'ã kînh'ã ujarênh ne ja.

16

Õ àpênh kute õ bënjadjwýr noo biknor.

¹ Nhym kam Jeju ajte kute kôt ba djwýnhmã mýjja 'õ'ã kabên jakremã arkum,

–Me'õ bënjadjwýr ne õ pi'ók kaprî kumex. Nhym kam õ àpênh ne kum kam àpênhõ dja. Pi'ók kaprîmê nèkrêxja kunîkam kum àpênh ar ba. Nhym kam me kâtãm ne me kum õ àpênhja jarêh kum, “Ë, ota anhõ àpênh arým abê amijã anhõ pi'ók kaprî krêno mõ, ane. Arým abê o apêx mexo mõ”, ane.

² Nhym kam arým õ bënjadjwýrja amiwýr ku'uw ne kum, “Mýj nã? Mýj ne ga ajmã o nhym me imã ajarê? On amrê inhõ nèkrêx'ã pi'ók no'õkwãõ akato ba omũ. Jakam dja ga imã adjâpênh kêtikumrêx ne”, ane.

³ Nhym kam kabên ja man kam õkre kadjwýnhbê amim, “Ije tô mã dja ba nê? Arým ne inhõ bënjadjwýr bõm imê. Mã dja ba nê? ãm arngro týxkam purkam idjâpênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wýr imrãnhbê ipijãmã”, ane.

⁴ Nām ja jarêh nhýn kam ajkam aman kam,

–E kum ã ane. Arým ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabên jarê nhym arým inhõ bënjadjwýr kute bõm imênhkam ar ja arým ijo õbikwan amiwýr ijo wadjã, ane.

⁵ Ne kam ar kute bënjadjwýrmã pãnh kêtja amiwýr ar ku'uw. Amiwýr ar ku'uwn arkum, “Mã ne ga aje mýjjiao pãnh kêtja kute?”

⁶ Nhym kam kum, “Ngõnh krõkrõktibê 100. Rõny kangõ'ã ngõnh krõkrõktibê 100 ne ba kum o pãnh kêt ne”, ane.

Nhym kam kum, “Mî. Aje pi'ók no'ók tûmja byn on o nhýn 100ja ngrãh pãnh 50 nhõ”, ane. Ajêx ne kum ngrêre jarêh kum 50 nhõ, ane.

Nhym kam ã anen kam kînhkumrêx ne kunhõn mã tê.

⁷ Nhym kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mýjjiao pãnh kêtja kute”? ane.

Nhym kam kum, “Bâyogore'ã xakubê 100”, ane.

Nhym kam kum, “Mî. Anhõ pi'ók no'ók tûmja by gê arîk wãnh 100 nõ, ga pãnh kum 80 nhõ, ane. Ajêx ne 'ã kum kãjbê krâptîbê 80 nhõ”, ane.

Nhym kam ã anen kunhõn kam kînhkumrêx ne mã tê. Nām ã arkum o anhýro tê. Õ àpênhja arkum õ bënjadjwýrja noo biknoro anhýro tê. We arkum kînh ne kute amipãnh o õbikwamã ne ã arkum o anhýro tê.

⁸ Nhyim ò nêkrêx djwýnh ne ò àpênhja no mex jarê. Àkînhîkam ne kum no mex jarê. Nà, mrāmri ne amikadjy no mexkumrêx. Nà, mrāmri ne pykabê me ar baja ne me mrāmri amikadjy no mexkumrêx ne o Metîndjwýnh nhõ me ja jakrenh mex ne. Nhyim bep Metîndjwýnh nhõ me ja ne Metîndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrānhja pyrāk.

⁹ Djām ā ar aje ò àpênh kudjwa me noo abiknoro anhyrmā ne ba ije ar amā arênhja? Djām ar adjākînhî, ar ajêxnhîkôt aje meo anhõbikwamā got. Djām ar aje pi'òk kaprîkôt meo anhõbikwa nhyim atykkam kute amikôt kâjkwamā ajo àbirmā got. Djām me ja kute kâjkwamā ajo àbir gar atîn rā'ā rā'āmā got.

¹⁰ Arkati. Gêdja me'ò mýjja kakritte kumrêx, mýjja ngrire kam àpênho djan prîne o djuw mex ne o àkînh kêt, me'ò tām gêdja arým aje amū ijukri mýjja rûnhdjwýo djuw mex. Nhyim bep kati, gêdja me'ò mýjja kakrittekam àpênho djan arým o akî ne kam aje mýjja raxkamdjwý àpênho djan adjwýnhdjwýo akî.

¹¹ Bir be, tām. Dja gar pykabê mýjja kakrit, pi'òk kaprîjao akî djām Metîndjwýnh kute kâjkwakam ò mýjja rûnh, ò mýjja mextire kute ar amā òrmā got? Kati, arým ne ar akabi.

¹² Dja gar ari me ò nêkrêx prokam amikràn o adjākînh o aban ar mekbê o abikênho aba, djām Metîndjwýnh kute ar amā anhõ mýjja nhõrmā, anhõ nêkrêx djwýnh kute ar amā òrmā? Arkati.

¹³ Ē, nhýnh ne me'ò ò bēnjadjwýr amānhkrut'ò amē arkum àpênh ar ba? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nār kon, gêdja kum ja kînh ne kumābit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja ga amā Metîndjwýnh kînh ne aje amā nêkrêx kînh ne kam kute bēnjadjwýr amānhkrutmā adjàpênh pyrāk. Gêdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhyim bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhýn aprýo kumex. Me kum pi'òk kaprî kînhkam, kam ne arê nhyim kam me aprýo kumex.

¹⁵ Nhyim kam Jeju memā kum,

—Me ga ne ga we me amijo katāt amrānh ne. Me kunî kute we me amex pumûnh ne kute me amā me amex jarênhmā ne ga we me amijo katāt amrānh ne. Nhyim bep kati, Metîndjwýnh ne kute prîne me akadjwýnhbê me apumûnh. Me aje amim mýjja'ā karôjakôt ne me akadjwýnhbê prîne me apumû. Be, mebêngôkre ne me me akrākābit pumû, ga me kam kute amex pyrāk nhyim me me amex jarê. Bep kati, Metîndjwýnh kute prîne me akadjwýnhbê me apumûnh nhyim mýjja punubit me akadjwýnhbê ikwākam kum me amex kêt. Mrāmri me apunukumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me Mójdjê kukrâdjâkôt ar amijo ba. Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabênkôtme ar amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba rā'ā nhyim arým Djuāo aje adjwýnhdjwý bôx. Djuāo kute ngônhmā me angjênhja adjwýnhdjwý bôx. Ajbir ne Djuāo tûmrām bôx ne ar memā 'ā ujarênh ny jarênho ba. Me kute axwemā irern kute Metîndjwýnh'ýr amijo akêx nhyim Metîndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne ar kute meo ba'ā ne memā ujarênh tē. Nhyim me krāptî arým kute 'ýr amijo akêx prāmkumrêx, kute mrāmri ne me krāptî kikre ngriremā ngjênh prām ne kam 'ā kute aben nhingānhja pyrāk. Nām me ā kute Metîndjwýnh'ýr amijo akêx prāmkam ā ane.

¹⁷ Nhyim Metîndjwýnh kukrâdjâ tûmjja, kute me mrānh mex'ā memā karôja, djām arým tûm ne apêxmā? Kati, gêdja rā'ā ne. Pykamê kâjkwabî dja apêx

nhyh bep Metĩndjwýnh kabēn dja tũmràm rã'ã rã'ã ne. Nhýnh ne mýjja ngrire, mýrbē itàja 'õ biknormã? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metĩndjwýnh kukràdjã 'õ jarē. Me kute tu prõ'ýr bakumrēx ne kute kanga kêt mã memã arē ne memã kum,

—Gédja me'õ prõ'ýr mōn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'õ'ýr mōn kam kute krõ'ã prõ pyrãk. Mjēnja ne axwe. Nhyh kam ajte me'õ ne prõ kanga nhyh kam me'õja ne me'õ kute prõ kangaja'ýr mōn kam arým kute me'õbē prõo àkĩnh pyrãk, ane.

Radjaru mōn me'õ bēnjadjwýr 'wýro nhý.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã mýjja 'õ'ã karõ ne memã,

—Me'õ ne õ nêkrēx kumex ne kute amidjwýnhbit mar. Nãm kubēkã mex, kubēkã pãnh raxbit jangij ne õ kwý krēn djã mexbit kute mar. Myt kunĩkõt ne ã o anen õ kwý krēn rax ne.

²⁰⁻²¹ Nhyh kikre jajkwa krekremã me'õ bikēnhja ikwã. Myt kunĩkõt kikre jajkwa krekremã ikwã. Ne te kute õ anhy krēn prãme. Me'õ kute myt kunĩkõt kubēkã mex, kubēkã pãnh rax jangjēnh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute õ anhy krēnmã kuri ikwã ne te 'ã 'wýro ikwã. Idjibē ne Radjaru. Tãm ne prĩne karýr týx ne, tēmē prĩne týx ne. Karýrmē tē týx nhyh ta ikwã. Nhyh bep roprebit ne 'ýr mãt ne karýr kunuw, tē kunuw.

²² Nhyh õ mýjja kêtja, Radjaru, arým ty nhyh kam kadjy mrãnh djwýnh kumýn kãjkwamã Abraão'ýr o tēn o bõx. Nhyh kam ar ingēt kukãmãre Abraõmē ro'ã ar ba. Nhyh me'õ nhõ nêkrēx kumexadjwý ty nhyh me kam o mōn adjã.

²³ O mōn adjã nhyh kam me tyk nhõ pykakam bõx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kãjmã rĩt ne amybým Abraão pumũ. Nhyh ar Radjarumē ro'ã ar ba. Ar unar mexkumrēx ne kĩnhkumrēx ne ar ba.

²⁴ Nhyh kam Abraão pumũn kam kum amijo akijn kum, “Ngētwa, ngētwa Abraão, gop amrē amã ikaprĩn iwýr Radjaru jano gē amrē iwýr tēn ngõmã ikra nhõttebit jadjãn o inhõto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

²⁵ Nhyh Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atĩnri ne ga mýjja mexbito amikĩnh ne. Nhyh bep Radjaru ne kaprĩ, tĩnri kaprĩn ar ba. Ne kam arým jakam kĩnhkumrēx ne. Ga ne ga arým pãnh atokryn akaprĩre.

²⁶ Ē, mýjja 'õdjwý. Djãm jãnh ne wãm awýr tēm ne kute ajmã ajomã? Nãm me banēje inuwti: nõ, ne kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ij'õ me awýr itēm prãm kêtē. Ga me ajõ nĩnh pãnh me ikam abõx prãm kêtē. Aprakamã ne gwaj banēje inuwti: nõ”, ane.

²⁷⁻²⁸ Nhyh kam kum, “E kum ã ne. Ē, ngētwa, gora ibãm nhũrkwã'ýr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjékēt. Ar'ýr dja Radjaru tēn arkum arēn arkum tĩn jadjã gē ar jakam, me tokry rax djãjamã ikõt bõx kêt”, ane.

²⁹ Nhyh Abraão kum, “Kati. Arkati, amrēbē ne Mõjdjēmē Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ar 'ã pi'õk no'õk ne te memã arē. Gē ar Mõjdjē ar kabēn ma”, ane.

³⁰ Nhyh kam kum, “Kati, ngētwa Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'ýr katon bõx ne memã arē nhyh ren me arým kõt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx ne jakam bõx kêt ne”, ane.

³¹ Nhyh Abraão kum, “Kati, dja me Mõjdjēmē Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kabēn mar prãm kêt, nhyh ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã

amijo amirīt ne te memã arẽ nhyṃ ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nêkrêx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhyṃ tu axweo biknormã.

¹⁻² Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã,

–Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhyṃ bep me kute memã axwe'ã ãpnênhja gêdja me tokry ra:x ne. Watĩ:re. Dja prĩne Metĩndjwýnh meo ajkê nhyṃ me tokry ra:x ne. Me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhyṃ ren me'õ axwe'ã kum apnê nhyṃ ren arým kôt axwe nhyṃ kam ren me kute kum axwe'ã ãpnênh djwýnhja nhõkre'ã kênpoti nhõ ne ren ngõnhmã kumê, ngõ raxbê pyka kêtã kumê nhyṃ ren kubĩ, ja ne kãjbê tokry. Tokry ngri. Nhyṃ bep kati, dja prĩne Metĩndjwýnh o ajkê nhyṃ tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tỳx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabên'õ jarê. Kum akabên'õ jarê gê axwekam amim ngyrk ne amim kato ga kam tu o akno.

⁴ Gêdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrêx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awýr tẽm ne kute amã, “Arým ne ba ijaxwekam amim ingyrk ne”, anhýr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Tu amim kamnhĩxkumrêx.

Mat 17.20; Mak 11.23

⁵ Nhyṃ kute ar anor nhyṃ ar mõrja Bẽnjadjwýrmã kum,

–Ar ba ne bar ije amim amar ngrĩre. Gop on ar ikadjwýnhbê ar ijo tỳx ne ar ikadjwýnhbê akabên wadjã bar amim amar rax.

⁶ Nhyṃ kam Bẽnjadjwýr arkum,

–Ga ren ar amim ikamnhĩx ngrĩreo kute motadu 'y kryre ja pyrãk ne ren arým pyjamã akabên ne ren kum, “On amikaban ngõ raxbê pyka kêt mũ jakam mãn ajte dja”, ane.

Nhyṃ ren tẽn ngõ rax nĩkam dja. Ar aje tu amim ikamnhĩxkumrêxkam ren tẽn nĩjar ngõ raxkam dja. Nhyṃ bep kati, ãm ar aje amim ikamnhĩxkumrêx kêtê, ane. Ybê motadu ne kryre kute karnhõ nhijy pyrãk. Nhyṃ Jeju ajte arkum,

Me tu akrãnmã Metĩndjwýnhmã ãpênhmã.

⁷ Ga we ar ajõ abẽnjadjwýr rax ne nhý. Nhyṃ kam anhõ ãpênh purkam ãpênhmã tẽ, nãr kon kute mrykĩ'ãtomtio djuw mexmã 'ýr tẽ. Ne kam wãnh purkam ãpêho dja. ãpêho dja:n arým ãpêho ino ren bõx. Djãm aje kum, “Amibêx ne nhýn atyk djã kêt ne kam anhõ kwý krê”, anhýrmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imã õmrõn kam kadjy tẽn kubêkã mex jadjãn amrê imã õmrõo tẽ ba kukrê. Ne ngõdjwý imã kwý jadjã. Dja ba inhõ kwý krên kôt ikõ, ane. Ba ikumrêx inhõ kwý krên pa ga kam ikudjwa anhõ kwý krên kôt ikõ”, ane.

⁹ Djã nãm bẽnjadjwýrja õ ãpênh djãpêho amra got. Djã nãm õ ãpênh djãpênh pumũn kum mex jarêho ba got. Kute kabên mar ne kute kôt amijo bakam, djã nãm kum mex jarên kam kum amikĩnh jarênh ar o ba? Kati, mrãmri ne õ ãpênh. Õ ãpênh kute õ bẽnjadjwýr kabên mar ne kute kôt kum mýjja kupênh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwý dja gar Metĩndjwýnh kute ar amā mýjja jarēnhja kunĩ kupēn amidjāpēnh pumūn kam, “Ije, djā nā bām ar Bēnjadjwýrmā idjāpēnh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bēnjadjwýr kute me anor nhym ō āpēnh kute kum āpēnhmākēt. Kōt ne Bēnjadjwýr ar ijano bar kum idjāpēnh iban ikĩnhkumrēx ne, ane. Djām kute ar idjāpēho àmra kadjy ne bar kum apē? Kati, nā bām ar tu akranmā kum idjāpēnh iban kam ikĩnhkumrēx ne”, ane. Dja gar ā ane. Be, nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā arēho ane.

Me ĩ kajēkam tē kubē 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarē'yr krān tēn pry pnā, aben nēje a'yr. Nām mūm pykabē Xamarij ne amrē pykabē Garrēja nhym pyka 'yr nhōkre djākōt pry ja'ā tē, 'ā Djeruxarē'yr tē.

¹²⁻¹³ Nām pry'ā tēn kam ĩ krĩ 'ōmā àr tē. Krĩ 'ōmā àr tē nhym me ĩ kajēkam tē kutā mō. Me ĩ kajēkam tēbē 10 ne kutā mōn kajpan kam nījar ku'ē, tāri ku'ē kētē, nījar ku'ēn kam kaj bē kum kabēn ne kum,

—Jeju, Bēnjadjwýr, gop amā me ikaprĩ, ane.

¹⁴ Nhym Jeju me omūn kam memā,

—On me mōn me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhmā amibē, ane.

Nhym me mōr pro akēx ne mā Metĩndjwýnh mar djwýnh'yr mōn mōrrām arým kà mex ne.

¹⁵ Nhym kam pydjın amimex pumūn kam akubyn Jeju'yr tē. Metĩndjwýnhmā ukaprĩ, mex jarēho tē. Kaj bē kum arēho tēn kam Jeju'yr bōx.

¹⁶ Jeju'yr bōx ne kam tu mýrbē tým ne kum amikĩnh jarēho nōn kum mex jarēho nō. Me bajtem'ō, Xamarij kam me ja'ō. Tām ne akubyn tēn Jejumā mex jarē.

¹⁷⁻¹⁸ Nhym kam Jeju memā,

—Ije, nhār me? Nā bām mebē 10o mex nhym me 'ō akubyn iwýr tēm kēt ne. Mýkam ne kubajtemjabit akubyn iwýr tē? Mýkam ne me wā akubyn kudjwa mōr ne Metĩndjwýnhmā mex jarēnh kēt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

—Aj, on kajmā djan tē. Nā gām tu amim ikamnhĩxkumrēx ne. Nhym kam arým Metĩndjwýnh apytā, ane. Nām ā Jeju kum ane nhym kam mā tē.

Akubyn bōx djā kutā dja me ate krān ar ba jarēnh kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhym kam mebē pardjēu Jejumā,

—Mýj akatikam dja Metĩndjwýnh me bawýr Bēnjadjwýrbē kumkati jano nhym kute me bakurē djwýnhbē me bapytār ne kute ar me bajo bamā?

Nhym kam memā,

—Kute me apytār ne ar me ajo ba kadjy, djām Bēnjadjwýrbē kumkati mýjja 'ōmē ro'ā bōx ga me aje kōt omūnh ne aje abenmā bōx jarēho akumexmā? Kati, me kute mýjja 'ōkōt omūnh kēt.

²¹ Me kute jakam mýjja pumūnh ne kute abenmā, “Ota, Bēnjadjwýr arým bōx”, anhýr kēt.

Nār kon, me kute nījar omūnh ne kute abenmā, “Orĩnā, arým Bēnjadjwýr amrē tē”, anhýr kēt.

Mýkam? Bir, anhō Bēnjadjwýrbē kumkati kute ar me apytār ne me akadjy bēnjadjwýr ne kute ar me ajo bamā ne arým me awýr bōx, arým me anhipōkri bōx, me anhipōkri ar ba, ga me omūnh kētkumrēx, ane.

²² Ne kam ate kōt ba djwýnhmā,

—Adjým, dja ĩ ar akaprĩ dja ar awýr bôx. Ar akaprĩ dja nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmã, “Gora gē on ajte akubyn bôx gwaj omũ. Amrēbē kute gwaj bakadjy amijo ĩ ne gwaj bawýr rwýkja gora gē akati pydjikam ajte rwýk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te aje ipumũnh prãme.

²³ Nhy m me ar amã,

—Ota arým bôx, ota arým jakam bôx, anhýr jabej, nãr me ar amã, “Ē, onĩ arým bôx”, anhýr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'ýr amõr kêt ne mekõt 'ýr aprõt kêt.

²⁴ Nhy m bep kati, ibôx dja gēdja amirĩ:tkumrēx ne. Amirĩtkumrēx nhy m me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bôx nhy m me kunĩ ipumũ. Ga na jadjēnh ne kute prĩne kãjkwa kurwýo tuknĩja pumũ. Dja ã akubyn ibôx dja nhõ akatikam ije amijo amirĩto kãjkwa kunĩ kurwýo ane.

²⁵ Nhy m bep itokry rax kumrēxi. Me kamingrãny ja dja me prĩne ijo ajkē ba kam itokry rax ne.

²⁶ Nhy m bep akubyn ibôx 'ýr dja me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ýr nhy m me ate ar krãn ba. Me kute amrēbē me bakukãmã Nõwekam me ja pyrãk ne ate ar krãn ba.

²⁷ Nãm me õ kwý krēn kõt ikõn abenwýr babit ar o ba rã'ã nhy m arým Nõwe kã raxmã wadjã nhy m me aērbē ngõ me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrēbē me bakukãmãre Rokam me ja pyrãk ne ate krãn ar ba ne õ kwý krēn kõt ikõn abenmã mýjja ngãn abenmã mýjja o pãnh ne purkam mýjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba.

²⁹ Ar ã anhýr ba rã'ã nhy m arým Ro krĩbē Xõtõma kurũm tē. Aje. Nhy m arým wakrekam kuwy me aērbē mekam ajka'u ne me imex ne. Kēn ngrãngrã põkmē me'ã akàn kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ã akubyn ibôx djão ane. Gēdja me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja dja akubyn ibôx dja me aērbē ã amirĩto ane.

³¹ Kam, ibôx djãjakam, gēdja me'õ kre tã nhý ne akubyn õ nēkrēx'ýr ãr kêt. Kwãrik wãnh akubyn ũrkwãkam nēkrēx'ýr ãr ne byr ne o tēm kêt. Nhy m me'õdjwý ar purkam ba. Ba bôx gē arĩk wãnh õ kikremã õ nēkrēx'ýr kwýr kêt.

³² Gar Ro prõja ma. Ro prõ ne õ nēkrēxo amak djãje amipãnh krã tēn ty.

³³ Me kute amidjwýnhbit mar ne pykakam mýjja jakõtbit amak bēnja gēdja me tyn kam ijukri tĩn kētkumrēx. Nhy m bep me kute amidjwýnh mar kêt ne amibē õ mýjja kanga, me tãm gēdja me amiptãn ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm ne ja.

³⁴ Nhy m bep kati. Ē, ba ar amã arē, dja ba akamãtkam ibôx jabej nhy m me'õ my ar amãnhkrut aben nhikõ'ã nõ. Ba ikjēbito tē nhy m ikjē arek wakrekam nõ.

³⁵ Nhy m me'õ nire ar amē à'uko nhý. Ba ikjēbit pa 'amýn o tē nhy m ikjēja arek wakrekam nhý.

³⁶ Nhy m me'õ my ar amē kapõtka tē ba ikjē pa 'amý nhy m ikjē arek wakrekam dja, ane. Nãm ã Jeju ane.

³⁷ Nhy m kõt ba djwýnh bôx dja jabej kukij ne kum,

—Bēnjadjwýr, nhýnh jakam dja ga bôx?

Nhy m arkum,

—Gar nhõnhne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mýjja apõx ne bõx djão amirĩto ane.

18

Me'ō nire kute kabēno bēnjadjw̄yr katyk.

¹ Nhyṁ kam ajte kōt ba djw̄yṁnhmā atemā m̄yja'a ujarēnh jakreo tē. Mete Met̄ndjw̄yṁnhmā kabēn 'āno ām ne kute kanga kēt'ā ne arkum arēn arkum,

² —Atemā pyka 'ōkam ne memā axwe pānh jarēnh djw̄yṁnh kum Met̄ndjw̄yṁnh pyma kēt̄kumrēx ne mebēngōkredjw̄y mar kēt̄kumrēx.

³ Nhyṁ pyka tām̄kam me'ō ni 'uwt̄ire kubē mjēn tyk nhyṁ me'ō ar o bikēnho ba, 'uwt̄ikam ar o bikēnho ba. Nhyṁ kam akati kun̄ikōt mā 'yr mrān kum arēn kum, "On ijo angryk", ane. "On ikurē djw̄yṁnhmā arē gē on imā o pānh", ane.

⁴⁻⁵ Ne mā kum 'ā apnē. Te kum 'ā apnē nhyṁ ate krān ar ba. Nhyṁ mā kum arē nhyṁ kam, "Ije. Ije ba gop on 'uwt̄iwāo ingyryk ne kute kum o pānh kadjy kurē djw̄yṁnhmā ikabēn 'ō jarē gē gop on arek wānh nh̄y ba ityk djā kēt. Djā nā bām imā Met̄ndjw̄yṁnh pyman imā mebēngōkre pyma got ba o ingyryk? Kati, nām mā ikurē ba gop on o ingyryk gē gop on anihkrēn kabēno ikatyk ngri", ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarēnho dja ne arkum,

—Memā axwe pānh jarēnh djw̄yṁnh ja ne axwekam me'ō 'uwt̄io ngryk ne. Amijā maje ne o ngryk ne.

⁷ Djām ā Met̄ndjw̄yṁnh kute anh̄yr got? Kati, Met̄ndjw̄yṁnh ta ne amijo me bapytān kam ō me jabē ate krān ar ba kēt̄kumrēx. Nām ō me ja mar 'āno dja. Nhyṁ me kum amijarēnh ry typydji. Akamāt̄kammē a'urimē ne me kum amijarēnh ry typydji.

Nhyṁ ar̄ym me kuma. Djā nām amikrā:n gormā ō me jao ngryk got.

⁸ Kati, ē, ba ar amā arē. Dja ō me jao ngryk kukrā kēt ne. Ba ije amijo inh̄i gēdja ba akubyn pyka jamā bōx, ije meo ingyryk kadjy akubyn bōx, djā nām me ja akubyn ibōxmā ikamnh̄ix got? Kati, dja me ate krān ar pyka jabē ba rā'ā ba akubyn bōx, ane. Nām ā Jeju kōt ba djw̄yṁnhmā ane.

Me'ō ar amānhkrut kute Met̄ndjw̄yṁnhmā amijarēnhmā.

⁹ Ne kam ajte memā atemā m̄yja'a ujarēnh jakreo tē. Me ām ta axwekam we katāt mrānh ne ajkwaobit kute ar amimex jarēnho ban kam m̄um me ja'ābit ar axwe rēnho baja, me ja'ā ne memā m̄yja jarēn memā,

¹⁰ —Me'ō ar amānhkrut ne ar kute Met̄ndjw̄yṁnh nh̄o kikretikam kum amijarēnhmā tē. Nhyṁ jabē pardjēu'ō nhyṁ jabē bēnjadjw̄yr bajtemmā pi'ōk kapr̄io atom djw̄yṁnh, āk̄nh̄ire.

¹¹ Nhyṁ kam pardjēuja tēn wadjān djan kam Met̄ndjw̄yṁnhmā amijarēnhkam amijo āmrao djan kum, "Met̄ndjw̄yṁnh, ba amā amik̄nh̄i jarē, ane. Ije me urāk kēt̄kam ne ba ik̄nh̄kumrēx. Me ne me āk̄nh̄i, axwe, abenbē pr̄o ak̄i. Nhyṁ bep kati, ba ne ba ajmā ikute kētē. Ije tāwā pyrāk kētē. Ije āk̄nh̄iwā, kute pi'ōk kapr̄io atom djw̄yṁnhwā pyrāk kētē, kam ne ba ik̄nh̄kumrēx.

¹² Nhyṁ bep ba ne ba amā ikabēn kadjy amijajburo amānhkrut ne, pi'ōk tyk nh̄okre djākōtmē pi'ōk rārarmēkam. Ne ajte amā ap̄yṁnh inh̄o m̄yja djari kw̄y rax ne kungā. Nā bām ap̄yṁnh inh̄o m̄yja djari kun̄i aben kadjy kryre ne am̄yṁn o aptān rax ne amā kungā. Tām ne ja", ane.

¹³ Nhyṁ bep ate ne pi'ōk kapr̄io atom djw̄yṁnh. Nijar ne dja, pijām djaje ibōn djan kāj̄mā kāj̄kwa'yr krā kēt ne amititiko dja. Amijaxwekam kapr̄in pijā:m ne. Ne kam Met̄ndjw̄yṁnhmā kum, "Dja ga adjukaprikōt ikam adjukapri, ane. Nā, mrāmri ne ba ijaxwe ga kam tu amā ikapri", ane. Nām ā pi'ōk kapr̄io atom djw̄yṁnh Met̄ndjw̄yṁnhmā ane.

14 Be, ba me amã arê. Mrãmri ne arým Metĩndjwýnh tãmja jaxwekam ngryk kêt ne arým kum axwe kêt jarê. Nãm tu axweo aknon kum kabên mex jarê nhym arým umar mexkumrêx ne mã ũrkwãmã tê.

Nhym bep me'ôbê pardjêuja ne kute kum axwe kêt jarênh kêt. Mýkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarênhô baja gêdja me ĩ kâtãm ne. Nhym bep me kâtãm, me akrãmã kute amijo ban pijãm ne ar baja gêdja ĩ Metĩndjwýnh meo rax ne. Nãm ã Jeju memã arênhô ane.

Kute me prĩreo kĩnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

15 Nhym me Jeju 'yr me prĩredjwyo mō, me prĩredjwý jamýn 'yr meo mō, kute me'ã ikra jadjwýr ne kute meo kĩnhmã. Nhym kôt ba djwýnh me omũn kam nêje me kajpan memã bën týx ne.

16 Nhym bep Jeju ne amiwýr me prĩre 'uw ne kam kôt ba djwýnhmã kum, —Kwãrĩk wãnh arek amrê me prĩre iwýr mō, ane. Kwãrĩk wãnh gar mebê adjãptàr kêt gê me arek amrê mō. ã me kute amijo anhýrbit gêdja Metĩndjwýnh me utãn me kadjy bñjadjwýr ne ar meo ba.

17 Ê, mrãmri ne ba ar amã katãt arê. Me kute me prĩre pyrãk ne amijo kâtãmjabit gêdja Metĩndjwýnh me utãn me kadjy bñjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhýr gêdja Metĩndjwýnh me utãn me kadjy bñjadjwýr ne ar meo ba, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju me'ô bñjadjwýr ngrĩrebê nêkrêx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

18 Nhym kam me'ô, bñjadjwýr ngri'ô Jejumã, —Bñjadjwýr, ga ne ga amexkumrêx. Mã gêdja ba amijo? Itĩn rã'ã rã'ãmã, mã gêdja ba kadjy amijon? ane.

19 Nhym kam kum,

—Mýkam ne ga imã imex jarê? Djãm mrãmri aje amim imex marmã got ga imã imex jarê. Me ne me mex kêt, nhym bep Metĩndjwýnh pydji ne mex.

20 Arým aje Metĩndjwýnh kukràdjã marjakam ajte ikukij. Kute me mrãnh katãt'ã memã karôkôt kukràdjã ne ga arým ama. Aje mebê prõo adjãkĩnh kêt ne aje me par kêt ne adjãkĩnhĩ kêt ne ajêx ne aje me kãmex jarênh kêt. Ne ajte aje abãmmê anã ar kabên mar ne ar kabênkôt amijo abaja ne ga arým ama. Ja kunĩ ne ga arým ama, ane.

21 Nhym bñjadjwýr ngrija kum,

—Nã, arým ne ba ibôktikam ja kunĩ ma. Ne kam kôt ar amijo iba rã'ã:n arým ijabatãnh ne, ane.

22 Nhym Jeju kabên ja man kum,

—Mýjja pydji ne kute akukrà rã'ãã. On tẽn memã anhô mýjja wã ngrãn pãnh pi'ók kaprĩ byn me 'uwfĩ, me ô mýjja kêtjamã angãn o me kĩnh ne kam amrê iwýr tẽn mã ikôt ajkamê. Dja ga ã anen kam arým kãjkwakam anhô mýjja mex kumex, ane.

23 Nhym kam kuman kam kaprĩ:re. Ô nêkrêx kume:xxkôt amak bën ne kam kaprĩre ne dja.

24 Nhym kam Jeju kaprĩ pumũn kam memã,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me ô nêkrêx kumex gêdja me te Metĩndjwýnh nhô pyka'yr bõxmã, te Metĩndjwýnh kute meo baja'yr bõxmã.

²⁵ Be, ga mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjênhmãja pumũ. Me ò nèkrêx rûnhdjwý kute uràk. Nãm te Metîndjwýnh nhò pyka'yr bôxmã, te Metîndjwýnh kute meo baja'yr bôxmã nhym nèkrêx utà: ne, ane.

²⁶ Nhym me kabênja man kam kum,

—Ije nhym mýj me'ò gêdja Metîndjwýnh amim utà? ane.

²⁷ Nhym memã,

—Mebêngôkre te kute mýjjao anhýrja ne Metîndjwýnhmãbit amirît ne. Metîndjwýnh kute me ò nèkrêx kumexja kute me utàrkôt mar, ane.

²⁸ Nhym kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhôbikwa kunîmã inhiren kam mã akôt ajkamê, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhym kam arkum,

—Nà. Mrãmri ne ba katàt ar amã arê. Godja me'ò arým ò mýjjamã irer jabej, nàr ôbikwamã irer jabej, ò kikre, nàr prò, nàr kamy nàr nãmê bãm, nàr kramã irer jabej. Godja arým ò mýjja ja 'ômã irer, ne kute memã Metîndjwýnh'ã ujarênh nhym kute me utàr ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Dja ba pãnh on pyka jakam kum mýjjao akrenh mex ne kum kungã. Nhym ije pykao nykam gêdja tîn rã'ã rã'ã ne, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju ajte kôt ba djwýnhmã amityk jarê.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kôt ba djwýnhbê 12o aben pydjın kam aro môn arkum,

—Ë, ota gwaj arým Djeruxarê'yr badjãbir ne kam babôxmã. Kam gêdja me ajmã ijo. Ba ije amijo inhî ne me awýr ibôxja dja me ajmã ijo. Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kute ijã pi'ók no'ók tûmja kôt dja me ã ijo anhýro tē:n kam inomã kumê.

³²⁻³³ Dja gwaj bôx nhym kam me me bajtemmã ikanga nhym kam me ijã bēno ajkēn ijo axēn ijapryñ iikutōn ikaprēprē:k ne kam ibî. Nhym kam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkēt ba kam ajte akubyn itîn ne ikato, pi'ók no'ók tûmja kôt, ane.

³⁴ Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã amijã karōn arkum amijarēnho ane. Nhym ar kute kabên ja mar kêtumrêx. Kabên ja ne Ar kubê bipdjur nhym ar kam te kute marmã.

Me'ò no rã akubyn rî.

Mak 10.46

³⁵ Nhym kam Jeju kôt ba djwýnho mō ne kam krîraxbê Djeriko tēpo mō. Nhym me'ò no rãja pry jakâkam nhý ne à'wýro nhý.

³⁶ Nhym me itepato 'anh mō nhym kam me kanga man memã,

—Mýkam ne ga me akanga mō? ane.

³⁷ Nhym kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

³⁸ Nhym kam kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwý 'ò, gop amã ikaprî, ane.

³⁹ Nhym me wamã mōrja kum bēn týx ne kum,

—E kum anhikrê, ane.

Nhym kam tu kum àkjêro bēn kum,

—Dawi tãmdjwý'ò, gop amã ikaprî, ane.

⁴⁰ Nhym kam Jeju tēm týx katikôt djan kam amiwýr ku'uw. Nhym kam me'ò 'ýr tēn kum,

—Aje, onj arým amiwýr ajuw, anen kam pa 'amýn o tēn 'ýr o bôx.

41 Nhyam kam kum,
—Nār, mỳj nā? Mā ne ba ije ajomā?

Nhyam kam kum,
—Bēnjadjwỳr, aje inoo mex ba irĩtmā.

42 Nhyam kam kum,
—Nā, on rīt. Tu aje amim ikamnhĩxkumrēx kam ne ga arỳm amex, ane.

43 Nhyam kam tebē rīt. Ne kam Jejukôt tē, mekôt tē, ne Metĩndjwỳnhmā ukaprimē amikĩnh jarēnho tē. Nhyam kam me kunĩ omũn kôt Metĩndjwỳnhmā mex jarē.

19

Djakij Jeju aminhō.

1-2 Nhyam kam Jeju krĩbē Djeriko'ỳr meo mōn meo bōx ne kam bit kajōnhkôt katormā. Nhyam me Jeju'ā kumex ne prĩne angrĩn o mō. Nhyam kam me'ōbē Djakij. Djakij ne bēnjadjwỳr bajtemmā pi'ók kaprĩo atom djwỳnh nhō bēnjadjwỳr. Kam ne ō nēkrēx ra:x ne.

3 Nhyam me prĩne Jeju jangrĩn o mō, kunoro mō. Nhyam kam te Djakij kute omũnhmā 'ā aminhinō ryo tē. Mỳj me'ōbē Jejuja kute omũnhmā te 'ā aminhinō ryo tē. Djakij krō krĩkam ne te kute omũnhmā nhyam me prĩne kubē utā.

4 Nhyam kam kukām prōt ne. Kukām prōt ne kutēp wabi. Pidjō'ā wabi. Amrē tēm nhyam kute omũnhmā kutēp pidjō'ā wabi.

5 Nhyam kam Jeju 'ỳr tēn bōx ne parbē djan kāmā krān kam kum,
—Djakij, amrē aparmā aprōt. Jakam dja ba akôt tēn anhũrkwākam nō, ane.

6 Nhyam kam tebē aparmā prōt ne ruw ne kam kĩ:nhkumrēx ne ũrkwāmā Jejuo tēn o wadjā.

7 ũrkwāmā o tēn o wadjā nhyam me omũn kam kangāngān abenmā ajkwa momoko kumex, ne,

—Djijāk, me axwe'ỳr ne mōn wadjā, ane. Djām tāwā mex, ane.

8 Nhyam Djakij Bēnjadjwỳr kuka kōnh djan kam kum,
—Bēnjadjwỳr, ba inhō mỳjja kōnho ajkjēn me bikēnhmā kungā, ane. Ne ije me'ōbē pi'ók kaprĩo idjākĩnh jabej akubyn me'ōmā inhō jao amānhkrut ne o amānhkrut ne kungā.

9 Nhyam kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arỳm Metĩndjwỳnh apytā, anhũrkwākam ar wāmē ro'ā. Mrāmri gadjwỳ ne ga abē Abraão tãmdjwỳ'ō nhyam Metĩndjwỳnh arỳm apytā, ane.

10 Be, ja kadjy ne ba tē. Ije me axwe jabej ne ije me utārmā ne ba tē. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awỳr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utārmā, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Me'ō bēnjadjwỳr kute ō àpēnhmā pi'ók kaprĩ nhōr.

Mat 25.14

11 Nhyam me kute maro ām rā'ā nhyam ajte memā mỳjja 'ō'ā ujarēnh jakreo tē.

Nām Jeju arỳm Djeruxarēkam bōx 'ỳr nhyam kam me amim,

—Jakam dja Jeju Djeruxarēkam bōx ne on me bakadjy Bēnjadjwỳrbē kumkatin me bakurē djwỳnhbē me bapytān ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtari kētkam tỳx amim kamnhĩx. Nhyam bep Jeju ne kute katāt memā arēnhmā.

12 Kadjy ne memã mỳjja 'õ'ã ujarēnh jakreo tēn memã,

—Ē, bēnjadjwỳr kra'õ ne me kute nỳjar atemã pyka 'õkam 'ã bēnjadjwỳr mēnhmã tē. 'Ã bēnjadjwỳr mēnh nhy m ajte akubyn õ pykamã me'ỳr tēmmã.

13 Ne kam tēm kutã amiwỳr õ àpēnh 'uw. Õ àpēnhbê 10 ne amiwỳr ar ku'uw ne kam arkum ngõnoh pi'õk kaprĩre ngã. Pãnh raxkam. Õ àpēnh kunĩmã pi'õk kaprĩ pỳnh'ã kabēn ne arkum kungãn kam arkum, “Dja gar ikutēp imã jao aptã. Dja ba amrē akubyn 'ỳr tē”, ane.

14 Nhy m bep õ pyka djwỳnhkam me ja ne me kum kĩnh kēt ne, kum kurē ne kam kõt me kwỳ jano nhy m me nỳjar kõt bõx ne kam memã, “Kwãrĩk wãnh tãmja'ã bēnjadjwỳr mēnh kēt. Me ba ne ba me imã tãwã kĩnh kētê. Kwãrĩk wãnh gē tãmja me ijo ba kēt”, ane.

15 Nhy m me tu ate krãn 'ã bēnjadjwỳr mē. 'Ã bēnjadjwỳr mē nhy m akubyn õ pykamã bõx ne kam amiwỳr õ àpēnh 'uw ne arkum, “Nãr, djãm arỳm ne ba ije ar amã pi'õk kaprĩ nhõrwã gar ikutēp imã o aptã”? ane.

16 Nhy m kam ja kumrēx 'ỳr o bõx ne kam kum, “Bēnjadjwỳr, ota ba anhõ pi'õk kaprĩ pydjija ar o iban arỳm amã o aptã. Amã o aptãn abenã kumē nhy m arỳm kubê 10”, ane.

17 Nhy m kam kum, “Mexkumrēx. Ga ne ga adjàpēnh mexkumrēx. Nã bã m amã mỳjja ngrire ngã ga prĩne imã o djuw mex ne, ikutēp imã o djuw mex ne aje kanga kēt. Pãnh gēdja ba amã krĩ krãptĩ jarē, krĩbê 10 jarē. Ga kam abēnjadjwỳr rax ne amũ idjõ'ã ar kam meo aba”, ane.

18 Nhy m atãri ja 'ỳr o bõx ne kam, “Bēnjadjwỳr, ota ga aje imã pi'õk kaprĩ nhõrja ba ar o iban arỳm amã o aptã nhy m kubê 5”, ane.

19 Nhy m kam kum, “Gadjwỳ ne ga amexkumrēx. Jakam dja ba amãdjwỳ krĩ krãptĩ jarē, krĩbê 5 jarē, ga kam abēnjadjwỳr rax ne amũ idjõ'ã ar kam meo aba”, ane.

20-21 Nhy m kam atãri ja 'ỳr o bõx ne kam kum, “Bēnjadjwỳr, mĩ, anhõ pi'õk kaprĩ. Nã bã m ije amã kupēnh prãm kētkam prĩne amã kubēkào kupun kudji. Imã apymakam. Nã gãm apyma ne. Nã gãm aje amim mỳjja kunĩ jadjwỳr kētkam ar mebê jãm o amijakren o atomo aba. Ne ga adjàkre kētkam ar mebê djwỳo atomo aba”, ane.

22-23 Nhy m kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrēx ne imã adjàpēnh prãm kēt ne. Akabēn jakõt gēdja ba ã ajo ane. Djã nã bã m ipyma? Ne ije amim mỳjja kunĩ jadjwỳr kētkam ar jãm mebê o amijakren o atomo iba ne idjàkre kētkam ar mebê djwỳo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkõt ren inhõ pi'õk kaprĩ jao tēn me kute pi'õk kaprĩ marmã angã nhy m ren abenã rõrõk tēn rax ba ren arỳm 'ỳr bõx ne kuby”, ane.

24 Ne kam me kute arek omũnho ku'ejamã, “Aj, amũ me ajõ kubê pi'õk kaprĩwã byn o tēn kute imã pi'õk kaprĩõ àptãr nhy m kubê 10wãmã angã”, ane.

25 Nhy m me kam kum, “Kati, bēnjadjwỳr, arỳm tãwã nhõ pi'õk kaprĩre raxi. Arỳm õ 10”, ane.

26 Nhy m kam memã, “Bir be, ba me amã arē. Arỳm me õ mỳjja gēdja ajte Metĩndjwỳnh iby memã kungã. Nhy m bep me õ mỳjja kēt, kute memã õr nhy m me kute kum o djuw mex kētjabê gēdja Metĩndjwỳnh mỳjja ngrireja kunĩ by”, ane.

27 —Ē, ikurē djwỳnh kute ijã “Kwãrĩk wãnh gē tãmja me ijo ba kēt”, anhỳrja gēdja ga me amrē meo mõn ikuka kõnh me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nãm ã Jeju kãjkwamã tēm ne akubyn pykamã bõx ne kute ar meo bamã ã amijarēnho ane.

*Jeju Djeruxarēmā bôx.**Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12*

28 Memā arēnh pan kam ate meo mō, Djeruxarē'yr kàjmā meo mōn

29 kam arým amē krī ngrireja tēpo mō. Krānh nhidjibê Oriwêre parbê amē krīja tēpo mō. Krī nhidjibê Bepadjēmē Betanha tēpo mōn kam amikukām kôt ba djwýnh amānhkrut janon arkum,

30 —Pry ja'ã dja gar arek katát krīwāmā tē. Nhy m ar akutā pry kator kraxkam me kute mry jabatānh nyre pí maktā kum òkre djê nhy m ãmwā. Me 'ã krī kêt wā. Tām gédja gar amrē 'ãpre bôn o tē.

31 Gédja gar 'ãpre bônho dja nhy m me'õ ar amā, “Mýkam ne gar 'ãpre bônho dja”? ane.

Gar kam kum, “Bēnjadjwýr 'ã tēm kadjy”, ane.

32 Nhy m kam Jeju kute ar anorja mā ar tēn 'yr bôx ne kam kum kato. Kute arkum arēnh kôt kum kato.

33 Kum katon 'ãpre bônho dja nhy m kam õ mry djwýnhja arkum,

—Mýkam ne gar mry 'ãpre bônho dja? ane.

34 Nhy m kam ar kum,

—Bēnjadjwýr 'ã tēm kadjy, ane.

35-36 Ne kam Jeju kutā o tēn o bôx ne kam kum 'ã kubèkà rē, 'ã ýr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhy m ar ikrakam par djan kàjmā 'ã arīn arým ate 'ã tē. Nhy m kam me arým prykôt kum kubèkà rēnh o mō. Nām mebê idjaer ã me bēnjadjwýr raxmā mýjja rēnh nhy m 'ã tēmmā ã kum prykôt kubèkà rēnh o mōro ane.

37 Nhy m kam arým Jeju Djeruxarē tēpo mō. Krānhrebê Oriwêre ja'ã rwýkbê arým Djeruxarē tēpo mō. Nhy m arým kôt ba djwýnhjamē, mekôt mōr, me itepato kôt mōrja arým Kīnhkumrēx, kīnh ra:x ne arým àkjêr mō. Jeju ne mýjja pumūnh kêt kwý rax ne ipêx ne, nhy m me kute ipêxkôt omūn kam Kīnhkumrēx ne Metūndjwýnhmā mex jarēnh o mō, àkjêr mō.

38 Ne kam abenmā,

—Gê Metūndjwýnh bēnjadjwýr jao kīnh rax. Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx. Gora gê me kàjkwakamdjwý umar mex ne kīnh rax. Gora gê me kàjkwakamdjwý Metūndjwýnhmā mextire jarēnh o kumex, ane.

39 Nām me ã anhýro kumex nhy m kam mebê pardjêumē me krãptī akàn Jejukôt mō. Nhy m kam mebê pardjêu Jejumā,

—Bēnjadjwýr gop akôt ba djwýnhmā akabēn gê anhikrê, ane.

40 Nhy m kam memā,

—Ba me amā arē. Nām ren me anhikrê nhy m ren kēnja ijo àkjêro nhý, ikam kīnh ne ren ijo àkjêro nhý, ane.

41 Anen kam arým Djeruxarē'yr mō. 'Ýr mōn arým irā. Irān omūn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurēn kute bīn nhy m Metūndjwýnh kute pānh prīne meo bikēnhmā ne kôt amak bēn ne me abej muw, ne,

42 —Ga ren me ga aje amidjumar mex djā mar ren akati ja tām kam ren adjumar mex ne ar aba. Nhy m bep kati, mýjwā ne adjumar djā'ã, mýjwā ne me ajān kam me abē o akno.

43 Adjým, dja ĩ me ajo bikēnh djā nhõ akati me awýr bôx. Dja ĩ me akurê djwýnh me awýr bôx ne me amā ipôk ne prīne pykao me abē ka'ên prīne me abē ijên me amā ipôk me:x ne me ajo dja.

⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrã jadjuw ne prĩne me anhimex ne kam me anhõ kikre prĩne kungrãn ikõ rẽnho mõ, ne me abêngõkredjwõ pyka tako mõ, akramẽ. Dja me prĩne me ajo mõr djã kaprã. Nhỹnh gẽdja par'õ djã? Nhỹnh djã mÿjja'õ nõ? Mÿkam? Bir, me aje amim Metĩndjwỹnh mar prãm kêt kam. Nãm arÿm Metĩndjwỹnh me awÿr bõx kute me amã me adjumar mex jarẽn ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metĩndjwỹnh mar prãm kêt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhÿr djwỹnh rãm Djeruxarẽ kurẽ djwỹnh kute o bikẽn hmã ã memã arẽnho ane.

Kute kikreti nẽje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarẽkam bõx. Kam bõx ne kam Metĩndjwỹnh nhõ kikretimã tẽn wadjã, Bãm nhũrkwãmã tẽn wadjã. Nhy m arÿm me kam pi'õk kaprĩ pãnh memã mry nhõro ku'ẽ. Nhy m kam arÿm bõm nẽje me rẽnho tẽ, Bãm nhõ kikre nẽje bõm me rẽnho tẽ.

⁴⁶ Ne memã,

—Metĩndjwỹnh ne õ pi'õk no'õkkam memã,

“Me kute imã kabẽn kadjybit ne inhõ kikreti wã.

Nhy m bep me ga ne ga me kam aje me ãkĩnhõ aben pydji djã”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bõm me kurẽ.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunĩkõt memã Metĩndjwỹnh kukràdjã'ã ujarẽnho ku'ẽ. Nhy m kam me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỹrmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỹnh mẽ ar kute meo ba djwỹnh mẽ te kute bĩn prãmẽ.

⁴⁸ Te kute ajmã on kute bĩnmã nhy m me kunĩ kum kabẽn kĩ:nhkumrẽx ne maro kumex. Kabẽn 'ãno djan kam no tyn maro nhỹ.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhy m kam akati 'õkam Jeju Metĩndjwỹnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarẽnho dja. Ne kam Metĩndjwỹnh'ã ujarẽn ny memã arẽnho dja. Nhy m kam me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỹrmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỹnh mẽ mebêngẽttemẽ ne me ro'ã Jeju 'ÿr bõx ne kam kum,

²—Goja on me imã arẽ. Mÿj me'õ kabẽn kõt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ õ'ã bõm ar me rẽnho aba? Goja on me imã arẽ, ane.

³ Nhy m kam amipãnh memã,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukij. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ ba kam arÿm badjwÿ me amã arẽ, ane.

⁴ Djuão kute ngõnhmã me angjẽn hja, djãm mebêngõkre kabẽn kõt ne arĩk ar ngõnhmã me angjẽn ho ba? Nãr djãm Metĩndjwỹnh kabẽn kõt? Gop me imã arẽ, ane.

⁵ Nhy m kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum, “Metĩndjwỹnh kabẽn kõt”, ane nhy m kam gwaj bamã kabẽn'õ jarẽ, gwaj bamã,

—Bir be, mÿkam ne ga me Djuão kabẽn ja mar kêt ne? ane.

⁶ Nãr dja gwaj kum,

—Me kabẽn kõt ne tu arĩk ar ngõnhmã me angjẽn ho ba, ane nhy m me kunĩ arÿm kẽno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kãtãm ja ne me arÿm Djuão kabẽn

man kum kīnh ne, ne o Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj ane nhym me o ngryk ne gwaj bapa, ane.

⁷Nām me ā abenmā anen kam Jejumā kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'ō kabēnkôt Djuāo kute ngōnhmā me angēnhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

⁸Nhym kam memā,

—Bir be, dja ba badjwý me amā arēnh kêt ne. Mýj me'ō kabēnkôt ije ar meo ibaja dja ba me amā arēnh kêt ne, ane.

Pidjôo djuw mex djwýnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹Anen kam memā atemā mýjja'ā ujarēnh jakreo tēn memā,

—Me'ō ne pur rax djin kam kam amim pidjô kumex ne. Ne kam me kwýmā kum, “Gora me imā o djuw mex. Gora gē djan abatānh ne ô ga amim kwýo atom ne imā mým kwýo atom”, ane. Nām ā memā anen kam atemā pyka 'ōmā tē. Ne kam kam wānh ar ba. Ar ban kam kà'ā ngrā: ne.

¹⁰Nhym arým pidjôja tuk ne kumex. Nhym kam ô pidjô djwýnhja arým 'ā mytyrwý jakren kam 'ýr ô àpēnh jano. Kute memā arēnh nhym me kute kum pidjô kwýo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ýr ano. Nhym kam 'ýr tēn bôx nhym kam me kute pidjôo djuw mexja ate kaprêprê:k ne. Nhym mā akubyn 'ýr ýkam tēn bôx.

¹¹Nhym ajte ô pidjô djwýnhja pānh 'ýr me'ōjadjwý jano nhym 'ýr tēn bôx nhym me ajte tām ne, kaprêprêk ne prīne o ajkēn kum pijām jadjar mex ne ano nhym akubyn 'ýr ýkam tēn bôx.

¹²Nhym ajte ô pidjô djwýnh 'ýr ajte ô àpēnh 'ō jano nhym 'ýr tēn bôx. Adjwýnhdjwý ne me prīne o ajkēn bīn punun bōm kumē nhym 'ýr tēn bôx.

¹³Nhym kam ô pidjô djwýnhja amim, “Ije, mā gēdja ba nē? Mýj gēdja ba on? Jakam dja ba 'ýr ikra jano, ikra djwýnh imā abēja dja ba 'ýr ano gē gop me mar jabej.” Nām ā amim anen kam me'ýr kra djwýnhja jano nhym me'ýr tēn bôx.

¹⁴Nhym kam me kute puro djuw mex djwýnhja kra pumūn kam abenmā 'ā karō ne abenmā, “Be, kra ne wā. Ajrā, gu me on kubī. Tāwā dja bām kum mýjja kunī ngā, ô nêkrêx kunī kanga ane. Gu me on tāwā bīn kam amim ô nêkrêx, ô mýjja, ô pidjôja kunīo aminhō”, ane.

¹⁵Ne kam pidjôkô kurūm bōm kumēn kubī. Bir be, mā gēdja ô pidjô djwýnhja kute me ja omā?

¹⁶Bir be, dja ô pidjô djwýnhja me'ýr tēn bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemā me ja'ōmā kungā, ane.

Nhym me kute maro ku'éja kuman kam kum,

—Kati, gora gē ā o anhyr kêt, ane.

¹⁷Nhym kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memā,

—Mrāmri, ane. Mýj'ā ne Metīndjwýnh pi'ók no'ökkam memā ja jakre?

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwýnhja kute kikremā armā te omūn kam bōm kumē.

Kēn ja ne kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tÿxi”, ane.

Mýj'ā ne Metīndjwýnh kabēn ja, nēn? ane.

¹⁸Ē, kēn ja gēdja ga me ajō 'ā tÿm ne prīne 'ā amikrakra ne. Nhym bep ta gēdja me ajō nhiby tÿm ne prīne angān prīne pyka mē ajo amrā, ane. Nām ā Jeju kute prīne kurē djwýnh nhimexmā ā amijā kēn jakreo ane.

¹⁹ Nhyam kam Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr te kute memã 'ã ujarẽnhõ ãmri kute o tỳm nhyam me kute bĩnmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwỳnh'ã me akrekam. Nhyam me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tỳm nhyam me kute bĩnmã, ne kum me uma ne, kum me krãptĩtija pyma ne.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rô 12.1

²⁰ Nãm te me kute Jeju bĩnmã o anen kam amim amã, kute kabẽn 'õ kupa'ã arẽnh nhyam me kute on o tỳm ne bĩnmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'ỳr ar kwỳ jano. Ar kute amijo kabẽn mex ne kute amijo Jeju kabẽn mar prãm ne kute mỳjja jabej kukjêr kadjy ne me Jeju'ỳr ar ano. Ar kute pa 'amỳnh ne kute o tẽm ne me bajtem nhõ bẽnjadjwỳrjamã arẽnh nhyam kute bĩnmã ne ar ã o ane.

²¹ Ar ja, ar 'ẽx ne kute amijo Jeju kabẽn mar prãmja ne ar kum,

—Bẽnjadjwỳr, nã gãm katãt me imã mỳjja jarẽnh mexkumrẽx ne, ne katãt adjujarẽnhõ dja. Djã nã gãm te me mũja pymaje ne me mũjamã akabẽn mex jarẽ? Kati, nã gãm katãt me imã arẽnhõ aben pyrãk ne, me imã Metĩndjwỳnh kukràdjã'ã adjujarẽnh mexkumrẽxo dja. Bar arỳm kuma.

²² Ẽ, djãm Metĩndjwỳnh kukràdjãkõt ne gu me baje bẽnjadjwỳr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nãr kon. Goja on ar imã arẽ, ane.

²³ Bẽnjadjwỳrbê Xedja ne me kunĩmã nhỹ ne mebê idjaero aminhõ ne pi'òk kaprĩ'ã ar me 'wỳro ba. Me kute kum òr nhyam kute we me utãrmã. Ja jabej ne we ar amijo kabẽn mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwãrik wãnh kubajtemmã pi'òk kaprĩ nhõr kêt,” anhỹr nhyam Xedja nhõ krãkamngõnhre kute o tỳmmã, nãr kon kute, “Nã, kum angã,” anhỹr nhyam me ja kute o tỳmmã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrãmri ne gu me baje bẽnjadjwỳr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã, nãr kon? ane.

Nhyam bep kati, Jeju ne tu ar omũ, ar kadjwỳnhbê tu ar omũn kam arkum,

²⁴ —Goja amrẽ ngõnhponho pi'òk kaprĩwãõ tẽ ba omũ, ane.

Nhyam kam ar kum o tẽn kungã. Nhyam kam arkum kubẽ ne arkum,

—Mỳj me'õ ne 'ã karõja? Ne mỳj me'õ ne 'ã idji jêtja?

Nhyam ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

²⁵ Nhyam kam arkum,

—Bir be, õ pi'òk kaprĩ. Dja gar kum angã nhyam bep Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjabit dja gar Metĩndjwỳnhmã angã, ane.

²⁶ Nãm prĩne arkum arẽnh mexkumrẽx nhyam kam ar abenmã,

—Ije tõ mã ne gwaj baje omã? Djãm nopnu: got kute mỳjja'õ kupa'ã arẽnh gwaj baje ajmã omã, ane. Nãm ar te me ipõkri Jejumã nõ, kute kabẽn'õ jarẽnh nhyam ar kute o tỳmmã te me ipõkri kum nõ nhyam mrãmri kabẽn kõt arẽ. Nhyam kam ar tu anhikrê, pijãm djãje anhikrê.

Me tyk ne akubyn tĩn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhyam pãnh me ja 'ỳr bõx. Mekbê xadjudjêu ne me kwỳ 'ỳr bõx. Nãm we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tĩn kêt, ane. Nãm tu me tykkumrẽx ne, ane. Me ja kwỳ ne me 'ỳr bõx ne kute mỳjja jabej kukjẽrmã 'ẽx ne kum,

28 —Bēnjadjw̄yr, we Mōjdjê ne me bamã me badjupãnh'ã karõ ne 'ã pi'òk no'òk ne. Me'õ prõ'yr mōr ne kra kêt ne tyk nhym atãri kamy'õ pãnh 'yr mōr ne kute kum kra djirmã arê, ane. Kamy kumrêx 'yr mōrja tyk nhym kam kamy pãnh 'yr mōrja kute kum kra djir nhym kam kra kutewaja we kute bãm kamy kumrêx tykja nhõ mỳjjaõ aminhõmã. Nhym bep atãri ja ne kute we bãm tĩn nhõ mỳjja jao aminhõmã. Nãm ã we Mōjdjê 'ã me bamã karõo ane.

29 Be, kamybê 7 ne axikõt apõx. Nhym kutewaja prõ'yr mō. Prõ'yr mōn kra kêt ne ty.

30 Nhym atãrija pãnh 'yr mōn kam ajte ty.

31 Nhym pãnh atãrija 'yr mōn kam kra kêt rã'ã ajte ty. Be, nãm ar ã o anh̄yro tēm tãmtã: nhym ar̄ym kutapureja aro ino ren 'yr mōn adjw̄ynhdjw̄y ty, kra kêt ne ty.

32 Nhym ar̄ym ar prõja arkõt ty, kra kêt rã'ã ty.

33 Be, nija, mã gêdja me akubyn tĩnkam ar on? Nhym ne kute o kubajtem ne kute o prõ kêt dja 'yr mō? Ar kunĩ ne ar axikõt 'yr ban ty, ane. Nãm ã mebebê xadjudjêu Jejumã anh̄yro dja.

34 Nhym kam memã,

—Ë, pyka jabê me ar bari ne me prõ'yr ba nhym me nire mjên.

35 Nhym bep me akubyn tĩnkam gêdja me abenw̄yr ba kêt kumrêx ne. Metĩndjw̄ynh kute me'ã mex nhõr nhym me tyk nhjukri akubyn tĩn me tãm gêdja me abenw̄yr ba kêt kumrêx ne. Me my prõ'yr ba kêt nhym me nire mjên kêt.

36 Nãm me akubyn tyk prãm kêt kumrêx ne abenw̄yr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrãnh djw̄ynh pyrãk. Ne ar̄ym akubyn tĩnkam dja me kubê Metĩndjw̄ynh krakumrêx ne tu tĩn ne ajte tyk kêt.

37 Mōjdjêdjw̄y ne me tyk ne akubyn tĩnja memã o amirĩt ne. Ga me akaõk põk ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam kute,

“Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar õ Metĩndjw̄ynh”, anh̄yrja pumũ.

Bēnjadjw̄yr'ã, Metĩndjw̄ynh'ã ne ã ane.

38 Bir be, ar tyk tũnja Metĩndjw̄ynhmã tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjw̄ynhbê me tyk nhõ Metĩndjw̄ynh? Kati, Metĩndjw̄ynh ne me tĩn nhõ Metĩndjw̄ynh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Me tykkumrêx kêt. Metĩndjw̄ynh ne akubyn meo tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjw̄ynh ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjw̄ynh”, ane.

39 Nhym kam Mōjdjê kukràdjã mar djw̄ynh kw̄y ne kum,

—Be, bēnjadjw̄yr, nã gãm me wãmã arênh mexkumrêx ne, ane.

Mōjdjê kukràdjã mar djw̄ynh ne me kum mebebê xadjudjêu kĩnh kêt nhym Jeju kabêno me jao apa nhym me ar̄ym anihkrê. Nhym kam Mōjdjê kukràdjã mar djw̄ynh ar̄ym kõt omũn kĩnhkumrêx.

40 Nhym kam me kunĩ ar̄ym kum Jeju pyman mỳjja'õ jabej kukjêr kêt ne ar̄ym tu anihkrê.

Kritubê mỳj me'õ tãmdjw̄y jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

41-42 Nhym kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarênh nhym me kute mar ne kute kõt kum kator kadjy. Amrêbê ne Metĩndjw̄ynh memã Bēnjadjw̄yrbê kumkati jarê, kute memã anormã. Ne kam memã Bēnjadjw̄yrbê kumkati jarên arên arên ar̄ym memã ano. Metĩndjw̄ynh ta ne memã Jeju jano,

nhym kute memã amijarêno ãm nhym me kute kum katormã, me kute kubê Bênjadjwýrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memã,

–Nãm we me Bênjadjwýrbê kumkati dja kubê Dawi tãmdjwý'ô, ane. Metíndjwýnh kute me bamã anorja dja kubê Dawi tãmdjwý. Mýkam ne me kum Dawi tãmdjwý ane? Be, djãm Kritubê ne Dawi tãmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bênjadjwýrdjwý, ane. Dawi ta ne o ô Bênjadjwýr ne me ngrer'ã pi'ók no'ôkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhô Bênjadjwýrmã ne Bênjadjwýr djwýnh kabên ne kum, ‘Amrê idjubôk'ãnh nhý, Abênjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhý.

43 Ikutêp nhý ba 'ýr amrê awýr akurê djwýnhno mô ga kwýo apardjan kwý nhímex', ane. Nãm ã Metíndjwýnh inhô Bênjadjwýrmã arêno ane”, ane.

44 Bir be, ga Dawi kute kum “Abênjadjwýr rax” anhýrja pumü. Mýkam ne me Dawi tãmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bênjadjwýr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarêno anen o me unê nhym me kute ajte kukjêr kêtumrêx.

45 Nhym me itepato Jeju kabên maro kumex. Nhym kam Jeju me ipôkri kôt ba djwýnhmã,

46 –Gora ar aminêje me omü, ane. Aminêje Môjdjê kukràdja mar djwýnhwã pumü, ane. Me wã ne me kute amibên kadjy kute kubêkã jabjêti jangjênh ne 'ã ba prãmkumrêx. Nhym me ajte me krãpti nhipôkri kute me mexo ãmran kute memã rûnh jarênh ne kute memã, “Bênjadjwýr, djãm ga, djãm ga”, anhýr jabit ne me kum kînh. Ne mebê idjaer bikprônh djãkam kute abeno krî djãkam kute amijo rûnh ne kute mebê me rûnh krî djã pytãr prãmkumrêx. Ne kam ajte me krãpti kute abeno bikprônh ne àkuro krî katã kute mebê me rûnh krî djã pytãr prãmkumrêx, ne kute mýjja rûnh, mýjja mexbit kur prãmkumrêx.

47 Nãm ã me amijo rûnhno bao anen kam ate ajte me 'uwti krão apan mebê mýjja kunõ akî ne kam ajte ajkwaobit Metíndjwýnhmã kabên rûnh ne, ne kum kabên jabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên ne. Bep kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metíndjwýnh me kurãm memã pãnh rax jarênh prîne me kurãm meo ajkê. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumü”, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã me kute amijo mex, amijo rûnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karõo ane.

21

*Me'ô 'uwti kute ô pi'ók kapri nhõ.
Mak 12.41*

¹ Metíndjwýnh nhô kikretikam ýr rã'ãkam ne ã arkum anhýro nhý, arkum 'ã ujarêno nhýn 'ã ujarênh pan kam ibôn nhýn kãjmã krãn arým ari ar me omü. Nhym me ô nèkrêx krãpti, ô pi'ók kapri krãptija Metíndjwýnhmã me kute pi'ók kapri nhõr djãkam kum pi'ók kapri rênho kumex, aben nhitepã kum kam rênho kumex.

² Nhym kam me'ô nija, me'ô ni 'uwti kubê mjên tyk nhym ô mýjja kêtja ngônphnreho pi'ók kapri byn o tên kam kum kumê. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amê kubyn o tên kam kumê.

³ Nhym Jeju arek omünho nhýn kam arkum,

–Ba ar amã arê, me'ô 'uwti ja ne ô mýjja kêt, ne tu me kurãm ô pi'ók kapri raxo tên Metíndjwýnhmã kungã. Me kunî kurãm pi'ók kapri raxo tên kum kungã.

⁴ Me ja ne me ò pi'òk kaprī kumex ne kam 'ā kàtàm ne kumex. Ne kam 'ā kàtàmja Metīndjwýnhmā kungā. Nym bep me'ò nija ne ò pi'òk kaprī kêtê, pi'òk kaprī ngrire ne tu kum kunī ngā. O kute amikadjy mýjja byr ne krên ne tīn kadjy Metīndjwýnhmā kunī ngā. Kum 'ò nōr kêtê. Kam ne ba ar amā, “Nām me kurām pi'òk kaprī rax ne kum kungā. Mrāmri ne ba ar amā arê”, ane.

Akubyn bōx djā kukām mýjja apōx tē.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nym ar kwý abenmā Metīndjwýnh nhō kikretija jarēnho mō. Ne abenmā, —Kēn ja ne mexkumrēx. Nym me o kikre nym kīnhkumrēx. Ja ne kikre jao kīnh ne. Ē, nym me kwý kute Metīndjwýnh nhō kikretio kīnh kadjy kute apýnh mýjja aben kadjy òrkam kute o kikre ja kīnhkumrēxja pumū, ane.

⁶ Nym kam arkum,

—Bir be, ar omū. Ar aje omūnhwā gēdja ò akati, o bikēnh djā nhō akati 'yr bōx nym me kurē djwýnh prīne kikreti ngrā. Dja me kēn aben nhiby ikwā kunī nhikō rē. Nym kam kēn'ò aben nhiby nōr kêtumrēx, ane.

⁷ Nym ar kum,

—Bēnjadjwýr, nhýnh amex 'òkam dja me kurē djwýnh o ane? Mýj gēdja kukām apōx bar omūn kam kôt ò akatimā ikaton ò akati ma? ane.

⁸ Nym kam arkum,

—Ar amijā ano týx, gē me'ò ar amā 'èx ne ar anoo biknor ne Metīndjwýnhbē ar ajo akēx kêt. Be, me krāptī dja ī aben totokmā me'yr bōx ne arým amijo 'èx. Amijo 'èx ne arým amijā imē. Amijā imēn arým memā, “Me anhō Bēnjadjwýrbē kumkati kadjy ne Metīndjwýnh ijano ba tēn bōx. Ba ibē Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arým akubyn bōx djā nhō akati kato, ane. Kwārīk wānh gar me wā kabēn mar ne mā mekôt abikamēnh ne ar mekôt aba kêt. Dja gar tu ate akrā.

⁹ Gēdja me abeno kurē djwýnh ne abenwýr prôt ne aben nhimexo ba gar omūn kôt ama. Nym ajte me kwý ta ò pykakam ò bēnjadjwýro kurē djwýnh ne ta ajte jām abeno kukan aben paro ba. Dja gar mýjja ja man atīn prām kêt ne amā uma kêt. Ja kumrēx gēdja me ā o anhýro tē. Kraxje kute inomā mēnh kêt, kute 'yr o tēm rā'ā, ane.

¹⁰ Nām ā Jeju arkum 'ā karōo anen kam ajte arkum,

—Nā, apýnh me ba djāri gēdja me abenwýr prôt ne aben nhimexo ba. Nym apýnh pyka abenā rōrōk djāri dja me abeno kurē djwýnh ne aben nhimexo ba.

¹¹ Apýnh pyka djāri gēdja kam pyka terte:t ne, tertet rax ne. Nym prāmdjwý me kwý nhimex. Nym apýnh me kanē djāri me kwý nhimex ne. Nym mýjja rūnh, mýjja pymadjwý kājka kurūm apō:x ne kumex.

¹² Nym bep mýjja ja apōx kētri gēdja me ar ajo rōrōk ne prīne ar ajo ajkē. Ne me bikprōnh djā'yr ar apa 'amýn ar ajo mōn me bēnjadjwýrmā ar ajo 'èx ne ar ajaxweo ar apytān mebē ijē djākam ar arē. Ar amā ijabē ne amā ikīnhkôt gēdja me me bēnjadjwýr'yr ar apa 'amýn ar ajo mrā. Me bēnjadjwýr krymē me bēnjadjwýr rūnh'yr ar ajo mrā.

¹³ Kam, kamā gēdja gar memā ikukrādja ny'ā ajarē gē me kuma.

¹⁴ Kam gēdja gar adjumar punu kêt ne amim, “Mýj ikabēn gēdja me amiwýr ijo tē ba arē”? anhýr kêt. Ne, “Mā dja ba gēt memā amijā idjāprārmā ikabēn ja on”? anhýr kêt. Kwārīk wānh gar ā amim anhýr kêt, anhýr djwýnhnrām ā amim anhýr kêt.

15 Bep kati, ba gêdja ba ar ajamakmā ikabēn wadjā. Ba gêdja ba ar amā ikabēn jarē gar kam ikabēn ja tām memā arē nhym kam ar akurē djwýnh te ar amā ām týx ne kute kabēn'ō mar ne kute bēno ar ajapanhmān tu anhihrē.

16 E kum ā, ar abāmmē, ar anā, ar akamy, ar anhōbikwaja tām gêdja me ar akurē djwýnh'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrā nhym me ar akwý pa.

17 Ikôt ar abikamēnhkam dja me kunī kum ar akurē ne.

18 Nhym bep Metīndjwýnh ta gêdja prīne ar ajo djuw mex ne ar apumūnh 'āno dja. Djām kum ar apumūnh kangamā got? Kati, gêdjām prīne ar apumūnh 'āno dja.

19 Gora ar memā adjām týx. Dja gar adjām týx ne 'āno djan arým tu atūnkumrēx.

20 Gêdja krākamngōnh Djeruxarēmā ipōk mō ne 'ā aben krākā proo mō gar kam omūn arým kôt ama. Mrāmri ne arým ō akati tēpo tē, Djeruxarēo bikēnh djā nhō akati tēpo tē, me kute me amōr djā ngrānh ne kute prīne kapōnhmā ne arým tēpo mō.

21 Kam gêdja Djeruxarē bu'ā pyka ja nhidjibē Djudējakam me ja amijā maje krānh'ýr prōt ne. Nhym bep krībē me ja gêdja me amikrā kêt mex ne amijā maje kurūm kato. Nhym purkam me jamē, bākam me jamē gêdja me ajte akubyn ūrkwāmā mōr kêt. Dja me tu ām kamā ajmā, apýnh krānh'ýr ba. Akubyn krīmā mōr ne bōx ne ajte akubyn prōt kêt. Tu ām kamā amū prōt ne.

22 Be, akati kaprī ne ja. Akati kīnh kêt:kumrēx ne ja. Mrāmri gêdja Metīndjwýnh me axwekam ngryk ne me axwe pānh prī:ne meo ajkē. Anhýr djwýnhhrām ne Metīndjwýnh pi'ók no'ókka ja kunī'ā ajarē. Dja ō akati 'ýr bōx, anhýr djwýnhhrām Metīndjwýnh kute pi'ók no'ókka arēnh jakôt dja 'ýr bōx ne kam kôt ā o anhýro tē.

23-24 Be, akati ja dja kaprī ra:x ne. Watīre me nire tujarō, watīre me nire kute kra karāre jamýnhja. Mā gêdja me ja krākamngōnh pymaje prōtja on? Metīndjwýnh gêdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prīne kam meo ajkē, me axwekam. Metīndjwýnh ta gêdja pyka ja'ýr me kurē djwýnh jano nhym me me'ýr bōx ne Djeruxarēmā ipōk ne kam prīne me imexo mō. Kāxdjwa kajgoo me kwý nhimex ne kam amipardja'ā me kwý pa 'amýn kam apýnh me bajtem nhō pykakôt me kungrā. Krākamngōnhre bajtem ja gêdja prīne Djeruxarēo ajkē, prīne o ajkēn kungrān jām o mrān kurēn kam arým mýrbē kam ajkarē. Kam bikarēr rā'ā: nhym arým me kute meo bikēnh djā nhō akati apēx. Arým me bajtem nhō akatija apēx nhym arým me mā mō.

25 Nhym kākkwakam mýjja pumūnh kêt kwý rax dja apōx. Mytmē mytyrwýmē kanhētirekam gêdja mýjja apōx ne kumex. Nhym pykabédjwý ngō rax dja tām ne aben pumjuw ne mūja bē abenā ajkaprī ne kam rārā:ko nō. Dja me apýnh ō pyka djāri omūn kam abenmā,

–Mýj got ja? Mýkam? anen kam umar punure. Te kute mýjja'ō marmān mýjja'ō mar kêt:kumrēx ne kam axwe umarre.

26 Ne kam terteto kumex. Mýjja puma kator ne kute prīne pykao bikamýr ne kute prīne meo bikēnh pymaje ne me terteto kumex. Nām me amijā ja kamnhix ne kam tīn prā:m ne. Te tīn prāme ne kam terteto kumex. Djām mýjja puma ngri: ne apōxmā got me umaje tertet kêt ne. Kākkwakam apýnh mýjja tý:x dja amingrēk ne.

²⁷ Kam gêdja ba me 'ÿr bôx nhym kam me kunî ipumû. Ije amijo inhî dja ba imextire ne itÿxkumrêx ne ipyma:kumrêx ne. Kam dja ba kâjkwakam kakrâ kôt bôx nhym me kunî: arÿm ibôxkôt ipumû.

²⁸ Kukâm ne mÿjja apôxja. Bir be, gêdja mÿjja ja arÿm apôxmo krax ga kam ar amikam atÿx. Amikam atÿx ne akînh ne. Arÿm ije ar apytarmâ me awÿr ibôx 'ÿr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemâ mÿjja 'ô'â ujarênh jakreo tên arkum,

—Gop ar pidjôbê pigêremê ràmtâxtemê pî kunî ma.

³⁰ Amex kutâ gêdja 'ô ingrâ gar kam arÿm amexmâ kamnhîx nhym kam arÿm amex ne.

³¹ Bir be, gêdja ba ije ar amâ mÿjja jarênhja â apôx môr ane gar kam arÿm ijabej rît ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx ne me kadjy ibênjadjwÿr rax ne ipymao ije me utâr ne ar meo ibamâ arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôx tē. Amex kutâ gêdja pi'ô ingrâ, nhym bep ibôx kutâ gêdja mÿjja pymatija apôx mō.

³² Nâ, mrâmri ne ba ar amâ kôt arê. Ar anhô krôkam me kamingrâny ja gêdja me tyk par kêtî mÿjja ja kunî apôx. Mrâmri ne ba ar amâ arê.

³³ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kâjkwâ î apêx nhym bep ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtumrêx. Mrâmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunî apôx nhym me omû.

³⁴ Gora ar ikam amakbê amijâ ano tÿx ne amijâno dja. Gar mrâmri akukràdjâ mexbito atēm rā'â. Kwârîk wânh gar kadjwati kangôkôtbit* ar aban o akôm nhym kute bôm ar ano rênh ne prîne kute ar ano kamrêkwâ wâm nō. Ne kôt arîk ar abawâ gêdja wâm nō. Kwârîk wânh gar pyka jabêbit adjumar punukôtbit ajamak bën ne o aba kêt. Dja gar â ar anhÿr aba ba kam ar ajaêrbê bôx gar kam ajmâ imâ amijarênh on?

³⁵ Kute mrâmri ne me mrymâ krîn kute aêrbê parja pyrâk. Be, dja ba â anen ar ajaêrbê bôx, pyka kunîkôt dja ba â ar ajaêrbê ibôxo ane, ar akunî jaêrbê ibôxo ane.

³⁶ Kukâm dja î mÿjja kunî apôx tē. Kadjy ne ba ar amâ, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijâno dja. Mâ amijâno djan arek Metîndjwÿnhmâ amijo adjâ'wÿr rā'â gê ar ajo tÿx. Gar atÿx ne mÿjja punu apôxkam ijâno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibôxkam amikam apijâm kêt ne ikabem aku'ê. Ba ije amijo inhî ne me awÿr ibôxja ikabem amikam apijâm kêt ne aku'ê.” Nâm â Jeju arkum bôx djâ nhô akatimê kukâm mÿjja apôx djâ nhô akatimê arkum arênhho ane.

³⁷⁻³⁸ Ne kam akati kunîkôt memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ'â ujarênh tē. Metîndjwÿnh nhô kikretikam memâ 'â ujarênh tē. Nhym amykry nhym kam krânhbê Oriwêre'ÿr tên kam ikwâ. Nhym akati nhym ajte akubyn Metîndjwÿnh nhô kikreti'ÿr tên kam ajte memâ 'â ujarênhho dja. Nhym me kryrâm 'ÿr ban bôx ne ujarênh ma nhym amykry nhym me mâ ba. Nâm â akati kunîkôt â o anhÿro tē.

22

*Me kute Jeju bîn kadjy o aben maro ÿr.
Mat 26.14; Mak 14.10*

* **21:34** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

¹ Arým ne Metúndjwýnh nhõ akati, amrêbê Metúndjwýnh me irõbê mrãnh nhyh me mã kõt kute mar nhõ akati arým o rãm ne ja o mõ. Kam ne me djwýponhreibit ku.

² Nhyh kam me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ ne me abenmã Jeju'ã karõo mõ. Mete bĩnmã ne me abenmã 'ã karõo mõ. Ne kam me kum me kãtãmja pyma ne. Me kãtãm ja ne me kunĩ kum Jeju Kĩnhĩ. Nhyh bep me ja, me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ ne me kum kurê ne kam kute bĩnmã abenmã 'ã karõo mõn kam kum me kãtãmja pyma ne.

³ Nhyh kam Xatanaj Djudamã wadjã. Jeju kõt ba djwýnhbê 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadjĩ. Kumã ne Xatanaj wadjã.

⁴ Arým Djudamã wadjã nhyh kam arým mã me'yr tẽ. Me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Metúndjwýnh nhõ kikretikam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ me'yr tẽ. Me'yr tẽn bõx nhyh me abenmã 'ã àpnẽnho nhỹ. Nhyh kam me kum,

—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĩn amã kurê kêt, ane.

⁵ Nhyh kam arým me kĩnhkumrêx. Kĩnhkumrêx ne kam kum,

—Mexkumrêx. Gêdja bar kam pãnh amã pi'ók kaprĩre ngã, ane.

⁶ Nhyh kam “Ã” ane. Nhyh kam me arým kum pi'ók kaprĩre ngã nhyh kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arým Jeju'ã amim karõo tẽ. Me 'ã bikprõnh kेत्रĩ, me no prãri ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bĩn kेत्रĩ kõt ba djwýnhmẽ ro'ã õ kwý krẽn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhyh kam mebê idjaer kukràdjãkõt mete djwýponhbit kur nhõ akati arým kato. Kam ne me apýnh úrkwãkam Metúndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti pan kubõn kuku. Amrêbê Metúndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati me kute kõt mar kadjy ne me ã o ane.

⁸ Kam ne Jeju kõt ba djwýnh jano. Nãm Pedrumẽ Djuão ar anon arkum,

—Ar tẽn ar ikutêp mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyrewã bĩn aga. Bar wãm bõx gwaj kukrê. Gwaj baje Metúndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽ, ane.

⁹ Nhyh ar kum,

—Nhỹnh gêdja bar ar akutêp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhyh kam arkum,

—Ë, ba ar amã arê. Gêdja gar tẽn krĩ'yr bõx nhyh me'õ my ngõo tẽn ar akajpa. Ga kam ar kõt tẽ nhyh úrkwãmã wadjã. Gar kõt wadjãn kam õ kikre djwýnhjamã kum, “Bẽnjadjwýr ne amã, ‘Nhỹnh kumoka'ê ja ne me bõx ny kadjy, dja ba ikõt ba djwýnhmẽ ro'ã bõx ne kam inhõ kwý krê? Ar ije Metúndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê?’ ane.”

¹² Dja gar ã kum ane nhyh kam ar amã kumoka'ê rax jakre, kýjrũm imõkkam kumoka'ê raxwã jakre, kapõnh pro, arým o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adjĩ, ane.

¹³ Nhyh kam ar tẽn kam kajpa. Kute arkum arẽnũh kõtõ. Kute arkum arẽnũh kõt ne ar tẽn me'õja pumũn kam kõt tẽn úrkwãmã wadjãn kam ar kutêp mry ga.

¹⁴ Nhyh Jeju kute kõt ba djwýnhõ mõrja'ã arým apajrũm myt tẽ. Nhyh ar bõx ne kam ro'ã õ kwý krẽnãmã arým nhỹ.

¹⁵ Nhỹ nhyh Jeju arkum, kõt ba djwýnhbê 12mã,

—Ba ne ba imā gwaj baro'ã banhõ kwỳ krên prãmkuvrẽx. Itokry kêtiri gwaj baro'ã baje Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krên prãmã.

¹⁶ Ë, ba ar amã arẽ. Ja dja ba krên o ino re. Ne kam ajte krên kêt 'iry:n kam Metĩndjwỳnh me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute me utãr ne kute ar meo bakambit gẽdja ba ajte inhõ kwỳ krên djã djwỳnhja krẽ, ane.

¹⁷ Ne ngõnhkrãkam uba kangõjadjwỳ byn 'ã Metĩndjwỳnhmã õdjãnh jarẽn kam arkum,

—Mĩ, ar jao ikõ, aben nhitepã o akõmo mõ.

¹⁸ Ba ar amã arẽ, gar ama. Ije pidjõ kangõo ikõmo krã'yr ne ja. Metĩndjwỳnh kute amim õ me ja kunĩ pytãr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjõ kangõ nyo ikõ.

¹⁹ Ne kam ajte djwỳ ja byn 'ã Metĩndjwỳnhmã õdjãnh jarẽn kam kokijn apỳnh arkum kungãn arkum,

—Ë, inhĩ ne ja. Inhĩ'ã ne ba djwỳ jakren ar amã kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pĩte'y'ã inhõn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ ja'ã djwỳ jakren krẽ. Dja gar krên ã imaro anen imar rã'ã ne, ane.

²⁰ Nhyr ar õ kwỳ krên pa nhyr kam ajte uba kangõ byn kam arkum,

—Ikamrõ'ã ne ba pidjõbê uba kangõ jakre. Dja me ibĩ nhyr kam ityk jakõt dja ikamrõ ã me akadjy prõt ne bixabjẽr ane. Ikamrõ jakõt gẽdja Metĩndjwỳnh me amã kukràdjã ny, kabẽn ny jarẽn mãmджи.

²¹⁻²² Ë, ikuri ỳr ne õ kwỳ krẽno ỳr ja gẽdja ikurẽ djwỳnhmã ikanga. Mrãmri dja me ibĩ. Amrẽbê ne Metĩndjwỳnh me kute ibĩn kadjy amim ijã karõ. Kute amim ijã karõjakõt gẽdja me ibĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibõxja gẽdja me ibĩ. Watĩre kute ikurẽ djwỳnhmã ikanga djwỳnhwã. Ta gẽdja tokry ra:x ne, ane.

²³ Nãm ã Jeju arkum ane nhyr kam kõt ba djwỳnhja abenmã,

—Ije, mỳj gwaj bajõ dja gwaj kurẽ djwỳnhmã kanga? ane.

²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwỳnhdjwỳ abenbê bẽnjadjwỳr pytãro kumex. Ne abenmã,

—Ba gẽdja ba gop ibẽnjadjwỳr raxo ar ajakre, anhỹro kumex.

²⁵ Nhyr kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bẽnjadjwỳr rũnh kabẽno meo atom ne ar meo ba. Nãm we memã, “Idjukaprĩkõt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibẽnjadjwỳr rax”, ane. Nãm we ã me bajtemkam me bẽnjadjwỳr we ã ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ã anhỹr kêtkuvrẽx ne. Dja gar ajõ abenkam arax jabej, djã gãm aje me kutapure pyrãk ne me katẽn tẽ. Ne ar ajõ amikam aben kadjy abẽnjadjwỳr jabej gẽdja ga tu ar memã adjãpẽn aba.

²⁷ Nhyr ne bẽnjadjwỳr raxo kute aben jakrenh? Djãm kum ỳr nhyr kute 'ỳr õmrõo tẽmja? Nãr kon djãm kum ãpẽn ne kute kum õmrõ ne o tẽmja? Kum ỳrja. Bep kati, ba ne ba te ibẽnjadjwỳr raxo me bẽnjadjwỳr kunĩ jakren tu amijo ikãtãm ne ar ar amã idjãpẽn iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

²⁸ Ë, ar ga ne gar amexkuvrẽx. Nãm me te kum ikurẽn ijo ajkẽ gar mã ijã angrã tỳx ne.

²⁹⁻³⁰ Kam gẽdja ba akati 'õkam arỳm ar ajã bẽnjadjwỳr rẽ. Ibãm ne ijã bẽnjadjwỳr mẽ ba kam badjwỳ amidjõ'ã ar ajã bẽnjadjwỳr rẽ. Kam dja gar inhõ pyka djwỳnhkam ar akadjy ibẽnjadjwỳr ne ije ar ajo ibakam ikõt anhõ kwỳ krên kõt ikõ. Kam dja gar me bẽnjadjwỳr rũnh krĩ djãkam memã akrĩn ar

meo aba, apÿnh me kute mekbê idjaermã idji jarēnh djàri kubê 12jamã akrīn ar meo aba, ane.

³¹ Ÿ, Ximão, Ximão, ota arÿm Xatanaj ar ajã Ibãm ma, kute ar akabimã, mrãmri ar amã ikīnh ne ijã angrã tÿx ne ar ikôt aba jabej. Kute mrãmri ne me kute bày 'ykaç katēk ne kute djwÿ kapīn djãkam krīn kute kapīn ja pyrãk. Dja ã Xatanaj kute ar akabimã ã ar ajo ane.

³² Ê, Ximão, ba ne ba arÿm Ibãmmã ajo a'uw. Ijã angrã tÿx ne mã ikôt abikamēnh ne ar ikôt aba kadjy. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwÿr amijo akēxkam gora akamydjwÿo tÿx, ane.

³³ Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, Bēnjadjwÿr, ba dja ba apymaje iprôt kêtumrēx ne. Gêdja me kute abê ijê jabej akôt ibê ijê. Ne kute abīn o mōr jabej akôt ibī, ane.

³⁴ Nhyam kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arē, Pedru. Akamãt ja tãmkam ôkrēnē'ãnh kãr kētri dja ga amijã maje memã ajēxo dja. Memã aminēje ajēxo adjãmo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arÿm amã arē, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije ôbē ar ajanor gar anhykam amōr ne aje anhō katōk'y djã, aparkã 'ō byr ne o amōr kêt ne ajēnh 'ō aje tur ne o amōr kêtja, djori kam ar anhō mÿjja kêt? Ne kam ar anhō kwÿ krēn djã kêt? ane.

Nhyam ar kum,

—Kati, kam ar inhō mÿjja, kam ar inhō kwÿ krēn djã. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhyam kam arkum,

—Nhyam bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhō katōk'y djãwã jamã ne ajēnhdjwÿ'ō tun o mō. Ne anhō kãxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy amin-hinōkãtiwã ngãn pãnh pi'ók kaprī byn amim o 'ō byn ar o mrã.

³⁷ Ba ar amã arē. Arÿm ne me kute ibīnmã arÿm ijo rã:m ne jao tē. Amrēbē me kute Metīndjwÿnh kabēnkam ijã pi'ók no'ók kam kute, “Nãm me o axwen me axwemē ro'ã kubī”, anhyr ja arÿm kator 'ÿr. Amrēbē me kute ijã pi'ók no'ók ja gēdja mrãmri on kato nhyam me omũ, ane.

³⁸ Nhyam ar kam kum,

—Bēnjadjwÿr, omũ, ota ar inhō kãxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhyam kam arkum,

—Å, aj, anũ, ane.

Pidjôkôkam Bãmmã amijarēho ÿr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbē Oriwēre'ÿr kôt ba djwÿnhomō. Kute 'ÿr aro mōr tũmja 'ÿr ne ajte aro mō.

⁴⁰ 'ÿr aro mōn aro bōx ne kam arkum,

—Ar Metīndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnē, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tēn ÿro rãm ne nīj. Nãm kôt ba djwÿnhmã iren tēn ÿro rãm ne nīj ne kōnkrão nhÿ. Ne kam arek Bãmmã kabēno nhÿ.

⁴² Ne kum,

—Djũnwã, aje ibê ikaprīja kadjãr jabej on ibê kaba. Aje ibê ikaprī kadjãr nhyam me kute ibīn kêtã ne ba amã amijarē. Nãr kon, dja ga mrãmri ibê

kadjär kêt jabej ba tu mrämri itokryio itëm rä'ä. Djäm ba ne ba amimar kôt ar amijo iba? Kati, akabënkôt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhyim kam kâjkwa kurüm kadjy mränh djwýnh 'ýr ruw ne kam o tÿx ne.

⁴⁴ Nhyim kam akubyn Bämmä amijarënhö nhÿ. Kaprî ra:xkam ajte akubyn prîne kum amikôt amijarënhö nhÿ. Kaprî raxkam ne ô djâkam tokry. Tokry raxkam ne arÿm 'ä ngô pepeko dja. Djäm 'ä ngô? Kati, kamrô ne prôto dja, pykakam totoko dja.

⁴⁵ Ne Bämmä amijarënhö nhÿn kam kum amijarënh pan kâjmä djan kam akubyn kôt ba djwýnh'ýr tÿ. Nhyim kôt ba djwýnh arek ôto kumex. Kaprî raxkam arek ôto kumex.

⁴⁶ Nhyim kam arkum,

—Mÿkam ne gar arek anhôto akumex? On ar kâjmä djan Metîndjwýnhmä amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ä ar amä apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabëno äm rä'ä nhyim arÿm me kute pa 'amÿnh ne o mörmä arÿm 'ýr bôx. Me kräptî ne me arÿm 'ýr bôx. Djuda, Jeju kôt ba djwýnhbê 12ja'ô ne 'ýr meo mö. Ne kam kute o tÿm ne kute ine kaörmä 'ýr tÿ.

⁴⁸ Nhyim kam kum,

—Djuda, djäm aje inhine kaöro atëm pro aje memä ijo atÿmmä ne ga iwÿr tÿ? Nã gãm ajêx ne ije amijo inhî ne me awÿr ibôxja ijo anhôbikwan inhine kaö, ane.

⁴⁹ Nhyim kam Jeju nhö äpënh bu'ä ku'êja arÿm kuma, tu amikam kuman kum,

—Bënjadjwÿr, djäm ar ije kâxdjwa kajgoo me ja parmä? ane.

⁵⁰ Nhyim ate ar'ô me'ôjamä akabê, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhö bënjadjwÿr rax nhö äpënh ja'ömä akabën toxy anen arÿm amak nhikjê ta, amak djubök ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhyim wänh amak tÿm.

⁵¹ Nhyim kam Jeju,

—Aje, anü, arek ar dja, ane. Ne kam amak djäm djä kupê nhyim arÿm ajte amak mex ne.

⁵² Nhyim kam me kute pa 'amÿnhmä 'ýr mörjamä, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhö bënjadjwÿrmê Metîndjwýnh nhö kikretikam krâkamngónhmê mebêngëttemä,

—Ije djäm idjäkînhî ne ga me aje ibînmä iwÿr anhô kômê anhô kâxdjwa kajgomê o mö? ane.

⁵³ Myt kunîkôt ne ba me akam ar Metîndjwýnh nhö kikretikam iba ga me kam kam ijo atÿm kêt ne. Nã, mrämri me anhô akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamät kô tyk pyrâk. Nãm prîne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amÿnhmä iwÿr mö, ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nãm ä memä ane nhyim kam me pa 'amÿn kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhö bënjadjwÿr rax nhö kikre'ýr o mö. 'Ýr o mö nhyim kam Pedru mekôt tÿ, nÿjar memä kre rax ne tÿ.

⁵⁵ Nhyim me arÿm Jejuo mön o bôx, me kute pa 'amÿnhja ne me arÿm o mön o bôx ne kam kikre nhipökri kênh ngrire jakam amim kuton kam 'ä änhünho kumex. Nhyim kam Pedru mekôt tÿn 'ýr wadjän kam me ikô'ä nhÿ.

56 Nhyṃ bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnh kurererja kuwy pôkmã omũ ne kam 'ÿr tĕn kam no tyn djan kam memã,

—Tãwãdjwÿ ne arkõt ba, ane.

57 Nhyṃ kam Pedru aminĕje 'ĕx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tãwã pumũnh kĕt, ane.

58 Nhyṃ adjynkĕt ne me'õ mydjwÿ 'ÿr bõx ne omũn kam kum,

—Gadjwÿ ne ga abĕ õ àpĕnh'õ, ane.

Nhyṃ kam kum,

—Kati, arkati. Ibĕ õ àpĕnh kĕtĕ, ane.

59 Nhyṃ 'ãtũm nhyṃ ajte me'õ myjadwÿ 'ÿr bõx ne 'ã no tÿx mex ne 'ãno djan memã arĕn memã,

—Mrãmri ne tãwãdjwÿ arkõt ba. Kubĕ pykabĕ Garrĕja kra'õ, ane.

60 Nhyṃ kam kum,

—Kati, ije akabĕnwã mar kĕt. Ije akabĕnwã mar prãm kĕtkumrĕx, ane. Ne kam kabĕno ÿr rã'ã nhyṃ 'ã òkrĕnĕ'ãnh kã.

61 Nhyṃ kam Bĕnjadjwÿr 'ÿr akĕx ne omũ. Nãm ar aktã aben pumũ. Nhyṃ kam arÿm Pedru Bĕnjadjwÿr kabĕn ma. Kute anhÿr djwÿnhràṃ kum kabĕn jarĕnh ja ne arÿm kuma. Kute kum,

—Akamãt ja tãmkam òkrĕnĕ'ãnh kãr kĕtri dja ga aminĕje ajĕxo amãnhkrut ne ikĕjĕ kĕt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kĕt”, anhÿr ja ne arÿm kuma.

62 Ne kam katon mu:w. Kaprĭ raxkam ne mÿr rax ne.

Krãkamngõnh kute Jeju'ã bĕno bikĕnho ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

63 Nhyṃ me kute Jeju pumũnho ku'ĕja kam bĕno ajkĕn tak ne.

64 Nãm me no'ã pron kam apÿnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'õ kute akurwanhjakõt omũ. Goja tu aman me imã arĕ, ane.

65 Nãm me prĭ:ne o ajkĕ. Nãm me aprÿ:o kumex.

Me rũnh kute Jeju axwe jabej kukjĕ.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

66 Nhyṃ arÿm akati nhyṃ kam mebĕ idjaer bĕngĕtmĕ me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿrmĕ me kute Mõjdjĕ kukràdjã mar djwÿnhmĕ, me ta ne me aben pydjini amiwÿr Jeju 'uw. Nhyṃ kam me me'ÿr Jejuo mõn o bõx ne me kabem kudja.

67 Me kabem kudja nhyṃ me kum,

—Goja on me imã amijarĕ. Djãm abĕ me babĕ idjaer nhõ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati, nĕn? Goja on me imã amijarĕ, ane.

Nhyṃ kam memã,

—Got ba ren me amã amijarĕ ga ren me amim imar kĕtkumrĕx ne.

68 Ba ren badjwÿ me akukij ga ren me imã arĕnh kĕt ne.

69 Nhyṃ bep jakam gĕdja ba on Metĩndjwÿnh pymati djubõk'ãnh nhÿ. Ba ije amijo inhĭ ne ibĕnjadjwÿr raxkam gĕdja ba ubõk'ãnh nhÿ, ane.

70 Nhyṃ kam me kunĭ kukij ne kum,

—Djãm abĕ Metĩndjwÿnh kra? ane.

Nhyṃ kam memã,

—Ãã, kõt ne ga me aje arĕnhwã, ane.

71 Nhyṃ kam me abenmã,

—Bir be, arÿm ta kute amijo Metĩndjwÿnhja ma. Mÿj kadjy dja gu me ajte me'õdjwÿ kukij? Kati, ta ne arÿm amijarĕ gu me arÿm kuma, ane.

23

Piratu kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

1 Nhyam kam me rûnhja eku:n kâjmã djan mûjar Piratu'ÿr o môn o bôx.

2 O bôx ne kam Piratumã Jeju kãmex jarên kum,

—Ë, tãmja ne axwere. Tãwã ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tÿm ne awÿr o mô. Nãm we me imã, “Kwãrik wãnh ga me bënjadjwÿr raxbê Xedja me kunimã ÿr djwÿnhmã pi'ôk kaprî nhôr kêt”, ane. Ibê me anhô Bënjadjwÿrbê kumkatikam gédja ba ipymao ar me apytàn me ajo iba, ane. Nãm we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãm ã me Jejuo 'êxo ane.

3 Nhyam kam Piratu Jejumã,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax? ane.

Nhyam kam kum,

—Ãã, kôt ne ga aje arênhwã, ane.

4 Nhyam kam Piratu me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê me krãptimã,

—Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêtumrêx, ane.

5 Nhyam kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

—Kati, nãm prîne aben kadjy memã 'êx mō. Nãm Garrêja kurûm tën Djudêjakam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krî 'ôkam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amû krî 'ôkam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amû 'ôkam bôx ne aben kadjy memã 'êx ne ajte amû 'ôkam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakim arÿm bôx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

6 Nhyam Piratu me kabên ja man kam abej me kukij ne memã,

—Djãm Garrêjakam me kra'ô? ane.

7 Nhyam me kum “Ãã” ane. Garrêjakam me ja nhô bënjadjwÿr nhidjibê ne Erodji. Ajbir Djeruxarêkam bôx. Kam ne Piratu Erodji'ÿr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nhyam me arÿm 'ÿr o bôx.

8 Nhyam Erodji Jeju pumûn kam kînhkumrêx ne. Amrêbê ne Jeju'ã ujarênh man kam te kute târi omûnh prãme. Nhyam kam me arÿm 'ÿr Jejuo môn o bôx nhyam kam kînhkumrêx ne. Kute kum mÿjja pumûnh kêt'o nhîpêx nhyam kute omûnhmã ne bit 'ã kamnhîx ne.

9 Ne kam te Jeju kukjêr krãptî ne. Nhyam mrãmri bën kêt mex ne dja.

10 Nhyam bep me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me Jeju kuri ku'ên kam mã kum arê. Kum kâtãm jarênh ku'ê. Djã nãm me akrãnmã kum arê? Kati, nãm me tu Erodjimã Jeju jarênh bê: ne.

11 Nhyam kam Erodji ô krãkamngônhremê ro'ã Jeju japrÿ ne 'ã keket ne kam kum me bënjadjwÿr kã jadjàn kam akubyn ajte Piratu'ÿr ano nhyam me ajte akubyn 'ÿr o môn o bôx.

12 Nhyam Erodjimê Piratu ar myt tãmkam abeno ôbikwa. Jejukôt ne ar abeno ôbikwa. Amrêbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arÿm Jejukôt abeno ôbikwa. Piratu kute Erodji'ÿr Jeju janorkam ne ar arÿm abeno ôbikwa.

Piratu kute Jeju bîn kadjy memã kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³ Nhyim me akubyn Piratu 'ÿr Jejuo mōn o bōx. O bōx nhyim kam Piratu me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me kute meo ba djwýnhmē me kâtammē meo akprōn kam memā,

¹⁴ —Ē, tām ne ga me iwýr o mōn o bōx ne kam imā, “Tāmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipōkri kukij, nhyim ajmā kute kētkumrēx. Mexkumrēx. Nā gām me ajēx ne arīk kāmex jarē.

¹⁵ Nhyim Erodjidjwý te ikudjwa kukij nhyim mexkumrēx. Ga kute ajte akubyn me bawýr anorja pumū. Be, mýj kadjy dja ba kubī? Ije bīn prām kētē.

¹⁶ Kam dja ba tu kaprēprēk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ Nhyim kam me kunī axikōt kum 'ā àpnēho kumex. Ne kum,

—Katī, on o tēn abīn me imā Baraba bōm amē, ane.

Nām Piratu me kute Metündjwýnh me irōbē mrānh nhō akati mar kunīkōt me pýnh ne bōm me rēho tē. Me axwe nhyim kute mebē ijēja ne bōm me rēho tē. Baraba ne axwekumrēx. Nām me bēnjadjwýr kadjy memā 'ēx nhyim me me bēnjadjwýr 'ÿr prōt ne, nhyim ta adjwýnhdjwý me kwý pa. Tām ne Piratu kubē ijē. 'Ā ne me ku'uw ne kum,

—On rūm tawā o tēn abīn pānh me imā Baraba kaba, ane.

²⁰ Nhyim Piratu te kute Jejumā irer prāme. Ne kadjy ajte memā kabēn ne memā,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ Nhyim me kàj bē: 'ā kum apnēn kum,

—On pīte'y'ā anhō. On pīte'y'ā anhō, anhýro kumex.

²² Nhyim kam ajte memā,

—Tō mýkam? Mā ne kute dja ba kubī? Djām axwe? Nā bām te kukij nhyim axwe kētkumrēx. Kam ne ba ije bīn prām kētē. Dja ba tu kaprēprēk kajgon kam akubyn ano, ane. Nām te memā anen te memā anen kam arým ajte te memā ane.

²³ Nhyim me mā 'ā kum apnē. Nām me kàj bē kum 'ā àpnēho kumex ne kum,

—On pīte'y'ā anhō, on pīte'y'ā anhō, ane. Nām me týxo Piratu jakrenh mex ne prīne kabēno katy.

²⁴ Nhyim kam me umaje “Ā” anen tu memā kanga.

²⁵ Nhyim me'ō kute bēnjadjwýr kadjy memā 'ēx ne ta kute me kwý parja Piratu kaba. Me kute Piratumā “Me imā Baraba bōm amē”, anhýr ja ne kaban anon kam pānh memā Jeju kanga, krākamngōnhre kute Jeju bīnmā memā kanga. Me kum kurēkam ne me 'ā Piratumā apnē, kute bīnmā. Nām me kum 'ā àpnēho katyk mex ne. Nhyim kam arým me kute bīnmā memā kanga.

Me kute pīte'y'ā Jeju nhōr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ Nhyim kam krākamngōnhre arým o mō. O mō nhyim kam me'ōja tēn me kajpa. Me'ō nhidjibē Ximāo, pykabē Xireni kra'ō. Arwā kurūm ne tēn me kajpa nhyim me pa 'amýn ikreikam pīte'y djin kam kum,

—Kum amý, ane.

Nhyim kam kum kumýn o Jeju katēn o mō.

²⁷ Nhyim me itepato kōt mō. Nhyim me niredjwý kōt mō. Mōrkōt abej mýr mō, kàj bē abej àmra mō.

²⁸ Nhyim Jeju me'ÿr akēx ne memā,

—Ē, àpnhīre ar, Djeruxarēkam me kra, kwārīk wānh ga me ijabej amýr kēt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw.

29 Dja ĩ meo bikēnh dja nhõ akati me awÿr bõx. Dja me awÿr bõx nhyem me abenmã, “ÿ, me nire kra kêtja ne me mrãmri kĭnhkumrēx. Ne me kute kra jamÿnh kêt djwÿ kĭnhkumrēx. Ne me kute krao kaõr kêt djwÿ kĭnhkumrēx”, ane. Me jabit dja me mã prõt ne kato.

30 “Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã,
‘On amrē me inhiby arõrõk ne me inhimex’, ane.
Ne kam ajte krãnh kryre jamã,
‘On amrē me inhiby arõrõk ne me ijo apdju’, ane.”

31 Ga me kute ã pĭ ngoo anhÿrja pumũ. Godja arÿm pĭ ngrã nhyem mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kêt kumrēx ne itokry rax ne. Nhyem bep mrãmri me axweja, mã dja Metĭndjwÿnh me on, Djeruxarēkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mÿjja kute meo bikēnh dja nhõ akati djwÿnh rãm ã memã arēnho anen ta amijaxwe kêt ã pĭ ngo jakren me axwe ã pĭ ngrã jakre.

32 Nhyem me amē ar kãtãmja Jejukõt aro tē, me kute pĭ ã Jejukõt ar nhõr kadjy. Ar kute mekam ar amikrão baja ne me kute Jejumē ro ã ar parmã aro mõ.

33 Aro mõn aro bõx. Krãnhbē me krã ÿr ne me Jeju aro bõx. Aro bõx ne kam apÿnh pĭte ÿ ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kãxirãxo iten ar parjamo iten kam kãjmã krekam ar umjuw. Nhyem arÿm ar arij. Jeju õkredjãkõt wajēt nhyem aktã ar axweja ijēn o wajēt.

34 Nhyem kam Jeju me nēje Bãmmã kabēn e,
–Djũnwã, dja ga tu imar krãtan mekam angryk kêt. Me kute ibĭnja dja ga tu mar krãta. Me kute ibĭnja ne me kute gu bakukrãdjã mar kêt kumrēx, ane.

Nhyem kam me abenmã kãja ngrã. Nãm me apÿnh kute kã jamÿnh kadjy kēn kryre rē. Me kute ari kēn kryre rēnhkõt ne me amijo kubēkã pytãn amÿ.

35 Nhyem me kunĩ no ma mõn Jeju pumũnho dja. Nhyem me bēnjadjwÿrdjwÿ aprÿo dja. Nãm me abenmã,

–Amũbit ne me utã. Goja gē ta amiptã. Goja gē Metĭndjwÿnh kute anor nhyem kubē me banhõ Bēnjadjwÿrbē kumkatikumrēx jabej goja on amiptã, Metĭndjwÿnh kute amijo utãr jabej goja on amiptã, anhÿro kumex.

36-37 Nhyem me krãkamngõnhredjwÿ ã keket ne aprÿo kumex. Nãm me ÿr bõx ne kum pidjõ kangõ kadjã bēn kum,

–Ajrã, goja on amiptã. Goja abē mebē idjaer nhõ bēnjadjwÿr rax jabej goja on amiptã, anhÿro dja.

38 Ne kam ajte Jeju nhimõkri pi’õk no’õk nhipex ne kunhõ. Me kute omũnh ne kam kute,

–Mebē idjaer nhõ bēnjadjwÿr rax ne ja, anhÿr kadjy ne me imõkri kunhõ.

39 Nhyem kam me kute Jeju nhikõ ã amē ar axwe nhõrja ikjēja Jeju japrÿo wajēt. Ne kum,

–Goja abē mebē idjaer nhõ Bēnjadjwÿrbē kumkatikumrēx ne goja on amiptãn ar badjwÿ ar ipytã, ane.

40 Nhyem kam ikjēja kum bēn tÿx ne kum,

–Kwãrĭk wãnh. Birãm amã Metĭndjwÿnh puma kêt kumrēx. Me kute gwaj bajanhõr ga arÿm gadjwÿ atyk ÿrja pumũ ne kam ajmãn amã Metĭndjwÿnh puma kêt mex ne.

41 Mrãmri ne me kute arÿm gu babĭnmã arÿm ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrão baba nhyem arÿm me kute pãnh gu babĭnmã. Nhyem bep tãmja ne kute ajmã mÿjja ’õo kêt kumrēx, ane.

42 Ne kam ajte Jejumã,

—Jeju, gora anhõ me ja kunĩ kadjy abẽnjadjwyr ne aje ar meo abakam gora badjwỳ ima, ibiknor kêt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhyam kam Jeju kum,

—Myt ja tãm kam dja gu baro'ã kàjkwakam Ibãm nhõ pyka'yr bõx. Mrãmri ne ba arỳm amã ikabẽn pydjın arẽ, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhyam arỳm kàjkwa nhipõkri myt nhỹ. Nhyam kam tu akamãt kõ tyk ne. Pyka kunĩkõt me'ã akamãt kõ tyk ne, arngro kêt kumrẽx ne. Nãm me'ã akamãt kõ tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyam 3 orakam, amykrykambit arỳm ajte kàjkwa no põt ne. Arỳm ajte myt kato. Nhyam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kadjwỳnhbẽ kubẽkãtija ta amikadjõ. Nãm kõnh e ty:k ane.

⁴⁶ Nhyam kam Jeju Bãmmã amijarẽ. Kàj bẽ kum amijo akij ne kum,

—Djũnwã, ba wãm awyr ikarõ jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarõ janon ate ty.

⁴⁷ Nhyam krãkamngõnhre krãptĩbẽ 100 nhõ bẽnjadjwyr Jeju tykkõt omũn kam Metĩndjwỳnhmã rax jarẽ, ne,

—Mrãmri ne djãm tãmja axwe kêtẽ. Mexkumrẽx, ane.

⁴⁸ Nhyam me itepato kute Jeju tykkõt omũnhmã mõrja arỳm mỳjja kunĩ pumũn kam akubyn mõn kaprĩkam aminhõkõt titiko mõ, ùrkwã'yr binhirẽnh mõ.

⁴⁹ Nhyam bep õbikwa kunĩmẽ, Garrẽja kurũm me nire kõt mõrjamẽ, me tãm ne me arek omũnho dja, kum kre rax ne omũnho dja.

Me kute Jeju jadjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰⁻⁵² Nhyam kam me'õ nhidjibẽ Jõdje ne Piratu'yr tẽ. Mebẽ idjaer nhõ krĩ'õ nhidjibẽ Armatẽkam kra'õ. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekõt mrã. Kabẽn mexkumrẽx, katãt ne mrã. Nhyam me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karõo nhỹ nhyam kam te nẽje me kukrà. Atemã ne kabẽn. Me ja kabẽnkõt kabẽn kêtẽ. Nãm amim Metĩndjwỳnh kamnhĩx ne. Metĩndjwỳnh bõx ne me kadjy bẽnjadjwyr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhĩx ne. Tãm ne Piratu'yr tẽn bõx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwỳk ne adjãrmã ne 'yr tẽn bõx ne 'ã kuma.

⁵³ Nhyam kam kum "Ã" anen kam kum kanga. Nhyam kam pĩte'y'yr tẽn kam Jejuo ruw, kute adjãrmã. Ne kam kadjy kubẽkã mexja byn kam prĩne o kupun kam kẽnkekam adjã. Me kute kẽnkre kakrwỳnh nyjakam adjã. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kêt kumrẽx. Kam ne adjã.

⁵⁴ Pi'õk rãrãr nẽje akati jakam ne adjã. Akati jakam ne me no katon õ mỳjja kupẽnho kumex. Pi'õk rãrãr kेत्री õ mỳjja kupẽnho kumex. Akati jakam ne adjã.

⁵⁵⁻⁵⁶ Nhyam me nire Garrẽja kurũm Jeju kõt mõrja mekõt mõn omũ. Nãm me kute kẽnkekam adjãrkõt omũn kam akubyn ùrkwãmã mõn bõx. Bõx ne kam me kudjy djãmẽ pidjy nhĩnmẽ kubyn abenkam o akãn kam kadjy kudji. Nhyam pi'õk rãrãr nhyam arỳm me nire tyk djã kẽto kumex, Mõjdjẽ kukràdjãkõt ne me pi'õk rãrãrkam tyk djã kẽto kumex.

24

Jeju akubyn tĩn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

¹ Nhyṃ arÿm pi'òk kamrêk. Nhyṃ ar nire kry:ràm kô rã'ã kute me kudjÿ djã abenkam o birênh ne irja byn 'ÿr o mō, kēnkre'ÿr o mō. Ar kute kēnkrekam adjārja'ÿr o mō.

² Nãm ar bit Jeju'ÿr o mō, ar kute o kudjÿmã ne ar bit 'ÿr o mōr kajgo. Nhyṃ arÿm me kute kēnpotio 'ã ijêja arÿm amijã kutan kre jakã'ã amidjan dja. Me'ō ne o mōn kudja nhyṃ dja.

³ Nhyṃ ar nireja 'ÿr mōn kēnkremã wangij ne kam te Jeju nōr djã kamũ nhyṃ nōr kêt ne.

⁴ Nhyṃ ar te kute mÿjja'ō marmã o dja nhyṃ adjynkêt ne ar my amãnhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. Ō kubêkã jadjê:nh ne ar kuri dja.

⁵ Nhyṃ ar te tĩn prãme ne rôròk ne ponh ne ikwã. Nhyṃ kam arkum,
—Mÿkam ne gar me tykkam me'ō akubyn tĩnja jabej mō?

⁶⁻⁷ Ê, ar nōr kêtja pumũ. Arÿm ne akubyn tĩn ne kato. Djã ne gar kabēnja ma. Amrêbê ne ar amã, Garrêjakam ar ba rã'ãkam ar amã, “Gêdja me me axwemã ikanga. Ba ije amijo inhĩ dja me me axwemã ikanga nhyṃ me pite'y'ã inhô ba ty ne ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itĩn ne”, ane, ã ar amã ane. Æ ar amã ane gar aje abej mō, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸⁻¹⁰ Nhyṃ kam ar nire arÿm Jeju kabēn ja ma. Kabēn ja man kam akubyn kēnkre kurũm mō. Mōn bōx ne kam Jeju kôt ba djwÿnhmã mÿjja kunĩ jarê. Kôt ba djwÿnhbê 11mê òbikwaja kunĩmã mÿjja jarê. Marij Madarenamê Djôwanamê Xijagu nãbê Marijmê ar ro'ã mōrjamê. Ar ja ne Jeju'ÿr mōn te nōr djã kaprãn bōx ne memã arê, Jeju kute tũmrãm ar anorjamã arê.

¹¹ Nhyṃ bep nãm me ate krã. Nãm me o kabēn kajgon kam tu ate krãn amim kamnhix kêt ne.

¹² Nhyṃ bep Pedrubit ne ekrux ne kãjmã djan kam kēnkre'ÿr prõt ne 'ÿr bōx ne kam te 'ã ibôn ÿmkjêro nō. Te abej rĩto nō. Nhyṃ kupu djãbit ate nō. Nhyṃ omũn kam akubyn tē, te kute amikam mÿjja'ō marmã umar tē. Tēn ũrkwãkam bōx.

Imau'ÿr Jejukôt ba djwÿnh tē nhyṃ ar nokam amirĩt.

Mak 16.12

¹³ Nhyṃ myt tãmkam kôt ba djwÿnh amãnhkrut ne krĩ ngrire 'ō'ÿr tē. Krĩ ngrirebê Imau'ÿr ne ar tē. Djãm mũjar got. Tãm ne ja. Djeruxarê kurũm pry'ã akrebê 11 kiometu 'ÿr ne ar tē.

¹⁴ Ne kam abenmã kabēn tē, abenmã Jeju bĩnmê mÿjja ja kunĩ jarēnh tē.

¹⁵ Abenmã arēnh tēm rã'ã nhyṃ Jeju arkôt bōx. Arkôt bōx ne arÿm ro'ã mō.

¹⁶ Nãm ar omũnh kajgo. Bãrãm mÿjja ne ar no'ã nhyṃ ar te kute omũnhmã. Jeju ta ne aminêje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷ —Ije tō mÿj ne gar abenmã arēnh tē? ane.

Nãm arkum kabēn nhyṃ ar tēm tÿx katikôt djan kam kaprĩre, nokre kaprĩre ne dja.

¹⁸ Nhyṃ kam ikjêja idjibê Kreôpa kum,

—Ije birãm apydji ne ga aje mÿjja mar kêt, mÿjja ajbir katorja mar kêt ne. Djeruxarêkam me kunĩ ne me kuma, ane.

¹⁹ Nhyṃ kam kum,

—Ije nhyṃ mÿj nã? Nhyṃ mÿj ne gar abenmã arēnh tē?

Nhyṃ amê ar ja kum,

—Ije tô gêt Nadjarekam me kra'ô nhidjibê Jeju. Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh'ô. Kabên mexkumrêx. Nâm katât memâ Metîndjwýnh kukràdjà'â ujarênh mexkumrêx ne. Ne ar memâ mýjja pumûnh kêt kwý 'yro ba. Mýjja kwý nhipêx mexkumrêxo ba. Kam ne Metîndjwýnh kam kînhkumrêx nhym me kâtâmdjwý kam kînhkumrêx.

²⁰ Nhym bep me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē me banhō bēnjadjwýrmē, me ja ne me me kute bînmâ memâ kanga nhym me pîte'ykam kubî.

²¹ Ÿ, kute me bakurê djwýnhbê me bapytârmâ, me babê idjaer pytârmâ ne bar bajbit amim kamnhîx ne, nhym arým ty. Nâm me arým kubî nhym kam arým 'â akati amânhkrut ne ikjêkêt.

²²⁻²³ Nhym ar nire ar ikôt Jejumâ âpênh ja ar ijaê. Kry:râm ne ar kēnkre'ÿr mōn te abej ne kam akubyn bōx ne kam we ar imâ, “Arým ne bar mýj me'ôja pumû. Birâm kadjy mrânh djwýnh got bar omû. Nhym ar imâ, 'Jeju ne arým akubyn tîn ne', ane.”

Nà, nâm â ar nire ar ijaêro ane.

²⁴ Nhym kam ar ijô kēnkre'ÿr tēn te kam abej. Nhym kēnkre kaprý ne. Mrâmri ne ar nire kôt arê. Nhym bep Jeju ta ne amirîr kêtukumrêx, ane. Â kum ane. Nâm â Jeju kôt ba djwýnh Jejuo atemâ me'ôn â kum kabēn ane.

²⁵ Nhym kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kêt. Mýkam ne amrêbê Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh me amâ mýjja ja jarê ga me tu amim mar ne amijamakkrekam kunî nhôr ne ar o aba kêt ne.

²⁶ Mrâmri ne arým Bēnjadjwýrbê kumkati tokryn arým kâjkwamâ tēmmâ. Amrêbê Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kute arênh kôtô. Dja tokry kumrêx ne kam arým bēnjadjwýr rax kadjy kâjkwamâ tē, ane.

²⁷ Ne kam prîne arkum Metîndjwýnh kabên'â ujarênh tē, Metîndjwýnh kabēnkam ta amijâ ujarênhja ne kunî arkum 'â ujarênh tē. Nâm Môjdjê kumrêx memâ 'â pi'ók no'ókmo krax nhym kam atâri Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh memâ 'â pi'ók no'ók ne. Nhym kam ta amijâ ujarênh tēm tãmtã î amû 'â ujarênh tē.

²⁸⁻²⁹ Nhym kam ar ro'ã mō. Ar krî'ÿr tēmja'ÿr ne ar ro'ã mōn kam arým tēpo mō. Nhym kam bit Jeju mã tēmmâ. Nhym ar kabēno nê ne kum,

—Jânh ar inhûrkwâkam ar inhikô'ã nō. Arým ne apajrûm myt nhÿ. Arým akamât 'ÿr, ane.

Nhym kam tu arkôt wadjà.

³⁰ Ne kam bit ô kwý krēnmâ nhÿ. Ô kwý krēnmâ nhÿn kam djwý byn Metîndjwýnhmâ amikînh jarēn kam ipôn arkum kungâ.

³¹ Nhym kam ar amak e tyk anen arým Jeju ma nhym kam tu ar nokam akuno.

³² Tu ar nokam akuno nhym kam ar abenmâ,

—E kum tãm. Ga pry'ã kute gu bamâ Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók jarēno tēm gu bakînh ne bakràkã 'ô nhÿnhja pumû, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekrux ne kâjmâ djan kam ajte akubyn Djeruxarēmã tē, Jeju kôt ba djwýnh'ÿr tē. Jeju kôt ba djwýnhbê 11mê ôbikwamê ne ar ro'ã aben pydjîn nhÿ. Nhym kam ar ar ja'ÿr bōx. Bōx nhym ar aben pydjîn ÿr ja ar kutã arkum arê,

—Mrâmri ne arým Bēnjadjwýr akubyn tîn ne katon Ximãomã amijo amirîr ne, ane. Ar kutã ne ar arkum arê.

³⁵ Nhyam kam ar nĩnh tẽmjadjwỳ amipãnh arkum arẽ. Pry'ã ar tẽm nhyam Bẽnjadwjyr Jeju arkõt bõx ne ro'ã mõr ne kikrekam ýr nhyam kute djwỳ nhĩpõnh ne 'ã Metĩndjwỳnh 'wỳr ne arkum õr nhyam ar kute kõt kum kator ja ar amipãnh arkum arẽ.

Kute kõt ba djwỳnhmã aminhĩ kamjyr rã bẽn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nãm ar arkum arẽnho ãm rã'ã nhyam Bẽnjadwjyr ta ajte tu ar nokam katon ar ipõkri dja. Ar ipõkri djan arkum,
—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhyam kam ar tĩn prãm ne kum uma: ne. Nãm ar Jejuo me karõn kam kum uma: ne.

³⁸ Nhyam kam arkum,

—Mỳkam ne gar amikam atĩn prãm ne anhõkre kadjwỳnhbẽ amim, “Mỳj ne ja? Birãm me karõ ne ja”, anhỹro akumex?

³⁹ Ë, ar inhikramẽ iparkam kãxirãx djwakreja pumũ. Ba. Atemã me'õ kêt. Gop ar ikupẽn ipumũ. Djãm ã me karõ kute anhỹr? Me karõ ã kute anhỹr kêt. Gop ar inhĩmẽ ijija pumũ. Djãm me karõ ã 'imẽ í kute anhỹr got, ane.

⁴⁰ Æ arkum anen kam arkum aminhikramẽ amipar bẽn kam ari arkum o apa.

⁴¹ Nhyam ar omũn kam kĩnhkumrẽx ne. Ne kam kĩnhkam amim,

—Ije, djãm tãm? Kati, atemã me'õ. Nãr kon tãmỹ, anhỹro kumex. Nãm ar kĩnh rax ne kam te kute marmã o dja. Nhyam kam Jeju arkum,

—Djori mỳjja ba kukrẽ, ane.

⁴²⁻⁴³ Nhyam kam ar kum tep djãr kwỳ tan kungã nhyam kubyn kukrẽ. Nhyam ar arek 'ã omũnho nhỹ.

⁴⁴ Nhyam kam arkum,

—Ë, ar ikabẽn ja ma. Ar akam ar ibari ikabẽn ja gop ar ama. Nã bãm anhỹr djwỳnhhrãm ar amã,

“Me kute ijã pi'õk no'õkja kunĩ dja apõx gar omũ. Mõjdjẽmẽ me Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh kute ijã pi'õk no'õk nhyam me ijã ngrerdjwỳ 'ã pi'õk no'õkja kunĩ dja apõx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nhyam arỳm apõx gar arỳm omũ, ane.

⁴⁵ Nãm ã arkum anen kam arkum Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'õk no'õkja kunĩ jarẽnho tẽn kadjy ar amak bõ nhyam ar kam kuma.

⁴⁶ Nãm arkum,

—Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'õk no'õkkam ne, “Bẽnjadwjyrbẽ kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjẽ kêt ne akubyn tĩn ne kato”, ane.

⁴⁷ Kam dja me pyka kunĩkõt kãj bẽ 'ã ujarẽnh mõ gẽ me amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ýr amijo akẽx gẽ Metĩndjwỳnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Djeruxarẽkam dja me memã arẽnhmo krax ne. Ne kam apỳnh pyka kunĩkõt memã arẽnho ajmã. Nãm ã me anhỹr djwỳnhhrãm Metĩndjwỳnh kabẽnkam 'ã pi'õk no'õko ane.

⁴⁸ Nhyam arỳm apõx gar ga anoo prĩne omũ.

⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karõ jano. Ibãm kute ar amã kabẽn pydjĩn arẽnhja tãm, kute ar amã Amikarõ jarẽnh tãm dja ba amrẽ ar amã ano. Gora ar arek krĩraxbẽ Djeruxarẽwãkam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gẽ arỳm ar awỳr bõx. Dja kãjka kurũm ar awỳr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrẽx ne kam pyka kunĩkõt 'ã adjujarẽnh mõ, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kàjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krĩbê Betanhamã aro mõn aro bõx. Djeruxarẽ kurũm aro mõn aro bõx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bẽn arkum kabẽn ne.

⁵¹ Arkum kabẽno ãm rã'ã, tu kabẽn konenh mebê kàjkwamã wabin kam arým kàjkwakam õ pykamã bõx.

⁵² Nhym kam kõt ba djwýnhja kum mex, rax jarẽho kumex. Ne kam akubyn Djeruxarẽmã arým mõn bõx. Kĩnhkumrẽx ne mõn bõx.

⁵³ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar mã Metĩndjwýnhmã mex, rax jarẽho ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarēnh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarē. Jeju kute amijo ĩ ne rwýk kētri Bämmē ro'ã kàjkwakam ar bari kumrēx memã arē. Ne kam atāri Jeju kute amijo amirīt ne kute meo mex ne kute memã amikabēn jarēnh ja'ã ujarēnh tēn àbir djāmā kumē. Nām prīne gwaj bamã Jeju kabēn jarē. Jeju kute kukràdjà'ã mýjja jakre kunĩ ne arē. Me kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrēx ne kam tĩn rã'ã rã'ãmã ne gwaj bamã arē.

Djuão mē kamybē Xijagu ne Ar kubē tep pynēnh djwýnh nhym Jeju arkum kabēn nhym ar tu mýjja kunĩmã iren Jeju kôt mōn kôt bikamēnh rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarē nhym me kôt kum kurēn pa 'ãbyn apēxtimã kumē. Kamã ne ajte memã Mýjja Apôx Kētri Kukãm 'ã Ujarēnh jadjwý'ã pi'ók no'ók ne.

Me'õ nhidjibē kabēn'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pír 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mýjja kunĩ kētri ne arým me'õ nhidjibē Kabēn. Me'õ nhidjibē Kabēn kàjkwakam Metĩndjwýnhmē ro'ã nhýn adjwýnhdjwý kubē Metĩndjwýnh.

² Ta ne mýjja kunĩ kētri Metĩndjwýnhmē ro'ã nhý.

³ Kubē ne mýjja kunĩ nhípēx djwýnh. Ne ren kēt nhym ren mýjja katorjad-jwý kunĩ ren kētkumrēx.

⁴ Me'õ nhidjibē Kabēnjabē ne mýjja kunĩ tĩn djwýnhkumrēx. Ne kam kôt kute mrāmri ne me kurwý djà pyrāk. Ga, ngōnhpók kute akamāt kô tyk kurwý nhym me kute akamāt kam mýjja kunĩ pumũnh ne katāt mrānhja pumũ. Me jadjwý ne me axwen kam mrānh punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibē Kabēnja'ã ajarē nhym me kwý arým amim tu markumrēx. Kubē mýjja kunĩ tĩn djwýnhkam ne me kwý amim tu markumrēx ne kam arým axwe kēt ne katāt amijo ba.

⁵ Ga, akamāt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kēt ne ba punuja pumũ. Me kwý jadjwý ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibē Kabēnja'ã ajarē. Memã 'ã ajarē nhym me axweja kute akamāt kô tykkam baja pyrāk ne me amim mar kēt.

⁶ Be, atemã me'õbē ne Djuão. Ngômã me angjēnh djwýnhja. Metĩndjwýnh ne Djuão jano nhym arým kukwakam ujarēnh tē.

⁷ Me'õ nhidjibē Kabēnja kute mrāmri ne me kurwý djà pyrāk nhym Djuão arým 'ã ujarēnh tē. Kôt me kunĩ kute tu amim me'õbē Kabēnja markumrēx kadjy ne 'ã ujarēnh tē.

⁸ Be, djām Djuão ta kute me kurwý djà ja pyrāk? Kati. Kukãm kute 'ã ujarēnh kadjy ne tē.

⁹ Me'õ nhidjibē Kabēnja ne mrāmri kute amijo ba mexkumrēx ne katāt kute memã kabēn jarēnhkumrēx. Nām me kunĩmã arēnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kurwý djà kute memã pry kurwý pyrāk.

¹⁰ Me'õ nhidjibē Kabēnja ne amikadjy me kunĩ nhípēx ne tūmrām me'ýr bôx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunĩ nhípēx. Nām te me ipēx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kēt.

¹¹ Ō me wýnh'ýr ne bôx nhym ō me wýnh kute o aminhō bēnjadjwýr kēt.

¹² Nhym be, me kwý ne me apýnh ĩ djāri arým o aminhō bēnjadjwýrkumrēx. Me ja ne me me'õ nhidjibē Kabēnja'ã amim,

—Mrāmri ne kubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane. Nãm me amim anen arým o aminhõkumrêx. Nhyam kam arým apýnh me ĩ djari memã kum,

—Mrāmri ne arým abê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane.

¹³ Mebê Metĩndjwýnh Krakam arým umar djã ny. Umar djã nyo kute mrāmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Djãm me my kute me niremã kra jadjwýrkõt me umar djã ny? Kati. Nãr, djãm me my kute me nireo ikwã prãmkõt ne me umar djã ny? Kati. Nãr, djãm me kute kra'ã amim karõkõt me umar djã ny? Kati. Metĩndjwýnh kute memã amak bõnhkõt me umar djã ny.

¹⁴ Be, me'õ nhidjibê Kabēnja ne arým amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prĩne mexo umakõt omũnhõ iba. Bãm pyma o ne uma. Kubê Metĩndjwýnh Kra djwýnh. Pydji. Kam ne prĩne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrêx* ne kabēn pýnh ne arēn me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngõmã me angjēnh djwýnhbê Djuão ne kãj bê 'ã ajarēn memã kum,

—Arým ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarēn 'ã ar amã, “Me'õ dja ikõt bõx. Nãm raxo katãt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrēbê: ikētri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katãt ijakre”, ane. Arým ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane.

¹⁶ Be, mýjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩõ ukaprĩn õ mýjja kunĩmē me bakunĩõ djuw mexo nhỹ.

¹⁷ Mõjdjê ne Metĩndjwýnh kukwakam me kute katãt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjj memã karõ. Nhyam be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabēn pýnh ne arē.

¹⁸ Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjwýnh pumũnh got? Arkati. Kra djwýnh pydjibit ne kute omũnh. Bãmmē ro'ã ne nhỹ. Krabit kute omũnh ne arým memã 'ã ajarē.

Djuão kute memã amijarēnh kadjj ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarēkam mebê idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwý jano. Ne me kadjj Metĩndjwýnh mar djwýnh kwý jano. Ne mebê Rewidjwý kwý jano. Me kute abej Djuão kujjêr kadjj ne me me kwýja jano nhyam me arým 'yr mõ. 'Yr mõ:n kam arým 'yr bõx ne kum,

—Mýj me ajõ ga nã? Djãm abê me inhõ Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu? ane.

²⁰ Nhyam Djuão memã 'ex kêt ne mrāmri tu memã arēnhkumrêx ne memã kum,

—Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjwýnh kute ijã me õ Bēnjadjwýrbê kumkati mēnh kêt, ane.

²¹ Nhyam me kum,

—Be, abê Kritu kētkam mýj me ajõ ga nã? Djãm abê Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh? Djãm abê Erij? ane.

Nhyam memã kum, “Kati”, ane.

Nhyam me kum,

—Metĩndjwýnh kute me imã kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'õ janormã. Djãm ga? ane.

Nhyam memã kum, “Kati”, ane.

²² Nhyam me kum,

* **1:14** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyam pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kētmã nhyam ta arým tu kum me kaprĩ.

—Bir, dja ga me imã amijarê. Me ije memã akabên jarênh kadjy. Me kute awÿr me ijanor ba me ije memã akabên jarênh nhym me kute amar kadjy on me imã amijarê, ane.

²³ Nhym memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ijã kabên jarên me bakukâmâremã kum,

“Kapôt kukkritkam dja me'ô kàj bê me akren memã kum,

‘Bênjadwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrãmri ne me kute me bênjadwÿr rûnhmã katàt pry jadjwÿr nhym mexja pyrãk. Dja gar ã kutêp amexo ane’, ane.”

Ba ijã ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ã memã ane.

²⁴ Be, mebê idjaer rûnh kute Djuão'ÿr me kwÿ janorja, kute kujêrjabê ne mebê pardjêu.

²⁵ Djuão amijã memã ane nhym me kum,

—Be, abê Bênjadwÿrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'ô kêt ne kam Metîndjwÿnhmã ngômã me angjêho aba. Mÿkam? ane.

²⁶ Nhym memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metîndjwÿnhmã me arênh kadjy ba ngômãbit me angjêho iba. Ikajgo nhym be, me'ô ra:x arÿm bôx. Ne kam ar me banhipôkri ba ga me aje mar kêt.

²⁷ Tãmwã 'ã ne ba me amã, “Me'ô gêdja ikôt bôx. Nãm raxo katàt ijakre”, ane. Bãm te irax ne 'ã inihbôn ije kum parkã 'ãpre bônne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arÿm kum apê. Nhym be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Nãm ã Djuão memã ane.

²⁸ Ngô raxbê Djodão nhikjê'ã krîbê Betanhakam ne ã memã ane. Ngômã kute me angjênh djãkam ne ã memã ane. Djeruxarê kurÿm me bôxjamã ã ane.

Djuão kute arkum Metîndjwÿnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mak 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhym kam arÿm akamàt ne akati. Nhym Djuão ar jãnh dja nhym nÿnh Jeju Djuão kutã tẽ. Nhym omÿn 'ã memã kum,

—Ota, Metîndjwÿnh nhô Mrykî'ãtomti jabatãnh ny tẽ. Tãm ne Metîndjwÿnh me bawÿr ano nhym me kute bÿn nhym kute me kunÿ jaxweo pãnhmã.

³⁰ Tãmwã 'ã ne ba ar amã, “Me'ô dja ikôt bôx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mÿkam? Bir, amrêbê: ikêtri ar ba tÿm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane.

³¹ Be, djãm ba ne ba amrêbê nokre pumÿ? Kati. Ije amrêbê omÿnh kêt. Metîndjwÿnh kabênkôt ije me abê idjaermã Kritu'ã idjujarênh ga me aje marmã. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmã ne ba ngômã me ajangjêho iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memã kum,

—Djãm amrêbê ije nokre pumÿnh got? Kati. Metîndjwÿnh amrêbê ngômã me angjênh'ã imã karô. Ne kam ije Kritu nokre pumÿnh kadjy ta ajte imã, “Be, me'ô'ã dja Ikarô ruw ne arek kam nhÿ ga omÿ. Tãmja ta gêdja memã Ikarô jano nhym arÿm meo ba”, ane. Kute imã anhÿr kôt ne ba kam arÿm nokre pumÿ. Metîndjwÿnh Karô kute tut pyrãk arÿm Jeju'ã ruw ne arek kam nhÿ ba arÿm omÿn kam nokre pumÿ.

³⁴ Ije nokre pumÿnhkam ba arÿm memã arênhkumrêx ne memã kum, “Be, mrãmri tãmwãbê Metîndjwÿnh Krakumrêx”, ane. Jeju kutã tẽmkam Djuão ã memã ane.

Ar kumrëx kute Jeju kôt amijo bikamënh'ã ujarënh.

35-36 Nhyam kam ajte akati nhyam Djuãomë kôt ba djwýnh amãnhkrut ar Jeju tëmkkôt omũnhõ dja nhyam arým arkum,

—Ota, Metĩndjwýnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny tẽ, ane.

37 Nhyam Djuãokôt ba djwýnh ar kuman mã Jeju kôt ajkamë.

38 Nhyam Jeju ar'ÿr akëx nhyam ar kôt tẽ nhyam ar omũn arkum,

—Mýj nã? Mýj ne gar amã kĩnh ne ikôt tẽ? ane.

Nhyam ar kum,

—Rabi, nhýnh ne ga anhũrkwãja? ane. Ujarënh djwýnh'ã ne ar kum, “Rabi”, ane.

39 Nãm ar ũrkwã jabej kukij nhyam arkum,

—Amrë ar ikôt tẽn omũ, ane.

Nhyam ar arým kôt tẽ. Kôt tẽn arým ũrkwã'ÿr bõx ne arým omũ. Ne kam arek kam nhý. Arým ar'ã amykrykam ar arek kam nhý. Nhý: nhyam ar'ã akati.

40 Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabën mar ne mã Jeju kôt bikamënhja nhikjẽ nhidjibẽ ne Ængre. Ængremë Ximão Pedru ar axikôt apõx.

41 Nãm ar ÿr'ã akati nhyam Ængre kamy Ximão kumrëx jabej tẽn arým kum katon kum,

—Arým ne bar Mexijmã ikato, ane. Me õ Bënjadjwýrbẽ kumkatibẽ Kritu'ã ne me kum Mexij jarẽ.

42 Nãm Ximãomã anen arým Jeju'ÿr o tẽn 'ÿr o bõx ne kum akre. Nhyam kam Jeju arek omũnhõ djan kum,

—Ga abẽ Ximão. Djõnaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarẽ, ane. Be, kën'ã ne kum Xepa jarẽ. Me bakabënkam ne kum Pedru jarẽ.

43 Nhyam ajte ar'ã akati nhyam Jeju pykabẽ Garrëja'ÿr tẽmmã. Ne 'ÿr tẽn këttri Piripi kumrëxmã katon kum,

—Amrë mã ikôt ajkamë, ane.

44 Krĩraxbẽ Bexadakam ne Piripi nhũrkwã. Kamdjwý ne Ængremë Pedru ar ũrkwã.

45 Nãm Jeju Piripimã kabën nhyam kam arým tẽn Natanajeamã kum,

—Arým ne bar kum ikato. Me bakukãmãre Mõjdjẽ kute me bakukràdjã'ã pi'õk no'õkkam kute tãmwã'ã pi'õk no'õk. Metĩndjwýnh kukwakam kabën jarënh djwýnh 'õdjwý ar kute tãmwã'ã pi'õk no'õk. Bar pi'õk kôt kum ikato. Kubẽ ne Nadjarekam Jeju, ane.

46 Nhyam Natanajeu kum,

—Tõ nhýnh, djãm Nadjare kurũm mýjja mex'õ kator prãm got? ane.

Nhyam kum, “Amrë ikôt tẽn omũ”, ane.

47 Ne kam arým 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn 'ÿr o bõx. Nhyam Jeju arým Natanajeu tëmkkôt omũn kum,

—Be, ga abẽ idjaerkumrëx. Ajëxnhĩ këtikumrëx, ane.

48 Nhyam Natanajeu kum,

—Je, nhýnh ne ga arým ima? ane.

Nhyam kum,

—Be, Piripi kute iwýr ajwýr këttri ne ba arým apumũ. Pĩbẽ pigẽre parbẽ anhýrri ne ba arým apumũ, ane.

49 Nhyam kum,

—Ujarënh djwýnh, mrãmri ne abẽ Metĩndjwýnh Krakumrëx. Abẽ mebẽ idjaer nhõ bënjadjwýr rax, ane.

50 Nhyam Jeju kum,

—Ba ije amã, “Pigêre parbê anhÿrri ba arÿm apumũ”, anhÿrbit. Ga kam arÿm tu amim imarkumrêx. Adjÿm, dja ba ajte mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipe:x ga omũ. Mÿjja raxo kute ajbir ije amã arênhja jakrenh mex dja ga omũ, ane.

⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhÿ dja ï ijã kàjkwa abenbê ajkij nhyim Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ikurũm wabin ijã axidjuw gar arÿm omũ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

2

Kute ngôo pidjô kangô.

¹ Nhyim akatin akatin akati nhyim onÿj Garrêjakam krÿraxbê Kanakam me'ô myja me'ô nire'ÿr mômã. Nhyim me me kukràdjã kôt arÿm ar'ã akuprôn kute abenã ar mênhmã o dja. Nhyim Jeju nã me kôt kam ar ba.

² Nhyim me Jejumê kôt ba djwÿnh arkum krã nhyim ar arÿm me'ÿr bôx.

³ Me'ÿr bôx nhyim uba kangô arÿm mebê apêx. Nhyim nãja Jejumã kum,

—Uba kangô ne arÿm mebê apêx, ane.

⁴ Nhyim kum,

—Adjÿm me'ô nire. Djãm arÿm idjàpênh'a myt bôx got ga imã arê? ane.

⁵ Nhyim kam nã kikrekam me ô àpênhmã kum,

—Gêdja ar amã arê gar kabên kôt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶ Nhyim kam kêno ngônhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'õnh djã kadjy ne ngônha. Mebê idjaer kute Metÿndjwÿnhmã amiku'õnh djã kadjy. Ngônk kre rûnh kute ngônhti pyrãk. Kêno ngônk pydji kre'ã akrekam ne kute ngônkrôkrôkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyrãk.

⁷ Nã me àpênh djwÿnhmã kabên nhyim kam Jeju arkum, “Ar ngôo ipu”, ane. Nhyim kam ar ngôo runho tèn o ipu mex ne.

⁸ Nhyim arkum,

—Ar kwÿ run memã ÿr djwÿnhmã o tẽ, ane.

⁹ Nhyim arÿm ar kwÿ run memã ÿr djwÿnhmã o tẽ nhyim arÿm kakin amim, —Je tô, nhÿnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwÿr me'ô my kute ni'ÿr môrja 'uw nhyim 'ÿr bôx nhyim kum,

¹⁰ —E kum, uba kangô mexkumrêx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhÿr got? Kati. Me kute abenã me rênham ne me kute memã kangô djãnhkumrêxja kumrêxo apôx. Ne me kute o kôm kumexkambit kute memã kãjbê kangô djãnh apôx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djãnhkumrêx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmã kator kadjy mÿjja pumũnh kêt nhipe:x krax ne ja. Garrêjakam krÿraxbê Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhipe:x ne o memã amiraxo amirÿt. Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar kute omũnhkam tu amim markumrêx.

¹² Nhyim kam Jeju krÿraxbê Kapana'ÿr rwÿk tẽ. Nãmê kamymê kôt ba djwÿnhmê ne ar kôt mô. Ar 'ÿr rwÿk mô:n arÿm 'ÿr bôx. Ne Kapanakam ar ba: nhyim ar'ã akati ngrêrebit apêx. Nhyim kam ar ajte mô.

Kute Metÿndjwÿnh nhô kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³ Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'ÿr. Me kute aben kajmã'ã Metÿndjwÿnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'ÿr. Nhyim Jeju arÿm mekôt 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n kam arÿm 'ÿr bôx.

14 Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Nhy me kumex. Me kute pi'ók kaprĩ pãnh memã mry nhõr djwýnh kumex. Mry bàri, mrykĩ'átomti, tut nhõr djwýnh kumex. Nhy me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩja nhõr kadjy me kumex. Nhy arým me omũ.

15 Ne kam me kadjy arým djudjédjêo me kaprêprêk djã nhípêx ne arým me aêro tẽn bõm me kurê. Nãm me kunimê me õ mrykĩ'átomtimê me õ mry bàri jano. Nãm me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩ nhõr djwýnhjabê pi'ók kaprĩ ngrãn mebê pĩponh ikjêo rênho tẽn.

16 Ne tut nhõr djwýnhmã kum,

–Mũm me mýjja akato. Djãm Ibãm nhõ kikreo bikênh got ga me kikre kreo àpnu? Kwãrĩk wãnh Ibãm nhõ kikrekam mýjja pãnh abenmã pi'ók kaprĩ nhõr kêt, ane.

17 Nhy kõt ba djwýnh omũn arým pi'ókkam Metĩndjwýnh kabên ma. Amrêbê: Kra kute Bãmmã kum, “Dja ba anhõ kikre'ã ino tỳx nhy me arým ibĩ”, anhỹr ja ne ar arým kuma.

18 Nhy kam mebê idjaer rũnh Jejumã kum,

–Goja on mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx bar omũ. Ne kam arým abẽnjadjwýr rax ma. Aje mýj me'õ kabênkõt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

19 Nhy memã kum,

–Ã. Dja ba ĩ me amã mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx. Dja me Metĩndjwýnh nhõ kikretija ngrã ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gêdja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arým ipêx pa, ane.

20 Nhy me kum,

–Tõ nhỹnh? Djãm kikre ja nhípêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhípêxo ku'e'ã amex krãptĩ:bê 46 apêx nhy me arým ipêx pa, ane.

21 Be, djãm Metĩndjwýnh nhõ kikreti wã'ã ne memã kabên jarê? Kati. Aminhĩ'ã ne Metĩndjwýnh nhõ kikreti jakren memã arê. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwýnh nhõ kikre pyràk. Dja ty nhy me adjã.

22 Nhy kam arým akubyn tĩn. Nhy kõt ba djwýnh akubyn tĩnkõt omũn akubyn amijo tẽn arým Jeju kabên ja ma. Kute aminhĩ'ã kikreti jakreja man amim,

–Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh amrêbê: pi'ókkam Jeju kõnh kabên dji. Mrãmri ne Jeju kabênkumrêx, ane. Dja kõt ba djwýnh ar kikreti'ã kabên man ã amim ane.

23 Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwýnh me bê idjaer kukãmãre nhirõtê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhy Jeju mekam ar ban arým mýjja pumũnh kêt kwý nhípê:x. Nãm me punu krãptĩ:õ mex nhy me arým omũ. Me krãptĩ ne me omũn arým amim,

–Be, mrãmri ne Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

24 Nhy Jeju arým me kabên man amim,

–Be, djãm mrãmri me krãptĩja kute tu amim imarkumrêx got, ba on meo iba? Kati. Me krãptĩ kabên kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Nãm kute me kunĩ mar.

25 Djãm kute me'õmã, “Mýj ne me kuma”? anhỹr prãm got? Kati. Kute prĩne me òkre kadjwýnhbê me kabên mar. Kute me kwý kabên kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djã ny'ã ujarênh.

¹ Be, me'õ, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'õ. Me rûnhmê ro'ã ne mebe idjaer kunĩmã nhỹ.

² Akamãtkam ne Jeju'yr tẽn 'yr bõx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, mrãmri ne Metĩndjwýnh ajano. Aje memã kukràdjã'ã adjujarênh kadjy ajano ga bõx. Arým ba me ije amar. Ga ne ga aje mýjja pumũnh kêt kwý nhípê:x, me punu krãpti:õ mex. Kam ne ba me arým kõt ije amar. Djãm me'õ kajgo kute ã meo anhỹmã got? Kati. Be, Metĩndjwýnh amẽ amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nãm ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhyum kum,

—Ë, djãm aje Metĩndjwýnh rax ne kute meo bajamã akator ne aje marmã ne ga tẽ? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djã nykambit. Adjumar djã ny kute me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁴ Nhyum kum,

—Je, mýj dja ba idjumar djã ny kadjy on? Djãm arým ijabatãnhkam ije inã tikkremã idjãr ne ajte ikator got ba idjumar djã nymã? ane.

⁵ Nhyum kum,

—Djãm ja ne ba amã arẽ? Kati. Dja me amim Metĩndjwýnh kabẽn ma. Metĩndjwýnh kabẽn ne kute ngõ pyrãk. Dja me amim kabẽn ma nhyum Karõ arým memã amak bõ nhyum me arým umar djã ny kute me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Nhyum kam Metĩndjwýnh arým amim me utãn ar meo ba. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx.

⁶ Djãm me my kute memã kra jadjwýr nhyum me bixadjwýrkam Metĩndjwýnh kõt umar? Kati. Me kõt umar kêtumrêx. Nhyum be, Metĩndjwýnh Karõ kute meo ny kõt ne me mrãmri umar djã nykumrêx ne arým kõt umar.

⁷ Ba amã, “Dja ga adjumar djã ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk”, ane. Ije amã anhỹrkam kwãrĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk ne anhỹr kêt.

⁸ Be, ga, kõkreja pumũ. Djãm ga aje àbêrja kraxkõt omũnh ne nhĩ'ãm prõtkõt aje omũnh? Kati. Metĩndjwýnh Karõdjwý djãm aje omũnh? Kati. Kute memã umar djã ny jangjênhdjwý djãm aje kõt omũnh? Kati. Aje kõt omũnh ne mar kêtumrêx, ane.

⁹ Nhyum Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mýj dja kute memã umar djã ny jangjênh on? ane.

¹⁰ Nhyum kum,

—Be, ga ne ga mebe idjaerkam me kukràdjã'ã adjujarênh djwýnh ne ren aje ikabẽn mar. Nhyum be, kati. Aje imar kêt, ane.

¹¹ Mrãmri amrêbê ar ije mýjja mar ne omũnhkumrêx. Ne kam arým me amã arẽ ga me kam aje amim ar imar kêt rã'ã.

¹² Pykakam me kukràdjã kõt ba arým amã ikabẽn jarẽ ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kãjkwakam ikukràdjã kõt amã ikabẽn jarẽ. Djãm kam ga ren tu amim imarkumrêx? Kati. Ga ren kamdjwý aje amim imar kêtumrêx.

¹³ Be, nhỹnh ne me'õ kute kãjkwakam kukràdjã marmã 'yr wabin 'yr bõx? Ne kuman akubyn ruwn arým memã arẽ. Kati. Pykakam me'õ kute kadjy àbir kêtumrêx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arým kãjkwa kurũm ruw. Ba ne ba kam inhỹr tũm. Ne kam arým me amã arẽ.

¹⁴ Be, me bakukãmãre Mòjdjê kapôt kukritkam kryto kangã karõ nhipêx. Ipêx ne pî'ã kunhôn arým kãjmã kudja. Kudja nhym kangã karõ kýjrũm pî'ã wajêt. Badjwý, ije amijo inhídjwý, dja me pî'ã inhô ba arým kýjrũm ã ijêto ane.

¹⁵ Mýj kadjy dja ba kýjrũm wajêt? Bir, dja me kwý ĩ pýnhkôt tu amim imarkumrêx ne arým Metíndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne. Ja kadjy dja ba kýjrũm wajêt. Nãm ã Jeju Nikodemumã ane.

¹⁶ Metíndjwýnh ne kum pykakam me kunĩ jabê:. Mýj ne kum me abê on? Bir, nãm me kadjy Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhym arým pykamã bôx ne me kadjy ty. Mýj kadjy ne ty? Bir, dja me kwý ĩ pýnhkôt tu amim Kra markumrêx nhym arým me utã. Dja me biknor tokry djãkam me biknorbê me utã nhym kam me Metíndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne. Ja kadjy ne ty. Nãm ã Metíndjwýnh kum me kunĩ jabêo ane.

¹⁷ Mýj kadjy ne Metíndjwýnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarênh nhym me me biknor tokry djãkam biknor kadjy? Kati. Kute kubê me kunĩ pytãrmã ne ano.

¹⁸ Be, me kute arým tu amim Kra markumrêxja Metíndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kêtumrêx nhym me biknor kadjy kêtumrêx. Nhym be, me kute amim mar prãm kêtjamã ne arým kute memã axwe pãnh jarênhkumrêx. Arým kute me'ã amim,

–Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djãkam akuno, anhyrkumrêx. Mýkam? Bir, Metíndjwýnh Kra djwýnh me kute amim mar prãm kêtumrêx dja me arým akuno.

¹⁹ Mýj ne Metíndjwýnh amim arêh kam arým memã me biknor tokry djãkam biknor jarê? Bir, nãm amim,

–Ba arým pykakam memã Jeju jano nhym bôx. Jeju ne kute memã pry kurwý djã pyrãk. Jejukôt me katãt amijo ban tĩnkumrêx. Nã bãm memã ano nhym me kum kĩnh kêt. Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwý ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mýkam? Bir, me axwe'ã maje kum katãt amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurê ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwý djã pyrãk me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren arým memã apýnh axwe jarê. Axwe pãnh kute memã bẽn tỳx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt.

²¹ Nhym be, me katãt kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwý djã pyrãk ja ne me kute kôt amijo ba prãm. Mýj kadjy? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhym me arým omũ. Kôt me ukaprĩja pumũ. Metíndjwýnh djukaprĩ kôt me ukaprĩ dja memã amirĩtkumrêx nhym me arým omũ. Ja kadjy ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarêh.

²² Jeju Nikodemumã kabẽn pan kam kôt ba djwýnhmẽ arým ar tẽ. Tẽ:n kam arým pykabê Djudêjakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metíndjwýnhmã ngômã me angjẽho ba.

²³ Nhym Djuãodjwý amũ ngômã me angjẽho ba. Amũ krĩraxbê Xarĩ kuri pykabê Inõkam ne ngômã me angjẽho ba. Kam ngô kumexkam ne meo ba. Nhym me 'ýr bõxo ku'ê nhym ngômã me angjẽho ku'ê.

²⁴ Me kute Djuãobê ijê kêtĩri ne meo ku'ê.

²⁵ Nhyam kam Djuãokôt ba djwÿnhmẽ mebê idjaermẽ ar arÿm aktã kabẽno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

—Mÿj godja me ngõo me on nhyam Metĩndjwÿnh memã mex jarẽ? anen

²⁶ arÿm Djuão'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne Jeju'ã kum,

—Ë, ujarẽnh djwÿnh, aje ngõbê Djodão nhjukri me'õmẽ ro'ã aban aje 'ã adjujarẽnh ar aba. Be, adjwÿnhdjwÿ arÿm ngõmã me angjẽnho ba nhyam me kunĩ arÿm mũm abê tẽn 'ã kume:x, ane.

²⁷ Nhyam Djuão memã kum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Metĩndjwÿnh kute me'ã kum karõja ne me arÿm mũm 'ÿr bõx.

²⁸ Ba arÿm me amã amijarẽ ga me ikabẽn ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati got? Djãm ibê Kritu got? Kati. Kukãm ne Metĩndjwÿnh ijano ba tẽn”, ane. Ba arÿm me amã ja jarẽ ga me arÿm ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhõ me? Kati. Me wã ne Jeju nhõ me. Ga, me mjẽnbit kute prõo baja pumũ. Jeju kute prõo ba mãn prãbê me wão ba. Jejubit ne me wão aminhõn meo ba. Ba ne inhõ me kêt. Be, ba ne ba amybÿm kam ikĩnhkumrẽx. Ga, me mjẽn prõ'ÿr baja pumũ. Nhyam amybÿm mjẽn nhõbikwa kajgo arÿm mjẽn kabẽn ma. Kabẽn man kam arÿm kĩnhkumrẽx ne. Jeju'ã me krãptĩkam ne ba arÿm ã ikĩnho ane.

³⁰ Mrãmri dja raxo amũ ijakrenho tẽn. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹ Kãjkwa kurũm rwÿkja ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Nhyam be, pykabê me bixadjwÿrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar ban pykabê mÿjjabit jarẽ. Nhyam be, kãjkwa kurũm rwÿkja raxo kute me kunĩ jakrenh.

³² Kute kãjkwakam mÿjja pumũnh ne mar ne memã 'ã amijarẽnho ba. Nhyam me krãptĩ: kute amim kabẽn mar kêt.

³³ Nhyam be, me kwÿ kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabẽn katãtkumrẽx, anhÿrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kãjkwakam Metĩndjwÿnhdjwÿ ne me amim kuma. Nãm me amim, —Mrãmri ne Metĩndjwÿnh kabẽn katãtkumrẽx, ane.

³⁴ Metĩndjwÿnh kute anorkam ne Kra arÿm Metĩndjwÿnh kukwakam kabẽn jarẽnho ba. Kute kubê Karõ nê kêtumrẽx nhyam kute 'amÿnh tÿx ne o ba.

³⁵ Kãjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arÿm Kramã õ mÿjja'ã kum karõn kam kum kunĩ kanga nhyam ar o ba.

³⁶ Kra Bãm nhõ mÿjja kunĩo ba nhyam kam me kute tu amim Kra markumrẽxja arÿm Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhyam be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tĩnkumrẽx'ÿr bõx kêtumrẽx. Metĩndjwÿnh dja mekam ngyrk rã'ã ne.

4

Xamarijka me'õ nire ja'ã ujarẽn.

1-3 Nhyam kam Bẽnjadjwÿr djwÿnh Jeju arÿm pykabê Djudêja kurũm tẽn. Mÿkam ne tẽn? Bir, arÿm kute õ me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikõt me kamẽn ngõmã me angij nhyam me arÿm kume:x. Nhyam mebê pardjêu arÿm me kumex jarẽn ma. Nhyam kam arÿm amim,

—Be, me arÿm kute ijã me kumex jarẽn mar. Ba on, ane. Ne kam arÿm mebê tẽn. Djãm Jeju ta ne ngõmã me angjẽnho ba? Kati. Kõt ba djwÿnh ne ar ngõmã me angjẽnho ba. Nãm Jeju Djudêja kurũm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'ÿr tẽnãmã.

4 Ne kam arým tu Garrêja'ýr pykabê Xamarijkôt tēm prām.

5 Nām Xamarijkôt tē:n kam arým krīrax'ō'ýr bōx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jôdje nhō pyka. Amrêbê: me bakukāmāre Djako kra Jôdjemā pyka kwý tan kum kungā.

6 Ō pykakam ne Djako nhō ngômkwati. Nām Jeju krīrax'ýr bōx ne arým pykakôt tēm kurêje katy. Ne kam tēn arým ngômkwati jakā'ā nhý. Arým kâjkwa nhípôkri myt nhýrkam ne 'ā nhý.

7 Nhý: nhym nīnh Xamarijkam me'ō nire arým 'ýr tē. Kute kam ngō kwý jadjärmā ne 'ýr tēn 'ýr bōx. Nhym kam kum, “Ba ikō”, ane.

8 Be, arým kôt ba djwýnh mā krīraxmā mōrkam. Kute ar ō kwý krēn djā byrmā ne ar tē.

9 Nām kum, “Ba ikō”, ane.

Nhym kum,

—E 'ō. Mýkam ne ga me ajōbê idjaerkam ngō'ā ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijkam me'ō nire ne ga ngō'ā ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kīnh kêt.

10 Nām nireja ā kum ane nhym Jeju kum,

—Ga aje Metīndjwýnh kute meo kīnh djā mar kêt ne ba ije ngō'ā ajwýr djwýnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngō'ā ijuw ba ren amā me tīnkumrēx kadjy ngō ren amā kungā, ane.

11 Nhym kum,

—Ō kum bēnjadjwýr, anhō ngōo àbir djā kêt nhym ngômkwati kre ry:. Nhýnh ne me tīnkumrēx kadjy anhō ngōja?

12 Me banhingêt kukāmāre Djako kukwakam ne ngômkwatija. Ta ne kute kam o kōmo ku'ê nhym kramê ō mrymê kute kam o kōmo ku'ê. Djām araxo aje me banhingêt Djako jakrenh? ane.

13 Nhym kum,

—Gédja me ngō kajgo jao ikōn akubyn kum kōr.

14 Nhym be, ba ije amā ngō jarēnhja gédja me kwý ī pýnhkôt o ikōn akubyn kum kōr kêtumrēx. Ije amā ngō jarēnh ja gédja me o ikō nhym mā mekam apōx kute mrāmri ne ngômkwatikam ngō mā apōx pyrāk. Nhym kam me arým Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne, ane.

15 Nhym kam kum,

—Bēnjadjwýr goja amrē imā aje ngō jarēnhwā ngā ba o ikōn goja imā kōr kêt ne amrē ngōo imrānh kêt, ane. Djām ngōkumrēx'ā ne kute kum me tīnkumrēx kadjy ngō 'ā ajarê? Kati. Metīndjwýnh Karō'ā ne ngō jakren kum 'ā ajarê. Nām ā nire ngō'ā Jeju 'wýro ane.

16 Nhym kum,

—Tēn amjēnmā arē gē amrē tē, ane.

17 Nhym kum, “Imjēn kêt”, ane.

Nhym kum,

—Nā. Mrāmri amjēnkumrēx kêt.

18 Amrêbê ne aben totokmā amjēn amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awýr bao ku'ēja ne kubê amjēn kêt. 'Ā ne aje mrāmri imā, “Imjēn kêt”, anhýrja.

19 Nhym kum,

—Bēnjadjwýr, ga abê Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō ba arým ama.

²⁰ Krānh wā'ā ne me ikukāmāre kute Metīndjwǎnhmā rax jarēnh djā. Nhyṃ me abē idjaer ne ga me atemā ne aje memā kum,

—Krīraxbē Djeruxarēkambit ne me kute Metīndjwǎnhmā amijarēnh djā, anhȳro aba, ane.

²¹ Nhyṃ Jeju kum,

—Djām me aje krānh wā'ā me Bām djwǎnhmā rax jarēnh rā'āmā? Nār djām me aje Djeruxarēkam kum amijarēnh rā'āmā? Kati. Gēdja ga me ī kam kum amijarēnh kēt. Kam kum amijarēnh kēt'ā ne amrē akati mōr rā'ā. Mrāmri ne ba ije amā arēnhkumrēx. Dja ga tu amim ikabēnja markumrēx.

²² Me abē pykabē Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytār djwǎnhja, aje kum rax jarēnhja aje mar kēt. Nhyṃ be, me ibē idjaerkam ne ba me ije Metīndjwǎnhmā amijarēnhja arȳm ije mar. Ije me utār djwǎnhkumrēx mar. Me ibē idjaerkam ne me utār djwǎnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrēx dja me ī me Bām djwǎnhmā rax jarēnhkumrēx ne 'ēx kētumrēx. Me kadjwǎnhbē Metīndjwǎnh Karō kōt dja me mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. 'Ā akati amrē mōr rā'ān arȳm bōx 'ȳr. Me Bām djwǎnh kum me ja kīnh.

²⁴ Djām kākwwakam Metīndjwǎnh kute me bapyrāk? Djām imē 'imē kute me bapyrāk? Kati. Karōbit. Nhyṃ me kute omūnh kētumrēx. Me kute omūnh kēt kam dja me tu amikadjwǎnhbē karō kōt mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx. Kum katorkumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. Nām Jeju ā me'ō niremā ane.

²⁵ Jejubē ne Bēnjadjwǎrbē kumkatibē Kritu nhyṃ kute mar kēt. Kritu nhidji 'ōdjwǎybē ne Mexij. Me'ō nire kute mar kēt ne kum,

—Tukwa, gēdja Mexij bōx ne me imā mȳjja kunī jarē ba me kuma. Ja ne ba arȳm ije mar, ane.

²⁶ Nhyṃ kum,

—E kum, ba ne ba arȳm amā ikabēno nhȳ. Ibē ne Mexij, ane.

²⁷ Nām nirejamā ja jarēnho nhȳ nhyṃ kōt ba djwǎnh arȳm 'ȳr bōx ne ar omū. Jeju kute kum kabēno ȳrkōt arȳm ar omū. Ne te kute ar marmā arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ā kukjēr ne kute kum,

—Mȳj ne ga kum arēnho nhȳ? Mȳkam ne ga kum akabēno nhȳ? anhȳrmā ne arkum uman arek ku'ē.

²⁸ Nām kōt ba djwǎnh Jeju'ȳr bōx nhyṃ nire arȳm ō ngyo ngōnhmā iren mā: krīraxbē Xikamā tēn wadjā. Ne kam memā kum,

²⁹ —Ō kum onī me'ō. Ije amijo ibaja kunīkōt ipumūn imā arē. Bārām mrāmri kubē me banhō Bēnjadjwǎrbē kumkatibē Kritukumrēx. Gwaj 'ȳr gar omū, ane.

³⁰ Nhyṃ me arȳm krīrax kurūm katon 'ȳr tēn arȳm 'ȳr bōx.

³¹ Me 'ȳr bōx kētri ne kōt ba djwǎnh arȳm kum,

—Ujarēnh djwǎnh, gop anhō kwȳ krē, ane.

³² Nhyṃ arkum,

—Be, atemā inhō kwȳ krēn djāja ar aje mar kēt, ane. Be, djām mrāmri ō kwȳ krēn'ā ne arkum ane? Kati. Nām Metīndjwǎnhmā āpēnhō ō kwȳ krēn djā. Metīndjwǎnhmā āpēnh ar ba'ā ne arkum ane.

³³ Nām arkum ane nhyṃ ar arȳm abenmā kum,

—Djā ne me'ō arȳm kum mȳjja'ō ngā nhyṃ kukrē? ane.

³⁴ Nhyṃ arkum,

—Be, kàjkwakam Metĩndjwýnh kute amrē pykamã ijanor arým ijã amim karõ. Kute idjãpēnh djã'ã amim karõ kõt dja ba amijo iban arým inomã kumē. Be, idjãpēnh jakam ikĩnh inhõ kwý krēnkam ikĩnh jakrenh mex ne. 'Ã ne ba ije ar amã, "Atemã inhõ kwý krēn djã", anhÿrja. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrik wãnh gar amim, "Dja bãygogo'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut apēx bar kam êo mō", anhÿr kēt. Be, ba ne ba ar amã, "Ar kãjmã akrãn me kute ikabēn mar prãmja pumũ. Me krãptĩ kute bãygogo pyrãk wã pumũ. Dja gar memã ijã ajarē nhym me arým tu amim imarkumrēx. Ja kadjy ne me mexkumrēx. Me mexkumrēx kute mrãmri ne bãygogo prý ngrãn akakam ê kadjy mexja pyrãk.

³⁶ Dja gar on jakam memã arē nhym me amim ima ba arým ar amã o pãnh. Nhym kam me ikõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ar amã o pãnh gar arým akĩnh rã'ã: rã'ã ne. Djãm ar gajbit dja gar akĩnh? Kati. Me kute amrēbē memã arēnhdjwý dja me ar aro'ã kĩnh. Ga, me kumrēx kute bãygogo kre nhym ate me ja kute tũmrãm bãygogo djēja pumũ. Me kute ê parkam me ro'ã kĩnhkumrēx. Inhõ ãpēnh tũmmē dja gar aro'ã akĩnhkumrēx.

³⁷ Be, me memã kum, 'Gēdja me'õ 'y kre nhym me'õ arým ê', anhÿro ba. Be, ikabēnja kõnh ne me kabēn ja dji.

³⁸ Ar aje o atom ne êmã ne ba 'ÿr ar ajano. Amrēbē ne gar bãygogokam adjãpēnh kēt. Me'õ kumrēx ne arým kam apēn kam 'y krebito ba. Gar inhõ me ãpēnh tũm kõt ajbir adjãpēnh 'amÿ', ane. Ar kute memã 'ã ujarēnhmã nhym me kute tu amim markumrēxmã ne Jeju ã kõt ba djwýnhmã ane.

³⁹ Nãm me'õ nire krĩraxbē Xikakam Xamarij kramã kum,

—Nãm prĩne ije amijo iba kunĩkõt imã arēnh mex, anhÿro tē. Nhym me krãptĩ kuman arým tu amim Jeju markumrēx.

⁴⁰ Ne kam Jeju 'ÿr tēn 'ÿr bõx ne kum,

—Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhym arým arek mekam ar ba. Ar ba nhym arým 'ã akati amãnhkrut apēx.

⁴¹ Nhym kam me kute Jeju ta kabēn markam ne krãptĩ tu amim markumrēx.

⁴² Ne kam nijamã kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrēx. Djã ne bar akabēnbit man amim tu markumrēx? Kati. Arým ne bar Jeju ta kabēn kõt amim kuman amim, "Be, mrãmri ne Jejubē Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx. Mrãmri kubē pykakam me axwe kunĩ pytãr djwýnhkumrēx." Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ bēnjadjwýr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apēx nhym arým amũ ajte tē. Tēn arým abatãnh djã, õ pykabē Garrējakam bõx.

⁴⁴ Jeju ta ne amrēbē memã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'õ ne abatãnh djãkam bõx nhym me kum rax jarēnh got? Kati. Nãm me aprý, ane.

⁴⁵ Jeju abatãnh djãbē Garrēja jakam bõx.

Nhym kam me kum kabēn mex jarē. Me kute amrēbē amũ Djeruxarēkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabēn mex jarē. Me krãptĩ kute amikukràdjã tũm mar kadjy aben pydji djã nhõ akatikam ne me Djeruxarē'ÿr tēn 'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne arým kam mekõt Jeju pumũ. Nhym mýjja pumũnh kēt krãptĩ nhípēx

nhym me arým omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bõx. Nhym Jejudjwý kam bõx ne me'ýr bõx. Nhym me kam kum kabên mex jarê.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bõx ne ajte krîraxbê Kanakam bõx. Kam ne amrêbê kute ngô kajgoo uba kangô nhîpêx. Jeju bõx nhym onîj Kapanakam me'õ bënjadjwýr kra arým kanê.

⁴⁷ Nhym me arým bënjadjwýrmã arên kum,

—Onîj, Jeju arým Djudêja kurũm katon Garrêjakam bõx, ane.

Nhym kuman arým Kana'ýr tèn kam Jeju'ýr bõx. 'Ýr bõx ne kum,

—Ë, gu 'ýr ga imã ikrao mex gê kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ýr kum krà. Arým kra tyk 'ýrkam ne mã 'ýr kum krà.

⁴⁸ Nhym Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêtumrêx. Ije mýjja pumũnh kêt nhîpêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mýkam? ane.

⁴⁹ Nhym bënjadjwýr Jejumã kum,

—Bënjadjwýr, amibêx, tyk kêttri gu 'ýr tẽ, ane.

⁵⁰ Nhym kum,

—Aj mã. Arým ne akra tîn ne, ane. Nhym arým tu amim kabên markumrêx ne arým 'ýr tẽ. Amim kamnhîxo tẽ.

⁵¹ Tẽ: nhym kam arým 'ã akamãt. Nhym akati nhym ajte tẽ: nhym õ àpênh ar arým kutã tèn kajpa. Ne kum, “Arým ne akra tîn ne”, ane.

⁵² Nhym arkum,

—Nhýnh ne myt nhý nhym mexmo krax ne? ane.

Nhym kum,

—Amũja'ã myt akêxkam ne arým kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhym amim,

—Be, Jeju kute imã, “Arým ne akra tîn”, anhýr majmã ne arým kanê kum ire, ane. Ne arým tu amim Jeju markumrêx. Õ kikrekam ar kunîdjwý tu amim markumrêx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tèn Garrêjakam bõxkam ne ajte mýjja pumũnh kêt ja nhîpêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arým bënjadjwýr krao mex.

5

Ngô mýrri me'õ punu nõr.

¹ Jeju bënjadjwýr krao mex. Nhym kam onîj krîraxbê Djeruxarêkam arým mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Nhym Jeju arým 'ýr tẽ. 'Ýr tèn kam arým 'ýr bõx.

² Be, Djeruxarêkam ne ngô'õ nõ. Me kute krîraxmã mrykĩ'ãtomtio ngjêx djã kuri ne ngô'õ nõ. Mebê idjaer kabênkam ne me ngômã Bexeda jarê. Ngô bu'ã ne kikre kre kênh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt.

³ Kikrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmê me mrãnh punumê me akrymê ikwã. Ngô kute amingrêk ne me kam amako ikwã.

⁴ Mýjkõt ne ngô amingrêk? Bir, Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ne ngô'ýr ban me aêrbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pýnh. Nhym arým kõt ngô amingrêk ne. Amingrêk nhym me'õ punu kumrêx kute memã wan noxja ne arým mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ýr bõx ne ngô ja'ýr bõx. Nhym me'õja me punu kõt nõ. Punu'ã ne amex krãptĩ:bê 38 apêx.

⁶ Nhym arým omũn amim,

—Be, amrêbê ne me'õwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm?” ane.

⁷ NhyM punuja kum,

—Be, ngô kute amingrêkkam djãm inhôbikwa'õ got ijo tẽn ngômã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngô'yr amibêx ne nhyM arým me'õ imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ NhyM kum,

—Be, kàjmã djan anhikwã djà krãn amÿn o tẽ, ane.

⁹ NhyM arým kabênmmê ro'ã mex ne ikwã djà krãn kumÿn o tẽ. Pi'òk ràràrkam, me tyk djà kêt djà nhô akatikam ne mex ne.

¹⁰ NhyM mebê idjaer rÿnh omÿn kum kabên ne kum,

—E kum pi'òk ràràr ne ja. Djãm aje kam kukràdjã mar kêt ne ate anhikwã djà mÿn o tẽ? ane.

¹¹ NhyM aminêje memã kum,

—Me'õ kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djà krãn amÿn o tẽ”, anhÿr kôt ne ba arým inhikwã djà mÿn o tẽ, ane.

¹² NhyM me kum,

—Mÿj me'õ ne amã, “Anhikwã djà krãn amÿn o tẽ”, ane ga kam o tẽ? ane.

¹³ NhyM, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãpti: ajkarê. NhyM Jeju arým me katikôt mã tẽ nhyM arým omÿnh kêt ne.

¹⁴ NhyM kam Jeju Metÿndjwÿnh nhô kikretikam kum katon kum,

—Ê, arým amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhyM mÿjja'õ ajte ajo ajkê. Mÿjja punu kute apunu tÿm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane.

¹⁵ NhyM arým mebê idjaer rÿnh'ÿr tẽn memã arên memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rÿnhmã amikôt amijarênh.

Djur 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'òk ràràrkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rÿnh kum kurêo ba. Ne kam arým abenmã kum, “Gwaj on kubĩ”, anhÿro ba.

¹⁷ NhyM Jeju arým memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'òk ràràrkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjâpênh ar iba, ane.

¹⁸ NhyM me arým abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'òk ràràrkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metÿndjwÿnho bãm ne raxo amiptáro ba, ane. Me abenmã anen arým we Metÿndjwÿnho ngryk ne kute Jeju bĩnmã kangrôn timer ne.

¹⁹ NhyM kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metÿndjwÿnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjâpênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjâpênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djâpênh ne ba omÿn arým àpênh o idjâpênh. Ibãm djâpênh kunikôt ne ba kudjwa ã idjâpênho ane.

²⁰ Be, mÿkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arým imã amidjâpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ĩ imã mÿjja pumÿnh kêt ra:x kwÿ jakre ba arým ipêx ne. Dja mÿjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê.

²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tÿn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tÿn pyrãk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tÿn kÿnh ne arým ã meo ane nhyM me arým akubyn tÿn.

22 Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarënhdjwÿ. Ibãm kute me'ômã axwe pãnh jarënh kêt. Ta ne imã,
 “Ga dja ga me kunimã axwe pãnh jarë”, ane.

23 Be, mÿj kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarënh djwÿnh mē? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarë nhym me arÿm ijo bënjadjwÿr ra:x ne. Dja me ijo bënjadjwÿr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bënjadjwÿr rax pyrãk. Ja kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarënh djwÿnh mē. Be, djãm me kute imã ikajgo jarënhkam kute Ibãmmã rax jarënh got? Kati. Dja me imã irax jarënh kêt ne arÿm Ibãmdjwÿmã rax jarënh kêt. Ta ne ijano ba tē.

24 Dja me tu amim ikabën markumrëx ne tu amim kute ijanor djwÿnh markumrëx ne arÿm kunĩ Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarënh kêtumrëx. Amrëbê ne me ja Metĩndjwÿnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Ne kam arÿm jakam Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarënhkumrëx.

25 Dja me tyk ĩ ikabën ma. Ibê Metĩndjwÿnh Kraja ikabën ma. Ne kam me kute ikabën mar kunĩ dja me akubyn tĩn. 'Ã akati arÿm me bajo rãm ne ja. Arÿm ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarënhkumrëx.

26 Be, mÿj ne ikam kute ba memã ikabën nhym me akubyn tĩn? Bir Ibãmmē ije aben pyrãk. Kam ne ba memã ikabën nhym me akubyn tĩn. Ibãm ta ne tĩn ne ta kute mÿjja kunimã tĩn jangjêho ba. Ibãm kabën kõt ne ba kudjwa ifĩn ne ije mÿjja kunimã tĩn jangjêho iba.

27 Ne Ibãm kabënkõt dja ba memã axwe pãnh jarënhdjwÿ. Arÿm ije amijo inhĩkam dja ba ã meo ane.

28 Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabën man akubyn tĩn”, anhÿrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunĩ ikabën man akubyn kato.

29 Me mex ne ukaprĩ dja me akubyn tĩn. Dja me Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym me axwedjwÿ dja me akubyn tĩn. Ije memã axwe pãnh jarënh kadjy dja me akubyn tĩn.

30 Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjãpênh ne ikabën kêt. Ibãm kabën o ne ba ikabën. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kõt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarë. Djãm ije amidjwÿnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabënkõt ije katãt me axwemã ikatorn kam pãnh jarënhkumrëx.

31 Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarê? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarê ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabën kajgo”, ane.

32 Nhym be, kati. Me'õdjwÿ ne ikukãm ijã me amã ujarënhkumrëx. Katãt me amã ijã ujarënhkumrëx. Ja ne ba arÿm ije mar.

33 Be, me ga ne ga me amrëbê Djuão'ÿr me akwÿ jano. Nhym me Djuão'ÿr bõx ne kukij. Nhym arÿm katãt me amã ijã ujarënhkumrëx ga me arÿm ama.

34 Be, djãm kute kabëno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarë? Kati. Pykakam me'õ kute kabëno Ibãm jakrenh kêt. Be, mÿj kadjy ne ba me amã Djuão jarë? Bir, me aje amijã Djuão kabën markumrëx nhym Metĩndjwÿnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arê.

35 Djuão ne kute mrãmri ne ngõnhpõk nhirã pyrãk ne ar ba. Nãm me amã kabën mex jarëho ba. Ga me ren tu amim kabën markumrëx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhym be, kati. Djuão kute me amã arêho bakam ga me aje mar 'ikrãn ne akĩnh 'ikrãn ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwý ne kute imã,

“Ije amã adjâpênh djã jarênhja dja ga inomã amê”, anhÿr ne kute prïne imã 'ã karô ba arÿm kôt idjâpênh iba. Ba mÿjja pumũnh kêt nhipêxo iba ga me arÿm omũ. Idjâpênh ja kute iraxo amirito Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjâpênh pumũnhkam ren arÿm mrãmri iraxmã akatorkumrêx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatorkumrêx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arÿm ijã ajarê. Djãm me aje ôkre mar ne ĩ pumũnh got? Arkati.

³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabên mar prãm ne ren tu amim imarkumrêx. Nhy m be, kati. Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne arÿm mã amã ijã ajarê ga me aje amim kabên 'amÿnh kêt ne mar prãm kêt.

³⁹ Goja prïne Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arênhjo iban Metĩndjwýnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhÿro aba. Me aje amim anhÿrkam goja prïne amim omũn ama. Pi'ók tãm kam ne Metĩndjwýnh ba ijã ajarê.

⁴⁰ Nãm te pi'ókkam ijã ajarê ga me ikôt abikamênh kêt. Ga me ren Metĩndjwýnhkôt atĩn kadjy ren ikôt ajkamê. Nhy m be, kati. Me aje ikôt abikamênh prãm kêtumrêx.

⁴¹ Djãm me aje imã, “Araxkumrêx”, anhÿrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati.

⁴² Be, mÿkam? Bir, me amã kãjkwakam Metĩndjwýnh jabê kêt kam ije irax ja jabej kêt. Arÿm ije me amar.

⁴³ Ibãm kukwakam ba tẽn me awÿr bôx ga me aje amim imar kêt. Me'ô kãtãm ta dja tẽn me awÿr bôx ne ta amiraxo ãmra ar ba ga me arÿm tu amim markumrêx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, “Ba gêt ba amibên gê me imã irax jarê”, anhÿro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metĩndjwýnhmãbit amijarê gê ta ijo rax”, anhÿr kêtumrêx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhÿro abakam aje amim Metĩndjwýnh mar prãm kêtumrêx.

⁴⁵ Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarê? Kati. Ga me akukãmãre Mõjdjê kanãrrãm ar amijo aba. Ta ne arÿm Metĩndjwýnhmã me ajaxwe jarênhjo dja.

⁴⁶ Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Mõjdjê kabên markumrêx? Kati. Ga me ren tu amim Mõjdjê kabên markumrêx ne ren badjwý tu amim imarkumrêx. Ta ne ikukãm ijã ajarên ijã pi'ók no'ók. Kam ga me ren amim kabên jarên ren tu amim imarkumrêx.

⁴⁷ Nhy m be, kati. Me aje amim Mõjdjê kabên mar kêt ne aje kôt amim badjwý ikabên mar kêt. Nãm ã Jeju pi'ók rãrãrkam kute me'ô punuo mexkam mebê idjaer rũnhmã ane.

6

Kute djwýo mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nãm memã anen kam arÿm amũ tẽ. Tẽ:n kam arÿm imôtibê Garrêja nhikjẽmã rê. Imôti nhidji 'õdjwýbê Xiberij.

² Nhy m kam me krãptĩ kôt mō. Ōbê Jeju kute mÿjja pumũnh kêt kwý nhipêx nhy m me kute omũnhkam ne me kôt mō. Nãm me punu krãptĩo mex nhy m me omũn arÿm kôt mō.

³ Kôt mō nhy m Jejumê kôt ba djwýnh ar me kukãm mō. Mō:n krãnh'ã wabi. Ābir tẽ:n arÿm kam nhÿ.

⁴ Be, arým ne Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji djâ nhô akatija bôx 'yr. Me kute Metîndjwýnh me kukâmâre nhirôbê mrânhja mar kadjy ne arým ô akati 'yr.

⁵ Ar krânh'â nhý nhyam kam Jeju amipânh rît. Nhyam nînh me krâptî: kôt mô nhyam me omû. Ne kam Piripimâ kum,

—Jâm dja gwaj tèn me kadjy djwý kwý by? ane.

⁶ Be, djâm kute amikukâm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prîne amikukâm amimar. Be, mýkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrâmri amim tu markumrêx jabej ne kukij.

⁷ Nâm kukij nhyam Piripi kum,

—Tô gêt kon. Gwaj banhô pi'ók kaprî'â akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'ók kaprî jao ren me kadjy djwý by nhyam ren me krâptî abenmâ kokjêr kryre nhyam ren me krâptî: 'â djwý kêt, ane.

⁸ Nhyam Jejukôt ba djwýnh 'ôdjwýja nhidjibê Ângre. Ximão Pedrumê ar axikôt apôx. Ângreja kum,

⁹ —Ota jakam me'ô bôktire nhô djwýmê tepprâremê. Xewadao djwý nhîpêx amânhkrut ne amânhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprâre amânhkrut. Nhyam be, me krâptî: Mýj dja gwaj djwý ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhyam Jeju arkum,

—Ar memâ arê gê me nhý, ane. Be, bôre ne pyka wâkam kumex ne. Jeju arkum ane nhyam ar arým memâ arê. Nhyam me arým bôrekam nhý. Me krâptî: kubê 5.000 ne me nhý.

¹¹ Nhyam kam Jeju arým djwý jamý. Ne kam arým o Metîndjwýnhmâ amikînh jarê. O kum amikînh jarên arým kôt ba djwýnhmâ kungâ. Nhyam ar me krâptîmâ kungâ. Nâm â tepprâredjwýo ane.

¹² Nhyam me ô kwý krê:n arým ajne. Nhyam Jeju kôt ba djwýnhmâ kum,

—Dja gar djwý janhy karwâ. O bikênh kêt kadjy, ane.

¹³ Nhyam kam ar karwân kaxnokai pýnh djâri kam kungij. Nhyam kam kaxnokaibê 12 ipu. Be, xewadao djwý amânhkrut ne amânhkrut ne ikjêkêt janhy 'â kâtâm ne ja.

¹⁴ Nhyam me arým kute mýjja pumûnh kêtja pumûnhkam abenmâ kum,

—Be, Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ja ne me amrêbê arê. Me memâ kum, “Dja pykamâ bôx”, anhýro ba. Be, kôt ne Jeju arým jakam bôxkumrêx, ane.

¹⁵ Nhyam Jeju arým me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhyam ren me tu ijo tým ne ijâ bēnjadjwýr rax mē. Djâm on pykakam memâ inhýr prâm got? ane. Ne kam arým mebê tèn amû krânh'â wabin ate ar ba.

¹⁶ Nhyam kam arým para. Nhyam kôt ba djwýnh tèn arým imôti'yr ruw.

¹⁷ Ne kam arým kâ'ôkam wadjân nox ne. Amû akâx nhikjêâm krîraxbê Kapana'yr môrmâ ar arým nox ne. 'Yr mô: nhyam ar'â arým akamât ne. Nhyam kraxje Jeju ar'yr bôx kêt rã'â.

¹⁸ Ar mô: nhyam arým kôk 'itýx wabê nhyam kam ngô amijapîn týx ne.

¹⁹ Nhyam ar ngô rênho mōn arým ajbubê tým ne. Ar môr'â arým kirometubê 5 apêx. Nhyam Jeju nînh arkôt tu ngô'â tē nhyam ar omû. Nhyam arým aro râm ne ja nhyam ar arým tîn prâm ne.

²⁰ Nhyam arkum,

—Ar atîn prâm kêt. Ba ne ba ar akôt tē, ane.

²¹ Nhyam ar kabên man arým kînh ne. Ne kum,

—Amrē ar ikôt kãmã wadjà, ane. Nhyr arým wadjàn nhÿ. Nhyr ÿrmē ro'ã ar arým akàx nhikjê'ÿr bôx. Kapanakam ar bôx.

²² Jeju ar akàx nhikjekam bôx nhyr arým ar'ã akati. Nhyr kam amũ akàx nhikjêbê me te ar ô kã jabej. Me krãptĩ kute amũja'ã djwÿ krënja ne te ar ô kã jabej ne abenmã kum,

—Be, amũja'ã kã pydjibit nõ nhyr ar o mō. Kôt ba djwÿnhbit mã o mō nhyr Jeju arkôt kãkam ÿr kêt. Nãm me krãptĩ te ar ô kã jabejn kam ã abenmã ane.

²³⁻²⁴ Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arým ar'ÿr mō. Me kã kwÿkam wadjàn akàx nhikjêmã Kapanaj'ÿr nox ne mō. Be, nhÿnh kã ja'ôkam ne me mō? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kã 'ôkam ne me mō. Xiberijkam kã kwÿ arým me ku'ê djã'ãnh mō. Bënjadjwÿr djwÿnh kute Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarēnh nhyr me kute djwÿ krën djã'ãnh ne arým kã mō. Kã kwÿ jamã ne me wadjàn amũ kôt mō. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapanaj'ÿr mō.

Kute amijã djwÿ jakren 'ã ujarēnh.

²⁵ ÿr mō:n kam imōti nhikjêmã bôx. Bôx ne abej ne arým kum kato. Jejumã katon arým kum,

—Ujarēnh djwÿnh, tô nhÿnh ne myt nhÿ ga jakam bôx? ane.

²⁶ Nhyr memã kum,

—Be, mÿkam ne ga me ijabej mō? Djãm amũja'ã ije mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipêx ga me aje omũnhkam? Djãm arým me aje kôt iraxmã akator kam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mō? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwÿ krën ne me ajajnekam ne ga me ijabej mō. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrêx.

²⁷ Kwãrik wãnh djwÿkôtbit ajamak bën kêt. Tãm dja akuno. Nhyr be, atemã mÿjja kute djwÿ pyrãk. Jakôt dja ga me ajamak bën. Tãm ne mex rã'ã nhyr ô'ã me Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ije amijo inhĩ dja ba me amã kungã ga me atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute imã 'ã karô. Kabênkôt dja ba me amã kungã. Kãjkwakam Ibãm, Metĩndjwÿnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karô mãm dji, ane.

²⁸ Nhyr me kum,

—Be, mÿj dja ba me Metĩndjwÿnhmã idjãpēnh o nhyr arým kum me ikĩnh? ane.

²⁹ Nhyr,

—Metĩndjwÿnh ne ijano ba tē. Kôt dja ga tu amim imarkumrêx. Kum adjãpēnh ne ja. Dja ga me ã ane nhyr arým kum me akĩnh, ane.

³⁰ Nhyr me kum,

—Goja mÿjja pumũnh kêt'ô nhipêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrêx.

³¹ Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwÿbê mÿj ne ja krē. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'ók no'ók ne kamã memã kum, “Me kute krën kadjy ne memã kãjkwa kurũm djwÿ ngã”, ane. Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

³²⁻³³ Nhyr amijã djwÿkumrêx jakren memã kum,

—Be, Mōjdê kute me akukãmãremã kãjkwa kurũm djwÿ nhõr kêt. Nhyr be, Ibãm kute me amã kãjkwa kurũm atemã djwÿkumrêx nhõr. Me'ô ne arým kãjkwa kurũm ruw ne kute me kunĩmã tĩn jangjēnh. Kute memã tĩn jangjēnh nhyr me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ã ne ije me amã,

—Metĩndjwÿnh kute me amã atemã djwÿkumrêx nhõr, anhÿr. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrêx. Nãm Jeju ã memã ane.

34 Nhyṃ me kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, goja mā me imā djwý ja nhōro nhý, ane.

35 Nhyṃ Jeju memā kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemā djwý pyrāk. Ba ne ba ije memā tīn jangjēnh nhyṃ me tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Dja me mā ikôt ajkamēn arým Kīnhkumrēx rā'ā kute mrāmri ne me arým kum prām kētkam kīnh pyrāk. Dja me tu amim imarkumrēx ne arým Kīnhkumrēx rā'ā kute mrāmri ne me arým kum kōr kētkam Kīnh pyrāk.

36 Be, djām me aje tu amim imarkumrēx got? Kati. Ba ne ba arým me amā, “Nā gām me te ipumūn amim imar kēt”, ane.

37 Be, Ibām kute ikadjy memā amak bōnhja kunī dja me tu amim imarkumrēx ne arým mā ikôt ajkamē. Ba kam me'ō kanga kētkumrēx.

38 Mýkam dja ba me'ō kanga kētkumrēx? Bir, Ibām kute me'ā imā karō kōt dja ba me'ō kanga kēt. Be, djām ba ije amijā amim karō kōt ne ba kàjkwa kurūm ruw ne ar iba? Kati. Ibām kute ijanor djwýnh kabēn kōt ne ba ruw ne ar iba.

39 Ibām kute ijanor djwýnh ta ne ijā amim karōn amim, “Be, ije kadjy memā amak bōnhja dja ikra mā meo ban 'ōo biknor kēt nhyṃ me akubyn tīn ne. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ikra akubyn ō me jao tīn”, ane.

40 Ibām kute ijanor djwýnh ajte ijā amim karōn amim, “Me kute ikra pumūnh ne tu amim markumrēxja dja me kunī ikôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne”, ane. Ibām kute ijā amim karō ne ja. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ba akubyn inhō me jao tīn, ane.

41 Nhyṃ kam mebē idjaer rūnh arým kaxā kabēn kumex ne arē. Kute memā, “Ba ibē kàjkwa kurūm djwý”, anhýrkam ne me kabēn kumex jarē.

42 Ne abenmā kum,

—Be, djām kubē Metīndjwýnh Kra got? Kati. Jōdje ne kudji. Idjibē ne Jeju. Ba me ije nāmē bām pumūnh tūm. Nhyṃ amijo 'éx ne gwaj bamā,

—Kàjkwa kurūm ne ba ruw, anhýro ba. Kati.: Nām 'éx. Nām me ā abenmā ane.

43 Nhyṃ Jeju me kabēn man memā kum,

—Kwārik wānh ikaxā akabēn kumex ne arēnh kēt.

44 Be, djām me ga dja ga me ikôt ajkamē? Kati. Ibām kute ijanor djwýnh kute memā amak bōnhkambit ne me mā ikôt ajkamē. Mā ikôt ajkamē ba arým akubyn meo tīn. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ba akubyn meo tīn.

45 Amrēbē: ne me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēn memā kum,

“Metīndjwýnh ta dja memā amikabēn jarē nhyṃ me arým kabēn markumrēx”, ane.

Be, me bakukāmāre kute memā anhýr ne 'ā pi'ók no'ók kōt mýj xē dja mā ikôt ajkamē? Bir, Ibām kute memā kabēn jarēnh nhyṃ me arým kute kabēn markumrēx. Me kute mýjja'ā kute kabēn jarēnhja markumrēx. Me ja dja me mā ikôt amijo bikamēnhkumrēx. Nām ā Jeju memā ane.

46 Ne kam ajte memā kum,

—Be, djām me'ō ne arým Ibām pumū got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metīndjwýnh pumūn arým kurūm tēn bōx. Bajbit ne ba arým Ibām pumū.

47 Me kute tu amim imarkumrēx arým Metīndjwýnhkōt tīn ne ar ba rā'ā rā'ā ne. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx.

48 Ba ne ba ije atemã djwý pyræk. Ba ne ba memã tîn jangij nhym me Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

49 Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwýbê mýj ne ja ku nhym mebêngêt tûmrãm me kupa.

50 Ije me amã atemã djwý jarênhja ne kubê kàjkwa kurûm djwý. Dja me kukun tyk kêt.

51 Ba ne ba ije atemã djwý pyræk. Ba ne ba memã tîn jangij. Dja me djwý ja krêñ Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djwý ije memã òrja ne kubê inhî. Me kunî tîn kadjy dja ba memã kungã, ane.

52 Nhym kam mebê idjaer rûnh arým kabêno aben japan abenmã kum,
—Je tô, mýj dja memã aminhî nhõ on nhym me ajmã krêñja on? ane.

53 Be, djãm mrãmri ne me kute ikumrêx krênmã? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrêxo bamã. 'Ã ne Jeju me kute î krêñ jakren 'ã me kute kamrôo kôm jakre. 'Ã ne memã kum,

—Be, ba ije amijo inhî dja ga me inhî krêñ kêt ne ikamrôo akôm kêt ne kam atînkumrêx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

54 Me kute inhî krêñ ne ikamrôo kôm ne me mrãmri Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunî kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tîn.

55 Mrãmri ne inhîbê djwý ne ikamrôbê me kôm djã.

56 Me kute inhî kur ne ikamrôo kômja, me jamê ne ba me ije aben mar tÿx ne ije aben jamýnh tÿx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba.

57 Mrãmri Ibãm tînkumrêx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tîn o itînkumrêx. Nhym me kute inhî kurdjwý dja me ba itîn jao tînkumrêx.

58 Ije amã atemã djwý jarênh ja ne kàjkwa kurûm ruw. Djãm kute djwýbê mýj ne ja pyræk? Kati. Nãm me te mýj ne ja ku nhym mebêngêt arým me kupa. Nhym be, ate dja me atemã djwý ja kun arým Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

59 Mebê idjaer bikprõnh djãkam ne Jeju memã ja jarê. Kapanakam me bikprõnh djãkam.

60 Kute memã aminhî'ã djwý jarênh ne memã 'ã ujarênhkam ne me kôt baja krãptî arým amim,

—Je, djãm me ije kabên wã mar got? ane.

Me krãptî kute Jeju kanga.

61 Nhym Jeju ta arým me kuman memã kum,

—Ba arým me amã atemã djwý jarê ga me aje amim imar kêt ne arým apijãm ne.

62 Dja ba î ikri djã tûmmã wabi ga me idjãbirkôt ipumũ. Mýj dja ga me arým kam nê?

63 Be, atemã kàjkwakam ikabên kukràdjã ne ba me amã arê. Metîndjwýnh Karõ kute meo bakambit ne me kute ikabên mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnhõ kính prãm. Kam me aje imar kêtumrêx. Nã bãm me amã ikabên jarê, me amã Metîndjwýnh Karõ jarê. Tãm ne kute meo ban memã tîn jangij nhym me Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

64 Be, djãm me akunî ne ga me aje tu amim imarkumrêx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mýj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrêbê mýjja kunî kêttri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apýnh me î djãri kute amim mar kêtja arým kute me mar. Djudadjwý

dja ï kurê djwýnhmã Jeju kanga. Nhy m arým kute adjwýnhdjwý mar. Kukãm kute mar.

⁶⁵ Ne kam memã kum,

—Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amã, “Djãm me ga dja ga me ikôt ajkamê? Kati. Ibãm kute memã amak bõnhkambit dja me mã ikôt ajkamê.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶ Nhy m kam me kôt baja krãptï arým kubê amijo akêx ne ajte kôt ba kêt.

⁶⁷ Nhy m kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

—Djãm ar gadjwý dja gar ikanga? ane.

⁶⁸ Nhy m ar 'õbê Ximão Pedru kum,

—Kati. Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj me'õkôt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabêno meo tïn ne 'ã ar imã adjujarênh ar aba. Metïndjwýnhkôt me tïn ne ar ba rã'ã: rã'ãja'ã ar imã adjujarênh ar aba.

⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx. Mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Mrãmri abê Metïndjwýnh Kra. Metïndjwýnh tïnkumrêx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx.

⁷⁰ Nhy m Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytarkumrêx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytarkumrêx. Be, djãm ar akunï ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ ãpênh, ane.

⁷¹ Djuda'ã ne kabên. Djuda Ikadjï. Ximão 'õdjwý kute irja. Dja ï kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

7

Djeruxarêkam me krãptimã 'ã ujarênh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mýkam ne Djudêjakam arek ar ba kêt? Bir, me bê idjaer kute kam bïnmã ar abej bakam.

² Nhy m kam arým Djeruxarêkam me bê idjaer krãptï kute aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukrãdja mar kadjy bõ mjýrkam krï djã nhõ akati 'ýr.

³ Nhy m kam Jeju kamy ar axikôt apõxja kum,

—E kum, goja amũ pykabê Djudêja'ýr tẽ. Dja wãkam akôt me ba djwýnh adjãpênh kôt apumũ.

⁴ Djãm me'õ kute me kunimã amiraxo amirït prãm kam kute me bê amijo bipdjur prãm got? Aje mrãmri mýjja pumũnh kêt nhípêx jabej goja pyka kunikôt me kunimã amijo amirït, ane.

⁵ Be, nãm ar te Jejumê axikôt apõx ne amim mar kêt. Kam ne ar ã kum ane.

⁶ Nhy m Jeju arým arkum,

—Je djãm kraxje me kute ijo tým djã nhõ akati iwýr bõx kêtjakam gar kam imã arê? Kati. Ar gajbit akati kunikôt ar adjumar mex rã'ã.

⁷ Nhýnh ne pykakam me axwe 'õ kum akurêmã? Arkati. Nhy m be, ba, me kum ikurêkumrêx. Ije me axwe'ã memã idjujarênh ar ibakam me kum ikurêkumrêx.

⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarêkam me krãptï kute aben pydji djã'ýr mõ. Inhõ akati iwýr bõx kêt rã'ãkam 'ýr itêm prãm kêt.

⁹ Nãm arkum anen arek Garrêjakam ar ba.

¹⁰ Nhy m kam kamy ar arým tẽ. Nhy m ar ba:n kam amipdjun arým me kute aben pydji djã'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

11 Nhyim arým 'ã me kute aben pydji djà nhõ akati bôx nhyim mebê idjaer rûnh arým abej ne memã kum, "Nhÿnh ne Jeju dja"? ane. Nhyim me "Kon", ane.

12 Nhyim me me kàxã abenmã Jeju jarênhõ kumex. Me kwÿ ne me abenmã kum, "Kati. Jeju mexkumrêx", ane.

Nhyim me kwÿ arík abenmã kum,

—Kati. Nãm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane.

13 Nhyim be, nãm me me ipôkri memã Jeju'ã ujarênhõ amirît kêt ne. Mebê idjaer rûnh pymaje ne me me ipôkri 'ã ujarênhõ amirît kêt ne.

14 Nhyim kam arým me kute aben pydji djà nhõ akati nhõkre djà kôt Jeju arým Metîndjwÿnh nhõ kikreti'ÿr tèn wadjân kam arým memã kukràdjã jarênhõ dja.

15 Nhyim kam mebê idjaer rûnh te kute Jeju marmã kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je tô djãm tãmwã kute mekôt pi'òk jarênh tùm got ã me kukràdjã jarênh mexo ane?

16 Nhyim Jeju memã kum,

—Djãm ba ikukràdjã ne ba me amã arênhõ iba? Kati. Kute ijanor djwÿnh kukràdjã ne ba me amã arênhõ iba.

17 Gêdja ga me ajõ ga aje kukràdjã kôt amijo aba prãm jabej arým ama. Me'õ kute ikukràdjã jarênhõ krax djwÿnhja dja ga me ama. Djãm ba ne ba ije me amã ikukràdjã jarênhõ krax djwÿnh? Kati. Kàjkwakam Metîndjwÿnh ne kute arênhõ krax ba kam kôt me amã arê. Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjã kôt amijo aba prãm jabej ama.

18 Ne ga ren me ajõ ga amirax jabej ne ren 'ã memã amijarênh memã amijo adjãmra ar aba. Nhyim be, kati. Kute ijanor djwÿnh ne ba ije rax jarênh. Ije ajbit rax jarênh ne kam katàt ije ikabênh jarênhkumrêx ne ijênhî kêtumrêx.

19 Me bakukãmãre Môjdjê kute me amã Metîndjwÿnh kukràdjã jarênhja djã ne ga me kôt ar amijo aba? Kati. Ga me ajõ aje kukràdjã kôt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibĩnmã ijabej ar aba. Mÿkam? ane.

20 Nhyim me kum,

—Je tô nhÿnh me'õja ne kute abĩnmã ajabej ar ba? Be, me karõ punu'õ ne ajo ba, ane.

21 Nhyim Jeju arým memã kum,

—Be, ba amrêbê me'õ punu pydjio mex ga me te aje mÿjja marmã ikam ano tyn akumex.

22-23 Nã bãm pi'òk rârârkam me'õo mex ga me arík ijã abenmã kum,

—Pi'òk rârârkam ne apê. Axwekumrêx, anhÿro aban arým ikam angrÿk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjâpênh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Kati. Me gadjwÿ ne ga me pi'òk rârârkam adjâpênh aba. Môjdjê ne me amã me my nhĩnhu kã rênh jarê. Djãm ta ne kumrêx arê? Kati. Me bakukãmãre Abraão ar kumrêx ne ar arê. Ga me kam aje katàt Môjdjê kukràdjã kôt amijo aba kadjy pi'òk rârârkam adjâpênh ne me my kã rênho aba. Mÿkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Ije kam prĩne me'õ punuo mexkam imã ijaxwe jarê. Ga me ren imã ijaxwe jarênh kêt.

24 Kwãrĩk wãnh ga me arík me axwe kêt'ã axwe janhõr kêt. Dja ga me mrãmri me axwekumrêxkôt memã ajapôxkumrêx ne kam arým katàt memã axwe jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebê idjaer kum kurê.

²⁵ Nhyam kam Djeruxarêkam me ar ba tûm kwý Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,

—Je, djãm mrãmri me kute tãmwã bĩnmã ar abej ba?

²⁶ Nhyam kam kum me uma kêt ne memã kabên ne. Nhyam me arým kutã kute kum mýjja'õ jarênh prãm kêtukumrêx. Bãrãm me rûnh arým kute tãmwã'ã amin, “Jejubê ne me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu”, anhýrkam ne me anhikrên kabên maro dja.

²⁷ Tô nhýnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkôt Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkôt mar kêtukumrêx. Nhyam be, bãm kute Jeju djir ne gu me baje arým omûnh. Kôt ne gu me arým Jeju 'êxnhĩmã bakato. Nãm me kwý ã Jeju'ã abenmã ane.

²⁸ Nhyam kam Jeju kute Metũndjwýnh nhõ kikretikam memã kukràdjã jarênho ãnkam kãj bê memã kum,

—Be, mrãmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurũm ne ba itêm ne ibõx ja ne ga me arým aje mar. Djãm ba ne ba amikabên kôt amrê tê? Kati. Me'õ kute ijanor djwýnh ne mrãmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt.

²⁹ Nhyam be, ba ne ba ije omûnh tûm. Tãm ne ijano ba amrê kurũm tẽn bõx, ane.

³⁰ Nhyam kam me bit kute o tým ne pa 'amýnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tým'ã myt bõx kêt rã'ãkam ne me te: o ane.

³¹ Nhyam me kwý krãptĩ arým tu amin markumrêx ne abenmã kum,

—Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arým mýjja pumûnh kêt krãptĩ nhípêx ne. Me punu krãptĩo mex. Djãm me'õdjwý bõx ne kute ãpênh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

³² Me rûnh kãxã ne me ã abenmã anhýro ku'ê nhyam mebê pardjêumê me kadjy Metũndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr arým me kuma. Me kuman arým Jeju'ýr me krãkamngõnh kwý jano. Me kute pa 'amýnhmã ne me me ano.

³³ Nhyam kam Jeju arým memã kum,

—Be, me aro'ã ar iba ne arým 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arým kute ijanor djwýnh'ýr tê.

³⁴ Ga me kam arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djã'ýr te abõx prãmje, ane.

³⁵ Nhyam mebê idjaer rûnh abenmã kum,

—Je tô, jãm dja tê gu me kum bakator kêt. Djãm apýnh me bajtem ba djãkam me bimãnh tûm'ýr ne tẽmmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjã jarênhmã?

³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tê ga me arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djã'ýr te abõx prãmje”, anhýr. Mýj gêdja kam nê? ane.

³⁷ Nhyam kam me kute amikukràdjã kôt amijo môr ne kute 'ã aminhinomã aminênh nhõ akati arým bõx. Akati raxja bõx. Me kukãmãre kukràdjã kôt me kute bõ mjýrkam krĩ'ã aminhinomã aminênh kadjy akati ne arým bõx. Nhyam Jeju arým kãjmã djan memã kum,

—Me ajõ ar amã kôr jabej amrê iwýr tẽn ikõ.

³⁸ Me kute tu amin imarkumrêxja gêdja ĩ me kadjwýnhbê ngõ kute meo tĩnja mã mekam apõx. Me bakukãmãre kute pi'õkkam memã arênh kôt ne ba ar amã arê.

³⁹ Nãm Jeju Metũndjwýnh Karõ'ã ã memã ane. Dja me tu amin Jeju markumrêx nhyam Metũndjwýnh Karõ arým me'ýr bõx ne meo ba. Djãm arým

ne meo ba? Kati. Metĩndjwýnh kute memã Karõ janor djwýnhrà m ne Jeju memã ane. Dja Metĩndjwýnh amiwýr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arým memã Karõ jano nhym bõx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhym me krãptĩ kute kabẽnja markam 'ã abenmã kum,
—Be, mrãmri ne tãmwãbê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn djwýnh. Me bakukãmãre ne me amrêbê: arê, ane.

⁴¹ Nhym me kwý Jeju'ã abenmã kum,
—Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

Nhym me kwý arĩk 'ã abenmã kum,
—Be kati. Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatãnh djã ne pykabê Garrêja.

⁴² Nhym be, me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx krĩbê Berêkam abatãnh. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwý. Bẽnjadjwýr rax Dawi jabatãnh djãkam ne Kritu abatãnh djã. Amrêbê: ne me bakukãmãre pi'õkkam arê. Nhym be, kati. Djãm Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatãnh, ane.

⁴³ Me kute ã abenmã anhýrkam me kute Jeju'ã axikõt kabẽn jadjwýr kêt.
⁴⁴ Nhym me ja kwý bit kute o tým ne pa 'amýnhmã. Ne kam te: kute o anhýrmã.

⁴⁵ Nhym kam me krãkamngõnh kikreti nêje ku'êja me rũnh'ýr akêx ne me'ýr bõx. Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê mebê pardjêu'ýr bõx. Nhym kam me rũnh me krãkamngõnhmã kum,
—Je tã mykam ne ga me Jejuo abõx kêt? ane.

⁴⁶ Nhym me krãkamngõnh memã kum,
—Djãm me'õ pykakam kabẽn mexo kute tãmwã pyrãk? Kati. Nãm prĩne kabẽn mexo kute katãt me kunĩ jakrenh. Ba me kam te ije o itým ne pa 'amýnhmã, ane.

⁴⁷ Nhym mebê pardjêu memã kum,
—Je tã djãm arým ne me gadjwý me anoo akno?

⁴⁸ Ê, ba me amã arê. Djãm me irax'õ, nãr me ibê pardjêu'õ ije amim tãmwã mar got? Kati.

⁴⁹ Be, djãm me kãtãmwã kute Mõjdjê kukràdjã mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjã mar kêt kam dja Metĩndjwýnh arým me kanga, ane.

⁵⁰ Nhym Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'ýr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'õ. Nãm arým memã kum,

⁵¹ —Je gêdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêt kam memã axwe jarê? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarẽn kêt kam gu me arým 'ã axwe nhõro nhý, me bakukràdjã kupa'ã ne gu me 'ã nhõro nhý, ane.

⁵² Nhym me arĩk kum,
—Djãm gadjwý pykabê Garrêjakam ajabatãnh djã ne ga nêje akabêno dja? Be, pi'õkkam ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn djwýnh'õ Garrêjakam abatãnh kêt kumrêx. Dja ga amim pi'õk jarẽn arým kõt ikabênkumrêxmã akato. Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'õk jarẽn ama, ane.

⁵³ Nhym kam me kunĩ ajmãn aminhũrkwãmã apêx.

8

Me'õ nire kute me'õbê mjêno àkĩnh.

¹ Jeju arým krānhbê Oriwêre 'yr tē. Tē:n arým 'yr bôx nhyim 'ã akamàt nhyim nõ. Nõ: nhyim arým ôkrēn'ānh kà.

² Nhyim kam Metīndjwýnh nhô kikreti'yr tēn kam bôx. Nhyim kam me kunī ajte 'yr bôx nhyim arým nhỹ. Nhỹn arým memã kukràdjà jarēnho nhỹ.

³ Nhyim kam me arým Jeju'yr me 'ô nireo bôx ne me ipôkri kudja. Arým ne mjēn ne kam ajte me'ôbé mjēno akīn ar ro'ã nõ. Nhyim me arým omūn o tým ne pa 'amýn Jeju'yr o bôx.

⁴ Ne kum,

—Ē, ujarēnh djwýnh. Be, me'ô nire ja arým mjēn ne arým me'ô myo akīn ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkôt ar omūn aro tým ne arým awýr o bôx.

⁵ Be, me ja jaxwe pānh ne Mójdjē arým memã arē. Kute me bakukràdjà jarēnhkam Mójdjē arým 'ã memã kum,

—Ga me axwe pānh kēno titik ne abī gē ty, ane. Be, gadjwý ar imã axwe pānh'ô jarē bar kuma. Mýj gēdja bar on? Nām me ã Jejumã ane.

⁶ Mýj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjà kupa'ã mýjja jarēnh jabej nhyim me arým kôt kum axwe jarē. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhyim Jeju ate idjao nhỹn arek ikrao pyka no'ôko nhỹ.

⁷ Nhyim me mã kum tāmja jarē nhyim arek pyka no'ôko nhỹ. Nhyim kam kāmã djan memã kum,

—Goja me ajô apydji ajaxwe kêtumrēx jabej ga akumrēx kēn'ô byn o titik ne abī, ane.

⁸ Nām anen ajte nhỹ, pyka no'ôko nhỹ.

⁹ Nhyim me arým amima:ro djan amijaxwedjwý ma. Ne kam arým pijàm ne mã apôxo dja. Me abatānhja kumrēx ne me kato. Nhyim mekôt me abatānh nydjwý apôxo dja. Nhyim ajbir abatānh nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunī apēx. Nhyim kam Jeju arým ate nhỹ nhyim niredjwý arým ate dja.

¹⁰ Nhyim kāmã djan nire ate āmkôt omūn kum,

—Me'ô nire, nhỹnh ne me kute amã ajaxwe jarēnhja ku'ê? Djām me'ô kute ajaxwe pānh kēno atitik prām kêtumrēx? ane.

¹¹ Nhyim kum,

—Ā bēnjadjwýr. Me'ô kute pānh ititik prām kêt, ane.

Nhyim kum,

—Badjwý. Ajaxwe pānh ije kēno atitik prām kêt. Aj mã. Kwārīk wānh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarēnh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhyim kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apýnh me ba djà kunīkôt me axwe kunī katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrāmri ne memã pry kurwý djà pyrāk. Ga, me kurwý djà kute akamàtkam memã pry kurwý nhyim me kute akamàtkam mýjja kunī pumūnh ne katàt baja pumū. Badjwý dja me tu amim imarkumrēx ne arým katàt amijo ba. Ga, akamàt kô tykkam me kute mýjja pumūnh kêt ne ba punuja pumū. Me axwedjwý ne me kute mýjja mar kêt ne amijo ba punu. Djām me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Katī. Ba ije mrāmri ne memã pry kurwý djà pyrāk. Dja me tu amim imarkumrēx ne arým katàt amijo ban kam arým ikôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhyim mebé pardjēu kum,

—Je, djā nām me'ō akôt kabēn dji? Kati. Ga apydji aje memā amijarēnho aba nhym me'ō kute akôt kabēn djir kêt. Ba me kam arým amā akabēn kajgo jarē. Akabēn kajgo nhym me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhym memā kum,

—Kati. Ipydji ije memā amijarēnhkam ije memā amijarēnh kajgo kêt. Kàjkwakam Metīndjwýnh ne ijano ba amrē kabēn kôt tē. Be, 'yr dja ba akubyn tē. Ja ne ije markumrēx. Kam ikabēn kajgo kêt. Nhym be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhýnhja kurūm ne ba itēmja ne ga me aje mar kêt. Nhī'ām itēmdjwý ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwýnho kīnh prām ne aje memā axwe jarēnho aba. Djām ba ne ba ije amidjwýnho kīnh prām ne memā axwe jarēnh got? Kati.

¹⁶ Godja ba memā axwe jarēnh jabej arým katāt memā arēnhkumrēx. Djām ipydji dja ba arē? Kati. Ibām kute ijanor djwýnhmē dja bar axikôt ikabēn ne memā axwe jarē. Kam ne ije katāt memā axwe jarēnhkumrēx.

¹⁷ Nhym be, amrēbē: me bakukāmāre kute me akukràdjā'ā pi'òk no'òkdjwý. Me akukràdjā kôt ba ije Ibāmmē axikôt memā amijarēnho iba. Me akukràdjā jakam me'ō ar amānhkrut ne kute me omūnhkôt kute axikôt me arēnh nhym me kunī kute mar ne kute memā kum, “Mrāmri katāt ar kute me arēnhkumrēx”, anhýrmā. Ja ne ga me arým aje mar.

¹⁸ Be, ja kôt ne ba Ibāmmē ā me amā amijarēnho ane. Ba ije me amā amijarēnh. Nhym Ibām kute ijanor djwýnh ikôt kute me amā ijarēnh. Ba Ibāmmē ar ije axikôt me amā amijarēnhkam ne ga me ren me akukràdjā kôt ijā, “Mrāmri ne katāt kute memā amijarēnhkumrēx”, ane. Ba Ibāmmē ar ije axikôt me amā amijarēnhkam dja ga me ar ikabēn katātjamā akaton ama. Me akukràdjā'ā pi'òk no'òk kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nām ā Jeju memā ane nhym me arým kum,

—Tô nhýnh ne abāmja? ane.

Nhym memā kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibāmdjwý mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibāmdjwý ma. Nhym be, kati. Aje mar kêt, ane.

²⁰ Be, Metīndjwýnh nhō kikretikam me kute Metīndjwýnhmā pi'òk kaprīo atom djakam ne Jeju ā memā ane. Nhym me'ō kute o tým ne pa 'amýnh kêtumrēx. Pa 'amýnh'ā myt bôx kêt rā'ākam.

²¹ Nhym kam ajte memā kum,

—Dja ba ī mā tē ga me arým te ijabej. Te ijabej ne kam arým ty. Nhym kam Metīndjwýnh me amā ajaxwe jarēnh rā'ā. Mūm itēmmā 'yr ikrāja dja ga me te ikôt 'yr atēm ne 'yr abôx prāmje, ane.

²² Nhym mebē idjaer rūnh abenmā kum,

—Je tô mýj dja nē? Birām, dja amibī. Nām me ā abenmā ane. Kute memā kum,

—Dja ba ī mā tē ga me arým te ijabej, anhýrkam ne me ā abenmā ane.

²³ Nhym memā kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapôx ne ar aba. Nhym be, ba ne ba kýjrūm kàjkwakam ar iba tūm. Me ga ne ga me aje pykakam mýjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mýjja mar.

²⁴ Me aje pykakam mýjjabit markam ne ba me amā, “Dja ga me ty nhym Metīndjwýnh amā ajaxwe jarēnh rā'ā”, ane. Ne me amā, “E kum ba. Ba ne

ba arým bôx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arým ty nhym Metündjwýnh me amã ajaxwe jarênh rã'ã, ane.

²⁵ Nhym me kum,

—Bir, mýj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarênhkumrêx, ba me ama, ane.

Nhym Jeju memã kum,

—Be, amrêbê ne ba me amã amijarênhõ iba. Nã bãm me amã,

²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarênh ajte me amã pãnh jarê. Be, ijanor djwýnh kute katãt kabên jarênhkõt ne ba me kunimã arênhõ iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwýnh”, anhýrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarênhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhym kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja dja ga me kýjrũm inhõ. Kam dja ga me arým ima. Ba ije amikabênkõt amijo iba kêtukumrêx. Ibãm kute imã kabên jarênh kõt ne ba memã arênhõ iba. Ja dja ga me aje kýjrũm inhõrkam ama.

²⁹ Kute ijanor djwýnh ne imê amijo kajkep. Djã nãm imã kãx ba ate ar iba? Kati. Be, mýkam ne imã kãx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjãpênh mex rã'ã. Kam imã kãx kêt. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Kute memã ja jarênhkam ne me kumex arým tu amim markumrêx.

Abraão tãmdjwý'ã ujarênh.

³¹ Nhym kam mebê idjaer kute tu amim markumrêxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabên kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arým me abê ikõt aba djwýnhkumrêx.

³² Ne kam arým mrãmri ikabênkumrêxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabên katãtkumrêx”, anhýro aba. Ne kam ikabên katãtkumrêxmã akato ba kam arým me apytã. Me'õja kute me apa 'amýnh ga me kum adjãpênh kajgoo abaja ba kubê me apytã. Ga me kam ikõt adjumar mexkumrêx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhõ bẽnjadjwýr'ã memã ane.

³³ Nhym ajte me kwý kum,

—Tõ nhýnh ne kam me'õ kute me ipa 'amýnh ba me kum idjãpênh kajgoo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibê me bakukãmãre Abraão tãmdjwý. Nhym kam me'õ kute me ipa 'amýnh kêtukumrêx. Mýkam ne ga,

—Ba me'õbê me apytã? ane.

³⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwýnhja arým kute me apa 'amýnh ga me arým kum adjãpênh kajgokumrêx.

³⁵ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me'õ nhõ kikrekam õ ãpênh djwýnh djãm kubê õ ãpênhkam kum ãpênh rã'amã? Kati. Gêdja í atemã me'õmã apê. Nhym be, kam me'õ krakumrêxja dja kam kra rã'ã ne.

³⁶ Ba ibê Metündjwýnh Kra rã'ãkam ibê me apytãr djwýnh. Me apa 'amýnh djwýnhbê me apytãr djwýnh. Dja ba me apa 'amýnh djwýnhbê me apytã ga me kam mrãmri adjumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tãmdjwý, ba ije kõt me amar. Ga we me te abê Abraão tãmdjwý ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabên kĩnh kêtukumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã.

³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mýjja pumũnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kõt ar amijo aba.

³⁹ Nhym me kum,

—Be, mrãmri me inhingêtbê Abraãokumrêx, ane.

Nhym memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tàmdjwýkumrêx ne ren Abraão djâpênh kôt adjâpênh ar aba.

⁴⁰ Nhym be, kati. Ga me jakam aje ibînmã. Kàjkwakam Metîndjwýnh kute imã kabên katât jarênh kôt ije katât me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibînmã. Djâm ã Abraão meo ane? Kati.

⁴¹ Ne ren Abraôbê me anhingêtkumrêx ga ren me adjâpênh mex. Nhym be, kati. Atemã me anhingêtkumrêx kôt ne ga me atemã adjâpênh ar aba.

Nhym me kum,

—Djâm krô'ã me'ô kute akudjwa me ijadjwýr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji. Kàjkwakam Metîndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tàmdjwý jarênh.

⁴² Nhym Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrãmri kàjkwakam Metîndjwýnh Abãm ne ren amã ijabê. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Metîndjwýnh kurûm ne ba tèn bôx. Be, djâm ba ne ba tê? Kati. Tãm ne ijano ba amrê tê. Kam ga me ren amã ijabê.

⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabên mar kêt? Bir, me ajamakkre kêt prãmkom.

⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêtkum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwýnh. Ta kabên katât kêt kam kute Metîndjwýnh kabên katât 'amýnh týx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'êxnhî kôt memã 'êx ba. Mrãmri 'êxnhîkumrêxkam kubê me 'êxnhî nhingêtkum.

⁴⁵ Kubê me 'êxnhî nhingêtkum ba te me amã katât ikabên jarênhkumrêx ga me aje amim imar kêt.

⁴⁶ Be, mýj me ajô ga ne ga me aje mrãmri ijaxwe'ômã akatorcumrêx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'ômã akator prãmje. Ijaxwe'ô kêt kam mýkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katât Metîndjwýnh kabên jarênhkumrêx ga me aje imar kêt. Be, mýkam?

⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metîndjwýnh kra ne ren amim kabên markumrêx. Nhym be, kati. Me abê Metîndjwýnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabên mar kêt. Nãm ã mebê idjaer rûnhmã ane.

Kute mebê idjaer rûnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhym mebê idjaer rûnh arîk kum,

—Be, abê pykabê Xamarij kam me kra'ô ba me arým ama. Me karô punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhym Jeju memã kum,

—Kati. Me karô punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênhô iba. Ga me kam imã ikajgo jarênhô aba.

⁵⁰ Be, djâm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'ô kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar.

⁵¹ Mrãmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'ýr bôx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhym mebê idjaer rûnh kum,

—Tô nhýnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhdjwý ne me arým aben kukãm ty. Tô nhýnh dja me akabên man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabên jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrêx. Mrãmri ne me karô punu ajo ba.

⁵³ Djām aje araxo me bakukāmāre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabēn man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhÿr? Abraão arÿm ty. Metĩndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh ar arÿm ty. Mÿj me’ô rax ne ga arĩk o amiptārñ ‘à amimēnho dja? ane.

⁵⁴ Nhyr Jeju memā kum,

—Ne ba ren arĩk amijā me’ô rax mēn ren mrāmri ikajgo. Nhyr be, kati. Ibām ne kute ijā irax mēnhkumrēx. ‘Á ne ga me aje abenmā, “Me Batĩndjwÿnh”, anhÿr kajgoo aban

⁵⁵ aje mar kêtumrēx. Nhyr be, bajbit ije markumrēx. Ne ren ijēxnhĩ ne ren me amā, “Tje mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memā ijēx iba. Nhyr be, kati. Mrāmri ije markumrēx ne kabēn kôt ar amijo iban ijēxnhĩ kêt.

⁵⁶ Be, me anhingēt Abraão arÿm amikukām iman arÿm ikam kĩnhkumrēx, ane.

⁵⁷ Nhyr me bē idjaer rūnh kum,

—Je tō, djām kraxje ajā amex krāptībē 50 apēx kêtjakam djām ga ne ga arÿm me bakukāmāre Abraão pumū got? ane.

⁵⁸ Nhyr Jeju memā kum,

—Be, me akukāmāre Abraão amirīt kētri ne ba ar iba tūm, ane.

⁵⁹ Nhyr me arÿm kēn kwÿ jamÿ, kute o titik ne bĩn kadjy. Nhyr Jeju arÿm amijo apdjun mā tē. Metĩndjwÿnh nhō kikreti kurūm katon mā tē.

9

Kute me’ô adjakamā no rājao mex.

¹ Tē: nhyr arÿm me’ô no rā nhÿ. Adjakamā ne me’ô no rā. Nām nhÿ nhyr arÿm omū.

² Nhyr kôt ba djwÿnhdjwÿ omūn Jeju kukij ne kum,

—Ujarēnh djwÿnh, mÿkam ne me’ôja adjakamā no rā? Djām ta axwe pānh ne adjakamā no rā? Nār nāmē bām ar axwe djō’ā ne no rā? Mÿj ne kam kute? ane.

³ Nhyr arkum,

—Kati. Ta axwe pānh no rā kêt. Ne nāmē bām ar axwe djō’ā no rā kêt. Be, Metĩndjwÿnh kute no rākam àpēnh nhyr me kute kôt raxmā kator kadjy ne no rā.

⁴ Be, jakam imexri idjāpēnh prāmumrēx kute mrāmri ne a’uri me àpēnh prām pyrāk. Kute ijanor djwÿnh kute idjāpēnh’ā imā karō kôt idjāpēnh prāmumrēx. Adjÿm, dja me ĩ ijo bikēnho tēn ibĩ ba te idjāpēnh prāmje. Kute mrāmri ne me akamāt kō tykkam te àpēnh prām pyrāk.

⁵ Pykakam me axwemē ro’ā ar ibari ba ije mrāmri memā pry kurwÿ djā pyrāk. Ga, me kute akamātkam memā pry kurwÿ nhyr me katāt baja pumū. Badjwÿ ne ba memā Metĩndjwÿnh kabēn jarē nhyr me arÿm kôt katāt ar amijo ba. Ne tu amim kabēn markumrēx ne arÿm katāt ar amijo ba.

⁶ Nām anen arÿm pykakam aptōn kam o ajrēn arÿm o me’ô no rāja no dju. Ne kam kum,

⁷ —ÿr tēn ngō nhidjibē Xirōwekam amino ku’ô, ane. Me bakabēnkam ne me ren ngōmā, kute anor jarē. Nām kum ane nhyr arÿm ÿr tēn kam amino ku’ô. Ku’ōn arÿm no mex ne. No mex ne kam ũrkwā’ÿr tēn arÿm ÿr bōx.

⁸ Nhyr ũrkwā bu’ā me krĩ kute me’ô no rā pumūnh tūm abenmā kum,

—Djām tām wā ne amijo à’wÿro krĩ? ane.

⁹ Nhyr me kwÿ memā kum, “Nā, tām”, ane. Nhyr me kwÿ memā kum,

—Kon, kute tãmwã pyræk, ane.

Nhym ta memã kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰ Nhym me kum,

—Tô mỳj me'õ ne amã ano mex jadjà? ane.

¹¹ Nhym memã kum,

—Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arỳm o ino dɟy. Ino dɟyn arỳm imã, “Yr tẽn ngòbê Xiròwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'yr tẽn amino ku'õn arỳm ino mex ne irit mexkumrêx, ane.

¹² Nhym me kum, “Nhỹnh ne dja”? ane.

Nhym memã kum, “Kon”, ane.

¹³ Nhym kam me arỳm mebê pardjêu'yr o bôx. Me'yr me'õ no rãn arỳm no mexjao bôx.

¹⁴ Be, me tyk djà kêt djà nhõ akatikam, pi'òk ràràrkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'õ no dɟyn o noo mex.

¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'yr o bôx nhym me ajte kukij ne kum,

—Mỳj ne ga arit mex kadjy nê? ane.

Nhym memã kum,

—Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino dɟy ba ku'õn arỳm ino mex ne irit mexkumrêx, ane.

¹⁶ Nhym mebê pardjêu kwỳ abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjà pãnh ne pi'òk ràràrkam ari àpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhym me kwỳ 'ã abenmã kum,

—Nhym bê ne me'õ jaxwe kute ã mỳjja pumũnh kêt nhípêxo anhỹr. Kute ã me'õ no rão mexo anhỹr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane.

¹⁷ Ne kam me'õ no rãn arỳm no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarê ba me ama, ane.

Nhym memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh'õ, ane.

¹⁸ Nhym mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amin,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjàkamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arỳm bãmmê nã ar'yr me ano. Nhym me ar'yr tẽn arỳm aro bôx.

¹⁹ Nhym me arkum,

—Be, gar memã kum, “Ikra adjàkamã no rã”, anhỹro aba. Djãm tãm ne ja? Mỳj ne rit mex kadjy nê? ane.

²⁰ Nhym ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjàkamã no rãkumrêx.

²¹ Ne kam mỳj ne arỳm no mex on, ar ije mar kêt. Mỳj me'õ ne kum noo mex nhym rit mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arỳm abatàn nh. Dja ga me kukja nhym arỳm me amã amijarê, ane.

²² Be, mỳkam ne ar kute memã kum,

—Jeju ne ar ikra noo mex, anhỹr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rũnh pymakam. Nãm me arỳm abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

—Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gê ajte me bikprõnh djàkam me baro'ã krĩ kêt, ane.

²³ Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

—Be, ta ne arỳm abatàn nh. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhyam kam me ajte amiwÿr me'õ no rãn arÿm no mexja 'uw nhyam arÿm 'ÿr bõx. 'ÿr bõx nhyam kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekõt mar. Kwãrĩk wãnh ga mex jarẽnh kêt. Kãjkwakam Metĩndjwÿnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarẽ, ane.

²⁵ Nhyam memã kum,

—Be, mÿj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arÿm ino rãkumrẽx. Ne arÿm jakam ba mrãmri irĩt mexkumrẽx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrẽx, ane.

²⁶ Nhyam kam me ajte kum,

—Mÿj ne ajo, ga arÿm ano mex ne arĩt mex ne? ane.

²⁷ Nhyam memã kum,

—Je, arÿm ne ba me amã arẽ. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mÿj kadjy dja ba ajte me amã arẽ ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kõt abikamẽnhmã got ga me ikukjẽro dja? ane.

²⁸ Nhyam me arÿm kum kurẽn kum,

—Be, kati. Ga ne ga arÿm kõt aba djwÿnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Mõj djekõt ne ba me amijo iba.

²⁹ Be, Metĩndjwÿnh mrãmri me bakukãmãre Mõj djemã kabẽnkumrẽx. Ja ne ba me ije markumrẽx. Nhyam be, tãmwã. Djãm me kute kator djã mar got? ane.

³⁰ Nhyam amipãnh memã kum,

—Be, Jeju ne imã irĩt mex jadjã ga me aje kator djã mar kêtja pumũ. Djãm me ano mex got?

³¹ Ba me amã arẽ ga me ama. Djãm me axwe ne Metĩndjwÿnh kute me mar ne kõt àpẽnh? Kati. Ja ne gu me arÿm baje mar. Nhyam be, me kute mrãmri Metĩndjwÿnhmã rax jarẽnh ne kute kabẽn mar ne kõt kute amijo bakumrẽxja Metĩndjwÿnh arÿm kute me mar ne me kõt àpẽnhkumrẽx.

³² Be, djãm Metĩndjwÿnh Jeju kõt àpẽnh ngri got ga me 'ã akabẽn ne? Mÿj me'õ ne adjakamã no rã nhyam me arÿm kute kum rĩt mex jadjãr ga me amrẽbẽ aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arẽnh kêt. Me kunĩ kute arẽnh kêtikumrẽx. Jejubit ne ajbir hajbit ijo mex ga me arÿm aje ipumũnh.

³³ Metĩndjwÿnh ren kute anor kêt nhyam ren kabẽnkõt àpẽnh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhyam be, kati. Mrãmri Metĩndjwÿnh kute anorkumrẽx.

³⁴ Nhyam me kum,

—Be, djãm akudjwa adjakamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arÿm me nẽje bõm kumẽ.

³⁵ Nhyam kam Jeju me kute bõm mẽnhkõt arÿm kuman 'ÿr tẽn kum katon kum,

—Djãm arÿm ga tu amim Metĩndjwÿnh Kra markumrẽx? ane.

³⁶ Nhyam kum,

—Bẽnjadjwÿr, dja ga imã Metĩndjwÿnh Kra jakre ba tu amim markumrẽx, ane.

³⁷ Nhyam kum,

—Arÿm ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikabẽno dja, ane.

³⁸ Nhyam kum,

—Nã, Bẽnjadjwÿr djwÿnh, arÿm ne ba tu amim amarkumrẽx, ane. Ne arÿm kute Metĩndjwÿnh Kramã katorkam amikajgo man parbẽ ibõn nhÿ.

³⁹ Nhyam Jeju memã kum,

—Be, mÿj kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arÿm memã pãnh jarẽ. Be, me kwÿ kute amijo àmran arĩk

amim, “Djãm ije Metĩndjwỳnh kabẽn mar ngri got”? anhyrja dja ba te memã kukràdjà jarẽ nhyim me arỳm mar kêt ne arỳm amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rĩt mex arỳm no rãn ba pyrãk. Nhyim be, me kwỳ kute kukràdjà mar kêt ne mar prãm dja ba memã arẽ nhyim me arỳm tu amim markumrẽx. Tu amim markumrẽx ne arỳm kôt kute amijo ba mexkumrẽx. Me kute mrãmri ne me no rãn arỳm rĩt mex ne katãt ba pyrãk. Ja kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhyim mebê pardjêu bu'ã ku'êja arỳm kabẽn man kum,

—Je, djãm me badjwỳ ne ba me ije me no rãn pyrãk? Kati. Djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhyim memã kum,

—Ne ga ren me aje Metĩndjwỳnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rãn rĩt mex prãm pyrãk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhyim be, kati. Me aje, “Me badjwỳ djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got”? anhyrkam me ajaxwe rãn'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

Mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh'ã ujarẽnh.

Idja 13.20; Ped k 5.4

¹ Ne kam mrykĩ'ãtomti'ã memã ajarẽn õ me ja'ã mrykĩ'ãtomti jakren memã kum,

—Be, õ kôkayrkam mrykĩ'ãtomti ar bakam nhyim me ngjêx prãmkam me kwỳ ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhĩbũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhyim me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nãr, “Mebê mỳjjao prõt djwỳnh”, ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

² Nhyim be, me kute katãt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne õ mryo ba djwỳnhkumrẽx.

³ Nhyim 'ã ijê djã nêje ku'ê djwỳnh arỳm o ba djwỳnhmã 'ã ijê djã'ã kurẽ nhyim arỳm wangij. Ne kam mrymã kabẽn nhyim arỳm amim kabẽn ma. Kute apỳnh mrymã idji jarẽn dhjari aben totokmã mrymã arẽ nhyim arỳm kute apỳnh aminhidji jarẽn mar kôt bõm rôrõk. Bõm rôrõk nhyim o ba djwỳnh arỳm kapõtã mryo apõx.

⁴ Mryo apõx ne arỳm mry kukãm mrã nhyim mry arỳm kôt ba. Kute amim o ba djwỳnh kabẽn markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwỳnh kôt ane.

⁵ Nhyim be, atemã me bajtem mry'yr bõx ne te mrymã kabẽn nhyim kôt ba kêt ne tu mã kubê prõt ne. Kute amim me bajtem kabẽn mar kêtãkam amijã no tỳx ne tu mã kubê prõt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx, ane.

⁶ Be, mrykĩ'ãtomti'ã ujarẽnhja ne Jeju kute amikabẽn kukràdjà'ã akre nhyim me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mỳj'ã ujarẽn kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

⁷⁻⁹ Nhyim ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykĩ'ãtomti nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyrãk. Ga, mryo ba djwỳnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhyim kôkayr tỳx arỳm kute mỳjja djãkrêbê mry pytãr nhyim umar mexja pumũ. Badjwỳ ije ajkwa krekre pydjimãn prãbê dja me tu amim imarkumrẽx ba arỳm axwebê me utã. Nhyim kam me arỳm ikôt tĩn ne ar ba rãn'ã: rãn'ã ne. Atemã me'õkôt ne me tĩn kêtumrẽx. Dja me tu amim bajbit imarkumrẽx ba arỳm me utã.

Ga, mryo ba djwýnh kute kôkayr kurŭm mryo apôxja pumŭ. Nhy mry àkur ban ajte akubyn ngjêxa pumŭ. Badjwý dja ba me utáro iba nhy m me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhy m be, amrêbê ibôx kêtri ne me kwý Metŭndjwýnh'ã 'êx ne memã kum, "Metŭndjwýnh ne imã arê ba kukwakam amã kabên jarênhô iba", ane. Me Metŭndjwýnh'ã 'êxa kunĭ ne me àkĭnhĭ. Me kute amiwýr inhô me jao akêxmân te meo ane nhy m me kute me kabên mar kêt.

¹⁰ Be, me àkĭnhĭ ne me kute mryo àkĭnh ne par kadjy bôx. Nhy m be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĭnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bôx.

¹¹ Ije me kute mrykĭ'átomtĭo ba djwýnh mex pyrâk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utâr kadjy ty.

¹² Nhy m be, me mrykam âpênh djwýnh ne me atemã. Gêdja rop'ô mry'ÿr bôx nhy m arým tĭn prãmje tu mry kangan prôt ne. Kubê ô mry djwýnh kêtkam ne tu mry kangan mã prôt ne. Nhy m rop arým mryo rôrôk nhy m mry abenbê ajmã.

¹³ Me mrykam âpênh djwýnh kute pi'ók kaprĭbit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhy m kam rop bôx nhy m kum mry jabê kêtkam arým mry kangan prôt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrâk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhô me jadjwý ije ã me maro ane. Nhy m inhô me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utâr kadjy ty.

¹⁶ Djãm kôkayr jakambit inhô krit? Kati. Onĭ inhô krit râ'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhô me jamê me wãdjwýo aben pydji. Kam arým inhô me kunĭo iba.

¹⁷ Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kôt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĭn kadjy dja ba ty.

¹⁸ Djãm me ta dja me ibĭ? Kati. Ba dja ba amikabênkôt tyn kam amikabênkôt akubyn itĭn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĭn'ã imã karô, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhy m kam mebê idjaer rŭnh ajte kabêno aben japanho dja.

²⁰ Me krãptĭ ja ne me arĭk memã kum,

—Be, me karô punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãptĭ jarênhja pumŭ. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhy m me kwý ja ne memã kum,

—Nhy m bê ne me karô punu kute o ba nhy m ã kabên kute anhÿr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karô punu kute me no râ noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rŭnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, krĭraxbê Djeruxarêkam, me krãptĭ kute aben pydji djã nhô akatikam, arým na nhô mytyrwýkam, Jeju me'ÿr tĕn bôx ne arým Metŭndjwýnh nhô kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metŭndjwýnhmã kikreti ny nhípêx mar kadjy ne me krãptĭ akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kĕnhkam ar mrã. Kikre kre kĕnhjamã ne me kum, "Xaromão nhô", ane.

²⁴ Nãm kam ar mrã nhy m mebê idjaer rŭnh arým omŭn kam kum ipôk ne kum,

—Aje. Ga mrāmri abê me inhô Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarēnho amirítkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ NhyM Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirít ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx djári. Tãm ne kute me amã ijo amirít mexkumrêx ga me aje amim imar kêt.

²⁶ Be, me abê inhô krit kêt kam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama.

²⁷ Inhô krit ar kute amim ikabēn mar. Badjwý ije inhô krit ar mar nhyM ar mã ikôt ar amijo ba.

²⁸ Dja ba memã tĩn jadjã nhyM me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djãkam biknor kêt kumrêx. Ba mã meo iba nhyM me'õ kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rēnh prãm kêt.

²⁹ Ibãm kute ikôt me kamēnhja ne týxo kute me kunĩ jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhyM me'õ kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikô rēnh prãm kêt.

³⁰ Ibãmmē ro'ã ne bar itipdjín ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ NhyM mebê idjaer rũnh ajte kadjy kēn jamý. Kute o titik ne bĩnmã kēn jamý.

³² NhyM memã kum,

—Ibãm kukwakam ne ba mýjja mex krãptĩ nhípêx ne me amã o amirít ga me omũ. Nhýnh idjãpēnh mexja pãnh dja ga me kēno ititik ne ibĩ? ane.

³³ NhyM me kum,

—Djãm adjãpēnh mex pãnh ne ba me ije kēno atitik ne abĩnmã? Kati. Metĩndjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'õkam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metĩndjwýnh Kra ne amijo Metĩndjwýnh pyrãk. Aje Metĩndjwýnh raxo amiptãrkam ne ba me arým Metĩndjwýnho ingyryk ne ije abĩnmã, ane.

³⁴ NhyM amipãnh memã kum,

—Tô nhýnh ne ba aprý? Be, kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ne me bakukãmãremã Metĩndjwýnh kabēn jarēn memã kum,

“Nã bãm memã kum, ‘Me abê metĩndjwýnh’, ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne.

³⁵ Metĩndjwýnh kabēn ne ga me te akabēno aje o adjãpanhmã. Ga, Metĩndjwýnh ta kute memã kum, “Me abê metĩndjwýnh”, anhýrja pumũ.

³⁶ Metĩndjwýnh ta ne imã idjãpēnh djã jarēn pykamã ijano ba kabēn kôt amrē tēn bõx. Djori kam ibê Metĩndjwýnh Kra kêt? Kati, ibê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Djori kam ba aprý. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibãm djãpēnh o idjãpēnh kêt ga ren me aje katãt imã ikajgo jarēnhkumrêx.

³⁸ NhyM be, kati. Mrãmri Ibãm djãpēnh o idjãpēnhkumrêx. Kam ga me ren amim idjãpēnhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjãpēnhbit man ren Ibãm djãpēnh o idjãpēnhja man ren arým kam ima. Ibãmmē ne bar itipdjín ar iba ga me ren kam arým ama, ane.

³⁹ Nãm memã ane nhyM me arým kute pa 'amýnhmã te o ane nhyM mã mebê katon tē.

⁴⁰ Ne kam arým mã ngó raxbê Djodão nhijukri tē. Tē:n arým Djuão kute ngômã me angjēnhmo krax djãkam bõx ne arek kam ar ba.

⁴¹ Ar ba nhyM me krãptĩ 'ýr bõx ne abenmã kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmã kator kadjy kute mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katãt me'õja kukãm 'ã

ujarēnhkumrēx. Nhyam kam arým kute kukām 'ã ujarēnh kôt prīne kôt amijo bakumrēx, ane.

⁴² Nhyam kam me krāptī pyka jakam tu amim Jeju markumrēx.

11

Kute akubyn Radjaruo tīn.

¹ Be, me'õ nhidjibē Radjaru ne arým kanē bīno mō. Kanikwýnh ne ar amānhkrut. Ar idjibē ne Marijmē Mata ar. Ne ar kunī krībē Betanhakam ūrkwā.

² Marij ja kute Bēnjadjwýr djwýnh par'ã me kudjý djā kangô kapī. 'Ã me tyk kadjy kudjý djā kangô kapīn kam kute amikio 'ã kangô ngrā tām.

³ Nām kamy Radjaru arým kanē bīno mō: nhyam kanikwýnh ar arým Bēnjadjwýr djwýnh'ýr me'õ jano. Onīj. Nhyam arým 'ýr tē:n 'ýr bōx ne arým kum arēn kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, onīj amā anhōbikwa jabēja arým kanē: nhyam kanikwýnh ar amā arē, ane.

⁴ Nhyam Jeju arým kuman kum,

—Djām tu tyk rā'ã kadjy ne kanēja? Kati. Dja me kàjkwakam Metīndjwýnh raxmā katon ba ibē Metīndjwýnh Kra iraxmā kato. Ja kadjy ne kanē raxja, ane.

⁵ Be, Matamē kanikwýnhmē Radjarumē ne Jeju kum ar abē.

⁶ Nām Jeju kabēn man kam tu arek ýr djākam nhý nhyam 'ã akati amānhkrut apéx.

⁷ Nhyam kam kôt ba djwýnhmā kum,

—Gwaj on pykabē Djudéjamā tē, ane.

⁸ Nhyam ar kum,

—E kum, ujarēnh djwýnh, wākam ajbir mebē idjaer rūnh kute kēno atitik ne abīnmā ga ajte 'ýr atēm mā, ane.

⁹ Nhyam Jeju arkum,

—Djām arngro pydjikam kàxdjakēnh pa ipôkbē 12bit. Nà tām. Djām ori me arngrokam mrā nhyam mýjja'õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mýjja amirít nhyam me omün aà'ã mrā.

¹⁰ Nhyam be, akamātkambit ne me ba punu, arík rôrôk ba, me nokrekam irā kētkam, ane. Me kute o tým ne bīn kētri tēmbē kute àpēnh inomā mēnhmā ne amijā arngro jakreo tēn me kute o tým ne bīn'ã akamāt jakre.

¹¹ Nām arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhōbikwa Radjaru arým õto nõ. Arým ba ije tokmā ne ba 'ýr tē, ane.

¹² Nhyam ar kum,

—Dja õto nõrkam akubyn mex, ane.

¹³ Be, djām mrāmri òtkumrēx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk'ã ne arkum ane. Nhyam ar arík amim,

—Be, òtkam tyk djā kêt'ã ne ã ar imā ane, ane.

¹⁴ Nhyam kam arkum arēnho amirítkumrēx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arým ty.

¹⁵ Wākam idjām kêt nhyam arým ty. Kam idjām kētkam ar akadjy ikīnh. Jakam dja gwaj wākam tēn bōx gar arým mýjja pumün arým tu amim imarkumrēx. Ar akadjy ne ikīnh. Aj gwaj on 'ýr, ane.

¹⁶ Nhyam kam Jejukôt ba djwýnh 'õ nhidjibē Tôme Djidjimuja kôt ba djwýnh 'õdjwýmā kum,

—Gwaj on badjwÿr kôt ty, ane.

¹⁷ Nhyr kam Jeju ar arÿm 'ÿr tē. 'ÿr tē:n arÿm 'ÿr bôx.

Nhyr me arÿm kum arēn kum,

—Be, arÿm ne ty ba me adjà. Nhyr arÿm 'ã akati amānhkrut ne amānhkrut apēx ga bôx, ane.

¹⁸ Be, krîbê Betanhamē krîraxbê Djeruxarēmē ne aben jatāri. Abenwÿr pry'ã akrebê kirometu amānhkrut ne ikjêkêtbit.

¹⁹ Kam ne mebê idjaer krâptî Matamē Marij ar'ÿr bôx. Ar kamy arÿm tykkam me kute ar kaprî, ar mÿr, ar amakbê arkum kabēnmã ar'ÿr bôx.

²⁰ Nhyr Jeju ar bôx 'ÿr nhyr me'õ arÿm Matamã arē. Nhyr kâjmã djan ate kutã tē. Nhyr be, Marij arek nhÿ.

²¹ Mata Jeju kutã tēn arÿm kajpan kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhyr ren ikamy tyk kêtumrēx.

²² Gêdja ga mÿjja'õo Metîndjwÿnhmã a'uw nhyr arÿm akabēn man prîne akabēn kôt ipēx ne. Tãm ne arÿm ije mar, ane.

Nhyr kum,

²³ —Dja atõ akubyn tîn, ane.

Nhyr kum,

²⁴ —Nã, me kunî kute aminhinomã amimēnh djã nhõ akatikam dja me tyk akubyn tîn. Nhyr mekôt dja ikamy akubyn tîn. Tãm ne arÿm ije mar, ane.

Nhyr kum,

²⁵ —E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tîn djwÿnh ne ije memã tîn jangjēnh djwÿnh. Me kute tu amim ikamnhîxkumrēx dja me tîn ne. Dja te tyn Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

²⁶ Nhyr me tîn ne ar ba kute tu amim ikamnhîxkumrēx dja me Metîndjwÿnhkôt tîn ne tyk kêtumrēx. Djã ne ga tu amim ikabēnja markumrēx? ane.

Nhyr kum,

²⁷ —Nã, Bēnjadjwÿr djwÿnh, abê Kritukumrēx. Mrãmri ne Metîndjwÿnh ajã me inhõ Bēnjadjwÿrbê kumkati mēnhkumrēx. Me bakukãmãre kute amrēbê: memã kum, “Gêdja î Metîndjwÿnh Kra pykamã bôx”, anhÿr kôt ga arÿm bôx ne kam abê Metîndjwÿnh Krakumrēx. Tãm ne ba tu amim markumrēx.

²⁸ Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwÿnh'ÿr tē. 'ÿr tē:n arÿm 'ÿr bôx ne me kãxã kum,

—Arÿm ne memã ujarēnh djwÿnh bôx ne amã kabēn.

²⁹ Nãm kum ane nhyr kâjmã djan amibēx ne 'ÿr tē.

³⁰ Be, kraxje Jeju krîmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djakam arek dja.

³¹ Nhyr Marij kâjmã djan amibēx ne tē nhyr kikrekam mebê idjaer kute ar kaprîbê arkum kabēno ãmja arÿm abenmã kum,

—Be, ar mÿrmã ne ar kēnkre'ÿr tē, ane. Nãm me anen arÿm kôt tē.

³² Nhyr be, Marij Jeju'ÿr tē nhyr arek kam dja nhyr arÿm 'ÿr bôx. Ne omÿn arÿm kônkrão nhÿn kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ga ren pyka jakam ar aba nhyr ren ikamy tyk kêtumrēx, ane.

³³ Nãm mÿro nhÿ nhyr kôt mebê idjaer mörja kôt mÿro dja. Nhyr Jeju me omÿn arÿm rerekren tik ngyo dja.

³⁴ Ne kam memã kum,

—Nhÿnh ne ga me adjã? ane.

Nhym me kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, amrē ar ikôt tēn omũ, ane.

³⁵ Nhym Jeju arÿm muw.

³⁶ Nhym mebē idjaer abenmã kum,

—Be, kum abēkumrēx. Ga, arÿm mÿrja pumũ, ane.

³⁷ Nhym me kwÿ abenmã kum,

—E kum, me no rãmã ne rīt mex jangij. Nok ren Radjarudjwÿo mex nhym ren tyk kêt ne, ane.

³⁸ Nhym kam Jeju 'ÿr tik ngy tēn arÿm kēnkre'ÿr bôx. Kēnpotio ne me arÿm kēnkre'ã ijê.

³⁹ Nãm kēnkre'ÿr bôx ne memã kum, “Me 'ã kēnpoti kaba”, ane.

Nhym tyk kanikwÿnh Mataja kum,

—Ô kum arÿm kro:. Tyk'ã arÿm akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

⁴⁰ Nhym Jeju kum,

—Ë, arÿm ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhĩxkumrēx ne arÿm Metĩndjwÿnh raxmã akato”, ane.

⁴¹ Nhym me arÿm kēnkre'ã jãm kēnpoti dja. Nhym Jeju kãmã krãn kàjkwa jabēn Bãmmã kum,

—Djũnwã. Ga ne ga arÿm aje ikabēn mar. Kam ikĩnhkumrēx.

⁴² Amã ikabēn kunĩkôt ne ga arÿm aje ikabēn mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabēnkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabēn. Dja me tu amim imarkumrēx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwÿnh kute anorkumrēx”, anhÿro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabēn, ane.

⁴³ Nãm anen arÿm kãj bê kabēn ne kum, “Radjaru, amrē akato”, ane.

⁴⁴ Nhym arÿm me aêbê akubyn tĩn ne kato. Arÿm tu tykkumrēx ne jakam arÿm akubyn tĩn ne kato. Prĩne kubêkào ikramē par'ã kupu rã'ãn kato. Kubêkào nokre kupu rã'ãn kato.

Nhym Jeju memã kum,

—Me 'ã kubêkã bô gê tē, ane.

Me kute bĩn kadjy kute o aben mar:

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tĩn nhym mebē idjaer omũ nhym arÿm kwÿ krãptĩ tu amim Jeju markumrēx. Marijkôt me mörja tu amim markumrēx.

⁴⁶ Nhym me kwÿ ja arÿm amũ mebē pardjêu'ÿr mōn memã Jeju jarê.

⁴⁷ Nhym kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿrmē mebē pardjêu arÿm me rũho akuprõ. Nhym kam me abenmã kum,

—Be, mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩo mex ne akubyn me tyko tĩn. Mÿj dja gu me nê?

⁴⁸ Dja gu me amitô nhym me kunĩ arÿm tu amim markumrēx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhym krĩraxbê Rômakam me ô me ja arÿm me bawÿr prõt ne pyka mẽ Metĩndjwÿnh nhõ kikretio amrãn aben bê me babē idjaer kunĩ ngrã, ane.

⁴⁹ Nhym me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr raxbê Kajbajja ne amexja tãmkam memã nhÿ. Kajbaj memã kum,

—E kum, me aje mÿjja mar kêt.

⁵⁰ Me'õ pydji dja me babē idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrãnh kêt gu me arÿm badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

⁵¹ Be, djãm Kajbaj ta ne amikabën jarê? Kati. Metĩndjwýnh kukwakam ne kabën jarê. Amexja tãmkam ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax. Bẽnjadjwýr rax ne Metĩndjwýnh mar djwýnh kunĩmã nhỹ. Kunĩmã ýrkam ne arým memã Metĩndjwýnh kabën jarê. Kute memã Jeju mebé idjaer kunĩ pãnh tyk jarënhkam ne memã Metĩndjwýnh kabën jarê.

⁵² Be, djãm mebé idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metĩndjwýnh kraja amrêbê abenbê me bimãnh. Apýnh me bajtem ba djãkam me bimãnh. Jeju kute amikôt me jao aben pydjimã. Me jadjwý pãnh dja ty. 'Ã ne Kajbaj kute Metĩndjwýnh kukwakam kabën jarënhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bĩn kadjy kute aben kabën marmo krax djã ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tĩn nhõ akati jakam.

⁵⁴ Nhým kam Jeju kute ja nhijukri mebé idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba kêt. Kapôt kukrit nokã'ã ar bamã ne arým tẽ. Kam ne arým krĩbê Epraĩmã tẽn bõx ne kôt ba djwýnhmẽ ro'ã kam ar ba.

⁵⁵ Nhým kam mebé idjaer kute aben pydji djã 'ýr. Me kute me kukãmãre nhirõbê mrãnhja mar kadjy arým õ akati 'ýr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbê Djeruxarê'ýr àbir mõ. Me kute Mõjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwýnhmã amijaxwe jarënhmã ne me mõ.

⁵⁶ Ne kam arým bõxo dja nhým me rũnh arým Jeju jabej. Ne Metĩndjwýnh nhõ kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy mekôt bõxmã? Djã ne ga me ajõ ama? ane.

⁵⁷ Be, arým me kute Jeju'ã memã karõ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebé pardjêumẽ ne me arým 'ã memã karõn memã kum,

—Dja ga me ajõ Jeju pumũn me imã arê ba me pa 'amý, ane.

12

Marij kute par'ã kangõ pãnh rax kapĩ.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarêkam Jeju jabej nhým arým ajte krĩbê Betanhakam bõx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrêbê ne ty nhým Jeju 'ýr bõx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bõx. Nhým amũ Djeruxarêkam Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati bõx 'ýr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx nhým arým akati bõx.

² Nãm Jeju Betanhakam bõx nhým arým amykry. Nhým Mata ar arým kum õ kwý krẽn djã nhípêx. Ipêx nhým Jeju ar krëno nhỹ. Mata ne arkum õ kwý krẽn djã nhõro dja. Radjarumẽ ro'ã ne ar àkuro nhỹ.

³ Àkuro nhỹ nhým Marij arým me kudjý djã kangõ ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý djã. Kangõ nhidjibê ne nadu. Utĩ'ã akrekam ne kubê kiru kute o katê 'ýr ne kam pãnh raxkumrêx. Nãm ar àkuro nhỹ nhým Marij arým kangõja byn Jeju par'ã kapĩ. 'A kapĩ ne amikõ arým par'ã kangõ kwý ngrã. Nhým kam arým amũ kikre krekôt kudjý prõt ne.

⁴ Nhým Djuda Ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukôt ba djwýnhja. Tãmja dja kurê djwýnhmã Jeju kanga.

⁵ Marij Jeju par'ã kangõ kapĩ nhým Djuda arkum,

—Je tô, mýkam ne arým kangõ mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangõ ngãn ren pãnh pi'ók kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubê 300 ne ren abyn kam ren me õ mýjja kêtã angrã, ane.

⁶ Be, djām Djuda kum me bikēnh kaprīkam ne ã arkum ane? Kati. Ākīnhīkam. Kubê ar õ pi'ók kaprīo ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo ãkīnho ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhyh Jeju arkum,

–Kwārīk wānh rā'ã. Mýj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhyh me arým ijadjà. Kute ijã kangô kapīnkam dja ba ikudjý nhyh me ijadjà. Ja kadjy ne amim kangô dji.

⁸ Ar aje memã mýjja nhõrmã wānh ne me õ mýjja kêt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arým memã mýjja ngã. Badjwý. Djām arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhyh kam mebê idjaer krãptī arým kuman 'ýr bõx. Djām me kute Jejubit pumūnhmã ne me 'ýr bõx? Kati. Radjarudjwý. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tīnkam ne me kute adjwýnhdjwý pumūnhmã 'ýr bõx.

¹⁰ Nhyh be, me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bīnmã 'ã aben maro nhý.

¹¹ Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaru tīnkôt mebê idjaer krãptī arým omūn tu amim Jeju markumrēx. Nhyh kam me kute omūnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwý bīnmã. Nhyh Jeju Betanhakam ar ba nhyh kam 'ã akati. 'Ã akati nhyh Jeju amū Djeruxarē'ýr tē.

Jeju rax ne Djeruxarēmã ãr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhyh kam me Djeruxarēkam kukãm abenmã kum,

–Arým Jeju bõx 'ýr. Arým Jeju bõx 'ýr, ane. Me krãptī kute aben pydji djã nhõ akati kadjy bõxja ne me ã abenmã ane.

¹³ Ne kam mōn bõ kwý nhikē. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mō. Ne kãj bē abenmã Jeju mexo ãkjēr mōn mã memã kum,

–Jejubê ne me banhõ bēnjadjwýr rax. ãm mexkumrēx. Kam me bakī:nhkumrēx. Gê on me bapytã. Gê Bēnjadjwýr djwýnh o kīnh rax. Kukwakam ne arým me bakadjy bõx. ãm mexkumrēx. Me babê idjaer nhõ bēnjadjwýr rax ne arým bõx, ane.

¹⁴ Me kute o anhyr kētri ne Jeju mry'ã nhý. Nãm mry'ã krī jabatãnh nyremã katon 'ã nhý. Amrēbē: ne me Metīndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarēn memã kum,

¹⁵ “Ē krīraxbē Xijãokam me ja, kwārīk wānh me atīn prãm kêt.

Ota, me anhõ bēnjadjwýr rax bõxmã. Dja mry'ã krī jabatãnh nyre'ã nhýn me awýr bõx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyh me aben djõ'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã tū:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bõx. Jeju mry'ã nhýn arým Djeruxarē'ýr bõxmã tēmukumrēx. Djeruxarē nhidji nhikjébē ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'ýr tē nhyh me o ãkjēr mō. Nhyh kôt ba djwýnh ar kute omūnh totokbē amim,

–Je tō, mýj'ã ne me kute Jejuo ãkjērja? anen mar kêt ne. Arým Jeju ãbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'ók kôt amijo tēn arým kuma. Be, pi'ókkam me kute Jejuo anhyrmã kôt ne me arým jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

17 Be, Jeju kutā me mōrja ne me amrēbē Jeju kute akubyn Radjaruo tīnkôt omū. Kute kum kabēn nhym kēnkre kurūm katorkôt ne me omū. Ne kam amū memā 'ā ajarē.

18 Nhym me krāptī arým kute akubyn o tīnja man kam arým adjwýnhdjwý mekôt Jeju kutā mōn kajpa.

19 Me krāptī: Jeju kutā mōn kajpa. Nhym kam me bē pardjēu arým abenmā kum,

–Be ga, pyka kunīkôt me kunī arým kute 'yr amijo akēxja pumū. Me baje te: me bē Jeju pyma nhym me mā kum kīnhja pumū, ane.

Amikukām amityk'ā ujarēnh.

Mak 8.34

20 Nhym kam me bajtembē kreguja kwý ne me me krāptī kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydji djā nhō akatikam Metīndjwýnhmā rax jarēnh kadjy ne me bōx ne mekôt ar ba.

21 Ne kam arým Piripi 'yr bōx ne kum, “Ba me Jeju pumū”, ane. Piripi ne pykabē Garrējakam krīrāxbē Bexadakam abatānh djā.

22 Me kum ane nhym amū Āngre 'yr bōx ne kum arē. Nhym kam ar ro'ā Jeju 'yr tēn kum arē.

23 Nhym Jeju arkum,

–Be, arým ityk'ā akati bōx 'yr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itīn. Ne kam arým ira:xkumrēx ne ipyma:.

24 Ga, me kute bāygogo 'y krekam arým tyk pyrāk. Djām mrāmri ne arým ty? Kati. Ga, 'y ingrôt ne abatānh nhym arým 'ā ô kumexja pumū. Ne ren me 'y kre kēt nhym ren 'y kajgo rā'ān àptār kētkumrēx. Ba ije bāygogo 'y pyrāk. Badjwý dja ba ty nhym me arým ijadjā. Nhym kam ityk djō'ā arým me krāptī tīn. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

25 Be, me arek pykabēbit ar ba kadjy kute amimarja dja me arým tyn akuno. Nār me kadjy kute amimar kētja, arek pykabēbit ar ba kadjy kute amimar kētja dja Metīndjwýnh me utā nhym me arým kôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

26 Be, me imā àpēnhja gē me mā ikôt amijo bakumrēx. Kam dja ba nhī'ām ar iba nhym inhō àpēnh arek ikôt ar ba. Dja imā apē nhym Ibām arým kāmā kum rax kamē, ane.

27 Ne ajte arkum,

–Be, arým idjumar punu iwýr bōx. Be, mýj dja ba nē? Djām ije kum, “Djūnwā, arým itokry'ā myt bōx 'yr. Itokrybē ipytā”, anhyrmā? Kati. Ije itokry ja markumrēx kadjy ne ba arým tēn bōx. Nām ā arkum ane.

28 Ne ajte Bāmmā kum,

–Djūnwā, jakam dja ga memā amiraxo amirīt gē me araxmā kato, ane.

Nhym ar arým kākwa kurūm Bām kabēn ma nhym kum,

–Arým ne ba memā iraxo amirīt. Dja ba ajte memā iraxo amirīt, ane.

29 Nhym ar bu'ā me ku'ē kwý arīk abenmā kum,

–E kum, na ne krikrit, ane.

Nhym me kwý arīk abenmā kum,

–Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh'ō ne kum kabēn, ane.

30 Nhym Jeju memā kum,

–Djām ba ije kabēn mar kadjy ne kabēn kato? Kati. Me ga aje kabēn mar kadjy.

³¹ Be, jakam dja Metĩndjwýnh me kunĩ axwemã kato. Me ĩ pýnhkõt me axwe djari kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ Bēnjadjwýro apan kujaten kumē.

³² Dja me kýjrũm inhõ ba arým amiwýr me kunõ akēx, ane.

³³ Píte'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhyr me kum,

—Nhyr bê ne me kute me inhõ Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrēx ãnhmã. Kritu ne tyk kêtukumrēxmã nhyr me me imã arē, Mõjdjê kukràdjã'ã pi'ók no'ók kõt ne me imã arē ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhõja dja me kýjrũm inhõ”, anhyr kõt ba me arým akajgo ma. Be, we aje amijo anhyjakam mýj me ajõ ga nã? ane.

³⁵ Nhyr Jeju memã kum,

—Ga, akamãt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mýjja pumũnh kêtka me me ba punure. Ba ije memã pry kurwý djã pyrãk ne memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnh nhyr me arým tu amim markumrēx ne ba mexkumrēx. Arek me arõ'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrēx ne ikabēn kõt ar amijo aba. Nok ga ren kõt amijo aba kêt ne ren me axwe kõt ajaxwen arým aje ajte me akamãt kô tykkam ba punu pyrãk.

³⁶ Arek me arõ'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrēx. Ne kam arým aje mrãmri ne pry kurwý djãkõt me ba mex pyrãk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tēn mebē amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kētri ne me nokrekam mýjja krãptĩ nhípēx. Nãm te me punu krãptĩ mex nhyr me kute amim mar kêtukumrēx.

³⁸ Be, amrēbē: Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Idjaij kute me bakukãmãremã arēnh kõt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum, “Bēnjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute amim ar ikabēn mar got?

Mýj me'õ ne kute Bēnjadjwýr djwýnh djãpēnh pumũnhkam amim mar got?” Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhyr me arým aben djõ'ã arēnhõ mõ:n arēnhõ mõr tãmtã arým tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bõx. Jeju te me punu krãptĩ mex nhyr me me omũn amim Jeju mar kêtukumrēx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arēnh kõt ne me me omũn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrēxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ta kute me nomē me amako bimrãkkam. Kõt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metĩndjwýnh ne mebē nomē amako amrã.

Nhyr kam me te memã mýjja jakre nhyr me kukràdjã pumũnh kajgon mã omũnhkumrēx kêt.

Nhyr me te memã mýjja jarē nhyr me mar kumrēx kêt ne. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwýr amijo akēx kêt ba kam memã axwe jarēnh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakre kêt prãmka me ã meo ane”, ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakõt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarēnh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakre kêt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrēx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

—Arÿm ne ba tu amim Jeju markumrêx, anhÿro amijo amirît? Kati. Mebê pardjêu kabên pymaje ne me kute memã amijarênh kêt. Be, mÿkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarênh kêt nhym me imã imex jarênh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarê nhym ren me arÿm imã ijaxwe jarênh me nêje bôm imê. Ne ren kam ajte me bikprônêh djâkam me ro'ã ikrî kêt, anhÿro ba. Me kute amim anhÿrkam ne me kute memã amijarênh kêt ne. Djã ne Metîndjwÿnhbit kute memã mex jarênhja me kum kînh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarênhja ne me kum kînh. Jabit ne me kum kînh.

⁴⁴ Nhym kam Jeju kâj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrêxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwÿnh mar.

⁴⁵ Me aje ipumûnh o ne ga me aje ijanor djwÿnhdjwÿ pumûnh.

⁴⁶ Ga, me kute akamât kô tykkam pry kurwÿ nhym pry arÿm amirîtkumrêxja pumû. Nhym me arÿm ba mexkumrêx. Badjwÿ ne ba memã Metîndjwÿnh kabên jarê. Nhym me kwÿ î pÿnhkôt kute tu amim kabên markumrêx ne kôt kute amijo baja ne me arÿm axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrêx. Ne ajte kute akamât kô tykkam me ba punuja pyrâk prãm kêtumrêx.

⁴⁷ Me ajô aje ikabên mar kajgon amim imar kêtumrêx djãm on ije amã ajaxwe pânê jarênhmã? Me anhÿ pÿnhkôt ajaxwe djâri pânê jarênhmã? Djãm on pânê atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pânê jarênh nhym me pânê tokrymã ne ba bôx? Kati. Ije pykakam me kunî axwebê me utarmã ne ba bôx.

⁴⁸ Be, me ajô aje ikangan amim ikabên mar kêtumrêx me'ô dja amã ajaxwe pânê jarê. Me kunî kute aminhinomã amimênh djã nhô akatikam dja kâjkwakam Metîndjwÿnh amã, “Aje amim Ikra mar kêtumrêx”, ane. Dja amã ane ga arÿm ajaxwe pânê atokry.

⁴⁹ Mÿkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabên ne ba me amã arê? Kati. Ibãm ne ikabên'ã imã karô ba arÿm me amã arê. Kam dja Ibãm ta amikabêno ngryk ne me ajômã ajaxwe pânê jarê.

⁵⁰ Ibãm ne imã, “Dja me tu amim amarkumrêx ne arÿm ikôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Tãm ne ba ije markumrêx. Kam Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arê. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'ônh.

¹ Be, arÿm Metîndjwÿnh me bakukãmäre nhirôbê mrânê nhô akati 'ÿr. Mebê idjaer kunî kute aben kajmã'ã me irôbê mrânê djã mar kadjy aben pydji djã nhô akati 'ÿr. Jeju arÿm kute pykakam mebê àbir 'ÿr. Bãm'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne arÿm kute mar. Arÿm ne kum pykakam ô me ja jabê:. Nhym te me amakkre kêt arÿm kute bîn 'ÿr nhym kum ô me abê rã'ã.

² Arÿm ar kute ô kwÿ krên parkam nhym Djuda kute Jeju kanga 'ÿr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwÿnhmã kanga 'ÿr. Xatanaj ne 'ã kum apnê nhym kute memã kanga 'ÿr.

³ Bãm arÿm kute Jejumã ô mÿjja kunî kanga nhym arÿm Bãmê Metîndjwÿnh kurûm rwÿk ne kam akubyn 'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne Jeju arÿm kute mar.

⁴ Nãm kuman kam kâjmã dja. Ar ô kwÿ krên parkam kâjmã djan ô kubêkã krâkào pôx ne adjuw. Ne me'ã ngô ngrã djã byn arÿm o amikrax kupu.

⁵ Ne kam arým ngôn purortikam ngô run kam arým kôt ba djwýnh par ku'ônho krax. Ar par ku'ônho tē:n mā me'ã ngô ngrã djào ar par'ã ngô ngrã. O amikrax kupu rã'ãn o ar par'ã ngô ngrã.

⁶ Nãm ar par ku'ônho tē:n kam arým Ximão Pedru'yr bôx. Nhyum kum,
—Je, djãm ba dja ga ipar ku'ô? ane.

⁷ Nhyum Jeju kum,

—Jakam aje idjãpênh mar kêt. Dja ba ã amã arê ga ama, ane.

⁸ Nhyum kum,

—Be kati. Aje ipar ku'ônho prãm kêt kumrêx, ane.

Nhyum kum,

—Dja ba apar ku'ônho kêt ga arým ikôt aba kêt, ane.

⁹ Nhyum kum,

—Bênjadwýr djwýnh. Djãm iparbit? Inhikramê ikrãdjwý dja ga ku'ô, ane.

¹⁰ Nhyum kum,

—Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhĩ mex ba kam ije ar aparbit ku'ônho mã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

—Be, arým ar amex. Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne ga amex kêt, ane.

¹¹ Arým kute amikukãm kurê djwýnh mã kanga djwýnh markam ne arkum,

—Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'ônho pan kam kã jangijn kam nhýn arkum,

—Be, mýkam ne ba ar apar ku'ô? Djã ne gar ama?

¹³ Bir, gar imã, “Ujarênh djwýnh, Bênjadwýr djwýnh”, anhýro aba. Be, mrãmri ne gar imã arê. Ibê tãm.

¹⁴ Ibê ar anhõ Bênjadwýr djwýnh ne ibê ar anhõ ujarênh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikâtãm ne arým ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akâtãmmã ne ba apên arým ar apar ku'ô. Djãm ar ajõ aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjãpênh prãm kêt”, anhýrmã? Kati. Ar gadjwý aben par ku'ô.

¹⁵ Be, mýj kadjy ne ba ar apar ku'ô? Bir, dja gar ipumün ikudjwa arým amijo angriren akâtãm ne aben mã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'ô.

¹⁶ Imã adjãpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got?

¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêt kam dja gar amijã ije ar apar ku'ônho man ikudjwa amijo angriren amijo akâtãm ne aben mã apê. Dja gar amijo anen arým akĩnhkumrêx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarênh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunĩ mã ikabên jarê? Kati. Djãm ar akunĩ amex? Kati. Ije ar anhĩ pýnhkôt amijo ar apytãr ba arým ije ar amar. Nhyum be, ar ajõ dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kôt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum,

“Gwaj baro'ã badjãkur'ô dja kum ikurê”, ane.

Nã bãm ã memã ane nhyum me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyum me aben djõ'ã arênh mã. Arênh mãr tãm mã tãm mãrãm arým iwýr o bôx. Gwaj baro'ã badjãkur'ô dja kum ikurê.

¹⁹ Ar ajõ amã ikurê kêt ri ba arým pi'ókkam ar amã ikabên jarê.

Be, mýj kadjy? Bir, dja gar ajõ amã ikurê kôt arým omün kam arým akubyn amijo tèn pi'ókkam ikabên ja ma. Anhýr djwýnh rãm ikabên ja ma. Ne kam

arým amim, “Mrāmri kôt ne amikukām arēnhkumrēx. Jejubê ne Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrēx”, ane. Dja gar ā anen tu amim imarkumrēx.

²⁰ Be, godja ba amū me ano nhym me me'ýr bōx nhym me arým amim me kabēn man kam arým kôt badjwý amim ima. Ne kam arým kôt amim kute ijanor djwýnhdjwý ma. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arēho amirítukumrēx ne arkum,

–Be, mrāmri dja gar ajō ikurē djwýnhmā ikanga. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

²² Nhym kôt ba djwýnh te kute marmā abenkam no tyn nhýn amim,

–Je tō, mýj me'ō'ā ne ane? ane.

²³ Be, kôt ba djwýnh'ō ne Jeju tāri nhý. Jeju kum abēja.

²⁴ Nhym Ximāo Pedru jānh nhýn amū Jeju tāri ýrja'ýr akēx ne ar aktā aben pumū. Ne kam kute ar 'ō jabej Jeju kujjērmā Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhym arým Jeju'ýr ajkamēn kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh, nhym nā? Ar imā arē bar kuma, ane.

²⁶ Nhym kum,

–Dja ba ōmrōmā djwý jadjàn amū kum kungā ga arým ar 'ō pumū, ane. Ne kam arým kum adjàn amū Djudamā kungā. Djuda nhidji 'ōdjwýbê ne lkadji. Ximāo 'ōdjwý ne Djuda dji.

²⁷ Nām kum kungā nhym Xatanaj arým Djudamā wadjàn 'amýnh týx ne. Nhym kam Jeju arým kum, “Ajrā, amibēx”, ane.

²⁸ Nhym kôt ba djwýnh kute kabēn mar kajgon mýjja'ā Jeju kute kum kabēn jarēnhja ar kute mar kêt.

²⁹ Djudabê ne ar ō pi'ók kaprīo ba djwýnh. Ne kam ar kwý arík amim,

–Bārām kute gwaj banhō kwý krēn djā'ō byrmā ne ano. Me krāptī kute aben pydji djā nhō akati kadjy kute mýjja byrmā ne ano. Nār, kute me ō mýjja kētmā mýjja kwý nhōrmā ne ano, ane.

³⁰ Nām Jeju kum djwý ngā nhym arým kubyn mā kadjy katon tē. Arým akamātkam ne tē.

Pedru 'ēxnhī kukām kute kum arēnh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹ Djuda kato nhym Jeju arým kôt ba djwýnhmā kum,

–Ije amijo inhī ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmā kato ba memā irax. Nhym kam me arým ikôt kàjkwakam Metūndjwýnh raxmā kato.

³² Nhym kam arým memā ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ā ar babaja arým kêt 'ýr. Dja gar ijabej ar aban te idjām djā'ýr abōx prāmje. Nā bām ā mebé idjaer rūnhmādjwý ane. Ar gadjwý ba arým ā ar amā ane.

³⁴ Be, ba ar amā 'ā karō. Ikabēn ny ne ba ije ar amā arēnhmā. Dja gar aman mā kôt amijo aba mex ne amā aben jabê. Kute imā ar ajabê pyrāk ā ar amā aben jabêo ane.

³⁵ Nhym kam me kātām kunī arým ar ajā abenmā kum, “Be, Jejukôt ba djwýnhkumrēx ne wā. Ga, arkum aben jabēwā pumū.” Dja me ā ar ajā abenmā ane. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁶ Nhym Ximāo Pedru kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh, jām ne ga atēmmā? ane.

Nhym kum,

—Bir, dja ba tẽ ga arým te on idjãm djà'ÿr ikõt atẽm prãmje. Kam dja ga tũmrãm arým ikõt tẽ, ane.

³⁷ Nhyim Pedru arík kum,

—Bẽnjadjwÿr djwÿnh, mÿkam dja ba te on adjãm djà'ÿr akõt itẽm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrẽx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhyim kum,

—Djãm me kute akumrẽx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mõ, ga òkrẽn'ãnh kâr kêttri amijã maje ajexo amãnhkrut ne ikjêkêt ne ijã memã kum, “Kati. Ije me'õwã pumũnh kêtikumrẽx”, ane. Nhyim arým ajã òkrẽn'ãnh kã. Mrãmri ne ba amã ja jarẽnhkumrẽx. Nãm ã kum ane.

14

Kute kõt ba djwÿnhmã tÿx jadjãr.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh ba ar akadjy tẽ gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwÿnh markumrẽx. Badjwÿ dja gar tu amim imarkumrẽx.

² Onij Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptĩ. Djã ne ren kêt ba ren arým ar amã, “Kati, kêt”, ane. Nhyim be, kati. Mrãmri ne Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptikumrẽx. Ba arým 'ÿr itẽmmã. Dja ba 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne arým ar akutep ar amã anhũrkwão mex.

³ Dja ba ar anhũrkwão mex kadjy tẽn kam akubyn ajte ar awÿr bõx. Ne kam arým mã amikõt ar adjan ar ajo tẽ. Be, mÿj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy.

⁴ Be, idjãm djã gar arým ama. 'ÿr ipry gar arým ama. Kwãrĩk wãnh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarẽnh.

Kar 4.12

⁵ Nhyim Tõme arým kum,

—Jãm atẽmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwÿ omũnh kêt. Mÿj dja bar nẽn kum ikato? ane.

⁶ Nhyim Jeju kum,

—Bir, ba mrãmri ije 'ÿr me pry pyrãk. Dja me tu amim imarkumrẽx ba arým Ibãm'ÿr meo bõx. Bajbit ije memã katãt ikabẽn jarẽnhkumrẽx ne ije memã tĩn jangjẽn nhyim me Ibãmkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ÿr me o bõx kadjy me'õdjwÿ? Kati. Bajbit ne ba 'ÿr meo bõx.

⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrẽx ne ren arým Ibãmdjwÿ ma. Be, arým ba ar amã arẽ gar arým aman omũ, ane.

⁸ Nhyim Piripi kum,

—Bẽnjadjwÿr djwÿnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arým ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhyim Jeju kum,

—E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikõt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibãmdjwÿ pumũ. Mÿkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ”? ane.

¹⁰ Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjĩn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabẽn jarẽnhja ba ba ije arẽn kêt. Djãm ba ne ba idjãpẽn ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban ãpẽn ar ba.

¹¹ Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrẽx. Nãr idjãpẽnkhõt imã akaton tu amim imarkumrẽx.

12 Me kute tu amim ikamnhĩxkumrëx gêdja me idjâpênh o apê. Gêdja me âpênho ijakre. Be, mÿkam? Bir, arÿm Ibâm'ÿr itêmkam dja me âpênho ijakrenh mex ne. Mrâmri ne ba ar amã ja jarênhkumrëx.

13 Dja gar amijo Metîndjwÿnhmã a'wÿ. Tu amim imarkumrëx ne kum amijo a'wÿ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Be, mÿj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibâm ra:xo amirît. Ja kadjy dja ba ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

14 Ikukwakam dja gar kum mÿjja kunõ a'wÿ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

Arkum Metîndjwÿnh Karõ'ã ujarênh.

Kar 2.2

15 Gar mrâmri amã ijabê jabej mã ikabên man kôt ar amijo aba. Ije amrân h mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba.

16 Dja ba kam arÿm ar ajo Ibãmmã a'uw nhym arÿm ar amã ajo kÿnh djwÿnh 'ôdjwÿ jano. Nhym kam arÿm arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne.

17 Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katàt memã ikabên jarênhkumrëx. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be, mÿkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêt kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arÿm aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

18 Djãm ije ar amã inhirer gar aje me 'uwtĩ pyrãk ne akaprÿn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrâmri ar awÿr ibõxkumrëx.

19 Dja ijã akati ngrêre ba arÿm me kum ikÿnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itînkôt dja gar gadjwÿ atînkumrëx.

20 Kam dja gar amim, "Be, mrâmri ne Jeju Bãmmê tipdjìn ar ba. Badjwÿ ne ba Jejumê itipdjìn ar iba. Jejudjwÿ ne imê tipdjìn ar ba." Djã gãm ar ã amim ane.

21 Mÿj me'õ ne mrâmri kum ijabêkumrëx? Bir, ba ne ba me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabên man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrâmri kum ijabêkumrëx. Dja me mrâmri kum ijabêkumrëx nhym Ibãmdjwÿ arÿm kum me abê. Badjwÿ dja ba imã me abên arÿm ikabêno memã amijo amirît nhym me arÿm mrâmri imarkumrëx, ane.

22 Nhym Djuda 'ôdjwÿ. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'ôdjwÿ Jejumã kum, —Be, mÿkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirît? Mÿkam dja ga me kunimã amijo amirît kêt? ane.

23 Nhym Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabên man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibãm arÿm kum me abê bar kam arÿm me'ÿr bõx ne ar meo iba.

24 Nhym be, me kum ijabê kêtja dja me ikabên mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjwÿnhbit ma. Be, ije ar amã ikabên jarênh gar aje marja djãm ba ikabên? Kati. Ibãm kute ijanor djwÿnh kabên ne ja.

25 Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabên ja jarê.

26 Dja ba mã tẽ nhym ar ajo kÿnh djwÿnh arÿm ar amã ikabên jarê. Metîndjwÿnh Karõja tãm dja arÿm ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabên jarênh ja kunikôt dja ar amã arê. Kàjkwakam Ibãm dja ar amã Karõ jano nhym arÿm bõx ne ar amã ikabên jarê.

27 Itêm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikÿnh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Kati.

Tãm ne kajgo. Ba ikabên kôt dja gar adjumar mex ne mrãmri adjumar mexkumrêx. Kwârîk wãnh amikukãm axwe adjumar ne atïn prãm kêt.

²⁸ Òbê ne ba arÿm ar amã, “Dja ba mã tën kam akubyn ajte ar awÿr tën bôx”, ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrêx ne ren akĩnhkumrêx. Ije ar amã Ibãm'ÿr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akĩnhkumrêx. Be, mÿkam? Bir, kãjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam.

²⁹ Be, jakim ba arÿm ar amã arê. Idjãbir kêttri ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arÿm tu amim imarkumrêx.

³⁰ Jakam dja ba arÿm ar amã ikabên jarênh kwÿ ngri. Be, mÿkam? Bir, arÿm Xatanaj bôx 'ÿr. Me kum ikĩnh kêtja nhõ bënjadwÿr iwÿr bôx 'ÿr. Djãm iwÿr bôxkam kute ijo bamã? Arkati.

³¹ Dja ba Ibãm kabên kôt ar amijo iba. Ibãm kute imã 'ã karõ kôt ar amijo iba nhyam kam me kum ikĩnh kêtja arÿm ima. Dja me amim, “Mrãmri kum Bãm jabêkumrêx”, ane. Tãm dja me kuma. Kãjmã ar dja. Gwaj on 'ÿr. Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã ane.

15

Kute amikukràdjã'ã akrô jakren 'ã ujarênh.

¹ Ne kam apÿnh akrô kukràdjã'ã ajarênh arkum,

—Be ga, atemã akrô djôja pumũ. Ba ne ba ije akrô bàri pyrãk. Ibãm ne kute akrôo djuw mex djwÿnh pyrãk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apÿnh pa pyrãk.

² Ga, akrôo djuw mex djwÿnh kute akrô pa kajgo rênhja pumũ. Pakam ô kêtka ne kurê. Ibãmdjwÿ kum me kute imar kajgo kĩnh kêt ne wãnh me kanga. Mÿkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukapri kêt ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrô pakam ô kêt pyrãk. Kam ne wãnh me kanga. Ga, akrô pa kwÿkam ôja pumũ. Nhyam o djuw mex djwÿnh kute 'ã ingrã kajgodwÿ rênh. Akrô pakam ôbit krãpti kadjy ne kurê. Ibãmdjwÿ kum me kute tu amim imarkumrêxja kĩnh. Ne kam arÿm mebê mÿjja kajgo kunĩ kurê. Mÿj kadjy? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mÿjja kajgo mar kêt. Ne kam arÿm ukapri:n katãt ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrêx pyrãk. Ja kadjy ne mebê mÿjja kajgo kunĩ kurê.

³ Be, ar aje akrô bàrikam apÿnh pa pyrãk. Arÿm ar amex. Ije ar amã ikabên jarênhkôt arÿm ar amex.

⁴ Dja gar arek ijamÿnh tÿxkumrêx ne tu amim imar tÿxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Badjwÿ dja ba arek ar ajamÿnh tÿxkumrêx. Djãm akrô pa arek akrô bàri 'amÿnh kêtka ô got? Arkati. Ar gadjwÿ dja gar ijamÿnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrô pakam ô kêtka mex kêt pyrãk.

⁵ Ba ije akrô bàri pyrãk. Ar ga ne gar aje bàrikam apÿnh pa pyrãk. Dja gar arek ijamÿnh tÿx ne tu amim imar tÿxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Ba badjwÿ dja ba arek ar ajamÿnh tÿx. Kam dja gar katãt ar amijo aban adjukapri:n amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Djãm aje amim imar kêtka amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arÿm te amex prãmje.

⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhyam Metĩndjwÿnh arÿm wãnh me kanga. Ga, akrô pa ate bàri'ã arij nhyam o djuw mex djwÿnh kute rênh ne wãnh rênh nhyam arÿm ngrãja pumũ. Nhyam kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhyam xêtja pumũ.

⁷ Gêdja gar arek ijamyñh tÿx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar tÿxkumrêx nhym kam Ibãm arÿm akabênkôt ã amã o ane. Dja gar amã mÿjja kính ne kum o a'uw nhym arÿm akabênkôt ã amã o ane.

⁸ Dja gar amexkumrêx ne katát ar amijo aban adjukaprí kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Nhym me amex ja pumûn arÿm Ibãm raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arÿm abê ikôt aba djwÿnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibãm kum ijabê pyrâk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'a adjukanga kêt.

¹⁰ Gêdja gar mã ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katát aje amijo aba'ã karôkam ikabênja man kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm ar amã ijabê'a adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabên kôt amijo ibaja pumû. Ba kam imã Ibãm jabê'a idjukanga kêt.

¹¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arÿm ikínho akính. Akính ne akính rá'ãn akínhtire.

¹² Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyrâk.

¹³ Djãm ije inhôbikwa kadjy itykkam imã inhôbikwa jabê ngri got? Imã abêo katát me kuní jakre.

¹⁴ Dja ba ar amã katát aje amijo aba'ã karô gar ikabên man kuníkôt ar amijo aba ba arÿm ar ajo inhôbikwakumrêx.

¹⁵ Djãm jakam ije ar amã, "Inhô ãpênh", anhÿrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhô ãpênhbit ba ren ar amã adjápênh djãbit jarê gar ren jãbit man ren kam aje ikabên kuní mar kêt. Nhym be, kati. Ibãm kute imã kabên jarênh ja ba arÿm ar amã kuní jarê. Ije ar amã Ibãm kabên kuní jarênhkam arÿm ije jakam ar amã, "Inhôbikwa", anhÿrmã.

¹⁶ Djãm ar ga ne gar amijo ipytã? Kati. Ba ne ba amijo ar apytãn arÿm ar adjápênh djã'a ar amã karô. Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar katát ar amijo aban adjukapríkumrêx ne memã ijã adjujarênh mō. Ne kam arÿm Metíndjwÿnhmã amexkumrêx rá'ã. Kum amexkumrêx rá'ã ne arÿm aje mrãmri ne akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Ja kadjy ne ba adjápênh djã'a ar amã karô. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mÿjja'ã Ibãmmã a'uw nhym arÿm ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane.

¹⁷ Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô.

Me kum Metíndjwÿnh kính kêtja'ã ujarênh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

¹⁸ Be, dja me kum Metíndjwÿnh kính kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama.

¹⁹ Ne ga ren ar me kum ikính kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytãn mebé amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikính kêtja kum ar akurê.

²⁰ Ba arÿm ar amã, "Ar abê inhô ãpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got"? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, "Kati. Dja me ijo bikênh kêt", anhÿro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhym be, me kwÿ kute amim ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwÿ ma.

²¹ Be, mÿkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwÿnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê.

²² Ne ba ren me'yr ibôx kêt ne ren memã ikabên jarênh kêt nhym Metĩndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým ne ba me'yr bôx ne memã ikabên jarê nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metĩndjwýnhmã kum, "Kati. Ijaxwe kêt", anhÿrmã.

²³ Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwý kurê.

²⁴ Ne ba ren ije me nokrekam mÿjja pumũnh kêt kwý nhípêx kêt nhym ren me omũnh kêt nhym Metĩndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým me kute omũnhkam ne me kum ikurên kum Ibãmdjwý kurê.

²⁵ Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'ók no'ók ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum,

"Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê."

Nã bãm ã memã ane nhym me arým kukràdjakam 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam me aben djô'ã arênhho mô:n arênhho mör tãmtã arým iwÿr o bôx. Tũ:mrãm iwÿr o bôx. Nhym me kamingrãnyre arým kum ikurê. Ajmã ije meo kêt kam me kum ikurê.

²⁶ Be, dja ba Ibãm 'ÿr wabin 'ÿr bôx ne arým ar amã ar ajo kĩnh djwýnh jano, ar amã Metĩndjwýnh Karô jano. Ta dja katát memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm kurũm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhym bôx. Ne kam kute ipumũnh kôt arým ar amã ijã ajarê.

²⁷ Ar gadjwý gêdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjãpênh kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumũnh kôt memã ijã adjujarênh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akêx kêt kadjy ne ba ar amã ikabên jarê.

² Me bikprõnh djakam dja me ar akangan me nêje bõm ar amê. Ne arĩk ar ajã amim, "Dja ba ar kupa nhym kôt Metĩndjwýnh arým kum ikĩnhkumrêx", anen arým ar abĩ.

³ Me kute Ibãmmê ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrêbê ne ba ar amã ikabên ja jarênhho tẽ? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arênh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjãbir kutã ar amã arê. Dja ba wabi nhym me arým ar ajo bikênhho ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabên jarênh ja'ÿr amijo bôx ne arým aman amim, "Be, mrãmri kute imã arênh kôt ne me arým jakam ã ijo bikênhho bao ane", ane.

Metĩndjwýnh Karô kute õ me jao bamã.

⁵ Jakam ba arým kute ijanor djwýnh'ÿr idjãbirmã. Kam ne gar aje imã, "Jãm dja ga tẽ"? anhÿr kêt.

⁶ Be, mÿkam? Bir, ba ije ar amã idjãbir jarênh gar akapri raxkam ne gar aje ikukjêr kêt.

⁷ Kwãrik wãnh ar akapri kêt. Dja ba wabin arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'õdjwý jano. Metĩndjwýnh Karô jano nhym ar awÿr bôx gar adjumar mexkumrêx. Ba ren idjãbir kêt nhym ren Karô ar awÿr bôx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjãbirkumrêx ne ar awÿr anorkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metĩndjwýnh Karô pykakam bõxkumrêx. Ne kam ta arým mã pykakam me axwemã kum, "Mrãmri ajaxwekumrêx", anhÿro ba. Nhym kam me arým kôt amijaxwe maro ba. Be, mÿkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwýnh Karô ta arým mã memã kum, "Jeju katát kute amijo bakumrêx", anhÿro ba. Nhym kam me arým kôt ikatátkumrêx maro ba.

Be, mỳkam? Bir, Ibām'yr idjàbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatàtkumrêx maro ba. Dja Metĩndjwũnh Karõ ta arỳm mã memã kum, “Dja ga ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhy m kam me arỳm kõt amimaros ba. Be, mỳkam? Bir, dja me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwũrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arỳm amimaros ba, amijaxwekam pãnh tokry mã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjã kumex jarẽnh prãmje. Ar aje ikukràdjã kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã.

¹³ Kwãrik wãnh rã'ã. Dja ĩ Metĩndjwũnh Karõ bõx. Kute memã katàt kabẽn jarẽnhkumrêxja bõx. Ne kam arỳm ar ajo ba gar ikabẽn katàt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabẽn jarẽnhmã? Kati. Ba dja ba kum arẽ nhy m arỳm ar amã kute ikabẽn marja jarẽ gar arỳm ama. Dja ar akukãm apũnh mỳjja apõx djwũnh rãm ar amã arẽ gar arỳm ama.

¹⁴ Ba dja ba kum ikabẽn jarẽ nhy m kuman arỳm ar amã arẽ. Kute ar amã ikabẽn jarẽnhkam dja ijo rax gar arỳm ira:xmã akaton ama.

¹⁵ Be, ba Ibãm kabẽn o ikabẽnkam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karõ mã ikabẽn jarẽ nhy m kuman arỳm ar amã arẽ”, ane.

¹⁶ Arỳm itẽm 'yr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Nhy m kam ijã akati ngrẽre gar ajte ipumũ. Ibãm'yr idjàbir 'yr. Kam dja gar ajte ipumũ. Nãm ã Jeju kõt ba djwũnh mã ane.

Ar'yr ar kĩnh djã bõx kadjy kute arkum arẽnh.

¹⁷ Nhy m kõt ba djwũnh kwỳ ar aben mã kum,

—Nãm gwaj bamã, “Arỳm itẽm 'yr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Nhy m kam ijã akati ngrẽre gar arỳm ajte ipumũ”, ane. Ne, “Ibãm'yr idjàbir 'yr. Kam dja gar ajte ipumũ”, ane. Be, mỳj'ã ne gwaj bamã ja jarẽ? ane.

¹⁸ Ne kam,

—Kute gwaj bamã, “Akati ngrẽre”, anhỹrkam mỳj'ã ne kute gwaj bamã ja jarẽ? Gwaj te baje mar prãmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjêr prãm kõt ne Jeju arỳm ar kuma. Ne kam arkum,

—Djã ne gar bit aje ikukjêrmã? Ije ar amã, “Arỳm itẽm 'yr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Kam dja ijã akati ngrẽre gar arỳm ajte ipumũ”, anhỹr. Ije ar amã anhỹrkam djã ne gar aje bit abej ikukjêrmã?

²⁰ Ba ar amã arẽ gar ama. Dja gar muw ne akaprĩ rax. Nhy m be, me kum ikĩnh kêtja dja me kĩnh. Dja gar akaprĩ tẽn kam ĩ arỳm akĩnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrêx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprĩre. Me kra bixadjwũr 'yr nhy m me kaprĩre. Ne kam me kra bixadjwũrkam arỳm kaprĩo aknon mar kêt ne. Me kĩnhkam ne me arỳm kaprĩo akno.

²² Dja gar ã akaprĩn ajte akĩnho ane. Jakam gar akaprĩ. Kwãrik wãnh rã'ã. Dja gwaj ajte aben pumũ gar akĩnhkumrêx. Nhy m kam me arỳm te kute ar amã akaprĩ jadjãr prãmje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumũnhkam dja gar imã adjã'wũr prãm kêt. Ne kam ikukwakam Ibãm tamã mỳjja a'uw nhy m arỳm ã ar amã o ane. Mỳjja kunĩo ikukwakam kum adjã'wũrja dja ã ar amã o ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrêx.

²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibãmmã adjã'wũr kêt rã'ã. Ikukwakam kum a'wũ nhy m arỳm ã ar amã o ane. Ar akĩnhtire kadjy dja ã ar amã o ane.

²⁵ Be, Ibãm kukràdjã'ã ne ba pykakam apũnh mỳjja jakren ar amã arẽ nhy m kukràdjã kwỳ ar abẽ bipdjur. Adjỹm, dja ba ĩ ar amã ã arẽnho anhỹr kêt. Dja

ba ar amã Ibãm kukràdjà jarē nhym ar amã amirĩtkumrēx ne ar abê bipdjur kêt.

²⁶ Amrē akati mōrjakam ije ar ajo Ibãmmã idjã'wỳr prãm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhym arỳm ar ama.

²⁷ Be, mỳkam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amã ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amã, “Ta ne ijano ba tē”, anhỳr gar aje tu amim ikabên markumrēxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhym ta arỳm ar ama.

²⁸ Ibãm kurũm ne ba amrē tēn pykamã bōx. Dja ba jakam pyka kurũm Ibãm'ỳr tēn arỳm 'ỳr bōx, ane.

²⁹ Nhym kôt ba djwỳnh kum,

—Be, jakam ne ga arỳm imã akabên jarēnho amirĩtkumrēx. Aje akukràdjã'ã pykakam mỳjja'ã adjujarēnhja jakre kêt. Ga tu akukràdjã jarēnho amirĩtkumrēx.

³⁰ Jakam bar arỳm amim ama. Mrãmri ne aje mỳjja kunĩ markumrēx. Jakam ar ije ajte akabên jabej akukjêr prãm kêtumrēx. Be, mrãmri ne ga kàjkwakam Metĩndjwỳnh kurũm tēn abōxkumrēx, ane.

³¹ Nhym Jeju arkum,

—Djãm jakam ne gar mrãmri tu amim imar tỳxkumrēx? Kati.

³² Adjỳm, dja gar amidjwỳnhbit man ĩ ibê ajmã. Me umaje ibê ajmã ba arỳm ate dja. Be, djãm mrãmri ba ate idjãmmã? Kati. Ibãm kute imē amijo kajkepkam dja ba ate idjãm kêt.

³³ Be, mỳj kadjy ne ba ã ar amã ane? Bir, dja gar ĩ ije ar amã ikabên jarēnhja man arỳm tu amim markumrēx. Ne kam arỳm ikanàrrãm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikĩnh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhym me ar ajo bikēnho ba. Kwãrĩk wãnh kam ar akaprĩ kêt. Ba ne ba itỳxo ije me kum ikĩnh kêtja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã ane.

17

Jeju Metĩndjwỳnhmã amijo à'wỳr.

¹ Nãm arkum anen kam kàjmã òkren kàjkwa jabên Bãmmã kum,

—Djũnwã, arỳm itokry'ã myt bōx. Dja ga memã iraxo amirĩt gē me iraxmã kato. Dja me iraxmã kato ba arỳm memã araxo amirĩt nhym me gadjwỳ araxmã kato.

² Be, mỳjkôt dja me gu baraxmã kato. Bir, aje me kadjy ijã Bēnjadjwỳr djwỳnh mēnhkôt. Apỳnh pyka djari kunĩkôt dja ba me kunĩmã nhỹ. Ne kam arỳm me kwỳmã tĩn jadjã. Aje mã ikôt me kamēnhja kunĩmã tĩn jadjã nhym me arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ga ijã Bēnjadjwỳr djwỳnh mē. Kôt dja me kum gu bakĩnhkumrēx.

³ Be, mỳj ne me kute marmãn arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne? Bir, dja me amim, “Kàjkwakam Metĩndjwỳnh pydji. Mrãmri ne kubē Metĩndjwỳnhkumrēx. Mrãmri ne kute pykamã Jeju janorkumrēx”, anhỳro ba. Ja ne me kute marmã. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrēxmã. Dja me tu amim gu bamarkumrēx ne arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arỳm memã araxo amirĩt nhym me kwỳ arỳm kum akĩnhkumrēx. Aje adjãpēnh djã'ã imã karō kôt ba apēn arỳm 'ã aminhinomã amimē.

⁵ Jakam badjwỳ dja ga memã iraxo amirĩt gē me iraxmã kato. Adjakam mỳjja kunĩ kator kētri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrēbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bämmã kôt ba djwýnho à'wýr.

⁶ Ga ne ga arým mebê anhõ me kwýo akêx. Me kum akĩnh kêtja bê anhõ me kwýo akêx ne mã ikôt me kamê. Ba kam arým memã ajo amirítkumrêx ne. Nhyh kam me arým akabên man kôt ar amijo ba.

⁷ Arým me kute imarn arým ijã amim, “Jeu ne Metĩndjwýnh kukwakambit àpênh ne kabên jarênho ba”, anhýro ba. Ja ne me kute mar.

⁸ Aje akabên'ã imã karõ kôt ba memã arê nhyh me arým tu amim markumrêx ne mã kôt ar amijo ba. Ne mã ijã amim, “Mrãmri kãjkwakam Metĩndjwýnh kurũm ne tẽn bõx. Mrãmri ta ne kute anorkumrêx nhyh arým tẽn bõx”, ane.

⁹ Djãm pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amã a'uw? Kati. Aje ikôt me kamênhjae ne ba amã a'uw.

¹⁰ Ga ne ga arým inhõ me kunõ anhõ. Badjwý ne ba arým anhõ me kunõ inhõ. Gu baro'ã arým meo banhõ. Nhyh me arým memã iraxo amirít.

¹¹ Djünwã, amexi:ren akatátkumrêx. Jakam dja ba arým awýr tẽn arým pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar iba kêt. Nhyh be, gu banhõ me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar ba rã'ã.

Djünwã, prĩne amexkam dja ga amim gu banhõ me utàn meo aba. Ga ne ga ikôt me kamê. Me kum aben jabên axikôt kabên kadjy dja ga me utàn meo aba. Gu bamã aben jabên baje axikôt bakabên pyrãk gé me ã kum aben jabên ã axikôt kabêno ane.

¹² Pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utàn ar meo iba. Aje ikôt me kamênhjae ne ba me utàn ar meo iba nhyh 'õ biknor kêtumrêx. Ikôt ba djwýnhbê Djuda pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukãmãre kute 'ã pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjãbir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amã ikabên ja jarê. Me kute amã ikabênja mar kadjy ba amã arê. Dja me kuman arým mrãmri ikĩnho kĩnhkumrêx.

¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarê nhyh me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhýrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gé gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt.

¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katátkumrêx. Aje memã akabên katát jarênhkôt dja ga amimexo meo mex gé me katát ar amijo ba.

¹⁸ Ga ne ga arým idjãpênh djã'ã imã karõn arým pykakam me kum akĩnh kêtja'ýr ijano ba tẽ. Badjwý ne ba akudjwa arým me àpênh djã'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'ýr me ano.

¹⁹ Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabênkôt me kadjy ty nhyh me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabên katát markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bämmã me kute mar kunõ à'wýr.

20 Djām me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ĩ amũ memã ikabēn jarē nhyṃ me kwȳ ikabēn man tu amim imarkumrēx. Amũ me jaodjwȳ ba amã a'uw.

21 Be, mȳj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabēn man arȳm memã amak bō nhyṃ me arȳm akabēnkōt kum aben jabēn axikōt kabēn. Dja me axikōt kabēn kute gu bamã aben jabēn axikōt bakabēn pyrāk. Be, mȳj kadjy dja me kum aben jabēn axikōt kabēn? Bir, gēdja amũ me kum akĩnh kētja me omũn arȳm kum gu bakĩnh ne arȳm tu amim imarkumrēx. Ne kam ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwȳnh Jeju jano nhyṃ arȳm pykakam bōx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabē.

22 Ga ne ga ijo rax ba arȳm gu banhō meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjã jarē nhyṃ me arȳm tu amim markumrēx ar o ba. Ar o ba:n arȳm rax ne. Be, mȳj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabēn axikōt kabēn kute gu bamã aben jabēn axikōt bakabēn pyrāk. Ja kadjy ne ba meo rax.

23 Bamē gu banhō me jamē ne me itipdjın ar iba. Gu badjwȳ batipdjın ar baba. Gora gē me prĩne kum aben jabēn axikōt kabēn. Nhyṃ kam me kum akĩnh kētja me omũn arȳm amim, “Mrãmri ne Metĩndjwȳnh Jeju jano nhyṃ arȳm pykakam bōx ne ar ba. Ga, Metĩndjwȳnh kum me abēja pumũ. Kum me abē kute kum Jeju jabē pyrāk”, ane. Dja me kum akĩnh kētja me omũn ã amim ane.

24 Djũnwã, mȳjja kunĩ kator kētri ne ga amã ijabē. Kam dja ba wabi ga arȳm ijo ra:x ne. Aje mã ikōt me kamēnhdjwȳ dja ga o wabi gē me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

25 Djũnwã, ga ne ga akatãt ne ajaxwe kētkumrēx nhyṃ me kum akĩnh kētja kute amar kēt. Bajbit ije amar nhyṃ me jadjwȳ arȳm kute amim, “Mrãmri ne Metĩndjwȳnh Jeju jano nhyṃ arȳm pykakam bōx ne ar ba”, anhyro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrēx.

26 Ba kam arȳm memã ajã ajarē. Dja ba memã ajã idjujarēnh rã'ã ne. Be, mȳj kadjy dja ba memã ajã idjujarēnh rã'ã? Bir, amã me abē kute amã ijabē pyrāk. Amã me abēja'ã dja ba memã idjujarēnh rã'ã nhyṃ me arȳm mar rã'an kam arȳm kum ajabē. Ba kam arȳm meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarēnh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabēno ane.

18

*Me kute Jeju pa 'amȳnh ne o mō.
Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47*

1 Jeju Bãmmã kabēn pan kam arȳm kōt ba djwȳnhmē ro'ã katon mō. Mō:n kam arȳm pakretibē Kedō'ȳr bōx ne 'ã rē. Ne kam mōn pidjōkō'ȳr bōx ne arȳm 'ȳr wadjãn kam nhȳ.

2 Nhyṃ onĩ Djuda dja. Kute Jeju kurē djwȳnhmã kangaja dja. Djuda ne arȳm kute ar ȳr djã pumũnh. Amrēbē ne Jejumē kōt ba djwȳnh ar pidjōkō'ȳr mrãnhō ku'ē nhyṃ kam Djuda arȳm kute ar ȳr djã pumũnh.

3 Kam ne arȳm me rũnh'ȳr bōx ne memã arē. Nhyṃ me arȳm aminhō krākamngōnhmē aminhō ãpēnhmã kum,

–Me Djudakōt mōn Jeju pa 'amȳn amrē o mōn o bōx. Nãm ã me kadjy Metĩndjwȳnh mar djwȳnh nhō bēnjadjwȳrmē mebē pardjēumē memã ane. Nhyṃ Djuda arȳm kute omũnhkōt katãt Jeju'ȳr meo mō. Nãm me Jeju kadjy ngōnhpōkmē kuwymē ãbēr djãmēo mō. Me 'ȳr o mō:n arȳm pidjōkō'ȳr o bōx.

4 Nhyr Jeju ta kàjmã djan me'yr kato. Ta ne kute amikukãm mỳjja kunĩ markam amikukãm me krākamngõnh ma. Ta me'yr katon memã kum,

–Mỳj me'õ jabej ne ga me mõ? ane.

5 Nhyr kam me kum,

–Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõ, ane.

Nhyr Jeju memã kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krākamngõnhmẽ ro'ã dja.

6 Nãm Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhyr me tu umaje ajkran akubyn ajkamẽn arým tým ne nõ.

7 Nhyr kam ajte me kukij ne memã kum,

–Mỳj me'õ jabej ne ga me mõ? ane.

Nhyr me kum,

–Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõ, ane.

8 Nhyr memã kum,

–E kum, arým ne ba me amã, “Ba”, ane. Kwãrĩk wãnh ga me bajbit ijabej gẽ ar ja mã tẽ, ane. Be, mỳkam ne Jeju ã krākamngõnhmã ane?

9 Bir, kute ajbir Bãmmã kabẽnkam ar'ã ujarẽnh kõt. Kute kum,

–Aje ikõt me kamẽnhja ne ba ije 'õo ibiknor kêt, anhÿr kõtõ. Kõt ne Jeju jakam ar nẽje me krākamngõnhmã kabẽn ne arým o mebẽ ar utã.

10 Nhyr kam Ximão Pedru, Jejukõt ba djwýnhja arým õ kãxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabẽn arým o bẽnjadjwýr nhõ ãpẽnh jamak ta. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ ãpẽnhja jamak ta. Bẽnjadjwýr rax nhõ ãpẽnh nhidjibẽ ne Maku.

11 Nãm bẽnjadjwýr rax nhõ ãpẽnh jamak ta nhyr Jeju arým Pedrumã kum,

–Kwãrĩk wãnh. Akubyn ãkam anhõ kãx jadjã. Djãm itokry kêt mã ne ga inẽje me tak ne? Ibãm kute itokry'ã imã karõ kõt dja ba itokry, ane.

12 Nhyr kam me arým Jeju pa 'amýn uwpre. Me krākamngõnhmẽ me õ bẽnjadjwýr ar pa 'amý. Mebẽ idjaer rũnh nhõ ãpẽnhdjwý pa 'amý.

Me kute bẽnjadjwýr Ananh'yr o bõx.

13 Nãm me uwpren kam arým bẽnjadjwýr rax Ananh kumrẽx'yr o mõ. Bẽnjadjwýr rax Kajbaj ne Ananho umrengêt. Kajbaj ne amex tãm kam kubẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax.

14 Amrẽbẽ ne Jeju'ã memã kabẽn jarẽn memã kum,

–Me'õ pydji dja me babẽ idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krākamngõnh bẽnjadjwýr rax Ananh kumrẽx'yr Jejuo mõ. O mõn arým õ kikreti'yr o wadjã.

Pedru kute aminẽje memã 'ẽx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

15 Nhyr Ximão Pedru kõt tẽ. Jejukõt ba djwýnh 'õdjwýmẽ ro'ã ne ar Jeju kõt tẽ. Kõt tẽ:n arým kre tã dja. Nhyr Pedru nhikjẽja memã kum,

–Ba wadjã. Bẽnjadjwýr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arým Jeju kõt wadjã. Bẽnjadjwýr nhõ kikreti nhĩpõkri ne kẽnh ngrire. Kam ne wadjãn dja.

16 Nhyr Pedru bõm kre tã arek dja. Nhyr Pedru nhikjẽja akubyn 'yr akẽx ne. Ne kam bẽnjadjwýr nhõ ãpẽnh nire kre tã ku'ẽ djwýnhjamã Pedru jarẽ. Ne kam amikõt Pedruo wadjã.

17 Nhyr kam bẽnjadjwýr nhõ ãpẽnh nija tẽn Pedrumã kabẽn ne kum,

–Djãm ga ne ga abẽ Jejukõt aba djwýnh 'õ? ane.

Nhyr kum, “Kati”, ane.

18 Nhyṃ wānh me ànhũho kumex. Bēnjadjw̃yr nhõ àpēnhmē ò me krākamngõnh ànhũho kumex. Me arek kryje pĩ prão amim kuton ànhũho kumex. Nhyṃ Pedru me'yr tēn mekõt ànhũho dja.

Bēnjadjw̃yr rax kute axwe'õ jabej kukjēr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

19 Nhyṃ kam me ar̃ym bēnjadjw̃yr rax'yr Jejuo bõx. Me kadjy Metĩndjw̃ynh mar djw̃ynh nhõ bēnjadjw̃yr rax'yr ne o bõx nhyṃ ar̃ym kabem dja. Nhyṃ kam ar̃ym kukij ne kum,

—Imã akõt me ba djw̃ynh'ã ajarē. M̃jy akukràdjà ne ga memã arēnho aba? ane.

20 Nhyṃ kum,

—Djãm me kãxã ne ba memã ikukràdjà jarē? Kati. Ar̃ym ne ba me kunĩmã ikukràdjà jarēnho amirĩt ne. Ne ap̃ynh me bikprõnh djãmē Metĩndjw̃ynh nhõ kikretikam arē. Kikretikam ne mebē idjaer kunĩ bikprõnh dja. Ba ar̃ym kunĩkõt memã ikukràdjà jarēnho amirĩt ne.

21 M̃jy kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhyṃ me ar̃ym kute ikabēn mar kõt ar̃ym amã arē, ane.

22 Jeju bēnjadjw̃yrmã ane nhyṃ krākamngõnh'õ, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bēnjadjw̃yr raxmã kabēn kute anh̃r? Me kadjy Metĩndjw̃ynh mar djw̃ynh nhõ bēnjadjw̃yr raxmã ne ga akabēn ne, ane.

23 Nhyṃ Jeju kum,

—Ikabēn punu kēt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabēn punu ga ren aje m̃jy ikabēn punu'õ markõt ren memã ijarēnho amirĩt ne kõt ren ar̃ym ikurwa. Nhyṃ be, kati. Ikabēn katāt ne ba arē ga ikurwa, ane.

24 Nãm ane nhyṃ Ananh amũ Metĩndjw̃ynh mar djw̃ynh nhõ bēnjadjw̃yr raxbē Kajbajja'yr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. Nhyṃ me ar̃ym Kajbaj'yr o mõn o bõx.

Pedru ajte aminēje 'êx ne ajte aminēje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

25 Nhyṃ Ximão Pedru wānh me krākamngõnh kõt ànhũho dja. Ànhũho dja: nhyṃ me ar̃ym kukij ne kum,

—Djãm gadjw̃y abē Jeju kõt ba djw̃ynh'õ? ane.

Nhyṃ memã kum, “Kati”, ane.

26 Nhyṃ kam bēnjadjw̃yr nhõ àpēnh'õ ajte kum kabēn ne kum,

—E kum, amũ pidjókókam Jejukõt me'õja anokre o nokre ba ar̃ym omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'õbē õbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane.

27 Nhyṃ Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anh̃r totokbē nhyṃ õkrēn'ãnh ar̃ym kã.

Me kute Piratu'yr o bõx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

28 Nãm õkrēn'ãnh kã nhyṃ me ar̃ym Kajbaj kurũm Jejuo mõ. O mõ:n kam kikreti 'õdjw̃y'yr o bõx. Piratu nhõ kikreti'yr o bõx. Me bajtemkam bēnjadjw̃yr nhidjibē Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarēnh dja. Nãm me Piratu nhõ kikreti'yr Jejuo bõx ne amijã maje bõm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĩk wānh gu me Piratu nhõ kikretimã badjār kēt. Dja gu me me bajtem nhõ kikremã wadjàn ar̃ym bapunuren te baje mry krēnmã. Me kute

Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krēnmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhõ kikre pymakam ne me ã abenmã anen bõm arek kumex.

²⁹ Me bõm kumex nhym kam bēnjadjwýr Piratu arým me'ýr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mýj ne me'õja axwe kute? Mýj ne o ajkē? ane.

³⁰ Nhym me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arēnh kêtukumrēx. Nhym be, kati. Mrãmri axwekumrēx, ane.

³¹ Nhym Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mõn me akukràdjã kôt mýj axwe'õmã akaton kam arým pãnh ajmã on, ane.

Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjã kôt me ije me axwe pãnh me'õ par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwýnh, ane.

³² Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pĩte'y'ã inhõ ba kýjrũm wajêt”, anhýr kôt ne me arým jakam ã Jeju'ã Piratumã ãpnēho ane. Kute pĩte'y'ã nhõr ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhym kam Piratu arým õ kikretimã wadjã. Ne kam amiwýr Jeju 'uw nhym 'ýr bõx. Nhym arým kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bēnjadjwýr rax? ane.

³⁴ Nhym kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nàr kon. Djãm me'õ ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhym ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'õ got? Anhõ me wýnhmē me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhym kum,

—Be, djãm ibēnjadjwýr rax kute pykakam me bēnjadjwýr rax pyrãk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhym ren inhõ ãpēnh arým inēje me'ýr prõt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptã. Nhym be, kati. Ibēnjadjwýr rax kute pykakam me bēnjadjwýr rax pyrãk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhýrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bēnjadjwýr rax'õ? ane.

Nhym kum,

—Ga ne ga arým imã ibēnjadjwýr rax jarê. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ýr bõx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katãt memã ikabēn jarēnh kadjy ne ba bõx. Nhym me kum ikabēn kĩnhja ne me ikabēn man kôt ar amijo ba.

³⁸ Nhym kum,

—Tõ nhýnh ne me kabēn katãt'õ? ane. Nãm kum anen arým ajte mebê idjaer'ýr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêtukumrēx ba arým kuma.

³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bēnjadjwýr raxjamã inhiren ano gē ta arek ar me aro'ã ba. Me irõbē mrãnh nhõ akatĩ jakam me akukràdjã kôt dja ba kum inhiren ano. Amex pýnhkôt ne ba me pýnh ne me'ã kurēn bõm me kurē. Metĩndjwýnh me irõbē mrãnh nhõ akatikam me akukràdjã kôt ne ba bõm me kurē, ane.

⁴⁰ Nhym me ajte kãj bê kum kabēn ne kum,

—Kati. Kwãrĩk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne ãkĩnhĩ, axwe, nêkrēxmē pi'õk kaprĩ prãmje kute me paro ba.

19

Me kute píte'y'ã nhô'r'ã Piratumã àpnênh.

Mat 27.27; Mak 15.16

¹ Nãm me Piratumã ane nhym kam arým krākamngônhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhym me o tẽn arým mrykã punuo kaprêprêk kumex ne.

² Ne kam mrynhĩo kajkep ne ikãnh ne o kute bẽnjadwýr rax krãdjê pyrãk ne kum kutu. Ne kam inôkã ryti kamrêk kute me bẽnjadwýr rax kã pyrãk kum adjã.

³ Ne kam arík kum kabêno kute me me rũnhmã kabên pyrãk ne kum,
–Be, ga we abê mebê idjaer nhô bẽnjadwýr rax. Goja kribêm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bêno bikênhõ ane.

⁴ Nhym kam Piratu ajte me'ýr katon memã kum,
–Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arým ama. Axwe kêtja ma, ane.

⁵ Nhym Jeju arým kato. Mrynhĩo krãdjê mẽ inôkã ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhym Piratu memã kum,
–Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadwýrmẽ mebê idjaerkam me krākamngônhmẽ omũn arým kãj bê Piratumã kum,
–Píte'y'ã anhõ, ane.

Nhym memã kum,
–Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba píte'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tẽn píte'y'ã anhõ, ane.

⁷ Nhym mebê idjaer rũnh kum,
–Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndjwýnh Kra”, anhýro bakam axwekumrêx. Nãm Metĩndjwýnhbê raxo amiptãro ba. Me ikukràdjã kôt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabên ja man arým tĩn prã:m.

⁹ Ne kam akubyn õ kikretimã wadjã Jeju kukij ne kum,
–Nhýnh ne akator djã kraxja? ane.

Nhym Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhym kum,

–Je tõe, djãm ikajgo ne ga imã amijarênh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabênkôt nhym me kute píte'y'ã anhõr jabej nar ba ikabênkôt nhym me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhym Jeju kum,

–Be, Metĩndjwýnh amybým ren kute ajã bẽnjadwýr mênh kêt ga ren akajgon ren akabên kêt mex ne. Kam me'õ kute amã ikanga djwýnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhym Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'ýr katon te memã kabên nhym mebê idjaer kum,

–E kum be, Jeju ne arík Xedjabê bẽnjadwýr raxo amiptã. Djãm Xedja akam ngyrk kêt mã ne ga aje Jejumã anhírmã? ane. Xedjabê ne me bẽnjadwýr rũnh kunĩ nhô bẽnjadwýr.

¹³ Nãm me ã Piratumã ane nhym arým amijã kuman kam ajte memã Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pãnh jarênh djãkam nhý. Me krĩ djã jamã ne me Kênpoti jarê. Mebê idjaer kabênkam ne me me krĩ djã jamã Gabata jarê.

14 Arým me irôbê mrãnh nhô akati nêje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mÿjja kupênho kumex djã nhô akatikam. Kýjrũm myt nhÿrkam. Nãm me axwe pãnh jarênh djãkam nhÿn kam mebê idjaermã kum,

–Be, ota me anhô bënjadjwÿr rax, ane.

15 Nhyim me kãj bê kum,

–Rũm o tẽ. Rũm o tẽn pïte'y'ã anhô, ane.

Nhyim memã kum,

–Djãm me anhô bënjadjwÿr rax ije pïte'y'ã nhôrmã? ane.

Nhyim me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr ar kum,

–Djãm me inhô bënjadjwÿr rax ne wã? Arkati. Atemã. Me inhô bënjadjwÿr raxhê ne Xedja. Pydji. Ajte 'ôdjwÿ kêtukumrêx, ane.

16 Nhyim kam me kute pïte'y'ã nhôrmã arým kadjy ô me jamã arê.

Me kute pïte'y'ã nhô.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhyim kam me Jeju pa 'amÿn mã o mō.

17 Ne kam me kum ïkrei'ã pïte'y dji nhyim arým ta amikadjy kumÿn o mō, krãnhre'ÿr o mō. Krãnhrebê me krã'i'ÿr ne o mō. Mebê idjaer kabênkam ne me me krã'imã Gogota jarê.

18 Nãm me o mōn arým kam o bôx ne arým pïte'y'ã Jejumã o iten kãjmã kudja nhyim wajêt. Nhyim kam me pïte'y'ã ar ja amãnhkrutmo ite nhyim ar aktã Jeju nhijên wajêt.

19 Nhyim Piratu mÿj Jeju axweja'ã pi'ók no'ók ne. Nãm pi'ókkam memã kum, –Mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax ne ja. Krïraxbê Nadjarekam Jeju. Nãm ã pi'ókkam no'óko ane. Nhyim me kunï kute omũnh kadjy me Jeju nhimôkri kunhō.

20 Nhyim kam mebê idjaer krãptï pi'ók pumũn arê. Krïrax kuri ne me kute pïte'y'ã Jeju nhô djã. Nhyim kam me krãptï 'ÿr ban bôx ne pi'ók jarê. Apÿnh me kabênkam ne no'ók. Mebê idjaer kabênkam no'ók ne mebê kregu kabênkam no'ók ne me kabênbê Raxinakam no'ók.

21 Nhyim kam mebê idjaer kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr Piratumã kum,

–Kwãrik wãnh pi'ókkam memã kum, “Mebê idjaer nhô Bënjadjwÿr rax”, anhÿr kêt. Ate gédja ga pi'ókkam memã kum, “Nãm amijo 'êx ne memã kum, 'Ibê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax’, anhÿro ba.” Dja ga ã pi'ók no'ókkam memã anen 'ã anhô gê me omũ, ane.

22 Nhyim Piratu arkum,

–Kati. Arým ne ba mrãmri 'ã pi'ók no'ók ne. Kwãrik wãnh rã'ã, ane.

23 Nãm me krãkamngônh ar pïte'ykam Jeju nhô. Ne kam ar kute abenmã ô kubêkã ngrãnhmã. Nhyim ar 'ô amijo ô kubêkã ja pytã. Nhyim ar 'ô amijo ja pytã. Nhyim ar 'ô amijo ja pytã. Nhyim ar 'ô amijo ja pytã. Ne kam ar inôkãti ja'ÿr bôx. Ne ar kunï kum kũnh. Nhyim inôkãti pydji.

24 Nhyim ar abenmã kum,

–Kwãrik wãnh gwaj abenmã kokjêr kêt. Gwaj pykakam kên kryre rên kôt kuman bajô amim inôkãti by, ane.

Amrêbê: ne me bakukãmãre ja jarê. Me Metïndjwÿnh Kra kabên jarên memã kum,

“Dja me abenmã ikã ngrãn ikã ja'ã kên kryre rên kôt 'ô amim kuby.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me aben djô'ã arênho mō:. Arênho môr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me

bakamingrãnyrekam ne arým 'yr o bôx nhym me arým ã Jeju nhô kubêkào anhÿrkumrêx.

²⁵ Nhym nã kanikwÿnh, nãmê ar axikôt apôxjadjwÿ dja. Nhym Marij 'ôdjwÿ, mjên nhidjibê Krôpa adjwÿnhdjwÿ dja. Nhym Marij Madarenadjwÿ dja.

²⁶ Nhym Jeju arým nã, kurûm katorja pumû. Nhym kôt ba djwÿnh, kum abêja nã kuri dja nhym omû. Nhym arým kôt ba djwÿnh ja'ã nãmã kum,

—Ë, me'ô nire. Be, tãmwãbê ne arým akra, ane.

²⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Ë, tãmwãbê ne arým anã, ane. Nhym kam arým ô kikremã o môn arým o djuw mex ar o ba.

Tyk'ã ujarênh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhym kam arým kute inomã âpênh djã mênhkam memã kum, “Arým imã kôr”, ane. Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju kabên ja jarên memã kum,

“Arým imã kôr.”

Nãm me ã anen arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me aben djô'ã arênhô mô:. Arênhô môr tãmtã arým 'yr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam ne Jeju arým kum kôrkumrêx ne arým memã kum, “Arým imã kôr”, ane.

²⁹ Nhym wãnh pidjô kangô kadjà ngôn'h'ôkam ipun dja. Nhym me ngôn'h puror pôn'h djã jakritaja kangômã adjã nhym kam ipu. Nhym me pîbê ixôpu idjamã adjã kam kãjmã kum kungã ajkwamã adjã.

³⁰ Nhym arým kaôn pidjô kangô kadjào ikô. Ne kam memã kum,

—Arým ne ba idjâpênhô tên inomã kumê, ane. Ne kam ta aparmã krãn tu amitînmã iren ta arým ty.

³¹ Be, pi'ôk rârâr nêje arým akamât 'yr nhym mebê idjaer arým êje ô mÿjja kupênhô kumex. Nhym kam mekam me kwÿ Piratu'yr môn kum,

—Ë, dja me pîte'y'ã ar arija 'i kukê gê ar on ty. Dja ar on ty nhym me on ar adjã. Ne kam pi'ôk rârâro bikênh kêt, ane.

³² Nhym arým 'yr me krâkamngôn'h jano nhym me 'yr môn 'yr bôx. 'Yr bôx ne kumrêx ja te'i kukê ne ajte ja te'i kukê.

³³ Nhym ar ipôkri Jeju wajêt nhym me 'yr bôx. Nhym amrêbê tyn wajêt nhym me arým omû. Ne kam kute te'i kukênh kêt.

³⁴ Nhym arým krâkamngôn'h'ô ô kãxo nãnh jarîn arým o pênât'ãnh kanhuw. Kanhuw nhym kamrômê ngômê akàn arým prôt ne.

³⁵ Ba ne ba omûn me amã kôt 'ã ajarê. Mrãmri katât me amã 'ã idju-jarênhkumrêx. Mrãmri ije omûnhkumrêx ne kôt me amã 'ã ajarê. Me ajte tu amim markumrêxmã ne ba me amã arê.

³⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre tãmja jarên memã kum,

“Be, 'i'ô dja me kwÿnh kêtumrêx”, ane.

³⁷ Ne kam ajte arên memã kum,

“Dja me kanhuw ne arým omûnhô dja”, ane.

Metîndjwÿnh kukwakam ne me memã anen arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me aben djô'ã arênhô mô:. Arênhô môr tãmtã arým 'yr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam ne 'yr o bôx. Nãm me te'i kukênh kêt ne arým kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ôk kôtô.

Me kute adjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

38-39 Nhyam kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwýnh'ô. Mebê idjaer rûnh pymaje kute memã amijarênh kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwýnh'ã kute memã amijarênh kêt ne. Ne kam arým Piratu'ýr tén kum,

—Ba Jeju kaban o rwýn o tén adjã, ane. Nhyam Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhyam kam arým amũ tẽ. Amũ Nikodemu'ýr tén 'ýr bôx. Nikodemu ne amrêbê akamatkam Jeju'ýr bôx nhyam ar abenmã kabêno nhý. Nikodemu ja'ýr ne Jôdje bôx nhyam ar ro'ã Jeju'ýr tẽ. 'Ýr tẽm kêtri ne Nikodemu arým Jeju kadjý kudjý djão atomkumrêx. Utĩ'ã akrekam uti: kute 50 kiru pyrãk. Miramê arômê ne abenkam o akã. Nãm kudjý djã tun arým Jôdjemê ro'ã Jeju'ýr o tén 'ýr o bôx.

40 Ne kam arým pĩte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kubêkão prĩne o kupu. Ar kupu djãkôt me kudjý djã jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kôt ne me ã me tyko ane.

41 Nhyam wãnh me kute pĩte'y'ã nhôr djã kuri pidjókô'ô. Ne kam kênkre'ô. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'ô jadjãr kêt rã'ã.

42 Nãm ar Jeju kupun kumýn o tẽ. O tén arým kênkrekam adjã. Arým pi'ók rãrãr bôx 'ýr nhyam kam ar amibêx ne me kute nhôr djã kuri kênkrekam adjã. Kênkrekam adjã nhyam ar'ã akamat ne. Nhyam kam ajte akati. Nhyam kam ajte akamat ne.

20

Akubyn tĩn ne kator:

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

1 Nhyam ajte akati 'ýr, pi'ók kamrêk 'ýr nhyam Marij Madarena arým kênkre'ýr tén 'ýr bôx. 'Ýr bôx nhyam me kute kênpuo kênkre'ã ijêja arým amijã kutan kre jakãja'ã dja nhyam Marij arým omũ.

2 Ne kam akubyn prôt ne arým Ximão Pedru'ýr bôx ne kôt ba djwýnh'ô jadjwý 'ýr bôx. Jeju kum abêja 'ýr bôx ne arkum,

—Arým ne me kênkre kurũm Bẽnjadjwýr djwýnho kato. Nãm me nhýnh o mõn kudji, ane.

3-4 Nãm kum ane nhyam kam Pedrumê kôt ba djwýnh 'ôdjwý ar arým tu kênkre'ýr prôt ne. Nhyam kam kôt ba djwýnh 'ôja arým Pedru ren kumrêx kênkre'ýr bôx.

5 'Ýr bôx ne kênkre'ã ibôn te kre kamũnho dja. Nhyam rinhuo kubêkãbit nõ nhyam omũ. Ne kam kênkremã ãr kêt.

6 Nhyam kam Pedru arým kôt bôx ne tu kênkremã 'ýr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkã pumũn krã kupu djãja pumũ.

7 Nhyam krã kupu djãja rinhuo kubêkãmê ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djã krã mex ne kudji nhyam ate nõ.

8-9 Nhyam kam kôt ba djwýnh kumrêx bôxja kênkremã wadjã arým omũ. Omũn arým amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêtri ne ar amim,

—Mrãmri ne arým tyn akubyn tĩn kêt, anhýro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók markumrêx ne ren amim,

—Be, mrãmri dja akubyn tĩn, anhýro ba. Nhyam be, kati. Ar kute pi'ók mar kêt. Kam ne ar kute kupu djã nõrkôt omũnh kêtri kati, “Akubyn tĩn kêt”, anhýro ba. Ne kam kênkremã 'ýr wadjã arým omũn amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirît.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kënkre kamũn kam akubyn ar ò kikremã tẽ.

¹¹⁻¹² NhyM Marij ar pãnh kënkre'yr bõx ne bõm arek mýro dja. Nãm mýro djan arým kënkre'ã ibõ. NhyM kënkre kadjwýnhbê Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut nhỹ. Ar ò kubêkà jaka. Jeju nõr djà'ã ar nhỹ. NhyM ja krã nõr djà'ã nhỹ nhyM ja te nõr djà'ã nhỹ. NhyM Marij kënkre'ã ibõn arým ar omũ.

¹³ NhyM ar kum,

—Me'õ nire, mýkam ne ga amýro dja? ane.

NhyM arkum,

—Inhõ Bẽnjadjwýr djwýnh ne me'õ kënkre kurũm o katon o mõn nhỹnh kudji. Ije ir djákõt omũnh kêt kam ne ba imýro dja, ane.

¹⁴ Nãm arkum anen arým mũm akêx. Mũm akêx ne arým Jeju pumũ. Djã ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵ NhyM kum,

—Mýkam ne ga amýro dja? Mýj me'õ ne ga abej? ane.

NhyM Jejuo kute pidjõkõ pumũnh djwýnh pyrãk ne kum,

—Ô kum, ga aje nhỹnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'yr tẽn arým amrẽ o tẽ, ane.

¹⁶ NhyM kum, “Marij”, ane.

NhyM kam 'yr akêx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabẽnkam ne gu me ren kum, “Ujarẽn djwýnh”, ane. Nãm kum, “Rabi”, anen arým o tým.

¹⁷ NhyM kum,

—Kwãrĩk wãnh ijo atým kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'yr idjãbir kêt ne ga ijo tým. Tẽn ikamyre arkum ikabẽn jarẽn arkum, “Jeju ne ar amã, 'Arým Ibãm'yr idjãbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arým Itĩndjwýnh'yr idjãbir ne itẽmmã. Itĩndjwýnhbê ne ar Atĩndjwýnh', ane. Dja ga tẽn ã ikamy arkum ane.” Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸ NhyM arým kõt ba djwýnh'yr tẽn ar'yr bõx. Ne arkum,

—Arým ne ba Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabẽn jarẽnhja kõt arým arkum arẽ.

Kõt ba djwýnhmã kute amijo amirît.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹ NhyM kam arým pi'ók kamrêkkam akamãt. NhyM kam kõt ba djwýnh ar arým prĩne amijã ijẽn nhỹ. Mebê idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djákam amijã ijẽn nhỹ. NhyM kam Jeju bõx ne tu ar aêrbê ar'yr wadjàn ar ipõkri dja. Djan arým arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁰ Nãm arkum anen arým arkum ikrakam kãxirãx djwa kre jakren ajte pẽnãt'ãnh kãxdjwa kre jakre. NhyM ar kute mrãmri ar ò Bẽnjadjwýr djwýnh pumũnhkumrêxkam kĩnhkumrêx ne.

²¹ NhyM kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrêbê ne Ibãm me'ã imã karõ. Pykakam me kum kĩnh kêtja'yr itẽm'ã ne imã karõ ba amrẽ tẽ. Dja badjwý Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karõ. Ar aje ikudjwa me'yr atẽmmã ne ba ar amã me'ã karõ, ane.

²² Nãm arkum anen arým ar akõn arkum,

—Gê on Metĩndjwýnh Karõ ar ajo ba.

²³ Dja ar ajo ba gar kõt me kwý axwe maro akno. NhyM kam Metĩndjwýnh ar akõt me axwe maro akno. Nãr gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhyM

kam Metĩndjwýnh me axwe maro biknor kêt. Nãm Jeju ã arkum anen arým mã tê.

Tômema kute amijo amirĩt.

²⁴ Nhyim Tôme Djidjimu. Jejukôt ba djwýnhbê 12'ô. Tôme ne kute ar bikprônň djâkam arkôt ýr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mã tê nhyim kam ar Tômema kum,

²⁵ —Arým ne bar Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ, ane.

Nhyim arkum,

—Tô nhýnh? Ne ba ren ikrakam kàxirax djwa kre pumũ ren kôt inhikra'ĩ jadjàn ren pênat'ãnh krekôt inhikra jadjà. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrêx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tĩnkumrêx”, ane. Nhyim be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nãm ã Tôme arkum ane.

²⁶ Nhyim kam arým ar'ã akatibê 8 apêx nhyim kôt ba djwýnh ar ajte bikprônň djâkam nhý. Nhyim Tômedjwý arým ar ikô'ã nhý. Nhyim ar ajte prĩne mebê kíkire'ã ijê. Ar nhý nhyim kam Jeju ajte tu wadjàn arým ar ipôkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁷ Ne arým Tômema kum,

—Ajrã. Amrê anhikra 'io goja inhikra kupên omũ. Ne amrê ipênatkam krekôt goja anhikra jadjà. Kwãrik wãnh ijã amim, “Kati. Nãm 'êx”, anhýr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhyim Tôme kum,

—Inhõ Bẽnjadjwýr djwýnh, Iĩndjwýnh, ane.

²⁹ Nhyim kum,

—Tôme, ga ajte ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrêx. Nhyim be, me kute ipumũnh kêtđjwý. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprĩmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx. Ne kĩnhõ katát ajakre. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwýnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx. Ne me punu krãptĩo mex. Ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh ne ije 'ã pi'ók no'ók ne ja. Djãm kunĩ'ã ne ba pi'ók no'ók? Kati. Pi'ók jakim ne ba kwýbit'ã pi'ók no'ók ne.

³¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã pi'ók no'ók ne? Bir, dja gar pi'ók jarênh aman arým tu amim Jeju markumrêx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Kritikumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane. Ja dja gar pi'ókkan arênh aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ók no'ók ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwýnh kute kabênkôt tep kumex pynênh.

¹ Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã amijo amirĩto ane. Tyk ne akubyn tĩnkam ã arkum amijo amirĩto ane. Ne kam ajte kute imôtibê Xiberij'ãnh kute arkum amijo amirĩt kadjy.

² Nhyim kôt ba djwýnh kwý imô nokà'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tôme Djidjimumê Natanajeumê Djebedêu kute ar adjwýrmê kôt ba djwýnh amãnhkrut 'ôdjwý ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krĩbê Kanakam abatànň djã.

³ Ar ngô nokà'ã ar ba: nhyim Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwỳ pynê, ane.

Nhym ar kum,

—Bar akôt tē, ane. Ne kam tēn kàkam nhÿn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rēnho ba. Ne ar rēnho ba: nhym ar'ã akamât. Nhym ar ar o ba: nhym arÿm ar'ã akati tē nhym tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tē nhym Jeju arÿm bôx ne akàx'ã dja. Nhym ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵ Jeju akàx'ã dja:n kam amũ arkum kabēn ne arkum,

—Akmere ar, djã ne gar tep'õ pynê? ane.

Nhym ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhym arkum,

—Ar kã djubôk'ãnh ajte kryreti mēn arÿm kwỳ pynê, ane. Nhym kam ar arÿm kã djubôk'ãnh kryreti mē. Nhym arÿm tep kume:x ne. Nãm ar arÿm tep kumex pynê ne arÿm te: kute o àbirmã nhym uti: ne.

⁷ Nhym kôt ba djwÿnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Bēnjadjwÿr djwÿnh ne dja, ane. Nhym Pedru kuman amikajgo pumũn arÿm õ inókati jadjãn kam tu Jeju'ÿr nox ne 'ÿr bôx.

⁸ Nhym kôt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar kã ngrire 'õkam arÿm akàx'ÿr mō. Akàx'ÿr tep kamēnho mō. Amybÿm ne akàx nhym ar ar tepo ba. Akàx'ÿr 'ã akrebê 90 metu.

⁹ Nãm ar tep kamēnho mō:n arÿm akàx'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne arÿm o wabi. Nhym arÿm kute tep prã'ã bôr ikwã nhym ar omũ. Nhym djwÿdjwÿ kuri ikwã nhym ar omũ.

¹⁰ Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar aje tep pynēnh kwÿo tē, ane.

¹¹ Nhym Pedru arÿm 'ÿr tē. Kryretikam tep rũnh krãptĩ. 'ÿr ne tē nhym kryretikam tep rã'ã nhym bjero mō:n akàx'ã arÿm kumē. Nhym tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rũnh krãptĩn kute kryreti rēnh kêt ne.

¹² Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar mōn anhõ kwÿ krê, ane. Nhym ar 'ÿr mōn arek dja. Ar arÿm kute amim õ Bēnjadjwÿr djwÿnhkôt kute markam ar 'õ kute kum, “Bēnjadjwÿr djwÿnh, djãm ga”? anhÿr prãm kêtumrêx. Nãm ar arek umaje dja.

¹³ Nhym kam Jeju arÿm ar'ÿr tēn arkum djwÿmē tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane.

¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhjukri ne amũja'ã arkum amijo amirĩt. Ne ajte arkum amijo amirĩt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirĩt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpēnh kadjy kabēn jarēnh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhym ar arÿm o nhÿ, õ kwÿ krēno nhÿ. Ne kam õ kwÿ krēn pa nhym Jeju arÿm Ximão Pedru kukij. Djõnaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhym kum,

—Nã Bēnjadjwÿr djwÿnh, imã ajabê. Ga arÿm ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyrãk. Dja ga memã ikabēn jarēnho aba. Dja ga memã ikabēn jarēnho kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwÿnh kute õ krito djuw mexo ba pyrãk. ã memã ikabēn jarēnho ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhym kum,

—Nà Bēnjadjwyr djwýnh, imā ajabê ga arým ama, ane.

Nhym kum,

—Inhō me kute mrykĩ'átomti pyræk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ĕ Ximāo, Djōnaj kra, djām amā ijabê? ane.

Nhym arým kapřire. Kute kum, “Djām amā ijabê”? anhyro amānhkrut ne ikjêkêtkam ne arým kapřire ne.

Nām Jeju kum ane nhym kum,

—Bēnjadjwyr djwýnh, ga ne ga aje mýjja kunĩ mar. Imā ajabê ga arým ama, ane.

Nhym Jeju kum,

—Inhō me kute mrykĩ'átomti pyrækja dja ga memā ikabēn jarēnho aba.

¹⁸ Be, ajabatānh nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'a karō kōt mrā. Nhym be, abēngêttekam dja ga me'ōmā apa bē nhym apren apa'amýn 'yr ajo tē. Te atēm prām kêt nhym 'yr ajo tē, ane.

¹⁹ Be, me kute Ximāo Pedru bĩn kukām ne Jeju ā kum ane. Pedru dja me kubĩ nhym arým ty. Dja ā tyko ane nhym me arým kōt Metĩndjwýnh raxmā kato. Nām kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mā ikōt ajkamē, ane.

²⁰ Nām Ximāo Pedrumā ane nhym arým akēx ne kōt ba djwýnh 'ōdjwý pumũ. Jeju kum abēja pumũ. Tām ne amrēbē ar àkuro ýrkam Jeju'yr ajkamēn kum,

—Bēnjadjwyr djwýnh, mýj me'ō ne kute akurê djwýnhmā akangamā? ane.

²¹ Nām Pedru kōt ba djwýnh ja pumũn kam 'ā Jejumā kum,

—Bēnjadjwyr djwýnh, mýj dja tām wād jwý kam nē? ane.

²² Nhym Jeju Pedrumā kum,

—Be, dja ba akubyn bōx nhym tĩn rā'ā jabej. Kwārĩk wānh rā'ā. Nhym be, ije adjàpēnh djā'ā amā karōja dja ga kōtbit ajamak bēn ne o aba. Ba dja ga mā ikōt ajkamē, ane.

²³ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabēn mar kêt ne arĩk 'ā abenmā kum,

—Be, dja kōt ba djwýnh wā tyk kêt kumrēx, ane. Nhym be, kati. Djā ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nām Pedrumā kum,

—Be, dja ba akubyn bōx nhym tĩn rā'ā jabej. Kwārĩk wānh rā'ā. Nhym be, ije adjàpēnh djā'ā amā karō dja ga kōtbit ajamak bēn ne mā ikōt ajkamē, ane. Jabit Jeju Pedrumā arē. Tām ne ja.

²⁴ Ba Jeju kōt iba djwýnh ne ba me amā Jeju djàpēnh'ā ajarē. Ije àpēnh pumũnhkōt ne ba katāt me amā 'ā idjujarēnhkumrēx ne arým 'ā pi'òk no'òk ne. Tām ne bar ije markumrēx.

²⁵ Djām ije apýnh àpēnh djā'ā pi'òk no'òkja djām jabit ne Jeju ipēx? Kati. Ije pi'òk no'òk kētri ne ba amim,

—Ne ba ren àpēnh kunĩ'ā pi'òk no'òk nhym ren arým pi'òk kume:x. Ne ren apýnh pyka djāri kunĩkōt ren pi'òk me akrenh mex ne. Nhym be, kati. Jeju djàpēnh jabit ne ba 'ā pi'òk no'òk ne. Tām ne ja.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba'ã ujarēnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'ók no'ók ne. Ôbê ja ne kum Jeju'ã ujarēnh tēn àbir djãmã kumē. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkõt arē ne kam Metĩndjwýnh kute Amikarõ janor nhym kute me 'amýnh tỳx'ã ajarē. Jeju pykabē ar bari kute õ me jao atom ne kam arým kãjkwamã àbirkam kute ar meo ba rã'ã ne kute memã Amikarõ janor ne o meo tỳx ar o ba nhym me kute Jeju pyma proobit mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhípêx ar o baja'ã ujarēnh tē. Jejukõt ba djwýnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarēnh ba nhym me tu amim markumrêx ne 'ã bikprõnho dja. Be, nhym Ruka ja kunĩ'ã ajarē ne kam ajte Pedru'ã ajarē ne kam atãri Paur'ã ajarē. Djãm Jeju kute amim mebê idjaerbit pytãr ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkõt me ja kunĩ pytãrmã. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrãmri apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me'ýr mrãn prĩne memã 'ã ujarēnh ba. Amrêbê ne Paur kum Jeju nhõ me ja kurêkumrêx ne prĩne meo bikēnh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirĩt nhym arým tu amim Jeju markumrêx ne kum abēn kam kabēnkõt pyka kunĩkõt me'ýr mrãn memã Jeju'ã ajarē nhym kam me tu amim markumrêx ne kam 'ã akuprõ.

*Jeju djãbir'ã ujarēnh kadjy ne ja.
Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46*

¹ Be, ga Teopire, amã ne ba amrêbê pi'ók no'ók ne. Pi'ók wãkam ne ba Jeju djãpēnh kraxkurũm, kabēn kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarēnh tēn 'ã amã pi'ók no'ók ne.

² Pi'ók no'oko tē:n kam arým àbir'ãnh amã 'ã ajarēnh arým 'ãnh pi'ók no'ók krãta. Be, Jeju kumrêx ne amijo me kwỳ pytã. Amijo me kwỳ pytãn arým àpēnh djã'ã arkum karõ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam 'ã arkum karõn ar anon arým kãjkwã djwýnhmã wabi.

³ Be, àbir kētri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arým arkum amijo amirĩt ar o ba. Mỳj kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkõt omũn arým mã memã kum,

—Mrãmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkõt omũnh krãptĩ, anhỹro ba. Ar kute ã memã anhỹro ba kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba. Nãm arkum amijo amirĩt ne mã arkum ujarēnh ba. Metĩndjwýnh kute amim me utãrn ar meo ba'ã arkum ujarēnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarēnh ar o ba: nhym arým 'ã arngrobê 40 apêx.

⁴ 'ã arngro apêx kētri ne ar ajte Jejumē ro'ã abeno akuprõ nhym arkum 'ã karõn arkum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarē kurũm ar akator kêt ne ije amrêbê ar amã gwaj Babãm kabēn jarēnh kõt Metĩndjwýnh Karõ jabej ajkam ama.

⁵ Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhym be, dja ar ajã arngro krãptĩ apêx kêt nhym Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym raxo ar akadjwýnhbê nhỹn ar ajo ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhym kõt ba djwýnh Jeju àbir kutã 'ã akuprõ. Be, me bajtemmã ne mebê idjaer àpēnh tũm. Ar 'ã akuprõn kukij ne kum,

—Ë, Bēnjadjwýr djwýnh, djãm jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptãn ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhym arkum,

—Bir, gwaj Babām djwŷnh ta ne kute mar. Kabĕnkôt dja aje arĕnhwā'ā akati nār 'ā mytyrwŷ bōx. Kute ar amā 'ā akati jarĕnh ar aje mar prām kĕtkumrĕx.

⁸ Nhyġ be, dja Metĭndjwŷnh Karō ar akam ruw ne ar amā tŷx jadjā gar arŷm kukwakam atŷx ne. Ne kam ijā memā adjujarĕnh ar aba. Krĭrāxbĕ Djeruxarĕkam ijā memā adjujarĕnh ar aba. Ne amibu'ā pykabĕ Djudĕjakam apŷnh me krĭ djāri kunĭkôt ijā memā adjujarĕnh ar aba. Ne amŷ pykabĕ Xamarĭjam apŷnh me krĭ djāri kunĭkôt ijā memā adjujarĕnh ar aba. Ne amŷ: pyka kunĭ kôt aba:n apŷnh me ba djā kunĭkôt me'ŷr aban bōx ne memā ijā adjujarĕnh ar aba.

⁹ Nām ā Jeju arkum anen arŷm kāmā tĕ. Kāmā tĕ nhyġ ar omŷnho ku'ĕ. Nhyġ kakrā arŷm o akno nhyġ ar arŷm omŷnh kĕt ne.

¹⁰ Abej rĭto ku'ĕ rā'ā nhyġ arŷm Metĭndjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh amānhkrut tu ar kuri dja. Ar ō kubĕkā jaka.

¹¹ Ar kuri djan arŷm arkum,

—Ĕ, pykabĕ Garrĕjakam ar ababatānh, mŷkam ne gar kākwa jabĕno aku'ĕ? Arŷm ne Jeju ar abĕ kākwa djwŷnhmā wabi gar omŷ. Dja gar akubyn rwŷkkōtdjwŷ ā omŷnho ane. Nām ā Metĭndjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pānh āpĕnh djā 'amŷnh ne ja.

¹² Nhyġ kam ar ar ku'ĕ djā kurŷm, krānhbĕ Oriwĕre kurŷm akubyn Djeruxarĕ'ŷr tĕ. Mebĕ idjaer ne me amikukrādja kôt me tyk djā kĕt djākam pi'ōk rārārkam nĭjar mrānh kĕt. Me mrānh'ā akreo kirometu pydjĭbit. Me kukrādja kôt ar akubyn Djeruxarĕ'ŷr tĕmo kute kirometu pydjĭ pyrāk.

¹³ Ne kam bōx. Bōx ne kŷjrŷm kumoka'ĕ'ŷr wabi. Ar bikprōnh djāmā wabin nhŷ. Pedrumĕ Djuāomĕ Xĭjagumĕ Āngremĕ Piripimĕ Tōmemĕ Batormĕmĕ Matĕumĕ Xĭjagumĕ Ximāomĕ Djuda ar nhŷ. Aupĕu ne Xĭjagu ja dji. Ximāo ja ne idji kakrĭtbĕ Xerodji. Djuda ja ne Xĭjagumĕ ar axĭkōt apōx.

¹⁴ Ar ja kunĭ axĭkōt amĭm Jeju maro nhŷn mā Metĭndjwŷnhmā kabĕno nhŷ. Mā kum meo ā'wŷro nhŷ. Nhyġ me niredjwŷ kwŷ nhŷ. Jeju nābĕ Marijdjwŷ nhŷ. Jeju kamy ar axĭkōt ar apōxja ar adjwŷnhdjwŷ nhŷ.

¹⁵ Nhŷ: nhyġ ar'ā akati kwŷ apĕx nhyġ Pedru arŷm kāmā Jejukōt ba djwŷnh nhĭpōkri dja. Arŷm ne me krāptĭbĕ 120. Kāmā djan memā kum,

¹⁶ —Akmeremĕ āpnĭre ar, dja gar ikabĕnja ma. Be, Djuda ne Jeju'ŷr meo mō nhyġ kam me pa 'amŷ. Amrĕbĕ: ne me bakukāmāre Djuda'ā ajarĕ. Metĭndjwŷnh Karō kukwakam Djuda'ā ajarĕ. 'Ā ajarĕ nhyġ me arŷm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Nhyġ me aben djō'ā arĕnho mō:. Arĕnho mōr tāmā arŷm 'ŷr o bōx. Me bakamingrānyrekam Djuda arŷm Jeju'ŷr meo mōrkumrĕx nhyġ me arŷm pa 'amŷ. Me bakukāmāre Dawi kute 'ā ujarĕnh kōtō arŷm 'ŷr meo mōrkumrĕx.

¹⁷ Be, Djuda kute 'ŷr meo mōr kĕtri ne Jeju arŷm amĭjo utā. Ar iro'ā amĭjo ar ĭpytān arŷm aŷo bar kumĕ ro'ā apĕ.

¹⁸ Jeju te amĭjo utā nhyġ kam kurĕ djwŷnhmā kanga nhyġ me arŷm pānh kum ngōnhponho pi'ōk kaprĭ ngā. Nhyġ kam pi'ōk kaprĭja pānh amĭm pyka'ō by. Nām pyka byn arŷm kam tŷm ne ajkatōr nhyġ krĕx kunĭ ajkapĭ.

¹⁹ Nhyġ kam Djeruxarĕkam me ja kunĭ abenmā arĕnho ĭpōk ne. Ne kam amĭkabĕn djwŷnhkam ō pykamā Axĕdjama jarĕ. Nām ā Pedru memā ane. Me bakabĕnkam ne gwaj ren Djuda nhō pykamā pyka kamrōre jarĕ.

²⁰ Nām memā anen kam ĭtepā ajte memā kum,

—Be, Djuda tyk ja'ã ne me bakukãmãre amrëbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũm'ã pi'õk no'õk ne memã kum,

“Kwãrik wãnh krĩ djã ja kaprý. Gê me'õ kam krĩ kêtikumrëx”, ane.

Ne kamã ajte 'ã memã kum,

“Àpênh djãkam dja me'õ pãnh apê”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwýnh kukwakam pi'õkkam ane.

²¹ Ije ar amã Metĩndjwýnh kabên jarënhja kôt gê me'õ Djuda djãpênh djã 'amý.

Ë, bar Jejumê ro'ã ar iba. Ar gadjwý ar akwý ne gar Jeju kôt ar aba. Be, Jejumê ro'ã ar baba 'õ, dja àpênh djãkam apê.

²² Gwaj baro'ã babamo kraxkam ne Djuã Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjênho ba. Gwaj arým kam Jeju pumũ. Gwaj baro'ã ar baba: nhym kam Jeju arým wabi gwaj kam omũnhõ ino re. Gê Metĩndjwýnh kabên kôt ar ajõ gwaj baro'ã apê. Gwaj baro'ã baje Jeju pumũnhkam dja ar ajõ gwaj baro'ã apê gwaj kam Jeju akubyn tĩnkôt memã badjujarënh ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

²³ Nhym me arkum,

—Be, ar wã, Jõdje Baxabamê Maxijmê ne ar aro'ã Jeju pumũ, ane. Jõdje Baxaba nhidji 'õdjwýbê ne Juxu.

²⁴⁻²⁵ Nhym ar arým Metĩndjwýnhmã ar arën kum,

—Ga abê Bënjadjwýr djwýnh. Me kunĩ nhõkre kadjwýnhbê ne ga aje me kabên mar. Ne arým ar amãnhkrutja pumũ. Jeju ne amrëbê ar ijano bar 'ã memã idjujarënh ar iba. Gê ar ja'õ Djuda pãnh ar iro'ã 'ã ujarënh ar ba. Ga aje amijo ar ja'õ pytãrkôt ar imã o amirít. Djuda ne axwekôt Jeju kute ar ijanorjabê amijo kuka. Kwãrik wãnh me biknor tokry djãkam wãnh akuno. Nãm ar ã Metĩndjwýnhmã ane.

²⁶ Ne kam ar idji'ã kën kryre no'õk. Ne kam kumê. Ne kam 'ã idji kute amirítkôt ar arým amijo Maxij pytä. Nhym kam me Maxijmã Jeju kute anor'õ jarê. Jeju kute Ar kubê 11 janor kôt ne me arkum arê.

2

Karõ raxo me kadjwýnhbê ýrn meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

¹ Arým ne mebê idjaer bikprõnh djã nhõ akati nhidjibê Pëxiko. Kam arým Jejukôt ba djwýnh kunĩ axikôt amim Jeju man ro'ã nhý.

² Ro'ã nhý: nhym ar aêrbê arým kãkwa kurũm mýjja rãrãk ne arým kikremã wadjã. Mýjja rãrãk kute kók 'itýx rãrãk pyrãk nhym arým me kunĩ kuma.

³ Nhym arým mýjja kute kuwy pyrãk amirít. Amirító kute me õto bikjêr pyrãk. Ne kam mýj kuwya arým ar'ã arij. Ar ã pýnhkôt ar'ã arij nhym ar arým abenã omũ.

⁴ Kam ne Metĩndjwýnh Karõ arým ar ã pýnhkôt raxo ar kadjwýnhbê nhýn ar ar o ba. Nhym ar arým apýnh me bajtem ba djãkam me kabëno kabên ne arým arënho dja. Metĩndjwýnh Karõ ta arkum me kabên jangij nhym kam ar arënho dja.

⁵ Metĩndjwýnh Karõ kute ar ar o ba kêtiri ne me ja apýnh me bajtem ba djã kunĩkôt aben kurũm ban bõx. Ne arým myt tãmkam krĩraxbê Djeruxarëkam ar ba. Me bõx ny ja ne me mebê idjaer kukrãdjão kukrãdjãn kute ar o ba tũm.

⁶ Nãm me Djeruxarëkam ar ba: nhym arým mýjja rãrãk kato. Nhym me amybým mýjja man itepato ar'ã aben pydji. Me krãptĩ: bõx. Bõx nhym Jeju kôt ba djwýnh ar arým apýnh me bajtem kabënkam kabên jarënh mexkumrëxo

ku'ê. Ar kute me bôx ny kabên bajtem jarênh mexkumrêx. Apýnh me bôx ny jabatânh djâkam me kabênjakam ar kabên jarênh mexkumrêx nhy me kunĩ arým amikabên djwýnh ma.

⁷ Amikabên djwýnh man kam te kute kraxkôt ar marmã arkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je, me kabênja ma. Me ja kunĩ ne me pykabê Garrêjakam abatânh. Me kute me bakabên mar kêtukumrêx ne arým kam kabên jarênh mexkumrêx.

⁸ Amrêbê me bapřiri apýnh me bakabên djwýnh gu me arým jakam maro dja. Mýj ne me ja me bakabênkam kabên kadjy amijon?

⁹⁻¹⁰ Be, apýnh me bajabatânh djâbê ne pykabê

Paxijmê

Medjijmê

Erãomê

Mexomimê

Djudêjamê

Kapadômê

Pôtumê

Adjijmê

Břidjamê

Papirijmê

Edjítumê.

Apýnh me bajabatânh djâ ne ja.

Ribijkam pykabê Xireni kuridjwý me bajabatânh djâ'ô.

Křiraxbê Rôma kurým me babôxdjwý bakwý bakú idjaerkumrêx.

Nhy me bakwý amrêbê baje mebê idjaer kukràdjâo kukràdjâ.

¹¹ Kretamê Arabijmê ne me bajabatânh djâ 'ôdjwý.

Be, apýnh me bajabatânh djâ ne ja. Nhy me tu me bajaêrbê apýnh me bakabên djwýnh kunikôt kabên jarênh mex. Me bakabên jarênh mex ne arým kam Metindjwýnh rax'ã ujarênh kumex gu me arým ar kuma. Nãm me bôx ny ã Jejukôt ba djwýnh ar'ã abenmã ane.

¹² Ne arým te kute kraxkôt ar marmã arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmã kum,

—E kum, mýj'ã ne gu me baje me kabên marja amijakre? ane.

¹³ Nhy me kwý arkam bẽno ajkên abenmã kum,

—Kadjwati kangô* kumexkam ne me ajbã, ane.

Pedru kute kâj bê me krãptĩ:mã Metindjwýnh kabên jarênh.

¹⁴ Nhy me kam Pedru arým kâjmã dja. Jeju kute ar anorbê 11mê ar ro'ã kâjmã djan arým kâj bê memã kabên ne memã kum,

—Me abê idjaer, křiraxbê Djeruxarêkam me ar aba kunĩ, dja ga me ikabên 'ãno djan ama.

¹⁵ Be, me amãbit ne bar ije kadjwati kangôkam ibibãnh pyrãk. Nhy me, kati. Ota, kýjrũm myt nhý. Nhýnh got kýjrũm myt nhýrkam kadjwati kangôkam me bibãnh'ô amirĩt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibãnh přãm kêtukumrêx.

¹⁶ Bar me amã arê ga me ama. Bar apýnh me aba djari me akabênkam ikabên jarênh mex ga me ama. Be, amrêbê: Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Djôwe kute ar ijã ujarênh kôt ne bar ã ikabẽno ane.

¹⁷ Nãm me bakukãmãremã kum,

* **2:13** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kuni ne me kum kadjwati kangô jarê.

“Metĩndjwýnh me bamã, ‘Dja mýjja kunĩ pykakõt amingrành ‘ýr nhym me kunĩ aminhinomã amimènh ‘ýr ba arým me kunĩmã Ikarõ jano nhym arým meo tuknĩ meo ba.

Me ĩ pýnhkõt me kunĩo tuknĩ meo ba. Meo tuknĩ kute mrãmri ne me kute me iby ngõ kapĩ nhym kute meo tuknĩ pyrãk.

Dja ba Ikarõ jano nhym akamrer ar, akadjwýx ar ikukwakam kabèn jarè.

Nhym me abatành ny nokam mýjja pumũnh kèt kwý amirĩt nhym me omũ.

Nhym mebèngèt mýjja kwý pyti.

¹⁸ Apýnh akati djãri wãkam dja ba inhõ àpènh mymè inhõ àpènh nimã Ikarõ jano nhym arým meo tuknĩ. Nhym me arým ikukwakam ikabèn jarè.

¹⁹ Nhym me te kute mýjja marmã kam no tyn kumex kadjy dja ba kãkwakam mýjja pumũnh kèt kwý nhípèx. Ne me kute iraxmã kator kadjy pykakamdjwý mýjja pumũnh kèt kwý nhípèx. Dja ba kam me kamrômè kuwymè kũm tyk nhípèx.

²⁰ Ne myt nokam akamãt kô tyk ne mytyrwýo me kamrõ. Bènjadjwýr djwýnh kute me axwemã pãnh jarènh nhõ akati bõx ‘ýr. Kam dja memã ra:xi ne memã umati:re. Dja bõx ‘ýr ba kam arým ã mýjjao ane.

²¹ Kam dja me kwý ĩ pýnhkõt Bènjadjwýr djwýnhmã amijo a‘uw nhym arým me utã. Me ĩ pýnhkõt me kunĩ pytà.’ Nãm Metĩndjwýnh ã me bamã ane.”

Nãm ã Djõwe Metĩndjwýnh kukwakam ar ijã ane. Be, djãm ar ibibãnh got? Kati. Ga, me bakukãmãre Djõwe kute ar ijã ujarènhja pumũ. Djõwe kute ar ijã ujarènh kõt bar arým apýnh me akabènkam ikabèn jarènh mex. Nãm ã Pedru memã ane.

²² Ne ajte itepã memã kum,

—Me abè idjaer, dja ga me ikabènja ma. Metĩndjwýnh ne krĩraxbè Nad-jarekam Jejujao ba nhym kukwakam arým mýjja pumũnh kèt nhípèxo ba. Me punuo mexo ba. Te me aje marmã kam ano tyk ne aku‘è kadjy ne kõt aje raxmã akator kadjy ipèxo ba. Metĩndjwýnh ta ne o ba nhym arým kabènkõt me akam mýjjao ba. Me ga ne ga me amrèbè kõt omũn ama.

²³ Tãm ne Metĩndjwýnh kum ire. Me abè idjaermã kum ire. Mýjja kunĩ kètri kute amikukãm mýjja kunĩ mar kõt ne kum ire. Me kètri ne arým amim ‘ã karõ mãmджи. Kute amim ‘ã karõkõt ne arým me amã Jejumã ire. Nhym me axwe me akabèn kõt pĩte‘ykam kunhõn kubĩ ga me mekõt ajaxwe.

²⁴ Ga, me arým tu tykkumrèxja pumũ. Mýj me‘õ ta dja akubyn meo tĩn nhym me ajte mekõt ar ba? Arkati. Me arým tu tykkumrèx. Kam me kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam me te: kator prãmje kute amikjènhõ bakam tokryja pyrãk. Jejudjwý ne mrãmri tu tykkumrèx. Nhym be, djãm tyk rã‘ã? Kati. Tyk rã‘ã prãm kètkumrèx. Metĩndjwýnh ne arým akubyn o tĩn ne. Metĩndjwýnh ne o kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam arým ‘ãpre bõnh pyrãk nhym akubyn me ta ajte mekõt ar ba pyrãk.

²⁵ Amrèbè: Kritu ta Metĩndjwýnhmã amijarè. Tyk rã‘ã kèt‘ã kum amijarè. Nhym me bakukãmãre Dawĩ arým kõt arè gu me pi‘òkkam omũ. Nãm Metĩndjwýnhmã kum,

“Bènjadjwýr djwýnh, inokrekam ga amirĩt rã‘ã. Ga imè amijo akajkepkam dja me te: idjumar punumã ingrèkmã.

²⁶ Ba kam arým inhõkre kadjwýnhbè ikĩnhkumrèx ne ikĩnh‘ã memã amijarè. Dja ba inhĩkumrèx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrèx ne ate ikrã.

27 Dja ba tyn me tyk ba djâkam ar iba. Djâm kam dja ga ikanga? Kati. Djâm inhî rerekmâ? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtukmrẽx. Kam ne ba ikînhkumrẽx.

28 Mÿj dja ba itykkam nê? Bir, ga ne ga arÿm imã arê. Dja ba akubyn itîn ne akôt ar iba rã'ã: rã'ã ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikînhkumrẽx ne.” Nãm ã Dawi ane nhym Pedru arÿm kôt memã arê. Kritu tyk rã'ã kêt'ã memã arê.

29 Ne kam itepã Kritu tîn'ã memã kum,

—Akmere, ba prîne me amã me bakukãmãre Dawi kabên'ã ajarê ga me prîne ama. Djâm amijã ne kabênja jarê got? Kati. Dawi ne amrêbê: ty nhym me arÿm me tyk nhô kikrekam adja gu me baje kike pumûnh rã'ã.

30-31 Be, Kritu akubyn tîn'ã ne kabên jarê. Dawibê Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'ô. Nhym kam Metindjwýnh kum kabên jarênh mãmdjin kum,

“Dja atãmdjwÿ ar aben djô'ã apôx. Aben djô'ã apôx tãmtã nhym tûmrãm dja atãmdjwÿja kato. Tãmja dja kubê Kritu. Apãnh dja memã nhÿn arÿm kubê Bênjadjwÿrbê kumkati. Ikabên pydji ne ba arê.” Nãm Metindjwýnh ã Dawimã ane nhym arÿm kuma. Kute amidjô'ã Kritu kator markam ne Dawi Metindjwýnhmã Kritu kabên jarênh kum,

“Dja ba tyn me tyk ba djâkam ar iba. Djâm kam dja ga ikanga? Kati. Djâm inhî rerekmâ? Kati. Dja ga ikanga kêtukmrẽx”, ane. Djâm amijã ne Dawi kabên ja jarê? Kati. Kritu'ã ne arê. Bênjadjwÿrbê kumkati'ã ne arê. Kritu dja i rerek kêt ne akubyn tîn.

32 Be, Jeju ne Metindjwýnh akubyn o tîn. Ar ikunî ne bar omû. Jejubê ne Bênjadjwÿrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

33 Nãm akubyn o tîn nhym kam wabin arÿm ra:x ne Metindjwýnh djubôk'ãnh me kunimã nhÿ. Nhÿ nhym Bãm arÿm kum Karô ngã. Amrêbê kute kum arênhkôt ne kum kungã nhym kam ajbir ar imã ano. Nhym kam ar ikam ruw ne arÿm ar ijo ba bar arÿm kukwakam me bajtem kabên jarênh mexkumrẽx ga me arÿm ar ima.

34 Be, mrãmri ne Jeju arÿm wabi. Nhym be, Dawi ne kãjkwa djwýnhmã àbir kêt. Nãm amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Inhô Bênjadjwÿrmã ne Bênjadjwÿr djwýnh kabên ne kum, ‘Amrê idjubôk'ãnh nhÿ, Abênjadjwÿr raxkam idjubôk'ãnh nhÿ.

35 Ikam ama ba amrê awÿr akurê djwýnhmo mō ga me kwÿo apardjan me kwÿ nhimex.’ Nãm Metindjwýnh ã Kritumã ane.”

Nãm ã Dawi me bakukãmãremã ane.

36 Me abê idjaer kunî dja ga me Dawi kabênja man 'ã ikabên mar pydji. Mrãmri ne Metindjwýnh Jeju'ã Bênjadjwÿrbê kumkati mênhkumrẽx. Kubê ne Kritukumrẽx, me aje pite'y'ã nhôrja tãm. Ja dja ga me amim mar pydji. Nãm ã Pedru memã ane.

37 Nhym me kute ja markam arÿm amim ngryk ne kaprîne ne. Ne kam arÿm Pedrumê Jeju kute ar anorja kunimã kum,

—Akmere ar, mÿj dja ba me kam amijon? ane.

38 Nhym Pedru memã kum,

—Me on amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Jeju Kritu'ÿr amijo akêx. Bar kam arÿm kukwakam kum ngômã me ajangij. Nhym Metindjwýnh arÿm me ajaxwe maro aknon me akam ngryk kêt ne arÿm me amã Karô jano nhym ar me ajo ba.

³⁹ Be, Metĩndjwỳnh ne amrêbê me amã Karõ jarê. Ne ajte me akramê atãmdjwỳmã arê. Ne ajte anhỳr bê me mõi wãmã arê. Kute amiwỳr me 'wỳr kunĩ ne Metĩndjwỳnh arỳm memã Karõ jarê. Nãm ã Pedru memã ane.

⁴⁰ Ne kam ajte memã Metĩndjwỳnh kabêh kumex jarêh axwe nêje me akre:n ajte memã karõ:. Nãm memã kum,

—Me kamingrãny ja ne me axwekumrêx. Dja me ĩ me biknor tokry djakam akuno. Me gop mekõt abiknor kêt kadjy amĩpytã, ane.

⁴¹ Nhym kam me kum kabêh kĩnh ne tu amim markumrêx. Nhym kam me arỳm Metĩndjwỳnhmã ngômã me krãptĩ jangij. Mebê 3.000 ne me angij nhym me arỳm mekõt tu amim Jeju markumrêxo ba.

Me kute Jeju mar kute abeno õbikwa.

Kar 4.32

⁴² Nhym me mã Jeju kute ar anorja kukràdjã man kõt ar amijo ba. Ne aben tã akuprõ. Ne Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ, aben tã, me kute tyk mar rã'ã kadjy. Ne aben tã Metĩndjwỳnhmã kabêno krĩ.

⁴³ Nhym me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy Jeju kute ar anorja me aêrbê mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhĩpêxo ba nhym me kunĩ arỳm madjã kreti.

⁴⁴ Nhym me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ã ar ban kute abenbê mỳjja'õ nê kêt ne abenmã abennhõ mỳjjao ba.

⁴⁵ Ne amũ memã apỳnh aminhõ pykamê aminhõ mỳjja ngãn pãnh pi'ók kaprĩ jamỹ. Ne kam apỳnh me õ mỳjja kêt mã pi'ók kaprĩ ngã.

⁴⁶ Ne kam akati kunĩkõt Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam axikõt Jeju maro krĩ. Ne kam apỳnh me ùrkwã kõt Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ. Ne kĩnh tiren tu aben markumrêx ne ro'ã õ kwỳ krêno kumex.

⁴⁷ Ne mã Metĩndjwỳnhmã kum,

—Imã akĩnhkumrêx. Amexti:re, anhỳro kumex. Nhym bu'ã me kunĩ kum me kĩnh. Nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh akati kunĩkõt amiwỳr me kwỳo akêx. Aben totokmã amiwỳr meo akêx ne me axwebê me utã. Ne arỳm me kute amim Jeju mar kõt me umjuw nhym me arỳm mekõt ar aben pydjio ba.

3

Pedru kute me'õ mrãnh kêtõ mex.

¹ Ne kam akati 'ókam arỳm myt ibõ, arỳm 3 ora nhym Pedrumê Djuão ar Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tẽ. Akati kunĩkõt, myt ibókam ne mebê idjaer kikretikam Metĩndjwỳnhmã kabêno krĩ. Nãm ar 'ỳr tẽn 'ỳr bõx nhym me me'õ mỳn o tẽ.

² Adjakam ne mrãnh kêt nhym me mỳn o ba. Akati kunĩkõt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibê ne Kĩnh tire. Nãm me o ban krĩ nhym kam me ngjêx kunĩkõt pi'ók kaprĩ'ã me 'wỳro krĩ.

³ Be, nãm me kumỳn o tẽn kam ỳr. Nhym Pedrumê Djuãomê mekõt ãrmã tẽn nhym ar omũn arỳm pi'ók kaprĩ'ã ar ku'uw.

⁴ Nhym Pedrumê Djuãomê 'ỳr akêx ne omũ, omũnh tỳx ne kum, “Amrê ar ipumũ”, ane.

⁵ Nhym arỳm ar kuman mỳjja jabej ar'ỳr akêx ne ar omũnhõ nhỹ.

⁶ Nhym Pedru kum,

—Inhō kryt jakao pi'ôk kaprī kêt ne inhō kên karÿro pi'ôk kaprī kêt. Nhyrn be, atemā inhō mÿjja ba amā arê. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on kâjmā djan on mrā, ane.

⁷Nām anen tu ubôk'ānh ikra 'amÿn kâjmā aro tē. Nhyrn on parmē parkôn mex

⁸ne ekruks ne kâjmā dja. Ne arÿm tē. Ne kam arkôt Metindjwýnh nhō kikretimā wadjā. Nām arkôt arī tē, kīnhkumrēxkam arkôt ator tēn Metindjwýnhmā mextire jarēnho tē.

⁹Nām kum mextire jarēnho tē nhyrn me kunī arÿm omū.

¹⁰Omūn kam amim nokre pumūn arÿm abenmā kum,

—E kum, tāmwā ne kikreti jâkwa krekrebê Kīnhtire kuri amijo à'wÿro krī. Je tō mÿj ne arÿm kam nē? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krāptimā Jeju'ā ujarēn.

¹¹Nhyrn mrānh kêt ne arÿm mexja arÿm Pedrumē Djuāo aro tÿm ne aro dja. Metindjwýnh nhō kikreti janhâkam kikre kre kēnhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromāo nhō kikre kre kēnh jarēnhja. Nām aro dja nhyrn me kunī arÿm kam ar'ā akuprôn te kute marmā arkam no tyn kumex.

¹²Nhyrn Pedru arÿm memā kum,

—Ga me abē idjaer, mÿkam ne ga me te aje marmā me'ôjakam ano tyn akumex ne ar ijā ano mao akumex? Djām ar ba ne bar me'ôjamā mrānh mex jadjā? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djām ar amimexo ne bar kum mrānh mex jadjā? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrānh mex jadjā.

¹³Ba me amā arê ga me ama. Metindjwýnh kute Abraōomē Idjakmē Djakomē me bakukāmāre kunīo ba djwýnh arÿm jakam amirax kôt Kra Jejuo ra:xi. Tāmwā ne ga me amrêbê Piratumā kanga. Nhyrn kam bit kute kum irermā. Ta kute arek me aro'ā ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermā ga me kum, “Kati, Kati”, ane.

¹⁴Be, Jeju ne Metindjwýnh mexo mex ne katāt ar amijo ban axwe kêtumrēx ga me kanga. Ne kam me'ô jaxwe kute me parja'ā Piratumā kum, “Tāmwā dja ga kum anhiren ano gē ta me ikôt arek ar ban umar mex”, ane.

¹⁵Ne kam kute mÿjja kunīmā tīn jangjēnh djwýnhja bī. Nā gām me bīn'ā memā apnē nhyrn me kubī.

Nhyrn be, Metindjwýnh ne arÿm akubyn o tīn. Ar ba ne bar omūn me amā kôt 'ā idjujarēn ar iba.

¹⁶Be, Metindjwýnh ne amikôt Jejuo rax bar kam arÿm tu amim Jeju kamnhīxkumrēx. Tu amim kamnhīxkumrēx nhyrn arÿm me'ôjamā tÿx jadjān o mex ne. Jeju ta ne ar imā ijamak bō bar arÿm tu amim kamnhīxkumrēx nhyrn arÿm prīne me'ôjao mex ne. O mex nhyrn arÿm me anhipôkri dja ga me akunī arÿm omū.

¹⁷Be, akmere ar, ba me amā arê ga me ama. Anhō bēnjadjwÿrmē ne ga me ajamakkre kêtum Jeju bī ba arÿm kuma.

¹⁸Nhyrn be, amrêbê: ne Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunī me bakukāmāremā kum, “Dja Kritu tokry. Metindjwýnh kute Kra'ā Bēnjadjwÿrbē kumkati mēnhja dja tokry.” Nām me ā me bakukāmāremā ane. Nhyrn me aben djō'ā arēnho mō:n arēnho mōr tāmā: arÿm 'ÿr o bōx. Tū:mrām me akamingrānyre amā kurē nhyrn arÿm Kritu tokry. Me bakukāmāre kute arēnh kôt Kritu tokry. Nām ā Pedru memā ane.

¹⁹Ne kam itepā memā kum,

–Kam me on amikam akaprĩren wānh ajaxwemā anhiren Bēnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akēx ne katāt kabēn man kôt ar amijo aba. Dja ga me ā amijo ane nhyr arým me ajo kĩnh ne. Ga, me kum kōrkam kaprĩja pumũ. Ne ajte kute ngōo kōmkam kĩnhja pumũ. Dja ā me ajaxwekam akaprĩkam me ajo kĩnh ane.

²⁰ Dja ga me ā amijo ane nhyr arým akubyn me amā Kritu jano. Amrēbē: me kute kāj bē me amā 'ā ujarēnhja dja me amā ano. Bēnjadjwýrbē kumkatibē ne Jeju. Kritubē ne Jeju.

²¹ Dja arek kājkwā djwýnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mýjja kunĩo ny kadjy akubyn ruw. Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhja kunĩ ne me amrēbē: me bakukāmāremā ja jarēnhkumrēx.

²² Mrāmri ne Mōjdjē me bakukāmāremā kum,

“Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amā ikabēn jarēnh o iba.

Dja Metĩndjwýnh ĩ me akadjy amijo me anhōbikwa'ō pytā nhyr arým ĩ ikudjwa ā me amā kabēn jarēnh ane.

Dja me amā kabēn jarē ga me prĩne aman kôt ar amijo aba.

²³ Nhyr me'ō kute kabēn mar kētja dja me o ajkē nhyr ajte ō me wýnhkôt amirĩt kētkumrēx ne.”

Nām ā Mōjdjē ane nhyr Pedru kôt memā arē.

²⁴ Ne kam itepā memā kum,

–Mrāmri ne amrēbē Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunĩ apýnh mýjja apōxmā 'ā ajarē. Me ajte Kritu katormā 'ā ajarē. Nhyr jakam mýjja arým amirĩt nhyr Kritu arým kato. Dja ga pi'ók kôt akubyn arēnh o tēn Xamuwe'ýr o bōx. Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ne aben nhitepā apōx tē. Kunĩ'ā dja ga pi'ókkam ujarēnh jarēnh o tē:n arým kôt ama. Kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunĩ ne me Kritu'ā memā ajarē. Ja dja ga me kôt ama.

²⁵ Ga me Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kabēnjao aba rā'ā ne. Metĩndjwýnhmē me bakukāmāremē arým abenmā kabēn jarēnh māmddji ga me kabēno aba rā'ā. Nām Metĩndjwýnh Abraāomā kum,

“Dja akrakam kra aben djō'ā apōx. Aben djō'ā apōx krāptĩ.

Atāmddjwý ja'ō dja meo kĩnh. Dja apýnh pyka kunĩkôt meo kĩnh nhyr me arým kĩ:nhkumrēx.”

Nām ā Abraāomā kabēn pydjĩn arēnh ane.

²⁶ Be, ba me amā arē ga me ama. Kute meo kĩnh kadjy ne Metĩndjwýnh amijo Kra pytān me akumrēxmā ano. Dja me anhĩ pýnhkôt me ajaxwebē me ajo akēx ne arým me ajo kĩnh. Ja kadjy ne me amā ano. Nām ā Pedru memā ane.

4

Pedru me rūnh krāptĩmā Jeju'ā ujarēnh.

¹ Nām ar memā kabēno dja nhyr me rūnh arým ar'ýr bōx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ar'ýr bōx. Metĩndjwýnh nhō kikreti nēje ku'ē djwýnh o ba djwýnhjadjwý mekôt ar'ýr bōx. Mebē xadjudjēumē mekôt ar'ýr bōx.

² Pedru ar kāj bē memā Jeju tyk ne akubyn tĩn'ā ujarēnh o dja. Ne kam ajte kāj bē me kute amim Jeju mar tykja kunĩ akubyn tĩn'ā ujarēnh o dja. Jeju akubyn tĩn kôt me tĩn'ā ujarēnh o dja. Kam ne me rūnhja ngry:k ne arým ar'ýr bōx.

³ Nãm me ar'ýr bõx ne arým aro tým ne ar pa 'amýn aro tẽn Ar kubê ijê. Arým me'ã akamát 'ýr. Nhyr kam me akati kadjy Ar kubê ijê.

⁴ Nhyr be, me kute Ar kubê ijê kêtri ne me kute ar kabẽn marja krãptĩ: arým tu amim Jeju markumrêx. Ôbê me kute tu amim markumrêxjamê ajbir me krãptĩjamê ne me abenã mẽnhykam krãptĩ:kumrêx. Me my ne mebê 5.000.

⁵⁻⁶ Nãm me akati kadjy Ar kubê ijê nhyr kam me'ã akati nhyr me rũnh ar'ã akuprõ. Mebêngêtmê Mõjdjê kukrãdjã mar djwýnhmê ar'ã akuprõ. Nhyr me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxbê Ananh mekõt nhỹ. Nhyr Kajbajmê Djuãomê Arexãrimê Ananh nhõbikwa kunĩ ar'ã akuprõ. Me rũnh ja ne me krĩrãxê Djeruxarêkam ar'ã akuprõ.

⁷ Nhyr me arým aro katon me ipõkri ar kudja. Nhyr kam me ar kukij ne arkum,

–Mýj me'õ kukwakam ne gar mrãnh kêtjao mex? Mýj ne idji kute? ane.

⁸ Nhyr kam Metĩndjwýnh Karõ arým raxo Pedru kadjwýnhbê nhỹn ar o ba. Nhyr kam memã kum,

–Mebê idjaerkam me abẽnjadjwýrmê ar abêngê ar,

⁹ mýjkõt ne bar imã me'õ punuja kaprĩn o mex ga me abej ar ikukij.

¹⁰ Dja bar me amã arê ga me ama. Me gamê mebê idjaer kunĩ dja ga me ikabẽn ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pĩte'y'ã nhõr ne bĩn nhyr Metĩndjwýnh akubyn o tĩnja. Jeju ja kukwakam ne me'õ mrãnh kêtja arým mex. Mex ne me anhipõkri dja ga me arým omũ.

¹¹ Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju'ã ajarẽn memã kum,

“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omũn bõm kumê.

Kẽn ja ne arým kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Me aje kikreo ãm djwýnhwã pyrãk. Amã Jeju kurê nhyr arým kute kẽnwã pyrãk ne arým kãkwa djwýnhkam me bakunimã nhỹ.

¹² Djãm ikrebê me'õ kute me bajaxwebê me bapytãr? Arkati. Me'õ kute me bapytãr kêtikumrêx. Mrãmri ne kute me bapytãr kadjy Metĩndjwýnh memã Jeju pydji jarê. Nhyr pyka kunikõt me bakadjy me'õdjwý kêtikumrêx. Nãm ã Pedru memã ane.

¹³ Be, Pedrumê Djuão ar memã kabẽnkam me rũnh abenmã kum,

–E kum, arkum gwaj bapyma kêtikumrêx. Be, ar kute me bakukrãdjã mar kêt, ar kajgo mexi. Mýj got ar nẽn ã kabẽn mexo ane, ane. Ne kam arým ar kuman abenmã kum,

–Be, ar Jejukõt ba tũmkam ne ar ã kabẽn mexo ane, ane.

¹⁴ Nhyr ar kute me'õo mexjadjwý ar ro'ã dja nhyr me omũ. Ne te kute abenmã, “Nãm ar 'êx”, anhýr prãmje.

¹⁵ Ne kam me rũnh me bikprõnh djã nêje ar ano nhyr ar tẽn. Nhyr me ar kãxã aro aben maro nhỹ.

¹⁶ Ne abenmã kum,

–Mýj dja gwaj ar on? Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ar mrãmri mýjja pumũnh kêt raxja nhĩpêx. Me'õ punu mex nhyr ar arým o mex. Nhyr Djeruxarêkam me ja kunĩ arým omũ. Kam gwaj baje te memã, “Nãm ar 'êx”, anhýr prãmje.

¹⁷ Be, gwaj ar kangrõnh tỳx gê ar ajte Jeju'ã ujarẽn nhõ kêt. Gêdja amũ me bu'ã me wã mar kêt. Nãm me ã abenmã ane.

¹⁸ Ne kam amiwýr ar ku'uw nhyr ar bõx nhyr me arkum,

—Kwārĩk wānh ajte Jeju kukwakam memā kabēn jarēnh kēt. Ne kwārĩk wānh 'ā memā adjujarēnh kēt, ane.

¹⁹ Nhyŷm Pedrumē Djuāo ar memā kum,

—Be, mŷj dja bar nē? Metĩndjwŷnh kute ar imā ar imex jarēnh kadjy mŷj dja bar nē? Djām me akabēnkōt ar ije Jeju 'ā idjujarēnh kētmā? Nār kon, djām Metĩndjwŷnh kabēnkōt ar ije Jeju 'ā idjujarēnhmā? Me gadjwŷ amikadjy ama.

²⁰ Be, ar ije Jeju akubyn tĩnkōt omũnh ne ar ije kabēn mar. 'Ā dja bar bir idjujarēnhkumrēx ar iba. Te 'ā idjujarēnh kētmā, ane.

²¹ Nhyŷm kam me ajte ar kangrōn arkum ire nhyŷm ar arŷm mā tē. Me rūnh ne me te: kute aro aben mar nhyŷm me kute mŷj ar axwe'ō pānh kute aro bikēnhmā. Ar kute me'ōo mexkam ne me kātām kunĩ Metĩndjwŷnhmā rax jarēn kum ar kĩnh. Me rūnh ren aro ajkē nhyŷm ren bu'ā me kātām ren kum me kurē. Kam ne me rūnh te: kute aro bikēnhmā.

²² Be, te me'ō jakryja abatānh mex nhyŷm ar arŷm o mex. 'Ā amexbē 40 nhjukri ne ajte amex rā'ā arŷm 'ā apēx nhyŷm ar o mex. Djā ne me mŷjja ja'ō pumũ? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metĩndjwŷnhmā rax jarēnh.

²³ Nām me rūnh Pedrumē Djuāo arkum ire nhyŷm ar mā tēn kam arŷm aminhō me ja'ŷr bōx. Ne kam me rūnh kute arkum kabēn kōt memā arē. Me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē mebēngētmē kabēn kōt arē nhyŷm me arŷm kuma.

²⁴ Ne kam axikōt Metĩndjwŷnhmā kabēn ne kum,

—Bēnjadjwŷr djwŷnh, abē Metĩndjwŷnh. Ga ne ga kàjkwa nhipēx ne pyka nhipēx ne ngō raxbē pyka kēt nhipēx ne kam mŷjja ar baja kunĩ nhipēx.

²⁵ Be, anhō àpēnh Dawi ne akukwakam memā kum, “E kum, mŷkam ne apŷnh me ba djākam me bajtem àkrēo kumex? Mŷkam ne me amim mŷjja'ā karō kajgo kumex?”

²⁶ Pykakam me bēnjadjwŷr rūnh ar arŷm kàjmā dja. Kute Bēnjadjwŷr djwŷnhbē àptārmā arŷm kàjmā djan itepato abeno akuprō.

Ō Kritudjwŷ me arŷm kute kubē àptārmā kàjmā dja. Me ō Bēnjadjwŷrbē kumkatibē àptārmā kàjmā dja.”

Nām ā me bakukāmāre Dawi ane.

²⁷ Be, Bēnjadjwŷr djwŷnh, mrāmri ne Dawi kabēnkumrēx. Arŷm ne me kute Jejubē àptārmā akuprō. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arŷm 'ā Bēnjadjwŷrbē kumkati mē. Nhyŷm Erodjimē Pōxu Piratumē apŷnh me ba djākam me bajtemmē mebē idjaermē me kunĩ kute kubē àptārmā arŷm abeno akuprō.

²⁸ Ga ne ga amrēbē me kētri arŷm amim me'ā karōn amybŷm meo aba. Meo aba: nhyŷm kam me arŷm ā Jejuo ane.

²⁹ Me kute Jejubē àptārmā akuprō. Bēnjadjwŷr djwŷnh, jakam dja ga me kute ar ikangrōnhja ma. Ne kam ar imā itŷx jadjā bar imā me uma kēt ne me kunĩmā akabēn jarē. Ar ibē anhō àpēnh.

³⁰ Dja ga ar imā tŷx jadjā bar me punuo mex ne akra kukwakam me aērbē mŷjja pumũnh kēt nhipēx. Me te kute mŷjja marmā kam no tyk ne ku'ēn araxmā kator kadjy bar mŷjja pumũnh kēt nhipēx. Akra ne mexti:ren axwe kētkumrēx, ane.

³¹ Nām me Metĩndjwŷnhmā kabēn pa nhyŷm me bikprōnh djā arŷm amingrēk ne. Nhyŷm Metĩndjwŷnh Karō arŷm me ĩ pŷnhkōt raxo me kadjwŷnhbē nhŷn ar meo ba. Nhyŷm me arŷm kum me uma kēt ne memā Metĩndjwŷnh kabēn jarē.

Me kute abenmā ò mỳjja nhōr.

Kar 2.42

³² Nhyam kam me kute amim Jeju mar krāptī: kum aben jabê. Me ĩ pŷnhkôt kum aben jabên kum Jejuo kĭnh prām. Ne aminhō mỳjja kunĭo aminhō kêt ne amikutā abenmā kwŷ ngā.

³³ Nhyam Jeju kute ar anorja mā memā kum,

—Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju akubyn tĭn. Ar ba ne bar tĭnkôt omŷ, anen mā memā 'ā ujarēnh ar ba. Metindjwŷnh ne arkum tŷx jadjā nhyam ar tŷ:x ne memā 'ā ujarēnh ar ba. Nhyam Metindjwŷnh arŷm tu me kunĭmā ukaprĭ jadjā nhyam me arŷm ukaprĭ:kumrēx.

³⁴ Nhyam kam me'ō kum mỳjja'ō prām kêtukumrēx. Mŷkam? Bir, apŷnh me ĩ djari ne me ò pyka nār ò kĭkre. Ne kam aben totokmā amŷ memā kungā. Ne kam pānh amim pi'ōk kaprĭ byn o tēn

³⁵ mā Jeju kute ar anorjamā kungā. Nhyam kam ar mā me ò mỳjja kêt mā pi'ōk kaprĭ ngā. Me ò mỳjja kêt kôt memā kungā nhyam me kam o mā amim mỳjja jamŷ. Ne kam me'ō kum prām kêt.

³⁶ Kamā ne me'ō nhidjibê Jōdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarê. Kum Banabe jarê. Me kaprĭreo kĭnh djwŷnh'ā ne ar kum idji jakren kum arê. Kubê ne mehbê Rewi'ō. Apēxtibê Xiprekam ne abatānh djā.

³⁷ Banabe ne arŷm ò pyka. Ne kam pānh kadjy arŷm amŷ memā kungā. Ne kam amim pi'ōk kaprĭ byn o tēn arŷm Jeju kute ar anorjamā kungā. Nām arkum 'êx kêt ne arkum kungā.

5

Ananijmē Xapire ar 'êx.

¹ Nhyam be, Ananijmē prō Xapire ne ar ò pyka. Ne kam amŷ memā kungān kam pānh amim pi'ōk kaprĭ by. Ne kam 'êx.

² Nhyam my prōmā kum,

—Gu amim kwŷo apdju, ane. Nhyam, “Ā”, ane. Nhyam kwŷbito tēn Jeju kute ar anorjamā o tēn o bōx ne 'êx ne arkum,

—Mĭ, bar inhō pyka pānh pi'ōk kaprĭ jabit by, ane. Ne kam arŷm arkum kungā.

³ Nhyam Pedru kum,

—Ananij, mŷkam ne Xatanaj arŷm ajo ba ga arŷm Metindjwŷnh Karōmā ajêx? Arŷm ne ga amim pi'ōk kaprĭ kwŷo apdju.

⁴ Ga ren anhō pyka nhōr kêt nhyam ren anhō pyka rā'ā ga ren amexkumrēx. Nār, aje memā ōrkam ga ren pi'ōk kaprĭo aba rā'ān ren amexkumrēx. Mŷkam ne ga amim ajêxja'ā karō? Djām ar imābit ne ga ajêx got? Kati. Metindjwŷnhmādjwŷ ne ga ajêx. Nām ā Pedru kum ane.

⁵ Nhyam Ananij kabēn man arŷm tŷm ne ty. Nhyam kam me kute arēnh mar kunĭ arŷm umaje madjā kreti ne.

⁶ Nhyam kam me abatānh ny kwŷ kāj mā djan Ananijo kupun o mōn arŷm adjā.

⁷ Nhyam 'ā myt kwŷr kāj bē 'iry. Ā 3 ora apêx. Nhyam prōja kute mjēn tyk mar kêt rā'ā. Ne kam arŷm me'ŷr wadjā.

⁸ Nhyam kam Pedru kum,

—Aje, on imā arê. Mŷj ne gar pyka pānh pi'ōk kaprĭ on aby? Djām jabit? ane.

Nhyam mjēn kôt kum 'êx ne kum,

—Ô nà. Bar amim ã pi'òk kaprĩ byro ane, ane.

⁹ NhyM Pedru kum,

—Mýkam ne ga aje Bēnjadjwýr djwýnh Karômã amikuré'uk kadjy amjēnmē aben kôt akabēn dji? Ota, amjēn jadjār djwýnh ar arým akubyn kikre jajkwa krekre'ýr mō. Dja ar rúm gadjwý ajo mō, ane.

¹⁰ NhyM on parbē tým ne arým ty. NhyM ar abatānh nyre arým wadjà. NhyM arým ty nhyM ar omũ. Ne kam o mōn mjēn kuri adjà.

¹¹ NhyM me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunĩ arým umaje madjā kreti. Me kute ar tyk jarēnh mar kunĩ arým umaje madjā kreti.

Pedru ar kute me krāptĩ mex.

¹² NhyM Pedrumē Jeju kute ar anorja kunĩ mýjja pumũnh kēt krāptĩ nhipēxo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ēn kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ar mýjja nhipēxo ba. Xaromão nhō kikre kre kēnhkam ne me kunĩ axikôt Jeju maro krĩ.

¹³ NhyM me kātām te me umaje ne te me ikô'ã krĩ prāmje ne amybým abenmã me mexkumrēx jarēnho kumex.

¹⁴ NhyM kam me krāptĩ kum Bēnjadjwýr djwýnh kīnh ne arým tu amim markumrēxo kumex. Amim maro kumex ne arým mekôt akuprō. NhyM kam me kute amim marja arým krāptĩ: tē. Me mymē me niremē arým krāptĩ: ne.

¹⁵ NhyM Jeju kute ar anorja mýjja pumũnh kēt nhipēxo ba. NhyM me me punuo apōx ne Pedru kukām pry jakà'ã me adjwýro mō. Me ikwã djakam nār aty djakam me adjwýro mō. Dja Pedru tēmkôt karōbit me kwý'ã rōrōk nhyM me arým mex. Ja kadjy ne me kukām me adjwýro mō.

¹⁶ NhyM Djeruxarē bu'ã me krĩ djāri me jadjwý me krāptĩ: 'ã akuprō. Me aben totokmã 'ýr me punu jamýn o ban o bōx. Me karō punu kute meo badjwý nhyM me aben totokmã 'ýr meo ban meo bōx. NhyM Metĩndjwýnh arým me kunĩo mex ne.

Me kum ar kurē.

¹⁷ NhyM kam me rūnh kwý arým Pedru arkam ngryk ne. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxmē ro'ã mebē xadjudjēu krĩ kunĩ arkam ngry:k ne.

¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngryk ne ar'ýr mōn ar'ýr bōx ne arým aro tým. Ne kam Ar kubē ijē nhyM kam me kunĩ ar omũ.

¹⁹ NhyM Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh 'ō akamātkam ar'ýr bōx ne arým arkum kikre'ã ijē djā'ã kuta. 'Ã kutan arým aro katon arkum,

²⁰ —Dja gar Metĩndjwýnh nhō kikretikam tēn adjujarēnho dja. Dja me tu amim Jeju markumrēx ne arým kôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Tām dja gar memã 'ã adjujarēnho dja, ane.

²¹ NhyM ar kadjy mrānh djwýnh kabēn man kam myt katorkam arým Metĩndjwýnh nhō kikretimã wadjà. Wadjān arým 'ã memã ujarēnho dja. Memã ujarēnho dja nhyM wānh me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax ar arým me rūnh bikprōnh djakam bōx. Bōx ne arým amiwýr ō me rūnho akuprō. Mebē idjaerkam me rūnh kunĩo akuprō. Me rūnho akuprō nhyM arým mebē ijē djāmã ar'ýr me krākamngōnh jano nhyM me 'ýr mō.

²² Ýr mōn arým mebē ijē djā'ýr bōx ne te ar abej. Te: ar abej ne arým ar abej aprā. Ne kam akēx ne me rūnh'ýr mōn 'ýr bōx ne memã kum,

23 —Mebê ijê djâ'â ijê tỳx mex nhym kre'ã ku'ê djwýnh ar bõm 'ã ijê djâ kabem dja ba me ar omũ. Ne kam 'ã ijê djâ'ã kurèn te kadjwýnhbê ar abej aprã, ane.

24 Nhym me rũnh arým me kabên ma. Metindjwýnh nhõ kikreti nêje ku'ê djwýnh ba djwýnh me kabên ma. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bñjadjwýr me kabên ma. Ne te aben kukij ne abenmã kum,

—Je, mỳj dja ar ijukri nê? ane.

25 Nhym kam me'õ me'ỳr bõx ne memã kum,

—E kum, onj me aje Ar kubê ijêja Metindjwýnh nhõ kikretikam memã ujarênho dja, ane.

26 Nhym kam kikreti nêje ku'ê djwýnh ba djwýnhja ar'ỳr õ me jao mõn ar'ỳr bõx. Ne arým arkum prĩre ne akubyn me rũnh'ỳr aro bõx. Kum me kãtãm krãptĩ pymakam. Ar'ỳr tẽm kẽtri ne me abenmã kum,

—Gu me ren aro ajkẽ nhym me ren pãnh kẽno me batitik ne me bapa, ane.

27 Kam ne me arkum prĩre ne arým me rũnh'ỳr aro bõx. Aro bõx nhym ar arým me kabem dja. Nhym kam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bñjadjwýr rax kukij ne arkum,

28 —Bar arým ar amã ikabên ne. Jeju kukwakam memã 'ã adjujarênh kêt kadjy ar amã ikabên gar ajte 'ã adjujarênh ar aba nhym arým krĩraxjabê Djeruxarê kunĩkõt me abenmã ar akukràdjã jarênho ipõk ne. Gar kam aje bit ar ijã ar ijaxwe nhõrmã memã ar ije Jeju bĩn djwýnh jarênho aba, ane.

29 Nhym Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩ memã kum,

—Bar me amã arê ga me ama. Be, dja Metindjwýnh ar imã 'ã karõ bar mrãmri ajbit kabên markumrẽx ne kõt ar amijo iba. Nhym be, dja me te ar imã atemã kabên jarê bar mar kêt ne.

30 Be, Metindjwýnh kute me bakukãmãreo ba ja ne arým akubyn Jejuo tĩn ne. Me ga ne ga me pĩ'ã anhõn arým abĩ. Nhym Metindjwýnh arým akubyn o tĩn ne.

31 Be, tãm ne Metindjwýnh arým o wabi nhym arým ubók'ãnh bñjadjwýr rax ne memã nhỹ. Kute me utãr kadjy memã nhỹ. Dja mebê idjaermã amak bõ nhym me arým amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metindjwýnh'ỳr amijo akẽx. Nhym kam Metindjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Ja kadjy ne Metindjwýnh arým Jejuo wabi nhym memã nhỹ.

32 Ar ba ne bar omũn memã 'ã idjujarênh ar iba. Metindjwýnh Karõdjwý ne omũ. Me kute kabên mar ne kõt ar amijo baja ne Metindjwýnh arým memã Karõ jano nhym arým meo ba. Nãm ã Pedru ar memã ane.

33 Nhym me arým ar kabên man arkam ngryk ne àkrẽo kumex. Ne bit kute ar parmã.

34 Nhym Gamarij raxja arým me rũnh nhĩpõkri kãjmã dja. Kubê ne mebê pardjẽu'õ ne kubê mebê idjaer kukràdjã mar djwýnh'õ. Nhym me kunĩ kum kĩnh. Gamarij kãjmã djan Pedru ar'ã memã kum,

—Ar o akator ngrĩre, ane. Nhym me arým aro kato.

35 Nhym Gamarij arým ar kãxã memã kum,

—Ba ar amã arê. Kwãrĩk wãnh ajmã aro kêt. Dja gar ar par jabej mỳj dja gar ijukri nê?

36 Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê me'õbê Teuda ari memã amiraxo àmra ar ba. Nhym me krãptĩ kute 400 pyrãk mã kõt ajkamẽ. Nhym kam me arým kubĩ nhym me kunĩ kõt baja arým ajmã nhym arým kêt ne.

³⁷ Nhyr kam me'õbê Djuda memã amijo amirĩt ne. Bẽnjadjwýr bajtem amrêbê kute me idji'ã pi'ók no'óko ãmri ne Djuda memã amijo amirĩt ne. Pykabê Garrêjakam ne abatãnh djã. Djuda amijo amirĩt ne amikõt me krãptĩ kamê. Ne kam adjwýnhdjwý arým ty nhyr me kunĩ kõt bajadjwý arým ajmã.

³⁸ Be, Teudamê Djudakõt me krãptĩ ba. Ne kam me ta arým bimãnhja dja gar ama. Pedru arkum anhikra karo gê ar ta mekõt ar ba. Godja ar ta amikabênkõt meo ba jabej nhyr me ta i ajmã. Amrêbê me ja kõt dja me ta ã bimãnho ane.

³⁹ Nãr, godja ar mrãmri Metĩndjwýnh kabênkõt meo bakumrêx jabej gwaj te aro àpanh ne aben bê me ngrãnh prãmje. Gwaj ren aro ajkên arým ren Metĩndjwýnhmã amikurêtuw.

⁴⁰ Nãm ã memã ane nhyr me arým kõt amikabên dji. Ne kam amiwýr Jeju kute ar anorja 'uw nhyr ar arým bõx. Nhyr kam me ar titik ne arkum,

–Kwãrĩk wãnh Jeju kukwakam memã adjujarênh kêt, ane. Ne kam arým arkum ire nhyr ar tẽ.

⁴¹ Djãm ar kaprĩre ne ar tẽ? Kati. Ar Kĩnhkumrêx ne me rũnhbê tẽ. Mýkam ne ar kĩnh? Bir, ar amim,

–Be, Metĩndjwýnh ta ne amim ar ijã karõn amim, “Be, me kum Jeju kurê. Dja kõt me kum ar adjwýnhdjwý kurê.” Nãm ã amim ar ijã karõo ane. Nãm ar ã amim anen arým kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh ta kute amim ar'ã karõkõt ar tokrykam ar Kĩnhkumrêx ne me rũnhbê tẽ.

⁴² Ne kam akati kunĩkõt kãj bê memã Jeju kukràdjã'ã ujarênh ar ba. Metĩndjwýnh nhõ kikretikam o ba. Me õ kikre kunĩ kõt o ban memã kum,

–Mrãmri ne Jejubê Krikukumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx, anhýro ba.

6

Me kute amijo Ar kubê 7 pytãr.

¹ Nhyr kam Jejukõt me ba djwýnh arým krãptĩ. Ne kam me kwý me bajtembê kregu kabênkam kabên nhyr me kwý mebê idjaer kabênkam kabên. Nhyr kregukam me kwý kabênja idjaerkam me kwý kabênjakam kaprĩre ne. Nãm me Jeju kute ar anorjabê 12'ã abenmã kum,

–Be, Pedru ar akati kunĩkõt me 'uwtĩo djuw mex nhyr kam me bakam me 'uwtĩ kwý 'ã kãtãm, ane.

² Nhyr Pedru ar arým kuman arým amiwýr Jeju kõt me ba djwýnh krãptĩja 'uw. Nhyr me ar'ã akuprõ nhyr ar arým memã kum,

–Godja bar memã mýjja nhõrbito iban arým te ije Metĩndjwýnh kabên'ã memã idjujarênh prãmje. Nhyr kam arým ar akaprĩre ne.

³ Be, mýj dja gwaj nê? Bir, akmere, àphĩre ar, dja gar me kwýo aben man me'ã aben kukij ne abenmã kum, “Djãm me kunĩ kute ar mex jarê? Djãm Metĩndjwýnh Karõ raxo ar kadjwýnhbê nhýn aro ba? Djãm ar krã mex?” ane. Dja gar ã me kabio ane. Nhyr kam me kwý ã mexo ane, gar mekam amijo Ar kubê 7 pytãn ar imã ar arê. Ar imã ar arê bar arým ar'ã meo djuw mex djwýnh rê.

⁴ Ne kam meo djuw mex kêt ne ate ikrã. Ate ikrãn arým Metĩndjwýnhmã ikabên 'ãno djan memã kabên jarênh 'ãno djan ar o iba, ane.

⁵ Nãm ar ane nhyr me kunĩ arým kum ar kabên kĩnh ne. Ne kam arým amijo Exewão pytã. Nãm mrãmri tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Nhyr Metĩndjwýnh Karõ raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba. Nhyr kam me amijo me

kwý pytà. Píripimẽ Prokorumẽ Nikanõmẽ Ximõmẽ Pamenajmẽ Nikoraumẽ ne me amijo ar utà. Nikorau ja ne amrẽbẽ kubẽ me bajtem. Krĩraxbẽ Āxikikam ne abatãnh djã. Ne kam arým me bẽ idjaer kukràdjã man kõt ar amijo ba. Ne kam arým tu amim Jeju markumrẽx. Me bẽ kregu kabẽnkam ne kabẽn.

⁶Nãm me amijo ar utãn arým Jeju kute ar anorja kabem aro akuprõ. Nhyam ar arým aro Metĩndjwýnhmã a'uw ne ar'ã ikra jadjuw.

⁷Nhyam kam me kute Jeju mar arým amũ memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho kumex. Nhyam me kãtãm krãptĩ arým tu amim Jeju markumrẽx. Nhyam kam Jejukõt me ba djwýnh arým Djeruxarẽkam ãptãr mex ne. Nhyam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhdjwý krãptĩ: tu amim Jeju markumrẽx ne kabẽn man kõt ar amijo ba.

Me kute Exewão pa 'amýnh.

⁸Exewão ne tu amim Metĩndjwýnh mar tỳ:xkumrẽx nhyam Metĩndjwýnh arým kum tỳ:x jadjã. Kum tỳx jadjã nhyam arým me ipõkri mýjja pumũnh kêt rũnh nhípẽxo ba. Me punu mex nhyam meo mexo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ẽn kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ipẽxo ba.

⁹Nhyam ate me kwý kam kabẽn punun arým Exewãomẽ aktã kabẽno aben japanho dja. Me bẽ idjaer bikprõnh djã 'õ kurũm ne me mõ. Me bikprõnh djã jamã ne me kum,

–Me ta ar ban ta amim ãpẽnh ar ba ne ja, ane. Krĩraxbẽ Xirenimẽ Arexã kurũm ne me ja mõ. Nhyam pykabẽ Xirxijmẽ Adjij kurũm me jadjwý mõ. Ne kam Exewãomẽ aktã kabẽno aben japanho dja:

¹⁰nhyam Metĩndjwýnh Karõ kukwakam memã kabẽn ne kabẽn katãto me akrenh mex ne. Nhyam kam me te: kute kabẽno itymã o ku'ẽ.

¹¹Te: kute kabẽno itymã o ku'ẽn kam tẽn arým me kãxã me kwýmã pi'õk kaprĩ jarẽ. Nhyam me arým me'ýr bõx ne memã 'ẽx. Pi'õk kaprĩ pãnh arým memã Exewão'ã 'ẽx ne me kunimã kum,

–Be, Exewão ne arým me bakukãmãkjẽ Mõj djẽmẽ Metĩndjwýnh japrý bar arým kuma. Nãm me ã anen me bẽ Exewão kurẽo dja.

¹²Me bẽ kurẽo djan arým memã kurẽtuw. Me bẽngẽtmẽ Mõj djẽ kukràdjã mar djwýnhmã kurẽtuw. Nhyam me arým kam ãkrẽo kumex ne 'ýr prõt ne o tým ne pa 'amý. Nhyam me rũnh krãptĩ arým kutẽp akuprõ nhyam me arým me'ýr o bõx.

¹³Ne kam me rũnh kabem me 'ẽxnhĩ kwý dja. Nhyam me arým me rũnhmã Exewão'ã 'ẽx ne memã kum,

–Me'õ ja ne mã Metĩndjwýnh nhõ kikreti japrýo ban mã Mõj djẽ kukràdjã japrýo ba.

¹⁴Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ĩ Metĩndjwýnh nhõ kikretio ajkẽn pyka mẽ o amrà. Mõj djẽ kute me bakukãmãremã kukràdjã jarẽnhja dja pãnh me bamã kukràdjã 'õdjwý jarẽ gwaj baje we mar ne kõt amijo babamã.” Nãm ã memã anhýro ba bar arým kuma. Nãm me 'ẽx ne ã me rũnhmã arẽnho ane.

¹⁵Nhyam kam me rũnh kunĩ Exewãokam no ty. Kam no ty nhyam nokre arým amijo Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nokre pyrãk nhyam me arým nokre pumũ.

7

Exewão me rũnh krãptĩmã me kukãmãkjẽ'ã ujarẽnh.

1 Nhyam kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr rax kum kabên ne kum,

—Djãm kôt ne me arê? ane.

2 Nhyam tu me kukãmãre'ã ajarên memã kum,

—Akmere, mebêngêt ar, dja ga me ikabênja ma. Metĩndjwýnh ne me bakukãmãre Abraãomã amijo amirít. Prĩne me: xkumrêx ne uma: ne arým kum amijo amirít ne. Pykabê Arãkam ar ba kêtĩ Mexomikam ar bari ne Metĩndjwýnh arým Abraãomã amijo amirít ne.

3 Ne kam kum,

“Anhô pyka kurũm akato. Kam anhôbikwa ar baja Ar kubê akato.

Dja ga tẽ: ba kam ĩ amã pyka 'ôdjwý jakre ga kam 'yr tẽn 'yr bõx”, ane.

4 Nhyam kam kabên kôt pykabê Kaudjêkam me ja nhô pyka kurũm katon tẽ. Tẽ:n kam arým pykabê Arã'yr bõx ne kam ar ba. Nhyam kam bãm kute irja arým kam kubê ty. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým pykaja tãmmã ano nhyam 'yr tẽn arým 'yr bõx. Kam ne ga me ar aba.

5 Djã ne Metĩndjwýnh pyka jakam kum pyka 'õ ta nhyam arým o aminhõ? Kati. Kute kam kum pyka'õ 'yr kêt kumrêx. Kum 'yr kêt ne arým kukãm kum arênhbit ne kum, “Dja ba ĩ anhô kadjy amã pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djõ'ã apõx ne arým atãmdjwý krãptĩ. Me jamê me amã dja ba kanga ga me arým o aminhõ.” Nãm ã kraxje kra'õ kêt rã'ãkam ã kum ane.

6 Ne kam Metĩndjwýnh ajte Abraãomã kum,

“Atãmdjwý krãptĩ dja me me bajtem nhô pykakam ar ba. Ne kam arým memã ãpênh kajgo ar ba. Ar ba nhyam me arým ãpênh pytio me kamjêro ba. Meo ba: nhyam pyka wãkam arým me'ã amex krãptĩ: kubê 400 apêx.

7 Dja ba kam me tokry pãnh meo ajkê. Me bajtem kute me ãpênh'ã memã ãpnênh djwýnho ajkê. Kam dja atãmdjwý ar katon arým pyka jakam bõx ne imã ãpênh ar ba.”

Nãm ã Metĩndjwýnh Abraãomã ane. Nhyam Exewão kôt memã arê.

8 Ne kam itepã memã kum,

—Ne kam Metĩndjwýnhmê Abraão ar abenmã kabên jarênh mãmdji nhyam kamã Metĩndjwýnh kum, “Dja ga me aben djõ'ã me my nhinhu kã rê”, ane. Nhyam kam arým Idjak dji nhyam ruw. Nhyam 'ã akatibê 8 nhyam arým kra my nhinhu kã krãta. Nhyam kam abatãnh ne arým Djako dji nhyam ruw. Ne kam abatãnh ne kam me bakukãmãre kubê 12 jadjuw. Nãm ar aben jatãri apõx tẽ ne arým abatãnh ne.

9 Ne kam te kute Jõdje pyrãk prãmje arým kam ngryk ne. Kam ngryk ne pi'ók kaprĩ kadjy arým me bajtemmã kanga. Nhyam kam me pykabê Edjitukam kum ire nhyam kam memã ãpênh kajgo ar ba. Nhyam be, Metĩndjwýnh ne mã Jõdje mẽ amijo kajkep

10 ne kaprĩ djã kunĩbê utã. Nãm kum krã mex jadjã nhyam bẽnjadjwýr arým kum kĩnh. Edjitukam me õ bẽnjadjwýr rax nhidjibê Parao kum kĩnh ne arým 'ã bẽnjadjwýr mẽ. Nhyam kam pykabê Edjitukam Parao nhô me kunĩmã nhýn kum õ mýjja kunĩ pumũnho ba.

11 Nhyam kam Edjitukam me jamê pykabê Kanaãkam me ja kunĩbê djwý kêt. Nhyam prãm arým me pa:ro dja nhyam me arým kaprĩ:ren kumex. Nhyam me bakukãmãre ar te amitýx djã jabej aprã.

12 Ne kam abenmã kum, “Edjitukam ne me djwýo atom nhyam kumex”, ane. Nhyam Djako me kabên man arým djwý'yr me bakukãmãre ar ano.

13 Nhyŷ ar Edjitu 'yr tēn arŷm 'yr bōx. Ne kam akēx ne arŷm akubyn aminhō pyka'yr bōx. Ne kam ajte 'yr tēn 'yr bōx. Nhyŷ kam kamy arkum amijarēnho amirīt kumrēx ne arkum, “Ba. Axikōt gwaj bajapōx”, ane. Nhyŷ kam me Paraomā Jōdje nhōbikwa jarē nhyŷ kuma.

14 Nhyŷ kam Jōdje arŷm bām Djakomē ar'yr kamy ar ano. Ōbikwa kunī'yr ano. Me abenā ar mēnhkam ne ar krāptīkumrēxbē 75.

15 Nhyŷ kam Djako ar Edjitu'yr tē:n kam 'yr bōx ne kam arek kam ar ba. Nhyŷ kam Djako kubēngētte kubī. Nhyŷ kam me bakukāmāre arkubēngētte ar kupa. Aben nhipēā ar paro tē.

16 Nhyŷ me amū krīrāxbē Xikīkam aro ban arŷm kēnkrekam ar angij. Amrēbē: ne ar kukāmāre Abraão kute me tyk jangjēnh kadjy me bē kēnkre by. Xikīkam Imō tām djwŷmā ne ngōnhponho pi'ōk kaprī ngān pānh kēnkre ja by. Kēnkre jakam ne me ar angij.

17 Nhyŷ tūmrām Metindjwŷnh arŷm kute memā pyka kanga kadjy amikabēn tūm ma. Kute amrēbē: Abraōmā pyka jarēnhja arŷm kute memā kanga kadjy amikabēn tūm ma. Nhyŷ Edjitukam arŷm me āptār mex mō.

18 Me āptār mō nhyŷ atemā bēnjadjwŷr rax me kadjy kato. Bēnjadjwŷr ja ne kute me kukāmāre Jōdje'ā ujarēnh mar kēt.

19 Nām me kadjy katon arŷm me banhō me wŷnhmā 'ēx ban ar meo bikēnho ba. Nām me bakukāmāremā me prīre'ā karōn memā kum, “Dja me prīre axidjuw ga me bōm arē gē ty”, ane.

20 Nhyŷ kam Mōjdjē ruw. Nhyŷ Metindjwŷnh kum kīnh. Nhyŷ kam nā ta ūrkwākam o kaōro krī nhyŷ arŷm 'ā mytyrwŷ amānhkrut ne ikjēkēt apēx.

21 Nhyŷ kam me bōm kudji. Nhyŷ Parao kra ni arŷm amim kumŷn kra'ā amim o djuw mex.

22 Nhyŷ kam me kum pykabē Edjitu nhō me ja kukrādja kunī jarē nhyŷ arŷm kuma. Ne kute me kabēn jarēnh kadjy kabēn mexkumrēx ne āpēnh mex kadjy tŷxkumrēx.

23 Ne arŷm abatānh mex ne. Rwŷk'ā amexbē 40 apēx nhyŷ amim, “Ba 'yr inhō me wŷnhbē idjaer pumū”, ane.

24 Ne me'yr tē:n kam me'yr bōx. Nhyŷ Edjitukam me kra'ō me bē idjaer'ōo bikēnho dja nhyŷ omūn arŷm o ngyrk ne kubī.

25 Be, kute bīn kētri ne amim, “Be, Metindjwŷnh kukwakam dja ba me utā. Godja me kōt ima”, ane. Nhyŷ kam me kute mar kēt.

26 Nām Edjitukam me kra'ōnh bī nhyŷ 'ā akati nhyŷ ō me wŷnh ar aben tako dja. Nhyŷ bit kute aro mexmā aben nēje arkum kabēn ne arkum, “Ē, ar ikabēn ma. Ar aje abeno anhōbikwajakam aben tako dja”, ane.

27 Nhyŷ kute ikjēo bikēnho āmja arŷm amū Mōjdjē kujaten kum, “Nhyŷnh ne me'ō me ikadjy ajā bēnjadjwŷr mē, ga aben nēje ar imā akabēn ne?”

28 Ga ne ga amūja'ā Edjitukam me kra'ōnh bī. Djām aje ā ijo anhŷrmā”? ane.

29 Nhyŷ arŷm kuman amijā maje atemā pykabē Midjijāmā prōt ne. Prōt ne kam 'yr bōx ne arŷm me bajtemwākam ar ba. Ar ba:n kam arŷm kra ja dji nhyŷ ruw. Nhyŷ ajte ja dji nhyŷ ruw.

30 Nhyŷ kam ar ba: nhyŷ 'ā amex krāptībē 40 apēx. Nhyŷ akati 'ōkam arŷm kapōt kukritkam ar ba. Krānhbē Xinaj bu'ā kapōtkam ar ba: nhyŷ akaōk tu pōko dja. Nhyŷ kuwykam Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kum amijo amirīt ne.

31 Nhyŷ te kute marmā kam no tyn djan amim, “Je tō, mŷj ne wā”? ane. Ne kute omūnh mexmā 'yr bikamēnh tē nhyŷ Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

32 “Ba ne ba ibê me akukāmāre nhō Metindjwŷnh.

Ibê Abraōmē Idjakmē Djako ar ō Metindjwŷnh.”

Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh kum ane. NhyM Mōjdjê umaje tertet ne ibôn djan te kajmā ‘ŷr krān kute omūnhmā.

33 NhyM Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

“Ē, aparkā kaba. Inhō pykakam ne ga adjām wā. Kwārīk wānh o abikēnh kêt.

34 Ē, pykabê Edjitukam me kra ne inhō me jao bikēnh o ba ba arŷm mrāmri me tokrykôt omūn me kangāngā ma.

Ije me utār kadjy ne ba ruw. Amrē tē ba Edjitemā ajano.”

Nām ā Mōjdjēmā ane.

35 Be, Mōjdjê ja ne me amrêbê kangan kum,

—Nhyŷnh ne me'ō ajā bēnjadjwŷr mē ne ga aben nêje ar imā akabēn ne? ane.

Be, me te kanga nhyM Metindjwŷnh ta arŷm me kadjy ano. Memā bēnjadjwŷr kadjy ne ano. Kute me utār kadjy ne ano. Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh ne akaōk tu pōkkan kum amijo amirīt nhyM arŷm me kadjy ano.

36 NhyM kam Mōjdjê Edjitu kurūm meo mō. Kamā ne me aêrbê mŷjja pumūnh kêt kwŷ nhipêx. Me te kute mŷjja marmā kam no tyk ne ku'ēn Metindjwŷnh raxmā kator kadjy mŷjja kwŷ nhipêx. Edjitukam ipêx ne ajte ngō ra:x nhidjibê Kamrêkrekam ipêx. Ne kam kapôt kukritkam meo ba: nhyM amex krāptîbê 40 me'ā apêx. Nām ā Exewāo memā ane.

37 Ne itepā ajte memā kum,

—Mōjdjê ja ne mebê idjaermā kum,

“Ba ne ba Metindjwŷnh kukwakam me amā kabēn jarēnh o iba. Dja Metindjwŷnh ĩ me akadjy amijo me anhōbikwa 'ō pytā. Amijo utā nhyM arŷm ikudjwa ā me amā kabēn jarēnh o ane.”

Nām ā Mōjdjê memā ane.

38 Be, Mōjdjê ja ne kapôt kukritkam ar meo aben pydjinn meo ba. NhyM kam krānhbê Xinajkam Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kum kukrādjà jarē. Me kute katāt amijo ba'ā Metindjwŷnh kute memā karōkam kukrādjà ja ne kum arē. Me kute mar ne tīn ne ar bamā ne kum arē. NhyM arŷm me bakukāmāremā arē. NhyM me aben djō'ā abenmā arē gu me bakamingrānyre arŷm baje mar ne o baba.

39 NhyM be, me bakukāmāre ne me kum kabēn mar prām kêt. Me aminhirō bē kabēn rēn arŷm te akubyn Edjitemā mōrmā bikraro nhŷ.

40 Mōjdjê krānh nhimōk'ā kute amikrākam ne me arŷm Arāomā kum,

“Mōjdjêwā, kute Edjitu kurūm me bajo kator ne kute me bajo mōr djwŷnhwā birām mŷjwā ne arŷm ajmā on. NhyM got omū. ‘ŷr aprôt ne me batindjwŷnh karō kwŷ nhipêx gē me bakukām ba.”

Nām me ā Arāomā ane.

41 Ne kam arŷm mrybāri krare karō nhipêx ne o we Metindjwŷnh. Ne kam arŷm we mry karō kīnh djā'ā mryo bōx. O bōx ne parbê kudjin arŷm kum kubī. Ne arŷm kute ikrao mŷjja nhipêxjakam kīnh katio dja.

42 NhyM Metindjwŷnh arŷm mebê amijo akêx ne wānh memā ire. Me ta wānh kute kanhêti krāptīmā rax jarēnh o ba kadjy memā ire. Ije amā arēnh kôt ne Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk. Kamā ne Metindjwŷnh memā kum,

“Ga me abê idjaer, djām imā ne ga me mry paro aba? Me aje mŷjjamā mry paro aba nhyM 'ā amex krāptîbê 40 apêxja djām imā ne ga me mry pa got? Arkati.

43 Ate ne ga me mýjjaō metindjwýnh karō nhípêx ne kum rax jarêngo aba. Ne mā me karōbê Morkimā kikreo aba. Ne me anhō metindjwýnhbê Rēnpānh nhō kanhêti karōo aba. Aje ikupa'ā amijo aba prāmkam dja ba arým me anhō pyka djwýnh bê me akujate. Dja ba me bajtem nhō krīraxbê Babirōnij nhijukri me akujate.”

Nām ā Metindjwýnh memā ane. Nhyṃ Exewāo arým kōt me rūnhmā arē.

44 Ne itepā ajte memā kum,

–Mrykào kikre ne me bakukāmāre kapōt kukritkam ar o ba. Metindjwýnh kute memā amijo amirīt nhyṃ me kute mar kady ar o ba. Ta ne Mōjdjēmā 'ā karōn kum, “Ije kikre'ā amā karō kōt dja ga ipêx.” Nām ā Mōjdjēmā 'ā karōo ane. Nhyṃ arým kōt ipêx nhyṃ me ar o ba.

45 Nhyṃ kam ô'ā me bakukāmāremē Djodjuwemē ar kikreo ba:n arým apýnh me bajtem nhō pyka djāri'ýr o bōx. Nhyṃ Metindjwýnh arým apýnh me bajtem ba djārio apan me kujate. Me kujate nhyṃ me arým me pānh pykakam ar ba. Nhyṃ mebēngēt aben kukām me paro mō. Me paro mō nhyṃ me tām djwý arým aben djō'ā mrykào kikreo krī. O krī: nhyṃ kam tū:mrām Dawi arým me kady katon kam me kady bēnjadjwýr.

46 Nhyṃ kam Metindjwýnh kam kīnh. Nhyṃ kum, “Metindjwýnh, abê Djakoo aba djwýnh. Ba amā anhūrkwā nhípêx”, ane.

47 Nhyṃ be, Dawi ne kute kum kikre nhípêx kêt. Nhyṃ be, krabê Xaromāo ne arým kum kikre nhípêx.

48 Nhyṃ be, djām me kute ikrao kum kikretikam Metindjwýnhbê kumkati krī prām got? Arkati. Me bakukāmāre kabēn kōt ne ba ikabēn jarē. Amrēbē: ne me Metindjwýnh kukwakam memā kum,

“Bēnjadjwýr djwýnh ne me amā,

49 ‘Be, kute me bēnjadjwýr rūnh krī djā pyrāk ne ā kýjrūm kàjkwakam ikrī djā ā imā nōr ane. Kàjkwabē ne ikrī djā.

Kute me par ku'ê djā pyrāk ne pyka ā iparbê imā nōr ane.

Be, djām me kute imā kikreti'ō nhípêx nhyṃ imānhkutāmā? Arkati.

Djām me kute imā ikrī djā'ō nhípêx ba kam inhýr ne ityk djā kêt mā? Arkati.

50 Ba ne ba inhikrao kàjkwamē pyka nhípêx. Djā ne ga me ja ma?

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me amā ane.”

Nām kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ā memā ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhípêxjakam Metindjwýnhbê kumkati kam krī kêtja pumū. Nām ā Exewāo memā ane.

51 Ne kam itepā ajte memā kum,

–Ba me amā arē ga me ama. Be, me akukāmāre kwý kute arīk amijo ba'ā ne ga me amijakren arīk ar amijo aban mā aminhirōbê Metindjwýnh kabēn rēn anhōkre kadjwýnhbê ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakre kêt kumrêx ne mā aminēje Metindjwýnh Karōbê adjāptār aba.

52 Nhýnh got Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō nhyṃ me akukāmāre kute o bikēnh kêt? Nām me mā aben kukām me kupa. Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh mā me bakukāmāremā kum, “Kritu ne katāt ne axwe kêt kumrêx. Mrāmri dja bōxkumrêx.” Nām me mā ā memā ane nhyṃ kam me mā me kupa. Tām ne ajbir jakam bōx ga me arým kangān abī.

53 Be, kady mrānh djwýnh ne me kady Mōjdjēmā Metindjwýnh kabēn jarē. Me kute katāt amijo ba'ā kabēn jarē ga me aben djō'ā o aba kajgon mar kêt ne kōt amijo aba kêt kumrêx. Nām ā Exewāo memā ane.

Me kute Exewão bĩn.

⁵⁴ Nhyṃ me kute amijã kabēn markam arým ngyrk týt mex ne.

⁵⁵ Nhyṃ be, Metĩndjwýnh Karõ arým raxo Exewão kadjwýnhbē nhýn ar o ba. Ar o ba nhyṃ arým kãjmã krãn kãjkwa pumũn kam Metĩndjwýnh pumũ. Prĩne me: xkumrēx ne uma: nhyṃ omũ. Nhyṃ Jeju Metĩndjwýnh djubõk'ãnh dja nhyṃ omũ.

⁵⁶ Nãm Exewão ar omũn arým memã kum,

—Ë ota, arým ne kãjkwa abenbē ajkij. Kute amijo ĩ ne bõxja ne arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubõk'ãnh dja, ba arým omũ, ane.

⁵⁷ Nhyṃ kam me tu kãj bē amran amijamak'ã pron itepato 'ýr prõt ne. 'Ýr prõt ne o tým ne

⁵⁸ arým krĩrax kurũm o kato, atykmã o katon kumē. Kumēn kam kēno titik ar o ba. Anhýr djwýnhràṃ ne me'õ abatãnh nybē Xaur dja. Nhyṃ me aminhõ kubēkão põx ne parbē adjuw.

⁵⁹ Nãm me Exewão titik ar o ba nhyṃ arým amijo Metĩndjwýnhmã a'uw ne kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh Jeju, amim ikarõo wabi, ane.

⁶⁰ Ne kam kõnkrão nhýn kãj bē ãmrao kum kabēn ne kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, dja ga me kute ibĩn pãnh jarēnh kêt. Nãm ã ane nhyṃ me arým kubĩ nhyṃ arým ty.

8*Me kute Jeju nhõ me jao bikēnhõ mõr nhyṃ me bimãnh.*

¹ Be, me kute Exewão bĩn kētri ne Xaur memã kum, “Rã'ã me abĩ”, ane.

Nhyṃ me kubĩn kam arým me krãptĩo bikēnhmo krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajao bikēnhmo krax ne. Nãm me Djeruxarēkam meo bikēnhõ mõ:n me krãptĩ:o ajkē. Nhyṃ me me umaje arým ajmã. Pykabē Djudējakam pyka kunĩkõt ajmã. Ne pykabē Xamarijkam pyka kunĩkõt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarēkam ar ba.

² Nhyṃ me kwý kum Metĩndjwýnh jabēja ne Exewão mýn o mõn arým adjã. Ne kam abej mu:w.

³ Nhyṃ be, Xaur arým àkrēn ari me kute amim Jeju maro bikēnhõ ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio bajao bikēnhõ ba:n kikre kunĩkõt mrãn wangij ne me bjēro mrãn meo apõx. Nãm me mymē me nireo mõn arým mebē ijē.

Piripi Xamarijkam bõx ne Jeju'ã memã ujarēnh.

⁴ Nhyṃ me amũ bimãnhja ne me arým memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnhõ mõ. Apýnh me ba djãri memã arēnhõ mõ.

⁵ Kamã ne Piripi krĩraxbē Xamarijmã tēn bõx. Ne kam arým kãj bē Kritu'ã memã ujarēnh tē.

⁶ Nhyṃ me itepato arým kabēn ma, me krãptĩ: kabēn ma. Nãm mýjja pumũnh kêt kwý nhípēx nhyṃ me arým omũn kam kunĩ kabēn mar 'ãno dja.

⁷ Be, me karõ punu me krãptĩo ba nhyṃ arým ano nhyṃ me karõ amran memã iren arým mã mõ. Nhyṃ ajte me akrymē me mrãnh kêt krãptĩo mex.

⁸ Nhyṃ kam me arým krĩrax wãkam kĩnhti:re ne.

Ximãobē wajangare'ã ujarēnh.

⁹ Nhyṃ krĩrax tãmkam ne me'õ. Me kum Ximão jarē. Ta ne kute amijo mýjja mar pytãr, amijo apýnh mýjja mar pytãr ne ari amijo wajangao ba. Nãm me

noo biknor ar o ba nhym me kam no tyn kumex. Nhym mã amijo rax ne memã kum,

–Ë, ba ne ba iraxkumrëx, anhÿro ba.

¹⁰ Nhym me kãtãmmë me rũnh kunĩ ma:r ar o ban abenmã kum,

–Tãmwã ne Metĩndjwýnh pymao uman tÿ:x ne, ane.

¹¹ Be, amrëbë ne amijo apÿnh mÿjja mar ne me kupënh ne me noo biknor ar o ba nhym me arÿm maro ba.

¹² Mar ar o ba: nhym kam Piripi arÿm memã kabën jarë. Memã Metĩndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo bakam kabën jarë. Ne Jeju Kritu'ã memã ajarë nhym me arÿm kuman tu amim Jeju markumrëx. Nhym arÿm Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij. Me mymë me nire jangij.

¹³ Nhym kam Ximãodjwÿ arÿm mekõt amim kuma. Amim kuma nhym me arÿm Metĩndjwýnhmã ngõmã adjã. Nhym kam arÿm mã Piripi kõt ajkamë. Nhym Piripi me aërbë mÿjja pumũnh kët rũnh nhipëxo ba. Me te kute mÿjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ipëxo ba. Nhym Ximão amim omũnho ban te kute marmã kam no tyn ku'ë.

¹⁴ Nhym kam me amũ Djeruxarëkam memã kum,

–Be, pykabë Xamarijkam ne me arÿm amim Metĩndjwýnh kabën markumrëx, ane. Nhym Jeju kute ar anorja arÿm kuma. Kuman arÿm me'ÿr Pedrumë Djuão ar ano.

¹⁵ Nhym ar me'ÿr tën me'ÿr bõx. Ne kam Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne kum,

–Dja ga memã Akarõ jano gë me 'amÿn meo ba, ane.

¹⁶ Be, kraxje Metĩndjwýnh Karõ mekam rwÿk kët rã'ã. Nãm me Bënjadjwÿr djwýnh Jeju kukwakam Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij.

¹⁷ Nhym Pedru ar Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne me'ã ikra jadjuw nhym Metĩndjwýnh Karõ arÿm me 'amÿn meo ba.

¹⁸⁻¹⁹ Pedru ar kute me'ã ikra jadjwÿrkõt Metĩndjwýnh Karõ me 'amÿ nhym Ximão arÿm amim omũn arkum,

–Ota pi'ók kaprĩ. Dja gar amikudjwa imã akre. Ba badjwÿ ar akudjwa maro iba ne me'ã aminhikra jadjwÿro iba gë Metĩndjwýnh Karõ me 'amÿn meo ba, ane.

²⁰ Nhym Pedru kum,

–Metĩndjwýnh kute tu memã kajgo Amikarõ janorjakam ga arĩk amim, “Dja ba pi'ók kaprĩ pãnh Metĩndjwýnh Karõ man ar o iba”, ane. Kam gë Metĩndjwýnh me biknor tokry djãmã ajano ga anhõ pi'ók kaprĩmë ro'ã akuno.

²¹ Be, Metĩndjwýnhmã akadjwýnhbë ajaxwe rã'ãn kum amex kët rã'ã. Kam ne ga aje Karõ mar prãm këtkumrëx.

²² On amikam akaprĩn wãnh ajaxwejamã anhiren Metĩndjwýnhmã amijo a'wÿ. Gë kute ajaxweo biknor ne akam ngyrk kët jabej. Aje Metĩndjwýnh Karõ'ã amim karõ punujao biknor ne akam ngyrk kët jabej kum amijo a'wÿ.

²³ Be, arÿm ne ba apumũ. Ajaxwe kute ajamÿnh tÿx ne kute ajo ba rã'ã. Nãm ã Pedru Ximãomã ane.

²⁴ Nhym Ximão kum,

–Inëje Bënjadjwÿr djwýnhmã akabën gë aje imã akabën jarënhja kõt ijo anhÿr kët, ane.

²⁵ Nhym kam Pedrumë Djuão ar Bënjadjwÿr djwýnh'ã memã amijarënhjo djan kabën'ã kãj bê memã ujarënhjo djan kam arÿm o ino re. Ne kam arÿm Djeruxarëmã akëx ne. 'ÿr mõ:n mõr kõt memã Kritu'ã ujarënh ny jarënhjo mõ. Pykabë Xamarijkam me ja apÿnh me ba djãri krãptĩ memã arënhjo mõ.

Exopijkam me'õjamã Piripi Jeju'ã ujarẽnh.

²⁶ Nhyam kam Piripi arek Xamarijkam ar ba. Kam ar ba nhyam Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ arým 'ýr bõx ne kum,

—Kãjmã djan amũ aparmã tẽ. Ga, Djeruxarẽmẽ, krĩraxbẽ Gadjamẽ abenmã pry mẽnha pumũ. Pry 'ãnh ne kapõt kukrit. Dja ga 'ýr tẽn 'ýr bõx, ane.

²⁷ Nhyam arým kãjmã djan 'ýr tẽ:n arým 'ýr bõx. Nhyam me'õ pry'ã tẽ nhyam omũ. Õ pyka djwýnhbẽ ne Exopij. Kubẽ eunuku'õ. Exopijkam bẽnjadjwýr rax nibẽ Kãdjidi. Nhyam kukwakam ra:xi. Kubẽ õ nẽkrẽx kunĩ pumũnh djwýnh. Djeruxarẽ kurũm ne tẽ. Arým ne Metĩndjwýnhmã rax jarẽn kam tẽ.

²⁸ Ne kam kurũm akubyn õ pyka'ýr tẽ. Õ kãmranhtýx, mry kute bjêrakam tẽ. Ne kam pi'õk jarẽho nhý. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnhbẽ Idjaij nhõ pi'õk ne arẽho nhý.

²⁹ Piripi me'õ ja pumũ nhyam Metĩndjwýnh Karõ kum,

—'Ýr aprõt ne kãmranhtýxmẽ ro'ã tẽ, ane.

³⁰ Nhyam arým 'ýr prõt ne ro'ã tẽ. Nhyam Idjaij nhõ pi'õk jarẽho nhý nhyam arým kuma. Ne kam kum,

—Ë, djã ne ga arým me kabẽnwã ma? Mýj'ã ne kabẽn amijakre? ane.

³¹ Nhyam kum,

—Djãm ije mýjja mar godja ba mýjja'ã kute amijakreja ma. Kon, me'õ dja imã kraxkõt arẽ ba arým kõt kuma. Iwýr wabin inhikõ'ã nhý, ane.

³² Me bakukãmãre Idjaij kabẽn ne eunuku arẽho nhý. Nãm amim, “Me kute bĩnmã o tẽ nhyam uwbõre kute mrãmri ne mryki'ãtomti djuwbõre pyrãk. Ne kute mrãmri ne me arým kĩ jakãro ãmkam mryki'ãtomti jabatãnh nyre bẽn kêt pyrãk. Nãm ã aminẽje kabẽn kêtõ ane.

³³ Nãm ne 'ẽx ne o kãtãm ne 'ã, “Tãmwã ne axwekumrẽx. Tãmwã ne axwekumrẽx”, ane. Axwe kêtumrẽx nhyam me arým tu kum mýj axwe pãnh jarẽ. Nhyam arým tyn wabi nhyam kute õ'ã me'õ kêt pyrãk”, ane.

Tãm ne eunuku pi'õkkam arẽho nhý.

³⁴ Nhyam Piripi 'ýr wabin ikõ'ã nhý nhyam kum,

—Imã arẽ. Mýj me'õ'ã ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh ja jarẽ? Djãm amijã nãr me'õ'ã? ane.

³⁵ Nhyam kam Piripi eunuku kute pi'õk jarẽnh kõt arým kum Jeju'ã ujarẽnhmo krax ne arẽk 'ã ujarẽho tẽ.

³⁶ O tẽ:n kam arým ngõ'ýr bõx nhyam eunukuja kum,

—Ota ngõ. Mýj dja ba nẽ ga Metĩndjwýnhmã ngõmã ijadjã? ane.

³⁷ Nhyam Piripi kum,

—Mrãmri aje tu amim Jeju markumrẽx jabej ba kam arým ngõmã ajadjã, ane. Nhyam kum,

—Nã. Ba mrãmri tu amim Jeju Kritu markumrẽx. Mrãmri kubẽ Metĩndjwýnh Krakumrẽx, ane.

³⁸ Nhyam eunuku mry kute kã bjêrmã kabẽn nhyam arým dja. Nhyam kam ar ngõ'ýr ruw ne arým nox ne. Nhyam kam Piripi arým Metĩndjwýnhmã ngõmã adjã.

³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhyam kam Bẽnjadjwýr djwýnh Karõ tu Piripi byn mã o tẽ. Nhyam eunuku arým ijukri omũnh kêtumrẽx. Ne kam õ pykamã tẽ. Arým Kĩnhtiren tẽ.

⁴⁰ Nhyam kam krĩraxbẽ Oxotokam ajte Piripi amirĩt ne. Ne kam bu'ã krĩ kunĩkõt memã 'ã ujarẽnh tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbẽ Xedjare'ýr bõx.

9

*Xaur Jeju 'yr amijo akëx.
Kar 22.3, 26.9*

¹ Nhyam kam Xaurja kute ari meo bikënhö baja kute me kangrônöh rä'ä. Kute Bënjadjwýr djwýnhkôt me ba djwýnh kangrônöh rä'ä. Näm mã me'ä memä kum,

—Gê me tu me kupa. Gê me tu me kupa, ane. Näm memä anhýr rä'an arým me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhö bënjadjwýr rax'ýr tën arým 'ýr böx ne kum,

² —Ba kríraxbé Tamagukam me rûnh'ýr tē. Dja ga me kute amim Jeju mar'ä pi'ók no'ók ne imä angä ba memä o tē. Ba apýnh mebê idjaer bikprônöh djakam me rûnh kunikôt memä akreo tē. Dja me akabënkôt me kute amim Jeju mar jabej ne memä katon arým imä me kanga. Ba me uwpren amrē Djerxarē'ýr meo tēn awýr meo böx, ane. Nhyam kam arým me'ä memä pi'ók no'ók nhyam arým kubyn me'ýr o tē.

³ Me 'ýr o tē:n kam arým kríraxbé Tamagu tēpo tē. Tēpo tē nhyam tu aêrbê kajkwa kurüm mýjja adjënhja prïne kurwý.

⁴ Nhyam arým tu pykabê tým ne arým me'ö kabën ma. Nhyam kum,

—Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikënhö aba? Aje ba män ijo abikënhö pyräk ane.

⁵ Nhyam Xaur kum,

—Bënjadjwýr, mýj me ajö ga ne ga imä akabën? ane.

Nhyam kum,

—Ba, ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imaro abikënhö aba ne aje ba män ijo abikënhö aba pyräk. Ne kam te adjumar mex prämje. Ga, mry kute jënh bjërja pumü. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhyam arým umaje pröt týtja pumü. Nhyam kwý amakkre kêt kam tu amikamjýr djä kanä ne arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikënhö aban arým atokry:. Näm Jeju ä kum ane.

⁶ Nhyam kam kum,

—Bënjadjwýr djwýnh, mýj ne ga amä kïnh? Dja ba ä amä o ane, ane.

Nhyam kum,

—On kajmã djan amü kríraxmä wadjä. Kam dja me amä 'ä karö. Dja ga mrämri katät me kabën man kôt amijo abakumrëx, ane.

⁷ Nhyam Xaurkôt ar mõrja me'ö kabën man kam ar kute ĩ pumünh kêt kumrëx. Ne kam te: umaje te kabënmã.

⁸ Nhyam kam Xaur kajmã djan no pôt kajgon arým rît kêt ne. Nhyam kam ar pa'amýn o tën arým kríraxbé Tamagumã wadjä.

⁹ Nhyam rît kêt kumrëx ne. Ne kam kute mýjja krën kêt ne kôm kêt'ä akati amänhkruet ne ikjêkêt apëx.

¹⁰ Nhyam kam kríraxbé Tamagukam ne me'öbê Ananij. Bënjadjwýr djwýnh ne Ananij nokrekam amirît nhyam arým omü. Nhyam kum, “Ananij”, ane.

Nhyam kum, “Bënjadjwýr djwýnh, mýj nã”? ane.

¹¹ Nhyam kum,

—Kajmã djan tën pry nhidjibê Katät'änh tën Djuda nhürkwä'ýr böx. Kam Xaur jabej me kukja. Kríraxbé Taxukam ne abatänh djä. Dja ga abej me kukja. Wäkam ne Xaur Metindjwýnhmä amijo à'wýro nhý.

¹² Be, ga ne ga arým amikukãm nokrekam amirît nhyam akarö pumü. Ga ne ga arým 'ýr wadjän 'ä anhikra dji nhyam arým akubyn rît mex ne. Näm ä apumünho ane. Näm ä Bënjadjwýr djwýnh Ananijmä ane.

13 Nhym kum,

—Je, Bēnjadjwýr djwýnh, mýkam? Xaur wā ne umakumrēx. Nām arým Djeruxarēkam anhō me ja krāptīo ajkē nhym me krāptī arým imā arē.

14 Ne jakam arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ar me ijā pi'ók no'ók nhym amrē o tē. Me ije amā amijarēnhja kunī kadjy arým amrē pi'oko tē. Kute me idjuwpre kadjy ne o tē, ane.

15 Nhym Bēnjadjwýr djwýnh kum,

—Ýr tē. Ba ne ba inhō àpēnh kadjy amijo utā. Dja me bajtemmā ijā ajarēn me bēnjadjwýr rūnhmā ijā ajarēn mebē idjaermā ijā ajarē. Ja kadjy ne ba amijo utā.

16 Dja ba ī kum, “Dja ga ī ijā adjujarēnh djō'ā atokry kumex.” Nām ā Xaur'ā Ananijmā ane.

17 Nhym kam arým 'ýr tē. 'Ýr tē:n kam arým Djuda nhūrkwāmā wadjān Xaur'ýr bōx. Ne kam arým 'ā kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhō Bēnjadjwýr djwýnh Jeju ne ijano ba arým awýr bōx. Pry'ā atēm nhym kute amā amijo amirītja tām ne ijano ba awýr tē. Dja ga akubyn arīt mex nhym Metĩndjwýnh Karô arým raxo akadjwýnhbē nhýn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tē. Nām Ananij ā kum ane.

18 Nhym aérbé no kurúm mýjja kute tepkā pyrāk rôrōk ne. Nhym akubyn rīt mex ne. Ne kam kāmā dja nhym kam arým Metĩndjwýnhmā ngōmā adjā.

19 Nhym kam ajte ō kwý krēn arým akubyn týx ne.

Xaur memā Jeju'ā ujarēnh nhym me kum kurē.

A Kô 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukôt me ba djwýnhmē ro'ā ar ba nhym 'ā akati kwý apēx.

20 Tamagukam ar bari ne apýnh mebē idjaer bikprōnh djākam kaj bē memā ujarēnh tē. Nām memā kum,

—Mrāmri ne Jejubē Bēnjadjwýrbē kumkatikumrēx. Kubē Kritukumrēx. Kubē Metĩndjwýnh Krakumrēx, anhýr tē.

21 Nhym me kunī kute kabēn markam te kute kraxkôt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmā kum,

—Bārām tāmja ne Djeruxarēkam ari meo bikēnho ba. Me kute Jeju Kritumā amijarēnhjao bikēnho ba. Bārām tāmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrē tē. Kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ar'ýr meo bōx kadjy amrē tē, ane.

22 Nhym kam Xaur kabēn mexo amū amikamēnho tēn arým kute memā Jeju jarēnh mar me:xkumrēx. Nām Tamagukam mebē idjaermē aktā kabēno aben japa nhym me arým kabēn kôt Jejubē Kritu ma. Mrāmri Jejubē Bēnjadjwýrbē kumkatikumrēx man arým te kute kum kabēn'ō jarēnh prāmje. Te o anen ōkre kadjwýnhbē arik amikabēn kwý jarēnho kumex.

23 Nām ā memā anhýr tē nhym 'ā akati krāptī apēx. Nhym kam mebē idjaer kwý arým o aben maro nhýn abenmā kum,

—Mýj dja gwaj Xaur on arým kubī? ane. Nhym kam me arým amū Xaurmā arē nhym arým kuma.

24 Me ō krīrax nēje ne bu'ā pyka týx nhípēx jabatānhja nhym kam apýnh ajkwa krekre djāri. Nhym me kute Xaur katorkôt bīnmā ajkwa krekre kunī'ā ku'ēn omūnh'ā rītkumrēx ne. Nhym Xaur arým me kuma.

25 Nhym kam akamāt nhym Jejukôt me ba djwýnh krīrax nēje pyka týx'ā Xauro wabin djan kadjy djudjédjēo kaxnokai akā 'āpren kam Xaur nhýr.

Ne kam djudjêdjê 'amýn pyka tÿx burûm aparmã kumên o rwýko tên arým pykabê kudja. Nhyam kam kãjmã djan mã mebê katon tē.

²⁶ Tē:n kam arým akubyn Djeruxarêkam bôx. Ne kam bit Jejukôt me ba djwýnhmê ro'ã ýrmã. Nhyam me kum uman 'ã abenmã kum,
—E kum nhýnh ne tãmwã Jeju ma ne kôt ba? Godja ajte me bakwýo ajkê, ane.

²⁷ Nhyam kam Banabe o tên Jeju kute ar anorja'ýr o bôx. Ne 'ã arkum,
—Be, nãm prykôt tên arým Bēnjadjwýr djwýnh pumû nhyam kum kabên jarē. Nhyam kam arým krîraxbê Tamagukam Jeju'ã memã ujarēnh ba. Nãm kum me uma kêt ne kãj bê 'ã memã ujarēnh ba, ane.

²⁸ Nãm arkum ane nhyam kam me arým kum uma kêt ne. Nhyam kam Djeruxarêkam Jejukôt me ba djwýnhmê ro'ã ar ba.

²⁹ Ar ba:n kum me uma kêt ne Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam memã ujarēnh ar ba. Nhyam mebê idjaer kwý ne me me bajtembê kregu kabēnkam kabên. Nhyam Xaur arým me jamê aktã kabēno aben japanho dja. Aben japanho dja nhyam kam me bit kute Xaur bĩnmã.

³⁰ Nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým me kuma. Ne kam Xauro tēn krîraxbê Xedjaremã o tēn o bôx. Ne kam krîraxbê Taxumã ano nhyam arým 'ýr tē.

³¹ Nhyam kam me arým me kute amim Jeju marjao bikēnho ino re. Apýnh me ja kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãri meo bikēnho ino re. Pykabê Djudêjakam o ino re. Ne pykabê Garrêjakam o ino re. Ne pykabê Xamarijakam o ino re. Kunikôt ne me meo bikēnho ino re. Nhyam me arým akubyn umar mex ne. Ne kam Metindjwýnh maro amû amikamēnho tēn arým mar ra:x ne. Ne me kum Metindjwýnh pymakam katãt kabên kôt ar amijo ba. Nhyam Metindjwýnh Karô memã kĩnh jadjã nhyam me arým kĩnhkumrêx. Nhyam me kãtãm krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx ne arým mekôt ajkamē. Nhyam kam me arým krãptĩ: tē.

Pedru kute Anêjao mex nhyam Dokre tyk nhyam akubyn o tĩn.

³² Nhyam kam Pedru pyka kunikôt kute me omũnh kadjy tē. Me omũnho tē:n kam krībê Ridjakam me jadjwý'ýr bôx. Jeju nhô me ja'ýr bôx.

³³ Nhyam kamã me'ôbê Anêja amrêbê akryn arek ikwã. Akry'ã arým amexbê 8 apêx. Nhyam Pedru arým omũ.

³⁴ Ne kam kum,

—Ê, Anêja, Jeju Kritu arým ajo mex ne. On kãjmã djan anhikwã djãwão mex, ane. Nhyam me aêrbê arým kãjmã dja.

³⁵ Nhyam krībê Ridjamê krībê Xaronakam me ja kunĩ arým omũ. Ne kam arým Bēnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêxo kumex.

³⁶ Pedru krībê Ridjakam arek ar ba. Nhyam kam krībê Djopekam Jejukôt ba djwýnh ni'ô ar ba. Idjibê ne Tabita. Mebê kregu kabēnkam ne me kum Dokre jarē. Ukaprĩkumrêx ne mã me ô mýjja kêtõ djuw mexo ba.

³⁷ Ne kam kanên arým ty. Nhyam me amikukràdjãkôt ku'õn kikre tãmkam kýjrũm kumoka'êkam kudji nhyam nõ.

³⁸ Krībê Ridja ne krībê Djopeo rãm ne ja. Dokre ty nhyam kam me kum,

—Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhyam Jejukôt me ba djwýnh arým kuman Pedru'ýr ar amãnhkrut jano. Nhyam ar 'ýr tēn kam 'ýr bôx ne kum,

—Ê, amikrà kêt ne Ridja'ýr tē, ane.

³⁹ Nhyam amibêx ne 'ýr arkôt tē. Tēn kam arým 'ýr bôx. Nhyam ar Pedruo tēn kýjrũm kumoka'ê'ýr o wabi. Nhyam kam me 'uwfĩ kunĩ 'ýr bôx ne muw. Ne

Dokre tĩnri kute apýnh me inôkàti, apýnh kubêkà nhípêx djàri mã: kum akreo ku'ê.

⁴⁰ NhyM Pedru arým bõm me kunĩ jano. Ne kam kõnkrão nhýn arým Metĩndjwýnhmã o a'uw. Ne kam tykja'ýr akêx ne kum,

—Ë Tabita, kãjmã nhý, ane. NhyM arým no põt ne Pedru pumũn arým kãjmã nhý.

⁴¹ NhyM 'ýr ikran arým ikra 'amýn kãjmã kudja. Ne kam memã kabên nhyM me arým 'ýr bõx. Jeju nhõ me jamê me 'uwtĩmê ne me bõx nhyM arým memã kum,

—Ota, arým akubyn tĩn ne, ane.

⁴² NhyM me arým krĩbê Djopekam kikrepdjitã abenmã arênhõ ipõk ne. NhyM me krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx ne.

⁴³ NhyM kam Pedru arek krĩbê Djopekam ar ba. Me'õbê Ximão nhũrkwãkam ne nhý. Ximãobê ne mry kào mex djwýnh'õ. Pedru krĩ wãkam ar ba nhyM arým 'ã akati krãptĩ apêx.

10

Me'õ bajtembê Koneru'ã ujarênh.

¹ Pedru Djopekam ar ba nhyM krĩraxbê Xedjarekam me'õbê Koneru ar ba. Kubê ne krãkamngõnhre krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwýr. Me kute krãkamngõnh ja'ã memã kum,

—Pykabê Itarij kurũm me ja, anhýro ba.

² Koneru katãt Metĩndjwýnh kabên man kõt ar amijo ba. Konerumê ũrkwãkam ar krĩja kunĩ ne arkum Metĩndjwýnh rax pyma. Nãm me õ mýjja kêtkaM õdjãnhkumrêx ne mã Metĩndjwýnhmã kabên ar ba.

³ NhyM kam arým myt akêxkam, 3 orakam, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ nokrekam amirĩt nhyM arým omũnho nhý. NhyM kum, “Ë, Koneru”, ane.

⁴ NhyM kute omũnhkam madjã kretin kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh mýj nã”? ane. NhyM kum,

—Ga Metĩndjwýnhmã akabên nhyM arým ama. Ga me õ mýjja kêtkaM anhõdjãnh nhyM arým apumũ.

⁵ Jakam dja ga krĩbê Djopemã anhõ me ja kwý jano. Kam ne me'õbê Ximão Pedru. Gê ar tẽn kum arên awýr o bõx.

⁶ Imõti mýrri ne nhý. Mrykào mex djwýnhbê Ximãomê ro'ã ne ar nhý. Dja ar tẽn kum arên amrê awýr o tẽn o bõx nhyM arým amã arê ga kabên kõt ã amijo ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh Konerumã ane.

⁷ Ne kam mã tẽ. NhyM arým amiwýr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amýnhja ne kum ãpênh kajgo ar ba. NhyM pydji ja ne kubê õ krãkamngõnh. Adjwýnhdjwý ne katãt Metĩndjwýnh kabên man kõt ar amijo ba. Ne kam Koneru tãri kum ãpênh ar ba. Nãm amiwýr ar ja 'uw nhyM ar arým bõx.

⁸ NhyM kam prĩne arkum kadjy mrãnh djwýnh'ã ajarên arým krĩbê Djopemã ar ano.

Mýjja kute Pedru nokrekam amirĩt nhyM kute omũnh.

Kãr 11.5

⁹ NhyM ar'ã akati nhyM ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým krĩ tẽpo tẽ. NhyM arkum ajmã Pedru krĩraxkam kikre'ã wabin imõk'ã nhý, imõk ngrengrer'ã

nhỹ. Mebê idjaer ne me tu ò kikre nhimòk po. 'Yr ne wabin nhỹ. Ne kam Metindjwýnhmā kabēno nhỹ. Kàjkwa nhipòkri myt nhỹrkam.

¹⁰ Ne kam kum prām ne bit kute ò kwý krēnmā. Nhyr ar arým kum òmrōo dja. O dja nhyr Pedru jaerbê mýjja amirít nhyr omũ.

¹¹ Kàjkwa ne abenbê ajkij nhyr omũ. Nhyr mýjja kute kubēkāti pyrāk rwýk mō. Idja amānhkrut ne amānhkrut. Nhyr mýjja idja kunī 'amýn o rwýko mō.

¹² Kadjwýnhbê ne apýnh pykakam mry kunī. Apýnh rop, apýnh mry ngāngāo mrānh, apýnh àk, mry kunī kubēkāti kadjwýnhbê ikwā nhyr omũ.

¹³ Nhyr kam arým me'ò kum kabēn nhyr kuma. Nhyr kum,

—Ē, Pedru kàjmā djan 'ònh bīn krē, ane.

¹⁴ Nhyr Pedru kum,

—Kati, Bēnjadjwýr djwýnh. Mōjdê kute me ibê mýjja kakrit pyma ja ne ije kur kêtumrēx, ane.

¹⁵ Nhyr ajte kum,

—Be, Metindjwýnh kute mýjja mex kwārīk wānh kum kakrit jarēnh kêt, ane.

¹⁶ Be, me'ò kum kabēn ne ajte kum kabēn ne ajte kum kabēn nhyr aērbē mýjja akubyn kàjkwamā wabi.

¹⁷ Nhyr Pedru amim,

—Je, mýj'ā ne ije mýjja pumūnhja amijakre? ane. Nām amim anhỹro dja nhyr Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhyr me arým arkum arē. Nhyr ar 'yr tēn arým ajkwa krekre tāri bōx ne dja. Ne arým abej me kukij

¹⁸ ne kàj bê memā kum,

—Ximāo Pedru, djori kikre wākam nhỹ? ane.

¹⁹ Nhyr wānh Pedru kute mýjja pumūnh'ā arek amikabēn maro nhỹ nhyr Metindjwýnh Karō arým kum,

—Ē, ar amānhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij.

²⁰ Kàjmā djan ar'yr rwýn arkôt tē. Kwārīk wānh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kêt. Ba ne ba ar ano nhyr ar tē, ane.

²¹ Nhyr Pedru arým ar'yr ruw ne ar'yr bōx ne arkum,

—Ē, ba, ba ne gar ijabej. Mýj ne gar amā Kīnh ne iwýr tē? ane.

²² Nhyr ar kum,

—Krākamngōnh krāptī: kubê 100 nhō bēnjadjwýr'ò ne ar ijano bar awýr tē. Idjibê ne Koneru. Nām katāt amijo ban kum Metindjwýnh rax pyma. Nhyr mebê idjaer kunī kum mex jarē. Metindjwýnh kadjy mrānh djwýnhja ne kum karōn kum, “Pedru'yr ar 'ò jano gē amrē awýr tēn amā kabēn jarē. Dja ga prīne kabēn ma”, ane.

²³ Nām ar Pedrumā ane nhyr arým arkum, “Amrē ar ikôt wadjà”, ane. Ne kam arkum aminhūrkwā jarē nhyr ar arým kam nhỹ.

Pedru Koneru nhūrkwākam bōx.

Nhyr ar'ā akati nhyr Pedru arkôt arým 'yr tē. Djopekam Jeju kukwakam me kamy kwý ne arkôt tē.

²⁴ Amũ Xedjare'yr tēn 'yr bōx. Nhyr Koneru arým arkam amako nhỹ. Nām arým amijā òbikwamē kute meo òbikwao akuprō.

²⁵ Nhyr ar me'yr bōx nhyr Pedru kikremā àr tē nhyr Koneru arým kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbê tým ne ibō.

²⁶ Nhyr Pedru pa 'amýn kàjmā kudjan kum,

—E kum, kàjmā dja badjwý ibê pykabē me'ò, ane.

²⁷ Ne kam kum kabēn tēn wadjà. Nhyṃ me krāptĩ akuprõ nhyṃ arým me omũ.

²⁸ Ne kam memã kum,

—Be, me ba ne ba me me bajtemmē ibikprõnh kētkumrēx. Me ibē idjaerkam ikukràdjà kõt ba me me bajtem nhürkwãmã idjár kētkumrēx. Arým ga me ama. Nhyṃ kam Metĩndjwýnh imã ikukràdjà ny jarē. Imã me kunĩ kĩnhmã ne imã arē. Ne ije me'omã kakrit jarēnh kētmã ne imã arē. Ije me'õo me bajtem kētmã ne imã arē.

²⁹ Kam aje imã ar anorja iwýr bõx ne ar kute imã akabēn jarēnhkam ba aminēje ikabēn kēt ne tu arkõt awýr tēn bõx. Bõx ne arým me anhürkwãmã wadjàn me anhikõ'ã nhý. Kam ba me amã arē. Mýj kadjy ne ga me ijo bõx? Mýj ne ga me amã kĩnh? Nãm ã Pedru memã ane.

³⁰ Nhyṃ Koneru kum,

—Amũja'ã, arým 'ã arngrobē 4 apēx ba amijajburo nhý. Nhyṃ ã myt ibõ ane, 3 orakam ba inhürkwākam Metĩndjwýnhmã ikabēno nhý. Nhyṃ ijaerbē me'õ ikuka kõnh dja nhyṃ õ kubēkã jadjēnh ne.

³¹ Nhyṃ imã, “È Koneru, ga Metĩndjwýnhmã akabēn nhyṃ arým ama. Ga me õ mýjja kētkam anhõdjānh nhyṃ arým apumũ.

³² Jakam dja ga krĩraxbē Djopemã anhõ me ja kwý jano. Kam ne me'õbē Ximão Pedru. Gē ar tēn kum arēn awýr o bõx. Imõti mýrri ne me'õ mrykão mex djwýnhbē Ximão nhürkwã. Kam ne ro'ã nhý. Pedru dja awýr bõx ne amã arē.” Nãm ã me'õ imã ane.

³³ Ba kam amikrà kēt ne awýr ar ano. Be, arým ga bõx ba me ikĩnhkumrēx ne. Ne jakam ba me ikunĩ Metĩndjwýnh parbē nhý. Metĩndjwýnh kute kabēn'ã amã karõ kunĩ me ije mar kadjy ne ba me nhý. Nãm ã Koneru Pedrumã ane.

³⁴ Nhyṃ kam Pedru kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh kum me kunĩ kĩno aben pyrāk. Ja arým imã amirĩtkumrēx ne.

³⁵ Be, me bē idjaer nār me bajtem. Apýnh me ba djã kunĩkõt me kunĩ. Me apýnh kum Metĩndjwýnh rax pyman katāt kute amijo baja, Metĩndjwýnh kum me ja kunĩ kĩnh.

³⁶ Ba me amã kabēn jarē ga me ama. Be, Metĩndjwýnh ne me bē idjaermã me umar mex jarē. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrēx ne arým umar mex. Kubē ne me kunĩ nhõ Bēnjadjwýr djwýnh. Metĩndjwýnh ne me bē idjaermã ujarēnh ny ja jano.

³⁷ Me ga ne ga me arým 'ã ujarēnh ma. Djuão kute 'ã memã ujarēnhkam ngõmã me angjēnhkam ne me Garrējakam Jeju'ã ujarēnhmo krax. Ne kam Djudēja kunĩkõt me 'ã ujarēnh ar ba ga me arým ama.

³⁸ Be, Metĩndjwýnh ne Nadjarekam Jejunã ta Karõ jano nhyṃ arým raxo kadjwýnhbē nhýn ar o ba nhyṃ arým kukwakam týx ne. Ne kam apēnh mex ar ba. Nhyṃ Xatanaj meo ba nhyṃ me umar punu:re nhyṃ Jeju arým me kunĩo mex. Metĩndjwýnh kute kumē amijo kajkepkam ne mã meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mýjja kunĩ nhipēxkõt ne bar omũ. Me bē idjaer nhõ pykakam bar omũn krĩraxbē Djeruxarēkam omũn arým 'ã memã idjujarēnh ar iba. Nãm me pĩte'y'ã kunhõn kubĩ.

⁴⁰ Nhyṃ kam 'ã akatin akatin akati nhyṃ Metĩndjwýnh akubyn o tĩn. Ne irãri o amirĩt bar omũ.

⁴¹ Me kunĩmã ne o amirĩt kēt. Metĩndjwýnh ta kute amrēbē amijo me utār jamã ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkõt memã 'ã ujarēnh kadjy ne memã o

amirīt. Ar imā ne arým o amirīt ne. Ar ba ne bar akubyn tīnkam ro'ā inhō kwý krēn kōt ikō.

⁴² Nhy m ta ar imā karōn ar imā, “Mrāmri ne Metindjwýnh arým amijo ipytā. Dja ba memā axwe pānh jarē. Me tīn ne ar bajamā axwe pānh jarē. Me tykjamā axwe pānh jarē. Ja kadjy ne amijo ipytā. Tām dja gar kaj bê memā arēnho aba. Arým ar aje ipumūnhkōt memā 'ā adjujarēnh ar aba.” Nām ā ar imā ane.

⁴³ Be, Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunī ne me amrēbē: me bakukāmāremā kum, “Jeju arým tyk ne akubyn tīnkam dja me kwý i pýnhkōt tu amim markumrēx nhy m Metindjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngyrk kēt.” Nām me ā me bakukāmāremā ane, ane.

⁴⁴ Pedru memā ja jarēnho dja nhy m Metindjwýnh Karō arým me kunīkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabēn maro ýrja kunīkam ruw ne ar meo ba

⁴⁵⁻⁴⁶ nhy m me arým apýnh me ba djākam me kabēnkam kabēno kumex. Me kute me kabēn mar kētjakam ne me kabēno kumex. Ne apýnh me kabēnkam Metindjwýnh rax jarēnho kumex. Nhy m Pedrukōt ar bōxja arým kuma. Kōt ar bōx jamā ne me kum me my kà rēnhne jarē. Ar ja ne ar amrēbē tu amim Jeju markumrēx. Nām ar me kabēn man arým mekam no tyn djan abenmā kum,

—Je, amrēbē me babē idjaermābit ne Metindjwýnh kute Karō janor. Ne kam arým jakam tu me bajtemmā Karō jano, ane.

Nhy m Pedru arkum,

⁴⁷ —Be, amrēbē Metindjwýnh kute me bamā Karō janorkōt ne arým jakam ā me bajtemmā anoro ane. Me babē idjaer ren amrēbē abenmā, “Kwārīk wānh ngōmā me bajtemja jangjēnh kēt”, ane. Nhy m be, jakam Metindjwýnh kute memā Karō janorkam me baje ngōmā me angjēnh kadjy amimar, ane.

⁴⁸ Ne kam arkum,

—Arým ne me tu amim Bēnjadjwýr djwýnh markumrēx. Ar Metindjwýnhmā ngōmā me angij, ane. Nhy m ar arým ā meo ane. Nhy m kam me amijā Pedru nēn kum,

—Dja ga arek me ikam ar aba gē ajā akati kwý apēx ga kam ajte tē, ane.

11

Pedru kute Djeruxarēkam me jamā amikōt amijarēnh.

Kar 10.9

¹ Nhy m kam me bajtemdjwý arým tu amim Metindjwýnh kabēn markumrēx nhy m me kwý arým amū memā arēnho ipōk ne. Nhy m pykabē Djudējakam Jeju kute ar anorja arým me arēnh ma. Nhy m Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwý me arēnh ma.

² Nhy m kam Pedru arým akubyn krīraxbē Djeruxarēmā tēn bōx. Nhy m me kute amim Jeju mar kwý mebē idjaer kukrādja tūm'ā no týxi. 'Ā ne me memā me my kà rēnhne jarē. Pedru bōx nhy m me my kà rēnhne arým Pedrumē aktā kabēno aben japanho dja.

³ Ne kum,

—Ga ne ga me bajtem nhūrkwāmā wangij ne me ro'ā adjākuro akrī, ane.

⁴ Nhy m Pedru akubyn amijo tēn krax kurūm prīne 'ā memā ajarēn memā kum,

⁵ —Be, krīraxbē Djopekam ne ba Metindjwýnhmā ikabēno nhý. Nhy m mýjja ijaerbē inokrekam amirīt ba omūnho nhý. Mýjja kute kubēkāti pyrāk. Nhy m mýjja idja kunī 'ānh 'amýn iwýr o rwýko mō. Ne arým iwýr o bōx.

6 Ba kam arŷm omũnho dja nhyŷ apŷnh pykakam mry kunĩ, ropmẽ mry ngãngão mrãnhmẽ àkmẽ kadjwŷnhbẽ nõ ba omũ.

7 Nhyŷ kam kãjkwã kurũm me'õ kabẽn ba kuma. Nhyŷ imã, "Ë Pedru kãmã djan 'õnh bĩn krẽ", ane.

8 Ba kuman arŷm kum, "Bẽnjadjwŷr djwŷnh, kati. Mõjdjẽ kute mŷjja kakrit, mŷjja punu wã nẽje me imã kabẽn kõt ije kur kêtumrẽx", ane.

9 Nhyŷ kam kãjkwã kurũm me'õ ajte imã, "Be, Metĩndjwŷnh kute mŷjja mex kwãrĩk wãnh ga kum kakrit jarẽnh kêt", ane.

10 Be, me'õ imã kabẽn ne ajte imã kabẽn ne ajte imã kabẽn nhyŷ arŷm mŷjja kunĩ akubyn kãjkwãmã wabi.

11 Nhyŷ ijaẽrbẽ ar amãnhkrut ne ikjẽkêt kikrekam inhŷrja'ŷr bõx. Krĩrãxbẽ Xedjare kurũm me'õ imã ar ano nhyŷ ar tẽn bõx.

12 Nhyŷ Metĩndjwŷnh Karõ imã, "Dja ga arkõt tẽ. Kwãrĩk wãnh ga Ar kubẽ me bajtemkam axwe adjumar kêt", ane. Ba kam arkõt tẽ. Nhyŷ Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubẽ 6ja arŷm ikõt tẽ. Bar 'ŷr tẽn kam Koneru nhũrkwãkam bõx ne arŷm 'ŷr wadjã.

13-14 Nhyŷ kam ar imã 'ã ajarẽ. Nãm ar imã, "Metĩndjwŷnh kadjy mrãnh djwŷnh'õ inhũrkwãkam dja ba omũ. Nhyŷ imã, 'Dja ga anhõ me ja kwŷ krĩrãxbẽ Djopemã ano. Me'õbẽ Ximão Pedru ne kam ar ba. Gẽ ar kum arẽn amrẽ awŷr o bõx. Ta dja amã kabẽn jarẽ. Gamẽ anhõbikwa kunĩmẽ dja gar kabẽn ma nhyŷ Metĩndjwŷnh arŷm ar ajaxwebẽ ar apytã.' Nãm ã kadjy mrãnh djwŷnh imã ane." Nãm Koneru ã ar imã ane. Nãm ã Pedru me kukràdjã tũm'ã me no tŷxjamã ane.

Ne kam ajte memã kum,

15 –Ba kam memã ikabẽn kraxbit jarẽnho dja. Nhyŷ Metĩndjwŷnh Karõ arŷm mekam ruw ne meo ba. Amrẽbẽ kute me bajo ba kõt ne ã wãkamdjwŷ arŷm meo bao ane.

16 Ba kam akubyn amijo tẽn arŷm amijã Bẽnjadjwŷr djwŷnh kabẽn ma. Nãm me bamã, "Be, Djuão Metĩndjwŷnhmã ngõmãbit me angij. Nhyŷ be, dja ba ar amã Metĩndjwŷnh Karõ jano nhyŷ arŷm ar ajo ba", ane. Nã bãm Bẽnjadjwŷr djwŷnh kabẽn ja man kõt ar amã arẽ.

17 Be, gu me baje tu amim Bẽnjadjwŷr djwŷnhbẽ Jeju Kritu markumrẽxkam ne amrẽbẽ me bamã Karõ jano. Jakam ne me bajtemdjwŷ me bakõt tu amim markumrẽx nhyŷ arŷm ã memãdjwŷ Karõ janoro ane. Kam ba ar amã arẽ gar ama. Djã ne ba iraxo Metĩndjwŷnh jakre got ba kubẽ aptã? Kati. Nãm ã Pedru memã ane.

18 Nhyŷ me arŷm amijã kabẽn man Pedrumã kabẽn krãta. Ne arŷm abenmã Metĩndjwŷnh rax jarẽn abenmã kum,

–Be, me bajtemdjwŷ ne Metĩndjwŷnh arŷm kum me kĩnh ne arŷm memã amak bõ. Memã amak bõ nhyŷ me arŷm amikam kaprĩre wãnh axwemã iren Jeju'ŷr amijo akẽx. Jakam dja me kõt tũn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

Ãxikikam me kute Jeju mar'ã ujarẽnh.

19 Be, amrẽbẽ me kute Exewão bĩnkam ne me me kute amim Jeju marjao bikẽnho mõ. Nhyŷ kam me arŷm ajmã. Ajmã:n kam me kwŷ amũ pykabẽ Penixijmã bõx. Nhyŷ me kwŷ amũ apẽxtibẽ Xipremã bõx. Nhyŷ me kwŷ krĩrãxbẽ Ãxikimã bõx. Me ja ne me kãj bẽ mebẽ idjaermãbit 'ã ujarẽnh tẽ.

20 Nhy m be, me kwý ja ne me apêxtibê Xiprekam abatàn h djà nhy m me kwý pykabê Xirenikam abatàn h djà. Me kwý ja ne me Ìxiki'ýr bôx ne arým me bajtembê kregumã arê. Memã Bênjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarênh ny jarê.

21 Nãm me me bajtemmã arê nhy m Bênjadjwýr djwýnh mekmê amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarênh jamê amijo kajkep nhy m me arým kabên mexkumrêx ne. Nhy m me bajtem krãpti: tu amim Bênjadjwýr djwýnh markumrêx ne arým 'ýr amijo akêx.

22 Nhy m me arým amũ me arê. Nhy m onj krĩraxbê Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja arým me arênh ma. Ne kam Ìxikimã Banabe jano. Nhy m 'ýr tẽ:n kam

23 'ýr bôx ne arým me omũn amim,

–Be, mrãmri ne Metindjwýnh tu kum me kapri:kumrêx* ane. Ne kam arým mekam kĩnhkumrêx ne memã 'ã karõn memã kum,

–Dja gar amã Bênjadjwýr djwýnh jabê:n kabên man arek kôt amijo abakumrêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Nãm ã memã anhýro bao ane.

24 Be, Banabe ne me xkumrêx nhy m Metindjwýnh Karô arým raxo kad-jwýnhbê nhýn ar o ba nhy m mrãmri tu amim Metindjwýnh mar tý:xkumrêx. Nhy m ô'ã arým me krãpti Bênjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

25 Nhy m kam Banabe amũ krĩraxbê Taxumã tẽ. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tẽ. Nãm 'ýr tẽ:n arým 'ýr bôx.

26 'Ýr bôx ne kam abej ne arým kum kato. Ne kam akubyn Ìxiki'ýr o bôx. Nhy m kam ar arým me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajamê ro'ã akuprô. Aben tã me ro'ã akuprô. Me krãpti:mã Metindjwýnh kabên jarênh ku'ê: nhy m ar'ã amexmê na apêx. Be, krĩraxbê Ìxikikam ne me Jejukôt me ba djwýnhja kumrêxmã me kute amim Kritu mar jarê.

27 Nhy m kam Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kwý bôx. Krĩraxbê Djeruxarê kurũm Ìxiki'ýr bôx.

28 Nhy m kam ar 'ô kãjmã me ipôkri dja. Idjibê ne Agabu. Agabu kãjmã djan Metindjwýnh Karô kukwakam memã kum,

–Dja apýnh me ba djãri pyka kunikôt mebê djwý kêt. Nhy m me kunĩ kum prã:m, ane. Nhy m tũmrãm arým kato. Bênjadjwýr raxbê Kraôdjô memã ýrri ne arým kato nhy m me arým kum prã:m.

29 Nhy m memã prãm kêtri Ìxikikam Jejukôt me ba djwýnh kunĩ arým abenmã kabên djin abenmã kum,

–Gwaj amikutã memã banhõ mýjja kwý jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabê Djudêjakam ar bajamã ano, ane.

Nhy m me abenmã kum,

–Dja gwaj ã memã o ane. Dja gwaj ã memã o ane, ane.

30 Nhy m kam Banabemê Xaur ar kute memã o tẽmmã nhy m me arým arkum aminhõ mýjja ngã. Ne arkum,

–Dja gar me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã angã nhy m me arým memã kungrã, ane.

12

Pedru mebê ijê djã kurũm kator.

* 11:23 Djãm me ta ne me axwe kêt nhy m pãnh kum me kapri Kati. Me ta te axwe kêtã nhy m ta arým tu kum me kapri.

1 Āxikikam me kute memā mýjja nhõrmā o dja: nhyṃ oný pykabê Djudêjakam bēnjadjwýr raxbê Erodji arým àkrê:. Àkrên arým õ me ja jano nhyṃ me me kute amim Jeju mar kwýo rõrõk ne. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kwýo rõrõk ne. Kute meo bikēnh kadjy meo rõrõk ne.

2 Ne kam arým kàxdjwa kajgoo Xijagu bĩ. Xijagumē Djuão ar axikõt apõx.

3 Nām me Xijagu bĩ nhyṃ mebê idjaer arým kam kĩnhkumrēx. Nhyṃ Erodji arým mekam kĩnhkõt omũn kam kute Pedruo tým kadjy memā arē. Me kute djwýponhbit kur djā nhõ akatikam ne memā arē.

4 Nhyṃ kam me arým o tým ne kubê ijê. Nhyṃ kam Erodji 'ýr õ krākamngõnhbê 16 jano. Nhyṃ me kute Pedru pumũnh kadjy me arým meo aben nhikjê'ã kabēn. Me kunĩbê 4'ã kabēn. Nhyṃ kam me 'ã aben japanho dja. Metĩndjwýnh me irõbê mrānh djā nhõ akati apēx totokbê Erodji bit kute memā o katormā. Kute memā kukjêr nhyṃ me kute bĩnmā bit kute memā o katormā.

5 Kam ne me arek mebê ijê djākam Pedruo dja. Nhyṃ me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metĩndjwýnhmā à'wýr'ã rĩtkumrēx.

6 Nhyṃ nêje akamàtkam Erodji amim,

—Gê kryrām, ba memā Pedruo ikato, ane. Nhyṃ Pedru arek õto nõ. Nhyṃ krākamngõnh amānhkrut ne aktā ijēn o nhý. Kàxirāxo ne krākamngõnh Pedrumē aktā amijāpre. Nhyṃ kre'ã ku'ê djwýnh ar 'ã ijê djā kuri dja. Arek kre nêje dja.

7 Nhyṃ Pedru õto nõ: nhyṃ Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh'õ arým 'ýr wadjā. Nhyṃ arým mebê ijê djā kadjwýnhbê irā. Nhyṃ arým Pedru nhikre'i nhikjêbê kurwan kàjmā kangõn kum,

—Amikrà kêt ne kàjmā dja, ane. Nhyṃ kàjmā dja nhyṃ kàxirāxo inýx 'ãpre djā arým tu rõrõk ne.

8 Nhyṃ kadjy mrānh djwýnh kum,

—On amipren aparkā ponh jadjā, ane nhyṃ arým ā amijo ane. Nhyṃ ajte kum,

—Anhõ kubekā krākao amikupun ikõt tē, ane nhyṃ arým amikupu.

9 Nhyṃ mā kator tē nhyṃ arým kõt tē. Ne kute amimar kētkam amim we,

—Be, nām mýjja kute ijo anhýr kajgo. Nā bām amiptir kajgoo nõ, ane.

10 Nhyṃ ar arým amipānh 'ã ijê djā ja mē. Kam ne kre'ã ku'ê djwýnh ar ja dja. Nhyṃ ar ajte amipānh 'ã ijê djā ja mē. Kam ne kre'ã ku'ê djwýnh ar jadjwý dja. Nhyṃ kam ar arým krĩrax 'ýr kàxirāxtio 'ã ijê djā ja tēpo tē nhyṃ ta arkum amijā kuta. Nhyṃ arým ar kato. Ne pry ja kumrēx'ã tēn amipānh kumē nhyṃ kadjy mrānh djwýnh arým mā kubê tē.

11 Nhyṃ Pedru arým kute amiptir kētja man amim,

—Je, mrāmri ne Bēnjadjwýr djwýnh Jeju imā kadjy mrānh djwýnh jano nhyṃ Erodjibê arým ipytā. Mebê idjaer kute ibĩnmā kam amak kajgo nhyṃ arým mebê ipytā, ane.

12 Ne arek amimaro tē:n kam arým Marij nhũrkwā'ýr bõx. Djuão Makõ ne Marij kurũm kato. Kikre jakam ne me krāptĩ Metĩndjwýnhmā kabēno nhý.

13 Nhyṃ Pedru bõx ne arým kikre'ã ijê djā mō. Nhyṃ me õ àpēnh nija àmõr man arým kute me'õ pumũnhmā 'ýr tē. Idjibê ne Rodji.

14 Ýr tēn arým 'ã ijê djā'ýr bõx. Nhyṃ Pedru kabēn nhyṃ arým mrāmri Pedrukumrēx kabēn ma. Ne arým kĩnhkam tu kikre'ã ijê djā'ã 'yr kêt ne akubyn me'ýr wadjān memā kum,

—Ô kum, Pedru kikre'ã ijê djâ târi dja, ane.

¹⁵ Nhyam me tu kum, “Ajbã”, ane. Nhyam, “Kati, mrãmri”, ane. Nhyam me arîk kum,

—Be, kadjy mrãnh djwýnh kute mã Pedruo baja ne dja, ane.

¹⁶ Nhyam wãnh Pedru arek 'ã ijê djâ môro dja nhyam kam me kum 'ã kutan arým omû. Omûn kam arým te kute mýjja marmã kam no tyn kumex.

¹⁷ Nhyam memã aminhikra bêno dja nhyam me arým anhikrê. Nhyam kam arým Bênjadjwýr djwýnh Jeju kute mebê ijê djâ kurûm o kator'ã memã ajarê. Ne kam memã kum,

—Aje, dja gar tẽn Xijagumê Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijâ ajarê. Ba on, ane. Ne kam arým amû kikre 'ô'ýr tẽ.

¹⁸ Nhyam kam akati. Nhyam arým krâkamngõnh abenkam kangao kumex. Bênjadjwýr mekam ngryk karô abenkam kangao kumex. Ne abenmã kum, “Nãr Pedru? Nãr Pedru”? ane.

¹⁹ Nhyam kam Erodji Pedru'ýr me ano. Nhyam me abe:j ne te abej aprã. Nhyam arým prîne kre'ã ku'ê djwýnh ar kukij. Nhyam me te: aminêje kum kabên ne. Nhyam arým memã arên memã kum,

—Pedru kator pãnh me kupa, ane. Nhyam me arým me kupa.

Nhyam kam Erodji arým pykabê Djudêja kurûm amû tẽn arým krîraxbê Xedjare'ýr bõx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰ Arým krîraxbê Xirukam me jamê krîraxbê Xidõkam me jakam ngryk mex ne. Nhyam me arým axikõt 'ýr bõx. Me bõx djwýnh rãm ne me Erodji nhõ ãpênh rax'õmã amijarê. Idjibê ne Bradju. Kubê ne Erodji nhõ kumoka'ê, kam õt djâ, nêje omûnh djwýnh. Kute me nêje Erodjimã kabên kadjy ne me Bradjumã amijarê. Amrêbê ne me kute Erodji nhõ pykakam õ djwý jamýnho ku'ê. Ne kam mebê djwý kêt karô Bradjumã amijarê nhyam arým me nêje Bênjadjwýr Erodjimã kabên jarê.

²¹ Nhyam kam Erodji kute memã kabên kadjy akati'õ jarê. Nhyam arým 'ã akati bõx. Nhyam Erodji arým õ kubêkã rûnho prîne amijo mex ne õ krî djâ rax'ýr bõx ne kam nhỹ. Nhỹn arým memã kabêno nhỹ.

²² Nhyam kam me arým abenmã o akij ne abenmã kum,

—Djãm pykakam me'õ kabên got? Be, kubê ne kâjkwakam metindjwýnh'õ, ane.

²³ Nhyam totokbê arým Bênjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh mýj kanêjao kubî. Nhyam kôp arým kakuw nhyam arým ty. Be, mýkam? Bir, me kute kum metindjwýnh jarênh nhyam kute aminêje memã kum, “Kati”, anhÿr kêt kam. Kute memã kum, “Kati, atemã kâjkwakam Metindjwýnh pydji”, anhÿr kêt kam ne kadjy mrãnh djwýnh mýj kanê punure jao kubî nhyam arým ty.

²⁴ Nhyam kam me amû memã Metindjwýnh kabên jarênho kumex nhyam me krãptî arým kum kînh. Nhyam me kute tu amim Jeju markumrêjxa arým krãptî: mõ.

²⁵ Be, amrêbê ne Æxikikam me kute memã me õ mýjja kwý janormã. Djeruxarêkam me õ mýjja kêtjamã me kute anormã. Nhyam Banabemê Xaur ar arým amû me kadjy o mõn memã o bõx ne arým memã kungã. Memã kungãn arým akubyn kurûm akêx ne tẽ. Ar Djuão Makô japrôn o tẽ. Tê:n arým akubyn Æxikikam bõx.

13

Me kute Jeju mar kute amû Banabemê Xaur ar anor.

¹ Be, Āxikikam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajakam ne me kwýbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh. Nhyim me kwýbê memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh. Ar idjibê ne Banabemê Ximião Nidjêmê Ruxumê Manaũmmê. Krĩraxbê Xirenikam ne Ruxu abatãnh. Manaũm ne bẽnjadjwýr raxbê Erodjimê ro'ã abatãnh ne kute o kamy.

² Ar Metĩndjwýnhmã rax jarê ne kum amijajburo nhý. Nhyim Metĩndjwýnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemê Xaur aro aben nhikjê. Ba arým ar àpênh djã ny kadjy aro amiptã, ane.

³ Nhyim kam ar amijajburo nhýn Metĩndjwýnhmã aro à'wýro nhý. Ne kam ar krã'ã aminhikra djĩn amũ ar ano.

⁴ Metĩndjwýnh Karõ ã kute ar anoro anhýrkam ne ar arým krĩraxbê Xerxij'ýr tẽn kam 'ýr bõx. Ne kam kãraxkam ngõ raxbê pyka kêtãkõt tẽ. Apêxtibê Xipre'ýr tẽn kam arým 'ýr bõx.

⁵ Krĩraxbê Xarami'ýr ne ar bõx. Ne kam wabin tẽ. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djãkam kãj bê memã Metĩndjwýnh kabên jarêno tẽ. Djuão Makõdjwý ne ar aprõn o tẽ. Arkum àpênhmã ne ar o tẽ.

⁶ Ne kam pykakõt krĩraxbê Papu'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam arým me'õbê Bajegu kajpa. Kubê ne mebê idjaer'õ. Ta ne amijo apýnh mýjja mar mexo ban me kupêno ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne amijo 'êx ne we kukwakam memã kabên jarêno ba.

⁷ Nãm pyka tãmkam bẽnjadjwýrmã àpênh ar ba. Bẽnjadjwýr nhidjibê ne Xedju Paur. Bẽnjadjwýr krã mexkumrêx. Banabemê Xaur ar Papu'ýr bõx nhyim bẽnjadjwýr amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Imã Metĩndjwýnh kabên jarê. Ije mar prãm, ane.

⁸ Nhyim kam Erimanh, kubê ne Bajegu. Me bakabênkam ne gu me ren kum wajanga jarê. Nhyim be, me bajtem kabênkam ne me kum Erimanh jarê. Nãm bit kute Paur Ar kubê àptãrmã. Erimanh bit kute õ bẽnjadjwýr nêje Metĩndjwýnh kabên pytãrmã ne arým kabêno Xaur ar apanho dja.

⁹ Nhyim Xaur, idji nhikjêbê ne Paur. Metĩndjwýnh Karõ raxo Paur kadjwýnhbê nhýn ar o ba nhyim arým wajanga'ýr akêx ne kam no tyn omũno djan

¹⁰ kum,

—Èxnhĩti, axweti, Xatanaj tãmdjwý. Nãm me axwe kêt prãm, ga mã amã me kurê. Bẽnjadjwýr djwýnh memã 'ã karõ katãtkumrêx ga kam ga kupa'ã ar memã arêno aba nhyim me arým aman Metĩndjwýnh kupa'ã amijo ba. Je tõ mýkam ne ga akabên punu jao krã'ýr kêtumrêx?

¹¹ Jakam arým Bẽnjadjwýr djwýnh kute ajaxwe pãnh ajo bikênhmã. Dja ga arým ano rãn arngro pumũnh kêt nhyim ajã akati krãptĩ apêx, ane.

Nhyim totokbê arým no rãn kam nokrekam akamãt kõ tyk pytĩ. Nhyim arým me'õ jabej àpênh mõ. Me'õ kute pa 'amýnh ne o tẽmmã ne mekõt me'õ jabej àpênh mõ.

¹² Nhyim bẽnjadjwýr Xedju Paur kute wajanga no rã pumũnhkam arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx. Nãm anhýr djwýnhhrãm amim,

—E kum, Bẽnjadjwýr djwýnh'ã ar kabên kukràdjã mexkumrêx, anen kam tu amim markumrêx.

Paur Āxiki 'õdjwýkam memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

13 Nhyam kam Paurmẽ ro'ã ar tẽmja ar kàraxmã wadjàn nox ne arým amipãnh krĩraxbẽ Papu mẽ. Ne tẽ:n kam arým pykabẽ Papirijkam krĩraxbẽ Pedji'ýr bõx. Nhyam kam Djuão Makõ arým ar kangan Djeruxarẽ'ýr akẽx ne.

14 Nhyam kam ar amipãnh krĩraxbẽ Pedji mẽ. Ne tẽ:n kam pykabẽ Pidjijkam krĩraxbẽ Áxiki 'õdjwý'ýr bõx. Nhyam kam arým ar'ã pi'ók råràr nhyam ar arým mebẽ idjaer bikprõnh djãmã wadjàn nhỹ.

15 Nhyam me'õ pi'ók jarẽnh dja. Mõjdjẽ kukràdjãmẽ Metĩndjwýnh kukwakam kabẽnh jarẽnh djwýnh 'õdjwýmẽ kabẽnh jarẽnh dja. Ne kam arým arẽnh pa. Nhyam me bikprõnh djakam bẽnjadjwýr ar Paurmã kabẽnh kadjy memã arẽ. Nhyam me amũ abenmã arẽnh arým kum arẽnh kum,

–Bẽnjadjwýr ar ar amã kabẽnh ne ar amã, “Be, akmere ar, ar ajõ aje memã akabẽnh jarẽnh prãm jabej arẽ”, ane.

16 Nhyam kam Paur arým kãjmã dja. Ne memã aminhikra bẽ nhyam me arým anihkrẽ. Nhyam memã kum,

–Gar abẽ idjaer ar, ar akunĩ amã Metĩndjwýnh pyma ar, dja gar ikabẽnh ma.

17 Me babẽ idjaer ba djwýnhbẽ ne Metĩndjwýnh. Nãm arým amijo me bakukãmãre pytã. Nhyam kam me pykabẽ Edjitukam ar ba nhyam Edjitukam me ja ar meo kubajtemo ba. Nhyam kam Metĩndjwýnh me bakukãmãreo krãptĩm o ra:x. Ne kam tỳx me:xkõt arým meo kato.

18 Meo kato nhyam me kapõt kukritkam ar ba. Nhyam me mã kam amikràõ ba nhyam mã kum me kaprĩn meo ba. Nhyam kam me'ã amexbẽ 40 apẽx.

19 Nhyam kam Metĩndjwýnh pykabẽ Kanaãkam me ar ba tũmjao apẽx. Apýnh me bajtem ba djàribẽ 7 nhyam arým memã meo apẽx. Ne kam memã me õ pyka nhirẽ ne memã kungã.

20 Ne kam aben totokmã memã me kute memã axwe pãnh jarẽnh djwýnh jarẽ nhyam me aben kukãm ar meo ba. Nhyam kam me'ã amex krãptĩ:o kute 450 pyrãk apẽx nhyam Metĩndjwýnh kukwakam kabẽnh jarẽnh djwýnhbẽ Xamuwe me kadjy kato.

21 Nhyam kam me amikadjy Metĩndjwýnhmã bẽnjadjwýr raxo a'uw. Nhyam arým memã Xau, Ki kute irja jarẽ. Nhyam memã bẽnjadjwýr'ã amexbẽ 40 apẽx. Xaubẽ ne Bẽnjamĩn djõ'ã me'õ.

22 Nhyam kam Metĩndjwýnh bõm Xau mẽn pãnh arým me kadjy Dawi jarẽ nhyam arým ar meo ba. Nhyam Metĩndjwýnh arým 'ã memã kum,

“Dawi ne ba arým kum ikato. Dja ba 'ã kum karõ nhyam arým katãt ikabẽnh kunĩ man kõt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane.

23 Ne kam amrẽbẽ kute me bakukãmãremã arẽnh kõt arým tũmrãm me babẽ idjaer kamingrãny kadjy Jeju jano. Dawija tãm djõ'ã ne kato. Jejubẽ ne õ kãjkwã kadjy me utãr djwýnh.

24 Jeju kute àpẽnhmo krax kẽtri ne Djuão me babẽ idjaer kunĩ jakren me bamã, “Me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx. Ba kam kum ngõmã me ajangij”, ane.

25 Ne kam kute àpẽnh'ã aminhinomã amimẽnh 'ýr ne me bamã, “Ga me Kritu bõxmã kam amako aba. Djãm ibẽ tãmwã got? Kati, ibẽ atemã. Nhyam be, itotokbẽ me'õ bõxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ã inihbõn ije kum parkã 'ãpre bõnh prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apẽ. Nhyam be, kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne.” Nãm ã Djuão memã ane. Nãm ã Paur memã ane.

26 Ne itepã ajte memã kum,

—Be, akmere ar, gar abê Abraão tãmdjwý ar, ar akunĩ ar amã Metĩndjwýnh rax pyma ar. Be, Metĩndjwýnh arým me bamã kabên jano. Jeju kute me utar'ã kabên jano. Ba arým ar amã kabên jarênho dja.

²⁷ Djeruxarêkam me jamê kam me bēnjadjwýrmê ne me kute Jeju raxkôt mar kêt. Amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã arê. Me kute Kritu'ã axwe nhôr ne bĩnmã arê. Nhyh me aben djô'ã kabên jarênh djwýnh kabên jarê. Pi'ók rârâr kunikôt kabên jarênho môr tãmtã. Nãm me te arên mýjja'ã kabên kute amijakreja mar kêt. Jeju'ã kabên kute amijakreja mar kêt. Ne kabên jarênho môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũmrãm me kamingrãnyre kute mar kêt rã'ãn arým Jeju'ã axwe nhôn bĩnmã arê. Amrêbê: Jeju rwýk kêttri kukwakam kabên jarênh djwýnh kute arênh kôt arým tu bĩnmã arê.

²⁸ Ne te: kute axwe'õ jabej ne kum kator ne pãnh kute bĩnmã te me kukij nhyh axwe kêtukumrêx. Te Jeju axwe kêt nhyh me tu mrãmri kute bĩnkumrêxmã Piratumã o a'uw.

²⁹ Ne kam amrêbê: me bakukãmãre kute pi'ókkam Kritu'ã kabên jarênh kôt ã Jejuo ane. Kabên kunikôt me kute o anhýrmã kôt ne me kamingrãnyre arým ã Jejuo ane. ã Jejuo ane nhyh arým ty. Ty nhyh kam me arým pĩte'y kurũm kaban o ruw ne me tyk nhõ kēnkrekam adjã nhyh nõ.

³⁰ Nhyh be, Metĩndjwýnh akubyn o tĩn.

³¹ Nhyh kam kôt ba djwýnhmã amijo amirĩt ar o ba nhyh arým 'ã akati krãptĩ apêx. Jeju tyk kêttri ne ar pykabê Garrêja kurũm ro'ã tē, Djeruxarê'ýr tē. Nãm arkum amijo amirĩto ba nhyh kam jakam ar Jeju'ã ujarênh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tĩn pumũnhkôt memã 'ã ujarênh ar ba. Nãm ã Paur memã ane.

³²⁻³³ Ne kam itepã memã kum,

—Metĩndjwýnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Dja ba akubyn Krituo tĩn”, ane nhyh me aben djô'ã arênho mō. Arênho mōr tãmtã arým 'ýr o bôx. Me bakamingrãnyrekam Jeju ty nhyh Metĩndjwýnh arým akubyn o tĩn. Tãm ne bar ar amã arênho dja. ã ne me bakukãmãre amrêbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũmbê 2'ã pi'ók no'ók. Kamã Metĩndjwýnh arým kramã kum, “Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ga arým ijo Abãmukumrêx”, ane. Kute Kramã anhýrkôt ne arým akubyn o tĩn ne.

³⁴ Nhyh amrêbê: me pi'ók 'õdjwý no'ók. Kamã Metĩndjwýnh kute akubyn o tĩn nhyh ĩ rerek prãm kêt'ã ajte kum,

“Ije angêt Dawimã ajarênh kôt dja ba ã ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhyh me mebê idjaer nhõ me ngrer tũm 'õdjwý'ã pi'ók no'ók. Kamã ne Dawi Metĩndjwýnhmã kum,

“Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtukumrêx”, ane.

Amrêbê: me kute pi'ók no'ók kôt ne Jeju tyn ĩ rerek kêt ne akubyn tĩn ne. Nãm ã Paur memã ane.

³⁶ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Nhyh be, djãm Dawi nhĩ rerek kêt? Kati. Dawi tyn arým ĩ rerek ne. Metĩndjwýnh kabēnkôt ne Dawi kum apê: nhyh kam kubēngêt arým kubĩ nhyh ty nhyh me arým adjã. Dawi akubyn tĩn kêt nhyh arým ĩ rerek ne.

³⁷ Nhyh be, djãm Jeju nhĩ rerek? Kati. ĩ rerek kêt. Metĩndjwýnh kute akubyn o tĩnkam ne ĩ rerek kêt. Nãm ã Paur memã ane.

³⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amā arē gar ama. Jeju tyk ne akubyn tīnkam Metindjwýnh arým me axweo aknon mekam ngyrk kêt. Ja'ã ne bar kaj bê ar amā idjujarēnhō dja.

³⁹ Mōjdjê kute me kute katāt amijo ba'ã memā karōkam kukrādja gu me te baje mar ne katāt kôt amijo baba prāmje ne kam bajaxwe rā'ã. Nhyem be, dja me tu amim Jeju markumrēx nhyem Metindjwýnh arým me axwe kunī mæo akno. O aknon tu memā axwe kêt jarē nhyem me arým kum mexkumrēx ne.

⁴⁰⁻⁴¹ Amrēbê: ne Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh me bakukāmāremā kum,

“Ē, me atīn ne ar abari dja ba mýjja pumūnh kêt nhipêx.

Nhyem me te me amā 'ã ajarē ga me mar prām kêtumrēx.

Ē, me aje ijapry prām wā dja ga me te aje mýjja marmā kam ano tyn aku'ên arým me biknor tokry djākam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prām kêtum me biknor tokry djākam biknorja pumū. Kwārīk wānh mekôt ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrēx. Nām ã Paur memā ane.

⁴² Nhyem kam me bikprōnh djā kurūm me kator mōrkam ne me Paur arkum,

—Dja gar amrē pi'ōk rārār mōrkam ajte ar imā me kabēn ja jarē, ane.

⁴³ Nhyem arým me bimānhkam me krāptī Paurmē Banabe arkôt tē. Mebē idjaermē me bajtem kute mebē idjaer kukrādja mar ne kôt kute amijo bajamē ne me arkôt tē. Nhyem ar memā kabēn ne memā kum,

—Metindjwýnh ta kum ar akaprikumrēx * Dja gar tu amim markumrēx ne 'ã adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ Nhyem kam ajte pi'ōk rārār nhyem me ajte ar'ã akuprō. Me kute Metindjwýnh kabēn marmā ne krīrax wākam me kunī ar'ã akuprō.

⁴⁵ Nhyem mebē idjaer kwý arým ar'ã me krāptīja pumūn arým me'ã ngyr:k ne. Ta te kute urāk prāmje arým Paur japyō kumex.

⁴⁶ Nhyem kam Paurmē Banabe arkum me uma kêt ne memā kabēn ne memā kum,

—Me abē idjaerkam bar ije me akumrēxmā Metindjwýnh kabēn jarēnh prāmumrēx. Be, jakam ne ga me aminhirōbē kabēn mēn kam amim, “Djām Metindjwýnhkôt itīn rā'āmā? Kati. Ja ne imā kīnh kêt”, ane. Kam dja bar arým memā idjujarēnh kadja me bajtem'ÿr amijo akēx ne.

⁴⁷ Metindjwýnh kute pi'ōk kôt ar imā me bajtem'ã karō kôt dja bar ã amijo ane. Kamā ne Kritumā kum,

“Ga, akamāt kō tykkam me kute mýjja pumūnh kêt ne mrānh punuja pumū.

Nhyem me kute memā pry kurwý nhyem me arým irākam katāt mrā. Me bajtemdjwý ne me mrānh punun axwe. Ga dja ga memā ikabēn jarē.

Ja kadja ne ba arým ajano. Dja me amim ikabēn man arým gadjwý ama. Aje me axwebē me utār djwýnh dja me ama. Aje pyka kunīkôt me axwebē me utār kadja ne ba ajano.”

Nām ã Kritumā ane. Ar badjwý ne bar arým kabēnkôt me bajtemmā akēx ne. Nām ã Paur memā ane.

⁴⁸ Nhyem me bajtem kute ar markam arým kīnhkumrēx ne abenmā kum,

—Metindjwýnh kabēn mexkumrēx. Metindjwýnh kabēn mexkumrēx, ane.

Ne kam Metindjwýnh kute me kētri amijo me utārja, kute kôt tīn ne ar ba rā'ã kadja amijo me utārja arým tu amim Jeju markumrēx ne.

* **13:43** Djām me ta ne me axwe kêt nhyem pānh kum me kaprī Kati. Me ta te axwe kētmā nhyem ta arým tu kum me kaprī.

49 NhyM kam me pykaja kunĩkõt arým memã Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn jarẽnho ba.

50 NhyM mebê idjaer arým Paurmẽ Banabe ar'ã memã apnê. Me nire kwý rũnh kute mebê idjaer kukràdjã mar ne kõt amijo bajamã ne me ar'ã apnê. Ne me my bẽnjadjwýrdjwýmã ar'ã apnê. Krĩraxbê Áxikikam me jamã apnê. NhyM kam me ari memã ar kurêtuw. Ne arým amibê ar kujate.

51 NhyM ar kute me kangao amirít kadjy mebê amiparkã'ã me õ pyka ka'u. Ne kam amũ krĩraxbê Ikõni'ýr tẽ. Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

52 NhyM Jejukõt me ba djwýnh arým kĩnhkumrêx ne. NhyM Metĩndjwýnh Karõ arým raxo me kadjwýnhbê nhýn ar meo ba.

14

Ikõnikam Paur ar memã Jeju'ã ujarênh.

1 NhyM kam Ikõnikam Paurmẽ Banabe ar arým mebê idjaer bikprõnh djã'ýr tẽn wadjãn kam memã ujarẽnho dja. Ne memã kabẽn mexkumrêxo dja. NhyM kam me krãptĩ: kum kĩnh ne arým tu amim Jeju markumrêx. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregu krãptĩ: tu amim markumrêx.

2 NhyM kam mebê idjaer kwý amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kêtja arým me bajtemmã me kurêtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurêtuw nhyM me kum me kurêo ba.

3 NhyM kam Paurmẽ Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã 'ã ujarênh ar ba nhyM ar'ã arým arngro krãptĩ: apêx. Metĩndjwýnh ta kute tu kum me kaprĩ'ã memã ujarênh ar ban* Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam me aêrbê mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx. Nãm ar me punu kwýo mex. Me kute abenmã kum, —Mrãmri ne Metĩndjwýnh kõt ar kabẽnkumrêx, anhýr kadjy ar ipêx.

4 NhyM kam krĩraxkam me apýnh kabẽn. Me kwý mebê idjaer kõt kabẽn. NhyM me kwý Jeju kute ar anorja kõt kabẽn.

5 NhyM kam me bajtemmẽ mebê idjaermẽ mekam me bẽnjadjwýrmẽ arým abenmã ar'ã karõn abenmã kum,

—Gwaj arkum akjan kẽno ar titik gê ar ty, ane.

6-7 NhyM kam ar arým me kuman arým mã mebê tẽ. Mebê tẽ:n kam arým pykabê Rikaõkam bõx. Ne kam krĩraxbê Rixakam bõx ne memã arê. Ne kam krĩraxbê Tebikam bõx ne memã arê. Ne bu'ã pyka kunĩkõt memã arẽnho ba. Kritu'ã ujarênh nyja ne memã arẽnho ba.

Rixakam Paur ar memã 'ã ujarênh.

8 NhyM krĩraxbê Rixakam me'õ mrãnh kêt. Adjãkam ne par punuren mrãnh kêt rã'ã ne arým abatãnh ne.

9 NhyM kam Paur memã ujarẽnho dja nhyM par punuja kabẽn maro nhý. Ne mex kadjy arým tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx. NhyM Paur kam no djar týx ne arým kute amim kamnhĩxkõt omũ.

10 Nãm omũn kãj bê kum, “Kãjmã dja”, ane. NhyM arým ekrux ne kãjmã djan arým mrãnh mex.

* 14:3 Djãm me ta ne me axwe kêt nhyM pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ne me te: axwe kêt mã nhyM Metĩndjwýnh ta arým tu kum me kaprĩ.

11 Nhyŷ me krāptī arŷm Paur kute o mexkōt omŷn kàj bê abenmā o akij. Nhyŷ be, Paur ar kute me kabēn mar kêt. Me ō pykabē Rikaōkam me kabēn kōt ne me kabēn. Nām me abenmā o akij ne abenmā kum,

—Apŷnh me batindjwŷnh ar amijo me bapyrāk ne arŷm pykamā ruw ne ar ba, ane nhyŷ ar kute me kabēn mar kêt.

12 Nhyŷ me Banabemā Djupite jarē. Ne Paur kute kabēno Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarē. Me ō metindjwŷnh kajgo kōt ne me arkum idji jarē.

13 Krīrax jajkwa krekre 'ŷr ne me kute me ō metindjwŷnh kajgomā amijarēnh djā. Me ō metindjwŷnh jamā ne we kum Djupite jarē. 'ŷr ne kute mar djwŷnh arŷm mrybāri kwŷo bōx. Nām me pidjōrā nhipēxo ipōk nhyŷ mry arŷm upij. Be, me krāptīmē Djupite mar djwŷnhmē ne me Paur aro ō metindjwŷnh kajgon bit kute arkum mry bīnmā. Bit kute arkum amijarēnh kajdy arkum mry bīnmā.

14 Nhyŷ Jeju kute ar anorjabē Banabemē Paur ar arŷm me omŷn arŷm kuma. Ne kute amikapriō amirīt kadjy amikā kadjōn me'ŷr prōt ne. Ne me krāptī katikōt aminēje kàj bê: memā kabēn tē. Me kute arkum mry bīn nēje kàj bê: memā kabēn tēn memā kum,

15 —Ē, mŷkam ne ga me aje ar imā amijarēnhmā? Djām ar ibē Metindjwŷnh? Kati. Ar ije me apyrāk. Me aje wānh mŷjja kajgo jamā anhirermā ne bar kàj bê me ajakreo iba. Metindjwŷnh ne tīn ne ar ba. Ta ne arŷm kàjkwa nhipēx ne ajte pyka nhipēx ne ajte ngō raxbē pyka kêt nhipēx ne ajte kam mŷjja kunī nhipēx. Tām dja ga me amim maro aba.

16 Amrēbē: apŷnh me ba djākam ne me ta kute amidjwŷnhbit marn amikōt amijo ba kajgo nhyŷ Metindjwŷnh ate krā.

17 Djām ate krākam kute me bamā amijo amirīt kêt? Kati. Kute me bamā amijo amirīt rā'ā. Ga, kute me bakunio djuw mex rā'āja pumū. Nām mā djwŷ nhō mytywŷ kōt apŷnh djwŷ djāri pykakam o apōx rā'ā. Ne kam djwŷo mā me bajo djuw mexkumrēx ne o me bajo kīnhkumrēx. Ne kute me bajo anhŷr rā'ā ne. Ga, Metindjwŷnhkumrēx ne kute me bakunio djuw mex rā'āja pumū. Nām Paur ar ā aminēje memā ane.

18 Nām ar te memā ane nhyŷ me krāptīja ar'ā ajkē. Ne me kute arkum amijarēnh kadjy kute mry bīn prām rā'ān kam arŷm kanga.

19 Nhyŷ kam mebē idjaer kwŷ bōx. Āxiki kurūm me kwŷ bōx. Ajte Ikōni kurūm me kwŷ bōx. Ne kam memā ar kurētuw nhyŷ me arŷm kēno Paur titiko djan arŷm 'ā abenmā, "Arŷm ne ty", ane. Ne kam arŷm krīrax nēje bjēro mōn o katon atykmā kumē.

20 Nhyŷ kam Jejukōt me ba djwŷnh bōx ne kum ipōk ne. Nhyŷ kam kāmā djan arŷm akubyn krīraxmā wadjā. Nhyŷ kam me'ā akati nhyŷ Banabemē Paur ar arŷm krīraxbē Tebi'ŷr tē.

Ar arŷm amipry krax'ŷr akēx.

21 'ŷr tē:n kam 'ŷr bōx. Ne kam krīrax tām kam kàj bê memā ujarēnh ny jarēno ba nhyŷ me krāptī arŷm tu amim Jeju markumrēx. Nhyŷ kam ar akubyn krīraxbē Rixa'ŷr tēn 'ŷr bōx ne kam Ikōni'ŷr tēn 'ŷr bōx ne kam Āxiki'ŷr tēn 'ŷr bōx.

22 Ne krī kunīkōt Jeju kōt me ba djwŷnhmā 'ā karōo tēn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju markumrēx rā'ān 'ā adjukanga kêt. Dja me kātām gwaj bajo bikēnh ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhyŷ kam Metindjwŷnh

ÿtâ amikôt gwaj bapymjÿrkumrêx. Arÿm ô me ja kunîmâ bēnjadjwÿrkam dja ā gwaj bajo ane. Nām Paur ar ā memā anhÿro tēmo ane.

²³ Ne kam apÿnh me kute amim Jeju mar djari kunîkôt tē. Me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djari kunîkôt tēn me kwÿ'ā meo ba djwÿnh rē. Ne kam Metîndjwÿnhmā meo a'uw ne kum amijajbun arÿm memā kum,

—Gar arÿm tu amim Bēnjadjwÿr djwÿnh markumrêx. Bar kum ar ajo a'uw gê mā ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane.

²⁴ Ne kam arÿm tē. Pykabê Pidjijkôt tē:n kam arÿm pykabê Papirij'ÿr bôx.

²⁵ Ne tē:n kam krîraxbê Pedji'ÿr bôx. Ne kam kâj bē memā Metîndjwÿnh kabēn jarē. Memā arēn kam ajte tē. Tē:n kam krîraxbê Atarij'ÿr bôx.

²⁶ Ne kam ajte ngô raxbê pyka kêtikôt akubyn krîraxbê Āxiki 'ôdjwÿ'ÿr tēmmā. Krîrax jakam ne me amrēbê Metîndjwÿnhmā aro a'uw ne kum,

—Amā ar àpēnh kadjy dja ga tu amā ar kaprîkumrêx ne aro djuw mexo aba, ane. Nām me kum aro a'uw ne kam amū ar ano. Nhyim ar arÿm amū krîrax krâptîkôt ujarēnh ba. Ne kam arÿm inomā amidjâpēnh djâ mēn ajte akubyn Āxiki ja'ÿr tēmmā.

²⁷ ÿr tē:n kam arÿm 'ÿr bôx. Bôx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjim arÿm memā amijâ ajarē. Metîndjwÿnh kukwakam ar àpēnh kunîkôt memā 'ā ajarēn memā kum,

—Be, Metîndjwÿnh ne arÿm apÿnh me bajtem ba djâkam memā amak bô nhyim me krâptî: arÿm tu amim Jeju markumrêx, ane.

²⁸ Ne kam arek Jejukôt me ba djwÿnhja kôt ar ba 'ā tūm.

15

Djeruxarêkam me kute kukràdjâo aben mar.

¹ Nām ar arek Āxikikam ar ba: nhyim kam me kwÿ arÿm pykabê Djudêja kurūm bôx. Ne kam 'êx ne Jeju kukwakam me kamymā kabēn. Me bajtemmā kabēn ne memā kum,

—Gê me Môjdjê kukràdjâ kôt me amy nhinhu kâ rê. Dja me me amy nhinhu kâ rênh kêt nhyim Metîndjwÿnh kute ô kâjkwa kadjy me apytâr prâm kêt. Nām me 'êx ne ā memā ane.

² Nhyim kam Paurmê Banabe ar arÿm Djudêja kurūm me bôxjamê aktâ kabēno aben japa:nho dja. Nhyim kam me abenmā kum,

—Gê Paurmê Banabemê me bakwÿdjwÿ Djeruxarēmā tē. Gê ar Jeju kute ar anorjamê me kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh'ÿr bôx ne me my kâ rênh jabej me kukja, ane.

³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja arÿm amū ar ano nhyim ar tē. Tē:n pykabê Penixijkôt tē. Ne tē:n pykabê Xamarijkôt tē. Ne tēmkôt Jeju kukwakam me kute abeno kamymā ujarēnh tēn memā kum,

—Apÿnh me bajtem ba djâkam ne me arÿm Bēnjadjwÿr djwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Nām ar ā memā anhÿr tē. Nhyim kam me kunî arÿm kînhîrekmrêx.

⁴ Nhyim ar tē:n kam arÿm Djeruxarê'ÿr bôx. Nhyim kam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabēn mextire jarē. Mekam Jeju kute ar anor jadjwÿ, meo ba djwÿnhdjwÿ ne ar ā aro ane. Nhyim kam ar memā amijâ ajarē. Metîndjwÿnh kukwakam ar àpēnh kunîkôt ar memā 'ā ajarē.

⁵ Nhyim kam mebê pardjêu kwÿ kâjmā dja. Adjwÿnhdjwÿ ne ar tu amim Jeju markumrêx. Ar kâjmā djan memā kum,

—Gê me me my kà rê. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rê. Dja me me bakukràdjà'ã memã karõn memã kum, “Djã gãm me katãt Mõjdjê kukràdjã man kõt ar amijo aba”, ane. Dja me ã me bajtemmã ane. Nãm ã mebê pardjêu memã ane.

⁶ Nhyam kam me kute 'ã aben marmã Jeju kute ar anorjamê me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmê akuprõ.

⁷ Ne kam aktã kabêno aben japanho kumex. Nhyam kam Pedru kãjmã djan memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amã arê. Metĩndjwýnh ne amrêbê ar akurãm amijo ipytã. Ije me bajtemmã idjujarênh kadjy amijo ipytã. Ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh nhyam me kute tu amim markumrêx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytã. Ja ne gar arým aje mar.

⁸ Metĩndjwýnh ne kute me õkre kadjwýnhbê me kabên kunĩ mar. Nãm kum me bajtem kĩnh ne arým memã ta Karõ jano. O ne arým gwaj bamã kum me kĩho amirĩt ne. Amrêbê ne gwaj bamã anon kam arým jakam ã memã anoro ane.

⁹ Djãm kum me babê idjaerbit kĩnh ne kum me bajtem kĩnh kêt? Kati. Me tu amim markumrêx nhyam arým me õkre kadjwýnhbê memã axweo ajngra. Kam arým kum me bajtemdjwý kĩnh. Nãm kum me kunĩ kĩho aben pyràk.

¹⁰ Ar akwý ne gar aje, “Dja me bajtem Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba mex”, anhyro aba. Je tõ, mýkam ne gar akabên jao Metĩndjwýnhmã amikurê'uko aba? Djãm Mõjdjê kukràdjã kõt ne me bakukãmãre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwý djãm kõt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mõjdjê kukràdjãkõt amijo baba mexmã. Kam kwãrik wãnh me bajtemmã ja jarênh kêt. Me kute Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba mexmã kwãrik wãnh memã arênh kêt.

¹¹ Be, mrãmri Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprĩkumrêx.* Kam ta ne õ kãkwa kadjy gwaj bapytã. Gwaj amrêbê tu amim ja markumrêx. Ta ne tu kum me bajtemdjwý kaprĩn ã me utãro ane. Nãm ã Pedru memã ane.

¹² Nhyam me krãptĩ:ja arým kabên krãta. Nhyam kam Banabemê Paur ar arým memã kum,

—Be, me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy bar kukwakam mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx. Nã bãm ar me punu kwýo mex nhyam me te kute marmã kam no tyn kumex, ane. Nãm ar memã anen 'ã memã ujarênhõ dja.

¹³ Nhyam me arek ar maro nhý: nhyam kam ar arým anihkrê. Nhyam kam Xijagudjwý memã kabên. Memã kabênkam ne Pedrumã Ximão jarê. Nãm memã kum,

—Akmere ar, dja gar ikabên ja ma.

¹⁴ Be, Ximão arým ar amã arê. Metĩndjwýnh arým kum me bajtem kaprĩn kute amim me kwý pytar kraxkõt ne ar amã arê.

¹⁵ Me bakukãmãredjwý tãm jarê. Metĩndjwýnh kute amim me bajtem kwý pytar jarê. Amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh tãm jarênh arým 'ã pi'õk no'õk ne. Dawimê kramê tãmdjwý ar kute aben djõ'ã mebê idjaermã krĩn meo ba. Metĩndjwýnh me'ã Dawi nhõ kikre jakren memã kum,

* **15:11** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyam pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kêtã. Nhyam be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprĩkumrêx.

16 “Kam dja ba bõx ne akubyn Dawi tãmdjwý'ã bẽnjadjwýr mẽ. Mrãmri ne me kute akubyn kum õ kikre nhipêx pyrãk. Kikre kukràdjã tũmja ne amrẽbẽ amingrã. Dja ba kãjmã kudjan ipêx ne.

17 Dja ba ã tãmdjwýo ane gẽ me anhy ijabej. Gẽ mebẽ idjaer bu'ã me bajtemdjwý ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrẽxja kunĩ ijabej. Ba Ibẽnjadjwýr djwýnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Dawi tãmdjwýmẽ me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwý pytãr jarẽnhja pumũ.

18 Adjãkam kute amikukãm mýjja kunĩ markõt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

19 Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bẽnjadjwýr djwýnhõ aminhõ Bẽnjadjwýrja pumũ nhym kute me bajtemõ aminhõ meja pumũ. Ba ar amã arẽ. Me bajtem kwý ne ajbir arým Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrẽx. Kwãrĩk wãnh Mõjdjẽ kukràdjã kunõ me kunor kêt.

20 Gwaj memã Mõjdjẽ kabẽn ngrẽrebit'ã pi'õk no'õk ne memã arẽ. Gwaj memã kum, “Me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwýnh kupa'ã nãr amjẽn djwýnh kupa'ã akurẽ aba kêt. Mry me kute mut djẽo parja kwãrĩk wãnh ãr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh kamrõ krẽn kêt”, ane. Gwaj ã memã ane.

21 Gwaj me bajtemmã Mõjdjẽ kukràdjã jabit jarẽ. Gwaj ren memã arẽnh kêt nhym ren me kute mar kêt nhym ren kam mebẽ idjaer kum me kurẽ. Me Mõjdjẽ kabẽn'ã no týtãkam kum me kurẽ. Be, me õ krĩ kunĩkõt ne me Mõjdjẽ kabẽn'ã no týtã ne kãj bẽ memã arẽnhõ ku'ẽ. Pi'õk rãrãr kunĩkõt ne me kute me bikprõnh djãkam mýjja ja'ã pi'õk no'õk jarẽnhõ ku'ẽ. Amrẽbẽ: ne me me bakukãmãremã arẽn ajbir me kute arẽnh rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Mõjdjẽ kukràdjã ngrẽre jabit jarẽ gẽ me kuman kõt ar amijo ba nhym kam mebẽ idjaer arým kum me kurẽ kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'õk no'õk.

22 Nhym kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmẽ Banabe arkõt krĩraxbẽ ãxikimã gwaj banhõ me ja kwý jano, ane. Nhym Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ me kute kõt ar aben pydjio baja kunĩmẽ ne me abenmã kum,

—Be, nextire. Dja gwaj arkõt ar'õ jano, ane. Ne kute arkõt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamẽ Xira ar utã. Ar amẽ ne ar Jeju kukwakam me kamy kurãm rax. Ar ja arkõt mõrmã.

23 Nhym kam me arým pi'õk no'õk ne. Ar kute o mõr kadjy ne me pi'õk no'õk ne. Ne kamã me bajtemmã kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tũm ja ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Me ije Jeju nhõ me jao iba djwýnhdjwý ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Me ibẽ Jeju kukwakam me kamydjwý ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Ga me apýnh me bajtem ba djãkam ar aba, krĩraxbẽ ãxikimẽ pykabẽ Xirijmẽ pykabẽ Xirxijkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wãm ne ba me ikabẽn mex'ã me amã pi'õk no'õk ne. Dja ga me me ikabẽn jarẽn ama.

24 Be, wãm me kwý kumrẽx mõrwã ne me arým me amã 'ẽx. Me ikurũm mõn me awýr bõx ne me amã 'ẽx. Ne me ikukràdjã tũmo me akunoro ban arĩk me amã, ‘Gẽ me Mõjdjẽ kukràdjã kõt me amy nhinhu kã rẽ. Dja me me amy nhinhu kã rẽn kêt nhym Metĩndjwýnh arým kute õ kãjkwã kadjy me

apytàr prām kêt', ane. Be, me kute me amā anhÿr djô'ã ne ga me te: aje katàt Metindjwýnh kabên marmā. Arÿm ne Paur ar amrê tèn me imā ja jarê ba me kuman arÿm wām me amā ikabên jarê. Djām me ba ne ba me wām me 'êxnĥwā jano got? Kati.

²⁵ Be, ba me ije me ajarênh markam arÿm axikôt ikabên ne me akadjy amijo me ijô ar utā. Amijo ar utān Banabemê Paur arkôt me awÿr ar ano. Gu me bamā bakamy Banabemê Paur ar kĭnhja kôt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metindjwýnh kĭnh kêt ja ne me te ar kangrônho ba nhym ar mā memā Jeju'ã ujarênh ar ba. Kum me uma kêt ne tu memā banhô Bēnjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu'ã memā ujarênh ar ba.

²⁷ Me ije arkôt me amā ar anorjabê ne Djadamê Xira ar. Dja ga me pi'òk jakam me ikabên jarên ama. Nhym ar wā dja ar ajkwakumrêxkôt ajte me amā tām jarê ga me mrāmri ajte kôt aman mar pydji.

²⁸⁻²⁹ Môjdjê kukràdjā ngrêrebit dja ba me me amā arê ga me aman katàt kôt ar amijo aba. Ba me me amā, 'Me kute mÿjjao metindjwýnh karô nhîpêxjamā mry parja kwārĭk wānh krên kêt. Kwārĭk wānh mry kamrô krên kêt. Mry me kute mut djêo parja kwārĭk wānh àr ne krên kêt. Kwārĭk wānh aprô djwýnh kupa'ã nār amjên djwýnh kupa'ã akurê aba kêt', ane. Jabit ne ba me me amā arê. Dja ga me katàt Môjdjê kukràdjā ngrêre jabit man kôt ar amijo aban arÿm amrānh mex. Ba me ren me amā itepā kukràdjā 'ôdjwÿ jarê ga me ren te: aje mar ne katàt kôt amijo aba prāmje. Be, Metindjwýnh Karô ne me ikôt amikabên dji ba me me amā ikabên jarê. Tām ne ja."

Nām me ã me bajtemmā pi'òk no'òk kam kabên jarênho ane.

³⁰ Nām me memā pi'òk no'òk ne kam arÿm Paur arkum kungān arkum, "Aj mā", ane. Nhym ar arÿm Āxiki'ÿr o tē:n kam 'ÿr o bôx. Ne kam me krāptĭ:o akuprôn arÿm memā pi'òk no'òk ngā.

³¹ Nhym me memā pi'òk jarê nhym me arÿm kuma. Kabên mextire man arÿm kĭnhkumrêx ne.

³² Nhym Djadamê Xira Ar kubê Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ne arÿm memā 'ã karô kumex ne memā kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx rā'ān 'ã adjukanga kêtumrêx. Nām ar ã memā 'ã karôo ane.

³³ Ne arek kam ar ba nhym ar'ã arÿm akati kwÿ apêx. Nhym kam ar memā kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'ÿr tē, ane. Nhym Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mā. Ar adjumar mex ne tē, ane.

³⁴ Nhym kam Xira memā kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane.

³⁵ Paurmê Banabe ar adjwýnhdjwÿ arek Āxikikam ar ba. Arek me krāptĭ ro'ã kaj bê memā Bēnjadjwÿr djwýnh kabên jarên 'ã memā ajarê.

Paurmê Banabe kute abeno bikjê.

³⁶ Nhym kam ar'ã akati kwÿ apêx nhym Paur Banabemā kum,

—Gu baje ôbê apÿnh krĭraxkôt Bēnjadjwÿr djwýnh'ã memā badjujarênhja gu akubyn kunĭkôt tē. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumũnho tē. Me katàt kute amijo ba jabej me omũnho tē, ane.

³⁷ Nhym arkôt tēm kadjy Banabe kum Djuāo Makô kĭnh.

³⁸ Nhym be, Paur ne kum o tēm kĭnh kêt. Ôbê kute pykabê Papirĭkam kute ar kangan arkôt àpênh'ÿr tēm kêt kam ne kum o tēm kĭnh kêt.

³⁹ Nhyam kam ar kabẽno aben japan arým abenkam kaprĩre ne. Ne kam arým abenbẽ ajkij. Nhyam kam Banabe arým Makõo tẽn ngõkõt apẽxtibẽ Xĩpre'yr o tẽ.

⁴⁰ Nhyam Paur amijo Xira pytã. Nhyam kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ã Metĩndjwýnhmã kum,

—Ga ne ga adjukapri:kumrẽx. Kam tu amã ar kapri:kumrẽx ne ar o aba, ane. Nhyam kam ar mã tẽ.

⁴¹ Ne pykabẽ Xirijmẽ pykabẽ Xirxijkam tẽ. Apýnh me kute amim Jeju mar djari kõt ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djari kõt ba. Ne memã týx jangjẽnho tẽ. Nãm ar memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar týxkumrẽx rã'ãn 'ã adjukanga kêt:kumrẽx, anhýro tẽ.

16

Paur kute mã amikõt Ximoxio ba.

¹ Ne kam tẽn kam arým krĩraxbẽ Tebi'yr bõx ne ajte tẽn kam krĩraxbẽ Rixa'yr bõx. Nhyam Jejukõt me ba djwýnh'õ nhidjibẽ Ximoxi kam ar ba. Nã kurũm katorja ne kubẽ mebẽ idjaer'õ. Nãm nãja kumrẽx tu amim Jeju markumrẽx. Nhyam bãm kute irjabẽ me bajtembẽ kregu'õ.

² Krĩraxbẽ Rixakammẽ krĩraxbẽ Ikõnikamdjwý Jeju kukwakam me kamy mã: memã Ximoxi mexkumrẽx jarẽnho ba.

³ Nhyam Paur Ximoxi'yr bõx ne omũn kam kum ar ro'ã ba prãm ne. Kum ar ro'ã ba prãm nhyam be ar kukãm pyka kunikõt mebẽ idjaer krãptĩ ar ba. Me kute Ximoxi mar tũm. Ximoxi bãmbẽ me bajtembẽ kreguja me kute mar tũm. Ximoxi my kã krã'yr kêt me kute ajte mar. Nhyam kam mebẽ idjaer kum Ximoxi kurẽ kêt mã Paur arým kum my nhinhu kã krãta.

⁴ Nhyam kam ar tẽ. Apýnh krĩraxkõt tẽn kunikõt me kute amim Jeju marmã kabẽn jarẽnho tẽ. Djeruxarẽkam Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ ar kabẽn ne memã arẽnho tẽ. Me kute mar ne katãt kõt kute amijo bamã ar memã arẽnho tẽ.

⁵ Nhyam kam ar õ'ã apýnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukõt aben pydjio ba djari tu amim Jeju mar tý:xkumrẽx. Nhyam akati kunikõt me kwý kute Jeju mar kêtja me kõt arým tu amim markumrẽx. Nhyam kam arým me krãptĩ.

⁶ Nhyam ar pykabẽ Bridjakõt tẽn pykabẽ Garaxakõt tẽ. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ arkum,

—Kwãrĩk wãnh pykabẽ Adjijkam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn kêt, ane.

⁷ Nhyam kam ar tẽn arým pykabẽ Midjij tẽpo tẽ. Ne bit kute pykabẽ Bixinij katikõt tẽmmã. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ akubyn ar nẽ.

⁸ Nhyam kam ar arek tẽn kam amipãnh pykabẽ Midjij mẽ. Ne tẽn kam krĩraxbẽ Krõwadji'yr bõx.

⁹ Nhyam ar'ã akamãt ne. Nhyam Metĩndjwýnh Paurmã me'õ karõ bẽ nhyam omũ. Pykabẽ Matenikam me'õ amiwýr Paur 'uw nhyam omũ. Nhyam kum,

—Amrẽ pykabẽ Matenikam tẽn me ikõt apẽ, ane.

¹⁰ Be, Paur kute me'õ pumũnhkam bar* on pykabẽ Mateni'yr itẽm kadjy amiman abenmã,

* **16:10** Pi'õk ja no'õk djwýnh nhidjibẽ ne Ruka. Jakam ne Ruka arkõt tẽmmo krax. 'Ã ne kute, "Bar" jarẽnhja. Paurmẽ amijã arẽ.

—Be, mrãmri ne Bënjadjwýr djwýnh gwaj bajuw. Gwaj baje kaj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjj gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrêx.

11 Ne kam Krôwadji kurûm ikaton raxm inox ne. Ne ngôkôt Xamokra'yr tẽ. 'Yr tẽn arým 'yr bôx. Ne ajte tẽ: nhyam kam ar ijã akati. Bar kam ajte tẽn kam arým krîraxbê Nêjapôr'yr bôx ne 'ã kã nhô.

12 Ne wabin kam ajte Nêjapôr kurûm pykakôt tẽ. Tẽn kam arým krîraxbê Pirpu'yr bôx, pykabê Matenikam ne krîraxbê Piripuja. Krîrax ja ne kute raxo krîrax kwý jakrenh. Myt apôx djã kutã pykabê Mateni nhikjê'ã kute krîrax kunî jakrenh. Krîraxbê Rôma nhô me ja ne me krîrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhyam kam ar ijã akati kwý apêx.

13 Nhyam kam ar ijã pi'ók rârãr. Bar kam krîraxbê tẽn ngô rax'yr bôx. Kam ne mebê idjaer kute Metindjwýnhmã kabên djã. Me nire kwý arým kam akuprô. Bar me'yr tẽn arým me ikô'ã nhýn kam memã idjujarênhô dja.

14 Nhyam mekôt me'ô nire, idjibê ne Ridjij. Krîraxbê Xijxira kra 'ô. Kubê ne kubêkã nhôr djwýnh. Ta ne kubêkã 'ók nhyam kamrêk. Nhyam kam pi'ók kaprî kadjj memã ôro ku'ê. Nãm Môjdjê kukrãdjã kôt mã Metindjwýnhmã rax jarênhô ba. Bar memã idjujarênhô dja nhyam Ridjij ar ikabên maro nhý. Nhyam kam Metindjwýnh arým kum amak bô nhyam arým tu amim Jeju markumrêx.

15 Bar kam Ridjijmê ô kikrekam ôbikwa kunîdjwý Metindjwýnhmã ngômã ar angij. Nhyam kam ar imã krã ne ar imã,

—Ar aje ijã amim, “Mrãmri kute tu amim Bënjadjwýr djwýnh markumrêx”, anhýr jabej dja gar on ikôt tẽn inhûrkwãkam anhikwã, ane. Ne kam ar imã krão dja. Bar kam kôt tẽn ûrkwãkam inhikwã.

Me kute Paurmê Xira Ar kubê ijê.

16 Arek ûrkwãkam inhikwã:n kam Metindjwýnhmã kabên djã'yr tẽ. Nhyam me priti'ô ar ikajpa. Me karô punu ne ar o ba. Nhyam me mã amikukãm mýjja kute apôx'ã prítija kukij nhyam me karô punu mã kum arê. Kum arê nhyam ô'ã prítija mã memã mýjja'ã ajarê. Nhyam kam me arým pãnh kum pi'ók kaprî ngã. Nhyam kam prítija nhô bënjadjwýr ar arým kubê pi'ók kaprî kumex jamý. Ta ne arkum kungã nhyam ar arým kubê amý.

17 Nãm Paurmê ar ikajpan ar ikôt arým ar ijo memã ãkjêr tẽ. Nãm ãkjêrkam memã kum,

—Ota, ar ja ne ar Metindjwýnhbê kumkatimã àpênh ar ba. Ne me amã Jeju kute me apytãr'ã ujarênh ba, ane.

18 Nãm akati kunikôt memã anhýro tẽ nhyam kam arým ar ijã akati krãptî apêx. Nhyam kam Paur me karô punumã ãkrên arým 'yr akêx ne kum,

—Ë, Jeju Kritu kukwakam ba amã ikabên ne. On prítijamã anhiren kurûm akato, ane. Nhyam kum kabên majmã nhyam arým kum iren mã tẽ.

19 Nhyam o ba djwýnh ar arým omûn abenmã kum,

—Je, jakam prítija arým kute gwaj bamã pi'ók kaprî jamýnh prãm kêt, anen kam ar arým Paurmê Xira aro tým ne ar pa'amý. Ne kam me rûnh'yr ar bjêro môn aro bôx. Me krãptî kute djwý jamýnh djãkam ne me bikprônã djã.

20 'Yr ne ar aro bôx ne arým me rûnh kabem ar kudjan memã 'êx ne memã kum,

—Ar kubê idjaer ja ne ar me banhô krîraxkam me kunimã umar punu jangjênhô ba nhyam me arým kangao kumex.

21 Nãm ar me bamã atemã kukràdjã jarēnho ba. Krīraxbê Rômakam me ja kute me bajo aminhō. Ne gu me ren ar kukràdjã wã man kôt ar amijo baba nhy m ren me bakam me bēnjadjwýr rŭnh ren me bakam ngryk ne. Nãm ar ã memã ane.

22 Ne kam me bu'ã me krãptĩ: amim ar kurêtuw. Nhy m me rŭnh arým ar'ã memã apnê. Me kute Ar kubê kubêkã o pôx ne kôo ar titik kady ne ar'ã memã apnê.

23 Nhy m me arík ar titik ne. Ne kam arým me bē ijê djãmã aro tēn kam aro bôx. Ne kam me bē ijê djwýnhmã kum,

—Dja ga omŭnh 'ãno dja gē ar kator kêt, ane.

24 Nãm me kum ane nhy m arým me bē ijê djã nhipôkri kumoka'êkam ar ýr. Ne kam pīponh amãnhkrut aktã me temã nãtjao ar te janê nhy m ar wãnh nhý.

25 Wãnh nhý: nhy m arým ar'ã akamãt kô ipôkri. Nhy m ar Metindjwýnhmã kabēn ne kum ngrero nhý. Nhy m bu'ã me bē ijê krãptĩ ar maro ikwã.

26 Nhy m me aerbê arým pyka amingrêk tý:x nhy m ô'ã arým me bē ijê djã par krax amingrêk ne. Amingrêk nhy m on 'ã ijê djã kunĩ jãm amijã kurê. Nhy m me kunĩ'ã apýnh me unênh djãja arým amijã kurê.

27 Nhy m me bē ijê djwýnh arým no tý:x ne. Ne kam me bē ijê djã'ã ijê djã jãm kute amijã rēnhkôt omŭ. Ne kam amim,

—Je, arým ne me bē ijê kunĩ kato, ane. Ne kam ô kãxdjwa kajgo kaban bit kute o amibĩnmã amijo dja.

28 Nhy m Paur kãj bē kum,

—Kwãrik wãnh amibĩn kêt. Ota, ba me ikunĩ inhýr rã'ã, ane.

29 Nhy m kam ngônhpôk'ã me ku'uw ne me bē ijê djãmã prôt ne wadjã. Wadjãn umaje tertet ne arým Paurmê Xira ar parbé tým.

30 Ne kam aro katon arkum,

—Ê, bēnjadjwýr ar, mýj dja ba amijon arým ijaxwebê amipyta? ane.

31 Nhy m ar kum,

—Dja ga tu amim Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrêx nhy m arým ajaxwebê apyta. Anhō kikrekam anhôbikwadjwý gē ar tu amim markumrêx, ane.

32 Ne kam arým arkum Metindjwýnh kabēn jarê, ô kikrekam ar ýr kunĩdjwýmã arê.

33 Nhy m kam akamãt tãm kam Paurmê Xira arkum igot ku'ô. Nhy m kam urokam ar arým Metindjwýnhmã ngômã ar angij. Me bē ijê djwýnhmê ôbikwa ar angij.

34 Nhy m kam aminhŭrkwãmã aro tē. Ne kam arkum ômrô jarê nhy m ar ô kwý krēno nhý. Nhy m ar kunĩ arým kīnhkumrêx ne. Ar kute amim Metindjwýnh markam ne ar kīnhkumrêx ne.

35 Nhy m kam ar'ã akati. Nhy m me rŭnh arým Paur ar'ýr krãkamngôn h ar ano. Nhy m ar ar'ýr môn me bē ijê djwýnh kumrêx'ýr bôx ne kum,

—Me rŭnh ne me arým amã, “Arkum anhire gē ar tē.” Nãm me ã amã ane, ane.

36 Nhy m kam me bē ijê djwýnh Paur'ýr tēn kum arēn kum,

—Me rŭnh ne me arým ar ajã imã, “Arkum anhire gē ar tē”, ane. Kam dja gar akaton tēn adjumar mex, ane.

37 Nhy m kam Paur krãkamngôn h arkum,

—Krīraxbê Rômakam me ja ne me ar ijo aminhō. Nhy m me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjêr kêt kam tu me ipôkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibê ijê. Ne kam

bit kute me kàxã bõm ar imēnhmã. Djãm me kute ã krĩraxbê Rõma nhõ me jao anhÿr got? Be, kati. Me kute ã Rõma nhõ me jao anhÿr kêt. Gê me ta amrê tēn ar ijo kato, ane.

³⁸ Nhyam kam krākamngõnh ar akubyn tēn me rũnhmã ar kabēn jarē. Nhyam me kute Rõmakam me ja kute aro aminhõ markam arÿm ar umaje tĩn prãm.

³⁹ Ne kam arÿm ar'ÿr tēn aminēje arkum kabēn ne arkum,

—Gop ar ijarēnh kêt, ane. Ne kam arÿm aro katon ajte arkum,

—Gop krĩrax jabê mã tē, ane.

⁴⁰ Nhyam kam ar mebê ijê djã kurũm katon Ridjij nhũrkwãmã tēn bõx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumũn arÿm memã 'ã karõn meo kĩnh. Ne kam mã ajte tē.

17

Texarõnikakam memã Jeju'ã ujarēnh.

¹ Tē:n kam krĩraxbê Āporij'ÿr bõx ne amipãnh kumē. Ne tē:n kam krĩraxbê Apõnij'ÿr bõx ne amipãnh kumē. Ne tē:n kam krĩraxbê Texarõnika'ÿr bõx. Kam ne mebê idjaer bikprõnh djã'õ.

² Nhyam kam Paur ajte tãm ne pi'õk ràrãrkam me bikprõnh djãkam tēn arÿm pi'õkkõt memã 'ã ajarēn me kukij ne 'ã memã karõ. Nhyam ajte pi'õk ràrãr nhyam ajte kam tēn pi'õkkõt memã 'ã ajarē. Nhyam ajte pi'õk ràrãr nhyam ajte kam tēn pi'õkkõt memã 'ã ajarē.

³ Nãm memã kum,

—Be, amrêbê me bakukãmãre kute pi'õk no'õk ne. Pi'õkkam ne mrãmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tĩnmã. Be, pi'õkkam Kritu kute amijo anhÿrmã kõt arÿm Jeju ã amijo ane. Mrãmri ne Metindjwýnh Jeju'ã me banhõ Bēnjadjwÿrbê kumkati mēnhkumrēx. Ja dja ga me pi'õk kõt ama. Ga, mrãmri kubê Kritukumrēxja pumũ. Jejuja tãm ne ba kãj bê memã arēnho iba. Nãm ã memã anhÿro ku'ê.

⁴ Nhyam kam me kwÿ 'ã amim,

—Be mrãmri. Kõt ne arē, anen arÿm mã Paurmē Xira arkõt ajkamē. Me bajtembê kregu kute Metindjwýnhmã amijarēnho baja krãptĩ: arkõt ajkamē. Me nire rũnhdjwÿ krãptĩ arkõt ajkamē.

⁵ Nhyam mebê idjaer kwÿ kute amim Jeju mar kêtja arÿm 'ã ngyrk ne. Me te kute ar uràk prãmje arkam ngyrk ne. Ar'ã me krãptĩkam arkam ngyrk ne. Nhyam me kwÿ axwekam ate ar ba. Nhyam mebê idjaer me jamã kum,

—Paur ar axwekumrēx. Gwaj me kunĩbê ar kurê, ane. Nhyam kam me kwÿja krĩraxkam me krãptĩmã ar kurêtuw nhyam me arÿm arkam kangao kumex. Ne kam Djaxõ nhũrkwã'ÿr prõt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krãptĩmã aro katormã ne me ũrkwã'ÿr prõt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pãnh Djaxõmē Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwÿ pa 'amÿn aro katon krĩraxkam me rũnh'ÿr aro mõn me'ÿr aro bõx. Ne ar'ã 'èx ne kãj bê memã kum,

—Paurmē Xira ar pyka kunĩkõt abenmã me kurê'uko ba nhyam me kangao kumex. Nhyam kam ar arÿm jakamdjwÿ bõx.

⁷ Nhyam kam Djaxõ arkum aminhũrkwã jarēn aro djuw mex. Ar ja kunĩ ne arkum bēnjadjwÿr raxbê Xedja kabēn kurê. Xedjabê ne me bēnjadjwÿr rũnh kunĩ nhõ bēnjadjwÿr. Arkum kabēn kurê. Ne mã memã kum, “Bēnjadjwÿr rax 'õdjwÿ kute kabēno Xedja jakrenh ne kubê Jeju.” Nãm ar ã memã anhÿr ba, ane. Be, nãm me ã ar'ã me rũnhmã ane.

⁸ Nhyŷ kam me krāptīmē krīraxkam me rūnh kute ja markam arŷm arkam ngyrk ne àkrēo kumex.

⁹ Ne kam Djaxō Ar kubē pi'ók kaprī kumex byn arkum,
—Paur ar ano gē ar mā tē. Ar mā tēm nhijukribit dja bar akubyn ar amā anhō pi'ók kaprī ngā, ane. Ne kam arkum ire nhyŷ ar akubyn ūrkwāmā tē.

Berējakam memā Jeju'ā ujarēnh.

¹⁰ Nhyŷ kam Jeju kukwakam me kamy akamāt tām kam amū Paurmē Xira ar ano. Krīraxbē Berējamā ar ano. Nhyŷ ar'ŷr tē:n kam 'ŷr bōx. Ne kam mebē idjaer bikprōnh djā'ŷr tē.

¹¹ Berējakam me ja ne me kute amak mexo krīraxbē Texarōnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memā Metindjwŷnh kabēn jarē nhyŷ me arŷm kum kabēn kīnh. Kum kabēn kīnh ne kam akati kunikōt amim pi'ók jarē. Metindjwŷnh kabēn'ā pi'ók no'ók jarēn amim,

—Djām Paur ar katāt amikabēn jarēnhkumrēx? Djām ar Metindjwŷnh kabēn'ā pi'ók no'ók kōt amikabēn jarēnhkumrēx? ane. Me kute Paur ar mrāmri Metindjwŷnh kabēn kōt kabēn jabej ā amim pi'ók jarēnh ne maro ane.

¹² Me kum kabēn kīnhkam ne me krāptī tu amim Jeju markumrēx. Me ni bajtem rūnhbē kregujamē me my bajtemdjwŷ krāptī tu amim markumrēx.

¹³ Krīraxbē Berējakam Paur kaj bē memā Metindjwŷnh kabēn jarēnho ba: nhyŷ amybŷm krīraxbē Texarōnikakam mebē idjaer arŷm arēnh ma. Ne kam 'ŷr tē:n arŷm kōt bōx. Ne wākamdjwŷ me krāptīmā ar kurētuw nhyŷ me arŷm kangao kumex.

¹⁴ Nhyŷ kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngō raxbē pyka kēt'ŷr Paur jano. Nhyŷ Xiramē Ximoxi ar arek Berējakam ar ba.

¹⁵ Nhyŷ me kamy kwŷ Pauro tē. O tē:n kam arŷm krīraxbē Atēna'ŷr o bōx. Nhyŷ kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramē Ximoxi ar'ŷr tēn ar'ŷr bōx ne arkum ikabēn jarē gē ar amrē tē, ane. Nhyŷ ar arŷm akubyn Berēja'ŷr akēx ne.

Atēnakam memā Jeju'ā ujarēnh.

¹⁶ Nhyŷ kam Paur arek krīraxbē Atēnakam arkam amako nhŷ. Arkam amako nhŷn kam arŷm mekam kaprī:re ne. Be, me kute kum amijarēnh kadjj ne me apŷnh metindjwŷnh karō krāptī nhipēx ne krīrax tām kam kikre kunikōt umjuw. Nhyŷ arŷm omūn mekam kaprī:re ne.

¹⁷ Ne kam mebē idjaer bikprōnh djākam memā kabēno ku'ē. Me kujjēro ku'ē. Memā 'ā karōo ku'ē. Me bajtem kute Mōjdjē kabēnkōt amim Metindjwŷnh mar jadjwŷmā 'ā ujarēnho ku'ē. Ne akati kunikōt me krāptī kute djwŷ jamŷnh djākam memā 'ā ujarēnho ku'ē.

¹⁸ Nhyŷ kam apŷnh me kukrādjà tūm'ā ujarēnh djwŷnh arŷm Paur'ŷr bōx ne kabēn ma. Me ja ne me mebē epikurēju kukrādjà'ā ujarēnh ar ba. Nhyŷ ate me jadjwŷ ne mebē exoko kukrādjà'ā ujarēnh ar ba. Amē me ja ne me Paur'ŷr bōx ne kabēn man kam arŷm abenmā kum,

—Je tō, mŷj ne kabēn krāptīja bit kute me bamā arēnhmā? ane. Nhyŷ me kwŷ 'ā abenmā kum,

—Bārām metindjwŷnh bajtem'ā memā ujarēnh ar ba, ane. Mŷkam ne me ā abenmā ane? Bir, Paur kute kaj bē memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnho bakam. Ne kute kaj bē me tyk akubyn tŷn'ā ujarēnh ar bakam. Kam ne me ā abenmā ane.

19 Me ja ne me Paur kabēn man kam kum kràn arŷm o tēn krānhbē Apaku nhimōk'ŷr o bōx. Kam ne me kute aben pydji djā.

20-21 Nām me me aben pydji djākam Pauro bōx ne arŷm kum,

—Dja ga prīne me imā arē. Aje memā me kukrādja ny jarēnhja mŷj ne kraxkam kute? Be, ga bōx ne atemā me kukrādja jarē. Mŷj'ā ne ga arē? ane. Be, krīraxbē Atēnakam me krī tūm kunīmē me bōx ny kunīmē ne me mā akati kunikōt abenmā ujarēnhbit. Me abenmā apŷnh me ujarēnh ny jarēnho babit nār me me maro krībit. Ne atemā mŷjja kupēnh kēt.

22 Nām me Paur kukij nhym arŷm me aben pydji djābē Apaku nhipōkri kāmā djan memā kum,

—Krīraxbē Atēnakam me akrī ga me aje apŷnh me anhō we metindjwŷnh krāptī mar prāmkmrēx. Arŷm ne ba omū.

23 Be, nā bām me anhō kikre kabe'ā tēn apŷnh me ō mŷjjamā kute amijarēnh djā kumexja pumūnho tēn kam kēn ja'ŷr ikato. Me anhō we metindjwŷnh mar djā'ā kēn jamā ikato. Ga me akabēn'ā kēn no'ōk ne. Kamā ne ga me, “Gu me baje metindjwŷnh mar kētjamā rax jarēnh djā kadja ne gu me kēn ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kēn djir kajgo. Aje Metindjwŷnhkmrēx mar kētkam ne ga me aje kēnja djir kajgon kum amijarēnh kajgo. Be, ba ne ba arŷm ije tānja mar. Ije Metindjwŷnhkmrēx mar. Dja ba Metindjwŷnhkmrēx'ā me amā ajarē ga me ama.

24 Be, ta ne pykamē kam mŷjja kunī nhipēx. Pykakam mŷjjamē kākwwakam mŷjjamē kunīmā Bēnjadjwŷr djwŷnh ne kute o ŷr. Kunīmā Bēnjadjwŷr djwŷnhkam djām me kute kum kikre nhym Metindjwŷnh kam ŷrmā got?

25 Nār djām mŷjja 'ō Metindjwŷnh nhō kēt ga me kam aje kum ōrmā? Kati. Be, ta ne kute memā tīn jangjēnh ne memā ākōr jangjēnh nhym me ar ba. Ta ne memā mŷjja kunī nhōro nhŷ.

26 Apŷnh me ba djā kunikōt me bakunī me banhingēt djwŷnh pydji nhym Metindjwŷnh adjākamā ipēx. Nhym kam ō'ā pyka kunikōt me ajmān kam ar ba. Metindjwŷnh amim me kukām apŷnh me bixadjwŷr djā'ā karō. Amim apŷnh akati'ā karō nhym kōt me aben kukām apōx. Nhym me kukām amim apŷnh me ba djā'ā karō nhym me kam aben kukām apōx ne arŷm kam ar ba.

27 Mŷj kadja ne me ipēx? Bir, me kute Bēnjadjwŷr djwŷnh jabejmā ne me ipēx. Me gop kute amim mar ne kum katormā ne me ipēx. Djām kute me bajōmā kre rax got? Kati.

28 Metindjwŷnh me bamē amijo kajkep. Kute me bamē amijo kajkepkam ne gu me batīn ne amingrēk ne amirīto baba. Ikabēnja kōt me akukrādja jarēnh djwŷnh kwŷ amrēbē: ā memā ane. Ne memā kum, “Gu me babē Metindjwŷnh kra”, ane.

29 Be, ta ne kute me banhipēx gu me babē ta krakam kwārīk wānh ga me amim, “Be, me ē mex ne umarkōt ne me kute Metindjwŷnh karō nhipēx. Kēn karŷro nār kryt jakao nār kēno me kute ipēx mex”, kwārīk wānh ga me ā amim anhŷr kēt. Metindjwŷnh ta kute me banhipēxkam kwārīk wānh ga me amim anhŷr kēt.

30 Be, amrēbē me kute mar kētkam ne me ā amim anhŷro ba nhym Metindjwŷnh ate krā. Ne kam ajbir jakam pyka kunikōt me kunīmā kum, “Me on amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhiren iwŷr amijo akēx”, ane.

31 Be, dja ī pyka kunikōt me kunīmā axwe pānh jarēn katāt memā o pānhkmrēx. Kute kukwakam memā axwe pānh jarēnh kadja ne arŷm amijo Jeju pytā. Arŷm kadja kukām 'ā akati jarēnh māmđji. Me kunī kute kum kator

ne mar kadjy ne Metĩndjwýnh arým akubyn o tĩn. Me kute tãmwã kute memã axwe pãnh jarẽnh djwýnhkõt mar kadjy ne arým akubyn o tĩn.

³² Nãm ã Paur memã ane nhym me arým aprý. Me kute me tyk akubyn tĩn jarẽnh markam ne me kwý arým aprýo dja. Nhym me kwý kum,
—Dja ba me ĩ ajte 'ã ama, ane.

³³ Nhym kam Paur mã mebê tẽ.

³⁴ Be, tẽm kêtri nhym me kwý mã kõt ajkamẽn tu amim Jeju markumrẽx. Me'õja nhidjibê ne Dijoni. Nãm Apakukam me rũnh bikprõnh djakam me ro'ã rax. Me'õ nire jadjwý idjibê Tamari. Nhym me kwýdjwý ar jakõt tu amim Jeju markumrẽx.

18

Kõritukam memã Jeju'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

¹ Nhym kam Paur amipãnh krĩraxbê Atẽna mẽn arým krĩraxbê Kõritu'ýr tẽ.
'Ýr tẽ:n 'ýr bõx.

² Ne kam me'õbê idjaer, idjibê Akwire'ýr bõx. Pykabê Põtukam ne rwýk djã. Amrêbê ne krĩraxbê Rõmakam prõmẽ ro'ã ar ba. Pykabê Itarijkam ne krĩraxbê Rõma. Prõbê Prixira. Ar kam ar ba: nhym kam bẽnjadjwýr raxbê Kraõdjõ mebê idjaer kunĩ jano. Krĩraxbê Rõma kurũm me ano nhym Akwiremẽ prõ ar arým mekõt katon tẽ. Tẽ:n arým Kõritukam bõx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhym kam Paur arým Akwire ar'ýr bõx. Ne kam ar ũrkwãkam tẽ.

³ Paurmẽ Akwire ar ãpẽn djã kute aben pyrãk. Ar kubê kubêkãtio kikre nhípêx djwýnh. Kam Paur arým ar ũrkwãkam tẽn arek kam krĩn ar ro'ã kikre nhípêxo ba.

⁴ Ipêxo ban kam pi'ók rãrãr kunĩkõt mebê idjaer bikprõnh djã'ýr ban memã 'ã ujarẽnho ku'ê. Nãm mebê idjaermẽ me bajtembê kregudjwýmã 'ã ujarẽnho ku'ê. Me kukjêro ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. Me kute tu amim Jeju markumrẽxmã memã 'ã karõo ku'ê.

⁵ Nhym kam Xiramẽ Ximoxi ar pykabê Mateni kurũm kõt bõx. Nhym Paur no kato:n memã arẽnh prã:m kumrẽx ne mã mebê idjaermã kum,

—Mrãmri Jejubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrẽx anhýro ba.

⁶ Nãm memã arẽnh prã:m nhym mebê idjaer arým kabẽno apanh ne aprýo ku'ê. Nhym kam Paur kute me kangao amirĩt kadjy amijã kubêkã karngrõn memã kum,

—Ba te me abê idjaermã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ ga me mã akabẽno ijapanho aku'ê. Jakam dja ga me te aje Metĩndjwýnhmã kum, “Be, Paur kute me imã arẽnh kêtka ne ba me biknor tokry djakam itokry”, anhýrmã. Jakam dja ba me bajtemmã tẽn memã arẽ.

⁷ Nãm ã memã anen kam arým mebê tẽn me'õbê Juxu nhũrkwãmã wadjãn kam nhỹ. Juxu ne amrêbê Metĩndjwýnhmã rax jarẽnho ba. Mebê idjaer bikprõnh djã kuri ne ũrkwã.

⁸ Me bikprõnh djã jakam me õ bẽnjadjwýrbê Kripu. Paur Juxu nhũrkwãkam ikwã: nhym kam Kripu arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrẽx. Õ kikrekam õbikwa kunĩdjwý tu amim markumrẽx. Nhym bu'ã krĩraxbê Kõritukam me krãptĩ Paur kabẽn man kam tu amim Jeju markumrẽx. Nhym me arým Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij.

⁹ Nhym kam akamãtkam Bẽnjadjwýr djwýnh Paur nokam amirĩt nhym omũ. Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh me umaje abinhikrênh kêt. Dja ga memã akabên jarênh rã'ã.

¹⁰ Ba ne ba amê amijo ikajkep. Me'õ kute awýr prõt ne ajo bikênh prãm kêtumrêx. Be, krĩrax jakam inhõ me ja krãptĩkam ne me'õ kute ajo bikênh prãm kêtumrêx. Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh kum ane.

¹¹ Nhyam kam arek Kõritukam memã Metĩndjwýnh kabên jarênhõ ba nhyam arým 'ã amex ne 'ã nan ajte 'ã amex apêx.

¹² Nhyam akati 'õkam mebê idjaer arým akuprõ. Gariju pykabê Akajakam memã bẽnjadjwýrkam ne me akuprõn kam abenmã Paur kurêtuw. Abenmã kurêtuw ne arým 'ýr prõt. 'Ýr prõt ne o tým ne pa 'amýn arým me kute memã axwe pãnh jarênh djãkam o bõx.

¹³ Ne kam me rũnhmã kum,

—Me'õ ja ne me ibê ikukràdjã kurêo ban me imã, “Be, ikukràdjã jakõt dja ga Metĩndjwýnhmã rax jarênhõ aba”, ane.

¹⁴⁻¹⁶ Nhyam Paur kum amijarênh 'ýr nhyam Gariju kumrêx ne memã kum,

—Je, me'õja ren axwekumrêx. Ren me'õnh bã, nãr ren mýjjao akĩ ba ren arým 'ã me akabên ma. Nhyam be, ate ga me abê idjaer me akabênbito angyrk ne me anhidjibito angyrk ne me akukràdjã tũmbito angyrk ne arým o ikunoro aba. Djãm ba ije mýjja kajgo jakõt memã axwe pãnh jarênh got? Rũm me mõn wãnh me akukràdjão aba. Nãm ã Gariju mebê idjaermã anen arým me anon bõm me kurê.

¹⁷ Nhyam kam me bajtembê kregu kunĩ Xoxinio tým. Xoxinibê ne mebê idjaer bikprõnh djãkam memã bẽnjadjwýr rax. Nãm me o tým ne arým me kute memã axwe pãnh jarênh djãja kabem titik ne. Nhyam Gariju ate krã nhý.

Prixiramê Akwiremê Apõr ar'ã ujarênh.

¹⁸ Nhyam kam Paur krĩraxbê Kõritu tãmkam arek ar ba 'ãtũm ne. Ne kam arým Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arým Prixiramê Akwire ar aprõn aro tẽ. Ar pykabê Xirij'ýr tẽmmã. Ne krĩraxbê Xekrere kumrêx'ýr tẽn 'ýr bõx. Bõx kêtĩ ne Paur Metĩndjwýnhmã amikabên pydjin arê. Ne kam amikabên kõt amijo tẽn arým aminhinomã amimê nhyam me arým kum krãnh kê, mebê idjaer kukràdjã kõt. Nhyam kam ar nox ne.

¹⁹ Ne tẽn kam arým krĩraxbê Epexu'ýr bõx. Nhyam kam Prixiramê Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arým mebê idjaer bikprõnh djãkam tẽn memã Jeju'ã ujarênhõ dja. Me kukjêro dja, memã 'ã karõo dja.

²⁰⁻²¹ Nhyam me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gê kãjbê ajãtũm ga kam amũ tẽ, ane.

Nhyam memã kum,

—Kati. Djeruxarêkam mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã amikukràdjã tũm mar kadjy arým aben pydji 'ýr. Ije me aben pydji djã nhõ akati majmã ibõxmã. Ba on me'ýr. Nhyam kam Metĩndjwýnh kum akubyn itẽm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awýr tẽ. Aj, ba on, ane. Ne kam arým krĩraxbê Epexu kurũm tẽ. Ngõkõt tẽ.

²² Tẽ nhyam kam me arým krĩraxbê Xedjarekam kã nhõ nhyam kam wabi, krĩraxbê Djeruxarê'ýr wabin kam 'ýr bõx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja pa krij ne memã kabên mex jarê. Ne kam krĩraxbê Áxiki'ýr tẽ. 'Ýr tẽn arým 'ýr bõx.

²³ Ne kam kam ar ba kàjbê 'âtŷm ne ajte tē. Tē:n kam pykabê Garaxakôt tē. Ne kam pykabê Bridjakôt tēn apŷnh Jejukôt me ba djwŷnh djari kunikôt memā tŷx jangjēnho tēn mā memā kum,

—Gora tu amim Jeju mar tŷxkumrēx. Kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt, anhŷro tē.

²⁴ Nhyam kam mebê idjaer'ō nhidjibê Apôr arŷm krīraxbê Epexukam bōx. Krīraxbê Arexākam ne rwŷk djā. Nām kabēn mexkumrēx ne kute Metindjwŷnh kabēn'ā pi'ók no'ók mar mexkumrēx. Kute memā arēnh mexkumrēx nhyam me kātām te kute kabēno itymān kam kutā amikabēno biknoro nhŷ.

²⁵ Apôr Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju'ā prīne me bakukāmāre kabēn kukradjā mar mexkumrēx. Ne kam no kator mex ne prīne katāt memā kabēn jarēnh mexkumrēx. Ne kam Djuāo kute Metindjwŷnhmā ngômā me angjēnhkam me kabēnbit ne kute mar. Kute ja nhijukri Jeju'ā ujarēnh kunī mar kêt.

²⁶ Apôr ja ne Epexukam bōx ne kam mebê idjaer bikprōnh djā'ŷr tēn 'ŷr wadjān arŷm memā 'ā ujarēnho dja. Nām kum me uma kêt ne memā 'ā ujarēnho dja. Nhyam kam Akwiremē Prixira ar arŷm 'ā ujarēnh man arŷm o tēn kum arēnh mex. Apôr kute Jeju'ā ujarēnh mar kêtja kum arēnh mex.

²⁷ Nhyam kam kute pykabê Akajamā tēmmā nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamy arŷm memā pi'ók no'ók ne. Kute Akajakam Jejukôt me ba djwŷnhmā ōr kadjy ne memā pi'ók no'ók ne arŷm Apōrmā kungā. Pi'ókkam ne me memā 'ā karōn memā kum,

—Dja ga me tu Apōro anhōbikwakumrēx, ane. Nhyam kam Apôr me'ŷr tēn me'ŷr bōx. Ne kam arŷm me kute amim Jeju marjamā Metindjwŷnh kabēn jarē. Nhyam kam me arŷm tu Apōro ōbikwakumrēx. Amrēbê ne Metindjwŷnh tu kum me kaprīkumrēx ne memā amak bō nhyam kam me arŷm tu amim Jeju markumrēx. Nām me Apōro ōbikwakumrēx nhyam kam memā Metindjwŷnh kabēn jarē: nhyam kam me arŷm amū amim mar kamēn kabēn mar rax ne.

²⁸ Nām mā mebê idjaermā me kukāmāre kute Kritu'ā pi'ók no'ók jarēn mā memā kum,

—Be, pi'ókkam Bēnjadjwŷrbê kumkatibê Kritu kute amijo anhŷrmā kôt ne Jeju arŷm ā amijo ane. Be ga, mrāmri pi'ók kôt Jejubê me banhō Bēnjadjwŷrbê kumkatikumrēxja pumū. Mrāmri kubê Kritukumrēxja pumū, ane. Nām me krāptī nhipōkri ā memā kabēn mex jarēnho ane nhyam mebê idjaer te: kute kabēno itymā te o anen amikabēno biknoro nhŷ.

19

Paur Epexukam Jeju'ā ujarēnh.

¹ Nhyam Apôr arek krīraxbê Kōritukam ar ba nhyam Paur arŷm atŷx kôt tē. Tē:n kam krīraxbê Epexu'ŷr bōx. Ne kam Kritu nhō me ja kwŷ'ŷr bōx. Ar ja ne ar kute Metindjwŷnhmā ngômā me angjēnh djwŷnhbê Djuāo kabēnbit mar.

² Nām ar'ŷr bōx ne arkum,

—Ar aje tu amim Kritu markumrēxkam djā ne Metindjwŷnh Karō ar ajamŷn ar ajo ba? ane.

Nhyam ar kum,

—Kraxje me'ō kute ar imā Metindjwŷnh Karō'ā ujarēnh kêtka me bar ije mar kêtikumrēx, ane.

Nhyam Paur arkum,

³ —Be, me kute Metindjwŷnhmā ngômā ar ajangjēnhkam mŷj ne me kute o amirīt kadjy ngômā ar ajangj? ane.

Nhyam ar kum,

—Be, nā bām ar arŷm amikam ikaprĭren wānh ijaxwemā inhiren Metindjwŷnh'ŷr amijo akēx. Kute jao amirĭt kadjy me ngōmā ar ijangij. Nām ā Djuāo ngōmā me angjēnho ane, ane.

⁴ Nhyŷm kam Paur arkum,

—Mrāmri ne me amikam kaprĭren wānh axwemā iren Metindjwŷnh'ŷr amijo akēx. Jao amirĭt kadjy Djuāo ngōmā me angij. Kamā ne memā kum, “Be, itotokbē ne me'ō bōxmā. Tām wā dja ga me tu amim markumrēx”, ane. Kritubē Jeju'ā ne ā memā ane. Nām ā Paur arkum ane

⁵ nhyŷm ar arŷm kuma. Ne kam ar tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju markumrēx nhyŷm arŷm kum ngōmā ar angij.

⁶ Ne kam ar krā'ā aminhikra jadjuw nhyŷm Metindjwŷnh Karō arŷm ar 'amŷ. Nhyŷm ar arŷm apŷnh ar kute me kabēn mar kētkam kabēn jarēnho dja, Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnho dja.

⁷ Kute ngōmā ar angjēnho ja ne Ar kubē 12 pyrāk.

⁸ Nhyŷm kam Paur aben tā me bē idjaer bikprōnh djākam tēn kum me uma kēt ne memā 'ā ujarēnho ku'ē. Nām aben tā Metindjwŷnh kute amim me utār ne ar meo ba'ā memā ujarēnho ku'ē, memā 'ā karōo ku'ē. Nhyŷm me kwŷ amim, “Mrāmri kabēnkumrēx”, anhyro krĭ. Nhyŷm arŷm 'ā mytyrwŷbē 3 apēx.

⁹ Nhyŷm ate, me kwŷ ta arŷm amakkre kēt ne arŷm kabēn mar kēt ne me krāptĭ nhipōkri kabēn punuo dja. Ne memā kum,

—Djām Jejukōt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhyro ku'ē. Nhyŷm kam Paur me bē Jeju nhō me jao tēn arŷm me kākā meo krĭ. Me'ōbē Xiranu kute memā me kukrādja jarēnho djākam meo krĭ. Akati kunĭkōt memā ujarēnho krĭ.

¹⁰ Nām aben tā meo krĭ nhyŷm me'ā amex ne ajte 'ā na ne ajte 'ā amex ne ajte 'ā na apēx. Apēx nhyŷm kam pykabē Adjĭkkam me ō krĭ kunĭkōt ne me arŷm Paur kabēn ma. Me bē idjaermē me bajtembē kregudjwŷy ne me Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju'ā ujarēnho ma.

¹¹ Nhyŷm Paur Metindjwŷnh kukwakam arŷm apŷnh mŷjja pumŷnh kēt djāri ipēxo ba. Nām me punuo mexo ba.

¹² Nām ipēxo ba nhyŷm me me ŷjarop kukōnh djā, nār me ō kubēkā Paurmā o mōn o kupē. Ne kam apŷnh me punu djāri memā o mō nhyŷm me punu kunĭ arŷm mex ne. Nhyŷm me karō punu kunĭ arŷm memā ire.

¹³⁻¹⁴ Nhyŷm me bē idjaer kwŷja ne ar Epexukam ate ar abit ne arek krĭ kēt. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr'ō nhidjibē Xewa ne ar kunĭ jadjuw. Ar kubē 7. Xewabē ne me bē idjaer'ō. Kra ar ta ne amijo me karō mar mexo ba. Ar me karō punu kute meo ba'ā Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju nhidji jarēn kum,

—Bar Jeju kukwakam amā ikabēn. Paur kute kāj bē Jeju'ā memā ujarēnhja ba kukwakam amā ikabēn. On kum anhire. Nām ar ā memā anhyro ba.

¹⁵ Ne kam ar bit kute me'ō jakam me karō punu janormā kum Jeju nhidji jarēnho kajgo. Nhyŷm me karō punu arŷm ar aērbē arkum,

—Jeju ije kabēn mar ne Paur ije kabēn mar. Nhyŷm be, ar ga djām ije ar akabēn mar got? ane.

¹⁶ Nhyŷm me'ōja me karō punu kute o baja arŷm tu aro arĭ ne ar titiko tē. Nām aro tēn prĭne ar ōm ne. Ne arŷm Ar kubē ar ō kubēkā kadjōn o pōx. Ne ar par punu nhyŷm ar kajgo mā kikre kurŷm prōt ne.

¹⁷ Nhyŷm kam me ar arēnho ipōk ne. Nhyŷm me kunĭ arŷm kuma. Me bē idjaermē me bajtembē kregumē krĭrāxbē Epexukam me ja kunĭ arŷm kuma.

Me kunī arŷm umaje madjā kretin Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju ra:xkumrēxmā kato.

¹⁸ Nhyŷm kam me krāptī kute tu amim Jeju markumrēxja bōx ne tu amijaxwe djāri arēnho amirītkumrēx.

¹⁹ Nhyŷm kam me bē wajanga krāptī aben totokmā amidjudjy'ā pi'ōk no'ōk jao bōx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirītkadjy me ipōkri kum kuton kam kurē nhyŷm kumex ne. Mŷj ne pi'ōk pānh kute nhyŷm me kum kuto? Bir, pānh ra:x. Kryt jakao ngōnhponho pi'ōk kaprī krāptī; aben 'ā akre kubē 50.000. Nhyŷm me tu kum pi'ōk kurēn arŷm kuwykam kunī rē nhyŷm xēr.

²⁰ Nhyŷm kam me arŷm tŷx ne amū memā Metindjwŷnh kabēn jarēnho kumex nhyŷm me krāptī kum kīnh nhyŷm me kute tu amim Jeju markumrēxja arŷm krāptī: ne.

²¹ Nām me ā o ane nhyŷm Paur ōkre kadjwŷnhbē arŷm amim pry karō djā djirkumrēx ne amim,

—Ba pykabē Matenimē Akajamē 'ŷr tēn kam me omū. Dja ba anen kam arŷm Djeruxarēmā tē. Ne kam krīraxbē Rōmamādjwŷ itēm prām kumrēx, ane.

²² Ne kam amikukām Matenimā ō āpēnh amānhkrut jano. Nām Ximoximē Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabē Adjikkam ar ba rā'ā.

Temexu kute me krāptī:mā Paur kurē'uk.

²³ Paur ar ba: nhyŷm kam krīraxbē Epexukam me krāptī arŷm ngryk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krāptībē me kute amim Jeju mar kurēkam me arŷm ngryk ne.

²⁴ Temexubē kryt jakao kikre kryre nhipēx djwŷnh tūm. Kute kikreti pyrāk ne kikre kryre nhipēxo ba. Kikretikam ne me amrēbē Djijanamā amijarēnh djā. Djijanabē ne me ō metindjwŷnh kajgo'ō. Nām kryt jakao kikre kryre nhipēxo ba. Ne kam kute memā ōr pānh pi'ōk kaprī jamŷn ō āpēnhmā kungā. Pi'ōk kaprī rū:nh ne amŷn memā kungā.

²⁵ Nhyŷm me krāptī jadjwŷ kute ar mŷjjao metindjwŷnh karō nhipēxo ba. Nhyŷm Temexu ō āpēnh jao akuprōn metindjwŷnh karō nhipēx djwŷnh krāptī jadjwŷo akuprōn memā kum,

—Ē, ar ikabēn ma. Gwaj badjāpēnh djā ja djō'ā ne gwaj mā banhō pi'ōk kaprī kumex jamŷ. Tām ne gar arŷm ama.

²⁶ Ē, arŷm ne gar Paur kute ar amijo ba kōt omūn arŷm kabēn kōt ama. Djām krīrax jabē Epexukambit ne ar kabēn ba? Kati, pykabē Adjijja kunīkōt ne me krāptī:bē metindjwŷnh karō nhipēxja kurēo ban kubē ar meo akēxo ba. Nām arīk memā kum, “Djām metindjwŷnh karō nhipēxjabē Metindjwŷnhkumrēx? Arkati. Kubē Metindjwŷnh kētkumrēx”, anhŷr o ba.

²⁷ Be, dja Paur memā ja jarēnho ba rā'ā nhyŷm me krāptī arŷm me baje metindjwŷnh karō nhipēxja kanga. Djijana nhō kikretidjwŷ dja me kum kīnh kēt. Be, Djijanabē me banhō metindjwŷnh raxkumrēx. Pykabē Adjij kunī, kam me kunī kum rax jarēnho ba. Pyka kunīkōt apŷnh me ba djākam me kunī: kum amijarēnho ba. Dja me Paur kabēn man kōt ar amijo ban arŷm Djijanamā amijarēnh krāta. Nām ā Temexu memā ane.

²⁸ Nhyŷm me kute amijā kabēn ja markam arŷm ngry:k ne kāj bē abenmā kum,

—Epexukam me batindjwŷnhbē ne Djijana. Djijana raxkumrēx. Epexukam me banhō metindjwŷnhbē ne Djijana. Djijana raxkumrēx anhŷro kumex.

²⁹ Nhyŷm me kam me ja djō'ā kikrepdjitā abenkam kanga:o kumex. Ne kam arŷm Gajumē Arxaku ar pa 'amŷ. Pykabē Matenikam ne ar abatānh djā.

Paurmē ro'ā ar Epexukam bōx. Nhyṃ me ar pa 'amýn aro tēn me bikprōnh djàtimā aro wadjà.

³⁰ Nhyṃ Paur kute aben nēje me akre kadjy bit me kanga katikōt ārmā. Nhyṃ Jejukōt me ba djwýnh arým akubyn Paur nē.

³¹ Be, pykabē Adjikkam me bēnjadjwýr kwý Pauro ōbikwa tūm. Ar jadjwý Paur nēn kum,

—Kwārīk wānh me bikprōnh djàtimā adjār kēt, ane. Me kute o bikēnh karō ne ar nē.

³² Nhyṃ me bikprōnhja ar kanga prōt ne ba. Djām me krāptī kute me kanga kraxkōt mar got? Kati. Nām me apýnh kabēn ne. Me kwý 'ā me kabēn ja jarēnho amra. Nhyṃ me kwý 'ā atemā me kabēn ja jarēnho amra.

³³ Nhyṃ mebē idjaer arým Arexārimā 'ā karō. Kute me nēje me kunī kukrāmā ne me kum 'ā karō. Nhyṃ me binhikrēnh kadjy te: memā ikra bēno dja. Nām bit kute mebē idjaer nēje me bajtemmā kabēnmā.

³⁴ Nhyṃ me arým Arexāribē mebē idjaer'ō kōt omū. Omūn arým kàj bē kabēno tuknīn mā abenmā kum,

—Epexukam me banhō metindjwýnhbē Djijana raxkumrēx. Nām me ā anhyro kumex nhyṃ arým me'ā myt ky:n me'ā ora amānhkrut apēx.

³⁵ Nhyṃ kam krīraxkam me'ā pi'ōk no'ōk djwýnh raxja arým bōx ne memā kabēn nhyṃ me arým anhikrē. Nhyṃ kam memā kum,

—Krīraxbē Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babē metindjwýnh raxbē Djijana nhō kikretio djuw mex djwýnh. Djijana karō ne mrāmri kàjkwa kurūm ruw.

³⁶ Gu me babē o djuw mex djwýnh nhyṃ pyka kunīkōt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhikrēn adjàkrē kētkumrēx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abōxja djā ne ar me banhō metindjwýnh nhō kikretikam mýjja'ōo akīnh got? Nār djām ar kute me banhō metindjwýnh'ā kabēn punu'ō jarēnh got ga me ar'ā ajatom ne? Kati. Nā gām me jakam ar jao abōx kajgo.

³⁸ Be, dja Temexumē metindjwýnh karō nhīpēx djwýnh ar kute ar arēnh prām, wānh ne memā axwe pānh jarēnh djā dja. Myt ja tām kam ne memā pānh jarēnh djwýnh kam memā nhý. Gé Temexu ar 'ýr aro bōx ne kum ar arē. Kam ne me kunī kute abenmā axwe jarēnh djā.

³⁹ Nār me aje mýjja'ōdjwýo aben mar prām jabej dja ga me tu me bakukràdjā kōtbit akuprōn o aben ma.

⁴⁰ Be, jakam me banhō bēnjadjwýr rax arým me bamā uma. Me bakan-gatikam kute me bamā pānh jarēnh arým me bamā umakumrēx. Godja bēnjadjwýr rax abej me bakukjēr jabej gu me bakangati ja'ā te: baje kum aminjarēnhmā, te: aminēje kum bakabēnmā.

⁴¹ Nām ā me'ā pi'ōk no'ōk djwýnh rax memā ane. Ne kam memā kum,
—Aje, me on ajmā, ane. Nhyṃ me arým ajmā.

20

Paur Matenikam tēm ne kam Krexakam bōx 'ā ujarēnh.

¹ Me kangati apēxkam Paur arým amiwýr Jejukōt ba djwýnh 'uw nhyṃ me arým bōx. Nhyṃ kam meo rōrōk ne memā kum,

—Ba on pykabē Mateni 'ýr. Gora ar amim Jeju mar týx ne 'ā adjukanga kēt, ane. Ne kam me kurūm pykabē Mateni'ýr tē.

² Nām 'yr tē:n kam apŷnh Jejukôt me ba djari me omũnho tēn me tŷxmā memā 'ā karōn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tŷxkumrēx, anhŷro tē. Nām ā memā anhŷr kumexo tē. Ne tē:n kam arŷm pykabē Krexa'yr bōx.

³ Ne kam arek kam ar ba nhyŷ 'ā mytyrwŷ amānhkrut ne ikjêkēt apēx. Nhyŷ kam bit kute ngôkôt pykabē Xirij'yr tēmmā. Nhyŷ mebē idjaer bit kute kam o arĩmā. Nhyŷ kam ate pykabē Matenikôt amipry karō djā dji.

⁴ Nhyŷ kam me kwŷ Paur kôt tēmmā. Pykabē Mateni katikôt tēmmā. Pykabē Xirij'yr ne kôt tēmmā. Xopatu Paur kôt tēmmā. Piju ne Xopatu dji. Krĩraxbē Berējakam ne abatānh djā. Nhyŷ Arxakumē Xekunu arkôt tēmmā. Krĩraxbē Texarōnikakam ne ar abatānh djā. Nhyŷ ajte Gajudjwŷ kôt tēmmā. Krĩraxbē Tebikam ne abatānh djā. Nhyŷ ajte Ximoxidjwŷ kôt tēmmā. Nhyŷ ajte Xikikumē Krōpimu ar adjwŷnhdjwŷ kôt tēmmā. Pykabē Adjijkam ne ar abatānh djā. Paurkôt ar mōr ne ja.

⁵ Xopatu ar ar ikukām tēn krĩraxbē Krōwadjikam ar ikam ama. Badjwŷ Paur kôt tē. Ba ibē Ruka.

⁶ Apŷnh akati wākam ne mebē idjaer amikukràdjā kôt djwŷponhbit kuro ba. Nhyŷ ar ijā akati wā apēx bar krĩraxbē Pirpu kurŷm, pykabē Matenikam krĩraxbē Pirpu kurŷm inox ne tē. Tē: nhyŷ kam ar ijā akatibē 5 apēx. Bar kam krĩraxbē Krōwadjikam Xopatu ar'yr bōx. Ne kam ar iba: nhyŷ kam ar ijā akatibē 7 apēx.

Juxiku tŷm ne tyk nhyŷ kute akubyn o tĩn.

⁷ Nhyŷ arŷm ar ijā pi'ók kamrēk ne. Nhyŷ Jejukôt me ba djwŷnh arŷm akuprō, djwŷ kokjēr kadjy. Jeju kute aminhĩ'ā djwŷ jakren kokjērja tām ne ajte kute 'ā akren kokjēr ne krēn kadjy akuprō. Nhyŷ Paur arŷm kàj bē memā 'ā ujarēnh dja. Akati nhyŷ tēm kadjy ne 'ā ujarēnh 'iry dja. 'Ā ujarēnh dja: nhyŷ kam me'ā akamāt kō ipókri.

⁸ Atemā kikrekam ne me bikprōnh djā. Kikre amānhkrut ne ikjêkēt ne me aben nhıby ipēx. Kŷjrŷm kumoka'ekam ne me nhŷ nhyŷ me ō ngōnhpók krāptĩ.

⁹ Nhyŷ me'ā akamāt kō 'iry: nhyŷ me'ō nōrny nhidjibē Juxiku kre krā'yr'ā nhŷ. Paur memā ujarēnh 'iry: nhyŷ Juxiku arŷm ōtdjwa bĩn mex ne. Nhyŷ arŷm ōt mex ne e u:n mōn tu:k ane. Pykabē mōn tŷm nhyŷ me 'yr ruw ne kumŷ nhyŷ arŷm ty.

¹⁰ Nhyŷ Paur arŷm 'yr ruw. Ne tu tykja nhıby tŷm ne 'amŷnh tŷx ne. Ne memā,

—Kwārĩk wānh ga me kam atĩn prām kēt. Arŷm ajte tĩn ne, ane.

¹¹ Ne kam akubyn wabin arŷm djwŷ kokijn ō kwŷ krēno nhŷ. Ō kwŷ krēn pan ajte memā ujarēnhmo krax. Ne o nhŷ: nhyŷ arŷm me'ā ōkrēn'ānh kār mex ne. Nhyŷ kam arŷm tē.

¹² Nhyŷ me ŷrkwāmā nōrny akubyn tĩnjao tē nhyŷ arŷm mexkumrēx ne. Nhyŷ kam me arŷm kĩ:nhkumrēx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwŷnhmā amijarēnh.

¹³ Nhyŷ kam Paur kute bamē Xopatumē ar ijo mōrmā ar imā 'ā karō. Ba ibē Ruka. Nām ar imā,

—Ba dja ba pykakôt krĩraxbē Axô'yr tē. Dja ba 'yr bōx ne arŷm ar akôt kāraxkam amũ tē, ane. Ne kam pykakôt tē. Ar ba ne bar kāraxkam tē.

14 Tē:n kam arým krīraxbê Axô'ýr bôx nhym arým ar ikôt bôx. Ne kam ar ikôt kàraxmā wadjà. Bar kam krīraxbê Mixini'ýr tē:n kam 'ýr bôx.

15 Ne kam ajte ngôkôt tē. Tē: nhym ar ijā akati. Bar ajte tē:n arým apêxtibê Kujū'ānh tē. Ne ajte tē: nhym ajte ar ijā akati. Bar tē:n arým apêxtibê Xamū'ānh tē. Tē:n kam arým krīraxbê Krodjirkam bôx. Ne kam amikrà:n kam ajte ngôkôt inox ne mō. Nhym ajte ar ijā akati. Bar kam tē:n arým krīraxbê Miretukam bôx.

16 Ar ibôx kētri Paur ar imā,

—Gwaj krīraxbê Epexu jaà'ā tē. Ba ren kam tēn pykabê Adjikkam amikrà:, ane. Adjikkam ne krīraxbê Epexu. Nām mebê idjaer bikprōnh djā nhō akatibê Pēxiko majmā Djeruxarē'ýr bôxmā. Kam ne amikrà kêt ne tē.

17 Bar krīraxbê Miretukam bôx nhym Paur arým amū krīraxbê Epexukam memā amikabēn jano. Nām memā kum,

—Gē amrē me kute Jeju nhō me jao ba djwýnh mō. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajao ba djwýnh amrē mōn ipumū, ane.

18 Nhym me arým wām kabēno tēn o bôx ne memā arē nhym me arým kuma. Ne kam arým Paur'ýr tēn 'ýr bôx. Nhym memā kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tē. Ne kam arým ar amā ikabēn jarē. Be, nā bām katāt ar amijo iba rā'ā gar arým ipumūn ima. Me anhō pykabê Adjikkam iðō totokbê gar katāt ije amijo ibakôt ipumūnhmo krax ne jakam aje ikatāt kôt ipumūnh rā'ā.

19 Djā nā bām Bēnjadjwýr djwýnhmā idjāpēnh kêt? Nā bām amijo ingrin akrānmā kum idjāpēnh rā'ā ne. Ba kum idjāpēnh ar iba nhym me axwekam irerek iwýr bôx ba mekam imýr iba. Nhym mebê idjaer mā: amim ijā karōn ar ijo bikēho ba, ba kam itokry kumex.

20 Djā ne ba ar abē Metindjwýnh kabēn'ō nēn ar amā arēnh kêt got? Kati. Ar aje mar mexo amū amikamēnhmā ne ba ar amā Metindjwýnh kabēn kunī jarē. Nā bām ar akrāptī nhipōkri ar amā arē. Ne ajte ar anhūrkwākôt ar amā arēho iba.

21 Nā bām me abē idjaermā arēn ajte me abajtembê kregumā arē. Ne mā: ar amā, “Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhiren Metindjwýnh'ýr amijo akēx ne tu amim Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu markumrēx.” Nā bām ā ar amā ane.

22 Nhym arým jakam Metindjwýnh Karō mā: Djeruxarē'ýr itēm'ā imā karōo dja ba te imātmā. Mýj dja wākam ikam nē? Kon. Ije mar kêt.

23 Be, krīrax kunīkôt ne me Metindjwýnh Karō kukwakam imā kabēn jarēn imā, “Dja me mrāmri abē ijē ga mrāmri amitokry kumex ma”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

24 Be, me kute imā ja jarēnhkam ne ba ate ikrā. Djām ba ne ba imā pykakam itīn Kīnh got? Amrēbē ne Bēnjadjwýr djwýnh Jeju imā idjāpēnh djā'ā karō. Nām imā, “Metindjwýnh tu kum me kaprī. Djām me ta ne me axwe kêt nhym pānh kum me kaprī? Kati. Me te axwe kētmā nhym ta arým tu kum me kaprīn memā ijano ba me axwebē me utāro iba. Tām dja ga memā arēho aba gē me kuma.” Nām Jeju ā imā idjāpēnh'ā karōo ane ba kam ije idjāpēnh djā inomā mēnh prā:m. Jabit imā kīnh. Dja ba inomā kumēn arým ikīnhkumrēx. Djām imā pykakam itīn Kīnh got? Kati. Jabit imā kīnh.

25 Amrēbē ne ba ar amā, “Arým ne Metindjwýnh kute amim me utār ne ar meo ba 'ýr”, anhýr ne 'ā kàj bē ar amā idjujarēnh ar iba. Be, jakam dja gar akunī ajte ipumūnh kêt. Ja ne ba kuman 'ā ar amā amijarē.

26-27 Be, djã ne ba ar amã Metĩndjwýnh kabẽn kwýbit jarẽ? Kati. Ba ne ba ar amã kabẽn kunĩ jarẽ. Be, mýj me ajõ ga dja gar i ijã Metĩndjwýnhmã kum, “Be, Paur kute imã arẽnh kêt kam ne ba me biknor tokry djãkam akuno”? ane. Be, kati. Ar aje te Metĩndjwýnhmã ja jarẽnhmã. Ba ne ba ar akunĩmã kabẽn kunĩ jarẽ. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kêt.

28 Ije ar amã ja jarẽnhkam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno djan me axwe kêt kadjy me omũnh 'ãno dja. Metĩndjwýnh Karõ ne arým ar ajã meo ba djwýnh rẽ. Ar ajã me kute Jeju maro ba djwýnh rẽ. Ga, mrykĩ'ãtomti pumũnh djwýnh mã mryo djuw mexo baja pumũ. Ar abê me kute Jeju maro aba djwýnhkam dja gar omũnh djwýnh kudjwa mã memã kabẽn jarẽho aba. Kamrõ prõt kam ne Metĩndjwýnh arým me axweo pãnh. Ta kute o pãnhkam dja gar ikabẽn kõt me omũnh 'ãno dja.

29 Be, dja ba tẽ nhyt itekrekam dja me axwe ar awýr bõx gar abenkam akã. Ga, rop djãkrẽ mrykĩ'ãtomti katikõt ngjẽxja pumũ. Nãm kwý pa nhyt umaje kunĩ ajmã. Me axwedjwý dja me wangij ne Jeju bê ar akwýo akẽx gar akwý mekõt ajaxwe.

30 Djãm me kãtãmbit kute ã ar ajo anhyrmã? Kati. Ar akwý dja gar Jeju bê amijo akẽx ne arým ajaxwen Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ajarẽ. Nhyt kam me kwý arým ar amaro ban arým ar akõt axwe.

31 Kam, me kute amiwýr ar ajõo akẽx kêt kadjy dja gar me 'ãno dja. Kwãrik wãnh ikabẽno ajamak kêt kati kêt. Nã bãm akatikam ar abê me uma. Ne ajte akamãtkam ar abê me uma. Ne ajte imýrkam ar abê me uma. Ne ar akunĩbẽ me umao iku'ẽ: nhyt arým amexbẽ 3 apẽx. Kwãrik wãnh ikabẽno ajamak kêt kati kêt.

32 Be, akmere ar arým itẽm 'ýr. Jakam ba arým Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Gẽdja ar ajo bakumrẽx. Dja gar kabẽn ma nhyt arým ar amã ajamak mex jangij gar mar mexo amũ amikamẽn arým mar rax ne. Metĩndjwýnh tu kum gwaj bakapri.* Ukapri'ã dja gar kabẽn man arým ajamak mexo amũ amikamẽn mar rax ne. Be, dja i Metĩndjwýnh õ me jamã mýjja ngã. Dja gar kabẽn ma nhyt kute memã mýjja nhõrmã kõt arým ar amã kungã. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

33 Be, djãm ba ne ba imã me'õ nhõ mýjja puro prãm? Kati. Me'õ nhõ kryt jaka nãr kẽn karýr nãr me'õ nhõ kubẽkã ne imã prãm kêt kumrẽx.

34 Be, ba ne ba inhikrao idjãpẽnho iku'ẽ. Bamẽ iro'ã ar ar bamẽ ne bar imã mýjja prãm jabej ba ba inhõ pi'ók kapriõ ar amim kuby.

35 Mýj kadjy ne ba ã idjãpẽnho ane? Bir, dja gar iman arým ikudjwa ã adjãpẽnho anen kam amikutã me õ mýjja kẽtmã mýjja nhõro aba. Dja gar kam Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn ma. Nãm memã kum, “Ga amikutã memã mýjja ngãn kam arým akĩnh ne. Kam akĩnh me kute mebẽ mýjja jamýnhkam kĩnhja jakrenh mex”, ane. Be, ije me amã ikabẽn jarẽnh ne ja. Tãm ne ja.

36 Nãm ã Paur memã anen kam arým kõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã kabẽn. Nhyt me kunĩdjwý Metĩndjwýnhmã kabẽno nhý.

37 Nhyt kam me Paurkam mýro kumex ne aben nhyt epã o rõrõk ne ine kaõ.

38 Paur kute memã kum,

—Jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kêt, anhyrkam ne me kapri:re. Ne kam kã nhikwã djã'ýr kõt mõ.

* **20:32** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyt pãnh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kẽtmã. Nhyt be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

21

Paur akubyn Djeruxarê'yr tēm.

¹ Bar kam mebê tēn kàraxmā wadjān amū mebê inox ne. Ne kam apêxtibê Kux kōnh tē. Ne tē:n arým 'yr bōx. Nhyṃ kam ar ijā akati. Bar ajte tē:n kam apêxtibê Rodji'yr bōx. Ne ajte tē:n kam krīraxbê Patara'yr bōx.

² Ne kam wabin kàrax 'ōdjwý jabej ne arým kum ikato. Pykabê Penixij'yr ne kàrax mōrmā. Bar kum wadjān ajte inox ne.

³ Ne tē:n kam amybým apêxtibê Xipre pumū. Ne kam tē:n ar idjuge'ānh amipānh Xipre mēn tē:n arým pykabê Xirij tēpo tē. Ne tē:n arým krīraxbê Xiru'yr bōx. Kam ne kàraxkam me kute kākam jēnh kadjārmā.

⁴ Bar kam wabin Jejukôt me ba djwýnh jabej mōn arým me kwýmā ikato. Ne kam mekam ar iba: nhyṃ kam ar ijā akatibê 7 apêx. Ar ijā akati apêx kētri ne me Metindjwýnh Karô kukwakam Paurmā kum,

–Kwārīk wānh Djeruxarēmā ābir kēt, ane.

⁵ Nhyṃ arým ar ijā akati apêx bar tē. Nhyṃ me kunī ar ikôt kàrax'yr tē. Me mýmē me niremē me pīremē ne me ar ikôt mō. Ba me mōn arým krīrax kurūm ikato. Ne kam ngō mýrri ikōnkrāo nhýn Metindjwýnhmā ikabēn.

⁶ Bar kam memā kum, “Bar on”, anen kam arým kàraxmā wadjān nhý. Nhyṃ me akubyn ūrkwāmā akēx ne.

⁷ Bar kam amipānh krīraxbê Xiru mē. Ne tē:n kam arým krīraxbê Tomedja'yr bōx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumūnh kadjy arým wabi. Nhyṃ ar ijā akati pydji apêx.

⁸ Nhyṃ akati bar arým mebê tē. Ne tē:n arým krīraxbê Xedjare'yr bōx. Ne kam wabin arým Piripi nhūrkwāmā wadjā. Amrēbē ne Piripibē me kute amim Jeju mar o djuw mex djwýnh'ō. Ar kubē 7 kôt kubē meo djuw mex djwýnh'ō. Piripi ajte me kute mar kētjamā Jeju'ā ujarēnh ar ba.

⁹ Kra ni ne amānhkrut ne amānhkrut. Kraxje ar mjēn kēt rā'ā. Ar kubē Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh.

¹⁰ Bar Piripi nhūrkwākam nhý: nhyṃ ar ijā akati krāptī apêx. Nhyṃ arým pykabê Djudēja kurūm me'ōbē Agabu bōx. Kubē ne Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō.

¹¹ Agabu ar iwýr bōx ne arým Paur pre djā bōn kuby. Ne kam o amin-hinýxmē amite djuwpre. Ne kam ar imā,

–Be, Metindjwýnh Karô ar amā, “Djeruxarēkam mebê idjaer dja me ā pre djā djwýnhja djuwpreo ane. Ne kam arým me bajtemmā kanga.” Nām ā ar amā ane. Nām ā Agabu ar imā ane.

¹² Bar kuman arým tu Paurmā kum,

–Kwārīk wānh Djeruxarēmā atēm kēt, ane. Nhyṃ Jejukôt me ba djwýnh, Xedjarekam ar ba tūmjadjwý ar ikôt ā kum ane.

¹³ Nhyṃ Paur ar imā,

–Mýkam ne gar amýro imā ikapri jadjāro dja? Kwārīk wānh me idjuwpre. Godja me wākam ibīn jabej. Bēnjadjwýr djwýnh Jejumā idjāpēnhkam ibīn jabej. Kwārīk wānh rā'ā, ane.

¹⁴ Nā bām ar te: nēn kam kum,

–Aj, Bēnjadjwýr djwýnh kute amim ajā karô kôt gē ā ajo tēmo ane, anen arým anhikrē.

¹⁵ Nhyṃ ar ijā akati ja kwý apêx bar arým amijo atom ne arým Djeruxarē'yr tē.

¹⁶ NhyM Xedjarekam Jejukôt me ba djwýnh kwý ne ar ikôt tē. Ar me'ôbē Maxô japrôn ar ikôt o tē. Apēxtibē Xiprekam ne abatānh djā. Jejukôt ba tūm. Djeruxarēkam ne ô kikre. Ô kikrekam ar inhýr kadjy ne ar aprôn aro mō.

Djeruxarēkam bōx ne kute Metĩndjwýnhmā amijo mex.

¹⁷ Bar Djeruxarē'ýr tē:m kam arým 'ýr bōx. NhyM Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumūn kam kĩnhkumrēx ne ar imā kabēn mex jarē.

¹⁸ NhyM ar ijā akati. Bar kam ije Xijagu pumūnh kadjy Paurkôt 'ýr tēn 'ýr bōx. NhyM me kute Jeju nhō me jao ba djwýnh kunī kam nhý.

¹⁹ NhyM Paur arým arkum kabēn mextire jarē. Ne kam arkum apýnh me bajtemkam àpēnh'ā ajarē. Kute apýnh mýjja nhípēx'ā pñne ajarē.

²⁰ NhyM ar kute ja markam arým Metĩndjwýnhmā rax jarē. Ne kam arým Paurmā kum,

–Be, akmere, ga, mebē idjaer kute tu amim Jeju markumrēxja arým krāpti:ja pumū. Me me'ā akrekam ne mebē 1.000'ā akre krāptikumrēx. Ne kam me kunī Mōjdjē kukrādjā'ā notý:x.

²¹ Ā no týx nhyM me kwý arým ajā 'ēx ne memā ajarē. Ne memā kum, “Paur arīk apýnh me bajtemkôt ban mebē idjaerbē Mōjdjē kukrādjā kurēo ba. Ne mā memā kum, ‘Kwārīk wānh me akra my nhinhu kà rēnh kēt ne kwārīk wānh me bakukāmāre kukrādjā mar ne kôt amijo aba kēt’, anhýro ba.” Nām me kwý ā memā ajā 'ēxo ane.

²² Be, me kwý kute ajā 'ēxo anhýrkam dja me mrāmri abōx jarēnh man arým akadjy akuprō.

²³ Be, djām aje mebē idjaerbē Mōjdjē kukrādjā kurēo aba? Kati. Gadjwý ne aje katāt ban ne kôt ar amijo aba. Me kute katāt aje amijo abakôt amā kator kadjy dja ga ar ikabēn man kôt amijo tē. Be, me babē idjaer ar amānhkrut ne amānhkrut arým Metĩndjwýnhmā amijarēn kum, “Bar Mōjdjē kabēn kôt amā amijo mex.” Nām ar ā kum anen kam arým amijo mex.

²⁴ Dja ga ar kudjwa Metĩndjwýnhmā amijo mex ne Mōjdjē kukrādjā kôt ar aro'ā akrānh kēnh ne. Dja ga anen kam memā ar akrānh kēnh kunīo pānh. Dja mebē idjaer kute amim Jeju mar arým kôt apumūn ajā abenmā kum, “Be kati. Nām me Paur'ā 'ēx. Ga, me bakôt kute katāt Mōjdjē kabēn mar ne kôt amijo tēmja pumū”, ane. Dja me ā ajā anen arým akubyn akam kĩnh ne.

²⁵ Be, mrāmri dja gu me babē idjaerbit katāt Mōjdjē kabēn man kôt ar amijo baba. NhyM be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babē idjaer kôt ar amijo ba kēt. Gwaj amrēbē arým me kadjy Mōjdjē kabēn ngrērebit'ā pi'ók no'ók ne memā kum, “Me kute mýjjao metĩndjwýnh karō nhípēxjamā mry bĩn kwārīk wānh krēn kēt. Kwārīk wānh mry kamrō krēn kēt. Mry me kute mut djēo bĩn kwārīk wānh àr ne krēn kēt. Kwārīk wānh aprō djwýnh kupa'ā akurē aba kēt. Nār, kwārīk wānh amjēn djwýnh kupa'ā akurē aba kēt”, ane. Gwaj ā memā ane. Kam dja me Mōjdjē kabēn ngrēre jakōtbit amijo ba. Nām Xijagu ar ā Paurmā ane.

²⁶ NhyM me'ā akati nhyM Paur arým me kabēn man kôt amijo tē. Nām ar amānhkrut ne amānhkruto tēn ar ro'ā Metĩndjwýnhmā amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metĩndjwýnh nhō kikretimā wadjān me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhmā kum,

–Ar ijā akatibē 7 apēxkam dja bar arým amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metĩndjwýnhmā mry bĩn kadjy mryo bōx, ane.

Me kute Paur pa 'amýnh ne uwpre.

²⁷ Nhyam kam ar'ã akatibê 7 apêx 'ýr nhyam mebé idjaer pykabê Adji kurûm bôxja arým Paur pumû. Metindjwýnh nhô kikretikam ar ba nhyam me omû. Ne kam me me kunimã kurêtuw ne arým pa 'amý.

²⁸ Pa 'amýn o djan 'ã 'êx ne kâj bê memã kum,

—Ë me abê idjaer, amibêx ne ar ikôt o kangô. Ota, me'ô ja ne bar arým ar amã arê. Nãm mebé ar inhô me wýnh kurêo ba. Nãm ajte mebé Môjdjê kukràdjã kurêo ba. Nãm ajte mebé kikreti ja kurêo ba. Nãm apýnh me ba djãri kunikôt me kunibê kurêo ba. Ne kam arým Metindjwýnh nhô kikreti kreo àpnu. Nãm arým amikôt me bajtembé kreguo wadjã nhyam Metindjwýnhbê arým kikreti kre punure ne. Nãm me ã Paur'ã 'êxo ane.

²⁹ Be, amû jakam ne Paur krîraxbê Djeruxarêja tãmkam me'ô bajtemmê ro'ã tê. Idjibê ne Krôpimu. Me bajtem nhô krîraxbê Epexukam ne Krôpimu abatanh djã. Amû jakam ne kubajtemjamê ar ro'ã tê nhyam me arým ar omû. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhyam me arým omûn arik 'ã abenmã kum,

—Be, arým ne Paur Metindjwýnh nhô kikretimã me bajtemo wadjã. Nhyam Metindjwýnhbê arým kikreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nãm me anen kam arým krîraxkam me kunimã Paur kurêtuw. Nhyam me arým prôt ne 'ã akuprô. Ne arým Paur pa 'amýn Metindjwýnh nhô kikreti kurûm bjêro môn o katon kam pãnh 'ã ijê.

³¹ Ne kam bit kute Paur bînmã o dja. Nhyam me'ô arým krâkamngôn nhô bënjadjwýr'ýr tê. Bënjadjwýr ja ne me krãptî: kubê 1.000mã nhý. Nhyam me'ô arým bënjadjwýrja'ýr tén kum,

—Ë, bënjadjwýr, krîraxbê Djeruxarê jakam me kunî arým kangao kumex, ane.

³² Nhyam bënjadjwýr amikrà kêt ne ô krâkamngônho môn meo ba djwýnhmê ro'ã meo mô. Meo ba djwýnh ne krâkamngôn krãptî: kubê 100o ba. Nhyam bënjadjwýr meo môn me'ýr prôt ne. Nhyam me krãptî arým krâkamngôn pumûn umaje Paur titik krãta.

³³ Nhyam krâkamngôn nhô bënjadjwýr Paur'ýr bôx ne pa 'amýn ô krâkamngônhamã 'ã karôn kum, “Kãxirãx amãnhkruto uwpre”, ane. Nhyam me arým uwpre. Nhyam arým bu'ã me ku'ê kukij ne memã kum,

—Mýj me'ô ne ja? Mýj ne o ajkê? ane.

³⁴ Nhyam me kãj bê 'ã kum apýnh kabên kwý jarê. Nhyam me kangao kumexkam te: kute me mar mexmã. Ne kam ô krâkamngônhamã 'ã karôn kum,

—Me banhô kikretimã o wadjã, ane.

³⁵ Nhyam me o môn arým kikreti'ã me àbir djã'ýr bôx. Ne arým 'amýn kãjmã mebé arîn o mô. Me àkrê kumexkam ne me kãjmã mebé Paur jarîn o môn o wabi.

³⁶ Me krãptî: ne me kôt môn kâj bê memã kum, “Me tu abî. Me tu abî”, anhýro mô.

Kute me krãptî:mã amijarênh.

³⁷ Nhyam kam me bit kute aminhô kikretimã Pauro àr 'ýr nhyam mebé kregu kabênkam arým krâkamngôn nhô bënjadjwýrmã kum, “Ba amã ikabên jarê”, ane.

Nhyam kum,

—Je, djãm mebé kregu kabênkam ne ga akabên mex?

³⁸ Djãm abê Edjitukam me'ôwã kêt? Ôbê ne me krãptîmã bënjadjwýr kurêtuw nhyam me arým kangao kume:x ne. Nhyam kam kapôt kukritmã me àprãr krãptî: kubê 4.000o kato. Djãm abê tãmwã kêt? ane.

³⁹ NhyM Paur kum,

—Kati. Ibê mebê idjaer'ô. Krîraxbê Taxukam ne irwýk djà. Taxu raxo kute pykabê Xirxijkam apýnh krîrax djàri kräptí jakrenh mex. Me ja ne ijo ô me wýnh. Ba me kräptí ren kute ibînjamã ikabên jarê, ane.

⁴⁰ NhyM kum, “Ajrã”, ane. NhyM àbir djà'ã djan me binhikrênh kadjy arým memã aminhikra bê. NhyM kam me arým binhikrênhkumrêx. NhyM arým mebê idjaer kabênkam memã kabên jarê.

22

Paur me kräptimã kabên.

Kar 9.3, 26.13

¹ Memã kabên ne memã kum,

—Akmere ar, ba aminêje me amã ikabên jarê. Dja ga me ikabên ma, ane.

² Paur ne mebê idjaer kabên djwýnhkam memã kabên jarê nhyM me arým tu binhikrênhkumrêx ne.

³ NhyM kam ajte memã kum,

—Ibê ne mebê idjaerkumrêx. Ba pykabê Xirxijkam krîraxbê Taxukam ruw. Ne kam krîraxbê Djeruxarêja tãmkam ijabatãnh djà. Gamarij ne prîne imã me bakukãmãkjê kukràdjã jarê ba prîne mar mexkumrêx ne. Nã bãM Metindjwýnh kabên'ã ino tÿx ne. Mytja tãmkam ne gar akunîdjwý ã kabên'ã ano tÿxo ane.

⁴ Ba 'ã ino tÿx ne kam me kute amim Jeju maro ibikênhô iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikênhô iba. Ne mã me mymê me nire djuwpren mã mebê ijê djãmã meo mrã.

⁵ Be, me rûnh dja ar amã, “Be, kôt ne Paur arê”, ane. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr raxmê apýnh me rûnhmê dja me ã me amã ane. Me ta ne me me'ã pi'ók no'ók ne imã kungã. Ba kam krîraxbê Tamagumã o tẽ. Nã bãM bit ije kam mebê idjaer rûnhmã o itẽmmã. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarêmã meo imõrmã nhyM me kute kam me axwe pãnh jarênhmã. Ja kadjy ne ba bit ije memã pi'oko itẽmmã.

⁶ Nã bãM me'ÿr o tẽn arým krîraxbê Tamagu tẽpo tẽ. NhyM arým kàjkwa nhipôkri myt nhÿ nhyM ijaêrbê arým kàjkwa kurûm mÿjja adjênho prîne ikurwý.

⁷ Ba kam arým tu pykabê tÿm ne me'ô kabên ma. NhyM imã, “Xaur, Xaur mÿkam ne ga me kute amim imaro abikênhô aba? Nã gãM aje ba mãn ijo abikênhô aba pyràk”, ane.

⁸ Ba kam kum, “Bënjadjwýr, mÿj me ajô ga ne ga imã akabên”? ane.

NhyM imã, “Ba ibê Jeju. Krîraxbê Nadjarekam ijabatãnh djà. Nã gãM me kute amim imaro abikênhô aba ne aje ba mãn ijo abikênhô aba pyràk”, ane.

⁹ NhyM ar ikôt mörja ne ar mrãmri adjênh pumûn arým kam tîn prãm ne. NhyM be, kabênja ne ar kute mar kêt.

¹⁰ Jeju imã ane ba kam kum, “Bënjadjwýr djwýnh, mÿj dja ba nẽ”? ane.

NhyM Bënjadjwýr djwýnh imã, “On kãjmã djan amû krîraxbê Tamagumã wadjã. Kam dja me'ô awÿr bõx. Ba ne ba arým amim ajã karõn arým kum arê. Tãm dja ikukwakam amã ikabên jarên amã 'ã karô. Dja ga ikabên man kôt ar amijo aba.” Nãm ã Bënjadjwýr djwýnh imã ane.

¹¹ Be, mÿjja inokam adjênh tÿx ba kam arým ino rã. NhyM ar ikôt mörja arým inhikra 'amÿn ijo mô ba arým Tamagu'ÿr bõx.

12 Nhyŷ kam me'ōbē Ananij arŷm iwŷr bōx. Ananij ne katāt Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo ba nhyŷ Tamagukam mebē idjaerja kunī mex jarē.

13 Ananij iwŷr bōx ne djan imā, “Akmere Xaur, on akubyn arīt mex”, ane. Ba kam arŷm myt tāmkaŷ akubyn irīt mex ne kajmā ikrān omū.

14 Nhyŷ imā, “Metindjwŷnh kute me bakukāmākjēo ba djwŷnh ne arŷm amijo apytā. Arŷm ne amim ajā karō. Tām dja ga ama. Arŷm ne ga me'ō katāt kute amijo ban axwe kētkumrēxja pumū. Arŷm ne ga Jeju pumūn kabēn ma. Ja kadjy ne arŷm amijo apytā.

15 Ga dja ga aje mŷjja pumūnh ne mar kōt me kunīmā 'ā ajarē.

16 Be, mŷj kadjy ne ga nhŷ? Aje, kajmā dja. Ba Metindjwŷnhmā ngōmā ajadjā. Ga, me ngrā tykkaŷ me kute amipōnh ne arŷm mexja pumū. Gadjwŷ dja ga Bēnjadjwŷr djwŷnhmā amijo a'uw gē amā axwe kēt jarē ga kum amex.” Nām ā Ananij imā ane. Nām ā Paur me krāptimā 'ā ujarēnho ane.

17-18 Ne kam itepā ajte memā kum,

—Ba kam akubyn Djeruxarēkam bōx. Ne kam Metindjwŷnh nhō kikretimā wadjān arŷm Metindjwŷnhmā ikabēno nhŷ. Kum ikabēno nhŷ nhyŷ arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh inokrekam amirīt ba omū. Nhyŷ imā, “Aje, amikrā kēt ne on Djeruxarē kurūm akato. Dja ga te memā ijā adjujarēnh ar aba nhyŷ me amim amar kētkumrēx”, ane.

19 Ba kam kum, “Kati Bēnjadjwŷr djwŷnh, dja me ima. Ba ne ba apŷnh mebē idjaer bikprōnh djākam mrān me kute amim amar jabej mō. Ne me titik ne mebē ijēo iba.

20 Nhyŷ me kute ajā ujarēnh djwŷnh Exewāo bŷno mō ba arek me kuri dja. Ne memā kum, ‘Ajrā me on abī, anhyŷro djan kam memā kubēkà jamŷn o dja. Nā bām ā imā me kurēo ane nhyŷ me kunī kute imar”, ane.

21 Nhyŷ imā, “Kati, on akato. Dja ba amū: apŷnh me bajtem ba djāri me'ŷr ajano ga me'ŷr mrā.” Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh imā ane. Nām ā Paur memā ane.

Me krāptīja ajte Paurkam ngyk.

22 Nām me arek maro dja nhyŷ kam me bajtemmā amitēmja jarē. Nhyŷ kam me arŷm tu ngyk ne. Ngyk ne on kaj bē kabēno kumex ne krākamngōnhmā kum,

—On me abī. Axwekumrēx. Tīn ne ar bakam ne punukumrēx, ane.

23 Nām me kaj bē kabēno djan arŷm aminhō kubēkà krākào pōx ne kurēn kajmā pyka rēnho dja. Me ngyk tŷ:xkam ne me ā amijo ane.

24 Nhyŷ kam krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr me omūn arŷm ō me jamā 'ā karōn kum,

—Me kikretimā Pauro wadjā. Mrykà punuo kaprēprēk gē tokry pymaje axwe'ō kōt amijarē. Ba gop me 'ā kabēno kumex kraxkōt kuma, ane.

25 Nhyŷ me arŷm kadjy djudjēdjēo uwpreo dja. O dja nhyŷ Paur arŷm mebē 100o ba djwŷnhjamā kum,

—Ē, dja ga me ikukjan ima. Krīraxbē Rōmakam me ja ne me ijo aminhō. Me bakukrādja kōt ne me kute me axwekumrēx jabej me kukjēr kumrēx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprēprēk. Kraxje me aje imar kētkam ne ga me tu ikaprēprēko mō, ane.

26 Nhyŷ meo ba djwŷnh kuman arŷm uwpreo kangan krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr rax'ŷr tēn kum,

—Ë, aminêje Paur kukja. Gwaj ren bakukràdjã kupa'ã o ajkê. Be, krĩraxbê Rõmakam me ja ne me Pauro aminhõ, ane.

²⁷ Nhyam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr rax arým 'yr tẽn 'yr bõx ne kum,

—Djãm mrãmri ne krĩraxbê Rõmakam me ja ajo aminhõkumrêx? ane.

Nhyam kum, “Nã”, ane.

²⁸ Nhyam bẽnjadjwýr kum,

—Be, Rõmakam me ja kute ijo aminhõ kadjy ne ba arým pãnh pi'õk kaprĩ kumex ne memã kungã. Mýj ne ga gadjwýy memã nê? ane.

Nhyam Paur kum,

—Rõmakam me ja ne me ibãm kute idjiro aminhõ. Ibãm kõt ne me ijo aminhõ, ane.

²⁹ Nhyam me bit kute kaprêprêk 'ýrja arým umaje kum kre rax ne dja. Nhyam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr raxdjwýy kute Rõmakam me ja kute Pauro aminhõja markam arým umaje tĩn prãm. Kabẽnkõt me kute uwprekam ne umaje tĩn prãm.

Paur kute me rũnh krãptĩmã amijarênh.

³⁰ Nhyam kam me'ã akati nhyam bẽnjadjwýr bit kute kraxkõt marmã. Bit kute mebê idjaer kute Paurmã axwe jarênh kraxkõt marmã. Nãm arým 'ã kãxirãx bõn kum ire. Ne kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê me rũnh kunĩmã amikabên jano. Me Paur'ã bikprõnhmã ano. Nhyam me arým 'ã akuprõ. Nhyam kam me Pauro tẽn me ipõkri kudja.

23

¹ Nhyam kam Paur me rũnhkam no djar tỳxkumrêx ne memã kum,

—Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tẽn kam amiwýr amijo bõx ne arým amim, “Djã ne ba amikam mýjja'õ ma nhyam me ibê ijê? Kati. Ije amikam mýjja'õ mar kêt ne katãt Metĩndjwýnhmã idjãpênh ar iba. Akati jakam ne ba katãt kum idjãpênh rã'ã ne. Metĩndjwýnh ne prĩne ipumũn ima.” Nã bãm ã amimaro ane.

² Nhyam kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax Ananij Paur bu'ã me ku'êmã 'ã karõn kum,

—Me on ajkwabê kurwa, ane. Nhyam me arým kurwa.

³ Nhyam Paur kum,

—Ga ne ga ajêx ne amijo Metĩndjwýnh maro aba. Metĩndjwýnh dja ĩ gadjwýy akurwa. Dja ĩ amã ajaxwe pãnh jarê. Nã gãm me bakukràdjã kõt aje ikukjêr ne imã mýj ijaxwe pãnh jarênhmãn ate me bakukràdjã kupa'ã ijã memã apnê nhyam me ikurwa, ane.

⁴ Nhyam kam bu'ã me ku'ê kum,

—Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxmã ne ga adjãkjêro dja. Djãm ã me kute kum anhýr got? ane.

⁵ Nhyam Paur memã kum,

—Akmere ar, kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxkõt ije mar kêt. Ba ren ja man ren ã kum anhýr kêt. Be, Metĩndjwýnh ne memã kum, “Kwãrĩk wãnh me bẽnjadjwýrmã adjãkjêr kêt”, ane nhyam me arým 'ã pi'õk no'õk ne. Kam ba ren kum idjãkjêr kêt. Nãm ã Paur memã ane.

⁶⁻⁸ Ne kam õkre kadjwýnhbê amim,

—Be, ibu'ã me ku'ê jabê ne mebê xadjudjêu nhyam jabê mebê pardjêu, ane. Be, mebê xadjudjêu ne me amikukràdjã kõt mã memã kum,

—Me tyk akubyn tĩn kêt ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kêt ne me karô kêt, anhýro ba. Nhy m be, me bẽ pardjẽu ne me mã memã kum,

—Kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrẽx. Mrãmri Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhkumrẽx. Mrãmri me karôkumrẽx, anhýro ba. Paur apýnh me ja kukràdjã ja man arým me bẽ pardjẽu kôt amikabẽn djin kãj bẽ me rũnhmã kum,

—Be, akmere ar, ibẽ me bẽ pardjẽu'õ. Ibãm kute idjirbẽ me bẽ pardjẽu'õ. Be, mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩnkumrẽx. Ja ne ba tu amim markumrẽx. Ije mrãmri me tyk akubyn tĩnja jarẽnhõ ibakôt ne gar imã ijaxwe jarẽn we ijaxwe jabej ikukjẽro nhỹ. Nãm ã memã ane nhy m me bẽ pardjẽumẽ me bẽ xadjudjẽumẽ aben kukràdjã mýr jabej arým aben kam ngyr k ne aktã kabẽno aben japanho kumex. Nhy m kôt me krãptĩ: apýnh kabẽno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. Nhy m me bẽ idjaer kukràdjã mar djwýnh kwý kãjmã dja. Ar kute me bẽ pardjẽu kukràdjãkôt amijo baja kãjmã djan arým Paur nẽje memã bẽn týt ne memã kum,

—Djãm me karô mex kukwakam nãr Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kukwakam me akubyn tĩn jarẽnhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren 'ã axwe nhõn ren kam Metĩndjwýnhõ bakurẽ djwýnh. Nãm ar ã memã ane

¹⁰ nhy m me arým kabẽn mýr jabej kangao kumex. Nhy m kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr rax amim,

—Je, me kute arým abenmã Paur nhirẽnh 'ýr pyrãk, anen arým krãkamngõnhmã kum,

—On me 'ýr rwýn pa 'amýn o katon me banhõ kikretimã o wadjã, ane. Nhy m me arým o wadjã.

¹¹ Nhy m arým me'ã akamãt nhy m Bẽnjadjwýr djwýnh arým tẽn kuri djan kum,

—On atýt ne akĩnh. Ga arým mrãmri Djeruxarẽ jakam ijã memã adjujarẽnhkumrẽx. Dja ga ĩ krĩraxbẽ Rõmakamdjwý ã adjujarẽnhõ ane, ane.

Me kute Paur bĩn kadjy kute o aben mar.

¹² Nhy m arým 'ã akati nhy m me bẽ idjaer kwý me kãxã aben kôt kabẽn djin abenmã kum,

—Dja gwaj baje mrãmri Paur bĩnkumrẽx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajõ Paur bĩn kेत्रĩ mýjja'õ krẽ nãr ikõ gora gẽ Metĩndjwýnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabẽn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ, ane.

¹³ Me krãptĩbẽ 40 ne ijukri ajmã kute ne me ã abenmã Paur'ã karõo ane.

¹⁴ Ne kam me rũnh'ýr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ me bẽngêt'ýr bõx. Ne kam memã kum,

—Ba me ije Paur bĩnkumrẽx kadjy arým aben kôt ikabẽn djirkumrẽx ne abenmã kum, “Kwãrik wãnh gwaj mýjja'õ krẽn ne kôt bakõm kêt. Gwaj baje Paur bĩnkumrẽx dja gwaj banhõ kwý krẽn kôt ikõ. Dja gwaj bajõ bajẽx ne mýjja 'õ krẽn kôt ikõ nhy m arým Metĩndjwýnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabẽn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ.” Nã bãm me ã abenmã ane.

¹⁵ Kam ne ba me me amã arẽ. Me ije bĩnkumrẽx kadjy dja ga me krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr'ýr tẽ. Gamẽ me rũnh 'õdjwýmẽ 'ýr tẽn kum Paur'ã a'uw ne kum, “Ajte akatikam me imã Pauro rwý ba me prĩne kujjẽr mex”, ane. Dja ga me ã kum ane. Nhy m arým o kato ba me arým kubĩ. Me awýr bõx kेत्रĩ ba me tu bĩnkumrẽx. Nãm me ã me rũnhmã ane.

¹⁶ Nhy m kam Paur tãmdjwý arým me kute ingêt kangrõnh jarẽnh ma. Ne kam me krãkamngõnh nhõ kikretimã wadjãn arým Paurmã me arẽ.

17 Nhyŷ kam Paur amiwŷr me krâkamngônh krâpti: kubê 100o ba djwŷnh'ôja 'uw nhyŷ bôx. Nhyŷ kum,

—Ë, anhô bēnjadjwŷr'ŷr bôktijao tē. Nām kute kum mŷjja'ô jarēnhmā, ane.

18 Nhyŷ arŷm 'ŷr o tēn ô bēnjadjwŷr'ŷr o bôx. Bēnjadjwŷr nhidjibê ne Kraôdjô Rixijan. Nām 'ŷr o bôx ne kum,

—Aje me'ôbê ijê nhidjibê Paur ne amiwŷr ijuw ne imā, “Ë, anhô bēnjadjwŷrmā bôktijao tē. Nām kute kum mŷjja'ô jarēnhmā.” Nām ā Paur imā ane, ane.

19 Nām meo ba djwŷnh kum ane nhyŷ arŷm bôkti pa 'ābyn amū o tēn me kâxā kum,

—Mŷj ne ga aje imā arēnhmā? ane.

20 Nhyŷ kum,

—Mebê idjaer arŷm aben kôt kabēn dji. Me kute amā arēnh ga aje me rŷnhmā ajte ngētwa Pauro akator nhyŷ me we kute prīne kukjêr mexmā.

21 Kwārīk wānh ga memā o akator kêt. Me kubê 40 ne ijukri ajmā kute ne me ngētwa kam amako nhŷ. Me kute tu bīnkumrēx kadjy arŷm abenmā kum, “Kwārīk wānh gwaj mŷjja'ô krēn ne kôt bakôm kêt. Gwaj baje Paur bīnkambit dja gwaj banhô kwŷ krēn kôt ikô. Dja gwaj bajô 'êx ne mŷjja 'ô krēn kôt ikô nhyŷ arŷm Metindjwŷnh gwaj bajônh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajônh bī” Nām me ā abenmā ane. Ne kam jakam me kute bīn kadjy akabēnkam amako nhŷ. Nām ā bôkti bēnjadjwŷrmā ane.

22 Nhyŷ krâkamngônh nhô bēnjadjwŷr rax arŷm kum,

—Aj, aje imā arēnhja kwārīk wānh me'ômā arēnh kêtukumrēx. Aj mā, ane.

Me kute Xedjare'ŷr Pauro mō.

23 Ne kam amiwŷr krâkamngônh kubê 100o ba djwŷnh amānhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krâkamngônh kubê 200mā arē gē me amijo atom. Me ajā kâjbê kô 'irykam, 21 orakam dja ga me krīraxbê Xedjare'ŷr mō. Mebê 70djwŷ dja me kawaru'ā 'ŷr mō. Mebê 200djwŷ dja me kâxo nānh jamŷn 'ŷr o mō.

24 Paurdjwŷ kadjy dja gar kawaru kwŷyo mō. Gar me krâptio mōn mebê idjaerbê Paur pytar mex ne bēnjadjwŷrbê Perimā o bôx. Nām bēnjadjwŷr ā meo ba djwŷnh arkum ane.

25 Ne kam amū bēnjadjwŷr raxbê Perimā amikabēn'ā pi'ôk no'ôk ne kum,

26 “Ba ibê Kraôdjô Rixijan. Bēnjadjwŷr Peri, araxkumrēx. Ba ne ba amā pi'ôk no'ôkkôt wām amā ikabēn mex jarē.

27 Pi'ôk jakôt ba amā me'ôbê Paur jano. Ajbir ne mebê idjaer o tŷm ne pa 'amŷn bit kute bīn 'ŷr. Ba kam arŷm krīraxbê Rômakam me ja kute Pauro aminhōja man 'ŷr inhô krâkamngônh mōn mebê utā.

28 Ne kam me kute axwe jarēnh kraxkôt bit ije marmā. Ne kam kadjy mebê idjaer nhô me rŷnh'ŷr o bôx.

29 Ne kam arŷm kuman amim, ‘Be, mebê idjaer ta kukrâdjā kôt ne me kum axwe jarē’, ane. Nhyŷ kute me babê Rôma kukrâdjā'ôo bikēnh kêt. Kam pānh me baje bīn nār pānh baje kubê ijê kadjy kêt.

30 Nhyŷ mebê idjaer bit kute bīn kadjy aben kôt kabēn djin arŷm prykôt kum nōn kam amako nō. Nhyŷ me imā arē ba on wām ano. Ne me kute kum axwe jarēnh djwŷnhmâdjwŷ arŷm memā ‘ā karōn memā kum, ‘Bēnjadjwŷr rax kuka kōnh dja gar kum axwe'ô jarē’, ane. Be, tām ne ja.” Nām ā krâkamngônh nhô bēnjadjwŷr pi'ôkkam Perimā ane. Ne me kute 'ŷr o mōr kadjy arŷm memā pi'ôk ngā.

³¹ Nhyam kam me'ã akamât. Nhyam me krâkamngônň arým bēnjadjwýr kabēnkôt Djeruxarē kurüm Pauro katon o mō. Akamât kōkam mō:n kam arým krīraxbē Pakrir'ýr o bōx.

³² O bōx nhyam kam arým me'ã akati. Nhyam me krâkamngônň pykabē mrrānhja akubyn aminhō kikretimā akēx ne.

Nhyam me kawaru'ã mōrja amū Pauro mō.

³³ Ne o mō:n kam arým krīraxbē Xedjare'ýr o bōx. Ne kam bēnjadjwýr Perimā pi'ók ngān kam kum, “Ota, Paur ne ja”, ane.

³⁴ Nhyam arým amim pi'ók jarēn kabēn ma. Ne kam kukij ne kum,
—Nhyňh pykajakam ne arwýk djà? Mýj ne idji kute? ane. Nhyam kum,
“Xirxijkam ne ba irwýk djà”, ane.

³⁵ Nhyam kum,

—Gē me kute amā axwe jarēnh djwýnh bōxmā ba kam arým akabēn ma, ane. Ne kam ō krâkamngōnhmā kum,

—Bēnjadjwýr rax Erodji nhō kikrekam dja gar Pauro nhý, ane.

24

Kute bēnjadjwýr Perimā amijarēnh.

¹ Nhyam me'ã akatibē 5 apēx nhyam mebē idjaer rūnh arým Xedjare'ýr bōx. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax Ananijmē mebēngētmē me kadjy me kabēn jarēnh djwýnhbē Teturmē ne me arým Xedjare'ýr bōx. Ne kam arým bēnjadjwýr Peri'ýr tēn 'ýr bōx. 'Ýr bōx ne arým Paur kaxā 'ã axwe janhō nhyam bēnjadjwýr Peri kuma.

² Kuman arým Paur'ýr ō ãpēnh jano nhyam me o bōx.

Nhyam Tetur arým 'ã axwe nhōrmo krax ne bēnjadjwýr rax Perimā kum,

—Be, ga me imā abēnjadjwýr raxkam ne ba me idjumar mexkumrēx. Ga me imā mýjja kumexo mex.

³ Be, me imā akīnh ne pyka kunīkôt amā amikīnh jarēnh rā'ã.

⁴ Dja ba akunor ngri ne amā ikabēn 'ikrānnebit jarē ga ikabēn ma.

⁵ Ba me me'ōja axwekumrēxmā ikato. Nām apýnh me ba djà kunīkôt mebē idjaer kunīmā me banhō bēnjadjwýr kurē'uko ba nhyam me arým kangao kumex. Kubē meo ba djwýnh'ō. Krīraxbē Nadjarekam Jējuwā kukrādja kôt ne ō me jao ba.

⁶ Ne kam kute Metindjwýnh nhō kikretio ãpnumā ba meo tým ne pa 'amý. Ne bit ije kum pānh jarēnhmā o mō. Me ikukrādja kôt ne ije kum axwe pānh jarēnhmā o mō.

⁷ Nhyam kam krâkamngōnh nhō bēnjadjwýrbē Rixijanň bōx ne me imā ãkrē. Ne arým me ibē Paur pytān mā o mō.

⁸ Ne kam me kute kum axwe jarēnh djwýnhmā 'ã karōn memā kum, “Bēnjadjwýr rax'ýr dja gar tēn kum arē”, ane. Be, ga dja ga abej kukjan arým ama. Me ije me'ōjamā axwe jarēnh kôt dja ga ama. Nām ã Tetur Perimā ane.

⁹ Nhyam mebē idjaer kunī 'ēx ne kum,

—Be, mrrāmri ne kôt arē. Mrrāmri ne kôt arē, ane.

¹⁰ Nhyam bēnjadjwýr Peri arým Paur'ýr akēx ne inhuo akre. Paur kute kum amijarēnhmā akre nhyam kam kum,

—Ga ne ga pyka jakam aje memā axwe pānh jarēnho aba nhyam arým jakam ajā amex krāptī apēx. Ba arým kôt aman akam ikīnh ne arým aminēje amā ikabēn jarē.

11 Be, ba ne ba ajbir Djeruxarēmā wabin 'yr bōx. Ije Metĩndjwŷnhmā rax jarēnh kadjy ne ba wabi nhyṃ arŷm jakam akatibē 12bit apēx. Ga dja ga me kukja gē me arŷm kute ipumũnh kōt amā, “Be, mrāmri ne akati kōt arē”, ane.

12 Ajbir ne ba bōx ne ije Metĩndjwŷnh nhō kikretikam me'ōmē aktā ik-abēno aben japanh kētkumrēx ne ije amijā me krāptiō ibikprōnh kētkumrēx. Apŷnh me bikprōnh djākam ije meo anhyr kēt ne krĩraxkam ije meo anhyr kētkumrēx. Nhyṃ mebē idjaer rūnh akabem ŷrja kōt kute imā kator ne ipumũnh kētkumrēx. Ije mebē bēnjadjwŷr kurékōt me kute imā kator ne ipumũnh kētkumrēx.

13 Kam me kute ijarēnhja kōt ga te aje mŷj ijaxwe'ōmā akator ne marmā.

14 Dja ba amā amijarē ga imarkumrēx. Be, Jeju kōt ne ba amijo iba. Kōt ne ba me ikukāmāreo ba djwŷnhmā rax jarēnhō iba, Metĩndjwŷnhmā rax jarēnhō iba. Nhyṃ mebē idjaer kwŷ 'ēx ne ijā abenmā kum, “Metĩndjwŷnh kupa'ā ne amijo ba”, ane. Nhyṃ be, kati. Ba ne ba mrāmri tu amim Mōjdjē kukrādja markumrēx ne tu amim Metĩndjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh kunī kabēn markumrēx ne kōt ar amijo iba. Me kabēn'ā pi'ōk no'ōk kōt ne ba amijo iba.

15 Be, mrāmri dja Metĩndjwŷnh akubyn me tyko tĩn. Me axwe kētjao tĩn. Me axwejao tĩn. Ja ne ba tu amim markumrēx. Be, me rūnh nhŷr jadjwŷ ne me amim ā maro ane.

16 Mrāmri ne me tyk kunī akubyn tĩnmā. Ba kam ijaxwe kēt kadjy amijāno dja. Metĩndjwŷnh kute imā ijaxwe jarēnh karōn ibu'ā me kunīdjwŷ kute imā ijaxwe jarēnh karō amijāno idjām rā'ā: ne.

17 Be, amrēbē ne ba apŷnh me ba djākam ar iba nhyṃ ijā amex krāpti apēx. Ba kam akubyn inhō me wŷnh'yr bōx. Mebē idjaer'yr bōx. Ibōx kētri ne me bajtem me ō mŷjja kēt kadjy imā pi'ōk kaprī ngā ba arŷm o bōx ne memā kungā. Ne me kute ikadjy Metĩndjwŷnhmā mry bĩn kadjy me 'yr bōx.

18 Ne kam arŷm me ikukrādja kōt Metĩndjwŷnhmā amijo mex ne arŷm Metĩndjwŷnh nhō kikretimā wadjā. Nhyṃ mebē idjaer kwŷ arŷm pykabē Adjij kurūm bōx. Kikretikam bōx ne arŷm ipumũ. Ipumũ ba amijā me krāptiō ibikprōnh kēt ne ije memā me bēnjadjwŷr'ō kurē'uk kēt nhyṃ me kam kangati kētkumrēx.

19 Adjij kurūm me bōxwā kute Metĩndjwŷnh nhō kikretikam ipumũnhkōt ren awŷr bōx. Ne ren me kute mŷj ijaxwe'ō markōt ren amā ijarē.

20 Nār gē akuka kōnh me ŷrwā'ō kute Djeruxarēkam ipumũnhkōt amā ijarē. Mebē idjaer rūnh kute Djeruxarēkam ijaxwe jabej ikukjērkōt gē me'ō kute ipumũnh jabej amā ijarē. Me kute mŷj ijaxwe'ōmā katorkōt amā ijarē.

21 Ba amā amijarē ga ama. Ba Djeruxarēkam me ipōkri idjāmkam kāj bē memā kum, “Ije mrāmri me tyk akubyn tĩn jarēnhō ibakōt ne gar akati jakam mŷj ijaxwe'ō jabej ikukjēro nhŷ”, ane. Djām ori ije ja jarēnhkam ijaxwe'ō? Kati. Tām ne ja. Nām ā Paur Perimā ane.

22 Nhyṃ Peri kute Paur kabēn markam arŷm kadjy akati 'ōdjwŷ jarē. Amrēbē ne Peri Jeju'ā ujarēnh ma. Nām kadjy akati 'ō jarēn memā kum,

—Dja krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr Rixijanh amrē tē. Ba kam arŷm prĩne ajā ujarēnh ma, ane.

23 Ne kam krākamngōnh krāpti: kubē 100 nhō bēnjadjwŷrjamā Paur'ā karōn kum,

—Dja ga omũ gē ta ar mrā. Gē ōbikwa ta 'yr wangij ne o djuw mex. Nām ā Peri anen kam mā tē.

24-25 Nhyr arým 'ã akati kwý apêx nhyr Peri akubyn bôx. Prô nhidjibê Kruhire ne o bôx. Kubê mebê idjaer'ô. Nhyr kam Paur'ýr ô me ja jano nhyr me kum o bôx. Nhyr kam arkum ujarêho djan arkum,

—Metindjwýnh ne arým mrãmri Jeju'ã me banhô Bênjadjwýrbê kumkati mē. Kubê ne Kritu. Djã gãm ar tu amim Jeju markumrêx nhyr Metindjwýnh arým ar amã ajaxwe kêt jarê gar arým kum amexkumrêx. Djã gãm ar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja Metindjwýnh i me kunimã axwe pãnh jarê. Kadjy amrê akati môr rã'ã, ane.

Nãm prïne ã kum 'ã ujarêho ane nhyr kabên pymaje Peri arým madja kretin kum,

—Aj mã. Gê idjãpênh'ô kêt kam ba ajte amã arê. Ga ajte imã arê ba kuma, ane.

26 Nãm anen ôkre kadjwýnhbê amim,

—Dja Paur imã pi'ók kaprĩ nhôr jabej ba arým kum inhire gê tē, ane. Ne kam pi'ók kaprĩ jabej aben tã amiwýr Paur 'uw ne kum kabêno krĩ.

27 Paur mebê ijê djãkam nhỹ nhyr arým 'ã amex amãnhkrut apêx. Nhyr arým Peri kato nhyr Poxu Pexu arým pãnh memã bēnjadjwýr rax. Peri kator kētri ne kute mebê idjaero kĩnh kadjy tu wãnh mebê ijê djãkam Paurmã irerkumrêx nhyr wãnh krĩ rã'ã.

25

Kute bēnjadjwýr Pexumã amijarênh.

1 Pexu pykabê Djudêja'ýr bôx ne kam krĩraxbê Xedjarekam bôx. Nhyr kam 'ã akatin akatin akati nhyr krĩraxbê Xedjare kurũm katon Djeruxarê'ýr tē. Tē:n kam 'ýr bôx.

2 Nhyr kam me rũnh Pexumã Paur jarê. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr raxmê mebê idjaer nhô me rũnh 'ôdjwýmê ne me kum arê

3 ne kum,

—Ë, amã me ikĩnh jabej gop amrê Djeruxarê mã Pauro bôx, ane. Me kute kam arênh kētri ne me abenmã kum,

—Gêdja me amrê pry'ã Pauro mô gwaj kubĩ, ane.

4-5 Nãm me rũnh ã Pexumã Paur jarêho ane nhyr kam memã kum,

—Kati, gê wãnh Xedjarekam me arek o nhỹ. Badjwý arým 'ýr itēm 'ýr. Gê ar anhô me rũnh'ô ar ikôt 'ýr tēn axwe'ô jabej kukja gê kum amijarê gê kam kum axwe jarênhkumrêx, ane.

6 Nhyr me'ã akatibê 10 ne ajmã kute apêx nhyr kam arým Xedjare'ýr tē:n 'ýr bôx. Nhyr akati nhyr arým tēn memã axwe pãnh jarênh djãkam memã nhỹ. Ne arým Paur'ýr ô me ja jano nhyr me o mōn 'ýr o bôx.

7 O bôx nhyr arým Djeruxarê kurũm mebê idjaer kwý 'ýr bôx ne Paurmã ipók ne. Ne kam Pexumã Paur jarêho dja. Nãm me kum axwe krãptĩ: jarêho dja. Djãm axwe kryre ne arê? Kati, Axwe rũnh ne arê. Me kute axwekôt omũnh kêt ne tu arĩk kum axwe jarêho dja. Nhyr Pexu me kabên ma:n kam mrãmri Paur jaxwe'ômã kator ne mar kêt kumrêx.

8 Nhyr Paur aminêje Pexumã kum,

—Be, ba ne ba ije mebê idjaer kukrãdjã 'ôo ibikēnh kêt ne Metindjwýnh nhô kikretio ibikēnh kêt ne mebê bēnjadjwýr raxbê Xedja kurê kêt, ane. Xedja ne me bēnjadjwýr rũnh kunĩ kurãm rax.

9 Nhyr be, Pexu bit kute mebê idjaerjao kĩnhmã ne arým Paurmã kum,

—Djãm Djeruxarêkam atêm prãm? Dja ba kam mrãmri ajã me ja kabênkumrêx jabej, ane.

¹⁰ NhyM Paur kum,

—Kati. Bênjadjwýr raxbê Xedja kabênkôt aje me axwe jabej me kukjêr djã ne ja. Jakam dja ga ima. Mýj kadjy dja ga Djeruxarêmã ijo tẽ nhyM me ikukij? Ba ne ba mebeb idjaer 'õo ibikênh kêtikumrêx ga arým ama.

¹¹ Be, me ren ijaxwe'õmã kato ne ren pãnh tu ibĩ, ba ren aminêje ikabênh 'õ jarênh kêt ne. NhyM be, me 'êx ne kute imã ijaxwe jarênh kajgokam ne ga te aje memã ikangamã. Ba bênjadjwýr raxbê Xedja'ýr tẽn aminêje kum ikabênh jarê. Nãm ã Paur kum ane.

¹² NhyM kam Pexu amibu'ã me rũnhmã kabênh nhyM me Pauro aben ma. NhyM kam kum,

—Nã gãm imã, “Ba bênjadjwýr raxbê Xedja'ýr tẽn aminêje kum ikabênh jarê”, ane. Be, jakam dja ga mrãmri amũ Xedja'ýr atêmkumrêx, ane.

Pexu kute Paur'ã Angripa kabênh mar.

¹³ NhyM 'ã akati kwý apêx nhyM bênjadjwýr raxbê Angripamê prõbê Berni ar krĩraxbê Xedjare'ýr bõx. Ar kute Pexumã kabênh mex jarênh kadjy ne ar bõx.

¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhyM ar'ã akati kwý apêxmã. NhyM Pexu arým bênjadjwýr raxmã Paur'ã ajarênh kum,

—Peri mebeb ijê djãkam me'õmã iren arým mã tẽ.

¹⁵ Ba krĩraxbê Djeruxarêkam ar ibari nhyM mebeb idjaer nhõ me rũnh arým imã Paur jarê. Me õ mebêngêtmê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bênjadjwýrmê imã arê ba arým kuma. Me imã, “Dja ga kum axwe pãnh jarênh abĩ”, ane.

¹⁶ Ba memã kum, “Be, djãm Rõmakam me ja kukràdjã kôt ne ba me ije me axwe jabej me kukjêr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjêr kumrêx. NhyM me me kuka kõnh axwe jarênh kumrêx ba me me kuma. NhyM kam me me imã amijã aprã ba me arým kuma. Me ije me axwemã ijapõxkambit ne ba me arým pãnh me kupa.” Nã bãm ã memã ane.

¹⁷ Ne kam mebeb idjaer arým amrê Xedjare jakam bõx. NhyM me'ã akati ba amikrà kêt ne ije memã axwe pãnh jarênh djãkam bõx ne memã nhý. Ba kam Paur'ýr inhõ me ja jano nhyM me o bõx.

¹⁸ O bõx ba arĩk 'ã amim, “Be, mrãmri axwekumrêx”, ane. NhyM me kwý kajmã ku'ên kam 'ã imã kabênh kajgobit jarênh ku'ê.

¹⁹ Nãm me 'ã imã, “Paur kum me ikukràdjã kurê”, ane. Ne me'õ nhidjibê Jeju jarê. Nãm me Jeju tyk jarênh nhyM be, Paur ne Jeju tĩn jarê. Nãm me ã Paur'ã kabênh kajgo jarênh ano.

²⁰ Ba amim, “Je, djãm ije me kukràdjã mar got”? ane. Ne kam kum, “Djãm Djeruxarêkam atêm prãm? Dja ba kam ajã me ja mrãmri kabênkumrêx jabej”, ane.

²¹ NhyM kam Paur imã, “Ba gop tẽn aminêje bênjadjwýr raxbê Xedjamã ikabênh jarê”, ane. Ba krãkamngõnhmã kum, “Dja gar o nhý ba kam i arým Xedjamã ano.” Nã bãm ã memã ane. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

²² NhyM kum,

—Badjwý me'õja kabênh ma, ane.

NhyM kum,

—Gê akatimã ga kam arým kabênh ma, ane.

Paur Angripa kabem ãm ne kute kum amijarênh.

²³ Nhyŷ arŷm ar'ã akati nhyŷ Angripamē Berni ar ò nêkrêxo prŷne amikunhêr ne me axwemã pãnh jarênh djãmã wadjã. Krãkamngõnh nhõ bēnjadjwŷrmē krŷraxkam me rŷnh ja arkõt wadjã. Nhyŷ Pexu arŷm Paur'ÿr ò me ja jano nhyŷ me o bõx.

²⁴ Nhyŷ Pexu Angripamã kum,

—Bēnjadjwŷr raxbē Angripamē me akåtãmjãmē, djã ne ga me me'õja pumũ? Krŷraxbē Djeruxarēkam mebē idjaer kunimē krŷrax jakamdjwŷy mebē idjaer kunimē ne me imã me'õja jarênhõ ku'ên kam kãj bē imã, “On abī. On abī”, anhŷro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'õmã ikator nhyŷ me kute pãnh bŷnmã te kukij nhyŷ axwe kêtê. Nhyŷ ta imã, “Ba gop tēn aminêje bēnjadjwŷr raxbē Xedjamã ikabēn jarē. Ta ne kute raxo me kunī jakrenh”, ane. Kam dja ba 'ÿr anorkumrêx.

²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhõ bēnjadjwŷr raxmã Paur jaxwe'ã pi'òk no'òkmã. Ba kam amã o ikato. Ga, bēnjadjwŷr rax Angripa, akumrêx ne ba aman amã o ikato. Ga dja ga axwe'õ jabej kukjan ama ba arŷm 'ã pi'òk no'òk ne.

²⁷ Ba ren me'õ bē ijêja jano ne ren ije kõt axwe'ã pi'òk no'òk janor kêt ne ren Xedjamã kute ibēno ibikēnh pyrãk. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

26

¹ Nhyŷ kam Angripa arŷm Paurmã kum,

—Ajrã. Aminêje akabēn jarē, ane.

Nhyŷ memã aminhikra bēn arŷm aminêje kum,

² —Bēnjadjwŷr rax Angripa, arŷm mebē idjaer ijã axwe krãptī janhõ ba kam aminêje amã ikabēn jarē. Myt ja tãmkam aje ikabēn mar prãmkam ne ba ikŷnhkumrêx.

³ Ga ne ga aje prŷne mebē idjaer kukràdjã mar. Me kute kukràdjã jabej aben kukjêrdjwŷy aje prŷne mar. Aje markam ne ba ikŷnhkumrêx. Dja ba amã amijã ajarē. Gop amijamãr 'iryŷn ikabēnja kunī ma.

⁴ Be, inhõ pyka djwŷnhkam, krŷraxbē Djeruxarēkam ne me kute ipumũnh. Iprŷrũm ne mebē idjaer kunī ipumũ.

⁵ Me kute ipumũnhkõt ren ijã amã ajarē. Ba mebē pardjêu kukràdjã man kõt ar amijo iba. Mebē pardjêu ne me prŷne kute me ikukãmãkjê kukràdjã marn kõt amijo ba mex. Prŷne kute kõt amijo ba mexo kute mebē idjaer kunī jakrenh. Me ja kõt ne ba amijo iba.

⁶ Ne kam jakam arŷm akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjêro nhŷ. Be, Metindjwŷnh me ikukãmãkjēmã kum, “Dja ba mrãmri akubyn me tyko tŷn”, ane. Kute akubyn me tyko tŷnja ne me tu amiwŷr kamnhŷxkumrêx.

⁷ Me ikukãmãkjê Djako ne krabê 12 jadjuw. Krabê 12 ja ne ar aben djõ'ã apŷnh tãmdjwŷy ba djãri kubê 12, apŷnh me krãptī: ba djãri kubê 12. Apŷnh me ikukãmãkjê ba ja ne me akatikammē akamãtkammē mã Metindjwŷnhmã amijarênhõ kumex. Ne mã kum àpēnhõ kumex ne mã amim, “Mrãmri dja Metindjwŷnh akubyn me tyko tŷn”, ane. Ne mã me akubyn tŷn nhõ akati bõx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekõt tu amim kamnhŷxkumrêx ne mã me kunimã kum, “Mrãmri dja Metindjwŷnh akubyn me tyko tŷn”, ane. Nhyŷ kõt mebē idjaer kamin-grãnyre imã ijaxwe jarē ga kam ijaxwe'õ jabej ikukjêro nhŷ.

⁸ Be, djãm aje mekôt amim, “Metĩndjwýnh te kute akubyn me tyko tĩnmã”? ane. Djãm aje amim anhÿr got? Kati. Ga ne ga aje ã amim anhÿr prãm kêt. Nãm ã Paur Angripamã ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

–Be, badjwÿ amrêbê ne ba mekôt amim, “Kê, Nadjarekam Jeju wã. Ba 'ã me kabênbê idjãptãrkumrêx gê me ĩ maro ba”, ane.

¹⁰ Ne kam kôt mrãmri Djeruxarêkam ã mebê idjãptãro ane. Ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwÿr ar kabênkôt me krãptĩbê ijê. Jeju nhô me jabê ijê. Nhyh me kute me parmã ba mekôt memã kum, “Ajrã. Me abĩ”, ane.

¹¹ Ne mã me bikprõnh djã kunĩkôt meo ibikênhô iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrÿn kanga jabej ne ba mã meo ibikênhô iba. Meo ibikênhô iba:n kam amũ apÿnh krĩrax bajtem djãridjwÿ me'ÿr mrãn bõx.

¹² Kamã ne ba krĩraxbê Tamagu'ÿr tẽ. 'ÿr itẽm kêtri ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwÿr ar me kadjy imã pi'ók no'oko ne.

¹³ Bẽnjadjwÿr rax Angripa, nã bãm me'ÿr pi'ók no'oko tẽ: nhyh arÿm ijã kãjkwa nhĩpõkri myt nhÿ. Nhyh kãjkwa kurũm mÿjja jadjênh prĩne ikurwÿ ba arÿm omũ. Adjênh týxo kute arngro jakrenh. Nhyh ikôt me mõrdjwÿ mÿjja jadjênh me kurwÿ.

¹⁴ Bar ikunĩ pykabê irõrõk ne. Ba kam me'õ kabên ma. Nhyh mebê idjaerkam ikabên djwýnhkôt imã kabên ne imã, “Xaur, Xaur, mÿkam ne ga me kute amim imaro abikênh ar o aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikênhô aba pyrãk. Ga ari aje ijo abikênhô abakam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jênh bjêrja pumũ. Me kute mÿjja djwa mexo mry kamjÿr nhyh arÿm umaje prõt týxja pumũ. Nhyh kwÿ amakkre kêt kam tu amikamjÿr djã kanãn arÿm tokry ne. Gadjwÿ dja ga ari ijo abikênhô aban arÿm atokry: ne”, ane.

¹⁵ Ba kum, “Bẽnjadjwÿr mÿj me ajõ ga ne ga imã akabên ne”? ane.

Nhyh imã, “Ba ihê Jeju. Nã gãm me kute amim imarjao abikênhô aban aje ba mãn ijo abikênhô pyrãk.

¹⁶ Be, amibêx ne kãjmã dja. Ije ajã inhô àpênh djwýnh mênh kadjy ne ba amã amijo amirĩt. Aje ajbir ipumũnh'ã dja ga memã ajarê. Dja ba ĩ mÿjja kwÿ nhĩpêx ne kôt amã amijo amirĩt ga ipumũ. Jadjwÿ dja ga 'ã memã ajarê.

¹⁷ Jakam dja ba me bajtemmã ajanon mã me bajtembê apytã nhyh me kute abĩn kêt. Ne mebê idjaerdjwÿbê apytã nhyh me kute abĩn kêt.

¹⁸ Ga, me no mjõt kam kute mÿjja pumũnh kêt ne arĩk ba punuja pumũ. Nhyh be, me no pôt ne me mÿjja kunĩ pumũn kam katãt ba. Ga ajte, akamãt kô tykkam me kute mÿjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Nhyh me memã mÿjja kurwÿ nhyh me arÿm mÿjja kunĩ pumũn katãt ba.

Me bajtemdjwÿ ne me arĩk ar ban axwe. Dja ba memã ajano ga memã ikabên jarê. Memã arê nhyh me arÿm tu amim imarkumrêx ne arÿm katãt amijo ban axwe kêt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tũm. Kubê dja ga Metĩndjwýnh'ÿr meo akêx nhyh me arÿm tu amim imarkumrêx. Nhyh Metĩndjwýnh arÿm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Mekam ngryk kêt ne arÿm mekôt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kôt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrêx nhyh Metĩndjwýnh arÿm me axwebê me utã. Ja kadjy dja ba me bajtemmã ajano.” Nãm ã Jeju imã ane. Nãm ã Paur Angripamã ane.

Ne kam ajte kum,

19 —Kam, Bēnjadjwŷr raxbē Angripa, Jeju kute kàjkwa kurūm imā amijo amirītkam ne ije omūnhkam djām ijamakkre kēt ne ije mar kēt? Kati. Arŷm ne ba tu amim markumrēx ne katāt kabēn man kōt ar amijo iba.

20 Kam ne ba krīraxbē Tamagu kumrēxkam memā 'ā ajarē. Ne kam Djeruxarēmē pykabē Djudēja kunīkōt memā 'ā ajarē. Ne kam apŷnh me baxter ba djākam memā 'ā ajarē. Ne memā kum, "Dja gar amikam akapriren wānh ajaxwemā anhiren Metindjwŷnh'ŷr amijo akēx. Ne kabēn man kōt ar amijo aba gē me ar apumūn arŷm amim, 'Be, mrāmri ne ar kute Metindjwŷnh'ŷr amijo akēxkumrēx', ane. Gē me ar apumūn ā amim ane", ane.

21 Amrēbē ije memā ja jarēnho ibakam ne me arŷm ijo tŷm, me bē idjaer ne me Metindjwŷnh nhō kikretikam ijo tŷm ne ipa 'amŷn bit kute ibīnmā.

22-23 NhyM Metindjwŷnh mā: me bē ipytā ba memā idjujarēnho itēm rā'ān arŷm nmyt ja'ŷr bōx. Nā bām me kātāmmē me rūnhmā 'ā idjujarēnho itēm rā'ā ne. Mōjdjēmē Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh ar amrēbē me bakukāmāremā kum, "Dja me banhō Bēnjadjwŷrbē kumkatibē Kritu tokryn tyn akubyn tŷn ne. Akubyn tŷno me bamā wa. Ne kam kàj bē me bē idjaermā amijarē. Ne ajte me bajtemmā amijarē. Ne memā kum, 'Ga, ityk ne akubyn itŷnja pumū. Dja ga me tu amim imarkumrēx ne arŷm ikōt atyk nhijukri akubyn atŷn', ane. Nām ā memā anhŷro ba. Kabēn ja ne kute memā pry kurwŷ djā pyrāk. Kōt ne me katāt amijo ban tŷnkumrēx." Nām ā Mōjdjē ar me bakukāmāremā ane. Me kabēn jabit ne ba memā arēnho iba.

Nām ā Paur Angripamā ane.

24 Nām kum ja jarēnho dja nhyM Pexu tu o kapēr tan kàj bē kum,

—Paur, nā gām ajbā. Aje pi'ōk nhidji jarēnh krāptīkam ne ga ajbā, ane.

25 NhyM kum,

—Bēnjadjwŷr Pexu, kati. Ibibānh kēt. Mrāmri ne ba katāt ikabēn jarēnhkumrēx ne ibēno ibikēnh kēt.

26 Bēnjadjwŷr raxbē Angripa kute imarkumrēx. Kam ne ije amipudjur kēt ne tu aminēje kum ikabēn jarēnhkumrēx. Djām me kute mŷjjao bipdjur ne o ba? Kati.

27 Nām me tu irāri o ba nhyM me kunī kute omūnh ne mar. Kam Angripadjwŷ arŷm prīne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nām anen arŷm Angripa'ŷr akēx ne kum,

—Bēnjadjwŷr rax Angripa, djām ga ne ga arŷm Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh'ā amim, "Mrāmri Metindjwŷnh kōt me kabēnkumrēx"? ane. Arŷm ba ama. Mrāmri ne ga ā amim ane. Nām ā Paur kum ane.

28 NhyM Angripa kum,

—Aje Kritu'ŷr ijo akēx'ŷr, ane.

29 NhyM Paur kum,

—Ga ren 'ŷr amijo akēx 'ŷr nār ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrēx ba ren kam ikīnhkumrēx. Me kunī kute jakam imaro ŷrdjwŷ ren ikudjwa tu amim markumrēx ba ren mekam ikīnhkumrēx. Jao ne ba Metindjwŷnhmā a'uw. NhyM ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikīnh kēt.

30 Nām Paur ā Angripamā ane. NhyM kam bēnjadjwŷr rax Angripamē bēnjadjwŷr Pexumē Bernimē ar ja nhikō'ā me ŷrjamē arŷm kàjmā dja.

31 Kàjmā djan kubē akēx ne mōn kàxā o aben maro djan abenmā kum,

—Ne ren axwe gwaj ren kubī nār kubē ijē. NhyM be, kati. Axwe kētkumrēx, ane.

32 NhyM kam Angripa Pexumā kum,

—Ren kute amā arēnh kêt ne ren kute amā, “Ba gop bēnjadjwŷr raxbê Xedjamā aminēje ikabēn jarē”, anhŷr kêt, gwaj ren arŷm kum banhire nhym ren ta mekôt ar ba, ane.

27

Me kute krīraxbê Rômamā Pauro mōr.

¹ Nhyam kam bēnjadjwŷr ar memā kum,

—Me on ngōkôt pykabê Itarij'ŷr mebê ijējao mō, ane. Ne kam arŷm krākamngōnho ba djwŷnh nhidjibê Jurmā Paur ar arē. Paurmē mebê ijē kwŷmē ne meo ba djwŷnhmā arē. Kum arē nhym arŷm kute pykabê Itarij'ŷr meo mōrmā. Jurbê ne bēnjadjwŷr raxbê Xedja nhō krākamngōnh krāptī: kubê 100 nhō bēnjadjwŷr 'ō. Ba ibê Ruka ne ba ajte mekôt tē.

² Ba me kam pykabê Itarij'ŷr imōrmān kam krīraxbê Amitukam me ja nhō kàraxmā wadjān arŷm inox ne. Pykabê Adijj'ānh ne me kute kàraxo mōrmā. Me'ō nhidjibê Arxaku ne me ikôt tē. Pykabê Matenikam krīraxbê Texarōnikakam ne abatānh djā.

³ Ba me kàraxkam mō: nhym me ijā akati. Ba me kam krīraxbê Xidō'ā kàrax nhō. Nhyam Jur kum Paur kaprīn kum,

—Ajrā. Anhōbikwa'ŷr wabi gē ar ajo djuw mex, ane. Nhyam ar'ŷr wabin ar ikō'ā nhŷ:n kam ajte akubyn kàraxmā wadjā.

⁴ Ba me kam inox ne. Ne apēxtibê Xipre tekre'ānh mō, kōk me ikutā àbērkam.

⁵ Ne kam pykabê Xirxij'ānh mō:n kam amipānh kumē. Ne pykabê Papirij'ānh mō:n kam amipānh kumē. Ne kam arŷm pykabê Rixijkam krīraxbê Mire'ŷr bōx ne kam kàrax nhō.

⁶ Nhyam kam krākamngōnh kubê 100 nhō bēnjadjwŷr arŷm kàrax 'ōdjwŷmā kato. Nām krīraxbê Arexākam me ja nhō kàraxmā kato. Kā wākam ne me kute pykabê Itarij'ŷr mōrmā. Nhyam kam me ijo tē ba me kà wāmā wadjā.

⁷ Ne kam inox ne mō. Ne iprī'ā mō: nhym arŷm me ijā akati kwŷ apēx. Ba me kam krīraxbê Nidju tēpo mō. Nhyam kōk djābēr tŷ:x me ibê aptā ba me kam aparmā apēxtibê Kreta'ŷr mō. Mō:n kam Kretakam krānh krā'yrbē Xamona'ānh mō.

⁸ Ne kam iprī'ā mō:n kam arŷm amipānh Xamona mē. Ne kam kàrax nhikwā djā nhidjibê Kà jarij djā mexte'ŷr bōx ne 'ā kàrax nhō. Krīraxbê Raxēr kuri ne nō.

⁹ Nhyam kam me ijā akati krāptī apēx. Nhyam Paur amim,

—E kum, arŷm ne ba me amikrà nhym arŷm na 'itŷx 'ŷr. Na 'itŷx'ā mytyrwŷ bōx 'ŷr. Be, arŷm me kute amijajbur'ā akati apēx. Me ibê idjaer kute Metindjwŷnhmā amijajbur djā nhō akatija apēxkam na 'itŷx kumex. Arŷm na 'itŷx kumexkam ne ba me imā imōr pyma:, ngō raxbê pyka kētkam me imōrja pyma:, ane. Ne kam memā kum,

¹⁰ —Ikabēn djā gar ama. Dja gwaj ngō raxbê pyka kētkam mō nhym na arŷm gwaj bajo ajkē. Ne arŷm kākam me jēnhmē kàraxo bikēnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukām kuma. Nām ā Paur memā ane.

¹¹ Nhyam krākamngōnh nhō bēnjadjwŷrja Paur kôt kabēn djir kêt. Nām kào akēx djwŷnhmē ō kàrax djwŷnh kôt kabēn dji.

¹² Ne kam me kute na 'itŷx apēx jamārbē kàrax nhikwā djā punure. Nhyam me bēn 'ātom ne abenmā kum,

—Gwaj on banox ne amū krīraxbê Penixij'ŷr babōxmā. Ne kam kam na 'itŷx apēx kam ama, ane. Be, apēxtibê Kreta tām kam ne krīraxbê Penixij.

Penixijkam kà nhikwā djākam dja aparmā kōk 'it̄y_x wabê nār kàjmā wabê nhy_m bu'ā akāx kōkbē aptā nhy_m kàrax nōr mex ne.

Kōk t̄y_x kute tu kàrax rēnho mōr.

¹³ Nām me bēn 'ātom nhy_m kōkdjw̄y ar̄y_m aparmā kàjbē wabē. Nhy_m me ar̄y_m abenmā kum,

—Aje. Jakam ar̄y_m 'yr me banox kadjy mexkumrēx, ane. Ne kam ar̄y_m djudjēdjēti'ā kēn 'āprejao wabin kàraxkam kudji. Ba me kam mō. Apēxtibē Kreta 'ānh mō.

¹⁴ Nhy_m kàjbē 'ātūm nhy_m kōk ar̄y_m àbēr t̄y_x ne. Kōk djābēr t̄y_x jamā ne me kum Juraku jarē.

¹⁵ Nhy_m ar̄y_m kōk djābēr t̄y_x ne tu kàrax rēnho mō. Rēnho mō: ba me kam ar̄y_m tu kum inhire nhy_m kōk arek o mō.

¹⁶⁻¹⁷ Nhy_m kam kà ar̄y_m kōk djābēr kōt apēxti nhidjibē Kraōdja tekre'ānh mō. Amrēbē ne ba me kàrax katē'ā kà ngrire nhōn o mō. Ne kam ar̄y_m jakam idjāpēnh rax ne kà ngrireo wabin kàraxkam kudji. Nhy_m kam me djudjēdjētio ibūmkōt kàrax'ā kajngāro tē. Ngō t̄y_x kute kàrax ka'èk kēt kadjy ne me 'ā kajngār. Kōknhōkà raxkam ne ba me mō. Kōknhōkà raxkam ne me par kw̄y pumjuw nhy_m ku'ē tūm. Nhy_m me ap̄y_{nh} p̄io krābē o kapan ajte kraxbē o kapa. Ne p̄i'ā ap̄y_{nh} kubēkāti janhō. Kōk kute o mōr t̄y_x kadjy ne me 'ā anhō. Ba me mō: nhy_m kōk me ijo mōr t̄y_x ne. Nhy_m kute arerek'ō'ā kàrax mēnh karō ne me ar̄y_m par'ā wabin kubēkātīmē kukràdjā kunī bōn ar̄y_m o ruwn kudjin kam nh̄y. Nhy_m kōk arek kàraxo mō. Nhy_m ar̄y_m kà kajgon pri'ā mō. Arerek wā nhidjibē ne Xixi.

¹⁸ Nhy_m kōk djābēr t̄y_x ne me ijo àbēr t̄y_x. Nhy_m kàrax amijadjw̄y_r t̄y_xo mōrri: nhy_m 'ā akati. Nhy_m me kàrax kajkritmā ar̄y_m ngōnhmā kākam me jēnh kw̄y rē.

¹⁹ Nhy_m kam ar̄y_m me inox'ā akatibē 3 apēx ba me ar̄y_m ngōnhmā kàraxkam ap̄y_{nh} kukràdjā kw̄y rē.

²⁰ Ne kam mō: nhy_m arngromē kanhēti amirīt kēt'ā ar̄y_m akati krāptī apēx. Nhy_m kōk 'it̄y_x me ijo mōr t̄y_x rā'ā ne. Ba me te: amipytār djā'ō jabej ar irīt ne ar̄y_m idjumar punure ne.

²¹ Ne mōn ar̄y_m inhō kw̄y krēn kēt 'ātūm ne. Nhy_m kam Paur kākam me àpēnh'yr tēn ar̄y_m me ipōkri djan memā kum,

—Ē, ba ar amā arē gar ama. Nā gām ren ar amūja'ā ikōt akabēn dji gwaj ren apēxtibē Kreta'ānh arek wajēt. Ne ren kam badjumar mex nhy_m ren m̄yja'ō biknor kēt.

²² Jakam dja gar akubyn adjumar mex ne at̄y_x. Dja te kàrax wadjā nhy_m ngō kute gwaj bajōnh bīn prām kêtukumrēx.

²³ Be, akamātkam Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh'ō iw̄y_r bōx ne ikuri dja. Metindjwŷnh ta ne mā ijo ba, ba kum idjāpēnh ar iba.

²⁴ Kadjy mrānh djwŷnhja ne imā, “Paur, on at̄in prām kēt. Dja ga bēnjadjw̄y_r raxbē Xedja kabem adjāmukumrēx. Nhy_m aro'ā me mōrwā ne Metindjwŷnh ar̄y_m akōt me kunī dja. Akōt dja me tyk kêtukumrēx”, ane.

²⁵ Be, ā kute imā anh̄y_r kam dja gar adjumar mex. Mrāmri dja amikabēn kōt ngōbē gwaj bapytārukumrēx. Metindjwŷnh kute gwaj bapytārja ne ba tu amim kamnh̄ixukumrēx.

²⁶ Nhy_m kam mrāmri kōk 'it̄y_x dja apēxti'ō'ā gwaj bamēnhkumrēx. Kàraxmē ro'ā gwaj bamēnhkumrēx, ane.

Kàrax bika'èk'ā ujarēnh.

²⁷ Nhyṁ kam arŷm me inox'ā akatibê 14 apêx nhyṁ akamàtkam ngō raxbê pyka kêt nhidjibê Angrikukam kôk 'itŷx ari: kàraxo ba. Nhyṁ akamàt kô ipôkri kâkam me âpênh abenmâ kum,

—Ē, kute akàx'ŷr kâ arŷm mōr pyrâk, ane.

²⁸ Ne kam koror jabej ngō'ā kadjàt'ā tu jakre nhyṁ 'ā djudjêdjêbê 30 metu apêx. Nhyṁ me kam amak ngriren ajte 'ā kadjàt jakre. Nhyṁ arŷm kâjbê krân 'ā 27 metu apêx.

²⁹ Nhyṁ kàrax kên'ā bika'èk karō me arŷm ngônhmâ djudjêdjêti mē. Djudjêdjêti'ā kên 'âpreja mēn ajte ja mēn ajte ja mēn ajte ja mē. Nhyṁ kên arŷm akubyn kàrax pynê. Nhyṁ me'ā akatio wajêt ne arŷm axwe umar.

³⁰ Nhyṁ kam kàraxkam me âpênh bit kute mebê amipdjur ne amijâ maje kàrax kurūm katormâ. Nâm me 'êx ne memâ kum,

—Ba me kâ ngrire kam djudjêdjêti'ā kên 'âpreja'ō nhŷr ne o ikaton kâ krwŷt'ânh kumê gē akubyn kâ krwŷt pynê, ane. Ne kam djudjêdjêti'ā kâ ngrireo ruwn bit ngônhmâ mēnhmâ.

³¹ Nhyṁ Paur arŷm me krâkamngônhmê mebê 100 nhō bēnjadjwŷr'ŷr tēn memâ kum,

—Dja me wâ mōn arŷm utâr djâ kêt ne me gadjwŷ apytâr djâ kêt, ane.

³² Nhyṁ me krâkamngônh arŷm 'ŷr mōn 'ā djudjêdjêti kunī jakâ. Nhyṁ arŷm kâ ngrire mebê ngônhmâ nox ne akuno.

³³ Nhyṁ arŷm akati tē nhyṁ Paur arŷm memâ arēn memâ kum,

—Nâ gām ar kôk apêxkam amakbê amijajbu nhyṁ arŷm ar ajâ pi'ôk kamrêk amânhkrut apêx.

³⁴ Ar atŷx kadjy gop on ar anhō kwŷ krê. Ngō kute ar apar prâm kêt kumrêx.

³⁵ Nâm ā memâ anen arŷm djwŷ'ō by. Ne me kunī nhipôkri Metindjwŷnhmâ amikīnh jarēn kokij ne arŷm krēnmo krax ne.

³⁶ Nhyṁ kam me kunī akubyn kīnh ne adjwŷnhdjwŷ ō kwŷ krêno kumex.

³⁷ Kàraxkam me ikunī ne me ikrâptī. Me kute me ijâ akrebê 276.

³⁸ Nhyṁ me ō kwŷ krēn arŷm ajne. Ne kam kàrax kajkritmâ ngônhmâ jênh rē. Atemâ bàyogo 'yo jênh rē.

³⁹ Nhyṁ arŷm akati. Nhyṁ me arŷm pyka pumū. Nhyṁ me'ō kute amrêbê pyka pumūnh kêt kumrêx. Nhyṁ wānh pyka kute aktâ ngō nhijêkam ngō binhikrênhja. Nhyṁ me arŷm amybŷm kàrax kadjy omū. Ne kam abenmâ kum,

—E kum, gwaj 'ŷr kam mân kàraxo wadjâ gē umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arŷm kên kunī'ā djudjêdjêti 'âpre bôn tu kum ire. Ne kâ katē pynênh djâ'ā djudjêdjê 'âpre bô. Ne kam kâ krwŷt'ânh par'ā kubêkatio wabin 'ā kunhō, kôk kute kàraxo mōr tŷx kadjy. Ne arŷm akàx'ŷr kàrax krâo akêx ne.

⁴¹ Nhyṁ kam kàrax arŷm ngō kute aben mok djâ'ŷr bôx. Kam ne kororre. Ne mōn 'ā nōn arŷm 'ā nōr tŷx mex ne. Nhyṁ ngō djâkâ 'itŷx arŷm kàrax katē titik ne ka'êko mō.

⁴² Nhyṁ krâkamngônh ar abenmâ kum,

—Mebê ijê tūm nox ne akâxmâ rêr ne atŷxâ àbir ne mâ prôt kêtri gwaj me kupa, ane.

⁴³ Nhyṁ krâkamngônh nhō bēnjadjwŷr Paur'ā maje akubyn me unēn memâ kum,

—Kwārīk wānh. Gē me rêrja kumrêx tu nox ne rēn akàx'ā wabi.

44 Gê me rêr kêt pĩponh jamý nàr ngõ kute kà ka'èk jamýn 'ã mekõt rê, ane. Ba me kam ikunĩ arým inox ne. Ne kam ikunĩ arým akàx'ã wabi.

28

Apêxtibê Matākam ar ba.

- 1 Ba me arým wabi nhym me bajtem apêxtikam ar baja me imã,
—Apêxti ja nhidjibê ne Matã, ane. Ba me kam kuma.
- 2 Nhym kam namê krykam apêxtikam me bajtemja kum me ikaprĩkumrêx.
Ne kam arým me imã kuton me imã kabên mestire.
- 3 Nhym Paur arým pĩ ngrã kwý karwãn kuwykam adjuw. Nhym kangã djãkrê kuwy pymaje pĩ ngrã kurũm katon arým Paur nhikra nhãn 'ã wajêt.
- 4 Nhym me arým ikra'ã kangã jêtkõt omũn abenmã kum,
—Be, tãmwãbê ne me par djwýnh'õ. Jakam dja ty. Ngõ ne kute bĩn kêt nhym be, kangã dja kubĩ. Axwe pãnh dja ty, ane.
- 5 Nhym kangã ikra'ã wajêt nhym tu kum ikra wabê nhym arým kuwykam tým. Nhym kam tokry kêt ne.
- 6 Nhym me te Paur nhigot jabej. Nàr, me aêrbê tyk ne tým karõ te 'ã ajkam ama. Te kam ama:n omũnho kumex. Omũnh 'atũm nhym ajmã kute kêtumrêx. Nhym kam me atemã kabên djĩn abenmã kum,
—Be, kubê ne metĩndjwýnh'õ, ane.
- 7 Apêxti tãmkam bẽnjadjwýr nhidjibê Pubriju. Õ pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imã,
—Inhõ kikrekam dja gar nhỹ, ane. Bar kam 'ýr mõn kam nhỹ nhym arým me ijo djuw mex mexkumrêx. Ba me kam kam inhýr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.
- 8 Nhym kam Pubriju bãm kute ir djwýnhja kã kangron iku:w. Nhym Paur arým 'ýr wadjãn Metĩndjwýnhmã o a'uw ne krã'ã ikra djĩn arým o mex ne.
- 9 Nãm Paur ã o ane nhym kam apêxtikam me punu kunĩ 'ýr bõx nhym arým me o mex ne.
- 10 Nhym kam me me imã mýjja kumex ngã. Ba me kam arým inoxmã. Nhym me arým apýnh me imã mýjja kĩnh djãri kãraxkam kumex ne.

Krĩraxbê Rõma'ýr mõrn bõx.

- 11 Me inox kêtĩrĩ ne apêxtikam me ijã mytyrwýbê amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba me arým inox ne. Krĩraxbê Arexãkam me õ kãraxkam inox ne. Nãm me amrêbê amex jamãrbê apêxti'ãnh kãraxja nhõ. Kãrax krwýt'ã ne me karõ amãnhkrut wajêt. Ja nhidjibê ne Kaxu. Nhym ja nhidjibê Põr.
- 12 Ba me inox ne mõ:n kam krĩraxbê Xiraku'ãnh kãrax nhõ. Nhym me ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.
- 13 Ne kam ajte inox ne pyka 'ãnh mõ:n kam krĩraxbê Reguju'ýr bõx. Ne kam me aã'ã mõ: nhym me ijã akati. Nhym kam kãjmã kõk wabê ba me ajte akatikam krĩraxbê Poteroj'ýr bõx ne 'ãnh kã nhõ.
- 14 Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwý jabej ne memã ikato. Nhym me ar imã,
—Dja gar inhũrkwãkam nhỹ, ane. Bar kam nhỹ. Nhym ar ijã akatibê 7 apêx. Bar kam itekõt krĩraxbê Rõma'ýr mõ.
- 15 Nhym kam me amũ krĩraxbê Rõmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ar ijarê. Nhym me arým ar ikutã mõ, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ãnh djwý jamýnh djãmê me õt djãbê 3mê kam bõx. Bar kam me'ýr bõx.

Nhym kam Paur me omũn arým Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽn akubyn tỳx ne.

¹⁶ Ba me kam mõ:n arým krĩraxbẽ Rõma'ýr bõx. Nhym kam krãkamngõnh krãptĩ: kubẽ 100 nhõ bẽnjadjwýrja mebẽ ijẽ tũmo bõx. Me nõje ku'ẽ djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmã mebẽ ijẽ tũm kunĩõ bõx. Nhym arým mebẽ ijẽ djakam mebẽ ijẽ. Nhym be, me Paurmã kum,

—Ga dja ga anhõ kikrekam nhỹ. Krãkamngõnh pydjibit dja anẽje nhỹ, ane. Nhym kam me'õ nhũrkwã purokam nhỹ.

Kute Rõmakam mebẽ idjaermã amijarẽnh.

¹⁷ Nhym kam arým Paur'ã akatin akatin akati nhym arým amiwýr mebẽ idjaer rũnh 'uw nhym me 'ýr bõx ne arým 'ã akuprõ. Nhym kam memã kum,

—Akmere ar, djãm me babẽ idjaerkam ne ijaxwe'õ? Nàr djã ne ba me bakukãmãkjẽ kukràdjã'õõ ajkẽ? Arkati. Ijaxwe kêt nhym Djeruxarẽkam me arým ibẽ ijẽn krĩraxbẽ Rõmakam me jamã ikanga.

¹⁸ Nhym me prĩne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhym bẽnjadjwýr ar ijã abenmã kum, “Ren bĩn kadjy axwekumrẽx gwaj ren arým kumbĩ. Nhym be, kati. Axwe kêtumrẽx”, ane. Ne bit kute imã ikra karo ba itẽmmã.

¹⁹⁻²⁰ Nhym mebẽ idjaer mã kabẽno bẽnjadjwýr ar apa. Ba kam aminẽje arkum, “Ba gop bẽnjadjwýr raxbẽ Xedjamã aminẽje ikabẽn jarẽ”, ane. Nhym ar arým amrẽ 'ýr ijano ba tẽn bõx. Dja ba aminẽje Xedjamã ikabẽn jarẽ. Djãm ije kum inhõ me wýnhbẽ idjaer jaxwe'õ jarẽnhmã? Arkati. Imã inhõ me wýnh jabẽkam ne ba amiwýr ar ajuw. Ije ar apumũnh ne ar amã ikabẽnmã ne ba amiwýr ar ajuw. Ê, ba ar amã arẽ gar ama. Dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn. Mebẽ idjaer ne me tu amiwýr me akubyn tĩn kamnhĩxkumrẽx. Badjwý ne ba tu amiwýr kamnhĩxkumrẽx. Ije amiwýr kamnhĩxkam ne me arým kãxirãx jao idjuwpre. Nãm ã Paur memã ane.

²¹ Nhym kam me kum,

—Pykabẽ Djudẽjakam ne me nĩnh ar imã ajã pi'õk no'õk kêt. Nhym mebẽ idjaer'õ nĩnh bõx ne kute ajã mýjja'õ jarẽnh kêt.

²² Be, pyka kunĩkõt me kute me kukràdjãja japrýõ ba. Jabit ne bar kuma. Nhym be, ar ba ne bar ije 'ã adjujarẽnh mar prãm, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'õ jarẽ. Nhym kam me kute kum akati jarẽnh bõx nhym me krãptĩ Paur nhũrkwãmã wadjã. Nhym kam kryràmm memã ujarẽnhmo krax ne akamãtkam o ino re. Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã memã ajarẽ. Nãm memã Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kunĩ kabẽn jarẽ. Ne me kabẽn kõt memã kum,

—Ga, pi'õk kõt Jejubẽ me banhõ Bẽnjadjwýrbẽ kumkatija pumũ. Kubẽ Krituja pumũ. Dja gar tu amim Jeju markumrẽx. Nãm ã memã anhýro nhỹ.

²⁴ Nhym me kwý tu amim kabẽn markumrẽx. Nhym me kwý amim kabẽn mar kêt.

²⁵ Ne arým kabẽno aben japanho kumex ne arým ajmã. Nhym me bimãnh kêttri Paur memã kum,

—Idjaij ne amrẽbẽ: Metĩndjwýnh Karõ kukwakam me akwý'ã kabẽn jarẽ. Mrãmri ne arẽnhkumrẽx. Nãm me bakukãmãremã kum,

²⁶ “Me'ýr tẽn memã ikabẽn jarẽnh memã kum,

'Dja ga me maro aku'ẽ kajgon mar kêt ne, kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt ne. Ne omũnh kajgon amim omũnhkumrẽx kêt.' Mýkam?

²⁷ Bir, arỳm ne ga me adjumar djàkam ajamakkre kêt ne ajamakkre jaduj ne tu ano ngōr. Nã gãm me arĩk ã ibé amijo abao ane. Mỳkam?

Bir, aje anoo omũnh kêt mã ne aje ajamako mar kêt mã ne aje ikukràdjà 'ã mỳjja kute amijakreja adjumar djàkam mar kêt mã ne aje iwỳr amijo akêx ba ije me ajo mex kêt mã. Nã gãm me ibé ã ajamakkre kêt mē ano kêt o ane."

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij ane. Nhy m me bakukãmãre aben djô 'ã arēnh mō. Arēnh mōr tãmtã arỳm me awỳr o bōx. Tũ:mràm ga me akamingrãnyre ã ikabēn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabēn mar kajgokam dja Metĩndjwỳnh arỳm me bajtem mã ijano. Dja ba memã Metĩndjwỳnh kute me utàr 'ã ajarē nhy m me arỳm tu amim markumrēx nhy m kam arỳm me axwebé me utà. Nãm ã memã ane.

²⁹ Paur mebê idjaermã arēnh pa nhy m me arỳm mã kubé mō. Ne aktã kabēno aben japanho mō.

³⁰ Nhy m kam Paur ta aminhũrkwākam arek krĩ nhy m 'ã amex ne ajte 'ã amex. Paur ta ò pi'òk kaprĩo ò kikre djwỳnh mã ũrkwão pãnh. Nãm ũrkwākam nhỹ nhy m me mã 'yr ban bōx nhy m mã kam me kunĩo djuw mex.

³¹ Ne kaj bê Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja 'ã memã ujarēnh krĩ. Ne mã memã Bēnjadjwỳr djwỳnh bê Jeju Kritu 'ã kukràdjà jarēnh krĩ. Nãm kum me uma kêt ne ã memã arēnh mō. Nhy m me 'o kubé àptàr kêt kumrēx. Tãm ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm krîraxbê Rôma'yr tēm kutã memã pi'ôk no'ôk ne. Nãm 'yr tēm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'yr tēmmã krã ne kam amikukãm memã pi'ôk no'ôk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwýnhbê kute amim,

—Nã mrãmri ne Metĩndjwýnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwýnh kukràdjã marja pumũ, anhÿr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ajarēn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nãr, pyka kunĩkôt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwýnh tēp kêtumrēx. Nhy m be Metĩndjwýnh ukaprĩkôt arým me bamã me bapytãr djwýnh jano. Me bamã kurê rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me bawÿr me utãr djwýnh jano. Nhy m kam me kunĩ, mebê idjaer, nãr kon pyka kunĩkôt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrēx nhy m Metĩndjwýnh arým meo kra ne meo tÿx, axwebê meo tÿx nhy m me arým katãt ar amijo ba. Nhy m Metĩndjwýnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'ô kam dja ajte mebê idjaero tÿx nhy m me arým 'yr amijo akēx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ àpēnh. Ta ne amiwÿr ijuw ne arým mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban arým ijano ba arým Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh o iba.

² Amrêbê: ne kukwakam memã kabēn jarēnh djwýnh ar me bakukãmãremã ujarēnh ny jarēn mã memã kum,

“Dja Metĩndjwýnh ĩ memã ujarēnh ny jarē.”

Nãm me ã Metĩndjwýnh nhõ pi'ôkkam memã ane.

³ Kra'ã ne ujarēnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarēnh nyja. Me banhõ Bēnjadjwÿrbê kumkati'ã ne ujarēnh nyja. Nãm Kra amijo ĩ ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arým kôt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjwÿ.

⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhy m kam Metĩndjwýnh Karõ arým memã tÿx jadjã nhy m me arým tÿx. Tÿx ne arým memã Jeju'ã ujarēnh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrēx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhÿro ba.

⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arým memã 'ã idjujarēnh ar iba. Gêdja apÿnh me ba djã kunĩkôt me idjujarēnh man arým tu amim Jeju markumrēx ne arým katãt kabēn man kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarēnh ar iba.

⁶ Ga, ar gadjwÿ Jeju Kritu kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krîraxbê Rômakam Metĩndjwýnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arým amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ôk no'ôkjakam ikabēn jarē.

Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bēnjadjwÿr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarēnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwýnh, Metĩndjwýnh kumrēxmã ar ajarēn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarē. Apÿnh me ba djã kunĩkôt ne me ar ajã abenmã kum,

* 1:7 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhy m pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kētmã. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

—Onj, Krīraxbê Rômakam me arým tu amim Jeju markumrêx, anhyro ba. Ba kam ar akam ikīnhkumrêx.

9-10 Ne Metīndjwýnhmā ar ajarēnh rā'ā ne. Kum idjā'wýr kunīkôt ne ba mā kum ar ajarē. Ba ar awýr itēm kadjy mā kum amijo a'uw ne kum,

—Djūnwā, ba jakam krīraxbê Rômakam ar'ýr tēn ar'ýr bôx, idjumar mex ne ar'ýr bôx. Ga mrāmri aje ar'ýr ibôx'ā amim karō jabej ba jakam ar'ýr ibôxkumrêx. Nā bām ā kum amijo idjā'wýro ane. Mrāmri ne ba ar awýr ikrā ne. Djā nā bām ar amā ijêx? Metīndjwýnh ta ne kute ar amā ijêx kêt kôt kute imar. Djām kum idjāpēnh kêt got? Mrāmri Kra'ā ujarēnh ny ne ba kāj bê memā arēnho ibakumrêx. Kam ne ba mrāmri ar amā arēnhkumrêx.

11 Mýkam ne ba ā kum idjā'wýro ane? Bir, ije ar apumūnh prā:mkam. Dja ba ar akam bôx ne Metīndjwýnh kadjy arým ar amā adjāpēnh djā'ō'ā karō. Metīndjwýnh Karō kukwakam ar amā 'ā karō gar arým maro aban arým Jejukôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aban arým 'ā angrā týx ne 'ā adjukanga kêt kumrêx.

12 Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrêx'ā aben pumūn arým aben man kam tu amim Jeju mar tý:xkumrêx ne bakīnhkumrêx.

13 Bir, ar awýr itēm mā ne ba mā amim 'ā karō krāptī nhym apýnh mýjja mā ibē aptā. Ar aje imar kêt karō ne ba ar amā ja jarē. Imā ar awýr ibôx prām. Ga, me kute bāyogo djêo baja pumū. Arým me kute ê parkam kīnhkumrêx. Badjwý dja ba ar akam bôx ne Jeju'ýr me kwýo akêx nhym me arým tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ba kam arým ikīnhkumrêx. Ije me akam Jeju'ýr meo akêx prām kute mrāmri ne ba ije pyka 'ōkamdjwý arým 'ýr meo akêxja pyrāk. Kute arým ije amū me bajtem 'ōdjwýkam 'ýr meo akêx pyrāk. Me ibē idjaer ne ba me me bē idjaer kēto me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metīndjwýnh'ýr me bajtemo akêx prām kumrêx.

14 Jeju imā me kunī'ā karōkôt ne ba ije me kunīmā 'ā ujarēnh ny jarēnh prām. Me krōr tūmbē kregujamē me krōr nyjamā ije arēnh prām. Ne me krā mexmē me krā mex kētmā ije arēnh prām. Ije Jeju'ýr meo akêx kadjy ne ba ije memā arēnh prām.

15 Kam krīraxbê Rômakam me gadjwýmā ije Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh prā:mkam ne ba dja.

16 Bir, djām ije Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhbē ipijām? Kati. Ba arēnhkumrêx nhym me arým kwý í pýnhkôt tu amim markumrêx nhym kam Metīndjwýnh arým me utā. Týxkôt me utā. Me bē idjaer kumrêx ne me utā. Ne kam me bajtembē kregujadjwý me utā. Kam ne ba ije arēnhbē ipijām kêt kumrêx.

17 Ujarēnh nykam ne Metīndjwýnh kute memā axwe kêt jarēnhjao amirīt gwaj arým kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhym arým memā axwe kêt jarē nhym me arým kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbē ar ba rā'ā: ne. Me bakukāmāre kabēn kôt ne ba ar amā arē. Amrēbē: me bakukāmāre memā kum,

“Metīndjwýnh kute memā axwe kêt jarēnh nhym me arým kum mexja dja me tu amikajmā'ā markumrêx ne arým tūn ne ar ba”, ane.

Amrēbē: ne me bakukāmāre memā ja jarē nhym me arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Kam mrāmri dja me tu amim Kritu markumrêx nhym Metīndjwýnh arým memā axwe kêt jarēnhkumrêx nhym me arým kum mexkumrêx ne. Nām ā meo ane ba kam krīraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamā arē.

Paar kute memā Metīndjwýnh mekam ngryk jarēnh ne ja.

18 Nhyr be, atemã mýjja ne Metĩndjwýnh kute me axwemã o amirĩt. Amingryk ne memã o amirĩt. Me kute Metĩndjwýnh mar prãm kêt ne axweja kunĩkam ne ngyrk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabên katãtwã mar prãm kêt, anhýro bajamã ne mekam ngyrko amirĩt ne.

19-20 Godja me kwý amim,

—Mýkam ne Metĩndjwýnh ikam ngyrk ne? Djãm arým imã amijo amirĩt ba kuma? Kati. Ta kute imã amijo amirĩt kêtka ne tu ikam ngyrk ne, ane. Djãm mrãmri ne me kwý kabênja? Kati. Nãm me 'êx. Arým ne me Metĩndjwýnh man mar kajgo. Me te kute noo omũnh kêt nhyr Metĩndjwýnh arým prĩne memã amijã mýjja kwýo amirĩt ne nhyr me arým kuma. Tý:xi ne týx rã'ã: rã'ã ne. Kubê me kunimê mýjja kunĩ tĩn djwýnhkumrêx. Ja ne o amirĩt nhyr me arým kuma. Adjakamã ne mýjja kunĩ: nhipêx nhyr me arým omũ. Jakamdjwý mýjja rã'ã nhyr me arým omũ. Mýjja rũnh, mýjja pyrna, mýjja tĩn nhyr me arým prĩne omũn arým apõkmã amim,

—Be, Metĩndjwýnh tý:xi ne týx rã'ã: rã'ã ne. Kubê ne mýjja kunĩ, me kunĩ tĩn djwýnhkumrêx. Nãm me ã amim anen arým Metĩndjwýnh man kam mar kajgo.

21 Djãm me kute markam kum,

—Metĩndjwýnh ara:x ne apyma:kumrêx. Me imã akĩ:nhkumrêx? ane. Arkati. Nãm me te Metĩndjwýnh man kum rax jarênh kêt ne ate kubê krã. Ate kubê krãkam ne me arým arĩk amim mýjja'ã karõ punuo ba. Bêh katikumrêxkam ne me arým no kêt ne kam arým umar djãkam kute akamãt kô tyk pyrãk.

22 Me ta ne me amijo krã mex ne amijo ãmra ar ba. Ne kam mrãmri arým no kêtikumrêx.

23 Ne kam arým Metĩndjwýnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarênh kanga, Metĩndjwýnh tĩno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pãnh apýnh mebêngõkre,† ãk, mry, mry ngãngão mrãnh, apýnh mýjja tĩn 'ikrãn maro ba. Maro ban arým karõ nhipêx ne o Metĩndjwýnh ne kum amijarêho ba.

24 Nhyr kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãmja ta kute wãnh ar o ba kadjy wãnh memã ire. Me ta kute wãnh arĩ prõ, mjên kupa'ã kurê ba kadjy. Me ta kute aben nhĩo ãpnu kadjy. Ja kadjy ne wãnh memã ire.

25 Mrãmri Metĩndjwýnh katãt amikabên jarênhkumrêx nhyr me arým amin-hirõbê kabên rê. Aminhirõbê kabên rên arým pãnh me 'êxnhĩ kabên'ýr amijo akêx ne kõt ar amijo ba. Me ren mýjja kunĩ nhipêx djwýnh maro ban ren kum rax jarêho ban ren kum ãpênh ar ba rã'ã ne. Nhyr be, kati. Nãm me kangan arým mýjja nhipêxmãbit rax jarêho ban kum ãpênh ar ba. Nhyr be, mrãmri ne mýjja kunĩ nhipêx djwýnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

26 Nhyr be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kanga. Nhyr kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãm ta kute wãnh ar o ba kadjy ne wãnh memã ire. Nhyr me arým pijãm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupêho ba prã:m. Me nire axwe amijo ban me my kangan arým amikupa'ã me nire kupêho ba.

27 Nhyr me mydjwý axwe amijo ban me ni kangan aktã kurê prã:mkam pijãm kêtka amikupa'ã me my kupêho ba. Kam Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarênh katãt. Me ta ne me amijo bikênh mex ne.

† 1:23 Apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt ne me kunĩ bêngõkre.

28 Metĩndjwýnh ne kute ò mýjjakôt arým memã amijo amirĩt nhym me arým kuma. Ne kute mar rá'ãmã ne ate kam ajte amim,

–Kati. Ije mar prãm kêtumrêx, anhýro ba. Mã me kute ã amim anhýro bakam ne Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Nhym kam me arým mýjja punubit man arým axwe amijo ba.

29 Ne kam apýnh axwe kunõ ba tý:x ne.

Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba prã:mkmurêx ne.

Ne ajte meo bikênh kume:x.

Ne ajte kute amim mýjja rũho atom prã:m.

Ne ajte amim meo bikênh'ã karõ prã:m.

Ne ajte me ò mýjja'ã ngryk prã:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.

Ne ajte kute kabêno aben japanh prã:m.

Ne ajte memã 'êx ne me noo biknor prã:m.

Ne ajte kum me kurê.

Ne ajte kute me kãxã me arênh prã:m ne.

30 Me axwe amijo bakam ne me ajte memã me kurê'uk prã:m ne.

Ne ajte kum Metĩndjwýnh kurê:o ba.

Ne ajte tu memã àkjêr prã:m ne.

Ne amijo àmra prã:m ne.

Ne ajte amibên prã:m ne.

Ne ajte apýnh axwe kumex'ã amim karõo ba prã:m ne.

Nhym me bãmmê me nã ar te ar me akre: nhym me ajte amakkre kêt prã:m ne.

31 Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kêt: ne.

Ne ajte 'êx ne we memã kabên pydjın arênh nhym me me mar pydji. Mar pydji nhym me atekam ajte,

–Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabên 'õdjwýo ikjên kabên pydji mar kêtumrêx ne.

Ne ajte kum me abê kêtumrêx ne.

Ne ajte ukapri kêtumrêx.

32 Me kute ã amijo anhýro bajamã ne Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarê. Me axwejakam me biknormã. Tãm ne arým memã arê nhym me arým prĩne kuma. Nãm me te kuman axwe amijo ba rá'ã ne. Djãm me axwe amijo babit? Kati. Nãm me ajte apýnh axwe ja'ã amũ memã kum,

–Ã amijo ane. Kam ne me kum me akĩnhkmurêx, anhýro ba. Nãm me ã axweo ane ba kam arým wãm Rõmakam me amã arê. Tãm ne ja.

2

Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

1 Me akwý ne ga me amũ memãbit axwe jarênhõ aba. Djãm me gadjwý ajaxwe kêt got ga me amũ me wã'ã amim,

–Me axwekumrêx. Dja Metĩndjwýnh me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me kanga”, anhýr kôt dja Metĩndjwýnh me gadjwý arým me akanga. Mýkam? Bir, me gadjwý me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrãmri ne amũ me wã axwe pyrãk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwý pãnh me akanga. Djãm me aje Metĩndjwýnhmã kum,

–Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhýrmã? Kati. Me gadjwý me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhýrmã.

² Nhyem be, me kute ã axweo bao anhÿrja'ã ne Metÿndjwÿnh katã:t memã kum,

–Pãnh dja me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne gwaj baje markumrëx.

³ Me abê pykakam me ï kajgo. Akajgokam aje amÿ me wãbit'ã amim, “Dja Metÿndjwÿnh pãnh kanga”, anhÿro aba. Ne kam ajte mekôt ã ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo anhÿrkam djãm apydji Metÿndjwÿnh kute akanga kêt mã? Kati. Gadjwÿ. Dja katãt amã ajaxwe jarê ne kam arÿm pãnh akangakumrëx.

⁴ Nãr, ga me te ã ajaxweo ane nhyem Metÿndjwÿnh ukaprÿ ra:x ne ngyrk tãm kute amijã ngyrk nê 'ãtÿ:m. Djã ne ga me ukaprÿ'ã amim, “Kê, djãm mÿjja mex”? ane? Kati. Kwãrk wãnh ã amim anhÿr kêt. Metÿndjwÿnh kute me ajaxwebê amiwÿr ajo akëxmã ne kum me akaprÿ. Me aje 'ÿr amijo akëxmã kum me akaprÿ. Djãm me aje amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakre kêt ne 'ÿr amijo akëx prãm kêt. Be ga, me mã kute amim mÿjjao atomja pumÿ. Me mã amim adjuw nhyem arÿm mã kãjmã ajkamën arÿm kum ra:xja pumÿ. Ga me aje me urãk ne mã ajaxwe nhyem mã me akam ngyrk ne mã kãjmã me akam ngyrk ajkamê. Nhyem kam dja ò akati arÿm me awÿr bõx. Kute katãt memã axwe pãnh jarënh djã nhõ akati me awÿr bõx nhyem arÿm me akam ngyr:k ne. Me ajamakre kêt kam me akam ngyr:k ne.

⁶ Dja Metÿndjwÿnh katãt memã ò pãnh. Dja katãt apÿnh me kute mÿjjao ba kôt memã ò pãnh. Me ï pÿnhkôt katãt memã ò pãnh.

⁷ Me kute arek katãt amijo bajamã dja katãt memã ò pãnh. Metÿndjwÿnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, “Amexkumrëx”, anhÿr kadjy, ne kute memã ï ny, ï punu prãm kêtja nhõr kadjy ne me arek katãt amijo ba. Nhyem kam Metÿndjwÿnh katãt memã ò pãnh nhyem me arÿm Metÿndjwÿnh kôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁸ Nhyem be, me kute amidjwÿnhbit mar ne kute kabën katãt kangan me axwe kôt axwe. Dja katãt me jadjwÿmã ò pãnh ne arÿm mekam ngyr:k ne. Nhyem kam arÿm mÿjja pyma: mekam apõx.

⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arÿm ï pÿnhkôt umar punure ne tÿn prãm. Mebê idjaer kumrëx dja ã ane. Nhyem kam me bajtemdjwÿ ã ane.

¹⁰ Nhyem be, me mex kôt me mexja dja me arÿm me:xkumrëx nhyem Metÿndjwÿnh arÿm kum me kÿ:nhkumrëx. Nhyem kam me arÿm umar me:xkumrëx. Mebê idjaer kumrëx dja ã umar mexo ane. Nhyem kam me bajtemdjwÿ ã ane.

¹¹ Mÿkam dja me ã ane? Bir, djãm Metÿndjwÿnhmã me'õ pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãm me kunõ kute aben pyrãk ne katãt kute memã ò pãnhkumrëxmã.

¹² Metÿndjwÿnh ne me bakukãmãre Mõjdjëmã kukràdjã jarê. Me kute katãt amijo ba kadjy kukràdjã jarê nhyem amÿ mebê idjaermã arê. Nhyem kam me aben djõ'ã kukràdjã'ã, “Mõjdjê kukràdjã, Mõjdjê kukràdjã”, anhÿro ba. Dja Metÿndjwÿnh katãt memã axwe pãnh jarënh nhÿ.

Nhyem me bajtem, memã me kute Mõjdjê kukràdjã jarënh kêtja. Godja me bajtemja kwÿ kam axwe jabej arÿm axwe pãnh akuno. Djãm kam Metÿndjwÿnh kute memã kum,

–Aje Mõjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt kam dja ga akuno, anhÿrmã? Kati. Mÿkam? Bir, me kute memã Mõjdjê kukràdjã jarënh kêt nhyem me kam kute

mar kêt. Kam dja ã memã anhÿr kêt. Nhyr kam me arÿm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

Nhyr me bẽ idjaerdjwÿ, memã me kute Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh tũmja. Godja me kwÿ kam axwe jabej Metĩndjwÿnh dja arÿm memã kum,

—Aje Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo aba kêt kam dja ga akuno, ane. Me kute kukràdjã mar ne kõt amijo ba kêt kam dja ã memã ane. Nhyr kam me arÿm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

¹³ Djãm me kute memã kukràdjã jarẽnh nhyr me kute mar kajgoja djãm Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarẽnh? Kati. Me kute amim kukràdjã markumrẽx ne kõt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarẽ nhyr me arÿm kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh kêtja. Me kwÿ ta ne me tu kute amikadjwÿnhbẽ kukràdjã mar ne tu kõt ar amijo ba. Kam me kwÿ ta tu kute mar mexkumrẽx ne tu kõt amijo ba mexkumrẽx. Te me kute memã Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh kêt nhyr me ta tu kute mar ne kõt ar amijo ba mexkumrẽx.

¹⁵ Me tu kadjwÿnhbẽ kabẽn mexkumrẽx ne kute mrãmri ne umar djãkam arÿm Metĩndjwÿnh kukràdjã no'ók pyrãk. Me ta kute amikadjwÿnhbẽ markam ta tu kute axwe nẽje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, “Mrãmri ijaxwe”, nãr axwe kêt kam kute amim, “Kati, imexkumrẽx”, anhÿr.

¹⁶ Me kwÿ tu kute kukràdjã kõt amijo ba ja dja Metĩndjwÿnh Ì memã axwe kêt jarẽ nhyr me arÿm kum mex ne. Amrẽ õ akati mörn bõxkam dja ã me kwÿmã ane. Nhyr be me kwÿ kute mex pyrãk ne te amikadjwÿnhbẽ axwe pudju nhyr me me kuman arÿm memã pãnh jarẽnhkumrẽx. Jeju Krituo dja memã axwe pãnh jarẽnhkumrẽx. Ja ne ba ujarẽnh nykam memã arẽnho iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarẽnh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, “Ba ibẽ idjaer”, anhÿro aba. Ga me ajte memã kum,

—Ba ne ba Mõjdjẽ kukràdjã kõt ar amijo iba nhyr kam Metĩndjwÿnh kum ikĩnhkumrẽx, anhÿro aba. Ne ajẽx ne amijo amran memã kum,

—Me bajbit ne ba me ije Metĩndjwÿnh mar mexkumrẽx, anhÿro aba.

¹⁸ Nhyr me me amã Mõjdjẽ kukràdjã jarẽ ga me we aje prĩne markam we aje Metĩndjwÿnh kute amim me'ã karõ kõt mar ne mÿjja kabĩn we amijo mÿjja mexbit pytãn memã arẽ.

¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkõt amim,

—Me no rã katãt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa 'amÿnh ne kute meo mrãnh katãt. Ba ije me urãk ne mrãmri ibẽ katãt me no kẽto iba djwÿnhkumrẽx, anhÿro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrãmri ne akamãt kô tykkõt me ar ba pyrãk. Ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djwÿnh pyrãk. Ba ne ba ibẽ me axwe kêt kadjy me akre djwÿnh, anhÿro aba.

²⁰ Ne me'ã amim,

—Ba ne ba ibẽ me no rerekremã kukràdjã jarẽnh djwÿnh. Me kute me kra karãre pyrãk ne me no rerekre. Ba ne ba me no tÿx kadjy memã kukràdjã ã idjujarẽnh djwÿnhkumrẽx, anhÿro aba. We aje Metĩndjwÿnh kukràdjã katãtkumrẽxja kunĩ maro abakam ne ga ã ã amijo adjãmrao ane.

²¹ Ba me amã arẽ. Me aje amũ me akren ã amim anhÿrkam mÿkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me ãkĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mÿkam ga: ne ga adjãkĩnhĩ?

22 Aje memã kum,

—Kwãrîk wãnh mebê prõo adjãkînh kêt, anhÿro abakam mÿkam ga: ne ga mebê prõo adjãkînhõ aba? Ga we amã mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhîpêx kurê:o aba. Mÿkam ga: ne ga mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhîpêx nhõ kikrekam ar aba? Mÿkam ga: ne ga mebê adjãkînh kadjy kam ar aba?

23 Aje Mõjdjê kukràdjã'ã memã kum, “Kukràdjãja ne mexkumrêx”, anhÿro abakam mÿkam ga ne ga ajte ari kukràdjãkam amikràõ aba? Ga kukràdjãkam amikràõ aba nhym me arÿm adjô'ã abenmã kum, “Metÿndjwÿnh kajgo”, anhÿro ba.

24 Amrêbê: ne me bakukãmãre Metÿndjwÿnh kukwakam me ajã kabên jarên kum,

“Apÿnh me bajtem ba djãri ne me me ajaxwekõt Metÿndjwÿnh japrÿ:.”

Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga me kukràdjãõ abikênhõ aba nhym me arÿm ã me ajaxwe djô'ã Metÿndjwÿnh japrÿõ ane.

25 Me abê idjaer, mÿj kadjy ne me me amy kã nhinhu rê. Bir, me aje amy kã rênh mar ne aje 'ã amim, “Arÿm ne Metÿndjwÿnh ijo aminhõ”, anhÿr kadjy. Djãm me bamy kã rênhkambit nhym arÿm me bajo aminhõ? Kati. Gu me baje ajte Metÿndjwÿnh kukràdjã marn kõt ar amijo babakam ne arÿm me bajo aminhõ. Nhym be, godja ga me kukràdjãkam ajaxwe jabej arÿm me amy kã rênh kajgo.

26 Kam me my kã tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katãt kukràdjã marn kõt amijo ba jabej nhym Metÿndjwÿnh arÿm meo aminhõ. Te me my kã tã nhym arÿm meo aminhõ.

27 Kam, dja me my kã tãja, kubê me bajtemja arÿm me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Mõjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òk mar kêtka dja arÿm me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katãt kõt amijo bakam dja me amã arê. Me aje Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã pi'òk no'òk mar kajgon amy kã rênh kajgon kukràdjãkam amikrà ar o aba. Nhym kam me ta arÿm me apumÿn me amã ajaxwe jarê.

28 Mÿj xêjabê ne Metÿndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Djãm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, “Ibê idjaer, ibê idjaer”, anhÿrbit? Djã ne me kute amijo anhÿrbit ne kam mrãmri mebê Metÿndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kã nhinhubit rê nhym kam arÿm me mrãmri kubê Metÿndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Kati.

29 Me kute mrãmri kadjwÿnhbê Metÿndjwÿnh kabên mar ne kõt amijo babit. Me jabit ne mebê õ me jakumrêx. Me kute amikadjwÿnhbê amim mÿjjã'ã karõ djãkam kute Metÿndjwÿnh Karõ mar ne kum amijã maja me jabê ne õ me jakumrêx.

Nhym be, me kute kukràdjã 'ã no'òk mar kajgon me my kãbit rênhja me jabê ne õ me ja kêt. Me kute Metÿndjwÿnh Karõ mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metÿndjwÿnh dja memã mex jarê nhym arÿm mebê õ me jakumrêx.

3

Kute memã Metÿndjwÿnh 'êxnhî kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

1 Nhym kam mÿj kadjy dja mebê idjaer? Kam ajte mÿj kadjy dja me me my kã nhinhu rê? Djãm mebê idjaer kute mÿjja maro kute me bajtem jakrenh?

² Nà. Me kute mỳjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metĩndjwỳnh kabēn mar. Metĩndjwỳnh kute me kute katàt amijo ba'ã memã karòkòt amikabēn'ã pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwỳ kute amim Metĩndjwỳnh kabēn mar kêt kam mỳj gēdja kam kute? Djãm me kute kabēn mar kêt kam ne Metĩndjwỳnh arỳm kabēn kajgo?

⁴ Arkati. Dja te me kunĩ 'èxnhĩn kabēn kajgo. Nhy m be, Metĩndjwỳnh ne kabēn kajgo kêt kumrēx. Amrēbē: ne me bakukãmāre Metĩndjwỳnhmã kabēn kajgo kêt kumrēx jarēn kum, "Dja me te ajã amim, 'Kabēn kajgo', anen kam mrãmri akabēnkumrēxmã katorkumrēx."

Nãm me bakukãmāre ã Metĩndjwỳnhmã ane nhy m me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhy m me arỳm aben djô'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã gu me bakamin-grānyredjwỳ baje arēn rã'ã. Mrãmri ne me arēnhkumrēx. Metĩndjwỳnh kabēn kajgo kêt kumrēx.

Metĩndjwỳnh me axwekam ngrykkam ne katàt.

⁵ Nhy m be, pykakam me kajgo ta ren kabēn kajgokam ren abenmã kum, –Metĩndjwỳnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekòt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Me kute gwaj bajã, "Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kĩnh kêt kumrēx. Ba dja ba atemã ne imã Metĩndjwỳnhbit kĩnh", ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhy m me kum gwaj bakĩnh kêtja pumũ. Ne kam kòt kum Metĩndjwỳnh kĩnh. Gwaj bajaxwekòt me kum kĩnhkam Metĩndjwỳnh ren gwaj bakam kĩnh, ane. Me ta ren ã kabēn kajgo jarēnho ane.

⁶ Djãm mrãmri me kabēn? Kati. Ne ren Metĩndjwỳnh gwaj bajaxwekam kĩnh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarēnh kêt. Ne ren apỳnh me ba djã kunikòtdjwỳ ren memã axwe pãnh jarēnh kêt.

⁷ Nhy m ren ajte me ta ajte kabēn kajgokam memã kum, –Metĩndjwỳnh ren ijēxnhĩkam ngryk kêt ne. Ga, ijēxnhĩkòt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Me kute ijã, "Tãmwã ne 'èxnhĩ. Djãm ba dja ba kòt ijēxnhĩ? Kati. Ba dja ba imã kòt ijēxnhĩ kĩnh kêt kumrēx. Metĩndjwỳnhbit dja ba imã kĩnhkumrēx", ane. Be ga, ijēxnhĩ nhy m me kum ikĩnh kêt ne kam kòt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Ijēxnhĩkòt me kum kĩnhkam ne ren ikam kĩnh ne ren imã ijaxwe jarēnh kêt ne ijēxnhĩ pãnh ikanga kêt ne. Ne ren me kabēn kajgokam ã ren memã ane.

⁸ Me'ò ar ta ne arĩk ijã, –Paur memã kum, "Gwaj bajaxwe baba nhy m gwaj bajaxwekòt arỳm mỳjja mex apòx". Nãm ã memã anhỹro bao ane, ane. Kati. Nãm me arĩk ikabēn kêt jarē. Ne ren mrãmri Metĩndjwỳnh me axwekam kĩnh bar ren ã memã ane. Nhy m be, kati. Mrãmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrēx. Me kute ar ikabēn kêt jarēnh ja dja Metĩndjwỳnh pãnh me kanga. Kute me kangaja katàt, punu kêt, nhy m Metĩndjwỳnhdjwỳ katàt.

Kute memã me kunĩ kupãnhã axwe jarēnh.

Kar 17.30; Kò k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹ Mỳj dja gu me babē idjaer abenmã nē? Djãm gu me baje, –Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhỹrmã? Kati. Ba ibē Paur ne ba arỳm me kunĩ'ã,

–Mebē idjaermē me bajtemmē ne me kute aben pyræk. Me kupãnhã axwe:n ta te: axwe kêt prãmje, ane.

¹⁰ Me bakukãmāre kabēn kòt ne ba me amã arē. Amrēbē: me bakukãmāre memã kum,

“Djãm me'õ axwe kêt? Arkati. Me'õ axwe kêtja kêtikumrêx.

¹¹ Me'õ kute mar kêtikumrêx. Me'õ kute Metĩndjwĩnh jabej kêtikumrêx.

¹² Me ta amiprykõt binhirên ban kunĩ kupãnhã Metĩndjwĩnhbê punu:re. Djãm me'õ pydji ne àpênh mex? Arkati. Me'õ mex kêtikumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹³ Ne kam ajte memã kum,

“Me ajkwakam me kabên apôx ne kute mrãmri ne me kute arỳm pyka krã'ã kuprãr nhym kurũm mỳjja punu prõt pyrãk. Nãm me ã kabên punuo ane.

Me kute memã 'êxkõt ne me me noo biknoro ba.

Me kabên ne kute kangã djwakam tokry djãja pyrãk.

¹⁴ Me kute me ùn kume:x ne me kabên djã kume:x.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹⁵ Ne kam ajte memã kum,

“Nãm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikênho ba: nhym me me ô'ã tokry kume:x ne umar mex kêtikumrêx.

¹⁷ Mỳj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtikumrêx.

¹⁸ Me kum Metĩndjwĩnh pyma kêtikumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane nhym me arỳm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã gu me bakamin-grãnyredjwỹ baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Me kupãnhã axwen ta te axwe kêt prãmje.

¹⁹ Be, mebê idjaermã ne Metĩndjwĩnh kukràdjã kunĩ jarê. Me kute kukràdjã maro baja, me jamã ne arê. Mỳj kadjy ne memã arê? Bir, me kute kukràdjã maro ban ta te kute kôt amijo anhỹrmã.* Ne kam kôt kute amijaxwemã katormã. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Kam dja me kunĩ ajte Metĩndjwĩnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

–Metĩndjwĩnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arỳm kam kuma. Apỳnh me ba djã kunĩ dja me ngryk markumrêx. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Tãm ne gu me baje arỳm mar.

²⁰ Kam djãm me kute kukràdjã mar ne kute kôt amijo anhỹro ba nhym Metĩndjwĩnh arỳm kute memã kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhỹrmã? Kati. Nhym be, mỳj kadjy ne memã kukràdjã jarê? Bir, me kute amijaxwemã kator kadjy ne memã kukràdjã jarê.

Metĩndjwĩnh ta kute memã axwe kêt jarênhja'ã ujarênh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹ Nhym be, jakam atemã me'õ kôt Metĩndjwĩnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arỳm kum mex ne. Djãm me kute Metĩndjwĩnh kukràdjã mar ne ta kute kôt amijo anhỹro ba nhym kôt kute memã axwe kêt jarênhmã? Kati. Atemã me'õ kôt ne kute memã axwe kêt jarênh. Amrêbê: kute Mōjdjêmã kukràdjã jarênhkam Metĩndjwĩnh arỳm memã Kritu'ã ajarê. Kukwakam kabên jarênh djwỹnhdjwỹ ne me arỳm memã 'ã ajarê.

²² Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kôt ne Metĩndjwĩnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arỳm kum mex ne. Me ĩ pỹnhkõt kwỹ kute tu amim Kritu markumrêxja nhym kute tu memã axwe kêt jarênh. Mỳkam?

* **3:19** Djãm pi'ók jarênh'ã ne me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhỹr ja jarênh Kati. Kute memã kum, “Kwãrik wãnh ajaxwe kêt”, anhỹr nhym me kôt kute ã amijo anhỹr ne axwe kêtãm. Ja'ã ne kute me kute mar ne kôt amijo anhỹr ja jarênh.

Bir, me kunī ne me axweo kute aben pyrāk.

²³ Djām me'ō ta mexo Metīndjwýnh mǎnhkutǎ? Arkati. Me kunī kupānhtǎ axwe.

²⁴ Nhyṃ kam tu memǎ axwe kêt jarē nhyṃ me arým kum mex ne. Djǎ ne me kukrǎdjǎ maro ban kôt amijo anhyro ba nhyṃ pǎnh arým memǎ axwe kêt jarē? Kati. Ta ne tu kum me kaprīn ta memǎ arē. Kritu Jeju ta ne arým me axweo pǎnh mex nhyṃ kam kôt ta memǎ axwe kêt jarē nhyṃ me arým kum mex ne.

²⁵ Metīndjwýnh ne amim Jeju dja nhyṃ kam arým me axwe pǎnh pīte'y'ǎ wajêt nhyṃ kamrō prôt nhyṃ arým ty. Nhyṃ kam me kute tu amim markumrēxja Metīndjwýnh arým me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pīte'y'ǎ wajêt. Ne mýjja 'ōdjwý kadjy ne Jeju pīte'y'ǎ wajêt. Me kute Metīndjwýnh kute katàt meo baja mar kadjy. Kute katàt memǎ axweo pǎnhkumrēx ja mar kadjy. Amrēbē: pīte'y'ǎ jêt kētri ne me axwe: nhyṃ Metīndjwýnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djākam me kumēn kam ren arým katàt memǎ axweo pǎnh kumrēx. Nhyṃ be, kati. Nām amijǎ ngryk nē:n tu me axwe maro akno. Djām ā kute memǎ anhyrkam katàt kute meo bakumrēx? Nà, mrāmri katàt.

²⁶ Mýj ne me kam kuman kam Metīndjwýnh katàtja ma? Bir, jakam ne Metīndjwýnh Jejumǎ me axwe pǎnh jarē nhyṃ kam Jeju me pǎnh tyn arým Metīndjwýnhmǎ me axweo pǎnh. Nhyṃ kam me arým Metīndjwýnh kute katàt memǎ o pǎnhja man arým kum kato. Jeju kute me axweo pǎnhjamǎ kato. Nhyṃ kam me tu kute amim Jeju markumrēxja ne Metīndjwýnh arým katàt kute memǎ axwe kêt jarēnhkumrēx.

²⁷ Djām kam gwaj ba ne gwaj baje,

—Metīndjwýnh kukrǎdjǎ kôt ne ba amijo anhyro iba. Imexkumrēxja pumū, anhyrmǎ? Kati. Djām gwaj bajō bamex? Arkati. Nhyṃ be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrēx nhyṃ Metīndjwýnh tu gwaj bamǎ axwe kêt jarē gwaj arým kum bamexkumrēx ne.

²⁸ Kam, djām me kute Metīndjwýnh kukrǎdjǎ mar ne kute kôt amijo anhyro ba nhyṃ kam kute kôt memǎ axwe kêt jarēnh? Kati. Atemǎ ne wǎ. Nhyṃ be, me kute tu amim Jeju markumrēxbit. Kôtbit ne kute memǎ axwe kêt jarēnh nhyṃ me arým kum mexkumrēx.

²⁹ Djām Metīndjwýnh kute mebē idjaerbito ba? Djām kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwýo ba.

³⁰ Mýkam? Bir, Metīndjwýnh pydji:. Kam dja mebē idjaerbē me my nhinhu kǎ rēnhja tu amim Jeju markumrēx nhyṃ kôt arým memǎ axwe kêt jarē. Nhyṃ me bajtembē me my kǎ tǎjadjwý dja me ajte tǎm. Dja me tu amim Jeju markumrēx nhyṃ kôt arým me adjwýnhdjwýmǎ axwe kêt jarē.

³¹ Djām gwaj baje tu amim Jeju markumrēxkam ne gwaj baje Metīndjwýnh kukrǎdjǎ kôt amijo anhyrja kangamǎ? Kati. Nhyṃ bē ne gwaj baje kukrǎdjǎ kanga prām. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrēxkam ne gwaj baje kukrǎdjǎ kôt amijo anhyr prāmkumrēx.

4

*Kute Abraōmǎ axwe kêt jarēnh'ǎ ujarēnh.
Gar 3.6; Xij 2.23*

¹ Kam gwaj akubyn amijo tēn me bakukāmāre Abraō'ǎ ujarēnh ma. Mýj ne ta amikam kuma? Djām ta ne mex? Kati.

² Djâm Abraão kute amijo ba mex pãnh Metîndjwýnh kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amijo ba mex pãnh kute kum axwe kêt jarênh kêt. Ren kute amijo ba mex pãnh ren kum axwe kêt jarê nhyh ren amimexo àmra ar ba. Nhyh be, kati. Metîndjwýnhmã ne amimexo àmra kêt.

³ Mýkam? Bir, djâm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metîndjwýnh ne tu kum axwe kêt jarê nhyh me arým 'ã ajarê. Me bakukãmäre amrêbê: memã kum, "Abraão ne tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx nhyh 'ã amim, 'Be, nãm tu amim ikamnhîxkumrêx ba kam ba tu kum axwe kêt jarê nhyh arým imã mex.' Nãm Metîndjwýnh ã Abraão'a amim ane."

Nãm me bakukãmäre ã Abraão'a memã ane. Nãm tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx nhyh ta tu kum axwe kêt jarê.

⁴ Be ga, me'õ me bēnjadjwýr'õmã àpēnhja pumū. Kute amim pi'ók kaprī kwý byr kadjy bēnjadjwýrmã apē. Nãm kadjy kum apē:n arým o ino re. Nhyh kam bēnjadjwýr arým kum pi'ók kaprī ngã. Àpēnh pãnh ne kum pi'ók kaprī ngã. Djâm kajgo got? Kati. Àpēnh pãnh ne kum kungã.

⁵ Nhyh be, djâm me kute amijo ba mex pãnh Metîndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati. Me kute amijo ba mex pãnh kute memã axwe kêt jarênh kêt. Me tu kute amim Metîndjwýnhbit markumrêx nhyh kôtbít arým kute memã axwe kêt jarênh. Metîndjwýnh kute me axwemã axwe kêt jarênh djwýnh ta kute ã memã anhýr nhyh me arým kum mexkumrêx.

⁶ Me bakukãmäre Dawidjwý ne amrêbê: ja tãm jarê. Metîndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarênh nhyh me arým kum mexkumrêx. Me ja ne me kīnhkumrêx. Me kute kukrãdjã kôt amijo ba mex pãnh ne Metîndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh kêt. Tãm ne me bakukãmäre Dawi 'ã ajarê.

⁷ Nãm memã kum, "Metîndjwýnh kute wãnh me axweo biknor ne me kam ngyrk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kīnhkumrêx.

⁸ Bēnjadjwýr djwýnh kute tu memã axwe kêt jarênh ja ne me kīnh:re ne." Nãm me bakukãmäre Dawi ã memã ane nhyh me aben djô'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã gu me bakamingrãnyre baje arēnh rã'ã. Mrãmri ne arēnhkumrêx. Mrãmri Metîndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarēnhkam ne me kīnhkumrêx.

⁹ Djâm kute mebê idjaermãbit arēnh? Djâm kute mebê idjaerbê me my kã rēnh jamãbit arēnh? Kati. Me bajtembê me my kã tãjadjwý.

Ga, Abraãodjwý ja ma. Abraão ne tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx nhyh 'ã amim,

—Abraão ne tu amim ikamnhîxkumrêx ba kam arým tu kum axwe kêt jarê, ane. Tãm ne gwaj arým kuma.

¹⁰ Mýj ne kute kum axwe kêt jarēnhkam kute? Djã ne kumrêx kum amimy nhinhu kã krãta nhyh kam arým kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amimy kã krã'yr kētri ne kum axwe kêt jarê nhyh arým kum mexkumrêx.

¹¹ Nhyh kam Metîndjwýnh arým kum my kã krã'yr'ã kum karō. Nhyh kabēnkôt arým amijo tēn arým amimy kã krãtan kam arým amijã maro ba. Nãm mar kunikôt amim,

—Be, amrêbê ne ba tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx nhyh arým tu imã ijaxwe kêt jarēnhkumrêx. Ga, imy kã krã'yrja pumū, anhýro ba. Amrêbê kute my kã krã'yr kētri ne Abraão tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx nhyh arým tu kum axwe kêt jarēnhkumrêx.

Nhym kam tûmràm amimy kà krâtan arÿm ã amim anhÿro ba. ã amimy kà krâ'yr'ã amim anhÿro ba. Mÿj kadjy ne kute my kà krâ'yr kêtiri kum axwe kêt jarê? Bir, me bajtem my kà tâja kunî kajmã'ã ne kum axwe kêt jarê. Abraãobê me kute amikajmã'ã Metîndjwÿnh marja kunî nHINGÊT kadjy. Dja me tu amim markumrêx nhym arÿm tu memã axwe kêt jarênhkumrêx.

¹² Abraãobê ne me my kà rênhja nHINGÊT. Djãm Abraãobê ne me my kà rênhbit nHINGÊT? Kati. Abraão kute amimy kà krâ'yr kêtiri kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêx. Nhym me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêxja me ajbit Abraãobê me ingêt.

¹³ Nhym ajtekam Metîndjwÿnh arÿm tu Abraãomê ô'ã tâmdjwÿ arkum ar kute meo aminhôn meo bamã arênhkumrêx ne arkum,

—Gamê adjô'ã tâmdjwÿmê dja gar apÿnh me ba djã kunîkôt meo aminhôn meo aba. Meo aminhôn meo aba kute mrãmri ne me tâmdjwÿ ingêt nhô nèkrêxo aminhôn o ba pyrâk. Nãm ã tu Abraãomê ô'ã tâmdjwÿmã kabên pydjin arênhho ane. Djãm ar kute Môjdjê kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh kute arkum ar kute meo bamã arênh got? Kati. Nãm ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêx nhym arÿm tu arkum axwe kêt jarênh kam arÿm kôt arkum kute meo bamã arê. Kabên pydjin arê.

¹⁴ Ne ren memã me kute Môjdjê kukràdjã maro ba pãnh ren memã kute meo bamã arê nhym kam te ren kute Môjdjê kukràdjã maro ba nhubej ren amim Metîndjwÿnh kamnhÿx kêt. Nhym kam ren kabênja jarênh kajgo. Nhym be, kati. Djãm me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh memã me kute meo bamã arê? Kati. Ja pãnh kute memã me kute meo aminhôn jarênh kêt.

¹⁵ Me kute Môjdjê kukràdjãbit maro baja ne Metîndjwÿnh mekam ngrykbit. Mÿkam ne mekam ngrykbit? Bir, me kute kukràdjãkam amikrào ba prãmkam ne mekam ngrykbit. Nhym be, memã me kute Môjdjê kukràdjã jarênh kêt nhym me kute mar kêt jabit ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt. Ren me arÿm memã arê nhym ren me arÿm kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhym be, me kute mar kêt kam ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrêxja ne Metîndjwÿnh memã me kute meo bamã arê. Mÿkam? Bir, dja Abraão djô'ã tâmdjwÿ kunî tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh ta arÿm tu kum me kapri. Tu kum me kaprikam gêdja arÿm mrãmri tâmdjwÿ kunîmã apÿnh me ba djãkam me ja nhôrkumrêx nhym me arÿm ar meo ba. Djãm mebê idjaer kute Môjdjê kukràdjã mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kunî dja me meo ba. Mrãmri ne kute me ja kunîmã kute meo bamã arênhkumrêx. Abraãobê ne me bakunî nHINGÊT.

¹⁷ Metîndjwÿnh ne amrêbê: me bakukãmãre Abraãomã ja jarê. Kum me bakunî nHINGÊT jarê. Metîndjwÿnh kum,

“Apÿnh me ba djã krãptî:kam me jamã ne ba arÿm ajo me ingêt.”

Nãm ã Abraãomã ane. Nhym me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'ã arênhho mô:n arênhho môr tâmtã gu me bakamingrãnyredjwÿ baje arênh rá'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banHINGÊTKUMRÊXJA pumû. Abraão kute tu amim kamnhÿxkumrêxja ne arÿm Metîndjwÿnh nokrekam kubê me banHINGÊTKUMRÊX. Metîndjwÿnh ta ne kute akubyn me tyko tîn ne mÿjja kukãm 'ã ajarê. Mÿjja kator kêt rá'ã nhym memãbit kute kator prãm kêt pyrâk. Nhym be, Metîndjwÿnhmãbit arÿm mÿjja amirît nhym arÿm kukãm 'ã ajarê. Ga, mrãmri Abraão kubê me banHINGÊTKUMRÊXJA pumû.

¹⁸ Ne ren atemã me'õ ne ren te amiwÿr kute meo aminhõja katorkam ama ne ren 'ã ukanga. Nhy m be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhõmã tu amiwÿr kam amako tẽmkumrẽx ne me kadjy tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrẽx. Ne kam arÿm meo aminhõkumrẽx, arÿm kubẽ me ingêt. Kubẽ apÿnh me ba djã krãptĩkam me ja ngingêt. Metĩndjwÿnh kute kum anhÿr kõt. Kute kum, "Dja ã atãmdjwÿ krãptĩo ane", anhÿr kõt ne Abraão arÿm tu amiwÿr me kamnhĩxkumrẽx.

¹⁹ Nãm te amim,

—Arÿm Xaramẽ ar ibêngêtte. Nã bãm te ar ikra'õ prä:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prä m kêtja pyràk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhĩxo tẽmkumrẽx. Arÿm ne Abraão'ã amex krãptĩ: kubẽ 100 pyràk.

²⁰ Djã ne Metĩndjwÿnh kum kabẽn jarẽ nhy m we amim,

—Dja ijo anhÿr jabej. Nãr kon. Dja ijo anhÿr kêt jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhĩx tÿxkumrẽxo tẽ. Ne kam o Metĩndjwÿnhmã ra:x jarẽ.

²¹ Nãm amim,

—Djãm Metĩndjwÿnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarẽnh kõt dja imã ikra nhõrkumrẽx, ane.

²² Kute ã amim anhÿrkam ne Metĩndjwÿnh arÿm 'ã amim,

—Ba tu kum axwe kêt jarẽ nhy m arÿm imã mex ne, ane.

²³ Djã ne Abraãobit man amim, "Ba tu kum axwe kêt jarẽ", ane nhy m me'ã pi'ók no'ók ne? Kati.

²⁴ Gwaj badjwÿ ne arÿm gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrẽx nhy m arÿm gwaj bamãdjwÿ axwe kêt jarẽ. Metĩndjwÿnh kute akubyn gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh Jejuo tĩn djwÿnh dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrẽx, tu amim markumrẽx nhy m arÿm gwaj bamãdjwÿ axwe kêt jarẽ gwaj kam arÿm kum bamex ne.

²⁵ Nãm me memã Jeju kanga nhy m me arÿm kubĩ. Mÿj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhy m me arÿm kubĩ. Kubĩ nhy m arÿm akubyn o tĩn. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnh kadjy ne akubyn o tĩn.

5

Kritu tykkõt me umar mex ne kĩnh.

Mat 5.12; A Kõ 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

¹ Gwaj baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnhkam arÿm gwaj bakam ngyrk kêt ne. Bẽnjadjwÿr djwÿnhbẽ Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngyrk kêt. Gwaj bakam ngyrk kêt kam ne gwaj arÿm badjumar me:xkumrẽx ne ar baba.

² Jejukõt ne Metĩndjwÿnh arÿm kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrẽx nhy m arÿm kute gwaj bamarkumrẽx. Gwaj kum amijarẽ nhy m arÿm tu kum gwaj bakaprikumrẽx.* Tu kum gwaj bakaprikumrẽx gwaj arÿm kõt badjãm tÿx. Dja gwaj ì Metĩndjwÿnh mexkumrẽx pumũ. Baje Metĩndjwÿnh me:xkumrẽx pumũnhkam amakbẽ gwaj bakĩnhkumrẽx.

³ Ne kam te apÿnh gwaj badjumar punu, batokry djari gwaj bawÿr bõx gwaj bakĩnhkumrẽx. Gwaj badjumar punu, batokry japõkmã bakĩnhkumrẽx. Mÿkam? Bir, gwaj kam amim,

—Dja ba te itokryn mã Jeju kõt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt.

* ^{5:2} Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhy m pãnh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

4 Mā kôt ar amijo iba:n kam arým kum imexkumrëx. Kum imexkumrëx ne kam arým tu amiwÿr kamnhïxkumrëx. Nā gwām ā amim anen kuman arým bakïnhkumrëx.

5 Baje omũnhkumrëxkam amakbê mÿj dja gwaj amikam kuman kôt batÿx. Bir, kum gwaj bajabê:. Nām gwaj bamā Karō jano nhym arým gwaj bamā arēnho ba. Gwaj bamā,

—Ga, Metĩndjwÿnh kum ajabê:ja pumũ, anhÿro ba. Ne kum gwaj bajabêja prĩne gwaj bamā o amirĩt mex gwaj arým amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arým baje kam amakjakam batÿx. Baje Metĩndjwÿnh pumũnhkumrëxkam amakjakam batÿx.

6 Amrêbê ne gwaj te: kum bamex prāmje ne mā: bajaxwe rā'ā ne nhym arým ō akati bōx nhym arým Kritu gwaj bapānh ty. Metĩndjwÿnh kute amrêbê tyk nhō akati'ā kum karō kôt ne akati wajêt nhym Kritu arým gwaj bapānh ty. Gwaj ba ne gwaj bamā Metĩndjwÿnh Kĩnh kêt ne ar baba nhym arým gwaj bapānh ty.

7 Djām gwaj bajō ne gwaj ren baje me'ō jaxwe pytār kadjy ty? Kati. Djā ne gwaj ren bajō baje me'ō kute katāt amijo baja pytār kadjy ren batyk prām? Kon. Gwaj baje me'ō djukapri pytār kadjy mrāmri ren batyk prām jabej.

8 Nhym be, djām gwaj ba ne gwaj katāt amijo baba nār badjukapri? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhym Kritu arým kute gwaj bapytār kadjy ty. Nām Metĩndjwÿnh ā kum gwaj bajabêo amirĩto ane.

9 Kamrō prôt ne tykja kam ne Metĩndjwÿnh arým gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arým kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

—Mrāmri ne Kritu kute Metĩndjwÿnh ngrykbê ipytār mexkumrëx, ane.

10 Amrêbê ne gwaj Metĩndjwÿnho bakurê djwÿnh nhym Kra arým ty. Ty nhym Metĩndjwÿnh arým gwaj bajo ōbikwa. Kute gwaj bajo ōbikwakam ne gwaj arým amim,

—Mrāmri dja amim ipytār me:xkumrëx. Arým tyn akubyn tĩn ne. Kam dja ipytār mexkumrëx, ane.

11 Djām jabit? Kati. Djte. Gwaj Metĩndjwÿnhkam bakĩ:nhkumrëx. Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu djapēnhkôt kam bakĩnhkumrëx. Kute gwaj bajaxweo pānhkôt bakĩ:nhkumrëx.

Me kute tu amim Kritu markumrëxja tĩn.

Kô k 15.21

12 Nhym be, Adāo pydji me kukām axwe nhym kam me kunĩ kudjwa arým axwen arým ty. Me kunĩ Adāo kudjwa axwekam arým kunĩ ty.

13 Mÿj ne me axwekam kute? Bir, Metĩndjwÿnh kute Mōjdjēmā kukrādja jarēnh nhym amũ amidjō'ā kute memā arēnh kētri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhym be, djām kute memā kukrādja jarēnh kētri Metĩndjwÿnh kute memā kum, “Ajaxwe”, anhÿr? Kati. Kute memā kukrādja jarēnh kētri nhym me kute mar kētri ne kute memā axwe jarēnh kêt.

14 Nhym be, kute pidjō krēn kêt kadjy kabēn ja ne Adāo arým kam axwe. Djā ne me kunĩ Adāo kôt ā axweo ane? Djā ne me ā Metĩndjwÿnh kabēnkam amikrāo ane? Kati. Me te Metĩndjwÿnh kabēnkam amikrā kêt ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djō'ā ty: nhym kam arým Metĩndjwÿnh Mōjdjēmā kukrādja jarē. Adāo kumrëx axwe nhym me kunĩ kudjwa axwe. Nhym be, me'ōdjwÿ amrē mōrmā ne atemā ne ukapri. Jeju ne ukapri.

15 Gwaj Adāomē Jeju Kritumē abenā ar maro nhÿ. Adāo axwe nhym Jeju Kritu ukapri. Adāo pydji axwekam ne me krāpti: ty. Aben djō'ā ty. Nhym be,

Jeju Kritu pydji tu kum me kaprî:kumrêxkam[†] ne arým amim me krâptî: pytä. Metündjwýnh tu kum me kaprî nhym Jeju Kritudjwý ukaprî ne arým me axwe krâptî: pytä.

¹⁶ Adão pydji axwekôt mýjja kator nhym be, Jeju djukaprîkôt mýjja kator. Apýnh mýjja kator. Adão pydji axwe kôt Metündjwýnh arým kam ngyrk ne pãnh memã biknor jarë nhym me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, te apýnh me axwe djâri krâptî nhym Metündjwýnh kute memã Jeju nhôr kôt memã axwe kêt jarë nhym me arým kum mex ne.

¹⁷ Adão pydji axwekôt me kunî aben djô'ã ty. Nhym be, Metündjwýnh tu kum me kaprî:n tu memã axwe kêt jarë nhym me arým kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarënhkôt dja me tîn. Nãm me Jejuo aminhõ nhym Metündjwýnh arým kum me kaprî:kumrêx nhym me tîn. Adãokôt ne me ty. Nhym be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjô krênkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metündjwýnh arým me kunîmã biknor jarë nhym me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, Jeju Kritu me axwe pãnh ty. Ja pydjikôt ne Metündjwýnh arým memã axwe kêt jarë nhym me arým kum mex ne. Me kum axwe kêt kam me kunî arým Metündjwýnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁹ Bir, me'õ pydji kute Metündjwýnh kabën kangakam Metündjwýnh arým me krâptîmã axwe jarë. Nhym be, me'õ pydji kute Metündjwýnh kabën markumrêxkam dja Metündjwýnh arým me krâptîmã axwe kêt jarë nhym me arým kum mex ne.

²⁰ Nhym ajtekam Metündjwýnh arým memã Môjdjê kukràdjã jarë. Apýnh me axwe djârio krâptî: kadjy ne memã kukràdjã jarë. Nhym be, te apýnh me axwe djâri krâptî: nhym ukaprî:. Me te mã axwe nhym mã ukaprî:. Ukaprîo amü amikamën arým ukaprî ra:x ne.

²¹ Mýj kadjy? Bir, me mã axwe:n te axwe kêt prãmje. Ne kam arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, Metündjwýnh tu kum me kaprî:kumrêx ne memã axwe kêt jarë ne kam arým meo ba. Meo ban memã tîn jangj nhym me kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm me tu amim me banhõ Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrêx ne kam arým Metündjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

6

Me Kritumê ro'ã tyk ne akubyn tîn.

A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13

¹ Te gwaj bajaxwe nhym Metündjwýnh tu kum gwaj bakaprî. Djãm tu kum gwaj bakaprîkam dja gwaj we abenmã kum,

—Gwaj mã bajaxwe ar baba rã'ã. Gêdja kam Metündjwýnh tu kum gwaj bakaprî:kumrêx, ane? Djãm gwaj baje ã abenmã anhýrmã?

² Arkati. Arým gwaj tu bajaxwe kangakumrêx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrêx pyrâk. Djãm kam gwaj bajaxwe rã'ãmã? Arkati.

³ Me kute ngômã gwaj bajangjênhja kunî gwaj amim,

—Ba Kritu Jejumê itypdji. Ne kam arým kute mrãmri ne Kritumê ro'ã ityk ne ijadjãr pyrâk. Nã gwãm ã amim ane. Djãm ar aje ja mar kêt?

⁴ Kam, me kute ngômã gwaj bajangjênhkam ne kute gwaj Kritumê ro'ã batyk ne bajadjãr pyrâk. Ga, Bãm mexo uma:n arým akubyn Krituo tînja

[†] 5:15 Djãm me ta ne me axwe kêt nhym arým pãnh kum me kaprî Kati. Me ta ne me te: axwe kêt mã nhym ta arým tu kum me kaprî.

pumû. Gwaj badjwÿ baje mrãmri ne Kritumê ro'ã akubyn batîn pyrâk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katât amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyrâk jabej dja gwaj kam kumê baje mrãmri ne ro'ã akubyn batîn pyrâk.

⁶ Bir, amrêbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumê batipdjim arÿm kute ro'ã pîte'y'ã arÿm bajarij pyrâk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyrâk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arÿm bamã bajaxwe prãm kêt. Arÿm gwaj Jejumê batypdji. Ne kam baje bajaxweo krã'ÿr mar mezkumrêx.

⁷ Ga, arÿm me tykkam me ajte axwe kêtja pumû. Gwaj badjwÿ arÿm baje Jejumê ro'ã batyk pyrâk ne bamã bajaxwe prãm kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyrâk mar jabej ne kam arÿm baje ro'ã akubyn batîn pyrâk jadjwÿ mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrêx.

⁹ Mÿkam? Bir, Kritu arÿm mrãmri akubyn tïnkam ajte tyk'ÿr bôx prãm kêtumrêx. Dja ajte tyk prãm kêtumrêx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrêx.

¹⁰ Mÿkam? Bir, tykkam ne arÿm gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmdji. Nhyim be, jakam ne akubyn tïn ne ar ba. Metïndjwÿnh kabên kôt ar amijo ba kadjy tïn ne ar ba.

Me kute wãnh axwemã irerkumrêxmã.

Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1

¹¹ Tãm dja gar amijã aman amim,

—Badjwÿ ne ba ije me'ô tyk pyrâk ne tu wãnh ijaxwemã inhirerkumrêx. Nhyim be, jakam ije Metïndjwÿnhkôt katât ar amijo iba kadjy ne ba ije me'ô tyk ne akubyn tïn pyrâk ne ar iba, ane. Dja gar ã amim ane. Gwaj banhô Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritumê batipdji kôt dja gar ã amim ane.

¹² Ba ar amã me'ô'ã ajarê gar ama. Me'ôja ne ô bënëjadjwÿrmã àpênh ar ba ne kubê uti:n amim,

—Ba te ije bënëjadjwÿr kangan ikator ne ate ikrân ityk djã kêt prãmje. Nhyim ijã no tÿx ne mã ijãno djan idjãpênh'ã inê ne, ane. Ar gadjwÿ ar aje me'ôja pyrâk ne te ajaxwe kêt prãmje ne ajaxwe rã'ã. Kwãrîk wãnh ajte amã ajaxwe prãm kêt. Jakam akubyn kubê aminê gê ar anhïo ba kêt, ar anhï tyk prãmjao ba kêt.

¹³ Kwãrîk wãnh kum adjãpênhmã me axwe nhô bënëjadjwÿrmã amijarênh kêt. Kwãrîk wãnh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarênh kêt. Dja gar kôt ajaxwe. Kubê aminê. Nhyim be, aje me'ô tyk ne akubyn tïn pyrâk dja gar Metïndjwÿnhmã amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarê. Ne kam arÿm kôt katât amijo aba.

¹⁴ Amrêbê ne gar amim,

—Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhÿro iban arÿm kôt Metïndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿro aban te kôt amijo anhÿr prãmje ne ajaxwe rã'ã. Nhyim be, jakam ne gar amim,

—Metïndjwÿnh djukaprîtire ta ne tu ijo mex, anhÿro aban arÿm tu amim markumrêxo aba. Kam ar aje wãnh ajaxwemã anhirer kadjy atÿx.

Me kute Metïndjwÿnho bënëjadjwÿrn kum àpênhmã.

Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Môjdjê kukràdjã marn kôt amijo anhÿro babakôt Metïndjwÿnh kute gwaj bajo mex kêt. Nhyim be, tu kum gwaj bakaprîkôt ta kute gwaj bajo mex. Djãm kam gwaj baje we amim,

—Ba gêt ijaxwe rã'ã. Tu kum ikaprĩkam ba gêt ijaxwe rã'ã. Dja imã ijaxwe pãnh jarẽnh kêt, anhÿr ne kam kôt bajaxwe rã'ãmã? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhõ bẽnjadjwÿrmã kum,

—Ã. Ba amã apê ga arÿm ijo aba, anhÿr jabej gar arÿm kum adjãpênhkumrêx. Ne kam arÿm ajaxwen kam ô'ã arÿm akuno, me biknor tokry djãkam akuno. Nhyim be godja gar Metĩndjwÿnhmã kum,

—Ba akabên kôt amã idjãpênhkumrêx, anhÿr jabej ne arÿm Metĩndjwÿnh ar anhõ bẽnjadjwÿrkumrêx jabej arÿm aje kabên marn kôt amijo anhÿro aba. Ne kam arÿm ô'ã ajaxwe kêt ne akatãt. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Nhyim be, ba Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarẽ. Gar amrêbê me axwe nhõ bẽnjadjwÿrmã apê. Kum adjãpênhri te katãt aje amijo abamãn arerekre. Ne arÿm jakam mrãmri aje Metĩndjwÿnh kabên markumrêx. Me kute ar amã Metĩndjwÿnh kabên jarẽnhja amã Kĩnh. Ne kam mrãmri aje mar ne kôt amijo anhÿro abakumrêx.

¹⁸ Ne kam arÿm ajaxwe kêtãm atÿx ne arÿm akatãt. Abê Metĩndjwÿnh nhõ ãpênh ne arÿm kôt katãt ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kêtãkam ne ba tu pykakam me kukrãdjã kôt ar amã ikabên jarẽ. Amrêbê ne gar aje me axwe nhõ bẽnjadjwÿrmã adjãpênh kadjy kum amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarẽ. Aje amũ ajaxweo amikamênh kadjy kum amijarê nhyim ar ajo ba. Gar kum apên te katãt amijo abamãn arÿm arerekre. Nhyim be, jakam dja gar Metĩndjwÿnh ar anhõ bẽnjadjwÿr ne kum adjãpênhkumrêx. Ne kam aje katãt amijo abamã arÿm atÿx ne. Dja gar kum atÿx ne arÿm katãt amijo aban amũ kum amexo amikamênhõ mõ.

²⁰ Me axwe nhõ bẽnjadjwÿrmã adjãpênhri Metĩndjwÿnh kute ar ajo ba kêtãkumrêx gar te katãt kôt amrãnh mex prãmje.

²¹ Jakam dja gar akubyn amijo tẽn amima. Kam amikam apijãm ne. Amrêbê ate ar abakam mÿj got gar me axwe nhõ bẽnjadjwÿrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajgo. Me ate ar ba djõ'ã ne me me biknor tokry djãkam akuno.

²² Nhyim be, jakam ne Metĩndjwÿnh arÿm me axwe nhõ bẽnjadjwÿrbê ar apytã gar kum adjãpênh ar aban arÿm ô'ã amexkumrêx. Ne amũ amexo amikamênhõ mõn kam ô'ã arÿm Metĩndjwÿnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

²³ Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arÿm me biknor tokry djãkam akuno. Nhyim be, Metĩndjwÿnh ne kute memã tĩn jangjênh nhyim me arÿm kôt tĩn ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm me kute kum o pãnhkam kute memã angjênh? Kati. Me kute kum o pãnh kêtãkam tu kute memã angjênh. Me kute tu amim gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx nhyim arÿm ta kum me kaprĩn kute memã kôt tĩn jangjênh.

7

Me kute Kritubit marn kôt amijo bamã kute arênh.

Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

¹ Akmere, ãpnhĩre ar, Metĩndjwÿnh kute Mõjdmã kukrãdjã jarẽnh gar aje mar mexja, ar amã ne ba ikabên. Me tĩnri ne me kute kukrãdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro bamã. Nhyim be, djãm me arÿm tykkam kute kôt amijo bamã? Kati. Arÿm me tykkam me kute kôt amijo ba kêt. Djãm ar aje ja mar kêt got?

2 Ba ar amã arê. Me'õ nire arým mjênkam dja arek mjên'ã ngrà. Metíndjwýnh kukràdjàkòt arek mjên'ã ngrà. Mjên tünri 'ã ngrà. Godja mjên'ã ngrà kêt jabej arým Metíndjwýnh kukràdjàkam amikràn arým axwe. Nà, dja mjên tünri 'ã ngrà. Nnym be, arým kubê mjên tykkambit dja arým 'ã ngrà kêt.

3 Godja mjên tünri me'õdjwý'ýr mör jabej nnym me arým kum mjênkam axwe jarê. Arým ne me'õjao akí. Nnym be, godja mjên arým kubê ty nnym my'õmê arkum aben kính kwãrík wãnh ar abenwýr mō. Djã ne kam ar Metíndjwýnh kukràdjàkam amikrà? Kati. Arým mjên kubê tykkam nnym ar kute abenwýr mörkam kute kukràdjàkam amikrà kêt. Me kute kum mjênkam axwe jarênh prãm kêtumrêx. Tãm dja gar ama.

4 Mjên tykkam kukràdjã mýj'ã ne ba ar amã arê? Mýj ne gar aje kam marmã? Bir, amrêbê ne gwaj Metíndjwýnhmã bamek kadjy Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhyro baba. Tãm ne kute mrãmri ne gwaj bamjên arým tyk pyrãk. Jakam ne gwaj baje kukràdjã kôt amijo baba prãm kêt. Jakam arým Kritu tyn akubyn tïn ne. Kritumê batipdjikam ne gwaj baje Môjdjê kukràdjã marn kôt amijo anhyro baba prãm kêt. Kam Metíndjwýnhmã bamek kadjy gwaj Kritubit man kôt ar amijo baba. Ja'ã ne ba ar amã mjên tykkam kukràdjã jarê. Kritu tyk ne akubyn tünjamê batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kôt ar amijo baba. Metíndjwýnhmã bamekumrêx kadjy gwaj Kritu man kôt ar amijo baba.

5 Amrêbê gwaj ba baje amidjwýnhbit o kính prãmkam ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Môjdjê kukràdjão gwaj bajaxwe nêje gwaj bajakre gwaj bajamakkre kêt ne kam bajaxwe: ne. Metíndjwýnhkam bajaxwe: ne. Nnym bit kute me biknor tokry djãkam gwaj bamênhmã.

6 Amrêbê ne gwaj baje te Môjdjê kukràdjã marn te kôt amijo anhyro baba. Ne amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhyro iban arým Metíndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhyro baba. Ne kam kôt te bajaxwe kêt prãmje.

Nnym be, jakam arým gwaj Kritumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyrãk ne arým baje ajte Môjdjê kukràdjã tũm'ã pi'ók no'ókja mar prãm kêt. Djãm gwaj baje ajte amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhyro iban arým Metíndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhyrmã? Kati. Gwaj baje amim anhyr kêtumrêx. Jakam ne gwaj mýjja ny man amim,

–Arým ne Metíndjwýnh Karõ iwýr bõx ne ijo ba. Ta ne kute Metíndjwýnhmã ijo mexo ba, anhyro baba.

Dja me Môjdjê kukràdjã man kôt amijaxwe ma.

Rô 3.20, 5.20

7 Metíndjwýnhmã gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Môjdjê kukràdjã kôt amijo anhyro baba kêt. Kam, djãm gwaj we baje amim,

–Môjdjê kukràdjã punu, anhyr jabej? Arkati. Ne ba ren Môjdjê kukràdjã mar kêt ne ren amijaxwemã ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ê, ren me Môjdjê kukràdjão nêje ikukrà kêt, imã me'õ nhõ mýjja pro kính ne amim 'ã karõ kêt kadjy ren ikukrà kêt ba ren tu imã me õ mýjja pro kính ne 'ã amim karõ iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

8 Nnym be, kati. Arým ne me Môjdjê kukràdjão nêje ikukrà. Ba kam arým amijaxwe ma. Ba kãjbê imã me'õ nhõ mýjja puro kính nnym me Môjdjê kukràdjão mã imã,

—Kwārīk wānh amā me ò mỳjja puro prāmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arỳm imā me ò mỳjja pro kī:nh. Ne kam arỳm me ò mỳjja puro prāmje ar iba. Ne arỳm imā apỳnh me ò mỳjja puro kī:nh ne arỳm ijaxweo imōr me:x ne. Ne ren Mōjdjê kukràdjà kêt nhym ren me mar kêt nhym ren me axwe ren kute kajgo pyrāk. Kam ne ba ren badjwỳ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhym be, kati. Arỳm ne ba kukràdjà man ajte kôt ijaxwe ma.

⁹ Amrēbē ije Mōjdjê kukràdjà mar kētri ne ba ate ikrān amim,

—Dja ba Metīndjwỳnhkôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, anhỹro iba. Ne kam kute itīn pyrāk ne ar iba. Ne kam arỳm Mōjdjê kukràdjà man amim,

—Je, arỳm ijaxwe:. Ijaxwe pānh dja Metīndjwỳnh arỳm ikangan me biknor tokry djākam imē, ane. Ba kam arỳm ityk pyrāk.

¹⁰ Ba arīk amim,

—Dja ba Mōjdjê kukràdjà mextire man kôt amijo anhỹro iban arỳm Metīndjwỳnh kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhỹrmān kam arỳm amim,

—Ijaxwe:. Dja Metīndjwỳnh ikangan me biknor tokry djākam imē. Nā bām ā amim ane. Ne kam ije Mōjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

¹¹ Mỳkam? Bir, ba ne ba amim ijēx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỹro iban Metīndjwỳnh kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Nhym be, kati. Me kunī te kute kukràdjà marn kôt amijo anhỹr prāmje, ne kam kam amikrào ba. Badjwỳ ne ba kam amikrào iba. Ne kam aminoo aknon arīk amim,

—Dja ba Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỹro iban arỳm Metīndjwỳnh kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Nhym be, kati. Ije kukràdjākam amikràkam dja Metīndjwỳnh me biknor tokry djākam imē.

¹² Djām kam Mōjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrēx. Metīndjwỳnh kukwakam ne Mōjdjê kute memā kukràdjà jarēnh. Mōjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katātukumrēx. Kukràdjà mexkumrēx.

¹³ Djām Mōjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhỹr djō'ā ne ijaxwen me biknor tokry djākam itēm mā? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arỳm amijaxwemā ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mā ijaxwen kam arỳm mā amim,

—Dja Metīndjwỳnh ijaxwe pānh me biknor tokry djākam imē. Be, ijaxwe ne punu:re, anhỹro iba.

Ta te: axwe kêt prāmje mā axwe'ā kute amijarēnh.

Gar 5.17

¹⁴ Metīndjwỳnh Karō ne Mōjdjê kukràdjà jarē. Nhym be, jakam djē ne ba mā Metīndjwỳnh Karō ma? Kati. Imā ijaxwe prā:m ne te ijaxwe kêt prāmje.

¹⁵ Djām imā mỳjja kīnhja ne ba o iba? Kati. Imā mỳjja kīnh kētja ne ba o iba. Mỳkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt.

¹⁶ Imā mỳjja kīnh kēto ibakam ba arỳm amim,

—Mrāmri, Mōjdjê kukràdjà mexkumrēx, ane.

¹⁷ Djām kam ba ne ba o iba, imā mỳjja kīnh kētjao iba? Kati. Ikadjwỳnhbē ijaxwe ja ne 'ā imā apnēn ijo ba.

¹⁸ Djām imex got? Ije amidjwỳnhbito kīnh prām kam djām imex got? Ije mỳjja mexo iba kadjy te imā mỳjja mexbit kīnh. Kam, ije mỳjja mexbito iba kadjy mỳj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kētkumrēx.

¹⁹ Imā mỳjja mex kīnhja djām tām ne ba o iba? Kati. Imā ijaxwe kīnh kētja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imā ijaxwe kīnh kêt mā o iba.

²⁰ Kam, imã ijaxwe kīnh kêtjao ibakam djām ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnên ijo ba.

²¹ Kam, djã ne ba mrãmri mýjja mexo ibakumrêx? Kati. Bit ije mýjja mexo iba kunīkôt ne ba mã mýjja punu o iba.

²² Ba ne ba imã Metĩndjwýnh kukràdjã kīnh.

²³ Nhyr be, ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnê. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prãmje. Ije mýjja mexo iba prãm kunīkôt mã ijaxwe.

²⁴ Ba amim,

–Û, watĩre. Ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrêk prãm ba arým me biknor tokry djãkam itêmmã. Mýj me'õ dja ikadjwýnhbê ijaxwe jabê ipytã? Nã bãm ã amim ane.

²⁵ Bir, gwaj banhõ Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu dja ikadjwýnhbê ijaxwebê ipytã. Ba kam mã Metĩndjwýnhmã amikīnh jarê. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

–Ba on Metĩndjwýnh kabēn kôtbit amijo iba, ane. Nhyr be, ikadjwýnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãmkumrêx. Tãm ne ja.

8

Me kute Metĩndjwýnh Karõ marja tĩn.

¹ Kritu Jejumê gwaj batipdji nhyr arým kute gwaj bakadjwýnhbê bajaxwe apêxmã. Kam, Metĩndjwýnh kute gwaj bamã bajaxwe pãnh jarēnh kêt gwaj me biknor tokry djãkam babiknor kêtumrêx. Baje amidjwýnhbito kīnh kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metĩndjwýnh Karõ kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djãkam babiknor kêtumrêx.

² Mýkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arým me biknor tokry djãkam batêmmã. Nhyr be, gwaj arým tu amim Kritu Jeju markumrêx nhyr Metĩndjwýnh Karõ gwaj babê bajaxwe kurēn kubê gwaj bamã tỳx jadjã gwaj kam arým katãt amijo baba kadjy batỳx. Ne kam babiknor kêtumrêx ne Metĩndjwýnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

³ Bir, gwaj baje amidjwýnhbito kīnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katãt baje amijo baba prãmje ne te baje Mõjdjê kukràdjã mar ne te kôt baje amijo baba mexmã. Nhyr kam Metĩndjwýnh pykamã ta Kra pydji jano nhyr ta amijo kute me axwe nhĩ pyrãk ne ar ba. Nãm aminhĩ tã pĩte'y'ã wajêt nhyr Metĩndjwýnh arým gwaj bamã tỳx jadjã. Katãt baje amijo baba kadjy arým gwaj bamã tỳx jadjã nhyr gwaj bajaxweja arým gwaj bamã rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwýnhbito kīnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metĩndjwýnh Karõ man kôt ar amijo baba. Nhyr kam arým gwaj bamã tỳx jadjã. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamã tỳx jadjã. Gwaj kam arým kum bajaxwe kêt ne katãt ar amijo baba. Ne kam arým tu Mõjdjê kukràdjã kôt katãt ar amijo baba.

Me ta kute amidjwýnhbito kīnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwýnhbito kīnhja ne me kum axwe mar prãm. Nhyr be, me kute Metĩndjwýnh Karõ kôt amijo baja ne me kum Karõ mar prãm.

⁶ Nhyr me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djãkam akuno. Nhyr be, me kum Karõ mar prãm dja me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne umar mexkumrêx.

⁷ Mÿkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metĩndjwÿnh kurêkam. Me ja ne me kute Metĩndjwÿnh kukràdjã kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane.

⁸ Me ja, me kute amidjwÿnhbito kĩnh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metĩndjwÿnh kĩnhmã.

Me kum Metĩndjwÿnh Karõ mar prãm'ã ujarêh.

Dju r 7.38

⁹ Nhy m be, djãm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karõ mar prãm. Mrãmri ar akam Metĩndjwÿnh Karõ ÿrkumrêx jabej ar amã Karõ mar prãm. Nhy m be, me'õkam Kritu Karõ ÿr kêtja Metĩndjwÿnh kute o aminhõ kêtikumrêx.

¹⁰ Nhy m be, mrãmri Kritu ar akam ÿrkumrêx jabej ar anhĩbit dja ty. Me axwe djõ'ã me batyjkjakam dja ar anhĩbit ty. Nhy m be, Metĩndjwÿnh kute ar amã axwe kêt jarêh nhy m Karõ kute ar ajo bakam dja gar kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹¹ Nhy m kam Metĩndjwÿnh arÿm Karõ akubyn Jejuo tĩn. Karõ ja ar akam ÿr jabej dja ar gadjwÿ ar ajo tĩn. Krituo tĩn djwÿnh ar ajo tĩn. Dja gar te arÿm ty nhy m akubyn ar gadjwÿ ar ajo tĩn. Ar akam Karõ ÿr jao akubyn ar ajo tĩn.

¹² Kam, djãm gwaj baje amidjwÿnhbito kĩnh kadjy mã bajaxweo babamã? Kati.

¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arÿm akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. Nhy m be, dja gar apÿnh ajaxwe krãta. Aparo ajaxwe'ÿr amrãnh, anhikrao aje ajaxwe nhĩpêx, anoo aje ajaxwe pumũnh, adjumar djãkam aje ajaxwe mar, ajajkwao aje mÿjja punu jarêh ajaxweja kunĩ krãta kute mrãmri ne me kute mÿjja bĩnkam arÿm ãpêhno krã'ÿr pyrãk. Dja gar Metĩndjwÿnh Karõ maro ajaxwe krãtan arÿm Metĩndjwÿnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁴ Mÿkam? Bir, me kute Metĩndjwÿnh Karõ maro ba nhy m kute meo baja ne me mrãmri kubê Metĩndjwÿnh krakumrêx.

¹⁵ Karõ kute ar ajo bakam djãm Metĩndjwÿnh ar ajo õ ãpêh kajgon kum ar akurêh ar ajo ajkê gar amã uma: ar aba? Kati. Karõ kute ar ajo bakam Metĩndjwÿnh arÿm ar ajo krakumrêx gar amã kĩnhkumrêx. Ne kam kum, "Djũnwã", ane. Mebê idjaer kabênkõt ne me kum, "Aba", ane. Nhy m be, me bakabênkõt ne gwaj kum, "Djũnwã", ane.

¹⁶ Metĩndjwÿnh Karõ ta ne gwaj bakadjwÿnhbê gwaj bamã,

–Be, omũ. Mrãmri abê Metĩndjwÿnh krakumrêxja pumũ, anhyro ba. Kam, gwaj babê Metĩndjwÿnh krakumrêx. Tãm ne gwaj baje markumrêx.

¹⁷ Arÿm gwaj babê krakam dja gwaj arÿm Metĩndjwÿnh nhõ mÿjjao aminhõ. Kritumê ro'ã dja gwaj õ mÿjjao aminhõn ar o baba. Kõt batokry jabej o aminhõ. Kritukõt mrãmri batokry jabej dja gwaj õ mÿjjao aminhõn arÿm ro'ã bame:xkumrêx.

Me kute amimexkumrêx kam amak.

Dju r 17.22; A Kõ 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mÿj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'ã dja gwaj amim,

–Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyrãk. Nhy m be, dja ba ã Kritumê ro'ã ime:xkumrêx nhy m me kunĩ arÿm ipumũ. Dja ba kam ikĩnh. Ne ikĩnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj ã batokry'ã amim ane.

¹⁹ Dja gwaj babê Metĩndjwÿnh krakõt bakato. Dja amrê õ akati bõx gwaj kam arÿm bakato. Djãm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam

bame:xkumrêx. Mýjja kunī Metīndjwýnh kute ipêx ja ne amiwýr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bàmê pykamê mýjja kunī amiwýr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mýkam ne amiwýr gwaj bakam ama:? Bir, Metīndjwýnh kute mýjja kunī nhípêx ja ne amrêbê amijo ajkên arým punu. Pykakam 'ê kumex ne mýjja djâkrê kumex kato. Djâm mýjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metīndjwýnh kabênkôt ne ã mýjja amijo bikênho ane. Nhy m be, ajmâkam dja mýjja kunī mexkumrêx. Mýjja kunī amiwýr amimexkam ama:.

²¹ Mýkam? Bir, jakam ne mýjja punu prâm, kà rerek prâm, kro prâm, apôk prâm. Nhy m be, mýjja kute amijo mexkam dja punu prâm kêt, kà rerek prâm kêt, kro prâm kêt, apôk prâm kêt kumrêx. Gwaj babê Metīndjwýnh kramê ro'ã dja mýjja me:xkumrêx ne kīnhkumrêx. Dja ĩ gwaj babê Metīndjwýnh kra amirīt. Ne kam bamexkumrêx ne bakīnhkumrêx. Nhy m kam me baro'ã mýjja kunīdjwý mexkumrêx. Kam ne mýjja kunī amiwýr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mýjja kunī: tokry pymaje kangāngā. Kute mrâmri ne me nire kra ãn tokry pymaje kangāngā pyrâk ne kute kra bixadjwýrkam ama:k pyrâk. Amrêbê: ne mýjja kangāngān jakam kangāngā rã'ã ne.

²³ Gwaj badjwý ne gwaj banhī nykam ama:. Gwaj badjwý baje arým amijã Metīndjwýnh Karô kakinhja ne gwaj banhī nykam ama:. Dja gwaj babê Metīndjwýnh krakumrêx amirīt. Nhy m akubyn bôxkam dja gwaj bamã banhī ny ngã. Dja gwaj banhī nyja rerek prâm kêt ne apêx prâm kêt ne ny rã'ã. Banhī nykam amakbê bakangāngā. Banhīja punu prâmkam batokry pymaje bakangāngā.

²⁴ Gwaj amiwýr banhī ny kam ama: nhy m arým Metīndjwýnh amim gwaj bapytã. Nhy m be, djâm arým ne gwaj banhī nyja pumũ? Kati. Gwaj ren arým banhī ny pumũn ren amiwýr kam amak kêt kumrêx ne ren ate bakrãn ar baba.

²⁵ Nhy m be, kati. Kute gwaj bamã banhī ny jadjãr kêtiri ne gwaj amiwýr kam ama:n kam akrãnmã amiwýr amãr 'iry.

²⁶ Gwaj banhī nykam amakbê Metīndjwýnh Karô kum gwaj bakaprī:. Gwaj bakaprīn barerekrekam ne Karô kum gwaj bakaprī:. Ne Metīndjwýnhmã gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprīn barerekrekam dja gwaj amim,

—Mýj dja ba ikaprīkam Metīndjwýnhmã ikabên jarênh on? anen te baje Metīndjwýnhmã amijarênhmã. Nhy m kam Karô kute pykakam gwaj bajo ba arým gwaj bama. Gwaj baman arým kum gwaj bakaprī:. Kum gwaj bakaprīn arým amũ kãjkwakam Metīndjwýnhmã gwaj bajo a'u:w. Djâm gwaj bakabênkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabên mar kêt kam. Kum gwaj bakaprī:kam ne kabêno kangāngān gwaj bajo a'u:w. Nãm ã Karô amybým amũ kãjkwakam Metīndjwýnhmã gwaj bajo ã'wýro ane.

²⁷ Metīndjwýnh ne kute me kunī djumar djâkam me kabên mar mexkumrêx ne kam arým kute prīne Karô kabên mar mex. Karô ta ne arým kute gwaj bajã Metīndjwýnh kabên mar. Kute gwaj bajã amim karôkam kabên ja kute mar ne kabên kôt kute kum gwaj bajo ã'wýr. Jeju kute arým gwaj bajo ô me ja, Karô kute Metīndjwýnhmã gwaj bajo ã'wýr. Metīndjwýnh kabên kôt kute kum gwaj bajo ã'wýr. Nhy m kam Metīndjwýnh arým kute prīne kabên mar mex.

Kra mex kôt me mex.

Rô 8.37; Pír 1.12; Ped k 5.10

²⁸ Be, nhy m apýnh mýjja kute gwaj bajo baja. Mýjja kunīkôt. Apýnh gwaj bakaprī djãri nãr apýnh gwaj bakīnh djãri kute gwaj bajo baja. O ne Metīndjwýnh amim gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj bamã abêja ne gwaj bajo mexo

tê. Metîndjwÿnh ne amrêbê: gwaj bakukâm amim gwaj bajâ karôn arÿm kôt amiwÿr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arÿm apÿnh mÿjjao gwaj bajo mexo tê. Ja ne gwaj arÿm baje mar.

²⁹ Mÿj kady ne gwaj bajo mexo tê? Bir, Kra mex kôt gwaj bamex kady. Mÿjja kunî kêtri ne kute me kukâm ô me ja kunî mar ne arÿm amijo me utâ. Kra mex kôt kute meo mex kady ne amijo me utâ. Krakôt kute ô me ja kunî mexo têmekam ne kute mrâmri ne me kra kutewa apôx nhym kôt aben nhitepâ kamy kunî apôx pyrâk. Kra kute kamy krâptî:mâ wa kady ne Kra mex kôt gwaj bajo mexo tê.

³⁰ Kute amijo me utâr ja ne amiwÿr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwÿr me 'wÿr ja ne memâ axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne. Kute memâ axwe kêt jarênh ja dja meo me: xkumrêx. Nhym me arÿm kâjkwakam Kra mex kôt mrâmri me: xkumrêx. Dja gwaj kâjkwakam kôt arÿm bame: xkumrêx.

Metîndjwÿnh kum me abê ne me'ã ukanga kêt.

³¹ Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamâ axwe kêt jarê. Ne kam dja î Kra kôt prîne gwaj bajo mex. Kam, djâm me'ô kute Metîndjwÿnh bê gwaj bajo akêx gwaj kôt bajaxwemâ? Kati. Metîndjwÿnh â kum gwaj bajabêo anhÿrkam dja me'ô kubê gwaj bajo akêx kêt kumrêx.

³² Nâm amijâ Kra djwÿnh pydji nê kêt ne gwaj bakunî kady kanga nhym arÿm gwaj bapânh ty. Djâm kute gwaj bakady Kra kangakam kute gwaj babê mÿjja mex'ô nê mâ? Arkati. Kute gwaj bamâ mÿjja mex kunî nhôrmâ.

³³ Mÿj me'ô dja gwaj bamâ axwe jarê? Kati. Metîndjwÿnh kute amijo gwaj bapytârja dja gwaj bamâ axwe jarênh kêt. Ta ne arÿm gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne. Kam dja te me'ô kute gwaj bamâ axwe jarênhmâ.

³⁴ Mÿj me'ô dja gwaj bamâ me biknor tokry djâkam babiknormâ arê? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tîn ne ajte Metîndjwÿnh djubôk'ânh nhÿ. Metîndjwÿnh djubôk'ânh nhÿn ajte gwaj banêje kum kabêno nhÿ. Kam dja te me'ô kute gwaj bamâ babiknormâ arênhmâ.

³⁵ Kritu kum gwaj bajabê:.

Dja te me'ô gwaj bajo ajkê nhym Kritu kum gwaj bajabê râ'ã:n gwaj bajo ba râ'ã: ne.

Dja te apÿnh gwaj bakaprî djâri ajte gwaj bajo ba nhym Kritu kum gwaj bajabê râ'ã.

Dja te apÿnh mÿjja tÿx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Kritumâ badjâpênhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamâ prâ:m.

Dja te ajte gwaj bakâ kêt kam bamâ kry:.

Dja te apÿnh mÿjja puma ajte gwaj bajâ apôx.

Dja me ajte te kâxo gwaj bapa. Nhym Kritu mâ: kum gwaj bajabê râ'ã:n gwaj bajo ba râ'ã: ne.

³⁶ Apÿnh gwaj bakaprî djâri kute gwaj bajo ba kôt ne me bakukâmâre amrêbê: Metîndjwÿnhmâ amijarên kum,

“Be, amâ ar idjâpênhkam ne me kute ar ibîn pyrâk. Myt kunîkôt ne me kute ar ibîn pyrâk. Nâm me ar ijo mrykî'âtomti pyrâk ne kum ar ibîn prâm.”

Nâm â me bakukâmâre Metîndjwÿnhmâ anen arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne. Kam gwaj badjwÿ bakamingrânyre dja gwaj mrâmri mekôt â apÿnh bakaprî djâri maro ane. Jejumâ badjâpênhkam â apÿnh bakaprî djâri maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajã ukanga kêt ne kum gwaj bajabê râ'ã:. Kam te apÿnh mÿjja pymaja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar tÿx ne arÿm kubê amijo akêx kêt kumrêx.

³⁸ Djãm gwaj batÿk kam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati. Nâr, djãm gwaj batÿn ne ar babakam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm kadjy mrãnh djwÿnh 'õ kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm me karõ punu,

nâr djãm jakam apÿnh mÿjja apôx,

nâr djãm amrê apÿnh mÿjja apôx mör,

nâr djãm apÿnh mÿjja 'itÿx gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

³⁹ Nâr, djãm kãkwa kurũm mÿjja apôx,

nâr djãm pyka krakri mÿjja apôx,

nâr djãm Metÿndjwÿnh kute amũ apÿnh mÿjja kunÿ nhipêx'õ kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Arkati.

Apÿnh mÿjja puma te gwaj bajo ajkê nhym Metÿndjwÿnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba râ'ã:.

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhõ Bênjadjwÿr djwÿnhkõt ã kum gwaj bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

9

Metÿndjwÿnh ta kute amijo me utãr.

¹⁻² Djãm gwaj baje Môjdjê kukràdjã mar ne kõt baje amijo babakam ne Metÿndjwÿnh kute gwaj bamã axwe kêt jarênh gwaj arÿm kum bamex ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne. Nhym be, inhõ me wÿnh, inhõbikwabê mebê idjaer djãm me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nãm me amim,

—Ba Môjdjê kukràdjã man kõt ar amijo iba nhym Metÿndjwÿnh arÿm imã ijaxwe kêt jarê ba arÿm kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metÿndjwÿnh arÿm pãnh me kanga. Kam ne ba ikadjwÿnhbê ikaprÿn iban imÿr râ'ã: ne. Kritu kõt ne ba katãt ikaprÿ'ã ar amã amijarênhkumrêx. Metÿndjwÿnh Karõ ta ne ajte idjumar djã kadjwÿnhbê imã,

—Mrãmri 'ã ajêx kêt kumrêx, ane. Mrãmri ikaprÿkumrêx.

³ Inhõ me wÿnh, inhõbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt.

Ba ren me kadjy Metÿndjwÿnhmã kum,

—Kwãrik wãnh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pãnh ikanga, ane. Nhym ren me kam arÿm tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arÿm ã Metÿndjwÿnhmã ane. Nhym be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprÿ:re.

⁴ Mebê idjaerkumrêx. Metÿndjwÿnh ne amrêbê meo kra nhym Metÿndjwÿnh rax djô'ã me ra:x. Ne kam ajmã kuten amim Jeju mar kêt ba arÿm mekam ikaprÿre ne. Metÿndjwÿnhmê ne me kute aktã abenmã amijarênh mãm dji nhym arÿm memã kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex râ'ã: râ'ã ne, ane. Ne arÿm memã Môjdjê kukràdjã jarê nhym me o ba. Ne kukràdjã kõt kum apê ne kum amijarênh o ba. Nhym kute memã mÿjja jarênh mãm dji. Me kukãm apÿnh mÿjja mex apôxmã

kute memã arênh mãmdji. Nhyam me ajmã ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprĩre ne.

⁵ Me bakukãmãre ne me me babê idjaer kukãmãrekumrêx nhyam Jeju Kritu arÿm mekam amijo ĩ ne kato. Kubê ne apÿnh me ba djã kunĩkôt me kunĩ, mÿjja kunĩ Tĩndjwÿnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurũm kato nhyam kam me ajmã ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprĩre ne imã me kaprĩ:kumrêx.

⁶ Metĩndjwÿnh kute mebê idjaero kran kute memã, “Me abê ikra”, anhyrkam ne me kwÿ arÿm kanga. Me kwÿ kute kangakam djãm arÿm kam Metĩndjwÿnh kabên kajgo? Kati. Metĩndjwÿnh kabênkôt me kwÿbê Metĩndjwÿnh krakumrêx. Djãm mebê idjaer kunĩ ne Metĩndjwÿnh kute meo kra? Kati. Me kwÿbit.

⁷ Nãr, djãm Abraão djô'ã me ar ba kunĩ ne Metĩndjwÿnh kute memã,
—Me abê Abraão tãmdjwÿkumrêx, anhyro ba? Kati. Me kwÿmãbit. Nãm Abraãomã kum,

—Idjak kurũm dja atãmdjwÿ apôx, ane.

⁸ Mÿj'ã ne gwaj kabên ja ma? Bir, amrêbê: me bakukãmãre Abraão ta ne amikabênkôt ô ãpênh kajgomã Imaêr dji nhyam kato. Djãm kra Imaêrmê ô'ã tãmdjwÿ apôxmê djã ne Metĩndjwÿnh me jao krakumrêx? Kati. Metĩndjwÿnh kute kabên pydjĩn arênh kôt ne prökumrêxmã Idjak dji nhyam arÿm kato. Nhyam kam Metĩndjwÿnh arÿm o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tãmdjwÿ apôxmê ne Metĩndjwÿnh meo krakumrêx.

⁹ Arÿm ne Abraãomã kum,

—Dja ba ĩ bôx nhyam Xara arÿm kra, ane. Metĩndjwÿnh kute kabên pydjĩn arênh ne ja. Nhyam kam arÿm kra kato nhyam Metĩndjwÿnh amikabênkôt arÿm o kra.

¹⁰ Nhyam ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamã kra ar kudji nhyam tujarô rã'ãkam Metĩndjwÿnh arÿm kra ar'ã amim karô.

¹¹⁻¹³ Ar rwÿk kêttri. Ar mex nãr ar axwe kêttri ne arÿm ar'ã amim karôn Rebekamã kum,

“Kutewa dja kutapumã apê”, ane.

Pi'ôkkam kute me bakukãmãremã ar arênh kôt ne ã Rebekamã ane. Ne memã kum,

“Imã Djako kĩnh. Nhyam be, imã Ixau kĩnh kêt”, ane.

Djãm mexkam ne kum Djako kĩnh? Kati. Djãm axwekam ne kum Ixau kĩnh kêt? Kati. Kute ar'ã amim karô kôt kum Djako kĩnh ne kum Ixau kĩnh kêt. Idjujarênhja ne me kunĩ'ã amijakre. Mÿj dja gwaj me kunĩ'ã amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Be, Metĩndjwÿnh ne amikabên kôt arÿm amijo me utã. Kute me kêttri me'ã amim karô kôt ne arÿm amijo me utã. Djãm me ta mexkôt ne amijo me utã? Kati. Amikabên kôt. Kute amiwÿr me 'wÿr djwÿnh ta amikabên kôt ne kute amijo me utã, ane. Tãm dja gwaj idjujarênh ja markam amim arên maro baba.

¹⁴ Metĩndjwÿnh ta kute amijo me utã. Me kator kêttri kute amijo me utã. Kute amim me'ã karô kôt kute amijo me utã. Djãm kam gwaj ba baje amim,
—Be ga, Metĩndjwÿnh kute katãt amijo ba kêtja pumũ, anhyrmã? Arkati. Metĩndjwÿnh katãt ry tipdji.

¹⁵ Ga, Metĩndjwÿnh amrêbê: me bakukãmãre Mójdjêmã kum,

“Ba dja ba amim me'ô'ã karõn tu imã kaprĩ. Ba dja ba amim me'ô'ã karõn tu imã kĩnh.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ane.

¹⁶ Mýj ne gwaj kabẽn ja burũm kuma? Bir, djãm me'õ ta kum kĩnh nhym kum kaprĩ? Kati. Nãr, djãm me'õ ta kum apẽ nhym kum kaprĩ? Kati. Metĩndjwýnh ta ne tu kum me kaprĩ. Tãm ne gwaj Metĩndjwýnh kabẽnja burũm kuma.

¹⁷ Amrẽbẽ: me bakukãmãre ar bari ne Metĩndjwýnh Parao'ã amakkre kêt mẽn ajte o bikẽnho dja. 'Ã amakkre kêt mẽnho ãmri ne kum,

“Mýj kadjy ne ga anã kurũm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mẽn ne ajo ibikẽn kadjy. Ije me kunĩmã akam itýxo amirĩt kadjy ne ba ajo ikato.

Apýnh pyka kunĩkõt dja me iraxmã katon abenmã irax ne ipyma jarẽ. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paraomã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁸ Arým ne ba Rebeka'ã ajarẽn ajte Mõjdjẽ'ã ajarẽn ajte Parao'ã ajarẽ.

Mýj dja gwaj Metĩndjwýnh kute kam arkum kabẽn jarẽn burũm kuma? Mýj'ã ne amijakre? Bir, Metĩndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam amikabẽnkõt arým tu kum me kwý kaprĩ. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabẽn jarẽn ne ajte Mõjdjẽmã kute kabẽn jarẽn burũm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarẽ. Mýj dja gwaj Metĩndjwýnh kute kum kabẽn jarẽnja burũm kuma? Bir, Metĩndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabẽnkõt ajte tu me kwý'ã amakkre kêt rẽ. Tãm dja gwaj Paraomã kabẽn burũm kuma.

¹⁹ Djãm ar ajõ imã,

—Metĩndjwýnh kute ã amim me'ã karõo anhýrkam mýj me'õ ne kubẽ àptãrmã? Arkati. Metĩndjwýnh ta kute me'ã amakkre kêt mẽnhkam ne ren memã axwe jarẽn kêt. Mýkam ne memã axwe jarẽ? ane. Djãm ajte ã imã anhýrmã?

²⁰ Kati. Kwãrik wãnh mýjwã wã jarẽn kêt. Pykabẽ ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabẽno ajte Metĩndjwýnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabẽn kõt amã ane. Amrẽbẽ ne me memã kum,

“Djãm arým mýjja nhipẽx kute ipẽx djwýnhmã kum, 'Mýkam ne ga ga inhipẽx prãm ne kam ã ijo ane'? anhýrmã? Kati.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Mrãmri ne me bakukãmãre memã arẽnhkumrẽx.

²¹ Ga, ngyo ngõnh nhipẽx djwýnh ta kute amim 'ã karõ kõt kute ngy kajgo jamýnh ne o ngõnh nhipẽxja pumũ. Ta mýjja mex kadjy ngõnh nhipẽx. Nãr, ajte ta mýjja punu kadjy ngõnh nhipẽx. Metĩndjwýnhdjwý, kute me ipẽx djwýnh ta amikabẽnkõt tu ã meo ane. Djãm kam gwaj baje bakabẽno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabẽnkõt tu ã meo ane. Mekam ngyrk ne tu kute meo bi-norkumrẽx kadjy ne me ipẽx. Me kwý ja'ã ne ta amim karõn amim,

—Dja ba ã me kwýkam ingryko amirĩt ne. Nhym me kunĩ ipumũn arým 'itýx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngyrk nẽn amiwýr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukaprĩ kadjy me kwý nhipẽx. Amrẽbẽ: ne ta me'ã amim karõn amim,

—Me ja dja ba amimexo meo me:zkumrẽx. Ne me kunĩmã mekam idjukaprõ amirĩt. Me kunĩ dja me 'ã ipumũn ime:zkumrẽx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me:zkumrẽx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn ajte ã me ipẽxo anhýrkam djãm katãt kute amijo ba kêt? Kati. Katãt ne amijo ba.

24 Ta ne tu ã gwaj badjwý gwaj bajo mexo ane. Ta ne amiwýr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibê idjaerbato ba? Kati. Me abajtemdjwýo ba.

25 Metĩndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabẽnkõt arým amijo me utàn ar meo ba. Me bakukãmãre Ôdjêja amrêbê: ja jarê. Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytarja jarê. Metĩndjwýnh ne Ôdjêjamã kabẽn jarê nhym me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh ne me amã,

‘Amrêbê ije me kwýo inhõ kêt. Nhym be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarê. Me kwý amrêbê imã me kĩnh kêt. Nhym be, jakam dja ba imã me kĩnh.’

Nãm ã Metĩndjwýnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhym me arým kabẽn'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Metĩndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytarja pumũ.

26 Nhym kam ta ajte memã kum,

“Metĩndjwýnh ne me amã,

‘Pyka 'õkam me'ã ne ba memã kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãmkam dja me ï memã kum,

Me abê Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ï ã memã ane', ane.

Metĩndjwýnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytarja pumũ.

27 Nhym kam me bakukãmãre Idjaij ajte amrêbê: tãm jarê. Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytarja jarê. Idjaij mebê idjaer'ã kãj bê memã kum,

“Dja mebê idjaer krãptĩ: kute mrãmri ne ngõ raxbê pyka kêtka pykati 'yka krãptĩ pyrãk.

Dja te me krãptĩ nhym arým amim me ngrêrebit pytà. Me anhybit me utã. Me kute amim mar me utã.

28 Nhym me kute Metĩndjwýnh mar kêt djwý. Mýj dja me on?

Bir, Bẽnjadjwýr djwýnhbê Metĩndjwýnh kute pykabê me axwemã pãnh jarẽnhmã. Dja meo kukrà kêt kumrêx ne katãt memã pãnh jarẽnhkumrêx ne on inomã kumê.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me kwý pytarja pumũ.

29 Nhym kam Idjaij ajte tãm'ã ajarẽn memã kum,

“Bẽnjadjwýr djwýnh 'ityxo kubê kumkati amrêbê: me axwe raxkam arým krĩraxbê Xõtõmamẽ krĩraxbê Gomora gan pyka mẽ o amrà.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwý arým mekõt bakêt. Nhym be, kati. Nãm kum me bajã ma nhym kam me badjõ'ã me anhy rã'ã, me kwý rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmãre kabẽnja kunĩ kõt Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytar ne meo baja pumũ.

Mebê idjaer kute Kritu mar kêt.

30 Mýj dja gwaj jakam abenmã arê? Bir, me bajtem ne me amrêbê kute Metĩndjwýnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhym Metĩndjwýnh ta arým kum me kaprĩn memã axwe kêt jarê. Me tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne.

³¹ Nhyem be, mebê idjaer kute Metîndjwýnh kukràdjà marn kôt amijo bakam djâm me arým kum axwe kêt? Kati.

³² Mýkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,
—Djâm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým Metîndjwýnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhýro bakam ne me axwe rá'ã ne. Kam ne me kute kên me par tok nhyem me rôrôk pyrâk. Me kute amim Jeju mar kêt.

³³ Metîndjwýnh ne amrêbê me bakukãmãremã kum,
“Ota, ba Xijãokam kên'õ nhýr. Kên wã kute me par tokkam me rôrôk prãm kumrêx. Kam dja me kum kên wã kurê.

Nhyem be, dja me kwý ï pýnhkôt tu amim markumrêx ne arým pijâm kadjy kêt kumrêx.”

Nãm Metîndjwýnh ã memã ane nhyem me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Kritu'ã ne kên jakren arê nhyem me kum kurê mã. Nhyem kôt mebê idjaer ã kum kurên mar kêt o ane.

10

¹ Akmere, àpnhîre ar, imã mebê idjaer kî:nh. Mebê inhôbikwakam imã me kînh. Metîndjwýnh ren amim mebê idjaer kunî pytã ba ren mekam ikînh kumrêx. Nã bã mã Metîndjwýnhmã kum,

—Gop amim me utã. Gop amim me utã, anhýro iba.

² Ba ne ba amrêbê mekam ar iban prîne me omũ. Kam djâm me Metîndjwýnhmã àpênh prãm ngri got? Me kum àpênh prã:m. Me te kum àpênh prãm ne kute Metîndjwýnh mar kêt. Me arîk ar kupa'ã ba.

³ Metîndjwýnh ta ne memã kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memã axwe kêt jarê nhyem me arým imã mex ne, ane. Nhyem me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djâm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt ne Metîndjwýnhmã imex ne, anhýro ba.

⁴ Djâm gwaj ba baje amim,

—Djâm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým Metîndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýrmã? Djâm gwaj baje ã amim anhýrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prîne kukràdjà man kôt amijo ba me:xkumrêx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrêx nhyem Metîndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

Mýj dja me nêñ arým axwe kêt?

⁵ Me bakukãmãrebê Môjdjê ne amrêbê: memã kum,

“Dja me katãt kukràdjà man kôt amijo ban kam arým tîn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne”, ane.

Kute memã ja jarênhkam mýj dja me nêñ arým axwe kêt? Bir, dja me katãt kukràdjà man kôt ar amijo ban arým axwe kêt. Ja ne Môjdjê amrêbê memã arê.

⁶ Nhyem be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrêx, nhyem Metîndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarê nhyem me arým kum mex ne. Gar akwý ne gar arík amim,

—Mýj me'õ godja kãjkwa djwýnhmã wabi? Ne ren me'õ kãjkwamã wabin ren iwýr Krituo ruw ba ren kôt omũn tu amim markumrêx, ane. Kwãrîk wãnh ja jarênh kêt.

⁷ Gar akwÿ ajte arĭk amim,

—Mÿj me'õ godja me tyk ba djâkam ruw? Ne ren me'õ me tyk ba djâkam Kritu'ÿr ruw ne ren iwÿr o wabin iwÿr o bõx ba ren tu amim markumrëx, ane. Kwârĭk wânh ja jarënh kêt. Mÿkam dja gar ja jarënh kêt? Bir, arÿm ne me ar amâ Kritu'ã ajarë gar arÿm ama. Ne kam ajte tu amim markumrëx kêt.

⁸ Metĭndjwÿnh ne me bakukâmâremâ kum,

“Djâm onĭ ikabën nõ? Kati, arÿm ne akadjwÿnhbê nõ. Ajajkwa kôt ne ga memâ arë nhyim ajajkwakam nõn adjumar djâ kadjwÿnhbê nõ”, ane. Kabën ja ne bar kâj bê memâ arë. Dja me kwÿ tu amim kabënja mar ne amim Kritu markumrëx. Ja kadjy ne bar memâ kabën ja jarë.

⁹ Nã bãm ar memâ kum,

—Dja gar amibu'ã memâ amijarën memâ kum, “Mrãmri Jejubê inhõ Bënjadjwÿr djwÿnhkumrëx”, anen ajte ar adjumar djâ kadjwÿnhbê amim, “Mrãmri ne Metĭndjwÿnh akubyn Jejuo tĭnkumrëx”, ane nhyim arÿm amim ar apytâ, ane. Ar ikabën ja ne bar memâ arë.

¹⁰ Mÿkam? Bir, me umar djâ kadjwÿnhbê ne me tu amim markumrëx nhyim arÿm tu memâ axwe kêt jarë nhyim me arÿm kum mex ne. Ne kam amibu'ã memâ amijarën memâ kum,

—Arÿm ba tu amim Jeju markumrëx, ane nhyim arÿm amim me utâ.

¹¹ Me bakukâmâre kabën kôt ne ba ar amâ ikabën ja jarë. Amrëbê: ne me bakukâmâre memâ kum,

“Djâm me kute tu amim markumrëx nhyim Metĭndjwÿnh kute amim me utâr kêt nhyim me arÿm pijâm? Kati.

Djâm me kute amim, ‘Ba arÿm tu amim Metĭndjwÿnh markumrëx nhyim arÿm ibê kajgo’, anhÿrmâ? Kati. Me kwÿ ĩ pÿnhkôt kute tu amim markumrëxja dja Metĭndjwÿnh arÿm me utâkumrëx.”

Nãm ã me bakukâmâre memâ ane nhyim me arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Ga, me kute tu amim markumrëx nhyim kute amim me utârja pumÿ. Mrãmri me kabënkumrëx. Ba kôt ar amâ ikabën jarë.

¹² Djâm kam kute mebê idjaerbit pytâr ne kute amÿ me bajtembê kreguja pytâr kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿ pytâr. Mÿkam? Bir, Bënjadjwÿr djwÿnh ne pydji:n me kunĭmã bënënjadjwÿr rax. Mebê idjaermã Bënjadjwÿr ra:xi. Me bajtemmã Bënjadjwÿr ra:xi. Me ĩ pÿnh kôt me kute kum amijo à'wÿrja ne Bënjadjwÿr djwÿnh kute apÿnh meo djuw mex. Õ mÿjja kume:xo meo djuw mex.

¹³ Me bakukâmâre ne me amrëbê: ã memâ ane. Nãm me memâ kum,

“Me kwÿ ĩ pÿnhkôt dja me Bënjadjwÿr djwÿnhmã amijo a'uw ne kum, 'Ipytâ', ane nhyim arÿm me utâ.”

Nãm ã me bakukâmâre memâ ane. Ga, me bajtemdjwÿ kute tu amim Jeju markumrëxja pumÿ. Metĭndjwÿnh kute amim me adjwÿnhdjwÿ pytârja pumÿ. Mrãmri ne me kabënkumrëx ba me amâ arënhkumrëx.

¹⁴ Nhyim be, me kute amim Jeju kamnhĭx kêtka djâm me kute kum, “Jeju ipytâ”, anhÿrmâ? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'ã ujarënhja mar kêtka djâm me kute amim kamnhĭxmã? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memâ Jeju'ã ujarënh kêtka djâm me kute marmã? Kati.

¹⁵ Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kêtka djâm me kute memâ Jeju'ã ujarënhmã? Kati. Nhyim be, Metĭndjwÿnh arÿm me'ÿr me kwÿ jano nhyim me arÿm kâj bê memâ 'ã ajarë nhyim me kum kĭ:nhkumrëx. Me bakukâmâre kabën kôt ne ba ar amâ ja jarë. Amrëbê: me bakukâmâre memâ kum,

“Kritu'ã ujarēnh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'ã me ujarēnh nyja. Ujarēnhkam me kī:nhkumrēxja. Djām kute memã 'ã ujarēnh ny jao mrānh djwÿnh mex ngri got? Me'ÿr bôxkam me kum kī:nhkumrēx.”

Nām ã me bakukāmāre memã ane. Ga, me kwÿ kum kīnhkumrēxja pumũ. Mrāmri me kabēnkumrēx.

¹⁶ Nhyim be, djām mebé idjaer kunī ne me arÿm Kritu'ã ujarēnh ny ma? Djām me kunī arÿm Krituo aminhō? Kati. Mebé idjaer kunī kute Krituo aminhō kêt. Me bakukāmāre Idjaij ne amrēbē: me arē. Me kute amim mar kêtja jarē. Nām memã kum,

“Nhÿnh got me'õ kute tu amim ar ikabēn markumrēx?”

Nām me bakukāmāre ã mebé idjaer jarēho ane. Ga, me kute amim mar kêtja pumũ.

¹⁷ Bir be, kam me kute memã Metīndjwÿnh kabēn jarēnhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrēx.

¹⁸ Djām arÿm ne me mebé idjaermã 'ã ujarēnh ny jarē nhyim me arÿm kuma? Nā, arÿm. Amrēbē: ne me bakukāmāre memã arē nhyim me arÿm kuma. Nām me memã kum,

“Apÿnh me ba djā kunīkôt ne me me kabēn ma. Djām jakambit ne me kuma? Kati. Orī:nādjwÿ ne me arÿm kuma.

Apÿnh me ba djā kunīkôt ne me arÿm me'ÿr kabēno bôx ne arÿm memã arē nhyim me arÿm kuma.”

Nām me bakukāmāre ã memã ane. Ga, mebé idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarēnh ny marja pumũ.

¹⁹ Ba ajte me amã arē. Mÿj'ã ujarēnh ny kute amijakreja djām me kute mar? Nā. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metīndjwÿnh ne amrēbē mebé idjaermã amikabēn jarē. Me bajtem'ã memã amikabēn jarē. Nhyim Mōjdjē arÿm kabēn man amũ Metīndjwÿnh kukwakam me bakukāmāremã arēn memã kum,

“Metīndjwÿnh ne me amã,

‘Me aje me'ã, Me kakrit, anhÿrja. Me ja dja ba amim me utā. Dja ga me kam te ga aje me urāk prāmje angyryk ne. Ne aje me'ã, Me no kêt, anhÿr ja. Me ja dja ba amim me utā. Dja ga me kam te ga aje me urāk prāmje amim angyr:k ne.’

Nām ã Metīndjwÿnh me amã ane.”

Nām ã me bakukāmāre Mōjdjē mebé idjaermã ane.

²⁰ Ne kam me bakukāmāre Idjaijdjwÿ kum mebé idjaer pyma kêt ne ajte me bajtem'ã memã ajarē. Metīndjwÿnh ne kum amikabēn jarē nhyim kukwakam arÿm me bakukāmāremã kum,

“Metīndjwÿnh ne me amã,

‘Me kute ijabej kêt ja ne me arÿm imã kato. Ba ne ba memã amijo amirīt nhyim me arÿm imã kato. Me kute ijabej me kujjēr kêtjamã ne ba amijo amirīt.’

Nām ã Metīndjwÿnh me amã ane.”

Nām ã Idjaij me bajtem'ã mebé idjaermã ane.

²¹ Nhyim Metīndjwÿnh ajte mebé idjaer'ã memã kum,

“Me kute aminhirôbē ikabēn rēnh ne amakkre kêt. Me jamã ne ba kryrām te ipa koror ne amiwÿr me kam amako iku'ê: nhyim ijā akamāt nhyim me kute imar kêtumrēx.”

Nām ã Metīndjwÿnh mebé idjaermã ane. Be ga, mebé idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarēnh ny mar ne mar kajgoja pumũ.

11

Metĩndjwýnh kute amijo me anhybit pytàr.

¹ Kam djãm arým ne Metĩndjwýnh ò mebé idjaer kunĩ kanga? Arkati. Ga, badjwý ibê mebé idjaer 'òja pumũ. Nhyr me bé ne badjwý kute ikanga. Ibê Abraão tãmdjwý'ò. Tãmdjwý Bẽnjamĩn djó'ã ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhyr me kute ikanga kêt.

² Metĩndjwýnh ne me kunĩ kêtiri amijo me kwý pytà. Kute amijo mebé idjaer kwý pytàr ja ne kute me kanga kêt. Me bakukãmãre Erij ne amrêbê Metĩndjwýnhmã mebé idjaer'ã kabên ne 'ã ajarê. Nhyr me arým kabên'ã pi'òk no'òk. Erij kabên dja gar ama. Nãm arĩk amim,

—Arým ne me kunĩ Metĩndjwýnh kanga, ane.

³ Ne kam Metĩndjwýnhmã kum,

“Bẽnjadjwýr djwýnh, arým ne me akukwakam kabên jarênh djwýnh kunĩ pa. Ne arým apýnh anhò ki djãri kungrà. Ba kam ipydjin ar iba nhyr me kute badjwý ibĩnmã ijabej ar ba.”

Nãm ã Erij kum ane nhyr me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

⁴ Nhyr me mýj ne Metĩndjwýnh me bakukãmãre Erijmã arê? Bir, nãm kum,

“Ba ne ba amim me krãptĩ: pytà. Me'ã akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumã kônkrão krĩ kêt ne kute kum amijarênh kêtumrêx ba arým amim me utã.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãre Erijmã ane nhyr me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê: mebé idjaer kwý kute amim Metĩndjwýnh mar týxja pumũ. Me anhy kute amim mar týx.

⁵ Ajbir jakamdjwý mebé idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar týx. Ta ne me kêtiri tu kum me anhy kaprĩn amijo me utã nhyr me kam me kute amim mar týx.

⁶ Djãm me ta kute katãt kabên mar ne kôt kute amijo ba pãnh ne Metĩndjwýnh amijo me utã? Kati. Ta ne me kêtiri tu kum me kaprĩn arým amijo me utã. Nãm ren me kute arým kum o pãnhkam ren amijo me utã djã ne ren kam tu kum me kaprĩ? Kati. Kam ren tu kum me kaprĩ kêt. Nhyr me, kati. Tu kum me kaprĩkumrêxkam ne me kute kum o pãnh kêt.

Mebê idjaer krãptĩ jamakkre kêt.

⁷ Kam, djãm gwaj baje amim,

—Metĩndjwýnh ne arým ò mebé idjaer kanga, anhyrãmã? Kati. Mebé idjaer ta te kute Metĩndjwýnhmã amijo mex jabej ar ban axwe rã'ã ne. Ne kam Metĩndjwýnhmã mex kêt ne. Nhyr me, Metĩndjwýnh kute me kêtiri amijo mebé idjaer kwý pytàr ja ne me arým Metĩndjwýnhmã mex ne. Nhyr me kam mebé idjaer 'ã kãtãmja Metĩndjwýnh arým me'ã amakkre kêt mê.

⁸ Me bakukãmãre kute amrêbê: me'ã pi'òk no'òk kôt Metĩndjwýnh ã meo ane. Kamã ne me bakukãmãre memã kum, “Metĩndjwýnh ne me'ã kãptĩ mê. Nãm me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhyr me jakam amakkre kêt rã'ã.

⁹ Nhyr me bakukãmãre Dawi ajte memã tãm jarê. Me amakkre kêt nhyr 'ã memã kum,

“Me kute ate krãn àkur raxbit markam gê Metĩndjwýnh me aêrbê memã axweo pãnh.

Gê me te: aminêje amijo ane. Kute mrãmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unênh pyràk, nhyr me kên me aêrbê kute me tok nhyr me rôròk pyràk.

¹⁰ Gê me amakkre kêt ne no kêt gê me kaprî pymaje ibôn mrân̄h rã'ã: rã'ã ne." Nãm ã me bakukãmãre Dawi me amakkre kêt'ã memã ane.

Kute me'ã pidjô jakren 'ã memã ujarênh.

¹¹ Ba kam ar amã arê. Mebê idjaer ne me kum Jeju kînh kêt ne arým axwe. Kute mrãmri ne kute kên me par tok nhȳm me rôrôk pyrâk. Me kum kînh kêt kam djãm Metîndjwýnh tu kute me kangakumrêxmã? Arkati.

Nhȳm be, arým me kum Jeju kînh kêt kam ne Metîndjwýnh arým me bajtem'ýr akêx ne arým amim me utáro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêt jamã me bajtem jarênh ba nhȳm Metîndjwýnh arým me'ýr akêx ne me utáro dja. Dja amim me bajtem pytáro dja nhȳm mebê idjaer arým omũ. Kute me bajtem pytarêkôt omũ:n arým amim ngryk ne. Me te ta kute me urâk prãmje amim ngryk ne. Ne amim,

–Je tô mýkam ne ba me imã Jeju kînh kêt? Ga, Metîndjwýnh kute me bajtembit pytarja pumũ, ane.

¹² Nãm me kum Jeju kînh kêt nhȳm me kute Jeju mar arým amũ me bajtemjamã Jeju'ã ajarê. Apýnh me ba djã kunîkôt ne me memã arê nhȳm me arým tu amim markumrêx. Nhȳm kam Metîndjwýnh arým amim me utã. Nhȳm kam me arým kî:nhkumrêx. Nhȳm be, mebê idjaer kum Jeju kînh kêt kam ne me kînh kêt kumrêx.

Nhȳm be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metîndjwýnh amim me utã. Kute amim me utarkam ne me kî:nhkumrêx. Kam godja mebê idjaer amim ngryk ne í akubyn Metîndjwýnh'ýr amijo akêx jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam dja me kî:nhkumrêx. Dja me kînh me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmã ne ba ikabên. Kritu ne me abajtemmã ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kadja ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kam ikînh ne mebê idjaermã me akam ikînh jarênh kume:x.

¹⁴ Nã bãm inhô me wýnhmã me ajarênh memã kum,

–Ba me bajtemmã Kritu jarênh iba nhȳm me krãptî: arým tu amim markumrêx nhȳm Metîndjwýnh arým me krãptî: pytà, anhýro iba. Ba ã memã anhýro íbao ane. Nhȳm godja me te: ta kute me urâk prãmje amim,

–Ga, Metîndjwýnh kute arým ikangaja pumũ. Nãm me bajtembit me utáro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrêx gê Metîndjwýnh arým amim ipytã, anhýr jabej. Godja me amim ngryk ne arým tu amim Jeju markumrêx jabej nhȳm Metîndjwýnh arým me utã.

¹⁵ Nhȳm be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metîndjwýnh arým me kanga. Nãm me bajtem'ýr amijo akêx ne arým amim me utáro ba. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam ne amim me utáro ba. Nhȳm be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej nhȳm Metîndjwýnh arým amim me utã. Kam, arým kute me utarkam mýj dja me kam nê? Bir, dja me kute mrãmri ne arým me tyk ne akubyn tîn pyrâk. Kam dja me kunî kînhkumrêx.

¹⁶ Amrêbê: ne me abenmã kum,

–Be, me kukãmãkjê kukràdjã kôt ne me kute Metîndjwýnh kumrêxmã djwý kwý rênh ne kum ôr. Godja djwý kumrêx me kute kum rênhja kum mex jabej nhȳm kôt djwý kunîdjwý kum mex. Nãr, godja pidjô jarê kum mex jabej nhȳm apýnh padjwý kum mex, ane. Mrãmri ne me kute abenmã arênhkumrêx. Me bakukãmãre Abraão ne kute urâk. Abraão arým Metîndjwýnhmã mex. Kam, dja ô'ã mebê idjaerdjwý Metîndjwýnhmã mex.

¹⁷ Ba me amã arê ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrâk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrâk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytân me ajo aminhõ. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjô bårìkam pa djujabê mok ne kute pân̄h pa djujabê kêt jadjâr pyrâk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrêx nhym Metîndjwýnh arým me apytân me ajo aminhõn me ajo djuw mex. Me aje mrãmri ne pidjô djujabê kêt pa kute pidjô djujabê jarêkam kangô mex kaõro arijja pyrâk. Mebê idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmê ro'ã ne Metîndjwýnh arým me ajo djuw mex.

¹⁸ Djâm me amã mebê idjaer kurêmã? Djâm me aje amijo adjãmran amim, —Be, ga, Metîndjwýnh arým mebê idjaer kangan kum me bajbit ikînhja pumû, anhÿrmã? Kwãrîk wân̄h amijo adjãmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrãmri amijã ikabên ma. Djâm ga ne ga Metîndjwýnhmã tÿx jangij got? Arkati. Ta ne amã tÿx jangij kute mrãmri ne pidjô jarê bårimê pamã tÿx jangjênh pyrâk.

¹⁹ Ga me ren amim,

—Be, Metîndjwýnh ne mebê idjaer kangan arým me ibajtembit ipytã. Nãm me kanga kute mrãmri ne me'õ kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyrâk. Ne kam arým pân̄h pidjô djujabê kêt pao tèn pidjô djujabê bårìkam adjã. Nãm Metîndjwýnh ã me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrãmri ne Metîndjwýnh arým amim me apytãro ba. Nhym be, kwãrîk wân̄h amijo adjãmra kêt ne amim,

—Te me ibajtem nhym Metîndjwýnh arým me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrêx, anhÿr kêt. Kwãrîk wân̄h ã amijo adjãmrao anhÿr kêt. Dja ga amã Metîndjwýnh pyma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kanga. Nãm me kanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa djwýnh mok ne kanga pyrâk. Me ren Jeju kanga kêt nhym ren arým amim me utã. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arým amim me apytã. Kam, dja ga me akubyn amijo tèn amiman amidjwýnho adjãmra kêt. Metîndjwýnh ta kum me akaprîkam ne arým me apytã. Dja ga me amidjwýnho amra nhym arým me gadjwý akanga.

²² Dja ga me Metîndjwýnh kum me kaprîja ma:ro aba. Ne uma:djwý ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arým Metîndjwýnhbê amijo akêx. Kam ne arým mekam ngryk. Nhym be, me ga ne arým tu kum me akaprî. Dja ga me ukaprî ma:ro aba. Godja ga me ukaprîja mar kêt jabej nhym arým me akanga. Dja me akanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa mok ne wân̄h kanga pyrâk.

²³ Mebê idjaer arým kute Jeju mar kêt djwý godja me kwý arým Jeju'ÿr amijo akêx jabej ne tu amim markumrêx jabej. Metîndjwýnh dja ajte meo kran me utã mrãmri ne kute amim me abajtem pytãrja pyrâk. Kute akubyn me utãr mar mexkumrêx.

²⁴ Ga, me abajtem Metîndjwýnh kute me apytãr ne ajo kraja pumû. Nãm amim me apytã kute mrãmri ne me kute pidjô djujabê kêt paja pidjô djujabêkam adjâr pyrâk. Kute ã kum me akaprîo anhÿrkam djâm kum mebê idjaer kaprî prãm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne pidjô djujabê pa pyrâk. Kum me kaprî prãm kumrêx. Kum ajte meo kra prãm kumrêx ne kum amim me utãr prãm kumrêx. Kam dja me ajte kubê Metîndjwýnh krakumrêx kute mrãmri ne amrêbê me kukãmãrebê Metîndjwýnh krakumrêxja pyrâk.

Metîndjwýnh kute tûmrãm mebê idjaer kunî pytãr.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kwÿ rax ne me amakkre kêt ba arÿm me amã me arê. Me aje mar kadjy ne ba me amã arê. Dja ga me aman arÿm amijo adjãmra kêt. Dja mebê idjaer djwÿnh amakkre kêt ar ba:. Nhyam kam me bajtem Metÿndjwÿnh 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metÿndjwÿnh ne me kêttri arÿm amijo me bajtem kwÿ pytà. Kute amijo me utàrja kunÿ dja 'ÿr amijo akêx ne tu amim Jeju markumrêx nhyam arÿm me utà.

²⁶ Dja me utà nhyam kam mebê idjaerdjwÿ arÿm tu amim Jeju markumrêx, kunÿ: tu amim markumrêx nhyam Metÿndjwÿnh arÿm amim me kunÿ pytà. Ije me amã ja jarênh ne me kute mar kêtumrêx. Mar kêtumrêx ba arÿm me amã arê. Dja ga me aman arÿm amijo adjãmra kêt. Me bakukãmãre kute amrêbê: 'ã pi'òk no'òk kôt dja ã me adjwÿnhdjwÿ pytàro ane. Kamã ne Metÿndjwÿnh memã kum,
"Dja me utàr djwÿnh krÿraxbê Xijão kurÿm katon amim mebê idjaer pytà.
Djako djô'ã ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utà nhyam me arÿm Metÿndjwÿnhmã axwe kêt.

²⁷ Bamê mebê idjaer kukãmãremê ne bar aktã abenmã ikabênh jarênh mãmджи.
Nã bãm memã kum,
'Ije memã ikabênh jarênh kôt dja ba arÿm me axwe maro aknon arÿm me kam ingryk kêt ne.'
Nã bãm ã memã ane."
Nãm ã Metÿndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga, kute mebê idjaerdjwÿ pytàrmãja pumÿ.

²⁸ Nãm me mebê idjaermã Kritu'ã ujarênh ny jarê nhyam me kum kÿnh kêt. Me kum kÿnh kêt kam ne me arÿm Metÿndjwÿnhho kurê djwÿnh. O kurê djwÿnh nhyam arÿm mebê amijo akêx ne arÿm amim me utàr kêt. Nãm mebê amijo akêx ne arÿm amim me bajtem pytà. Nhyam be, kum me ikukãmãre kÿnh. Kum me kÿnh kôt ne kum me ibê idjaer kwÿ kÿnh rã'ã ne. Kute me kêttri amijo me ipytàrja kum me ikÿnh rã'ã.

²⁹ Amrêbê ne me bakukãmãremã apÿnh mÿjja jarê. Ne aje kute meo ba kadjy amiwÿr me ku'uw. Djãm kute kabênh jarênh ne aje atemã kabênh 'ò jarênhmã? Kati. Djãm kute kabênh tùm japanh ne o biknormã? Kati. Mrãmri ne tu kabênh jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwÿ kÿnh rã'ã.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metÿndjwÿnh mar kêt. Amim mar kêt nhyam kam arÿm tu kum me akaprÿn amim me apytà. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhyam kam arÿm mebê amijo akêx ne arÿm tu kum me akaprÿn amim me apytà.

³¹ Nã, mebê idjaerdjwÿ ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhyam Metÿndjwÿnh kum me akaprÿ kôt aje kum me kaprÿ.

³² Nãm mebê idjaermê me bajtemmê arÿm axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me Metÿndjwÿnh kabênkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmã. Mÿj kadjy ne me amakkre kêt? Bir, Metÿndjwÿnh kum me kunÿ kaprÿ kadjy ne me amakkre kêt.

Metÿndjwÿnh rax'ã ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metÿndjwÿnh ne kute mÿjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ã karô mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mÿj me'ò ne kute kum kator ne kute mar? Djãm me'ò amak mexo 'ÿr bôx? Ari:kati. Umaro memã kre ra:x ne me'ò umaro 'ÿr bôx kêtumrêx. Kute me kunÿo ba me:xkumrêx. Mÿj me'ò ne kute uràk? Ari:kati.

³⁴ Me bakukãmãre ne me amrêbê: Metîndjwýnh djumar'ã ajarên memã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh kute apýnh mýjja marja djãm arým ne me'õ kute mar? Djãm arým ne me'õ kumrêx kum mýjja'ã karõ nhym arým kôt kute mar? Ari:kati.”

³⁵ “Nàr djãm Metîndjwýnh we me'õmã kum,

‘Ga ne ga akumrêx imã angã. Dja ba kam amã o pãnh ne’, ane? Ari:kati.”

Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwýnh djumar'ã ujarênho ane.

³⁶ Ta ne kumrêx amim mýjja kunĩ'ã karõ nhym kôt mýjja kunĩ apõx. Ta ne mýjja kunĩ nhípêx nhym apõx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunĩ 'ã kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

12

Me kute Metîndjwýnhmã aminhõr'ã memã karõ.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwýnh kum gwaj bakapri:kumrêx. Kum ar akapri:kam dja gar kum amingã. Ga, Jezu kute Metîndjwýnhmã aminhõrja pumũ. Nãm kum amingãn pite'y'ã wajêt ne arým ty. Ar gadjwý dja gar kudjwa kum amingã. Djãm me kute abĩn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga dja gar atĩn ne prĩne kum amijã ma gê ar akam kĩnh ne ar ajo aminhõn ar ajo ba. Æ kum aminhõro anen kam arým katãt Metîndjwýnh kabên markumrêx ne kôt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

² Djãm me kum Metîndjwýnh kĩnh kêtja kute ar ajo amipyràk ne amikukràdjã punu kôt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrik wãnh mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebe adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma. Mýj kadjy? Bir, Metîndjwýnh ne arým ar ajã kabên mex jarê. Nãm amim ar ajã karõn kabên mex jarê. Dja gar atemã akabên nybit man arým amijã Metîndjwýnh kabên mexja ma. Ne kam kabên mex kôt ar amijo aban prĩne kum amex. Kum amex nhym arým akam kĩnhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebe atemã adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma.

³ Ba ar akunimã ikabên jarê. Djãm amikukwakam ne ba ar amã arê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprin arým imã ikabên'ã karõ. Kôt ne ba ar amã ikabên jarê. Ar anhi pýnhkôt ar amã arê. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar amã adjãpênh djã'ã karõ. Ar aje adjãpênh djã markam dja gar mã amim Metîndjwýnh rax ma. Kwãrik wãnh arík amim, “Be, iraxkumrêx”, anhyr kêt. Dja gar katãt amim,

–Be, nã bãm tu amim Metîndjwýnh markumrêx nhym arým imã idjãpênh djã ja'ã karõ ba kabênkôt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

⁴ Ga, gwaj banhi pýnhja pumũ. Gwaj banhi pýnhkôt badjãpênh djã krãptĩ. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Gwaj banhikrao baje mýjja kupênh djã. Ne gwaj bakrãkam banhõ mýjja mar djã. Ne gwaj banokam baje mýjja pumũnh djã. Ne gwaj bajamakkrekam baje mýjja mar ne kupênh djã. Gwaj banhikam badjãpênh djã krãptĩ.

⁵ Ga, Kritudjwý. Te gwaj bakrãptĩ gwaj baje amim Kritu markam baje kumê banhi pydjy pyràk. Djãm gwaj bamã aben jabê kêtã? Djãm gwaj apýnh ar babamã? Kati. Gwaj banhi pýnhkôt abeno banhõbikwa.

⁶ Metîndjwýnh tu kum gwaj bakaprikam gwaj abeno banhõbikwan banhi pýnhkôt apýnh badjãpênh djã. Metîndjwýnh ta ne gwaj bamã badjãpênh djã'ã

karō gwaj maro baba. Gwaj banhī p̄yñhkôt ap̄yñh Met̄indjw̄yñhmã badjãpênh djan kum badjãpênh ar baba.

Godja me'õ Met̄indjw̄yñh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute amim Met̄indjw̄yñh mar kôt memã arê.

⁷Nâr, godja me'õ me kadjy m̄ȳjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nâr, godja me'õ memã Met̄indjw̄yñh kukrãdjã jarênh mar jabej gê arê.

⁸Nâr, godja me'õ kute 'ã memã karō mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karō mar jabej. Me kute amim mar t̄ȳx'ã memã karō mar jabej. Gê memã 'ã karōo ba gê me amim mar t̄ȳx. Nâr, godja me'õ memã m̄ȳjja nhôr jabej gê ôdjãnh ne memã kungã. Nâr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nâr, godja me'õ kum me kaprī mar jabej. Djãm nokre kaprīn kum me kaprīmã? Kati. Dja nokre kīnh ne kum me kaprī.

Me kum me abê'ã memã karō.

Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1

⁹Dja gar amã me abê. Kwārīk wãnh amijo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katãkumrêx.

Godja me abenkam axwe nâr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kīnh kêt:tkumrêx. Nâr, godja me abenkam mex nâr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kīnh ne 'ã angrã: ne.

¹⁰Kute ar amã akamy jabê pyrãk ne abenmã aprī:ren amã aben jabê.

Kwārīk wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarênhho ane, anh̄r kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarênhho aba. Memã mex jarênhho aban kãjmã memã rax kamênhho aba.

¹¹Met̄indjw̄yñh kadjy m̄ȳjja'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne at̄ȳx. Dja gar Karō man kôt amã Met̄indjw̄yñh jabê:n arek kadjy m̄ȳjjaõ aba.

¹²Dja gar amiw̄ȳr Met̄indjw̄yñh nhõ m̄ȳjja mexja kamnh̄ixkumrêx. Aje amiw̄ȳr kamnh̄ixkôt akīnhkumrêx.

Dja te ap̄yñh ar akaprī djari ar ajo ba arek amim Jeju mar t̄ȳx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. 'Ã adjukanga kêt ne Met̄indjw̄yñhmã amijo adjã'w̄ȳr rã'ã ne.

¹³Godja Jeju nhõ me ja õ m̄ȳjja kêt jabej ar amã me kaprīn amikutã memã m̄ȳjja kw̄ȳ ngã.

Gê me ar aw̄ȳr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kīnh.

¹⁴Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Met̄indjw̄yñhmã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. ã kadjy kum ane. Kwārīk wãnh kum,

—Dja ga ijo angryk ne o ajkê, anh̄r kêt.

¹⁵Godja me'õ kīnh jabej ar gadjw̄ȳ kôt akīnh.

Godja me'õ muw ar gadjw̄ȳ kôt akaprīn muw.

¹⁶Dja gar axikôt akabên man axikôt arê.

Kwārīk wãnh amijo araxmã amijo adjãmra kêt. Ar amã me kajgo kīnh ne ro'ã ar aba.

Kwārīk wãnh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anh̄r kêt.

¹⁷Godja me'õ ar ajo ajkê kwārīk wãnh amipãnh o abikênh kêt.

Dja gar akabên katãt ne katãt amijo aba gê me amim ajã,

—Be, mrãmri, tãmwã ne katãt kute amijo bakumrêx, ane.

18 Ar ga dja gar me kunĩmẽ abenmã akabẽn mexkumrẽx jarẽ ne 'ã adjukanga kêt. Nâr gar te me'ômã akabẽn mex jarẽ nhym tu ar ajapa. Kwãrĩk wãnh rã'ã.

19 Akmere, ãpnhĩre ar, imã ar akĩnhkam ne ba ar amã ikabẽn jarẽ. Kwãrĩk wãnh amipãnh kêt. Dja gar Bẽnjadjwÿr djwÿnhkam ama gẽ ta ar ajo ngryk.

Metĩndjwÿnh ne amrẽbẽ: me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba ibẽ memã o pãnh djwÿnh. Ba dja ba ajo ingryk ne o pãnh. Kwãrĩk wãnh amipãnh kêt.”

Nãm ã Bẽnjadjwÿr djwÿnh memã ane. Kam dja gar kam ama.

20 Nhym kam ajte memã kum,

“Kam godja akurẽ djwÿnh kum prãm jabej ga kum mÿjja ngã gẽ kukrẽ. Godja kum kôr jabej ga kum ngô ru gẽ o ikô.

Dja ga ane nhym ta arÿm amiman amim ngryk jabej ne ajo õbikwa jabej.”

Nãm Bẽnjadjwÿr djwÿnh ã me bakukãmãremã ane. Kam kwãrĩk wãnh amipãnh kêt.

21 Me kute ar ajo bikẽnhkam djãm mekôt ajaxwemã? Kwãrĩk wãnh mekôt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprĩo meo djuw mex.

13

Me kute me bẽnjadjwÿr kabẽn kôt amijo ba'ã memã karõ.

Xit 3.1; Ped k 2.13

1 Pykakam me bẽnjadjwÿr rũnh me kute katat amijo ba'ã kute memã karõkam dja gar me kabẽn mar tÿx ne kôt ar amijo aba. Nhÿnh ne bẽnjadjwÿr'õ Metĩndjwÿnh kute ar kêt. Nãm me bẽnjadjwÿr kunĩ pumjuw.

2 Gêdja me'õ kum õ bẽnjadjwÿr kurẽ jabej. Djãm õ bẽnjadjwÿr kajgo ne kum kurẽ? Kati. Kajgo kêt. Metĩndjwÿnh ne 'ã bẽnjadjwÿr mẽ. Me kum kurẽ dja Metĩndjwÿnh arÿm memã axwe pãnh jarẽ.

3 Djãm me mexkam kum krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwÿr pyma? Kati. Me axwekambit kum uma. Ar amã uma kêt kadjj mÿj dja gar nẽ? Bir, dja gar amextiren ar aba nhym arÿm ar amã mextire jarẽ.

4 Mÿj kadjj dja gar kabẽn ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjj ne me ar amã krĩ. Metĩndjwÿnh ne ar akadjj me'ã õ ãpẽnã rẽ nhym me ar amã krĩ. Nhym be, godja gar ajaxwe jabej on atĩn prãm. Djãm kute amijã kãxdjwa kajgo nhõrn kute o ba kajgo? Kati. Metĩndjwÿnh ne me ãpẽnã'ã me kurẽ kute kukwakam ãpẽnãmã, me badjumar mex kadjj ãpẽnãmã. Kam dja me'õ axwe nhym arÿm kam ngryk nhym arÿm tokry. Kadjj ne me bẽnjadjwÿr nhõ kãxdjwa kajgo.

5 Kam dja gar tu me kabẽn ma. Djãm ar amã umakambit? Djãm kambit dja gar kabẽn ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhõkre kadjjwÿnhbẽ 'ã amim,

—Pykakam anhõ bẽnjadjwÿr kabẽn ma, anhÿro aba. Ar akabẽnja kôt dja gar me bẽnjadjwÿr kabẽn ma.

6 Kam dja gar ajte amikutã me bẽnjadjwÿrmã ar anhõ pi'ók kaprĩ kwÿ ngã. Me kute ar amã ipõxu'ã karõ kôt memã kwÿ ngã. Mÿkam? Bir, me mã ar akadjj bẽnjadjwÿrkam ãpẽnãkam. Metĩndjwÿnh ne me'ã õ ãpẽnã djwÿnh rẽ. Gora ar memã angã.

7 Me kute 'ã ar amã karõ kôt ar anhõ bẽnjadjwÿrmã angã. Ar aje adjãpẽnã pãnh pi'ók kaprĩ jamÿnhja ar aje kum kwÿ nhõrmã. Aje me kabẽnkôt amikutã kwÿ ngriren 'yr ne aje kum õrmã. Kwãrĩk wãnh kubẽ nẽ kêt. Ar kum angã. Nâr, gar pi'ók kaprĩ pãnh me'õbẽ nẽkrẽx jamÿ. Nhym me ar amã,

—Ar aje nëkrêx jamÿnh pãnh'ã akreja kôt dja gar pi'ôk kaprî kwÿ ngã. Amikutã me bënjadjwÿrmã kwÿ ngã, ane. Kwãrîk wãnh kubê nê kêt. Ar kum angã. Nâr, dja me ar amã,

—Dja gar amã me bënjadjwÿr pyma, ane. Tu ar amã uma. Nâr, dja me ar amã,

—Dja gar kãjmã me bënjadjwÿrmã rax kamê, ane. Tu kãjmã kum rax kamê.

Akubyn bôxkam amakbê me kum aben jabê'ã memã karô.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutã memã anhô mÿjja'ô nhôrmã kwãrîk wãnh mebê nê kêt. Ar amã me abêmãdjwÿ kwãrîk wãnh mebê aminê kêt. Dja gar mrãmri amã me abêkumrêx ne arÿm aje Metîndjwÿnh kukràdjã marn kôt amijo aba mexkumrêx. Me kute katãt amijo ba'ã kute memã karôkôt kukràdjã kôt gar arÿm amijo aba mexkumrêx.

⁹ Me bakukãmãre ne Metîndjwÿnh kukwakam memã kabên kukràdjã jarên memã kum,

“Kwãrîk wãnh mebê prô nâr mjêno adjãkînh kêt.

Kwãrîk wãnh me'ônh bîn kêt. Kwãrîk wãnh adjãkînhî kêt.

Kwãrîk wãnh me'ã ajêx kêt.

Kwãrîk wãnh me amã me'ô nhô mÿjja puro kînh ne 'ã amim karô kêt.”

Nãm ã memã anen kam ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã memã ane. Ja dja gar aman ar amã me abê. Ar amã me abêkam ne gar tu Metîndjwÿnh kukràdjã kôt amijo aba mex. Me kute katãt amijo ba'ã kute memã karôkôt kukràdjã kunîkôt gar tu amijo aba mex. Kukràdjã 'ô ne 'ã kãtãm kêt. Ar amã me abêkam gar aje kukràdjã kunî marn kôt amijo aba mexkumrêx.

¹⁰ Nhy m bê ne me kum me abêkam kute meo bikênh. Kati. Dja gar mã amã me abêjabit man arÿm urokam Metîndjwÿnh kabên kukràdjã kunîkôt amijo aba mexkumrêx.

¹¹ Kam, ba ajte ar amã arê. Arÿm 'ÿr. Mÿkam ne gar ate akrã? Ar aje mrãmri ne me ôto nôr pyrãk. On ar ano tÿx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhîxkumrêxmo kraxkam akubyn bôxja kute onj pyrãk. Nhy m be, kati. Gwaj bawÿr bôx ne kute amim gwaj bapytãr nhô akatija arÿm 'ÿr.

¹² Arÿm akamãt kêt 'ÿr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamãt pyrãk. A'u ne gwaj bajo rãm ne ja. Dja Kritu bôx nhy m arÿm me mexkumrêx. Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyrãk. Kam gwaj on wãnh badjãpênh punu kute akamãt kô tyk pyrãk ja kanga. Kute mrãmri ne me krãkamngôn h kute amipytãr kadjy ô kãxo kubêkã jangjênh pyrãk. Gwaj Kritu kukwakam batÿx ne katãt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamã tÿx jadjar. Dja gwaj bamã tÿx jadja gwaj arÿm katãt ar amijo baba. Kukwakam katãt ar amijo baba ne arÿm baje mrãmri ne me kute a'ukam mrãnh pyrãk.

¹³ Gwaj memã katãt ar amijo baba kute a'uri me katãt ba pyrãk. Djãm mekôt ar abixaêr punumã? Djãm kadjwati kangôkam* ar abibãnhmã? Djãm mekôt aprô kupa'ã, amjên kupa'ã akurê abamã? Djãm mekôt ar abixaêr tÿ:x ne tu apunu raxmã? Djãm ar aje abenmã akabên punu abamã? Djãm ar aje aben nhô mÿjja puro'ã angrykmã? Kati. Kwãrîk wãnh.

* **13:13** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

¹⁴ Bĕnjadjwÿr djwÿnhbĕ Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwārĭk wānh ar aje amidjwÿnhbito kĭnh kadjy ar ajaxwe aba kĕt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarĕnh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

¹ Me kwÿ kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhĕbikwa. Kwārĭk wānh mÿjja'õ mÿr jabej ar amã kurĕ kĕt ne 'ã amim, "Axwe", anhÿr kĕt.

² Me kute ar amã,

—Dja gar ãm mry pumũ, anhÿro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tÿxkam amim,

—Kati. Ba dja ba mÿjja kunĭ kuro iban kam Metĭndjwÿnhmã imex rã'ã, anhÿro aba. Nhym me kwÿ kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwÿbit kuro ba.

³ Kwārĭk wānh ar amã kurĕ kĕt. Ar aje mÿjja kunĭ kuro abakam kwārĭk wānh ar amã me'õ kute djwÿbit kurja kurĕ kĕt. Nār ar akwÿ aje djwÿbit kurja kwārĭk wānh me kute mÿjja kunĭ kur'ã akabĕn kĕt ne amim, "Me axwe", anhÿr kĕt. Mÿkam? Bir, Metĭndjwÿnh ta kute arÿm o krakam. Kwārĭk wānh mÿjja kur mÿr jabej ar amã aben kurĕ kĕt.

⁴ Me axwekam djãm ar ga dja gar memã axwe pãnh jarĕ? Kati. Metĭndjwÿnh dja memã axwe pãnh jarĕ. Nār, me mexkam djãm ar ga dja gar memã kĭnh djã ngã? Kati. Metĭndjwÿnh dja memã kĭnh djã ngã. Djãm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metĭndjwÿnh ne meo ban me axwebĕ memã tÿx jangjĕho ba. Kam kwārĭk wānh ar amã kurĕ kĕt.

⁵ Amrĕbĕ me bakukãmãre ne me kute apÿnh akati maro ba. Nhym ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwÿ amim, "Akati punu ne ja", anhÿro ba. Nhym ajtekan me kwÿ kute amim Jeju mar kute akati mar kĕt ne amim,

—Kati. Akati kunĭ ne mex ne 'õ kute aben japanh kĕt, anhÿro ba. Gĕ kam me kunĭ ta ĩ pÿnhkôt pĕne akatio amiman ta akati ma nār ta mar kĕt. Kwārĭk wānh akati'õ mÿr jabej ar amã aben kurĕ kĕt.

⁶ Me'õ kute akati marja ta kute Bĕnjadjwÿr djwÿnh markam kute akati mar. Nār, me'õ kute akati mar kĕtja ta kute Bĕnjadjwÿr djwÿnh markam kute akati mar kĕt. Ajte me'õ kute mÿjja kunĭ kurja ta kute Bĕnjadjwÿr djwÿnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metĭndjwÿnhmã amikĭnh jarĕnhkam kute kurja pumũ. Nār, me'õ kute djwÿbit kurja ta kute Bĕnjadjwÿr djwÿnh markam kute djwÿbit kurja pumũ. Ga, kute djwÿbit kurkam kute 'ã Metĭndjwÿnhmã amikĭnh jarĕnh ne kute kurja pumũ.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunĭ djãm gwaj baje amidjwÿnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metĭndjwÿnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batĭnri dja gwaj Metĭndjwÿnh maro baba nār gwaj tyn Metĭndjwÿnh ma.

⁸ Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje markumrĕx. Dja gwaj batĭn ne ar babari Bĕnjadjwÿr djwÿnh maro baba. Ne tyn Bĕnjadjwÿr djwÿnh ma. Kam dja gwaj batĭn ne ar baba jabej nār batyk jabej. Kwārĭk wānh rã'ã. Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje mar nhym arÿm gwaj bajo kra.

⁹ Mÿj kadjy ne Kritu tyn akubyn tĭn ne? Bir, kute me tykmĕ me tĭn kunĭmã Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tĭn ne.

10 Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'ôo ar akamyja mÿkam dja gar mÿjja'ô mÿr jabej ar akamymã axwe jarên ar amã kurêo aba? Djãm ar abê memã axwe pãnh jarênh djwÿnh got? Kati. Dja gwaj bakunî Kritu kabem dja nhym ta arÿm gwaj bamã bajaxwe pãnh jarêno nhÿ. Kwãrîk wãnh ga akamymã axwe jarênh kêt.

11 Amrêbê me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ók kôt dja gwaj kabem djan amikôt kum amijarê. Nãm memã kum,

“Bênjadwÿr djwÿnh ne memã arên memã kum,

‘Itïn ne ar iba. Djãm itïn ne ar iba kêt ne ba ikabên kajgo? Itïn ne ar ibakumrêx ne ba me amã ikabên ne. Me kunî dja me ikabem kônkrão nhÿn kunî amikôt imã amijarê.’

Nãm ã Bênjadwÿr djwÿnh ane.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ók ne.

12 Ga, pi'ók no'ókja kôt gwaj banhî pÿnh kôt gwaj baje Metîndjwÿnhmã amikôt amijarênhmãja pumû.

13 Dja gar aje meo akamy kwÿja ma. Me kwÿ kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwãrîk wãnh mÿjja'ô mÿr jabej ar amã kurê kêt. Dja gar atemã amijo tèn ar akamy'ã amim,

—Ba on Metîndjwÿnhmã amijangri tÿx. Ikamy ne ipumünho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mÿjjao iban ren Metîndjwÿnhbê ikamyo akêx. Ba on amijangri tÿx. Ba ren kubê o akêx ne ren kam ije mrãmri ne mÿjja kute me par tok nhym me rôrök pyrãk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

14 Nhym me kute mÿjja kurdjwÿ. Djãm me kute mÿjja'ô krên arÿm Metîndjwÿnhmã axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bênjadwÿr djwÿnh Jeju kabênkôt markumrêx. Nhym be, dja ar akamy kwÿ mÿjja 'ô'ã amim,

—Dja ba kukrên Metîndjwÿnhmã ijaxwe, anhÿro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mÿjja punu.

15 Ga kam tu akamy nokrekam mÿjja ja krê nhym kôt arÿm akam kaprîre ne. Godja ajã amim,

—Nãm mÿjja punure krên arÿm Metîndjwÿnhbê amijo ajkê, ane. Godja ã akamy anen arÿm kaprî:re ne. Djãm amã akamy kînhkam ne ga tu nokrekam mÿjja krê? Kati. Aje amidjwÿnhbit mar. Kritu kum akamy kînh ne kam kadjy ty. Gadjwÿ ga ren amã kînh ne ren nokrekam mÿjja krên kêt. Nhym be, kati. Ga amidjwÿnhbit man amã akamy kînh kêt ne tu nokrekam mÿjja krên arÿm akamy ajkê. Kwãrîk wãnh o anhÿr kêt.

16 Dja ga te mÿjja 'ô'ã amim,

—Kati. Imã ne mexkumrêx, ane. Nhym me kute ajã, “Axwe”, anhÿr prãm kwãrîk wãnh nõ. Dja ga ãm mÿjja pumû gê me ajã anhÿr kêt.

17 Metîndjwÿnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mÿjja kuro babaja mar tÿx? Nãr, djãm gwaj baje mÿjjao bakôm mar tÿx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kêt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakînh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metîndjwÿnh Karô maro babakam ne gwaj bakînh kadjy baje amimar. Metîndjwÿnh kute gwaj bajo bakam mÿjja mex ja kadjy gwaj baje amimar tÿxkumrêx.

18 Mÿkam? Bir, me mÿjja mex jao ba ne me Kritumã ãpênho ba ne arÿm kãkwakam Metîndjwÿnh kînh nhym pykakam me ar badjwÿ kum me kînh.

¹⁹ Gwaj abenmã bakabên mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmã Jeju'ã ajarên arým mar mexo amü aben kamê. Ja kadjy dja gwaj amima.

²⁰ Djâm ar aje me'ôo akamyja mar kêt ne ar aje adjâkurbit mar ne o ar aje Metîndjwýnh bê o akêxmã? Akamybê Metîndjwýnh nhô àpênh. Kwârîk wânh kubê o akêx kêt. Mrâmri ne me kute mýjja kunî kurkam Metîndjwýnhmã mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kêt ne amidjwýnhbit man arým tu nokrekam mýjja'ô krê ne kam arým o Metîndjwýnh bê o akêx. Aje kubê o akêxkam arým ajaxwe.

²¹ Djâm aje tu mýjjao aba ne aje tu mry'ô kuro abamã? Nâr djâm ar aje tu uba kangôo akômo abamã? Nâr djâm ar aje apýnh mýjja 'ôdjwýo abamã? Nâr djâm ar aje mýjjao abakôt ar amã Metîndjwýnh bê akamyo akêx pyma kêt? Aje o abakôt aje o kubê o akêx pymakam kwârîk wânh o aba kêt. Dja gar akamy man kwârîk wânh o aba kêt. Nâr djâm ar aje mýjja 'ôo abakôt ar aje akamymã kaprî jadjâr jabej nâr ar aje akamymã Metîndjwýnh mar rerekre jadjâr jabej? Kwârîk wânh o aba kêt. Dja gar akamy ma. Kwârîk wânh o aba kêt.

²² Apýnh mýjja'ã ne gar amim,

—Ije amim Metîndjwýnh markam ne mýjja ja ajmã kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhÿr jabej. Amimãbit dja gar arê gê Metîndjwýnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mýjjao abao anen ren amim angyrk ne ren amim,

—Mýkam ne ba o iban Metîndjwýnh bê ikamyo akêx? ane. Nhym be ar aje amikam ajaxwe'ô mar kêt kam dja gar adjumar mextire.

²³ Godja me'ôo kute mýjja'ô krênmã amim,

—Kon. Dja ba kukrên arým ijaxwe jabej, anen atekam tu krên jabej. Djori kam mex? Kati. Arým axwe. Mýkam? Bir, kute Metîndjwýnh mar kêt ne tu krênkam. Me kute mýjjao ba kunîkôt dja me kumrêx o Metîndjwýnh ma. Ne kam arým o ba. Godja me Metîndjwýnh mar kêt ne tu mýjjao ba jabej arým axwe.

15

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh rä'ã.

Mak 10.45; Kô k 10.24; Pir 2.4

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar tÿx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã baprire. Djâm gwaj baje amidjwýnhbito bakînho babamã? Kati. Gwaj meo kînh.

² Gwaj bakunî banhî pÿnhkôt amibu'ã meo kînh. Mýj kadjy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amü amikamênh ne mar raxmã.

³ Ga, Kritudjwý kute amidjwýnhho kînh kêtja pumü. Kute amidjwýnhho kînh kêt kôt ne me bakukâmãre Kritu kabên jarê. Nãm Kritu Bämmã kum, “Me kum akurê kôt ne me kum ikurê.”

Nãm ã Kritu Bämmã ane nhym me bakukâmãre memã arê nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam tû:mràm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhym me arým kum kurê. Kum kurê nhym arým amidjwýnhho kînh kêt. Gwaj badjwý kwârîk wânh amidjwýnhbitto kînh kêt.

⁴ Metîndjwýnh ne mã me bakukâmãreo djuw mexo ba nhym me mã me'ã ajarên mã me'ã pi'ók no'óko ba. Mýj kadjy? Bir, dja gwaj pi'ók jarên mã amijã kabên kunî maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'ók no'ók ne. Dja gwaj amijã kabên kunî man arým tu amim Jeju mar tÿx ne. Nhym kam te apýnh gwaj bakaprî djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar tÿx rä'an 'ã badjukanga kêt. Ne

kam mã amijã kabên kunĩ man te bakaprĩn akubyn bakĩnh ne. Bakĩnh ne arỳm amiwỳr kamnhĩx tỳx. Ja kadjy ne me me bakukãmãre'ã ajarên me'ã pi'òk no'òk ne.

⁵ Metĩndjwỳnh ne kute amijamãr 'iry ne kute memã tỳx jangjênh nhym me kute amim mar tỳx ne kĩnh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gẽ ar amã akabên mestire jadjã. Ar aje Jeju Kritu kôt ar amijo abakam gẽ ar amã akabên mestire jadjã gar axikôt abenmã akabên mestire jarẽ.

⁶ Ne kam axikôt anhõkre kadjwỳnhbê Metĩndjwỳnh ra:x ne uma:ja man arỳm me kunimã arênhõ amirĩt ne. Ja kadjy ne ba ã Metĩndjwỳnhmã ar ajo idjã'wỳro ane. Metĩndjwỳnhbê ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu Bãm.

*Metĩndjwỳnh kum me bajtemdjwỳ kĩnh.
Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16*

⁷ Kam dja gar abeno anhõbikwa kute Kritu gwaj bajo õbikwa pyrãk. Ar aje memã Metĩndjwỳnh raxõ amirĩt kadjy ar abeno anhõbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arẽ gar ama. Kãjkwakam Metĩndjwỳnh ne amrêbê mebê idjaer kukãmãremã mỳjja jarẽ. Me my kã rênhjamã arẽ. Nãm memã apỳnh mỳjja jarênh mãmdji. Nhym kam kôt Jeju Kritu nã kurĩm katon ar ba. Me bakamingrãnyrekam ar ba. Ar ba:n arỳm mebê idjaermã àpênh ar ba. Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãremã apỳnh mỳjja jarênh kôt ne memã àpênh ar ban mỳjja nhipêxo ba. Nhym me arỳm omũn amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kabênkumrêx. Ga, Jeju arỳm kôt memã àpênh ar baja pumũ. Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãremã arênh kôt àpênh ar baja pumũ. Nãm me Jeju pumũn arỳm ã amim ane.

⁹ Jeju memã mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba:, me punuo mexo ba: nhym me bajtemdjwỳ arỳm omũ. Me kute Metĩndjwỳnh raxmã kator ne abenmã kum,

–Djãm Metĩndjwỳnh ukapřĩ ngri got? Mrãmri ne ukapřĩ:kumrêx, anhỳr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwỳ arỳm mỳjja pumũnh kêt kwỳ pumũ. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metĩndjwỳnh raxmã katorn kum rax jarênhmã? Kati. Me bajtemdjwỳ ne me kute raxmã katorn kum rax jarênhmã. Me bakukãmãre ne amrêbê: ja jarẽ. Me bajtem kute Metĩndjwỳnhmã rax jarênhja jarẽ. Kritu kãjkwakam Bãmã amijarên kum,

“Me bajtem nhipõkri dja ba memã ajã idjujarênhõ amirĩt ne apymã'ã ngre.” Nãm ã Kritu Bãmã me bajtem jarênhõ ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Nhym kam me bakukãmãre 'õdjwỳ me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on õ me wỳnh kôt akĩnhkumrêx.”

Nãm ã memã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹¹ Nhym kam me bakukãmãre 'õdjwỳ me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunĩ dja ga me Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã mestire jarẽ.

Apỳnh me aba djã kunikôt ar abaja kum mestire jarẽ.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhym me ajte 'ã pi'òk no'òk ne.

¹² Nhym kam Idjaijdjwỳ me bakukãmãremã me ajarẽ. Nãm Kritu'ã arê nhingrõt jakren memã kum,

“Dja me bakukãmãre Djexe tãmdjwỳ'õ kato. Tũ:mrãm me kamingrãnyrekam kato. Me kute mrãmri ne pĩ 'yr nhym tũmrãm ajte arêkam ingrãh abatãnh pyrãk.

Dja ã tãmdjwỳ'õ katorn ar bao anen arỳm kubê Bẽnjadjwỳrbê kumkati. Ne kam arỳm apỳnh me ba djãri meo ba. Nhym kam me bajtem arỳm tu amim kamnhĩxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Me bakukãmãreja kunĩ ne me me bajtem jarẽ. Metĩndjwýnh kum me kaprĩ nhym me kute kum rax jarẽnhmãja jarẽ.

13 Metĩndjwýnh ne kute memã amak bõnh nhym me kute amiwýr õ mýjja mex kamnhĩxo ba. Gê ar amã ajamak bõ gar tu amim Kritu markumrẽx. Ne kam arým kõt ar akĩnhiti:ren ar adjumar mexti:re. Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ ar amã atýx jadja gar amiwýr kamnhĩx týx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjã'wýro ane.

Paur kute me bajtem kadjy àpênh'ã amijarênh.

14 Akmere, àpnhĩre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabên? Kati. Ar ga ne gar arým amextire ne ar aje Metĩndjwýnh mar mexkumrẽx. Ne kam aje abenmã 'ã karõ mar mexkumrẽx. Tãm ne ba arým ije markumrẽx.

15 Ije ar amã pi'òk no'òkkam ne ba itýx ne ar amã 'ã karõ. Te ar aje arým ikabên mar jabej ba akubyn ar amã arẽ gar aje ama. Metĩndjwýnh ne tu kum ikaprĩn tu imã idjãpênh djã'ã karõ ba arým kabên kõt ar amã ikabên jarẽ.

16 Ije me bajtemmã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ny jarênhõ iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjãpênh'ã karõ. Mýj kadjy? Bir, ije Metĩndjwýnhõ kĩnh kadjy. Ije 'ýr me bajtemo akẽx nhym me kum mexmã. Dja me tu amim Jeju markumrẽx nhym Metĩndjwýnh Karõ arým meo mex. Tãm dja Metĩndjwýnhõ kĩnhkumrẽx.

17 Kritu Jeju kute imã týx jadjarkam ne ba me bajtemmã Metĩndjwýnh kabên jarênhõ iba. Idjãpênh djã jakam ne ba ikĩnhkumrẽx ne ar amã 'ã amijarênhõ amirĩtkumrẽx.

18 Kum idjãpênhkam ne ba Kritu kukwakam mýjja pumũnh kêt kumex nhipêx. Kritu kukwakam ije mýjja nhipêxbit dja ba 'ã amijarẽ. Me bajtem kute kabên mar ne kõt amijo ba kadjy ne ba memã kabên jarẽ. Nã bãm memã kabên jarên kõt mýjja kwý nhipêx nhym me arým omũ. Omũn arým kabên man kõt ar amijo ba.

19 Metĩndjwýnh Karõ 'ityxkõt ne ba mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx. Ne me punuo mex. Nhym me karõ punu meo ba ba me nêje me ano nhym me arým memã ire. Nã bãm mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx nhym me te kute marmã kam no tyn kume:x ne arým Metĩndjwýnh raxmã kato. Ba kam kãj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênhõ iba: . Djeruxarêkam arênhõ iba:n amũ apýnh pykakam me ba djãri kunĩ kõt o iba:n o inhipòk ne. Ne arênhõ iba:n arým pykabê Irrij'ýr arênhõ bõx.

20 Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamã arẽ. Me kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kêtjamã ne ba ije kãj bê memã arênh prã:mikumrẽx. Me'õ kumrẽx kute memã 'ã ujarênh ny jarênh nhym me arým kute mar. Me jamã ne ije arênh prãm ngrire. Me ujarênh nhiby ije aje memã arênh prãm ngrire. Amũ me kute mar kêt jamãbit ije kãj bê memã arênh prãmikumrẽx. Ga, me'õ arým kute kikre nhipêxmo kraxja pumũ. Nhym kam me'õdjwý arým 'ýr bõx ne omũ. Omũn aje iby ipêx prãm kêt. Badjwý ije me arým kute mar jamã aje arênh prãm ngrire. Me kute mar kêt jamãbit ne ije arênh prãmikumrẽx.

21 Ije me amã ja jarênh kõt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Me kute memã 'ã ujarênh kêt jamã dja me memã 'ã ajarẽ nhym me arým kuma.

Me kute mar kêt ja dja me arým kraxkõt prĩne amijã kuma.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ba 'ã pi'òk no'òk pumũn arým ije me kute mar kêt jamã arênh prãmikumrẽx.

22 Me kute memã arênh kêt jamã ije arênh prãmkam ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awÿr ikrã krãptĩ ne.

Me õ krĩraxbê Rõma'ÿr tẽm kadjy kute memã amijarẽnh.

23 Nhy m be, jakam arÿm ne ba pyka ja kunĩkõt memã Kritu'ã ajarẽn arÿm inomã kumẽ nhy m me arÿm kuma. Amrêbê ne ba ar awÿr ikrã nhy m ijã amex krãptĩ apêx. Jakam dja ba wãm ar awÿr tẽn bõx ne

24 ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakĩnho bakrĩ:n bakrĩ kajbê 'iry.

Ba kam arÿm amũ pykabê Êpanha'ÿr tẽ. Êpanha'ÿr itẽm kadjy dja gar ikõt o kangõn 'ÿr ijano. Ba kam arÿm 'ÿr tẽ. Ja kadjy ne ba amima.

25 Nhy m be, ajbir jakam dja ba Djeruxarê'ÿr itẽm ne ibõx kumrêx ne Jeju nhõ me jamã pi'ók kaprĩ ngã.

26 Matenimê Akajakam Jeju nhõ me ja ne me kute amũ memã õ pi'ók kaprĩ kwÿ janormã. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar kwÿ ne me õ mÿjja kêt ne ar ba nhy m me kute memã anormã.

27 Me ta ne me kute memã anormã. Mrãmri me kute memã õr prãmkam mexkumrêx. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrêx Kritu'ã ujarẽnh nyo ban amũ me bajtemmã arê. Mebê idjaer ne me amũ me bajtemmã Kritu jarê nhy m me arÿm tu amim markumrêx ne Kĩnhkumrêx. Ne kam me kute amikutã memã õ pi'ók kaprĩ janor prãmkumrêx.

28 Dja ba me'ÿr pi'ók kaprĩo bõx ne memã kungã. Me kĩnh djã ja memã kungãn arÿm akubyn tẽ. Akubyn pykabê Êpanha'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n krĩraxbê Rõma kumrêxkam ar akam bõx. Ne kam amũ pykabê Êpanha'ÿr tẽ.

29 Ije Kritu mar raxkõt ikĩ:nhkumrêx. Ar akam ibõx ne ije prĩne ar amã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnhkam dja gar ikudjwa akĩnhkumrêx. Tãm ne ba arÿm kuma.

30 Akmere, àpnhĩre ar, Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kabẽnkõt, Metĩndjwÿnh Karõ kum gwaj bajabêja kabẽnkõt ne ba ar amã arê. Dja gar Metĩndjwÿnhmã ijo adjã'wÿr 'ãno dja. Ba ne ba idjãpẽnh tÿx ar iba. Kum ijo adjã'wÿr 'ãno djan o iro'ã apẽn ikõt o kangõ.

31-32 Dja gar kum,

—Djũnwã, arÿm Paur pykabê Djudêjakam tẽmmã. Kam me kwÿ kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebê utã. Gêdja krĩraxbê Djeruxarêkam tẽn Jeju nhõ me jamã me õ pi'ók kaprĩ ngã. Dja ga memã kĩnh jadã gẽ me kum me kĩnh ne amim me õ pi'ók kaprĩ by. Djũnwã, aje mrãmri Paur ar ikam bõx'ã amim karõ jabej amrê ar iwÿr ano gẽ kĩnh ne ar ikam bõxkumrêx. Dja bar kam Paur kõt abenmã tÿx jangijn Jeju kõt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt, ane. Dja ga ã kum ijo adjã'wÿro ane.

33 Metĩndjwÿnh ne kute memã umar mex jangjẽnh djwÿnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gẽ ar akunĩ mẽ amijo kajkep rã'ã ne. Tãm ne ja.

16

Kute apÿnh õbikwamã kute amikabẽn mex janor:

1 Gwaj bakanikwÿnh Bebi ije ar amã arẽnhmã. Bebi ne mexkumrêx ne krĩraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy apẽn ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kadjy apẽn ba.

2 Dja gar amã kĩnh ne kum akabẽn mex jarê. Bẽnjadjwÿr djwÿnh Jeju nhõ me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amã Bebi jabê. Godja gar

àpênh'ô'ã omũ nhyh Bebi kum ar aje kôt o kangõnh prãm jabej tu kôt o kangõ. Ta ne me krãpti:kôt o kangõ. Badjwý ikôt o kangõ. Dja gar pãnh kôt o kangõ.

³ Ne ajte amũ PRIXIRAMÊ AKWIRE arkum ikabên mex jarê. Nãm ar iro'ã Kritu Jejumã àpênh ba.

⁴ Ar ta ne ar inêje memã kabên. Nãm me te umati tã nhyh arkum amijã ma kêt ne tu me'yr tẽn inêje memã kabên. 'Ã ne ba arkum ukaprî: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunî, apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãri ne me ajte arkum ukaprî jarê.

⁵ Ar õ kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawãdjwý. Me wãmãdjwý dja gar ikabên mex jarê. Wãkam imã inhõbikwa kînh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabên mex jarê. Pykabê Adjijkam ne Epenexu kumrêx Kritu'yr amijo akêx.

⁶ Dja gar ajte Marijmã ikabên mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy àpênh rax.

⁷ Dja gar ajte wãkam inhõbikwa Tõnikumê Djuniymê arkum ikabên mex jarê. Ar wã ne me ar iro'ã ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmã Tõnikumê Djuniy ar arê:n kute ar mar tÿx. Ar kumrêx Kritu'yr amijo akêx. Ba kam badjwý 'yr amijo akêx.

⁸ ãpritudê ne bar imã Bẽnjadjwýr djwýnh jabê. Kam imã ãpritu jabê. Ar kum ikabên mex jarê.

⁹ Ne ajte Ubanumã ikabên mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt àpênh ar ba. Etakidjwý imã kînh. Dja gar ajte kum ikabên mex jarê.

¹⁰ Ne ajte APERIMãDJWÝ ikabên mex jarê. Aperi ne Krumã àpênh mexkumrêx nhyh me arÿm kôt kuma. Dja gar ajte Artobur nhõ kikrekam ar wãdjwýmã ikabên mex jarê.

¹¹ Ne ajte inhõbikwa Erodjiãomã ikabên mex jarê. Ne Naxixu nhõ kikrekam ar kute Bẽnjadjwýr djwýnh marjamã ajte ikabên mex jarê.

¹² Gwaj bakanikwýnh Kripenamê bakanikwýnh Kripodjamã dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Nãm ar Bẽnjadjwýr djwýnhmã àpênh ar ba. Dja gar ajte Pexirmã kum ikabên mex jarê. Me kum me bakanikwýnh kînh. Pexir ne Bẽnjadjwýr djwýnhmã àpênh ra:x.

¹³ Nhyh Rupumê nã ar. Badjwý ne ba o inã. Dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Bẽnjadjwýr djwýnh ne amijo Rupu pytãn ar o ba.

¹⁴ Dja gar ajte Axikritumê Prekõtímê Erimanhmê Patubamê Erimijmê ar ro'ã gwaj baje aro bakamyja arkum ikabên mex jarê.

¹⁵ Ne Pirogumê Djurijmê Nerumê Neru kanikwýnhmê Orîpamê ar ro'ã Jeju nhõ me ja kunimê dja gar arkum ikabên mex jarê.

¹⁶ Ne abenwýr bõx ne abeno arõrõk ne aben pa krij. Apÿnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri ne me ar amã kabên mex jarê.

Me kute aminêje me 'ãno ãm'ã memã karõ.

¹⁷ Akmere, àpnhîre ar, gora ikabên ma. Arÿm ne gar aje Metũndjwýnh kabên kukrãdjã mar katãt. Dja me'õ ar bõx ne kupa'ã ajte ar amã atemã mÿjja'õ jarê. Ne abenbê ar ajo bikjêr prãm ne Metũndjwýnhbê ar ajo akêx prãm. Gora ar aminêje me 'ãno djan memã akãx.

¹⁸ Mÿkam? Bir, djãm me wã ne me gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Krumã apê? Kati. Nãm me amidjwýnhbit man mã axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prîne memã me kabêno irõ mex. Ne memã 'êx ne kabên mexkumrêx. Nhyh me no rerekreja kum me kabên kînhkumrêx.

¹⁹ Nhyem be ar ga ne gar aje Metĩndjwỳnh mar mex nhyem me kunĩ kute abenmã ar ajarēho ipòk ba ar ama. Ne kam ar akam ikĩnhkumrēx. Kam, dja gar mỳjja mexbit ma. Kwārĩk wānh mỳjja punu mar kêt.

²⁰ Metĩndjwỳnhkòt me umar mexkumrēx. Ta dja ar amã tỳx jadjà nhyem Xatanaj te ar amã apnê. Kòt ar ajaxwemã te ar amã apnê gar amijãno dja. Arỳm aje Xatanajmã rerek jadjarmã. Aje mrāmri ne aparo Xatanaj krã kajyr pyrāk. Arỳm aje Xatanajmã rerek jadjār 'ỳr.

Gê Bēnjadjwỳrbê Jeju tu kum ar akaprĩn ar ajo ba. Tãm ne ja.

²¹ Ximoxi ikòt àpēnhja ne ar amã kabēn mex jarē. Inhōbikwa Juxumē Djaxòmē Xopatudjwỳ ar amã kabēn mex jarē.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'òk ja no'òk. Nã bãm tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnh markumrēx. Ne amũ ar amã ikabēn mex jarē.

²³ Gajudjwỳr ne ar amã kabēn mex jarē. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kòt ar aben pydjio ibaja kunĩ ne bar mã Gaju nhō kikrekam bôx nhyem mã ar ikunĩo djuw mex.

Eraxumē gwaj bakamy Kwatu ar amã kabēn mex jarē. Eraxu ne kute krĩrax jakam bēnjadjwỳrmã pi'òk kaprĩ pumũnh djwỳnh.

²⁴ Gê Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunĩ kaprĩ:kumrēx ne ar ajo ba.

²⁵ Dja ar amã tỳx jadjà. Amrēbê ne ba kàj bē memã Jeju Kritu'ã ajarē nhyem 'ã ujarēnh arỳm ar awỳr bôx gar tu amim markumrēx. Ar aje tu amim markumrēxkam dja ar amã tỳx jadjà gar kòt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrēbê ne Kritu'ã ujarēnh nyja me bakukãmārebê bipdjur tũm. Nhyem kam me kute arēnh kêtumrēx.

²⁶ Nhyem kam ajbir jakam Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã Kritu'ã ujarēho amirĩtkumrēx. Amrēbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh Kritu'ã pi'òk no'òk gwaj jakam, 'ātũ:mkam amim arēn arỳm kuma. Metĩndjwỳnh tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kabēn kòt ne gwaj apỳnh pyka djari kunĩkòt memã Kritu'ã ajarē nhyem kunĩkòt me arỳm 'ã ujarēnh ma. Dja me kwỳ tu amim Kritu markumrēx ne kabēn markumrēx ne kòt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memã 'ã ajarē.

²⁷ Metĩndjwỳnh pydji ne amak me:xkumrēx ne no me:xkumrēx. Ba kum meo a'uw gê memã amak bô. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrēxkòt gê memã amak bô. Dja memã amak bô nhyem me kunĩ arỳm kum rax jarēnh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arÿm pyka kunĩ'ÿr mrãnhkôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhyim me kwÿ arÿm tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhyim kam Paur arÿm mã me jadjwÿ'ÿr tẽ nhyim tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

—Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nãr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwÿ pytaro ba. Ne kam ajte me kãtãm nhipôkri aben japyrÿ ar o ba. Nhyim kam ajte me'ô bãmbê prôo akĩ nhyim me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tĩn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metĩndjwÿnh karô nhipêxmã bôrja kurmã nãr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kuprÿ ne ar babit ne mex, nãr kon me abenwÿr môrbit mex, ane. Be, nhyim Paur mÿjja ja kunĩ man kam prĩne pi'ôk no'ôkkôt memã 'ã karô.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metĩndjwÿnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arÿm 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwÿ ne ikôt dja.

² Krîraxbê Kôritukam ar aje Metĩndjwÿnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arÿm amimexo ar ajo mex. Arÿm amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Apÿnh gwaj baba djãri bakunĩ 'uw. Gwaj baje banhô Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritumã amijo badjã'wÿrja kunĩ 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunĩ 'uw. Amũ me wãmê gwaj bamê ne Jeju arÿm amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'a ne.

Kute Metĩndjwÿnhmã mekam amikĩnh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwÿnh, Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarê. Metĩndjwÿnh tu kum ar akaprĩ. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhyim arÿm kum ar akaprĩ. Kam ne ba mã kum ar akam amikĩnh jarê.

⁵ Nãm kum ar akaprĩn prĩne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akĩnh djã, adjãpênh djã'ã karô gar maro aban kam arÿm kôt aje memã kukràdjã jarênh me:xkumrêx ne aje mÿjja mar me:xkumrêx.

⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arÿm amim,

—Mrãmri Paur ar kabên katãtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arÿm tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje ãpênh djã kunĩ mar ne o aba. Metĩndjwÿnh Karô ne ar amã ãpênh djã kunĩ'ã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bẽnjadjwÿr

* **1:3** Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyim pãnh kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãm. Nhyim be, ta ne tu kum ar akaprĩ.

djwýnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metündjwýnhmã ar akam amikînh jarê.

⁸ Ta dja mã ar amã týx jadjà gar mã amim mar týx rã'ã: nhyM Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêt kumrêx gar arým kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja.

⁹ Metündjwýnh ne mrãmri kabênkumrêx. Kabênh kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arým kra'ýr ar ajuw. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu'ýr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arým o anhôbikwakumrêx. Mrãmri kabênkumrêx.

Me kabêno aben japanho ku'ê nhyM nêje memã kabêh.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pír 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, àpnhîre ar; ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabêh pydjín arê. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrîk wãnh apýnh mýj xêjakôt adjãm ne abenã akabêh kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabêh jarêh kôt prîne amex.

¹¹ Akmere, àpnhîre ar; Krôre nhô kîkre wãkam ar kwý arým nînh iwýr bôx ne ar arým ar ajã imã,

—Onîj, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arým ar kabêh man arým wãm ar amã arê.

¹² Gar we akwý amã me kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhýro aba. NhyM ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhýro aba. NhyM ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhýro aba. NhyM ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhýro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjêrn amã aben kînh kêt o ane nhyM me arým imã arê ba arým kuma.

¹³ Nã gãm ar arým apýnh mýj xêja kôt aku'ên arým abenã akabêh ne. Nã gãm ar arým aje abenmã Kritu nhirênh pyrãk. Djãm ba ne me arým pîte'y'ã inhô gar we ikôt ar aba? Djãm imã ne me arým ngômã adjadjà gar we ikôt ar aba? Kati:.

¹⁴⁻¹⁶ Djãm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangjênh kêt. Kam ne ba ikînh ne Metündjwýnhmã amikînh jarê. Mýkam ne ba kam ikînh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhyM ren ar ajô arîk ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arým amim ngômã ijadjà, ane ba ren kam ikaprîre ne. NhyM be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômã ar adjã. Exepa nhô kîkrekam ar jadjwý ba ngômã ar angij. NhyM me'ôdjwý ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djãm ije ngômã me angjênh kadjy ne Kritu ijano ba tê? Kati. Kàj bê ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba tê. Me kum Metündjwýnh kînh kêtja me ta krã mexja djãm me ta krã mexo ikrã mex ne ikabêh mex ne ba ar amã arê? Kati. Me kum Metündjwýnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabêh mex jarêh ren arým o amibê Kritu'ã ikabênja kuno. Kritu pîte'ykam tyk'ã ikabêh ja ne ba ren o kuno. NhyM kam ren me arým Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarênh.

Kô k 3.19

18 Nhyim be, kati. Kritu pîte'ykam tykbit ne ba kâj bê ar amâ 'ã ajarê nhyim arým ar amâ amirîtkumrêx. Nhyim kam me biknor tokry djâkam me biknor prâmja ikabên man amim,

—Kê. Djâm katât kute amikabên jadjwÿr got? Nâm krâ punu, ane. Nhyim be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrâmri, Paur kute Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nâm 'ã ajarê nhyim me tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metîndjwÿnh arým 'ityxo me utân ar meo bakumrêx, ane.

19 Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukâmâremâ arênh ne ja. Nâm memâ kum,

“Me ta krâ mex ne kute memâ kabên mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhyim kam me arým kabên kajgo me:xi.

Nhyim me ta amak mex ne kute prîne memâ mÿjja'ã karô mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhyim me arým kabên kajgokumrêx.”

Nâm Metîndjwÿnh ã me bakukâmâremâ ane nhyim me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhyim kam me arým aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arým 'ÿr o bōx. Tū:mrâm me bakamingrânreka Jeju Kritu arým pîte'y'ã wajêt ne kam ty. Ty nhyim Metîndjwÿnh arým o gwaj bapytân kam arým mebê amak mexo akno. Nhyim kam me arým kabên kajgo me:x ne.

20 Nhÿnh ne me'ô ta krâ mex? Nhÿnh ne me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja ta krâ mex? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta kute prîne me kukràdjâ mar? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta krâ mex ne kute kabên mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja ne me krâ mex kêt. Me kabên kajgo me:xi.

21 Mÿkam ne me kabên kajgo mexi? Bir, Metîndjwÿnh ta kute katât me'ã amikabên djirkumrêx ne amim,

—Djâm me kum ikînh kêtja ta kute imarmã? Djâm me ta krâ mex ne kute imarmã? Arkati. Me kute kâj bê memâ Kritu pîte'ykam tykja'ã ujarênh nhyim me kute me'ã, “Me krâ punu”, anhÿrja. Me kute anhÿrkam gê inhô âpênh ar kâj bê memâ Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nhyim kam me kwÿ kute tu amim Kritu markumrêx ba arým me utân ar meo iba. Ja ne imã kînhkumrêx. Nâm ã Metîndjwÿnh me'ã amim ane. Kute amim anhÿrkam ne me kabên kajgo me:xi. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêt ta krâ mexja ne me kabên kajgo me:xi.

22 Be, mebê idjaer ne me ar imã,

—Goja mÿjja pumûnh kêt'ô nhîpêx ba me omûn kam arým amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhÿro ba. Nhyim be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krâ mex o akrâ mex ne akabên mex ne arým imã Kritu 'ã ajarê. Dja ba me aman kam arým amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhÿro ba.

23 Bar kâj bê memâ kum,

—Metîndjwÿnh ne Jeju'ã Bênjadjwÿrbê kumkatibê Krituja mē nhyim arým pîte'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhyim mebê idjaer arým kôt kum Jeju kurê kute mrâmri ne kên me par tok nhyim me rôrôk ne arým kum kurêja pyrâk. Nhyim be, me bajtem kwÿ ne me abenmã,

—Nâm ar ari kabên kwÿ jadju:w. Nâm ar krâ punu, anhÿro ba.

24 Nhyim be, bar katât me kwÿmã 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kute arým amiwÿr me kwÿ 'wÿr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Mebê idjaerja nâr me bajtemja bar katât me jamã 'ã ajarê. Katât Kritu pîte'ykam tyk'ã memâ ajarê. Nhyim me abenmã kum,

—Djâm Metîndjwÿnh 'irere:k got? 'Itÿxo kute me kunî rer me:xi. Djâm Metîndjwÿnh kute ari kabên jadjwÿr got? Metîndjwÿnh kute no mexo, kabên mexo me kunî rer me:xi, anhÿro ba.

²⁵ Mÿkam me ã abenmã anhÿro ba? Bir, Metîndjwÿnh kute krã mexo, 'itÿxo kute me kunî rer mexkam. Nãm me kute Metîndjwÿnh'ã amim, “Krã punure”, anhÿr, me ta ne me krã punure. Nhyem be, Metîndjwÿnhbit ne krã me:xkumrêx. Nâr, nãm me kute, “Irerekre”, anhÿr, me ta ne me 'irerekre. Nhyem be, Metîndjwÿnh 'itÿxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mÿj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mÿj ne ga me kam akute nhyem Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djâm me akrãptî akrã mexkam ne amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrãptî ajitÿx nhyem kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrãptî arÿnh nhyem kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhyem be, me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kute me'ã, “Me krã punure”, anhÿr Metîndjwÿnh arÿm amijo me we krã punure ja pytàn meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we krã mexjao apa. Me ta kute amijo krã mexjao apa nhyem me arÿm pijàm ne. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kute me'ã, “Me rerekre”, anhÿrja Metîndjwÿnh arÿm amijo me we rerekre ja pytàn meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we 'itÿx jao apa. Me ta kute amijo 'itÿxjao apa nhyem me arÿm pijàm ne.

²⁸ Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kute me'ã,
—Me kajgo. Me kum me kînh kêtikumrêx, anhÿro ba. Me kajgo ja Metîndjwÿnh arÿm amijo me utàn meo ba.

Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me rÿnho apa nhyem me arÿm pijàm ne kajgo ne.

²⁹ Dja meo ba nhyem me kunî arÿm Metîndjwÿnhmã amijo àmra kêt.

³⁰ Nhyem be, ar ga ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytàn Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arÿm gwaj bamã Kritu jano nhyem bôx ne arÿm gwaj bamã katàt kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arÿm markumrêx ne kôt arÿm bakrã mexkumrêx. Nhyem Metîndjwÿnh ajte Kritu kôt arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm ta mexo bamex ne. Nhyem ajte Krituo gwaj bajaxweo pân mex.

³¹ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt ne ba ar amã arê. Nãm memã kum,

“Djâm amijo adjàmra prãm? Kwârîk wân h amijo adjàmra kêt.

Dja ga Bênjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nãm ã memã ane nhyem me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra. Tãm ne ja.

2

¹ Akmere, àphnîre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê. Djã nã bãm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex ne arÿm mekôt prîne ikabên jarênh mex, prîne mekôt ar amã ikabên jarênh mex gar arÿm amã ikabên kînhkumrêx? Kati. Mÿkam?

² Bir, ba ar awÿr ibôx kêttri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubit man arkum 'ã ajarê. Kritu pîte'y'ã jêt ne tyk'ã dja ba ajarê. Kwârîk wân h ba arkum atemã mÿjja'ò jarênh kêt. Nã bãm ã amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apymaje itertet kumex.

⁴ Djã nã bãm amim,

—Ba me krã mex o ikrã mex ne pñine arkum ikabên jarênh mex gê ar arým ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djã nã bãm amim anen arým ã ar amã arênho ane? Kati. Metîndjwýnh Karô ne ijo ba gar arým ipumû. Ba kam arým ar amã ikabên jarê gar arým ama.

⁵ Mýj kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênho ane? Bir, ar aje me ta krã mex mar kêt kadjy. Nhy m be, Metîndjwýnh ne 'ity:x. Ar aje tu amim Metîndjwýnh markumrêx kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênho ane.

*Me kute Metîndjwýnh Karô marbit ne me krã mex.
Mat 7.6; Dju r 14.22*

⁶ Be, djã nã bãm ar ikrã punun kôt ikabêndjwý punu? Kati, nã bãm ar ikrã mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamã ne bar pñine memã arê. Nhy m be, me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwýr kêt. Nãr, me rûnh kwý kum Metîndjwýnh kînh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwýr kêt. Me ja dja me ï kêt kumrêx.

⁷ Nhy m be, Metîndjwýnh kute katãt kabên jadjwýrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memã arênh. Mýjja kunî kêttri ne Metîndjwýnh kute tu amim kabên'ã karôkumrêx. Kute pñine amimexo gwaj bajo mex kadjy amim kabên'ã karô. Ne kam kute me bakukãmãremã arênh kêt. Ne kam ajbir ar imã kabên jarê bar arým jakam memã arênho iba.

⁸ Djãm pykakam me rûnh'ô kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rûnh kuman ren pñite'y'ã Jeju nhôr kêt. Bênjadjwýr djwýnh Jeju ne pñine mex ne umakumrêx. Ren me kute pñite'y'ã nhôr kêt kumrêx.

⁹ Mrãmri me'ô ta kute kabênja mar kêt kumrêx. Ije ar amã arênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arê. Me memã kum,

“Metîndjwýnh ne arým me kadjy amim mýjja mex'ã karô.

Djãm me'ô ta kute omûnh? Kati. Me'ô ta kute omûnh kêt.

Djãm me'ô ta kute mar? Kati. Me'ô ta kute mar kêt.

Djãm pykakam me'ô ta kute amim 'ã karô? Kati. Me'ô ta kute amim 'ã karô

kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwýnh amim mýjja mex'ã karôn memã kudji.

Nhy m kam me'ô ta kute mar kêt kumrêx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhy m arým 'ã pi'ók no'ók ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmãja pumû. Nhy m be, Metîndjwýnh ta ne arým gwaj bamã o amirîtkumrêx. Karôo kute gwaj bamã kabêno amirîtkumrêx. Karô kute pñine mýjja mar. Metîndjwýnh kute ôkre kadjwýnhbê amim mýjja'ã karôja kunî ne Karô kute pñine mar mex.

¹¹ Djãm gwaj babu'ã me'ô kute gwaj bakadjwýnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhôkre kadjwýnhbê bakabên mar. Metîndjwýnhdjwý ôkre kadjwýnhbê kabênja me'ô kute mar kêt kumrêx. Metîndjwýnh Karôbit arým kute mar.

¹² Djãm me kum kînh kêtja karô ne Metîndjwýnh gwaj bamã ano nhy m gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakînh djã mar kadjy ne gwaj bamã ano. Metîndjwýnh ta gwaj bamã apýnh bakînh djã ngã, kajgo gwaj gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakînh djãjao pãnh kêt.

¹³ Bar memã gwaj bakînh djã'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kum Metîndjwýnh kînh kêt ja ne ar imã 'ã ajarê, ta krã mexkôt ar imã 'ã ajarê? Kati. Metîndjwýnh Karô ne ar imã 'ã ajarê. 'A ajarê bar ije mar ne arým memã 'ã

idjujarênh ar iba. Karô kute katât kabên jadjwÿrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kôt memâ 'â ajarê.

¹⁴Nhym be, me ja, Metîndjwÿnh Karô kute meo ba kêtja djâm me kute amim Metîndjwÿnh Karô kabên mar prâm? Kati. Mÿkam? Bir, nâm me aprÿn amim, —Djâm kute amikabên jadjwÿr mex got? Nâm krâ punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ÿr tên gwaj bakôt maro krîn mar kajgo. Mar kajgon arÿm amim,

—Je, mÿj'â ne kabên jarê? ane. Ne te 'â amijakren te kute marmâ.

¹⁵Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwÿnh kabên kunî mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwÿnh Karô markôt kadjy bamex. Nhym be, me kute Karô mar kêtja ne me te kute Metîndjwÿnh kabên marmâ. Ne kute gwaj badjwÿ gwaj bamar kêt.

¹⁶Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ kum, “Bênjadjwÿr djwÿnh kute mÿjja'â amim karô djâm me'ô kute mar? Kati. Kam, djâm me'ô kute Metîndjwÿnhmâ mÿjja'â karômâ ne kum, ‘Gêdja ga â ane?’ ane. Arkati. Metîndjwÿnh ajbit ne kute mÿjja kunî mar.”

Nâm me â me bakukâmâremâ ane. Nhym be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kôt Kritu djumaro badjumar ne arÿm baje mar. Kute amikabên'â amim karôja gwaj arÿm baje mar. Tâm ne ja.

3

Me kute me prîre pyrâk nhym kute memâ arênh.

Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

¹Akmerê, âpnhîre ar, djâm ije ar amâ ikabên kunî jarênhmâ? Djâm arÿm ar ajamak mex got ije ar amâ ikabên kunî jarênhmâ? Kati. Ar aje Metîndjwÿnh Karô mar kêt râ'â. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjâja ne ar aje mar tÿx râ'â. Ar aje me prîre bixadjwÿr nyre pyrâk.

²Ga, me prîre bixadjwÿr nyrekam kute mÿjja tÿx kur kêtja pumû. Ar gadjwÿ Metîndjwÿnh kabên kwÿbit ne ba ar amâ arê. Amirîtbit ne ba ar amâ arê. Ije ar amâ kunî jarênh kêt. Metîndjwÿnh kabên kwÿ ne mebê bipdjur ne mebê tÿx. Me kute Metîndjwÿnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djâm ije ar amâ kabên bipdjur jarênh prâm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karô mar mex kêt râ'â. Ba kam te ije ar amâ Metîndjwÿnh kabên kunî jarênh prâmje.

³Ar aje amidjwÿnhbito kînh kadjy amimar tÿx râ'â ne. Ne kam te aje me urâk prâmje angyrê ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arÿm apÿnh mÿj xê jakôt aku'ê ne arÿm abenâ akabê:n ne. Djâm kam ar aje me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjâ mar kêt got? Djâm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrâmri me kum Metîndjwÿnh kînh kêtôtbit ar aje amijo abakumrêx.

⁴Ar akwÿ ar amâ me kwÿ kînh kêt ne memâ kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte tâm ne memâ kum,

—Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Gar kam aktâ ar amâ aben kînh kêtô aban mÿj xêja kôt aku'ên â aben bê akêxo ane. Djâm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kôt adjumarkumrêx.

⁵Djâm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prâm? Kati. Ar irax kêt ne ingrîre ne ibê Metîndjwÿnh nhô âpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim

Jeju markumrêx. Kute ar imã apÿnh ar idjàpênh djã'ã karõ kôt ne bar kum idjàpênhõ iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwÿnh pyrãk. Ba ne ba ije pur kre djwÿnh pyrãk. Nhyw Apôr kute ngo djwÿnh pyrãk. Nhyw be, Metÿndjwÿnhbê djwÿ kunimã rÿnh jangjênh djwÿnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arÿm 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nhyw kam Apôr bõx ne ar amã Metÿndjwÿnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nhyw be, Metÿndjwÿnhbit ne ar amã ajamak bõ gar arÿm amũ maro amikamê.

⁷ Kam ne ba ikajgokumrêx. Nhyw Apôrdjwÿ kajgokumrêx. Nhyw be, Metÿndjwÿnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bõnhkam ne raxkumrêx.

⁸ Djwÿ abatãnhmã ne kre djwÿnh pur kre nhyw ajte ngo djwÿnh pur ngo. Ar badjwÿ ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metÿndjwÿnh ar inhÿ pÿnhkõt ar imã o pãnh ne.

⁹ Ar iro'ã ne bar Metÿndjwÿnhmã idjàpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metÿndjwÿnh nhõ pur pyrãk. Ar aje Metÿndjwÿnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam àpênh pyrãk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metÿndjwÿnh nhõ kikre pyrãk. Kute kên krãptiõ kikre pyrãk. Ar akrãpti nhyw Metÿndjwÿnh arÿm amijo ar apytàn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metÿndjwÿnh tu kum ikaprikam ne ba prÿne ar amã Metÿndjwÿnh kukràdjã jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prÿne kikre nhipêx mexja pyrãk ne ba ar amã kukràdjã jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjã jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipõnhõ tẽm, katã:t pyka nhipõnhõ tẽm ne kam kam kên kapÿn ne kam iby pyka tÿx kapÿnja pyrãk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'õ ne arÿm ar awÿr bõx ne ajte ar amã kukràdjã 'õdjwÿ jarê. Kute mrãmri ne me'õdjwÿ kute pyka kadjwÿnhbê kên ja nhÿby kikre pyrãk ne me'õ ar amã kukràdjã 'õdjwÿ jarê. Ije ar amã kukràdjã jarênh nhÿjukri ar amã arê. Gora gê ikõt bõxja ikudjwa ajte Metÿndjwÿnh kukràdjã jarênh 'ãno djan prÿne katãt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prÿne katãt ipêx mexja pyrãk gora gê me katãt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwÿnhbê kên ngrãnh ne kupa'ã kute ajte 'õdjwÿ nhipêxkam mex got? Kati. Kritudjwÿ. Djãm me'õ kute katãt memã Kritu'ã ujarênh nhyw ajte me'õdjwÿ bõx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja tÿxo, mÿjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karÿro ipêx nãr kute kryt jakao ipêx nãr kute kên pãnh rax 'õdjwÿo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tũmrãm mex rã'ã ne. Me'õ kute ar amã Metÿndjwÿnh kabên jarênhjadjwÿ godja ar amã katãt Metÿndjwÿnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhyw kam kute mÿjja pãnh raxo kikre pyrãk. Gar kam arÿm Metÿndjwÿnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja rerekre, mÿjja pãnh kryo kikrekam mex got? Me kute pÿo ipêx nãr kute bõo ipêx nãr kute bõo ipêx. Tãm dja tẽmbê punu. Me'õ kute ar amã Metÿndjwÿnh kabên jarênhjadjwÿ godja bõx ne Metÿndjwÿnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metÿndjwÿnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhyw kam kute mÿjja rerekreo kikre nhipêx

pyrâk. Dja ar amâ arê gar ama. Ne kam arým Metîndjwýnhmã amex kêt ne tẽmbẽ apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arým bõx 'ýr nhym arým apýnh me umar punu djari ban bõx. Kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx pyrâk. Nhym kam me arým me omũ. Me'õ kute memã kabẽn jarẽnh mex kõt dja me arým omũ. Nâr me'õ kute memã kabẽn jarẽnh punu kõt dja me arým omũ. Godja me'õ arým katãt memã kabẽn jarẽnhkumrêx jabej nhym te me umar punu djã me'ýr bõx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ẽ pyrâk. Nâr, godja me'õ kupa'ã memã ta kabẽn jarẽnh jabej. Nhym kam me umar punu djã me'ýr bõx. Nhym kam me arým mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx nhym põk ne xêt pyrâk.

¹⁴ Godja me'õ katãt memã Metîndjwýnh kabẽn jarẽnhkumrêx jabej nhym me arým Jeju mar týx rã'ã. Nhym kam Metîndjwýnh arým me'õjamã pãnh mextire ngã.

¹⁵ Nâr godja me'õ memã arẽnh punu jabej nhym me arým Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'õja arým umar punure. Kute pãnh'õ byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwýnh arým me'õja pytã. Kute mrãmri ne me kute kikre põk katikõt kute me pa 'amýnh ne meo kator pyrâk.

¹⁶ Metîndjwýnh Karõ ar akam ýrkam ar aje mrãmri ne Metîndjwýnh nhõ kikreti pyrâk. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Metîndjwýnh nhõ kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'õ õ kikretio bikẽn jabej nhym kam pãnh o bikẽn rax ne. Ar gadjwý ar aje Jeju markam aje mrãmri ne õ kikreti pyrâk ne ta mexo amex. Gêdja me'õ ar abê Metîndjwýnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pãnh o bikẽn rax ne.

¹⁸ Gar ajõ we aje prĩne me kukràdjã mar. We aje me kum Metîndjwýnh kĩnh kêt kukràdjã mar ne mekõt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekõt ikrã mexkumrêx, anhýr kêt. Djãm mrãmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mýj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kõt amim Metîndjwýnh man arým kõt akrã mexkumrêx.

¹⁹ Me kum Metîndjwýnh kĩnh kêtja kute amikukràdjã punu kõt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhýrja, me jamã ne Metîndjwýnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arẽnh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdjã mar kute kum ka'ên kam kute kum õ mry janhõrja pumũ. Nhym mry ta amikukràdjã kõt amijo ba tãmtã õ mry'ýr bõx ne ta arým amipynê.

Nhym me kum Metîndjwýnh kĩnh kêtjwý we ta krã mexkam dja me amikukràdjã punu kõt amijo mõi tãmtã arým ta amijo bikẽn mex ne.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým “ã pi'õk no'õk ne.

²⁰ Nhym me ajte kam memã kum,

“We me krã mex. Me kum Metîndjwýnh kĩnh kêtja we me krã mexja. Me ta umar kõt ne me amim 'ã karõ.

Nhym Bẽnjadjwýr djwýnh arým me kabẽn man kam arým amim, 'Me kabẽn mrãmri kajgokumrêx.'

Nãm ã amim ane.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'õk no'õk ne.

²¹ Kam, djâm ar aje mekôt we me krâ mexjao adjâmrâmâ? Kati. Kwârîk wân̄h mekôt we me krâ mexjao adjâmra kêt. Mÿkam? Bir, mÿjja kunî ne ar anhô mÿjjakam.

²²⁻²³ Metîndjwÿnh ne Krituo Kra nhym arÿm ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arÿm ar ajo kamy. Nhym kam Metîndjwÿnhdjwÿ arÿm ar ajo kran kam arÿm ar amâ mÿjja kunî ngâ. Ne kam ba arÿm ibê ar anhô âpênh. Nâr, kam Apôr arÿm kubê ar anhô âpênh. Nâr, kam Pedru arÿm kubê ar anhô âpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mÿjja kunî ne ar anhô mÿjja. Gar arek mekôt atîn ne ar aba nâr ty. Te tyn arÿm Metîndjwÿnh kôt atîn ne ar aba râ'â: râ'â. Kam mÿjja kunî ne ar anhô mÿjja. Ajbir jakam mÿjja ne ar anhô mÿjja. Nâr amrê gwaj bawÿr mÿjja apôxdjwÿ ne ar anhô mÿjja. Kritu kute ar amâ mÿjja kunîo bakam mÿjja kunî ne ar anhô mÿjja.

4

Paur kute Kritumâ âpênh'â memâ amijarênh.

Rô 14.4

¹ Kam gê me ar ijâ abenmâ kum,

—Ar wâbê ne Kritu nhô âpênh ne ar gwaj bamâ Metîndjwÿnh kabên jarênho ba. Amrêbê memâ kabên jarênh kêtja ne ar arÿm jakam gwaj bamâ arênho ba, ane.

² Bir, mÿj dja memâ kabên jarênh djwÿnh memâ arênh on? Bir, dja memâ arênh katât. Metîndjwÿnh kute kum arênh kôt dja memâ arênh katât.

³ Nhym be, ba. Ar ga ar aje te idjâpênh jaxwemâ akator prâmkam djâm kam itîn prâmmâ? Kati. Djâm ije idjâpênh jaxwe'ômâ ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ô mar kêt.

⁴ Ne kam djâm ije amikam ijaxwe'ô mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhÿrmâ? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnh ne kute imar. Ta ne kute idjâpênh jaxwe'ô pumÿnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwârîk wân̄h me'ômâ axwe jarênh kêt. Nâr, kum axwe kêt jarênh kêt. Gwaj Bênjadjwÿr djwÿnh nhô akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nâr me axweo amirît ne mÿjja kunîo amirît. Ga, me kute akamât kô tykkam mÿjjao bipdjurja pumÿ. Nhym a'ukam amirît nhym me kunî arÿm omÿ. Bênjadjwÿr djwÿnhdjwÿ dja mÿjja kunîo amirît, me kute mÿjja pudjurja kunîo amirît gê me kunî kuma. Me kute umar djâ kadjwÿnhbê amim mÿjja'â karôjao amirît gê me kunî kuma. Kam gêdja me î pÿnhkôt me mex jabej memâ mex jarê. Nâr, me axwe jabej memâ axwe jarê.

⁶ Akmere, âpnhîre ar, ba ar amâ,

—Kwârîk wân̄h me'ô'â, “Axwe” nâr “Mexkumrêx”, anhÿro aba kêt. Ja ne ba aje Apôrmê ar amijâ arê. Ar akadij ne bar amijâ arê. Dja gar kam ar iman arÿm ar ijôo adjâmra kêt. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kabênbit mar rax. Kute me'â kabên jarênh jabit mar rax. Ne kam arÿm me'ôo adjâmran ate amÿ amâ me'ô kurê kadij kêt.

⁷ Mÿj me'ô ne ar amâ arê gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'ôja? Nhÿnh ne ar anhô mÿjja'ôja? Kati. Metîndjwÿnh ta ne ar amâ kungâ gar kam amijo amran amim,

—Djâm me'ô ne imâ kungâ? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhô mÿjja, anhÿro aba.

⁸ Nâ gâm ar aje mrâmri ne kute me ajne pyrâk. Nâ gâm ar amim,

—Arÿm jakam imexkumrêx. Ije imexo amû amikamênh prâm kêt. Arÿm jakam iraxkumrêx ne ije mrâmri ne ibênjadjwÿr rax pyrâk. Arÿm ne ba amipânh Paur ar kumê. Nâ gâm ar â amim anhÿro aba. Djâm mrâmri ne akabênwâ? Kati. Ga ren ar mrâmri araxkumrêx ba ren ikînhkumrêx. Gar ren kam amipânh ar ijô mênh kêtumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'â ren irax.

⁹ Nhy m be, kati. Kritu kute ar ijanorja djâm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadjy kute me ipôkri me umjÿr nhy m me kunî kute me omûnhja pumû. Ar badjwÿ. Bar memâ Metîndjwÿnh kabên jarêho iban kam memâbit ar ije mÿjja pyrâk. Nhy m kam me kunî 'â ar ipumû. Nhy m me kute ar ibîh prâm. Pykakam me ja 'â ar ipumû. Nhy m Metîndjwÿnh kadjy mrânhdjwÿ 'â ar ipumû.

¹⁰ Bar Kritisunâ apê nhy m me arÿm ar ijâ, “Nâm ar krâ punu”, ane. Nhy m be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrâ mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijâ ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhy m be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba itÿ:xkumrêx, anhÿro aba. Nhy m be, ar ijâ ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹ Apÿnh myt djâri ne bar prâmkam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhô kubêkâ punuren iba. Nhy m me ajte ar ikam âkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djâ kêt ne ar ibaobit iba.

¹² Bar ajte inhikrao idjâpênh tÿx. Me te ar imâ,

—Gora gê Metîndjwÿnh ajo ajkê, ane bar mâ memâ kum,

—Gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkê bar arek memâ dja.

¹³ Me te mâ memâ ar ijâ kabên punu bar mâ memâ ipîren nêje me kukrâ. Me kubê ar ikînh no kati. Kute mrâmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kînh no kati pyrâk. Ga, me kute mÿjja kro janhînh ne mûm rênhja pumû. Nâm me â ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikînh no kati râ'â. Be, djâm kam ar irax?

¹⁴ Djâm ije ar amâ apijâm jadjâr kadjy ne ba â ar amâ amijarêho ane? Kati. Nâ bâm ar abê akabên kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrâk ne ba imâ ar ajabê. Imâ ar ajabêkam ne ba ar abê akabên kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bâm kute kra jadjwÿr nhy m apôxja pumû. Badjwÿ ne ba ar amâ Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abâm pyrâk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhy m kam me krâptî aben totokmâ ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amâ arê gar arÿm me krâptî kabên ma. Nhy m be, djâm me kute ipyrâk? Kati. Djâm me kumrêx ar amâ arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amâ arê. Kam me kute ar abâm pyrâk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarê gar ikôt arÿm tu amim markumrêx.

¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amâ 'â karô. Dja gar ijâ amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijâ amijakren mâ ikôt amijo abamâ ne ba arÿm ar amâ Ximoxi jano nhy m ar awÿr tê. Imâ ikra Ximoxi jabê. Ba ikumrêx ne ba kum Bênjadjwÿr djwÿnh'â ajarê nhy m arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katât kabên man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nâ bâm katât Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo iba. Me kute katât Kritu mar ne kabên kôt amijo bamâ ne ba memâ arêho iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunîmâ ne ba memâ arêho iba. Tâm dja Ximoxi ar amâ arê gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katât Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrâk gar akwÿ amijo adjâmra ar aba.

¹⁹ Bênjadjwÿr djwÿnh mrâmri ar awÿr itêm'â kute amim karô jabej dja ba amikrâ kêt ne ar awÿr tê. Ar awÿr têh ar awÿr bôx ne me kute amibên prâmja

kabên kôt me kuma. Djâm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrâmri me âpênh tÿxkumrêx jabej memâ ikato. Djâm mrâmri ne we Metîndjwÿnh me wâmâ tÿx jadjà? Kon. Dja ba bôx ne goja me omû.

²⁰ Metîndjwÿnh kute meo bakam djâm me kabênbit? Kati. Mrâmri kute meo bakumrêxkam kute memâ tÿx jadjàrdjwÿ.

²¹ Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amâ kÿnh? Ga, me kute me âbêr djào me kaprêprêk nhym me tokryja pumû. Me kute memâ bèn tÿxkamdjwÿ me tokry. Djâm ba ar awÿr ibôx ne ar amâ ibèn tÿxmâ gar atokrymâ? Nâr ar awÿr ibôx ne imâ ar ajabêkam ije ibèn prïo ar amâ ikabên. Djâm tâm ne gar amâ kÿnh?

5

Me kute bôm me'ô jaxwe mênh'â memâ karô.

¹ Me ar akurûm iwÿr tèn bôx ne imâ ar akam me'ô jarê. Ne imâ, —Me'ô ne bâmbê prô pytân o ikwâ. Nâm me â imâ ar akam me'ô jarênho ane ba kuman arÿm ar amâ arên ajte ar amâ me'ôja axwe jarê. Me kute Jeju mar kêt'ô kute bâmbê prô pytâr kêt. Wâkambit we me'ô kute Jeju mar arÿm bâmbê prô pytâ.

² Gar kam apijâm kêt. Me'ôja bâmbê prô pytâ gar mÿjja 'ô jarênh kêt ne ate ar akrân arÿm amijo adjâmrabbit. Ne ga ren ar amikam akaprî:ren ren aminêje bôm me'ôja mē gē ar akôt krî kêt.

³ Mrâmri ne ba jakam idjâmkam ar amar 'âno djan arÿm mrâmri me'ô jaxwe wâ'â ikabên djirkumrêx.

⁴ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamâ arênh kôt me'ô'â akuprô. Kute bâmbê prô pytârja'â akuprôn amim kukjan kam kum axwe pânharê. Dja ba ar akaxâ ar amaro nhÿn arÿm ar akôt ikabên dji. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm âpênh tÿx. Kam dja gar katât me'ôja'â ar akabên djirkumrêx ba arÿm ar akôt ikabên dji.

⁵ Axwekam 'â ar akabên djirkumrêx ne on Xatanajmâ kanga gē ar o ban arÿm o ajkē. Dja o ajkē nhym arÿm ty. Nhym kam Jeju arÿm amikôt karô dja. Ô akatikam dja Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôx ne arÿm amikôt karô dja nhym arÿm biknor kêt.

⁶ Gar ate akrân amijo adjâmtrakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwÿ nhigot djâ ngrire djwÿkam rênhkam arÿm djwÿ kunî'ÿr bôx nhym igotja pumû. Me'ô jaxwejadjwÿ. Dja gar ate akrâ nhym me'ô amijo tēm tâmtâ gar akrâptî arÿm amâ axwe kÿnh ne kôt ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjâ kôt ne me kute djwÿ nhigot djâ tûm kunî kapînja pumû. Nhym kam arÿm djwÿ nykam igot djâ kêt. Dja gar aminêje me'ô jaxwe jano gē mâ tē gar kam arÿm ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrân nhô akatikam me axwe pân h mrykî'âtomti parja pumû. Kritu ne â anen arÿm ta gwaj bajaxwe pân h ty. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex.

⁸ Ga, Metîndjwÿnh me irôbê mrân nhô akatikam me kute katât Metîndjwÿnh mar kadjy kute djwÿponhbit kurja pumû. Kritu gwaj bajaxwe pân h tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katât Metîndjwÿnh maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djâ tûm kur kêtja pumû. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tûm kunî kangan bamâ aben kurêja kangan arÿm katât Metîndjwÿnh maro baba. Me kute djwÿkam djwÿ nhigot djâ kêtjabit kur, kute djwÿponhbit kur. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajêx kêtumrêx ne bakabênkumrêx ne katât Metîndjwÿnh maro baba.

Djâm me axwemê ro'ã me ar bamã?

A Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amã pi'ók no'ók ne ar amã,

—Me mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba kwârîk wãnh ro'ã ar aba kêt, ane.

¹⁰ Djâm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djâm ar aje me kum Metîndjwýnh kînh kêtme ro'ã aba kêtma? Kati. Pyka kunîkôt me kum Metîndjwýnh kînh kêtja krãptî gwaj te memã bakàxmã. Me mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê baja, me kute amim mýjjao atom rûnh prã:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mýjjao àkînh prãmja, me kute mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarênh prãmja. Pyka kunîkôt me axweja krãptî gwaj te memã bakàxmã.

¹¹ Nhym be, me'ô ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'ô. Dja kum axwe kînh rã'ã djâm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

—Kwârîk wãnh me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'ô mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba prãm nâr amim mýjja rûnho atom prãm nâr mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarênh prãm nâr kute mebê me kurê prãm nâr kadjwati kangôkam* bibãnh prãm nâr kute me noo biknorn mebê mýjjao àkînh prãm godja me'ô ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ão ane kwârîk wãnh ro'ã aba kêt. Kwârîk wãnh ro'ã anhô kwý krêndjwý kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja djâm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênhô babamã? Kati. Metîndjwýnh ta dja me kum kînh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhym be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pãnh jarênhô babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'ô jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arým aminêje bôm amê gé ar aro'ã bikprônh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mýjja 'ôdjwý jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'ô ajmã ajon axwe. Axwe gar arým pa 'amýn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ýr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ýr o mrã. Mýkam ne gar kute amim Jeju mar'ô'ýr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar î pykakam me kunî kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metîndjwýnh nhô me ja dja gu me me kunîmã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprô ne kum axwe pãnh jarê. Djâm ar aje amim Jeju markam ajô akrã mex kêtka ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêtma meo mrã?

³ Be, Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kwý axwe. Dja gwaj î memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý ren me kute amim Jeju mar'ýr meo mrã. Nhym be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêtma meo mrã nhym me kute Jeju mar kêtka arým memã axwe pãnh jarê.

⁴ Dja me kute amim Jeju mar'ô ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'ô kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'ôo amiptã gé ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

* **5:11** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kuni ne me kum kadjwati kangô jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijàm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãmkam ga ren ar amikam apijàm ne. Nhy m be, kati. Amikam ar apijàm kêt kam ne ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrã. Kwãrik wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'õ jaxwe'ã akuprõ ne ren arÿm amim kukij ne ren arÿm kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhy m be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ÿr meo mrã nhy m me arÿm memã axwe pãnh jarênhõ krĩ. Nhy m kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumũnhõ kumex. Kam ne ba ipijã:m ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrãnhkam ne gar arÿm axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arÿm ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mÿjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrãnh kêt.

⁸ Nhy m be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mÿjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwãrik wãnh gar amim,

—Dja ba te ijaxwe rã'ã nhy m Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo wabin ijo ba, anhÿr kêt. Kwãrik wãnh ã amim ajêx ne aminoo abiknoro anhÿr kêt. Mÿj xê dja Metĩndjwÿnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwÿnh kupa'ã nãr prõ djwÿnh kupa'ã kurê ba prãmja.

Nãr me kute mÿjjao metĩndjwÿnh karõ nhipeãmã amijarênh prãmja.

Nãr me kute mebê prõo ãkĩnh nãr mjêno ãkĩnhja. Metĩndjwÿnh kute me jao ba prãm kêt.

Nãr me kute me kupênhõ ikwã kadjy me my kute amijo me nire pyrãkja.

Nãr me my kute me my kupênhõ ikwãja nãr me nire kute me nire kupênhõ ikwãja. Metĩndjwÿnh kute me jao ba prãm kêt.

¹⁰ Nãr me ãkĩnhja.

Nãr me kute amim mÿjjao atom rũnh prãmja.

Nãr me kute kadjwati kangõkam* bibãnh prãmja. Metĩndjwÿnh kute me jao ba prãm kêt.

Nãr me kute mebê me kurê kadjy me'ã kabên punu prãmja.

Nãr me kute me noo biknor ne mebê mÿjjao prõt prãmja.

Metĩndjwÿnh kute õ kãkwakam me ja'õo ba prãm kêt kumrêx. Kwãrik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imã ijaxwe prãm rã'ã nhy m Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo wabin ijo ba, anhÿr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwÿ mekõt ã amijo ane. Nhy m kam Metĩndjwÿnh arÿm ar ajo kute mrãmri ne me kute me põnh nhy m me arÿm mextire pyrãk. Nãm arÿm amimexo ar ajo mex ne arÿm ar amã axwe kêt jarê gar arÿm kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markam ne arÿm ã ar ajo ane. Metĩndjwÿnh Karõo arÿm ã ar ajo ane.

Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

* **6:10** Mÿjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mÿjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

—Apÿnh imã mÿjja kĭnh djàri dja ba kunĭo iba nhym Metĭndjwÿnh ajmã ijo kêt-kumrêx, anhÿr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhÿr ar o iba? Kati. Djãm apÿnh imã mÿjja kĭnh djàri dja ba kunĭo iban arÿm amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apÿnh imã mÿjja kĭnh djàri dja ba kunĭo iba nhym Metĭndjwÿnh ajmã ijo kêt-kumrêx, anhÿr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhÿr ar o iba? Kati. Dja ba imã mÿjja kĭnh ne arÿm ije o ibamã ne kam arÿm amiman amim,

—Kati. Dja ba mÿjja wão iban kam arÿm te ije kangamã, ane. Dja ba ã amimaro anen kam arÿm o iba kêt ne. Te imã kĭnh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwÿ. Djwÿo me ajne kadjy ne me tik, anhÿr ar o aba. Nhym be, djwÿmẽ me tik kajgo. Metĭndjwÿnh dja pyka mẽ o amrã nhym kêt ne. Nhym be, gwaj ba, djãm gwaj bakajgo? Kati. Mÿj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bĕnjadjwÿr djwÿnh mar nhym kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mÿj kadjy ne gwaj banhipêx? Djãm ga aje amjĕn djwÿnh kupa'ã ar akurẽ aba, nãr gwaj baje baprõ djwÿnh kupa'ã ar bakurẽ babamã? Djãm ja kadjy ne Metĭndjwÿnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metĭndjwÿnh tÿxo arÿm akubyn Bĕnjadjwÿr djwÿnho tĭn ne. Ne kam gĕdja gwaj badjwÿ kôt akubyn gwaj bajo tĭn.

¹⁵ Be, Kritu ne arÿm gwaj bajo kute apÿnh amikukràdja pyrãk. Kute arÿm ijo amikukràdja pyrãkkam djãm ije me kuprÿ mjĕn prãmjaio inõrmã? Kati. Djãm me ni kuprÿja mex? Kati. Kam ije me kuprÿo inõr prãm kêt-kumrêx. Kritu kute arÿm ijo amikukràdja pyrãkkam ije me kuprÿo inõr prãm kêt-kumrêx.

¹⁶ Amrĕbĕ ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar ĩ abenã tÿm ne kam kute ĩ pydji pyrãk.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kute me kuprÿ mjĕn prãmjaio ikwãkam abenã tÿm ne kam kute mrãmri ne ĩ typdji pyrãk ja pumũ. Ja ne Kritumã mex kêt.

¹⁷ Nhym be, me Bĕnjadjwÿr djwÿnhmẽ typdjija ne me arÿm ta Karõkôt typdji.

¹⁸ Ar aje me'õ kuprÿo anõrmã on kum akãx ne kubĕ aprõt ne. Dja ga me kuprÿo anhikwãn arÿm aminhĭo abikĕnh rax ne. Nhym be, aje mÿjjao adjãkĭnhkam ne ga amibu'ã meo ajkĕ. Nãr aje me'õnh bĭnkam nãr aje memã ajĕxkam ne ga amibu'ã meo ajkĕ. Nãr, apÿnh me ãpĕnh jaxwe 'õdjwÿkam me kute amibu'ã meo bikĕnh. Nhym be, me kute me kuprÿo ikwãkambit ne me kute aminhĭo bikĕnh rax ne.

¹⁹ Djãm ar aje amimar kêt? Ga, Metĭndjwÿnh õ kikretikam ÿrja pumũ. Metĭndjwÿnh Karõ ne ar akamdjwÿ nhÿ. Mexti:re ne axwe kêt-kumrêx ne ar akam nhÿ. Kãjkwakam Metĭndjwÿnh ne ar amã ano nhym nhÿ. Djãm ar aje ja mar kêt? Djãm ar ga dja gar amijo aba? Kati.

²⁰ Metĭndjwÿnh arÿm pãnh raxo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym pĭte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pãnhja pumũ. Kute pãnh ra:xo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Kam, dja gar katãt ar amijo aban adjukaprĭ nhym kam me arÿm ar apumũn amim,

—Be ga, me kute katãt Metĭndjwÿnh mar ne kôt kute amijo baja pumũ. Me ukaprĭkumrêx. Kam, ne me mrãmri Metĭndjwÿnh'ã ujarĕnhkumrêx ne. Arÿm imã kĭnhkumrêx, ane. Dja me ã ar akatãt pumũnhkam ane.

7

Me abenwÿr mōr'ã ujarênh.

Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4

¹ Ar aje amrêbê nînh imã pi'òk no'òkkam ne gar mÿjja kwÿ jabej ikukij. Me kute abenwÿr mōr jabej ikukij. Jakam dja ba arÿm kôt ar amã arê gar ama. Be, me abenwÿr mōr kêt kam ne me kwÿ mexkumrêx.

² Nhim be, ar amy kunîkôt ren aprô nhim ar anire kunîkôt ren amjên. Mÿkam? Bir, me krãptî kute mjên djwÿnh kupa'ã nâr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba prãmkam.

³ Ne kam ar amy, kwãrîk wãnh ate anhikwãn aprôbê aminê kêt. Ar aniredjwÿ, kwãrîk wãnh amjênbê ate anhikwãn kubê aminê kêt.

⁴ Mÿkam? Bir, djãm me abenwÿr bakam akubyn kuprÿkam kute amijo baja kôt kute amijo ba rã'ãn kute amidjwÿnhbit mar ne kute o bamã? Arÿm prô'ÿr bakam gêdja prôdjwÿ maro ba. Nhim prôdjwÿ amipãnh mjên maro ba.

⁵ Kam kwãrîk wãnh aben bê ate ar anhikwãn aben bê aminê kêt. Ar aje abenmã akabênh mex jarênhkambit dja gar apÿnh anhikwã. Nãm me kwÿ kute Metîndjwÿnhmã amijajbur ne kum kabên'ã rît kadjy apÿnh ikwã kryre. Ne kam ajte ro'ã ikwã. Me kute aben bê aminê'ã akati krãptîkam tÿx kêt. Tÿx kêt kam Xatanaj ren axwe'ã memã apnê nhim me ren arÿm rerekren ren arÿm prô djwÿnh kupa'ã amijo tê. Nâr mjên djwÿnh kupa'ã amijo tê. Nhim be, kati. Dja gar apÿnh anhikwã: nhim ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anhikwã.

⁶ Djãm ar akunî abenwÿr amōrmã ne ba ar amã 'ã karô? Kati. Ar akwÿ amã amijo anhÿr prãm kêt jabej amã amijã ma.

⁷ Ba iprô kêtja pumû. Ba amim,

—Me kunî ren kute ipyrak ne ren me mexkumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne me kwÿmã tÿx jangij nhim me kum amijã ma rã'ã. Nhim me kwÿ tÿx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kôt abenwÿr ba nâr abenwÿr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprô kêt. Nâr, ar amjên kêt. Nâr ar anhikjê arÿm ty. Ba ar amã arê. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyrak ne ren kam amexkumrêx.

⁹ Nhim be, te amã amijã mamã ne abenwÿr amōr prãm. Abenwÿr ar amōr prãm kam dja gar tu abenwÿr mō. Abenwÿr ar amōrkam amexkumrêx. Ar amã aben prãm kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhim be, ar ajô arÿm abenwÿr amōrkam ba arÿm 'ã ar amã karôkumrêx. Bênjadjwÿr djwÿnh kumrêx ne imã arê ba kôt ar amã arê. Ar anire, kwãrîk wãnh amjên kanga kêt.

¹¹ Nâr kon, godja ar ajô aje arÿm amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prãm jabej. Dja ga amã akubyn amjên tûm kînh gê akubyn awÿr mō. Nâr dja ga te o ane nhim kum akînh kêt kwãrîk wãnh atemã amjên 'ôdjwÿ jabej kêt. Me amydjwÿ, kwãrîk wãnh aprô kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajô anhikjê kute Jeju mar kêt dja ba ar amã arê. Djãm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã arê. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ô arÿm aprô nhim kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwãrîk wãnh kanga kêt.

¹³ Ar anidjwÿ arÿm amjên nhim kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwãrîk wãnh kanga kêt.

14 Mÿkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tē. Akôt ne amiwÿr o tē. Nhyim ar ajō aprō kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tē. Akôt amiwÿr o tē. Ne ren amiwÿr o tēm kêt nhyim ren akradjwÿ Metîndjwÿnh nokrekam mex kêt. Nhyim be, kati. Akôt akradjwÿ Metîndjwÿnhmā mex.

15 Nār, gēdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwārîk wānh wām tē. Akmere, āpnhîre ar, djām aje arek 'ā angrān akaprî rā'āmā? Kati. Arÿm kute akangakam on ate akrā. Gwaj badjumar mexmā ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba.

16 Me nire ar, djām mrāmri ar aje Jeju'ÿr ar amjēno akēxmā? Djām arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nār, me my ar, djām mrāmri ar aje Jeju kôt ar aprōo akēxmā? Djām arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

17 Metîndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo bakam djām aje aba djā kangamā? Kati. Djām aje aprō, amjên kangamā? Kati. Akuprÿkam djām aje me'ō'ÿr amōrmā? Kati. Djām aje adjâpênh djā kangamā? Kati. Ba ar amā arē gar ama. Dja gar arek apÿnh aba djā, adjâpênh djâjakam amrānh katāt rā'ā. Ja'ā ne ba me kute amim Jeju mar kunîmā karōn memā arē. Apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djârija kunîkôt memā arē.

18 Djām arÿm ar amy nhinhu kâ rēnh nhyim Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwārîk wānh ar amy kâ rēnh bimrāk kêt. Kwārîk wānh memā,

—Imy nhinhu kào akuprōn 'ā kay gē kam arÿm kute adjâkamā imy kâ djwÿnh pyrāk, anhÿr kêt. Tu ar amy kâ rēnh rā'ā ne ar abē idjaer rā'ā. Djām ar amy nhinhu kâ tã nhyim Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwārîk wānh ar amy kâ rēnh kêt.

19 Djām me kute amimy kâ nhinhu rēnh nhyim Metîndjwÿnh arÿm me kam kînh? Kati. Djām me amimy kâ tã nhyim arÿm me kam kînh? Kati. Nhyim be, dja gar kabēn man kôt ar amijo aba. Kute me kute katāt amijo ba'ā memā karōkôt, kabēnja kôt dja gar amijo aba nhyim kambit arÿm ar akam kînhkumrêx.

20 Apÿnh ar adjâpênh djā tûm, ar aba djā tûm nhyim Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwārîk wānh ar aba djā tûm kanga kêt. Dja gar mā Metîndjwÿnh man arek ar aba djā tûm, ar adjâpênh djā tûmkam ar aba rā'ā ne.

21 Djām me kute apa 'amÿnh ga tu memā adjâpênh kajgo ar aba nhyim Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ajuw ne ar ajo ba? Kwārîk wānh adjâpênh pānh kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjâpênh rā'ā. Nhyim kam me amā,

—Arÿm me kute amā ikra karomā, ane.

Dja ga kum,

—Ā. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhyim me arÿm amā ikra karo ga arÿm ga arek mekôt ar aban amim apē.

22 Kam, ar akwÿ ne me arÿm ar apa 'amÿ gar tu memā adjâpênh kajgo ar abaja. Kwārîk wānh kam ar akaprî kêt. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrêx. Nār, ar akwÿ me'ō kute ar apa 'amÿnh kêt gar amim adjâpênh ar abaja. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrāmri ne me'ō bēnjadjwÿr kute me pa 'amÿnh nhyim me kute katāt kabēn kôt ar amijo ba pyrāk. Kritu ne arÿm ar ajo ba gar katāt kabēn kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arým me'ô pa 'amýnhja pumû. Nhyim me'ôja arým 'yr bôx ne arým o pânĥ ne o katon o aminhō. Nhyim kam arým kum âpênĥ ar ba. Metîndjwýnhdjwý ne kute pânĥ raxo ar ajo pânĥ ne ar ajo katon arým amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhyim kute pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pânĥja pumû. Pânĥ ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukrâdjâja kwârîk wânĥ ar amâ kînh kêt gê me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amâ kînh nhyim ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arým aje mrâmri ne me'ô pa 'amýnh ne mekôt ba pyrâk.

²⁴ Akmere ar, apýnh ar adjâpênĥ djâ tûm, aba djâ tûm nhyim Metîndjwýnh kute kam amiwýr ar ajo akêx. Kam kute amiwýr ar ajo akêxkam kwârîk wânĥ ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwýnh mar tÿxkumrêx ne arek ar aba djâ tûmkam ar aba râ'â ne.

²⁵ Me nire kraxje me'ô kute 'yr môr kêt râ'â. Me'â ne ije ar amâ karômâ. Ba ije markam dja ba me'â ar amâ karô. Djâm Bênjadjwýr djwýnh ne imâ arê ba arým ije ar amâ arênhmâ? Kati. Ba ije markam dja ba ar amâ 'â ikabên jarê. Bênjadjwýr djwýnh kum ikaprîkam ne arým ije ikabên jarênh katât kadjy ijo mex. Ba kam ba katât ar amâ arênhkumrêx.

²⁶⁻²⁷ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikênh kumex gwaj batokry kumex. Kam, djâm arým amjên nâr arým aprô? Dja ga arâ'â. Kwârîk wânĥ kanga kêt. Nâr, djâm amjên kêt râ'â nâr djâm aprô kêt râ'â? Dja ga arâ'â. Kwârîk wânĥ amjên nâr aprô jabej kêt.

²⁸ Nâr, ga kam arým me'ô nire'yr mô. Djâm kam ga arým amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhyim me my'ô 'yr môrkam djâm nire axwe? Kati. Djâm arým amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amâ arê gar ama. Dja gar abenwýr môn arým amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamânhkrutkam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nâr, dja gar abenwýr amôr kêt ne arým ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karô ne ba kukâm ijamak bën bit abenwýr ar amôr nêje ar akukrà.

²⁹⁻³¹ Akmere âpnĥire ar, ba ar amâ arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî dja î kêt ne. Gwaj mÿjjao baba 'ikrân ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhō mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arým aprô. Djâm aje o aba râ'âmâ? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arým amÿr jabej. Djâm amÿr râ'âmâ? Kati. Dja ga amÿr 'ikrân ne. Kam, kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arým akînh jabej. Djâm akînh râ'âmâ? Kati. Dja ga akînh 'ikrân ne. Kam kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr godja ga arým pi'ók kaprî pânĥ mÿjja mex'ô byr jabej. Djâm o aba râ'âmâ? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam, kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhō mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Djâm gwaj baje o baba râ'âmâ? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrân ne.

³² Mÿkam ne ba ar amâ ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên ja man arým pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prô kêt ne me kute kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnhmâ âpênĥ kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar.

³³ Me arým prô ne me kute pykakam mÿjja kadjy âpênĥ kadjy amimar. Kute prôo kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arým mjênja ne atemâ umar nhyim me nire me'ô kute 'yr môr kêtja ne atemâ umar. Me apýnh umar. Mjên kêtja Bênjadjwýr djwýnhmâ âpênĥ kadjy kute amimar. Nâm prîne kum amijâ man Bênjadjwýr djwýnh mar 'âno

dja. Nym be, arým mjênja pykakam mýjja kadjy àpênh kadjy kute amimar. Nâm kute mjêno kînh kadjy kute amimar.

³⁵ Djâm ar akunî akuprýmâ ne ba ar amâ ja jarê? Nâr, gar arým aprôkam nâr gar arým amjênkam, djâm kam ar akaprímâ ne ba ar amâ ja jarê? Kati. Bênjadjwýr djwýnhmâ prîne ar amexmâ ne ba ar amâ arê. Dja gar ikabênja man arým kum adjápênh 'âno dja. 'Âno dja nym mýjja'ô arým ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amâ arê.

³⁶ Nâr, akra nym mjên kêt rá'â jabej ga arým kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arým abatânh mex tén kum mjên prâm. Arým aje mjênmâ arênh ne ôr prâm jabej kum angâ. Ga kam amex. Kwârîk wânh ar abenwýr mô.

³⁷ Nâr kon, akra kum me my prâm kêt ne aje me'ômâ ôr prâm kêt. Aje amim akra'â karôn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadjwý ne mex.

³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memâ ôr jakrenh.

³⁹ Metîndjwýnh kukràdjâ kôt dja prô mjên'â ngrâ. Mjên tînri 'â ngrâ. Nym kam godja arým mýjja'ô kubê kubî nym tyk jabej. Dja kum me my 'ôdjwý 'ýr môr prâm jabej arým 'ýr mô. Dja me'ô kute amim Jeju marbit'ýr mô.

⁴⁰ Ba kam bajbit 'â amim,

—Nâm ren mjên kêt rá'â nym ren umar mex. Arým aje mjênkam umar mex ngrîre, ane. Nâ bâm â amim ane. Metîndjwýnh Karô kute ijo bakam ba badjwý 'â katât ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tâm ne ja.

8

Me kute mýjiao metîndjwýnh karô nhîpêxmâ mry bôrja'â ujarênh.

Kô k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

¹ Me kute mýjiao metîndjwýnh karô nhîpêxmâ mry bôrja krêndjwý. Jadjwý ne gar abej ikukij. Gar imâ,

—Djâm ar ije amim Jeju mar mýjja karômâ mry bôrja kurmâ? Nâr djâm ar ije kur kêtâmâ? ane. Jakam ije 'â ar amâ ikabên jarênhmâ. Ar ga ne gar we,

—Djâm ar ino kêt? Djâm ar ijamakkre kêt? Arým ar ije mýjja mar, ane. Nâ, gwaj bakunî baje mýjja kwý mar. Badjwý dja ba ar amâ arê. Gwaj baje mýjja kumex markam ne gwaj baje amibên prâm. Nym be, gwaj bamâ aben jabêkam baje abenmâ tÿx jangjênho tén kam baje amim Jeju mar mexo amû aben kamên arým mar rax ne.

² Be, me kute mýjja maro amibên prâmkam djâm mrâmri kute mýjja markumrêx? Kati. Kraxje kute mýjja mar mex kêt rá'â.

³ Nym be, me'ô kum Metîndjwýnh jabê jabej, tâmjâ dja Metîndjwýnh amipânh kuma.

⁴ Kam, me kute mýjiao metîndjwýnh karô nhîpêxmâ mry bôr kurja mýj dja gwaj mar on? Mýjiao metîndjwýnh karô nhîpêx kunî ne kajgokumrêx. Nym be, Metîndjwýnh pydji. 'Ôdjwý kêtumrêx. Ja ne gwaj kam kuma.

⁵ Mrâmri me kute arîk apýnh mýjjamâ metîndjwýnh jarênh. Kâjkwakam nâr pykakam mýjja krâptîkumrêx nym me kute arîk kum metîndjwýnh, bênjadjwýr djwýnh jarêno ba.

⁶ Nâm me te mýjja kumexmâ metîndjwýnh jarê gwaj bamâ ne Metîndjwýnh pydjibit. Me Babâm djwýnh. Tâm ne kute mýjja kunî nhîpêx. Kute amîkadjy gwaj banhipêx. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu pydji. Kôt ne mýjja kunî kato. Gwaj badjwý kôt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwý ije mar.

⁷ Metîndjwýnh pydjibit. Nhyam kam mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx ja ne kajgo. Ne kam djâm me kunî kute amim, “Mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx ne kajgo”, anhýro ba? Kati. Me kwý ja ne me arîk amim,

—Be, mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxbê metîndjwýnh'ô. Nâm me kwý â amim ane, kute Metîndjwýnhkumrêx mar rerekre râ'âkam. Ne kam arým mry bôrja krê. Ne kam arým amim,

—Be, mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmâ ne me kute mry bôrja. Kubê ne metîndjwýnh'ô. Ba arým mekôt mryja krê. Arým ne ba Metîndjwýnhkumrêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metîndjwýnhkumrêx mar rerekre râ'âkam me â amim ane.

⁸ Nhyam be, djâm gwaj baje Metîndjwýnh mar tÿxkam â amim ane? Kati. Gwaj â amim anhýr kêt. Gwaj baje mýjja kunî krên kajgokumrêx nhyam ajmâ kute kêt. Djâm gwaj baje mýjja'ô krêno Metîndjwýnh kôt ajkamê? Kati. Nâr, djâm gwaj baje krênkam ne Metîndjwýnh gwaj bamâ punu jarê? Kati. Nâr, djâm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamâ mex jarê? Kati. Mýjja kunî ne me kute krên kajgo. Kam ajmâ kute kêt.

⁹ Nhyam be, gora amijáno dja. Dja gar amidjwýnhbit maro aban arým tu mýjja karô nhô mry krêno aba. Nok ga ren tu ô mry krêno abao ren me'ô akêx jabej. Nok ga ren me'ô kute amim Jeju mar rerekreja Metîndjwýnhbê o akêx jabej nhyam ren ate ar ba jabej. Kam gora amijáno dja. Nok ga ren o me'ô akêx ne ren kam aje mýjja kute me par tok nhyam me rôrôk pyrâk.

¹⁰ Ga amim,

—Djâm ije mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô mry krênkam Metîndjwýnhbê ajmâ ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmâ ikute kêt. Mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx ne kajgo. Ô mrydjwý ne kajgo, anhýro aba. Aje amim anhýro abakam ne ga tu mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô kikretikam tên me ikô'â nhý. Nhý:n arým ô mry krê. Nhyam arým me'ô kute amim Jeju mar rerekre awýr bôx ne arým amim omû. Djâm kute 'â amim karô kêt mâ got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwý krêno iba, ane. Kute Metîndjwýnh mar rerekreja dja amim anen arým krêno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djâm ije mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô mry krênkam Metîndjwýnhkumrêxbê ajmâ ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krênkam ajmâ ikute kêt. Mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx ne kajgo. Ô mry ne kajgo, anhýro aba. Ne kam tu mýjja karô nhô mry krê. Nhyam kam aje me'ô akamyja kute Metîndjwýnh mar rerekreja arým apumû. Ta kute anhýr djwýnhram arîk amim,

—Mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxbê metîndjwýnh'ô. Dja ba ô mry krên arým Metîndjwýnhkumrêxbê ajmâ ikuten arým ijaxwe, anhýro ba. Ta kute arîk amim anhýro ba ja ga arým tu nokrekam mýjja karô nhô mry krê. Nhyam arým apumûn amim,

—Ga, me'ô kute Metîndjwýnh mar tÿx kute mýjja karô nhô mry krênja pumû. Je, ba badjwý kuro iba, ane. Ne kam arým tu mýjja karô nhô mry krê. Kritu kute utar kadjy arým axwe pânhy ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekreja jaxwe pânhy ty. Ga krê nhyam arým akudjwa kukrê. Kukrên arým arîk amim, “Ijaxwe”, anhýro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arîk amim,

–Dja ba mÿjja karō nhō mry'ō krēn kam ajmā ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga mÿjja karō nhō mry krē nhy m arÿm akudjwa kwÿ krēn arÿm arîk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Nhy m kam Kritu arÿm ga amā, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krēn kêt nhy m Kritu ren amā ajaxwe jarēnh kêt. Nhy m be, kati. Ga krē nhy m Kritu arÿm amā, “Ajaxwe”, ane.

¹³ Kam mÿj ne ba ren ba nē. Bir, ba ren mÿjja karō nhō mry krē nhy m me'ō kute amim Jeju ne bar rerekre ren ikudjwa kukrēn ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krēn kêt kumrêx. Me kute ipumÿnh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhÿr karō dja ba ajte krēn kêt kumrêx.

9

Jeju kute Paur janor'ã kute memã amijarēnh.

¹ Djām mrāmri ne ba we imã mÿjja kÿnh ne ije o ibamã nhy m me we ipa 'amÿ ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djām mrāmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrāmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djām mrāmri ne ba we ije gwaj banhō Bēnjadwÿr djwÿnh pumÿnh kêt? Kati. Mrāmri ije omÿnhkumrêx. Kum idjãpēnhkam djām 'ÿr ije ar ajo akêx kêt got? Ba ne ba Jeju'ÿr ar ajo akêxkumrêx.

² Wānh ar abu'ã me wã ijã,

–Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu'ÿr me wão akêx kêt kam ne me ã ijã ane. Djām ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijã anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akêx. Dja gar akubyn amikôt amijo tēn ba ije Kritu'ÿr ar ajo akêxja ma. Ne arÿm amim,

–Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu'ÿr ijo akêxja pumÿ, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwÿo djuw mex'ã kute memã amijarēnh.

³ Ar akwÿ ne gar we abenmã,

–Djām gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukràdjã jarēnh pānh aro djuw mexmã? Kati. Kwārîk wānh gwaj o pānh kêt. Djām Jeju ne Paur jano got? Kwārîk wānh gwaj Paurmã o pānh kêt, ane. Ar akwÿ ã ijã ane. Me kwÿ jamã ije jakam amijarēnhmã.

⁴ Jeju kute ar 'ōdjwÿ janorja ar awÿr bōx ne ar amã kukràdjã jarē. Gar kam pānh arkum mÿjja ngã nhy m ar kukrēn o ikō. Nhy m be, ar ba, djām ar bajbit ne gar ren ar imã o pānh kêt got? Ar ije amã kukràdjã jarēnhja gar ren ar imã o pānhkumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar'ÿr mōr ne mã amikôt o ba. Djām kam bajbit ren iprō'ÿr imōr kêt got? Ba ren iprō'ÿr imōrkumrêx. Wānh ne Jeju kute ar anor 'ōdjwÿ ar memã arēnho ban mã prō japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apōxdjwÿ. Pedrudjwÿ. Idji 'ōdjwÿbē ne Xepa. Wānh ne ar mã prō japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'ōdjwÿ janorja ar ar awÿr bōx ne ar amã arē gar arÿm memã kabēno pānh. Nhy m be, bamē Banabemē ne bar ije ar amã pānh'ã idjã'wÿr kêt. Ar idjã'ÿr pānh ne bar amim inhō pi'ōk kaprî jamÿ. Djã ne ba ren ar amã ikabēn pānh'ã idjã'wÿr kêt? Kati. Ba ren ar amã ikabēn pānh'ã idjã'wÿrkumrêx.

⁷ Ga, me krākamngōnhja pumÿ. Nhÿnh got krākamngōnh'ō me 'ÿr prôt ba ne ta ò pi'ōk kaprîo kute amim djwÿ, mÿjja jamÿnh? Kati, kute anor djwÿnh nhō pi'ōk kaprîo ne amim mÿjja jamÿ. Kute me aēro ba nhy m kute pānh memã pi'ōk kaprî nhōro ne me amim mÿjja jamÿ. Ga, ajte me kute pidjō kre nhy m nep nhy m me kute kurja pumÿ. Djām pidjō nep nhy m me kute kur

kêt got? Ga, nep nhyr me kute kre pânñ kute krêñja pumû. Ga, ajte me kute mrykî'átomtio djuw mexo baja pumû. Djâm kute kâ kangô kwýo kôm kêt got? Kute kwýo kôm kumrêx. Kute o djuw mex pânñ kute kwýo kôm kumrêx.

⁸ Ba ibê pykabê me'ô kajgo ne ba ar amâ ja jarê. Nhyr kôt Metîndjwýnhdjwý ar amâ arê.

⁹ Kamâ ne amrêbê: me bakukâmâre Môjdjê memâ 'ã karô. Nâm Metîndjwýnh kukwakam memâ 'ã karôn memâ kum, "Mryti kute ituo me amâ bãyogo ngânho têmkam kwârîk wânñ ajkwabê ijê djâ inhumā adjâr kêt.

Kwârîk wânñ ta àpêñh pânñ ô kwý krê."

Nâm ã memâ ane. Djâm Metîndjwýnh kute mrybit mar?

¹⁰ Djâm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwý gwaj bamar. Gwaj bajâ ne kabên jarê. Kam, gê pur kre djwýnh àpêñh ar bakam tu amim djwý kwý kamnhîxkumrêx ne djwý týxkam amim kwý byrkumrêx. Kute kre pânñ kwý byrkumrêx. Gê djwý ngânñ djwýnhdjwý àpêñh ar bakam tu amim djwý kamnhîxkumrêx. Ne àpêñh pânñ amim kwý byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwý ne bar arým ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Bar ren ar abê pânñ byrkumrêx. Ar ije mrâmri ne me kute purkam 'y kre pyrâk. 'Y ingrôt ne abatânñ ne arým ngrâ. Nhyr kam me êo môn arým amim kwý by. Ar badjwý ne bar ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Djâm ba ren ar ije pânñ ar akutâ mýjja'ô byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pânñ byrkumrêx.

¹² Me'ôdjwý ne me ar awýr bôx ne ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Ne kam ajte ar amâ pânñ'a a'uw gar tu memâ mýjja ngâ. Me kute ar amâ arêñh pânñ tu memâ mýjja ngâ. Ar badjwý ar ibê ar anhôbikwakumrêx ne bar ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Mýkam ne gar ren ar ibê pânñ nê? Djâ ne bar ren ar amâ 'ã a'uw gar ren ar ibê pânñ nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabên pânñ ar imâ mýjja ngâ bar ren ar abê byrkumrêx.

Nhyr be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pânñ byr kêt. Te mýjja prâm ar ikangô. Te ar idjâ'wýr ar ikangô. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memâ Kritu'ã ujarêñh ny jarên iby ren memâ pânñ jarê nhyr ren me abenmâ, "Je, mýkam ne Paur gwaj bamâ Kritu'ã ujarêñh ny jarên ajte gwaj bamâ pânñ jarê", ane. Ne ren abenmâ ja jarên ren arým Kritu mar rerekre. Nâ bâm ar ã amim anen kam ar ikabên pânñ jarêñh kêt ne.

¹³ Be ga, Metîndjwýnh nhô kikretikam me àpêñho ku'êja pumû. Me kute kikretikam mýjjaao memâ àpêñho pânñ. Me kute kikretikam Metîndjwýnhmâ mry par ne kute bôro ku'êja kute àpêñh pânñ amim mry kwý 'yr. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁴ Kôt ne Bêñjadjwýr djwýnh arým memâ 'ã karôn memâ kum,

—Gê me kute memâ ujarêñh ny jarêñhja pânñ amim me kutâ mýjja kwý byn ô kwý krêñ mex, ane.

¹⁵ Nhyr be, ba ne ba ije ar amâ 'ã idjâ'wýr kêt. Nâr djâm arým jakam ije ar amâ idjâ'wýr kadjy ne ba ã ar amâ ikabêno anen ã ar amâ pi'ók no'ôko ane? Kati. Ba ne ba memâ Kritu'ã ujarêñh ny jarên pânñ jarêñh kêt. Ne kam ikîñhkumrêx. Gar ren imâ o pânñ ba ren arým ikîñh kêt ne ren kam ikaprîre.

Metîndjwýnhmâ àpêñh'ã kute memâ amijarêñh.

¹⁶ Nhyr be, kâj bê ije ar amâ ujarêñh ny jarêñho ibakam djâm ba ne ba amim 'ã karôn amim,

—Ba dja ba memâ arê, ane? Kati. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta ne imâ idjâpêñh djâ'ã karô ba te akubyn ije aminêñmâ. Ba ren aminên amim,

—Kati, ba memã ujarênh ny jarênh kêt, ane nhym ren pãnh arÿm imã kaprî jadjã ba ren kam ikaprîkumrêx.

17 Godja ba imã memã arênh kînhkôt memã arê nhym pãnh arÿm imã ikînh djã ngã. Nhym be, dja ba imã memã arênh kînh kêt kam tu memã arênh o iba. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta kute tu imã 'ã karôkumrêxkam. Kam ne ba tu memã arênhkumrêx.

18 Ije ikabên pãnh jabej kêt kam mÿj dja ijo kînh? Bir, ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ne memã pãnh jarênh kêt kam ne ba ikînhkumrêx. Me kute amã amijo à'wÿrja ne me amijo a'uw nhym be, bajbit ne ba ije amijo idjã'wÿr kêt. Kam ne ba ikînh.

19 Djãm pykakam me'ô ne ipa 'amÿ ba kum apên arÿm memã Jeju jarênh o iba? Kati. Me'ô ne kute ipa 'amÿnh kêt. Ba ne ba memã arênh o iba. Te me'ô kute ipa 'amÿnh kêt ba imã me kînh. Imã me kunî kînh ne ije memã arênh o iba. Ije mrãmri ne me'ô kute amijo me kunî nhô àpên djwÿnh pyrãk. Imã me kunî kînh ne me kunimã arênh o iba. Dja ba me kunimã arên arÿm Jeju'ÿr me krãptî akêx.

20 Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrãk. Ije Jeju'ÿr mebê idjaer kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Mójdjê kukràdjã mar tÿx jabej ba ba amijo ije Mójdjê kukràdjã mar tÿx. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane.

21 Nãr me kute mebê idjaer kukràdjã mar kêt jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukràdjã mar kêt. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metîndjwÿnh kukràdjã 'amÿnh rerekre? Kati. Ije Metîndjwÿnh kukràdjã 'amÿnh tÿx ne Kritu kukràdjã 'amÿnh tÿxkumrêx.

22 Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyrãk. Ije me rerekre kwÿo akêx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunimã ije amijo me urãk. Ije amijo me urãk kunîkôt dja ba Jeju'ÿr me kwÿo akêx jabej.

23 Dja ba amijo me urãk ne memã ujarênh ny jarê nhym me arÿm amim kuma. Ba kam arÿm amim ikînh djã by, Metîndjwÿnh kute memã me kînh djã nhôrja amim kuby, me ro'ã kuby.

24 Be ga, me kute aben rer djãja pumû. Kam me kute aben rer kadjy me kunî prôt. Nhym be, me'ô pydjibit me kunî ren arÿm amim kînh djã by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kêt? Ar gadjwÿ dja gar Jeju man kôt ar amijo aba. Atÿx ne kôt amijo aba ne amã djukanga kêt. Dja ga anen arÿm akînh djã byrkumrêx. Metîndjwÿnh kute memã kînh djã nhôrja byrkumrêx.

25 Nhym kam me kute me rer prãmja kunî ne me kadjy amijangri tÿx. Kute kînh djã punu byrmã. Kute pi'ôo krãdjê byrmã amijangri tÿx. Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje bakînh djã punu prãm kêtja byrmã. Kadjy gwaj Metîndjwÿnhmã amijangri tÿx ne katãt ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metîndjwÿnhmã bamex kêt nhym ren gwaj bamã kînh djã nhôr kêt.

26 Djãm ije mrãmri ne me arîk prôt pyrãk ne amikukãm ikînh djã mar kêt got? Ba amikukãm ikînh djã mar 'ãno djan Metîndjwÿnhmã apê. Djãm me ajbit ije me akre? Djãm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrãmri ne me bit kute ikra krão me titikmãn kôkremã ukabêr kajgo pyrãk ne ren ikajgo mexi.

27 Nhym be, kati. Nã bãm mã amijakren mã amikukrãn amim,

—Je, djãm ije amidjwÿnhbito kînh ne ijaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrãmri ne me ta kute amititik pyrãk.

Ne mã amijakren arÿm amiman katàt amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrãmri ne me kute me pa 'amÿnh nhym me kute katàt me kabên mar ne mekôt amijo ba pyrâk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arÿm ate amijo iba. Nhym kam Metÿndjwÿnh ren arÿm imã,

–Djãm amã dja ba kÿnh djã ngã? Kati. Ije amã ôr prãm kêt kumrêx, ane.

10

Memã mebé idjaer tũm'ã ujarênh.

Idja 3.8; Djuda 5

¹ Be, akmere, àpnhÿre ar, ar aje mar kêt karõ ne ba ije ar amã me bakukãmãre'ã idjujarênhmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre kapôt kukritkam mô. Metÿndjwÿnh ne me kadjy kakrã nhípêx nhym me kunÿ kakrã parbê mô. Nhym kam ngô raxbê pyka kêt aprakamã memã ajkij nhym me kam ngô bikjêrkôt môn rê.

² Me kunÿ Môjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômã gwaj bajangjênhja pumũ. Nhym me gwaj bajã amim,

–Ga, me arÿm kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumũ, ane. Me bakukãmãredjwÿ kunÿ Môjdjê kôt ar amijo ba ne kakrã parbê môn ajte ngô parbê môn rê.

³ Metÿndjwÿnh memã djwÿ jano nhym axidjuw nhym me kunÿ djwÿ jabit kuro ba. Nhym ta ajte memã ngôo kato nhym me kunÿ ngô jabito kôm ar o ba.

⁴ Metÿndjwÿnh nhõ kên ne mekôt ar ba nhym me kôt ngôo kôm ar o ba. Kên ja ne Kritu'ã amijakre.

⁵ Nãm Metÿndjwÿnh te meo djuw mexo ban me kunÿkam kÿnh kêt. Nãm me kwÿ ngrêrebitkam kÿnh. Ne me krãptÿkam kÿnh kêt nhym kam me arÿm ty. Nhym wãnh me kapôt kukrit kunÿkôt me tyk jangij nhym me krã wãnh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metÿndjwÿnh mekam kÿnh kêtja ma.

⁶ Mÿj kadjy ne gwaj baje me bakukãmãre marmã? Bir, dja gwaj me kuman arÿm me kudjwa ã anhÿr kêt ne bamã mÿjja punu prãm kêt.

⁷ Kam kwãrik wãnh me kwÿ kudjwa kêt ne mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhípêxmã amijarênhõ aba kêt. Amrêbê: ne me me bakukãmãre'ã ajarênh memã kum,

“Me mry karõmã mry bôn kukrên kam kôt kômõ nhÿ. O nhÿ:n kam kãjmã dja.

Kãjmã djan ajte mry karõmã tor ne kam kÿnh katio nhÿ”, ane.

Ga, me kute amrêbê: memã 'ã ujarênh nhym me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òkja pumũ.

⁸ Nãm me mjên djwÿnh kupa'ã nàr prõ djwÿnh kupa'ã kurê ba. Kwãrik wãnh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukãmãre kwÿ ã anen kam akati pydjikam arÿm ty. Krãptÿ: kubê 23.000 arÿm ty.

⁹ Nãm me kwÿ ajte amim,

–Ba ijaxwe mex gê goja ijo ajkê. Goja Metÿndjwÿnh mrãmri kute ipumũnh jabej goja ijo ajkê, anhÿro ba. Nãm me amim anhÿro ba: nhym kangã krãptÿ arÿm bõx ne me imex ne. Kwãrik wãnh gwaj me kudjwa ã bakabêno anhÿr kêt.

¹⁰ Me kwÿ Bênjadjwÿr djwÿnhmê ô àpênh ar'ã kabên ar ba. Bêñ prÿkam 'ã kabên ar ba. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Nãm me'ã kabên ar ba: nhym Metÿndjwÿnh arÿm me'ÿr kadjy mrãnh djwÿnh jano nhym me arÿm me'ÿr bõx ne arÿm me imex ne.

¹¹ Mýkam ne mýjja ã me bakukãmãreo anhýro ba? Bir, gwaj baje amijã mýjja mar kadjy. Nãm me me'ã pi'ók no'ók gwaj arënh maro baba. Arým pykakam me kute aminhinomã amimënh djã nhõ akati bõx 'ýr gwaj mýjja'ã pi'ók no'ók jarënhja maro baba. Dja gwaj amikajmãtã mýjja man arým bamã bajaxwe pyma. Me kute gwaj babë bajaxwe pyma kadjy ne me arým me'ã pi'ók no'ók ne.

¹² Dja gar amijã ano týx. Nok ga ren ar ajõ amim,

—Ba ne ba itýxkumrëx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhýr prãm kët, anhýro aba. Nok ga ren ar te amityx jarën ren arým me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³ Nhyr be, jakam ne me ar ajaxwe'ã ar amã ãpnënh ba. Djãm ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amã ãpnënh ba? Kati. Nãm ar ajaxwe'ã ar amã ãpnënh ban tãm'ã me kunimã ãpnënh ba. Nhyr be, Metëndjwýnh ne kute gwaj bamar ne kabënkumrëx. Amikabën kõt dja mrãmri gwaj bajo djuw mexkumrëx ne gwaj bajã ukanga kët. Dja me te axwe'ã ar amã ãpnënh ba nhyr arým ar amã týx jadjã nhyr kam me týxo kute ajakrenh prãm kët. Gar kam arým memã akãx ne ajmã akute kët.

Me kute mýjja karõmã amijarënh nêje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴ Kam akmere ar, imã ar ajabëkam ne ba ar amã ikabën jarë. Godja me mýjjaõ metëndjwýnh karõ nhípëxmã amijarënh prãm kwãrîk wãnh mekõt amijo anhýr kët ne on memã akãx.

¹⁵ Ar akrã mexkam ne ba ar amã ikabën jarë. Goja ije kõt arënh jabej dja ga ikabën mexmã akato.

¹⁶ Gwaj baje ngõnhkrãkam pidjõ kangõ'ã Metëndjwýnhmã amikînh jarënhõ bakrî nhyr kõt gwaj bajo djuw mex gwaj bakînhkumrëx. Gwaj baje o bakõmkam arým Kritu kamrõ'ã kangõ jakre. Ne kam arým Kritu kamrõ prõt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kokjër ne krënkam arým Kritu nhî'ã djwý jakre. Ne kam arým me kute Kritu pîte'y'ã nhõr nhyr tykja baje mar pydji. Mrãmri ikabënkumrëx.

¹⁷ Gwaj Kritu pydji'ã djwý jakren pydjín kubyñ bakunî kukrë. Te bakrãptîn kute gwaj banhî pydji pyrãk. Ne kam baje djwý pydjija kwý krënkõt barõ'ã Kritu mar pydji.

¹⁸ Ga, me bakukãmãrebë idjaerjadjwý pumü. Me kunî Metëndjwýnhmã mry bõrja krë. Me kute krënkam arým ro'ã mar pydji.

¹⁹ Mýj ne ba ije me kute mýjjaõ metëndjwýnh karõ nhípëx'ã ar amã arënhmã? Bir, mýjjaõ metëndjwýnh karõ nhípëx tîn ne ar ba kët ne kajgo. Me kute kum mry bõrdjwý me kute kur kajgo.

²⁰ Nhyr be, me kute Metëndjwýnh mar këtja ne me mýjjaõ metëndjwýnh karõ nhípëxmã mry bõr ne kum amijarënhõ ba. Djãm Metëndjwýnhmã ne me amijarënhõ ba? Kati. Me karõ punu ar bajamã ne me amijarënhõ ba, Xatanaj nhõ ãpënhjamã amijarënhõ ba. Me mýjjaõ metëndjwýnh karõ nhípëxmã amijarënhõ ban kam me karõ punu ar bajamã amijarënhõ ban kam arým mar pydji. Ne kam 'ã typdji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karõ punu mar pydjín 'ã atypdji prãm? Kati. Ja ne ba ar abë uma.

²¹ Djãm ar aje Bënjadjwýr djwýnh nhõ ngõnhkrãkam pidjõ kangõõ akõm prãm ne aje me karõ punu nhõ ngõnhkrãkam pidjõ kangõõ akõm prãm? Kati. Djãm aje Bënjadjwýr djwýnh nhõ djwýmã akrî prãm ne aje me karõ punu nhõ mrymã akrî prãm? Kati. Kwãrîk wãnh.

²² Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhyim Bēnjadjwÿr djwÿnh arÿm gwaj bakam ngyrk ne. Te ta gwaj bajã pydji prãmje arÿm ngyrk ne. Djãm gwaj batÿxo baje akrenh got?

Me katãt ar amijo ban ukaprÿã kute memã karõ.

Mat 20.28; Rô 15.1; Pîr 2.4

²³ Nã gãm ar abenmã,

–Ba apÿnh imã mÿjja kÿnh djãri kunÿo iba nhyim Metÿndjwÿnh ajmã ijo kêtumrêx, anhÿro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhÿr? Kati. Djãm apÿnh imã mÿjja kÿnh djãri dja ba kunÿo iban arÿm amijo mex? Kati. Gwaj bamã mÿjja kÿnh kunÿo babakam djãm kunÿkôt baje amim Jeju mar mex? Djãm kôt gwaj baje mar mexo amũ amikamēnh? Kati. Kunÿkôt gwaj baje amũ amikamēnh kêt.

²⁴ Kwãrÿk wãnh amidjwÿnhbit mar kêt. Ne aje mÿjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mÿjja man amim,

–Ba ren o iba nhyim ren me arÿm 'ã ipumũ ne ren arÿm Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêtumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen arÿm o aba kêtumrêx. Nãr, ga amim,

–Dja ba o iba nhyim me arÿm 'ã ipumũn arÿm kum Jeju mar prãm kumrêx. Kam, tãm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arÿm o abakumrêx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhõr djãja pumũ. Kam ne me mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx nhõ mry memã kungã ne mry kajgo tu o akãn kungã. Ga kam mry nhõr djãkam bõx. Aje mry'õ byrmã bõx. Tu mry byn krê. Kwãrÿk wãnh amim me kujjêr ne memã kum,

–Djãm mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx nhõ mry? anhÿr kêt.

²⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Pykamê pykakam mÿjja kunÿdjwÿ, mÿjja kunÿ ne Metÿndjwÿnh nhõ mÿjja”, ane.

Ja dja ga aman me kujjêr kêt. Tu abyn krê. Kwãrÿk wãnh amã uma kêt.

²⁷ Nãr, ajtekam godja me'õ kute amim Jeju mar kêtja amã kràn amã,

–Dja ga ikutã anhõ kwÿ krê, ane ga kum, “Ã”, ane. Tu kute amã mÿjja jarēnh kunÿ krê. Kwãrÿk wãnh kum,

–Djãm me karõ nhõ? anhÿr kêt. Dja ga amim,

–Mÿjja kunÿ ne Metÿndjwÿnh nhõ, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhyim be, godja amũ me'õdjwÿ nÿnh bõx ne amã,

–Be, ja ne me mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêxmã kubô ga krê, ane. Kwãrÿk wãnh kam krēn kêt. Me'õja ne arÿk amim,

–Dja ba me karõ nhõ mry krēn arÿm ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga ren omũnh nhirãm arek mÿjja karõ nhõ mry krē nhyim ren arÿm akudjwa kwÿ krê. Ren kwÿ krēn ren arÿm amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Mrãmri ne pykamê kam mÿjja kunÿdjwÿ, mÿjja kunÿ ne Metÿndjwÿnh nhõ mÿjja.

²⁹⁻³⁰ Nhyim be, djãm aje amidjwÿnhbit marmã? Kati. Me'õjadjwÿ dja ga aman omũnh nhirãm krēn kêt. Nok ren akudjwa kwÿ krēn ren arÿm amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Ga ren amidjwÿnhbit ma nhyim ren me'õ bõx ne amã kabēn ga ren amim,

–Je tõ mÿkam ne me'õ imã kabēn ne ikunoro dja? Arÿm ba mry ja'ã Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarē. Ba tu omũnh nhirãm kukrê, ane. Kwãrÿk wãnh amidjwÿnhbit mar ne omũnh nhirãm krēn kêt.

³¹ Ga dja ga katât ar amijo aban adjukaprî. Aje anhõ kwý krên ne akõmkõt nâr aje anhõ mýjja kunîo abakõt katât ar amijo aban adjukaprî. Nhym kam me arým apumûn amim,

—Be ga, me kute katât Metîndjwýnh mar ne kôt amijo baja pumû. Me ukaprîkumrêx. Kam, mrâmri ne me Metîndjwýnh'ã ujarênhkumrêx. Arým imã kînhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metîndjwýnh kînhkumrêx.

³² Kwârîk wânh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwýnhbit maro aban arým Metîndjwýnh bê me'õo akêx. Mebê idjaer nâr me bajtem nâr me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja. Kwârîk wânh aje amidjwýnhbit maro Metîndjwýnh bê me'õjao akêx kêt. Nok ga ren me'õo akêx ne ren kam aje mrâmri ne mýjja kute me par tok nhym me rôrök pyrâk.

³³ Ba ije me kunîo kînh kadjy ije amimar ne katât ar amijo iba. Ije mýjjao iba kunîkõt katât ar amijo iba. Djâm ije amidjwýnhbit mar? Kati. Ije me krâptî mex kadjy amimar. Ije Metîndjwýnh'yr meo akêx nhym kute me utâr nhym me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prõo ba nhym kâjmã kum rax kamê.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nã bãm Kritu'ã amijakren kôt ar amijo iba. Ar gadjwý dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amã ikabên jarênh gar aje mar rã'ã ne ikabên kunîkõt ar amijo aba. Kam ne ba mrâmri ar amã amex jarê.

³ Me kute me bikprõnh djâkam amikrã'ã prodjwý. Jadjwý ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Dja bar me bikprõnh djâkam ikrã'ã pro jabej. Nâr, dja bar 'ã pro kêt. Mýj dja bar nê? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabên jarênhmã. Ga, me krãja pumû. Me krâkam ne me umar ne kam kukwakam amû ikrao apê nâr parkam mrã. Me krã ne amû me kukràdjã kunî ngrêk ne meo ba. Kritudjwý ne gwaj bakunîo ba kute mrâmri ne me krã kute meo ba pyrâk. Gwaj bamydjwý ne gwaj baprõo baba kute mrâmri ne me krã kute meo ba pyrâk. Meîndjwýnhdjwý ne Krituo ba kute mrâmri ne me krã kute meo ba pyrâk.

⁴ Godja me my mekõt akuprõn Metîndjwýnhmã kabên nâr kukwakam memã kabên jarê djâm kute amikràdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt.

⁵ Nhym be, godja me nire Metîndjwýnhmã kabên nâr kukwakam memã kabên jarê djâm amikrã'ã pro? Nã. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhym ren me arým kam pijâm ne. Ren me kam pijâm kute mrâmri ne me nire prîne krã kênhkam ren me arým kam pijâm pyrâk.

⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhym ren me kum krãnh kê. Mýj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijâm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krãnh kênhkam nâr kî jakârkam mex kêt. Mex kêtka me gê me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjâkamã ne Metîndjwýnh amimexkõt, amipymakõt me my nhipêx nhym arým mexkumrêx ne uma. Kute amikõt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhym be, djâm Metîndjwýnh amimexo me nire nhipêx? Kati. Kute amimexo me nire nhipêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhipêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro.

8 Djâm me'ô nireo ne Metîndjwÿnh my nhîpêx? Kati. My nhôkwao ne ni nhîpêx.

9 Djâm me my me nirekôt ba kadjy ne my nhîpêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhîpêx.

10 Kam dja me nire me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwÿ dja me nire arÿm amikrâ'â pro. Amikrâ'â pron arÿm memâ amirît. Mrâmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memâ o amirît nhyim me arÿm omû. Dja amikrâ'â pron Metîndjwÿnh kadjy mrânh djwÿnhmâdjwÿ amijo amirît nhyim me arÿm omû.

11 Nhyim arÿm me kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam djâm me nire ta ar ban kum me my mar prâm kêt ne ar ba? Kati. Nâr, djâm me my ta ar ban kum me nire mar prâm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prâm.

12 My nhôkwao ne ni nhîpêx nhyim me nire kurûmdjwÿ arÿm me my apôx. Nhyim be, Metîndjwÿnh rax ne mÿjja kunî nhîpêx.

13 Be, godja me nire amikrâ'â pro kêt ne Metîndjwÿnhmâ kabên jabej djâm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

14-15 Me my kî jabjêkam mex kêt. Nhyim be, me nire kî jabjêkam me kum me kînhkumrêx. Me krâ'â pro kadjy ne mexkumrêx.

16 Nhyim dja ar ajô aje me nire krâ kajgo mÿr jabej akabêno ijapanh prâm. Kwârîk wânh râ'â. Djâm ar ikam me nire kute amikrâ'â pro kêt? Nâr djâm amû me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apÿnh ba djâkam me nire kute amikrâ'â pro kêt? Arkati. Me nire amikrâ'â pro. Tâim dja gar ama. Tâim ne ja.

Me kute Jeju'â djwÿ jakren kute kur.

17 Gar abikprôn ne aje amim Jeju mar kadjy djwÿ krê. Be, djâ ne gar akuprôn arÿm Jeju man aje mar mexo amû aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'â djwÿ krên ne aje Jeju marmâ akuprôn ate aben kam amex kêt ne. Djâm kam we ije ar amâ mex jarênhmâ? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

18 Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arÿm apÿnh mÿj xêjakôt akrî ne arÿm abenâ akabê:n ne. Ja ne me nînh imâ arê ba arÿm kuma. Birâm mrâmri ne me kabênkumrêx.

19 Mrâmri gêdja ar akam me kwÿ abenâ kabê:n ne. Nhyim be, mÿj xêja dja mrâmri Metîndjwÿnhmâ mex? Djâm me ajkwa kajgokambit memâ kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhÿro ba ne kute katât kôt amijo ba kêt? Djâm kam me arÿm Metîndjwÿnhmâ mex? Kati. Me kum mex kêtumrêx. Nhyim be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katât Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrâmri Metîndjwÿnhmâ mexkumrêx.

20 Ar abikprônham djâm ar aje Bênjadjwÿr djwÿnh mar kadjy ne gar anhô kwÿ krê? Kati. Ar aje amidjwÿnhbit mar kadjy ar anhô kwÿ krê.

21 Nâ gãim ar apÿnh aben bê anhô djwÿ jamÿn o aprôt ne o akrî. Nhyim me kwÿ kum prâm ne te 'â ar apumû. Gar akwÿ atekam anhô kwÿ krên raxkam ajbâ.

22 Djâm ar aje anhô kwÿ krên ne akôm kadjy ar anhûrkwâ kêtam ne gar aben bê djwÿo aprôt? Djâm ar amâ me kute amim Metîndjwÿnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me ô mÿjja kêtja kanga nhyim me arÿm pijâm ne? Mÿj dja ba kam ar amâ arê? Djâm kam ije ar amâ amex jarênhmâ? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

²³ Nhyim be, gwaj babikprôn̄h ne baje djwý krên̄ ne baje Jeju tyk marmã. Bêñjadjwýr djwýnh ta ne imã tã'm'ã karõ ba kuman arým amrêbê ar amã arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amã tã'm jarênhmã. Bêñjadjwýr djwýnh Jeju arým djwý by. Djuda ate tẽm ne kute kurê djwýnhmã kangao ãmri nhyim akamãt tãmkam arým djwý byn

²⁴ 'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arým kôt ba djwýnh arkum djwý kokij ne 'ã aminhĩ jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhĩ ne ja. Dja me pĩte'y'ã inhôn ibĩ. Dja gar akuprôn̄ inhĩ'ã djwý jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhyim ar arým kukrê.

²⁵ Kukrên arým krên pa.

Nhyim kam arým ngõnhkrãdjwý by. Ngõnhkrãkam pidjõ kangõ byn arým arkum,

—Pidjõ kangõ ja ne ikamrõ prõt ne ityk'ã amijakre. Arým ikamrõ prõt ne itykkôt gêdja Metĩndjwýnh arým memã kabên ny jarênh mãmdji. Gêdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arým ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprôn̄ ikamrõ'ã pidjõ kangõ jakren o ikõn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Kam dja gar akuprôn̄ 'ã djwý krên̄ 'ã pidjõ kangõ ikõn ã maro ane. Ar aje ã maro anhyr kunikôt gar arým memã Bêñjadjwýr djwýnh tyko amirĩt. Dja gar memã o amirĩto akrĩ tãmtã nhyim ĩ akubyn bõx.

²⁷ Kam me kute Bêñjadjwýr djwýnh nhõ djwýo mýjja kajgon kute krênja ne me arým axwe. Me kute Bêñjadjwýr djwýnh nhõ pidjõ kangõo mýjja kajgon kute o kõmja ne me arým axwe. Kute Bêñjadjwýr djwýnh tyk mar kêt kam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikên̄h ne kamrõmã õpõkkam me axwe ja pyrãk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhýn arým amima. Amiman amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê. Ne kam arým Jeju'ã djwý krên̄ 'ã pidjõ kangõo ikõ.

²⁹ Dja gar ajõ Bêñjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu djwý krê ne tu pidjõ kangõo ikõ nhyim kam Metĩndjwýnh arým ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrãptĩ aje Bêñjadjwýr djwýnh mar kêt kam tu ar aje krên̄ ne o akõmja pumũ. Kam arým ar akrãptĩ arerekren akanê nhyim me kwý arým ty.

³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhýn ren arým amijaxwe ma. Ne kam ren arým amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê. Nhyim kam ren Metĩndjwýnh arým gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikên̄h kêt.

³² Bêñjadjwýr djwýnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arým akuno. Nhyim be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djãkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bêñjadjwýr djwýnh tyk mar kadjy akuprôn̄ abenkam amako nhý. Kwãrik wãnh aben bê anhõ djwý 'amýnh ne tu o aprõt kêt. Dja gar abenkam amako nhý.

³⁴ Nhyim me'õ kum prãm gê ũrkwãkam õ kwý krên̄ mex. Õ kwý krên̄ mexkam gê ar awýr bõx ne ar aro'ã nhý. Ne kam arým Bêñjadjwýr djwýnh tyk mar katãt ne arým djwý krên̄ kangõo ikõ. Mýkam? Bir, kute pãnh meo bikên̄h kêt kadjy. Me kute Bêñjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu kute krên̄ ne o kõmkam ne Metĩndjwýnh kute pãnh meo bikên̄h pyma.

Be, ije ar amã mỳjja kwỳ'a idjujarênh prãm rã'ã. Ba wãm itêm ne ar akam ibôxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karôkôt me apỳnh Metĩndjwỳnhmã àpênh djã.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metĩndjwỳnh Karôkôt adjàpênh jabej ikukij, ba arỳm kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama.

² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtri ne me amã,

—Dja gar mỳjjao metĩndjwỳnh karô nhípêxmã amijarênhô aba. Nãm me ã ar amã ane gar arỳm ari mekôt apỳnh mỳjjao metĩndjwỳnh karô nhípêx jamakkre kêtjamã amijarênhô aba nhym kute ar amar kêtikumrêx. Kam ne gar Metĩndjwỳnh Karô djàpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar.

³ Kam, ar aje Metĩndjwỳnh Karô djàpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'ô kute Metĩndjwỳnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhkam djãm kute memã kum,

—Djãm Jeju mex? Kati, punure, anhỹro ba? Arkati. Metĩndjwỳnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarênhô ba. Ne kam ajte me'ô kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Bênjadjwỳr djwỳnhkumrêx, anhỹro ba, Metĩndjwỳnh Karôbit kukwakam kute arênhô ba.

⁴ Kam, mỳj ne Metĩndjwỳnh Karô djàpênh kute? Bir, nãm apỳnh mỳjja'ã memã karô nhym me arỳm kôt kute mar ne arỳm kam kum àpênh ar ba. Djãm kam apỳnh karô kute apỳnh mỳjja'ã memã karô? Kati. Metĩndjwỳnh Karô ta pydji. Pydji kute 'ã memã karô.

⁵ Bênjadjwỳr djwỳnh kadjy gwaj apỳnh badjapênh djari maro baba. Djãm kam apỳnh Bênjadjwỳr djwỳnh? Kati. Bênjadjwỳr djwỳnh ta pydji.

⁶ Metĩndjwỳnh apỳnh gwaj bajo ô àpênh ne kam kum badjapênh kadjy apỳnh gwaj bamã bano mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djãm kam apỳnh Metĩndjwỳnh? Kati. Metĩndjwỳnh ta pydji.

⁷ Metĩndjwỳnh Karô kute gwaj bakôt amijo amirĩt kadjy arỳm gwaj bakunĩmã 'ã karô. Gwaj badjapênh djã'ã gwaj bamã karô. Dja gwaj bakunĩ apỳnh badjapênh djã kôt kum apên arỳm abenmã Metĩndjwỳnh raxo amirĩt ne kam bakunĩ arỳm ra:x ma. Rax man arỳm katã:t kôt ar amijo baba nhym arỳm gwaj bakam kĩnhkumrêx.

⁸ Kute gwaj bakunĩmã àpênh djã'ã karô kôt ne Karô gwaj bakam me kwỳmã amak mex jadjã. Nhym kam arỳm kute memã kabên katãt jarênh mar mekkumrêx.

Metĩndjwỳnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwỳmã apỳnh mỳjja mar kêt jarê nhym me arỳm kôt kute mar ne kute gwaj bamã arênh mar mex.

⁹ Metĩndjwỳnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwỳmã Metĩndjwỳnh raxo amirĩt nhym me arỳm kôt tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx.

Metĩndjwỳnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwỳmã me punuo mex'ã kum karô nhym me arỳm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhym ajte gwaj bakam me kwỳmã mỳjja pumũnh kêt nhípêx'ã kum karô nhym me arỳm kôt kute mỳjja pumũnh kêt nhípêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwỳmã kabên jarênhô ba nhym kam me arỳm kôt kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apỳnh mỳjja mar mex ne arỳm o kum badjapênh ar baba.

Nhym be, me'ô Metîndjwýnhmã àpênh gédja gwaj bawýr bôx. Nàr kon, me'ô me karô punumã àpênh gédja gwaj bawýr bôx. Kute mex pyrãk gédja gwaj bawýr bôx. Mýj dja gwaj me'ômã bakator on? Bir, Metîndjwýnh Karô ajte gwaj bakam me kwýmã me'ô jarênh nhym me arým kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metîndjwýnhmã àpênhkumrêx gwaj bawýr bôx nhym me arým kuman gwaj bamã,

—Metîndjwýnhmã àpênhkumrêx ne wã, ane. Nàr, me'ô me karô punumã àpênhja gwaj bawýr bôx nhym me arým kuman gwaj bamã,

—Me karô punumã àpênh ne wã, ane. Gwaj bakwý Metîndjwýnh Karôkôt badjâpênh djã 'ôdjwý ne ja.

Nhym kam ajte Metîndjwýnh Karô gwaj bakam me kwýmã me kabên'ã karô nhym me arým kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex.

Nhym kam ajte Metîndjwýnh Karô gwaj bakwýmã me kabên'ã karô nhym kôt me kute gwaj bakabên djwýnhkôt amũ gwaj bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex. Metîndjwýnh Karôkôt gwaj bakwý badjâpênh djã 'ôdjwý ne ja.

¹¹ Metîndjwýnh Karô ta ne kute gwaj bamã apýnh badjâpênh djãri arênh ne ja. Gwaj banhĩ pýnhkôt kute gwaj bamã arênh. Ta kute gwaj bajã amim karôn arým kôt gwaj bamã badjâpênh djã jarênh ne ja.

Gwaj baje Kritumê banhõ typdji pyrãk.

Rô 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15

¹² Ga, gwaj banhĩja pumũ. Gwaj banhĩkam apýnh badjâpênh djã krãptĩ. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Ne banhĩkrao baje mýjja kupênh djã. Ne bakrãkam banhõ mýjja mar djã. Ne banokam baje mýjja pumũnh djã. Ne bajamakkrekam baje mýjja mar ne kupênh djã. Be, gwaj banhĩkam apýnh badjâpênh djã krãptĩja pumũ. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam gwaj baje kumê banhĩ pydji pyrãk. Ne kam gwaj banhĩ pýnhkôt apýnh badjâpênh djã krãptĩ, badjumar djã krãptĩ.

¹³ Metîndjwýnh Karô ne pydji. Ne kam gwaj bakunõ ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. 'Ã ne me ngômã gwaj bajangjênh jakre. Gwaj te babê idjaer nàr te gwaj babajtem nhym arým Metîndjwýnh Karô Kritu pydji'ã gwaj bamê. Nàr, me arým gwaj bakam ar kwý pa 'amý nhym ar memã àpênh kajgo ar ba. Metîndjwýnh Karô arým ar o ban Kritu pydji'ã ar kumê. Nàr, gwaj bakam ar kwý me kute ar pa 'amýnh kêtja nhym ar arek mekôt ar ban umar mex. Kwãrik wãnh rã'ã. Metîndjwýnh Karô pydji arým gwaj bakunõ ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. Metîndjwýnh Karô kute ngô pyrãk gwaj bakunĩ baje pydjio bakôm pyrãk.

¹⁴ Ga, gwaj banhĩja pumũ. Djãm gwaj badjâpênh djã pydjibit? Kati. Gwaj banhĩkam apýnh badjâpênh djã krãptĩ, badjumar djã krãptĩ. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kumê banhĩ pydji pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Kritu mē gwaj baje banhĩ pydji pyrãk.

¹⁵ Birãm Kritukam gwaj bajõ djâpênh djã kute gwaj bapar djâpênh djã pyrãk ne kajgo. Ne kam kum àpênh djã kĩnh kêt. Kum me'ô djâpênh djã kĩnh, àpênh djã mexkumrêx kute me ikra djâpênh djãja pyrãk kum kĩnh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djã mexkumrêx. Me kum kĩnhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djã kĩnh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karô imã idjâpênh djã ja'ã karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrãk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrãk, ane.

Djâm kute amim anhyrkam djâm mrâmri Kritu kute o òbikwa kêt? Kati. Mrâmri kute o òbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birâm atekam Kritukam gwaj bajôdjwý djâpênh djâ kute me amak djâpênh djâ pyrâk. Ne kam kum âpênh djâ kînh kêt. Kum me'ò djâpênh djâ kînh, âpênh djâ mexkumrêx kute me no djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tâmwâ ne âpênh djâ mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhyim be, me kum ba idjâpênh djâ kînh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karô imâ idjâpênh djâ ja'ã karô? Kute Kritu ijo òbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhyrkam djâm mrâmri Kritu kute o òbikwa kêt? Kati. Mrâmri, kute o òbikwakumrêx.

¹⁷ Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamakmê bajamakkre kêt mýjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mýjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸ Nhyim be, kati. Metîndjwýnh ta gwaj bakadjy apýnh gwaj bakukràdjâ, gwaj badjâpênh djâ nhîpêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djâ'ã karô kôt arým apýnh gwaj badjâpênh djâ nhîpêx. Kritudjwý. Gwaj baje amim mar nhyim kute gwaj bajo òbikwakam ne gwaj apýnh kôt badjâpênh djârio baba.

¹⁹ Nhyim be, Metîndjwýnh ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx gwaj ren badjâkur kêt, badjâpênh kêt, bamrân kêt. Ren gwaj bakukràdjâ'ò pydjibit nhîpêx mýj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx ne ren gwaj bajajkwa nhîpêx kêt gwaj ren badjâkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhîpêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhîpêx kêt gwaj ren bamrân kêt. Mýj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmâ nê.

²⁰ Nhyim be, kati. Gwaj bakukràdjâ kunî. Gwaj badjâpênh djâ krâptî. Nhyim be, gwaj banhî pýnhbit. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhyim kute gwaj bajo òbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydji pyrâk. Nhyim be, apýnh gwaj badjâpênh djâ krâptî. Kam kwârîk wân h ar amâ adjâpênh djâ kurê kêt.

Me kute abeno òbikwan kum aben jabê'ã memâ karô.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹ Ba ar amâ mýjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamâ bano kînh ne ate bamâ banhikra kurê? Kati. Gwaj bamâ bano kînh ne bamâ banhikra kînh ne bamâ bakukràdjâ kunî kînh. Metîndjwýnh Karô ne kute gwaj bamâ apýnh badjâpênh djâ'ã karô gwaj o baba ne kam bamâ badjâpênh djâdjwý kunî kînhmâ. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamâ kînhmâ? Djâm me punuo mex ne gwaj bamâ kînh kêtâmâ? Kati. Dja gwaj bamâ badjâpênh djâ kunî kînh aben pyrâk.

²² Gwaj bakukràdjâdjwý kwý rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwý rerekre. Te kwý rerekre gwaj bamâ kînhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmâ nê?

²³ Nhyim gwaj bakukràdjâ kwý me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kâjmâ kamê nhyim me arým kum kînh.

²⁴ Gwaj bakukràdjâ me kum kînhja gwaj o mex kêt ne kâjmâ kamên kêt.

Metîndjwýnhdjwý ne Kritu nhô âpênh aro aben pyrâk ne kum ar kunî kînh aben pyrâk. Nâm mâ me kum ò âpênh kînh kêtjao mex ne kâjmâ kum mex kamê. Nhyim kam me arým kum ò âpênh kunî kînh aben pyrâk.

²⁵ Mýkam ne ò âpênho aben pyrâk? Bir, ne ren meo aben pyrâk kêt nhyim ren me amirax mýr jabej abenmâ kabên ne. Nhyim be, kati. Me kute abenmâ

anhÿr kêt kadjy ne arÿm ò àpênho aben pyrâk nhym kam me arÿm abeno djuw mex'â kabên.

²⁶ Nhym kam godja gwaj bajõ tokry jabej gwaj bakunÿ arÿm ô'â batokry. Nâr godja me kâjmã kum rax kamê nhym arÿm kÿnh. Kÿnhkam gwaj arÿm ô'â bakÿnh ne.

²⁷ Ar aje tu amim Kritu markam nhym kute ar ajo õbikwakam ar aje mrãmri ne kumê anhÿ kute pydjy pyrâk. Nhym arÿm ar ajo ò àpênh.

²⁸ Me baje amim Jeju mar kunÿ ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metÿndjwÿnh kute aben nHITEPã me bajã àpênh rênh. Nãm me bakwÿ'ã memã wa djwÿnh mē. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhym me bakwÿ'ã ajte kukwakam kabên jarênh djwÿnh mē nhym me ar ijatãri. Nhym me bakwÿ'ã memã kukràdjã'ã ujarênh djwÿnh mē nhym me me atãri. Nhym kam ajte me bakwÿ'ã mÿjja pumÿnh kêt nhipêx djwÿnh mē. Ne kam ajte me bakwÿmã me punuo mex'ã karõ gu me baje mar. Nhym kam ajte me bakwÿmã me àpênhkôt o kangõnh'ã karõ gu me baje mar. Nhym kam me kwÿmã meo ba djwÿnh'ã kum karõ nhym me kute mar. Nhym kam me bakwÿmã me kabên'ã karõ gu me kôt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunÿbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwÿbit. Djãm kam me bakunÿbê Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunÿbê memã kukràdjã'ã ujarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunÿ baje mÿjja pumÿnh kêt nhipêx mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwÿbit.

³⁰ Djãm me bakunÿ baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunÿ baje me kabên djwÿnhkôt amÿ memã me kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit.

³¹ Kam ar adjãpênh djãja'õ mexo kute kunÿ jakrenh dja gar amã kÿnh. Mex ja dja gar abej tÿx.

Ne kam mÿj dja gar nên kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwaj bamã me abê kêtka badjãpênh kajgo. Gwaj bamã me abêkambit mrãmri badjãpênh mexkumrêx.

13

Me kum me abê'ã ujarênh.

¹ Gwaj bamã me abêkambit ne mrãmri gwaj badjãpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'õ ren pykakam apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarê nâr ren kãkwakam Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kabên mar kêtja jarê. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêtka kabên kajgokumrêx. Kum me abê kêtka kabên jarênh kajgo kute mrãmri ne me ngõnh krõkrõkti titikkam kanga kajgo pyrâk.

² Nhym ren gwaj bakam me'õ kute Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar. Ne ren kute mÿjja bipdjur tÿm kunÿo amirÿt mar. Ne ren me kute mÿjja marja kunÿ ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêtka ne kajgo me:xi.

Nhym ren gwaj bakam me'õ ren mrãmri kute Metÿndjwÿnh rax markumrêx. Ne ren mÿjja nhipêx kadjy amim kamnhÿx mexkumrêx. Ne ren kum,

–Djÿnwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhym ren arÿm kum kadjãrkumrêx. Nhym kam ren me'õja kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêtka ne kajgokumrêx.

³ Nhy m ren gwaj bakam me'ô ren ô mÿjja kunĩ me bikênhmã kungrà. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mÿjja nhôrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhy m ren kam me'ô kute me'ô pytâr kadjy memã kum,

—Kwârĩk wãnh kuwyo tãmwã bĩn kêt. Ba dja ga pãnh kuwyo ibĩ, ane. Nhy m ren me arÿm kabênkôt pãnh kubĩ. Kubĩ nhy m tykjao ren arÿm me'ô pytã. Nhy m be, ren tykja anhÿr djwÿnhnrãm kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwaj bamã me abêkam dja gwaj memã bano kator kêt ne amijamãr 'iry. Ne bamã me kaprĩ.

Ne me ô mÿjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjãmra kêt.

⁵ Ne memã baprĩre ne memã bakabên jarê.

Ne bamã me abêkam amidjwÿnhbit mar kêt.

Ne amijã bangryk nê.

Nhy m me'ô gwaj bajo ajkê gwaj amipãnh kadjy mar kêt kumrêx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakĩnh kêt kumrêx.

Ne me kute katãt amijo bakam bakĩnh kumrêx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamã me abêkam tu amim me markumrêx ne amim, "Mrãmri kabênkumrêx", anen amiwÿr mÿjja kamnhĩx kumrêx.

Ne mekôt badjãm tÿx kumrêx ne 'ã badjukanga kêt.

⁸ Ne bamã me abêkam arÿm Metĩndjwÿnh kadjy badjãpênh kumrêx ne baka-jgo kêt kumrêx. Nhy m be, Metĩndjwÿnh Karô kute apÿnh memã ãpênh djã jarênhja dja ĩ kêt. Dja kukwakam kabên jarênh djwÿnh ĩ memã arênh kêt. Nhy m me ĩ me bajtem kabên mar kêtja jarênh kêt. Nhy m me kute apÿnh mÿjja mar djwÿnh ĩ mar kêt. Nhy m be, djãm me kum me abên kam kum me abê kêt mã? Arkati. Dja me kum me abê rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne.

⁹ Jakam gwaj mÿjja kwÿbit man Metĩndjwÿnh kukwakam kabên kwÿbit jarê. Gwaj baje kabên kunĩ mar kêt.

¹⁰ Nhy m be, dja ĩ mÿjja kunĩ kute amirĩt djã nhô akati bôx gwaj arÿm prĩne mÿjja kunĩ ma nhy m me:x kumrêx. Nhy m mÿjja kãjbê mexja arÿm kêt ne.

¹¹ Amrêbê iprĩri ikabên kute me prĩre kabên pyrãk. Iprĩri ije mÿjja mar kute me prĩre kute mÿjja mar pyrãk. Ne ije amim mÿjja'ã karô kute me prĩre amim mÿjja'ã karô pyrãk. Ba kam arÿm ijabatãnh ne arÿm iprĩre prãm kêt. Ba arÿm iprĩre kam amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metĩndjwÿnh nhô mÿjja pumũnh mex kêt kute mrãmri ne ixe punukam me kute mÿjja pumũnh mex kêt pyrãk. Dja gwaj ã omũnh ane:n kam ĩ arÿm kuka kônh omũnh mex kumrêx. Jakam gwaj baje mÿjja kwÿbit mar. Dja gwaj ã maro ane:n kam ĩ arÿm prĩne mar mex kumrêx. Dja gwaj maro kute mrãmri ne ta kute prĩne gwaj bamar pyrãk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx rã'ã. Ne amiwÿr kamnhĩx kumrêx rã'ã. Ne bamã me abê rã'ã. Ne kam gwaj baje tu amim markumrêxja ne kãjbê mex. Gwaj amiwÿr kamnhĩx djwÿ ne kãjbê mex. Nhy m be, gwaj bamã me abêja ne mexo kute kunĩ jakrenh.

14

Aben kabên djwÿnhkôt me kute abenmã arênh'ã memã karô.

¹ Dja gar mã amã me abê. Ne kam ajte ar amã apÿnh adjâpênh djâdjwÿ kînhkumrêx. Metîndjwÿnh Karô kute 'ã ar amã karôja dja gar amã kînh. Ne kam ar adjâpênh djâ'ã abê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhja dja gar amã kînhkumrêx. Abê kukwakam kabên jarênh djwÿnhkam aje me aben djwÿnh kabênkôt memã arênh. Tãm dja ga amã kînhkumrêx.

² Nhy m be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhkam djâm gwaj bajômã ne arê? Kati. Gwaj bajô baje mar kêt. Metîndjwÿnhmã ne arê. Me'ô ta ne mÿjja mar kêt jarê.

³ Nhy m be, me'ô kute gwaj bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo amû amikamênhho tên arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karôn gwaj bajo kînh.

⁴ Nhy m be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh ne amidjwÿnhmãbit arênh kam ajbit arÿm amak mexo amû amikamê. Me'ôdjwÿ kute mar kêt. Nhy m be, me'ô kute me aben djwÿnh kabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunimã arê nhy m me arÿm kuma. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne.

⁵ Ar akunî ren me bajtem kabên mar kêtja jarê ba ren kam ikînh ngrire. Nhy m be, ren ar akunî me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarê ba ren kam ikînhkumrêx ne. Mÿkam? Bir, ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhy m me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhja kâjbê mex. Nâr, godja me'ô ar amã me kabên mar kêtja jarênh jabej. Nhy m me'ôdjwÿ me bakabênkam amû ar amã me'ô kabên jarê gar arÿm kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arÿm ajamak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne.

⁶ Akmere, âpnhîre ar, ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã me bajtem kabên mar kêtja jarê djâ ne ga ren ar amim aman akînh? Kati. Dja ba ar awÿr bôx ne me bakabênkôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Metîndjwÿnh kute imã mÿjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh. Nâr ije mÿjja'ô bipdjur tûm mar dja ba me bakabênkôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt ar amã Metîndjwÿnh kukràdjâ jarê gar kam arÿm amim aman arÿm akînh ne.

⁷ Nhy m be, aje memã me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrâk. Nhy m kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute pijâbârekam ngrer punu pyrâk. Nhy m kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ngrer punu ja? ane.

⁸ Me krâkamngôn apÿnh prôt djâri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me ne ngrer kupa'ã ô'i kakô djâ ne ren krâkamngôn me ngrer man kurê djwÿnhmê aben kutã prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwÿ ga ren ar memã akabên djwÿnh jarênh kêt djâ ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kômã akabên nhy m kute akabên mar kêt pyrâk.

10 Apÿnh me ba djâkam apÿnh me kabên krâptî. Ne kam me kute aben djwÿnh kabênkôt kute aben kabên kunî mar.

11 Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmâ bakabên ne ren abeno me bajtem.

12 Ar gadjwÿ ne gar ã aje aben kabên mar kêtgam ã abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memâ akabên jarê. Metîndjwÿnh Karô kute ar amâ apÿnh ar adjâpênh djâ jarênh dja gar me bakabênkôt memâ akabên jarên kôt apê nhyem me arÿm ar akabên markumrêx. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne. Ar adjâpênh djâ ja'ô dja gar amâ kînhkumrêx.

13 Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metîndjwÿnhmâ amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imâ arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amâ arê. Ga kam arÿm amû me bakabênkam memâ arê nhyem me arÿm ama. Tâm ne ja.

14 Metîndjwÿnhmâ gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarên arÿm baje mÿj kabên jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

15 Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarên mâ bakabên djwÿnhkôt kum bakabên jarên arÿm amikabên ma. Dja gwaj mâ me kabên mar kêtjao kum ngren mâ bakabên djwÿnhkôt kum ngren arÿm amikabên ma.

16 Godja gar me bajtem kabên mar kêtôtbit kum mex jarê mÿj godja ar abu'â me ja kute akôt kum, “Mrâmri”, anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêtumrêx.

17 Mrâmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhyem be, abu'â me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amû amikamênh kêt.

18 Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh ar akunî jakrenh mex ne. Kam ne ba Metîndjwÿnhmâ amikînh jarê.

19 Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djâm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prâm? Kati. Nhyem be, me kabên djwÿnh ije arênh prâmkumrêx. Ije memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ jarênh nhyem me kute mar kadjy ije me kabên djwÿnh jarênh prâmkumrêx. Ne ba ren me bakabên djwÿnhkôt ikabên ngrêrebê 5bit jarên ren imâ ikabênja kînhkumrêx. Nhyem be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krâptî: kubê 10.000 jarên ren kam imâ ikabên ja kînh ngri:re ne.

20 Akmre, àpnhîre ar, kwârîk wân̄h ar aprîre kêt ne arîk amim akabên kajgo jarênh kêt. Dja gar ajabatàn̄h ne amim akabênkumrêx jarê. Dja gar me prîre ma. Prî:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katât ar amijo aba.

21 Be, amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwÿnh me bakukâmâre Môj djêmâ 'â karô nhyem kukwakam memâ 'â karô. Nâm te memâ 'â karô nhyem me kute mar kêt ne amakkre kêt rã'â ne. Nhyem kam arÿm memâ kabên ne memâ kum, “Me kabên mar kêtôt, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memâ ikabên jarê. Dja ba te memâ arê nhyem me amim ikabên mar kêt rã'â ne.”

Nâm me amakkre kêtgam Bênjadjwÿr djwÿnh ã me bakukâmâre'â ane nhyem me arÿm 'â pi'òk no'òk ne.

22 Kam, ba ar amã arë. Mÿj xê kadjy ne me kute me bajtem kabën mar kêt jarënh? Djãm me kute tu amim Metïndjwÿnh markumrëxja kadjy ne me kute arënh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arënh. Nhy m be, mÿj xê kadjy ne me kute Metïndjwÿnh kukwakam kabën jarënh, kute me bakabën djwÿnhkôt kabën jarënh? Djãm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabën jarënh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabën jarënh.

23 Kam, godja gar akunï aben pydjïn akunï arÿm me bajtem kabën mar kêtjakam akabën jarënh jabej. Nhy m me kute Metïndjwÿnh kabën mar prãmja ar akôt wadjã. Nãr me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjãn ar akabën ma. Gar me bajtem kabën mar kêt jarënho akumexkam mÿj dja me ar ajã abenmã arë? Bir, dja me abenmã abibãnh jarë.

24 Nhy m be, dja gar akunï abikprõnh djãkam akabën djwÿnhkôt Metïndjwÿnh kabën jarë. Aben totokmã arë. Nhy m kam me'õ kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjã. Nãr me'õ kute Metïndjwÿnh kabën mar prãmja ar akôt wadjã. Ne kam arÿm amijã akabën ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arÿm amiman arÿm amim,

—Mrãmri ne ba mekôt ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arÿm amim kator mex ne.

25 Dja gar akunï akabën djwÿnhkôt ã arënho ane nhy m arÿm prïne amima. Kute apÿnh mÿjja punu nhípëx ne kute amikam o bipdjur djãri amikam kuma. Ne kam Metïndjwÿnh pymaje arÿm tu mÿrbê tÿm ne kum rax jarë. Ne kam arÿm ar ajã me kunimã kum,

—Be, mrãmri Metïndjwÿnh mekmë amijo kajkepkumrëx, ane.

Me kabën'ã atom ne kute arënh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

26 Akmere ar, ba apÿnh ar adjãpënh djã'ã ar amã karõ gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã akabën jarë. Me kute amim mar mexo amũ amikamënhmã dja gar memã arë. Kwãrik wãnh ar akabën kajgo jarënh kêt. Arÿm ar abikprõnhkam ar aje memã apÿnh anhõ me ngrer jarënhmã nãr memã kukràdjã'õ jarënhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arë. Nãr ar aje me bajtem kabën mar kêt kam akabën jarënhmã nãr Metïndjwÿnh kute ar amã mÿjja 'õo amirïtja ar aje memã arënhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arë. Nãr, ar aje me bajtem kabën mar kêtja akabën djwÿnhkôt memã arënhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arë. Kwãrik wãnh ar akabën kajgo jarënh kêt.

27 Nhy m kam ar akam me'õ ar me bajtem kabën mar kêtja jarënh jabej. Djãm ar krãptï kute arënhmã? Kati. Gë ar amãnhkrut nãr ar amãnhkrut ne ikjêkët arë. Ar jabit. Djãm me kute kabën jarënh'ã atom* ne aben mar kêt mã? Kati. Kwãrik wãnh. Gë ar aben whitepã pÿnh ne memã arënho tẽ. Nhy m kam gëdja me'õ me bakabën kôt amũ memã arënhkumrëx.

28 Nãr kon, dja me me bajtem kabën mar kêtja jarë nhy m me'õ kute me bakabënkôt amũ ar amã arënh mar kêt. Kute mar kêt kam kwãrik wãnh me me bajtem kabën jarënh kêt. Me'õ kute me ijuk'ã ar amã arënh mar kêt kam gë me ja anhikrë. Ar aje aben pydjïkam anhikrë. Gë me bixamarkam amimãbit me kabën mar kêt jarënh Metïndjwÿnhmã bit arë.

29 Nhy m kam me'õ ar kute Metïndjwÿnh kabën jarënhmã. Djãm tu ar krãptï kute arënhmã? Kati. Gë ar amãnhkrut nãr kon ar amãnhkrut ne ikjêkët ne arë.

* 14:27 'ã krãptï

Aben nHITEPĀ pŷnh ne arēnho tē gē kam ar bu'ā me ja ar maro krī. Mrāmri Metīndjwŷnh kabēn kōt ar kabēn katātkumrêx jabej ar maro krī.

³⁰ Gē ar aben nHITEPĀ memā kabēn jarēnho tē. NhyM kam wānh me'ōdjwŷ nhŷ nhyM Metīndjwŷnh arŷm kum mŷjja 'ōo amirīt nhyM kuma. Gē kumrêx kabēn jarēnho āmja kum anhikrē. NhyM kam me'ō ŷrja kājma djan pānh memā kabēn jarē.

³¹ Gēdja gar akunī aben nHITEPĀ apŷnh ne Metīndjwŷnh kabēn jarēnho tē gē me kunī arŷm amim ar akabēn ma. Ar akabēn man arŷm amim Jeju mar mexo amū amikamēn arŷm kōt kīnh.

³² Metīndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminēn ar apŷnh ne aben nHITEPĀ memā akabēn jarē.

³³ Djām ar aje akabēn'ā atom ne aje aben kabēn mar kētmā? Djām Metīndjwŷnh kute ar amā ar akangaja jadjarmā? Kati. Nām kute memā me umar mexbit jadjarmā. Nām ā apŷnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri umar mexo ane.

³⁴ NhyM kam me niredjwŷ. Mŷj dja ga me abikprōnh djākam nē? Djām me nire kute memā arēnhmā? Kati. Dja me anhikrēn me my kabēn ma. Djām apŷnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djāri me nire kute kam memā kabēn 'ō jarēnh? Kati. Kunīkōt me anhikrē. Ar akam me niredjwŷ, gē me me kudjwa anhikrēn me my kabēn ma. Me bakukāmāre kute Metīndjwŷnh kukrādja'ā pi'ōk no'ōkkōt ne me nire kute me abikprōnh djākam me my kabēn mar ne kute kōt amijo bamā.

³⁵ Ne me kute mŷjja'ō marmā, djām me aben pydji djākam kute me kukjērmā? Kati. Gē me akrānmā aminhūrkwākam mjēn kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabēn'ō jarēnhkam ne mex kēt ne.

³⁶ Djām ar ajō aje akabēno ijapanhmā? Djām ar akumrêx ne gar aje Metīndjwŷnh kabēn jarēnhmo krax djwŷnh? Djām ar gajbit ne Metīndjwŷnh kabēn ar awŷr bōx? Kati.

³⁷ Godja me'ō we,

—Ibē Metīndjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh, ane. Nār,

—Ije Metīndjwŷnh Karō mar, ane. Gē tām wā ikumrêx iman ijā ar amā,

—Paur kabēnkumrêx. Kute gwaj bamā kabēn'ā pi'ōk no'ōk ja ne mrāmri Bēnjadjwŷr djwŷnh kute kum arēnhkumrêx, ane. Dja ā ar amā ane gwaj kam arŷm me'ōja markumrêx.

³⁸ Nār, dja me'ō amakkre kēt prām kwārīk wānh me'ō kabēnja mar kēt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabēn djwŷnhkōt aje Metīndjwŷnh kabēn jarēnhja amā kīnh. NhyM be, dja ar akam me'ō kute me bajtem kabēn mar kētkam kabēn'ō jarēnh prām jabej. Kwārīk wānh kubē adjāptār kēt.

⁴⁰ Ne kam ar akabēn jarēnh'ā atom kēt gē mex. NhyM be, apŷnh dja gar aben nHITEPĀ akabēno aku'ē. Ije Metīndjwŷnh Karōkōt ar adjāpēnh'ā idjujarēnho ino rer ne ja. Tām ne ja.

15

Jeju tyk ne akubyn tīn'ā ujarēnh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

¹ Jakam ba ajte ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarē. Ije amrēbē ar amā 'ā ujarēnh ny jarēnh gar arŷm tu amim markumrêx ne 'ā adjukanga kēt. Ba ajte ar amā tām jarē.

² Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytà. Tãm dja ba ajte kàj bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar týx rã'ã jabej arým ar apytà. Nàr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metîndjwýnh ne kute imã kabêh mex jarênhja ba arým ar amã arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh nhym me kute 'ã pi'òk no'òk kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pãnh ty.

⁴ Ty nhym me arým adjã. Nhym me kute ajte 'ã pi'òk no'òk kôt 'ã akatin akatin akati nhym arým akubyn tîn ne.

⁵ Nãm akubyn tîn nhym kam Pedru arým omũ. Pedru nhidji 'òdjwýbê ne Xepa. Nhym kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omũ.

⁶ Nhym kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãptĩ kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwýnhdjwý arým omũ. Me kute omũnhja krãptĩ ne akati jakam tîn ne ar ba rã'ã ne. Nhym me kwýbit arým ty.

⁷ Nãm me omũ nhym kam ajte Xijagu omũ. Nhym kam Jeju kute ar anorja kunĩ omũ.

⁸ Kam ne ba ba me tekren arým omũ. Ije mrãmri ne me prĩre nhõ akati nhõkre djã kôt me aêrbê bixadjwýr pyrãk. Imã Jeju kurê:o iba. Nhym kam memã amijo amirĩto ba nhym me omũnho ba. Omũnho ba ba kam badjwý arým omũ. Nãm ijaêrbê imã amijo amirĩt ba me totokbê arým omũ.

⁹ Jeju kute ar anorja djwý ar rũnho kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrãk. Mrãmri ne me ren kute ijã memã kum, "Jeju ne Paur jano", anhýr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênhõ ibakam ne me ren ijã anhýr ar ba kêt.

¹⁰ Nhym be, kati. Metîndjwýnh tu kum ikaprĩ kôt* Jeju arým ijano ba arým 'ã idjujarênh ar iba. Djãm kum ikaprĩ kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjãpênhõ ar kunĩ jakrenh mex. Djãm ba ne ba apê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprĩn ikadjwýnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arým kum apê.

¹¹ Nhym ar wãdjwý kàj bê memã 'ã ujarênh ar ba. Badjwý ba kàj bê memã 'ã idjujarênh ar iba. Bar aktã Kritu'ã memã ajarê gar kam arým tu amim markumrêx.

Medjwý tyk ne akubyn tîn.

Ruk 20.37

¹² Me arým kàj bê Kritu akubyn tîn'ã ar amã ajarê gar arým aje mar. Mýkam ne ga ate ar akwý ajte memã kum,

—Kati. Me tyk akubyn tîn prãm kêt kumrêx, anhýro aba?

¹³ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhym Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne.

¹⁴ Ne ren mrãmri akubyn tîn kêt ba ren ar kàj bê 'ã ar amã idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwý ren amim maro aba nhym ren arým kajgo:kumrêx.

¹⁵⁻¹⁶ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhym Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. Ba ren ar kam me kunĩmã Metîndjwýnh jarênh'ã ijêxnhõ iban memã, —Metîndjwýnh arým akubyn Krituo tîn, anhýro iba.

¹⁷ Ne ren mrãmri Kritu akubyn tîn kêt ga ren ar amim maro aba nhym ren arým kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tũm rã'ã ne.

¹⁸ Nhym me kute Kritu mar arým tykdjwý ren akubyn tîn kêt ne ren mrãmri tu biknorkumrêx.

* **15:10** Djãm ba ne ba ijaxwe kêt nhym pãnh kum ikaprĩ Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum ikaprĩ.

¹⁹ Gwaj ren batînri amim Kritu kamnhîx ne ren kam arÿm ty. Ne ren kam akubyn gwaj batîn kêt djâ ne gwaj ren kam bakînh? Kati. Gwaj ren kam bakaprikumrêx. Ne ren bakapriô katât me kunî jakrenh mex ne.

²⁰ Nhyim be, kati. Mrâmri ne Metîndjwÿnh akubyn Krituo tînkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunîdjwÿ dja me Kritu kôt akubyn tîn ne.

²¹ Pykakam me'ô djô'â ne me arÿm ty. Ne kam akubyn tîndjwÿ pykakam me'ôdjwÿ djô'â akubyn tîn.

²² Adão kôt me ja kunî Adão djô'â ty. Nhyim Kritu kôt me ja kunî ajte Kritu djô'â akubyn tîn.

²³ Djâm me kumrêx akubyn tîn? Kati. Kritu arÿm tyn kam kumrêx akubyn tîn ne wabi. Dja î akubyn bôx. Akubyn bôx kambit dja akubyn ô me jao tîn.

²⁴ Nhyim kam arÿm pykakam mÿjja kunî aminhinomâ amimê. Kam dja Kritu arÿm Bâmmâ me kanga. Kute meo baja kunî arÿm Bâmmâ me kanga. Kute kum me kanga djwÿnhram dja pykakam me bÿnjadjwÿr kunîo kajgo. Me 'itÿx kunîo kajgo. Nhyim kam me arÿm meo ba kêt ne arÿm rerekre. Kam dja Kritu arÿm Bâmmâ ô me ja kunî kanga nhyim arÿm me kunîo ba.

²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metîndjwÿnh kabênkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arÿm kurê djwÿnh kunîmâ rerek jadjâ. Ga, me kum bÿnjadjwÿr rûnh pymakam rerekren parbê rôrôkja pumû. Kurê djwÿnh kunîdjwÿ dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwÿ. Mÿj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arÿm akubyn gwaj bajo tîn. Gwaj kam batyk kêtikumrêx. Gwaj bakurê djwÿnhbê batykdjadjwÿ dja kêtikumrêx. Gwaj bakurê djwÿnhho ino rer ne ja.

²⁷ Nâ, dja Kritu kurê djwÿnh kunîmâ rerek jadjâ. Amrêbê ne me me bakukâmâremâ 'â ajarê:n memâ kum,

“Arÿm ne me kunîmâ rerek jadjâ nhyim me kunî arÿm umaje parbê kum rôrôk ne”,

ane. Amrêbê me â Kritu'â ane. Me bakukâmâremâ ane. Kam dja Kritu arÿm me kunîmâ rerek jadjâ. Djâm kam Metîndjwÿnh ta Kritumâ rerekre? Kati. Mÿjja kunî, me kunî Metîndjwÿnhmâ rerekren kam arÿm Kritumâ rerekre.

²⁸ Kute me kunîmâ rerek jadjâr nhyim me kute o bÿnjadjwÿr raxkam dja Kra ta arÿm Bâmmâ bÿnjadjwÿr rax jarê. Nhyim kam Bâm arÿm me kunîmâ rax'â pydji. Ta ne Kra kadjy mÿjja kunîmâ rerek jadjâ.

²⁹ Ê, jadjwÿ. Me kute me tînri ngômâ me angjênh kêt nhyim me arÿm tyk. Nhyim me kute me tykja mar kadjy ne me âm djâkam ngômâ me tînja jangjênhho ba. Ne ren mrâmri me tyk we akubyn tîn kêt nhyim ren me ngômâ me angjênh kajgo. Nhyim be, kati. Mrâmri me tyk akubyn tînkumrêx.

³⁰ Badjwÿ myt kunîkôt imâ me kute ibîn pyma.

³¹ Akati kunîkôt imâ me kute ibîn pyman mâ kum idjâpênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren â idjâpênhho anhÿr kêt nhyim ren me kute ibîn prâm kêt. Ba ren kam imâ ibîn pyma kêt. Ba ne ba Bÿnjadjwÿr djwÿnhbê Kritu Jeju'â ajarê gar 'ÿr amijo akêx. Kam ikînhkumrêx ne mâ ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ar amâ Kritu'â idjujarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam â ar akam ikînhho anhÿr kêt. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³² Krîrâxbê Epexu jakam me kute ibîn prâm. Ga, me kute rop djâkrêo kê nhyim kute me par prâmja pumû. Nâ bâm memâ Kritu'â ajarê nhyim me arÿm imâ âkrê:n ibîn prâm. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ba akubyn itîn kêt ne ren ajmâ nê. Ren me Epexukam ibî ba ren akubyn itîn kêt ne ren ajmâ nê.

Nhym be, kati. Dja me ibîn ba akubyn itînkumrêx. Nhym be, amrêbê ne me arîk abenmâ kum,

“Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batînri amijo kînhbit.

Gwaj banhô kwÿ krên bakôm rax ne bakînh kati”, anhÿro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batîn kêt ba ren mekôt â ikabêno ane. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³³ Kwârîk wânh gê me ar amâ 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memâ kum,

—Dja me mexja me axweo ôbikwan kôt ar ban î arÿm me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwârîk wânh gê me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabên man ren arÿm me kôt ajaxwe.

³⁴ Wâkam me kwÿ kute Metîndjwÿnh mar kêt. Gora ar amiman amijâno djan ajaxwe kêt. Ar apijammâ ne ba ar amâ ja jarê.

Akubyn me tînkam mÿj dja me îkam kute?

A Kô 5.1; Pîr 3.21

³⁵ Godja ar ajô ikukij ne imâ,

—Arÿm gwaj batykkam mÿj dja gwaj akubyn batîn on? Mÿj godja gwaj banhîkam kute? ane.

³⁶ Ajbâ. Purkam aje mÿjja 'y kreo amôrkam ne gar aje mÿjja 'y jangjênho kute me tyk jangjên pyrâk. Gar ren aje 'y jadjâr kêt nhym ren ingrôt ne abatânh kêt. Gwaj badjwÿ ren batyk kêt gwaj ren akubyn batîn kêt.

³⁷ Gar bâyogo 'y nâr atemâ 'y 'ôdjwÿ kre nhym kam ingrôt ne kam bâri abatânh ne. Djâm bâri jabatânh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djâm bâri jabatânh kute 'y pyrâk? Kati. Atemâ.

³⁸ Apÿnh mÿjja djâri ne Metîndjwÿnh kute 'y kadjy bâri nhîpêx. Kute amim 'â karô kôt kute ipêx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bâri nhîpêx. Katêbâri 'y kadjy ne kute katêbâri bâri nhîpêx. Apÿnh mÿjja djâri ne kute 'y kadjy bâri nhîpêx.

³⁹ Djâm axikôt ne mÿjja nhî? Kati. Apÿnh me banhîmê mry nhîmê âk nhîmê tep nhîmê. Apÿnh mÿjja nhî.

⁴⁰ Me apÿnh kâjkwakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Myt pumû, mytyrwÿ pumû, kanhêtire pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djâri ne me omûn kum kînh. Ne apÿnh pykakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Mry pumûn, tep pumûn, bâ pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djâri ne me omûn kum kînh. Kâjkwakam mÿjjamê pykakam mÿjja ne me apÿnh kum mÿjja kînh djâri.

⁴¹ Me kute myt pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwÿ pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumûnhkam kum kînhkumrêx. Apÿnh kanhêtire djâri ne me omûn kum kînhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwÿ. Me tyk jangjênhja myt tâmkam punu. Nhym be, akubyn me tînkam arÿm punu prâm kêtumrêx.

⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhym be, akubyn me tînkam me arÿm kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tÿx kêt. Nhym be, akubyn tînkam me arÿm 'itÿxkumrêx.

⁴⁴ Pykakam me î. Kâjkwakam atemâ me î. Pykakam me ne me î jangij. Nhym be, akubyn me tînkam ne me atemâ î. Me kâjkwakam me îjao î.

Pykakam me î nhym kâjkwakamdjwÿ atemâ me î.

⁴⁵ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memâ kum,

“Me banhingêt Adão kumrêx ne Metîndjwýnh ipêx ne akôn o tîn nhym arým tîn ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane. Nhym be, Adão kôt Adão 'ôdjwý ne kubê Jeju. Ne kute mýjja kunîo tîno ba.

⁴⁶ Metîndjwýnh kute pykakam me ipêxkam djãm kàjkwakam me ïo ne me ï? Kati. Pykakam me ï jao ne me ï.

⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metîndjwýnh pykao kum ï. Nhym be, Jeju, Adão 'ôdjwýja ne kàjkwakam me ïo ï.

⁴⁸ Adão nhîja kumrêxo pykabê me bakunî nhî. Kàjkwakam Adão 'ôdjwý nhîo ne kàjkwakam me ja kunî nhî.

⁴⁹ Nhym be, arým gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjâbirkam mýj dja gwaj banhîkam kute? Djãm Adão nhîo gwaj banhîmã? Kati. Dja gwaj atemã banhî kute kàjkwakam Jeju nhî pyrâk.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰ Djãm me banhî, me bakamrô jao dja Metîndjwýnh kàjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhî ja rã'ã, Metîndjwýnh kute me bajo ba prãm kêt. Me banhî punu prãm kam. Nhym be, kàjkwakam mýjja punu prãm kêt.

⁵¹ Ba ar amã mýjja bipdjur tûm jarê gar ama. Djãm gwaj bakunî dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwý dja gwaj batyk kêt. Nhym be, gwaj bakunîmã dja Metîndjwýnh atemã gwaj banhî nhîpêx.

⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêtô kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyrâk. Dja me kunî, mýjja kunî amînhinomã amîmê nhym kadjy mrãnh djwýnh arým ô'i kakô. Nhym kam Metîndjwýnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me ï punu prãm kêtô akubyn meo tîn ne. Ne kam arým gwaj badjwý atemã gwaj banhî nhîpêx.

⁵³ Gwaj banhî tûmja ne punu prãm nhym be me ï punu prãm kêtô dja gwaj banhî ny. Jakam gwaj batyk prãm nhym be dja gwaj ï batyk prãm kêt ne batîn rã'ã: rã'ã ne.

⁵⁴ Dja gwaj banhî punu prãm kêt ne batyk prãm kêt ne Metîndjwýnh kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Nhym kam me kute amrêbê: mýjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,

“Arým me tyk kêt. Arým akubyn meo tîn nhym me arým tyk kêt kumrêx. Ne tu tîn rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

⁵⁵ Nhym kam me ajte memã kum,

“Ga, mýjja kakrit kute me kamjýr nhym me arým tykja pumû.

Dja Bênjadjwýr djwýnh me batykjao apêx kute mrãmri ne me kute mýjja kakrit perey jakâr nhym kute arým me kamjýr kêt pyrâk.

Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhym kam nhýnhjakam me ajte tykmã? Kati. Arým me tyk kadjy kêt kumrêx.

Ga, me tÿx kute me pa 'amýnh ne kute meo baja pumû. Nhym me te kator ne te ta ar ba prãmje.

Me kunîdjwý ne me aben djô'ã tyn te tîn ne ar ba rã'ã prãmje.

Nhym be, Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhym kam nhýnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arým me tyk kêt kumrêx.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me aben djô'ã arê:n arê:ho môr tâmtã:. Me bakamingrãnyre dja

gu me ajte arênhô bamōr tãmtã: arým 'ÿr o bōx. Mrãmri me batyk kêt kumrêx 'ÿr o babōx kumrêx.

⁵⁶ Mÿjja kakrit kute me kamjyrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwÿ ne me tyn arým me biknor tokry djâkam akuno. Ne kam mÿj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Môjdjê kukràdjã jarê nhyem me arým amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arým te axwe kêt prãmje. Te: axwe kêt prãmje ar ba:n arým axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djâkam akuno.

⁵⁷ Nhyem be, Metîndjwÿnh ne ukaprîkumrêx ne arým Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu jano. Nhyem kam arým gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn ùn. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batîn. Akubyn batîn ne ajte batyk kadjy kêt kumrêx, bajaxwe kadjy kêt kumrêx.

⁵⁸ Kam, akmere, àpnhîre, dja gar arek Bênjadjwÿr djwÿnhkôt adjãm tÿx ne tu amim nar tÿx kumrêx. Kwârîk wãnh 'ã adjukanga kêt. Mÿjja 'ôkôt 'ã adjukanga kêt. Kum adjâpênh kumex rã'ã. Bênjadjwÿr djwÿnhkôt adjâpênhja kajgo kêt kumrêx.

16

Metîndjwÿnh nhô me ja kadjy pi'ôk kaprî'ã kute memã karô ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metîndjwÿnh nhô me ja kadjy pi'ôk kaprî'ã ije ar amã karômã. Dja gar Jeju nhô me jamã pi'ôk kaprî jano. Ije krîraxbê Garaxakam me kute amim Jeju marjamã arênh kôt dja gar memã pi'ôk kaprî jano.

² Pi'ôk kamrêk kunîkôt dja gar akunî me kadjy anhô pi'ôk kaprî kwÿ jadjuw. Apÿnh ar anhô pi'ôk kaprîja nhidji kôt dja gar me kadjy kwÿ jadjuw. Ar anhô pi'ôk kaprî rax jabej ar anhô rax kwÿ tan me kadjy adjuw. Nãr ar anhô ngrire jabej ngrire kwÿ tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bōx nhyem arým o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjã'wÿr ar iba kêt.

³ Dja ba bōx gar amim amikam me'ô aro amiptàn imã ar arê. Ba kam ar'ã pi'ôk no'ôk ne arkum kungãn arým krîraxbê Djeruxarê'ÿr ar ano. Gê ar pi'ôko tèn anhô pi'ôk kaprîo tẽ. Ne Djeruxarê'ÿr o tèn o bōx ne memã kungã gê me omũ. Ne kam arým ar mar katãt.

⁴ Nãr kon, gar me'ÿr ijanor prãm jabej ba dja ba me'ÿr aro tèn aro bōx. Dja gar ã pi'ôk kaprîo ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awÿr itêm'ã ajarê. Wãm ar awÿr gêdja ba ï tèn ar apumũ. Gêdja ba pykabê Mateni kumrêxkam tẽ:n kam ajte amũ ar awÿr tèn bōx.

⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apêx jabej. Gar kam amũ itêm kadjy ikôt o kangôn ijano. Ba kam o ajte amũ itêm kadjy 'itÿx ne.

⁷ Djãm jakam dja ba ar awÿr tèn bōx? Kati. Ne ba ren jakam ar awÿr tèn ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amũ tẽ. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metîndjwÿnh kute amim ijã karô kôt ikabênkumrêx jabej dja ba arým ã ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhyem be, krîraxbê Epexujakam ne ba idjâpênh mexkumrêx. Me kum idjujarênh kînh. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã 'ã ijê djã'ã 'ÿr ne memã, "Ajrã amrê wadjã", anhÿr pyrãk ne me kum idjujarênh kî:nh. Ba memã Kritu'ã ajarê nhyem me ma:ro kumex. Nhyem me kwÿ krãptîdjwÿ kute ikapêrkãr ne ibê àptãr prãm kumrêx. Gêdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhyem me bikprônê djã nhô akatibê Pêxiko ijã apêx ba kam arým wãm itêm mã.

¹⁰ Nhyem godja Ximoxi ar akam bōx jabej dja gar kam kum akabên mexbit jarê. Abenmã ikabên ja jarê gê ar akam bōx gar amã abê. Ne kam kum

akabên mexo akabên gê umar mex. Mÿkam dja gar ā kum ane? Bir, nām ikudjwa mā Bēnjadjwÿr djwÿnhmā àpēnh ba. Kam dja gar ā kum ane.

¹¹ Kwārīk wānh ar ajō amā kurē kêt. Ne amrē ajte tēm kadjy dja gar kôt o kangō gê tÿx ne umar mex ne amrē tē. Nā bām amiwÿr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikôt mōrjadjwÿ ne ba amiwÿr arkam amak ar o iba.

¹² Apōrdjwÿ ne ba o ikamy. Nā bām te ar awÿr tēmmā kum ikabên mex jarē nhym mā imā,

—Kati. Jakam me 'ÿr itēm prām kêt, ane. Ta dja 'ōkam arÿm ar awÿr tē.

¹³ Ar ajaxwebê amijā ano tÿx. Kritukôt adjām tÿx ne tu amim mar tÿxo aba. Me kum Metÿndjwÿnh kīnh kêtja dja gar amā me uma kêt ne atÿx.

¹⁴ Amā me abēbit. Amrānh kunīkôt amā me kunī jabê.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhō kikrekam ar ja ne ar amrēbê Metÿndjwÿnh 'ÿr amijo akēx. Pykabê Akajakam ar kumrêx 'ÿr amijo akēx. Ja ne gar arÿm aje mar. Nām ar mā Jeju nhō me ja kôt o kangōnh ar o ba. Arkum me kôt o kangōnh kīnhkumrêx.

¹⁶ Dja gar ar kabên ma. Ne me kute ar kudjwa Metÿndjwÿnhmā àpēnh tÿx ar o bajadjwÿ kabên ma.

¹⁷ Exepamē Potunamē Akaku ar arÿm amrē iwÿr bōx ba arÿm ikīnhkumrêx. Gar amrē iwÿr abōx kêt ne ikôt o kangōnh kêt. Nhym kam ar arÿm iwÿr bōx ne ikôt o kangō.

¹⁸ Ba kam arÿm ikīnhkumrêx ne. Wākam ar gadjwÿ amybÿm dja gar arÿm aman idjō'ā akīnhkumrêx. Dja ar wām tēn bōx gar ar aman abenmā ar mex jarē.

Kute apÿnh ōbikwa djāri kum amikabên mex janor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djāri ne me ar amā kabên mex jarē. Ba me kuman arÿm pi'ōk jakam wām ar amā arē. Akwiremē PRIXIRA ar amā kabên mex jarē. Arkum ar ajabê ne ar amā amijarē. Ar ūrkwākam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwÿ ne me ar amā kabên mex jarē. Ba me kuman arÿm pi'ōk jakam wām ar amā arē.

²⁰ Jakam gwaj bakamy kunī ar amā kabên mex jarē ba kuman arÿm wām ar amā arē. Dja gar abenwÿr abōxkam abeno arōrōk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inhikrao ar amā ikabên mex ja'ā pi'ōk no'ōk ne.

²² Godja ar akam me'ō kum Bēnjadjwÿr djwÿnh jabê kêt jabej Metÿndjwÿnh dja o ajkē nhym arÿm me biknor tokry djākam akuno. Gēdja Bēnjadjwÿr djwÿnh bōxkumrêx.

²³ Gē Bēnjadjwÿrbê Jeju tu kum ar akapri.*

²⁴ Ota, jakam ba imā ar ajabêkumrêx. Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kôt imā ar akunī jabêkumrêx. Tām ne ja.

* **16:23** Djām ar ga ne gar adjukapri nhym pānh arÿm kum ar akapri Kati. Ta ne tu kum ar akaprikumrêx.

Paur kute Kôritukam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krîrãxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhyh be me ja ne me Paur japryñ 'ã abenmã kum,

—Kati, Metîndjwýnh kute Paur janor kêt. Ta ne arîk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprî rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metîndjwýnh tu amim idjarkumrêx ne apýnh pyka kunîkôt me ja'yr ijano, ane. Ne kam prîne memã amijã ajarê. Amitokry djã kunîkôt memã arê. Be, Metîndjwýnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o týx ne nêje mýjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memã mýjja punu ngã nhyh be Metîndjwýnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mýjja punuo bingrãho ba. Nãm ã Metîndjwýnh umao kute nêje mýjja punuo bingrãho bao ane nhyh Paur memã amijarêh kam ajte memã apýnh mýjja'ã karô.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarêh ar iba. Metîndjwýnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarêh ar iba. Ximoxidjwý ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabêh jarê. Krîrãxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabêh. Bu'ã pykabê Akaja kunîkôt djwý Metîndjwýnh kute ar ajo ô me ja ba ar amã ikabêh.

² Metîndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîh* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Apýnh me kaprî djãri nhyh Metîndjwýnh akubyn meo kînh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metîndjwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhô Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mextire jarê. Mýkam ne ba kum mextire jarê? Bir, me Babãm djwýnh ne ukaprîkumrêx. Ga, me kaprî nhyh Metîndjwýnh kute me kunîmã kînh jangjênhja pumû.

⁴ Ar ba ne bar apýnh ar ikaprî djãri kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apýnh ikaprî ja ma nhyh Metîndjwýnh arým kunîkôt akubyn ar ijo kînh. Mýj kadjy ne ã ar ijo kînh ane? Bir, dja me'ôdjwý kaprî jabej bar amikudjwa akubyn o kînh nhyh arým ar ikudjwa kînh. Metîndjwýnh ta kute ar ijo kînh o dja bar ajte me'ôo kînh. Ja kadjy ne ã ar ijo kînh ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arým itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarêh kôt itokry ma nhyh Kritu arým mã ar ijo kînh bar ikînhkumrêx.

⁶ Mýj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arým amim Metîndjwýnh ma nhyh arým ar apytã. Gar kam akubyn akînh. Te atokryn akubyn akînh ne. Nãr, godja bar akubyn ikînh jabej. Mýj kadjy dja bar akubyn ikînh? Bir, ar gadjwý dja gar kam akubyn akînh ne arým atokrykam atýx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrãk jabej ne kam arým ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atýx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikînh.

⁷ Itokryn mã: ikînh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kînh ane. Bar amim anen kam tu amim ar akînh kamnhîxkumrêx.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhyh ar pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprîkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhĩre ar, bar ar amā pykabê Adjikkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormā te: amijo anen kam arÿm amikukām itykbitkam ama.

⁹ Mrāmri ne bar mā amim,

–Dja me ibĩ. Dja me ibĩ, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrõno ba, bar arÿm amikanàrràm ar iba kêt ne arÿm tu amim Metĩndjwÿnhbit kamnhĩxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tĩn djwÿnh dja bar tu amim kamnhĩx tÿxkumrêx.

¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytàr. Ar ityk pymatijabê ar ipytàr ne kute kubê ar ipytàr rā'ā. Ba tu amim kamnhĩxkumrêx ne amim,

–Mrāmri dja kubê ar ipytàr rā'ā ne, ane.

¹¹ Ar gadjwÿ dja gar ar ikôt o kangõn Metĩndjwÿnhmā ar ijo a'wÿ. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadjy Metĩndjwÿnh 'wÿr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhym kam arÿm ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikaprĩn ar ipytà. Gar kam akĩno akumex ne ar ikôt Metĩndjwÿnhmā amikĩnh jarê.

Paur kute memā 'êx kêt'ā amijarênh.

¹² Wākam me kwÿ ar ijā memā kum, “Paur ar 'êxnhĩkumrêx”, ane. Djām mrāmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tēn amrêbê ar akam ar ibaja'ÿr amijo bõx ne amiman amim,

–Kati. Nām me ijā 'êx. Nhym bê ne ba mekam ijêxnhĩ ar iba. Kati. Ba ne ba Metĩndjwÿnh mexo imex ne mekam ar iba. Metĩndjwÿnh kôt ijêxnhĩ kêtumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ā me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja ba memā ijêx kêt. Nār, me kute amim Jeju marmā ijêx kêtumrêx ne mekam ar iba. Nā bām ā amimaro anen arÿm amikôt ar amā amijarê. Djām me kute amidjwÿnhbito kĩnhja we krā mex kôt ne bar ikrā mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrā mex kêt. Nhym be, Metĩndjwÿnh ta ne tu kum ikaprĩ ba arÿm ikrā mex ne ar akam ar iba. Ba ar amā amikôt amijarênh amikam ikĩnhkumrêx. Amikam ikaprĩre kêt.

¹³ Ije ar amā pi'òk no'òkkam ikabên jarênhdjwÿ. Djām ikabên krāptĩ? Kati. Ba ikabên pÿnh ne arēn 'ā pi'òk no'òk gar arÿm omũn ama. Ba kam ar ajā amim,

–Dja me ĩ imar pydji. Ne imar pydji rā'ā ne.

¹⁴ Be, kraxje me kute prĩne imar mex kêt rā'ā. Godja me ĩ imar pydji. Nā bām ā ar ajā amim ane. Dja gar ĩ iman ikam akĩnhkumrêx kute mrāmri ne ije ar akam ikĩnh pyràk. Dja Bēnjadjwÿr djwÿnh akubyn bõx ba ar akam ikĩnhkumrêx. Nā bām ā ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ā ar amaro anhÿrkam ne ba bit tēmbê ar awÿr itēm ne ibõx ne ije ar amā arēnh gar aje amim Jeju mar mexo amũ amikamēnhmā. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibõx ne ije ajte ar amā arēnh gar ajte o amũ amikamēnhmā.

¹⁶ Ba ar ajā amim,

–Dja ba me kumrêx 'ÿr bõx. Krĩraxbê Kōritukam me'ÿr bõx ne mekam ar iban amũ pykabê Mateni'ÿr tē. Ne kam Mateni kurũm akubyn tēn ajte mekam bõx. Nhym kam ajte amũ pykabê Djudêja'ÿr itēm kadjy godja me ikôt o kangõ ba arÿm 'itÿx ne tē. Nā bām ā ar ajā amim ane. Nhym be, kati. Ar akam ibõx kêt.

¹⁷ Djā nā bām bit ar akam ibõxmā ne arĩk ikabên dji? Kati. Djā nā bām me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kudjwa ikabên amānhkrut ne ar amā,

–Nā. Dja ba ar awÿr bõx, anen atekam ajte amim,

–Kati. Dja ba ar'ÿr ibõx kêt, ane? Kati. Ikabên amānhkrut kêt.

18 Metūndjwýnh kute kabēn pýnh ne arēnh ba ije kudjwa ikabēn pýnh ne arēnh.

19 Bamē Xibanumē Ximoximē ne bar kàj bê ar amā,

—Metūndjwýnh Krabē Jeju Kritu dja gar tu amim markumrēx nhym arým ar apytā, ane. Djā ne bar atekam ajte ar amā, “Kati. Dja ar apytār kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrēx nhym mrāmri arým ar apytār kumrēx.

20 Metūndjwýnh ne gwaj bamā,

—Dja ba ĩ ar amā apýnh mýjja mex ngā. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ĩ ar amā kungā. Dja gar ikôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Mýjja kumex dja ba ar amā kungā. Nām ā gwaj bamā anen kam kabēn pýnh ne arē. Kabēn pýnh ne arē gwaj arým mar pýnh ne abenmā kum,

—Mrāmri ne arēnhkumrēx, ane. Gwaj ā abenmā ane nhym Metūndjwýnh arým gwaj bakam kīnhkumrēx.

21 Kritu ne kute gwaj bamā týx jangjēnh. Ar bamē ar gamē kute gwaj bamā týx jangjēnh gwaj tu amim mar týxkumrēx ne 'ā badjukanga kêt kumrēx. Nām gwaj bamā Karō jano nhym arým ar gwaj bajo ba.

22 Ga, me kute mýjja 'ā aminhidji nhôr nhym arým amirītkumrēxja pumū. Gwaj badjwý arým ne gwaj bamā Karō jano nhym arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amikam Karō man amim,

—Mrāmri ne Metūndjwýnh arým ijo krakumrēx. Ga, arým kute imā Karō janor nhym kute ijo bakumrēxja pumū, ane.

Gwaj amim anen arým kuma. Arým Metūndjwýnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karō kute gwaj bajo bakôt ne gwaj kuma. Ga, me kute memā mýjja rūnh nhôr mān kute kukām memā kryre nhôrja pumū. Nhym me amim kryre jamýn arým amiwýr rūnh kamnhīxkumrēx. Gwaj badjwý Metūndjwýnh arým gwaj bamā Karō jano nhym arým gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amim,

—Ga, Metūndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kôt itīn ne ar ĩba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kàjkwakam Metūndjwýnhkôt batīn rā'ā: rā'āja markumrēx ne amiwýr kamnhīxkumrēx.

23 Amrēbē ne ba pi'ók kam ar amā me'ō jaxwe jarē. Me'ō jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrā nhym arek ar akam axweo ba rā'ā. Ba ren on ar awýr bôx ne ren arým 'ā ar amā ikabēn ne ren ar amā kaprī jadjà. Ije ar amā akaprī jadjà karō ne ba on ajte Kōritukam ar awýr ibôx kêt. Mrāmri ne ba ar amā amijarēnhkumrēx. Metūndjwýnh ne kute imar. Nok ba ren ar amā ijēx nhym ren ajmā ijon. Mrāmri ne ba ar amā amikôt amijarēnhkumrēx.

24 Ar aje amim Bēnjadjwýr djwýnh Jeju marmā ne bar ar awýr ibôxmā. Djām ar ije ar akam amijo ibēnjadjwýr ne ĩbamā? Kati. Ar ba ne bar ije ar amā kàjmā akīnh kamēnhmā. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrēxmā. Tām dja ar ajaxwebē ar amā týx jadjà gar mā kôt ar amijo aban 'ā adjukanga kêt.

2

1 Ar akaprī karō ne ba amim,

—On me'ýr itēm prām kêt. Nok ba ren me'ýr bôx ne ren memā kaprī jadjàr mex ne, ane.

2 Nā bām ren ar amā kaprī jadjàr mex nhym mýj me'ōja ren ijo kīnh? Gar ren akaprīkam te aje ijo kīnhmā.

³ Kam ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'òk no'òkkam ikabēn jarē. Ar aje ikutēp abeno mexmā ne ba ar amā arē. Ba ar awȳr itēm ne ibôx ne ije ar apumūnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amā arē. Ar aje ijo kīnhmā ne ba bit tēmbe ar awȳr itēm ne ar awȳr ibôxmā nhym ren ate ar akw̄y imā idjumar punu jadjā. Ar akw̄ykam idjumar punu karō ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'òk no'òk ne. Nā bām ar amexkam amakbē amim ar akunī kamnhix ne. Ba ar awȳr bôx gar iro'ā akīnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhixkumrēx ne.

⁴ Nā bām ar akam idjumar punu rax ne ikadjw̄ynhbē itokry kumex man mu:w. Djām ije ar amā ar akaprī jadjār kadjy ne ba ar amā pi'òk no'òk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imā ar ajabē:ē. Ar aje imar kadjy ne ba ā amrēbē amikukām ar amā pi'òkkam ane.

*Me kute me'ō axwe maro biknor'ā kute memā karō.
Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32*

⁵ Ije amrēbē pi'òkkam ar amā me'ō jaxwe: jarēnhja djām bajbit ne imā ikaprī jadjā? Kati. Ar gadjw̄y ne ar akunīmā kaprī jadjā. Ba ar amā iprīren ar amā me'ō jaxwe jarē.

⁶ Aje, kwārīk wānh ajte ijukri me'ōjamā kaprī jadjār kêt. Mrāmri amrēbē me'ōja axwen kam ar̄ym kaprīre. Ar akrāptī ar̄ym axwe pānh kum kaprī jadjā. Jao dja gar krāta. Kwārīk wānh ajte kum kaprī jadjār kêt.

⁷ Jakam dja gar on me'ōja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kīnh gē akubyn t̄yx ne. Gar ren kum kaprī jadjār rā'ā nhym ren kaprībē te amijo anen ar̄ym rerek mex ne.

⁸ Dja gar ajte kum,

—Mrāmri ar imā ajabēkumrēx, ane. Dja gar kum ane gē on kaprī kêt.

⁹ Be, ije amrēbē ar amā ikabēn'ā pi'òk no'òkja ije ar amar kadjy ne ba 'ā pi'òk no'òk. Ije 'ā pi'òk no'òk kadjy ba amikabēn man amim,

—Ba arkum ikabēn mex jarē gē ar iman goja ikabēn kôt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabēn kunī mar ne kôt amijo aba jabej ne ba ar amā pi'òk no'òk.

¹⁰ Godja gar me'ō axwe'ōo abiknor jabej ba badjw̄y ar̄ym axweo aknon mar kêt ne. Mrāmri me'ōja axwekumrēx jabej ba ar̄ym axweo akno, ar adjumar mex kadjy ar̄ym o akno. Kritu kukwakam ba ar̄ym axweo aknon ar̄ym mar kêt ne.

¹¹ Djām ije axwe mar rā'ā? Kati. Ar̄ym ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rā'ā nhym ren Xatanaj ar̄ym gwaj banoo akno. Nām me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prīne mar.

¹² Be, ba amrēbē krīraxbē Krôwadji'ȳr tēn 'yr bôx. Ije kàj bē memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy ba Krôwadji'ȳr tēn 'yr bôx. Ne kam memā Kritu jarē nhym kam me kum kīnh ne ma:ro kumex. Nām me kute mrāmri ne me kute memā kikre'ā ijē djā'ā rēnh ne memā, “Ajrā amrē wadjā”, anh̄ȳr pyrāk.

¹³ Nām me ā kum Kritu'ā ujarēnh ny kīnh ane. Me te kum kīnh ba idjumar punu rā'ā ne. Nā bām kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Num ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memā, “Ba on”, anen ar̄ym amū pykabē Mateni'ȳr Xitu jabej tē.

*Me kudjy djào me kurw̄yk mōrja Paur kute amijā akre.
Ep 5.2; Pir 4.18*

¹⁴ Bar te idjumar punun mā Metīndjw̄ynhmā ar amikīnh jarē. M̄ykam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mā Kritu kôt ar amijo iban mā ikīnh. Ikīnh kute mrāmri ne me kute me kurē djw̄ynh'ȳr meo ban kute 'ā āprārñ akubyn òbikwa

têpo ban kurwÿko pôx ne kĭnhja pyrāk. Nām ā Kritu kôt amijo ibakam ikĭnho ane.

Ga, me krākamngôn krāptĭ: akubyn kurê djwÿnh kurūm ban kurwÿko pôx nhy me kute kukām prykôt pidjōrā rēnh ne kute kudjÿ djā kudjÿ tÿx bōr nhy kudjÿja pumū. Nhy kam ardjānh me kunĭkôt prōt ne kute me kunĭo bikamÿr ja pumū. Ar badjwÿ ne bar pyka kunĭkôt Kritu'ā memā idjujarēnh iba nhy me arÿm pyka kunĭkôt 'ā idjujarēnh ma. Kritu ta kute kudjÿ djā mextire pyrāk bar me kunĭmā 'ā ajarē.

¹⁵ Nā bām ar ā anen kam arÿm Metĭndjwÿnho Kĭnh. Kute mrāmri ne me kute kum kudjÿ djā mextire bōr nhy ardjānh 'ÿr ābir nhy me kute bārnh kĭnhja pyrāk. Nā bām ar ā kum anen kam arÿm me jamādjwÿ ā ane. Metĭndjwÿnh kute amim me utājamē kute me kangajamē amē me jamā ne bar ije mÿjja kudjÿ mextire pyrāk ne memā Kritu'ā idjujarēnh iba.

¹⁶ Nhy be, me ja ne me kum Kritu 'ā ar idjujarēnhja kĭnh kêt. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyrāk me kum Kĭnh kêt. Metĭndjwÿnh kute me kanga nhy me me biknor tokry djākam biknor ja kadjy ne me kum Kĭnh kêt. Nhy be, ate me ja ne me kum Kritu'ā ar idjujarēnhja kĭnh. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyrāk me kum Kĭnh. Metĭndjwÿnh kôt me tĭn ne ar ba kadjy ne me kum Kĭnh. Be, mÿj me'ō ta ne āpēnh djā ja kadjy tÿx? Kritu'ā ujarēnh kadjy tÿx. Djām ar ba? Arkati. Nhy be, Metĭndjwÿnh ne ar ijo ban ar imā tÿx jangij bar me kunĭmā 'ā idjujarēnh ar iba.

¹⁷ Nhy kam me krāptĭ kute arĭk Metĭndjwÿnh kupa'ā kabēnh jarēnh punu. Djā ne bar me kudjwa ā arēnho ane? Kati. Ar ba ne bar amijāno djan Metĭndjwÿnh kukwakam katāt arēnhkumrēx. Metĭndjwÿnh ta ne ar ipumūnho nhÿ. Ar ije kupa'ā arēnh nhy kute ar imā o pānh karō ne bar ā katāt arēnho ane. Kritu ar imē amijo kajkep bar katāt arēnhkumrēx ne.

3

Paur ta kute amimex'ā amijarēnh kêt.

¹ Djām mrāmri ne ba ije ajte ar amā amimex jarēnhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarēnh kêt. Djā ne bar me kwÿ kudjwa memā, nār kon ar amā,

—Memā ar imex'ā pi'ōk no'ōk ne ar imā angā bar memā o tēn o bōx. O bōx gē me arēn arÿm ar imex man kum ar ikĭnh, ane? Ne kam ar amā pi'ōko tēn o bōx gar arēn kôt arÿm ar imex man ar amā ar ikĭnh? Kati. Ar ba ne bar imā imex'ā pi'ōk no'ōk prām kêt. Me kwÿ ne me mrāmri kum amimex'ā pi'ōk no'ōk prām kumrēx. Nhy be, ar ba ne bar imā prām kêt.

² Mÿkam ne ar bajbit ar imā amimex'ā pi'ōk no'ōk prām kêt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ōk no'ōk pyrāk. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarē gar ar idjō'ā 'ÿr amijo akēx. 'ÿr amijo akēx nhy arÿm ar ajo mex ne. Ar idjō'ā ne gar amex. Nhy kam me kunĭ kute ar idjō'ā ar amex pumūnh ne kute ar amar. Ne kam jām kute ar badjwÿ ar imex mar. Me kute ar apumūnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ā pi'ōk no'ōk pumūnh pyrāk. Tām ne bar kuman ar amā,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ōk no'ōk pyrāk, ane. Ar badjwÿ ar ije ar amex pumūnh ne ije ar amar ne arÿm imā ar ajabē:ē. Me kunĭ ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Nām ar ajo kute mrāmri ne me kute pi'ōk no'ōk pyrāk. Ar ba ne bar amā Kritu'ā ajarē gar arÿm tu amim markumrēx. Nhy kam arÿm ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Ga, Metĭndjwÿnh Karō tĭn ne ar baja ne kute ar amā ajamak bōnh gar adjumar

djā nyja pumū. Kritu ne Karōo ar amā ajamak bō. Ga, me bakukāmāre kute mýjja týxo kēnpō'ā no'ōkja pumū. Djām ā Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx ne arým adjumar djā ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amā arē nhyM Kritu arým ar ajo mex. Tām ne bar ije markumrēx nhyM mrāmri Metūndjwýnhdjwý kute ar imar.

⁵ Djām kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhyro iba? Kati. Metūndjwýnh ta ne ar imā 'ā karō bar arým ar amā Kritu'ā ajarē nhyM kam ta arým ar amā ajamak bō.

Metūndjwýnh kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmджи.

⁶ Ta ne me kadjy ar imā ijamak mex jadjā bar memā arēnho iba. Metūndjwýnh ne kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmджи bar arým kuman memā arēnho iba. Djā nā bām Mōjdjē kudjwa memā kabēn'ā kēnpoti no'ōk tūmja jarēnho iba? Kati. Metūndjwýnh Karō ne bar memā arēnho iba. Mýkam ne bar memā kabēn tūm jarēnh kēt? Bir, ba ren ar memā tūm jarē nhyM ren me te: kute katāt kōt amijo ba prāmje ne ren ta amikōt axwe rā'ā ne. Ne kam ren arým pānh me biknor tokry djākam akuno. NhyM be, kati. Bar memā Metūndjwýnh Karō jarē nhyM me arým maro ba nhyM ta arým katāt meo ba. NhyM kam me arým Karōkōt tūn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁷ Me memā kēnpotikam kabēn jarēnho ba nhyM me arým mar kajgon ta amikōt axwe rā'ā. Ne kam pānh arým akuno. Metūndjwýnh mýjja týxo kēnpoti týx no'ōk ne. NhyM kam Metūndjwýnh mexo umakōt Mōjdjē nokre jadjēnh ne arým kēnpoti mýn memā o bōx. Ne kam memā Metūndjwýnh kabēn jarēnho dja nhyM kabēn me:xkumrēx nhyM me maro dja. Maro djan te kute nokre 'āno ām ne omūnhmā. Metūndjwýnh mexo uma djō'ā ne Mōjdjē nokre jadjēnh nhyM me te kute omūnhmā. NhyM kam adjēnh apēx tē:n arým tu apēxkumrēx. NhyM Metūndjwýnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūmjadjwý. Djām me kute kabēn tūm kōt katāt amijo bamā? Kati. Me ta te: katātmān axwe rā'ā ne.

⁸ NhyM be, Metūndjwýnh Karō ne gwaj bamā kabēn ny jarē. Kute gwaj bamā arēnh ja ne mexo kute Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne.

⁹ Djām Metūndjwýnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūm punu? Kati. Mexkumrēx. NhyM be, nām me te memā Mōjdjē kabēn tūm jarē nhyM me axwe rā'ā ne. Me ta amikōt axwe rā'ā ne. Axwe rā'ān kam pānh arým me biknor tokry djākam akuno. NhyM be, gwaj Karō kabēn ma nhyM arým gwaj bamā týx jadjā gwaj arým katāt kōt ar amijo baba. Kam ne Metūndjwýnh Karō kabēn nyja arým mexo Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabēn nyja kute tūmja jakrenh mex nhyM tūmja me arým kute kum kīnh kēt pyrāk.

¹¹ Tūmja me kute 'ā ukangan mar kēt mā. NhyM be, pānh kabēn nyja dja me mar rā'ā ne kōt amijo ba rā'ā ne. Kam nyja ne mexo kute tūmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karō kabēn ny mar rā'ān tu amiwýr kute mýjja jarēnhja kamnhīxkumrēx ne irāri memā kabēn ny jarēnho amirītkumrēx. NhyM be, Mōjdjē ta ne kubēkào aminokre'ā pro. Metūndjwýnh mexo uma djō'ā nokre jadjēnh ne kam mebē idjaer kute omūnh kēt kadjy aminokre'ā pro. NhyM kam adjēnh arým apēx.

¹⁴⁻¹⁶ Me abendjō'ā Metūndjwýnh kabēn tūm jarē. Ne akati jakam kute arēnh rā'ā ne.

NhyM be, me kam amakkre kēt tē:n amakkre kēt rā'ā. Akati jakam me amakkre kēt rā'ā. Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā prokam baje mýjja

ngrirebbe pumūnhja pumū. Mebê idjaerdjwý ne me kute Metīndjwýnh mar ngrirebbe. Nnym be, me kwý arým Bēnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Kōt ar amijo ban arým mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ã pro kētkam baje mýjja pumūnh rūnhja pumū. Mebê idjaer kwýdjwý ne me Metīndjwýnh mar rūnh. Nām me Bēnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Ne kam arým Metīndjwýnh mar rūnh ne. Nnym be, me kute Bēnjadjwýr djwýnhkōt amijo ba kētja ne me kute Metīndjwýnh mar kryre. Me amakkre kētkam.

¹⁷ Be, Bēnjadjwýr djwýnhjabê ne Metīndjwýnh Karō. Bēnjadjwýr djwýnh Karō arým gwaj bamē amijo kajkep. Djā ne gwaj kam arek amim,

—Ba katāt Mōjdjê kabēn man kōt ar amijo iban arým Metīndjwýnhmā ijaxwe kēt, anhýro baba? Kati. Gwaj baje amim anhýr kēt. Metīndjwýnh ta ne gwaj bamā axwe kēt jarê gwaj arým kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubēkào aminokre'ã pro kētkam kute mýjja pumūnh rūnhja pumū. Gwaj badjwý baje Bēnjadjwýr djwýnh mex mar rax. Ga, me kute íxekam mýjja kumex pumūnh mexja pumū. Gwaj badjwý ã Metīndjwýnh mar mexo ane. Ne maro baba: arým kōt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrāk kōt ar amijo baba. Kōt ar amijo baba: nnym arým amikōt gwaj bajo mexo tē. Gwaj kam arým bamexo amū amikamēn arým ta mexo bamex ne. Mýj me'ō ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bēnjadjwýr djwýnh Karō ne kute gwaj bajo mex.

4

Paur kute memā Kritu'ã ujarēnh'ã amijarēnh.

A Kō 1.12; Tex k 2.1

¹ Metīndjwýnh kum ar ikaprikam ne ar imā me'ã karōn ar imā,

—Dja ga memā Bēnjadjwýr djwýnhbê Kritu'ã ujarēnh nyja jarēnho aba, ane. Kam ne bar arým memā arēnho iba. Djā ne bar memā arēnh'ã idjukanga? Kati. Bar memā arēnh'ã idjukanga kētkumrēx ne memā arēnh ar o iba.

² Djā ne bar memā arēn ate mebê amipdjun mebê mýjja kupēnho iba? Kati. Amrēbē: ne ba mebê amipdjun mebê mýjja kupēnhja kanga. Djā ne bar ari memā ijēx ne me noo ibiknoro iba? Nār ijēxnhūn ari me noo ibiknor ne Metīndjwýnh kabēn kupa'ã memā mýjja kwý jarēnho iba? Arkati. Ar ba ne bar katāt memā arēnho iba. Ar ije memā Kritu kabēn jarēnhkam djā ne bar ajmā ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kōt ne bar katāt ar amijo iba. Metīndjwýnh ta ne kute ar ipumūnh. Bar katāt ar amijo iban kam katāt memā arē nnym me arým amim,

—Nā. Nām ar katāt me bamā arēnhkumrēx. Ga, katāt ar kute amijo baja pumū. Ar mexkumrēx. Dja ba amim ar kabēn ma, ane. Dja me kunī ar ipumūnh kwý arým ã amim ane.

³ Bar memā Kritu'ã ujarēnh ny jarēnho iba. Djām kam mrāmri we Kritu'ã ar idjujarēnhja bipdjurkumrēx? Kon. Mrāmri, me kwý biknor prāmjabê bipdjurkumrēx. Ga, me kute kubēkào aminokre'ã pron mýjja pumūnh kētja pumū. Mýjja mebê bipdjur. Me biknor prāmdjwý mebê ikabēn bipdjurkumrēx.

⁴ Kritumē Metīndjwýnh ar. Djām ja ne uma rax nnym ikjê uma ngrirebbe? Kati. Ar uma kute aben pyrāk. Me kum amē ar uma:. Bar memā Kritu'ã ujarēnh ny jarē. Ujarēnh ny kute mrāmri ne memā irā djā pyrāk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrāmri ne me kute irākam mýjja kunī pumūnh mex pyrāk. Nnym be, nā bām ar me biknor prāmmā ujarēnh ny jarē nnym mebê

bipdjur nhym me kute amim mar kêtê. Me kute mrāmri ne me no rā kute mýjja pumūnh kêt pyrāk, ne te: kute marmā. Me kum Metīndjwýnhkumrēx Kīnh kêtja nhō metīndjwýnh, Xatanaj ne arým memā amakkre kêt jadja nhym me arým ajbit maro ba. Nhym kam arým me bē Kritu'ā ujarēnh nyja pytāro ba. Kam ne Kritu'ā ujarēnh nyja me bē bipdjurkumrēx.

⁵ Džā nā bām ar memā,

—Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrēx bar kam arým ar apytā, anhýro iba? Kati. Bar kāj bē memā kum,

—Jeju Kritubē ne me kunī nhō Bēnjadjwýr djwýnh. Tām dja gar tu amim markumrēx nhym arým ar apytā, anhýro iba. Ā Jejumā ar idjāpēnh kute anhýrkam ne bar ar amā idjāpēnh ar iba.

⁶ Be, adjākamā Metīndjwýnh ta kabēn ne,

“Akamāt kō tykbit. Gē on a'u. Gē a'u akamāt kurwý”, ane.

Ga, a'u kute mýjja kunī kurwýkam mýjja kunī arým memā amirīt mexja pumū. Metīndjwýnhdjwý ne arým gwaj bamā bajamak bō gwaj arým Kritu mar mex ne. Metīndjwýnh ne kute mexo, umao me kunī jakrenh. Tām ne gwaj arým kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrēx gwaj arým 'ā ujarēnh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arým Metīndjwýnh mar. Metīndjwýnh ne kute mexo, umao me kunī jakrenh. Tām ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngōnh pyrāk nhym Metīndjwýnh mekam ýr.

A Kō 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrāmri ne ngyo ngōnh pānh ngrire pyrāk. Gwaj bapānh ngrire. Te gwaj bapānh ngrire nhym gwaj bakam Metīndjwýnh nhý. Metīndjwýnhbē kumkati nhý. Mýj kadjy ne gwaj bakam nhý? Bir, Metīndjwýnh ta dja gwaj bakam amityxo amirīt nhym me arým ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arým Metīndjwýnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhý.

⁸ Ar ije ngyo ngōnh pānh ngrire pyrāk. Me arīk ar ibu'ā ar ijā kabēn punu krāptī. Me ā kabēn pytī: ane. Džā ne kam bar Jejumā idjāpēnh'ā idjukanga? Kati. Bar 'ā idjukanga kêt ne kum idjāpēnh rā'ā. Ne mā amim,

—Mýj godja bar amijon? Mýj godja bar amijon? ane. Džā nā bām ar kam amim Metīndjwýnh kamnhīx kêt got? Bar tu amim kamnhīxkumrēx.

⁹ Me ar ijo bikēnho ba. Džām kam Metīndjwýnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrēx. Nhym me arým pyka'ā ar imē bar nō. Džām kam bar arým ty? Kati. Ar itīn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunīkôt me kute ar ibīn pyma. Kute mrāmri ne amrēbē Jeju akati kunīkôt me kute bīn pyma pyrāk. Nā bām ā ar ije amikam me kute ar ibīn pyma maro ane. Dja te me kute ar ibīn pyma nhym Jeju mā ar ikam tīn ne ar ijo ba. Bar kam itīn ne nhym me arým ar ijā abenmā kum,

—Ga, ar tīn rā'āja pumū. Mrāmri Jeju tīn ne ar ba. Tām ne ar utār ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumā idjāpēnh ar iba nhym akati kunīkôt me ar ibīn pyma. Bar kam itīn rā'ā ne. Nhym kam me arým ar ijā abenmā kum,

—Ga, ar tīn rā'āja pumū. Mrāmri Jeju tīn ne ar ba. Ta ne ar utāro ba, ane.

¹² Me kute ar ibīn pyma bar itīn rā'ā. Gar kam arým ar ipumūn arým tu amim Jeju markumrēx ne arým kôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne.

¹³ Kam ne me amrēbē: memā kum,

“Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrēx. Ne kam arým memā arēnho iba.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyṃ me ar̄ym 'ā pi'ōk no'ōk ne. Ar badjw̄y ne bar tu amim Metīndjw̄ynh markumr̄ex ne kam memā arēnho iba. Dja te me kute ar ibīn pyṃa bar tu amim Metīndjw̄ynh markumr̄ex ne mā memā arēnho ar o iba.

¹⁴ Nhyṃ be, godja me mrāmri ar ibīn jabej m̄ȳj dja bar kam ikute? Metīndjw̄ynh ne ar̄ym akubyn Bēnjadjw̄yr djw̄ynh Jejuo tīn ne. Ta dja Jejukōt akubyn ar badjw̄y ar ijo tīn ne ar ijo mōn ar̄ym amikabem ar ipumjuw. Ar gamē dja gwaj baro'ā kabem baku'ē. Tām ne bar tu amim markumr̄ex.

¹⁵ Akati kunīkōt me kute ar ibīn pyṃa. Bar itokry ne ikaprīre maro iba. M̄ȳj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhyṃ Metīndjw̄ynh mā kum ar ikaprī bar mā memā Kritu jarēnho iba. Gar kam ar̄ym ar ipumūn ar̄ym Metīndjw̄ynh djukaprī: man kam ar̄ym akī:nhkumr̄ex. Akī:nhkumr̄ex ne kum,

–Djūnwā, adjukaprī:kumr̄ex. Imā akī:nhkumr̄ex, anhȳro aba. Nhyṃ gwaj babu'ā me krāptī: gwaj bapumūn ar̄ym kum Metīndjw̄ynh kīnh. Ne kam tu amim markumr̄ex ne adjw̄ynhdjw̄y kī:nhkumr̄ex. Kī:nhkumr̄ex ne ar̄ym kum,

–Djūnwā, adjukaprī:kumr̄ex. Imā akī:nhkumr̄ex, anhȳro ba. Dja me krāptī: kum amikīnh jarē nhyṃ Metīndjw̄ynhdjw̄y ar̄ym kīnhkumr̄ex. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krāptī: kum amikīnh jarē. Bar amikukām ja man mā kam ikīnh nhyṃ kam ar̄ym irerek iw̄yr bōx kēt. Memā ar idjujarēnhkōt bar itokry mē ikaprī maro iba. Maro iba: nhyṃ ar̄ym ar ibē ar inhī kator mex ne. Nhyṃ be, djām kam ar irerekre? Kati. Te ar ibē ar inhī kator mex bar mā ikīnh ne mā 'ityx ne. Akati kunīkōt mā 'ityx ne.

¹⁷ M̄ȳj ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'ityx ne? Bir, djām me kute ar ijo bikēnh rā'ā rā'āmā? Kati. Me kute ar ijo bikēnh 'ikrān ne. Kam dja bar Metīndjw̄ynh'yr tēn bōx ne ikīnhkumr̄ex. Djām kam ar ikīnh 'ikrān ne? Kati. Dja bar kam ikīnh rā'ā: rā'ā ne. Jakam ar ikaprīre. Metīndjw̄ynhkōt dja bar ikīnhti:re. Tām ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'ityx ne.

¹⁸ Djām gwaj baje m̄ȳjja pumūnhja ne bar kōt ijamak bēn? Me kute ar ijo bikēnh ja nār ar itokry ja nār ar ikaprī ja djām kōt ne bar ijamak bēn? Kati. M̄ȳjja pumūnh kēt kōt ne bar ijamak bēn 'āno dja. Gwaj baje m̄ȳjja pumūnh ja dja ī kēt ne. Nhyṃ be, gwaj baje m̄ȳjja pumūnh kēt ne rā'ā: rā'ā ne. Metīndjw̄ynhkōt ar baban bakīnhtire ja ne baje omūnh kēt rā'ā. Kājkwakam ō m̄ȳjja baje omūnh kēt rā'ā. M̄ȳjja ja ne rā'ā: rā'ā ne. Ar ije m̄ȳjja pumūnh kēt jakōt bar ijamak bēn 'āno dja. Ne kam mā ikīnh ne mā 'ityx.

5

Atemā me ī ny'ā ujarēnh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhī ja kute mrāmri ne kubēkatio kikre pyrāk. Pykakam ar babari gwaj kam nh̄y, banhī kute kubēkatio kikre pyrāk ja kam nh̄y. Ga, me kute tēmbē kubēkatio kikre ngrānhja pumū. Gwaj badjw̄y gwaj on ty. Nhyṃ be, ar̄ym gwaj batykkam gwaj ar̄ym Metīndjw̄ynh'yr tēn ar̄ym atemā banhī ny. Metīndjw̄ynh dja gwaj banhī ny nhipēx gwaj kōt ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne bar ije markumr̄ex. Gwaj banhī ny ne kute gwaj banhūrkwā ny pyrāk.

² Dja gwaj kājkwamā tēn ar̄ym banhī ny. Kute mrāmri ne me kute kubēkā tūmo pōx ne ny jangjēnh pyrāk dja gwaj banhī ny. On jakam gwaj bamā banhī ny prā:m. Gwaj banhī ny prāmje kam ama:n kam amakbē bakangāngā. On gwaj banhī ja katyk ne tokry djāje bakangāngā.

³ Gêdja gwaj arým kàjkwakam banhĩ nyn bakajgo kêt. Ne bakadjwýnhbit ar baba kêt. Gwaj banhĩ.ĩ.

⁴ Jakam gwaj banhĩ ja, kute kubêkatio kikre pyræk ja, gwaj kam ar babari bakangãngã. Batokry djaje bakangãngã. Djãm on gwaj bamã banhĩ kangan bakajgo prãm, kàjkwakam bakajgo ar baba prãm? Kati. Gwaj bamã on kàjkwakam banhĩ ny prãm. Ne kam arým batyk kêt ne banhĩ nyn batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipêx. Gwaj batĩn ne ar baba rã'ã rã'ã kadjy ne gwaj banhipêx. Ga, me kute memã mýjja rũnh nhõrmãn kukãm kute mýjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre jamýn arým amiwýr mýjja rũnh kamnhĩxkumrêx. Gwaj badjwý. Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým gwaj bajo ba gwaj arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imã karõ janorja pumũ. Ga, arým kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ kute gwaj bajo bakam dja gwaj ã amim ane. Ne kam arým baje mrãmri ja markumrêx. Dja gwaj mrãmri kàjkwakam Metĩndjwýnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne gwaj baje mrãmri markumrêx ne amiwýr kamnhĩxkumrêx.

⁶ Ar ije itĩn markam 'itýx rã'ã ne. Kum idjãpênhkam 'itýx rã'ã. Jakam ne bar arek inhĩ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djãm Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr ar ibõx? Kati. 'Ýr ar ibõx kêt rã'ã. Ja ne bar ije mar.

⁷ Djãm jakam ne bar Bẽnjadjwýr djwýnh pumũnhbê ar iba? Kati. Te ar ije omũnh kêt bar tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx ne ar iba.

⁸ Ar ije markam 'itýx rã'ã. Nhyem be, ba ren ar on Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr tẽn bõx ne kôt ar iban ren ikĩ:nhkumrêx. Ba ren ar on tyn inhĩja kangan ren arek Bẽnjadjwýr djwýnhkôt ar iba. Ne kam ren ikĩ:nhkumrêx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjãpênh iba. Arek pykakam inhĩ ja'ã ar iba jabej bar Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpênh ne ije o kĩnh kadjy amima. Nãr bar ityk ne kàjkwamã itêm jabej bar Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpênh ne ije o kĩnh kadjy amima. Ar ije o kĩnhmã ne bar kum idjãpênh ar iba.

¹⁰ Mýkam ne bar ije o kĩnhmã? Bir, dja Kritu kàjkwakam krĩ djækam gwaj bamã nhý. Gwaj kam arým 'ýr bõx ne kabem dja nhym arým gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nãr, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arým prĩne amikôt kum amijarê nhym kam arým gwaj bakunĩmã o pãnh. Apýnh gwaj banhĩ djari gwaj bamã o pãnh. Gwaj baje amijo baba kôt gwaj bamã o pãnh. Katåt gwaj baba mex jabej arým gwaj bamã o pãnh mex. Nãr ate gwaj amijo baba punu jabej arým gwaj bamã o pãnh punu.

Metĩndjwýnh kute me kunõ õbikwao ãm.

A Kõ 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kôt gwaj bakunĩmã o pãnh. Kam ne bar Kritu'ýr me 'wýro iba. Me kute Kritu'ýr amijo akêxmã me 'wýro iba ne me axwe nêje ar me kukrão iba. Bẽnjadjwýr djwýnh pyma: bar arým kuman arým nêje ar me kukrão iba. Ne katåt ar amijo iba nhym Metĩndjwýnh prĩne kute ar imar. Ar gadjwý ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrãmri ne Paur ar katåt kute amijo bakumrêx, anhýr jabej.

¹² Wãkam ne me we ar ijã,

—Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarêhno ba, ane. Djãm mrãmri me kabên? Kati. Wãkam me kwý ta amimexo amran ar amã,

—Ba ne ba Kritu'ā idjujarēnh mexkumrēx. Me kum ikīnhkumrēx, anhÿro ba. Djām mrāmri ne me kabēn mex? Kati. Nām me amijo 'ēx. Djām Kritu kabēn kōt me kum me abē? Kati. Me jamā dja gar ar ijā ajarēn memā kum,

—Paur ar kute katāt ar imā arēnhkumrēx. Paur ar kute katāt Metīndjwŷnh kabēn marn kōt amijo bakumrēx, ane. Dja gar ā memā ane nhym me arÿm pijām ne.

¹³ Djām mrāmri ne bar we ajbān ar amā amijarē? Nā. Kwārīk wānh rā'ā. Bar we ajbā. Metīndjwŷnh kadjy ne bar we ajbā. Nār, djām mrāmri ar ikrā mex ne katāt ar amā amijarēnhkumrēx? Metīndjwŷnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metīndjwŷnh mar kadjy ne bar katāt ar amā amijarēnhkumrēx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bajabē:ē. Kum gwaj bajabēkam ne gwaj bakunī pānh ty. Gwaj badjwŷ bamā Kritu jabē:n arÿm 'ā memā badjujarēnh prā:m. Dja me te Kritu'ā gwaj bakangrōnho ba. Kwārīk wānh rā'ā. Gwaj ty. Gwaj bamā batyk pyma kēt. Kritu gwaj bakunī pānh tykkam gwaj badjwŷ gwaj bamā batyk pyma kēt.

¹⁵ Gwaj bakunī pānh tykkam mÿj dja gwaj nē? Bir, dja gwaj amidjwŷnhbit maro babaja krāta. Ne kam Kritu maro baban kōt ar amijo baba. Nām gwaj bapānh tyn akubyn tīn ne. Kam dja gwaj maro baban kōt ar amijo baba.

¹⁶ Arÿm gwaj bapānh tykkam djām kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metīndjwŷnh kīnh kēt ja ne me kute me mar punu. Djā ne bar ā me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arÿm ar ije me mar punu kēt. Mrāmri amrēbē ar ije Kritu mar punu. Djām jakam ar ije mar punu rā'ā? Kati. Bar arÿm aminhijukri amidjan kam arÿm ije mar punu kēt.

¹⁷ Bir, mÿj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu me kra nhym me arÿm umar djā ny. Amrēbē ne me mÿjja tūm kōt ar amijo ba. Ne jakam arÿm kute mÿjja tūmkōt amijo baja arÿm krātan arÿm mÿjja nykōt ar amijo ba. Be ga, me arÿm mrāmri prīne umar djā nykumrēxja pumū. Bar aminhijukri amidjan arÿm kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metīndjwŷnh ta ne arÿm prīne meo ny. Gwaj badjwŷ ne gwaj amrēbē Metīndjwŷnho bakurē djwŷnh nhym ta arÿm gwaj bajo nyn gwaj bajo ōbikwa. Jeju Kritu arÿm tyn akubyn tīn gwaj kam tu amim markumrēx. Nhym kam Metīndjwŷnh arÿm gwaj bajo ōbikwa. Gwaj bajo ōbikwan arÿm me'ā gwaj bamā karō. Gwaj baje memā 'ā badjujarēnhmā gwaj bamā karō. Gwaj kam arÿm memā kum,

—Ga me aje Metīndjwŷnho akurē djwŷnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrēx nhym arÿm me ajo nyn me ajo ōbikwa. Nā gwām ā memā anhÿro baba.

¹⁹ Metīndjwŷnh ta ne me kunīo ōbikwao dja. Kritu arÿm tyn akubyn tīn ne nhym me arÿm tu amim markumrēx nhym kam arÿm meo ōbikwa. Meo ōbikwan arÿm memā axwe kēt jarē nhym me arÿm kum mex ne. Nhym arÿm ar imā Kritu'ā ujarēnhja jarē. Bar memā 'ā ajarēn memā kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arÿm me ajo nyn me ajo ōbikwakumrēx, ane. Tām ne bar memā arēnho iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabēnkōt memā idjujarēnh ar iba ne Kritu kukwakam 'ÿr ar ajwÿro iba. Ar aje Metīndjwŷnh'ÿr amijo akēxmā ar ajwÿro iban ar amā,

—Dja gar tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arÿm ar ajo ōbikwa, anhÿro iba. Bar 'ÿr ar ajwÿro iba kute mrāmri ne Kritu ta mān kute amiwÿr me 'wÿro ba pyrāk.

21 Kritu amikam axwe 'ō mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhy m be, Metūndjwŷnh arŷm kum axwe jarē. Nhy m mŷj axwe'ōja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nām kum gwaj bajaxwe pro jarē nhy m arŷm kute ta mān axwe djwŷnh pyrāk. Nhy m kam Metūndjwŷnh arŷm pānh gwaj bamā axwe kêt jarē. Gwaj tu amim Kritu markumrēx nhy m Metūndjwŷnh arŷm gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arŷm Metūndjwŷnh jaxwe kēto bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrēx nhy m Metūndjwŷnh arŷm ar ajo ōbikwakumrēx.

6

1 Metūndjwŷnh kôt ne bar idjāpēnh ar iba. Kam ne bar arŷm ar amā arē. Metūndjwŷnh ne tu kum ar akaprī:kumrēx* ne ar amā ar ajamak bō gar arŷm amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrēx ne kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt.

2 Mŷkam dja gar 'ā adjukanga kêt? Bir, Metūndjwŷnh ne arŷm gwaj bakukāmāremā kabēn ne memā kum, "On jakam ije me amar. Ga me imā amijarē ba arŷm me ama. Imā me akaprīkam ne ba me ama.

Ē, on akati jakam ije me apytār. Ba me apytār arŷm me ajo djuw mex." Nām ā Metūndjwŷnh gwaj bakukāmāremā ane. Badjwŷ kôt ar amā arē. Mytja tām kam Metūndjwŷnh kum ar akaprī. Akati jakam kute ar apytār. On 'yr amijo akēx. Kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt.

Paur kute apŷnh kaprī djārī'ā amijarēnh.

Kor 1.10

3 Ar ba ne bar amijaxwe nēje amijāno dja. Mŷkam ne bar amijāno dja? Bir, ba ren amijāno idjām kêt ne ren arŷm ajmā ikute. Nhy m kam ren me'ō arŷm ijā,

—Djām Metūndjwŷnhmā ar àpēnh wākam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'ō ren ar ijā anen ren arŷm Metūndjwŷnh bē amijo akēx. Me'ō kute Metūndjwŷnh bē amijo akēx karō ne bar amijaxwe nēje amijāno dja.

4 Ne ar imrānh kunīkôt katāt Metūndjwŷnhmā idjāpēnhkumrēx nhy m me kunī kute kôt ar imar. Katāt kum ar idjāpēnhkam te apŷnh ar ikaprī djārī ar ijo ba bar kum idjāpēnh'ā idjukanga kêt.

Ne ajte apŷnh itokry ma.

Ne ajte imā mŷjja prām ne inhō mŷjja kêt.

Ne ajte apŷnh mŷjjakam itūn prām.

5 Katāt kum ar idjāpēnhkam me ajte mry kà punuo ar ikaprēpèk.

Nhy m me ar ibē ijē

nhy m me krāptī: ar ikam àkrēn ar ikam kangao kumex.

Bar apŷnh idjāpēnh tŷxo prīne amidjōm ne.

Ne ajte apŷnh idjāpēnh'ā ino tŷx ne inhōt kryre nhy m arŷm akati.

Bar ajte Metūndjwŷnhmā amijajburo iba. Katāt kum ar idjāpēnhkam bar ā ane.

6 Ne ajte kam prīne amijaxwe nēje amijāno dja.

Ne ajte prīne mŷjja mar mexkumrēx.

Nhy m me ajte ar ijo ajkē bar bit ingyrykmān ajte akubyn amijā ingyryk nē.

Ne kum ar idjāpēnhkam ajte imā me kaprī.

Nhy m Metūndjwŷnh Karō ajte ar ijo ba bar mrāmri imā me abēkumrēx.

* 6:1 Djām ar ga ne gar ajaxwe kêt nhy m pānh kum ar akaprī Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kētmā nhy m arŷm ta kum ar akaprī.

⁷ Ne ajte katāt memā ikabēn jarēnhkumrēx nhyM Metīndjwýnh ajte ar ikôt àpēnh týx.

Kum ar idjápēnhkam bar amijāno djan katāt ar amijo iba. Ga, krākamngōnh kute kàxo kubèkà jangjēnh ne kute kurē djwýnhbē amipytarja pumū. Ar badjwý ne bar inhō kàxo kubèkà jadjār mān pràbē amijāno djan katāt ar amijo iba. Me kute ar imā ar ijaxwe jarēnh karō ne bar amijāno dja.

⁸ NhyM me ajte kum ar ikī:nhkumrēx. Djām kam ar ije amidjwýnhbit mar ne Metīndjwýnhmā idjápēnhmā kanga? Kati. Bar mā kum apē.

NhyM me ajte te mebē ar ikurē bar mā kum apē.

NhyM me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Djām ar wā mex got? ane bar mā Metīndjwýnhmā apē.

NhyM kam me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Me kum ar kī:nhkumrēx, ane bar mā kum apē.

NhyM me ajte te ar ijā,

—Nām ar ta amijo Metīndjwýnh maro ba. Nām ar memā 'èx ne me noo biknoro ba, ane. Nām me te ar ijā ane bar katāt kum idjápēnhkumrēx rā'ā.

⁹ NhyM me ajte te ar ibē ate krān ba nhyM Metīndjwýnh kute ar imarkumrēx. NhyM ō me jadjwý kute ar imarkumrēx.

NhyM me ajte kute ar ibīn pyma. Te ar ibīn pyma. Ota, ar itīn rā'ā.

NhyM me ajte mā ar ikaprēprék. Ne te ar ikaprēprék bar ityk kēt.

¹⁰ Ne ajte ikaprī:ren ikaprī japōkmā mā ikīnh.

Ne ajte ar inhō mýjja kēt. Te ar inhō mýjja kēt bar memā Kritu'ā idjujarēnh ar iba nhyM me arým tu amim markumrēx. Me krāptī ne me tu amim markumrēx ne arým kôt Kritu nhō mýjja kume:xo ō mýjja.

Te ar inhō mýjja kēt bar tu amim Kritu markumrēx ne arým Kritukôt ar inhō mýjja kunī.

¹¹ Krīraxbē Kōritukam ar ga ne bar imā ar ajabē. Kam ne bar prīne amikôt ar amā amijarēnho amirītkumrēx.

¹² Djā nā bām ar ar abē amiptān imā ar ajabē kēt got? Ar ga ne gar amā ar ijabē kēt.

¹³ Ar ije ar ajo ikramān pràbē bar ar amā ikabēn. Ar gadjwý dja gar amipānh ar imā akabēn mex jarēn ar amā ar ijabē.

Me kute Jeju marbito aben nhikjē'ā kute memā karō.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jēnh bjēr kadjy me kute o aben nhikjēja pumū. Mry kute aben pyrāk kambit ro'ā àpēnh mex. Ar gadjwý ar aje me'ōo anhikjēmā me kute amim Jeju marbito anhikjē. Kwārīk wānh me'ō kute Jeju mar kēto anhikjē kēt ne ro'ā adjápēnh kēt.

Djām me axwemē me axwe kēt kute aben pyrāk ne ro'ā àpēnh mex? Kati. Ga, a'umē akamātmē ro'ā ba kētja pumū. Apýnh ne ba. Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amā ajaxwe kīnh kēt. Me kute Jeju mar kētja ne me kum axwe kīnh. Djām ro'ā ar adjápēnhkam mex? Kati. Kam mex kēt.

¹⁵ Djām Kritumē Berij axikôt kabēn? Kati. Ar apýnh kabēn. Berij nhidji 'ōdjwýbē ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwý djām me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kētja amijo ba pyrāk? Kati. Me kute amim Jeju mar katāt ar amijo ba. NhyM be, me kute mar kētja ate amijo ba. Me apýnh ba.

¹⁶ Djām Metīndjwýnh nhō kikretikam me kute kum amijarēnh kadjy apýnh mýjjao metīndjwýnh karō nhípèxja krī? Djām Metīndjwýnhmā ja mex? Arkati.

Me kute kam Metīndjwýnhmābit amijarēnhmā. Gwaj badjwý. Djām gwaj baje Metīndjwýnhmā amijarēnh ne jām mýjjao metīndjwýnh karō nhípēxmā amijarēnhmā? Me kute Jeju mar kētja kudjwa mýjjao metīndjwýnh karō nhípēxmā amijarēnhmā? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kētja kudjwa kēt ne mýjjao metīndjwýnh karō nhípēxmā amijarēnh kētmā. Ga, Metīndjwýnh ō kikretikam ýrja pumū. Gwaj badjwý. Metīndjwýnh ne gwaj bakam nhý. Metīndjwýnh tīn ne ar bakumrēx. Tyk kētkumrēx. Tām ne gwaj bakam nhý. Metīndjwýnh ta ne amrēbē: memā kum,
 “Ba dja ba mekôt ar iban mekmē ar mrā. Dja me imā, ‘Me inhō Metīndjwýnh’,
 ane ba meo iba rā’ā ne.”

Nām ā amrēbē: me bakukāmāremā ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kētjamā akàx. Djām me aje meo anhičkēn me ro’ā adjapēnhmā? Kati. Kwārīk wānh. On me memā akàx ne ate ar aba.”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me bakukāmāremā ane. Ne kam ajte memā kum,
 “Kwārīk wānh me axwe kôt ajaxwe kēt. Me axwe kôt ajaxwe kētkam ba dja ba
 ibē abāmumrēx. Ne kam arým ajo ikrakumrēx. Ajo ikra mykumrēx.
 Ajo ikra nikumrēx.”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me bakukāmāremā ane. Bēnjadjwýr djwýnh ‘ityxo
 kubē kumkati ta ne memā ja jarē.

7

¹ Ga, kute gwaj bamā mýjja mex jarēnhja pumū. Mrāmri ne gwaj bamā kabēn pydjīn arē. Kam dja gwaj on wānh bajaxwe kunī kanga. Baje amidjwýnhbito kīnh kadjy bajaxwe kunī gwaj on wānh kanga. Bakabēn punu kunīkôt, badjapēnhjaxwe kunīkôt ne gwaj tu Metīndjwýnhbē amijo ajkē. Gwaj wānh kunī kangan katāt Metīndjwýnh kôt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amū amikamēn prīne ta mexo bamex. Gwaj bamā umakôt ā kum bamexo batēmo ane.

Paur kute memā amikīnh jarēnh.

² Dja gar amā ar ijabē. Djā nā bām ar ar ajōo ajkē? Djā nā bām ar ar ajōo àpnu? Djā nā bām ar ar ajōbē mýjja ‘ōo iprôt? Arkati.

³ Djām ar ije ar amā ajaxwe jarēnhmā ne bar ar amā ja jarē? Kati. Arým bar ar amā,

—Gwaj baro’ā dja gwaj batīn ne ar baba. Nār kon ar atyk jabej gwaj baro’ā ty, ane. Nām bām ar ā imā ar ajabēo ane.

⁴ Nā bām tu amim ar amex markumrēx ne prīne ar amā amikôt amijarē. Nā bām ar akam ikīnh ne memā ar akam ikīnh jarēnh kumex ne. Nām te apýnh ikaprī djāri iwýr ban bōx ba ar amex djō’ā akubyn ikīnh ne amikīnh ra:x ma.

⁵ Nā bām ar amrēbē pykabē Mateni’ýr tēn ‘ýr bōx. Nym kam apýnh ar ikaprī djāri mā ar iwýr ban bōx bar te ityk djā kēt prāmje. Me kum ar ikurē:n ari ar ijo ba bar arým itūn prā:m.

⁶ Nym be, me Batīndjwýnh kute me kaprīo kīnho ba tām ne arým akubyn ar ijo kīnh ne. Arým Xitu ar akurūm bōxkam ne bar akubyn ikīnh ne.

⁷ Djām bōxkambit ar ikīnh? Kati. Kute ar imā ar ajarēnh djō’ā ne bar ajte ikīnh. Nām ar imā ar akam amikīnh jarē. Nām ar imā,

—Nām me ar ajo ama: ne kaprīre ne muwn mā memā kum, “Paur ne ba ar imā kīnhkumrēx”, anhýro ba. Nām ā Xitu ar imā ar ajarēnho ane. Ba kam arým Xitu kīnh djō’ā badjwý ar akam ikīnhkumrēx.

⁸ Amrēbē ar ije ar amā pi'ôk no'ôkkam ne ba amim ingyryk ne amiman ar ajā amim,

–Ÿ, watīre. Mýkam ne ba arkum pi'ôk no'ôk ne arým arkum kaprī jadjà? ane. Djām jakam ije amim anhÿr rā'ā? Kati. Ije inhō pi'ôko ije ar amā kaprī jadjār ngriirebit.

⁹ Jakam ne ba ikīnh ne. Mýkam? Djām ar akaprīkam? Kati. Gar akaprīkam arým akubyn amima. Ba kam arým ikīnh ne. Ar aje Metīndjwýnh kabēn markôt gar arým akaprī. Akaprīn arým akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikēnh kētja pumū. Ije pi'ôkkam ar amā ikabēn'ā no'ôko ije ar ajo ibikēnh kētē.

¹⁰ Me kute arým amikam Metīndjwýnh kabēn mar ne kôt kaprīkam ne me arým amiman wānh axwemā iren Metīndjwýnh'ÿr amijo akēx. Ÿr amijo akēx nhym arým me utā. Djām kute me utārkam me amim ngyryk ne kaprī? Arkati. Nhym be, me kum Metīndjwýnh kīnh kētjamā ne me kabēn jarē nhym me arým amim ngyryk ne amikam kaprī. Amikam kaprī kajgon wānh axwemā irern kute Metīndjwýnh'ÿr amijo akēx kēt ne arým akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹ Nhym be, amrēbē inhō pi'ôk ar awÿr bōx ja ne gar amim arēn aman arým amima. Amiman arým amijo mex prām ne amijo mex ngry'ā ar ano kator me:x ne arým abenbē ar ajaxwe kurē. Abenbē ar ajaxwe kurēn arým ar amā ajaxwe pyma:. Ne kam ijo ama:n arým inēje mā memā akabēn. Ne kam me'ō jaxwe jabe:j ne axwemā akatorkumrēx. Ar Metīndjwýnh kabēn kôt akaprīkumrēxja pumū. Ne kam arým ar amexo amirītkumrēx. Ōbē ne ba ar amā apÿnh mÿjja kwÿ jarē. Gar arým jakam mÿjja kunīkôt imā amimexo amirītkumrēx ba arým ar ama.

¹² Ba amrēbē ar amā pi'ôk no'ôk ne. Me'ō jaxwe ne ba kuman pi'ôkkam arým ar amā arē. Nām ar ajo ajkē ba kuman pi'ôkkam arým ar amā arē gar arým ama. Djām ar aje jabit marmā ne ba ar amā arē? Kati. Ar aje badjwÿ imarmā. Ba ar ajā ino tÿ:x. Tām ne ar aje marmā ne ba ar amā arē. Mrāmri ne ba ar ajā ino tÿxkumrēx. Metīndjwýnh ta ne kute imar.

¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akīnhkam bar badjwÿ ar adjō'ā akubyn ikīnh. Nhym Xitudjwÿ ar awÿr bōx ne bit umar punure. Gar kam akunī arým aērbē o kīnh nhym arým ar akam kīnhkumrēx. Ne kam arým amrē tēn iwÿr bōx ne imā ar ajā ajarē bar badjwÿ arým ô'ā ikīnh tire.

¹⁴ Nā bām Xitumā ar amextire jarē. Djām kam ikabēn kajgon arým kam ipijām ne? Kati. Ije amrēbē ar amā ikabēn kunī jarēnhja ba ar akōnh kudji. Ije Xitumā ar amex jarēnhdjwÿ ba ar amex kōnh kum arē. Nhym kam ta ar awÿr bōx ne arým ta ar amex pumūnhkumrēx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bōx ne akubyn amijo tēn ar ama:ro nhÿ. Nām ar awÿr bōx gar akunī aje kabēn maro akumex. Nā gām ar atertet ne kum akabēn mexbit jarē. Nām akubyn amijo tēn ar amaro nhÿn arým amybÿm kum ar ajabē:ē.

¹⁶ Kam ne ba arým ate ikrān amim ar amexbit man arým ar akam ikīnhkumrēx.

8

*Kute me ōdjānh'ā memā karō.
Kar 11.29; Rô 15.25; Kô k 16.1; Xim k 6.18*

¹ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ba ar amā pykabê Matenikam me arê. Ga, Matenikam ap̄yñh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ukaprĩkumrêxja pumũ. Djãm me ta ne me ukaprĩ? Kati. Metĩndjw̄yñh ta ne kum me kaprĩ ra:xi nhym me ar̄ym kuman ar̄ym ô'ã kum me kaprĩkumrêx.

² Nãm me te amikam tokry ne kaprĩ kumex man ar̄ym ap̄okmã amikam kĩnh kati ma. Nãm me te ô m̄yja ngrire ne memã m̄yja nhõr prã:m. Nãm me tu ôdjãnhhti:re ne memã m̄yja kumex ngã.

³ Be, ap̄yñh me àpênh djã kôt ne me kute ap̄yñh pi'ók kaprĩ jam̄yñh. Me kw̄y ô pi'ók kaprĩ rax nhym me kw̄y ô ngrire. Djãm Matenikam me ô pi'ók kaprĩ rax? Kati, me ô ngrire. Nãm te me ô pi'ók kaprĩ ngriren memã kumex ngã. Ba ne ba omũ. Me ta ne me memã kungã.

⁴ Nã bãm bit akubyn memã nêñ memã kum,

—Kati. Ar anhõ pi'ók kaprĩ ngrire. Kôt dja gar memã ngrirebit ngã, ane. Nhyam ar imã,

—Kati. Djeruxarêkam Jeju nhõ me ja ne me ô m̄yja kêt ne kum prãm. Bar kam imã me kaprĩ. Ar ba dja bar memã kumex ngã, ane.

⁵ Bar kam me kute memã pi'ók kaprĩ nhõrkam ama. Nhyam kam me ta kumrêx ar ijaêrbê Metĩndjw̄yñhmã amingãn amim,

—Ba katãt Bẽnjadw̄yr djw̄yñh kabên man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabên man kôt amijo iba mex, ane. Metĩndjw̄yñh kabênkôt ne me ã ane. Ne kam me kady ar imã pi'ók kaprĩ ngã.

⁶ Matenikam me ã ane bar kam Kōrituwākam ar abaja'ã Xitumã karõ. Ta ne amrêbê ar aw̄yr bõx ne ar amã arê. Gar kam ar̄ym memã pi'ók kaprĩo atommo krax. Nhyam kam jakam ar iw̄yr bõx. Kam ne bar ar ajã Xitumã karõn kum,

—Dja ga Kōritukam memã arê gê me mrãmri ukaprĩkumrêx ne pi'ók kaprĩo atomo tẽn inomã mênhkumrêx, ane.

⁷ Akmere àpnhĩre ar, gar ar̄ym amex ne ar̄ym tu amim Metĩndjw̄yñh markumrêxo aba. Ne aje kabên jarênh me:xkumrêx. Ne aje kôt m̄yja kume:x mar. Ne mrãmri akabênkumrêx ne amã ar ijabê:kumrêx. ã amexo ane. Nhyam be, dja gar mekam adjukaprĩdjw̄y ne me kady pi'ók kaprĩo atomkumrêx.

⁸ Djãm ar ba ne bar amirax pumũnh nhirãm ar amã,

—Ar iraxja man ar ikabên kôt memã o atomkumrêx, anh̄yero iba. Kati. Nã bãm ã ar amã anh̄y kêt. Matenikam me ja kumrêx ne me memã o atomo tẽn inomã kumê. Ar gadjw̄y ar aje ar ikabên mar ne aje memã o atomo atêm ne inomã mênhmã. Djãm mrãmri ne gar amã ar ijabêkumrêx? Ar amã ar ijabêkam dja gar o atomkumrêx.

⁹ Bẽnjadw̄yr djw̄yñhbê Jeju Kritu ta ne tu ukaprĩkumrêx. Tãm ne gar ar̄ym aje mar. Nãm ô m̄yja kumex. M̄yja kunĩ ne ô m̄yja. Nãm te ô m̄yja kunĩn ar̄ym ar akadyj ô m̄yja kêt. Gar kam ar̄ym m̄yja kumexo anhõ.

¹⁰ Ba kam ar̄ym ja man ar amã arê. Be, amũ amex ja'ã ne gar akumrêx aje memã pi'ók kaprĩ nhõr prãm ne ar̄ym o atommo krax ne.

¹¹ Jakam dja gar o atomo tẽn inomã mênhkumrêx. Djãm ar aje memã õr prãm ne o atommo krax ne katêri krã'yrkam mex got. Kati. Gar amã memã õr prãm ne aje o atomo tẽn inomã mênhkumrêx. Kambit ar̄ym mex. Ar aje ap̄yñh adjãpênh pãnh pi'ók kaprĩ jam̄yñh kôt dja gar memã ikjê rên memã o atom.

¹² Be, me kute memã õr prãm kumrêxja ne Metĩndjw̄yñh kute me mar ne ar̄ym mekam kĩnh. Djãm me'õ nhõ m̄yja kêt kam dja Metĩndjw̄yñh memã kum,

“Memā angā”, ane? Kati. Me ō mỳjja rax gēdja 'ā akren pi'ók kaprī rax ngā. Nhyṃ be, me ō mỳjja ngrire dja 'ā akren pi'ók kaprī ngriren kum kungā.

¹³ Djām ar aje memā ōr nhyṃ me kum prām kēt gar ajte me pānh anhō mỳjja kēt mā ne ar amā prāmmā? Djām ja kadjy ne ba ar amā arē? Kati. Gēdja ar anhō mỳjja nhyṃ amū me ō mỳjja nhyṃ kam ar ajō'ā kātām kēt. Gamē amū me wāmē gēdja ar anhō mỳjja aben pyrāk. Ja kadjy ne ba ar amā ikabēn.

¹⁴ Jakam arỳm ar anhō mỳjja kumexkam ar aje memā kwỳ nhōr nhyṃ memā prām kēt mā. Nhyṃ kam ajmākam gar me pānh amā prām jabej nhyṃ me ō mỳjja kumex jabej. Ne kam arỳm amipānh ar amā mỳjja ngā. Gar kam anhō mỳjja aben pyrāk.

¹⁵ Me bakukāmāre kute djwỳbē mỳj ne jao atomo bakam ne me ā ane. Amrēbē: ne me'ā memā kum, “Nām me djwỳo atom kumex nhyṃ me mānhkutā ne. Ne djwỳ'ā kātām kētne. Nhyṃ me jadjwỳ djwỳ ngrireo atom nhyṃ me mānhkutā ne. Ne me'ā 'ā kātām kēt ne.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyṃ me arỳm 'ā pi'ók no'ók ne. Ga, me kunī ō djwỳ nhyṃ me'ō'ā djwỳ'ā kātām kētja pumū.

Kute me'yr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metīndjwỳnh ne Xitumā amak bō nhyṃ kute ar amarkumrēx. Kute ba ije ar amar pyrāk ne ā ar amaro ane. Ba kam Metīndjwỳnhmā amikīnh jarē.

¹⁷ Bar Xitumā ar ajā karōn kum,

—Dja ga memā arē gē me pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane.

Nhyṃ ar imā,

—Be, mrāmri. Dja ba ā memā ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awỳr tēm prāmkumrēx. Ne kam arỳm kute ar awỳr pi'oko tēm ne kute o bōxmā gar aje omūnhmā.

¹⁸ Bar ar ajā Xitumā karōn kam kōt ije gwaj bakamyja 'ōdjwỳ janormā. Gwaj bakamy jamē Xitu ar ar awỳr tēmmā. Ar ikamy ja ne āpēnh mexkumrēx. Kute Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkam āpēnh mexkumrēx. Me kute amim Jeju mar kunī apỳnh kōt ar aben pydjio ba djāri kunī ne me abenmā mex jarē.

¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utān ar imā,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabēn kōt ar akōt pi'ók kaprīo tēn memā kungā, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrēx Xitu kōt ar awỳr ano. Dja ar bōx gar me kadjy pi'ók kaprīo atom inomā mēnhkumrēx. Ar badjwỳ dja bar ī ar awỳr tēn bōx gar ar imā pi'ók kaprī ngā bar Xitumē ro'ā arỳm Djeruxarē'yr o tē. 'Yr o tēn o bōx ne iro'ā memā kungā. Me ar ikōt Metīndjwỳnh raxmā kator kadjy dja bar ā o ane. Ar aje memā ōr prām nhyṃ me kute jadjwỳ mar kadjy dja bar ā o ane.

²⁰ Godja bar memā pi'ók kaprī kumexo tēn memā kungā. Nhyṃ kam me ar ikōt gwaj bakamy tēmja pumūn ar ijā ar idjākīnhī nhōr kēt.

²¹ Dja bar iro'ā katāt memā o tēn o bōx. Metīndjwỳnh dja katāt ar ije amijo ibakōt ar ipumū. Nhyṃ pykakam me ar badjwỳ dja me katāt ar ije amijo ibakōt ar ipumū.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kōt ar awỳr tēmmā. Dja bar kam gwaj bakamy 'ōdjwỳ jano nhyṃ arkōt tē. Gwaj bakamy jadjwỳ ne mexkumrēx. Metīndjwỳnhmā āpēnh kunīkōt gwaj bakamy ja mrāmri kum ukanga kētkumrēx ne kum āpēnhkumrēx bar arỳm amim omū. Nhyṃ tu amim ar amarkumrēx. Kam ne ar akadjy āpēnh prāmkumrēx. Gwaj bakamy jadjwỳ dja arkōt ar awỳr tē.

²³ Nhyṃ Xitudjwỳ. Be, tāmjamē ne bar iro'ā apē. Ne kam arỳm ar iro'ā ar akam idjāpēnhmā. Nhyṃ gwaj bakamy ar jadjwỳ, apỳnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri ne me ar ano. Nhyṃ kam ar arỳm me kabēn kōt ar awỳr tēmmā. Kute memā Kritu raxo amirīt kadjy ar awỳr tēmmā.

²⁴ Kam dja gar pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nhyṃ ar arỳm o ar amarkumrēx. Ar amā ar abēja markumrēx. Nā bām ar mā memā ar ajarēho iba. Ar akam ar ikīnh jarēho iba. Dja gar pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx gē ar pi'ók kaprī pumūnhkumrēx. Kam dja ar abenmā kum,

—Mrāmri Paur kabēnkumrēx, ane. Kam gēdja ar akubyn ō pykakam bōx. Bōx ne apỳnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri memā ar ajarēho ba. Ne memā kum,

—Mrāmri ne me ōdjānhkumrēx. Nām me arỳm pi'ók kaprīo atom. Djeruxarēkam me kute Jeju marja kadjy ne me arỳm pi'ók kaprīo atom-kumrēx, ane. Dja ar ā ar ajarēho ane.

9

¹⁻² Djām ar aje amijā pi'ók kaprī nēmā ne ba ajte ar amā arē? Kati. Ar aje pi'ók kaprīo atommā ne ba ar amā arē. Ar ga ne gar aje Jeju nhō me jamā o atom prāmikumrēx. Arỳm ba ar apumūn Matenikam me jamā ar ajarēho iba. Nā bām memā kum,

—Onj, pykabē Akajakam krīraxbē Kōritukam me ja ne me arỳm kute memā ōr prāmikumrēx. Amū amex ja'ā me kute memā ōr prāmikumrēx. Nā bām ā ar ajā memā anhyro iba nhyṃ kam me ar akudjwa kute memā ō pi'ók kaprī nhōr prāmikumrēx.

³ Kam, ar aje pi'ók kaprīo atomo atēm ne inomā mēnh kadjy ije ar awỳr gwaj bakamy ar anormā. Ar ga ne gar imā,

—Dja bar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx nhyṃ kam ikabēn dja kajgo kēt, Matenikam me jamā ikabēn ja dja kajgo kēt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memā kum,

—Kōritukam me ja kute ōr prām, anhyrkam gar ren katēri pi'ók kaprīo atom krāta ba ren arỳm ikabēn kajgo.

⁴ Dja ba ar awỳr tē nhyṃ Matenikam ar ja'ō ikōt ar awỳr tēm ne ar awỳr bōx jabej. Kam bar ren ar awỳr bōx ga ren ar arỳm pi'ók kaprī katēri o atom krāta nhyṃ ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumūn ren arỳm ar akam ren ar ipijām ne. Ga ren ar gadjwỳ kam apijām ne. Ba ren ar amim,

—Nā bām ar bit tỳx'ā me kamnhīxkumrēx nhyṃ meo mōn tu krāta. Bar kam arỳm ipijām, ane.

⁵ Gwaj bapijām karō ne bar abenmā kum,

—Gwaj amikukām bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'yr atēmikumrēx ne me'yr bōx nhyṃ kam me arỳm ar ikukām pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nā bām ar ā arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awỳr bōx ne ar amā arē. Arỳm ne ba amrēbē ar amā arē. Ar aje o atomo atēm ne inomā mēnhmā ba ar amā arē. Djām me kute pi'ók kaprī'ā ngryk ne amim,

—Je tō, mýkam ne me ibē pi'ók kaprī jamỳnho ba, anhyrkam mex? Kati. Kam mex kētkumrēx. Dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx bar arỳm ar awỳr bōx gar arỳm anhdjānh ne akīnhkumrēx. Ne kam arỳm me kadjy ar imā angā. Kam dja bar arỳm Djeruxarēmā o tēn o bōx ne arỳm memā kungā.

Me kīnh ne kute memā mỳjja nhōr raxmā.

Kō k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amā arē gar ama. Godja me 'y ngrēre ne kren kam djwý ngrēre ne o atom. Nār, godja me 'y kumex ne kren kam djwý kumex ne o atom. Tām dja gar anhō pi'òk kaprī'ā ama.

⁷ Djā gām ar abenā ar anhō pi'òk kaprī jakre kumrēx ne amim,

—Be, kòt dja ba memā amikutā kwý ngā, anen kam memā angā. Kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Dja ba memā kwý ngā nhym ibē kêt ba ajmā nē, anhÿr kêt. Nār, kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Gē me imā 'ā àpnēnh tÿxmā ba kam memā kwý ngā, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, dja me òdjānh ne kīnh ne memā mỳjja ngā nhym Metīndjwýnh arÿm kum me kīnhkumrēx. Tām dja gar ama.

⁸ Djām Metīndjwýnh òdjý got ar abē mỳjja 'ò nēma? Kati. Dja ar amā mỳjja kunī ngā. Djām kute ar amā mỳjja ngrēre nhōrmā? Kati. Mỳjja kumex dja tu ar amā kungā gar arÿm akīnhkumrēx. Ar gadjwý dja gar akati kunīkòt mekam adjukaprīkumrēx.

⁹ Ikabēnja kòt ne me amrēbē: memā arēn memā kum,

“Arÿm ne amikutā me ò mỳjja kētmā ò mỳjja ngrā. Nām katāt amijo bakumrēx rā'ā: rā'ā ne.”

Nām me amrēbē ā me bakukāmāremā ane nhym me arÿm 'ā pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo mōrja pumū. Metīndjwýnh ne me kute kre kadjy kute memā 'y nhōr. Ne kam kute memā djwý nhōr. Me ò kwý krēn djā'ā kute memā òr. Mÿj'ā ne ba ar amā ja jarē. Bir, ar aje memā mỳjja nhōr'ā ne ba ar amā ja jarē. Metīndjwýnh ta dja ar apumū. Dja gar me ò mỳjja kētmā amikutā anhō mỳjja kwý ngā nhym arÿm ar apumūn ar amā mỳjja kumex ngā. Ar aje memā mỳjja nhōr jakrenh mex ne ar amā kungā. Ga, me kute mỳjja 'y kumex ne kren arÿm ò djwý kumex ne kute o atomja pumū. Ar gadjwý dja gar memā mỳjja kumex ngā. Nhym Metīndjwýnh arÿm pānh ar amā mỳjja kumex ngā gar arÿm katāt ar amijo aban kum amexkumrēx ne.

¹¹ Ar anhōdjānhkam mÿj dja Metīndjwýnh ar amā nē? Bir, dja mā ar amā mỳjja kumex ngā gar mā amikutā memā anhō mỳjja kwý ngā. Anhōdjānh ne mā memā angā. Dja gar ar imā amikutā ar anhō pi'òk kaprī kwý ngā bar kubyn arÿm memā ar anhō pi'òk kaprī tēn memā kungā. Dja me ar anhō pi'òk kaprī byn arÿm Metīndjwýnhmā amikīnh jarē. Gwaj badjō'ā kum amikīnh jarē.

¹² Dja gar Jeju nhō me jamā angā nhym me arÿm o amikīnh. Djām me o amikīnhbit? Kati. Dja me kīnh ne ar adjō'ā Metīndjwýnhmā amikīnh jarēho kumex.

¹³ Ne kam ar amarkumrēx ne arÿm Metīndjwýnhmā kum,

—Mrāmri ne me kute Kritu'ā ujarēnh ny markumrēx ne arÿm akabēn kòt òdjānh tire. Òdjānh tire ne arÿm amikutā ar imā ò mỳjja kwý ngān arÿm amū me kum prām kunīmā kwý ngā. Bar kam arÿm amā amextire jarē, ane. Ar aje memā pi'òk kaprī nhōrkam dja me ā Metīndjwýnhmā ane.

¹⁴ Ar aje memā pi'òk kaprī nhōrkam dja me kum ar ajabēn arÿm ar akadjy Metīndjwýnhmā kabēn ne kum,

—E kum, Djūnwā, me kīnh djā rax ne ga memā angā nhym me arÿm adjō'ā ar imā pi'òk kaprī jano. Bar kam amā amextire jarē, ane. Dja me ā Metīndjwýnhmā ajā ane.

15 Mýj kīnh djàja ne Metīndjwýnh memā kungā? Bir, Kraja ne arým memā kungā. Nām gwaj bakunīmā kungā. Kra ra:xi. Mýj me'ō ne kute prīne 'ā ujarēnh mex kadjy 'ýr bōx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamā kungā gwaj kam kum amikīnh jarē.

10

Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx.

1 Ga, Kritu kabôt kati ne kute memā prī mex ne ar meo baja pumū. Ja ne ba kuman arým ar amā ikabēn mex jarē. Ar gadjwý dja gar Kritu man badjwý ikabēn ma. Ba ibē Paur ikabēn ma. Wākam me'ō ar memā kum,

–Paur ne amybým kute týx pyrāk ne me ýtāri 'ýr bōxkam kum me uma:, ane. Djām mrāmri me kabēn? Kati.

2 Dja gar on ikabēn ma. Got ba ren ar awýr bōx ne tu ar amā ibēn tý:x ne. Nā bām anhýr djwýnhram amim,

–Dja ba wākam bōx ne ar kwýmā ibēn týx jabej, ane. Ar akwý aje amim,

–Paur ne amidjwýnhbito kīnh ne axwe ar ba, anhýro abakam ba ibōx ne ije ar akwýmā ibēn týx karō ne ba ar amā,

–Dja gar on ikabēn ma, ane.

3-5 Ga, me kurē djwýnh me'ýr bōxja pumū. Me'ýr bōx nhyim me arým àbēr djā jamýn o me'ýr prôt ne arým aminėje me aé. Pykakam ne me ā aminėje meo ane. Djā ne bām ar ā me kudjwa ane. Kati. Nā bām ar ije pykakam me àbēr djā jamýnh kêt. Metīndjwýnh ne tý:x. Bar týxo itýx ne me nėje ikabēno me ity nhyim me arým anhikrē.

Ga, me kurē djwýnh kwý kute aminėje kikre tý:x nhípēxja pumū. Nhyim be, me týxo me ja jakre ne me arým me'ā kikre kate. Ne kam arým pardja'ā me pa 'amýn meo ban meo bōx nhyim kam me arým memā àpēnh ar ba.

Me kwý jadjwý ne me kute me bakurē djwýnh pyrāk. Me 'ēxnhī. Metīndjwýnh ne kute gwaj bamā amijā ujarēnh pydji baje mar pydjimā nhyim me arým 'éx ne ta amijo Metīndjwýnh mar mex ne arīk kupa'ā memā 'ā ujarēnh punu. Nhyim kam me arým me ma:ro ba. Nhyim me Metīndjwýnh kupa'ā apýnh mýjja rūnh jarēn mebē Metīndjwýnh kabēnkumrēx kurēn arým me noo akno. Nām me memā 'éx ba. Me kabēn 'éxnhī ne kute mrāmri ne me ō kikre týx pyrāk. Bar kam ikabēno me ity nhyim me arým ar imā rerekre. Ar imā rerekre nhyim me arým katāt Kritu'ā ujarēnh man katāt kabēn kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrāmri ne me kute me pardja'ā me pa 'amýnh ne me meo ban meo bōx pyrāk nhyim me arým Kritu kôt amijo ba.

6 Ar gadjwý dja gar prīne Kritu kabēn kôt amijo aba mex ba arým bōx. Bōx nhyim ar ajō ate aje ar amijo aba prām rā'ā ba arým ar amā ibēn týx gar arým pānh atokry.

7 Ar akwý ne gar abenmā,

–Djā ne Kritu Paur jano? Kati, anhýro aba. Ba ar amā arē gar ama. Djām gwaj baje me krākābit pumūnh ne kam arým amim, “Tām wā ne mex”, ane nār, “Tām wā ne mex kêt”, ane. Djām gwaj baje me krākābit pumūnh ne arým prīne me mar mex? Kati. Djām mrāmri Kritu ar ajo bakumrēx gar arým ama. Aje mrāmri markumrēx jabej ar badjwý ar ima. Djām Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwý mrāmri Kritu kute ar ijo bakumrēx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrēx. Gwaj baje aben pyrāk. Tām dja gar ama.

8 Ba ren ar amā ar irax jarēnh kume:x. Djā ne ba ren kam amikam ipijām? Kati. Mrāmri ne Bēnjadjwýr djwýnh ar ba ar ijā irax mēnhkumrēx. Ar akadjy

ar ijā ar irax mēnhkumrēx. Djām ar ije ar amā ibēn tỳx kadjy ne ar ijā rax mē? Kati. Bar Kritu'ā ar amā ajarē gar mar mexo amū amikamēn mar rax. Ja kadjy ne Bēnjadjw̄yr djw̄ynh ar ijā rax mē.

⁹ Ba ren ajte ar amā amirax jarēnh kumex. Nhy m be, kati. Me kute ar amā, —Paur ne ar amā pi'ók no'óko kute ar ajaēr prām, anh̄y. Djām mrāmri? Kati. Ije ar ajaēr prām kēt.

¹⁰ Me kw̄y ta ne me arīk ijā kabēn ne ar amā, —Paur ne pi'ókkambit we kabēnkumrēx ne tỳ:x. Djām mrāmri ne tỳxkumrēx? Kati. Dja ta anh̄ytāri ar aw̄yr bōx ne ar̄ym rerekren kabēn punure gar amā kabēn kīnh kēt, ane. Nām me kw̄y ā ijā ar amā ane.

¹¹ Gora gē wākam me'ō ar ajte ikabēn ma. Amyb̄ym ar ikabēn kajgo kēt. Pi'ókkam ar amā ar ikabēnkumrēx. Dja ba wākam ar aw̄yr bōx ne wākamdjw̄y it̄yxkumrēx. Ar ije pi'ók no'ókkam 'it̄yx kōt it̄yxkumrēx.

¹² Me kw̄y ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kīnhmā ne me ta amijo àmra ba. Djām ar ije amijo me urāk? Kati. Djām ar ije me'ā amijakreo iba? Kati. Nhy m be, me ta ne me amirax jabej abenā amijakreo ban amim,

—Irax kute tām wā rax pyrāk, anh̄y ro ba. Nār,
—Ba ne ba iraxo tām wā jakre, anh̄y ro ba. Djām kam me krā mex? Kati. Me krā punu.

¹³ Nhy m be, kati. Metīndjw̄ynh ne ar imā idjāpēnh djā'ā karō bar Kritu'ā memā idjujarēnh ar iba. Djā ne bar kam amijo me'ō nhō àpēnh djā pytān 'ā ar amijo amra? Kati. Metīndjw̄ynh ta ne ar imā ar idjāpēnh djā'ā karō. Kabēn kōt ne bar memā Kritu jarēn 'yr meo akēxo iba. Kute ar imā ar idjāpēnh djā jakre kōt ne bar idjāpēnh tē:n kam ar̄ym ar gadjw̄y ar aw̄yr bōx ne ar̄ym ar amā arē. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarēn ar̄ym ar gadjw̄y 'yr ar ajo akēx ne. Ar ije Kritu'yr ar ajo akēxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar aw̄yr ibōx kēt ne ren arīk ar amā amijarēnh kajgo. Nhy m be, kati. Ar̄ym ne bar ar gadjw̄y ar aw̄yr bōx ne ije kaj bé ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkumrēx. Kam ne bar ar akadjy irax.

¹⁵ Pyka 'ōdjw̄ykam dja me'ō Metīndjw̄ynhmā apēn ar̄ym Kritu'yr meo akēx. Djā ne bar kam me kw̄y kudjwa ō pykakam ō me ja'yr bōx ne ō àpēnh djā'ā amimēn arīk memā kum,

—Ba ne ba Kritu'yr ar ajo akēx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anh̄y ro iba? Kati. Ar ije ā memā anh̄y prām kēt. Adj̄ym. Dja ba ajte akubyn ar aw̄yr bōx ne ajte ar amā Kritu kabēn jarē. Gar kam ar̄ym amim Kritu mar mexo amū amikamēnh tē:n ar̄ym mar mexkumrēx. Nhy m kam ar abu'ā me krāpt̄i ar̄ym ar adjō'ā ajte 'yr amijo akēx ne.

¹⁶ Dja gar ajte ar ikōt o kangō bar ajte amū ar anhijukri me jamā arēnh tē. Amū memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh tē. Ja ne bar kam ama. Djām ar ije me kw̄y kudjwa me'ō djāpēnh djā'ā amimēnh ne arīk me àpēnh proo idjāmra prām? Kati.

¹⁷ Amrēbē: me kute me bakukāmāremā arēnh kōt bar amijo iba. Nām me memā kum,
“Djām amijo adjāmra prām? Kwārīk wānh amijo adjāmra kēt.
Dja ga Bēnjadjw̄yr djw̄ynho amra.”

Nām me ā memā ane bar kabēn man kōt ar amijo iban amijo idjāmra kēt ne Bēnjadjw̄yr djw̄ynho amra.

¹⁸ Djām me'ō ta kute amijo rax ne kute memā amijarēnhkam Metīndjw̄ynh kute 'ā memā kum, “Ā. Mrāmri ne raxkumrēx”, anh̄y? Kati. Metīndjw̄ynh ta kute me'ō'ā rax mēnhkambit kute 'ā memā kum, “Mrāmri ne raxkumrēx”, anh̄y.

11

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrāk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Ar arek nhÿn ikabēn ma. Nā, dja gar arek ikabēn maro nhÿ.

² Nā bām ar ajā ino tÿ:x kute Metīndjwÿnh ô me ja'ā no tÿ:xja pyrāk. Dja gar katāt Kritu kôtbīt amijo aban ajaxwe kêt. Kwārīk wānh me kum Metīndjwÿnh kīnh kêt kukràdjajakôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajā ino tÿ:x ne.

Ga, me bām, me nā kra ni'ā no tÿ:xja pumū. Me my kute Ar kubê kupēnh kêt kadjy kra'ā no tÿ:xja pumū. Nhyam kam arÿm abatānh nhyam mjēn pydjji 'ÿr mōrkumrēx nhyam krô'ā mjēn kêtikumrēx.

Badjwÿ. Ba arÿm Kritisumā ar ajarēn kum,

—Kōritukam ar ja dja ar katāt akôtbīt amijo ban me kum akīnh kêt kukràdjaja kôt amijo ba kêt. Nā bām ā kum ar ajarēnho anen arÿm ar ajā ino tÿ:x ne. Dja gar katāt Kritu kôtbīt amijo aban ajaxwe kêt. Kwārīk wānh me kum Metīndjwÿnh kīnh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajā ino tÿ:x ne.

³ Me kute ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katāt Kritu pydjji kôt amijo aban ajaxwe kêt mā. Godja me arīk kupa'ā ar amā mÿjja kwÿ jarē gar aman arÿm Kritu kupa'ā amijo aban ajaxwe. Nām ā kangā no tÿ:xkam kute me bakwatynh Ewamā 'êx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwÿ ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awÿr bōx ne ije ar amā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kupa'ā ar amā atemā Jeju 'odjwÿ'ā ujarēnh jabej. Djā nā gām ar me kanga? Kati. Nā gām ar tu amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī. Djā nā gām ar me kôt Metīndjwÿnh Karō maro aba? Kati. Atemā me karō punu ne gar me kôt maro aba. Djām Kritu'ā ujarēnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemā mÿjja punu'ā ujarēnh ny ne gar maro aba. Nām me ar amā kupa'ā arē gar amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī.

⁵ Me kwÿ ta amijo 'êx ne ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā arēnho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djām mrāmri ne we ar ja ikurām rax? Kati.

⁶ Nām me ijā,

—Paur ne kabēn tô, anhÿro ba. Kwārīk wānh rā'ā. Ikabēn tô. Djā ne ba Kritu'ā ajarēn ikabēn tô? Kati. Ar ga ne gar prīne katāt 'ā idjujarēnhja ma, ikabēn amirītkumrēxja ma.

⁷ Nā bām ar amā ujarēnh ny jarēn pānh ije amim ar abē pi'ôk kaprī jamÿnh kêt. Djām kam ne gar arÿm ijo kajgo? Ije amim ar abē pi'ôk kaprī jamÿnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyrāk. Mÿkam ne ba ā amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmā ne ba ije amijo me kajgo pyrāk. Djām kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwārīk wānh gar amim anhÿr kêt.

⁸ Djām ba ne ba ar amā amijo a'uw? Kati. Amū me ja ne ba me ku'uw, ne apÿnh me ô pykakam mrān bōx ne me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri me ku'awn memā kum,

—Ar ikôt o kangō ba Kōritukam memā arē. Nā bām ā memā ane nhyam me arÿm imā pi'ôk kaprī ngā ba amÿ. Ne kam ar akam bōx ne ar amā Kritu kabēn jarē. Ne kam ba inhō mÿjjao pānh ne. Amū me'ô nhō pi'ôk kaprīo inhō

mýjjaō pānh. Ije ar amā idjā'wýr kêt kadjy ne ba inhō mýjjaō pānh ne ar akam idjāpēnh ar iba. Ar amā arēnho iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhym kam prām iwýr bōx. Djā nā bām ar ajō 'uw? Kati. Mateni kurūm gwaj bakamy ar bōx. Ne kam ar ta arým ijo djuw mex. Inhō mýjja ibē kêt nhym ar arým imā kunī ngā. Ar akam idjāpēnh kunīkōt ije pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt. Dja ba rā'ān ar abē amýnh kêtumrēx ne.

¹⁰ Mrāmri ne Kritu kabēn katātumrēx. Badjwý kōt katāt ar amā ikabēn jarēnhkumrēx. Pykabē Akajakam ar abē Kōritu ar, ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt. Ije amýnh kêt'ā dja ba ar amā amijarēnho iba rā'ā. Dja gar ajō ije amijarēnh jabē adjāptār kêtumrēx.

¹¹ Ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh prām kêt. Ja'ā ne ba ije ar amā amijarēnh prām ne arým ar amā amijarē. Mýkam? Djām imā ar ajabē kêtumrēx? Kati. Imā ar ajabēkam ne ba arým ar amā amijā ajarē. Metīndjwýnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abē pi'ók kaprī jamý nhym ren me'ō ikāxā ar amā,
—Be, djām ar bajbit ne bar ar abē pi'ók kaprī jamý? Ga, Paurdjwý kute ar abē pi'ók kaprī jamýnh ar o bawā pumū. Ar ije aben pyrākja pumū, ane. Ar kute ijā, “Ar ije aben pyrāk”, anhyr karō dja ba irā'ān idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt rā'ā ne.

¹³ Djām mrāmri ne bar ije aben pyrāk? Djām mrāmri ne Kritu ar ano kute mrāmri kute ijanorja pyrāk nhym ar 'ā ujarēnh ar ba? Arkati. Nām ar ar anoo biknoro ba. Nām ar ta memā 'ēx ne memā,

—Kritu ne ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba, ane.

¹⁴ Djā ne ba amim,

—E kum, mýkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhō bēnjadjwýrbē Xatanajdjwý kute me noo biknorja pumū. Nām amijo Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh pyrāk ne me noo biknoro ba.

¹⁵ Kam ō āpēnhdjwý ar ō bēnjadjwýrbē Xatanaj kudjwa memā 'ēx ne amijo Metīndjwýnh nhō āpēnh pyrāk. Ar ta arīk ar amā,

—Dja gar ikabēn man kam mrāmri katāt ar amijo abakumrēx, anhyro ba. Kam ar kute aminhinomā amimēnhkam dja Metīndjwýnh ar 'ēxnhī kōt arkum o pānh katāt nhym ar arým me biknor tokry djākam akuno.

Apýnh amikaprī djāri Paur kute 'ā amijarēnh.

¹⁶ Ba ajte ar amā arē gar ama. Kwārīk wānh amim,

—Paur ne amimex jarēnho ba. Ga, bēn katikumrēxja pumū, anhyr kêt. Nār gar aje ijā amim anhyr jabej arek nhýn ikabēn ma. Ba ajte ar amā amimex jarē gar ama.

¹⁷ Ije ar amā amimex jarēnh ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh kabēn pyrāk kêt. Ne kute ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amijarē.

¹⁸ Me krāptī ne ar amā amijo àmra prā:m. Me kute amidjwýnhbito kīnh kadjy amijo àmra prā:m. Ba ne ba bir amimex kōt ar amā amijarēnho amirītkumrēx gar badjwý ima.

¹⁹ Me kwý ne me mrāmri bēn katikumrēx. Nām me ar awýr bōx ne ar amā amijarē gar arek me kabēn maro akrī. We ar akrā mex ne kam arek me bēn kati maro akrī.

²⁰ Dja me'ō bēn kati ar akwý apa 'amýn amiwýr ar ajo akēx gar arým kōt ar amijo aba. Ne kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Dja me'ō bēn katikōt ar akwý anoo aknon ar abē mýjjaō prōt, gar kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Me'ō ta dja ar akam amijo ra:x nār ar akwý nobē tak ne. Gar kam ate akrān arek kabēn maro akrī.

21 Ba ren badjwý ar amā ibēn tỳx gar ren ikabēn ma. Nhy m be, kati. Ba ne ba ar amā ibēn tỳx kēt. Ba akrānmā ar akam ar iba gar kam arým amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhy_{ro} aba. Nhy m be, kati. Irerekre ne ikajgo kēt.

Me ta ne me amijā, “Jeju ne ijano ba bōx”, anhy_{ro} ba. Me amijo amra:n arīk ar amā, “Ba ne ba iraxkumrēx.” Nām me ā ar amā anhy_r ar o ba. Ba badjwý jakam ar amā amimex jarē gar ama. Nā bām ije ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē gar ama.

22 Djām ar wābēbit ne ebraga. Badjwý. Djām ar wābēbit ne idjaer. Badjwý ibē idjaer. Djām ar wābēbit ne Abraão tām djwý. Badjwý ibē Abraão tām djwý.

23 Djām ar wābēbit ne Kritu nhō ãpēnh. Badjwý ibē Kritu nhō ãpēnhkumrēx ne o ar akrenh mex. Nā bām ije ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē. Nā bām kum idjãpēnh tỳxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprēprēk kume:xi. Ba te ije itak'ā akremā.

Ne kute ajte ibē ijē krãptīo ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibīnmā ijo baja krãptī: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibē Kritu nhō ãpēnhkumrēxja pumū.

24 Kamā ne apýnh mebē idjaer djāri ajte mry kà punuo ikaprēprēk kumex. Nām me ikaprēprēk nhy m kam me ajte ikaprēprēk nhy m kam me ajte ikaprēprēk nhy m kam me ajte ikaprēprēk nhy m kam me ajte ikaprēprēk nhy m kam me ajte ikaprēprēk kunīkōt ne me kute mrykà punuo itak'ā akre krãptī: kute 39 pyrāk.

25 Nhy m kam me ajte kōo ititik ne. Nhy m kam me ajte kōo ititik ne. Nhy m kam me ajte kōo ititik ne.

Nhy m kam me ajte kute ibīnmā kēno ititi:k ne. Ga, ibē Kritu nhō ãpēnhkumrēxja pumū.

Ba kākamdjwý, kà rūnhkam ngō raxbē pyka kētkam iba nhy m ijā kà ja wadjā. Ne ajte ijā ja wadjā. Ne ajte ijā ja wadjā.

Ba ajte ngō raxkam wadjā ne pī'ā wajēt: ne ar iba:. Nhy m ijā akamāt ne akati ba wabi.

26 Nā bām ar imrānh kume:x ne.

Nhy m kam ajte apýnh ngō rūnh djārikam idjār pyma: ne.

Nhy m apýnh me ākīnhī kute ijaērbē ijo tỳm ne ijo bikēnh pyma:.

Nhy m apýnh mebē idjaerdjwý kute ijo bikēnh pyma:.

Nhy m me bajtemdjwý kute ijo bikēnh pyma:.

Apýnh krīrax djārikam ar iba ne apýnh kapōt kukrit djārikam ar iba ne ngō raxbē pyka kētkam ar iba. Ja kunīkōt ne mýjja kute ijo bikēnh pyma: ne.

Nhy m me'ēx ne kute amijo Jeju mardjwý kute ijo bikēnh pyma:. Ga, ibē Kritu nhō ãpēnhkumrēxja pumū.

27 Nā bām idjãpēnh pytīdjwýo iku'ēn o amidjōm me:x ne.

Ne ajte inhōt kēt krãptī:.

Prāmmē kōrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imā kry n ikā kēt ne ar iba.

28 Ikā krākā'ā mýjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrī. Apýnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri ne ba kunīkōt me ma:ro ikrī. Ne me kwý'ā ãpnhīx ne, ne akati kunīkōt mekam idjumar punu:re.

29 Dja mekam me'ō rerekre. Djām kōt irerek kēt got? Kōt badjwý irerekre.

Dja me Metīndjwýnhbê me'ôo akêx. Djām o ingryk kêt got? O ingrykkumrêx.
Nā bām me ma:ro ikrī. Ga, Kritumā idjāpênhkumrêxja pumū.

³⁰ Me kwý ta kute amijā,

–Kritu ne ijano ba bôx, anhýro baja djām mrāmri ar kum āpênhkumrêx. Kon. Ga, Kritumā idjāpênhho ije me akrenh mexja pumū. Dja ba ar amā amimex'ā idjujarênh prām jabej arým ar amā apýnh itokry djāri, apýnh ikapri djāri'ā ar amā ajarê. Kunī kôt irerekre. Ba ar amā irerekredjwý 'ā ajarê gar ama.

³¹ Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Tīndjwýnh kute imar. Jeju Bām, mexti:re rā'ā: rā'ā ne. Tāmja ne kute imar. Ije amimex jarênh ne ijêxnhī kêt-kôt kute imar.

³² Ba ajte ar amā irerekre jarê gar ama. Krīraxbê Tamagu nhô bēnjadjwýrja bit kute ipa 'amýnhmā. Bēnjadjwýr rax Areta ne Tamagu nhô bēnjadjwýr jamā nhý. Tamagu nhô bēnjadjwýr ô krākamngônhmā ijarê. Nhy m krīrax bu'ā pyka týx nhípêx apýnh ajkwa krekre djāri. 'Ā ikator nhy me kute ipa 'amýnh kadjj nārām ne me ibê kre kunī pytā.

³³ Nhy m me kute amim Jeju mar arým djudjêdjêo kaxnokai jakā 'āpren kam inhýr. Ne kam kýjrūm krīrax nêje pyka týxja burūm imê. Kre krā'yrkôt burūm imēn arým ijo ruw. Ba arým pykabê djan mā mebê ikaton iprôt ne. Be, djām kam 'itýx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhy m be, Metīndjwýnhbit týx: ne arým ipytā.

12

Kute kàjkwa pumūnh'ā amijarênh.

¹ Djām ije amikôt ar amā amijarênhho iban kôt iraxmā? Kati. Kwārīk wānh rā'ā. Ba ar amā mýjja'ā ajarê. Me kute mýjja pumūnh kêtja ba arým omū. Dja ba ar amā 'ā ajarê. Bēnjadjwýr djwýnh kute amrêbê memā mýjja jarênh kêt. Arým ne imā arê. Nām imā arê ba arým kuma. Dja ba ar amā 'ā ajarê gar ama.

² Ba amipumū. Ije amim Kritu markam amipumū. Nhy m kam Metīndjwýnh arým amiwýr ijo ābiro tē ba amipumūnhho tē. Nām kàjkwa jan iby jan amū ja. 'Ýr ne ijo wabi, amiwýr ijo wabi ba arým amipumū. Bārām inhītā got ijo wabi nār kon ikadjwýnhbit got o wabi. Kon, ije mar kêt. Metīndjwýnh ta ne kute mar. Ba ije amipumūnhja'ā arým amex krāptī apêx. Amexbê 14 ne ijukri ajmā 'ā akre kute ne ijā apêx.

³ Bārām inhītā got ijo wabi nār kon ikadjwýnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kêt.

⁴ Nā bām amipumūnhho tē nhy m Metīndjwýnh amiwýr ô kàjkwa djwýnhmā ijo wabi. Kàjkwa djwýnh ne me:xkumrêx. Kam mýjja punu kêt-kumrêx. Metīndjwýnh ô kàjkwa djwýnhmā ijo wabi ba amipumū. Ne kam arým kam me kabēn ma. Me kabēn mexkumrêx. Punu kêt-kumrêx. Ba kam te ije me kabēn jarēnhmā. Mexti:rekam te ije arēnhmā. Pykakam me babēngôkre kabēn'ýr bôx kêt. Nhy m ta ibê uma, ije arēnh kêt-mā.

⁵ Be, tām ne ja. Ije amipumūnhja'ā dja ba ar amā amikôt amijarê. Djām ba ije ar amā amimex jarēnhmā? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amā amikôt amijarê.

⁶ Nār, ba ren ar amā amimex jarê djā ne ba ren ibēn kati? Kati. Ba ren ibēn kati kêt-kumrêx ne kam mrāmri ar amā amimex jarê. Ne ren katāt amimex kôt ar amā amijarēnhkumrêx nhy m ren me'ô arým ren ijo amra: ne. Nhy m

be, kati. Irerekre'ã dja ba ar amã amijarẽ gar kam arým aje ipumũnh kôt ne aje ikabẽn mar kôt imar katàt.

⁷ Ga, kute imã apýnh mýjja pumũnh kêtjao amirítja pumũ. Nãm imã mýjja rũnho amirít. Ba ren kam 'ã amijo amra. Nhy m be, kati. Kam amijo idjãmra kêt kadjy itokry djã ja iwýr bõx. Mrãmri itokry djã ja ne kute mrýnhĩ arek me ikam ku'ẽ nhy m me tokry pyrãk. Xatanaj imã itokry djã ja jano nhy m iwýr bõx ba arým itokry.

⁸ Kam, kute kubê ipytãr kadjy ba te Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhy m arým imã,

—Kati. Dja ga atokryja mar rã'ã ne. Be ga, me tokry ne kaprĩrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprĩn itýx puroo memã týx jangij. Gadjwý dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arým atýx.

Nãm ã Metĩndjwýnh imã ane. Kam ba itokry ne irerekre rã'ã. Tãm ne ba ije ar amã arẽn prãm. Irerekre dja ba ar amã arẽ, me kunĩmã irerekre jarẽ. Kritu týxo itýx kadjy ije memã irerekre kôt amijarẽn prãm.

¹⁰ Kam Kritumã idjãpẽnkkam mã ne ikute? Bir, apýnh irerek djãri ne iwýr ban bõx. Nhy m apýnh me kwý imã akij. Nhy m apýnh itokry djãri iwýr ban bõx. Nhy m apýnh me kwý ijo ajkẽ. Nhy m apýnh mýjja pyma djãri ikam apõx. Te apýnh mýjja ikam apõx ne te irerekre ba kunĩkôt ikĩnh. Mýkam? Bir, dja ba ba irerekre nhy m Kritu arým imã týx jadjã ba arým itýx ne.

Me kute kupa'ã Paur mar:

¹¹ Ije amimex kôt ar amã amijarẽnkkam kute ibẽn kati pyrãk. Mýkam ne ba amimex jarẽ? Bir, ar aje ikupa'ã ijarẽnkkam. Ar ga ne gar ikupa'ã abenmã kum,

—Djãm Kritu ne Paur jano nhy m 'ã ujarẽn tẽ? Kati. Kute anor kêt, ane. Ba kam amã amimex kôt amijarẽ. Ba amimex kôt amijarẽn kute ibẽn kati pyrãk. Ar ga ne ga ren ar abenmã kum,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrẽx nhy m gwaj bamã 'ã ujarẽn ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kôt ar amã amijarẽn kêt. Ar akam me'õ ar ta arĩk amijo 'ẽx ne kute ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã idjujarẽn ar iba, anhýr ne ta amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne ba we ar wã katẽri irax? Kati. Ba ne ba ar wãmẽ ije aben pyrãk ne ar katẽri itẽm kêtumrẽx. Ne kam djãm ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhy m be, mrãmri ne Kritu ijano ba 'ã idjujarẽn ar iba.

¹² Amrêbẽ ne ba arek akrãnmã ar akam mýjja pumũnh kêt nhípẽxo iba. Ne apýnh me punu djãri meo mex gar omũn arým Kritu raxmã akato. Ba ar akam mýjja rũnh nhípẽxo iba gar amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrẽx. Ga, Kritu kute anor kôt kute mýjja nhípẽxa pumũ. Nã gãm ar amrêbẽ ã amim ane. Mýkam ne gar jakam arým amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kêt, ane?

¹³ Mýkam ne gar jakam arým amã ikĩnh kêt ne? Nã gãm ar amim,

—Be, Paur kum me ikĩnh kêt. Nãm kum me wãbit kĩnh. Kum apýnh me kute amim Jeju mar wãbit kĩnh. Kum apýnh kôt me ar aben pydjio ba djãri wãbit kĩnh ne arým ãpẽn pãnh mebê pi'ók kaprĩ jamý. Nhy m be, gwaj bajbit ne kute gwaj babê pi'ók kaprĩ jamýnh kêt. Nã gãm ar ã amim ane. Djãm mrãmri imã me wãbit kĩnh? Kati. Imã ar gadjwý kĩnh. Imã ar akĩnho aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh gar ikam angyr kêt.

¹⁴ Ota, jakam ba arým ar awýr itēmmā. Arým ne ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Dja ba ar akam tēn bōx ne ajte idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī byr kēt. Djām ar anhō mýjja ne ba abej ne ar akam itēmmā? Kati. Imā ar anhō mýjja prām kēt. Ar aje amim Jeju mar raxmā ne ba ar akam itēmmā. Ja ne ba imā kīnh. Djām me kra ne kute bām kadjy mýjja atom ne adjwýr? Kati. Bām ne kute kra kadjy mýjja atom.

¹⁵ Ba ije ar abām pyrāk dja ba ar akadjy apē:n prīne ibē inhī kato. Ne kam ikaprī kēt. Ikīnhbit. Ar ga dja gar te amā ikīnh ngrīre. Ba dja ba kāmā imā ar akīnh kamēnho tēn mā ar akadjy apē.

¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjāpēnh pānh ije ar abē pi'ók kaprī jamýnh kētja ma. Nhy m be, ar akam me'ō arīk ar amā,

—Djām me kum prāmja kadjy ne Paur kute ar abē pi'ók kaprī jamýnh? Kati. Paur no týxtikam ne arīk ar amā 'ēx ne ar anoo akno. Nām arým ar anhō pi'ók kaprīo aminhō, anhýro ba.

¹⁷ Be, amrēbē ba ar awýr ar ja jano nhy m ar awýr bōx. Ne kam arým ar abē pi'ók kaprī byn arým imā o bōx. Djām kam ne ba arým o aminhō? Kati.

¹⁸ Nā bām ar ajā Xitumā karō. Gwaj bakamy jadjwý ba arkót ano nhy m ikabēn kót ar arým ar awýr tēn bōx. Djām Xitu kute ar anhō pi'ók kaprīo aminhō? Djā ne atemā ibē kabēn djīn atemā ibē amijo tē? Kati. Ar ije imrānh katāto aben pyrāk gar arým ama.

¹⁹ Ar akwý ne gar aje abenmā kum,

—Be, Paur ar mrāmri gwaj bajo ajkē. Ga, ar kute aminéje gwaj bamā amijā àprārja ma, ane. Djā ne bar ar ajōo ajkē got bar ar amā amijā aprā? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrēx ne ar amā amijarē nhy m Metīndjwýnh ta kute ar imar. Akmere àpnhīre ar, djām ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apē? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apē. Ar ije ar amā arēnh gar aje Kritu mar raxmā. Ja kadjy bar ar akam apē.

²⁰ Imā ar ajaxwe kēt prām. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awýr bōx. Ar amā ne ba ikabēn mexobit ikabēn prām. Ikabēn ja ne gar amā kīnh. Ne ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn týx ne. Ar amā ibēn týx karō ba amikukām pi'ókkam ar amā ikabēn. Ga ren ar aje akabēno aben japanh prām ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn týx ne. Ga ren ar aje aben nhō mýjja'ā angyrk prām nār ren ar aje abenka m adjākkrē prām ba ren ar amā ibēn týx ne. Nār ga ren ar abenmā adjākjēr prām nār ren abenā akabēn punu ba ren ar amā ibēn týx ne. Nār ren ar aje aben kākā abenbē aben kurē prām nār ren abēn kati prām nār ren abenmā adjākjēro abikarēr prām ba ren ar amā ibēn týx ne. Ar awýr ibōx gar akrāptī ajaxwe ja'ō karō ne ba pi'ókkam amikukām ar amā ikabēn ne.

²¹ Ga ren ar akwý ajaxwe prām rā'ā. Nār ren akwý ar aprō djwýnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwý amjēn djwýnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwý aje apijām kēttikam adjāpēnh punu prām rā'ā. Amrēbē ar akwý ā ajaxweo ane ba ar amā pi'ók no'ók ne. Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhīrer ne aje akubyn Metīndjwýnh'ýr amijo akēx kēt karō ne ba amikukām pi'ókkam ar amā ikabēn ne. Ba ren ar akam bōx nhy m ren Metīndjwýnh ar akam imā irerek jadjā ba ren ar akrāptīkam imýr rax. Ar akam imýr rax karō ne ba amikukām ar amā ikabēn ne.

¹ Jakam ba ar̄ym ar aw̄yr itēmmā. Ar̄ym ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Be, amrēbē: Metīndjw̄ynh me bakukāmāremā kum,

“Dja me’ō amijarēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjēkēt kabēn kōt memā arē. Ar kute kabēn mar kōt arē nhym me ar̄ym kuma. Ar axikōt kabēnkam dja me ar kabēn man ar̄ym abenmā kum, ‘Mrāmri me’ōja kute amijarēnh nhym ar kute kabēn kōt arēnhkumrēx’, ane. Dja me ā abenmā ane.”

Nām ā Metīndjw̄ynh me bakukāmāremā ane. Ja dja gar amijā ama.

² Be, ōbē ne ba ar aw̄yr bōx. Ne kam ajte ar aw̄yr bōx ne ar abē ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akāxā pi’ōkkam ar abē uma. Ja dja gar amijā aman ikabēn mar pydji. Amrēbē ar akw̄y ajaxwe jabej nār ajbir ar akw̄ydw̄y axwe jabej djām ije ar amā iprīmā? Kati. Dja ba bōx ne ar amā iprī kēt ne tu it̄yx.

³ Gar akw̄y ijā,

–Goja mrāmri Paur Kritu kabēno kabēnkumrēx jabej bar goja kabēnkumrēxmā ikato, anh̄yro aba. Ar aje ijā anh̄yrcam dja ba bōx ne it̄yx. Djām Kritu ar akam āpēnhkam rerekre? Kati. Ar akam t̄y:xi.

⁴ Mrāmri me kute p̄ite’y’ā nhōrkam memā amijo rerekre. Nām te memā amijo rerekren jakam Metīndjw̄ynh ‘it̄yxkōt t̄in ne ar ba. Ar badjw̄y ne bar kōt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bōx ne Kritu kōt it̄in ne ar iban Metīndjw̄ynh ‘it̄yxō ar akam it̄in ne ar iba.

⁵ Djām bajbit ne gar aje imexkōt imā akatormā? Ar gadjw̄y dja gar amima:ro tēn amim akatorcumrēx ne amim,

–Djām mrāmri ije tu amim Kritu markumrēx? ane. Dja ga ā amikukjēro anen kam mrāmri ar aje tu amim markumrēx jabej amim,

–Nā ije mrāmri tu amim Kritu markumrēx, anen kam ar̄ym ja markumrēx. Aje tu amim markumrēxja markumrēx. Ja dja gar amim akatorcum ama. Kritu ne mrāmri ar akam ȳrcumrēx. Djām ar aje amikam ja mar kēt? Nār kon, ar ajō ga mrāmri amijo ajēx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrāmri ar akam ȳr kēt.

⁶ Dja gar amiman ar̄ym ar badjw̄y ar iman amim,

–Mrāmri ne Paur ar kute Kritu markumrēx, ane. Ar aje amim ja jarēnh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metīndjw̄ynhmā ar ajo a’uw ne kum,

–Dja ga meo djuw mex gē me axwe’ō kēt, ane. M̄y kadjy dja gar ajaxwe kēt? Djām me kute ar akōt ar imar ne kute ar imā m̄y jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo ‘ēx ne amijo Jeju maro ba”, anh̄yr rā’ā jabej. Kwārīk wānh rā’ā. Ar ba dja bar we amijo ijēx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kēt. Ar ajaxwe kēt mā ne bar ar ajo Metīndjw̄ynhmā a’uw.

⁸ Djām bar Metīndjw̄ynh kabēn katāt kupa’ā amijo iba nhym kam ar̄ym kabēn katāt kēt? Kati. Metīndjw̄ynh ta kabēn katāt rā’ā: rā’ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kōtbit amijo iba prāmkumrēx. Nhym kam me ar̄ym ar ikōt Metīndjw̄ynh kabēn katāt kumrēxmā kato.

⁹ Dja bar te memābit irerekre. Kwārīk wānh rā’ā. Ar ga dja gar Metīndjw̄ynh kabēn kōt katāt ar amijo aban ar̄ym at̄yx. Kōt at̄yxkam ar ikīnhkumrēx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnhkumrēx.

¹⁰ M̄y kadjy ne ba ar akāxā pi’ōkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar aw̄yr bōx ne ren ar amā ibēn t̄yx. Bēnjadjw̄yr djw̄ynh kute ijā rax mēnh kōt ba ren ar amā ibēn t̄yx. Ar amā ibēn t̄yx karō ne ba ar akāxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē?

Kati. Dja ba ar amã arẽ gar amim Jeju mar mexo amũ amikamẽn arým mar rax ne. Ja kadjy ne ijã rax mẽ.

Kute memã amikabẽn mex jarẽnho ino rer:

¹¹ Akmere àpnhĩre ar, ikabẽno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prĩne Metĩndjwýnhmã amex. Ne prĩne amijã ikabẽnja ma. Ne axikôt ar akabẽn ne abenmã akabẽn mexo akabẽn. Dja gar amijo ane nhym Metĩndjwýnh arým ar amẽ amijo kajkep. Kubẽ ne me kum aben jabẽ djã krô krax. Kubẽ ne me umar mex djã krô krax. Tãm gẽdja ar amẽ amijo kajkep.

¹² Dja gar amã aben jabẽo amirĩt kadjy aben pa krij ne aben tatak.

¹³ Amrẽ jakam Jeju nhõ me ja kunĩ ne me amũ ar amã kabẽn mex jarẽ.

¹⁴ Gẽ Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu tu kum ar akunĩ kaprĩn* ar ajo ba. Gẽ Metĩndjwýnh kum ar akunĩ jabẽn ar ajo ba. Gẽ Metĩndjwýnh Karõ ar akunĩ mẽ amijo kajkep ne ar ajo ba. Tãm ne ja.

* **13:14** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrẽx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kunĩ'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhye me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhye kam Paur arým mã me jadjwý'yr tẽ nhye tekrekam mebê idjaer kwý me'yr bôx ne memã kum,

—Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwýnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Mõj djê kukràdjãdjwý kôt ar amijo aban kam arým Metĩndjwýnh mã amex, ane.

Nhye kam Paur memã kum,

—Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhye Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarê nhye me arým kum mex. Me ta ne me mýjja kukràdjãkôt amijo bakôt Metĩndjwýnh mã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhye Metĩndjwýnh ukaprĩkôt arým memã axwe kêt jarê, ane.

Djãm nãm ã Abraão Mõj djê kukràdjãkôt amijo bao ane nhye Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwýnh markumrêx ne arým Metĩndjwýnh mã mex. Nhye amũ tũmrãm Mõj djê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwý tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwýnh kurê. Nhye Metĩndjwýnh arým bajaxwebê bapytã. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mýkam dja gwaj akubyn Mõj djê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kôt amijo baba rã'ã. Nãm ã Paur memã anen aje memã Jeju kute anor kôt memã amijarê. Tãm ne ja.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'õ kajgo ne ijano? Nãr, djãm Metĩndjwýnh ne me'õ kajgomã ijã karõ nhye ijano? Kati. Jeju Kritumê Bãmbê Metĩndjwýnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhye Bãm akubyn o tĩn ne.

² Jeju kukwakam bakamydjwý ikôt dja bar wãm ar amã ikabên mex jarê. Pi'ôk no'ôkkam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apýnh ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabên mex jarê.

³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

⁴ Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwýnh Kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekôt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh ty. Kute kubê gwaj bapytãr kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmbê Metĩndjwýnh kute kum 'ã karõ kôt ne gwaj bapãnh ty.

⁵ Metĩndjwýnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djõ'ã mã Metĩndjwýnh rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhye mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶ E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhye Metĩndjwýnh pãnh kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhye ta

* ^{1:3} Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhye ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

kum ar akaprī. Kritu ar ajaxwe pānh ty nhym kam Metīndjwýnh ta kum ar akaprīn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhym kam wānh me kwý ar awýr bōx ne arým 'êx ne ar amā we Kritu'ā ujarēnh ny 'ōdjwý jarē. Me wānh ar amā arē gar arým ijaerbē me'ýr amijo akēx ne mekōt amijo abao dja.

⁷ Ije. Djām mrāmri ne me ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarē? Kati. Nām me arīk ar anoo biknor ba. Kritu kupa'ā ne me ar amā arēnh ba.

⁸ Arým ne bar kāj bē ar amā arē, katāt Kritu'ā ujarēnh nykumrēx jarē gar arým amim ama. Nhym be, godja ar ijō akubyn ar awýr bōx ne ar amā Kritu kupa'ā ajte ujarēnh ny 'ōdjwý jarēnh jabej gē Metīndjwýnh on pānh o akno gē biknor rā'ā rā'ā ne. Nār, godja kājkwakam kady mrānh djwýnh 'ō ar awýr bōx ne ar amā kupa'ā ujarēnh ny 'ōdjwý jarēnh jabej gē Metīndjwýnh on pānh o akno gē biknor rā'ā: rā'ā ne.

⁹ Bar ajte jakam ar amā arē gar ama. Arým ne bar katāt ar amā Kritu'ā ujarēnh nykumrēx jarē gar amim ama. Nhym be, godja me'ō ar awýr bōx ne ar amā Kritu kupa'ā ajte ujarēnh ny 'ōdjwý jarēnh jabej gē Metīndjwýnh on pānh o akno gē biknor rā'ā: rā'ā ne.

¹⁰ Djām me kum ikīnhmā ne ba abej ar iba? Kati. Metīndjwýnh kum ikīnh ne ba abej. Djām ije meo kīnh prām got? Kati. Ne ba ren meo kīnh prām ba ren ibē Metīndjwýnh nhō àpēnhkumrēx kēt.

Jeju ta ne Paurmā amijarē.

A Kō 1.12; Tex k 2.4

¹¹ Akmere, àpnhīre ar, ba ar amā arē. Ije kāj bē ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhja djām me'ō ta ne amim ujarēnh'ā karōn imā arē? Kati.

¹² Djām me kute aben djō'ā ujarēnh ar baja ne me'ō imā arē ba o iba? Kati. Nār, djām me'ō kute prīne ujarēnh marja ne imā arē ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imā ujarēnh ny jarē ba maro iba. Tām ne ba jakam pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

¹³ Arým ne me ar amā ijā ajarē gar ama. Amrēbē ne ba mebē idjaer kukrādja kōt ar amijo iban Metīndjwýnh nhō me ja kute amim Jeju maro ibikēnh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kēt kady mebē Jeju kurēn abenbē me ngrāho iba.

¹⁴ Ne mebē idjaermē ro'ā ijabatānhja ije me kukrādja maro me akrenh mexo tē. Ne me ikukāmāre kukrādja tūm'ā ino tý:x ne o iba.

¹⁵ Nhym kam Metīndjwýnh ta arým kum ikīnh ne kum ikaprī. Djām ba ne ba imā kīnh nhym kum ikaprī? Kati. Ta ne tu kum ikaprīn arým amiwýr ijuw ne ijo ba. Adjākamā inā tikkrekam ijētri ne Metīndjwýnh amijo ipytā.

¹⁶ Ije kāj bē me bajtemmā 'ā idjujarēnh kady arým imā Krao amirīt. Kute imā Krao amirītkam djā nā bām o me'ō kumrēx ma nhym arým imā arē ba ô'ā memā arēho iba? Kati. Kritu ta ne imā arē.

¹⁷ Nār, djā ne ba krīraxbē Djeruxarē kumrēxmā tēn bōx? Nām Jeju ar ja kumrēx janon kam badjwý ijano ba kum idjāpēnh ar iba. Djā nā bām Jeju kute ar anor ja kumrēx'ýr Djeruxarēmā tēn bōx nhym ar imā kabēn'ō jarē ba memā arēho iba? Kati. Ar'ýr Djeruxarēkam itēm kēt. Ate ne ba pykabē Arabijkam tē. Ba kam ajte akubyn krīraxbē Tamagumā akēx. Kritu ta ne imā kabēn jarē ba memā arēho iba. Tām ne ba jakam pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

¹⁸ Nhym kam ijā amex amānhkrut ne ikjēkēt apēx. Kambit ne ba arým Djeruxarē'ýr tē. Ije Pedru pumūnhmā 'ýr tē. Ne kam Pedru'ýr bōx ne ar iro'ā

nhÿ. Ar iro'ã nhÿ: nhyr ar ijã akatibê 15bit apêx ne. Djã ne ba kam idjãm 'iry got Pedru imã me kabên 'õ jarê ba memã arênho iba? Kati.

¹⁹ Djã ne ba kam Jeju kute ar anorja 'õdjwÿ pumü? Kati. Ije ar 'õ pumünh kêt. Bênjadjwÿr djwÿnh kamy axikôt katorja ne kubê Xijagu. Xijagubit ne ba omü.

²⁰ Djã nã bãr ar amã ijêx? Kati. Metündjwÿnh kute imarkam ne ba mrãmri ar amã ikabênkumrêx.

²¹ Ne kam Djeruxarê kurüm ikaton tẽ. Tẽ:n kajõnhkôt pykabê Xiriymê Xirxij'ÿr tẽ. Tẽ:n kam arÿm kam bõx.

²² Nhyr Djeruxarê bu'ã pykabê Djudêjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari me kute ipumünh kêt rã'ã.

²³ Nhyr be, me kwÿ ne me amü memã ijarên memã kum,
 –Paur kute me bajo bikênho ba ja ne arÿm jakam kaj bê Kritu'ã memã ujarên ar ba. Me kute Kritu kôt amijo bamã memã 'ã ujarên ar ba. Me kute Kritu mar kêt kadjy ne Paur amrêbê mebê Kritu kurêo ba. Ne jakam arÿm 'ã memã ujarên ar ba. Nãm me ã ijarênho ane.

²⁴ Nhyr me arÿm jabit man ikam Metündjwÿnhmã mextire jarênho kumex. Be, djãm kam ne me'õ ikabên'ã imã karõ ba memã arênho iba? Kati. Kritubit ne imã arê ba arÿm pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

2

Pedru ar kute Paur kabên'ã aben mar.

Kar 15.4

¹ Nã bãr ar iba: nhyr kam ijã amexbê 14 apêx. Ba kam Banabekôt Djeruxarêmã tẽ. Xitudjwÿ ne ba o tẽ.

² Metündjwÿnh ta ne imã 'ã karõ ba kabên kôt 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n kam arÿm 'ÿr bõx. Ne kam me krãpti kãxã me rünh kumrêxmê ro'ã akuprõ. Me kute amim Jeju mar rünhmê ro'ã akuprõ. Memãbit ar rünh pyràkjamê ro'ã akuprõ. Ne kam memã arê. Ije me bajtemmã Kritu'ã idjujarên ny jarênho ibaja ne ba memã arê. Ne ba ren Djeruxarêkam me krãpti kumrêxmã arên ren kam te memã arê nhyr ren me kute imar kêt ne. Nhyr be, kati. Me krãpti kãxã ne ba me rünh kumrêxmã arê.

³⁻⁴ Nhyr Xitubê me bajtembê kreguja ikôt dja. Me ja ne me kute Môjdjê kukràdjã kôt amijo ba kêt ne my nhinhu kã tã. Nãm Xitu ikôt dja. Nhyr me ta kute amijo 'êx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arÿm apdjun mekôt wadjã. Bar Kritu Jeju kabên kôt idjumar mex ne ar ibamã nhyr me amim,

–Paur ar kute Môjdjê kukràdjã kôt amijo ba katãt jabej ba ar omü. Gêdja ar kôt amijo ba kêt ba me kukràdjã'ã arkum apnê, ane. Ga, me ta te: kute Môjdjê kukràdjã kôt amijo ba mexja pumü. Ne te: Metündjwÿnhmã amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ã amim ar ijã ane. Ne kam te: kute Xitu my kã krã'ÿrmã memã 'ã apnê. Djã ne me kute amim Jeju markam me rünh ja ne mekôt kabên dji? Kati. Me mekôt kabên djir kêt ne kute,

–Gê ar Môjdjê kukràdjã kôt amijo tẽn on Xitumã my kã ta, anhÿr kêtumrêx.

⁵ Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabên kôt Xitu my kã krãta? Kati. Bar me kabên kôt Môjdjê kukràdjã kôt amijo itêm kêtumrêx. Mÿkam? Bir, ne ba ren ar mekôt amijo tẽn my kã krãta gar ren ikôt Môjdjê kukràdjã maro aban kôt ar amijo aba. Ne kam ren arÿm Kritu kabên katãt mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Amrêbê ne bar ar amã katãt Kritu'ã ujarên ny jarê gar kôt ar amijo aba. Kôt amijo aba rã'ã kadjy ne bar me ja kôt amijo iba kêtumrêx.

⁶ Nhyṃ be, memābit ar kute rūnh pyrāk ja, me kute ar'ā abenmā kum,

—Amrēbē ne ar gwaj bamā wan gwaj bajo ba. Gwaj bamā ne ar raxkumrēx, anhÿrja. Djām me kute ar rūnh'ā abenmā anhÿrkam djām imā ar uma? Kati. Memābit ne ar kute rūnh pyrāk. Nhyṃ be, Metĩndjwŷnhmā ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Kritu ne imā kabēn jarē. Djām ijukri ne ar rūnh imā mÿjja 'ōdjwÿ jarē ba kam memā arēnho iba? Kati. Ar kute ijukri imā mÿjja'ō jarēnh kêtikumrēx.

⁷ Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arÿm ne ar kute imar ne ar abenmā kum,

—Be, mrāmri ne Metĩndjwŷnh Paurmā kum, “Ga dja ga me bajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny jarē”, anhÿrkumrēx. Nām ar ā abenmā ane.

⁸ Metĩndjwŷnh ne mebē idjaermā Pedru jano nhyṃ arÿm memā Kritu'ā ajarē. Ga, me krāptĩ: arÿm kute tu amim markumrēxja pumū. Metĩndjwŷnh ajte badjwÿ ijano ba me bajtemmā 'ā ajarē. Ga, me jadjwÿ krāptĩ tu kute amim markumrēxja pumū.

⁹ Xijagumē Pedrubē Xepamē Djuāomē ne ar kumrēx tūm. Ar memābit rūnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrāmri ne Metĩndjwŷnh ta kum Paur kaprĩ:kumrēx nhyṃ mrāmri arÿm kôt kum āpēnhkumrēx, ane. Nām ar anen arÿm Banabemē bamē ar ipa krij ne ar itatak ne ar imā,

—Mrāmri ar ga dja gar me bajtem'ÿr mrān memā 'ā ajarē. Nhyṃ be, ar ba dja bar mebē idjaer'ÿr mrān memā 'ā ajarē, ane.

¹⁰ Ne kam ar imā,

—Dja gar ar ikam me ō mÿjja kêt mar rā'ā, ane. Jabit ne ar ar imā arē. Ba kam arÿm ar kuman amū memā me arēnho iba nhyṃ me arÿm memā mÿjjao atomo ba. Nā bām ā Djeruxarēkam me maro anen arÿm pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

Paur Pedrumā kabēn ne.

¹¹ Bar kam krĩraxbē Āxikimā tēn bōx ne kam dja. Nhyṃ kam Pedru nĩnh tēn kam Āxikikam ar iwÿr bōx. Ba kam arÿm kuka kōnh kum ikabēn ne. Arÿm Metĩndjwŷnh kabēn kupa'ā kute amijo tēmkam ne ba kam ikabēn ne.

¹² Mÿkam? Bir, amrēbē ne Pedru tu me bajtemmē ro'ā àkuro krĩ. Ar ba ne bar me bajtemmē ro'ā idjākuro nhÿ nhyṃ Pedru mekmē ro'ā àkuro nhÿ. Nhyṃ kam me kwÿ Mōjdjē kukrādjà'ā no tÿxja arÿm bōx. Xijagu kurūm ne me bōx. Me ja ne me memā kum,

—Dja me me bajtemmē ro'ā àkuro krĩn arÿm Mōjdjē kukrādjà kupa'ā amijo tē. Nām me ā memā anhÿro ba. Me ja bōx nhyṃ Pedru arÿm me omū. Ne kam arÿm me bajtemmē ro'ā ō kwÿ krēn krātan arÿm ate nhÿ. Me Mōjdjē kukrādjà'ā no tÿxja, me my kà rēnhneja, kute 'ā kum kabēn karō ne Pedru ate nhÿ. Me ja kute kum,

—Kwārĩk wānh me bajtemmē ro'ā adjākur kêt. Abē mebē idjaer. Mōjdjē ne me bamā, “Kwārĩk wānh me bajtemmē ro'ā adjākur kêt”, ane ga kam me ro'ā adjākuro akrĩ, anhÿr karō ne Pedru ate nhÿ.

¹³ Nhyṃ kam ar ikam mebē idjaer kunĩ Pedru kôt amijo mōn ate ar ibē nhÿ. Nhyṃ kam Banabedjwÿ arÿm rerekre ne me umaje kôt amijo tēn ate me bajtembē amijo tēn ate ar ibē nhÿ.

¹⁴ Ba kam me omū. Kritu'ā ujarēnh ny ne katātikumrēx nhyṃ me arÿm kupa'ā amijo mō ba arÿm me omūn arÿm Pedrumā ikabēn ne. Me kunĩ nhĩpōkri ne ba 'ā kum ikabēn ne kum,

—E kum, ga ne ga arým me bajtem kôt ar amijo aban ajte. Ga arým mebé idjaer kukràdjàbê amijo akêx ne arým me bajtem kôt ar amijo aba. Mýkam ne ga arým jakam ajte mebé idjaer kukràdjà kôt me kute amijo ba'ã me bajtemmã karõo dja? Nã bãm ã Pedrumã ikabêno ane.

¹⁵ Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrãmri me bakukãmãkê kôt ne gu me babê idjaerkumrêx. Me baje me bajtem'ã abenmã kum, “Me axwe”, anhÿro baba. Djãm me baje me wã kôt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babê idjaerkumrêx.

¹⁶ Djãm kam me kute Mõjdjê kukràdjà kôt amijo bakam ne me mrãmri axwe kêt? Kati. Me kute kukràdjà kôt amijo baja ne me te axwe kêt prãmje. Nhy m be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrêx. Nhy m kambit arým memã axwe kêt jarê nhy m me kum axwe kêt. Tãm ne gwaj amrêbê kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrêx. Gwaj badjwý ne gwaj bajaxwe kêt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrêx. Djãm gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj baje Mõjdjê kukràdjà marn kôt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrêx. Djãm pykakam me'õ ta axwe kêt prãm? Arkati. Me'õ ta kute Mõjdjê kukràdjà marn kute kôt amijo bakam te: axwe kêt prãmje. Nã bãm ã Pedru arkum ane.

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Me'õ ta ne te axwe kêt prãmje. Nhy m be, dja gwaj tu amim Kritu markumrêx ne arým bajaxwe kêt. Ne kam amim Kritu maro tẽ nhy m arým gwaj bamã bajaxweo amirito tẽ gwaj arým amima. Gwaj baje amimarkam djãm gwaj baje me kwý kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabên markôt ne ba ijaxwe”, anhÿr mã? Arkati. Kritu kute me axwe'ã memã àpnênh kêt. Kabênkôt me'õ axwe prãm kêtumrêx.

¹⁸ Be, amrêbê ne gwaj te: Mõjdjê kukràdjà kôt bajaxwe kêt prãmje bajaxwe rã'ã ne. Nhy m be, jakam ba arým kubê amijo akêx. Kubê ije amijo akêxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Mõjdjê kukràdjà'ÿr amijo akêx ne ren amim,

—Ba Mõjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djãm kam ba ren mrãmri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'ÿr amijo akêxkam ba ren arým Metĩndjwýnh kabên mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

¹⁹ Amrêbê ne ba amim,

—Ba Mõjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djãm kam mrãmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rã'ã. Ne kam arým Mõjdjê kukràdjà ma. Amrêbê ne Mõjdjê memã kum, “Dja me axwe arým pãnh ty”, ane. Tãm ne ba kuman kam ijaxwe man kam arým amim,

—Kati. Dja ba Mõjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban te ijaxwe kêt prãmje, ane. Kam ne ba arým Mõjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba kêt. Ga, me arým tykkam kute kôt amijo ba kêtja pumũ. Badjwý ije me tyk pyrãk. Ne kam arým Metĩndjwýnh kadjy itĩn ne ar iba.

²⁰ Ba ne ba Kritumê ro'ã pĩte'ykam ty. Ne kam ba itĩn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tĩn ne ar ba. Nã bãm ã amimaro ane. Ne kam inhĩ jakam itĩn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metĩndjwýnh kra markumrêx ar o iba. Ta ne kum ijabên ijaxwe pãnh ty.

²¹ Nãm Kritu ã kum ikaprĩ o ane. Djã nã bãm kubê ate ikrãn Mõjdjê kukràdjàbit mar 'ãno dja? Djã nã bãm ijaxwe kêtma kukràdjàbit man o Kritubê aptã? Kati. Ne ren me Mõjdjê kukràdjà kôt ren axwe kêt nhy m ren kam Kritu me axwe pãnh tykja ren kajgokumrêx. Nhy m be, kati. Kritu kôtbit ne me

axwe kêt. Nã bãm ã Pedru arkum anen ajte pi'ôkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

3

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5

¹ Ar abê Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mÿj me'ô ne ar amã 'êx ne ar anoo akno? Ê, Metîndjwÿnh kabên katâtukumrêx. Kabên kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arÿm ne ba prîne ar amã Kritu pîte'y'ã jêt'ã ajarê gar prîne ama. Nnym kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

² Dja gar ar imã arê ba kuma. Djã nã gãm ar Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djã nã gãm we ar ajaxwe kêt nnym Metîndjwÿnh Karô arÿm ar awÿr bôx ne ar ajo ba? Dja gar imã arê ba kuma. Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim Kritu markumrêx nnym Karô arÿm ar awÿr bôx.

³ Nã gãm ar Metîndjwÿnh Karôkôt amijo abamo krax. Djã nã gãm jakam Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmã.

⁴ Amrêbê ar aje Kritu mar'ã ne me ar ajo bikênh ba gar arÿm kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akêx ne 'ã adjukanga jabej nnym arÿm kadjy ar atokry ja arÿm kajgo. Nnym be, kati. Ar aje mrãmri tu amim Kritu markumrêx rã'ã jabej arÿm atokryja kajgo kêt.

⁵ Djã nã gãm ar Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nnym kam Metîndjwÿnh arÿm ar amã Karô jano nnym kam ar akam mÿjja pumũnh kêt nhipeÿx, ar akam apÿnh me punuo mex? Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim markumrêx nnym arÿm kôt ar amã Karô jano nnym kam arÿm ar akam apÿnh mÿjja pumũnh kêt nhipeÿx.

⁶ Me bakukãmãre Abraãodjwÿ ne

“tu amim Metîndjwÿnh markumrêx nnym arÿm tu kum axwe kêt jarê.”

⁷ Kam, me kute tu amim Kritu markumrêx, me ja kunĩ kute mrãmri ne Abraão tãmdjwÿ pyrãk. Tãm dja gar ama.

⁸ Amrêbê: ne Metîndjwÿnh amim,

“Dja me bajtem tu amim Kritu markumrêx ba kam tu memã axwe kêt jarê nnym me arÿm axwe kêt.”

Nãm ã amim anen kam kãj bê Abraãomã tãm jarê. Nnym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Mrãmri ne me kute tu amim Kritu markumrêx nnym kute tu memã axwe kêt jarênh. Ja 'ã ne Abraãomã kum,

“Ga tu amim ikamnhĩxkumrêx. Ba kam arÿm imã akaprĩ. Dja atãmdjwÿ akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arÿm imã me kaprĩ. Dja apÿnh me ba djãkam me bajtemdjwÿ akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arÿm imã me adjwÿnhdjwÿ kaprĩ”, ane.

⁹ Ga, me kute tu amim Kritu markumrêxja Metîndjwÿnh arÿm kum me kaprĩja pumũ. Abraão tu amim kamnhĩxkumrêx nnym me kute kôt tu amim markumrêxja Metîndjwÿnh arÿm kum me kaprĩ.

¹⁰ Be, me kute amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhÿro baja. Me ja kunĩ'ã ne Metîndjwÿnh arÿm amim,

–Me wã dja ba me kanga nnym me arÿm me biknor tokry djãkam akuno, ane. Mÿkam dja me kanga? Bir, amrêbê Metîndjwÿnh me bakukãmãremã kum,

“Ga, Mòjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òkja pumũ. Godja me mar kêt ne katàt kunĩ:kòt amijo ba kêt jabej ba dja ba pãnh me kanga nhyim me arým me biknor tokry djàkam akuno.”

Nãm Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane. Me bit kute kukràdjà kunĩkòt amijo baja, djãm kòt me axwe kêt mã? Kati. Nãm me te kute kukràdjà kunĩkòt amijo ba ne kam axwe rã'ã. Kam Metĩndjwýnh ta kabẽnkòt dja me ja kunĩ akuno.

¹¹ Nhyim kam me ajte me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarẽnh nhyim me arým kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrẽx ne arým tĩn ne ar ba”, ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarẽnhja pumũ. Me kute tu amim markumrẽx kambit ne kute memã axwe kêt jarẽnh. Kam me kute Mòjdjê kukràdjà marn kòt amijo baja te: axwe kêt prãmje.

¹² Nhyim kam ajte pi'òkkam memã kum,

“Me kute Mòjdjê kukràdjà marn kòt amijo baja gẽ me prĩne kunĩkòt amijo ba mex”, ane.

Djãm pi'òkkam kabẽn jakam ne memã, me kute tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx jarẽ? Kati. Kute arẽnh kêt kumrẽx. Nãm memã, kòt me kute amijo babit jarẽ.

¹³ Nhyim be, Metĩndjwýnh ne memã Kritu jarẽ. Kritu arým pĩte'y'ã gwaj bajaxweo pãnh. Amrẽbẽ ne Metĩndjwýnh memã kum,

—Godja me Mòjdjê kukràdjà mar kêt ne katàt kukràdjà kunĩ: kòt amijo ba kêt, ba dja ba pãnh me kanga nhyim me arým me biknor tokry djàkam akuno, ane. Tãm ne Metĩndjwýnh amrẽbẽ arẽ. Kam gwaj ba ne gwaj kòt amijo baba kêt ne bajaxwe:. Ga, gwaj bajaxweo pãnh Metĩndjwýnh bit kute gwaj bakangaja pumũ.

Nhyim be, kati. Jakam Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Gwaj bakadjy ne Kritu ta mãn axwe djwýnh pyrãk ne pĩte'ykam wajêt. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým kute kanga pyrãk nhyim me biknor tokry djàkam biknor pyrãk. Nãm ã anen pĩte'ykam wajêt ne arým gwaj bajaxweo pãnh. Amrẽbẽ: ne Mòjdjê me bakukãmãremã kum,

“Me pi'ã me anhò nhyim me arij. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým me kanga nhyim me arým me biknor tokry djàkam akuno”, ane.

Ga, Kritu pĩte'ykam jêtkam Metĩndjwýnh kute kanga pyrãkja pumũ.

¹⁴ Kam, Jeju Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým me bajtemo djuw mex ne arým memã axwe kêt jarẽ. Tãm ne Abraãomã arẽ. Gwaj tu amim Kritu markumrẽx, nhyim Metĩndjwýnh Karõ arým gwaj bawýr bõx. Amrẽbẽ kute gwaj bamã Karõ jarẽnhja arým gwaj bawýr bõx. Ja kadjy ne Kritu gwaj bajaxweo pãnh.

Metĩndjwýnh ne Abraãomã kabẽn pýnh ne arẽ.

Idja 6.13

¹⁵ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykakam me kukràdjà'õ jarẽ gar ama. Godja me'õ ar tu abenmã mýjja'õ jarẽnhkumrẽx. Nhyim me rũnh arým 'ã pi'òk no'òkkumrẽx. Djãm kam ajte me'õ kute ijukri kabẽn 'õ jarẽnhmã? Nãr, djãm kam kute kabẽn 'õo bingrãnhmã? Arkati. Arým ne me tu 'ã pi'òk no'òk mãmdji.

¹⁶ Abraãomã ne Metĩndjwýnh apýnh mýjja jarẽn kam kum kabẽn pýnh ne arẽn kum,

–Dja ba ajo djuw mex ne atãmdjwýo djuw mex, ane. Djãm kute kabën jao bingrãnhmã? Kati. Djãm tãmdjwý krãptí'ã ne kum, “Dja ba atãmdjwýo djuw mex”, ane? Kati. Tãmdjwý pydjí'ã ne kum arë. Tãmdjwý ja ne kubë Kritu.

17 Metíndjwýnh ne amrëbë: tu Abraãomã tãmdjwýbë Krituja jarënhkumrëx. Nhyam kam tũ:mrãm, arým kute kum arënh'ã amexbë 430 apêxkam Môjdjëmã kukràdjã jarë. Djã ne kute Môjdjëmã me kukràdjã jarënhõ kabën tũm japa? Djã ne kute amrëbë: Abraãomã tãmdjwýbë Kritu jarënhja arým arënh kajgo? Arkati. Kute amrëbë: Abraãomã arënh kute mar týx rã'ã ne.

18 Djã ne me kute Môjdjë kukràdjã marn kôt amijo bakam axwe kët ne ajte kute amim Kritu markam axwe kët? Kati. Nhyam be, arým ne Metíndjwýnh mrãmri tu Abraãomã tãmdjwý Kritu jarënhkumrëx nhyam amim tu markumrëx nhyam arým kum axwe kët jarë.

19-20 Nhyam be, mýj kadjy ne Metíndjwýnh Môjdjëmã kukràdjã jarë? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kôt amim kator kadjy. Ja kadjy ne Môjdjëmã kukràdjã jarë. Me aben djô'ã abenmã arënhõ mõ:. Abenmã arënhõ mõr tãmtã arým tũmrãm Abraãõ tãmdjwý Kritu'yr o bõx. Me bakamingrãnyrekam Kritu arým katon ar ba. Nhyam kam me tu amim markumrëx nhyam Metíndjwýnh arým memã axwe kët jarë. Metíndjwýnh ne Môjdjëmã kukràdjã jarë. Kadjy mrãnh djwýnh kumrëxmã ne arë nhyam arým amũ Môjdjëmã arë nhyam amũ memã arë. Nhyam kam me krãptí amipãnh Môjdjëmã amijarë nhyam amũ Metíndjwýnhmã me arë. Nhyam be, djã nãm Metíndjwýnh me'õmã Kritu jarë nhyam arým amũ Abraãomã arë? Kati. Metíndjwýnh pydjí ne tu Abraãõ kuka kõnh djan kum tãmdjwýbë Kritu jarë.

21 Metíndjwýnh ne Abraãomã apýnh mýjja mex jarënh kum tãmdjwýbë Kritukôt axwe kët jarë. Djã ne kam amikabën jao aknon kam memã kum,

–Dja ga me Môjdjë kukràdjã man kôt ar amijo aba. Ba kam arým me amã axwe kët jarë, ane? Kati. Dja me Môjdjë kukràdjã man kôt ar amijo ban arým te axwe kët prãmje ne Metíndjwýnhkôt tĩn ne ar ba kët. Ne ren me Môjdjë kukràdjã'õ man kôt ar amijo ban ren kam axwe kët ne ren kam Metíndjwýnh kôt tĩn ne ar ba nhyam Metíndjwýnh ren kam memã kum,

–Dja ga me Môjdjë kukràdjã man kôt ar amijo aban kam ajaxwe kët, ane.

22 Nhyam be, kati. Me'õ ta te axwe kët prãmje. Metíndjwýnh ne pi'õkkam me kunĩ kupãnhmã memã axwe jarë. Mýj kadjy ne me kunĩmã axwe jarë? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrëx kadjy. Dja me tu amim markumrëx nhyam Metíndjwýnh arým memã axwe kët jarë. Tãm ne amrëbë: me bakukãmãremã arënh pydjí.

23 Nhyam be, amrëbë me bakukãmãre kute tu amim Kritu markumrëx këtiri ne me Môjdjë kukràdjãkôt ar amijo ba. Me ta te: katormã ar amijo ba. Me kute mrãmri ne mebë ijëkam me ta te: katormã amijo ba pyrãk. Gwaj badjwý te bakatormã ari amijo baba. Nhyam kam tũmrãm me arým gwaj bamã Kritu'ã ajarë, gwaj arým tu amim markumrëx ne arým bakato. Bakaton arým gwaj ba ar baban bakĩnhkumrëx.

24 Kam, Môjdjë kukràdjã ne kute me kra prĩre pumũnh djwýnh pyrãk. Me bakukãmãre ne me kute me kra prĩre pyrãk. Ne kam me omũnh djwýnh kôt ar amijo ba, Môjdjë kukràdjã kôt ar amijo ba nhyam mebë tý:xi. Me kute aben djô'ã kôt amijo ba tãmtã nhyam kam tũmrãm arým Kritu me'yr bõx. Gwaj bawýr bõx gwaj arým tu amim markumrëx nhyam arým tu gwaj bamã axwe kët jarë.

²⁵ Gwaj arým tu amim Kritu markumrêx. Djãm kam gwaj baje akubyn Mòjdjê kukràdjà'y'r amijo akêx prãm? Kati. Arým me abatãnhkam djãm akubyn kute amipumũnh djwýnh prãm? Kati. Gwaj badjwý ne gwaj akubyn baje Mòjdjê kukràdjà mar prãm kêt. Kritu ne gwaj tu amim markumrêx.

Mebê Metĩndjwýnh kra'ã ujarênh.

Dju r 1.12; Rô 8.14; Ep 1.5

²⁶ Ar akunĩ ne gar arým abê Metĩndjwýnh kra. Gar arým tu amim Kritu markumrêx ne arým abê Metĩndjwýnh kra.

²⁷ Me kute ngômã ar ajadjãr kunĩja, mýj'ã ne ngômã ar ajadjãrja amijakre? Bir, Kretimê ne gar atypdji. 'Ã ne amijakre. Gar kam arým aje Kritu pyrãk. Kribubê Metĩndjwýnh Kra. Ar gadjwý ne gar Kritu kôt abê Metĩndjwýnh kra.

²⁸ Djãm kam dja gar ajô aben mýr jabej memã kum, "Ibê idjaer", ane? Nãr, "Ibê me bajtembê kregu", ane? Nãr, gar ajô aben mýr jabej memã kum,

–Nãm me ipa 'amý ba me kabênkôt kajgo ari idjãpênh týxo iban idjumar punu, ane? Nãr,

–Me kute ipa 'amýnh kêt ba arek mekôt ar iban idjumar mex, ane? Nãr gar ajô aben mýr jabej memã kum, "Imy", ane, nãr, "Ini", ane? Djãm aje amim Kritu markam aje aben mýr jabej ã abenmã anhÿro abamã? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunĩ abeno anhôbikwan apydji:i.

²⁹ Ne, ar abê Kritu nhôbikwakam Metĩndjwýnh arým ar ajo Abraão tàmdjwý. Kute ar anhingêt Abraõomã kabên pýnh ne arênhja kunĩ ne ajte ar amãdjwý arê. Dja gar arým Abãm nhô mýjjao aminhõ. Metĩndjwýnh nhô mýjjao aminhõ.

4

Metĩndjwýnh gwaj bajo kra.

¹ Jakam ne ba ar amã arê, me abê Garaxakam me jamã arê, gar ama. Me kra prĩre ne me kute bãm nhô nèkrêx kunĩo bamã te o ane. Prĩrekam kute o ba kêt rã'ã. Nãm me kute bãm nhô ãpênh kajgo pyrãk ne kajgo: ne.

² Nhyam kam me omũnh djwýnh me prĩre jamã mrãnh mex'ã karõn me omũho ba nhyam me kam kôt amijo ba. Nãm me prĩre pumũnh djwýnh meo ba: nhyam me arým abatãnh ne. Nhyam me bãm kute õ akati jarênhja arým bõx nhyam kam me arým bãm nhô nèkrêxo aminhõn o ba.

³ Gwaj badjwý Kritu bõx kêtiri ne gwaj baje me prĩre pyrãk. Gwaj baje me ãpênh kajgo pyrãk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhyam me kute gwaj bamã pykakam me kukràdjà jarênh gwaj ajbit maro baba. Kute mrãmri ne me prĩre pumũnh djwýnh me prĩremã mrãnh mex'ã karõo ba nhyam me kute kôt amijo baja pyrãk. Gwaj badjwý gwaj pykakam me kukràdjãkõtbit amijo baba.

⁴ Nhyam be, kam arým õ akati bõx nhyam Metĩndjwýnh arým pykamã Kra jano nhyam me'õ nire kurũm kato. Katon arým Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba.

⁵ Mýj kadjy ne Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajxweo pãnh kadjy. Gwaj te Mòjdjê kukràdjãkõtbit amijo baban mã bajaxwe:. Nhyam Kra arým gwaj bajaxweo pãnh nhyam kam Metĩndjwýnh arým gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra arým ruw ne Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arým gwaj bamã Kra Karõ jano nhyam arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karõ ma nhyam arým gwaj bakadjwýnhbê Metĩndjwýnhmã kum, "Aba, Aba", anhÿro nhý. Me kabên

djwýnhkam kum, “Aba, Aba”, anhýro nhý. Me bakabënkam ne Karõ ren arën ren kum, “Djünwã, Djünwã”, anhýro nhý.

⁷ Ga, me kute me pa 'amýnh nhym me memã àpënh kajgo ar baja pumũ. Amrëbë ar gadjwý ne gar Mõjdjê kukràdjã man kõt amijo aba kajgo. Ne jakam arým Mõjdjê kukràdjã kõt amijo aba kët. Kritu ar akadjy ty nhym Metíndjwýnh kute ar ajo krakam. Dja ar amã õ mýjja ngã gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjão ba prãm.

A Kõ 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸ Be, ar abë me bajtem ne gar amrëbë ar aje Metíndjwýnhkumrëx mar kët ne kõt amijo aba kët. Apýnh mýjjaõ metíndjwýnh karõ nhípëxjamã ne gar adjãpënh týx kajgoo aba. Djãm mrãmri ne kubë Metíndjwýnhkumrëx? Arkati. Gar o aban aje mrãmri ne me pa 'amýnh nhym me memã àpënh týx kajgoo ba ne te apõx prãmje ja pyràk.

⁹ Nhym be, jakam ne gar arým aje Metíndjwýnhkumrëx mar. Djãm ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrëx ne kute ar amarn arým ar amã amijo amirít gar kam kõt arým amim maro aba. Arým ar aje Metíndjwýnhkumrëx mar jakam mýkam ne aje akubyn me kum Metíndjwýnh kính këtja kukràdjã marn kõt amijo aba prãm? Gar me kukràdjã kõt ar amijo aban te ajaxwe kët prãmje. Kam ar arerekre. Me kukràdjã kajgo. Dja gar kõt ar amijo aban arým aje mrãmri ne me pa 'amýnh nhym me memã àpënh kajgo ba pyràk.

¹⁰ Ar aje mýjja kajgo kadjy adjãpënh týx prãmkam ne gar apýnh akati krãptíkam me kukràdjã man arým abenmã kum,

—Akati ja dja gwaj 'ã bano týx ne Mõjdjê kukràdjã kõt bamex, anen ajte apýnh mytyrwý'ã abenmã kum,

—Mytyrwý ja dja gwaj 'ã bano týx ne me kukràdjã kõt bamex, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj bãygogo djê pan ajte Mõjdjê kõt akati ja ma, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj amex ja'ã bano týx ne Mõjdjê kukràdjã kõt bamex, ane. Dji:jãk. Djãm me kukràdjã kajgoja krãre got? Djãm ar aje ã amijo anhýrkam Metíndjwýnh kute ar amã ajaxwe kët jarënh gar kum amex got?

¹¹ Amrëbë ba me abë Garaxakam Kritu jarënhõ iban idjãpënh kume:x. Ar akam idjãpënh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karõ ne ba ar ajã idjãpnhíx ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, àpnhíre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyrãk. Djãm ba ne gar ijo ajkë, ba ar amã ikabënh? Kati.

¹³ Nhym be, amrëbë ije ar amã Kritu'ã ujarënh ny jarënh kutewa. Kamã ne ba ikanën ar amã Kritu'ã ajarë gar ama.

¹⁴ Nãm itokry te ijo ba djãm kam ne gar amã ikurën ikanga? Kati. Nã gãm ar príne imar mex. Nã gãm ar ijo Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh pyràk nãr ijo Kritu Jeju pyràk ne ar amã ikí:nh ne.

¹⁵ Ba ino kanë: gar te aje ikadjy ano kadjãr ne pãnh imã ano jadjãr ba ikanë këtã. Ba ne ba 'ã ar apumün arým ar amã arë. Ar amã ikí:nh. Mýj ne gar arým jakam amijon?

¹⁶ Djãm ije katãt ar amã Metíndjwýnh kabën jarënhkam gar arým ijo akurë djwýnh?

¹⁷ Be, wãkam me'õ ar kute amiwýr ar ajo akëxmã àpënh kume:xo ba. Djãm me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abë ikurëmã. Dja me ar abë ikurë

gar kam arým mekôt ar amijo aban arým me kukràdjà'ã ano tÿx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikuréo ba.

18 Ne ren me kute ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren kam mrãmri mexkumrêx. Ar akam idjãmkam ne me ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren ajbubê itÿmkamdjwÿ ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne kam ren mrãmri mexkumrêx. Nhy m be, kati. Me kute ar abê ikuré kadjy ne me àpênh kumex.

19 Ba ne ba imã ar ajabê:ê kute mrãmri ne me kum kra prÿre jabêja pyrãk. Ije me'ò nire kra àkam umar punure pyrãk ne ar akam idjumar punu:re. Me'òja amijo 'èx ne Kritu kupa'ã ar amã arê ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabên man Kritu kupa'ã amijo tê. Ga, me prÿre kute nã tikkrekam aminhipêxo baja pumû. Nãm aminhipêxo ba:n arým prÿne aminhipêx nhinomã kumê. Ar gadjwÿ. Dja gar prÿne Kritu kôt amexo amû amikamênho tê. Amikamênho tê:n kam arým prÿne Kritu mexo amex. Tãm ne ba imã kÿnh. Nã bãm ar ama:ro iba.

20 Ar awÿr ibôx prãmkkam ne ba dja. Ne ba ren inhÿtã ar awÿr bôx. Djã ne ba ren kam ar amã ibên tÿx? Kati. Kam ne ba ren ar amã ibên rerekbito ikabên. Nhy m be, kati. Amybÿm ne ba axwe ar akam idjumar ne.

Agaremê Xara'ã ujarêh.

21 Dja gar jakam imã arê. Ar aje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo aba prãmja mÿkam ne gar amikadjy kukràdjà kunÿ mar kêt?

22 Ba ar amã kukràdjà jarê gar ama. Môjdjê ne kute 'ã pi'òk no'òkkam memã Abraão kra amãnhkrut'ã ajarê. Kra ja ne Abraão ò àpênh kajgobê Agaremã kudji. Agare ne kubê me pardja. Nãm Abraãomã àpênh kajgobit ar ban umar punure. Ò àpênh kajgo jamã ne kra ja dji. Nhy m be, prô djwÿnhbê Xaramã ne kra djwÿnhja dji. Prô ja ne kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mex.

23 Nhy m kam Abraão ta ne Xara kute kum arênhkôt me pardjamã kra ja dji nhy m kumrêx ruw. Nhy m be prô djwÿnhmã kute kra djwÿnh djirja ne Metÿndjwÿnh kabênkôt. Metÿndjwÿnh ta kute kum kra jarênh kôt ne Abraão arým prôbê Xaramã kudji. Kute kum, "Dja akra'ò amirÿt", anhÿr kôt arým kum kudji. Xara kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mexkumrêxjamã ne kudji nhy m kam ruw.

24 Mÿkam ne ba ar amã ar nire abenkôt kra rwÿkja'ã ajarê? Mÿj'ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amãnhkrut Metÿndjwÿnh kabên amãnhkrut'ã amijakre.

Ba ar amã kabên jarê gar ama. Metÿndjwÿnh kute Abraãomã kabên jarênhkam ne kum Kritu jarê. Kritu'ã ne Xara amijakre. Nhy m be, Môjdjê kukràdjà'ã ne Agare amijakre. Be, kabên amãnhkrut ne ja. 'A ne ar nire amãnhkrut amijakre. Metÿndjwÿnh ne krãnhbê Xinajkam Môjdjêmã me kukràdjaja jarê. Me kukràdjaja kôt ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje. Krãnhbê Xinaj'ã ne Agare amijakre. Agare ne kubê me pardja ne Abraãomã àpênh tÿx kajgobit ar ba.

25 Agare'ã ne krãnhbê Xinaj amijakre. Pykabê Arabijkam ne krãnhbê Xinaj. Nhy m kam Xinaj'ã ne pykakam krÿrãxbê Djeruxarêja amijakre. Djeruxarê jakam me ar ba ne me kute Môjdjê kukràdjabit mar. Me kute Môjdjê kukràdjabit mar ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje.

26 Nhy m be, me kute amim Kritu mar ne me kãjkwakam Djeruxarêkam ar ba. Me ja ne me kute Môjdjê kukràdjà marn kute kôt amijo baja kangan Kritubit

kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban kubê me pardja kêt ne ta arÿm arek mekôt ar ban umar mex ne. Kàjkwakam Djeruxarê ne kute me banâ pyrâk.

²⁷ Ga, Metîndjwÿnh amrêbê: kute me bakukâmâremâ kabên jarênh nhym me arÿm kute 'ã pi'òk no'òkja pumû. Nâm Metîndjwÿnh tu krîraxbê Djeruxarêmâ kabên jarê. Nâm tu kum,

“Ga te akra prâmje ne akra kêt kumrêxja on akînh. Aje akra à mar kêtja on tu adjâmra tÿx kaba.

Djâm mrâmri akra kêt ne ar abamâ, amjên kute akangakam akra kêt ne ar abamâ? Kati. Dja me arÿm mjênja te akuràm kra krâpti ga dja ga akra krâptio me akrenh mex ne.”

Nâm ã kàjkwakam krîraxbê Djeruxarêjamâ ane. Ga, kàjkwakam krîraxbê Djeruxarê kute mrâmri ne gwaj bakunî nâ pyrâkja pumû. Arÿm gwaj bakrâptin tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm tu gwaj bamâ axwe kêt jarê.

²⁸ Ga, Metîndjwÿnh kute Abraãomâ kum, “Dja akra amirît”, anhÿrja pumû. Nhym kam kute kum arênh kôt arÿm Idjak kato. Ar gadjwÿ ne gar aje Idjak pyrâk. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ne ar amâ,

–Dja gar tu amim Kritu markumrêx. Ba kam arÿm ar amâ axwe kêt jarênh arÿm ar ajo ikra, ane. Gar kam arÿm tu amim markumrêx nhym kute ar amâ arênh kôt arÿm ar ajo kra. Kute Abraãomâ arênh kôt ne arÿm kra Idjak kato. Ar gadjwÿ kute ar amâ arênh kôt ne arÿm ar amâ axwe kêt jarênh arÿm ar ajo kra.

²⁹ Nhym be, amrêbê: Imaêr kum Idjak kurêo ba. Metîndjwÿnh Karô kabên kôt ne Abraão arÿm kra Idjak dji nhym katon ar ba nhym Imaêr kum kurêo ba. Abraão ta ne Imaêr dji nhym arÿm kum kamybê Idjak kurêo ba. Nâm ã akati jakam me kum gwaj bakurêo ane. Me kute amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhÿro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurê. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurêo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

–Dja ba tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm imâ ijaxwe kêt jarê, anhÿro baba. Gwaj anhÿro baba nhym me arÿm kum gwaj bakurêo ba.

³⁰ Nhym kam mÿj ne amrêbê: me bakukâmâre arê nhym me'ã pi'òk no'òk ne? Bir, Xarabê me pardja kêtja ne Agare'ã Abraãomâ kabên ne kum,

“Djâm gu banhô àpênh kajgo kraja kute ikra kôt anhô mÿjjao aminhômâ? Amÿrbê kute o aminhômâ?

Kati. Ikrabit dja anhô mÿjjao aminhô. On ikra nêje bôm Agaremê kra ar amê.” Nâm ã Xara Abraãomâ ane.

³¹ Ar tãm 'ã dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

–Ba Môjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhÿrja ne me te axwe kêt prâmje. Nâm me me pardja kra'ã amijakre ne àpênh kajgo ar ba. Dja me Metîndjwÿnh nhô mÿjjao aminhô kêt ne axwe râ'ã. Nhym be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm tu gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bajaxwe kêt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kêt kra'ã amijakre ne kam Metîndjwÿnh nhô mÿjjao aminhô.

5

*Pykakam me kute kukràdjâ kajgo kôt amijo ba nêje me akre.
Rô 3.21; Kor 2.20*

¹ Gwaj ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu arým gwaj bapytà. Ga, mryti kute jênh pytī tur ne kute o baja pumū. Gwaj badjwý amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjà kôt badjâpênh tÿx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhyim Kritu arým gwaj bapytà gwaj arým me kukràdjà kôt badjâpênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Arým Kritu kôt badjumar mexkam kwârîk wânh Môjdjê kukràdjà'ÿr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban arým akaprī:re kute mrāmri ne mry jênh pytīkam kaprī pyrāk. Gê me te: kukràdjà'ã ar amã karō gar arek mebé dja. Kritu kôt dja gar adjām tÿx.

² Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamã arê. Godja gar aje memã kum, –Ajrã. Môjdjê kukràdjà kôt imy nhinhu kã krãta. Dja ba kôt ijaxwe kêt, anhÿr jabej nhyim me amy kã nhinhu krãta gar kam arým aje Kritu mar kajgo.

³ Ba ajte mrāmri me kunīmã arênhkumrêx. Metĩndjwýnh ne arým me my kã rênhjamã kute prĩne Môjdjê kukràdjà kunī kôt amijo bamã memã arê.

⁴ Ar ajō ar aje amim, –Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿr. Ar aje amim anhÿrkam aje Kritu mar kajgo. Nhyim kam Metĩndjwýnh kum ar akaprī kêt ne arým ar amã axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj arým tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým Karō kôt gwaj bajo mex. Dja Karō gwaj bajo ban arým gwaj bajo mex gwaj kam bakunī bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwÿr kamnhĩxkumrêx.

⁶ Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djãm Metĩndjwýnh kute gwaj bamy kã rênh mar? Nãr djãm kute gwaj bamy kã tã mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyim be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam. Kambit ne gwaj mrāmri kum bakajgo kêtumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arým bamã me abêkumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrāmri ne me rer djwýnh prôt mex pyrāk. Ne katãt Kritu kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtumrêx. Mÿj me'ō ne ar abê aptã? Gar kabên katãt man kôt ar amijo aba nhyim ar abê aptã?

⁸ Djãm Metĩndjwýnh kute amiwÿr ar ajwÿr djwýnh ta ne ar abê aptã? Djãm ta ne Môjdjê kukràdjà'ã ar amã karōn o ar abê aptã? Kati. Atemã me'ō.

⁹ Ga, me kute djwýkam igot djã kryre rênhja pumū. Nhyim kam arým djwý djôm mē amrà. Ar gadjwý ne me ngrêre ar amã 'ã karōo dja. Dja me arek ar amã 'ã karōo dja: nhyim me kabên ar anhĩ kunī mē amràn arým me'ÿr ar ajo akêx gar arým mekôt ar amijo aba.

¹⁰ Nhyim be, arým ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhĩxkumrêx ne amim,

–Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhyim be, me'ō ja kute Môjdjê kukràdjà'ã ar amã karōn ar amã kaprī jadjãrja gêdja Metĩndjwýnh arým kum axwe pãnh jarê.

¹¹ Nhyim me we ar amã,

–Paurdjwý ne me my kã rênh'ã memã àpnênho ba, anhÿro ba. Djãm mrāmri me kabên? Kati. Ba ne ba kãj bê memã kum,

–Kritu ne pĩte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhyim Metĩndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhÿro iba. Ne ba ren iby ajte memã kum,

–Gê me me amy kã rênh gê kam arým Metĩndjwýnh me amã axwe kêt jarê, anhÿro iba nhyim ren me kum ikurê kêt. Nhyim be, kati. Nã bãm memã kum,

—Kritu ne pîte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê, anhýro iba. Jabit ne ba memã arê. Ne kam ije me my kã rênh'ã memã karô kêt. Kam ne me arým ijo bikêhno ba.

¹² Be, me kute ar amy kã rênh'ã ar amã karôn ar amã kapri jadjarja ren ta ã amijo bikêhno ane.

Me kute Metîndjwýnh Karô mar'ã memã karô.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhîre ar, djãm ar aje Môjdjê kukràdjã marn kôt amijo aban ar akaprîmã ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajo akêx. Ar aje Môjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djãm kam arým tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwýnhbito kînh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh ajaxwe kêt. Arým aje Môjdjê kukràdjã mar kêt ne arek mekôt ar abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

¹⁴ Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne memã kum, “Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metîndjwýnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arým Môjdjê kukràdjã kunî man kôt amijo aba. Mrãmri ar amã me abêkam ne gar tu Metîndjwýnhmã amexkumrêx.

¹⁵ Nãr kon dja gar amã aben kurêo aba mýj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumû. Ar gadjwý dja gar amã aben kurê tâmtã ï arým aben bê akunî ajmã.

¹⁶ Gwaj ba, bamã amidjwýnhbito kînh prãm ne kôt arým bajaxwe prãm. Nhyim be, dja gar amim Metîndjwýnh Karô man mã kôt ar amijo aban kam arým kôt ajmã akute kêt ne katãt amijo aba.

¹⁷ Djãm ar ga ne gar Metîndjwýnhmã ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prãm ne amim, “Ba amidjwýnhbito kînh”, anhýro baba. Nhyim kam Metîndjwýnh Karô mã gwaj bamã,

—Kati. Kwãrîk wãnh, anen ã akubyn gwaj banêo ane. Karô mã akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemã mã amim, “Ba amidjwýnhbito kînh”, anhýro baba. Gwaj mã bakabêno Metîndjwýnh Karô japanho baba. Nhyim ta mã akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prãmje.

¹⁸ Nhyim be, ar ga dja gar amim Metîndjwýnh Karô man mã kôt ar amijo aba nhyim kam ta arým katãt ar ajo ba. Dja gar amim Karô maro aba:n arým amã Môjdjê kukràdjã maro aba prãm kêtumrêx.

Me kute amidjwýnhbito kînh prãmkam apýnh axwe djãri 'ã ujarênh ne ja.

¹⁹ Me kute amidjwýnhbito kînh prãmkam ne me apýnh mýjjao ban kôt axwe. Me kute apýnh mýjjao baja ne me kunî kute mar.

Nãm me mebê prôo akî, mjêno akî.

Ne ajte ari prô, mjên kupa'ã kurê ba.

Ne ajte kute abenbê me kupêhno amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne.

Me kute amidjwýnhno kînh prãmkam kute mýjjao ba ne ja.

²⁰ Ne ajte mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxmã amijarêhno ba.

Ne ajte ta apýnh mýjjao maro amiptàn arým amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurêo ba.

Ne ajte axikôt kabên kêt ne abenã kabên ba.

Ne ajte me ò mỳjja pro'ã ngryk ba.

Ne ajte kute amijã ngryk nê kêt ne tu ngryk ba.

Ne ajte kute amidjwýnhbit markam amijo rax pytãro ba.

Ne ajte kute amiwýr meo akêx prãmje aben bê me kurêo ba.

Ne ajte apýnh mỳj kukràdjaja'ã no týx ne kam mýr jabej apýnh me kwý djãri kôt bikprõnh ba.

Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam kute mỳjjao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me urãk prãmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangôkam* bibãnh ba.

Ne ajte apýnh mỳjja punukam aben týx jabejo ba.

Be, apýnh mỳjja kute ja pyrãk rã'ã. Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam kute mỳjjao ba ne ja. Dja Metĩndjwýnh ĩ õ me ja kunĩo ba. Djãm kam kute me jao bamã? Me kute mỳjja jao ba, djãm kute meo bamã? Kati. Dja me ja wãnh me biknor tokry djãkam akuno. Tãm ne ba amrêbê ar amã arêh ajte jakam ar amã arê.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhym be, dja Metĩndjwýnh Karõ ta ar ajo ba.

Gar arým ò'ã amã me abê.

Ne ajte akĩhtire.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memã ano kator kêt ne amijamãr 'iry.

Dja Karõ ta ar ajo ba gar ajte ò'ã memã aprĩ.

Ne ajte anhdjãnh.

Ne ajte katãt Metĩndjwýnh kabêh man kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt.

²³ Ne ajte akabôt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kêt kadjy amijãno dja.

Dja Karõ ta ar ajo ba gar arým ã amijo anen kam Metĩndjwýnh kôt amijo aba mexkumrêx nhym arým ar akam kĩnhkumrêx ne ar amã ar akatãtkumrêx jarê.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhõkam gwaj arým bamã bajaxwe prãm kêt. Baje amidjwýnhbito kĩnh kadjy bajaxwe prãm kêt. Baje mebê me kupêh prãm kêt ne bamã mỳjja punu prãm kêt. Baje mrãmri ne Kritumê ro'ã aktã banhikra, baparmo i'êk pyrãk. Gwaj ã amimaro ane.

²⁵ Mrãmri Karõ kute gwaj bajo ba jabej gwaj mã Karõ man prĩne kôt amijo baba mex.

²⁶ Kwãrĩk wãnh gwaj bakajgokam arĩk amijo badjãmra ar baba kêt. Dja gwaj amijo badjãmra ar baba:n arým abenmã aben kurê'uko baba. Ne aben rax mýr jabej aben kam bangryko baba.

6

Me kum me kunĩ kaprĩ'ã kute memã karõ.

¹ Akmere ãpnhĩre ar, godja me'õ arým axwe nhym me arým kute kôt omũnh jabej. Ar ga aje amim Metĩndjwýnh Karõ maro abaja dja gar me'õmã aprĩren akubyn Metĩndjwýnh'ýr o akêx. Ne amiman amim,

* ^{5:21} Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

—ÿ, watĩre. Nok ba ren akati 'õkam Metĩndjwĩnh maro aknon ren ã kudjwa ijaxweo anhĩr jabej, ane. Dja gar ã amimaro anen ajaxwe nẽje amijãno djan arĩm me'õjamã aprĩren akubyn 'yr o akẽx jabej.

² Ga, me kute jẽnh pytĩo baja pumũ. Nhyim me arĩm 'yr bõx ne arĩm kum kaprĩn kõt o kangõ. Ar gadjwĩ dja gar aben maro aba nhyim me'õ amikam kaprĩre. Ar amã kaprĩn kum kaprĩ kwĩ ngri. Dja gar ã anen arĩm aje Kritu kukradjã marn kõt amijo aba mexkumrẽx.

³ Nhyim be, godja ajõ katãt aje amijo aba kêt kam mã amim,

—Djãm ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'õ kêt kumrẽx, 'itĩx, anhĩro aba jabej. Djãm mrãmri ne akabẽn? Kati. Ga ne ga amim ajẽx ne aminoo abiknoro aba.

⁴ Ar akunĩ apĩnh anhĩ djãri gar mrãmri katãt aje amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrãmri katãt aje amijo abakam ga amikam akĩnh. Nhyim be, djã ne aje amim,

—Ba ne ba ije katãt amijo ibao tãmwã jakrenh, anhĩro abakam djãm mrãmri akatãt? Kati. Ar aje ã amim anhĩro abakam akatãt kêt kumrẽx.

⁵ Nhyim be, ar akunĩ apĩnh anhĩ djãri dja gar goja mrãmri akatãt kumrẽx jabej katãt amijo aba.

⁶ Be, dja Metĩndjwĩnh kabẽn jarẽnh djwĩnh ar amã kabẽn jarẽnh ku'ẽ, ar amikutã kum ar anhõ mĩjja mex kwĩ ngã. Kum angã gẽ ar akõt o amikĩnh.

⁷ Djãm me kute Metĩndjwĩnh'ã abenmã kum,

—Djãm mrãmri dja Metĩndjwĩnh memã axwe pãnh jarẽ? Kati. Kabẽn kajgo. Me ãkĩnhkam pãnh kêt. Me 'ẽxnhĩkam pãnh kêt. Me axwe kunĩkam pãnh kêt, anhĩr? Djãm me kute anhĩr kam mrãmri me kabẽn kumrẽx? Kati. Kwãrik wãnh amim ajẽx ne aminoo abiknor kêt. Ga, mrĩnhĩ 'y, akrõ 'y, akaõk 'y, 'ẽ 'õdjwĩ 'yja pumũ. Djã ne ren me 'y ja kren ren kõt djwĩ mex jamĩ? Kati. Me kute 'y mexbit krekam kute kõt djwĩ mex jamĩnh.

⁸ Gwaj badjwĩ. Godja gwaj amidjwĩnhbito kĩnh kadjy bajaxwe jabej, badjãkĩnhõ baba jabej, bakabẽn punuo baba jabej. Metĩndjwĩnh dja pãnh gwaj bamã mĩjja punu ngã gwaj arĩm bakaprĩ:re. Dja gwaj baje me kute mrĩnhĩ 'y kren arĩm kaprĩ pyrãk. Nãr, godja gwaj amim Metĩndjwĩnh Karõ man katãt kõt ar amijo baba, Metĩndjwĩnh Karõ dja arĩm gwaj bamã o pãnh. Pãnh dja gwaj arĩm kõt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁹ Kam dja gar adjukaprĩn katãt aje amijo aba'ã adjukanga kêt. Dja gar ã anen ĩ arĩm amim akĩnh djã byn akĩnh kumrẽx. Kute mrãmri ne me kute bãygogo djẽ parkam me kĩnh pyrãk.

¹⁰ Pykakam mekõt ar abari dja gar amã me kunĩ kaprĩ. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrẽx aman amã me kaprĩn kam amã me kunĩ kaprĩ.

Metĩndjwĩnh kute meo nykambit kĩnh.

¹¹ Ga, ba ĩnhĩkrakam ije ar amã pi'õk no'õkkam ije no'õk rũnhja pumũ.

¹² Me ar amy kã rẽnh'ã ar amã ãpnẽho ba. Dja gar me kabẽn kõt ar amy kã rẽ nhyim amũ me ja arĩm me'ã abenmã kum,

—Be, me Mõjdjẽ kukradjã'ã no tĩxkumrẽx. Me mexkumrẽx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kã rẽnh'ã ar amã ãpnẽ. Ne ren 'ã ar amã ãpnẽnh kêt nhyim ren me 'ã kum me kurẽo ba. Nhyim ren me Kritu pĩte'ykam jêtbit'ã ar amã ajarẽ nhyim ren me 'ã kum me kurẽo ba. Nhyim be, kati. Nãm me ar amy kã rẽnh'ã ar amã ãpnẽho ba nhyim me arĩm kum me kĩnh.

¹³ Djãm me arĩm my kã rẽnhkam kute mrãmri Mõjdjẽ kukradjã marn kõt amijo bakumrẽx? Kati. Ne kam mĩj kadjy ne me ar amy kã rẽnh'ã ar amã ãpnẽ? Bir, dja me amiwĩr ar ajo akẽx ne 'ã amidjwĩnhbito amran memã kum,

—Be, arým ar me bakukràdjà kôt ba mexkumrêx. Ba ne ba 'ÿr aro akêx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rênh'ã ar amã àpnêho ba.

¹⁴ Nhyem be, djã ne ba ba: amijo idjãmra prãm? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne ba o idjãmra prãm. Kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne arým pÿte'ykam ty. Tãm ne ba o amra. Pÿte'ykam tykkam Metÿndjwÿnh arým imã ijaxwe kêt jarê. Kam, me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjaja ba arým kanga. Ga, me arým tykkam kum mÿjja kÿnh kêtja pumũ. Badjwÿ imã me kukràdjà kÿnh kêt. Me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjaja imã kÿnh kêt. Ba Kritumê ro'ã pÿte'ykam arým ityk pyrãk ne imã me kukràdjà kÿnh kêt.

¹⁵ Be, arým gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djãm Metÿndjwÿnh kute gwaj bamy kà rênh mar nàr djãm kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Mÿjja ja ne arým kum kajgokumrêx. Nhyem be, gwaj arým tu amim markumrêx nhyem arým gwaj bajo ny ne. Tãm ne Metÿndjwÿnh kute markumrêx.

¹⁶ Me kute ikukràdjà jakôt amijo baja gê Metÿndjwÿnh kum me kaprÿ gê me umar mexkumrêx. Metÿndjwÿnh nhõ mebê idjaerkumrêxja gê kum me kaprÿ gê me umar mexkumrêx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhjukri amidjan ajõ ajte imã ikaprÿ jadjàr kêt. Kute mrãmri ne me kute Bênjadjwÿr djwÿnh Jejuo bikênhkam apÿnh kà rã kumex pyrãk ne ikã rã kumex. Jejukôt ne ba ikã rã kumex. Kam kwãrÿk wãnh ajte imã ikaprÿ jadjàr kêt.

¹⁸ Gê Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju tu kum ar akaprÿ.* Tãm ne ja.

* **6:18** Djãm ar ga ne gar adjukaprÿ nhyem pãnh arým kum ar akaprÿ Kati. Ta ne tu kum ar akaprÿkumrêx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djâkam âmkan ne memã pi'ôk no'ôk ne. Kute meo tÿx ne meo kînhmã ne memã pi'ôk no'ôk ne. Ne memã Metîndjwÿnh kute mÿjja kunĩ'ã karõ amirît ne. Metîndjwÿnh kute pyka nhipêx kêtri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arÿm Jejukôt gwaj bapytãro tèn kam amũ 'õkam dja bajaxwe kunio apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmê õ me karõ punumê gwaj bawÿr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê tÿx ne amijo aptàn o apa. Kam ne Paur apÿnh memã 'ã karõ, me kute katât amijo ba'ã memã karõ.

Metîndjwÿnh ne Kritukôt mÿjja kunĩ o ba. Ne Kritukôt mÿjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kôt gwaj bapytã. Ne kôt gwaj bajo kînh. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bënjadjwÿr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirito ane.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Metîndjwÿnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arÿm ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba.

Krîraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'ôk kôt ar amã ikabên. Gar aje arek Kritu Jeju kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên.

² Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bënjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mÿjja kunĩ kêtri Metîndjwÿnh kute amijo me utar.

Rõ 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metîndjwÿnh ne ukaprî:kumrêx. Kute Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Krituo ba nhym kute o Bãm. Metîndjwÿnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym prîne kâjkwakam õ mÿjja kunio gwaj bajo djuw mex.

⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytãrja pumũ. Mÿjja kunĩmê me kunĩ kator kêtri ne amijo gwaj bapytàn amim,

—Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arÿm meo inhõkumrêx nhym me arÿm imã axwe kêtumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane.

⁵ Amrêbê me kunĩ kêtri, mÿjja kunĩ kêtri ne ta kum gwaj bakînhkumrêx ne amijo gwaj bapytã. Ne kam tu amim gwaj bajã karõkumrêx ne amim,

—Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arÿm meo ikrakumrêx, ane.

⁶ Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakaprî:kumrêx. Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakôt kum gwaj badjwÿ kaprî:kumrêx. Dja gwaj kam bakunî: kum,

—E kum, djãm adjukaprî ngri: got? Adjukaprî ra:xi. Amexti:re. Me imã akînhkumrêx, anhÿro baba. Gwaj baje ã kum anhÿro baba kadjy ne arÿm amijo gwaj bapytã.

⁷ Nãm Krakôt kum gwaj bakaprî:kumrêx. Kra ne amikamrõo gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam arÿm gwaj bajaxweo maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm ukaprî:kumrêxkôt ã gwaj bajaxweo ane.

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprî Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprîkumrêx.

⁸ Kute prīne mỳjja kunī mar. Kute amikukām mỳjja kunīmē me kunī'ā amim karō. Ne kam gwaj badjwỳ, kute amim gwaj bajā karō kōt arỳm kum gwaj bakapri:kumrēx.

⁹ Ta ne amrēbē: kute mỳjja kunī markōt arỳm amim kabēn'ā karō. Ta ne kum kabēn kīnh ne arỳm amim kabēn'ā karō ne kam memā arēnh kēt 'ātūm. Ne kam ajte ta arỳm jakam gwaj bamā kabēnja jarē.

¹⁰ Nām jakam gwaj bamā,

—Dja ī me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akati bōx ba kam Kritu'ā me kunīmē mỳjja kunīo akuprō. Kājkwakam mỳjja nār pykakam mỳjja dja ba Kritu'ā kunīo akuprō nhym arỳm kunīo ba, ane. Amrēbē kute kabēn jarēnh kēt ja ne jakam arỳm gwaj bamā arē.

¹¹ Amrēbē mỳjja kunī kētri, me kētri ne amijo me ibē idjaer pytā. Nām tu me ijā amim karōkumrēx ne amim,

—Be, me wā dja ba memā amak bō nhym me arỳm tu amim Kritu markumrēx ba kam arỳm meo aminhō. Nām ā me ijā amim ane. Ta ne kute amim mỳjja kunīmē me kunī'ā karō. Kute amim 'ā karō kōt ne mrāmri kute o apōxkumrēx ne kute o bakumrēx. Djām me ibē idjaerbit ne amijo me ipytā? Kati. Mỳjja kunī. Kute amim mỳjja kunī'ā karō kōt arỳm mrāmri kute o apōx ne o bakumrēx.

¹² Mỳj kadjy ne amijo me ibē idjaer pytā? Bir, ba me ikumrēx ne ba me tu amim Kritu markumrēx ne kōt ar amijo iba. Me kunī dja me me ijā abenmā kum,

—Ga, me kute Kritukōt katāt ar amijo baja pumū. Kritu mexti:rekumrēx. Me bamā kīnhkumrēx, anh̄yro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytā.

¹³ Me ibē idjaer kumrēx ne ba me tu amim markumrēx. Nhyam kam me arỳm me abajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny katātkumrēxja jarē ga me aman tu amim markumrēx. Nhyam kam Metīndjwỳnh arỳm me ajaxwebē me apytān kam me amā Karō jano.

Amrēbē Kritu kute me bamā Karō jarēnhja ne me amā ano nhym arỳm me ajo ba. Ga, me kute mỳjja'ā aminhidji janhōr nhym arỳm amirītkumrēxja pumū. Me badjwỳ Metīndjwỳnh arỳm me bamā Karō jano nhym arỳm me bajo ba. Me bajo ba gu me arỳm amim,

—Mrāmri ne Metīndjwỳnh arỳm ijo krakumrēx. Ga, arỳm kute imā Karō janor nhym kute ijo bakumrēxja pumū, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim ane. Kam, gu me baje mrāmri ja markumrēx. Arỳm Metīndjwỳnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrāmri markumrēx.

¹⁴ Ga, me kute memā mỳjja rūnh nhōrmān kam kukām kute memā mỳjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamỳn arỳm amiwỳr rūnhja kamnhīxkumrēx.

Me badjwỳ Metīndjwỳnh arỳm me bamā Karō jano nhym arỳm me bajo ba gu me arỳm amim,

—Ga, Metīndjwỳnh arỳm kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kājkwakam kōt itūn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim anen kam arỳm baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kājkwakam Metīndjwỳnhkōt batīn ne ar baba rā'ā: rā'āja baje mrāmri markumrēx ne amiwỳr kamnhīxkumrēx. Dja gu me Metīndjwỳnh kōt batīnmāja maro baba: nhym Kritu arỳm bōx ne amikōt me bajo mō. Metīndjwỳnh kute amijo me bapytārja mō. Dja amikōt me bajo mō nhym me kunī arỳm abenmā kum,

—Metĩndjwỳnh me:xkumrēx. Me bamā kĩnhkumrēx, ane.

Kute Metĩndjwỳnhmā meo à'wỳr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mā Metĩndjwỳnhmā ar akam amikĩnh jarēnho iba. Ar ga ne gar arỳm tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju markumrēx ne kam amā Jeju nhō me ja kunĩ jabē. Nhyam kam me arỳm imā ar ajarē ba ar aman mā Metĩndjwỳnhmā ar akam amikĩnh jarēnho iban kam mā kum ar ajo a'uwun kum,

¹⁷ —Metĩndjwỳnh, ga ne ga Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Krituo aba. Djũnwā, amexti:re. Dja ga Akarōo aro aba gē ar arỳm ô'ā katāt akabēn markumrēx nhyam arỳm arkum Akrao amirĩtkumrēx gē ar mar mexkumrēx.

¹⁸ Anhō me ja dja me arỳm kākɔwakam anhō mỳjja mexti:rekumrēxo aminhō. Mỳjja ja kadjy ne ga amiwỳr ar 'wỳr ne aro aba. Dja ga arkum anhō mỳjjao amirĩt gē ar prĩne mexti:rekōt kuman amiwỳr kamnhĩxkumrēx.

¹⁹ Me kute tu amim amarkumrēxja dja ga memā tỳx jadjā. Aje memā tỳx jadjār kadjy kadjy:xi. Me kadjy ajitỳxo abē kumkati. Mỳj ne ga aje meo tỳx kadjy ajitỳxkam kute? Tām dja ga arkum o amirĩt, gē ar prĩne kuma. Anhō mỳjja ja dja ga arkum o amirĩt gē ar kuma. Nā bām ā ar akadjy Metĩndjwỳnh 'wỳro ane.

Metĩndjwỳnh ne 'itỳ:xi.

²⁰ Ga, Kritu arỳm tykkam Metĩndjwỳnh 'itỳxo kam àpēnhja pumũ. 'Itỳxo kam àpēnho kute akubyn o tĩnja pumũ. Nām ajte kākɔwa djwỳnhkam o wabin aminhikō'ā ỳr. Raxo kute me rũnh jakrenh mex kadjy amidjubōk'ānh ỳr.

²¹ Kjørũm, me rũnh kunĩ nhiby ỳr. Nhyam arỳm rax ne tỳxo me akrenh me:x ne. Nhyam pa:rbē memā ỳr djwỳnh kunĩmē me rũnh kunĩmē me 'itỳx kunĩmē me bēnjadjwỳr kunĩmē ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re, nār amrē pyka ny mōrkam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re. Me kunĩ ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbē me kunĩ kum kajgo me:xi. Metĩndjwỳnh arỳm me rũnh kunĩ kadjy Jeju'ā ra:x mē. Ne ō me kute amim Jeju marja kunĩ kadjy 'ā rax mē nhyam arỳm meo ba. Kute meo bakam arỳm kute me krā pyrāk.

²³ Ga, me bakrāja pumũ. Me bakrākam ne gu me badjumar nhyam kam kukɔwakam amũ me banhĩ amingrēk ne ar me bajo ba. Me bakrākam gu me badjumar ne arỳm me banhikrao badjāpēnh nār me baparkam bamrānh. Me bakrā amũ me bakukrādja kunĩ ngrēk ne me bajo ba. Kritudjwỳ kute me bakrā pyrāk ne me bakuñō ba, me babē ō me ja kute ta ĩ pyrākjaō ba, me bangrēk ne me bajo ba, me baje amim mar kunĩjao tuknĩn ar o bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamē kākɔkamē mỳjja kunĩo tuknĩn ar o ba kute me badjwỳ me bajo ba.

2

Metĩndjwỳnh kute akubyn Krituo tĩnkōt ō me jadjwỳo tĩn.

Kō k 6.11; Xit 3.3

¹ Nhyam be, ar ga ne gar amrēbē ajamakke kēt kute me tyk amakke kēt pyrāk ne ar aba. Gar Metĩndjwỳnh kabēnkam amikrāo aban mekōt ajaxwe.

² Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kētja kukrādja kōt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karō punu nhō bēnjadjwỳr kukrādja kōtdjwỳ ne gar amijo aba. Me karō nhō bēnjadjwỳrja tām ne jakam me amakke kēt prāmjaō ba.

³ Amrêbê gwaj bakunîdjwý ne gwaj mekôt amidjwýnhbito kînho baban arým bajaxwe:. Djâm me'ô ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamâ bajaxwe prâm ne amim 'â karôn arým kôt bajaxwe. Amrêbê gwaj bajaxwekam ne Metîndjwýnh gwaj bakam ngyrk ne. Me axwe kunîmê gwaj bakam ngyr:k ne.

⁴ Djâm gwaj bakam ngyrk rã'âmã? Kati. Metîndjwýnh kum gwaj bakaprî:kumrêx ne kum gwaj bajabê:.

⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakkre kêt kute mrâmri ne me tyk amakkre kêt pyrâk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrêx ne kam mrâmri ne baje me tyk ne akubyn tîn pyrâk. Metîndjwýnh ne jakam Kritumê ro'ã akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tîn ne. Ta ne tu kum ar akaprîn arým ar apytã.

⁶ Metîndjwýnh ne jakam Kritumê ro'ã akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tîn. Gwaj kam arým bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumê ro'ã ar baban ar baba rã'ã: rã'ã ne kute mrâmri ne jakam on kâjkwakam Kritumê ro'ã ar baba pyrâk.

⁷ Mýj kadjy ne gwaj Kritumê ro'ã ar baba? Bir, Metîndjwýnh gwaj bakam ukaprî:kumrêx. Kute me kunîmã gwaj bakam ukaprîo amirît kadjy ne gwaj Kritumê ro'ã ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrêx nhym kam gwaj bakam ôdjânhkumrêx. Ukaprî:kumrêx kôt ne gwaj bakam ôdjânhkumrêx. Amrê amex môr jakam ne amû nî:jkamdjwý dja memã gwaj bakam ukaprîjao amirît rã'ã: rã'ã rã'ã.

⁸ Be, Metîndjwýnh ta ne kum ar akaprî. Ar ga ne gar amex kêtikumrêx, nhym ta kum ar akaprîn ar amã Kritu jano nhym ty. Gar kam tu amim markumrêx, nhym arým kôt amim apytã. Djâm ar amex ne ar adjukaprî gar ga: amipytã? Kati. Metîndjwýnh ta ne kum ar akaprîn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytã.

⁹ Djâm we kute ar amã,

—Be, ga ne ga amex ne adjukaprî:kumrêx, anhÿr, ne kam we kôt kute amim ar apytãr? Arkati. Nãm ren ã ar ajômã ane, gar ren arîk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰ Nhym be, kati. Metîndjwýnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arým badjukaprî. Kritu Jeju tyn arým akubyn tîn nhym kôt arým gwaj bajo ny. Metîndjwýnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhijukri amidjan kam arým bamã me kaprîo baba. Ar adjukaprî ja ne Metîndjwýnh amim 'ã karô. Gwaj bakêtri amim 'ã karô. Ne kam tûmrâm arým gwaj bajo ny gwaj arým kôt bamã me kaprîo baba.

Mebê idjaermê me bajtem arým Kritu kôt abeno ôbikwa.

¹¹ Be, amrêbê ne ba me imã me akurêo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibê idjaerkam imã me akurêo iba. Ba me me ajã memã kum,

—Me wã ne me my nhinhu kã rênh kêt. Metîndjwýnh kum me kîn kêt. Me ba ne ba me imy kã rênh. Nhym Metîndjwýnh kum me ikîn kumrêx, ane. Djâm mrâmri me kute me imy kã rênhkam arým me imex? Kati. Me imy kãbit rênh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrêbê aje Kritu mar kêtikumrêx ne ate amijo aba. Ba me ibê idjaer ne ba me ari me ajo kubajtemo iba. Metîndjwýnh ne amrêbê: kute me ipytãr'ã me imã,

—Me kute tu amim ikra markumrêx dja ba amim me utã, ane. Ne kam 'ã me imã apýnh mýjja jarênh mãmджи ba me maro iba. Djâm me abajtemmã ne Metîndjwýnh mýjja ja jarê? Kati. Kute me amã arênh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metîndjwýnhkôt atîn kadjy kêt ne aje amiwÿr atîn kamnhîx kêt

ne aje mekôt Metîndjwÿnh mar kêt. Ne kam ate kubê amijo aba. Tãm dja ga me nhÿn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metîndjwÿnh bê ne ga me amrêbê ate ar amijo aba. Nhy m be, jakam ne arÿm Kritu Jeju kamrô me bakadjy prôt ne nhy m me bapãnh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhy m arÿm ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

—Me abeno anhôbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arÿm abeno banhôbikwa. Me abajtemmê me ibê idjaermê ne gu me bamã aben kurê. Me bamã aben kurêja ne kute mrãmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyrãk. Gu me kam Jeju kabênkôt arÿm abeno banhôbikwa nhy m kute mrãmri ne aben nêje ka'ê ngrãnh pyrãk.

¹⁵ Môjdê kute Metîndjwÿnh kukwakam mebê idjaermã 'ã karôkam kukrãdjãna ne Kritu arÿm o kajgo. Pite'y'ã tyko arÿm o kajgon arÿm ajte mar kêt. Mÿj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arÿm amiwÿr me bajo akêx. Amiwÿr me bajo akêx gu me arÿm abeno banhôbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumû. Gu me arÿm baje mrãmri banhî tipdji pyrãk. Ja kadjy ne Môjdê kukrãdjão kajgo.

¹⁶ Kritu pîte'y'ã tyko ne me bajo aben pydjın kam Metîndjwÿnh'ÿr me bajo akêx ne. Gu me kam arÿm o banhôbikwan kam bamã aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arÿm me abajtem'ÿr bôx. Metîndjwÿnh bê amijo akre raxkam arÿm me awÿr bôx. Me awÿr bôx ne arÿm kãj bê me amã kabên jarê. Me aje Metîndjwÿnho anhôbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ajte me aje me ijo anhôbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metîndjwÿnh kôt amijo ibakam Kritu arÿm me iwÿr bôx ne kãj bê me imã kabên jarê. Me ije Metîndjwÿnho inhôbikwa kadjy ne me imã kabên jarê. Ne me ije ajte me ajo inhôbikwa kadjy me imã kabên jarê.

¹⁸ Djãm apÿnh me Babãm'ÿr me bapry? Kati. Arÿm ne me Babãm'ÿr me bapry pydji. Metîndjwÿnh Karô pydji. Me ibê idjaermê me abajtemmê ne gu me Karô pydji kôt me Babãm'ÿr bôx.

¹⁹ Kam ne ga me arÿm abajtem kêt ne me akâtãm kêt. Metîndjwÿnh ne arÿm me ajo ô me ja ne me ajo ôbikwa. Me ibê ô me tûmmê ro'ã me ajo ôbikwa.

²⁰ Gu me kam arÿm baro'ã babê Metîndjwÿnh nhô këno kikreti pyrãk. Kritu ne ar ijano bar me awÿr bôx ne me amã arê. Ar ba ne bar Metîndjwÿnh kukwakam me amã arê, ga me kabên ma. Ar ba ne bar ije mrãmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'ê pyrãk. Jeju Kritu kute mrãmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djã djwÿnh pyrãk.

²¹ Kum kajpar djã djwÿnh kôn h ne me prîne kên jadjwÿr mexo mô:. Kôn h ne me aben nhitepã adjwÿr mexo mô. Ne kam aben nhiby kên jadjwÿr mexo mô: nhy m Metîndjwÿnh nhô kikreti arÿm abatãnh mô. Metîndjwÿnh Karôdjwÿ ã me bajo anen Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kôt me bapymjÿr mexo mô. Metîndjwÿnh me ibê idjaero ôbikwan kam me abajtemo ôbikwa gu me arÿm Jeju kôt djan arÿm batypdjın dja. Batypdjın djan arÿm Metîndjwÿnhmã bamexkumrêx ne.

²² Djãm me ibê idjaerbit ne me ijo ôbikwa? Kati. Me abajtemdjwÿ. Gu me kam arÿm baro'ã babê Metîndjwÿnh nhô këno kikreti pyrãk. Metîndjwÿnh ne me bamã Karô jano. Kute me bamê amijo kajkep kadjy ne me bamã ano.

3

Metîndjwÿnh kute me bajtem'ÿr Paur janor.

¹ Metĩndjwýnh kute me amã Karõ janorkam ne ba arým kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amã ne ba Jeju Kritu'ã idjujarēnh ar iba nhym me arým 'ã kum ikurēn idjuwpre. Ba ibê Paur ne me arým idjuwpre.

² Me ga ne ga me arým ama. Metĩndjwýnh ta ne kute imã me ajã karõ ga me arým ama. Nãm imã,

—Arým imã me bajtemdjwý kaprĩ. Ga dja ga memã 'ã adjujarēnh djwýnh, ane. Tãm ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amã arē.

³ Kum me abajtem kaprĩmã ne kute amrēbê arēnh kêt. Ne kam jakam ba imã arým arē ba arým me amã 'ã pi'òk no'òk ngrire ga me arým omũn aman

⁴ badjwý ima. Metĩndjwýnh kute Kritu'ã mýjja jarēnh kêt ba ije prĩne marja dja ga me ama.

⁵ Nãm amrēbê kute memã arēnh kêt nhym pykakam me kra'õ kute mar kêt. Me kute aben djõ'ã mar kêt. Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ arým jakam ar imã arē bar arým jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibê õ àpēnhkumrēx ne kukwakam idjujarēnh ar iba. Nãm ar imã arē bar jakam arým kuma.

⁶ Kute mýjja jarēnh kêtja arým ar imã arēn ar imã,

—Djãm me bajtemmē me abē idjaermē arek apýnh ar abamã got? Arkati. Dja ga me akunĩ tu amim Kritu'ã ujarēnh ny markumrēx ne arým aro'ã kõt ar aba. Ne kam arým aro'ã Metĩndjwýnh nhõ mýjjaõ aminhõn aro'ã kõt ar aban kam aje anhĩ tipdji pyrãk. Ne kam Metĩndjwýnh kute amrēbê: memã mýjja jarēnh mãmđjja me aro'ã amim aby. Me abē idjaermē me abajtemmē dja ga me tu amim Kritu markumrēx ne arým me aro'ã amim aby, ane. Tãm ne ar imã arē ba arým kuma.

⁷ Metĩndjwýnh ta ne 'ityxkõt ijo ban tu kum ikaprĩ.* Ne kam arým imã me'ã karõ ba memã Kritu'ã kabēn nyja'ã idjujarēnh ar iba.

⁸ Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ ne me kute rũho ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nã bãm te ikajgo: nhym Metĩndjwýnh ta arým tu kum ikaprĩn kam arým imã idjãpēnh djã'ã karõ. Ta ne imã,

—Ga dja ga me bajtemmã kãj bê Kritu'ã adjujarēnh ar aba, ane. Kritu ne memã kĩnh djã rũ:nh ngã, krãptĩ: ngã. Me te: kute kĩnh djã'ã ujarēnh inomã mēnhmã. Kritu kõt me kĩnh djã ja'ã ne ba idjujarēnh ar iba.

⁹ Kum ikaprĩkam ne imã,

—Ije memã ikabēn jarēnh kêtja dja ba amã arē ga arým prĩne ama. Ije amim me bajtem pytãrmã. Tãm dja ga aman me kunĩmã arēnho amirĩto aba. Nãm ã imã ane. Metĩndjwýnh ta ne Krituo mýjja kunĩ nhipēx. Adjãkamã kute Jeju Krituo mýjja kunĩ nhipēx ne kute me abajtem pytãr'ã amim karõn kute me bakukãmãremã arēnh kêt tãm ne imã arē.

¹⁰⁻¹¹ Mýkam ne kute amrēbê me bakukãmãremã me apytãr jarēnh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenã me bamēnhja pumũ. Kam ne me kãjkwakam aparmã abenã me bapumũnho nhỹ. Kãjkwakam me bēnjadjwýrmē me rũnhmē ne me jakam me bapumũnho nhỹ. Me baje amim Jeju mar kunĩja pumũnho nhỹn arým me bakõt Metĩndjwýnh raxmã kato. Me kute me bakõt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne Metĩndjwýnh kute amrēbê me bakukãmãremã arēnh kêt. Memã kute me abajtem pytãr ne kute abenã me bamēnhja kute arēnh kêt.

Nãm me me bapumũnho nhỹn me bajã abenmã kum,

* ³ Djãm Paur ta axwe kêt nhym pãnh kum kaprĩ Kati. Paur te axwe kētmã nhym ta arým tu kum kaprĩ.

–Be, djām mrāmri ne djām Metīndjwýnh kute prīne abenā me mēnh mar mexkumrēx. Nām mýjja kunī kētri amim me'ā karōkumrēx. Djām kabēno kute amikapēr kār? Kati. Nām Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu'ýr meo akēx nhym tu kute ar meo bakumrēx. Djām Metīndjwýnh no kēt got? Ga, prīne kute aben ā me mēnh mar mexkumrēxja pumū. Ga, me kute abeno ōbikwa mexkumrēxja pumū, ane. Nām me me bapumūho nhýn ā abenmā ane. Me kute kàjkwakam ā abenmā anhýr kadjy ne Metīndjwýnh kute amrēbē me bakukāmāremā arēnh kēt. Kute memā me abajtem pytār ne kute aben ā me bamēnhja jarēnh kēt.

¹² Metīndjwýnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kētja kum uma:. Me badjwý gu me ren baje Kritu mar kēt ne ren bamā Metīndjwýnh pyma: ne. Nhym be, kati. Arým ne gu me tu amim me banhō Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu markumrēx ne arým batūn prām kēt. Ne kam arým Metīndjwýnh pumatío banhōbikwakumrēx ne kum amijarēho baba.

¹³ Kam kwārīk wānh amim mar rerekre kēt. Me amextire kadjy ne ba Metīndjwýnhmā apē. Nhym kam me arým 'ā kum ikurēn ijo bikēho ba. Gē me te ijo bikēho ba kwārīk wānh kam amim mar rerekre kēt. Dja ga me tu amim Jeju mar týxkumrēx.

Kute meo Metīndjwýnhmā à'wýr.

¹⁴ Me akīnh kadjy ne ba arým ikōnkrāo nhýn Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu Bāmmā me ajarē.

¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunīo kra. Kàjkwakam me kute amim Jeju marmē pykakam me kute amim Jeju marmē ne me kunīo kra. Ba arým kum me ajo a'uw. Nā bām kum,

¹⁶⁻¹⁷ –Djūnwā, ara:x ne adjukaprīti:rekōt dja ga memā týx jadjā. Gē Akarō me umar djākam memā týx jadjā gē me kōt tý:x ne mrāmri tu amim Kritu markumrēx. Nhym kam Kritu arým mrāmri tu me kadjwýnhbē ýrkumrēx. Nhym kam me arým ō'ā kute mrāmri ne pidjō pykakam arē jabjēkam ku'ē týx pyrāk. Kam dja me mar týxkumrēx. Mýj dja me kuma? Bir, Kritu mrāmri kum me abē:kumrēx. Tām dja me mar týxkumrēx. Ne kam ō'ā mrāmri me kum me abē:kumrēx ne.

¹⁸ Dja me kum me abēkumrēx ne kam arým prīne kuma. Mýj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abē:kumrēx. Ja dja me prīne kuma. Kritu nhō me ja kunī dja me prīne kuma. Mýj ne Kritu kum me abēkam kute? Kum me abē ja ne kute mýjja jabatā:nh pyrāk. Mýjja jabatānh ne kum me abē ja'ā amijakre. Me te kute kàjkwa nār kon, pyka'ā akremāja pumū. Ā abatā:nh ane nhym me te aktā iré'ýr bōx ne 'ā akremā. Nār kon, me te 'ēnhōt nār krax'ýr bōx ne 'ā akremā. Nār kon, me te 'ā àbir nār aparmā rwýk ne 'ā akremā.

¹⁹ Nām ā Kritu kum me abē ra:xo ane. Ā akre'ýr me bōx kē:tkumrēx. Me kute mar mex kē:tkumrēx. Kritu kum me abē:ē. Kum me abēo me rer me:x ne. Dja kum me abē rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, Djūnwā, dja ga memā akren memā arē gē me kuma. Dja me prīne Kritu kum me abēja ma ga kam arým araxo me kadjwýnhbē nhý. Ne kam me ī pýnhkōt meo tuknīn prīne meo aba mex. Nhym kam me prīne araxmā katon arým prīne amikam ama. Nā bām ā me Babāmmā ajarēho ane.

²⁰ Metīndjwýnh ne ra:xi. Me'ō ne kute raxo tēp kētkumrēx. Kute mýjja kunī nhīpēx mar. Mýjja 'ō kubē týx kētkumrēx. Djām me baje kum mýjja ra:xo badjā'wýr nhym te kute me bakadjy ipēxmā nhym kubē týxmā? Kati. Kubē týx kēt. Nār, djām me baje amim mýjja ra:x'ō'ā karō nhym te kute me bamā ipēx mā? Arkati. Me bamābit ne kute mýjja rūnh pyrāk. Nhym be, kumā ne mýjja

kunī kry:re. Kute mỳjja kunī nhipêx kadjy umaro, tỳxo kute me bajakrenh me:xi. Djām gu me baje kum mỳjja rax'ō jarēnh nhym te kute umaje ne ipêx kêt mā. Katī. Tỳxo me bakadjwýnhbê ýrkam dja arým mỳjja rűnh nhipêx ne.

²¹ Gu me kam kum,

—Me ije amim Jeju mar kunī ne ba me amā, “Ara:x ne apyma:kumrêx”, anhýro iba. Dja ba me aben djô'ā amā arax jarēnh rā'ā: rā'ā ne, ane. Gu me ā kum ane.

4

Me kum aben jabê'ā kute memā karō.

Rô 15.5; Pir 2.1; Ped k 3.8

¹ Ê, Bēnjadjwýr djwýnhmā ne ba apê nhym me 'ā kum ikurēn idjuwpre. Ba kam arým ar amā 'ā karō. Katāt ar aje amijo aba kadjy ne Metűndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katāt ar amijo aba nhym Metűndjwýnh arým ar akam kűnhkumrêx.

² Dja gar kum amijo angri. Kwārīk wānh amijo adjāmra kêt ne akrānmā ar amijo aba. Kwārīk wānh memā bêx kêt ne memā aprűren memā akabēn. Gê me'ō ar ajōo bikēnh jabej akubyn amijā angryk nê. Ar amā aben jabêkôt amijā angryk nê ne.

³ Metűndjwýnh Karō kute abenā ar amēnh gar aje abeno anhōbikwakam aje mrāmri ne me ī pydji pyrāk. Kam amā aben jabēn abenmā akabēn mex jarē. Abenmā akabēn mex ry typydji 'āno djan aben nêje aben pumū.

⁴ Gwaj baje mrāmri ne me ī pydji pyrāk ne ren kam axikôt bakabēn. Metűndjwýnh Karō pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikôt bakabēn. Kute amiwýr gwaj bajwýr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunī amiwýr me'ō pydji kamnhīxkumrêxo baba.

⁵ Bēnjadjwýr djwýnh pydji:. Gwaj bakunī baje tu amim Jeju pydji: markumrêx ne pydji kôt ar amijo baba nhym me arým ngōmā gwaj bajangij.

⁶ Nhym me Batűndjwýnh pydji kubê ne gwaj bakunī Bām djwýnh ne gwaj bakunīmā Bēnjadjwýr djwýnh. Nām gwaj bakunīo ban bakunī mē amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrāmri ne me ī pydji pyrākja pumū.

⁷ Nhym be, ajtekam gwaj banhī pýnhkôt apýnh gwaj badjápēnh djā. Kritu ta kum gwaj bakaprűn gwaj banhī pýnhkôt arým amim gwaj bajā karō. Amim gwaj bajā karōn arým gwaj bakunīmā gwaj badjápēnh djā'ā karō. Gwaj kam banhī pýnhkôt arým apýnh badjápēnh djā maro baba. Gwaj badjápēnh djā'ā ne Metűndjwýnh gwaj bakűnh djā jarē.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metűndjwýnh me bakukāmāremā kum, “Nām kàjkwamā wabin amim me uwpre tűm krāptűja pytān meo mō. Ne kam pykakam me jamā me kűnh djā ngā”, ane.

Ga, Metűndjwýnh kute Kritu kàjkwamā àbir jarēnhja puműn kam kute memā kűnh djā nhōrja pumū.

⁹ Mỳj ne kàjkwamā àbir kêtiri nê? Bir, nām ruw. Nām apa:rmā pykamā ruw ne pyka mā: nō.

¹⁰ Nō:n kam ta ajte wabi. Kàjkwa kunī mỳrbê kàjkwa djwýnhmā wabin kam nhý. Kute mỳjja kunī mē amijo kajkep kadjy kam nhý. Kute kàjkwamē pykamē amijo kajkep ne o ba kadjy kam nhý.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memā me kűnh djā nhōrja pumū. Tām ne Metűndjwýnh me bakukāmāremā arē. Mỳj'ā ne kute memā kűnh djā nhōrja amijakre? Bir, kute memā apýnh àpēnh djā nhōr'ā ne amijakre. Kritu ne

arým gwaj bamã apýnh badjâpênh djâri'ã ajarê gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarênhmã ne ar ikwýmã 'ã karõn ar ijano. Bar kam ije omũnhkõt memã 'ã idjujarênh ar iba. NhyM kam ajte gwaj bakwýmã apýnh kabên jarê gwaj maro baba ne arým kukwakam amũ memã kabên jarênho baba. NhyM kam ajte gwaj bakwýmã bakabên mex'ã karõ gwaj me kute Jeju mar kêtjamã arênho baba. NhyM kam me arým amim Jeju maro ba. NhyM kam ajte gwaj bakwýmã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karõ. Gwaj meo djuw mexo baba nhyM kam me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx ne 'ã ukanga kêt ne ar ba. NhyM kam ajte gwaj bakwýmã memã kukràdjã'ã badjujarênh'ã karõ gwaj memã 'ã badjujarênho baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djã'ã gwaj bamã apýnh badjâpênh djã nhõr ne ja.

¹² Dja gwaj apýnh badjâpênh djâjakam apê:, Jeju nhõ me ja prĩne kum mex kadjy apê: nhyM kam me adjwýnhdjwý Metũndjwýnhmã âpênh ar ba. Gwaj me kadjy badjâpênh ar baba nhyM me kunĩ arým Kritu mar mexo amũ amikamên arým amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mẽ ĩ pydji pyrãk ja arým amim mar ra:x ne.

¹³ Djãm kam dja gwaj Metũndjwýnh Kra mar punun kam bakabên kajgo'õ mÿr jabej abenmã bakabên ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabên pydjibit man axikõt arêñ tu amim markumrêx. Ne kam baje me prĩre pyrãk kêt ne Kritu mar rerekre kêt ne bajabatãnhkumrêx. Ne kam prĩne amim kuman arým amim mar ra:xkumrêx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me prĩre no rerekre pyrãk rã'ãmã? NhyM apýnh me 'exnhĩ mrãn bõx ne no tÿxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari apýnh me kukràdjã jarênho kute kók, kute ngõ djãk ari mÿjja japĩn pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Kritukõt bakabên djir ne ajte jãm me kukràdjã punukõt bakabên djir ne ari: bakabên jadjwýro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabên bakabên katãtbit jarêñ arým kãjmã Kritumã aben kamêñho tẽ. Baje mar mexo, kum bamexo kãjmã aben kamêñho tẽ. Ga, gwaj bakràja pumũ. Gwaj bakràkam badjumar ne kam amũ banhikrao apê nãr baparkam mrã. Gwaj bakrà ne amũ gwaj bakukràdjã kunĩ ngrêk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrà kumrêx umar nhyM kam ó'ã amũ gwaj bakukràdjã kunĩ apê. Kritudjwý ne kute gwaj bakrà pyrãk ne gwaj bakunĩo ba gwaj kukwakam apýnh kum badjâpênh djâri kum badjâpênh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhijãkre, bakukràdjã kunĩ, kunĩ apýnh gwaj bakudjêkkõt kute aben jamýnh tÿx, kute abenmã tÿx jangjêñ mex. Ne ren gwaj bakudjêk kêt gwaj ren bakukràdjã kunĩ ren aben bê ajka'u gwaj ren kam kãjmã baku'ê kêt. Kritudjwý ne ã ane. Nãm gwaj bakràptĩo õbikwa gwaj banhĩ pÿnhkõt apýnh kum badjâpênh djâri. Gwaj kam baje aben jamýnh tÿx mãn prãbê abeno banhõbikwan baro'ã Kritumã apê. Te apýnh kum badjâpênh djâri gwaj baro'ã kum badjâpênh ar baban o abenmã tÿx jangjêñho baba. Kute gwaj bamã badjâpênh djã'ã ujarêñ kõt gwaj kum badjâpênh ar baba. Gwaj bamã aben jabêo ro'ã aben kamêñho mõ. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamêñho mõ.

Me kute me kukràdjã punu kõt amijo ba kêt mã.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷ Ije ar amã ja jarêñhkam djãm ar aje arek amijo aba tũm kõt amijo aba rã'ãmã? Amrêbê ne gar ate Metũndjwýnh bê ar amijo aban me bajtem kukràdjã punu kõt ar amijo aba. Djãm aje arek me kukràdjã punu kõt amijo

aba rã'ãmã? Kati. Tãm ne ba ar abê uma:. Me wã ne me amim mỳjja kajgobit'ã karõo ba.

¹⁸ Nãm me tu amakkre kêtakumrêx. Nnym me te kute memã mỳjja mex'ã karõ nnym me kute mar kêtakumrêx. Mỳjja'ã me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêtakumrêx. Kam ne me arým umar djâkam mỳjja punubit man arîk ar ba. Arîk ar ba kute mrãmri ne akamât kô tykkam me arîk ar baja pyrâk. Nãm me Metîndjwýnhbê: amijo ban kam kôt tîn ne ar baja mar kêtakumrêx.

¹⁹ Nnym ren me me akre ren me amimaro tên ren arým amim ngryk ne. Nnym be, kati. Me ja ne me kute amimar kêtakumrêx ne kam kute kurêbit mar ne aben bê me kupênh ra:x ne mỳjja punu kunî nhípêxo ban ajbit mar prãm ne.

²⁰ Nnym be, Kritu. Djã ne gwaj bamã,
—Ajrã mekôt ã amijo ane, ane? Arkati.

²¹ Arým ne gar mrãmri Jeju kabên katât kôt ama. Nãm amã, “Kwãrîk wãnh”, ane. Nãr ar akwý aje mar kajgo jabej ba ajte ar amã tãm jarê.

²² Amrêbê ne gar me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kukràdjã kôt ar amijo aba. Aje kangamã. Me kukràdjã kôt ne me kum mỳjja punu prãm ne amim 'êx ne amim, “Ajrã, kam amexkumrêx”, anhÿro ba. Aje me kukràdjã ja kangamã.

²³ Adjumar djã ny kadjy aje amimarmã.

²⁴ Ne amrãnh nymã ne mrãmri Metîndjwýnh katâtkôt katât aje amijo abamã ne mexo amexmã.

²⁵ Kam memã ajêxo abaja tu wãnh kangakumrêx ne abu'ã me kunîmã akabên katâtbit jarê. Mýkam? Bir, Kritu amikôt gwaj bakunîo ba gwaj baje kumê banhî pydji pyrâk. Kam dja gwaj memã bakabên katât jarê.

²⁶ Godja ga angyrk jabej kwãrîk wãnh kam ajaxwe kêt. Kwãrîk wãnh angyrk'ã akamât kêt ne angyrk 'iry kêt.

²⁷ Ajaxwe kêt gê Xatanaj akam ãm kêt.

²⁸ Kwãrîk wãnh ar ajõ adjãkînhî ajte mỳjja 'õo adjãkînh kêtakumrêx. Ga dja ga adjãpênh tÿx ne anhíkrao katât mỳjja kupênh mex. Ne kam adjãpênh pãnh arým amim anhõ mỳjja jamý. Ne kam arým amikutã me õ mỳjja kêtjamã kwý ngã.

Me kabên mex'ã kute memã karõ.

²⁹ Kwãrîk wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Memã akabên mexbit jarê gê me kuman mex. Gê me mexo amũ amikamên arým mexkumrêx.

³⁰ Kwãrîk wãnh Metîndjwýnh Karõmã kaprî jadjãr kêt. Metîndjwýnh ne arým ar amã ano nnym amim ar ajo ba. Nnym o kute mrãmri ne arým ar ajã kute aminhidji nhôr pyrâk.* Dja Karõ arek amim ar ajo ba: nnym kam Jeju arým bõx. Bõx ne amikôt ar ajo mõ.

³¹ Dja gar wãnh angyrk, kam amadjâkam atokryja wãnh kanga. Ne wãnh mekam adjãkrêmê angyrkemê akabên punumê wãnh kangakumrêx. Ar aje meo abikênh'ã amim karõja kunî dja ga wãnh kangakumrêx.

³² Ar ga dja gar amã aben kaprîn abenmã abên rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angyrk kêt. Mýkam? Bir ga, Metîndjwýnh arým Kritu tykkôt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angyrk kêt.

* **4:30** Ga, me kute mỳjja'ã aminhidji janhôr nnym arým amirîtkumrêxja pumũ. Ar gadjwý Metîndjwýnh arým ar amã Karõ jano nnym ar ajo ba gar arým amim, “Mrãmri ne arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imã Karõ janor nnym kute ijo baja pumũ”, ane.

5

¹ Ga, me bām kum kra jabê nhyṃ kute bām kôṭ amijo baja pumū. Nām kute amim,

—Ba djūnwā kudjwa, ba djūnwā kudjwa, anhÿro ba. Metīndjwÿnh kum ar ajabēkam dja gar kôṭ ar amijo aban kudjwa amā me abēo aba.

² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumū. Ne kam arÿm gwaj bajaxwe pānh Metīndjwÿnhmā amingā nhyṃ me kam kubī nhyṃ arÿm gwaj bajaxwe pānh ty. Kritu kute mrāmri ne mry bīn pyrāk, me kute amrēbē me axwe pānh kute Metīndjwÿnhmā mry par pyrāk. Me kum mry pan kubô nhyṃ arÿm ardjānh bān kīnh ne. Dja gar Kritu kudjwa ā amā me abēo ane nhyṃ arÿm akam kīnhkumrēx ne.

Apÿnh me axwe djāri nêje kute me kukrà.

A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ Nhyṃ be, me mjēn djwÿnh nār prō djwÿnh kupa'ā kurē ba. Nār me àpēnh punu:re kunī nhyṃ me arÿm mekam pijām ne. Nār me kute mÿjjao atom rūnh prā:m. Kwārīk wānh ar ajō amijo anhÿr kētkumrēx gē me ajarēnh kētkumrēx. Djām Jeju nhō me ja kute ā amijo anhÿrkam mex got?

⁴ Nār, me kabēnkamdjwÿ. Ar amy aje me nire kukràdjā'ā me aprÿ nhyṃ me ar akam pijām. Nhyṃ ar anire aje me my kukràdjā'ā me aprÿ nhyṃ me ar akam pijām. Nār, ar abixaērkôṭ ar akabēn kajgo. Nār me keket kadjy ar amy me ni'ā abēno ajkē nhyṃ ar ani amipānh me my'ā abēno ajkē. Ar akabēn ja ne mex kêt. Kwārīk wānh memā arēnh kêt. Atemā dja gar memā Metīndjwÿnhkam amikīnh jarē.

⁵ Nhyṃ be, me mjēn djwÿnh nār prō djwÿnh kupa'ā kurē ba. Nār, me àpēnh punu:re nhyṃ me mekam pijām ne. Nār, me kute mÿjjao atom rūnh prā:m. Me ja ne me mrāmri ne me kute mÿjjao metīndjwÿnh karō nhipēxmā amijarēnho ba pyrāk. Djām me ja Metīndjwÿnh kute meo bamā? Djām Kritumē Metīndjwÿnh ar me kunīmā Bēnjadjwÿrkam djām ar kute meo bamā? Nār, djām ar kute me jamā ar ō mÿjja nhōrmā? Arkati. Ja ne gar aje amrēbē mar.

⁶ Ar aje markam kwārīk wānh me'ō ajte kabēn kajgoo arīk ar amā,

—Ajrā. Ā ajaxweo ane. Dja Metīndjwÿnh ajmā ajo kētkumrēx, anhÿr kêt. Kwārīk wānh o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prām kute ā axweo anhÿr prām kam ne Metīndjwÿnh arÿm mekam ngry:k ne.

⁷ Kam kwārīk wānh mekôṭ ā ar ajaxweo anhÿr kêt.

⁸ Mÿkam? Bir, amrēbē ne gar ajaxwe:n aje akamāt kô tykkam me ar baja pyrāk. Nhyṃ be, jakam ne gar arÿm Bēnjadjwÿr djwÿnh kôṭ ar amijo aban arÿm aje a'uri me ar baja pyrāk. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute ar ajo krakam dja gar ajmā akute kêt ne katāt ar amijo aba. Dja gar aje mrāmri ne me a'uri ar baja pyrāk.

⁹ Metīndjwÿnh Karō dja meo ba nhyṃ kam me ō'ā ukaprikumrēx ne katāt kute kabēn jarēnhkumrēx ne 'ēxnhī kētkumrēx.

¹⁰ Dja gar Bēnjadjwÿr djwÿnh kīnh, mÿj akabēnkôṭ, aje mÿjo abakôṭ aje Bēnjadjwÿro kīnh jabej amikabi.

¹¹ Ne kwārīk wānh me axwe kôṭ ajaxwe kêt. Me axwe ne me kute akamāt kô tykkam me àpēnh punu pyrāk. Djām me àpēnh punu djō'ā mÿjja mex got? Arkati. Kwārīk wānh me axwe kôṭ ar ajaxwe kêt. Ar ga dja gar me axwe nêje me kukrà.

12 Mýkam dja gar me axwe kôt ajaxwe kêt? Bir, me me kàxã apdjun ba punukumrêx. Gwaj ren abenmã me arêh ren bapijã:m ne.

13 Me axwe ne me apdjun àpênh punuo ba: nhym me arým memã Metĩndjwýnh kabên jarê. Nhym kam me arým amijaxwe ma. Me kute memã arênh nhym me kute amimar kute mrãmri ne me kute memã mýjja kurwýkam mýjja kunĩ kum amirĩt pyrãk.

14 Me kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhkambit ne me arým kute amijaxwe kunĩ mar. Amrêbê: ne me me bakukãmãremã me kute amijaxwe mar'ã ajarê. Me memã kum,

“Kute mrãmri ne me ôto nõrkam kute me kabên mar kêt pyrãk ne ga aje Metĩndjwýnh mar kêt.

On ano týx ne amim kabên ma kute mrãmri ne me krã apõx ne no týxkam amak mex pyrãk.

Aje kabên mar kêt kute mrãmri ne me tyk kute me kabên mar kêt pyrãk. On kabên man kôt ar amijo aba kute mrãmri ne me tyk ne akubyn tĩn ne ar ba pyrãk.

Dja ga kabên ma nhym Kritu arým prĩne amã arê ga prĩne amima.

Kute mrãmri ne me kute memã põk ne o kute pry kurwý nhym kam me kute prĩne rĩt mex pyrãk”, ane.

Mrãmri ne me kute me bakukãmãremã arênhkumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh kute memã arênh ne kute me axwe kunĩo amirĩtmã.

15 Kam dja gar amijã ano týx ne katãt ar amijo aban ajmã akute kêt. Djãm ano kêtãm? Kati. Dja gar akrã mex ne amijã ano tý:x ne katãt ar amijo aba.

16 Ar abu'ã me axwe kunĩja dja gar me'ã ano tý:x. Nhym kam ar aje memã Metĩndjwýnh kabên jarêh djã ar awýr bõx gar arým memã arê. Akati jakam me axwe krãptĩkam dja gar ã memã ane.

17 Kam kwãrĩk wãnh ar akrã punu kêt. Dja gar amijo Bẽnjadjwýr djwýnh man kum,

–Mýj dja ba nê ga kam arým ikam akĩnhkumrêx jabej? ane. Dja gar ã kum anen arým prĩne amijo Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx.

18 Kwãrĩk wãnh kadjwati kangõkam* ar abibãnh kêt. Kam ne me arým amijo ajkên punu mex ne. Ar ga dja gar Metĩndjwýnh Karõ mar týx ne 'ã adjukanga kêt gê ar anhĩ pýnhkõt raxo ar akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba mex.

19 Dja gar mar týx ne abenmã mebê idjaer nhõ me ngrer tũm jarê, me ngrerkõt Bẽnjadjwýr djwýnhmã mextire jarê. Metĩndjwýnh'ã me ngrerja kunĩ jarê. Djãm ate akrãn ajajkwa kajgokambit aje Bẽnjadjwýr djwýnhmã me ngrer jarênhmã? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabênja markumrêx ne angrerkõt kum arênhkumrêx.

20 Dja gar Karõ mar týx ne mã Metĩndjwýnhmã, me Babãmmã amikĩnh jarê. Mýjja kunĩkõt kum amikĩnh jarê. Djãm ar adjumar mexkambit dja gar kum amikĩnh jarê? Kati. Ar adjumar punukamdjwý dja gar kum,

–Djũnwã, te idjumar punu ga mã ijo djuw mex ne mã ijo kĩnh. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ba tu amim markumrêx ne arým amã amikĩnh jarê, ane. Dja gar akati kunĩkõt ã kum amikĩnh jarêhno ane.

21 Dja gar akrãnmã aben kabên man kôt ar amijo aba. Ar aje Metĩndjwýnh pyma markam dja gar ã amijo abao ane.

* 5:18 Mýjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

Prõmẽ mjẽnmẽ abenã memã karõ.

Kõ k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

²² Me aniremã ne ba ikabẽn jarẽ. Dja gar amjẽn kabẽn man akrãnmã kõt ar amijo aba. Aje mrãmri ne Bẽnjadjwyr djwýnh kõt ar amijo aba pyrãk dja gar ã amjẽn kõt amijo abao ane.

²³ Mýkam? Bir, ar amjẽn ne ar ajo ba kute mrãmri ne me krãkam umar ne o kute amingrẽk ne ba pyrãk. Me krãkam ne me umar ne kam amũ ikrao apẽ nãr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukrãdjã kunĩ ngrẽk ne meo ba. Nãm Kritudjwý ã me kute amim marja kunĩo ane. Ta ne kute me krã pyrãk ne meo ba. Ne kam arým me utãn meo ba. Õ me kunĩ ne me kute ta ã pyrãk nhym me utãn meo ba.

²⁴ Nhym kam Kritu nhõ me kute amim mar kunĩja akrãnmã kabẽn man kõt amijo ba. Dja me aniredjwý ã amjẽn kabẽn kunĩ mar ne kõt amijo abao ane.

²⁵ Me amymãdjwý ne ba ikabẽn jarẽ. Dja gar amã aprõ jabê: kute Kritu kum õ me kute amim marja kunĩ jabê pyrãk. Ga, Kritu arým me kadjy tykja pumũ.

²⁶ Mýj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prĩne kute meo mex kadjy. Kute mrãmri ne me kute ngõo kubẽkã põnh nhym prĩne mex pyrãk. Mrãmri ne kabẽn kute ngõ pyrãk ne prĩne meo mex. Kritu memã kabẽn jarẽ nhym me amim kuman arým Metĩndjwýnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty.

²⁷ Õ me kute amim marja kunĩ prĩne kum me: xkumrẽx nhym me arým kum me kĩ:nhkumrẽx nhym kam kute amikabem me umjýr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja õ me ja kute ta ã pyrãkja prĩne mexkumrẽx ne axwe kêtikumrẽx kute mrãmri ne me kã mjõ kêtikumrẽx ne ngrã kêtikumrẽx nhym mýjja 'õ kute meo bikẽnh kêtikumrẽx pyrãk. Dja me Metĩndjwýnh mexo mex ne kum punu kêtikumrẽx nhym arým meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djãm kum õ me ja jabê ngri: got?

²⁸ Bir be, me mydjwý dja me ã kum prõ jabêo ane. Kum prõ jabêo kute mrãmri ne me kum aminhĩ jabêja pyrãk. Me kum prõ jabêja ne me kum aminhĩ jabê.

²⁹ Djã nãm me'õ kum aminhĩ kurê? Kati. Me kum aminhĩ jabê ne õ kwý krẽnmẽ kubẽkãmẽ mýjja kunĩo aminhĩo djuw mex.

Nãm ã Bẽnjadjwyr djwýnh me baje Kritu mar djwýnho djuw mexo ane.

³⁰ Me banhĩ pýnhkõt ne gu me baje Kritumẽ banhĩ typydji pyrãk. Baje Kritu pa pyrãk, no pyrãk, par pyrãk. Baje ta kukrãdjã kunĩ pyrãkkam ne Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ã me amim prõdjwýo djuw mexo ane.

³¹ Amrêbê: ne me bakukãmãre 'ã memã kum,

"Kamã dja me my prõ kadjy arým bãmmẽ nã arkum iren kam arým prõbit'ã ngrã ne.

Nhym kam ar ã abenã tým ne kam kute ã typdji pyrãk."

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

³² Be, ije ar amã kukrãdjã jarẽnhja ne me kute prĩne mar mex kêtikumrẽx, mebê týx. Kritumẽ me bamẽ õ me kute amim marja kunĩ'ã ne ba ikabẽn ja jarẽ.

³³ Kam ne ba ar amã aprõ jabêkumrẽxmã ar amã 'ã karõ. Kute mrãmri ne ar amã amijabê pyrãk ne ar amã aprõ jabẽn aje o djuw mexmã. Nhym ar anireja, ar amjẽn ne ar ajo ba. Kam ar aje amijã marmã ne ba ar amã 'ã karõ. Tãm ne ja.

6

Bämmē kramē abenā memā karō.

Kor 3.20

¹ Jakam ne ba me aprīremā 'ā karō. Bēnjadjwyr djwýnh kabēnkôt dja gar abämmē anā kabēn man ar kabēn kôt ar amijo aba. Ja ne mex.

²⁻³ Mýkam? Bir, amrēbē: Metīndjwýnh me bakukāmāremā kum, "Me amā abämmē anā jabēn ar kabēn ma."

Nām ā memā anen kam kôt memā mýjja mex jarēn memā kum,

"Kam arým adjumar mex ne kribēm pykakam ar aba", ane.

Metīndjwýnh kute memā 'ā karōkôt kukrādja ne ja. Kukrādja kumrēx kute kôt memā mýjja mex jarēnh ne ja. Kam dja gar mar týx ne.

⁴ Ne ar amy, ar ajabatānhwādjwý, ar amā ne ba 'ā karō. Kwārīk wānh akra arkum amikurē'uk kêt. Ari arkum adjàkréo kum amikurē'uk kêt. Ar ga dja gar akumrēx amijā Bēnjadjwyr djwýnh kabēn man arým katāt kôt ar amijo aba. Ne kam kôt axwe nēje ar akren kam mrānh mex'ā arkum karō. Dja gar ā akra aro ane gē ar akôt Metīndjwýnh kôt ar amijo ba.

Bēnjadjwýrmē ō àpēnhmē abenā memā karō.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwý ne me arým amim ar apa 'amý gar memā adjàpēnh týx kajgo ar aba. Ar amā ne ba ikabēn. Dja gar pykakam ar anhō bēnjadjwyr kabēn ma. Ar anhō bēnjadjwyr raxmē uma dja gar aman kum adjàpēnh katāt. Kute mrāmri ne Kritumā ar adjàpēnh pyrāk dja gar ā kum adjàpēnho ane.

⁶ Djām ar aje anhō bēnjadjwyr ýtābit kum adjàpēnh katātmā? Kati. Ar amā kàxkamdjwý dja gar amim,

–Kati, Kritumā ne ba apē. Kam dja ba Metīndjwýnh kabēn kôt mrāmri pykakam inhō Bēnjadjwýrmā idjàpēnh katāt kumrēx.

⁷ Dja ba kabēn man kum idjàpēnhkam ikīnh. Nā bām kute pykakam memā idjàpēnh pyrāk. Nhyr be, kati. Kàjkwakam Bēnjadjwyr djwýnhmā ne ba apē, ane. Dja gar ā amim anen kam kum adjàpēnhkam akīnh.

⁸ Mýkam? Bir, ar akwý apa 'amýnh aje me kabēn kôt adjàpēnh týx kajgo ar aba. Bēnjadjwyr djwýnh Jeju kute aparmā ar adjàpēnh pumūnh. Ar adjàpēnh mex kôt dja ar amā o pānh mex. Nār ar akwý apa 'amýnh kētwa ne ar ga gar adjàpēnh ar aba. Me kute ar amā o pānh kadjy gar adjàpēnh ar aba. Bēnjadjwyr djwýnh kute ar adjàpēnh pumūnh. Ar adjàpēnh mex kôt dja ī ar amā o pānh mex. Me akunī adjàpēnh mex kôt dja ta amā o pānh mex. Tām ne gar amrēbē ama.

⁹ Ne bēnjadjwyr ar, ar aje amim me pa 'amýnh nhyr me ar amā àpēnh kajgo ar bawā ar amā ne ba ikabēn. Dja gar ije ajbir ar anhō àpēnhmā ikabēn jarēnhja ma. Ikabēn kôt ar gadjwý ar anhō àpēnhmā amex. Kwārīk wānh aje meo abikēnhmā me kangrōnhō aba kêt. Djām bēnjadjwýr'ā apydji? Kati. Ar gadjwý ne kàjkwakam ar anhō Bēnjadjwyr djwýnh. Tām ne ba ar amā arē gar amrēbē aje mar. Ta ne kum me'ō pyma kētkumrēx.

Metīndjwýnh nhō kàxo kubēkà'ā ujarēnh.

Rô 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰ Akmere àpnhīre ar, ije ar amā arēnhō ino rer kadjy ne ja. Bēnjadjwyr djwýnh tý:xi. Atýx kadjy gora amim maro aba nhyr arým ar amā atýx jadjā.

¹¹ Me karō punu nhō bēnjadjwyr kute gwaj bamā 'ēx ne gwaj banoo biknor prām kumrēx. Dja gar amijā ano týx ne arek kubē dja nhyr arým ar anoo

biknor kêt. Arek kubê ar adjām ne aje kangõnh kadjy dja gar aminêje Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubèkà jangjê, kute gwaj bamã kàxo kubèkà nhõr kunĩja aminêje angjê.

¹² Mýkam dja gar angjê? Bir, djām me ĩ, gwaj baje me omũnhja ne gwaj baje aminêje me kangõnhmã? Kati. Me karõ punu pumũnh kêtja. Apýnh me axwe nhõ bẽnjadjwýr ja ne gwaj baje aminêje me kangõnhmã. Apýnh me karõ punu, me rũnh 'itýx ja ne gwaj baje aminêje me kangõnhmã. Pykakam me axwe prãmja ne me kute mrãmri ne akamãt kô tykkam me mrãnh punuja pyrãk. Me ja nhõ bẽnjadjwýr ne gwaj baje aminêje kangõnhmã. Kãjkwakam me karõ jaxwe ar baja. Me karõ punu ja ne gwaj baje aminêje me kangõnhmã.

¹³ Kam, dja gar aminêje Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubèkà kunĩ jangjê. Dja aje me kangõnh nhõ akati awýr bõx ga mebe atýx ne me kangõho dja. Ne kam arým meo apan ne kujate. Kam dja ga arek mebe adjām týx rã'ã.

¹⁴ Be, mýj dja mebe ar anhõ kàxo kubèkàja kute gar aminêje angij? Bir, ajẽxnhĩ kêt ne akabẽnkumrẽx. Ajẽxnhĩ kêt kadjy ne ar anhõ kàxo apre djã. Ga, krãkamngõnh kàxo pre djão kute kà janẽnh týxja pumũ. Kute o kàxo kubèkàja kunĩ janẽnh týx nhym arým 'ã rorok kêt. Ar gadjwý ar aje apre djão amikrax pre mãn prãbê ajẽxnhĩ kêt ne akabẽnkumrẽx. Akabẽn kajgo kêt ne arek me karõ punu kangõho dja. Nhym kam me te kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akẽxmã.

Metĩndjwýnh kabẽnkõt dja gar katãt ar amijo aban ajaxwe kêt. Akatãt jabê ne anhõ kàxo anhinõkã. Ga, krãkamngõnh kute kurê djwýnhbê amipytãr kadjy kute kàxo inõkã jangjẽnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje kàxo ar anhinõkã jadjãr mãn prãbê ajaxwe kêt ne Metĩndjwýnhmã akatãt. Ne arým me karõ punubê amipytãn aminêje kangõho dja.

¹⁵ Ar prĩne 'ã ujarẽnh nyja ma. Aje 'ã ujarẽnh ny mar jabê ne ar aparkã týx. Ga, krãkamngõnh kute parkã týx jangjẽnhja pumũ. Kurê djwýnh'ýr prõt ne kute amiparo bikẽnh kêt kadjy ne kute parkã týx jangjẽnh. Ar gadjwý ar aje ar aparkã týx jadjãr mãn prãbê dja gar Kritu'ã ujarẽnh ny kõt adjumar mexja prĩne aman arým me'ýr mrãnh memã arê. Dja gar memã arẽn arým o aminêje me karõ punu kangõho dja nhym me te: kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akẽxmã.

¹⁶ Dja gar kam tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx. Aje tu amim markumrẽx jabê ne ar anhõ kàxo kruwbê ãptãr djã. Ga, krãkamngõnh kute kruwbê ãptãr kadjy kute amýnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje anhõ kruwbê ãptãr djã byr mãn prãbê tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx. Tu amim markumrẽx ne arým arek me karõ jaxwe nhõ kruwbê adjãptãro dja. Aje tu amim markumrẽx jao dja ga õ kuwyo kruw kunĩbê aptãn mã pa. Me kabẽn punu, apýnh me kaprĩ djãri, apýnh me tokry djãri ne kubê me karõ jaxwe nhõ kuwyo kruwja. Ar aje tu amim markumrẽxjao dja gar mã pa. Nhym me te: kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akẽxmã.

¹⁷ Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým kute amim ar apytãrkumrẽx. Ja dja gar tu amim markumrẽx. Jabê ne ngõho ar akrãdjê. Ga, krãkamngõnh kute amikrã pytãr kadjy kute ngõho krãdjê turja pumũ. Ar gadjwý ar aje ngõho akrãdjê tur mãn prãbê tu amim ja markumrẽx. Mrãmri Metĩndjwýnh arým kute amim ar apytãrkumrẽxja markumrẽx. Ne kam arek me karõ punu kangõho dja nhym me arým te kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akẽxmã.

Dja gar ajte prĩne Metĩndjwýnh Karõ kabẽn man memã arê. Aje kabẽn mar jabê ne ar anhõ kãxdjwa kajgo. Ga, krãkamngõnh kute kurê djwýnhõ àpanh kadjy kute õ kãxdjwa kajgo jamýnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje ar anhõ kãxdjwa

kajgo byr mǎn prǎbê prĭne Metĭndjwŷnh Karō kabĕn man memǎ arĕ. Ne arŷm me karō punu kangōnho dja nhym me arŷm te kute Metĭndjwŷnhbĕ ar ajo akĕxmǎ.

¹⁸ Dja gar kam Metĭndjwŷnhmǎ akabĕno aba. Kum mŷjja kunĭo a'wŷ. Akati kunĭkōt kum ar akabĕn jarĕ. Aje Metĭndjwŷnh Karō mar'ǎ ar amǎ djukanga kĕt gĕ prĭne ar ajo ba mex. Prĭne kute ar ajo ba mexkam mǎ Metĭndjwŷnhmǎ akabĕn jarĕ. Kum Jeju nhō me ja kunĭo a'wŷ. Ar ano tŷx ne amǎ djukanga kĕt ne meo a'wŷ.

¹⁹ Badjwŷ kum ijo a'wŷ gĕ ijamak'ŷr kabĕno bōx ba gop imǎ me uma kĕt ne memǎ kabĕn jarĕ. Me krǎptĭ kute Kritu'ǎ ujarĕnh ny mar kĕt rǎ'ǎ. Ba gop me kunĭmǎ arĕnho amirĭtkumrĕx gĕ 'ǎ ujarĕnh ny memǎ amirĭtkumrĕx.

²⁰ Ba ne ba Bĕnjadjwŷr djwŷnh kabĕnkōt memǎ 'ǎ ujarĕnh ny jarĕnho iba nhym me arŷm kǎxirǎx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wŷ gĕ me te arŷm idjuwpre ba gop imǎ me uma kĕt ne memǎ arĕnhkumrĕx ne gop mrāmri kabĕnkōt ibĕ 'ǎ idjujarĕnh djwŷnhkumrĕx ne memǎ arĕnhkumrĕx.

²¹⁻²² Xikiku ne ba arŷm ar amǎ ano. Imǎ gwaj bakamy Xikiku jabĕkumrĕx nhym Bĕnjadjwŷr djwŷnhmǎ àpĕnh katātukumrĕx ne 'ǎ ukanga kĕtkumrĕx. Ba arŷm ar amǎ ano. Gĕdja ar awŷr bōx ne arŷm ijǎ ar amǎ ajarĕ. Mŷjja kunĭ'ǎ ar amǎ ajarĕ gar arŷm iman arŷm ikam adjumar punu kĕt ne akĭnh.

²³ Metĭndjwŷnhbĕ ne me Babām. Ne Bĕnjadjwŷr djwŷnhbĕ ne Jeju Kritu. Gĕ ar ar aje abeno akamywǎo djuw mex gar adjumar mex ne amǎ aben jabĕkumrĕx ne tu amĭm ar markumrĕx.

²⁴ Ar amǎ Bĕnjadjwŷr djwŷnhbĕ Jeju Kritu jabĕkumrĕx ne 'ǎ adjukanga kĕtja gĕ ar tu kum ar akaprĭkumrĕx.* Tǎm ne ja.

* **6:24** Djǎm ar ga ne gar adjukaprĭ nhym ar pǎnh arŷm kum ar akaprĭ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĭkumrĕx.

Paur kute Pirpukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Krĩraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarê nhyr kam me kwÿ arÿm tu amim markumrêx. Paur kum ar kĩnhkumrêx nhyr ar adjwÿ amipãnh kum Paur kĩnhkumrêx nhyr kam Paur ar kurÿm tẽn atemã krĩrax 'ôkam bôx. Bôx nhyr me ja kum Metĩndjwÿnh kabẽn mar prãm kêt ne kam Paur pa 'amÿn o tẽn mekbê ijê djâkam kumê. Nhyr arĩk kaprĩre ne mekbê ijê djâkam dja, prãm kam dja. Nhyr kam krĩraxbê Pirpukam Paur nhôbikwaja kum kĩnh djâ jano, kôt kum ô kwÿ krẽn djâ jano, nâr kon kum pi'ôk kaprĩ jano nhyr kubyn kĩnhkumrêx. Paur kute amikajmãtã arkum Jeju jarênhja ta ne kôt kum mÿjja jano, Eprodjikôt ne kum kĩnh djâ jano. Nhyr 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx nhyr kubyn kam kĩnhkumrêx ne akubyn arkum,

—Ota ba arÿm kubyn arÿm ikĩnhkumrêx ne, ane. Nhyr kute kôt kum kĩnh djâ bôxja, Eprodjija ate kanê ne kam arÿm mezkumrêx ne kam ô pykamã tẽnã, nhyr Paur kute kôt arkum pi'ôk no'ôk janormã. Kute arkum pi'ôk no'ôk ne kôt anor ne ja.

Ë, Paur kute arkum pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur kute Metĩndjwÿnhmã ar arênh.

Ep 1.15

¹ Ba ibê Paurmê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhô àpênh ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ë, krĩraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhô me ja, ô me mextire jamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ar aje Jeju nhô me jao aba djwÿnhwãmê atãri àpênhwãmê, ar akunĩmã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gê Metĩndjwÿnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwÿnhbê gwaj Babãmmê krabê Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhô Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikĩnh ne ije ar amar kunĩkôt kum amikĩnh jarê.

⁴ Djâ nã bãm ar akam ikaprĩ? Kati, nã bãm ikĩnhkumrêx ne ije kum ar akunĩo idjã'wÿr katã kum amikĩnh jarê.

⁵ Mÿkam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikôt adjapênhkam. Kra:x kurÿm ne gar ikôt apê ne memã Jeju kukradjã ny'ã adjujarênh atêm rã'ã ne kam kôt ijo djuw mex ba kam itÿxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarênh tẽ.

⁶ Kam ne ba ar akam ikĩnh ne. Arÿm ba kuma. Metĩndjwÿnh ta ne arÿm ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tẽn o tẽn o tẽn rã'ãn arÿm inomã kumê gar akunĩ amextire. Á kute ar ajo anhÿrmã ne ba amikajmã'ã kuma. Mÿj akatikam dja inomã kumê? Bir, akubyn Jeju Kritu bôx nhô akatikam.

⁷ Be, kôt ne ba ije ar akunĩo ijamakja. Bir, mrãmri. Mÿkam? Bir, imã ar akĩnhkumrêxkam. Ar akunĩ ne gar ikôt ar adjapênh aba. Metĩndjwÿnh kute imã idjapênh jarênhja ne gar ikôt kum adjapênh ar aba. Djãm mekbê ijê djâkam idjãm kambit ne gar adjapênh ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwÿ ne gar ikôt adjapênh ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukradjã ny'ã idjujarênh nhyr me kute aprÿo ba, ba prĩne kôt memã 'ã idjujarênh ne ije memã kum,

—Mrãmri ne ba ije me amã kôt Jeju'ã idjujarênh ar o ibaja, anhÿrja, be, nã gãm ar ã ikôt Jeju'ã adjujarênh ane. Kam ne ba imã ar akĩnhkumrêx ne.

⁸ Imã ar akĩnhkôt ne ijamak inhõ djâkam tokry ne. Mrãmri ne ba kôt ar amã arẽ. Metĩndjwýnh kute prĩne me kadjwýnhbê me omũnhkôt arým ikadjwýnhbê ipumũ, ije ar ajo ijamakôt ipumũ. Imã ar akĩnh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akĩnh pyrãk. Aben kôt ne bar ã ar amaro ane.

⁹ Nã bãm Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Ar amã aben jabêo amõr rã'ã o amõr rã'ãn arým ar amã aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Be, dja gar amã aben jabêo atêm rã'ãn kam arým kôt prĩne mýjja pumũnh mex ne kôt akrã kre mex.

¹⁰ Gar kam amim mýjja kabin mýjja mexbito amiptã. Nhy mũm mýjja punu nõ gar katãt mýjja mexbito amiptãn kam amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba rã'ã nhy m arým akubyn Kritu bõx.

¹¹ Nã, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katãt me krã pymjýr djwýnh tãm gédja katãt ar amã ar akrã pumjuw gar katãt mrã. Nhy m me kam ar apumũn kam kôt Metĩndjwýnhmã rax jarẽn kam mex jarẽ. Tãm ne ja.

Paur tyko nãr tĩno kute Jeju raxo amirĩtmã.

Kor 1.24; A Xim 2.9

¹² Akmere ar, ãpnhĩre ar, ě, ba ar amã arẽ. Djã nãm me ibê ijẽn kam Jeju'ã me ujarẽnh nyja mekbê krãta? Kati, nãm me mã Jeju jarẽ, arẽnh ry typydji nhy m me kunĩ kuma, me kute arẽnh bãptãr kêt.

¹³ Nhy m kam bẽnjadjwýrbê Xedja nhõ krãkamngõnhre kunĩ kuma, mete mekbê ijê djâkam imẽnkhkôt kuma. Nã bãm Kritu'ã idjujarẽnh tẽ nhy m me mekbê ijê djâkam imẽn nhy m me kunĩ kôt kuma.

¹⁴ Nhy m gwaj baje abeno bakamy kwý rax ne mekbê ijê djâkam idjãmkôt ipumũn kam Bẽnjadjwýr kanãrrãm kum me uma kêtumrẽx ne irãri ar tu memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh ar o ba.

¹⁵⁻¹⁷ Nhy m bep apýnh ne me kwý kute amijo rũnh prãm kam Jeju'ã pydjĩn 'ã ujarẽnh mõr prãme memã Jeju jarẽnh o ba. Kum ikĩnh kêt ne 'ã pydji prãme ne arĩk ajkwakambit we memã Kritu jarẽnh ar o ba. Ikaprĩ rax kadjy, mekbê ijê djâkam idjãmkam ikaprĩ rax kadjy ne me arĩk Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽnh kajgo ar ba.

Nhy m bep ate ne me kute mrãmri ukaprĩkôt ar memã Jeju jarẽnh o ba. Me ja ne me kum ijabẽn arým prĩne ipumũ. Metĩndjwýnh kute imã idjãpẽn jarẽnh ba ije tu katãt arẽnhkumrẽx nhy m kôt me kute ibê ijê kôt ipumũn kum ijabẽn kam ikudjwa memã Jeju jarẽnh o ba. Nhy m bep ate ne me kwý arĩk Kritu'ã ujarẽnh kajgoo ba.

¹⁸ Kwãrĩk rã'ã gẽ me tu ar amẽ arek 'ã ujarẽnh ba. Dja me kum Jeju jabẽn 'ã ujarẽnh mexja mrãmri rã'ã. Nhy m me kute 'ã pydji prãme Jeju jarẽnh kajgojadjwý mrãmri rã'ã. Mrãmri gédja me amẽ ar 'ã ujarẽnh ba. Gẽ kam me kunĩ Kritu'ã ujarẽnhja ma. Ba kam arým ikĩnhkumrẽx. Gédja ba mã ikĩnh rã'ã ne.

¹⁹ Jeju Kritu Karõ gédja ijo ba rã'ãn ikadjy me ngrêk nhy m me kam ikaba. Nhy m adjwýnhdjwý mrãmri ar aje Metĩndjwýnhmã ijo adjã'wýro gédja me arým bõm imẽ. Ja ne ba arým prĩne kuma. Kam dja ba ikĩnh rã'ã ne.

²⁰ Gora ba imã me uma kêt ne idjãm týx ne Kritu'ã ajarẽ. Gora ba ã anhýr jabej kam memã Kritu raxo amirĩt ne amikam ipijãm kêt. Ije Kritu raxo amirĩt prã:mã. Itĩn rã'ã nãr kon mete ibĩn jabej o ne ba ije Kritu rax prãm, o ne ba ije memã o amirĩt nhy m me arým kôt kute kum katormã. Amrêbê ne ba memã Kritu raxo amirĩt rã'ã. Gora ba jakam djwý ã o ane. Tãm ne ba amim kamnhĩx ne aminhõkre kadjwýnhbê maro nõ.

²¹ Ikĩnh djàbê ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikĩnh. Djãm ityk nhijukri ikapri? Kati, ityk nhijukri dja ba ikĩno itĩnja jakrenh mex ne. Ityk nhijukri dja ba arým Kritubê ikĩnh djà pumũn kam ikĩnhkumrêx ne.

²² Nhyr bep dja ba arek itĩn jabej kam Kritumã apê ne memã 'ã ajarê nhyr me krãptĩ arým amikajmã 'ã Jeju ma. Jadjwý ne mexkumrêx. Ije, nã bãm te ari mýjja ma.

²³⁻²⁴ Nãm te mýjja 'õ imã pydji prãme. Nã bãm ityk ne Kritumê ro'ã iban inhýtã ije aben pumũnhmã kuman jãm itĩnkam ije Kritumã idjãpênhja ma. Ije, nã bãm te ari mýjja ma. Dja ba tyn arým mrãmri imexo, ikĩno itĩnja jakrenh mex ne. Tãm ne ba imã kĩnhkumrêx ne. Nhyr bep dja ba itĩn ne kam ar amãdjwý kĩnh jadjãn ar amã arênh nhinom kumê.

²⁵ Nã, dja ba itĩn ne kam ar amã Metĩndjwýnh kabên jarêno tẽn inom kumê. Tãm ne ba arým prĩne kuma. Itĩn ne arek ar ar akam iba rã'ã, ar aje amim Jeju mar rax ne o atêm ne kôt akĩnh kadjy. Ja ne ba arým kuma.

²⁶ Bir be, dja ba arým ar awýr ibõxjakam gar arým ipumũn kam arým ikôt Kritu Jejumã mex jarê. Kute ipytãrkôt ipumũn kam akĩnh rax ne kam arým akunĩ kikrepdjitã Kritu Jejumã rax jarê.

Ar te tokry Jeju'ã ukanga kêtã.

Ruk 6.22; Xij 1.12

²⁷ Ê, ar ikabên ma. Gar arým Kritu'ã ujarênh nyja ma. Gora kôt ar amijo aba. Dja ba ar awýr itêm ne ibõx ne ije inhýtã ar apumũnh jabej arým ikĩnhkumrêx. Ar aje kôt amijo abakam ikĩnhkumrêx. Nãr kon, mekbê ijê djakam idjãm rã'ã jabej nhyr arým iwýr ar ajã ujarênh bõx jabej dja ba kuman ikĩnhkumrêx. Gar atypydjĩn adjãm týx ne axikôt akabên ne ar memã Jeju kukràdjã ny'ã adjujarênh aban aro'ã aje o angyrk ne aje akabêno me unênhkam. Me kute Metĩndjwýnh Kabên japryja dja gar akabêno me unê. Ja dja ba kôt kuman arým ikĩnhkumrêx ne.

²⁸ Kwãrik wãnh me kute ar ajaprywã ne mũm kute Metĩndjwýnho akêx ne kute aprýwã kwãrik wãnh gar amã me uma kêt. Ate gêdja me wãnh ar axwe ba. Gwaj mrãmri tu katãt Metĩndjwýnhmã badjãpênh mex ne. Nhyr kam kôt me ar amã katon kam amijã,

–Bep djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh ar wã pytã. Nhyr bep ba ne ba ije mar kêt kam kute ipytãr kêt kumrêx. Dja ba tu ibiknorkumrêx. Bep djãm mrãmri ne ar ja arým mrãmri Metĩndjwýnho aminhõ. Kam ne kute ar utãrja, ane. Dja me ar apumũn kam ã ane.

²⁹ Arým ne Metĩndjwýnh Kritu kadjy amim ar ajã karõ. Ga kam ar arým amikajmãtã Kritu ma. Djãm ja'ãbit ne amim karõ? Kati, mýjja 'õdjwý. Ê, aje Kritukôt amijo abakam ar atokrymãdjwý.

³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukôt djan o angyrk nhyr me arým jãm ar ajo akêx ne ar amã tokry jadjã ga kam ar ikudjwa aje Kritukôt amijo abakam te atokryn te akapriñ mã kôt ajkamê. Wãkam idjãm kam ne ba ã ane gar kôt ipumũ. Jakam idjãm kam djwý ne ba Krituo ingyrk ne memã ikabên gar ijã ujarênh ma. Tãm ne gar gadjwý arým kôt adjãm ne aje o angyrk ne atokryo aben pyrãk kadjy ne Metĩndjwýnh ar ajã amim karõ. Tãm ne ja.

2

Ar kute Kritu kudjwa amijo kãtãmmã.

Ep 4.1; A Kõ 8.9

¹ Akmere ar, àpnhîre ar, gora axikôt akabên ne akabêno ikînh. Be, ga arým Kritu kute ar amâ týx jangjênhwâ pumû. Ne aje kum ar ajabên kam ar akaprikam kute ar amâ kînh jadjâr wâ pumû. Metîndjwýnh Karôdjwý kute ar ajo ôbikwan kute ar ar ajo bawâ pumû. Gar kôt aje abeno anhôbikwan kam amâ aben kapri.

² Be, â kute ar ajo anhÿrwâkam dja gar kôt axikôt akabên ne akabêno ikînh. Kam dja ba arým kâjmâ amû ikînh ajkamê. Dja gar akabên'â kabên ne ar amâ aben jabêo aben pyrâk ne axikôt akabên ne abenmâ kum,

—Gwaj atemâ bakabên kêt ne kam gwaj badjâpênhô aben pyrâk ne gwaj bakabêno aben pyrâk, ane. O dja gar amû kâjmâ ikînh kamênhô mō.

³ Kwârîk wânh gar amikadjwýnhbê amijo abênjadwýr ne ar meo aba kêt. Kwârîk wânh gar amijo arax prâm kêt. Dja gar tu amikam apijâm ne amijo angrire ne amijo akâtâm. Kwârîk wânh gar amikadjwýnhbê amijo abênjadwýr kêt. Nhyr bep amû me ja'âbit dja gar aminêje me'â bênjadwýr rên kâjmâ me kamênhô tē.

⁴ Kwârîk wânh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwârîk wânh gar amijo adjâptâr ne ar mebê mÿjja jao anhÿro aba kêt. Dja gar amû me jadjwý ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumû. Kute mrâmri amijo ngri mex ne kute amijo kâtâmja pumû. Kudjwa dja gar â amijo ane.

⁶ Nâ, Kritu raxmê Metîndjwýnh raxo aben pyrâk. Kute aben pyrâk. Dji Kritu kubê Metîndjwýnhkêt. Nâm ren Kritu ren amirax pumûnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhyr bep kati, nâm te rax ne, te kâjkwakam ô mÿjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunî kangan amijo ngrin me bawÿr ruw. Ne kam ar memâ àpênh ba. Nâm tu amijo kubêngôkre.*

⁸ Ne kam î kute me babêngôkre nhîja pyrâk. Axikôtô. Nâm amijo ngrire ne amak mex ne akrân mâ Bâm kabênkôt mrâ. Akrân mâ Bâm kabênkôt mrân h râ'â nhyr me kubî. Djâ nâm me bîn kajgo? E kum kati, pîte'y tokry týxkam ne me kubî.

⁹ Kam ne Metîndjwýnh raxo kâjmâ kamên kam kum idji mex jarê, idjibê kumkati ne kum arê, idji rax ne kum arê. Kâjmâ kute raxo amû mÿjja kunî jakrenh, o kute mÿjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam arým umaje ibô, pijâm djâje ibô. Mÿjja kunî dja idji raxkôt kuman kam arým umaje ibôn anhîkrên 'ô kabên kêt kumrêx. Kâjkwakam kadjy mrân h djwýnhmê pykakam me kunîmê, pyka kadjwýnhbê me karômê mÿjja kunî.

¹¹ Be, me kunî dja me abenmâ,

—Nâ, Jeju Kritu, ajbit ne Bênjadwýr djwýnh, ane. Dja me ane nhyr kam Metîndjwýnhbê Bâmdjwý dja ô'â memâ rax nhyr me Bâmmâdjwý kâjmâ rax jarênhô tē.

Be, dja gar â Jeju Kritu'â amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bâm kabênkôt ar amijo ba. Kam dja gar gadjwý, akmere ar, àpnhîre ar, ajamak mex ne kabênkôt ar amijo aba. Be, gora ar ikamâ ajamak mexwâ kwârîk wânh râ'â. Gar itekre kamâ mÿjja punu wâ 'ô nhîpêx kêt. Nâ gâm ar ikam ajamak mex ne prîne Metîndjwýnh kabênkôt

* ^{2:7} Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrâmri ne apýnh me ô pyka djâri kunîkôt me kunî: bêngôkreja pyrâk. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukrâdjâ kunî kubêngôkre aben pyrâk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarên ama.

ar amijo aba. Gora ar aje Metĩndjwýnh kaběnkôt amijo abawā rā'ā. Gora Metĩndjwýnh kute ar apytār ne kute ar ar ajo bakam gora ar mā ajamak mex ne kôt amijo aba rā'ā. Ne kum adjápěnh rā'ā ne. Dja gar amā Metĩndjwýnh pyman kam apijām ne kam kum adjápěnh rā'ān kôt ar amijo aba rā'ā ne.

¹³ Nhy mỳj me'ō ne ar angrěk gar kaběnkôt ar amijo aban kum adjápěnh prām ne kum adjápěnh ar aba? Bir, Metĩndjwýnh. Metĩndjwýnh ta ne ar aba arě gar kaběnkôt ar amijo aban kum adjápěnh prām ne kum adjápěnh ar aba.

¹⁴ Kwārĩk wānh gar aben prĩkam mỳjja japry kět ne akaběno aben japanh kět. Dja gar tu abenkam akaběn mex.

¹⁵ Mỳkam? Bir, ar ajaxwe kět ne ajmā akute kět ne arek ar abamā. Ar abě Metĩndjwýnh krakumrěkkam memā katāt amrānhmā. Gora memā katāt mrā gē me axweja, me arĩk ar baja ar apumū. Katāt ar amrānhkam ne gar aje ngōnhpōkti nhĩrā pyrāk, aje akamāt kō tykkam ngōnhpōkti kute memā irāja pyrāk. Nhy mep me axweja, me arĩk ar baja ne me kute akamāt kō tyk pyrāk.

¹⁶ Dja gar aje ngōnhpōkti pyrāk ne aje mā memā Metĩndjwýnh kaběn jarěnh nhy mep me kute amim mar ne tĩn rā'ā rā'ā rā'amā. Dja gar ā amijo anhýr ar o aba ba kam ar akam ikĩnh. Kritu akubyn bōx ne kute me bakabin kam kute ar amexmā apōxkam dja ba ar akam ikĩnh ne ar ajo idjāmra iba ne kam aminhōkre kadjwýnhbē,

–Be, djā nā bām te arkam idjápěnh rax? Djā nā bām te arkum Jeju jarěnh iba? Djā nā bām arkum arěnh kajgo? Katĩ, nām ar amikajmātā Jeju markumrěx. Ba kam idjápěnh kajgo kět, ane.

¹⁷ Birām djām me ibĩ. Kon ne. Dja me te ibĩ ba mā ikĩnh. Nhy Metĩndjwýnhdjwý mā ikam kĩnh. Mỳkam? Bir, dja mete ibĩn jabej ibĩ nhy Metĩndjwýnh mrāmri ikam kĩnhkumrěx. Kute mrāmri ne me kute amrěbē Metĩndjwýnhmā mry par ne kute kum bōr nhy mep mekam kĩnhja pyrāk. Dja ā ikam kĩnh ane. Ar gadjwý, dja gar amim Metĩndjwýnh kamnhĩx. Kam gēdja Metĩndjwýnh ar akamdjwý kĩnhkumrěx. Kute mrāmri ne me kute Metĩndjwýnhmā mry nhĩby uba kangō runh nhy mep mekam kĩnhja pyrāk. Kute tām pyrāk. Dja ā itykkam gwaj bakam kĩnh ane. Bir, mrāmri, kwārĩk wānh ibĩn rā'ā ba tu ikĩnh ne. Gwaj bakunĩ baro'ā bakĩnh ne.

¹⁸ Gar gadjwý ā ikôt akĩnh ane gwaj baro'ā bakĩnh.

Ximoxi'ā ujarěnh.

¹⁹ Adjým, dja ba ĩ wām ar awýr Ximoxi jano. Ije ar awýr anormā tu amijā Běnjadjwýr Jeju kamnhĩxkumrěx. Dja ar akam bōx ne akubyn iwýr tēn bōx ne kam imā ar ajarě. Kute imā ar ajarěnh mexo dja imā ikĩnh jadja, ba kam ajte ikĩnh ne.

²⁰ Ximoxi ne mexkumrěx. Nhýnh ne atemā me'ō ne ba ije wām ar awýr anormā? Katĩ, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikôt mrāmri ar ajo djuw mex ne.

²¹ Me kunĩ ne me amĩdjwýnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kět ne.

²² Nhy mep ate ne Ximoxi. Gar arým mexmā akato. Nām ikôt ápěnh mexkumrěx. Kute me kra bām kôt ápěnh mexja pyrāk. Nām ā ikôt memā Jeju'ā ujarěnh ny jarěnh tēmo ane.

²³ Be, tām ne ba ije ar awýr anormā tu kamnhĩxkumrěx. Dja ba amima, itĩn jabej nār kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awýr ano nhy mep wām tē.

²⁴ Adjým, dja ba badjwý ĩ wām ar awýr tēn bōx. Nā bām itēm mā tu amijā Běnjadjwýr djwýnh kamnhĩxkumrěx.

²⁵ Mrāmri dja ba akubyn ar awýr ikamy Epaprodji jano. Nā gām ar iwýr ano nhy mep iwýr bōx ne ikôt ápěnh ar ba. Bar kam iro'ā ar ije Jejuo ingyk ne

memã ikabên iba. Tãm ne gar iwÿr ano nhym iwÿr bôx ne kam ar akãxã ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arÿm akubyn ar awÿr anormã.

²⁶⁻²⁷ Nãm ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awÿr anormã. Mrãmri ne arÿm kanê tÿx ne tyk 'ÿr. Tyk 'ÿr nhym Metÿndjwÿnh kum kaprÿn arÿm o mex ne. Kum tãmja kaprÿn kum badjwÿ ikaprÿ. Ikaprÿ nhiby ajte ikaprÿ karô ne kanêbê utã, Epaprodji pytã, nhym arÿm mexkumrêx ne ar ajo aman kam,

–ÿ, arÿm ne ar ikanêkôt iman arÿm ikam umar punu, anen kam ar akôt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awÿr anor prãm kumrêx, gê ar awÿr tãn bôx gar omÿn kam ajte akÿnhkumrêx. Ar akÿnhkumrêx ba badjwÿ arÿm ikaprÿ apêx.

²⁹ Bir be, kam dja ar awÿr bôx gar amiwÿr o wadjã, ne akÿnhkumrêx ne Bënjadwÿr kôpdji'ã kum akabên mex jarê. Dja gar ã o ane, me'ô kute Epaprodji pyrak dja gar ã o ane, kãjmã kamênho te.

³⁰ Be, tu amiwÿr o wadjã kum akabên mex jarê. Djã nã gãm ar omÿ, Kritumã àpênh ar bakam ren tykja pumÿ? Nãm ikôt ar àpênh ba. Gar te ikôt adjápênh prãm nhym kam ta ar akãxã ikôt àpênh ar ba. Kute amikam tyk mar kêt ne tu ikôt ar àpênh ba.

3

Paur kute amikukràdjã tÿm kunÿ kanga.

¹ Ë, akmere ar, àphÿre ar, gora ar ajte ikabên ma. Gora ar akÿnh. Gora ar gwaj banhô Bënjadwÿrwã kôt akÿnh.

Ë, ba ajte ar amã mÿjja 'ôdjwÿ jarê, ôbê ije ar amã 'ã pi'òk no'òkja dja ba ajte ar amã arê. Djã nã bãm ije ajte akubyn ar amã arênhbê imã idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbê dja ba ajte akubyn ar amã arê.

² Ë, gora ar aminêje me omÿ. Me axwe, me arÿk ar bawã ar aminêje me omÿ. Me wã ne me mÿjja punubit nhípêx ne memã me kute me mykã jakãrmãbit arênh ar o ba. Nãm me 'êx ne we ar memã,

–Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã. Bep kati, dja ga me amim ama nhym me me amy nhinhu kãdjwÿ rê. Metÿndjwÿnh ne kum me my nhinhu kã rênhbit kÿnh ne meo kra, bep me mykã tã ne kute meo kra kêt, anhÿr ar o ba. Nãm me 'êx. Me 'êxnhÿ ne me ar 'êx ba. Bir, nhÿnh me jabê ne Metÿndjwÿnh krakumrêx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrãmri babê Metÿndjwÿnh krakumrêx. Gwaj baje Metÿndjwÿnh mar ne kum rax jarênh nhym Metÿndjwÿnh Karô kute gwaj bajo ba nhym Kritu Jeju kute gwaj bapytãr gwaj baje kam kamnhÿxbê ar baba. Kam ne gwaj babê Metÿndjwÿnh krakumrêx. Djãm gwaj ba ne gwaj ajmã amijon amiptãn ar amijo badjãmra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytã gwaj kam Kritukam bakÿnhkumrêx ne o ar badjãmra baba.

⁴ Djori me'ôwã amikukãmãreo amran we,

–Ba inhingêt kôpdji'ã Metÿndjwÿnhmã imex, anhÿr ar o ba? Nãr kon ajmã amijon amijo àmra ba? Bir be, ba ren amijo idjãmra prãm ne ren badjwÿ ren amikukãmãreo amran ren amimexo idjãmra iba. Djãm ikãtãm, djãm iprÿ kãtã got ba? Arkati, inhingêt kute imã mÿjja ro kute me ja kunÿ rer. Gora ima.

⁵ Ë, ijã pi'òk kamrêk pydji nhym me imykã krãta. Ibê idjaerkumrêx nhym inhingêtbê Bënjamÿn. Djãm ibajtem got? Kati, inãmê ibãm amê Ar kubê idjaerdjwÿnhÿ. Ibê mekbê pardjêu 'ô ne ba prÿne Môjdjê kukràdjãkôt amijo iba mextire.

6 Nā bām imā Mōjdjê kukràdjà kīnhkumrēx ne o ingryk ne meo ajkē, me kute amim Jeju marjao ibikēnh mex ne. Nā bām prīne Mōjdjê kukràdjākōt amijo iba. Nhŷnh ne me'ō ijā,

–Kati, nām Mōjdjê kukràdjà 'ōo akno, ane? Kati, nā bām prīne kōt amijo iba.

7 Bir be, amrēbē mŷjja ja kunī imā mex ba kanàrràm amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arŷm imā punun imā kajgo. Ba arŷm kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanàrràm ar amijo iba.

8 Djām Mōjdjê kukràdjāmē me ikukāmāre jabit imā kajgo? Kati, mŷjja kunī ne imā kajgo mexi. Nhym ije inhō Bēnjadjwŷrbē Kritu Jeju marmā, ajbit pydji ne imā mex, imā kīnh, ba kōtbit ijamak bēn. Bir be, Kritu kadjy ne ba mŷjja kunī kanga. Nā bām ikukràdjà tūm kunīo mīn ne tu bōm kumē, ije ajbīto aminhō kadjy.

9 Ije Krituo aminhōn kam kōt idjām ne kōt ibamā ne ba mŷjja kunī kanga. Ta ne imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imexkumrēx. Djām Mōjdjê kukràdjākōt ije ar amijo ibakam imexkumrēx? Kati, Kritukōt ne ba imex. Nā bām amikajmā'ā Kritu ma nhym Metīndjwŷnh imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imex ne. Nām me ā amikajmāta Kritu maro ane nhym arŷm Metīndjwŷnh memā axwe kēt jarēnho ane.

10-11 Bir be, ije Kritu mar ne kōt ar amijo ibamā ne ba mŷjja kunī kanga. Mŷkam ne ba mŷjja kunī kanga? Bir, ije prīne Kritu mar nhym kute ta tŷxo ijo tŷx, tŷxja tām kute akubyn amitīn jao itŷxmā ba kudjwa tokryo itokryn 'ā ingrā tŷx rā'ā nhym me kute Jeju kudjwa ibīn jabej ba kanga kēt ne kam ije ityk nhijukri akubyn itīn ne ikator kadjy amim kamnhīxbē ar amijo iba.

12 Djām arŷm imexo imexkumrēx? Djām arŷm imex ne ijaxwe 'ō kētkumrēx? Kati, ām ije amijo itēm rā'ā. Tūmrām gēdja Metīndjwŷnh ijā mex mē ba kam mrāmri imexkumrēx. Kadjy ne Kritu Jeju iptytān ijā amim karō.

13-14 Ē, akmere ar, āpnhīre ar, kraxje ijaxwe apēx kēt rā'ā. Ām ije amijo itēm rā'ā. Ne kam mŷjja pydji'ā ino tŷx. Mŷjja tūm, ije amijo iba tūmja ne ba tu wānh kum inhire. Tu wānh kum inhiren mar kēt ne amikukāmbit maro tē.

Kute me kute aben rerkam prōt tŷx ne kam amim kīnh djā jamŷnhja pyrāk. Nām me amikukām 'ŷr prōt ne prōt tŷx ne tyk djā kēt ne arŷm 'ŷ:r tē. Me kute me tŷxmē me tyk djā kēt nhō nēkrēx jamŷnhmā. Me kute amim amŷnhmā ne me katāt 'ŷr prōt ne. Me prōtkōt ari ar rīt kēt ne ate krān mūm rīt ne mūm rīt kēt. Ajbit ne me kuman tu 'ŷr prōt ne.

Bir be, nā bām ā ane. Nā bām ā amijo anen 'ŷr amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne. Metīndjwŷnh kute ijā amim karōkōt ne ba amijo tē. Metīndjwŷnh ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōr ba ije amim amŷnhmā ne ba kōt amijo tē. Bir be, nā bām ajbit ma. Ije kōt amijo iba nhym ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōrmā ne ba kadjy amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne.

Mŷj nēkrēx nā, mŷj ikīnh djā ne ba ije amim byrmā? Bir, Metīndjwŷnh kute kākjamā me bajwŷr gu me 'ŷr bamōr ne ō kākkwakam mŷjja mextikam ar babamā, tām. Kritu Jejukōt dja gu me kākjamā wadjā. Mŷj me'ōkōt? Bir, Kritu Jeju pydjikōt dja ba kākjamā wadjā. Kadjy ne ba amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne. Metīndjwŷnh ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōr kadjy.

15 Gwaj baje amim Jeju mar tūm ne kōt arŷm bamexja, dja gwaj arek kōt amijo bamōr rā'ā. Metīndjwŷnhmā bajaxwe kēt kadjy arek amijo batēm rā'ā. Nā, gwaj o ane, ā axikōt maro ane. Dja gar akwŷ ate anhō kre kadjwŷnhbē,

—Kê, waj. Ije Metîndjwýnhkôt ar ije amijo iba prãm kêtkumrêx. Mýj kadjy gêdja bar mýjja wākôt ar amikangõnho iba? anhÿr jabej, nhym Metîndjwýnh arým ar amã kabên 'õ jarê gar arým aman kam kôt amim akato.

16 Ê, ja dja gar ama. Arým ne gwaj kôt amijo batêmo ane. Gwaj arek bamõr rã'ã. Metîndjwýnh kute gwaj bajo mõr gwaj arek kôt bamõr ne atemã mûm bajõ bamãt kêt ne tu arek katãt kôt amijo batêm nhym tûmrãm Metîndjwýnh kute gwaj bajã mex mên gwaj bamextire ne bajaxwe kêtkumrêxmã.

17 Akmere ar, àpnhîre ar, ar aro'ã ijã amijakren ikôt amijo tẽ. Ê, ar ipumû. Ar akajmãtã katãt imrãnhja pumû. Dja gar ipumûn kam katãt ã ikudjwa ar amijo anhÿr ar o aba. Arým ar kwý kute ikõpdji'ã ikôt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

18 Nhym bep ate ne me kwý kum Kritu kurê. Nãm me arîk ar ba ne kute Kritu me bakunî kadjy pîte'ykam tykja mar prãm kêtkumrêx ne kum kurê. Arým ne ba ar amã me ja jarênh krãptî ne kam ajbir ajte akubyn ar amã arê, imýrkam ne ba ar amã arê.

19 Me ja dja me tu biknorkumrêx. Djã nãm me kum Metîndjwýnh kînh got? Kati, nãm me arîk ar ban kam kum axwebit kînh ne. Djã nãm me pijãm ne? Nãm me ren axwekam pijãm ne ar ba. Bep kati, nãm me pijãm kêt ne ar ban ajte ta amijo àmra ba. Djã nãm me kãjkwakam mýjja ma? Kati, nãm me pyka jakam mýjjabit mar ar o ba.

20 Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhõ pykakumrêxbê ne kãjkwã, Metîndjwýnh nhõ kãjkwã. Kurûm dja Bênjadjwýr Jeju Kritu kubê me bapytãr djwýnhja bõx. Tãm ne gwaj kôtbit bajamak bèn ne amãr ar o baba.

21 Dja bõx ne kam me bajo ny, me banhî punuja, tyk prãmja dja o ny gu me kam banhî kute ta ì mextire, ì kadjwýnh ajmã kute kêt, ì mextire pyrãk. Mýjo dja me banhõ ny? Djãm Jeju Kritu rerek got. Týxi. Ta týxo. Dja amityxo amijo aptàn kam amikôt mýjja kunî mên kam mýjja kunî nhõ Bênjadjwýr. Ta týx tãmõ dja me banhõ ny.

4

Kute arkum amijo ba mexmã 'ã karõ.

Ep 4.3; Pir 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

1 Be, akmere ar, àpnhîre ar, kam dja gar ã Bênjadjwýrkôt amijo aban 'ã angrã týxo ane. Djãm imã ar akînh ngri. Axwe imã ar akînh, ije ar ajo ijamak týxkam ne ba ar amã ikabên jarêh ar amã pi'õk no'õk ne. Ar ajo dja ba amikînh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjãmra mõ, imã ar akînh raxkam, akmere ar, àpnhîre ar. Ar Jeju 'ã angrã týx ne kôt aje amijo abamã ne ba ã ar amã pi'õk no'õko ane.

2 Ê, àpnhîre ar, Ebodjijmê Xixiki, ba ar amã ikabên jarê. Kwãrîk wãnh akabêno aben japanh kêt. Ar abê Bênjadjwýr djwýnh krakam on ar aje aben pyrãk ne aro'ã axikôt akabên.

3 Gadjwý, akmere, ikôt adjãpênh djwýnhkumrêx, dja ga arkum akabên jarê gê on ar kute aben pyrãk ne kabêno aben japanh kêt. Nãm ar ikôt àpênh ar ban memã Jeju'ã ujarênh ny jarênh ar o ba. Ne kam Kremëxidjwýkôt àpênh ar ba. Kremëximê me ikôt àpênh kunîmê, me tãm ne me arým Metîndjwýnh me tîn rã'ã rã'ãmã arým pi'õk no'õkkam amim me idji janhõ. Nhym bep ar nire kute ar ikôt àpênhja ne ajmãn ar arým ajbir kabêno aben japa. Mýkam? Arkumã dja ga akabên jarê.

⁴ Be, on tu ar akīnh ry typydji, ar abē Bēnjadjw̄yr djw̄ynh krakam on tu ar akīnh ry typydji. Ba ajte ar amā arē,

—Ar akīnhkumrēx.

⁵ Gora me kunīmā ar adjukaprī. Bēnjadjw̄yr ar̄ym akubyn bōx 'yrkam dja gar me kunīmā adjukaprī gē me kunī ar adjukaprīkōt ar ama.

⁶ Kwārīk wānh gar m̄yjjakam adjumar punu kēt. Tu Metīndjw̄ynhmā akabēn ne prīne kum amijarēn m̄yjja a'w̄y. Ne m̄yjja adjà'w̄yr katā kum amikīnh jarē. Kute ar amā m̄yjja kunī nhōrkam kum amikīnh jarēn kum ōdjānh jarē. Ā kum amijarēnho ane.

⁷ Dja gar ane nhym kam Metīndjw̄ynh ar amā umar mex djā jarē gar kam adjumar mexkumrēx ne ar aba. Djām tāwā nhō me te umar mex djā punu got. Tām wā ne ō me umar mex djā ra:xi. Nām me te kute mar ne kute kraxkōt omūnhmā. Kritu Jejukōt dja gar adjumar mexkumrēx. Ō me umar mex djājo dja prīne ar anēje aptā. Nhym me umar punu 'ō ar amā àr prām kētkumrēx, amadjāmā àr kētkumrēx ne ar anhōkre kadjw̄ynhbē àr kētkumrēx.

⁸ Be, akmere ar, àpnhīre ar, ba ajte ar amā m̄yjja jarē. Godja m̄yjja mextire, nār m̄yjja ajmā kute kēt ne kīnhkumrēx jabej gora ar ajbit ma. Kwārīk wānh gar m̄yjja punu 'ō mar kēt.

Bep m̄yjja me kute arēnh ne 'ēxnhī kēt 'ō,

me kute katāt kabēn jadjw̄yr 'ō,

m̄yjja mex me kute kōt amijo ba 'ō,

me kabēn mex me kute o aben nhikjē kēt 'ō,

m̄yjja mex me kute omūnh ne kīnhkumrēx 'ō,

m̄yjja mextire me kute kikre kunīkōt mar ne kute o ŷrja 'ō,

m̄yjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amā ikabēn jarēnh gar aje ikabēn mar ne ikabēnkōt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakōt ipumūnh gora ar ā ikudjwa amijo ane nhym kam Metīndjw̄ynh ar amā umar mex jarēn prīne ar ar ajo ba. Tām ne ja.

¹⁰ Be, nā bām ikīnh ra:x ne. Ne Bēnjadjw̄yrmā amikīnh jarē. Nā gām ar ajte ijo djuw mex ba kam ikīnhkumrēx ne. Ar aje ijo djuw mex kēt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atāri ar iba ga ren ar ijo djuw mex rā'ā. Nhym bep amyb̄ym ne ba ar iba gar ijo djuw mex kēt. Djā nā gām ar ijo aknon ijo djuw mex kēt. Arkati, nā gām ar aje imar rā'ā ne te jānh gar aje ijo djuw mex prāme.

Kute arkum arkam amikīnh jarēnh.

¹¹⁻¹² Djām imā prām nār inhō m̄yjja kētkam ne ba ije ar amā amijarēnhja? Kati, ikīnhkumrēx. Ba ar̄ym amikam ajkam aman ar̄ym tu ate ikrā. Ē, godja inhō m̄yjja kētkam nār kon inhō m̄yjja krāptīkam ba tu kam ikīnhkumrēx ne ar iba. Godja m̄yjja punu ar̄ym iw̄yr bōx ba tu ikīnhkumrēx. Nhym m̄yjja mexdjw̄y ar̄ym iw̄yr bōx ba ar̄ym ikīnhkumrēx. M̄yjja punu nār m̄yjja mex iw̄yr ban bōx katā ba tu ikīnhkumrēx ne ar iba. Imā prām nār ijajne jabej, inhō nēkrēx krāptī nār inhō nēkrēx kēt jabej ba tu ikīnhkumrēx ne ar iba. Ja ne ba ar̄ym ije mar t̄yx.

¹³ Kritu ta ne ijo t̄yx nhym m̄yjja kunī iw̄yr ban bōx katā ba tu ate ikrān ikīnhkumrēx ne ar iba.

¹⁴ Bep mrāmri ne gar adjukaprīkumrēx. Nā gām ar itokry pumūn kam anhōdjānhkōt imā m̄yjja jano. Mrāmri ne gar amexkumrēx.

¹⁵ Amrēbē ije pykabē Matenikam memā Jeju'a' idjujarēnh ny jarēnhmo krax ne kam kurūm itēmkam ne gar gajbit ikōt apē ne imā m̄yjja kw̄y jano. Atemā

me kute Jejukôt aben pydji 'ô kute imã mỳjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imã mỳjja jano. Be, gar aje imar rã'ãja pumũ. Krĩbê Pirpukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imã pi'ók kaprĩre jano ba amim kuby.

¹⁶ Ne ajte krĩbê Texarônikakam idjãm rã'ãkam inhõ pi'ók kaprĩre kêt. Gar imã kwỳ jano, ne ajte ano.

¹⁷ Djãm ar aje ajte imã pi'ók kaprĩre nhõrmã ne ba ajte ar amã ane? Kati, Metĩndjwỳnh ar akam kĩnh ne kute ar adjukaprĩo pãnh gar akĩnh raxmã.

¹⁸ Nã, mrãmri ar aje imã anorja kunĩ arỳm iwỳr bõx ne imãnhkutãn kwỳ ijakre. Gar aje Epaprodjikôt imã anor nhym kute imã o bõxja imã kungã nhym arỳm inhõ mỳjja krãptĩ ne. Ar aje imã õrja kute Metĩndjwỳnh nhõ mry pyrãk, kute õ mry kudjyre pyrãk. Me kute Metĩndjwỳnhmã mry par ne kute kum bõr nhym kum kĩnh ne mekam kĩnhja. Kute tãm pyrãk. Nã gãm ar imã mỳjja ngã nhym kam Metĩndjwỳnh ar akam kĩnhkumrẽx.

¹⁹ Kam dja ar amã mỳjja ngã nhym ar amãnhkutã ne.

Djãm inhõ Metĩndjwỳnh õ nèkrẽx kêt got. Arkati, kãjkwakam õ mỳjja krãptĩti: kute kanhêtire pyrãk. Dja ar amã kwỳ ngã, Kritu Jeju djõ'ã ar amã kwỳ ngã nhym kam ar anhõ mỳjja ar amãnhkutã. Nhỳnh ne Metĩndjwỳnh ar amã mỳjja 'õ nhõr kêt? Kati, dja ar amãnhkutã kungã nhym rã'ãn kumex.

²⁰ Gê me kunĩ me banhõ Metĩndjwỳnhmã rax jarẽ, Metĩndjwỳnhbê me Babãmmã rax jarẽ. Kum rax jarẽnh rã'ã rã'ã. Gê me ã ane. Tãm ne ja.

²¹ Nã bãm ar ajo ama, wãnh, Kritu Jejukôt ar abê Metĩndjwỳnh nhõ ar amexja ne ba ar akunĩo ama ne. Wãnh ar abenmã ijarẽ. Nhym jakamdjwỳ ar kute Jejukôt abeno kamy ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ.

²² Jakam, Metĩndjwỳnh nhõ me mex kunĩ ne ar ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ. Nhym bẽnjadjwỳr Xedja nhũrkwãkam me jadjwỳ ar ajo amak tỳ:x ne.

²³ Gê gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu ukaprĩkôt prĩne ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã pi'ók no'ók ne ja.

Me'ö nhidjibê Epapraj ne arým Paurkôt Jejuo aminhö. Ne kam akubyn ö pykabê Korximã tèn kam memã ar Jeju'ã ujarènh ba. Nhyr mekam kwý arým tu amim Jeju markumrêx ne kôt aben pydji. Nhyr kam Epapraj Paur'ýr tèn bôx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rã'ã nhyr Epapraj 'ýr bôx ne kam ö pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arènhö nhý. Nhyr kam tu Paur kute ar omünh kêt kam tu kum ar kïnhkumrêx. Kute ar omünhmãn prãbê tu kum ar kïnhkumrêx ne kam arkum pi'ók no'ók ne. Nhyr bep Korxikam me kwý ne me Metïndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arènhö ba. Nãm me 'êx ne we,

—Me mykã rênhbit ne Metïndjwýnh kum me Kïnh ne meo kra. Ne ajte memã 'êx ne we,

—Metïndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabên. Djãm abênjadjwýr got ga katãt Metïndjwýnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã amijarê gê amü kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'êx. Nhyr me kute mýjja krênmã nhyr me me bê mýjja pyman memã kum,

—Ë, kwãrik wãnh ja krên kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrik wãnh atemã me kabênwã mar kêt. Nhyr bep Kritu ne kabên mekumrêx. Tãm gêdja gar 'ãno djan kabên ma. Kritu ajbit kute me utãr. Kwãrik wãnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabênwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utãr. Kwãrik wãnh atemã 'ö jabej kêt. Ajbit ne Metïndjwýnh djwýnhï ne mýjja kunï 'y ne kute me utãr. Nã, nhyr Jeju Bãmbê Metïndjwýnh tãm ne amiwýr me bajo bôx. Kra kukwakam amiwýr me bajo bôx ne me bajo öbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'ók no'óko anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximê ne bar ar amã pi'ók no'ók ne. Ibê Paur, Metïndjwýnh kute ijã amim karö nhyr Jeju Kritu kute ijanor ba itêm, ba, ba ne ba ar amã pi'ók no'ók ne. Krïraxbê Korxikam Kritu nhö me ja, ö me mestire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã tÿx ne Kritukôt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'ók no'ók ne.

Gê Metïndjwýnh ar ajo djw mex, Metïndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bënjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprïkôt ar ajo djw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metïndjwýnhmã arkam amikïnh jarènh.

³ Bar ije Metïndjwýnhmã ar ajo idjã'wýrkôt mã kum ar kam amikïnh jarê. Bãmbê Metïndjwýnh, gwaj banhö Bënjadjwýr Jeju Kritu Bãmbê Metïndjwýnh kumã ne bar amikïnh jarê.

⁴ Mýkam ne bar kum ar kam ikïnh jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kôt amã me jadjwý jabêkumrêx, amã ö me ja, ö me mestire ja jabêkumrêx bar arým kuman kam ikïnhkumrêx.

⁵ Be, kute ar amã mýjja mex djir ne gar kam ama. Metïndjwýnh kute kãjkwakam ar amã mýjja mex djir ne katãr ar amã arènh, mýjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhïxkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mýjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kôt amã ö me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarènh nyja man tu amim

kamnhĩxkumrêx. Jeju'ã ujarênhja ne katât nõ. Kabên punu kêt. Kabên 'êxnhĩ kêt. Kam ne katât nõ.

⁶⁻⁷ Be, Jeju'ã ujarênh ny arým wâkam ar awýr bôxwã pumũ. Nãm me pyka kunĩkôt Jeju'ã ujarênhõ ajmã. Arým ne me o ajmã nhym me ar akudjwa arým kuman arým kum mýjja mexbit kính ne ar o ba. Nãm me mýjja mexbit ma. Be, nãm ã wâkamdjwý ar amã arênhõ ane. Gar arým ã mýjja mexbit maro ane. Krax kurũm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metĩndjwýnh jarênhõ tẽ gar arým kôt maro tẽ. Nã, Epapraj ne ar amã Metĩndjwýnh djukaprĩ jarẽ. Metĩndjwýnh ne ukaprĩkôt ar ajo djuw mex. Nhym Epapraj ar amã ukaprĩ jarẽ gar kam arým tu amim markumrêx. Nã gãm ar anhõkre kadjwýnhbê,

—Nã, mrãmri ne arým Metĩndjwýnh djukaprĩkumrêx ne ja, ane. Nã, Epapraj ne ar amã arẽ gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kí:nhkumrêx. Nãm ar ikôt àpênh ar ba. Mrãmri Kritu nhõ àpênhkumrêx ne kum àpênh ar ba ne kute kanga kêtumrêx. Nãm wãm ar akam bôx ne ar ikôpdji'ã ar àpênh ba.

⁸ Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarên ar imã,

—Ota arkum aben jabêkumrêx. Metĩndjwýnh Karõ ne abenã arkum karõ nhym ar arým kum aben jabêkumrêx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarênhõ ane.

⁹ Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarênh bar ije mar totokbê ne bar Metĩndjwýnhmã ar ajo idjã'wýr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga prĩne arkum 'ã karõ gẽ ar kuman akabênkôt ar amijo ba. Dja ga Akarõo prĩne ar no bô, Akarõo ar no bô gẽ ar prĩne akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã'wýro ane.

¹⁰ Bir be, dja Metĩndjwýnh prĩne ar amã ar adjàpênh'ã karõn ar ano bôn ar amã amikukràdjã jarẽ gar kam arým mã kôt amijo aba mextire gẽ Bênjadjwýr ar akam kínhkumrêx. Ga kam ar amã mýjja mexbit kính ne ar o aban ajte Metĩndjwýnh maro tẽ:n amũ maro ajkamên mar rax ne.

¹¹ Gêdja Metĩndjwýnh prĩne ar ajo týt. Djãm uma ngri got. Uma raxo kute mýjja kunĩ jakrenh. Ta týtõ godja prĩne ar ajo týt ne, ta mexo prĩne ar ajo mex ne. Ga kam ar akrànãmã amijo aba. Kwãrĩk wãnh gẽ te mýjja punu ar akam apôx nãr kon ar akaprĩ ar akam apôx gar mã Jejukôt ajkamên tu akrànãmã amijo aban angyrk kêt ne tu akĩnhkumrêx.

¹² Ne tu Jeju Bãmbê Metĩndjwýnhmã amikính jarẽ.

Bir, mýkam? Bir, arým ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhym kute õ me mextire jamẽ ro'ã gwaj bamã mýjja nhõrmã. Kute õ me jamã mýjja mextire djir ja tãm gêdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrà. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kêt, mýjja punu 'õ kêt tãm'ýr dja gwaj bôx nhym kute gwaj bamã mýjja ngrãnh ne kam ar kute gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arým ne mrãmri tu gwaj bapytãrkumrêx. Amrêbê ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kính ne ar o baba nhym kam kute mrãmri akamãt kô tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. Nhym arým Metĩndjwýnh kubê gwaj bapytã nhym arým wãnh ar ba. Arým tu Xatanajbê gwaj bapytãrkumrêx. Xatanaj kute átykri ar gwaj bajo bajabê ne arým gwaj bapytã nhym Kra arým ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kínhkumrêx ja ta ne arým ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nã, Bãm ta Xatanajbê gwaj bapa 'amý. Amrêbê Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhym kam Bãm kubê gwaj bapa 'amýn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o

aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrô bikapînkôt ne Bâm gwaj bapytàn gwaj bajaxweo aknon tu mar kêt ne.

Kritu kute raxo katà me kunī jakrenh.

Djur 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Idja 1.2

¹⁵ Nà, kra ta ne memã Bâmo amirît ne. Djâm me kute noo Metîndjwýnh pumûnh got. Me kute noo omûnh kêt. Nhyam kam kra ta memã Bâmbê Metîndjwýnho amirît ne. Amê ar kute aben pyrâk. Ar amê tãmÿ. Nhyam kam kra ta memã Bâmo amirît ne. Ne kam ajte kubê Metîndjwýnh Krakam ta ne ô mÿjja kunī djwýnh, mÿjja kunī nhô bēnjadjwÿr.

¹⁶ Ta ne kute mÿjja kunī 'yr djwýnh. Bâm kabēnkôt ne mÿjja kunī 'y. Kâjkwamê pykakam mÿjja ja kunī 'y. Mÿjja me kute noo omûnhjamê mÿjja me kute noo omûnh kêtjamê, tãm ne kunī 'y. Me karô nhô bēnjadjwÿrmê kadjy mrânh djwýnh nhô bēnjadjwÿrmê mebêngôkre* nhô bēnjadjwÿr rûnhmê bēnjadjwÿr krymê mÿjja kunī ne amim ipêx ne. Bâm kabēnkôt amim ku'y. Nâm prîne amim mÿjja kunī 'y, prîne o atom, kam ne ô mÿjja kunī djwýnh, ta ô mÿjja djwýnh.

¹⁷ Adjâkam, mÿjja kator kêttri ne Jeju ar tîn ne ba. Djâm pykabê mÿjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mÿjjao ba djwýnh ne kam kute mÿjja 'ô kanga kêtikumrêx. Kute mÿjja kunī 'yrkam ne kute mÿjja 'ô kanga kêt. Kra ta ne ar mÿjjao ba. Nhyam mrâmri mÿjja tu kunī rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nhyam ajte Krabê Jeju ta ne ô me ja kadjy bēnjadjwÿr. Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhî pyrâk. Nhyam bep Jeju ne kute krã pyrâk. Jeju ne kam ô me ja kadjy bēnjadjwÿr. Ta ne kutewa ne kam amikôt mÿjja kunīo apôxo tē. Ne kubê Metîndjwýnh krakam kumrêx me tyk kurûm tîn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mÿjja kunī jakrenh, raxo mÿjja kunīmã wa.

¹⁹ Kubê Metîndjwýnh djwýnhî. Apÿnh Ar kubê Metîndjwýnh djwýnhî. Kra kubê Metîndjwýnh djwýnhkumrêx. Metîndjwýnh ne Kramê kute aben pyrâk'ã amim karô nhyam kam Kradjwÿ kubê Metîndjwýnh djwýnhî. Ar amê kubê Metîndjwýnh djwýnhî.

²⁰ Bir be, Metîndjwýnh ta ne amim Kra'ã karô, krakôt kute amim mÿjja kunīo ôbikwamã, pykakam mÿjja nâr kâjkwakam mÿjja, kunī kute o ôbikwamã. Mÿjkôt? Krakôt, kra ne me kadjy pîte'ykam tyn kamrô ajkapî nhyam kam kôt Bâm memã kabēn mex jarê nhyam me arÿm umar mexbit ma.

Metîndjwýnh kute meo ôbikwa.

²¹ Amrêbê ne gar Metîndjwýnho akurê djwýnh. Ar aje ajaxwekôtbit ajamak bēn ne aje mÿjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurê djwýnh.

²² Nhyam bep ajbir ne Metîndjwýnh ar ajo ôbikwa. Nã gãm ar te amã kurê nhyam Metîndjwýnh tu ar ajo ôbikwakumrêx. Kra ne me kadjy amijo kubêngôkren ruwn kam ty. Nhyam kam kôt Metîndjwýnh ar ajo ôbikwakumrêx. Mÿj kadjy ne ar ajo ôbikwa? Bir, kute amiwÿr ar ajo bôx, gar kabem aku'êmã. Ar mrâmri Metîndjwýnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mÿjja punu 'ô kêtikumrêx ne kabem aku'êmã. Kadjy ne Metîndjwýnh ar ajo ôbikwa, godja gar arek o tēn kanga kêt jabej.

²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angràn mrâmri adjãm tÿx ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhîxbê kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar

* 1:16 Apÿnh me ô pyka djâri kunīkôt ne me kunī bēngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babēngôkremê ne me kunī: bēngôkre.

arým Jeju'ã ujarênh nyja man kam amim kamnhîx ne kam kam ama. Godja gar mrãmri arek kôt amijo atêm râ'ã ne aje kanga kêt jabej ne kam mrãmri arým 'ÿr bôx. Djãm ar gajbit ne gar Jeju'ã ujarênh ma? Kati, pyka kunîkôt ne Jeju'ã ujarênh mekôt ajmã. Ba ibê Paur ne ba memã Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh mō. Idjãpênh ne ja. Kam ne ba kãjbê memã 'ã idjujarênh mō.

Paur me kadjy ãpênh.

²⁴ Æ idjujarênh mō nhym me arým kôt ijo ajkê ba itokry ne. Djãm kôt ikaprî? Arkati, ikînhkumrêx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikînh ne. Mete Krituo bikênh nhym tokryja 'ã ne me îjakre. Ba kam ba itokrykôt mete inhō bikênh ba, ba itokryjakôt ne ba Kritu tokry nhinomã rênh tē. Jeju nhî kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhî pyrãkja, me kadjy ne ba itokryja.

²⁵ Ne me akadjy idjãpênhja. Metîndjwýnh ne me akadjy idjan imã idjãpênh jarê. Ba kam me amã idjãpênh ar iba. Mýj idjãpênh nã? Bir, ije me kunîmã prîne Metîndjwýnh kabênh'ã idjujarênh itêm nhym me kunî kute marmã.

²⁶ Amrêbê ne me kunîbê Kritu apdju ne. Nãm me bakukãmãre amikam kra jadjwýro tēm tãmtã: nhym bipdjur râ'ã. Nhym kam ajbir Metîndjwýnh arým memã o amirît, ta ò me mextire jamãbit o amirît ne. Kute amim me ja'ã karôkôt ne memãbit o amirît ne.

²⁷ Amrêbê ne amim 'ã karō ne kam me bê udju: ne. Ne arým jakam memã o kato, ò me mextire jamãbit ne o amirît ne. Mýj ne mekbê udju ne ajbir memã o amirît ne? Bir, Kritu me bakadjwýnhbê ÿrja. Tãm ne gu me ò mýjja mex'ã amim kamnhîx ne. Kritu me bakadjwýnhbê ÿrka me myt kunîkôt mã me bamã mýjja mex ngã ba me ikînhkumrêx. Mã ne mýjja mexja kute? Bir, mýjja mex ja ne apêx prãm kêtumrêx. Mýjja mex ja ne mexo kute mýjja kunî jakrenh, kute me kute ò nèkrêxo amimexja kunî jakrenh mex ne. Dja mã amirît râ'ã ne. Djãm me kwýmã ne o amirît ne? Kati, pyka kunîkôt ne ò me jamã o amirît ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mã me kunîmã Kritu'ã ajarê. Ar ikrã mexkôt, ar ikabênh mexo ne bar me kunîmã tîn jangîjn me kunîmã Metîndjwýnh kabênh jarê. Ar ije Metîndjwýnhmã meo imōr ne kum me òrmã. Me kunî arým kute Kritu mar mex ne kute inomã mênh, me tãm ne bar ije Metîndjwýnhmã meo imōr ne kum me òrmã.

²⁹ Kadjy ne ba idjãpênhkam ityk djã kêt ne. Djãm Kritu rerek got. Axwe tÿx ne ta tÿxo ijo tÿ:x ba kam me kadjy idjãpênh ra:x ne.

2

Kritu ajbit rax nhym me kute ja mar kadjy ne Paur djãpênh raxja.

¹ Æ, ba ar amã arê, gar ama. Gora ar amã idjãpênh raxjakôt ima. Krîraxbê Raodjikam ar jamê apÿnh krî rûnh djãri me jamê me aje te ipumûnh kêt ba akrãnmã ar me akunîmã idjãpênh ibaja pumû.

² Mýj kadjy ne idjãpênh raxja? Ije ar amã tÿx jangjênh gar ajte atÿxmã. Ne ajte ar amã aben jabênh axikôt akabênh ne ar abamã. Ga kam ar aje mrãmri Kritu markumrêxmã, Metîndjwýnh kute prîne mekbê o bipdjurja ar aje mar ne aje katàt kôt mar ar o abamã. Mýj ne mekbê o apdju? Kritu. Kritu mekbê bipdjur ne gar aje marmã. Me kute Kritu mar rax ne kute mrãmri me ò nèkrêx rûnh pyrãk. Dja gar ã Kritu mar rûnh ane. Kadjy ne idjãpênh raxja.

³ Nã, Kritu pydji ne kute amikadjy memã no mex jangjênh djwýnh. Ajbit kute memã Bãmmê ar kukràdjão amirît, kukràdjã bipdjurjao amirît nhym kôt

me arým ò mỳjja mex maro tẽ, ò mỳjja mex maro tẽn kam kôt no mex. Nhyr kam apýnh me kute Metũndjwýnh nhõ mỳjja mar djari mrãmri kute ò nèkrẽx mextire ja pyrãk. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memã no mex jangjẽnh nhyr me no mex ne kute ò mỳjja marja pumũ.

⁴ Atemã 'õ kêt. Ta pydji ne kute Bãmo amirĩt. Ê, me'õ kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã katãt 'ã ajarẽ. Me 'ẽx ne kute kabẽn punuo amikabẽn mex ne o kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã ane.

⁵ Nãm te jãnh prãme ba amybymbit imã ar akĩnh ne ar amar rã'ã. Arým ne ba ar aman kam ikĩnhkumrẽx ne. Nã gãm ar amim Kritu markumrẽx ne 'ã angrã tỳx ne amã me uma kêt ne kanga kêtumrẽx ne 'ãno dja, ne akrãnmã aben mẽ ar aba. Ba kuman kam ikĩnhkumrẽx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhõ Bẽnjadjwýrkam ã kôt amijo abao ane, anhõ Bẽnjadjwýr Jejukõt ã amijo abao ane.

⁷ Dja gar ã amũ Kritu maro abikamẽnho atẽm kute mrãmri ne pĩ abatãnh kadjy kute pykamã arẽ ngjẽnh ne kute pyka 'amýnh tỳxja pyrãk. Dja gar ã amũ Kritu maro abikamẽnho atẽmo ane, ne ã Kritu 'amýnh tỳx ne 'ãno adjãmo ane. Ne amrẽbẽ ar aje amim Kritu marja arek o tẽ. Me kute ar amã arẽnhkõt dja gar arek o anhýro tẽ. Dja gar ã o anhýro atẽm rã'ãn prĩne mar tỳx ne. Ne kam Metũndjwýnhmã amikĩnh jarẽ, ne kum amikĩnh jarẽnh 'ãno dja.

⁸ Dja gar aminẽje me kabẽn punuwã pumũ. Dja me kabẽn punu 'ẽx ne amijo kabẽn mex ne mõn ar anoo akno. Djãm me kabẽn punuja kabẽn katãt got, kabẽn mex got? Kati, me kabẽn kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmã 'ẽx ban amũ abenmã arẽnho mõr tãmtã nhyr i kamingrãny amũ abenmã arẽnho mõ. Djãm Metũndjwýnh kabẽnkõt ne wã? Kati, me ta kukrãdjãkõt ne me kabẽn kajgowã. Nhyr bep atemã ne Kritu kabẽn katãtã. Mrãmri katãt arẽ.

⁹ Kubẽ Metũndjwýnh djwýnhkumrẽx. Amijo kubẽngõkren me bawýr pykamã ruw. Kubẽngõkrekam ne kubẽ Metũndjwýnhkumrẽx. ãm Metũndjwýnh djwýnhĩ. Ta ne kubẽ Kritu.

¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwýnhbẽ nhýn gwaj bamã umar mexti:re jarẽ. Gwaj bamã umar mextire jarẽ gwaj kam bakĩnhkumrẽx. Mã ne gwaj bakĩnh kute? Bir, mrãmri me kute ò nèkrẽx rũ:nhkam kĩnhja pyrãk. Dja gwaj Jejukam bakĩnhõ bamã nèkrẽx kĩnhja jakrenh mex ne. Ê, mrãmri ne Kritu raxo kute me bẽnjadjwýr rũnhmẽ me bẽnjadjwýr kry kute meo baji kunĩ jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kĩnhõ ba, gwaj bamã kĩnh jangjẽnhõ ba.

¹¹ Arým gwaj baje Krituo aminhõkam ne gwaj atemã bakukrãdjã. Gwaj bakukrãdjã tũm, gwaj bajaxweja ne gwaj arým tu wãnh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrãmri ne mekbẽ idjaer kute me my nhĩnhu kã rẽnĩ nhyr me kam mex ne kĩnhja pyrãk. Me bajtem kute Metũndjwýnh nhõ me ja mar kadjy ne me me my nhĩnhu kã rẽ. Nãm me me my nhĩnhu kã rẽn mũm kurẽn kam kĩnh nhyr Kritudjwý arým gwaj bamã gwaj bakukrãdjã tũmja mũm ã rẽnho ane gwaj kam ã badjwý ã bamexo ane nhyr Metũndjwýnh arým gwaj bakam kĩnh ne.

¹² Jeju akubyn tũn ne me tyk krã kurũm kator'ã ne ngõnhmã gwaj bajangjẽnhja amijakre. Ngõnhmã gwaj bajangjẽnh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrãk. Nãm me ã ngõnhmã gwaj bajangjẽnhõ ane. Ngõnhmã gwaj bakrã jangjẽnh, gwaj kam akubyn bakrã apõx ne kute Jeju kẽnkre kurũm akubyn tũn ne kator pyrãk. Metũndjwýnh ta ne tỳxo akubyn Krituo tũn, me tyk kurũm

Krituo kato. Gwaj kam arým tu amim kamnhĩxkumrêx nhym kam ngô kurũm me bakator kute gwaj badjwý akubyn batĩn pyræk, kute ta tỳxo Kritumê ro'ã gwaj bajo tĩn pyræk. Kam dja gwaj bakukràdjã nykõtbit amijo baba.

13 Bir be, amrêbê ne gwaj baje batyk pyræk ne ar baba. Nã gwaj bajxwekumrêx ne mũm amikukràdjã tũm rênh kêt kam kute me batyk pyræk. Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnh gwaj bajaxwe kunĩo biknorkumrêx. Nhym kam kute Kritumê ro'ã gwaj bajo tĩn pyræk.

14 Arým ne Metĩndjwýnh Mõjdjê kukràdjão apêx. Mõjdjê kute memã “Kwãrik wãnh” anhÿr ne 'ã pi'ók no'ókja arým o apêx. Nã gwaj te kukràdjãkõt amijo babamãn ãm mã bajamakkre kêt. Nhym kam Metĩndjwýnh òkre kadjwýnhbê, –Ikra tykkõt, mete pĩte'ykam kum o i'êk nhym tykkõt dja me tu amim ikamnhĩxkumrêx ba kam me'ã mex rê. Nãm me te Mõjdjê kukràdjãkõt te o anen mar kêt kumrêx ne, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh o anen ã Mõjdjê kukràdjão apêxo ane.

15 Be, Kritu tykkõt ne Metĩndjwýnh me karõ punu rũnhjadjwýo ajkê, me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrmê, me tãm ne Metĩndjwýnh meo ajkê. Nãm me amipardja'ã me pa 'amýn kam meo kurwýko ban meo bõx. Me ipõkri ne me meo kurwýko ban meo bõx ne kam prĩne mekbê àbêr djã kunĩo apdjun kam memã me uma ngrãnh mex ne. Nhym me kunĩ kõt omũn arým kõt kuma. Nãm ã Kritu tykkõt ã Metĩndjwýnh me karõ punu rũnho bikẽnho ane.

16 Metĩndjwýnh kute me karõ punu rũnho bikẽnhkam kwãrik wãnh ò kukràdjãa mar kêt. Nãm me Mõjdjê kukràdjã kupa'ã mekbê mýjja pyrna o ba ne memã amijangri'ã apnê. Bir be, kukràdjã kakritja dja gar mar kêt. Metĩndjwýnh arým kute mýjja tũmjao apêxkam dja gar mar kêt. Kwãrik wãnh ga arĩk ar adjãkur abakam gẽ me'õ adjãkur mýr jabej ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt, nar kon, mýjja akõm mýr jabej gẽ me'õ ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt. Nar kon, me rer mex 'òkam, mytyrwý 'òkam, akati 'òkam, me rer mexo mõrkam, mekõt ar aje amijo anhÿr kêt kam, kwãrik wãnh gẽ me kam ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt. Kwãrik wãnh mýjja kukràdjã ja mýr jabej gẽ me'õ ar amã àkrê kêt.

17 Kritu bõx kêtiri ne me kukràdjã ja arĩk kam ar ba. Nãm me Kritu kutêp ar kukràdjã jabito ba. Kajmã'ã ari o ba nhym kam bõx ne arým o ajngra, kukràdjã tũmja tu mũm kumê.

18 Kwãrik wãnh me 'êx ne kute amijo pijãm ne arĩk Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã kabẽnja wãnh nõ. Nãm me kum mýjja ja kĩnh ne 'ã ar amã apnê, ar aje me kudjwamã. Nãm we me,

–Dja gar me ikudjwa kadjy mrãnh djwýnhmã amijarẽn kum rax jarê nhym arým Metĩndjwýnh kum ar akĩnh. Dja ga ar o anhÿr kêt nhym arým kum ar akĩnh kêt. Djãm abẽnjadjwýr got ga tu Metĩndjwýnhmã akabẽn, ane. Kati, nãm me 'êx. Kwãrik wãnh wãm nõ gẽ me ja ar anoo biknor kêt.

Nãm we me biptirkam mýjja pytiro ikwãn we ar amã kõt 'ã ujarẽnh ba. Kati, nãm me 'êx. Me ja ne me kajgo mex ne kam we ar amã mýjja jarẽnho ban we amijo àmra ba. Kati, nãm arĩk ar ta amijo 'êx ne amijaxwekõt amiman kam we amijo àmra ba. Kati, nãm me 'êx.

19 Ne arým Kritumã iren 'amýnh kêt.

Kritubê Metĩndjwýnh djwýnhkumrêx. Ta ne wýnhĩ. Kute ta krã pyræk. Me baje Kritu mar ne gu me baje i pyræk. Nhym bep Kritu ta ne kute krã pyræk nhym me kum iren 'amýnh kêt. Nã gu me bakukràdjãri ajkanhõk ne kam tu batypydjã. Apýnh kêtê. Me bakukràdjãmê me bakudjêk kunĩo aben pydjın me bakrãmã kumê.

Nām ā Kritu ta kubê krākam ta ïo djuw mexo tē, me bajo djuw mexo tēmo ane. Kritu ne ta ō me jamā bēnjadjwyr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apŷnh me ba djāri baba nhym tu amim me bajo atom, me bajo aben pydji gu me batypydjĭn aben mē ar baban kam kôt bamā aben jabên kam baro'ā Kritu maro tē. Metĭndjwŷnh ne amim me bajā karō gu me kam kajmā kôt ā maro batēmo ane.

²⁰ Arŷm ne gar Kritumē ro'ā ty nhym arŷm ar amā mŷjja kukràdjā kakritja mŷm kumē. Kritu kute ar amā mŷjjao apēx gar kam mā ajte amā akukràdjā kakrit kĭnh. Mŷkam ne gar akubyn mā amā pyka jakam me kukràdjā jabĭt kĭnh ne kôt ar amijo aba? Nām we me,

²¹ —Kwārĭk wānh byr kêt,

—Kwārĭk wānh kakinh kêt,

—Kwārĭk wānh kupênh kêt, ā we anhŷr ar ba gar kôt amijo aba.

²² Djām Metĭndjwŷnh kukràdjā ne ja ne me we ar “Kwārĭk wānh” ar o ban mekbê mŷjja pyma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukràdjā tŷm, kukràdjā kakritja arŷm kêt. Metĭndjwŷnh arŷm kukràdjā tŷmjao apēx gu me arŷm kôt amijo baba kêt. Mrāmri kute me badjakur djā pyrāk. Tebē dja me batikkrekam apēx ne me banhĭ'ā apēx ne me bakràkà'ā mrā. Nām ā kukràdjā kakrit, kukràdjā tŷmja apēxo ane.

²³ Me kute mebê mŷjja pymaja ne me 'êx ne kabên mex ne. Bep kati, nām me tu ar mŷjjamā amijarēho ba, mŷjjao Metĭndjwŷnh ne ar kum amijarēho ban 'ā memā apnē nhym me kudjwa. Nām we me 'êx ne we ar amijo pijāmo ban ar ta aminhĭ djwŷnho bikēho ba. Me ta kute me amibē axwe rēnhmā prĭne amijo bikēho ba. Metĭndjwŷnh kute memā ja jarēnh kêt. Me ta ne me arĭk ta kute amijaxwe bĭnmā apŷnh amijo ba djāri amijo ba. Nām me amititĭk ne kam amijo bikēnh mexo ba. Kati, ām kajgo mexi. Nām me te aminhĭ djwŷnhja te o ane nhym ām mā axwe. Djā nām me amibē axwe kurē? Kati, nām me te o anen mā axwe.

3

Ar kute katāt amijo bamā arkum 'ā karō.

¹ Gora ar Kritumē ro'ā arŷm akubyn atĭnkam, ngō kurŷm ar ajapōx kute akubyn atĭn pyrāk, kam dja gar kajkwakambit mŷjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhŷ, Metĭndjwŷnh djubōk'ānh nhŷ.

² Dja gar kajkwakam mŷjjakōtbit ajamak bēn. Kwārĭk wānh pykakam mŷjja mar kêt.

³ Kute Kritumē ro'ā arŷm atyk pyrāk. Djām me tykkam kute pyka jakam mŷjja mar got. Bir be, arŷm Kritumē ro'ā ar atyk ne ro'ā akubyn atĭnkam, dja gar jakam, pyka jakam, Kritumē atypydjĭn ari ar aba. Nhym kam Kritu kadjwŷnhbē, Metĭndjwŷnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytār mex kadjy. Kam dja gar kajkwakam mŷjjabit ma.

⁴ Be, Kritumē ne gar atypydjĭn ar aban kam tu atĭnkumrēx ne. Gēdja Kritu akubyn raxo amirĭt ne kam abēngōkredjwŷ* arŷm araxo amirĭt.

⁵ Bir be, kam dja gar arĭk abawā tu krā'yrkumrēx gē on wānh nō. Kwārĭk wānh gar krō'ā aprō kêt, nhym me nijadjwŷ krō'ā mjên kêt. Ar aprō prām, nhym me ni mjên prāmja kwārĭk wānh nō. Gē me my prō prām ne kurē ar ba, nhym me ni ar mjên prām ne kurē ba kwārĭk wānh nō. Me kum mŷjja punubit

* **3:4** Apŷnh me ō pyka djāri kunĭkôt ne me kunĭ bēngōkre. Kubēkà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunĭ: bēngōkre.

prāmja kwārīk wānh nō. Ne me kum nêkrêxbit prāmja kwārīk wānh nō. Nām me kum nêkrêxbit kīnh ne kam kôtbit amak bēn ne kam kum Metīndjwýnhja mar prām kêtumrêx. Me kute mýjjao Metīndjwýnh karō nhípêx ne kute we kum ar amijarēnho baja tām ne Metīndjwýnh kum kīnh kêtumrêx. Nhyr me kum nêkrêxbit prāmjadjwý kum kīnh kêtumrêx. Amē punu nhyr kam kum kīnh kêtō aben pyrāk ne. Kam ne ba ar amā,

—Tām gêdja on wānh nō, ane.

⁶ Mýjja ja kunīkôt ne Metīndjwýnh mekam ngyr:k ne. Godja me kute mýjja jao ban kam kute Metīndjwýnhkôt amijo ba kêtumrêxja, me tām gêdja Metīndjwýnh mekam ngyr ne í memā o pānh.

⁷ Nhyr bep amrêbê ne gar gadjwý ā amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸ Bep jakam dja gar on mýjja ja kunī kanga. Kwārīk wānh gar angyr kêt ne memā adjākêr kêt ne aje amipānhmā mar kêt ne me kāmex jarēnh kêt ne ajajkwakam akabēn punu 'ō jarēnh kêt. Me my kute me nire kukrādja'ā me aprýja dja kêt. Nhyr me niredjwý kute me my kukrādja'ā me aprýjadjwý dja kêtumrêx.

⁹⁻¹⁰ Kwārīk wānh gar akukrādja tūm jakôt abenmā ajêxnhi kêt. Arým ne gar akukrādja tūmja mūm kunī mē. Ar aje akukrādja tūmkôt aje abenmā ajêx aba ja ne gar arým nhi'ām kunī mē. Pānh ne gar akukrādja nykôt mýjja mexbit ma. Metīndjwýnh kute ar ajo ny nhípêx djwýnh ne ar ajo nyo tē, ar aje Metīndjwýnh mex pyrāk kady ne ar ajo nyo tē, prīne ar aje Metīndjwýnh markumrêxmā ne ar ajo nyo tē.

¹¹ Metīndjwýnh kute meo nykam ne me arým abenmā kre rax kêt ne tu arým abenā tým ne typydji. Arým Kritukôt me apýnh ba djari kute abeno kurê djwýnh kêtê ne kam arým tu abeno kamyn abeno ôbikwa. Me bajtemmē mebê idjaermē, me tām ne Metīndjwýnh arým meo aben pydji. Ne ajte me my nhinhu kà rēnhmē me mykà tāmē, me tām ne Metīndjwýnh ajte meo aben pydji. Me kute arým me krôrmē me krôr kêt apýnh ô pykakam ba djari bajamē, me tām ne Metīndjwýnh arým meo aben pydji. Me kute me pa 'amýnh nhyr me memā apēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kady apēnhjamē, me tām ne arým Metīndjwýnh meo aben pydji. Nā, ne arým memā me kute abeno kurê djwýnhja arým o ajngrā. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arým ajbit kute amikajmātā mar. Djā nām kum me'ō kīnh kêt ne? Kati, nām kum me kunī kīnh ne me 'āno dja. Nām me 'āno āmo aben pyrāk ne.

¹² Ga Metīndjwýnh kute amijo ar apytār ne arým kute amim ar ajo bikjêr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabêkumrêxja pumū. Kam gêdja gar tu amim akukrādja ny man kôt amijo aba. Gora ar amā me kaprī ne adjukaprī ne ar meo aba. Kwārīk wānh ar ajō apydji arax prāme ari aba kêt. Dja gar memā aprī mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrānmā ar meo aba. Be, mýjja mex ja dja gar ā maro anen kam tu kôt amijo aba.

¹³ Gêdja me'ō ari kute anoknoro ba jabej kwārīk wānh ga kum adjākêr kêt ne mā kum akabēn mex jarē. Dja gar ā anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrā rax jabej nār kon amikrā ngri jabej tu o aknon abenkam angyr kêt. Gar Bēnjadjwýr djwýnh arým ar aje kam amikrāja tu o biknorkumrêx ne ar akam ngyr kêtja pumū. Dja gar ā anen ar aje abenkam amikrāja tu o abiknorkumrêx ne abenkam angyr kêt.

14 Gora ar mỳjja ja kunĩkõt amijo aban kam ajte iby amã aben jabê. Gora ikabên ja ma. Ar amã aben jabên ar abeno aba. Ar atypydji djã ne ja. Ar amã aben jabên kam atypydjin kam amexkumrêx.

15 Djãm ar aje abeno ajtemmã ne Metĩndjwỳnh amiwỳr ar ajuw? Kati, gar atypydjin aben kam adjumar mex kadjy ne amiwỳr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amã umar mextire jadjã ne o aben nêje me akukrà. Dja ta õ me umar mex djào prĩne ar ajaên kam o aben nêje ar ajakre. Ê, gora ar Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê.

16 Gora ar prĩne ajamakkrekam Kritu kabên kunĩ nhôn kõt ar amijo aba. Ne akabên mexo abenmã Metĩndjwỳnh kukràdjã jarên o abenmã tĩn jadjã. Ne Metĩndjwỳnh'ã angrer aba. Mebê idjaer nhõ me ngrer tũm jarên kam ajte Metĩndjwỳnh Karõ kute ar amã me ngrer ny jarênhdjwỳ jarê. Ne Metĩndjwỳnhmã ar amikĩnh jarê, angrerkõt kum akadjwỳnhbê akĩnh jarê.

17 Dja gar Bẽnjadjwỳr Jejukõt amijo aban Jeju Bãmbê Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê. Djãm ar akåtãm, djãm ar anhõ bẽnjadjwỳr kêt dja gar adjãpênh punun akabên punu? Kati, ar abê Bẽnjadjwỳr Jeju nhõ ãpênhkam dja gar adjãpênh mexkumrêx ne akabên mex ne. Ar abê Bẽnjadjwỳr Jeju nhõ ãpênhkam dja gar anhõ bẽnjadjwỳrkõt amiman kõt akabên mexkumrêx ne kõt adjãpênh mexkumrêx ne mỳjja kunĩkõt Jeju Bãmbê Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê. Kritukõt kum amikĩnh jarê.

18 Ê, ar apa, ar anire, arỳm ar amjênja dja gar amjên kabên man kõt amijo aba. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute ar amã ã anhỳrkam dja gar ã amjên kabên mar ne kõt amijo abao ane nhym kam mexkumrêx ne.

19 Ê, ar apa, ar amy, ar amã aprõ jabên kum akabên djã jarênh kêt ne kum akabên mexbit jarê.

20 Ar apa, ar aprĩre, gora ar ar anãmê ar abãm ar kabên man ar kabênkõt amijo aba. Ar kute ar amã kabên jarênhjakõt amijo aba ne o abiknor kêt. Nhym kam Bẽnjadjwỳr djwỳnh ar akam kĩnhkumrêx ne.

21 Ê, ar apa, ar ajabatànha, kwãrĩk wãnh gar akra arkum akabên kêt ne arkum ngryk jadjãr kêt. Arkum akabên mexbit jarê. Dja gar arkum adjãkrê nhym ar arỳm kaprĩ ne katåt mrãnhja kanga.

22 Ê, ar apa, memã ar adjãpênh kajgo ar abawã, me kute ar ajo pãnh ne amim ar apa 'amỳnh gar memã adjãpênh kajgo ar abawã gora ar pyka jakam ar apa 'amỳnh djwỳnhja kabên ma. Kute mỳjja ar amã arênh kunĩkõt dja gar kabên man kõt amijo aba. Djãm me kute ar apumũnhõ ku'ekambit got gar memã adjãpênh mex ne, nhym we me ar akam kĩnhmã? Kati, me kãxãdjwỳ dja gar tu adjãpênh katåt ne. Ar amã Bẽnjadjwỳr Jeju kĩnh ne amã umakam dja gar tu kum adjãpênh katåt ne.

23 Gora tu ar adjãpênhkumrêx. Kwãrĩk wãnh gar adjãpênh punu kêt. Dja gar tu adjãpênh kunĩ amã kĩnh ne kupênho tẽ. Ne tu adjãpênh mexkumrêx ne katåt adjãpênh tẽ. Djãm pykabê mebêngõkre 'õbitmã ne gar apê? Kati, kãjkwa kam ar anhõ Bẽnjadjwỳrmã ne gar apê. Kam ne ba ar amã katåt ar adjãpênh'ã karõ, ar aje katåt adjãpênhwão atẽmmã ne ba ar amã adjãpênh'ã karõ.

24 Gora ar ama. Bẽnjadjwỳr djwỳnh ta dja ar amã o pãnh. Kute õ me jamã mỳjja mextire djirja dja ar amã kungã gar amim aby. Bir be, Bẽnjadjwỳr Kritumã ar adjãpênha man kam kõt kute ar apa 'amỳnh djwỳnhmã adjãpênh ar aba.

²⁵ Bep apÿnh me axwe djàri gêdja Metĩndjwÿnh memã axwe pãnh jarẽho tẽ. Amrẽbẽ tĩnri axweri gêdja Metĩndjwÿnh kõt kum o pãnh ne, tĩnri axwekam dja memã o pãnh aben pyrãk ne. Djã nãm we,

—Ije bep tãmja ne òbikwa krãptĩ ne kam bẽnjadjwÿr rax. Kwãrk wãnh kum pãnh jarẽnh kêt. Ba 'uwtĩjamã pãnh jarẽ, anhÿr got? Kati, nãm tu memã pãnh jarẽho aben pyrãk ne. Ne me axwekam katãt memã o pãnh.

4

Me bẽnjadjwÿr kute ò àpẽho ba katãtmã.

¹ Ë, ar apa, ar aje meo pãnh ne amim me pa 'amÿnh nhym me ar amã àpẽnh kajgo ar bawã, ar amã ne ba ikabẽn. Gora ar anhõ àpẽnhmã akabẽn mex jarẽnh meo aba katãt. Ë, ar gadjwÿ ne gar kàjkwakam anhõ Bẽnjadjwÿr. Gora ar ama. Tãm ne ja.

² Ë, ar apa, gora ar akupãnh tã Metĩndjwÿnhmã akabẽn 'ãno dja. Gora ar Metĩndjwÿnhmã amijarẽnhkam amã adjukanga kêt ne aje kum amijarẽnh ar o abakõt aje mÿjja'ã 'wÿrja tãm dja gar kam ama. Ne kum ar akabẽnkõt kum amikĩnhdjwÿ jarẽnh 'ãno dja.

³ Kum ar akabẽnkõt ar badjwÿ kum ar ijo a'wÿ gẽ Metĩndjwÿnh mÿjja kute ar ibẽ àptãrjao ajngrã bar tu memã Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽ, memã Kritu jarẽ. Nãm mekbẽ apdju bar kam ije memã o amirĩtmã. Kam ne ba mekbẽ ijẽ djãkam idjãmja. Nã bãm ije memã Kritu jarẽho itẽm katikõt nhym me mekbẽ ijẽ djãkam imẽ.

⁴ Bir be, kam gêdja gar kum ijo a'wÿ, ije memã arẽnh ne ije katãt memã o amirĩtmã. Ije Jeju mekbẽ bipdjurja memã arẽnh ne ije memã mã o amirĩt nhym me kute katãt marmã. Nã, kadjy ne Metĩndjwÿnh amim idja, ije prĩne memã o amirĩtmã. Tãm ne ja.

⁵ Be, me kãtãm kadjy, me kute Jeju mar kêtja, kadjy dja gar akrãnmã amijo aba mex tire ne memã akabẽn mex bit jarẽ. Gêdja aje Jeju'ã adjujarẽnh djã awÿr bõx ga kam mekmã Jeju jarẽ.

⁶ Gora akrãnmã memã adjujarẽho akrĩ gẽ me ar amã, —E kum goja ajte adjujarẽho nhÿ. Ga nã gãm akabẽn mar prãmre, ane. Gêdja me kute mÿjja 'ò mar prãm jabej akukij ga kam memã katãt 'ã adjujarẽho nhÿ. Be, tãm ne ja.

Apÿnh òbikwamã kute kabẽn janor.

⁷ Ota me bakamy Xikiku dja ar amã prĩne ijarẽ. Gwaj bamã Xikiku jabêkumrẽx tãm dja ar amã ijarẽ. Nã, nãm ikõt àpẽnh mexkumrẽx ne àpẽnh kanga kêt kumrẽx. Bẽnjadjwÿr nhõ àpẽnhkumrẽx ne ja. Nãm ar ikõt kum àpẽnh ar ba. Ta dja prĩne ar amã ijarẽ.

⁸ Kadjy dja ba ar awÿr ano, kute ar amã ar ijarẽnh gar aje ar imar nhym kute ar amã kĩnh jadjãr gar ajte atÿx ne akĩnhmã. Kadjy dja ba ar awÿr ano.

⁹ Gwaj bakamy Ònemudjwÿ dja ba ano, wãm ar ro'ã ar ano. Gwaj bamã Ònemu jabêkumrẽx, tãm dja ba ano. Nãm amim Kritu markumrẽx ne kanga kêt. Ar ajõ 'ò. Be, ar ta dja ar ar amã jakam mÿjja kunĩ jarẽ.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumẽ ar iro'ã mekbẽ ijẽ djãkam dja. Ne ar ajo aman wãm ar amã amijarẽ. Nhym Makudjwÿ kubẽ Banabe tãmdjwÿja adjwÿnhdjwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarẽ. Ë, arÿm ne ba ar amã 'ã karõ. Dja ar awÿr tẽn bõx gar amiwÿr o wadjãn kum akabẽn mex jarẽ.

¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarēnhja adjw̄nyndjw̄y ar ajo aman wām ar amā amijarē. Be, Arxakumē Makumē Jejuw ar ajbit ne Ar kubē idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpēnh ar ba. Ar kute mekmā Jeju jarēnh nhyṃ me kute amikajmātā Jeju mar nhyṃ Metīndjw̄nyh kute ar meo bamā ne ar ikôt àpēnh ba. Nām ar ikôt àpēnh mexkumrēxo ikīnh ne.

¹² Epapraj, ar ajō 'ō ne kubē Kritu Jeju nhō àpēnh ne ar ajo aman wām ar amā amijarē. Nām Metīndjw̄nyhmā ar ajo à'w̄yr 'āno dja. Tyk djà kêt ne ar ajo à'w̄yro ban kum,

—Ga dja ga aro t̄yx gē ar ajā ngrā t̄yx ne akanga kêt ne amar mex nhinomā kurē. Ga dja ga arkum 'ā karō gē ar kôt mrā, aje amim ar'ā karōkôt mrā. Nām ā kum ar ajo à'w̄yro ane.

¹³ Be, ba ne ba ino Epapraj pumūn kôt ar amā 'ā pi'ók no'ók ne. Mrāmri ne ar ajā àpnh̄ix ne. Krīraxbē Raodjikam ar jamē krīraxbē Ijeporikam ar jamē me akunī'ā ne àpnh̄ix ne. Ba ne ba ar̄ym omūn ar amā 'ā pi'ók no'ók ne.

¹⁴ Rukabē me kane djw̄nyh gwaj bamā kīnhkumrēxjamē Temanhmē ar ar ajo aman wām ar amā amijarē.

¹⁵ Nā bām Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarē. Nīpa nhūrkwākam ar kute Jejukôt aben pydjw̄wāmē Nīpa bēngōkremē ne ba o ama ne. Ar wāmādjw̄y ijarē.

¹⁶ Ē, ije ar amā pi'ók no'ók nhōrwā gar omū:n omūnh pan kam amū krīraxbē Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjw̄wāmā angā gē kam ar amipānh ar amā wā ngā. Dja ba ije wām ar amā pi'ók no'ók nhōrwā gar ga wā pumūn amū ar wāmā angā gē Raodjikam ar wā amrē amipānh ar amā wā ngā. Gar aprakamā omū.

¹⁷ Ē, Akipumā kum,

—Gora Bēnjadjw̄yr kute amā adjàpēnh jarēnhja on o tēn inomā amē, ane.

¹⁸ Ba ibē Paur ne ba wām ar amā ikabēn ne. Nhyṃ bep ngrire ja ne ba ba inhikrao ipēx ne. Nā bām ar ajo aman kam wām ar amā amijarē. Gora mekbē ijē djākam idjāmja man o abiknor kêt. Gē Metīndjw̄nyh ukapri'kôt ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur Kute Texarônikakam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paurmê ikjêbê Xira krî nhidjibê Pîrpukam bôx ne mekmã Jeju jarê. Nhyim me kwý kum Jeju'ã ujarênh mar prãm kêt ne prîne aro ajkên kam Ar kubê ijê. Nhyim akati nhyim me ajte bôm ar kumê nhyim ar mã me kurûm tê. Mã me kurûm tèn kam krîbê Texarônikakam bôx ne ajte mekmã Jeju jarê. Nhyim me kwý rax ne tu Jejuo aminhõ. Nhyim kam mekbê idjaer ajte mekmã ar kurêtuw. Nhyim kam Paur krîbê Texarônika kurûm tê. Tèn atemã krî 'ôkam bôx. Nhyim Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja arek abeno bikprônho dja. Nhyim Paur ar kurûm tèn aro aman te akubyn ar'ýr tèm prãme ne kam Ximoxi ar'ýr ano. Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja kute arek Jeju kabênkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omûnhmã ar'ýr ano.

Nhyim Ximoxi ar'ýr tèn bôx ne ar omûn kam akubyn Paur'ýr tê. Akubyn tèn bôx ne Paurmã ar arê,

—Ăm arkum Jeju kînhkumrêx. Onîj ar arek Jeju kabênkôt ar amijo ba, ane. Nhyim kam Paur kuman kam kînhkumrêx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mýj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabên ne. Nãm me,

—Paur ne me amã 'êx. Nãm me amã akubyn tẽmmã amijarê. Nãm 'êx. Nãm arîk ar ba. Me bôx kêtja pumû, ane. Nãm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabên ane. Nhyim Texarônikakam ar ja arým me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyim Paur ja kunî'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Texarônikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnhbê ar Babãm ne kam krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprîkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwýnhmã arkam amikînh jarênh.

² Nã bãm ar Metîndjwýnhmã ar akam ikînhkumrêx jarê ne kum ar ajarênh 'ãno dja.

³ Mýkam ne bar ar akam ikînh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrêx ne arým kôt aje amijo abakam ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar amã Metîndjwýnh jabêkôt arým kum adjápênh raxkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar aje arým Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu akubyn bôxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Kam ne bar ar akam ikînhkumrêx ne gwaj Babãmmã ar ajarê, gwaj banhõ Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmã ar ajarê.

⁴ Akmere ar, àpnhîre ar, mrãmri ne arým Metîndjwýnh kum ar ajabêkôt arým amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadja amijo ar apytã bar arým kuma.

⁵ Djãm Jeju'ã ar amã idjujarênh nyja kabên kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarênhkumrêx ne. Ăm Metîndjwýnh pyma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabên jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabên jarê? Kati, ãm Metîndjwýnh Karõ kabênkôt ne bar ar amã ikabên jarê. Ăm Metîndjwýnh kabênja ne kajgo kêt. Ăm 'êxnhî kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nã bãm ar ar akam imexkumrëx ne akrànãmã ar ar ajo iba. Gar arým prïne ar ipumün tu amim ar ikabën markumrëx.

⁶ Ar ikabën man ar ijã amijakren Bënjadjwýr Jeju'ãdjwý arým amijakre. Ar ijã amijakren mã ar ikõt amijo aba. Nhyam kam me ar ajo ajkë. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkë. Nãm me te ar ajo ajkë gar mã ajamako ar ikabën mar tÿx mex ne. Ne tu ate akrãn tu akĩnhkumrëx ne. Nã gãm ar Metĩndjwýnh Karõ kabënkõt tu akĩnhkumrëx ne mã ar ikabën ma.

⁷ Nhyam arým Akajakam ar kute amim Jeju marjamë Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunĩ arým ar apumũ, ar aje Jejukõt ar amijo aba pumün arým ar ajã amijakren kute ar apyrãk ne ar ba.

⁸ Ë, ar ga ne gar memã Jeju'ã ajarë nhyam Akajakam ar jamë Matenikam ar jamë ne me arým kunĩ Bënjadjwýr Jeju'ã adjujarënh ma. Djãm me ajbit ne me kuma? Kati, nã gãm ar me kunĩmã arë nhyam me arým kuman kam arým amũ abenmã arë. Nhyam me arým prïne kuma. Nã gãm ar aje amim Metĩndjwýnh marja memã amijarë nhyam me arým prïne kuma ne kam amũ aben djõ'ã abenmã ar ajarë. Nhyam kam pyka kunĩkõt me arým ar ajarënhbit ma. Kam ne bar ije arým memã ar ajarënh kët.

⁹ Me ja ta ne me ar imã ar ajarë. Me ja ta ne me ar imã,

—Be, onij Texarõnikakam ar ja ne arkum ar akĩnhkumrëx. Be, ga ar abõxkam ar kute ar amã kabën mexbit jarënhja ma, ane. Ne ajte ar imã,

—Be, Texarõnikakam ar ja ne ar arým mýjjao we Metĩndjwýnh karõ nhipëxja kangan arým Metĩndjwýnhkumrëx, Metĩndjwýnh tĩnjao aminhõ. Ar kute amikadjy kum àpënhmã ne ar o aminhõ,

¹⁰ ne arým krakam amako dja. Metĩndjwýnh kra ne ar arým amiwýr kam amako dja, ane.

Nãm me ã ar ajarënhõ ane. Mrãmri ne gar Metĩndjwýnh krabë Jejukam ama. Tãm ne tykkam Bãm ajte akubyn o tĩn ne. Tãm dja ajte kàjkwa kurũm bõx. Tãm ne gar kam ama. Tãm ne kubë gwaj bapytãr djwýnh ne Metĩndjwýnh ngrykbë gwaj bapytã. Godja Metĩndjwýnh me axwekam ngyrk ne. Bãm ngrykbë godja Jeju arým gwaj bapytã. Tãm ne bõxmã gwaj kam ama.

2

Paar arkam àpënh mex.

A Kõ 1.12

¹ Akmere ar, àpnhĩre ar, wãnh ar ar akam idjãm ne kajgo këtumrëx. Gar arým ama.

² Ar awýr ar imõr këtiri ne me Pirpukam prïne ar ijo ajkën ar imã kabën punu jarë. Gar arým ama. Nãm me ja te ar ijo ajkë bar ar amã Metĩndjwýnh'ã idjujarënh ny jarënh rã'ã ne. Metĩndjwýnh ne ar imã tÿx jadjã bar itũn prãm kët ne tu ar amã arë. Nãm me te Metĩndjwýnh'ã ar amã ar idjujarënhkõt kum ar ikurë bar mã ar amã arë.

³ Nã bãm ar ar amã,

—On ar tu amim Jeju markumrëx, ane.

Djãm kupa'ã ne bar ar amã arë?

Nãr djãm mýjja 'õ prãme ne bar ar amã arë?

Nãr djã nã bãm ar ar amã ijëx?

⁴ Arkati, Metĩndjwýnh ta ne ar ijano bar tẽ. Nãm ar imã,

—Gora ar memã Jeju kukradjã ny'ã ajarë, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh ar imã ane bar kabënkõt me akunĩmã 'ã idjujarënh mõ.

Djâm me abêngôkre* amâ ikînh kadjy ne ba me amâ Metîndjwýnh'a idjujarênh mô? Kati, Metîndjwýnh ta ar ikam kînh kadjy ne bar me amâ 'ã idjujarênh mô ne kum ar idjâpênh iba. Tãm ne kute prîne ar ikabi. Kum ar idjâpênhkôt ne arým ar ipumû.

⁵ Djâ nã bãm ar ar amâ ijêx ne ar atâri ar amâ,

—Bep ar amexkumrêx, anen kam ar akaxã ar ajã ikabên ne? Arkati. Arým ne gar imex pumû.

Nâr djâ nã bãm ar arîk ar amâ ijêx ne pi'ók kaprîre prâme ar amâ ikabên jarê? Kati, Metîndjwýnh ta ne prîne ar ikadjwýnhbê ar ipumû.

⁶ Nâr djâm wâkam ar aje ar imã ar imex jarênhmã ne bar tê? Kati, Kritu kute ar ijanorkôt ne bar tê.

Nâr djâm atemã me ja'ô kute ar imã ar imex jarênhmã ne bar tê? Kati, Metîndjwýnh ta ne kute prîne ar ipumûnh.

⁷ Kritu kute ar ijanor pumûnh nhirãm ne bar ren ar amâ,

—Amrê ar ar imã mýjja ngã,

—Gop ar ar imã apê, ane ne ren arým ikabêno ar akaty.

Nhym bep kati, ã ar ije anhÿr kêtê. Nã bãm ar akrãnmã ar ajo iba. Mrãmri ne me nire kute amim kra karãkam o djuw mex pyrãk. Nã bãm ã ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imã ar akînh raxi. Kam ne bar prîne arým ar amâ Metîndjwýnh kukràdjã ny'ã ajarê ne ar itîn prãm kêtukumrêx ne. Djê ne ren me'ô kute ar ibîn prãm bar kam ren tu ate ikrãn mã ar amâ Metîndjwýnh'a ajarê nhym kam me ren ar ibi. Nã bãm ã imã ar akînh rax ane.

⁹ Akmere ar, ãpnhîre ar, ar akam ar idjãmkam ar idjâpênh raxja gar omû. Arngro'ãmê akamãtkammê ar idjâpênhja pumû. Bir mýkam? Ar ije pi'ók kaprîre'ã ar ajwÿr kêt kadjy. Ar ije kajê bê ar amâ Metîndjwýnh kukràdjã ny'ã idjujarênh o iku'ekam ije pi'ók kaprîre'ã ar ajwÿr kêt kadjy.

¹⁰ Nã bãm ar akrãnmã: ar ar ajo iba. Nã bãm ar ar ajo iba mexkumrêx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrãnmã ar ar ajo iban ijaxwe kêtukumrêx ne. Ar imrãnh mexkumrêx. Nã bãm ar katãt amijo iba. Gar arým ar ipumû. Metîndjwýnhdjwÿ ne arým prîne ar ipumû.

¹¹⁻¹² Nã bãm ar ar akunî:o ikrakumrêx ne ar ar ajo iba, ne ar akunîmã ikabên jarêh ar amâ,

—Kwãrîk wãnh Metîndjwýnh kanga kêt. Gora ar 'ã angrã tÿx, ane.

Ne kam ajte me kaprîmã kum,

—Kwãrîk wãnh akaprî kêt. Metîndjwýnh dja ajo kînh, ane.

Ne kam ajte ar amâ,

—Gora ar mã Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne, ane.

Ar aje ã anhÿrkam godja Metîndjwýnh ar akam kînhkumrêx. Metîndjwýnh ne ar kute gwaj bajo ba djwýnh. Tãm ne amiwÿr gwaj bajuw. Tãm ne kute ar gwaj bapytãr ne ar kute gwaj bajo bamã amiwÿr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne o pyka mexti:re, o pyka ra:xkam ar babamã ne amiwÿr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katãt amijo aba, Metîndjwýnh ar akam kînh kadjy.

Akubyn kute arkam amikînh jarêh.

¹³ Arým ne bar ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê gar arým ama. Kam ne bar mã ar akam ikînhkumrêx ne Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Djâ nã gãm ar mar kajgo got? Kati, nã gãm ar tu markumrêx. Nã gãm ar anhôkre kadjwýnhbê,

* ^{2:4} Apýnh me o pyka djãri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

—Djâm mebêngôkre kabên got? Kati, Metîndjwýnh kabên ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metîndjwýnh kabênkumrêx ne ja. Metîndjwýnh ne arým ta kabêno katât ar akrâ dja, kam ne gar arým amrânh mexkumrêx mô.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, djâm wânh Texarônikakam, ar anhô krôkambit ne me ar ar ajo bikênhô ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwý ne me ô krôkam me ar ar o bikênhô ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwý ne ar arým Kritu Jejukôt aben pydji. Nhyim me kute Jeju mar kêt ar aro bikênhô ba. Gar ar anhô krôkam me kute ar ajo bikênhja pumû. Aprakamâ ar aje amim Metîndjwýnh marja ne me arîk ar me ajo bikênhô ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro ban kam arým Bênjadjwýr Jeju bîn kam arým ar badjwý ar ijo kurê djwýnh ne. Arým o Metîndjwýnhmâ ngryk jadjân me kunîkam amikrà ar o ba.

¹⁶ Mâ ne mekbê idjaer mekam amikrà on? Bir, nâ bâm ar ije me bajtem, me jamâ Metîndjwýnh kabên jarênhô itêm nhyim kute me utârmâ nhyim mekbê idjaer mâ: ar ikukrà ar o ba. Godja me â anen arek Metîndjwýnhmâ ngryk jadjâro tē:n kam arým Metîndjwýnhmâ ngryk jadjâr mex ne. Nhyim kam arým Metîndjwýnh prîne me axwe pânho meo ajkê.

Kute aro amak'â kute arkum amijarênh.

¹⁷ Akmere ar, àpnhîre ar, nâ bâm ar ar akurûm itêm ngrîre ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwî tûm pyrâk. Nâ bâm ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhýtâ ar apumûnh prâme.

¹⁸ Ne te akubyn ar awýr imôr prâme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awýr itēmâmâ ikrân ikrân ikrâ nhyim Xatanaj mâ: ar ikukrà.

¹⁹⁻²⁰ Ê, Bênjadjwýr Jeju akubyn bôxkam, kuka kônho gwaj badjâmkam, nhyim dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arým amar tÿx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjâmra mô. Ar ije kum ar ajarênhmâ ne bar kam ama ne. Mÿjbê ne ar ikînh djâ? Ar ga. Texarônikakam ar ga ne gar abê ar ikînh djâ. Nhyim Metîndjwýnhdjwý dja ar imâ ar amex jarê bar kam ikînhkumrêx ne.

3

¹⁻² Nâ bâm axwe ar akam idjumar ne kam inhôkre kadjwýnhbê amim,

—Birâm ijamak dja ibî, ane. Kam ne ba ar awýr Ximoxi janon kam ate: krîbê Atênakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikôt Metîndjwýnhmâ àpênh ba. Tâm ne bar ar awýr ano. Kute memâ Kritu'â ujarênh ny jarênhô baja tâm ne bar ar awýr ano. Kute ar amâ tÿx jadjâr ne kute ar amâ kabên jarênhmâ ne kute ar amâ,

—Arým ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'â angrâ tÿx, anhÿrmâ ne bar ar awýr ano nhyim tē.

³ Birâm me kute ar ajo bikênh gar arým aje Jeju kanga karô ne bar ar awýr Ximoxi jano nhyim tē, kute ar amâ tÿx jadjârmâ ar awýr ano nhyim tē.

Be, mrâmri godja me arîk ar ba gwaj bajo ajkê. Arým ne Metîndjwýnh gwaj bajâ amim karô. Me arîk ar ba kute me baje Jeju maro bikênhmâ ne amim me bajâ karô, me kute me bajo bikênh gu me Jeju'â bangrà râ'â jabej amim me bajâ karô. Gar arým ama.

⁴ Ar akam ar idjâmkam ne bar arým ar amâ arê. Anhÿr djwýnhnrâm ne bar ar amâ arên ar amâ,

—Gora ar ar ikabên ma. Godja me ar ar ajo bikênhô ba, ane. Be, kôtô. Nâ bâm tu kônho kum irkumrêx gar arým ama.

⁵ Kam ne ba ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar amar prâm kute ibîn kajgo ne ba ar awÿr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awÿr ano. Ar 'ã angrã rã'ã jabej ne ba ar awÿr ano. Nã bãm inhökre kadjwÿnhbê amim,

—Birãm arÿm godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhym arÿm ar kanga. Nhym arÿm ar idjãpênh, ar ije arkum arênhja arÿm kajgo, ane. Nã bãm ã amim ikabêh jarêhno ane.

Ximoxi kute ar mex jarêh.

⁶ Nhym bep kati. Nã bãm ar ar awÿr Ximoxi jano nhym ar awÿr tẽn ar akurÿm tẽn bõx ne ar imã ar imã ar ajarênh mestire ne. Bar kam ikĩnhkumrêx ne. Nã gãm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrã tÿx nhym omÿn bõx ne ar imã arê bar ikĩnhkumrêx. Nhym ajte ar amã me abê jarê. Nãm ar imã,

—Onÿj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumÿnh prãmã. Ar kute ar apumÿnh prãm gar gadjwÿ aje ar omÿnh prãm kute aben pyrãk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar ajã ar imã anen ã ar ajarêhno ane.

⁷ Be, akmere ar, ãpnhĩre ar, ar aje Jeju mar tÿx ne mã 'ã angrã rã'ãja ne omÿn akubyn bõx ne ar imã arê. O ar imã ar ikĩnh jadjã. Nãm me ja ar ijo ajkê. Ar ijo ajkê bar idjumar punure ne kam irerekre. Nhym bep ar ga ne gar ar imã kĩnh jadjã.

⁸ Jakam ne bar arÿm ajte itÿxkumrêx ne. Ar aje Bẽnjadjwÿr mar ne 'ã angrã tÿx rã'ãkõt ne bar arÿm ajte 'itÿx ne.

⁹ Jakam dja bar Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarê. Mÿjkõt ne bar ikĩnh? Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrã tÿxkam ne bar ikĩnhkumrêx ne kam gwaj Batĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê.

¹⁰ Akamãt kunĩkõt arngro kunĩkõt ne bar amikadj Metĩndjwÿnh ma:ro iku'ê. Ar awÿr ar itêm, gwaj baje aben nhÿtã aben pumÿnh bar ije õbê ar amã Metĩndjwÿnh kabêh jarêhno ino rer kêtja jarênh gar aje prĩne amim marmã. Kam ne bar amikadj Metĩndjwÿnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gê gwaj Babãmbê Metĩndjwÿnhmê gwaj banhõ Bẽnjadjwÿrbê Jeju, gora gê ar ar ijano bar kam wãm ar awÿr tẽn.

¹² Mrãmri ne gar arÿm amã aben jabêh ar aba. Gê Bẽnjadjwÿr abenã ar amã karõ gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunĩ jabê, ar amã me kunĩ jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxo kute ar imã ar ajabê ja pyrãk.

¹³ Kam dja Metĩndjwÿnh arÿm ar ajo tÿx ne, gar arÿm 'ã angrã tÿx ne. Nhym kam Jeju akubyn bõxkam gar ajaxwe kêtka amextire ne ar aba. Gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr Jeju dja õ me ja kunõ bõx. O me ja kunõ bõx gu me bajaxwe kêtka me Babãmbê Metĩndjwÿnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunĩ ajmã bakute kêt ne Metĩndjwÿnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kõnh dja.

4

Me kute katãt amijo bao Metĩndjwÿnh kĩnhmã.

Rõ 12.9, 13.13; Kor 3.5

¹ Be, akmere ar, ãpnhĩre ar, bar prĩne arÿm ar amã arê gar arÿm ama. Ar aje Metĩndjwÿnh kabênkõt ar amijo aba nhym ar akam kĩnh kadjy ne gar arÿm ama. Mrãmri ne gar arÿm ã anhÿr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bẽnjadjwÿr Jeju djõ'ã ajte ije ar amã arênhmã.

—Arek ar Metĩndjwÿnh kabênkõt ar amijo aba rã'ã ne.

² Amrêbê ne bar ar amâ ikabên jarê ga arÿm ar ama. Bênjadjwÿr Jeju kabênkôt ar amâ ikabên jarê gar arÿm prîne ama.

³ Metîndjwÿnh ne arÿm ar ajâ amim karô. Ar Metîndjwÿnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamâ ne ar ajâ amim karô. Kam dja gar aprô prâm kêt ne abenbê prôo adjâkînh kêt ne amextire ne ar aba. Nhym me nidjwÿ mjên prâm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵ Kam dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhym bep me kâtâm, me kute Metîndjwÿnh mar kêt me tãm ne me prô prâmkam, kurêkam tu arîk prô'ÿr ba. Nhym bep kati, kwârîk wânih mekmâ nô. Nhym bep ar ga dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit aban 'ã apÿnh ne. Kwârîk wânih gar krô'ã meo aprô kêt. Kwârîk wânih gar krô'ã meo amjên kêt. Ne kam arîk ar aba kêt.

⁶ Kwârîk wânih akamykam amikrà ar o aba kêt ne kubê prôo adjâkînh kêt. Mÿkam? Bir, Bênjadjwÿr Jeju godja mÿjja ja kunîo pânh ne. Ê, kute o pânh kêtri ne bar anhÿr djwÿnhrà m arÿm prîne ar amâ arê gar ama.

⁷ Be, djâm gwaj arîk ar baba kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katât bamrânih kadjy. Katât me bamrânih ne baje abenbê prôo badjâkînh kêt kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'ô kabên ja mar prâm kêt djâm mebêngôkre kabên dja me'ô mar prâm kêt ne? Kati, Metîndjwÿnh kabên dja mar prâm kêt. Metîndjwÿnh ta kute ar amâ ta Karô mex janor tãm dja me'ô mar prâm kêt.

⁹ Nã gãm ar amâ aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amâ aben jabê. Metîndjwÿnh ne ar amâ arê gar kam amâ aben jabê. Kam dja ba ar amâ 'ã pi'ôk no'ôk kêt ne.

¹⁰ Nã gãm ar amâ aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunîmê ne gar amâ aben jabê. Kam dja ba ar amâ,

—Akmere ar, àpnhîre ar, gora arek ar ã anhÿr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amâ arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjâkrê kêt ne ar aba. Kwârîk wânih kikrekôt môr ne mÿjja pumûnh ne mÿjja mar ne arênhô aba kêt. Gora anhikrao adjâpênh aba. Tãm ne ba arÿm amrêbê ar amâ arê.

¹² Bir, mÿj kadjy dja gar ar adjâpênh aba? Bir, me kâtâm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mÿkam ne gar akwÿ ar adjâpênh kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mÿjja by ne me 'wÿr kêt.

Jeju akubyn bôxmã.

Kô k 15.51

¹³ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amâ arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arÿm tyk tûmja dja ba ar amâ arê gar ama, ar akapri kêt kadjy. Nhym bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrâmri kapri. Me ja'ô dja ty nhym me ja tu kaprikumrêx, tyk nhijukri Jeju'ÿr bôx kêtka. Nhym bep gu me ba dja gu me ã bakapri anhÿr kêtka. Nhym bep gu me ba dja gu me ã bakapri anhÿr kêtka.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tãm ne gu me arÿm tu amim kamnhîxkumrêx ne. Dja me tyk ã Jejukôt akubyn tîn ane. Tãm dja gu me kuman tu amim kamnhîxkumrêx ne. Mrâmri godja Metîndjwÿnh me tyk tûmja Jejumê ro'ã meo mô, me kute amim Jeju mar tyk tûmja dja Jejumê ro'ã meo mô. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tûmja, me tãm godja Metîndjwÿnh Jejumê ro'ã meo mô.

¹⁵ Ê, Bênjadjwÿr ne ar imã arê bar ô'ã prïne ar amã arê, katàt ar amã arê. Gu me batĩnja dja gu me me tykmã wa kêt. Bênjadjwÿr akubyn bôxkam dja gu me batĩn rã'ãja me tykmã wa kêt.

¹⁶ Bênjadjwÿr ta dja kàjkwa kurũm ruw ne kàj bê me bamã akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrãnh djwÿnh nhõ bênjadjwÿrmê dja ar me bamã akij ne Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja kute poti nhõkre pyràk kakô. Nhyam kam me kute amim Kritu mar tyk tũmja, me kumrêx tyk ne pykakam nõrja dja me kumrêx pyka kurũm katon wabi. Dja me akubyn tĩn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batĩn rã'ãjamê dja gu me baro'ã wabi. Me batĩn ne ar babaja dja gu me batĩn ne wabi. Nhyam bep me kumrêx tyk ne pykakam nõrja dja me kumrêx akubyn tĩn ne kam me batĩn rã'ãjamê abenã bôx. Gu me arÿm baro'ã Bênjadjwÿr'ÿr wabi. Metĩndjwÿnh godja me baro'ã me babyn Bênjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Kakraãm dja me babyn Bênjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Gu me kam Bênjadjwÿr Jeju kajpa, kôk djãbêrkam dja gu me kajpa nhyam kam kàjkwamã me bajo mō. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba rã'ã: ne. Dja gu me Bênjadjwÿrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba rã'ã ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmã ikabên ja jarênho aban o ar akapribê abenmã Kĩnh jadjã.

5

Meo bikênhdjã nhõ akati'ã ujarênh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

¹ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, mÿj kadjy dja ba ar amã 'ã pi'òk no'òk ne? Mÿj mytyrwÿ 'òkam nãr mÿj akati 'òkam dja meo bikênh djã nhõ akati me'ÿr bôxmã ne ba ije 'ã ar amã pi'òk no'òkmã?

² Godja me aêrbê Bênjadjwÿr Jeju kute meo bikênh djã nhõ akati me'ÿr bôx. Arÿm ne gar prïne ama. Me aêrbê. Akamãtkam me àkĩnhĩ me aêrbê me ùrkwãmã ngjêx ne kute mekbê mÿjjao àkĩnho ba. Dja meo bikênh djã nhõ akati ã me aêrbê me'ÿr bôx ane.

³ Kute me nire kra àn tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyràk. Mrãmri godja meo bikênh djã arÿm ã me'ÿr bôxkumrêx o ane, nhyam me kubê amijo bipdjur kêtumrêx. Dja me abenmã,

—Be, arÿm ne gu me badjumar mexkumrêx ne ar baba. Godja mÿjja'õ ajmã me bajo kêtumrêx ne, ane. Me kute abenmã arênh rã'ã nhyam me aêrbê meo bikênh djã nhõ akati me'ÿr bôx, Bênjadjwÿr kute meo bikênh djã nhõ akati me'ÿr bôx. Godja me'ÿr bôx nhyam me kubê amijo bipdjur kêtumrêx ne 'õ kubê kator kêtumrêx.

⁴ Nhyam bep kati, akmere ar, àpnhĩre ar, djãm àtykri ar amrãnh got meo bikênh djã nhõ akati ar ajaêrbê ar awÿr bôxmã. Kute me àkĩnhĩ me aêrbê me ùrkwã'ÿr mrãnh ne ngjêx pyràk. Nhyam bep kati, djãm ar ajaêrbê ar awÿr bôx kêtumrêx ne. Me mũ ja'ÿrbit dja bôx. Me arĩk ar ba'ÿr dja bôx.

⁵ Nhyam bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrã, ne arngro'ã mrã. Nã gãm ar Metĩndjwÿnh kabênkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrãnh pyràk. Gwaj ba ne gwaj akamãtkam baba kêtumrêx, àtykri baba kêtumrêx. Nhyam bep me arĩk ba ne me kute àtykri me ba pyràk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrãnhja, arngro'ã bamrãnhja 'ã bano tÿx rã'ã ne babibãnh kêt ne ar baba. Nhyam bep me arĩk ar baja, àtykri ar baja dja me wãnh arĩk ar ba. Nhyam bep gwaj ba dja gwaj ã anhÿr kêtumrêx ne ar baba.

7 Nhyr bep me Jejubê jâm krâja ne kute arîk akamâtkam me ba pyrâk. Nhyr me arîk ar badjwÿ ne me kute me bibânkhkam arîk akamât kô tykkam ba pyrâk.

8 Nhyr bep kati, a'uri gwaj bamrânha dja gwaj bajaxwe kêtikumrêx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijâ bano tÿx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ âpnêh prâmkumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'âno djan arek bamâ me abê. Kute mrâmri ne me kute ngônho kubêkâ jangjêh nhyr me te kute me'â kamjÿrja pyrâk. Dja gwaj â baje amim Jeju mar 'âno badjâm ne bamâ me abêo ane. Nhyr kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ apnê. Gwaj Jeju 'âno djan amiwÿr kam ama. Kute mrâmri ne me kute ngônho krâdjê tur nhyr me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrâk. Dja gwaj â baje Jeju 'âno badjâm ne amiwÿr kam amako ane nhyr kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ apnê.

9 Djâm Metîndjwÿnh me bakam ngryk ne kute me bajo bikênh kadjy ne amijo me bapytân amim me bajâ karô? Kati, kute me bapytârmâ ne me bajo amiptâ. Me banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytân ar me bajo ba.

10 Ta ne me bapânh tÿn ajte me bakadjy tÿn ne. Gu me kôt bakunî batÿn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nâr kon batÿn râ'â jabej mrâmri dja gu me bakunî ajte Jejukôt batÿnkumrêx ne.

11 Me akubyn tÿn dja gar mâ abenmâ arê. Ne mâ o abenmâ kÿnh jangij ne o abenmâ tÿx jangij. Arÿm ne gar â ane. Jakam dja gar mâ â anhÿr atêm râ'â.

Akubyn ajte arkum 'â karô.

Gar 6.6; Xim k 5.17

12 Ê, akmere ar, âpnhÿre ar, dja gar prÿne ar kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kabên ma. Ar ja ne ar prÿne ar ar ajo djuw mexo ba, Bênjadjwÿr Jeju kabênkôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amâ âpnêh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prÿne ar kabên ma.

13 Gora ar prÿne ar kabênja man amâ ar abên amâ ar kÿnh. Ar akrân mâ ar amâ âpnêhkam dja gar amâ ar kÿnhkumrêx ne ar aba. Gora ar akunî abenmâ adjâkrê kêt ne amâ aben jabên ar aba.

14 Ê, akmere ar, âpnhÿre ar, ba ajte ar ar amâ ikabên jarê. Godja me kum ukanga gar mekmâ kum,

—On adjâpnêh ar aba. On mÿjja kupê, ane.

Godja me kaprî gar memâ kÿnh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmâ kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'â angrâ tÿx, ane.

Gora ar akunî abenmâ akabên mexbit jarên abenmâ adjâkrê kêt ne ar abeno aba.

15 Godja me'ô ar ar ajôkam ar amikrào ba ga amipânho o abikênh kêt ne. Tu ate akrân ar aba. Godja gar abenkam adjukaprÿn ar aban me kunîkam adjukaprÿn ar aba.

16 Gora ar akÿnh râ'â râ'â.

17 Gora ar Metîndjwÿnhmâ akabên 'âno dja.

18 Gora ar myt kunîkôt Metîndjwÿnhmâ kum,

—Aje imâ mÿjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikÿnhkumrêx, ane. Adju-mar mexkam nâr apunukam nâr abikênhkam nâr mÿjja kute ajo bikênhkam dja gar kum â amijarênhô ane ne 'âno dja. Ar aje mÿjja kunîkam akÿnh ne aje kum amijarênhmâ ne Metîndjwÿnh ar ajâ amim karô. Nâm â ar aje Kritu Jeju mar'â amim karôo ane.

19-20 Dja me'ô Metîndjwýnh Karôkôt ar amã mýjja'ô jarê gar aprý kêt. Kwãrik wãnh Metîndjwýnh Karô ar amã kabên'ô jarê gar ate akrã kêt. Dja gar ate akrã nhym arým Metîndjwýnh Karô ar amã kabên kêt ne.

21 Dja gar prîne me kunî kabên kabi. Dja me'ô kabên mex jabej gar tu kabên markumrêx ne kabênkôt ar amijo aba. Dja me'ô kabên punu gar tu ate akrã.

22 Be, gora ar rûm apýnh mýjja punu djari kunîmã akre rax.

23 Gê Metîndjwýnh ta kute me bamã umar mex jarênh djwýnh prîne amim ar amã mex jadjã gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunî dja gar anhî pýnhkôt amexo tuknî ar aba. Dja me banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu akubyn tê gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmã bakute kêt ne ar baba. Badjumar djãmê banhîmê bakarômê ajmã bakute kêt ne ar baba.

24 Metîndjwýnh ta ne amiwýr ar ajuw, ta godja ar amã mex jadjã. Mrãmri godja ar amã mex jadjã. Metîndjwýnh ne kabênkumrêx. Mrãmri dja ar amã mex jadjã gar amexkumrêx ne ar aba.

25 Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ar badjwý dja gar Metîndjwýnhmã ar ijarê.

26 Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ã aben pa krij.

27 Ba ar amã arê, Bênjadjwýr kabênkôt ar amã arê. Ije ar amã pi'ók no'ôkja dja gar akamy kunîmã arê.

28 Gê gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu ukaprîkôt prîne ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Texarônikakam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Arÿm ne Paur Texarônikakam ar jamã pi'ôk no'ôk ne. Nhyr arÿm mã me'ô ar'ÿr o tẽ nhyr ar arÿm omÿn kam amipãnh Paurmã pi'ôk no'ôk ne kum amijarẽ. Texarônikakam ar kwÿ kum ukanga rã'ã. Nhyr ar kwÿ meo bikẽnh djã nhõ akati kupa'ã arẽn memã kum,

—Arÿm ne me bawÿr bõx. Mã dja gu me nẽ? Paur ne arÿm arẽ, anhÿro kumex. Nhyr kam ar abej Paur kuki:j.

Nhyr ar kwÿ ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

—Birãm dja ba Metĩndjwÿnh'ÿr ibõx kêt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã amijarẽnho ane nhyr kam Paur omÿn ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Ar kute Texarônikakam Jeju marjamã ajte pi'ôk no'ôk ne arkum tÿx jadjã. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

—Kwãrik wãnh gar amikam adjumar punu kêt. Metĩndjwÿnh ta ne ar amã tÿx jadjã gar 'ã angrã tÿx ne. Nhyr me te ar ajo ajkẽ. Adjÿm, dja Metĩndjwÿnh ar ajo ngryk ne meo ajkẽ. Metĩndjwÿnh kute meo bikẽnh djã nhõ akati kraxje bõx kêt rã'ã. Dja ï bõx. Nhyr bep ar ga ne Metĩndjwÿnh amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Kam dja gar mã 'ã angrã tÿx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamã àpẽnh'ã apnẽ. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen arkum ano. Gwaj 'ÿr Paur kabẽn ma.

¹ Ba ibẽ Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramẽ Ximoximẽ ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar aje krĩbẽ Texarônikakam amim Jeju mar ne kõt aben pydjijamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metĩndjwÿnhbẽ gwaj Babãmmẽ krabẽ Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu arkõt ne gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gẽ Metĩndjwÿnh ar ajo djuw mex, Bẽnjadjwÿr Jeju Kritumẽ Bãmbẽ Metĩndjwÿnh ar ukaprikõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarẽ, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwÿnhmã arkam amikĩnh jarẽnh.

³ Mrãmri ne bar mã Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ, akmere ar, àpnhĩre ar. Nã gãm ar arÿm Jeju mar tÿxo tẽn kam arÿm akunĩ amã aben jabẽ rax tẽ. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ.

⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apÿnh pyka djãri ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwÿnhkõt aben pydjijamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikẽnho ban ar ajapryõ ba gar aje mã tu Jeju mar tÿxkumrẽx ne mã 'ã angrã tÿx. Tãm ne bar mã memã arẽ.

⁵ Be, arÿm ne me kute Jeju mar kêtja ar ajo ajkẽ. Arÿm ar amã Metĩndjwÿnh jabẽkam ar ajo ajkẽ. Bir, mÿj kadjy? Mÿjja kute gwaj bajo bikẽnh gwaj bakaprikõt godja Metĩndjwÿnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metĩndjwÿnh kute õ me ja ar o ba'ÿr babõx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metĩndjwÿnh kute katã memã o pãnhja punũ.

⁶ Djã nãm Metĩndjwÿnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katãt kute memã o pãnhmã amim 'ã karõ. Godja Metĩndjwÿnh me kute ar ajo bikẽnhjao ajkẽ

⁷⁻⁸ gar kam arÿm ajo bikẽnhja arÿm adjumar mexkumrẽx ne atyk djã kêt ne. Ar badjwÿ dja bar idjumar mexkumrẽx ne ityk djã kêt.

Mÿj akatikam? Bir, Jeju kàjkwa kurūm kute amijo amirītkam. Kuwy pôk jabatānhmē kadjy mrānh djwŷnh pymamē, tām dja Jeju amikôt o mō. Kute ar apānh meo bikēnhmā dja bōx. Me kute Metīndjwŷnh mar kēto bikēnhmā dja bōx. Me kute Jeju kabēn mar prām kētja, gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju'ā ujarēnh ny mar prām kētja kute meo bikēnhmā dja bōx.

⁹Dja prīne ar apānh meo ajkē nhyh me biknor rā'ā: ne. Tu biknorkumrēx. Godja Bēnjadjwŷr tu abenbē me bajo bikjērkumrēx nhyh me wānh ba djākam tu wānh bakumrēx ne Metīndjwŷnh'ŷr bōx kētkumrēx. Ne kam Bēnjadjwŷr pumūnh kētkumrēx ne mex pumūnh kētkumrēx ne uma pumūnh kētkumrēx ne tŷx pumūnh kētkumrēx.

¹⁰Be, dja Jeju ī bōx. Akubyn me'ŷr bōx nhyh ta ò me ja kunī dja me kum mextire jarēn kum uma jarēn kum tŷx jarē. Me kute amim Jeju mar kunī dja me uma pumūn ari aben pumūn kam kīnhkumrēx ne Jejumā mextire jarēn kum uma jarē. Ar gadjwŷ dja gar me kudjwa Jejumā mextire jarē. Jeju'ā ar idjujarēnhja ne gar tu markumrēx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarē.

¹¹Kadjy ne bar mā gwaj banhō Metīndjwŷnhmā ar ajarēn ar akadjy Metīndjwŷnh 'uw ne kum ikabēn. Metīndjwŷnh ne arŷm amiwŷr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwŷr ar 'wŷr djwŷnh dja ga amikadjy katāt ar krā dja. Ota ar ja katāt mrānh prām kumrēx. Ota ar arŷm tu amim Jeju markumrēx ne kam kum mŷjja mexbit kīnh ne ar o ba. Abē mŷjja 'ō bipdjur kētkôt dja ga katāt ar krā dja. Atŷxkôt dja ga ā aro ane. Nā bām ar ā Metīndjwŷnhmā ar ajarēho ane.

¹²Ar aje Jeju marja godja Metīndjwŷnh katāt ar akrā pumjuw nhyh kam me ja ar apumūn arŷm Jejumā mextire jarē. Ar amex pumūnh nhirām mā Jeju jarēho ba. Nhyh gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ dja ar amexkôt ar apumūn arŷm ar akam kīnh ne ta dja ar amā ar amex jarē. Gwaj banhō Metīndjwŷnh djukaprikumrēx, nhyh Bēnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ ukaprikumrēx. Ar ukaprikôt dja ar katāt ar akrā dja.

2

Kute me'ō ar axwe baja katormā arēnh.

¹⁻²Akmere ar, àpnhīre ar, Bēnjadjwŷr Jeju Kritu akubyn bōx gwaj baje 'ā aben pydjimā, kam dja gar axwe amikam adjumar kēt ne ar aba. Kwārīk wānh gar arīk abenmā ajēx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, anhŷr kēt ne kam adjumar punu kēt. Godja me'ō arīk 'ēx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, ane. Nār kon arīk 'ēx ne,

—Arŷm ne gwaj bawŷr bōx. Metīndjwŷnh Karōkôt ne ba kuman kam ar amā ikabēn jarē. Nār kon ijā,

—Arŷm ne Paur gwaj bamā pi'òk no'òk ne. Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, ane. Kati, dja gar tu ate akrān ar aba. Nām me 'ēx ar ba.

³Kwārīk wānh me'ō arīk ar amā 'ēx ne ar amā kabēn jarē gar kôtbit ajamak bēn kēt. Dja gar tu ate akrān ar aba.

È, meo bikēnh djā nhō akati bōx djwŷnhràh godja me kato, ne amibē Metīndjwŷnh kurēn axwebit ma. Nhyh kam gormā me'ō katon kam me kadjy bēnjadjwŷr ne kam ar axwe ban ī axweo amijo amirīt mex ne. Godja axweo amijo amirīt kumrēx nhyh kam atāri arŷm meo bikēnh djā me'ŷr bōx. Kam

godja me'ō ar axwe baja tu biknorkumrēx ne. Arým ne Metīndjwýnh me'ō jaxweja tu biknorkumrēxmā amim 'ā karō.

4 Be, dja me'ō ar axwe baja arīk 'êx ne amijo Metīndjwýnh. Godja me kute mýjjao metīndjwýnhja kunī kum kurēn mekbê o akabê, ne me kute mýjja karō nhípêx ne kum, “Me Itīndjwýnh”, anhýr kajgoja kunīo akabê. Ne kam ta amijā bēnjadjwýr rax mē. Ne kam Metīndjwýnh nhō kikremā wadjān nhýn kam mekmā kum,

—Ibê ne Metīndjwýnh, ane. Nām arīk 'êx ne amijo Metīndjwýnh. Axwekam arīk 'êx ne mekmā amijo Metīndjwýnhho nhý.

5 Djām arým ne gar ikabēno akno? Ar akam idjāmkam ne ba arým bēnjadjwýr ar axwe baja ar amā arē gar arým ama.

6 Ē, kraxje bēnjadjwýr ar axwe baja nhō akati 'ýr bōx kêt. Gédja ō akati 'ýr bōx nhym arým axweo amijo amirīt ne. Nhym bep mýjja ne mā me banêje bēnjadjwýr ar axwe baja kukrà, me baje Jeju mar nêje kukrà. Arým ne gar mýjja ja ma.

7 Mrāmri ne me arým bēnjadjwýr ar axwe bajakôt axwebit ma. Axweo kute amijo amirīt kêt rā'ākam ne me kukām axwemābit amima. Nhym bep kute me banêje kukrà djwýnhja dja me banêje kukrào dja:n kam mā tē.

8 Mā tē nhym kam arým axweo memā amijo amirīt. Nhym kam Bēnjadjwýr Jeju bōx. Bōx ne kam axwe pānh akōro pyka mē o amrā. Umao dja bōx ne o kubī, prīne o akno.

9 Ē, godja bēnjadjwýr ar axwe baja Xatanaj kabēnkôt bōx ne kam ar ro'ā ar ba. Xatanajmē dja ar ar ba nhym kam bēnjadjwýr ar axwe baja ar mekmā amimao ba, ar mekmā amimao póxo ba. Ne kam mekmā mýjja pumūnh kêt nhípêx ar o ba. Kute o me noo biknormā ar mýjja pumūnh kêt nhípêxo ba. Nām ar mekmā 'êx ba.

10 Dja prīne mýjja punu kunīo me noo akno nhym me kuma. Dja me jamā 'êx nhym kute mrāmri pyrāk, nhym me kôtbit amak bēn ne, ajbit ma. Metīndjwýnh kute me jao biknor'ā amim karōja, me tām. Metīndjwýnh kute katāt memā amikabēn jarēnh nhym me kute mar prām kêtja, me tām. Me tām ne me kum Metīndjwýnh kabēn mar prām kêtukumrēx ne kum Kīnh kêtukumrēx nhym te Metīndjwýnh kute me utārmā. Kam dja me tu biknorkumrēx ne.

11 Nām Metīndjwýnh katāt mekmā amikabēn jarē nhym me mar prām kêt ne kum 'êxnhībit Kīnh ne. 'Ēxnhībit mar prām nhym kam me kute 'êxnhībit mar kadjy me kanga. Me kute 'êxnhībit marmā me kanga.

12 Mýkam? Bir, nām te Metīndjwýnh mekmā amikabēn katāt arē, nhym me kum axwebit kīnh ne. Kam dja Metīndjwýnh me jamā axwe pānh jarēn me biknor dja'ýr me ano.

Me kute Metīndjwýnh kukràdjā'ā ngrā tỳxmā kute arēnh.

13 Akmere ar, āpnhīre ar, nhym bep ar ga ne gar atemā. Ar ga ne Bēnjadjwýr Jeju kum ar ajabê:kumrēx. Metīndjwýnh ne amijo ar apytā, kute ar apytārmā ne amijo ar apytā. Amrēbê mýjja kētri ne amijo ar apytā, ar aje tu Metīndjwýnh kute katāt amikabēn jarēnh markumrēx nhym Metīndjwýnh Karō kute katāt ar akrā djar kadjy ne amijo ar apytā. Kam ne bar mā Metīndjwýnhmā ar akam ikīnh jarē.

14 Kadjy ne amiwýr ar ajuw. Ar amā idjujarēnh kôt, Jeju'ā idjujarēnh nykôt ne amiwýr ar ajuw. Gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu ne kute umao, mexo,

raxo mỳjja kunī jakrenh gwaj kôt badjwỳ ã baje anhỹrmã ne amiwỳr gwaj bajuw.

¹⁵ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar 'a angrà tỳx ne. Ar ije ar amã prĩne Metĩndjwỳnh kukràdjà jarēnhja dja gar ajamako mar tỳx mex ne. Ar ije pi'òk no'òk kam ar amã arēnh ne ije ijajkwakam ar amã arēnhja tãm dja gar ajamako mar tỳx mex ne mã ama.

¹⁶⁻¹⁷ Be, gwaj banhō Bēnjadjwỳr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabèkumrēx. NhyM Metĩndjwỳnhbè gwaj Babāmdjwỳ kum gwaj bajabèkumrēx. Nām tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tỳx jadjàr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batỳxo ino rer kêt rã'ã ne. NhyM kam arỳm gwaj bamã mỳjja mex jarē gwaj kam amim kamnhĩxbè ar kadjy baba.

Gê Metĩndjwỳnhmē krabè Jeju Kritu ar prĩne ar amã kĩnh jadjàn ar amã tỳx jadjà. Gar kam arỳm akabēn mexkumrēx ne ar aban apỳnh mỳjja mex djàribit kupè.

3

Ar kute Metĩndjwỳnhmã Pauro à'wỳrmã kute arēnh.

¹ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, Metĩndjwỳnhmã ar ijarè gê Bēnjadjwỳr djwỳnh'ã ar idjujarēnhja pyka kunīkôt ajmà gê me kuman tu amim Jeju kamnhĩxkumrēx gê me kum mextire jarē. Gora gê me kute me kute me apyrāk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndjwỳnh'ã ar idjujarēnhja man tu amim Metĩndjwỳnh markumrēx ne. NhyM kam ar akam me ja ar apumũnh nhiràm ar akôt Metĩndjwỳnhmã mextire jarē. Gora gê Bēnjadjwỳr'ã ar idjujarēnhja ã pyka kunīkôt bimàn ane.

² Gora ar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarè gê on me axwemē me kabēn punubè ar ipytà gê me ar ibĩn kêt. Djã nām me kunī Jeju ma got me ar imã kabēn mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarè.

³ NhyM bep ar ga. Ar ga dja Bēnjadjwỳr ar amã tỳx jadjàn ar anēje axwe djwỳnhbè Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arỳm ne ar amã arē. Djãm Metĩndjwỳnh kabēn krãptĩ got? Kati, Metĩndjwỳnh ne kabēnkumrēx. Mrãmri ne arỳm ar amã arē, mrãmri dja ar amã tỳx jadjàn ar anēje axwe djwỳnh kukrà.

⁴ Arỳm ne bar ar akam ikĩnhkumrēx. Ar aje Bēnjadjwỳr djwỳnh kabēn mar ne kôt ar amijo abakam ne bar arỳm ikĩnhkumrēx. Amrèbè ne gar amikam ar ikabēn man arỳm kôt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhỹr rã'ãn tu ar ikabēn man kôt ar amijo aba. Arỳm ne bar prĩne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikĩnhkumrēx.

⁵ Gê Bēnjadjwỳr ta ar amã Metĩndjwỳnh jabè kadjy ar amã arē. Gar kam amã Metĩndjwỳnh jabèkumrēx. Gê ta ajte ar amã arē, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kêt kadjy ar amã arē. Gar kam aje Kritu pyrāk gê me te ar ajo ajkè gar kanga kètkumrēx.

Arkum ukanga nēje kute ar akre.

Ep 4.28; Tex k 4.11

⁶ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, Bēnjadjwỳr Jeju Kritu kabēnkôt dja bar ar amã ikabēn 'õ jarē. Dja ar aje Jejukôt abeno akamy kwỳ kum ukangan àpēnh prãm kêt jabej gar rùm arkum akre rax. Ar kute ar ikabēn mar kètkam dja gar rùm arkum akre rax.

⁷ Arỳm ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjapēnhò adjapēnhmã, arỳm ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãm kam ar idjapēnh kêt ne ar iba. Arkati.

⁸ Ar ar idjāpēnh ra:xja pumū. Nā bām ar prīne mỳjja kupē. Arngro'ā akamātkam ar idjāpēnh iba. Nā bām ar amim apē. Ar ije pi'ók kaprīre'ā ar ajwūr kēt kadjy. Nhỹnh ne me'ō kute ar ijo djuw mex'ō bar ije kum o pānh kēt? Arkati.

⁹ Nā bām ar ā ane. Ar aje ar ijā amijakren ar ikôt amijo abamā. Jeju Kritu kute ar ijanor pumūnh nhirām ren ate ikrān arek ikrī nhym me ren ijo djuw mex kajgo nhym ren mrāmri kôt. Nhym bep kati, ar ba ne bar idjāpēnhbit iba, ar aje ar idjāpēnhkôt ar ipumūnh ne aje ar ijā amijakremā.

¹⁰ Ar akam ar idjām kam ne bar arým ar amā,
—Godja me'ō àpēnh prām kēt kwārīk wānh gar kum ō kwỳ krēn dja nhōr kēt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwỳ ne ar àpēnh prām kētkumrēx ne ar ba bar arým kuma. Nām ar mỳjja kupēnh kēt ne kam kikre kabe'ā kabēn prām kadjybit ar ba.

¹² Ē, ar prīne ikabēn ma. Bēnjadjwūr Jeju Kritu kabēnkôt ne bar arkum ukangajamā ikabēn jarē ne àpēnh'ā arkum apnē ne arkum,

—Dja gar akrānmā adjāpēnh ar aba. Ar anhō kwỳ krēn kadjy adjāpēnh ar aba, ane.

¹³ Be, akmere ar, àpnhīre ar, ar akunī dja gar amrānh mexja kanga kēt. Ar akunī dja gar amrānh mexkumrēx ne.

¹⁴ Godja me'ō ar ikabēnja mar prām kēt, ar ije ar amā 'ā pi'ók no'ókja mar prām kēt gar 'āno djan omūn kum akre rax. Kute on amim kator ne pijām kadjy. Kadjy dja gar 'ā ano tỳx ne 'āno djan omū.

¹⁵ Djām ar aje o akurē djwỹnhmā? Kati, ar aje o akamykam dja gar abēn djānh no katio bit kum akabēn ne kum,

—On tu Metīndjwỹnh kabēn markumrēx ne kôt ar amijo aba, ane. Dja gar ā kum ane.

Kabēn jarēho ino rer.

¹⁶ Gē Bēnjadjwūr kute memā umar mex jarēnh djwỹnh ta ar amā umar mex jarē gar mā adjumar mexbit man o aba gē te mỳjja ar ajo ajkē gar mā adjumar mex ne ar aba. Gē Bēnjadjwūr amimē ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibē Paur ne ba ar amā pi'ók no'ók ne. Ē, ba ne ba inhikrao pi'ók no'ók ja ngrīre no'ók ne o ino re. Ije memā pi'ók no'ók kunīkôt ne ba ā pi'ók no'ók kryre o ane.

¹⁸ Gē gwaj banhō Bēnjadjwūr Jeju Kritu prīne ukaprīkôt ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Mÿjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arênh nhyk kute tu amim markumrêxkôt ne o kra. Nhyk kam arkum aben kînhkumrêx ne.

Nhyk kam Paur kumrêx ne krîraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metîndjwÿnh'ã ujarênh ba ne kam tẽ. Nhyk kam Ximoxidjwÿ arÿm kam bôx. Kam tẽn bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarênh ba, memã Jeju jarênh ba. Nhyk me kwÿ arÿm prîne amikajmãtã Jeju ma. Nhyk bep ar kwÿ ne ar arîk 'êx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêt kumrêx ne arîk 'êx ne memã mÿjja jarê. Nãm we ar,

—Kwãrîk wãnh abenwÿr mör kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabêno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karô ne kum,

—Ê, Jeju nhô me jao ba djwÿnhmê me atãri àpênhjamê gédja ar katãt mrãn memã Metîndjwÿnh'ã ajarê, ane. Ne kam Ximoximãdjwÿ kum,

—Ê, gadjwÿ, gadjwÿ dja ga katãt mrãn Metîndjwÿnh kabênkôt prîne memã arê, ane.

Ne kam ajte me'ã kum karô, me Metîndjwÿnh kabênkôt katãt mrãnhmã, me mymê me niremê me ari memã àpênh kajgo ar bajamê me 'uwtîmê, me kunî. Me kunî ne me Metîndjwÿnh kabênkôt katãt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karô. Ne kam me'ã kum pi'ôk no'ôk ne kum ano. Tãm ne ja.

1-2 Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ximoxi, ikra djwÿnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ije amã Jeju jarênh ga tu aje amim markumrêx kôt ne ba arÿm ajo ikrakumrêx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjãpênh? Kati, Metîndjwÿnhmê Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjãpênh jarênh ijano, ije memã 'ã idjujarênhmã ijano. Metîndjwÿnh, kute gu bapytãr djwÿnhjamê Kritu Jeju gu baje amiwÿr kam amakjamê, ar ta ne ar imã kabênh jarê ba kam arkum idjãpênh iba.

Be, gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bênjadjwÿrmê Bãmbê Metîndjwÿnh ar ukaprîkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprî ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metîndjwÿnh kabênh jarênh djwÿnh 'êxnhî bôxmã arênh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³ Ê, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwÿ arîk kupa'ã ar memã arênh ba, Metîndjwÿnh kabênh kupa'ã ar memã arênh ba. Dja ga nêje akabêno ar ity. Nã bãm itêm kutã, pykabê Matenimã itêm kutã amã ikabênh jarênh kam arÿm ajbir ajte ar'ã amã pi'ôk no'ôk ne ano.

⁴ Dja ga arkum,

—Kwãrîk wãnh ar me tûmre'ã ujarênh kajgomê me akukãmãre nhidji me kute tûmrãm abenmã arênhja kwãrîk on wãnh nõ. Kôt ne me abenmã kabênh ar ban kam me kute amim Metîndjwÿnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nõ, ane.

⁵ Akmere Ximoxi, mÿj kadji ne ba amã ikabênh ja jarê? Bir, me kum aben jabê kadji. Godja me ôkre kadjwÿnhbê axwe 'ô nõr kêt ne kute amikam axwe

'ô mar kêt kam arým kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrâmri amim Jeju markumrêx kôt ne me kum aben jabê. Kadjy ne ba amã ikabên ja jarê.

⁶ Bir be, me kwý arým kute ja mar prãm kêt kam arým kabên kajgoo kumex, ne aben kam kangao kumex. Jabit ne me kuma.

⁷ Djãm me ja kute mýjja mar got. Kute Môjdjê kukràdjà mar kêtjakam kukràdjà kupa'ã ar memã arênhô ba. Ar ta ne ar amijo memã mýjja'ã ujarênh djwýnh ne. Ne kute memã,

—Mrâmri ne ba ije me amã arênhja. Kôt ne ba me amã arê, anhÿr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabên mar kêt ne Môjdjê kukràdjà mar kêt.

⁸ Be, Môjdjê kukràdjàja ne mexkumrêx. Gu arým kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhy m arým rãn mexkumrêx. Nhy m bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arênh ar o ba.

⁹ Be, nhÿnh me jamã ne Môjdjê kukràdjàja? Djãm me kute katàt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptàrjamê, me amakkre kêtjamê, me kute Metĩndjwýnh mar prãm kêtjamê, me axwejamê, me kute mýjja punubit mar prãmjamê, me kute Metĩndjwýnh japrýjamê, me kute nãmê bã m ar parjamê, me kute me parjamê

¹⁰ me prô nãr mjên prãmjamê, me my ta kute aben nĩnhô bajamê, me kute mekbê krao ãkĩnhjamê, me 'éxnhĩjamê, me kute me kã mex jarênhjamê, nãr me kute mýjja amiptàr, Metĩndjwýnh kute katàt memã amikukràdjà jarênh ne mekbê mýjja pyma nhy m me kute o amiptàrjamê. Me ja kunĩ kadjy ne Môjdjê kukràdjàja. Gu arým kuma.

¹¹ Nã, Metĩndjwýnh amikabên nykôt katàt memã amikukràdjà jarê. Djãm kabên ny punu got. Axwe mextire. Metĩndjwýnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhy m kabên nydjwý ã mexo, umao ane. Nhy m kam ta, Metĩndjwýnh kĩnh tire ta ne imã amijã ujarênh ny jarênh ijano ba kam ô'ã memã arênhô tẽ, memã 'ã idjujarênh tẽ.

Kritu kum Paur kaprĩ ne kute àpênh 'ã mênh.

¹² Ê, akmere, mrâmri ne Kritu Jeju gu banhô Bẽnjadjwýr amim idja. Kum idjãpênhmã ne amim idja. Nãm amikajmã'ã ima, ije 'ã ingrã tÿx ne kanga kêt mã kôt tu iman amim idjan imã idjãpênh jarê.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadjy imã tÿx jadjã ba kam kum idjãpênh mex ar iban kôt kum amikĩnh jarê. Mrâmri ne Kritu Jeju imã mexkumrêx ba kam kum amikĩnh jarê.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japrý ar o iban arĩk ùno iban Jeju nhô me jao ibikênhô iba. Nã bã m te Jejukam ijaxwe nhy m tu kum ikaprĩn kam amim idja. Nã, mrâmri ne tu kum ikaprĩ. Kraxje ije amikajmã'ã Jeju mar kêt kam ije amimar kêt nhy m bi kum ikaprĩ.

¹⁴ Nãm gu banhô Bẽnjadjwýr tu ukaprĩkôt kum ikaprĩ raxkumrêx ne prĩne ijo djuw mex. Djãm ukaprĩ kêt got. Kum ikaprĩ rax ba arým jakam ije amikajmã'ã amim markumrêx. Ije amikajmã'ã Kritu Jeju markumrêx ne imã abê:kumrêx.

¹⁵ Ê, mrâmri ne me abenmã kum,

—Kritu Jeju arým pykamã ruw, kute me axwe pytãrmã ne ruw, ane. Mrâmri ne me abenmã arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam kunhó. Be, kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunĩ jakre.

¹⁶ Te ijaxwe rax nhy m bi kum ikaprĩ rax ne. Jeju Kritu kute akrãnmã meo tẽm nhy m me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunĩ jakrenh nhy m mã

Jeju kute akrànã prî'ã ijo tēmja pumũ. Mýkam? Godja me'õ kute ijaxwe pyræk ne kute Jeju japrý jabej dja ikõpdji'ã ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhixkumrêx ne kam ikudjwa tyk nhijukri tîn rá'ã rá'ã kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprîñ akrànã prî'ã ijo tẽ. Kam ne ba amã,

—Jeju kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw, ane.

¹⁷ Be, Metîndjwýnh djukaprîja pumũ. Kumã dja me rax jarẽ. Djãm bẽnjadjwýr ngri got. Dja memã Bẽnjadjwýr rax rá'ã: rá'ã Bẽnjadjwýr rax. Dja tyk kêtumrêx ne. Me kute noo omũnh kêtumrêx ne. Kubê Metîndjwýnh pydji. Atemã 'õ kêtumrêx. Kumã dja me rax jarẽn kum uma jarẽn mex jarẽ. Dja me kum arẽnh rá'ã: rá'ã ne. Mrãmri. Tãm ne ja.

¹⁸ Ê, ikra Ximoxi, akmere, ba arým amã ikabẽn jarẽ. Gora ikabẽn ja ma. Amrêbê ne me Metîndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh adjãpẽnhmã akabin prĩne adjãpẽnh'ã amã karõ. Kõt ne ba amã ikabẽn ja jarẽ. Ê, dja ga ar ikabẽn ja man kõt atýx ne. Ê, ba me abenwýr prõt'ã atýx jakre. Ê, gora atýx. Gora atýx ne amã me uma kêt ne kãj bê memã Metîndjwýnh kabẽn jarẽ gẽ me amikajmãtã kuma. Kute me týx kum me uma kêt ne tu kute abenwýr prõtja pyræk.

¹⁹ Nã, dja ga ã anen Jeju'ã angrã týx ne amim mýjja mexbit man kõt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar kêtumrêx ne ar aba.

Nhym bep me kwý ne me arým Jeju'ã ngrã týx kêt ne kõt amijo ba kêt ne kam arým kangan amijo ajkẽ.

²⁰ Be, Imenemê Arexãrimê ne ar arým Jeju kangan amijo ajkẽ. Arým ne ar amijo ajkẽ. Kam ne ba arým Xatanajmã ar kanga, ar kute Jeju japrý kêt kadjy ne ba arým kum ar kanga.

2

¹ Be, akmere, ba amã arẽ ga aman amũ idjõ'ã memã arẽ. Dja me Metîndjwýnhmã mã kabẽn ne kum me kunĩ jarẽ. Mã ne mete Metîndjwýnhmã kabẽn kute? Dja me kum aben jarẽn kum abeno a'uw. Ne kam jãm meo akẽx ne me jadjwý kum meo a'uw. Ne kõt kum õdjãnh jarẽn kum amikĩnh jarẽ.

² Nã, dja gu me kum pykakam me bẽnjadjwýr rũnhjao a'uw ne kam ajte me bẽnjadjwýr kry kute meo ba jadjwýo a'uw.

Mýkam? Bir, me kute akrànã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metîndjwýnh kabẽn kõt ar baba ne kõt ar amijo baba katãt ne.

³ Be, me ã kute Metîndjwýnhmã kabẽno anhýrkam mexkumrêx. Kam dja Metîndjwýnh mekam kĩnhkumrêx. Metîndjwýnh kubê me bapytãr djwýnh dja mekam kĩnhkumrêx.

⁴ Nã, kute me kunĩ pytãr prãm kumrêx. Nãm arým memã katãt kabẽn nhym me kute tu markumrêxmã.

⁵ Nã, Metîndjwýnh pydjii ne kam ajte kute Bãm'ã me bamẽnh djwýnh pydjii, kubẽngõkre,* kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metîndjwýnh'ýr babõx kêt ne. Nhym kam kra ta amijo kubẽngõkren me bawýr bõx ne kam Bãm'ýr me bajo bõx. Gu me kam arkõt baba. Kute Bãm'ýr me bajo bõx djwýnh pydjii. Atemã 'õ kêt, kubẽngõkre, kubê ne Kritu Jeju.

* **2:5** Kritu ne amijo kubẽngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ: bẽngõkreja pyræk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babẽngõkremê ne me kunĩ: bẽngõkre. Me kamrõmê me kukrãdjã kunĩ kubẽngõkre aben pyræk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarẽn ama.

6 Jeju ta, kute memã amikangan me kunĩ pãnh tyk, tãm ne amrëbë Metĩndjwýnh 'ã akati jakre nhym arým 'yr bõx nhym kam arým amijo aptàn memã amikangan me kunĩ pãnh ty, me kunĩ kute mar kadjy. Me kunĩ kute,
 —Mrãmri Metĩndjwýnh kum me bajabën kute me bapytãrmã, anhÿr kadjy. Kadjy ne ty.

7 Kam ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ. Ba ikumrëx itẽm ne ije memã Metĩndjwýnh kute me utår jarënhmã. Jeju kute ijanorkõt ne ba me bajtemdjwý'yr tẽn bõx ne memã kãj bê Metĩndjwýnh'ã ajarë. Nã bãm memã Metĩndjwýnh kabën katåtja, 'ëxnhĩ këtja jarë nhym me amikajmã'ã kuma. Kadjy ne ijano ba tẽ. Mrãmri ne ikabënja. Ijëxnhĩ këtikumrëx.

8 Ije, ije ar amã Metĩndjwýnh jarënh gar aje kum akabënmã ba ate o akno. Ba akubyn ar amã arë gar ama.

Dja pyka kunikõt mete abeno bikprõnhkam me my Metĩndjwýnhmã kabën. Dja me prĩne Metĩndjwýnhmã amijarë. Me mexo mexkumrëx, me kute mÿjja punu 'õ mar prãm kêt, me ja dja me kum kabën. Nhym bep me ngryknhĩ, me kute kabëno aben japanh, me tãm dja me kum kabën kêt ne.

Me nire kute akrãnmã amijo bamã.

Kõ k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

9-10 Nhym me niredjwý. Dja me nire kute Jeju marja akrãnmã amijo ba mexkumrëx, kwãrik wãnh wãnh amimex ne me my nokam mrãnh kêt. Dja ga me apijãm ne ar aba. Mÿkam dja ga me akrãkãbito mex? Nã gãm me amikakrwýnhmẽ akunhërmẽ angãmẽ kubëkã mexmẽ o amimex ne ar aba. Me akrãkãbit ne mex. Me my nomã amrãnh kadjybit aje amikrã ngrãnh, amikakrwýnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

—Ba ije Jeju mar, anhÿrja dja apÿnh kabën mexo amiptàn o amimex.

11 Me kute Metĩndjwýnhkõt abeno bikprõnhkam dja me nire anhikrën nhÿn Metĩndjwýnh kabën maro nhÿ. Akrãnmã dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabën maro nhÿn amijamakrekam kunhõ.

12 Kwãrik wãnh me nire dja me me my jakre kêt ne me mymã kabën jarënh kêt ne. Nhym bep me my gëdja me me niremë me mymë me akre nhym me nire anhikrën me kabën maro nhÿ.

13 Mÿkam? Bir, Metĩndjwýnh ne mybë Adão kumrëx nhipex ne kam atãri nibë Ewa nhipex ne.

14 Be djãm Xatanaj ne Adão noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhym kam nija arým Metĩndjwýnhkam amikrã. Be, kam ne ba amã,

—Kwãrik wãnh me nire dja me me my jakre kêt, ane.

15 Nija ne te Metĩndjwýnhkam amikrã nhym mã Metĩndjwýnh kum me nire jabëkumrëx ne me kra bixadjwýr kutã me utã. Me nire kute Jeju marja gëdja me Jeju 'ãno dja ne mã kum me abëkumrëx ne kute mÿjja punu 'õ mar prãm këtka gëdja mexo mexkumrëx ne mã me my nomã mrãnh kêt. Godja me ã kute anhÿr jabej nhym Metĩndjwýnh me kra bixadjwýr kutã me utã nhym me kra me bĩn kêt ne.

3

Kute ar kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã 'ã karõ.

Xit 1.6

1 Be mrãmri ne me abenmã kum,

—Gëdja me'õ kute meo ba prãm jabej, kute Jeju nhõ me jao ba prãm jabej, mrãmri mexkumrëx. Nã, mrãmri mexkumrëx. Nã, kõt ne me kute arënhja.

² Be, mā gêdja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute? Me axwe kêt ne kute amijo ba mextire nhym kam me me'ã kabên kêtja, me prõ pýnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnênh ne ar ba, me kabõt kati, me kute meo djuw mex prãm, me kute memã Metîndjwýnh'ã ujarênh prãm, me ja gêdja me Jeju nhõ me jao ba.

³ Kwãrik wãnh me kum kadjwati kangô* djãnh, me àkrê, me kute kabêno me apanh prãmja, me kute pi'ók kaprîbit mar ne kute amim o àptãrja, kwãrik wãnh me ja gêdja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprîmê, me kute umar mex marja dja me Jeju nhõ me jao ba.

⁴ Dja me'õ meo ba prãm jabej dja kumrêx amim prõmê kra jakre, ne arkum mrãnh mextire gê ar omün kam adjwýnhdjwý kõt mrãnh mexkumrêx. Dja amim ar jao ba mex nhym kra amakkre mex ne kabênkõt ar amijo ba nhym kam arým kõt Jeju nhõ me jao ba.

⁵ Nok ren me'õja ar meo ban kam prõmê kra jakre kêtumrêx ne kam Metîndjwýnh nhõ me jabit me akre, mā gêdja on? Mã gêdja kam nê? Ije, mýkam ne prõmê kraja ar o ba mex kêt nhym kra jaxwe rã'ã? Ije kum bep nãm ren amim prõmê krawã kumrêx jakren kam ren kõt Metîndjwýnh nhõ me ja jakre. Mýkam ne prõmê krawã ar o ba kêt ne kam Metîndjwýnh nhõ me jabit ar o ba?

⁶ Kwãrik wãnh me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh mênh kêt. Mýkam? Bir, kute amiraxo àmra nhym kam ren Metîndjwýnh kute o bikênh karõ dja me kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã meo ba djwýnh mênh kêt. Ne ren amiraxo amra nhym ren Metîndjwýnh o ajkê. Mrãmri kute Xatanajo bikênhja pyrãk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhym kam Metîndjwýnh kute prîne o bikênhja pyrãk. Ne ren me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkõt amijo amra nhym ren Metîndjwýnh adjwýnhdjwý o ajkê.

⁷ Nhym bep kati, Jeju nhõ me jao ba djwýnh dja amijo ba mextire nhym kam me kâtãmdjwý kum kînh ne kum mex jarê. Nãm ren arîk ar ba nhym kam me kâtãm rãn 'ã kabên ne. 'Ã kabên nhym kam rãn Xatanaj ikõta, Xatanaj meo ba djwýnhja nhikõta.

⁸ Nhym Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênhjadjwý dja me katãt mrã gê me me'ã kabên kêt. Dja me kabên mexmê me kabên punuo aben nhikjê kêt. Dja me kum kadjwati kangô† djãnh kêt. Kwãrik wãnh gê me pi'ók kaprî prãmebit me noo biknor prãm kêt.

⁹ Dja me amim Metîndjwýnh kukrãdjã markumrêx ne 'ã ngrã týx ne. Metîndjwýnh kute me bamãbit amikukrãdjão amirîtja, kukrãdjã tãmbit dja me 'ã ngrã týx ne maro ba ne mýjja mexbit mar ar o ba. Mýjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'õ mar kêt. Kadjy dja me Metîndjwýnh kukrãdjã'ã ngrã týx ne ar o ba.

¹⁰ Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênhja kumrêx kabi nhym me kabên mex ne kam ar kõt àpênh ba. Godja me mrãmri mexkumrêx jabej ne kam arým àpênh ar ba.

¹¹ Nhym Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênh prõjadjwý. Me adjwýnhdjwý dja me katãt mrã gê me me'ã kabên kêt. Dja me me kã mex jarênh prãm kêt. Dja me bixaêr punu kêt ne ar ba. Dja me prîne mrãnh

* **3:3** Mýjja me kute o kôm ne kõt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangõ kunî ne me kum kadjwati kangõ jarê. † **3:8** Mýjja me kute o kôm ne kõt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangõ kunî ne me kum kadjwati kangõ jarê.

mextiren kabên pÿnh ne arê. Dja ã Jeju nhõ me jao ba djwÿnh jatãri me àpênh prõja ã ane.

¹² Be, Jeju nhõ me jao ba djwÿnh jatãri me àpênh gêdja me prõ pÿnh ne. Dja me õ kikkre kumrêxkam amim ar ja jakren arkum mrãnh mexkumrêx gê ar omÿn kam adjwÿnhdjwÿ kõt mrãnh mexkumrêx. Dja me amim krao ba mexkumrêx gê ar kabên mexkumrêx ne ar ba.

¹³ Godja me atãri me àpênhja mrãmri àpênh mex ne kam arÿm memã amimexo amirÿt nhym me kâtãmjã arÿm me mex pumÿn kam kum me kÿnh. Gêdja mekam amikam pijãm kêt ne kãjmã djan tu memã Jeju'ã ajarê. Me kute amim Kritu Jeju mar tũmkam tu memã 'ã ajarê. Bir be, dja ã Jeju nhõ me jao ba djwÿnhmê atãri me àpênhmê ã ane.

¹⁴ Be, nã bãm amã ikabên'ã pi'õk no'õk ne amikukãm ano. Dja ba ã wãm kõt tẽ. Nã bãm amim itêm djã ma.

¹⁵ Nãr kon birãm dja ba amikrà ga prÿne omÿn kam kõt memã arê, me kute mar kadjy. Metÿndjwÿnh kra kunÿ kute kõt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amã pi'õk no'õk jano. Apÿnh pyka kunÿkõt ne me bakwÿ arÿm amijo Jeju pytã nhym Metÿndjwÿnh arÿm kõt me bajo kra. Gu me kõt arÿm apÿnh banhõ pyka djãri kam aprakamã kõt aben pydji, Metÿndjwÿnh tÿnjakõt mã pyka kunÿkõt aben pydji. Ne me kâtãmmã Metÿndjwÿnh kabên jarênh ar o baba, Metÿndjwÿnh 'êxnhÿ kêt ne kute katãt kabên jarênhja memã arênh ar o baba.

¹⁶ Bir be, djãm mÿjja kakrit, djãm mÿjja prÿre, djãm mÿjjao bikênh ne gu me arÿm amim kuman kam amim kamnhÿx bê ar baba? Djãm mÿjja ngri: got me tebê kute mar ne ate krãmã? Mrãmri ne Jeju ra:xi.

Nãm amijo kubêngõkreñ kato.

Nhym Metÿndjwÿnh Karõ kabin axwe kêtãmã katon kõt memã arê.

Nhym kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ arek omÿnh ar o ba.

Nhym me apÿnh me õ pyka djãri kãj bê memã 'ã ujarênhõ ajmã.

Nhym me kam pyka kunÿkõt tu amim markumrêx ne.

Nhym kam Metÿndjwÿnh kãjkwãmã o wabi, õ kãjkwã mextiremã o wabi. Õ kãjkwã mexo kute pykabê mÿjja kunÿ jakrenhjamã o wabi.

Nãm ã Jeju raxo ane.

4

Kubê me kabên 'êxnhÿ pÿma.

¹ Be, akmere. Anhÿr djwÿnhràmm ne Metÿndjwÿnh Karõ arÿm prÿne me bamã arê, ne,

—Pyka kute o ino rer 'ÿrkam dja me kwÿ amibê Jeju kangan ate amijo ba. Arÿm kum kÿnh kêt ne kam ate me karõ 'êxnhÿja kabên ma, me karõ djujarênh punubit man kõt amijo ba, ane.

² Nã, mrãmri me kwÿ dja me me karõ djõ'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'êxja, me tãm ne me õkre kadjwÿnhbê kute mÿjja punubit markam pijãm kêt mex ne arÿk 'êx ba ne me karõ 'êxnhÿ djõ'ã me akre ne memã kum,

³ —Kwãrÿk wãnh abenwÿr mõr kêt. Dja ga me tu akuprÿkumrêx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'õ nãr me àkur djã'õ mekbê uman memã,

‡ 3:16 Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apÿnh me õ pyka djãri kunÿkõt me kunÿ: bêngõkreja pyràk. Kubê kã jakamê me kakràtykmê me babêngõkremê ne me kunÿ: bêngõkre. Me kamrõmê me kukràdjã kunÿ kubêngõkre aben pyràk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarênh ama.

—Kwârîk wānh krên kêt, ām omū, ane. Nhyr bep kati, Metîndjwýnh ta ne me bamā mry, me badjākur djā nhipêx, me baje 'ā kum amikînh jarênh ne krên kadjy ne me bamā ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mýjja marja, me bamā ne Metîndjwýnh me banhō kwý krên djā'ā apýnh mýjja nhipêx.

⁴ Be, mýjja kunî Metîndjwýnh kute ipêxja ne mexkumrêx. Djām mete mry nār djwý'ō kanga kadjy ne Metîndjwýnh ipêx? Arkati, me kute Metîndjwýnhmā 'ā amikînh jarênh ne tu kute amim byr ne krênmā ne ipêx.

⁵ Metîndjwýnh kabênkôt arým mrymē apýnh me badjākur djā mexkumrêx. Mýjja kunî ne arým mexkumrêx. Gu me arým 'ā kum amikînh jarē nhyr arým mexkumrêx.

⁶ Akmere, dja ga memā arē, me kute Jejukôt abeno kamymā ikabēn ja jarē. Godja ga memā ikabēn ja jarēn arým mrāmri abē Kritu Jeju nhō àpênhkumrêx. Nā, Metîndjwýnh kabēn ne gu baje tu amim markumrêxja, kôt dja ga arek amijo tēn amijo tēn kam atýxkumrêx. Jeju kukràdjā mexkumrêx, tām ne ga arým kôt amijo tē. Dja ga arek kôt amijo tēn amijo tēn arým atýxkumrêx. Atýx ne arým Kritu Jejumā adjápēnh mex ne.

⁷ Nhyr bep me tūmre'ā ujarēnh kajgoja dja wānh nō. Tām ne punu. Kati, dja ga prîne Metîndjwýnh kukràdjākôt amijo tē. Katāt amrānh kadjy dja ga arek amijo tēn arek amijo tēn kam amitýxmā amijakre. Djām akrākā'ā ne ba amā ane? Kati, akadjwýnhbē atýx'ā ne ba amā ane.

⁸ Mrāmri ne me îkrākā týx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne kàjbē mex. Nhyr bep me kadjwýnhbē me týxja mete Metîndjwýnh kukràdjākôt amijo tēmkam týx, ja ne mrāmri mexkumrêx, tūmrām mexkumrêx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhujukri akubyn batînkam kadjy mexkumrêx. Kadjy ne ba amā,

—Metîndjwýnh kukràdjākôt amijo tēn kam kôt atýx, kôt amex, ane.

⁹ Mrāmri ne kabēnja nhyr me abenmā arē. Kabēn ja dja me tu markumrêx ne amijamakrekam nhōrkumrêx.

¹⁰ Metîndjwýnh kute me kunî pytār djwýnh, bep me baje amikajmātā marja ne mrāmri kubē me bapytār djwý:nhkumrêx. Mrāmri ne gu me amim Metîndjwýnh kamnhîxbē ar baba, Metîndjwýnh tînja kamnhîxbē ar baba. Kam ne gu amikukām kuman kam badjápēnh rax ne memā arēnhō tē, batyk djā kêt ne memā arēnhō tē.

Metîndjwýnhmā àpênhkumrêxmā kum 'ā karō.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijām kêt ne tu memā ikabēn ja jarēn memā Metîndjwýnh kukràdjā jarē.

¹² Kwârîk wānh gē me amā,

—ÿgē, e kum djām ajabatānh ne ga ar me akreo aba, anhyr kêt. Bep kati, dja ga te ajbr ajabatānh ne mā katāt mrā gē me ajā amijakre, me kute amim Jeju marja ajā amijakre. Kadjy dja ga akabēn mexbit jarēnh ar o aban amrānh mex ne amā me abēn amim Jeju markumrêx ne 'ā angrā týx ne aprō prām kêt ne ar aba. Dja ga ā ane nhyr me ajā amijakren ā akudjwa amijo anhyro bao ane.

¹³ Dja ga kàj bē memā Metîndjwýnh kabēn jarēn memā Metîndjwýnh kabēno amirît ne memā kukràdjā jarē. Ja dja ga 'āno adjām rā'ā ba awýr bōx. Ba ibē Paur dja ba awýr bōx.

¹⁴ Amrēbē ne me kute Metîndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh arým Metîndjwýnhmā adjan amā,

—Ë, Metîndjwýnh ne arým amijo apytà ga kum adjàpênhmã. Ta dja amã týx jadjà ga kam atýx ne ar kum adjàpênh aba, ane. Nhyr kutã Jeju nhõ me jao ba djwýnh akrã'ã ikra jadjuw, ga kam Metîndjwýnhmã adjàpênh ar aba. Kwãrik wãnh Metîndjwýnh kute amim adjarwão abiknor kêt. Memã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh 'ãno dja ne mã memã 'ã adjujarênh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabênja tu markumrêx ne amijamakkrekam anhôn kôt amijo mõ. Dja ga ã amijo atêmo anen arým amrãnh mexkumrêxo tèn o tẽ nhyr me kunî arým amrãnh mexkôt apumün kôt amã kato.

¹⁶ Ë, ajaxwebê amipnên amrãnh katàt kadjybit amima. Gora memã Metîndjwýnh kabên jarê. Gora memã arênh 'ãno dja. Godja ga anen arým amiptãn kam o me jadjwý pytà, me kute akabên maro ýrjadjwý pytà. Tãm ne ja.

5

Mebêngêtemê me 'uwti'ã kum karõ.

A Xim 2.24

¹ Ë, godja me kute amim Jeju marwã 'õ, mebingêtte 'õ, me'õkam amikrà, kwãrik wãnh ga kum abên týx kêt ne akrãnmã kum akabên ne kum,

—Kwãrik wãnh ga ã anhýr kêt, ane. Mrãmri ne me kra djwýnh kute bãmmã kabênja pyrãk, akrãnmã kum akabên. Dja ga me kraremê me nõr nyreo akamyn me adjwýnhdjwýmã akabên mex jarê.

² Dja ga mebingêxteo anãn me adjwýnhdjwýmã akrãnmã akabên. Dja ga me kra pýnhmê me kurerero akanikwýnhkumrêx ne memãdjwý katàt akabên jarênh mekam apijãm ne meo akanikwýnhkumrêx. Dja ga ã me kute amim Jeju mar kunimã akabên jarênh o ane.

³ Ë, akmere, ba amã me 'uwti'ã karõ, ga amũ idjõ'ã memã arê. Me kute amim Jeju marwã kute akrãnmã mebe mjên tykjao djuw mexmã. Me kute amim Jeju marwã dja me me 'uwtibito djuw mex.

⁴ Nhyr bep djãm me'õbê mjên ty nhyr arým kra nãr kon tãmdjwý 'õ arým ta amim o djuw mex ne. Me'õ kra 'õ nã kute amim o djuw mex nhyr abatãnh ne arým amipãnh amim não djuw mex ne. Ne me'õ tãmdjwý 'õ kwatynh 'õ amim tãmdjwýo djuw mex ne. O djuw mex nhyr abatãnh ne kam amipãnh kwatynho djuw mex ne. Me kute mrãmri Metîndjwýnh mar jabej dja ã õ kikre kumrêxkam amim me 'uwtio djuw mexo anen kam atãri amũ me jadjwý o djuw mex ne. Kam ne Metîndjwýnh arým mekam kìnhkumrêx ne.

⁵⁻⁶ Ate gêdja me'õbê mjên ty nhyr arík ar ba. Nãm amidjwýnhbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'õ tyk pyrãk. Tĩnri kute me'õ tyk pyrãk, kute Metîndjwýnh mar kêtka, arík ar bakam. 'Uwti kajgo ne wã. Kwãrik wãnh me wã. Me tãm dja gar aje Jeju marwã o djuw mex kêt. Nhyr bep atemã me'õ mjên kubê tyk nhyr kam ate: ar ba ne kam amijã Metîndjwýnh kamnhixkumrêx ne kam kum kabên ne kum amijo a'uw n kam aje jãm me jao akêx ne aje kum meo a'uw. Akamãtkammê a'urimê kum kabên 'ãno dja. Me'õ tãm ne mrãmri 'uwtikumrêx. Tãmbit dja gar aje Jeju marwã o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memã ikabên ja jarê gé me'õ kra nãr kon me'õ tãmdjwý õbikwa 'uwtio djuw mex. Dja o djuw mex gé me 'ã kabên kêt.

⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'õ ta ýrkwã djwýnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arým mrãmri axwen arým Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kãtãmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ë, ba amã me 'uwtĩ nhõ pi'òk'ã karõ. Dja ga me 'uwtĩ nhidji pi'òk no'òkkam anhõ, me kute amim Jeju marwã kute kõt meo djuw mex kadjy. Ë, kwãrĩk wãnh me abatãnh nybê mjên tykwã kwãrĩk wãnh me 'uwtĩkõt pi'òk no'òkkam idji nhõr kêt. Kubê mjên tyk bêngêxtebit dja ga idji nhõ gê me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djãm ori arým 'ã amex 60 apêx jabej? Djãm ori mjên tĩnri krõ'ã mjên kêt nhym kam kubê mjên tyk nhijukri me kute krõ'ã o prõ kêt jabej?

¹⁰ Djori kum mýjja mexbit kĩnh ne ar o ba nhym me kunĩ arým kõt omũn abenmã arênh jabej? Djori amikõpdji'ã kra jakreo tẽ nhym kudjwa mexkumrêx jabej? Djori õbikwa kêt kam meo djuw mex jabej? Djori prĩne Metĩndjwýnh nhõ me wão djuw mex ne memã õdjãnh jabej? Djori kum me umar punu kaprĩ jabej? Djori kute mýjja mexo amiptãrkõt kute mýjja mexbit mar jabej? Djãm ori ã kute anhýr jabej mrãmri mexkumrêx, me 'uwtĩkõt pi'òk no'òkkam idji nhõ, me kute amim Jeju marja kunĩ kute me 'uwtĩ jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹² Nhym bep kwãrĩk wãnh ar abatãnh nybê mjên tykja kwãrĩk wãnh pi'òk no'òkkam me 'uwtĩ ro'ã idji nhõr kêt. Mýkam? Bir, ar 'uwtĩja kute õbê,

—Ba ikuprý gê me'õ iwýr mõr kêt kumrêx. Ba tu Kritumã idjãpênhbit, anhýrja tu o aknon ajte kum me my kĩnh nhym me'õ 'ýr mõr prãme kum Kritu kĩnh kêt ne kubê amijo akêx nhym me arým 'ã kabên ne.

¹³ Nhym ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremã ipõko tẽ. Djãm arkum ukangabit? Kati, nãm ar kabên prãmdjwý, ne me'ã kabên tẽ, me pijãm djãbit, mýjja punubit jarênhõ tẽ.

¹⁴ Kam ne ba memã kum,

—Dja ar abatãnh nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mý ne kramê mjêno djuw mex ne akrãnmã ãpênh ar ba. Be, nã bãm ã ar abatãnh nybê mjên tykjamã ane. Mýkam? Bir, me bakurê djwýnh kute me bajã kabên kêt kadjy.

¹⁵ Bir be, Ar kubê mjên tyk kwý arým Jeju kangan Xatanajkõt amijo ba. Kam ne ba amã arê.

¹⁶ Nhym bep me kute amim Jeju mar ni 'õ nãr my 'õ õbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim õbikwa 'uwtĩo djuw mex. Nhym ate me kute Jejukõt aben pydjija gêdja me'õ 'uwtĩkumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kãjmã meo ba djwýnh kamênhmã.

¹⁷ Ë, me jadjwý. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute prĩne meo baja, ar tãm dja me kãjmã me kamê. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh ne kute memã o amirĩtkam ãpênh rax. Me tãm dja me mrãmri kãjmã me kamên memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh pãnh.

¹⁸ Kam ne Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam memã,

—Mryti kute amã ãpênh ar ba ne kute amã bãygoگو 'ykaç ka'uko ipõko ãmja kwãrĩk wãnh inhu djuwpre kêt gê ta ãpênh pãnh ãkur tẽ. Nãm mryti'ã Metĩndjwýnh nhõ me jao ba djwýnh jakren ãkur'ã kum pãnh jakre. Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã me kute o pãnhmã. Ne ajte Metĩndjwýnh kabênkam ne,

—Me ãpênh ne pãnh, ane. Me ãpênh me mãnhkutã tãm gêdja memã o pãnh, ane. Kam ne ba amã,

—Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã o pãnh mex, ane.

¹⁹ Ë, mýjja 'õdjwý dja ba amã arê. Gêdja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh'ã kabên ne arĩk me kãtãm jarê ga tu ate akrã. Djãm me 'èxnhĩ kêt got. Nhym bep me'õ ar amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjê kêt ne mrãmri kute noo

axwekôt omũnh ne axikôt arênh ga kam arým tu 'yr tēn kum akabēn jarē gē amim kato.

²⁰ Godja mrāmri Jeju nhō me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipókri kum abēn týx, me kute maro ýrja tĩn prām ne axwe kēt kadjy.

²¹ Ē, ba amā mýjja 'ōdjwý jarē. Dja ga tu memā akabēno aben pyrāk. Dja ga tu me kunĩmā axikôt akabēn.

Ē, Metĩndjwýnhmē Kritu Jejumē Metĩndjwýnh kute amijo kadjy mrānh djwýnh pytār ja, ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba mrāmri tu amā ikabēn jarē.

Ē, gora ikabēn ja ma. Ikabēn kunĩ ma, prĩne ikabēn ja ma. Ē, dja ga me kunĩmā akabēno aben pyrāk. Kwārĩk wānh me umaje anhōkre kadjwýnhbē amim,

—Be, inhōbikwa ne ja. Ba kum ikabēn kēt, anhýr kēt. Dja te anhōbikwa, ga tu kum akabēn jarē, apijām kēt ne tu kum akabēn jarē.

Nār kon, kwārĩk wānh anhōkre kadjwýnhbē amim,

—Be, tawā ne ōbikwa krāptĩ. Ba kum ikabēn kēt, anhýr kēt. Dja te ōbikwa krāptĩ ga tu kum akabēn jarē, amā me uma kēt ne tu kum akabēn jarē. Dja ga tu me kunĩmā akabēno aben pyrāk.

²² Ē, kwārĩk wānh ga arĩk aje me kabi kētkam Metĩndjwýnhmā me umjýr kēt, kum àpēnh kadjy kum me umjýr ne 'ā anhikra jadjwýr kēt. Dja ga anen ano katon tu mar kēt ne Metĩndjwýnhmā me'ō dja nhym arým mekam amikrào ba jabej ga kam ga mǎn kute ajaxwe pyrāk. Kwārĩk wānh ā anhýr kēt ne mekôt ajaxwe kēt. Ga dja ga tu katāt mrā.

²³ Ē, atikkrekam akanē prām kam ne ga akanē prām ne. Kadjy dja ga uba kangō kwý ikō. Uba kangōmē ngōmē apýnh dja ga o akōmo tē.

²⁴ Ē, me kwý ne me axwekam amirĩtkumrêx. Nhym me kunĩ kôt omũn arēnh kumex. Nhym kam me memā axwe pānh jarē. Nhym bep me kwý ne me axwekam amirĩt kēt ne. Metĩndjwýnh gēdja tũmrām memā o amirĩt ne memā kum katon memā pānh jarē nhym me kam kôt omũ.

²⁵ Nhym me mexdjwý ne me amirĩt ne. Nhym me abenmā me arē. Nhym me kwý apdju ne. Djām mrāmri tu bipdjurkumrêx? Kati, Metĩndjwýnh gēdja tũmrām memā me mexo amirĩt ne, nhym me arým kôt omũ.

6

Me ō àpēnh kajgoja'ā kum karō.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

¹ Ē, akmere, dja ga me memā àpēnh kajgo ar bawā, me kute meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhym me memā àpēnh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wādjwýmā arē gē me ō bēnjadjwýr kabēn kôt amijo ban prĩne kabēn ma. Mýkam? Bir, me kàtam kute Metĩndjwýnh japrý kēt kadjy, ne kute Metĩndjwýnh kukràdjädjwý japrý kēt kadjy.

² Dja ga ajte me memā àpēnh kajgo ar bawāmā kum,

—Ē, djori ar anhō bēnjadjwýrwā ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwārĩk wānh gar amā kurē kēt. Djām ar aje Jejukôt abeno akamykam amā kurēmā got. Arkati. Dja gar tu kum adjápēnh mextire ne ar aba. Mýkam? Bir, ar akamymā ne gar apē. Kute Jeju mar 'ō, Metĩndjwýnh kum abē 'ō, kumā ne gar apē. Kam dja gar kum adjápēnh mextire ne ar aba, ane. Ā me pardjamā ane.

Ë, gora prîne memã ikabên ja jarên ikabên jao amirîto aba.

Nêkrêxkôbit me umarja ne me umar mex kêtkumrêx.

³⁻⁴ Godja me'ô atemã kabên 'ô jarênho ku'ê prãm jabej arÿm amijo ajkên kam Bênjadjwÿr Jeju Kritu kabên mexja kubê kînh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Ne ajte Metîndjwÿnh kute katât gu bakrã pymjÿr'ã ujarênhja kubê kînh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Mrãmri ne 'êx ne amiraxbito amran kam kute mÿjja mar kêt mexi. Nãm ajbãan ajmãn me kukrãdjã kajgo mex mÿr jabej memã akij. Ne kam kabêno me apanhbit mar prãm. Æ me kute anhÿr ne punu. Nãm me ã anhÿr ban kam mÿjja kukrãdjã'ã ngyrk ne abenbê meo bikjêro ban aben japry ne aben kamnhix ar o ban

⁵ mã kabêno aben japanh ar o ba. Mÿjwã ne arÿm me ja djumar djã ajmã o nhym me arÿm katât kabênkumrêxja mar kêt. Nãm me nêkrêx prãme 'êx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gê inhõ nêkrêx kumex ba kam amimexkumrêx ne, ane. Nãm me ã nêkrêx prãme amim 'ã karõo ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

⁶ Mÿjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metîndjwÿnh kukrãdjãkôt amijo ba ne nêkrêx jabej umar kêtkam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwão amimex ar o ba.

⁷ Mÿj ne gu me banã tikkre kurûm amÿn o axidjuw? Kati, nã gu me banhÿkam axidjuw. Me batykkamdjwÿ, mÿj ne gu me amÿn o banhikwãn ty? Kati, nãm gu me banhÿkam banhikwãn ty.

⁸ Bir be, dja me banhõ kwÿ krên djãmê me banhõ kubêkã jabej, mrãmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mÿjja 'ô jabej kêt. Metîndjwÿnh dja me bajo djuw mex ne.

⁹ Nhym bep me kute amim nêkrêx nãr pi'ók kapriõ aptãr ne kute o amimexja dja me amijo ajkê. Nãm me nêkrêx prãme ar axwe ba ne kam te kum nêkrêx prãm kêtmã ne mã nêkrêxbit ma. Ne kum mÿjja kakritmê mÿjja punubit kînh ne kôt arÿm amijo ajkê ne kam arÿm tu biknorkumrêx ne.

¹⁰ Bir be, nãm me ã kum nêkrêx nãr pi'ók kapriõbit kînh ne ã amijo ane. Ne arÿm amijo bikênh mex ne. Mÿkam? Bir, nãm me kum nêkrêxbit kînh ne kam ajbit man kam kôt apÿnh axwe djãri kunikôt amijo ba. Memã nêkrêx prãm kwÿ ne me arÿm Jeju mar kangan kam arÿm amijo ajkê, kapriõ prîne amijo ajkê.

Akubyn Ximoximã kute katât amijo bamã 'ã karõ.

¹¹ Nhym bep ga, akmere, ga abê Metîndjwÿnh nhõ àpênhkam dja ga mÿjja ja kunimã akre rax ne. Katât amrãnh kadjy mÿjja jamã akre rax. Katât amrãnh ne aje Metîndjwÿnh kukrãdjãkôt amijo aban aje amim Jeju kamnhixbê ar aban amã me abên aje akrãnmã amijo atêm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrãnmã amijo atêm ne anhî djuwbôn ar abamã, tãm dja ga ama.

¹² Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo têm ne kute me kute aben rer pyrãk. Me kute aben rerkam ne me tÿx ne prõtobit prõt ne mebê apõx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atÿxo anen mã Jejukôt amijo tẽ, kute me prõtja pyrãk. Gora ga ã anen kam atyk nhjukri atîn rã'a rã'a rã'a 'ÿr tu abõxkumrêxmã. Kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ajuw. Kadjy ne ga me ipõkri memã katât amijarênh mex ne. Nã gãm memã kum,

—Be, arÿm ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrêx, ane. Nã gãm ane, nhym me apumũ. Kam ne ba amã,

—Arek amijo tēn kam atyk nhijukri atīn rā'ā rā'ā rā'ā 'yr tu abôxkumrêx, ane.

¹³ Ê, Metīndjwýnhmē Jeju Kritu ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba amā ikabēn jarē. Metīndjwýnh ne mýjja kunō tīn djwýnh. Ta ne kute ikabēn mar ne ikôt kabēn. Kam ne ba amā ikabēn jarē. Nhy m Kritu Jejudjwý kute katāt amijarēnh mexja, kute bēnjadjwýrbē Pōxu Piratu kabem katāt amijarēnh mexja. Ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba amā ikabēn jarē ne amā,

¹⁴ —Ê, gora prīne ikabēn man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrānh mextire gē me ajā kabēn kêt. Dja ga mā ā anhýro aba rā'ā nhy m arým Jeju Kritu gu banhō Bēnjadjwýr kato.

¹⁵ Dja ō akati arým 'yr bôx nhy m Metīndjwýnh dja kum arē nhy m arým bôx. Nā, Metīndjwýnh ta pydji ne memā Bēnjadjwýr rax ne meo ba. Atemā 'ō kêt. Metīndjwýnh umar mex ne kīnhkumrêx tām ne Bēnjadjwýr raxbē kumkatiti:. Kute bēnjadjwýr raxo pykabē me bēnjadjwýrja kunī jakrenh mexi. Kam ne kubē Bēnjadjwýr raxbē kumkatiti: ne meo ba.

¹⁶ Ajbit pydji ne tyk prām kêtumrêx, tīn rā'ā: tīn djwýnh. Ne irākam ar ba, arngrokam ar ba. Nām kam axwe 'ō kêt. Kam gēdja me tēp kêtumrêx. Nhýnh got me'ō arým noo omū? Arkati. Me'ō kute noo omūnh kêtumrêx. Dja tūmrām omūnh kêt rā'ā. Kumā dja me uma jarēnh rā'ā: rā'ā. Tām dja me kāmā kamēnh rā'ā rā'ā. Gēdja memā Bēnjadjwýr ne meo ba rā'ā rā'ā. Mrāmri.

¹⁷ Ê, me pykakam ō nêkrêx kumexmā dja ga,

—Amijo arax kêt. Djām nêkrêx kute me apytārmā ne ga me nêkrêx kanārrām ar aba? Kati, kwārīk wānh. Nêkrêx ne kajgo ne me abē biknor prām. Kati, dja ga me Metīndjwýnh kanārrām ar aba. Metīndjwýnh ta ne kute ōdjānhkôt me bamā mýjja kunī nhōr, o kute me bakīnh kadjy, ta kanārrām dja ga me ar aba, ane.

¹⁸ Gora me akabēn mexbit jarē ne mekam adjukaprīn ar meo aba, ne memā anhdjānh ne memā anhō mýjja ngrā, ane.

¹⁹ Dja ga ā me ō nêkrêx krāptījamā arēnho ane gē me ā anen kam arým amityk nhijukri kadjy atemā kākjakam nêkrêxo aptā. Nêkrêx tām ne mekbē biknor prām kêt ne memā nōr rā'ā. Dja me kam arým 'yr bôx, mrāmri tu amitīnkumrêx ja'yr bôx.

²⁰ Ê, Ximoxi, Metīndjwýnh kute amā kukrādja rerja gora prīne omū. Gora 'āno djan omūnh týx. Me kabēn kajgo, me kabēn tūm dja wānh nō. Rūm kum akre rax. Nhy m me 'éxri amijo kute mýjja mar ne kam mýr jabej abenkam kangati dja adjwýnhdjwý wānh nō.

²¹ Mrāmri ne me kwý kupa'ā,

—Ije mýjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibē arým Jeju mar kanga ne. Gē Metīndjwýnh ukaprīkôt prīne ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhyr mekbê ijê djâkam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bînmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhyr Ximoxi krîraxbê Epexukam djan memã Metîndjwýnh kabên'ã ujarênho dja. Nhyr Paur mete bîn kutã kum pi'ôk no'ôk ne kum,

—Arým ityk 'ÿr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metîndjwýnh kabêno amirîto aku'ê. Ba ije amã arênhja dja ga amû idjô'ã memã arê. Gora atÿx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrê Rôma'ÿr tên ipumû, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum tÿx jadjâr nhyr Ximoxi tÿx ne katât kute memã Metîndjwýnh'ã ujarênho ne kute memã Metîndjwýnh kabên jarênhmã. Nhyr me 'êx ne kute amijo Jeju nhô me jao ba djwýnhja ne me Metîndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênho ba. Nhyr bep Ximoxi gêdja katât memã arê. Kadjy ne Paur kum pi'ôk no'ôk ne ano.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Imã akî:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhô âpênho ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnh ta ne imã arên ijano, ije memã arênhmã ijano. Metîndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjîn arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tînmã me bamã kabên pydjîn arê, gu me batîr rã'ã rã'amã. Ba kam ô'ã memã arênho tê.

Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhô Bênjadjwýrmê Bãmbê Metîndjwýnh ar ukaprîkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprî ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ê, nã bãm aman kam mã Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Metîndjwýnh ta, kumã ne ba amikînh jarên kum ajarê. Kumã ne ba idjâpênho. Ije amikam ijaxwe 'ô mar kêt ne kum idjâpênho iba. Me bakukãmãre ne ã Metîndjwýnhmã âpênho ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjâpênho ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutã amÿrkam ije amar rã'ã. Akamâtkammê a'urimê ba aman kam te ije apumûnh prãme. Dja ba apumûn kam arým ikînhkumrêx ne.

⁵ Ba ije prîne amar. Ga ne ga aje akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Roxdjimê anã Juniximê ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhixo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdji'ã tu amikajmã'ã Jeju markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêt mã 'ã karô.

⁶ Kam ne ba ije amã ikabên jarênhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arê. Ê, ije ajã aminhikra djirkam Metîndjwýnh kute amã mÿjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atÿx ne kum adjâpênho tÿx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarê.

⁷ Djãm me batîr prãm ne ar babamã got Metîndjwýnh me bawÿr ta Karô jano. Arkati, me batÿx ne ar baban bamã aben jabên baje amipnênho ne ar babamã. Nãm ã Metîndjwýnh Karô me bajo ane.

⁸ Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarênho ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarênho ny jarênho tê nhyr me mekbê ijê djâkam imê. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhyr bep kati, dja ga tu atÿx ne memã

Jeju'ā ajarē nhyṃ me kum Jeju kurêkam kôt kum akurêṃ akam ngryk ne ajo ajkê ga kam ikudjwa atokry. Kwārīk wānh rā'ā Metūndjwýnh dja on amā tỳx jadjā, atokry katikôt amā tỳx jadjā ga kam atỳx ne ar aba.

⁹ Nā, Metūndjwýnh ta, kute me bapytār djwýnh dja amā tỳx jadjā. Nām me bapytān amiwýr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwýr me bajuw. Mā ne gu me nē nhyṃ Metūndjwýnh kôt me bapytā? Djām me bamex ne ar babakôt ne me bapytā? Arkati, ta ne tu me bajā amim karō, ukaprikôt ne tu me bajā amim karōn kam amiwýr me bajuwn me bapytā. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrêxkam me bapytā. Amrêbê:, kute pyka nhipêx kêtiri ne Metūndjwýnh ukaprikôt me bajā amim karō, Jeju Kritu kute me bapytārmā ne amim me bajā karō.

¹⁰ Amrêbê ne me bajā amim karōn kam ajbir me bamā o amirīt. Kritu Jeju, me bapytār djwýnh arým me bawýr tēn bôx ne me bamā Metūndjwýnh djukapriō amirīt. Arým ne bôx ne me bamā me batyko apêx gu me tu batūnkumrêx, me batyk nhjukri batūn rā'ā:n amū ijukri batyk kêtikumrêx ne. Be, Metūndjwýnh ukaprija pumū. Nhyṃ me Jeju'ā gwaj badjujarēnh nykôt arým kuma.

¹¹ Kam ne Metūndjwýnh ijano. Kum idjapênh ne me kunīmā kāj bê Jeju'ā idjujarēnhmā ijano ba tē. Ije me kunīmā kukrādjā ny jarēnh nhyṃ me kute marmā. Kadjy ne ijano ba tē.

¹² Nā bām tēn memā arē nhyṃ me kam ijo ajkê. Jeju'ā idjujarēnhkôt ijo ajkê ba itokry. Djā nā bām kam ipijām? Arkati, arým ne ba tu amim Jeju kamnhīxkumrêx ne kam arým priṃe amim àtari. Gêdja priṃe ije Jejumā amikangakam priṃe ijo djuw mex ne ijāno dja. Ne ijāno ām rā'ā: nhyṃ ō akati arým 'yr bôx nhyṃ akubyn me bawýr bôx. Tām ne ba mar tỳx ne amijā kamnhīx ne.

¹³ Gora ije amā katāt ikabēn jarēnhja amijamakrekam anhôn 'āno djan ikôpdji'ā kôt ar amijo aba. Ne aje arým amikajmā'ā Kritu Jeju marja 'āno djan kôt tu amā me kunī jabē ne.

¹⁴ Ē, Metūndjwýnh kute katāt memā kabēn jarēnhja ga aje kôt ar amijo abaja gora mā kôt ar amijo aba rā'ā. Nhyṃ Metūndjwýnh Karō kute me bakam krīja dja ajo tỳx ga kam kôt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabê Adjijikkam me kunī ne me ikangan mō, me umaje mō ga arým ama. Nhyṃ Pijerumē Emodjedjwý mekôt ikanga.

¹⁶ Nhyṃ bep ate ne Nexipôr. Tām ne imā kīnh jadjār mexkumrêx. Ne ajte imā kīnh jadjā. Nām imā kīnh jangiēnh krāptī ne. Me kute ibē ijêkam pijām kêt ne. Kum me uma kêt ne. Gê pānh Bēnjadjwýr Jeju kum kapri. Kum Nexipôrmē ōbikwa kunī ar kapri.

¹⁷ Nām krīraxbê Rômakam ajbir bôx ne pri:ne ijabej. Ijabej tēn ijabej tēn ijabej tēn kam imā kato.

¹⁸ Amrêbê krīraxbê Epexukamdjwý ikôt àpēnhja ga arým aje mar mex. Nām apýnh mýjja kupēn o ikôt kangō. Gê Bēnjadjwýr Jeju kum kapri, Bēnjadjwýr akubyn bôxkam kum kapri. Tām ne ja.

2

Ām tỳx ne rerek kêt mā kute arēnh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora atỳx. Kritu Jeju ta ukaprikôt dja ajo djuw mex ne ajo tỳx ga kam atỳx ne ar aba.

² Ē, gop ikabēn ma. Ba ije me ipôkri memā ikabēn jarēnh nhym me krāptī kute mar ga gadjwý aje marja tām dja ga amidjô'ā me kwýmā arē. Me mrāmri kabēnkumrēxmā dja ga arē. Me kute amim Jeju mar 'āno āmmābit dja ga arē nhym kam me akôpdji'ā amū aben nhujuk'ā memā arēnho tē.

³ Ē, me krākamngônhreja pumūn me'ā amijakre. Dja ga abē krākamngônhrābē te atokryn mā Kritu Jejukôt ajkamē.

⁴ Ē, me krākamngônhre ba kutā kute amijangri tỳx ne kute tu mýjja mar kēt ne mūm mrānhbit kute marja pumū. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemā mýjja kajgo mar kēt ne tu ba, me ō bēnjadjwýr kute memā kabēn mex jarēnh ne mekam kīnh kadjy. Gadjwý dja ga ā amijo anhýr ar o aban anhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu kabēnkôt amrānhbit aje mar nhym kôt kute apumūnh ne akam kīnh kadjy.

⁵ Ē, dja ga me kute aben rerdjwý pumūn me'ā amijakre. Gadjwý dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjakôtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrānh tỳx'ō pydjín me bakukrādjà tūmkôt me kure. Nhym kam me kumābit kīnh djā ngā. Be, gadjwý dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjakôtbit ar amijo aban kam kàjkwamā 'ýr bōx.

⁶ Ē, dja ga ajte me ō pur djwýnh kam āpēnh rax pumūn me'ā amijakre. Nām me ō pur djwýnh amim pur jadjuwñ arým kam djwý kre nhym arým abatānh ne. Nhym me ō pur djwýnh kumrēx kam djwý krēn arým kīnh ne. Dja ga 'ā amijakre adjāpēnh rax ne. Nhym kam Metīndjwýnh amā o pānh ne.

⁷ Ē, dja ga ikabēnja mar ar o aba. Nhym kam tūmrām dja Bēnjadjwýr djwýnh arým ano bō ga kam arým mýjja kunī ma.

⁸ Ē, Jeju Kritu dja ga omū. Bēnjadjwýr raxbē Dawi tām djwý 'ō. Ga tyk ne akubyn tīn ne katorja pumū. Kukrādjà ny'ā ne ba ar idjujarēnh ibaja,

⁹ Jeju kukrādjà ny'ā ar idjujarēnh ibakôt ne me kum ikurēn ijo ajkē ba itokry ga me kute idjuwpreja pumū. Nām me ijo ijaxwen idjuwpre ba nō. Ē, djā nām me idjuwpren o mebē Metīndjwýnh kabēnbē aptā? Kati, dja me 'ā ujarēnh tēm rā'ā ne amū abendjō'ā pyka kunikôt abenmā arē.

¹⁰ Kam ne ba te itokryn Metīndjwýnh 'āno djan tu ate ikrā. Mýj kadjy? Bir, Metīndjwýnh nhō me ja kadjy, Metīndjwýnh kute amijo me utārja kadjy. Me jadjwý Kritu Jeju kute me utār nhym me kôt ō kàjkwa mextirekam ar ba rā'ā: rā'āmā. Ō kàjkwa mextire, kam mýjja punu kēt, prīne mexo kute pykabē mýjja ja jakrenh, ō kàjkwa mextire jakam me ar ba rā'ā rā'āmā. Kam ne ba te itokryja. Me jadjwý kute amim Jeju mar nhym kute me utārmā.

¹¹ Mrāmri ne me abenmā,
—Dja gu me Jejukôt batyk jabej kôt ajte batīn.

¹² —Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mā Jeju 'āno djan kam pānh batyk nhujukri akubyn batīn ne babēnjadjwýr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jām Jejubē bakrā nhym adjwýnhdjwý me babē amikatin jām me babē krā.

¹³ —Dja gu me amrēbē baje amijo Jeju pytārkam me krāptījakôt bajaxwe nhym kam Jeju dja me bamar rā'ā ne. Me ba dja gu me amibē kanga nhym bep ta gēdja me bamar rā'ā ne, me bakanga kēt ne. Mýkam? Bir, ta ne kabēnkumrēx. Kabēn pydji ne me bakadjy arē. Gēdja atemā ajte amibē kabēn 'ō jarēnh kēt ne. Kam dja amibē me bakanga kēt ne.

Ē, mrāmri ne me ā abenmā kabēnwā jarēnho ane.

Kute memā Metīndjwýnh kabēn jarēnhmā.

14 Wãnh dja ga ajte akubyn memã tãm jarẽ gê me ajte kuma. Ne ajte memã kum,

–Ë, kwãrik wãnh me akabën kukràdjã mÿr jabej abenmã adjãkrê kêt ne akabëno aben japanh kêt, ane. Dja ga memã wã jarẽ, kãj bê memã akabën jarẽ. Metĩndjwÿnh kute akabën mar ne akôt kabënkam memã akabën jarẽ gê me kuma. Djã nãm me ari abenã atom bakam mex got? Kati, nãm me mÿjja man nhÿnh kabën ja'õ mÿr jabej ajmãn ar abeno bikënh o ba.

15 Ë, gora Metĩndjwÿnhmã adjãpënhkam atÿx. Prĩne katãt Metĩndjwÿnh kabën'ã memã adjujarënh ar aban memã arẽ. Metĩndjwÿnh kabën ne katãt. Kam dja ga katãt memã 'ã ajarẽ. Metĩndjwÿnh akam kĩnh ne kute amã,

–Amexkumrëx. Ba akam ikĩnhkumrëx, anhÿr kadjy. Kadjy dja ga adjãpënhkam atÿx ne kam amikam apijãm kêt ne.

16 Kwãrik wãnh me kabën kajgo kwãrik wãnh nõ. Me kabëno kute aben japanh kwãrik wãnh nõ. Rũm kum akãx. Wã, me kabën wão dja me Metĩndjwÿnhbê amiptãr mex ne. Kubê o amiptãro mõn o mõn o mõn ì kubê o amiptãr mex ne arÿm o amipunu mex ne.

17 Me kabën punu wã kute wajre pyrãk. Ga wajre kute amũ me ì kuro baja pumũ. Nhy me ujarënh punuja ã prĩne meo bikëno ane. Me ja 'õ nhidjibê ne Imene. 'Õdjwÿ ne Pireto.

18 Nãm ar amibê Metĩndjwÿnh kabën kanga, Metĩndjwÿnh kute katãt memã kabën jarënh ja kangan kabën punuo amũ Jeju nêje meo akëxo tën memã kum,

–Arÿm apêx. Arÿm Metĩndjwÿnh kute akubyn meo tĩn djã arÿm apêx, ane. Nãm ã ar memã 'êxo anen me kwÿo ajkê, me kute amim Jeju mar kwÿo ajkê.

19 Nhy meo ate ne Metĩndjwÿnh kabën. Metĩndjwÿnh kabën ne mrãmri kabënkumrëx. Kute kën pyrãk, kën nhÿr tÿxja pyrãk. Nãm me te kute kën nhikô 'yrmã. Nãm ã Metĩndjwÿnh kabëndjwÿ ane nhy me te kute kabën nhikô'yrmã. Nhy Metĩndjwÿnh kabën ne memã kum,

–Bënjadjwÿr djwÿnh ne ta õ me ja prĩne arÿm me àtãri ne prĩne arÿm mekam ama, ane. Ne ajte,

–Gora gê me kute “Ije Bënjadjwÿr Jeju mar” anhÿrja me on mÿjja punu kanga, ane. Nãm ã Metĩndjwÿnh kabën'ã pi'õk no'õk ane. Nhÿnh ne me'õ ne kute kabën nhikô'yrmã.

20 Ë, me'õ bënjadjwÿr nhũrkwãkam ne ngõnh apÿnh kute abeno djãri kumex. Kwÿ ne adjënh nhy meo kwÿ ne kajgo. Mexja ne kën karÿro ipêx ne kwÿ kryt jakao ipêx. Nhy meo kajgoja ne ngõkraxmê ngo ipêx. Tãm ne mÿjja kajgo kadjy. Nhy meo mexja ne mÿjja mex kadjybit.

21 Nhy me prĩne ngõnh ku'õ nhy meo kam akan kam mexkumrëx, mÿjja mexkumrëx kadjybit ku'ê. Be, gu me badjwÿ ngõnh'ã amijakren prĩne amijaxwe, mÿjja punu kangan kam bamexkumrëx, mÿjja mex kadjybit bamex-tire. Nhy meo kam me banhõ Bënjadjwÿr dja arÿm amim me bapumjuw, kum me badjãpënh kadjybit amim me bapumjuw. Gu meo kam apÿnh badjãpënh djãri badjãpënh baku'ê.

22 Nãm me abatãnh nyre kum mÿjja punu prãm kumrëx. Rũm kum akãx ne kubê amiptã. Gê arĩk wãnh me kute mÿjja punuo bawã arĩk wãnh memã nõ. Nhy meo katãt, ga dja ga katãt amrãnh'ã anopdji. Katãt amrãnh ne aje amim Jeju kamnhÿxê ar aban amã me abën mekam angryk kêt ne adjumar mex ne ar aba, be, mÿjja ja dja ga 'ãno djan 'ã anopdji ne. Kam gëdja ga ã amijo anhÿro tẽ. Me jamê ro'ã ã amijo anhÿro tẽ. Me õkre kadjwÿnhbê axwe'õ nõr

kêt ne kute Metīndjwýnhmã amijo à'wýrjamê ro'a dja ga ã amijo anhýr o tẽ. Nhyr arĩk wãnh mýjja punuwã wãm nõ.

²³ Kwãrĩk wãnh me kute abenã atomwã kwãrĩk wãm nõ. Tãm ne kaj-gokumrêx. Tãm gêdja wãm nõ. Djãm kôt mete mýjja mar got. Kôt ne me kum aben kurên kam aben japrýn abenmã àkrê.

²⁴ Bep kati, ga abê Bēnjadjwýr djwýnh nhõ àpēnhkam kwãrĩk wãnh akabēno me apanh kêt. Bēnjadjwýr nhõ àpēnh ne me me kunĩkam ukapri ne prĩne memã Metīndjwýnh kabēn'a ujarēnh mex ne, ngryk kêt ne memã 'ã ajarê. Nãm ã Bēnjadjwýr nhõ àpēnh ã meo ane.

²⁵ Abê Bēnjadjwýr nhõ àpēnhkam dja ga ã o anen kam akrãnmã akurê djwýnhmã akabēn ne tu kum akabēn mex jarê. Birãm Metīndjwýnh dja amikadjy me ja ngrêk nhyr me arým amikam ajkam aman wãnh axwemã iren 'ýr amijo akêx ne arým Metīndjwýnh kute katãt memã kabēn ja arým kum kato.

²⁶ Arým Metīndjwýnh kute katãt memã kabēn jarēnh ja man arým amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amýn amiwýr meo mõn ar meo ba nhyr me kam ar kum àpēnh ba. Birãm Metīndjwýnh dja amikadjy akabēno me ngrêk nhyr me arým amim katon Xatanaj kangan kubê amiptãn arým jãm Jejuo amijakre. Kadjy ne ba amã,

—Akrãnmã memã akabēn jarê, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'ýr me axwe raxmã kute arēnh.

Xĩm k 4.1; Djuda 18

¹ Ê, prĩne ikabēn ma. Adjým, dja ĩ me umar punu djã kato. Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja ĩ me umar punu djã kato. Mýkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mã ne me kukrãdjã kute?

Je kum dja ĩ me apýnh amijo ba.

² Dja me ôdjýn kam amidjwýnhbit man memã mýjja nhõr kêtukumrêx. Dja me kum nêkrêxmê pi'ók kapri'bit prãmkumrêx. Dja me amiraxbito amra. Dja me ôkre kadjwýnhbê amim,

—Ba ne ba imexmê iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ũno ba. Dja me nãmê bãm kabēn mar kêtukumrêx. Dja Metīndjwýnh kute memã mýjja nhõrja kunĩ kubê kĩnh no kati. Dja me Metīndjwýnhbê amiptãr mex ne.

³ Dja me kum aben kĩnh kêtukumrêx. Dja me ukapri kêtukumrêx ne kum aben kurêkumrêx. Dja me aben kã mex jarê. Dja me amipnên ar ba kêt ne tu arĩk ar ba. Dja me àkrêkumrêx. Dja me kum mýjja punubit kĩnh ne kam kum mýjja mex kurêkumrêx.

⁴ Dja me kurê djwýnhmã ôbikwa kanga. Dja me amakkre kêt. Dja me arĩk ta amijã bēnjadjwýr rēnh ar o ba. Dja me amidjwýnhbit o kĩnh ne kum Metīndjwýnh kĩnh kêtukumrêx.

⁵ Dja me 'êx ne mekôt Metīndjwýnhmã ngrero krĩ. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhyr bep kati, amikadjwýnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar kêtukumrêx. Ê, kwãrĩk wãnh me ja kôt amrãnh kêt ne rým memã akre rax.

⁶⁻⁷ Ê, me arĩk baja ne me kwý me nire'ýr wangij ne atemã memã kabēn jarê. Me nire ja ne me no kêt ne axwebit ma ne kum mýjja punubit prãmkumrêx ne arĩk mýjja punu jabej mrã. Te kute mýjja marmã ne Metīndjwýnh katãt kabēnja mar kêtukumrêx. Be, me nire punu jamã ne me atemã kabēn jarê nhyr me prĩne me kabēn man kôt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metĩndjwỳnh kupa'ã memã 'ã ujarẽnhja ne me kute mỳjja punubit mar. Djãm me kute amim Jeju mar got. Arkati, nãm me kum Metĩndjwỳnh katãt kabẽnja kurẽkumrẽx ne kam me kute Mõjdjẽ kurẽ djwỳnh pyrãk. Me kute me bakukãmãrebẽ Mõjdjẽ kurẽ djwỳnh ja pyrãk. Ar idjibẽ ne Djanimẽ Djãmbri ar. Ar tãm ne ar kabẽno Mõjdjẽ japanho ba. Nhyr me kute Metĩndjwỳnh kupa'ã memã 'ã ujarẽnhjadjwỳ ã kabẽno Metĩndjwỳnh kabẽn katãtja japanho ane, ne Metĩndjwỳnh kabẽno mỳjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrãnh 'ijabjẽ kêt nhyr me memã apõx, me axwemẽ me bibãnhmẽ me arĩk bajamã apõx. Me kute Djanimẽ Djãmbri arkum katorja pyrãk. Dja ã me memã apõxo ane nhyr me kunĩ me axwe kõt me omũ.

Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh'ã ukanga kẽtmã kute arẽnh.

¹⁰ Nhyr bep ga ne ga arỳm iman ikõt ar amijo aba. Ije memã Metĩndjwỳnh kabẽno amirĩt ne ije kõt ar amijo iba ne ije Metĩndjwỳnho amiptãr kadjy idjãpẽho ije amirĩt ga arỳm kõt prĩne ipumũn arỳm prĩne idjãtãri. Ije amikajmãtã Jeju mar ne 'ã ingrã tỳx ne akrãnmã ije meo iba ne imã me abẽ ne ije Jeju 'ãno idjãm ne ije kanga kêt ga arỳm kõt ipumũ.

¹¹ Me kute ijo bikẽnh ga ga arỳm itokrykõt ipumũ. Krĩraxbẽ ãxikimẽ krĩrax 'õbẽ Ikõnimẽ krĩrax 'õbẽ Rixamẽ kam me kute ijo bikẽnhkõt ga arỳm ga ipumũ. Nãm me prĩne ijo ajkẽ ba itokry: ne. Nhyr bep Bẽnjadjwỳr Jeju ne mỳjja kunĩbẽ ipytã.

¹² Bir be, mrãmri ne me kute Kritu Jejukõt amijo ban katãt mrãnh prãmja mrãmri dja me kãtãm arỳm me jao ajkẽ.

¹³ Ë, me axwemẽ me 'ẽxnhĩmẽ gẽdja me ĩ punu raxo mõr purokam ĩ punu rax mex ne. Dja me memã 'ẽx ne me noo akno nhyr me kam amipãnh me jamã 'ẽx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴ Nhyr bep ga. Ga dja ga mã kõt amijo aba. Ar ije amã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh ga arỳm ga prĩne aje amim mar dja ga arek 'ãno djan kõt ar amijo aba. Ar ba ar ije amã arẽnhja ga arỳm ar ipumũ.

¹⁵ Aprĩrekam ga arỳm Metĩndjwỳnh kabẽn maro tẽ. Maro tẽn o atẽm rã'ãn arỳm ajabatãnh ne arỳm prĩne ama. Metĩndjwỳnh kabẽn mexkumrẽx kute ano bõnh ga arỳm aje tu amikajmãtã Kritu Jeju markumrẽx nhyr arỳm kute apytãrja tãm ne ga arỳm prĩne o tẽn arỳm prĩne ama.

¹⁶ Be, Metĩndjwỳnh ne me bakukãmãremã arẽ nhyr me kabẽn'ã pi'õk no'õk ne, kõt pi'õk no'õk ne. Pi'õk no'õkja kunĩ ne kubẽ me banhõ Metĩndjwỳnh kabẽnja. Mỳj kadjy ne Metĩndjwỳnh kabẽnja? Bir, kute katãt memã Metĩndjwỳnh kukrãdjã jarẽnh kadjy, kute me axwe nẽje me akre kadjy, kõt me kute amũ aminhĩjuk'ã amidjar kadjy, kute katãt me krã pymjỳr nhyr me kute katãt mrãnhõ amũ amikamẽnhõ mõr kadjy. Be, kadjy ne Metĩndjwỳnh kabẽnja.

¹⁷ Nã, Metĩndjwỳnh ta kabẽno dja prĩne õ ãpẽnhõ tỳx ne, prĩne o mex gẽ me kum apỳnh mỳjja mex djãribit kĩnh ne ar o ba. Be, dja ã Metĩndjwỳnh Kabẽno meo ane.

4

¹ Ë, Kritu Jeju dja akubyn me bawỳr bõx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bõx ne me kunĩ jaxwekam memã pãnh jarẽ, me tĩnmẽ me tykmẽ me axwekam memã pãnh jarẽ. Kam ne ba Jeju Kritu kabẽnkõt, Metĩndjwỳnh kabẽnkõt amã ikabẽn jarẽ. Ne amã,

—Ē, gora memā Metīndjwýnh kabēn jarē.

² Gora prīne memā Metīndjwýnh kabēn kôt kàj bê memā arē gē me kuma. Gora 'āno dja. Dja me kute mar prām jabej ga memā arē. Nhyṃ bep djām me kute mar prām kêt jabej ga kam ga mā akubyn mekmā arē.

Gora Metīndjwýnh kabēno me ngrēk. Dja me'ō kute Metīndjwýnh mar kêt jabej ga kum Metīndjwýnh kabēn jarē gē Metīndjwýnh kute katāt kabēn jadjwýrkôt amim kuman 'yr amijo akēx.

Gora me axwe nêje me akre. Dja me axwe jabej ga memā akabēn 'ō jarē gē me axwe kêt.

Gora memā tỳx jadjà. Dja me'ō kute Jeju mar rerek jabej ga kum tỳx jadjà gē 'ā ngrà tỳx.

Dja ga ā me 'āno adjāmo anen kanga kêt mex ne akrānmā memā Metīndjwýnh kabēn'ā ajarē.

³ Dja ī me kute memā mỳjja kupa'ā arēnh djwýnh bōx ne kam Metīndjwýnh kupa'ā ar memā arēnho ba. Nhyṃ mā me mỳjja punu mar prām ne. Nhyṃ te Jeju nhō me jao ba djwýnh te katāt memā arē nhyṃ me mar prām kêt kumrēx ne. Ne kam me kute kupa'ā memā arēnho bajabit ma ne amīm me punubito atom nhyṃ me kumex ne kam atemā memā kabēn punu jarē. Mē kute me kabēn punu mar prām kam ne me me kabēn punubit ma.

⁴ Nām me Metīndjwýnh kute katāt kabēn jarēnhja mar prām kêt kumrēx ne jām kubē krā. Ne kam me tūmre'ā ujarēnh kajgobit mar prām ne.

⁵ Nhyṃ bep ga. Ga dja ga mỳjja kunīkam ano tỳx ne katāt o tē. Djām me te ajo ajkē ga tu ate akrān ar amijo aba rā'ān mā kam amirīt ne. Gora adjāpēnh 'āno dja. Mỳj adjāpēnh gēdja ga 'āno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêt jamā kukràdjā ny'ā adjujarēnh gēdja ga 'āno dja. Dja ga mā kam apē, prīne memā Metīndjwýnh kabēno amirīt ne katāt memā mỳjja jarēnh mexkumrēx.

⁶ Ē, arým me kute ibīn 'yr. Arým itēm 'yr. Arým ne itēm djā ijo rām ne jao tē. Ityk'ā, me kute ijo Metīndjwýnh nhō mry ne ibīn ba ityk'ā ne ba arým itēm 'yr jarē. Arým ne ba amikam kô krān mexo tēn kam amā itēm djā jarē. Arým ne ityk djā ijo rām ne jao tē.

⁷ Nā bām Jejumā idjāpēnho mrāmri ne me kute me prōt tỳx mā mỳjja janhōr nhyṃ me kumrēx 'yr mrānh ne bōx ne kute amýnhja pyrāk. Nā bām ā amikam itỳxo anen Jejumā idjāpēnhkôt ajbit ma. Nā bām ā Jejumā idjāpēnh anen kam arým o ino rer djā'yr arým ibōx tē. Nā bām ā 'itỳx anen amijo tēn aminhinomā amimēn arým itēm mā. Nā bām ije Jeju kanga kêt ne katāt memā mỳjja jarēn arým itēm mā.

⁸ Nhyṃ kam Bēnjadjwýr Jeju kute katāt memā o pānh djwýnhja tām dja imā o pānh. Dja katāt imā o pānh mextire. Arým ne ikutēp kudji. Dja imā,

—Akmere, amrē tēn amim aby. Ba arým amā ajaxwe kêt jarē ga arým imā amexkumrēx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memā o pānh nhō akatikam dja imā kungā. Djām bajbit dja imā kungā? Kati, me kute kam amakja, me kum kīnhja kunīmā gēdja kungā, me kunīmā o pānh ne.

Kurē djwýnh amiwýr o bōx nhyṃ ate kuka kōnh dja.

⁹ Akmere, gora amrē amibēx ne on iwýr bōx.

¹⁰ Nhyṃ Demaj. Demaj ne kum me kātām kukràdjā punujabit kīnh, me kute Metīndjwýnho kurē djwýnh kukràdjā punu jabit ne kum kīnh ne ar o ban arým ikangan imā iren mā tē, pykabē Texarōnika'yr tē. Nhyṃ Krexēxi arým pykabē Garaxa'yr tē. Nhyṃ Xitu pykabē Damaxa'yr tē.

¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprôn amrê iwÿr o tē. Nām ikôt àpênh mexkumrêx. Tām gédja ga amrê o tē.

¹² Xikiku ne ba pykabê Epexu'ÿr ano.

¹³ Ê, iwÿr atêmkam dja ga amrê imā inhinôkà rytiwāo tē. Wānh ne ba gu bakamybê Kapukam kum inhire, krīraxbê Krôwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrê imā o tē. Pi'ôk no'ôk ngriwāmê no'ôk raxwāmê amrê imā o tē. Pi'ôk no'ôktiwā ne ba imā kīnhī. Gora aman amrê imā abyn o tē.

¹⁴ Ê, Arexāri kute ngôn̄h nhîpêx djwÿnhja ne prīne ijo ajkê. Metīndjwÿnh ta dja kum axweo pānh.

¹⁵ Gadjwÿ dja ga aminêje tāwā pumū. Nām kabêno ar ijapa ne. Nām kabêno ar ijapa: ba te kum ikabêh mex jarê ne te akre nhym mā kabêno ar ijapan kam prīne kabêno ijo ajkê. Kam ne ba amā,

—Gora aminêje tāwā pumū, ane. Kam ne ba amā ane.

¹⁶ Me kute amiwÿr ijo bôx kutewakam nhÿnh ne inhôbikwa 'ô ikuri dja? Me kute amiwÿr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjêro ÿr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptâr kadjy nârām me kute bit ibīnmā amiwÿr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjêro nhÿ. Nhym nhÿnh ne inhôbikwa 'ô ikuri dja? Kati, nām ar kunī ikangan mā prôt ne, mā ipymaje prôt ne. Gora gê inhôbikwa ipymaje prôtwā gora gê Metīndjwÿnh arkum o pānh kêt ne arkam ujakrānh no kati, arkam ukapri.

¹⁷ Nā, me ne me ipymaje prôt ne. Nhym bep kati, Bēnjadjwÿr ne ikôt djan imā tÿx jadjā ba tu kanārrām kâj bê memā Metīndjwÿnh jarê, prīne kunī'ā ajarê nhym me bajtem kunī arÿm kuma. Djām me kute ikukjêrkam uma ngri got. Nām me kubê rop prabê uma:kumrêx. Nhym bep Metīndjwÿnhbit ne mebê ipytā.

¹⁸ Nhÿnh ne mÿjja punu 'ô ne kute ijo bikēnhmā? Kati, Metīndjwÿnh ta gédja inêje jām mÿjja punu dji. Metīndjwÿnh ta ne kute ipytâr ta gédja ipytân ijo tēn ô pykakam ijo bôx, mōr djāmā ijo bôx ba kam kôt imexkumrêx ne ar iba. Gora gê me kunī Metīndjwÿnhmā kâjmā rax jarê. Me kunī dja me kâjmā kum rax jarēho tē. O tēm rā'ā rā'ā rā'ā ne. Gora gê me mrāmri o anhÿro tē.

¹⁹ Dja ga Pnixiramê Akwire arkum ijarê, ne ajte Nexipôrmê prômê kramê arkum ijarê, ar kupānh̄tā arkum ijarê.

²⁰ Ê, Eraxu ne krīraxbê Kôritukam arek dja. Nhym Krôpimu kanê, pykabê Miretukam kanê ba kam kum inhiren amrê tē.

Amrê amibêx ne na tÿm djwÿnhhrām iwÿr bôx.

²¹ Juburmê Prudêximê Rinumê Kraôdjamê me kute Jejukôt abeno kamy kunī ne me wām amā amijarê.

²² Gê Bēnjadjwÿr Jeju prīne ajo ba nhym Metīndjwÿnhdjwÿ ukaprikôt prīne me akunio djuw mex. Tā ne ja.

Paur kute Xitumã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne Xitu kàxã djan kum pi'ôk no'ôk ne. Arÿm ne Xituo kra ne kum pi'ôk no'ôk ne. Arÿm ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'ôk no'ôk ne Artemanhkôt ano. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk ne?

Bir, Xitu kute prÿne memã Metÿndjwÿnh kabêno amirÿt ne kute memã kabên jarênhmã. Kute me kabên punu kabêno me itymã, ne kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kum àpênh kadjy me umjÿrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'ôk no'ôk ne. Ne kam ajte amiwÿr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

1-4 Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Xitu, abê ikra djwÿnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhÿxkumrêx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metÿndjwÿnh nhô àpênh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nà, Metÿndjwÿnh kubê me bapytãr djwÿnh ne ijano, ije memã Jeju jarênh kadjy ijano ne imã,

—On kàj bê ijã adjujarênh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarênh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhÿxkumrêxmã. Arÿm ne Metÿndjwÿnh amijo me kwÿ pytã. Me ja kute tu amim Jeju markumrêxmã, ne kam arÿm kôt katàt mrãnhmã. Metÿndjwÿnh kabên katàtja, 'èxnhÿ kêtja tãm ne me kute mar ne kam arÿm kôt katàt mrãnhmã. Nà, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarênh nhym me kute amim kamnhÿxkumrêxmã. Mÿj ne me kute tu amim kamnhÿxkumrêxmã? Bir, me batyk nhijukri amÿ me batÿn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrêxmã. Metÿndjwÿnh 'èxnhÿ kêtumrêxja tãm ne me bamã arê. Amrêbê ne kute pyka nhipêx kêtiri arÿm kabên pydji jarênh me bajã amim karô. Me batyk nhijukri batÿn rã'ãmã ne me bajã amim karô. Ne kam ajbir ne arÿm me bamã me batÿnjao amirÿt ne. Ar idjujarênhkôt o amirÿt ne. Arÿm kute aminhô akati jarênh djakam me bamã o amirÿt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarê nhym arÿm amirÿt ne.

Be, akmere, gê Metÿndjwÿnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytãr djwÿnhmê Bãmbê Metÿndjwÿnh ar ukaprÿkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarê ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh pymjÿrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mÿj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mÿjja inomã mênhmã, ije kum o krax ne ije inomã mênh kêtja aje ikudjwa inomã mênhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhô me jao ba djwÿnh kum àpênh kadjy me umjÿrmã ne ba kadjy amã inhire. Krÿ kunÿkôt aje me'ã Jeju nhô me jao ba djwÿnh rênhmã, ije amã 'ã karôkôt.

⁶ Bir, mÿj me'ô Ar kubê dja Jeju nhô me jao ba djwÿnh? Bir, me axwe kêtme, me prô pÿnhmê, me ja gêdja me Jeju nhô me jao ba. Nhym me kradjwÿ tu kute amim Jeju markumrêx ne me bãm kabênkôt mrãnhmã. Nhym me ja bep bãmbit ne kabên mekkumrêx nhym kam kraja arÿk ar ba, amakre kêt, kute bãm kabên mar kêt nhym me kam kum kÿnh kêt ne ar'ã kabên ba. Kwãrÿk wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhô me jao ba djwÿnh rênh kêt. Djãm me kraja kabên mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwÿnh rênhmã.

⁷ Nà, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhô me jao ba djwýnh. Mýkam dja ga me ja'ábit meo ba djwýnh rê? Bir, me kabên mexbit dja me Metíndjwýnhmã apê. Djãm me kabên punu Metíndjwýnhmã àpênh got. Kwãrik wãnh me amakkre kêt, me ngryknhĩ, me kum kadjwati kangôbit* djãnh, me àkrê, me kute pi'ók kapribit prãme me noo biknoro baja, kwãrik wãnh me ja'á Jeju nhô me jao ba djwýnh rênh kêt.

⁸ Nhyem bep me kute meo djuw mex prãm, me kum mýjja mexbit kính, me kute amipnênh ne ar ba, me katát mrãnh, me mrãmri mexo mexkumrêx, me axwe nêje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'á Jeju nhô me jao ba djwýnh rê.

⁹ Dja Jeju nhô me jao ba djwýnh kum Metíndjwýnh kabên kính ne kôt ar amijo ba. Metíndjwýnh kabên 'êxnhĩ kêtja, ar ije prĩne memã arênhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prĩne memã Metíndjwýnh kabên jarênh mextire ne o kute memã týx jangjênh ne o kute me kínhmã. Nà, dja Jeju nhô me jao ba djwýnh prĩne mekmã Metíndjwýnh kabên jarên kam me kabên punu nêje me akre. Me kum Metíndjwýnh kabên mar prãm kêt ne kute kabêno me bajapanhja dja Jeju nhô me jao ba djwýnh me kabên punu nêje me akre gê me kuma.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabên kajgoo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim ama nhyem me kam me amy nhinhu kãdjwý rê, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nà, me ja dja Jeju nhô me jao ba djwýnh kabêno me unê gê me anhikrê. Nãm me apýnh kikrekam me kunĩ noo aknon meo ajkê. Mýjo ne me meo ajkê? Me kute Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênhkam ne me meo ajkê. Mýj kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me ô pi'ók kaprĩreo prôt kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba. Kam dja Jeju nhô me jao ba djwýnh akubyn kabêno me ity nhyem me arým anhikrê.

¹² Bep Kretakam me'ô kute memã kabên jarênh djwýnh'ô ne ta ô me wýnh'ã kabên ne,

—Kretakam me kra ne mrãmri 'êxnhĩkumrêx, axwekumrêx, kum ukan-gakumrêx, àkurbit kute mar. Nãm ã me'ã kabên ane.

¹³ Nà, mrãmri ne ã ane. Kam dja ga memã akabên jarê, tu memã abên týx, me kute mrãmri amim Jeju mar ne 'ã ngrã týx kadjy.

¹⁴ Dja ga memã abên týx nhyem me arým wãnh kabên kakrit marmã ire, mekbê idjaer kukãmãre'ã ujarênh kajgojamã ire. Me kabên punuja ne me kum Metíndjwýnh kabênkumrêxja kurên kam ta amimarkôt kabêno mekbê mýjja pyma ar o ba nhyem me kabên man kôt amijo ba. Dja ga memã abên týx gê me on kôt amijo baja krãta.

¹⁵ Me axwe kêtã ne mýjja kunĩ mexkumrêx. Nhyem bep me axweo kute amiptãrja, me kute Jeju mar kêtja, me tãm ne mebé mýjja kunĩ punu. Be, djãm me ja mex got. Nãm me ôkre kadjwýnhbé mýjja punubit man mýjja punu'ábit amim karô.

¹⁶ Nãm we me ajkwakambit,

—Ije Metíndjwýnh mar, anhýr ar o ban kam arĩk ar ba. Nãm me axwe, me amakkre kêt, ne te kute mýjja mex marmãnh mýjja punubit ma. Djãm ã me kute amim Metíndjwýnh mar kute anhýr.

* ^{1:7} Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

2

Xitu kute mebêngêtemê me kunĩmã Metĩndjwýnh kabên jarênhmã.

¹ Nhyim bep ga, akmere, dja ga me kupãnhã te kute amim Jeju marwãmã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã prĩne adjujarênh ar aba.

² Dja ga mebêngêtemã,

—Gora ar abixaêr punu kêt ne ar aba. Ne akabôt katin ar aba, ne amipnên ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrêx ne amibê kanga kêt ne mã kôt ajkamê. Ne kam mã amã aben jabê, ane. Dja ga ã mebêngêtemã ane.

³ Ne kam ajte mebêngêxtemã kum,

—Gora ar amrãnh mexkumrêx ne ar aba. Metĩndjwýnh mex'ã amijakren kôt ar amijo aba, ane. Kwãrĩk wãnh aben japrý kêt ne amã kadjwati kangô* djãnh kêt, ane. Dja gar mekmã mýjja mexbit jarênh ar o aba, ane.

⁴⁻⁵ Nã, akmere, dja ga mebêngêxtemã kum,

—Ê, tynhwa ar, dja gar amũ idjõ'ã me kra pýnh jakre gê me ar ajã amijakren me akudjwa kum mjên jabên kum kra jabên amipnên ar ban mjên prãm kêt ne ar ban òbikwao djuw mex ne ukaprĩkumrêx ne mjên kabên ma, ane. Mýkam? Bir, dja me kãtãm te kute me amrãnh punu 'õ pumũnh ne kute ar akôt Metĩndjwýnh kabên japrýmã te me ajabej ajkam aman kam tu ate krã, ane.

Dja ã mebêngêxte me kra pýnh jakreo ane.

⁶ Akmere, dja ga me kraremãdjwý akabên jarê gê me amipnên ar ba.

⁷ Ga dja ga katãt mrã gê me krare apumũn kam akôt ar amijo ba. Dja ga katãt memã Metĩndjwýnh kabên jarênh nextire ne abixaêr kêt.

⁸ Dja ga memã arên mã memã akabên nextire jarê gê me te kabêno kute ajapanhmã, me kum akurê ar o baja te akabên punu jabej umar ar ban arým pijãm ne ate krãn ar ba.

⁹ Dja ga me memã àpênh kajgo ar ba jamãdjwý akabên jarê. Me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhyim me memã àpênh kajgo ar bajamã akabên jarê. Dja ga memã kum,

—Gora me anhõ bënjadjwýr kabên ma. Dja gar prĩne me kabên man me kabênkôt ar amijo aba ne memã adjãpênh mex ar aba gê me ar akam kĩnh, ane. Kwãrĩk wãnh me anhõ bënjadjwýr pãnh akabên kêt ne akabêno apanh kêt, ane.

¹⁰ Kwãrĩk wãnh mekbê adjãkĩnh kêt, ane. Dja gar katãt memã apê gê me kãtãm ar adjãpênh mexkumrêxkôt ar apumũn kam arým kum Metĩndjwýnh kĩnh, Metĩndjwýnh kubê me bapytãr djwýnhja kum kĩnh, ne kum Metĩndjwýnh kabêndjwý kĩnh ne. Dja ga ã me memã àpênh kajgo ar bajamã akabên jarênho ane.

¹¹ Mýkam dja gu me katãt mrã? Bir, Metĩndjwýnh ne arým me kunĩ kadjj ukaprĩo kato. Kute me bakunĩ pytãr kadjj ne ukaprĩo kato.

¹² Nã gu me prĩne ukaprĩja man kam arým pãnh arĩk ar babaja kanga. Ne mýjja punu, me kute Jeju mar kêt kute mýjja punuo amikĩnhja tu arým kangakumrêx nhyim wãnh nõ. Gu me kam on pyka jakam amipnên ar baban katãt mrã ne Metĩndjwýnh kabênkôt akrãnmã ar amijo baba. Dja gu me prĩne amim Metĩndjwýnh djukaprĩ man kam ã kôt amijo ane.

¹³ Ne akrãnmã ar amijo bababê amiwýr Jeju kamnhĩx, akubyn rwýk djã amiwýrkam amako tẽ. Me banhõ Metĩndjwýnh, me bapytãr djwýnhbê Jeju

* **2:3** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

Kritu tām dja me bajaêrbê kato, ta raxo kubê kumkatio me bawÿr kato. Djâm ngri got. Raxo, mexo kubê kumkatiti:. Nhÿnh ne me'õ mexo, raxo, umao kumãnhkutã? Dja me bawÿr kato gu me arÿm bakĩnhkumrêx. Me bakĩnh djã ne ja. Tãm ne gu me amiwÿrkam amak ar o baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pãnh tyk kadjy memã amikanga, kute me bajaxwe kunĩbê me bapytãr ne kute amim me bajo mexmã ne mekmã amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo õ me wÿnhkumrêx ne kute ar me bajo bamã ne mekmã amikanga. Kute me bajo õ me wÿnh gu me kam bamã mÿjja mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

¹⁵ Bir be, ikabên ja dja ga prĩne me kupãhntã me kute amim Jeju marwãmã arê, memã kôt arê. Me kaprĩjamã kĩnh jangjê gê me kaprĩ kêt. Gora atÿx ne me axwe nêje me akren memã abên tÿx gê me arek ar ba. Kwãrik wãnh gê me ajã kabên kêt.

3

Kute Metĩndjwÿnh djukaprĩ marn kute katãt amijo bamã.

Ep 4.2; Pĩr 2.3; Kor 3.12

¹ Gora me kute amim Jeju marwãmã akabên jarê gê me on akabên ma. Dja ga memã kum,

—Gora me me bēnjadjwÿrmē meo ba djwÿnh kabên man me kabênkôt ar amijo aba. Dja me me amã me adjãpēnhkumrêx jarê ga me kam kubê amikati kêtumrêx ne tu 'ÿr tē. Nhym bep djãm me me amã mÿjja punu'ã apnê ga me ate akrã.

² Kwãrik wãnh ga me abenã akabên kêt, ane. Gora me akabôt katin amã aben kaprĩn akrãnmã abenmã akabên jarê, ane. Dja ga ã ajte memã akabên jarēho ane gê meo biknor kêt.

³ Amrêbê ne gu me badjwÿ bano kêtumrêx ne bajamakkre kêtumrêx nhym me arĩk me banoo biknoro ba. Nã, amrêbê ne gu me arĩk ar babari bamã mÿjja punu kunĩ kĩnh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamãnmã mã bamã bajaxwe kĩnh ne. Me bajaxwen abenã bakabên ne aben nhõ mÿjja'ã bangryk ar baba. Nhym me kum me bakurê: gu me badjwÿ amipãnh bamã me kurê.

⁴⁻⁵ Nhym bep ajbir ne Metĩndjwÿnhbê me bapytãr djwÿnh ukaprĩo kato ne kum me bajabêkumrêx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kĩnh nhym Metĩndjwÿnh tu ukaprĩkôt me bapytã. Kum me bajabên kam me bapytã. Djãm me bamrãnh mexkôt ne gu me amiptã? Arkati, ta ne ukaprĩkôt me bapytã. Nãm me ngõ amingrã ku'õn kam arÿm akubyn mexkumrêx. Nhym Metĩndjwÿnh Karõdjwÿ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krãta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrãk ne bakabên punu mar kêt ne bakabên mexbit ma. Nhym kam Metĩndjwÿnh Karõ mã me bajo mexo tēm rã'ã ne.

⁶ Ukaprĩkôt ne me bawÿr Karõ jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytãr djwÿnh djõ'ã ne me bawÿr ano. Djãm õdjÿ got me babê Karõ nê? Kati, mrãmri ne õdjãnhkumrêx ne me bamã ta Karõ jano ne prĩne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷ Be, djãm Metĩndjwÿnh djukaprĩ ngri got. Nãm ukaprĩkôt me bamã me bajaxwe kêt jarê. Gu me bamex ne batyk nhijukri batĩn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarê. Nãm amũ me batĩn rã'ã: rã'ã rã'ãmã arê gu me amiwÿr kamnhĩxbê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸ Mrāmri ne ikabēnja. Ikabēnkumrēx. Dja ga memã prīne idjô'ã ikabēnja kôt arē gē me kute amim Metīndjwýnh marja kum mýjja mexbit kính ne ar o ba. Kam ne mexkumrēx, me kunīmã mexkumrēx.

⁹ Kwārík wānh me abenkam kangatija wānh nō. Tām ne kajgo mexi. Kwārík wām nō. Kwārík wānh me bakukāmã nhidjikôt me àkrēja wānh nō. Nym me kute kabēno aben japanh ne me kute abenmã àkrējadjwý kunī dja wānh nō. Mōjdjê kukràdjã tūm'ã ne me ã abenmã ane. Tām ne kajgo mexi. Punure. Tām dja wānh nō.

¹⁰ Dja me'ō kabēno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krã ga ajte kum akabēn jarē. Godja mã ate krã jabej ga kam arým tu kangakumrēx. Arým ne ga te kabēn punu nêje te o ane nym mã kum kabēn punu kính.

¹¹ Arým ne ga kôt kum akato. Mrāmri ne me'ō ja punukumrēx. Atemã kabēn. Kum axwe kínhkam ne ga arým kum akato. Nãm kabēno amijo amirīt. Mrāmri dja ga tu kangakumrēx. Tām ne ja.

Kabēn o ino rer.

¹²⁻¹³ Be, dja ba awýr Artemanh nār kon Xikiku jano gē awýr tēn bōx ga kam tebē mã amrē iwýr tē. Krīraxbē Nikoporikam dja gu abenwýr bōx. Kam dja ba na tým kam arek akam amako dja. Nīnh iwýr atēm kētri dja ga Djenajmē Apôr aro tēn amū ar kujate. Djenajbē ne me kadjy kabēn jarēnh djwýnh, ar ja. Dja ga prīne aro djuw mex ne aro tēn amū ar kujate gē ar tēm mex ne ýkam tēm kêt. Ga kam amrē iwýr tē.

¹⁴ Be, gora gē gu banhōbikwa kute Jeju marwã, mýjja mexbit ma ne kum ajbit kính. Mýkam? Bir, gu banhōbikwa kute me 'uwtío djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akràn mã ar meo djuw mexo bamã.

¹⁵ Ar ja, arkam idjãm ja kunī ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wām amã amijarē. Badjwý ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakínhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarē.

Gē Metīndjwýnh ukapríkôt ar akunío djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Piremõmã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne kamybê Piremõmã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. Nhyim Piremõ nhõ kubê kra 'ò, me pardja 'ò kum àpênh kajgo ar baja arým mã kubê tê. Birãm kubê pi'òk kaprĩreo akĩn mã kubê o tê. Ne kam pyka 'òkam bõx. Pyka 'òkam Paur memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar bakam bõx nhyim kam Paur Jeju'ã ujarênh ku'ê. Mekbê ijê djakam ãm rã'akam ne 'ã ujarênh ku'ê. Nhyim kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrêx, tu amim kamnhĩxkumrêx ne. Nhyim kam Paur arým o kra. Kum abêkumrêx ne, ne kam te kute nêman ajte Piremõmã ano. 'Á pi'òk no'òk ne Piremõmã ano nhyim Xikiku ò pi'òk no'òko tê. Nhyim kam kum,

—Kwãrik wãnh, ga kam angryk kêt. Tu amã abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne amã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremõmã pi'òk no'òko ane. Tãm ne ja.

¹⁻² Piremõ, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ba, ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar amã pi'òk no'òk ne. Piremõ, ga ne ga ar ikôt Metĩndjwýnhmã adjãpênh ar aba bar imã akĩnhkumrêx ne amã pi'òk no'òk ne. Gamê gwaj bakanikwýnh Apijmê Akipu gwaj bakôt àpênhamê ar aje amim Jeju mar ne kôt anhũrkwãkam aben pydjijamê, ar amã ne bar pi'òk no'òk ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amã pi'òk no'òk ne.

³ Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amã umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh.

⁴ Mrãmri ne ba akam ikĩnhkumrêx ne kam ije inhõ Metĩndjwýnhmã amijarênh katã kum ajarênh rã'ã. Nã bãm kum,

—Ota ba Piremõkam ikĩnhkumrêx, ane. Nã bãm ã kum akam ikĩnh jarênh anen kôt kum mextire jarê.

⁵ Mýkam ne ba akam ikĩnh ne? Bir, amã me abêkam, amã Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ jabêkam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx, tãm ne me iwýr arênh bõx. Kam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne.

⁶ Be, nã bãm Metĩndjwýnhmã ajarê ne kum,

—Arým ne Piremõ amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum òdjãnhmê kum me abê jarê gê memã òdjãnh ne kum me abê, ane. Nã bãm ã Metĩndjwýnhmã ajarênh ane.

Nã, akmere, dja me akabên mex man anhõdjãnh pumün arým akôt Kritu ma, Kritu nhõdjãnhmê ukaprĩ ma. Nãm ukaprĩkôt apýnh mýjja mex djãrio me bakĩnh ne arým gadjwý ajo kĩnh ne, gê me gop apumün kam arým akôt Kretimã kato.

⁷ Nã, nãm me imã ajarê ba kam ikĩnhkumrêx ne kam ajte itý:xkumrêx ne. Amã me abêkam, amã me kute Jejukôt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrêx ne kam itýxkumrêx. Ga, akmere, nã gãm Metĩndjwýnh nhõ me mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩnh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ónemu nêje kum kabên.

8-10 Amã me abêkam ne ba mÿjja'ã ama. Ba ikrabê Ônemu'ã ama. Me kute ibê ijê rã'ãkam ne Ônemu iwÿr bôx ba kam o ikra. Nã bãm kum Jeju jarê nhym tu amim markumrêx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhô àpênhkam ren amã ibên tÿx ne. Ne ren amã,

—Kwãrik wãnh arek ikuri dja, ane. Nhym ren arÿm tu mrãmri dja.

Nhym bep kati, imã ajabêkam ne ba tu 'ã ama. Ba ibê Paur, ibêngêttekam amã ikapri jabej, nhym me kute Kritu Jeju'ã idjujarênh ibakam ibê ijê ga amã ikapri jabej ne ba tu 'ã ama.

11 Nãm amrêbê akam punu ne kam ajbir amã mexkumrêx, ne badjwÿ imã mexkumrêx ne.

12 Ba arÿm ije akubyn awÿr anormã. Imã abêkumrêx tãm ne ba ije amã anormã. Godja ba akubyn amã anon kam o ama: ne.

13 Nã bãm te ije o aminhõ prãme nhym arek ikuri ãm ne kute akãxã ijo djuw mexmã. Ije Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djãkam dja nhym Ônemu kute akãxã imã àpênhmã ba te ije o aminhõ prãme.

14 Nhym bep kati, nã bãm inhõkre kadjwÿnhbê amim,

—Kati, ba dja ba ã anhÿr kêt ne. Ga dja ga amã ikapri jabej arÿm imã nê gê arek ikuri dja. Aje amimarkôt dja ga amã ikapri jabej arÿm imã nê gê kam ikuri dja, ane.

15 Amrêbê ne mã abê têm ngrire ne kam arÿm akubyn awÿr têm mã. Kon ne, birãm arÿm akubyn tu awÿr bôxkumrêx ne arek wãnh akuri ãm rã'ã: rã'ãmã arÿm wãm têm mã.

16 Djãm aje o me bajtem'õ pyrãk nhym amã àpênh kajgo ar bamã ne akubyn awÿr têm mã? Kati, arÿm ar aje Kritukôt abeno akamymã. Arÿm kubê akamy. Akamy, gu arÿm bamã kïnhkumrêxja tãm ne awÿr têm mã. Mrãmri imã kïnh raxi. Nhym bep ga dja ga amã kïnh raxo ijakre. Amã àpênhkam ne gar arÿm ajbir Bênjadjwÿr Jejukôt abeno akamykam dja ga amã kïnh raxo ijakre.

17 Be, kam dja akubyn awÿr bôx ga amiwÿr o wadjãn kum akabên mex jarê. Gu baro'ã badjapênh ne abeno banhõbikwakam baje aben pyrãk jabej dja ikãxã awÿr bôx ga o ipyrãk ne kutã aprôt ne pa 'amÿn amiwÿr o wadjãn kam kum akabên mex jarê.

18 Djori ajo ajkê? Nãr kon, djori abê mÿjjaõ akî? Kute ajo bikênh jabej amrê imã 'ã pi'ók no'ók ba kam amã o pãnh.

19 Ê, gop ije inhikrao pi'ók no'ókja pumũ, ba ibê Paur dja ba amã o pãnh. Kwãrik wãnh, ga dja ga àkïnhî pãnh kum arênh kêt.

Gora ijã mãn amijakren ikudjwa pãnh jarênh kêt, àkïnhî pãnh kum arênh kêt, tu ate akrà. Ga ije amã Jeju jarênh ne ije amã pãnh jarênh kêtja pumũ. Nã ba ren amã Jeju jarênh kêt ga ren amim mar kêt ne tu abiknorkumrêx ne. Bep kati, nã bãm amã arê ga ama ba kam ije amã pãnh jarênh kêt. Gora aje ipyrãk ne tu àkïnhî pãnhja mar kêtumrêx. Ônemu kute ajo bikênh tÿmja tu o pãnh mar kêt.

20 Nã, akmere, gora ã anen kum akabên mex jarê gu banhõ Bênjadjwÿr kabênkôt tu kum akabên mex jarê. Kum akabên mex jarê o ikïnh, akmere. Gu baje Kritukôt abeno bakamykam gop ijo kïnh, akmere.

21 Be, nã bãm inhõkre kadjwÿnhbê amim,

—Dja tu ikabên man kôt amijo ba. Dja ikabên man kam o djuw mexo ikabên jakre, ane. Nã bãm ã amim anen kam amã pi'ók no'ók ne.

22 Ê, ajte mÿjja 'odjwÿ. Ba wãm awÿr itêm ne ibôx jabej on ikutêp imã kikre kre kapõ ne kikre kadjwÿnhbê inhikwã djãwã kapî. Godja Metïndjwÿnh wãm

awÿr ijano ba kam awÿr tēn bôx. Kadjy dja ga Metĩndjwÿnhmã ijo a'uw nhym kam arÿm awÿr ijano. Me kute ikadjàr ba kam wãm awÿr itēmã. Kam ne ba amijã Metĩndjwÿnh kamnhĩxbē nõ.

²³ Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarēnh rã'ã. Adjwÿnhdjwÿ ne me kubê ijê. Nãm Kritu Jeju'ã ujarēnh ar ba nhym kam me kubê ijê nhym iro'ã mebê ijê djakam dja.

²⁴ Makumē Arxakumē Temanhmē Rukamē ar adjwÿnhdjwÿ kute ajo amak ne kute ajarēnh rã'ã. Ar ja ne ar ikôt àpēnh ar ba.

²⁵ Gê Bēnjadjwÿr Jeju Kritu ukaprĩkôt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'òk no'òk ne ja.

Me'õ ne Jeju'ã pi'òk no'òk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngràkumrêxmã. Mekbê idjaer kwý ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arým kute ari mýjjakôt akêxmã. Nãm ar abenmã,

—Gwaj akubyn Mòjdjê kukràdjã tùmjakôt amijo baba.

Ne ajte,

—Gwaj akubyn Metíndjwýnhmã mry bôn kamrô kapí. Birãm Jeju kamrô me bajaxweo bingrành mánhcutã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwý me bajaxwe pãnh ajte Metíndjwýnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'òk no'òk ne arkum,

—Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingrành djwýnh. Kwãrik wãnh atemã ibej mýjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mánhcutã. Kwãrik wãnh Jeju kamrô nhibej mry kamrô nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarê. Jejubê ne Metíndjwýnh kra. Jeju ne mýjja kuní kurãm mexkumrêx. Ne kadjy mrãnh djwýnh kurãm raxí. Ne Mòjdjê kurãm raxí. Ne me kute me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnhja kurãm raxí. Jeju kamrô ne mry kamrô kurãm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingrành kadjy mexkumrêx. Nym Jeju kukràdjã nyja ne Mòjdjê kukràdjã tùm jakãjbê bõx ne kurãm mexkumrêx. Kam gédja me mrãmri Jeju'ã ngràkumrêx ne mã 'amýn kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên õ pykakam bõx, kãjkwakam õ pykakam bõx.

Metíndjwýnh kra kute raxo kadjy mrãnh djwýnh jakrenh.

Kor 1.15

¹ Amrêbê ne Metíndjwýnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênh djwýnhkôt ne memã kabên, ne apýnh mýjja djãri kôt memã amijo amirîto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã í amũ kamingrànymã kabên ba.

² Nym bep ajbir ne Krakôtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkambit Krakôt me bamã kabên ne me bamã amijo amirît ne.

Bir be, arým kute Kramã mýjja kuní kangaja pumũ. Nym kam Kra arým pykamê kãjkwamê mýjja kuní 'y. Metíndjwýnh djõ'ã ne mýjja kuní 'y.

³ Nãm Metíndjwýnh jadjêho adjênh ne. Kubê Metíndjwýnh tãm. Ar kute aben pyrãk. Nãm 'itýxkumrêx ne kam ta amikabênkôt mýjja pumũnh 'ãno dja. Kute mýjja kuní nhípêxja pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mýjja kuní pytãn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo põx ne me bajo mex ne kam arým mã tẽ, mã kãjkwamã tẽn kam nhý, Metíndjwýnh djubòk'ãnh nhý. Metíndjwýnh kubê kumkati djubòk'ãnh nhý. Djãm me kãtãm ne me me bënjadjwýr rũnh djubòk'ãnh krí? Kati, ãm me bënjadjwýr rũnhbit. Me bënjadjwýr rũnh ne me me ubòk'ãnh krí.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadjy mrãnh djwýnh jakrenh mexi. Ne umaodjwý kute kadjy mrãnh djwýnh jakrenh. Bãm ne 'ã bënjadjwýr mẽ nym uma: ne.

⁵ Nhýnh ne Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õmã kum,

“Mrāmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arÿm ajo ikrakumrêx ga amipānh ijo Abām kumrêx”, ane got.

Kati, kramābit ne ā kabēn ane. Nār kon, nhÿnh ne Metîndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh 'ô'ā memā kum,

“Dja ba o ikra nhym ijo Bām”, ane got.

Kati, Kra'ābit ne ā kabēn ane.

⁶ Ne kam ajte, kute pykamā kra janorkam memā kum,

“Gora gê ikadjy mrānh djwÿnh kunī ikramā rax jarê”, ane.

Be, kubê Metîndjwÿnh krakam arÿm kum mÿjja kunī re nhym rax ne.

⁷ Nhym bep kadjy mrānh djwÿnh'ābit ne,

“Nā bām amikadjy mrānh djwÿnh nhîpêx nhym kute kôkmê kuwy pyrāk.

Akrānmā imā mrānh ne ikadjy àpēnhmā”, ane.

⁸⁻⁹ Nhym bep Kramābit ne kum,

“Be, Metîndjwÿnh, mrāmri dja ga meo aba rā'ā rā'ā ne.

Nā gām katāt meo aban amā mÿjja mexbit kĭnh ne katāt amijo aba ne amā mÿjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhô Metîndjwÿnh ne amijo apytān arax kadjy adja. Ga kam akĭnhkumrêx ne. Nā gām araxmê akĭnho anhôbikwa kunī jakrenh mex ne”, ane.

Nām ā Kramā ane ne kam ajte kum,

¹⁰ “Ga, Bēnjadjwÿr, ga ne ga krax kurūm pyka nhîpêx ne anhikrao kâjkwa nhîpêx.

¹¹⁻¹² Dja ĩ apêx. Nhym bep kati, gajbit dja ga arā'ā: rā'ā rā'ā.

Nhym bep kati, dja ĩ kute kubêkâ pyrāk ne tūm ne.

Mrāmri ne me kute kubêkâ, mÿjja tūm, inôkâ tūm nhym me kute krān o mrānh ne 'ê'ā rēnhja pyrāk. Dja ga ĩ ā kâjkwamê pyka tūm krān o atēm ne mēnh o ane. Ne kam arÿm pānh ny nhô.

Nhym bep ga dja ga tūmrām arā'ā rā'ā ne. Ga adjwÿnh tām o dja ga amū arā'ā: rā'ā ne. Dja ga atemā kêt kumrêx”, ane.

Bir be, nām ā Kramā ane.

¹³ Nhÿnh got kadjy mrānh djwÿnh 'ômā kum,

“Amrê idjubôk'ānh nhÿ, abēnjadjwÿr raxkam idjubôk'ānh nhÿ.

Ikutêp nhÿ ba 'ÿr amrê awÿr akurê djwÿnh o mō ga kwÿ o apardjan kwÿ nhimex”, ane.

Djām kute kadjy mrānh djwÿnhmā ā anhÿr got? Arkati, Kramābit ne ā kabēn ane.

¹⁴ Nhym bep kadjy mrānh djwÿnh ne Metîndjwÿnh nhô àpēnh kajgo. Djām mebêngôkre got* amirīt ne? Kati, me kute noo omūnh kêt nhym Metîndjwÿnh ne bakadjy ano. Me ba ba, Metîndjwÿnh kute me bapytār ne kute ar me bajo bamā, me bawÿr ne anoro dja, kute me bapumūnh ne kute me bajāno āmmā ne me bawÿr ano.

2

Me kute Metîndjwÿnh kabēn mar 'āno āmmā.

¹ Bir be, kam, Metîndjwÿnh kute me bamā krabê kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakrekam nhôrkumrêx. Me kute gwaj bamā katāt arēnh gwaj baje marja tām dja gwaj tu amijamakrekam nhôrkumrêx ne 'amÿnh tÿx, gwaj

* **1:14** Apÿnh me ô pyka djari kunîkôt ne me kunī bêngôkre. Kubêkâ jakamê me kakrātykmê me babêngôkremê ne me kunī: bêngôkre.

baje o babiknor karō. Dja gwaj ate ar bakrān baban kam ĩ o babiknor mex ne, o babiknor mexo tē.

² Amrēbē ne kadjy mrānh djwýnh memā Mōjdjē kukrādja jarē, me kute kōt amijo bamā. Nhy m me'ō kōt kute amijo ba kēt nār kon kubē binhirēnh katā nhy m kam arým kum o pānh ne. Katāt kum o pānh ne.

³ Bir be, dja gwaj badjwý ate bakrān ar baba djām kute gwaj bamā o pānh kētmā? E kum kati, gēdja gwaj bamādjwý o pānh ne. Amrēbē ne Metīndjwýnh memā kukrādjabit jarē. Nhy m me ate krān ar ba nhy m arým memā o pānh ne. Nhy m bep ajbir, ajbir ne me bamā kra ngā, krabē me bapytār djwýnh me bamā kungā. Djām ate gwaj bakrājamā kute o pānh kētmā? E kum kati ne. Dja gwaj bamādjwý o pānh ne. Bēnjadjwýr ta ne kumrēx memā amijarē, kute me utārmā amijarē. Nhy m kam kute ar meo baja, me kōt baja ne me kuman kam ō'ā gwaj bamā kōt arē, kabēno kabēn ne gwaj bamā arē.

⁴ Nhy m Metīndjwýnhdjwý kōt mýjja kwýo amirīt, me kute kōt kum kator kadjy ne umao apōx ne o mýjja 'yro ba, apýnh mýjja pumūnh kēt 'yro ba, me kōt baja ne me uma proo mýjja 'yro ba. Nām me me akrymē me kanēo mex, me tyk kwýo tīn, bōm me nēje me karō rē, ā ar meo anhýro ba. Nhy m kam Metīndjwýnh ajte kōt memā ta Karō jano, apýnh āpēnh djāri ne kadjy tu ukabikōt memā kungrā. Nām ā Metīndjwýnh kute meo bao ane, me kute Jejumā kator kadjy.

Jeju amijo kubēngōkren kute me bapyrāk.

⁵ Djām kadjy mrānh djwýnh Metīndjwýnh kute amim umjýr got? Kute ar pykao ba kadjy, kute amim umjýr got? Ije ar amā pyka ny jarēnhja tām, djām kute ar o bamā? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy Metīndjwýnh amim kudja. Kute mýjja kunīo ba kadjy ne amim kudja.

⁶ 'Ā ne me'ō Metīndjwýnh kabēnkam,

“Ē, Metīndjwýnh, djām me ibēngōkre imex got ga aje me imar rā'āmā? Mýkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?”

⁷ Nā gām o kātām, akadjy mrānh djwýnh kōpdji'ā o kātām. O kātām 'iry kēt ga ajte umamē raxo utā

⁸ nhy m ajte mrāmri bēnjadjwýr rax ne mýjja kunīo ba”, ane.

Nām ā Metīndjwýnh kabēnkam ane. Ga kute mýjja kunīo baja pumū. Nhýnh ne mýjja'ō kubē 'ā kātām ne? Kati. Djām me babēngōkre'ā ne kabēnja? E kum kati, Jeju'ā ne ā ane. Mebēngōkre kute mýjja kunīo ba kētja pumū.

⁹ Nhy m bep Jeju'ā ne ā ane. Mrāmri ne kadjy mrānh djwýnh kurām kātām 'ikrān mex ne, nhy m Metīndjwýnh ajte 'ā raxmē umamē kumē. Nām me bapānh ty nhy m kam pānh Metīndjwýnh 'ā kute raxmē umamē mēho ane. Metīndjwýnh me bakam ukapri kōt ne amim kra'ā karō nhy m kam me bapānh ty, me bakunī pānh ty. Djā nām tyk kadjy tokry kēt ne ty? Kati, nām tyk kadjy tokry: ne. Nhy m kam pānh Bāmja 'ā umamē ra:xmē kumē.

¹⁰ Djām Metīndjwýnh kute kra tokry'ā amim karōja punu got? Kati, mrāmri katāt. Metīndjwýnh kute mýjja kunī 'yr ne kute ar o baja tām ne krabē Jeju'ā amim karō, kute tokry maro tēm ne inomā mēnh ne kam mrāmri kubē me bapytār djwýnhkumrēxmā. Tokrykōtbit ne me bapytā. O ne Metīndjwýnh me bakrāptī pytān me bajo kra, kute ō kākwa mexitremā me bajo tēm gu me kramē baro'ā arkam babamā. Jeju ne me bamā wan me bamā pryō mōn kākwa mā wadjā. Dja gu me ĩ kōt pry'ā mōn wadjā.

¹¹ Bir be, ta Bām ne kubê me Babām pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamê gu me bamê ne gu meo Babām pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijâm kêt ne tu me bajo kamy.

¹² Nām Bāmmā kum,

“Dja ba ikamyremê ikanikwýnhremā ajo amirīt.

Me kute aben pydji nhipôkri dja ba memā amex jarē”, ane.

¹³ Ne kam ajte,

“Metîndjwýnh kanàrràm dja ba ar amijo iba”, ane.

Ne kam ajte,

“Ota ba dja. Metîndjwýnh kute imā ikra nhôrjamê ro'ā ne bar dja”, ane.

Nām ā Jeju gwaj bajo ôbikwao ane.

¹⁴ Bir be, Metîndjwýnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhîja pumû. Me barerek, me bakatyk, me bakanê, me batokryja pumû. Kam ne Jeju amijo kubêngôkren* kute me bapyràkà. Ne kam amitykkôt Xatanajo ajkê. Xatanaj kute memā tyk jarênh nhym me kabênkôt tykja tām ne prîne o ajkê. Kadjy ne amijo kubêngôkren ty.

¹⁵ Ta amitykkôt Xatanajo ajkên kubê me bakaba. Nā gu me bamā batyk pyma: ne. Me bafînri bamā batyk pyma: ne. Nhym kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamā me batyk pymajao ajngrà, gu me arým bamā uma kêt ne.

¹⁶ Djā nām amijo kadjy mrānh djwýnh ne ruw ne me utā? Kati, nām amijo kubêngôkren ruw. Nām amijo Abraão tãmdjwý 'ôn ruwn me utā.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrêx ne kam kamymê kute aben pyrāk. Nām me banhîo î, ne kam me bakôt tokry, me bakôt mýjja maro ba, me bakôt muw, me bakôt kînh. Bir be, nām prîne kute kamy bêngôkre pyrāk, kute me bapyràk ne kam arým kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax djukaprikumrêx ne Metîndjwýnhmā àpénhkumrêx ar ban kute kanga kêt. Nām me bakadjy Metîndjwýnhmā amijarê, me bajaxwe pānh tyk jarē, nhym arým me bajaxweo ajngràn me bajaxweo akno.

¹⁸ Djām me banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djām kute adjwýnhdjwýmā mýjja jarênh kêt, axwe'ā àpnênh kêt. Pykabê ar baridjwý ne kum axwe'ā apnê nhym adjwýnhdjwý tokry: ne. Kute tokrydjwý mar. Kute mýjja kunî mar. Kam dja gwaj bakam ukapri: ne gwaj bawýr prôt ne kubê gwaj bapytā. Xatanaj kute gwaj bamā axwe'ā àpnênhkam dja gwaj bawýr prôt ne kubê gwaj bapytā.

3

Jeju kute raxo Môjdjê jakrenh.

¹ Nā, akmere ar, àpnhîre ar, ar abê Metîndjwýnh nhô me mextireja, Metîndjwýnh kute kâjkwa kadjy gwaj baro'ā amijo gwaj bapytār, on ar Jejukôt ajamak bēn. Ê, dja ba ar amā Jeju rax jarē. Arým ne Metîndjwýnh me bawýr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhym bôx. Ne kam mrāmri ne kubê me banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax. Tām ne gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne kam memā arênh ar o baba.

* **2:14** Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrāmri ne apýnh me ô pyka djari kunîkôt me kunî: bêngôkreja pyrāk. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukràdjâ kunî kubêngôkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarêh ama.

² Nhyam kam Jeju bôx ne kum àpênhkumrêx ar ba. Metîndjwýnh kute anorjamã àpênh ar ba ne kanga kêtikumrêx. Kute Môjdjê pyrâk. Môjdjêdjwý ne prîne kute anor djwýnhjamã àpênh ar ba ne Metîndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mexikumrêx ne kute me kanga kêtikumrêx.

³ Nhyam bep Jeju ne Môjdjê kurâm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamê rax jarênh ar o ba. Ga me kute amim kikereja pumû. Kikre nhîpêx djwýnh ne raxo, týxo kikre jakre. Nãm â Jeju kute kikre nhîpêx ar o ba prâbê Môjdjê nhîpêxo ane ne kam raxo Môjdjê jakrenh mex ne.

⁴ Nhýnh ne kikre 'õ ta kute aminhipêx got? Kati, kikre 'yr djwýnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm â Metîndjwýnh mýjja kunî 'yro ane. Nã, mýjja kunî nhîpêx djwýnhbê ne Metîndjwýnh. Ta ne Môjdjêdjwý nhîpêx ne.

⁵ Mrãmri ne Môjdjê prîne Metîndjwýnh nhõ me ja kunîo ban meo djuw mexikumrêx ne kute me kanga kêt ne memã Metîndjwýnh kute amû tûmrâm amikukràdjào amirîtja kajmã'ã memã arênh ba. Kubê Metîndjwýnh nhõ àpênh. Õ àpênh kajgo.

⁶ Nhyam bep Kritu kubê Metîndjwýnh kra. Kubê Metîndjwýnh kra ne ta õ me jao ban prîne meo djuw mexo ban kute me kanga kêtikumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta õ me ja. Nhyam Metîndjwýnh arým gwaj bamã mýjja mex dji. Gwaj batîn prãm kêt ne baje amim kamnhîxbê mýjja mexja kam amak ne kam bakînh rá'ã jabejmã. Dja gwaj o anhýro bamõr ne inomã mênh jabej babê ta õ me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memã kabên.

Kó k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸ Kam ne Metîndjwýnh Karõ memã kum,

“On me akati jakam on aje Metîndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm aja-makkre kêt on wãm nõ.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtikumrêx ne kapõt kukritkam jãm

Metîndjwýnh akêx ne 'ã kabên ne. Me kute ngryk jabejmã ne me,

‘Kati, Metîndjwýnh dja me bajo bikênh kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhyam me bajo bikênh kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krã’, ã ar anhýr ba.

Nãm me ã me kute Metîndjwýnh ngryk jabejmã ã ane.”

Nãm ã Metîndjwýnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹ “Nã, wãnh ne me akukãmãre kute amim ikakinmã, kute ingyk jabejmã ar ikam amikrà:o ba. Nã bãm te me nokam memã mýjja kwýo amirît ar o iba nhyam me ãm ate kute we ingyk jabejmã ar we ã anhýr ba. Me kute we ingyk jabejmã 'ã amexbê 40.

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingy:ky ne memã kum,

‘Mrãmri ne me ja ajte ikam amikràn ibê binhirênh mõ. Ne ikabên mar prãm kêtikumrêx’, ane.

¹¹ Kam ne ba ingy:ky ne mrãmri ikabên pydjîn arê. Nã bãm memã kum,

‘Aj, me ja dja me inhõ pyka'ýr bôx kêtikumrêx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtikumrêx’, ane.”

Nãm ã Metîndjwýnh kabên ane.

¹² Ê, akmere ar, àpnhîre ar, kam ne ba ar amã, gora ar amijãno dja. Ar akadjwýnhbê ajaxwe 'õ, apunu 'õ ar akam kator ga kam arým ar aje amim Jeju kamnhîx kêt ne aje Metîndjwýnh tînja kanga karõ dja gar mrãmri amijãno dja.

¹³ Kwārīk wānh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunīkôt abenmā akabēn ne o abenmā tỳx jadjà. On akati jakam, Metīndjwỳnh kute ar amā,

—On jakam, anhỳr ja ma. Metīndjwỳnh kute me amakkre kêt o tỳm kêttri. Gêdja mỳjja punu 'êxri kute mex pyrāk ne arỳm ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakkre kêt karō dja gar on abenmā tỳx jadjà.

¹⁴ Gwaj bakunī baro'ā babê Kritu nhō me ja dja gwaj 'ā bangrà tỳx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhīx nyrekam batỳxja dja gwaj o batēm rā'ā o tēn o tēn o tēn inomā kumê. Gwaj gop mrāmri ā o anhỳr jabej kam arỳm babê Metīndjwỳnh nhō me jakumrêx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ā amijo ane. Ga Metīndjwỳnh Kabēn kute, “On me akati jakam on aje Metīndjwỳnh kabēn mar jabej gê on wām ajamakkre kêt on wām nō. Amrêbê ne me akukāmāre amakkre kêt kumrêx ne kapôt kukritkam jām Metīndjwỳnh akēx ne 'ā kabēn ne”, anhỳrja pumū.

¹⁶ Nhỳnh me ja ne me Metīndjwỳnh kabēn mar kajgon kam jām o akēx ne? Je kum Mōjdjê kute pykabê Edjitu kurūm meo kator ne kute meo baja kunī, me tām.

¹⁷ Nhyh nhỳnh me ja ne Metīndjwỳnh mekam ngryk ne? Mekam ngryko tēm rā'ā'ā amex krāptībê 40? Je kum, me tām, me kute Metīndjwỳnhkam amikrào ba ne kam wānh kapôt kukritkam apỳnh rōrōk ban wānh tyko ikwā, me tām.

¹⁸ Nhyh nhỳnh me ja'ā ne Metīndjwỳnh memā kabēn pydjīn arê ne memā kum, “Aj, me ja dja me inhō pyka'ỳr bōx kêt kumrêx ne ikôt me tyk djā kêt djākam tyk djā kêt kêt kumrêx”, ane.

E kum me tām, me kute Metīndjwỳnh kabēn mar kêt ne ar baja, me'ā ne ane.

¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metīndjwỳnh mar prām kêt kam 'ỳr bōx kêtja pumū.

4

Metīndjwỳnh memā me tyk djā kêt djā jarê.

¹ Ê, gwaj amijāno dja. Gwaj bajō 'ỳr babōx kêt karō dja gwaj amijāno dja. Metīndjwỳnh kute o pyka'ỳr memā krān kute memā tyk djā kêt djā jarēnhja tām ne gwaj bamā nōr rā'āā. Kam dja gwaj amijāno dja, gwaj bajō 'ỳr babōx kêt karō.

² Ê, 'ā ujarēnhja, 'ā ujarēnh mex kumrêxja ne arỳm gwaj bawỳrdjwỳ bōx, gwaj arỳm me kudjwa kuma. Me bakukāmāre kumrêx 'ỳr bōx nhyh me kuma. Nām me mar kajgokumrêx ne. Djā nām me kuman amikajmā'ā tu kamnhīxkumrêx? Kati, nām me ām mar kajgon ate krā.

³ Nhyh bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrêx ne baje amijā kamnhīxkumrêxja, gwaj ba dja gwaj 'ỳr babōxkumrêx ne kam kam batyk djā kêt ne. Nhyh bep me amakkre kêt'ā ne Metīndjwỳnh memā kum, “Nā bām ingy:k ne mrāmri ikabēn pydjīn arēn memā kum, ‘Aj, me kute ikabēn mar kêtja dja me inhō pyka'ỳr bōx kêt kumrêx ne ikôt me tyk djā kêt djākam tyk djā kêt kêt kumrêx’, ane.”

Djām kam me tyk djā kêt djā kêt got me 'ỳr bōx kêt mām. Je kum amrêbê ne Metīndjwỳnh pyka nhipêxo tēn inomā kumēn kam me kukām tyk djā kêtmo krax ne te memā tyk djā kêt djā jarēn te mekam ama.

⁴ Be, Metīndjwỳnh kabēnkam ne pi'ōk rārār'ā memā,

“Nām pi'ôk tyk to ino rerkam àpênho ino ren kam pi'ôk rârârkam tyk djà kêtò nō”, ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djà kêt djà jarē, ne,

“Aj, me ja dja me inhō pyka'yr bōx kêtumrēx ne ikôt me tyk djà kêt djakam tyk djà kêt kêtumrēx”, ane.

⁶ Me bakukāmāre kumrēx kute 'ā ujarēnh mar kajgoja me tām ne me 'yr bōx kêtumrēx, me kute amim Metīndjwýnh mar kêtumrēx. Tām, me tyk djà kêt djà, ne arek me ja kadjy nōr rā'ā, atemā me ja kadjy nōr rā'ā.

⁷ Kam ne Metīndjwýnh ajte akati 'ō jarē ne memā,

“Akati jakam on ajamakre kêtwā on wām nō ga me ikabēn man kam ikôt atyk djà kêt djà'yr bōx.”

Nām amū tūmrām Dawimā kabēn nhym ô'ā memā arē, ajbir ije me amā arēnhja tām, ne memā,

“On me akati jakam on aje Metīndjwýnh kabēn mar jabej gē on wām me ajamakre kêt on wām nō”, ane.

⁸ Bir be, nām ren Djodjuwe ren me tyk djà kêt djà'yr meo bōx nhym ren Metīndjwýnh ren ajte tūmrām akati 'ō jarēnh kêtumrēx, me tyk djà kêt djà kadjy akati 'ō jarēnh kêtumrēx.

⁹ Nhym bep kati, 'yr kute meo bōx kêtumrēx memā nōr rā'ā. Metīndjwýnh nhō me ja kadjy, kadjy ne nōr rā'āā, gwaj bamā nōr rā'āā. Kute pi'ôk rârârkam Metīndjwýnh kōkam kōto nōr ja pyrāk. Dja gwaj ā kudjwao ane.

¹⁰ Kôt dja gwaj badjāpēnh jakān kam Metīndjwýnh kudjwa bakōkam kōto banhikwā.

¹¹ Ajrā, gora gwaj batýx ne kudjwa 'yr bōx ne kudjwa bakōkam kōto nō. Gwaj bajō baje me bakukāmāre'ā amijakren bajamakre kêt ne arīk ar baban 'yr babōx kêt karō ne ba ar amā,

—Gora gwaj batýx ne kudjwa 'yr bōx, ane.

¹² Djām Metīndjwýnh kabēn kajgo got. Kabēn kute mýjja tīn ne adjōnh pyrāk. Dji tīnkēt. Dji kute mýjja kyxkēt. Ga mrāmri me kute kàx aktā irēkôt prīne wa ngrānh nhym kute mýjja kyx týxja pumū.

Nām ā Metīndjwýnh kabēn kute kàx pyrāk ne wa mexo kàx jakrenh mexo ane. Mrāmri me kute kàx djwa mexo mrymā ukabēr ne kute o mry toprik ne kute amū katāt o 'i jakār nhym kre kamrēk ne ikwā nhym 'i kanhīnja amirīt mex ne ikwāja pyrāk.

Nām ā Metīndjwýnh kàx'ā amikabēn jakreo ane ne kabēno ā gwaj bajo ane. Nām ta kabēno gwaj bakadjwýnhbē prōt ne gwaj badjumar djā'ā kurēn gwaj bakamūnhō ane. Ne kam gwaj banhōkre kadjwýnhbē baje amim mýjja'ā karōja, baje mýjja mar ar o babajao amirīt ne mýjja kabi. Gwaj Metīndjwýnh kabēn mar ar o baba nhym Metīndjwýnh gwaj badjumar djākam gwaj bamā kabēn ne,

—Mexkumrēx, ikabēnkôt ne ga amijo aba, ane.

Nār kon,

—Ē, nā gām aje ikabēnkôt amijo aba kêt, ane.

Nām ā Metīndjwýnh Kabēn kute kàx pyrāk ne gwaj bakadjwýnhbē: prōto ane.

¹³ Bir be, nhýnh ne mýjja 'ō Metīndjwýnhbē apdju? Arkati, kute mýjja nhīpēx kunī ne amirītumrēx ne nō. Irāri kum nō. Nōo kute mýjja kunī pytār. Kumā dja gu me amijarē, kubē mýjja 'ō biknor kêtumrēx.

Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax'ā ujarēnh.

14 Ije ar amã arênh ja ma. Ije ôbê ar amã Jeju rax'ã idjujarênhja dja ba akubyn ar amã arê. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'ã ar memã badjujarênh babaja gora gwaj 'ã bangrà týx. Ga gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ra:xja pumû. Nãm kãjkwamã wadjàn amû kajõnhkõt katon kam ýtã Metîndjwýnh'ýr bõx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metîndjwýnh kra.

15 Gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax djukaprikumrêx. Djãm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nãm te Xatanaj axwe'ã kum apnê nhym ãm tu ate krã. Gwaj apýnh bajaxwe djãri kute 'ã gwaj bamã ãpnênh, 'ã ne kum apnê nhym ãm tu ate krãn axwe kêtikumrêx ne.

16 Bir be, gora gwaj amikam bapijãm kêt ne tu Metîndjwýnhmã amijarê. Ôdjãnhkumrêx gwaj kam tu kum amijarê. Dja gwaj bakam ukaprikumrêx. Gêdja mýjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj bakapri, gwaj batín prãm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metîndjwýnhmã amijã ajarê nhym kam ta ukaprikõt prîne gwaj bajo djuw mexkumrêx ne.

5

1 Ê, Metîndjwýnh kute amim me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax, bēnjadjwýr bēngõkre 'õ* djarmãja pumû. Kute amim 'õ djar kadjy ne amijo me bajõ, me babēngõkre 'õ pytãn amim kudja, nhym kam ta, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ta ne me ô'ã Metîndjwýnh ma. Nhym me kãtãmja amijaxwe pãnh me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhjamã mryo mrãn kungã nhym me axwe pãnh Metîndjwýnhmã kubõ, me ô'ã kubõ. Nhym kam Metîndjwýnh me ja jaxweo ajngrãn tu o akno. Nãm ã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh memã Metîndjwýnh maro ane.

2 Djã nãm me no kêtja, me kute Metîndjwýnhbê ikõ mãtjamã àkrêmã got? Kati, adjwýnhdjwý axwe prãmkam mekam ukaprin memã àkrê kêt ne tu memã kabēn rerek jarê.

3 Ne ta me kudjwa axwe prãmkam adjwýnhdjwý ta amijaxwe pãnh kum mry bõ. Djã nãm me ajbit axwe pãnh kum mry bõ? Kati, ta, adjwýnhdjwý amijaxwe pãnh kum mry bõ.

4 Djã nãm me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ta amijã bēnjadjwýr rê got, ta o amiptãn amijã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rê got? Kati, Metîndjwýnhbit ne amijo utãn amim 'ã bēnjadjwýr rê ne amim umjuw. Ga Metîndjwýnh ajbit kute Arão'ã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr mēnhja pumû. Metîndjwýnhbit ne me'ã bēnjadjwýr rê.

5 Bir be, nãm ã Kritudjwý o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptar ne amijã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax mēnh kêtikumrêx. Nhym bep kati, Metîndjwýnh ta ne amim kudjan kum, "Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmkumrêx", ane.

Nãm ã Metîndjwýnh nhô pi'õk no'õkkam ã kum ane.

6 Ne kam ajte kum,

"Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã'ã Metîndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh", ane.

* 5:1 Apýnh me õ pyka djãri kunikõt ne me kunî bēngõkre.

7 Mrāmri ne Jeju me kuràm me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh mexkumrêx. Kute amijo kubêngôkren† pykakam ar bari Metĩndjwýnhmã kabên ne amijo a'uw. Kàj bê kum kabên ne amra. Metĩndjwýnh pydji kute tykbê utàr kadjy nàrà m kum kabênkam muw. Nhy m Metĩndjwýnh arým kabên ma, Jeju jaxwe kêt ne kute Metĩndjwýnh kabên mar ne kôt ar amijo bakam Metĩndjwýnh arým kabên ma.

8 Be, djã nãm kubê Metĩndjwýnh Krakam kute tokrymê kaprĩ mar kêt got? Kati, nãm te kubê Metĩndjwýnh kra, te axwe kêt ne mã tokry man kaprĩ ma. Nãm tokry katikôt Bãm kabên man kôt ar amijo ba. Te tokryn mã Bãm kabên mar 'ãno dja. Kam ne kute kabênkôt ar amijo baja mar mexkumrêx.

9 Ne kam arým mrãmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arým kubê me utàr djwýnhkumrêx ne. Me kute Jeju kabên mar ne kute kôt ar amijo ba, me ja ne me utàn kam kute ar meo ba rà'ã rà'ã rà'ãmã.

10 Be, kute me utàrkumrêx ne kute meo ba rà'ã rà'ã nhy m kam kôt Metĩndjwýnh kum,

“Abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax. Merkixatek nhi-
juk'ã gadjwý abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr
rax”, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kute amim arkam ã kum ane.

Me abatàn h kute me prĩre pyrãk.

Kô k 3.1; Ep 4.14

11 Nã bã m bit ar ije ar amã Merkixatek jarênhmãn kam ajte akubyn ar amã arênh kêt. Nã bã m ren ar ar amã kunĩ jarê ga ren ar mar kêt kumrêx ne, ar ajamakke kêt kam, ar ajamak'ã tomkam. Dja gar on amijamak'ã tom tan gop mýjja ma.

12 Nã gã m ar amrêbê memã Metĩndjwýnh kabên'ã adjujarênhmãn ajte mar kêt ne.

Nhy m bep kati, me'õ gêdja akubyn ar amã Metĩndjwýnh kukràdjã kraxkôt arê. Nã gã m ar aje me bixadjwýr ny pyrãk. Me bixadjwýr ny ne me kute kã kaôrbit mar ne kute me ôkumrêx kur kêt. Gar gadjwý aje mýjja mar kêt rà'ãkam aje me bixadjwýr ny pyrãk.

13 Ar aje mýjja mar kêt kam aje me prĩre pyrãk. Ar aje kã kaôr rà'ã. Nhy m bê ne ga gop ar ajabatàn h kam aje gop mýjja mar. Ar aje Metĩndjwýnh kabên katãtja o amiprãk kêt rà'ã.

14 Bep ate ne me abatàn h. Me abatàn h ne me kute me ôkumrêx kur. Nã gã m ar ren Metĩndjwýnh kabên maro tẽn ren o amiprãk ne ren arek maro tẽn o tẽn o tẽn ren marja amũ o abikamên ho tẽn kam ren aje me abatàn h pyrãk ne kam ren prĩne ren mýjja kabi, prĩne mýjja punumê mýjja mexmê prĩne ren kabin mýjja man kam ren aje me abatàn h pyrãk.

6

1-3 Gwaj Kritukôt babikamên hmo kraxkam arým Kritu kukràdjã kwý ma. Nãm ne Kritu kukràdjã kraxbit gwaj bamã arê gwaj kuma. Mýj kukràdjã krax ne gwaj arým kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe kĩnhja wãnh kum banhirer ne kam baje amikajmãtã Metĩndjwýnh mar ja. Nhy m ajte me kute ngômã me bajangjên h'ã

† 5:7 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunikôt me kunĩ: bêngôkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakràtykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre. Me kamrômê me kukràdjã kunĩ kubêngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarên ama.

ujarênhjadwÿ. Ne kam ajte me kute Metîndjwÿnhmã me bapymjÿr gu me kum badjâpênh kadjy me kute me bajã ikra jadjwÿr ja. Ne kam ajte me batyk ne akubyn batÿn ne bakator nhym Metîndjwÿnh kute me bamã bajaxwe pânh jarênhmã ne kute me jamã me tÿn rã'ã rã'ãmã arênh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarênh ja. Ja ne mar tÿm, kukràdjã krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwÿ rax ne gwaj baje mar kêt rã'ã. Gwaj on ajte amÿ ijukri on mÿjja 'ôdjwÿ man gop amÿ maro babikamêho mō. Nã gãm ar te o anen te aje kãjmã mar kamênhmãn kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mō.

Nhym bep kati, dja gwaj on amÿ ijukri on mÿjja 'ôdjwÿ ma. Gwaj baje mÿjja marmã ne Metîndjwÿnh amim gwaj bajã karō, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjãr jabej dja gwaj on ã o ane.

*Me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêx karō memã kabên.
Idja 10.26*

⁴ Nhym bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tô mã dja me me on akubyn Metîndjwÿnh'ÿr meo akêxmã? Kati, gêdja me te meo ane. Arÿm ne Metîndjwÿnh me ja no bôn timer pydji nhym me arÿm amim kuma. Jeju kute me utarmã kãjkwa kurÿm bôxja ne me arÿm amim kuma. Nhym Metîndjwÿnh ta memã Karōja ngrã nhym meo ba.

⁵ Nhym me kam arÿm mrãmri Metîndjwÿnh Kabên mexkumrêxmã kato. Ne arÿm amim mÿjja puma kwÿ pumÿ. Jeju akati 'ôkam akubyn bôx ne kute meo ba kãjmã'ã mÿjja pymaja kwÿ pumÿ. Omÿnh kajgon kam ate amibê kanga, amibê kurê ar o ba.

⁶ Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmãn ajte jãm kute kubê amijo akêx ne kangaja, djãm me kute akubyn Metîndjwÿnh'ÿr meo akêxmã? Arkati, gêdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ÿr kute meo akêxmã te meo ane. Mÿkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkê. Nãm kute mrãmri ne me kute Metîndjwÿnh krao bikênh ne kute akubyn pÿte'y'ã nhôrkam o bikênhja pyrãk. Nhym kam me kãtãm Jeju japryō kumex.

⁷ Ê, gop ar pyka mexja pumÿ. Na ne pyka jakam bixadjwÿr krãptÿ ne kam amÿ pyka ja mã prôt ne. Nhym me kam kam mÿjja kren prÿne 'ã karên o djuw mex nhym kam ingrôt ne abatãnh. Ô wÿnh kute krên ne tÿxmã ne ingrôt ne ôn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metîndjwÿnh arÿm kum kÿnh ne ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Pyka ja ne mexkumrêx. Ba kum kÿnh jadjã ne kum djwÿ jarê gê mã arek kam djwÿ nhingrôt ne ôn kumex, ane.

⁸ Nhym bep ate ne pyka punu. Nãm te na axidjuw nhym me te karê nhym mã mrÿnhimê mjêxêtte nhÿbit apôx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mÿjja nhingrôt jabej, djwÿ nhingrôt jabej ne kam ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Axuk wãnh nôre. Ba tu kanga gê wãnh nôre. Mÿj kadjy dja ba prÿne karên 'ãno dja? Gê me'ô tu kum adjã gê prÿne xêt. Kê, ane.

Dja ã Metîndjwÿnh me kute akubyn kubê akêxjamã anen kuwo imôkam me kurê.

⁹ E kum ar ga, akmere ar, àpnhÿre ar, ar imã ar akÿnhja, djãm ar amã ne bar ikabên ja jarênhô iba? Kati, arÿm ne bar ar amexkôt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm ar apytã. Ga kam ar aje pyka mexja pyrãk.

10 Djâm Metîndjwÿnh punu got. Djâm kute ar amar kêt got. Kati, dja katàt ar adjapênh man o biknor kêt ne. Nã gãm ar amã Metîndjwÿnh Kînhkumrêx ne kam ô'ã ô me mex jadjwÿo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rã'ã ne. Kam dja Metîndjwÿnhdjwÿ ar amar rã'ã ne.

11 Bir be, gora ar 'ãno dja. Nã bãm ar inhõkre kadjwÿnhbê,

—Gora gê ar î pÿnhkõt kum Jejuwã kînh ne kam kînh rã'ã rã'ãn kõt ar amijo ban inomã kumê, ane.

Nã, dja gar ã anen inomã amên kam arÿm 'ÿr bõx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhîxja arÿm 'ÿr bõx.

12 Nã, gora ar amã adjukanga kêt ne 'ãno djan inomã amên kam 'ÿr bõx. Kwãrîk wãnh ar amã adjukanga kêt. Ê, me kute amim Jeju mar ne kute akrãnmã arek amiwÿr kam amakja, me tãmbit dja me 'ÿr bõx. Mÿjja mex, Metîndjwÿnh kute 'ã memã katàt kabên pydjîn arênhja'ÿr dja me bõx. Bir be, gora on ar ja'ã amijakren me kudjwa mÿjja ja kunî 'ÿr bõx.

Metîndjwÿnh kute Abraãomã tàmdjwÿ jarênh mãmджи.

13-16 Ar me bakukãmãrebê Abraãoja pumû. Amrêbê Metîndjwÿnh Abraãomã kabên pydjîn arê. Nãm kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kînh ne amã atãmdjwÿ krãptî ngã nhym aptàn kumex.

Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metîndjwÿnh kute Abraãomã kabên pydjîn arênh ne ja. Nãm Abraão akrãnmã arek amiwÿr kam aman kam 'ÿr bõx. Metîndjwÿnh kute kum kabên pydjîn arênhja'ÿr bõx ne arÿm kran arÿm tàmdjwÿ.

Me babêngõkre baje memã bakabên pÿnh ne arênh kadjy ne atemã me'õ'ÿr mrã. Me'õ kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmã 'ÿr tèn kum arê, kute adjwÿnhdjwÿ me bakabên mar ne kute ar o bamã. Gu me kum bajêx karõ, kum bajêx nhym kute o ngrykmã ajte atemã me'õ'ÿr mrãn kum me bakabên ja jarê.

Nhym bep Metîndjwÿnh kute Abraãomã kabên pydjîn arênhkam nhÿnh ne atemã me'õ Metîndjwÿnh kurãm rax got kute adjwÿnhdjwÿ kabên marmã? Kati, Metîndjwÿnhbê kumkati pydjii. Kam ne ta tu aminhidji jarênh Abraãomã kabên pydjîn arênh kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kînh ne amã atãmdjwÿ krãptî ngã nhym aptàn kumex.

Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

17 Nãm kabên pydjîn arênh kam ta aminhidji jarê. Nãm arÿm 'ã amim karõn kõt kabên pydjîn arê. Nãm akubyn atemã kabên 'õ jarênh kêtumrêx. Nãm ta arÿm amim pry pydji jarê. Ne kam me kute prîne amim mar tÿxmã, Metîndjwÿnh kute memã kabên pydji jarênh nhym me kute amim mar tÿxjamã ne kabên pydjîn arênh kam ta memã aminhidji jarê.

18 Bir be, kumrêx ne kabên pydjîn arênh kam adjwÿnhdjwÿ ta aminhidji jarênh memã,

—Ba ibê Metîndjwÿnh dja ba ajo kînh, ane.

Dja akubyn atemã kabên 'õ jarênh kêtumrêx ne. Dja 'êxnhî kêtumrêx. Djâm Metîndjwÿnh kabênkam 'êxnhî kute akubyn memã kabên 'õ jarênhmã got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atÿxkumrêx, ajte akînhkumrêx. Atÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mã kam ama. Metîndjwÿnh arÿm gwaj bakukãm gwaj bamã mÿjja mex jarê gwaj mã kam ama. Kute gwaj bapÿtãrmã ne gwaj arÿm 'ÿr baprot nhym arÿm gwaj bapÿtàn gwaj bamã mÿjja mex jarê, kãjkwa jarê.

19 Gora gwaj kam batÿx ne tu amim kamnhĩxkumrêx ne mã kam ama. Mrãmri dja gwaj 'ÿr bôx. Kam ne gwaj bakadjwÿnhbê badjumar mex ne baku'ê tÿx ne. Mrãmri ne me kute ngômã kên rênh nhym kã arek arij tÿx nhym ngô kute o ba kêt ja pyrãk. Dja gwaj ã bakadjwÿnhbê badjumar mex ne batÿxo ane. Gwaj baje amim Metĩndjwÿnh kabên kamnhĩx ar o babakam dja gwaj ã bakadjwÿnhbê badjumar mex ne batÿxo ane.

Metĩndjwÿnh nhô kikreti ja ma. Kadjwÿnhbê Metĩndjwÿnh nhô mÿjja nêje kubêkãti wajêt. Nhym me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr raxbit 'ÿr ngjēnh.

20 Nhym bep Jeju ne ta kãkwakam ũrkwãti djwÿnhjamã wadjã. Me bakukãm ne 'ÿr wabin kum wadjã. Kute me banhirãr ne me bajo djuw mex ne me bakadjy Metĩndjwÿnhmã kabēnmã. Dji kubê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh djwÿnhkêt. Kubê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr rax dja rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne kajmã'ã Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhym kam Jeju ijuk'ã kubê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ne me bakadjy Metĩndjwÿnhmã kabên ne.

7

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

1-3 Be, mÿj me'ôbê ne Merkixatekja? Nãm krĩbê Xarêkam me ja nhô bēnjadjwÿr ne adjwÿnhdjwÿ kubê Metĩndjwÿnh pymao kubê kumkati mar djwÿnh. Idji kutewa ne katãt me mrãnh nhô bēnjadjwÿr, Merkixatek. Idji jatãri jadjwÿ ne me umar mex nhô bēnjadjwÿr. Krĩ nhidjibê ne Xarê. Me umar mex ne ar bakam ne me tu ã kum idji. Me ô bēnjadjwÿrjamã, Merkixatekmã ne me me umar mex nhô bēnjadjwÿr ane.

Ije nhym mã ne bãmmê nã ar kute? Kati, e kum bep me kute bãmmê nã noo ar omũnh kêtumrêx ne me kute ar arēnh kêtê. Kon ne. Ingêtmê kwatynhmê me kute omũnh kêt mexi. Me kute rwÿkkôt mar kêt, nã 'ô kurũm rwÿkkôt mar kêt ne ajte kute tyk djã kôt mar kêtumrêx. Nãm tu nhĩ'ãnh tē. Kute Metĩndjwÿnh Kra pyrãk ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh rã'ã rã'ã ne.

Be, ta ne Abraão kutã tēn kajpan kum kabên jarēnho kĩnhkumrêx ne. Abraão arÿm mÿj bēnjadjwÿrja ar'ÿr prôt ne ar kubĩn kam akubyn tē nhym Merkixatek kutã tēn kajpan o kĩnh ne.

Nhym kam kum mÿjja kwÿo ajkij. Kute mÿjja kwÿo mōrjao ajkij nhym mã o mō. Abraão ô mÿjja kunĩ kryre ne kurēn aben kadjy kum kungã. Merkixatekmã apÿnh aben kadjy o pōxo tēn kum kungã nhym abenã rēnhkam arÿm rax nhym kam mã o mō.

4 Bir be, me Merkixatek raxja pumũ. Te Abraão bēnjadjwÿr rax ne kute nêkrêx pytarja tu kute kum kwÿo o bikjêrja pumũ. Djãm Merkixatek ngri got.

5 Atũmã ne mekbê Rewi me ô mÿjja jamÿnho ba. Mōjdjê ne kukràdjãkôt mekbê idjaermã kum,

—Gora me amũ anhô mÿjja wã kwÿo ajkjên amũ mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhmã angã, amũ amikutã memã kwÿ ngã gē me ta ô nêkrêxkôt amim amÿ, ane. Nhym me kam ã anen ô mÿjja kwÿo ajkijn kam amũ amikutã mekbê Rewimã ôro tē, me ta ô krôkam me jamã kungã nhym me amim amÿ. Amê kubê Abraão tãmdjwÿ nhym mekbê Rewi kute amim amÿnhja tãm ne kubê ô nêkrêx.

6 Nhym bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'ô kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraão bē nêkrêx kwÿo ajkijn kum kĩnh jadjã. Metĩndjwÿnh

arým Abraãomã kabên pydjín arên kum mýjja mex jarê nhyM Merkixatek arým kuman kam kôt Abraãoo kînh ne.

⁷ Be, mrâmri ne me'ô kute meo kînhja ne raxo tãmja jakre. Me rûnh ne me meo kînh.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumû.

⁸ Mekbê Rewibê Metîndjwýnh mar djwýnh ne me ô nèkrêxo ba. O ban kêt nhyM me pânH kamingrãny amû ijuk'ã ajte Metîndjwýnhmã àpênh ba nhyM me ajte memã ôro ba. NhyM bep Merkixatek pydji ne tîn rã'ã rã'ã ne kubê ô mýjjao mō. Ga me Metîndjwýnh nhō pi'ók no'ókkam Merkixatek'ã kute tîn rã'ã: rã'ã, anhýrja pumû. Be, Merkixatek raxja pumû.

⁹⁻¹⁰ NhyM kam Merkixatek Abraão kutã tên kajpa nhyM kum ô mýjja kwýo ajkij nhyM mã o mō. NhyM kam Rewidjwý kute kum ôr pyrãk. Rewibê ne Abraão tãmdjwý. Rewi ne ingêt kukãmãrebê Abraão ngrekam nōr rã'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djir kêt, ngrekam nōr rã'ãkam ne Abraão Merkixatekmã ô mýjja kwýo ajkij. NhyM kam Rewidjwý kute kum ôr pyrãk. NhyM kam amû atũmã Rewi wajét ne ruw ne kam amû abatãnh nhyM kam tãmdjwý amim mýjja jamýnho ba, ô nèkrêxkôt me ô mýjja jamýnho ba. NhyM bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nèkrêxo mō, Abraão nhō mýjjao mō.

¹¹ Arão kôpdji'ã mekbê Rewibê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhja ne memã Môjdjê kukràdjã jarênho tē. Arão ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhho kutewa nhyM kam tãmdjwý mekbê Rewija amû aben nhijuk'ã kubê Metîndjwýnh mar djwýnh ne Arão kôpdji'ã memã Môjdjê kukràdjã jarên me kadjy Metîndjwýnh ma. NhyM me te: kôt kute amijo ba mexmã. NhyM kam atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'ô ne kato. Atemã. Arãokôt kêtê. Merkixatekkôt ne kato. Nãm ren me mekbê Rewikôt mex nhyM ren atemã ny 'ô kator kêtumrêx ne. Nãm me te: amimex ne te: axwe kêt nhyM kam kadjy nyja kato.

¹² Bir be, atemã ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ny 'ô kato nhyM kukràdjãdjwý ne kôt atemã.

¹³ Gwaj banhō Bënjadjwýr'ã ne idjujarênhja. ã mûm me ja kurûm ne kato. ãm atemã. Djãm me ja 'ô kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh got? Ne kute Metîndjwýnh nhō ngônho ki'ã kum mry bōr got. Arkati.

¹⁴ Mekbê Djuda kurûm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metîndjwýnhmã àpênh kêtumrêx. NhyM me kunî arým kôt omû. Djã nãm Môjdjê me jamã kum,

—Me ga dja ga me abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimãbit ne arê.

¹⁵ Be, arým kute amirît tēmja pumû. Atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'ô ne kato. Mekbê Rewi kurûm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyrãk.

¹⁶ Mýjkôt ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djã nãm mebêngôkre ta Môjdjê kukràdjãkôt kute amû aben nhijuk'ã abenmã rero tên kam Jeju'ýr bōx ne kum kure nhyM kam arým kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djãm mekbê Rewi 'ô? Kati. Bir, mýjkôt? Mýjja týxkumrêx kôt. Ta tu tîn rã'ãn kute tîn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metîndjwýnh 'ã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhō bënjadjwýr mē.

¹⁷ Metîndjwýnh nhō pi'ók no'ókkam kute,

“Abê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh rā'ā rā'ā rā'ā ne. Merkixatek ne akajmā'ā Metîndjwÿnh mar djwÿnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ā gadjwÿ abê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh”, anhÿrja pumū.

¹⁸ Be, Mōjdjê kukràdjā tūmkôt mekbê Rewi kute aben nhijuk'ā abenmā Metîndjwÿnh mar djwÿnh rerja ne arÿm tūm ne wānh nō. Arÿm kajgo mexi. Kute me utār kêt. Kam ne Metîndjwÿnh wānh kudji nhy m nō.

¹⁹ Mōjdjê kukràdjā kute mÿjjao mex kêt. Nām me te: kute kôt amijo ba ne te: kôt kute amijo mexmā. Nhy m bep ajbir ne Metîndjwÿnh me bawÿr mÿjja mex jano, Jeju jano. Tām ne gwaj kamnhÿxbê ar baban kôt Metîndjwÿnh'ÿr bōx. Nhy m prÿne raxo, mexo Mōjdjê kukràdjā tūm jakre. Kôtbit ne gwaj Metîndjwÿnh'ÿr bōx.

²⁰⁻²¹ Be, gwaj banhō Metîndjwÿnh mar djwÿnh ny, mextireja pumū. Kumā ne Metîndjwÿnh kabēn pydj in arē. Bep me ja, me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh tūmja ne Metîndjwÿnh amim me umjÿr kajgon kute memā kabēn pÿnh jarēnh kêt. Nhy m bep ate ne Jeju. Metîndjwÿnh kute amim arkam kum kabēn pydj in arēn kum,

“Ba ihē Bēnjadjwÿr ne ba arÿm amā ikabēn pydj in arē. Dja ba atemā ikabēn 'ō jarēnh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh rā'ā: rā'ā ne”, ane.

²² Be, Jeju kukràdjā nyja mexo kute tūm jakrenh mexi. Nhy m Metîndjwÿnh kute kukràdjā nykôt me bamā mÿjja mex jarēnhja dja mrāmri me bawÿr bōx. Jeju ta dja Metîndjwÿnh kabēnkôt mÿjja mex nēje omūnh 'āno djan me bamā kungā.

²³ Nā, Jeju mexo kute me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh tūm jakrenhja pumū.

Ē, mÿjja 'ōdjwÿ. Me ja ne me krāptĭ. Nām me aben nhijuk'ā tyk tē. Te kute apēnh 'āno ām rā'āmān mā aben nhijuk'ā kubēngētte ne tyk tē.

²⁴ Nhy m bep Jeju pydji ne mā: tĭn rā'ā rā'ān kam mā kubē me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh rā'ā rā'ān atemā amidjō'ā me'ōmā rer kētkumrēx.

²⁵ Ajbit ne tĭn rā'ā rā'ākam arek Metîndjwÿnhmā me banēje kabēn ne me bajo à'wÿr ar ba 'āno dja. Nām me bapytān ar me bajo ba. Nhÿnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhÿxkôt baje Metîndjwÿnh'ÿr amijo akēxja, me batām ne ar me bapytān me bajo ba. Gēdjām ar me bajo ba rā'ā ne. Gēdja me bapytār rā'ā: ne, rā'ā rā'ā.

²⁶ Bir be, me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax ā kute anhÿr ne gwaj bamānhkutā. Nām mexo uma. Kute axwe 'ō mar kētkumrēx. Pūnu 'ō kam nōr kētkumrēx. Nām mūm mexo amiptā nhy m ate me axwe wānh ar ba nhy m Metîndjwÿnh o rax ne kākjamā amiwÿr o wabin kākja nhiby ÿr nhy m kam ar ro'ā ar ba.

²⁷ Nā, atemā. Kute me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr tūmja pyrāk kêt. Djām kute Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr tūm kudjwa myt kunikôt ta amijaxwe pānh Metîndjwÿnhmā mry par ne bōr ne ōr got. Me tām ne me kumrēx amijaxwe pānh kum mry pan kubōn kungān kam atāri me kunĭ jaxwe pānh kum mry pan kubōn kungā. Djā nām ā Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nām ta Metîndjwÿnhmā me axwe pānh tyk pydji. Nām me axwe pānh Metîndjwÿnhmā amikanga pydji nhy m tūmrām dja ajte memā tyk kêt ne.

²⁸ Mōjdjê kukràdjākôt ne me axwe prām nhy m me amim me umjuw. Nhy m bep tūmrām, Mōjdjê kukràdjā arÿm tūmkam ne Metîndjwÿnh amim krao katon

amim kudja. Nhyam kam prīne Metīndjwŷnh kabēnkôt amijo ba. Axwe prām kêtikumrēx. Dja amū tūmrām axwe 'ō kêtikumrēx rā'ā rā'ā, tām ne amim kudjan kam kum kabēn pydjīn arē. Ne kam adjwŷnhdjwŷ aminhidji jarēn kum,

—Ba ne ba amijo apytān amim adja. Ga abē imar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax, ane. Be, nām ā anen kam amim Kra dja.

8

Me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr ny ne Jeju.

¹ Bir be, ije ar amā arēnh ja ma. Arŷm gwaj banhō Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax ā kute anhyrja pumū. Nām kàjkwakam Metīndjwŷnhbē kumkati krī djātikam ubōk'ānh ikō'ā nhŷ, kubē bēnjadjwŷr raxkam ubōk'ānh nhŷ.

² Kubē Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr ne kam Metīndjwŷnh nhūrkwāti kadjwŷnhbē kumoka'ēkam āpēnh ar ba. Ūrkwāti djwŷnhkam āpēnh ar ba. Djām me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bēnjadjwŷr djwŷnh ta ne amim kikre nhyam kàjkwakam dja. Ūrkwā djwŷnh ne ja. Nhyam kadjwŷnhbē kumoka'ēkam Metīndjwŷnh nhō mŷjja nēje kubēkāti wajēt. 'Ŷr ne arŷm wadjān kam kam āpēnh ar ba.

³ Me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax kunī ne Metīndjwŷnhmā mry bōn kum kungān kôt kum kīnh djā ngā. Kadjy ne amim me umjuw. Nhyam gwaj banhō Metīndjwŷnh mar djwŷnhdjwŷ mŷj ne kum kungā? Kati, ām ta ne kum amingā.

⁴ Nām ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubē me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh kêtikumrēx ne. Ga me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh kumex ne kute Mōj djē kukrādjàkôt Metīndjwŷnhmā kīnh djā nhōr rā'aja pumū. Kam ne ren jakam ar ban ren arŷm kubē me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh kêt.

⁵ Pyka jakam Metīndjwŷnh nhō kikreja ne kàjkwakam ūrkwāti djwŷnhja'ā amijakre nhyam me kam kam āpēnh ar ba. Ō'ā ne pykabē ō kikreja. Nām Mōj djē kute kikre nhipēxmā nhyam kam Metīndjwŷnh prīne kôt kum 'ā karō, kute kum 'ā karō nhyam kute kôt kum ipēxmā. Kute kàjkwakam ūrkwāti ja'ā akren kute kôt kum ipēxmā ne kum 'ā karōn kum,

“Gora prīne inhūrkwāti djwŷnh'ā akren imā ipēx, ane.

Krānhre'ā ije amā akrejakôt dja ga ipēx”, ane.

Be, mŷjja kàjbē mex ne ja. Kàjkwakam ūrkwā djwŷnh ne mexikumrēx, nhyam bep ja, pykabē ja ne ō'ā. Ō'ā ne kam kàjbē mex.

Nhyam bep ūrkwā djwŷnh ne mrāmri wŷnh, mextire.

⁶ Nhyam āpēnhdjwŷ mextire. Metīndjwŷnh ne kum āpēnh ny jarē nhyam āpēnhja prīne mexo kute me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh tūm djāpēnh tūm jakrenh. Nhyam kukrādjà nydjwŷ prīne mexo kute tūm jakrenh. Ō ne Jeju Metīndjwŷnh'ŷr mebēngōkreo bōx. Nhyam Metīndjwŷnh me bamā kabēn pydjīn arēn kam me bamā mŷjja mex jarē. Mŷjja mexja ne mexo tūmja jakrenh mex ne. Kôt kukrādjà nydjwŷ mexo tūmja jakrenh mex ne.

⁷ Nām ren Mōj djē kukrādjà ajmā kute kêt nhyam ren ajte kukrādjà ny kator kêtikumrēx ne. Nām ren kutewaja mex nhyam ren ijukri ny 'ō kator kêtikumrēx ne.

⁸ Nhyam bep kati, nām kukrādjà tūmja kute me utār kêt nhyam kam pānh Metīndjwŷnh kukrādjà ny kute me utārja pānh o kato. Nām mekam kīnh kêt ne memā kum,

“Adjÿm, amũ akati 'õkam dja ba mekbê idjaer kunĩmã atemã ikabên ny 'õ jarênh mãmđji, atemã kukràđja ny 'õ.

Nà, Djuđa aben nhĩjuk'ã tãmdjwÿjamã gédja ba atemã kukràđja ny 'õ jarê. Ba ibê Bẽnjadwÿr ne ba me amã ikabên ne.

⁹ Ate ne nyja. Ate ne tũm, ije me akukãmãremã arênhja, tãm ne tũm.

Amrêbê ne ba me akukãmãre pa 'ãbyn pykabê Edjitu kurũm meo ikaton kam ar meo iban memã ikukràđja ja jarê.

Nhym be nãm me ikabên mar prãm kêt ne arĩk ar ba. Ba kam amipãnh tu me kanga.

Ibê Bẽnjadwÿr ne ba me amã ikabên ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbê idjaermã ikukràđja ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny 'õ jarê.

Ba ibê Bẽnjadwÿr ne ba me amã ikabên ne.

Me õkre kadjwÿnhbê dja ba ikukràđja jao adjàn me ajamak krekre'adjwÿ pi'õk no'õk ne.

Ne kam meo inhõ me jakumrêx nhym me amipãnh Metĩndjwÿnhho ipytàn kam amim ijo Metĩndjwÿnhkumrêx.

¹¹ Djãm me õbikwamê kute abenmã kum, nãr me kamy kute abenmã kum,

'On amim Bẽnjadwÿr djwÿnh ma', anhyrmã.

Kati, me kunĩ dja arÿm amim ima. Me kãtãmmê me rũnhmê me kunĩ dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukapri ne kam me ikam axweja tu o akno", ane.

Nãm ã Metĩndjwÿnh kukràđja ny'ã ujarênh ane.

¹³ Kute kukràđja ny jarênhkam arÿm õbê jao tũm ne. Be, ga mÿjja arÿm tũm tẽm ne arÿm biknor 'ÿrja pumũ.

9

Kute pykakam Metĩndjwÿnh nhõ kikreti jarênh.

¹ Amrêbê ne Metĩndjwÿnh pri ne kukràđja tũmja, kukràđja kutewaja'ã memã karõ, kõt me kute ar amijo ba ne kum kabên ne kum ãpênh kadjy. Nãm me pykabê kum kikren kam kam kum kabêno ku'ê.

² Nãm me kubêkamê mrykãmê pĩponho kikren ajkwa krekre'ã kubêkã nhõ. Kikrebê kumkati ne ja. Kam ne ngõnhpõktimê pĩponh ku'ê. Nhym djwÿ me kute Metĩndjwÿnhmã õr ne pĩponhkam adjwÿrjadwÿ ikwã. Apÿnh mÿjja ku'ê djãri ne ja.

³ Kadjwÿnhbê ne kumoka'ê. Nhym kam nêje kubêkã wajêt.

⁴ Kam ne kên karÿro kikre kudjÿ djã bõr djãmê kên karÿro pĩo rara krãkã djy kam ne ngõnh dja. Kên karÿro ngõnhkam djwÿ nhidjibê “Mÿj ne ja” nÿt ne dja. Nhym kam kam Arão nhõ kõ me aêrbê ingrõt ne õja nõ. Nhym kam kamdjwÿ Metĩndjwÿnh kute amikabên'ã kên no'õkja amê nõ.

⁵ Nhym kên karÿro pĩo rara krãkã dja'ã Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh amê ar karõ kãjbê prêkja aben kutã dja. Metĩndjwÿnhbê kumkatiti:, Metĩndjwÿnh pymati, Metĩndjwÿnh mexo tuknĩ kadjy mrãnh djwÿnh karõ nhipêx ja dja. Pĩo rara 'ã ijê djã'ã dja. 'A ijê djã ja ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadwÿr mry kamrõo kaprêprêk nhym Metĩndjwÿnh apÿnh me axwe djãri tu o akno. Aj, djãm on ije ar amã pri ne ja jarênhmã got. Ba ar amã mÿjja 'õdjwÿ jarê.

⁶ Be, nām ā Metīndjwýnh nhō kikrekam apýnh mýjja ku'é djari ku'é ane. Nhyh me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh kátam myt kunikót kikrebé kumkatikam wangij ne kam kam apénh ar ba.

⁷ Nhyh bep me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax pydji ne kadjwýnhbê kumoka'éjamā wangij. Djām myt kunikót? Arkati, kum ngorekambit. 'Yr ngjēnh nhō akati apóxkambit ne 'yr ngjēnh pýnh ne. Nhyh ajte kum ngore nhyh ajte 'yr wadjā. Akati pýnhkambit. Djā nām ýkam 'yr wangij? Kati, mry kamrō ne 'yr o wangijn Metīndjwýnhmā kungā. Ta amijaxwemē me kátamja jaxwe pānh ne kum kungā. Me kute mar kēt ne kute Metīndjwýnhkam amikrāo ba pānh ne me ô'ā o mrān o wangijn kum kungā.

⁸ Jakót ne Metīndjwýnh Karō memā o amirīt, me kute me kátam Metīndjwýnh'yr ngjēnh kēt kót mar kadjy. Metīndjwýnh nhō kikrebé kumkati ām rā'ā nhyh me kute kukrādja tūmjao ba rā'ari ne me kátamja Metīndjwýnh'yr ngjēnh kētkumrēx, kumoka'éjamā ngjēnh kētkumrēx. Me kátamja kraxje 'yr ngjēnh kēt.

⁹ Be, pykabé Metīndjwýnh nhō kikremē kót kukrādja tūmja ne Kritu kukrādja djwýnh'ā amijakre nhyh me Kritu kajmā'ā ar o ba. Kukrādja tūmja ne me ī krākābito mex. Nām me kukrādja tūmkót te Metīndjwýnhmā mry bōn kum kungān te kum kīnh djā ngān mā amikam kute axwe mar rā'ā. Me kute kum mry nhōr djwýnhja te kum mry bōn kum kungān kadjwýnhbê mex kēt rā'ā ne.

¹⁰ Kukrādja tūmkót ne me me ō kwý krēn djāmē mýjjao kōm djā'ā memā karōn mekbē uma. Ne kam ajte me kute apýnh amiku'ōnh djari memā 'ā karō, me kute kót amijo bamā. Apýnh kukrādja ja ne me ī krākābito mex. Metīndjwýnh kute mýjja kunio ny kajmā'ā ne memā kukrādja tūmja'ā karō nhyh me ar o ba.

Kritu kamrō'ā ujarēnh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhyh arým Kritu bōx ne arým kukrādja ny, kukrādja mexo kato. Ne kute kukrādja nyo kator kadjy kubé me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax ne arým Metīndjwýnh nhūrkwā djwýnhmā wadjā. Metīndjwýnh nhūrkwāti prīne kute raxo, mexo pykabé ja jakrenh mexjamā wadjā. Mebēngōkre kute ipēx kēt. Me banhō pykabé mýjja, pī, bō, bānhōr jao kikre nhipēx kēt.

¹² Be, tām, Metīndjwýnh nhūrkwā djwýnhbê kumkatimā wadjān kam amū kadjwýnhbê kumoka'é'yr ar pydji. Djā nām 'yr wangij ne akubyn apōx ne 'yr ngjēnh krāpti got? Kati, nām 'yr ar pydji. Djām mokaak kamrō nar mryti jabatānh nyre kamrō ne o wadjā, kute Metīndjwýnhmā ōrmā? Arkati, nām ta amikamrōo wadjā. Ne o me bapytā. Me bapytārkumrēx. Gu me batīn rā'ā rā'ā ne baje o ino rer kēt kadjy.

¹³ Amrēbē kukrādja tūmkót ne me mry kamrōo me kamī, me akubyn mex kadjy. Nām me Metīndjwýnhkam amikrān kam punu. Nhyh kam Metīndjwýnh mar djwýnh mryti djūmre kamrōmē mokaak kamrōo me kamī. Ne mryti jabatānh nyre, kaānhre bīn kum adjān kam prā byn o me punu kaprēprēk. Nhyh me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrō kute kajbē meo mexja pumū. Bep Kritu kamrō ne mrāmri meo mexkumrēx. Metīndjwýnh Karō tīn o ino rer kētja tām ne Krituo ban o týx nhyh kam kót Metīndjwýnhmā amingā. Djām punu ne me kubī? Kati, nām mexo mextire, ajmā kute kēt ne ta Metīndjwýnhmā amingān

kam kamrô ajkapî. Ta kamrô ne prîne me bajo mex. Me batyk ne baje Metîndjwýnhmâ bakre rax ne nîjar baba kadjy ne gu me bamâ bajaxwe kính ne o baba. Nhyam kam ta kamrôo prîne me bakadjwýnhbê me bajo mex gu me kam arým bakadjwýnhbê bapijâm kêt ne amikam bajaxwe'ô mar kêt ne Metîndjwýnhmâ badjâpênh ar baba, Metîndjwýnh tînjamâ apê.

15 Kadjy, Kritu kamrô prîne kute me bajo mex gu me Metîndjwýnhmâ badjâpênh kadjy ne Kritu kukràdjâ nyo kato. Metîndjwýnh kute amiwýr me bajwýr ne kute me bamâ kabêh pydjín arênh ne kute me bamâ mýjja mex jarênh gu me 'ýr babôxmâ. Nhyam me banhô mýjja mexja dja râ'â râ'an o ino rer kêt kumrêx. Mrâmri dja Kritu â memâ o ane. Kadjy ne arým me axwe pânh ty. Me kute kukràdjâ tûmja ar o bari ne me Metîndjwýnhkam axwe nhyam kam arým Jeju amityko o pânh ne.

16-17 Bir be, nâm tykkôtbít o pânh. Nhyam kam ajte mýjja tykkôtbít ne mýjja amirít. Ga me ôbikwa tyk kutâ kute abenmâ ô mýjja'â karôja pumû. Ôbikwaja tyk kutâ ôbikwamâ ô mýjja'â karô ne,

—Godja ba ty ga kam inhô mýjja jao mō.

Ne kam kum ô mýjja nhidji jarêh kum,

—Tâm dja ga o tē, ane.

Gêdja kute kum 'â karôja ty nhyam kam ôbikwaja amû ajte kudjwa ô'â ar o ba. Me tykkambít ne me ajmân aben nhô mýjja jamýn mâ amû abendjô'â o ba. Me tîn râ'âkam ne me kute aben nhô mýjja jamýnh kêt. Me tykkambít ne me kute me ô mýjja kajgo jamýnh. Bir be, me tykkôtbít ne mýjja amirít. Nhyam kukràdjâ tûmjadjwý ajte tām ne.

18 Nâm me kute kukràdjâ tûm kutewaja o bao kurê'ukmâ ne Môjdjê mry kamrôo me kamî. Mýjja tyk ne kamrô bikapînkôtbít ne mýjjao mex djâ.

19 Nâm Môjdjê memâ Metîndjwýnh kabêh kukràdjâ kunî'â ujarênh kumrêx arê. Metîndjwýnh kute mekbê mýjja pymaja memâ arêho djan memâ kunî jarênh pan kam mry kamrô by, mryti jabatàn nyremê mokaak kamrô run kam iby ngô run kam pi'ô nhikwýr ne kadjât kamrêk jakritare jao krax 'âpren kam pi'ôja mry kamrômâ adjân kam o me kaprêprêk. Metîndjwýnh kabêh kukràdjâ'â pi'ók no'ókja kumrêx ne kamîh kam mebêngôkrejadjwý kamî.

20 Me kamîh kam mekmâ kum,

“Be, Metîndjwýnh kute me amâ amikukràdjâ jarênh māmджи ga me aje kôt amijo aba kadjy kamrô ne ja. Gora me 'âno dja”, ane.

21 Ne kam ajte Metîndjwýnh nhô kikre kamî. Nâm kapôtâ kukràdjâja kumrêx kamîh kam kikre kadjwýnhbêja'ýr o wadjân kam adjwýnhdjwý o kamî, kukràdjâja kunî kamî.

22 Bir be, Môjdjê kukràdjâkôt ne me mry kamrôobít mýjjao mexo ba. Kamrô kapînkôtbít ne apýnh me axwe djâri Metîndjwýnh tu me axweo aknon mar kêt kumrêx ne.

23 Bir be, pykabê Metîndjwýnh nhô kikremê ô kikrekam kukràdjâja ne kâjkwakam mýjja djwýnh'â amijakre. Kam ne Môjdjê mry kamrôobít â mýjjao mexo ane. Nhyam bep kâjkwakam mýjja djwýnh kadjy ne me mýjja mexbit kum kubîh kungâ. Kâjkwakam mýjja djwýnhja kadjy ne me mýjja mexbit kum kubîh kungâ. Mýjja mexo kute pykabê mýjja ja jakrenh. Mýj ne mex nhyam me Metîndjwýnhmâ kubîh kungâ? Je kum Jeju. Jejubit ne mexkumrêx ne kam Metîndjwýnhmâ amingâ nhyam me kubî.

24 Djâ nâm me Metîndjwýnhmâ kikre nhyam kam Kritu kadjwýnhbê kumoka'êja'ýr wadjâ? Kâjkwakam ô kikre djwýnhja'â kute amijakre djâm

kumã ne wadjà? Kati, nãm tu kàjkwamã wadjà. Kum wadjàn arým Metĩndjwýnh kabem djan kum me bajarẽnhõ djan me banêje kukràõ dja.

²⁵ Djà nãm Metĩndjwýnhmã aminhõr krãptĩ? Kute pykabê Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kikremã ngjẽx krãptĩja pyràk? Kum ngore kunĩkõt kute mry kamrõbito mrãnh ne Metĩndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'ẽmã o ngjẽxja pyràk?

²⁶ Arkati, nãm ren kum aminhõr krãptĩn ren arým tokry krãptĩ. Ren pyka nhipêx totokbê ren arým apýnh tokry krãptĩ. Bep kati, arým pyka kute o ino rerkam arým kator ne kute mekbê axweo apêxmã kute Metĩndjwýnhmã aminhõr mãmdji.

²⁷ Ga Metĩndjwýnh kute me kunĩ'ã amim karõja pumũ. Me kunĩ dja me tyk pydji nhym ijukri dja Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarẽ.

²⁸ Bir be, nãm ã Kritudjwý tyk pydjio ane. Kute Metĩndjwýnhmã aminhõr nhym me kute bĩn mãmdji. Nãm amijã me krãptĩ jaxwe mẽn kam me pãnh Metĩndjwýnhmã amingã nhym me kubĩ. Dja ajte me bawýr kato. Djãm kute axweo pãnhmã? Kati, kute õ me ja pytãr ne kute meo mõrmã. Pykabê me kute abej ajkam amakja pytãr ne ar meo bamã dja ajte kato.

10

Kritu pĩte'ykam tyk pydji.

¹ Bir be, Mõjdjẽ kukràdjã ne mýjja mextireja kukãm bõx. Kubê wýnh kêt. Mýjja mextire bõx kêtiri ne Metĩndjwýnh Mõjdjẽ kukràdjãjao kato. Nãm mýjja mex djwýnh'ã amijakre kajgo. Kam kute meo mex kêt. Metĩndjwýnh kute me axweo bingrãnh kadjy ne me kum mry pan kubõn kungã. O anhýro ba tãmtã: ĩ arek amũ namẽ amex kunĩkõt o anhýro tẽ. Nãm me te mry pan kamrõ kapĩn te kute o amikam axweo apêx ne mexmã te o amijo ane. Me kute Metĩndjwýnh'ýr bikamẽnh prãmja ne me te amijaxwe kêt mã amijo ane.

² Nãm ren me kute Metĩndjwýnhkõt amijo ba prãmja mry kamrõo ren amikam axweo apêx ne ren mrãmri amikam axwe'õ mar kêtumrẽx ne ren tu mry par krãta.

³⁻⁴ Nhym bep kati, nãm me te o amijaxweo ane. Mryti djũmre kamrõmẽ mokaak kamrõo mrãmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nãm me te o amijo anen mã axwe. Mry kamrõ kute memã axweo apêx kêt. Nãm tu amex kunĩkõt memã axweo amirĩto tẽ.

⁵⁻⁶ Kam ne Kritu pykamã rwýk kutã Bãmmã kum,
 "Nã gãm arým amã mry kamrõ kapĩnmẽ me kute amã djwý nhõrja kĩnh kêt.
 Nhym me kute amijaxweo apêx kadjy nãrãm kute mry par ne rã'ã ngõnhõ
 kikam rẽnh ne kute kum angjẽnh ne kute amã õrja tãm ne ga arým abê
 kĩnh no kati.

Ne kam aje ijo inhĩmã ijã amim karõ.

⁷ Ba kam amã,

'Metĩndjwýnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkõt ne ba jãnh dja. Amrẽbê anhõ
 pi'ók no'òkkam aje ijarẽnhkõt ne ba jãnh dja', ane."

Nãm ã Kritu Bãmmã ane.

⁸ Nãm kum,

"Mry kamrõ kapĩnmẽ me kute amã djwý nhõrjamẽ me kute amim axweo apêx
 kadjy nãrãm mry par ne kute ngõnhõ kikam rã'ã rẽnh ne kute kum
 angjẽnh ne kute amã õrja tãm ne ga amã kĩnh kêt ne abê kĩnh no kati",
 ane.

Djâ nãm me kupa'ã ar o ba? Kati, mrãmri ne Mõjdjê memã kõt 'ã karõ nhy me kute kõt ar o ban kute Metĩndjwỹnhmã mry par ne kute õro ba. Nhy Kritu Bãmmã kum,

“Ga abê kĩnh no kati”, ane.

⁹ Nãm kum kabẽn ja kumrẽx jarẽn kam atãri kum,

“Metĩndjwỹnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkõt ne ba jãnh dja”, ane.

Bir be, nãm me kute mry par ne kum õrja arỹm o apêx. Kute pãnh nyjao katormã ne arỹm tũmjao apêx.

¹⁰ Metĩndjwỹnh kute 'ã amim karõkõt ne Jeju Kritu tẽn ruwn ta Metĩndjwỹnhmã amidjwỹnh ngã nhy me kubĩ. Nãm kute kum aminhõrkam me bĩn mãmdji. O ne prĩne me bajo mex, prĩne me bajo mexo mexkumrẽx ne.

¹¹ Me ĩ pỹnhkõt me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh aben nhijuk'ã myt kunĩkõt ngõnho ki kabem ku'ẽn mry kupê. Nãm me kute Metĩndjwỹnhmã mry par ne bõr ne kum õrmã bõro ku'ẽ. Nhy akati nhy tãm ne. Nhy akati nhy ajte tãm ne. Nãm memã axweo apêx kêtumrẽx ne.

¹² Nhy bep ate ne Kritu Metĩndjwỹnhmã mỹjja pydji ngã. Nãm kum amingã nhy me bĩn pydji. Nãm amijã me axwe mẽ nhy me kam bĩn pydji. Nãm me kubĩ nhy kam tu amijã me axweo apêxkumrẽx. Jakõt ne Metĩndjwỹnh djubõk'ãnh nhỹ, kubê bẽnjadjwỹr raxkam ubõk'ãnh nhỹ.

¹³ Ne kam arek kam amako nhỹ. Metĩndjwỹnh kute kurê djwỹnho bikẽn nhex nhy me kam umaje kuka kõnh terteto ku'ẽn kam tu mỳrbê rôrõk nhy kute kwỹ o pardjan kwỹ nhimex, ja ne kam amako nhỹ.

¹⁴ Bir be, kute Metĩndjwỹnhmã aminhõr pydjijakõt arỹm mrãmri tu me'ã mex mẽnhkumrẽx nhy me mrãmri mex rã'ã rã'ã rã'ã. Kute me bajo mex ne kute me bajaxwe kêtõ tẽmja, me bajã ne tu mex mẽnhkumrẽx.

¹⁵⁻¹⁶ Nhy Metĩndjwỹnh Karõdjwỹ kõt arê,
“Bep jakam dja ba memã ikukràdjã ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny'õ jarẽn mãmdji.

Ba ibê Bẽnjadjwỹr ne ba me amã ikabẽn ne.

Me õkre kadjwỹnhbê dja ba ikukràdjãjao adjàn kunhõ. Ne me amak krekrekamdjwỹ kunhõ”, ane.

Nãm kabẽn ja kumrẽx jarẽn kam atãri memã kum,

¹⁷ “Apỹnh me ikam ajaxwe djãri, me aje ikam amikrà ar o abajadjwỹ gêdja ba tu mar krãtan o akno.”

¹⁸ Bir be, mrãmri ne Metĩndjwỹnh arỹm o akno. Kam ne me kute amijaxwe pãnh Metĩndjwỹnhmã mry par ne kum õrja arỹm apêx. Arỹm kêt. Arỹm Metĩndjwỹnh kute kam me axweja kunĩo biknorjakam ajte we amijaxwe pãnh mry par ne ar Metĩndjwỹnhmã õro ba. Kati, arỹm kêt.

Me kute Kritu mar'ã ukanga kêt mã.

Ep 3.11

¹⁹ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, mrãmri dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metĩndjwỹnh nhõ kikre kadjwỹnhbê kumoka'ẽmã wangij ne Metĩndjwỹnh 'yr bõx ne tu kum amijarê. Mỳjkõt dja gwaj bapijãm kêt ne tu 'yr wangij? Jejukõt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrõ bikapĩnkõt dja gwaj bapijãm kêt ne Metĩndjwỹnh'yr bõx ne tu kum amijarê ne kum bakabẽn.

²⁰ Pykabê Metĩndjwỹnh nhõ kikre kadjwỹnhbê kumoka'ẽ nêje, Metĩndjwỹnh krĩ djã nêje ne kubekãti wajêt nhy me 'yr ngjẽn kêtumrẽx. Nhy bep ajbir Jeju ne me bakadjy Metĩndjwỹnh'ã kutan 'yr pry ny dji. Pry kubê Jeju. Kute

Metîndjwýnhmã ta aminhõr nhym me kute bîn nhym ajte tînkõt ne gwaj tu Metîndjwýnh'ýr mrãn bõx ne wangij ne tu kum bakabên.

²¹ Be, gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxkumrêx. Nãm prîne Metîndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metîndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabên, on batîri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabên. Amrêbê ne Mõjdjê Metîndjwýnh kukràdjákõt kute meo mex kadjy mry kamrõo me kamî nhym me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngõ mexkambit djuwn o jãm amijã ngrã rê. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhîxkam dja gwaj Metîndjwýnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. Æ gwaj bamex tanhýrkam dja gwaj Metîndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabên, on batîri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabên. Kwãrîk wãnh gar ajõ anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Djãm Metîndjwýnh imã mex? anhýr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne katãt bakabênkam tu 'ýr mrãn kum bakabên. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj ã o ane.

²³ Gora gwaj mã 'ãno dja. Metîndjwýnh kute gwaj bamã mýjja mex jarênh gwaj baje tu amiwýr kamnhîxbê ar babaja ne gwaj arým memã arê nhym me kuma. Gwaj gop mã 'ãno djan gop arek amiwýr kamnhîxbê ar baba. Kwãrîk wãnh gwaj 'ã badjukanga kêt. Metîndjwýnh ne arým gwaj bamã kabên pydjin arê. Mrãmri ne kabênkumrêx. 'Êxnhî kêtumrêx ne kute gwaj bakanga kêtumrêx. Kam dja gwaj amiwýr kamnhîx týxbê ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwýnhbit mar kêt. Dja gwaj bamã aben jabêmãbit abenmã karõ ne ajte bamã mýjja mexbit kính ne baje o baba'ã abenmã karõ.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprõnh rã'ã. Nhym bep me kwý ne me arým kum abeno bikprõnh kanga. Nhym bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhýr kêtumrêx. Gwaj ba dja gwaj abenmã týx jangij, mã Jejukõt gwaj babikamênh rã'ã kadjy. Metîndjwýnh nhõ akati arým o rãm ne ja. Kam gédja gwaj mã abenmã týx jangjênh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamã Metîndjwýnh kabên 'êxnhî kêt jarênhja ne gu me baje amim marmãn ate mã bamã bajaxwebit kính ne, nhýnh ne mýjja 'õ ajte me bajaxwe pãnh tykmã got gu me bamã bajaxwebit kính ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pãnh ty. Atemã mýjja 'õ kêtumrêx. Mýjja 'õ kute me bajaxwe pãnh tyk ne kute me bamã me bajaxweo bingrãnh kêt.

²⁷ Nhym bep ãm mýjja ti, mýjja punuti, mýjja pymati: wã pydji ne me jamã nõ. Me kum Metîndjwýnh kurêjamã ne nõ. Memã gédja axwe pãnh jarê ne kam kuwy pôktijamã me kurê. Kumã dja me kurê nhym me prîne xêr. Me kajmã'ã ne nõ. Kumã dja me kurê. Djãm uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸ Ê, amrêbê me'õ kute Mõjdjê kukràdjákõt amijo ba kêtja nhym me'õ axwekõt omû. Birãm me'õ amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjêkêt me'õ jaxwekõt arým noo omûn arê nhym me arým pãnh kubî, kum kaprî kêt ne tu kubî, axwe pãnh.

²⁹ Bir be, kam dja me'õ kute Metîndjwýnh kra japrýkam mrãmri arým o bikênh rax ne. Me kute Mõjdjê kukràdjão bikênhkam ne me kute tu bîn kajgomã. Bep me kute Metîndjwýnh krao bikênhkam dja pãnh rax. Pãnh raxo prîne kute Mõjdjê kukràdjákõt me kute me bîn kajgoja jakrenh mex ne.

Nãm me Metîndjwýnh kra japrý ne kam ajte Metîndjwýnh kukràdjã ny kadjy kamrõjao mýjja punu, Metîndjwýnh kute memã kukràdjã ny jarênh mãmdji kadjy kamrõ jao mýjja punu. Kra ne tyn amikamrõ kapî gu me kam arým

Metîndjwýnh kukràdjà nykôt amijo baba. Kamrô jao ne me mýjja punu, o mýjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrô kapînkôt ne Metîndjwýnh memâ me axweo ajngrà ne meo mex nhym be nâm me tu kamrô jao mýjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metîndjwýnh Karô japrýn kum ngyrk jadjà. Metîndjwýnh Karô me bakam ukapríja, gu me baje te kam amikrà ar o baba nhym mã me bakam ukaprí, ja tãm ne me aprý. Djãm ja pãnh kêt got? Mrãmri gédja prîne Metîndjwýnh me jao bikênh mex ne.

³⁰ Nhýnh me'ôja kute memâ kum,

“Bajbit dja ba memâ amijo pãnh ne. Ba dja ba me axwe pãnh meo ajkê”, anhýrja ne gwaj arým mar mexkumrêx. Nhym ta ajte memâ kum,

“Bênjadjwýr djwýnh ta dja ô me jamâ pãnh jarê”, ane.

³¹ Metîndjwýnh tîn ne ar ba tãm dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pãnh ja tãm ne uma:kumrêx. Djãm mýjja wã pyma ngri got.

³² Ê, amrêbê Metîndjwýnh kute ar ano bônh totokbê ja gora ar ama. Nâm me te ar ajo bikênh ba gar mã 'ã angrà tỳx ne, ne te atokryn mã 'ã angrà tỳx ne.

³³ Nâm me me ipôkri ar ajaprýn ar akamjêro ba. Nâm ã me ar akwýo ane gar anhitepato ar kuri aku'ên ar omünho aku'ên kam ar ô'ã akâ djàn akaprîn ar omünho aku'ê.

³⁴ Nhym me ajte ar akwýbê ijê gar ar ô'ã arerek ne akaprîn ar omünho aku'ê. Nhym me te ar anhô nèkrêxo prôt gar kam mã akîn. Mrãmri arým kàjkwakam anhô mýjja mextirekôt ajamak bën kam tu ate akrâ. Kàjkwakam anhô mýjja me: xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tãm gédja rã'ã rã'ã rã'ã. Nhym me te pykabê mýjja jao ar ajo ajkê, gar kam kàjmâ mýjja ja man mã akîn.

³⁵ Bir be, gora ar amâ me uma kêt ne atỳx ne kôt amijo aba rã'ã. Kwãrik wãnh gar amâ kanga kêt. Mrãmri dja Metîndjwýnh pãnh ar amâ mýjja mextire ngã.

³⁶ Dja gar arek akrãnmâ amijo aba 'ãno dja. Metîndjwýnh kute ar ajã amim karô ne kute ar amâ mýjja jarênhja kôt dja gar amijo mō. Dja gar 'ãno djàn akrãnmâ o amōr rã'ãn arým kôt 'ýr bōx. Kute me bamã kabên pydji jarênh ne kute me bamã mýjja mex jarênhja 'ýr bōx. 'Ýr bōx ne amim aby.

³⁷ Metîndjwýnh kabênkam ne krabê Jeju akubyn me bawýr bōx'ã, “Adjým ngrire, dja i me awýr tèn bōx. Amrêbê ne tēm mã krã ne kam arým amrê tēm 'ýr. Dja tebê amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arým ije memâ axwe kêt jarênh nhym me katat mrãnhja dja me mã imar rã'ãn ar ikôt ba.

Gédja me'ô me umaje akubyn ibê akêx ba kam arým ibê kîn no kati”, ane. Nâm ã Metîndjwýnh ane.

³⁹ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje ã anhýr kêtumrêx. Djãm gwaj bamã me uman baje kubê amijo akêx ne kam tu babiknorkumrêxmã? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmã'ã markumrêx nhym arým Metîndjwýnh gwaj bapytàn ar gwaj bajo ba.

11

Me tũmre kute amikajmãtã Metîndjwýnh mar.

¹ Ije, mýjbê ne me kute amikajmã'ã mýjja mar? Mã ne kute? Bir, me baje amikajmã'ã mýjja markam ne gu me tu amim kamnhixkumrêx ne amiwýr

kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrêx ne banhökre kadjwýnhbê amim,

—Nâ, mrãmri dja iwýr bôxkumrêx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mýjja pumũnh kêt kam tu amim markumrêx ne banhökre kadjwýnhbê amim,

—Nâ, mrãmri dja ba ĩ amũ akati 'ókam omũ, ane. Nâ gu me ã amikadjwýnhbê amikajmã'ã mýjja maro ane.

² Nãm ã amrêbê me bakukãmãre tu amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane nhym arým mekam kĩnh ne.

³ Nâ gu me badjwý ã amikajmã'ã Metĩndjwýnh kute pyka nhípêxkôt maro ane. Nãm kabêno pyka nhípêx nhym kato. Me kute noo mýjja pumũnh kêt ne pyka nhípêx. Nhym arým apôx ne amirít gu me arým kôt omũ. Ne kam amikajmã'ã kute pyka nhípêxkôt kuma, amikajmãtã arênh ma.

⁴ Nãm ã Abeu amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen kam õ krit bĩn kugan kum kungã. Nãm kum mýjja mex ngã. Mexo kute kamybê Kaĩ nhõ mýjja ja jakrenh. Nhym kam kam kĩnh ne. Ne kum,

—Ga ne ga ajaxwe kêt kumrêx. Aje imã õrja ne ba imã kĩnhkumrêx, ane.

Be, nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma. Amrêbê ne ty. Nãm te tyn mã me bamã mýjja jarê. Tĩn mãn prãbê mã me bamã arê ne,

—Dja ga me ã ikudjwa amim Metĩndjwýnh maro ane.

⁵ Nãm ã Enokidjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen kam tyk kêt. Nãm Metĩndjwýnh tu tĩn rã'ao wabi. Nhym me te noo abej aprã. Nhym kêt kumrêx, Metĩndjwýnh kute tu tĩno àbirkam. Kute o àbir kêttri ne 'ã memã kum,

—Tãmjakam ne ba ikĩnhkumrêx, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh ane.

⁶ Bir be, nhýnh ne me'õ amikajmã'ã Metĩndjwýnh mar kêt nhym we kam kĩnh? Kati, me kute amikajmã'ã Metĩndjwýnh marbit ne mekam kĩnh ne kum me kĩnh. Godja me'õ Metĩndjwýnh'ýr bôx prãm jabej gora amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma. Metĩndjwýnh ne tĩn ne ar ban kam mekam ukapri kumrêx ar ba, me kute Metĩndjwýnh mar prãm ne kute abejja mekam ne ukapri. Ja dja me amikajmã'ã kuman kam kôt Metĩndjwýnh'ýr bôx.

⁷ Nãm ã Nôwedjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Metĩndjwýnh ne kum tĩn jadja. Anhýr djwýnh rãm kute amirít kêttri ne kum ngõ tam jarê. Nhym kam Nôwe umaje kã rax nhípêx ne kam kum prômê kramê upãnhmê aro wadjã ar utãn ar aro ba. Nhym ate me kum mã axwe kĩnhja ne me tu ate krãn ar ban kam tu biknorkumrêx ne. Nhym bep Nôwe pydji ne amikajmã'ã kuma nhym Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê.

⁸ Nãm ã Abraõodjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Nãm Metĩndjwýnh atemã kum pyka ny jarên 'ýr ano nhym tẽ. Nãm kum kabên pydjĩn arên kum,

—Dja ba amã kungã ga tu o anhõ pykakumrêx ne kam kam ar aba, ane.

Nhym kabên man kam tu 'ýr tẽ, kute amikajmã'ã pyka pumũnh kêt 'ýr ne tu tẽ.

⁹ Nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma. Amikajmã'ã kuman pyka nyja kam ar ba. Metĩndjwýnh kute kum pyka jarên ja kam ar ba. Me bajtem nhõ pykakam ar ba. Nãm mrykão kikrekam ar ba. Krabê Idjakmê tamdjwýbê Djakomê ro'ã mrykão kikrekam ar ba. Metĩndjwýnh kute Idjakmê Djako ar adjwýnhdjwýmã kute pyka jarênhamê ro'ã mrykão kikrekam ar ba.

¹⁰ Mýkam ne Abraõo mrykão kikrekambit ar ba? Bir, kýjrũm Metĩndjwýnh kute amim krĩ mex'ã karõn kute prĩne ipêxja kamnhĩxbé ne pykabê mrykão

kikre jakam ar ba. Krī mex rā'ā rā'ā, krī mōr ne tūm ne rōrōk kêt, tām ne amim kamnhīxbê ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹² Nām ā Xaramē mjēnbē Abraōodjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām ar te kra prāme ar ba nhym arým Xara bēngēxte. Te kubēngēxte nhym kam kra wajêt ne ruw nhym amim kumý. Metīndjwýnh arým kum kabēn pydjīn arēn kum kra jarē nhym kam Xara amikajmā'ā kuman kam,

—Metīndjwýnh ne kabēnkumrēx, ane.

Nhym kam kute kum kra jarēnhja wajêt ne ruw nhym kumý. Te kubēngēxte ne amim kra mý. Kam ne Abraōo pydji kurūm me kamingrāny apōx ne kumex. Arým kubēngētte kute amikam kō krān mexo tēmkam ne kra dji. Nhym amū aben nhījuk'ā kam tām djwý aptān kumex. Tāwā pydji kurūm ne me krāptī apōx ne kam kam aptān kumex ne kute mrāmri kàjkwakam kanhētire pyrāk. Ne kute ngō rax mýrri pykati ngrā ja pyrāk. Pykati ngrā tām ne me o itun te kute abenā akremā nhym krāptī: anen amū ajkamē nhym me te o ane. Nām ā kam tām djwý amū aptār ne kumex o ane.

¹³ Ije ar amā ar tūmre jarēnhja ne ar kunī amikajmā'ā Metīndjwýnh mar rā'ān ty. Metīndjwýnh kute kabēn pýnho memā mýjja jarēnhja, kabēn ja jarēnh ja ne ar kraxje kute amim byr kêt ne ty. Nām ar kute amybym noo omūnhmān prābē amīkukām kuman tu amikam kīnhkumrēx. Ne memā kum,

—Me bajtemkam ne bar iba. Me ō pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhō pyka djwýnh kêt kumrēx, ane.

¹⁴ Me ja ne me kute ō pyka jabej rā'ā, kute kàjkwakam ō pyka djwýnhja jabej rā'ā kam ā kabēn ane.

¹⁵ Nām ren ar ō pyka kurūm kator ja tēn o aman arým ren mā ajte akubyn 'ýr tē.

¹⁶ Nhym bep kati, kàjkwakam ar ō pyka mextire ja ne ar o aman kam 'ýr tēm prāmā ne kam ā kabēn jarēho ane. Kam ne Metīndjwýnh kum ar kīnhkumrēx. Nhym ar kute Metīndjwýnhmā kum,

—Ar imā akīnhkumrēx. Apydji ne ga abē ar itīn djwýnh, anhýrkam djām kam Metīndjwýnh jām Ar kubē krāmā got, arkam pijāmmā got. E kum kati, kum ar kīnh raxkam ne ar kutēp krī mex nhīpēx ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nām ā Abraōo amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām Metīndjwýnh Abraōo kute Metīndjwýnhkōt ar amījo ba jabej kabin kra'ā ku'uw. Nhym bit kute krabē Idjak bīnmā, kute bīn ne kum ōrmā bit kute bīnmā. Amrēbē Metīndjwýnh kute kum kra pydji jarēnh ja ne bit kute kum bīnmā. Kra ja'ā, kra pydji ja'ā ne Metīndjwýnh kute kum,

“Akrabē Idjak ja gēdja amū aben nhījuk'ā kam tām djwý krāptīkumrēx”, anhýrja.

Kra ja ne Metīndjwýnh kum arē nhym kam bit kute bīn ne kum ōrmā.

¹⁹ Nām ōkre kadjwýnhbē amim,

—Metīndjwýnh dja akubyn imā o tīn, ane. Ne kam bit kute bīnmā nhym kam Metīndjwýnh nēje kukrān akubyn kum nē ne kam mrāmri kute akubyn o tīn pyrāk.

²⁰ Nām ā Idjakdjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Ne kam krabē Djakomē Ixau arkum kīnh djā jarē, ar kukām ne arkum kīnh djā jarē. Ar ō mýjja kute amirīt kētri ne ar kukām amū arkum kīnh djā jarē.

²¹ Nām ā Djakodjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām amū krabē Jōdjekam kra amē aro kīnh. Arým kubēngētte, arým bikati mex ne kam mōn

amikakêkôt kajpar djà djan kam Metîndjwÿnhmã rax jarën kam tãmdjwÿjamã kum,

—Gêdja Metîndjwÿnh ar ajo kÿnh, ane. Nãm ã arkum ane.

²² Nãm ã Jôdjedjwÿ amikajmã'ã Metîndjwÿnh maro ane. Tyk kutã ne amũ anhÿr djwÿnhram mekbê idjaer pykabê Edjitukurũ katormã arê. Ne prÿne memã ta amiji'ã karô, me kute 'io mörmä ne memã 'ã karô, me kute 'io mör ne kute ô pyka djwÿnhkam adjärmã, Metîndjwÿnh kute kum pyka jarënhjakam kute adjärmã.

²³ Nãm ã Môjdê nãmê bãmdjwÿ amikajmã'ã Metîndjwÿnh maro ane. Nãm ar rwÿk totokbê o apdju. Bënjadjwÿr raxbê Parao ne me kra my apôx nhym me kute me parmã arê. Nhyim arkum bënjadjwÿr rax kabën pyma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bin kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumũn kam Metîndjwÿnh kanãrrãm tu o apdju. Nhyim o bipdjur'ã mytyrwÿ amãnhkrut ne ikjêkêt nhym kam ar têtêktikam kunhõ.

²⁴ Nãm ã Môjdêdjwÿ amikajmã'ã Metîndjwÿnh maro anen kam arÿm abatãnh ne kam krô'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prÿrũm mÿnhja tãm ne nã kanga.

²⁵ Nãm,

—Kwãrÿk wãnh ba ijaxwejao amikÿnh kêt. Kwãrÿk wãnh wãm memã nõ. Godja ba arÿk ar ibaja kwÿ ngrire ne o amikÿnh? Kati, gêdjãm wãm kunÿ nõ. Ba gêdja ba Metîndjwÿnh nhõ me jakôt itokry, ane.

²⁶ Môjdê ne Kritu kajmã'ã tokry, Bënjadjwÿrbê kumkati kajmã'ã tokry. Nhyim amũ tũmrãm Kritu bõx ne adjwÿnhdjwÿ kôt kudjwa tokry. Nãm me kum kurën aprÿn prÿne o ajkê nhym tokry rax ne. Nhyim Môjdêdjwÿ Kritu kajmã'ã kãjbê ã tokry ane.

Nãm,

—Kwãrÿk wãnh me kum ikurën wãnh ijapry kwãrÿk wãnh rã'ã. Ba gêdja ba Bënjadjwÿrbê kumkati kajmã'ã itokry, nhym bep ate gêdja Edjitukam nèkrêx kumexja wãnh memã nõ. Nhyim bep ba dja ba Bënjadjwÿrbê kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kÿnh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amũ amikukãm Metîndjwÿnh kute kum pãnh mÿjja mextire nhõrmã amikukãm kuman kamnhÿxbê ar ban kam ã o ane.

²⁷ Nãm ã amikajmã'ã Metîndjwÿnh maro anen kam kum bënjadjwÿr rax pyma kêt mex ne pykabê Edjitu kurũm kato. Bënjadjwÿr rax te kam ngrÿ:k. Nhyim kam kum uma kêt mex ne tu kurũm tẽ. Kute noo amim Metîndjwÿnh pumũnh pyrãk. Metîndjwÿnh pumũnh kêtja ne kute noo omũnhmãnh prãbê akrãnmã amijo ba rã'ã ne akubyn akêx kêtukumrêx ne.

²⁸ Nãm ã amikajmã'ã Metîndjwÿnh maro anen kam Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akati man kam me kute kamrôo kikre'ã ijê djã kamÿnmã memã arê. Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kute me imexmã me irôbê mör ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nãm tu amikajmã'ã kuman kam me kute kamrôo kikre 'ã ijê djã djymã memã arê nhyim me o amiptãro ba.

²⁹ Nãm ã mekbê idjaerdjwÿ amikajmã'ã Metîndjwÿnh maro anen ngô rax nhidjibê Kamrêk'ÿr bõx nhym tu memã ngô ngrã rê nhym me kam 'ã mön rê. Mrãmri ne kute atÿxkam pyka ngrã ja pyrãk, nhym me kam mön 'ã rê. Nhyim mekbê Edjitu mekôt me kudjwa bit 'ã rêrmã mō nhym tu ngô meo ajkamuw ne me imex ne.

³⁰ Nãm ã mekbê idjaer amikajmã'ã Metîndjwÿnh maro anen krÿraxbê Djeriko nêje pyka tÿx nhipôkjamã ipôko dja. Nãm me Metîndjwÿnh kabën man kam kabënkôt krÿmã ipôko dja. Nhyim akati nhym me ajte tãm ne. Nãm

me ã kum ipôko anhyro dja nhyr me'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhyr arým nêje pyka týxja te týx ne tu ajkaten rôrôk ne kumex. Nhyr kam 'ãnh mekbê idjaer kurê djwýnhja'yr wadjàn me'yr prôt ne.

31 Nãm ã me kupry 'ôbê Rabe amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen kam amiwýr mekbê idjaer ãpkáro mrãnh djwýnhho wadjàn arkum kabên mex jarên ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metĩndjwýnh kabên mar prãm kêtja kunĩ nhimex ne kam kute Rabe ar bĩn kêt nhyr ar ajbit me kurãm tĩn ne.

32 Bir be, djãm arek ar amã me'ã idjujarênh itêmmã? Nâr kon, birãm aje. Dja ba Djidjĩãomê Barakimê Xãxãomê Djetemê Dawimê Xamuwemê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê me ja kunĩ'ã idjujarênh tẽ nhyr arým ijã akamãt ne.

33 Nãm me amikajmã'ã Metĩndjwýnh man kam kurê djwýnh'yr prôt nhyr Metĩndjwýnh memã me kurê djwýnh rerek mex ne, nhyr me mekbê pyka pytã. Nãm me katãt meo ba nhyr kam Metĩndjwýnh kabên pýnho memã mýjja mextire jarê. Nãm me Metĩndjwýnh kanãrrãm kum rop djãkrêbê rijão pyma kêtukumrêx ne. Rop kute krênmã ne me rop nhũrkwãkam kumê nhyr Metĩndjwýnh rop jajkwa ajmã o nhyr ajkwa pôt ne krên kêtukumrêx ne.

34 Nãm me Metĩndjwýnh kanãrrãm kum kuwy pyma kêt mex ne. Me kute kuwymã ar rênh nhyr ar xêt kadjy nãrãm ne me kuwy pôk jabatãnhmã ar kurê nhyr Metĩndjwýnh ar'ã kuwy bĩn ar utã. Nãm me Metĩndjwýnh kanãrrãm ar ba nhyr me bit kute pao me imexmã nhyr Metĩndjwýnh me utã. Nãm me Metĩndjwýnh kanãrrãm ar ban katyk mex ne ar ba nhyr Metĩndjwýnh akubyn meo týx. Nãm me abenwýr prôt kam Metĩndjwýnh kanãrrãm ar ban kam amijo aptãn kãjbê kurê djwýnh rê nhyr me bajtemja me umaje prôt.

35 Nhyr me niredjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma nhyr akubyn memã ôbikwa kwýo tĩn.

Nhyr be nãm me kwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma nhyr me me kupa. Nãm me te memã kum,

—On me Metĩndjwýnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mã 'ã angrã ba kam me prĩne me ajo ajkê, ane. Te memã ane nhyr me amibê kanga kêtukumrêx ne 'ãno dja. Metĩndjwýnh kute akubyn meo tĩn nhyr me ô pyka mextirekam ar bamã ne me kanga kêtukumrêx nhyr me prĩne meo ajkên me par punu nhyr me tokry:n ty.

36 Nãm me me kwý japryñ me'ã keket ne kam me kaprêprê:k ne prĩne mrykão me kã noxnox nhyr kam mrykãkôt me kamrô kukrykry ne. Nãm me me kwý djuwren mekbê ijê djãkam me kurê.

37 Nãm me kêno me kwý titik ne me kupa. Nãm me pĩ kokjêr djão, kãxkãkjêro me kwý jakãn me kupa. Ne kãxdjwa kajgoo me kwý pa. Nhyr me amim mrykĩ'ãtomti, mokaãk kão kubêkãn kayn angij. Me ô mýjja kêt kam me ô nêkrêx kêt kam ne me ar ba. Nhyr me prĩne meo ajkê nhyr me tokryn kaprĩre ne ba.

38 Nãm me kapôt kukritkam ar ba, krãnhrekam ar ba, kênkrekam ar ba, pyka krekam ar ba. ãm me mexkumrêx. Pykabê me ja ne me mexo me ja têt kêtukumrêx ne.

39 Bir be, me ja kunĩ ne me amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma. Nhyr kam Metĩndjwýnh ne me jamã,

—Mrãmri me amexkumrêx. Nã bãm me akam ikĩnhkumrêx, ane.

Nhyr bep kraxje me tũmre ja kute byr kêt rã'ã. Metĩndjwýnh kute kabên pýnho memã mýjja jarênhja ne me kute amim byr kêt rã'ã.

⁴⁰ Adjÿm, Metÿndjwÿnh ne arÿm me bakadjy amim mÿjja mex'ã karõ. Me bakunÿ kadjy ne prÿne amim mÿjja'ã karõ mextire. Djã nãm kute me tÿmrebit pytarã? Kati, arÿm ne me bajãdjwÿ amim karõ. Nhy m kam mexkumrÿx. Mexo kute me tÿmre pytarja jakrenh mexi. Kute me tÿmre jamÿ ro'ã kute me bajo mexmã. Gu me batipydjÿin bamexo bamexkumrÿxmã ne amim me bajã karõ. Be, tãm ne ja.

12

Metÿndjwÿnh kra kunÿmã uwÿk màt.

¹⁻² Be, me kume:xja pumÿ. Me kute amikajmã'ã Metÿndjwÿnh marja me tãm ne me krãptÿ. Me tãm ne ne me bamã ipõk ne me banhirãn kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'ãno djan kanga kÿt. Ê, mrãmri ne me kute aben rerkam mÿjja kute me kukrã nhy me kute o põx ne amikõt rÿnh ne kajkrit ne prõt mex ja pyrãk. Dja gwaj 'ã mÿjja kute gwaj bakukràja jãm aminÿje kunÿ rÿnho ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamÿnh tÿxja jãm aminÿje kurÿn kurÿn kam arÿm mrãmri bajaxwe kÿtkam katãt ar amijo baba mexkumrÿx ne. Gora gwaj 'ã badjukanga kÿt ne mrãmri katãt amijo tÿn inomã kumÿ. Kute mrãmri ne me kute aben rerkam amikukãm mÿjja pumÿnh ne kam kambit no pymjÿr tÿx mex ne atemã mÿjja 'õ pumÿnh kÿt ne 'ÿr prõtja pyrãk.

Dja gwaj ã o anen amikukãm Jejubit man kõtbit bajamak bÿn ne baje ibej atemã mÿjja 'õ mar kÿt ne Jeju'ÿrbit baprõt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bõ gwaj tu amim mar kumrÿx. Nhy ajte gwaj bajamak bõnho tÿ gwaj arÿm amim mar rax ne. Tãm dja gwaj 'ãno djan kanga kÿt ne. Nãm amÿ amikukãm kÿnh djã man kam mete pÿte'ykam bÿnja kum uma kÿtkumrÿx. Djãm me pÿte'ykam arikkam pijãm ngri got. Nãm amikam pijãm mar kÿt ne tu ate krãn arek amijo tÿ. Kam ne Metÿndjwÿnh arÿm 'ã bÿnjadjwÿr rax mÿ nhy Metÿndjwÿnh krÿ djãtikam ubõk'ãnh ikõ'ã nhÿ.

³ Gora ar amikam Jeju man amikam arek kÿt. Me axwe ne me kum kurÿn prÿne o ajkÿ nhy kam tu arek dja, tu ate krãn dja. Gora ar aman kudjwa arek o tÿn amikam arerek ne akaprÿ kÿt ne arek kõt o tÿ.

⁴ Djã nã gãm ar Jeju kudjwa akamrõ ajkapÿn ty got? Kati, ar ajaxwebÿ aku'ÿ tÿxkam kraxje ajõ akamrõ bikapÿn kÿt. Kraxje me kute ar ajõ bÿn kÿt rã'ã.

⁵ Djãm arÿm ne gar Metÿndjwÿnh kabÿnja o akno? Arÿm kute ar ajo kran kam kute ar amã tÿx jadjãrmã ja. Djã nã gãm ar o akno? Nãm ar amã, "Ê, akmere, gÿdja Bÿnjadjwÿr amã uwÿk màt kwãrÿk wãnh ga aprÿ kÿt ne kam amikati kÿt. Gÿdja amã bÿn tÿx ga akaprÿ kÿt. Mÿkam?"

⁶ Bir, kum me abÿjamã ne uwÿk màt. Ne kute meo krajadjwÿ kunÿmã uwÿk màt ne, me katãt mrãnh kadjy", ane.

⁷ Bir be, Metÿndjwÿnh kute ar amã uwÿk màtkam dja gar tu arek dja. Kõt ne Metÿndjwÿnh kute ar ajo kra. Nhÿnh ne me prÿre 'õ bãm kute kum uwÿk màt kÿt?

⁸ Bir be, Metÿndjwÿnhdjwÿ kute kra kunÿmã uwÿk màtja pumÿ. Me katãt mrãnh kadjy ne kramã uwÿk màt. Mÿj me ne Metÿndjwÿnh memã uwÿk màt? Kute me bajo kra djwÿnhja. Nãm ren kute gajbit amã uwÿk màt kÿt ga ren abÿ kra djwÿnh kÿtkumrÿx ne ren kam abÿ krõ'ã me kute adjÿr pyrãk.

⁹ Ga me babãm bÿngõkre kute me bamã uwÿk màt gu me bapijãm djãje banhibõn bakrÿn amikam baje kabÿn maro bakrÿja pumÿ. Bir be, gwaj pykabÿ gwaj babãmja kurãm kãjkwakam Babãmja kabÿn maro nhÿ, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabÿn maro nhÿ.

¹⁰ Pykabê gwaj babãm bêngôkre kute gwaj bapriêrêm gwaj bamã uwêk màt. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamã uwêk màt ne. Nhyr bep Metîndjwýnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamã uwêk màt ne. Ta mexo mexkumrêx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djãm me kute memã uwêk màtkam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kapriêre ne. Nhyr bep amũ atũmã gêdja arým umar mex ne katãt mrã. Arým kute mar ne kôt amijo tẽmkam gêdja umar mex ne katãt mrã.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atýx ne arek kôt amijo tẽ. Kute mrãmri ne me krĩ'ýr mrãnh ne katyk me:x ne mrãnh ne kôno birênh mrãnh ne kute krĩo rãm ne jao mrãnh ne arým ajte imê ikra adjônh ne arým ajte mrãnh týx ne arým arek mrãnh ja pyrãk. Dja gar ã amikam atýx ne arek kôt amijo atẽm o ane.

¹³ Nã, dja gar kôt amijo tẽn katãt amiprywã djin arek 'ã mō, katãt ar abenkôt amrãnh kadjy. Gar aje Jeju mar tũmwã arek me kute amim Jeju mar rerekwãmã mōn amōr mexo mō gẽ me arek ar akôt mō. Ar akôt mōn 'ō abenbê màt kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrãmri ne me mex mã ba nhyr me par tãtãk mekôt 'ok ba pyrãk. Gêdja kute mar rerekrewã ar akôt tẽm rerekre ne tẽ:n kam arým amũ tẽm týx ne arým amũ mrãnh mex, arým Jeju mar týx ne.

Me kute axwebê amijãno ãmmã.

¹⁴ Gora ar amũ me wã kunĩmã akabẽn mexbit jarẽn angyrk kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metîndjwýnh mexo amexkumrêx. Kam dja gar Metîndjwýnh pumũ. Dja gar Metîndjwýnh mexo amex kêt ne Bẽnjadjwýr'ýr abõx ne omũnh kêtumrêx ne.

¹⁵ Ê, Metîndjwýnh ne ukapriêkôt me utã. Gora ar amijãno dja, ar ajõ Metîndjwýnh djukapriêjabê jãm akrãn 'ýr abõx kêt karõ. Gora ar amijãno dja. Dja gar ajõ ajaxwemo krax ne kam aje mýjja djý pyrãk, aje akrõre djý pyrãk. Kute mrãmri ne me kute akrõo tep ka'õnh nhyr kute priêne ngõ jaêr ne kute tep nhimexo ba ja pyrãk. Gora ar amijãno dja. Dja me'õ axwemo krax ne kam amikôt me akrãptĩmã axwe jangij. Gora ar amijãno dja.

¹⁶⁻¹⁷ Ne ajte ar ajõ aprõ prãm karõ nhyr me niredjwý 'õ mjẽn prãm karõ gora ar amijãno dja. Kwãrik wãnh ar ajõ abê Ixau kêt. Gora ar amijãno dja. Ixau ne pykabê mýjja kakritjabit kum kĩnh ne kam kýjrum mýjja mextire ja kum kĩnh kêtumrêx. Ixau ne kutewa nhyr kam kôt bãm kute Metîndjwýnhmã kum,

—Dja ga o rax ne o kĩnh, anhýr kadjy narãm kute kum õ nèkrêx kunĩ rer kadjy narãm bit 'ã no týx.

Nhyr Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamã õ kwý krẽn djã pydji pãnh mýjja kunĩ kanga. Nhyr kam tũmrãm kum kĩnh ne kam te 'ã o ane. Nhyr bãmjã nê ne. Nhyr amim ngryk ne te mýrkam 'ã bãmo ane. Nhyr tu ate krã. Ja ne gar arým ama. Gora ar amijãno dja.

¹⁸ Ê, ate ne Metîndjwýnh amrêbê me bakukãmãremã kukrãdjã tũmjao kato nhyr bep ate ne ajbir me aga akamingrãnydjwýmã kukrãdjã nyo kato.

Amrêbê ne me bakukãmãre krãnhbê Xinaj'ýr mōn bõx. Nhyr põ:ko nhý nhyr kũm kakrãtyk ne kum ipõk nhyr kam kam akamãt kô ty:k ne. Nhyr nadjwý kam krar ne adjẽho dja.

¹⁹ Nhyr potidjwý kakõr týx ne, nhyr Metîndjwýnhdjwý òkreti:rekam kabẽn. Nhyr me kuman kam umaje amra:n kum,

—Kwãrik wãnh ga ajte me imã akabẽn kêt, ane.

²⁰ NhyM Metîndjwýnh arým memã,
 “Kwãrîk wãnh me krãnh kupênh kêt. Dja ga me abêngôkre 'ô nàr mry 'ô
 krãnhreja kupê ga me arým kêno titik ne abî”, ane.

NhyM me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê tÿxmã.

²¹ NhyM Môjdjêdjwý omûn kam,
 “Ije kum bep imã uma. Nã bãM umaje itertet ne”, ane.

Djãm uma ngri: got. Nãm ã pykabê Metîndjwýnh nhô krãnh ane. Ýr ne me bakukãmãre bôx.

²² NhyM bep ajbir ne Metîndjwýnh me akamingrãnymã kukràdjã nyo kato
 ga kam ar krãnhbê Xijão, Metîndjwýnh nhô pyka'ÿr môn bôx. Kàjkwakam ô
 pykabê Djeruxarê'ÿr bôx. Kam ne Metîndjwýnh tîn ne ar ba, nhyM kadjy
 mrãnh djwýnhdjwý kamã ar ba. Kadjy mrãnh djwýnh krãptî:. Me'ã akre
 kubê 1.000.000 krãptî. Nãm me'ã akre kute pi'ô pyràk ne kîntire ne kute
 Metîndjwýnhmã rax jarênhmã ar aben pydjìn ba.

²³ Kamãdjwý ne Metîndjwýnh nhô me ja kunî aben pydji. Metîndjwýnh
 nhô me ja kumrêx kute amikajmã'ã marja ne me aben pydji. Amrêbê kute
 kàjkwakam pi'ôk no'ôkkam me idji janhôrja tãm ne arým kamã 'ã aben pydji.
 Ýr ne gar bôx. Bênjadjwýr rax kute me kunîmã pãnh jarênh djwýnh kubê ne
 Metîndjwýnh, 'ÿr ne ga me bôx. Ne ajte me karô, me pykakam ar bari katãt
 mrãnh nhyM Metîndjwýnh kute me'ã mex rênh, me ja karô'ÿr ne gar bôx.

²⁴ Be, Jeju'ÿr ne gar bôx. Jeju kute me bamã kukràdjã ny jarênh mãmdji ne
 kute o kator, ne kute ta kamrô bikapînkôt me bajo mex, 'ÿr ne gar bôx. Jeju
 kamrô kute mexo Abeu kamrô jakrenh mexi. Amrêbê ne me bakukãmãrebê
 Abeu tyn kamrô ajkapî nhyM me omûn kam pãnhbit jarê,

–Gora gê on o pãnh, ane.

NhyM bep me kute Jeju kamrô markam ne me,

–Metîndjwýnh ne Jeju kamrôkôt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mextire'ÿr ne gar bôx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

–Gora ar amijãno dja gê Metîndjwýnh ar amã kabêno dja. Kwãrîk wãnh ar
 ajô kabênbê jãm akrà kêt. Gora ar ama.

Ê, amrêbê Môjdjê kute pykabê memã kabênh jarênhkam me'ô kabênbê jãm
 krãn ar ba djãm kute kum o pãnh kêtã? Kati, Metîndjwýnh ne prîne memã
 o pãnh. NhyM bep ajbir ne Metîndjwýnh kàjkwa kurûm me bamã kabênh jarê.
 NhyM mexo amrêbê pykabê kabênh ja jakrenh mex ne. Be djãm gwaj badjwý
 kabênbê jãm bakrà djãm kute gwaj bamãdjwý o pãnh kêtã? Arkati, dja prîne
 gwaj bamãdjwý o pãnh. Me kute Metîndjwýnh kabênh marbê jãm krãja gêdja
 meo bikênh mex ne, ne kam me kute Môjdjê kabênh marbê jãm krã ja pãnh
 akrenh mex ne.

²⁶ Amrêbê ne kabêno pykabit karngrôr kajgo nhyM tertet. NhyM bep ajbir
 ne kabênh pydjìn arênh memã,

“Djãm pykabit ne ba ije karngrôrmã? Dja ba î ajte kàjkwadjwý karngrô”, ane.

²⁷ Be, kute “Dja ba ajte” anhÿrja ma. Metîndjwýnh kute mÿjja kunî nhîpêx ja
 gêdja ajte karngrô nhyM tu apôx ne rôrôk ne kunî akuno. NhyM bep mÿjja
 jarij tÿxjabit dja arek arij. Tãm ne rôrôk prãm kêtumrêx.

²⁸ Be, Metîndjwýnh nhô mÿjja dja rôrôk prãm kêt kumrêx. Metîndjwýnh kute
 ô pykakam ar me bajo baja gêdja tÿm prãm kêtumrêx ne arek gwaj bamã
 nôr rã'ã rã'ã ne. Tãm ne me bamã arê gwaj tu 'ÿr babôxkumrêx. Kadjy,
 Metîndjwýnh kute ô pykakam ar me bajo baja tÿm prãm kêt tãm ne gwaj bamã

nõr rã'ã, kadjy dja gwaj bakĩnhkumrẽx ne ar baban kum amikĩnh jarẽ. Kum amikĩnh jarẽn kum rax jarẽn kam kum badjàpẽnh mextire gẽ gwaj bakam kĩnhkumrẽx. Gora gwaj kam bapijãm ne bamã uma.

²⁹ Djàm uma ngrĩ got. Dja prĩne meo apẽx. Kute mrãmri ne kuwy pòkti kute prĩne mýjja bõr ne o apẽx ja pyrãk. Dja ã Metĩndjwýnh meo apẽxo ane.

13

Kute memã 'ã karõo ino rer.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Gora ar abeno akamyn mã amã aben jabẽ rã'ã.

² Gora ar me bajtemwã man anhũrkwãmã amiwýr meo wangjẽ ne mekam adjukaprĩ. Nãm me kwý ã anen aminhũrkwãmã kadjy mrãnh djwýnh kwýo wangjẽ ne o djuw mex. Kute kraxkõt mar kêt ne tu o djuw mex.

³ Ê, gora ar mekbê ijẽ djãkam ar ku'ėja ma. Dja gar gadjwý aje ar ro'ã mekbê ijẽ djãkam aku'ê mãn prãbẽ ar ô'ã atokryn akã djãn akaprĩn ar aba. Kwãrĩk wãnh gar ate akrã kêt. Dja gar ã arkõt ane. Me kute prĩne aro bikẽnh nhym ar tokryjadjwý gora ar ar ama. Dja gar ar ô'ã akã djãn atokry ne. Be, tãm ne ja. Gẽdja ba ajte ar amã mýjja 'õdjwý jarẽ.

⁴ Me abenwýr bakam ne mrãmri mýjja mexkumrẽx. Dja gar aprõ'yır aban kam aprõ djwý:nh'yırbit mrã. Nhym me niredjwý mjẽn djwýnhbit ma. Me kwý ne me me prõ prokam no kêt ne. Nhym bep ar ga. Ar ga dja gar akunĩ me prõ prokam apijãm ne aprõ pýnh ne. Kwãrĩk wãnh ga ar krõ'ã aprõ kêt, gẽ me nija krõ'ã mjẽn kêt. Me prõ prãm, me mjẽn prãmja dja Metĩndjwýnh memã pãnh jarẽ. Me kute me'õbẽ prõ nãr mjẽnõ àkĩnh jamãdjwý pãnh jarẽ.

⁵ Kwãrĩk wãnh gar pi'ók kaprĩ prãmebit ar aba kêt. Dja te ar anhõ mýjja ngrĩre gar tu o amikĩnh. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ta dja ar ajo djuw mex. Arým ne ar amã,

“Dja ba me akurũm itẽm kêtukumrẽx.

Dja ba me akanga kêtukumrẽx.

Dja ba me ajo iba rã'ã rã'ã ne”, ane.

Ga Metĩndjwýnh kute ar gwaj bajo ba rã'ãja pumũ.

⁶ Bir be, kam dja gwaj batýx ne banhõkre kadjwýnhbẽ amim,

“Metĩndjwýnh ta ne kute ijo ba djwýnh.

Kam dja ba itĩn prãm kêt.

Mã ne me kute ijomã”? ane.

Dja gwaj ã amim ane.

⁷ Ê, gora ar kute ar ajo ba djwýnh ma, ar kute ar amã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnhja dja gar ama. Ar kute kõt amijo ba mex rã'ãn ar ty. Ga ar kute amikajmã'ã Jeju mar ne 'ã ngrã týx ja pumũ. Ar ta ne ar arým ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'ã amijakren ar aba.

⁸ Nã, nãm ar amikajmã'ã Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrẽbẽ tãmý ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gẽdja rã'ã rã'ã rã'ã ne.

⁹ Kwãrĩk wãnh me kute apýnh mýjja'ã ujarẽnh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrĩk wãnh o ar anoo biknor kêt. Metĩndjwýnh ta ne ukaprĩkõt gwaj bajo týx gwaj katãt mrã. Kam ne mexkumrẽx. Bep ate ne me ta kukràdjãkõt mekbê me àkur djã pyma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arĩk ar ba.

¹⁰ Ate ne me bakukràdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhym me kubĩ. Nhym me bajaxwe pãnh ty. Nhym bep me kute kukràdjã tũm ar o ba rã'ãja, me Metĩndjwýnh nhõ kikrekam àpẽnh ja kute Jeju me bamã tykja

mar kêtumrêx, ne Jeju nhô kukràdjà nyja mar kêtumrêx. NhyM Metîndjwýnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêtumrêx.

11 Kukràdjà tûmkôt ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax mry pan kamrôo atom ne o tē. Metîndjwýnh nhô kikre kadjwýnhbê kumoka'êmā o tēn o wadjā. Me axwe pānh ne kum kungā. Metîndjwýnh kute omūnh ne me axwekam ngyrk kêt kadjy. NhyM bep mry nhīja ne me atykmā kum angij nhyM prīne xēr.

12 Kôt ne Jeju atykmā tokryn ā tyk ane. Ta kamrôo kute prīne me bajo mex kadjy.

13 Kam dja gwaj atykmā jēt djā'yr tē. Kôt gwaj batokry nhyM me kute kôt gwaj bajapry gwaj kudjwa bapijāmmā.

14 Djām pyka jakam ne gwaj banhō pyka? Kati, nhyM bep amrē mōr rīnā ne gwaj kam ama nhyM rā'ā rā'ā rā'āmā. Kam dja me gwaj bajapry gwaj ate bakrā. Kwārīk wānh rā'ā. Mrāmri dja tu ā ane. Kýjrūm ne gwaj banhō pykakumrêx, gwaj banhō krīrax djwýnh.

15 Bir be, gwaj banhō pyka gwaj bamā nōr nīkam amakbē mā Metîndjwýnhmā mex jarēnh rā'ā ne. Gwaj baje amikajmā'ā Jeju markam dja gwaj ā Metîndjwýnhmā anhýr ar baba rā'ā ne. Gwaj baje Metîndjwýnho aminhōn baje idji jarēnh ar o babaja dja gwaj ō ane. Kam dja Metîndjwýnh gwaj bakam kīnhkumrêx nhyM kam mrāmri kute amrēbē mete Metîndjwýnhmā mry par ne kum ōr nhyM mekam kīnhkumrêx ja pyrāk.

16 Gora ar abenkam adjukaprīn aben man ar abeno aban anhōdjānhkôt abenmā mýjja ngā. Gora ar mā aman 'āno dja. Gēdja gar ane nhyM arým ar akam kīnh. Kute amrēbē mete mry par ne kum ōr nhyM mekam kīnh ja pyrāk.

17 Ar kute Metîndjwýnhkôt ar ajo ba djwýnhja gop ar kabēnkôt amijo aba. Dja ar ar amā mýjja'ō jarē gar tu abēn kêt ne akrānmā kôt aba. Nām ar prīne Metîndjwýnh kabēno ar ajo djuw mex ne ar ajā ukanga kêtumrêx. Mýkam dja gar arkôt amijo aba? Bir, Metîndjwýnh kute ar kukjēr nhyM ar kute kum amikôt amijarēnhmā. Kam dja gar arkôt amijo aba nhyM kam ar kīnhkumrêx ne. Ar kīnhkumrêx ne amikôt kum amijarē. Dja gar ā aro anhýr kêt nhyM kam ar kum amijarēnhkam kaprīre ne. Gar gadjwý axwe amikam adjumar. Be, tām ne ja.

18 Gop ar Metîndjwýnhmā ar ijarēnh rā'ā. Ar ije amikam ijaxwe 'ō mar kêt ne ije kôt amijo iba prāmā, Jeju kute imā kukràdjā jarēnh kunīkôt ije amijo iba prām kam gēdja gar kum ar ijarēnh 'āno dja.

19 Gora ar on kum ar ijo a'wý. Dja gar kum ar ijo a'wý bar amikrà kêt ne on arým wām ar awýr bōx.

20-21 Gē Metîndjwýnh ar amā mex jangjē ga kam ar apýnh mýjja mex djāri kunīo amiptān ar o aba. Metîndjwýnh kute memā umar mex jarēnh djwýnh ta gēdja ar amā o ane. Gar kam kabēnkôt akabēn ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajā amim karōkôt ar amijo aba. Metîndjwýnh gēdja ar angrēk gar kôt amijo aba mextire. NhyM kam ar akam kīnhkumrêx. Jeju Kritu ta gēdja ar ajo týx gar kôt amijo aba. Tām ne kubē me bapumūnh djwýnhbê kumkati. Metîndjwýnh ne me tyk kurūm akubyn Bēnjadjwýr Jejuo tīn ne o kato. NhyM kam kubē me bapumūnh djwýnhbê kumkatikam prīne me bapumūnh 'āno dja. Mrāmri ne kute mrykī'ātomti pumūnh djwýnh kute prīne amim o djuw mexkôt kute omūnh ja pyrāk. Nām ā me bajo mrykī'ātomtin prīne me bajo djuw mexo āmo ane. Mýjkôt ne kubē me bapumūnh djwýnhbê kumkati ne raxo kute me omūnh djwýnh kunī jakrenh? Bir, kute Metîndjwýnhmā aminhōr nhyM me

kute bîn nhym kamrô bikapĩnkôt. Be, kamrô bikapĩnkôt ne ajte me bamã kukràdjã ny jarēnh māmđji ne o kato. Jeju nhõ kukràdjã nyja dja rã'ã rã'ã rã'ã ne. Ę, gora gē me Kritumã kum kubé kumkatiti:, umati, mexo tuknĩ jarēnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Tãm ne ja.

²² Ę, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar pi'ók no'òkkam ikabēn ja ma. Tu akrànãmã maro tēn inomã amē. Ije pi'ók no'òko ar amã tỳx jangjēnh kadjy ne ba ar amã pi'ók no'òk ne. Ije ar amã pi'ók no'òk krānne.

²³ Ę, ba ar amã arē gar ama. Nãm me gwaj bakamy Ximoxi mekbê ijē djārũm kaba nhym amrē tēmãmã. Gēdja on bõx jabej bar iro'ã wãm tēn bõx ne ar apumũ.

²⁴ Nã bãm ar akunĩo ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwỳnhwãmã ar ijarē. Ne Metĩndjwỳnh nhõ me mextire wãmãdjwỳ ar ijarē. Nhym pykabē Itarijkkam me kute Jejukôt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amã amijarē.

²⁵ Gē Metĩndjwỳnh ukaprikôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Xijagu kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djâkam nõ nhym Jeju kumrêx kato nhym tûmrãm Xijagudjwÿ Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmrãm arÿm tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tûnkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhô me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prïne memã 'ã karô ne memã kum,

–Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arîk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjâpênh mexo memã amijo amirît ne. Pidjô ne rôrôk ne bàrio amirît ne. Pidjô mex ne bàri mexo amirît nhym be mÿjja punu ne bàri punuo amirît. Dja gar ja man adjâpênh mexo memã amijo amirît ne.

Kwãrîk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prô prãm, me kum nèkrêxbit kînh, kwãrîk wãnh memã wãm nõ. Dja gar mekam adjukaprîo aben pyrãk. Kwãrîk wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apÿnh adjâpênh mexo memã amijo amirît. Ne Jejumã amingã nhym arÿm ar ajo tÿx gar kam apÿnh adjâpênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹ Ba ibê Xijagu. Ibê Metîndjwÿnh nhô àpênh ne ibê Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu nhô àpênh. Apÿnh me aba djâri abenã akrekam me aba djâbê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apÿnh me ô pyka'ÿr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhô pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

Apÿnh me kaprî djâri kute meo ba.

Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7

² Akmere, àpnhîre ar, godja te apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba, ar akanê, nâr ar anhô mÿjja kêt, nâr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nâr me kute ar ajo bikênhô ba, godja te apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba. Dja gar kam amim,

–Kati. Kwãrîk wãnh ba kam ikaprî kêt. Dja ba kam ikînhkumrêx, ane.

³ Mÿkam dja gar kam akînh? Bir, dja apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba gar arÿm amim Metîndjwÿnh mar tÿxo aban 'ã adjukanga kêt.

⁴ 'Ã adjukanga kêt ne arÿm amim mar tÿxo amû amikamên arÿm amim mar tÿx: ne. Ne kam arÿm prïne kum amexkumrêx ne akajgo kêtikumrêx. Ja ne gar arÿm aje mar. Kam dja gar akaprîkam akînh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwÿ. Godja gar ajô ajamak mex kêt jabej ajamak bônho Metîndjwÿnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metîndjwÿnh ne kute me kunimã amak bônho ba. Kum amijo a'uw nhym arÿm ar amã ajamak bô. Dja ôdjãnh ne arÿm ar amã ajamak bô gar arÿm kôt ajamak mextirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arÿm tu amim kamnhîxkumrêx. Kute ar amã ôr kadjy tu amim kamnhîxkumrêx nhym arÿm ar amã kungã. Kwãrîk wãnh amim,

–Kon, dja imã ôr jabej. Nâr kon, dja imã ôr kêt jabej, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, aje tu amim kamnhîxkumrêx kêtka. Me kute tu amim kamnhîxkumrêx kêtka ne me kute mrãmri ne ngô pyrãk. Me kute kôk djâbêrkam ngô djâka ari: amijadjwÿr pyrãk, kute ari: amijapînh pyrãk.

⁷ Djãm me kute tu amim kamnhîxkumrêx kêtka Bênjadjwÿr djwÿnh kute memã mÿjja 'ô nhôrmã got? Arkati.

⁸ Me kute jām Metīndjwýnh kôt amikabēn jadjwýr ne ajte jām mýjja punu kôt amikabēn jadjwýr ari: amikabēn jadjuw. Ne kam arīk ba rā'ā. Kwārīk wānh me kudjwa amim Metīndjwýnh kamnhīx rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhīx tỳxkumrēx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'ōo bakamy'ōja dja kajgo jabej djām Metīndjwýnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arým kīnhkumrēx.

¹⁰ Nhyam be, ar 'ō nhō nêkrēx rax jabej. Djām Metīndjwýnh nokrekam rax? Kati. Metīndjwýnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kīnh. Me ō nêkrēx rūnh kute rūnh pyrāk. Dja me mrānhbê kêt ne. Ga, bō rā mex tām kam mjôn rōrōkja pumū. Dja ā me ō nêkrēx rūnh mrānhbê kêtō ane.

¹¹ Bō'ā arngro tỳx apōx ne kōk kangro wabê nhyam totokbê bō arým ngrā nhyam rā arým rōrōk ne. Nhyam kam me arým kum kīnh kêt ne. Me ō nêkrēx rūnhdjwý dja me ō mýjja krāptī jabej katikôt arým ā amijaêrbê kêtō ane.

¹² Dja te apýnh ar akaprī djāri ar ajo ba, akanê, nār anhō mýjja kêt, nār ar abê anhōbikwa'ō tyk, nār me ar ajo bikēnho ba. Godja te apýnh ar akaprī djāri ar ajo ba gar amim Jeju mar tỳx rā'ā ne 'ā adjukanga kêt. Kam dja gar akīnhkumrēx. Ne kam inomā akaprī mē nhyam Metīndjwýnh arým ar amā akīnh djā ngā. Amrēbê ne me kum abékumrēx jamā kum,

–Dja te ar akaprī djā kumex ar awýr bōx gar imar tỳx rā'ān kam arým ikôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne, ane. Ga, me kute memā me bēnjadjwýr krādjê nhōrkam me kīnhja pumū. Ar gadjwý dja gar amim Jeju mar tỳx rā'ā. Te ar akaprī djā ar ajo ba gar mar tỳx rā'ā nhyam kam arým ar amā akīnh djā ngā gar kôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne.

¹³ Ne kam godja me ar ajaxwe'ā ar amā àpnēnh jabej, kwārīk wānh gar arīk amim,

–Metīndjwýnh ne ijaxwe'ā imā àpnēnh dja ba kam kôt ijaxwe, anhýr kêt. Djām me kute axwe'ā Metīndjwýnhmā àpnēnh prām? Kati. Me te kute o anhýr prāmje. Metīndjwýnhdjwý kute gwaj bajaxwe'ā bamā àpnēnh prām kêtikumrēx.

¹⁴ Gwaj ba ne gwaj bamā bajaxwe prām kam bajaxwe'ā amim apnēn amim, “Ba 'ýr on kam ajmā ikute jabej”, ane.

¹⁵ Bamā bajaxwe prām tē:n arým ajmā bakuten arým bajaxwekumrēx. Bajaxwe tē:n kam arým bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arým ty.

¹⁶ Akmere, àpnhīre ar, kwārīk wānh me ar anoo biknor kêt. Imā ar ajabêkam ne ba ar amā ikabēn ja jarē.

¹⁷ Metīndjwýnh ne mex ry tydpjin kute axweo amikapêr kār kêtikumrēx. Ga, kute kàjkwakam mýjja nhirā kunī nhīpēx nhyam mexkumrēxja pumū. Nhyam kam amrē kute gwaj bamā mýjja kunī nhōrjadjwý mexbit. Kute gwaj bamā bakīnh djā kunī nhōrja prīne mexbit. Metīndjwýnh mex ry tydpji.

¹⁸ Ta kute amijo gwaj bapytār kôt ne arým gwaj bajo kra. Kute gwaj bamā kabēn katātikumrēx jarēnh kôt arým kute gwaj bajo kra. Kute mrāmri ne me kute bāygogo ja kumrēx djē pyrāk Metīndjwýnh gwaj bakumrēx gwaj bajo kra, ō me ja kunī kukām gwaj bajo kra. Ne kam arým gwaj bamā amak bō gwaj arým badjumar djā ny.

Me kute Metīndjwýnh kabēn mar kajgo nêje kute me akre.

¹⁹ Akmere, àpnhīre ar, imā ar ajabêkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Dja gar ikabēn 'āno djan ama. Dja me amā amijarēnh prām ar ga dja gar aje me mar prām. Ne amijā akabēn nēn angyrk tō.

²⁰ Mýkam? Bir, djām gwaj bangrykkam katàt ar amijo baba? Kati. Metĩndjwýnhmā katàt baje amijo baba kêt-kumrêx.

²¹ Kam, dja gar wānh aje mýjja punuo aba prām kunĭja kanga. Ar ajaxwe kunĭja dja gar kanga. Godja me ar amā Metĩndjwýnh kabēn jarē, kabēn kute ar apytārja jarē nhym ar amā wadjā gar akabōt katin tu amim markumrêxo aba.

²² Kute memā me mex'ā karōkam kabēn djām ar aje mar kajgomābit? Kati. Dja gar tu amim markumrêx ne mrāmri katàt kōt amijo abakumrêx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

²³⁻²⁴ Be ga, me kute ixekam amikarō pumũnh ne apōx ne mā mrānhja pumũ. Ne kam mōrbē amikarōo biknorja pumũ. Ar ajō aje kabēn mar kajgokam ar aje me urāk. Ar aje kabēnkōt amijo aba kêt-kam tēmbē kabēno akno.

²⁵ Nhym be, me kwý arým kabēn pumũ. Metĩndjwýnh ne pi'ōkkam prĭne katàt me kute amijo ba'ā memā karō mex nhym me kute kabēn kōt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwý kabēn ja pumũnho ban 'ā ukanga kêt ne tu markumrêx ne o biknor kêt. Nhym kam Metĩndjwýnh arým memā tỳx jangiĭn o djuw mex nhym me umar mexkumrêx.

²⁶ Ga, me kute mry'ākriō mrānhmā kute krādĭē djào ōto pynēnhja pumũ. Me kute amijā kabēn nē ne me kute mrāmri ne mry'ākri nhōto pynēnh ne kute o mrānh mex pyrāk. Nām me mrāmri kute amim Jeju markumrêx. Nhym be, me kute amijā kabēn'ā ma kêt ne tu kabēn ba. Djām me kute amim Jeju markumrêx? Kati. Me ta ne me amim 'êx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrāmri Metĩndjwýnh, me Babām djwýnh markumrêxkam mýj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtĩmē me bixangrio djuw mexo baba. Me ō mýjja kêt-kam meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metĩndjwýnhmā amijangri tỳx ne me kum kĭnh kêtja jaxwe kōt bajaxwe kêt.

2

Me kum me ō mýjja kêtja kĭnh'ā kute memā karō.

¹ Akmere, àpnhĭre ar, Bēnjadjwýr djwýnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrêxo aba. Djām kam ar amā me rũnhbit kĭnhmā? Nhym me ō mýjja kêtja djām ar amā me kĭnh kêt-mā? Kati. Dja gar amā me kunĭ kĭnho aben pyrāk. Nhym be, djām mrāmri arým ar amā me kunĭ kĭnho aben pyrāk? Kati. Nā gām ar amā me rũnh, me umabit kĭnh. Ne kam amā me ō mýjja kêtja kĭnh kêt.

² Gar abikprōnh djākam akuprō nhym me'ō rax bōx. Kute ō kēn karýro ikrakam rāx jangiēnh, aben nhiby angĭēnh. Kute ō kubēkà mex jangiēnh. Kute prĭne o amijo mex ne arým bōx gar omũ. Nhym kam me'ō nhō mýjja kêtja bōx. Ō kubēkà apýnh bikadjōnhja bōx.

³ Ar amā me'ō nhō kubēkà mex ja pyman kum,
—Ota, me krĭ djā mex. Jakam dja ga nhý, ane. Ne kam me'ō nhō mýjja kêtjamā kum,

—Wānh dja ga dja nār iparbē dja ga pykakam nhý, ane.

⁴ Djā nā gām ar amā me kĭnho aben pyrāk? Kati. Nā gām arĭk amim me'ā karō punun amijo me utār punu.

⁵ Akmere, àpnhĭre ar, imā ar ajabēkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Dja gar amim ikabēn ja ma. Mýj xēja ne Metĩndjwýnh amijo me utā? Djām me rũnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ā, “Me bikēnh”, anhýrja, me ō mýjja kêt ja ne Metĩndjwýnh amijo me utā. Nhym kam me arým tu amim mar

týxkumrëx nhym kam kute amikôt meo bamã memã arë. Me kum abêjamã ne arë.

⁶ Nãm te amijo me ò mýjja kêtja pytã gar amã me kính kêt nhym kam me arým pijãm ne. Bir, mýj xêja ne ar ajo bikênho ban ar apa 'amýn me axwe pãnh jarënh djã'ýr ar ajo mrã? Djãm me ò mýjja kêtja ne me 'ýr ar ajo mrã? Kati. Me rûnh ne me 'ýr ar ajo mrã.

⁷ Metîndjwýnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabênja ma. Mýj xêja ne Metîndjwýnh japryô ba? Djãm me ò mýjja kêt ja? Kati. Me rûnh ne me aprýo ba. Metîndjwýnh ne mexti:rekumrëx nhym me aprýo ba.

⁸ Metîndjwýnh ne arým me bakukãmãremã 'ã karôn memã kum, "Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane."

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Kabên kukràdjã ja ne mexo kute kukràdjã kunĩ jakrenh. Dja gar kabên ja mar týx ne amã amibu'ã me kunĩ jabê. Ne kam arým amexkumrëx.

⁹ Godja gar amã me ò mýjja kêtja kính kêt ne amã me rûnhbit kính jabej. Djãm kam amã abu'ã me kunĩ jabêkumrëx? Djãm Metîndjwýnh kukràdjãja kôt amã me abêkumrëx? Kati. Gar kam amikrãn arým ajaxwe.

¹⁰ Be, Metîndjwýnh me kute katãt amijo ba'ã kute memã karökôt apýnh kukràdjã. Dja gar kam kukràdjã kunĩ mar týx ne kôt ar amijo aba. Ne kam kukràdjã pydjibit mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Djãm kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêt kam ajaxwe rax kute mrãmri ne aje kukràdjã kunĩ mar kêt kam ajaxwe rax pyrãk.

¹¹ Ga, Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã kum, "Kwãrik wãnh abenbê prô, mjêno adjãkính kêt", anhýrja ma.

Ne ajte kute me bakukãmãremã kum, "Kwãrik wãnh me par kêt", anhýrja ma.

Godja ga kukràdjã kôt me bẽ prô'ýr amrãnh kêt ne kam me'õnh bĩn arým o ajaxwe. Te me bẽ prô'ýr amrãnh kêt ne arým ajaxwe. Aje me'õnh bĩnkam ga kukràdjã mar kêt ne arým kam ajaxwe.

¹² Metîndjwýnh ne pi'ók kam prĩne me kute katãt amijo ba'ã memã karô mex. Nhym kam me kwý arým kute markumrëx nhym Metîndjwýnh arým memã týx jangij. Nhym kam arým katãt kabên kôt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekôt ar ba. Dja gwaj kabên ja man kôt ar amijo baba. Gêdja ì Metîndjwýnh gwaj bakukjêro nhýn gwaj bamã,

—Djã ne ga ikabên ja markumrëx ne kôt ar amijo aba? ane gwaj amikôt kum amijarë. Godja gwaj kukràdjã kôt amijo baba kêt nhym arým gwaj bamã axwe jarë. Kute ren gwaj bamã axwe jarënh karô dja gwaj kukràdjã kôt amijo baba mex.

¹³ Nãr, dja gwaj bajô bamã me kaprĩ kêt nhym Metîndjwýnh arým amipãnh kum gwaj bakaprĩ kêt ne tu katãt gwaj bamã bajaxwe pãnh jarënhkumrëx. Nãr, dja gwaj badjukaprkumrëx ne kam arým bamã Metîndjwýnh pyma kêt ne arým bakĩnhkumrëx.

Djãm me kum me kaprĩ kêtja Metîndjwýnh kute me utãr?

¹⁴ Akmere, àpnhĩre ar, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne atekam ajte memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metîndjwýnh markumrëx, anhýro baba. Djãm kam Metîndjwýnh kute amim gwaj bapytãr ne kute ar gwaj bajo bamã? Djãm gwaj

bajajkwa kajgokam bakabēnbit ne kam bamā me kaprī kêt nhym arým kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'ōo bakamy nār o bakanikwýnh, ō kubēkà kêt ne kum prām.

¹⁶ Gwaj kam kum mýjja'ō nhōr kêt ne kum,

—Gora gē Metīndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amā kry kêt ne ajajne, ane. Djām ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mýjja'ō nhōr kêt kam ne kajgo.

¹⁷ Mýj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamā me kaprī kêt ne kam memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrēx, ane. Djām mrāmri bakabēn? Kati. Ga, me arým tykkam kute amingrēk kêt ne kajgoja pumū. Gwaj badjwý bamā me kaprī kêt kam bakajgo.

¹⁸ Godja me'ō amā,

—Ē, ga ne ga we aje Metīndjwýnh mar. Ba ne ba imā me kaprīn ije memā mýjja nhōro iba. Goja gu baje tu amim Metīndjwýnh markumrēx jabej aben kabi. Ga amā me kaprī kêt kam dja ba te apumūn amim, “Kon. Kute Metīndjwýnh mar kêt pyrāk”, ane. Bajbit dja ba imā me kaprīn memā mýjja nhōro iba ga arým ipumūn ijā amim, “Be, djām mrāmri tu kute amim Metīndjwýnh markumrēx. Ga, ukaprīn kute memā mýjja nhōrja pumū”, ane. Ga kam arým ipumū. Ba tu ije amim Metīndjwýnh markumrēxja pumū. Dja ā me'ō amā ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metīndjwýnh rax markam memā kum,

—Metīndjwýnh pydjibit. 'Ōdjwý kêt kumrēx, anhýro aba. Be, mrāmri. Djām gajbit aje Metīndjwýnh rax mar? Kati. Xatanaj nhō me karō punudjwý kute Metīndjwýnh rax mar ne kam ajte kum me kaprī kêt ba. Ne kute rax markam abenmā kum,

—Metīndjwýnh pydjibit. 'Ōdjwý kêt kumrēx, anhýro ba. Ne kam tu umaje terte:t.

²⁰ Kê, ano kêt, mýkam ne ba te ar amā,

—Dja ga memā kum, “Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrēx”, anhýro aban amā me kaprī kêt ga mrāmri akajgokumrēx. Ga, me arým tykkam kute amingrēk kêt ne kajgo nōrja pumū. Gadjwý ne ga ā akajgoo ane. Mýkam ne ba te ar amā ja jarē gar imar kêt?

²¹ Dja gar me bakukāmāre Abraão man kôt ije ar amā arēnhja ma. Djām Abraão kute amim Metīndjwýnh mar kajgo? Kati. Nām tu amim markumrēx ne kam kabēn kôt amijo tē. Nām kabēn kôt Metīndjwýnh nhō kikam kra Idjak djin bit kute bīn 'ýr. Nhym Metīndjwýnh Abraão pumūn arým amim,

—Mrāmri ne Abraão imā axwe kêt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrēx ne kam kute kabēn kôt amijo tēmja pumū. Nām kabēn kôt amijo tēn kam arým tu amim Metīndjwýnh mar mexkumrēx ne.

²³ Kam ne me aben djō'ā Abraão jarē:n arēnho mōr tāmā nhym kam arým Mōjdjē katon arým abatānh ne. Ne kam arým me bakukāmāremā kum,

“Abraão ne tu amim Metīndjwýnh markumrēx nhym arým kum axwe kêt jarē nhym arým kum mex”, ane.

Ne kam pi'ōkkam no'ōk ne. Be, mrāmri ne kôt arēnhkumrēx. Nām arē nhym ne aben djō'ā abenmā kum,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh Abraão ōbikwakumrēx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrêx ne kam kute kabênkôt amijo bakam Metîndjwýnh arým kute memã axwe kêt jarênhja pumû. Djãm me kute mar kajgokam Metîndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati.

²⁵ Me'õ nire kuprý Rabadjwý. Djãm Rabe kute Metîndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kabên kôt amijo tẽ. Nhyam kam arým kum axwe kêt jarê. Nhyam Djodjuwe kute ar anorjadjwý Rabe kum ar kaprîn arým arkum aminhürkwã jarê. Arkum arên arým ar kurê djwýnhbê arkum atemã pry 'õ jarê. Nhyam kam ar umar mex ne akubyn 'ã môn bõx. Nãm ã Rabe kum ar kaprîo ane nhyam Metîndjwýnh arým kum axwe kêt jarê.

²⁶ Be, tãm ne ja. Me tyk arým karõ biknorkam kute amingrêk kêtumrêx ne arým kajgo. Gwaj badjwý. Gwaj baje Metîndjwýnh kabên mar kajgon kôt amijo baba kêt kam ne kam baje memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metîndjwýnh markumrêx, anhÿrkam arým bakajgo. Bakajgo kute mrãmri ne me tyk kajgo pyrãk.

3

Me õto djujabê kêt'ã ujarênh.

¹ Akmere, ãpnhire ar, ar akrãptî ne gar aje amijo memã kukràdjã'ã adjujarênh djwýnh prãm. Djãm kam mex? Kati.

Mýkam ne mex kêt? Bir, gwaj bakunî bakabên kwý kajgo. Gwaj bakabên kajgokam bamex kêt. Ga ren ar abê memã ujarênh djwýnh kêt ne ren akabên kajgo ren gajbit amex kêt. Me krãptîmã adjujarênh kêt kam ga ren gajbit amex kêt. Nhyam be, kati. Ar akabên kajgo'ã memã adjujarênhkam me krãptî arým ar akabên man arým ar adjõ'ã mex kêt. Nhyam kam Metîndjwýnh arým pãnh ar amã ajaxwe rax jarê.

² Me bakunî bakupãnhã bakabên kajgo kumex. Godja ren me'õ kabên kajgo kêtumrêx jabej ren prîne kute katãt amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'ãkrîo mrãnhja pumû. Nãm me kute krã djên ajkwa katikôt kãxirãx jadjuw ne ari o krã kukênhõ mrã. Ga, te mry rûnh nhyam me kute ajkwakôt ar krã kukênhõ mrãnhja pumû.

⁴ Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kã rûnhõ baja pumû. Nãm te kã rûnh nhyam te kôk djãbêr tÿx nhyam me tekrekam no'i kryreo unênh ne o krã kukênhõ o baja pumû.

⁵ Me banhõto kute kã tekrekam no'i pyrãk. Me banhõto te kryre gu me o mÿjja rûnhõ amra. Nhyam kuwy kryredjwý. Ga, te bã rûnh nhyam me kute kuwy kryreo kunîmã angjênhja pumû.

⁶ Me banhõto ne kute kuwy pyrãk, kute bãmã angjênh pyrãk. Apÿnh me axwe djãri kunîkôt ne gu me banhõto arên arým ipêx. Me banhî katikôt ne me banhõto ikwã. Ne kam kute prîne me bajo punu prãm. Me banhõto bakabênja ne tu apÿnh mÿjja kunîo tuknîn o punu. Kute mrãmri ne kuwy kryre kute bãmã angjênh nhyam mÿjja kunî xêtja pyrãk. Me axwe nhõ bẽnjadjwýr ja ne kute me banhõto krî djwýnh.

⁷ Me kute mÿjja krãptî djujabê. Mry, àk, kwênh, mry ngãngãõ mrãnh, ngõnhkam mÿjja, mÿjja krãptîja ne me kute ujabê.

⁸ Nhyam be, me banhõto bakabênja pydjibit ne kute mrãmri ne mry djujabê prãm kêt pyrãk. Me banhõto bakabênkam bajamakkre kêt ne bajaxwekumrêx. Me banhõto bakabên kute me parkumrêx, kute mrãmri ne udjy rûnh kute me par pyrãk.

⁹ Me banhōtoo ne gu me baje Metīndjwŷnh, me Babām djwŷnhmā mextire jarēnh ne atekam ajte o baje abenmā bakabēn punu jarēnh. Kute amipyràk ne Metīndjwŷnh me banhipēx. Kute me bajo amipyràk ne me banhipēxkam ne gu me baje abenmā bakabēn punu jarēnh.

¹⁰ Ne kam bajajkwakōt memā bakabēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arē. Akmhīre ar, gu me ren ā memā anhŷr kētkumrēx.

¹¹ Djām inore 'ōkōt ngō djānhmē ngō djŷ kute aben nhikjēn apōx?

¹² Nār, djām pidjōbē pigēre'ā oriwēre djō arij? Kati. Nār, djām akrō'ā pigēre djō arij? Kati. Ne ngō nhinore'ōkam kadjwanhī ne arŷm akryja djām kam ngō djānh apōx? Arkati. Axikōtbit mŷjja apōx. Kwārīk wānh gu me memā bakabēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arēnh kēt.

Me krā mex'ā ujarēnh.

Gar 5.16

¹³ Ar ajō we akrā mex ne we aje me kukràdjā kunī mar. Goja mrāmri akabēnkumrēx jabej on katāt amijo aban amijo adjāmra kēt. Ne kam arŷm akrā mex. Kam dja me arŷm apumū. Akrā mexkōt apumū.

¹⁴ Nhyim be, ga ne ga anhōkre kadjwŷnhbē angryk. Me'ō nhō mŷjja'ā angryk. Ne arax mŷr jabej akadjwŷnhbē adjākrē. Ne kam 'ā amijo amra. Djām ja ne mex? Djā ne ga katāt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwārīk wānh 'ā amijo adjāmra kēt ne arīk amim ajēx kēt.

¹⁵ Djām akrā mex ne ja? Djām kajkwakam Metīndjwŷnh we kute amā ja jarēnh? Kati, atemā. Pykakam me ar ba ne me kute amā wā jarēnh. Me kum Metīndjwŷnh kīnh kētja kōt akabēn ne ja. Xatanaj ne kute amā wā jarēnh.

¹⁶ Mŷkam? Bir, me'ō nhō mŷjja'ā angrykkam ne arax mŷr jabej adjākrēkam ne ga akangati. Akangatimē apŷnh me axwe djārimē akam apōx.

¹⁷ Nhyim be, kajkwakam Metīndjwŷnh kute gwaj bamā bakrā mex jadjār gwaj bakabēn mekkam

gwaj baje amikam bajaxwe'ō mar kēt.

Ne badjumar mex prām.

Ne memā bapriin memā bakabēn.

Ne bajamak mex.

Ne badjukaprikkumrēx ne baje mrāmri ne pidjō djō mex ne ō kumex pyrāk.

Ne bamā me ō mŷjja kētmē me rūnh jabēo aben pyrāk.

Ne bajēxnhī kēt ne mrāmri tu amim Jeju markumrēx.

¹⁸ Me kute aben nēje me kukrà ne akrānmā memā arēnhō ba ja ne me memā arēnhō ba nhyim me arŷm ajmā kute kēt ne katāt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne pidjō djō mex ne ō kumex pyrāk.

4

Me kute amidjwŷnhbito kīnhja ne Metīndjwŷnhmā à wŷr punu.

¹ Mŷj ne ga me aman arŷm abenwŷr aprōt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ā karō djākam amā apŷnh me'ō nhō mŷjja pro prām ne 'ā angryk aba. Ne kam ā abeno anhŷro aba.

² Me amā mŷjja kīnh ne aje bit byrmā nhyim me me abē aptā ga me byr kēt. Byr kēt ne arŷm me kupa. Aje 'ā angryk ne te aje byr prāmje. Ne kam aje 'ā aben tak ne abenwŷr aprōt ne kam aje byr kēt rā'ā ne. Mŷkam ne ga me aje byr kēt? Bir, me aje Metīndjwŷnhmā o adjā'wŷr kētkam.

³ Nār, me aje Metīndjwŷnhmā o adjā'wŷr jabej nhyim kute me amā ōr kēt. Mŷkam? Bir, me aje o adjā'wŷr punukam. Mŷj ne aje o adjā'wŷr punu on? Bir,

me aje bit byrmã ne aje bit o amidjwýnhbito kính prãm. Aje amidjwýnhbito kính prãmkam aje mýjja Metíndjwýnhmã adjã wýr punukumrêx.

⁴ Metíndjwýnh ne arým kute ar ajo õ me jakam ga ren ar amã Metíndjwýnh kínhkumrêx. Nhy m be, kati. Me kum Metíndjwýnh kính kêt kukràdjã punuja ne gar amã kính rã'ã. Aje mrãmri ne me kum prõ djwýnh kính ne kam jãm kum krõ'ã prõ kính pyrãk. Nãr, aje mrãmri ne me kum mjên djwýnh kính ne kam jãm kum krõ'ã mjên kính pyrãk. Amã Metíndjwýnh kính ne kam jãm amã me kum Metíndjwýnh kính kêt kukràdjã punuja kính. Nã gã m ar kam ari akabêno aben nhikjê. Dja gar amã me kukràdjã punu kính rã'ãn arým amijo Metíndjwýnh kurê djwýnh.

⁵ Amrêbê: ne me memã kum,

—Metíndjwýnh Karõ kute me bakadjwýnhbê amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prãmje. Te arek kum me bajo ba prãmkam arým ngryk 'ýr.

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhy m me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me kabên kajgo got?

⁶ Ajmã gwaj bakuten bajaxwe prãm. Nhy m be, Metíndjwýnh ne kum gwaj bakaprĩn gwaj bajaxwe kêt kadjy gwaj bamã týt jangij gwaj ajmã bakute kêt. Amrêbê: ne ujarênh djwýnh me bakukãmãremã kum,

“Me kute amijo àmra prãmja Metíndjwýnh arým mebê aptã.

Nhy m be, me kute amijo ngriren amijo kãtãmja Metíndjwýnh tu kum me kaprĩ.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhy m me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, kum me bakaprĩja pumũ.

⁷ Kum gwaj bakaprĩkam dja gar akrãnmã Metíndjwýnh kabên man kõt ar amijo aba. Ar Xatanajbê aptã nhy m arým ar abê prõt ne.

⁸ Dja gar Metíndjwýnh man kõt amijo ajkamê nhy m arým amipãnh ar aman ar awýr amijo ajkamê. Ar ajaxweja, on ajaxwe krãtan amex kute mrãmri ne me aminhikra punu põnh nhy m arým mex pyrãk. Ar aje amijo Metíndjwýnh mar ne jãm ajaxwe prãmja, on aje amim ajaxwe'ã karõja krãtan adjumar djã mex ne.

⁹ Ajaxwe prãmkam on adjumar punun on muwn kõt amra. On akeket krãtan muwn on akĩnh krãtan adjumar punu:re ne. ã ajaxwe prãmkam amijo ane.

¹⁰ Dja gar Bënjadjwýr djwýnh rax man arým amijo angrin amijo akãtãm. Nhy m kam arým kãjmã akamê.

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, kwãrik wãnh abenã akabên punu kêt. Metíndjwýnh ne arým gwaj bamã kukràdjã jarêh gwaj bamã,

“Djã gã m me amã aben jabê”, ane.

Kute gwaj bamã kabên ja jarênhkam gar atekam akamy'ã akabên punu jarêh 'ã axwe nhõ. Mýj ne gar arým aman ã akamy'ã akabên punuo ane? Bir, gar amim,

—Metíndjwýnh kukràdjã ja ne mex kêt, anen arým akamy'ã ar akabên punu. Ne kam arým o Metíndjwýnh kabên'ã punu jarêh arým mar kêt ne kõt amijo aba kêt. Ne aje Metíndjwýnh kukràdjã'ã punu jarênhbit.

¹² Djãm we ar abê mýjja ne gar amibu'ã me'ã axwe janhõro aba? Metíndjwýnh pydjĩ ne arým me kute katãt amijo ba'ã memã karõ nhy m me arým kabên ma. Ta dja me utãr jabej nãr meo biknor jabej nhy m me arým me biknor tokry djãkam biknor jabej. Atemã me'õ kute meo anhýr kêtukumrêx. Kam ar ga akajgon kam me'ã axwe janhõr ar o aba.

Me amikukām amijo àmra ne kute amijarēnh nêje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjàmratija, ikabēn 'āno djan ama. Aje Metīndjwýnh mar kêt ne amijo adjàmrakam ga we memā kum,

—On ne nār kryrà:m dja ba krī wāmā tēn bôx ne ije amim pi'ók kaprī kumexo atommā. Be, dja ba kam pi'ók kaprī pānh mebê mýjja jamýn amū memā ōro ikrī. Ne o ikrī:n arým pānh inhō pi'ók kaprī kumexo atom. Ne o ikrī: nhym arým ijā amexmē na apêx. Ba kam arým akubyn tē, ane. Gar aje memā ā amijo adjàmrao anhÿrja gora ikabēn 'āno djan ama.

¹⁴ Dja ar ajā akati nhym mýjja ajmā ar ajo gar aje mar kêtumrêx. Atīn tē:n atīn nHITEP djā ne kute mrāmri ne kakūm ba pyrāk. Kakūm ba:n kam arým me aêrbê kêt ne tu kajkwa mē bimirākumrêx ne. Nām ā atīn tē:n me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵ Kwārīk wānh ā memā amijo adjàmrao anhÿr kêt. Ga ren ar Metīndjwýnh man ren memā kum,

—Metīndjwýnh kute amim ijā karō kôt dja ba itīn ne ar iba rā'ā jabej. Ba kam arým krī 'ōkam itēm jabej. Nār atemā idjāpēnh jabej, ane. Ga ren ar ā memā anen arým ar amex.

¹⁶ Nhym be, kati. Gar Metīndjwýnh mar kêt ne amikam akīnh kadjy amijo amra. Aje ā amijo adjàmrao anhÿrkam ne ajaxwe.

¹⁷ Metīndjwýnh ne arým ar amā amrānh mex'ā karō gar arým aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arým ajaxwe.

5

Me ō nêkrêx rūnh kute amidjwýnhbit mar:

Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

¹ Me rūnhmā ne ba memā kum,

—Ē, me anhō nêkrêx rūnh, ba me amā arē. Dja apýnh me akapri djari me awÿr bôxkumrêx. Me akapri ra:x kukām dja ga me on muwn amra:.

² Mýkam? Bir, dja me anhō nêkrêx rax arým me abê rerekre ne. Te me anhō kubêka mex nhym kápótire arým pīne me abê apók ne.

³ Dja pīne me abê anhō mýjja 'ók ne me abê amijo ajkē. Me anhō kēn karÿrmē anhō kryt jaka dja pīne me abê punure. Nhym me kunī arým me anhō mýjja punu pumūn me ajā abenmā kum, “Be, omū. Djām tām wā mex got?” ane. Nhym kam Metīndjwýnh arým me amā ajaxwe pānh jarē ga me atokry:. Atokry kute mrāmri ne kuwy'ā me xêtkam me tokry pyrāk. Be, mýj kadjy ne ga me amim anhō nêkrêx rūnh atom nhym kumex? Djām we me aje amijo rūnhmā? Kati. Me kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja Metīndjwýnh me amā ajaxwe pānh jarē ga me atokry:.

⁴ Ē, akubyn amijo tēn amima. Ga me ajêx ne anhō àpēnhmā kum, “Dja gar inhō bāygogo djē pa ba kam ar amā o pānh”, anhÿro aba. Nhym me ē pa, ga me ate kam arým memā o pānh kêt. Tām dja ga me akubyn amijo tēn ama. Djām Metīndjwýnh kute me amar kêt got? Kati. Ē, me kute me amā ē kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angryk”, ane nhym arým me kuma. Metīndjwýnh ne me krāpti: o ban memā Bēnjadjwÿr djwýnh. Uma:kumrêx ne arým me kute kum amijo akjêrja ma.

⁵ Me ga ne ga me pīne amijo djuw mexo aban abixaêr tÿ:xo aba. Aje mrāmri ne mry nhÿpti kute ate krān àkurbit mar nhym me kute myt tām kam par pyrāk. On dja Metīndjwýnh me ajaxweo pānh ne.

⁶ Ga me arým aje me kute katàt amijo bakumrëxmã axwe jarënh ne aje me par nhym me kute aminëje me abê àptâr kêtumrëx. Tãm dja ga me akubyn amijo tën ama. Nã bãm ã me nèkrëx rûnh kute Metîndjwýnh mar kêtka memã ane.

Me kute amiwýr Bënjadjwýr djwýnh jamãr 'iryãm.

⁷ Nhym be, akmere, àpnhîre ar, gwaj baje Metîndjwýnh markam me kute gwaj bajo bikënhkam, mýj dja gwaj amim arën kuma? Bir, dja gwaj amim, —Bënjadjwýr djwýnh dja bõx ba kõt dja, ane. Bënjadjwýr djwýnh bõx gwaj kõt baku'êja dja gwaj kuma. Ne kam akrãnmã amiwýr amãr 'iry:n 'ã badjukanga kêt. Ga, pur kre djwýnh kute pur kreja pumũ. Ne kam djwý mex jamãr 'iry:ja pumũ. Nhym kam kum ngo nhym arým na bixadjwýr mex ne. Nhym kam djwý arým apõx ne 'y týt ne.

⁸ Dja gar kudjwa akrãnmã amiwýr Bënjadjwýr djwýnh jamãr 'iry:n 'ã adjukanga kêt. Mýkam? Bir, arým bõx 'ýr gwaj kõt baku'ê 'ýr.

⁹ Kwãrîk wãnh abën prîkam abenã akabën kêt. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh kute pãnh ar amã ajaxwe jarënh karõ. Kwãrîk wãnh abenã anhýr kêt. Memã axwe pãnh jarënh djwýnh arým bõx 'ýr.

¹⁰ Ga, me bakukãmãreja ma. Metîndjwýnh kukwakam ujarënh djwýnhja ma. Bënjadjwýr djwýnh kukwakam ne me memã ujarënh ar ba nhym me 'ã ari meo bikënhõ ba nhym me amitokry maro ba. Nãm me te meo anhýro ba nhym me akrãnmã amiwýr Metîndjwýnh jamãr 'iry:n 'ã ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ã amiwýr amãr 'iryõ ane.

¹¹ Nãm me te meo anhýro ban te mebê Metîndjwýnh kuréo ba nhym me Metîndjwýnh'ã ukanga kêtumrëx. Me ja ne me kînhkumrëx. Ja ne gar aje arým mar. Arým ne gar Djo'ã ujarënh ma. Me bakukãmãreja Djo te amitokry kumex maro ban amim Bënjadjwýr djwýnh mar'ã ukanga kêtumrëx. Ne kam arým tokry mar'ã aminhinomã amimë nhym Bënjadjwýr djwýnh arým o djuw me:xkumrëx. Tãm dja gar ama. Ga, Bënjadjwýr djwýnh kum me kaprî:kumrëxja pumũ.

¹² Akmere, àpnhîre ar, ar aje memã akabën jarënh nhym me kute amar pydji kadji djãm aje kam kõt Metîndjwýnh nãr õ mýjja'õ jarënhmã? Kati. Kwãrîk wãnh aje memã akabën pydjîn arënhkõt memã kãjkwã jarënh kêt. Kwãrîk wãnh aje memã akabën pydjîn arënhkõt memã pyka jarënh kêt. Memã ar akabën pýnhbit ne arë. Aje mrãmri mýjjao anhýrmã. Kambit memã kum, "Nã. Dja ba ã o ane", ane. Nãr, aje mýjjao anhýr këtãmã. Kambit memã kum, "Kati. Dja ba o anhýr kêt", ane. Jabit memã arë. Memã akabën pýnhbit ne arë. Kwãrîk wãnh memã akabën jarë ne me kute ar amar pydji kadji kõt memã apýnh mýjja jarë kêt. Metîndjwýnh ren ar amã ar ajaxwe jarë.

Me kute aben mar ne Metîndjwýnhmã abeno à'wýr.

¹³ Dja gar ajõ akaprî jabej Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Nãr, ar ajõ akînhkumrëx jabej angreerkam kum amikînh jarë.

¹⁴ Djã ne ar akam me'õ kanë? Gê amiwýr me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh 'wýn amiwýr aro bõx. Gê ar Metîndjwýnhmã o a'wýn arým Bënjadjwýr djwýnh kukwakam kangõo kungrà. Kangõ kute rõnykangõ pyrãkjao kungrà.

¹⁵ Ne Bënjadjwýr djwýnh kute me'õ kanëjao mexmã tu amim kamnhîxkumrëx ne kum o a'wý nhym arým ar kabënkõt o mex ne kum týt jadjã. Amrëbê kute àpënh jaxweo ba jabej dja arým axwe maro aknon kam ngyrk kêt ne.

¹⁶ Dja gar ajaxwe'õkam akaprĩn 'ã abenmã amikõt amijarẽ. Ne kam Metĩndjwýnhmã abeno a'wý nhym arým ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wýr jabej. Ne badjà'wýr'ã batýx ne 'ã badjukanga kêt jabej nhym kam Metĩndjwýnh arým gwaj bakabẽn kõt àpênh rax.

¹⁷ Be, djãm Erijbé wajanga? Kati. Erij umar kute mrãmri ne gwaj badjumar pyræk. Ne kam Metĩndjwýnhmã kàjkwa ngrà'ã à'wýr týxkumrêx. Nhym arým kõt namẽ amexkam kàjkwa ngràbit. Ne ajte namẽ amexkam kàjkwa ngrà ne. Ne ajte namẽ amexkam tãm ne. Ne ajte nakam kàjkwa ngrà ne.

¹⁸ Ne kam ajte kum na'ã a'uw nhym kabẽn kõt ajte na axidjuw. Axidjuw nhym kam djwý ajte ingrõt. Dja gwaj ã Metĩndjwýnhmã badjà'wýro ane nhym ã gwaj bakabẽnkõt àpênh raxo ane.

¹⁹ Akmere, àpnhĩre ar, gêdja ar akam me'õ Metĩndjwýnh kabẽn katàtja bê ate amijo ba jabej. Nhym me'õ akubyn Metĩndjwýnh'ýr o akêx jabej.

²⁰ Mýj dja kute arým 'ýr o akêxkam kuma? Bir, me'õ kute akubyn 'ýr o akêxja ne axwebê utà nhym Metĩndjwýnh arým me biknor tokry djàbê utàn kam kum apýnh axwe djàri krãptĩ akno.

Pedru kute memã pi'ôk kumrëx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhym me Jejukôt aro ajkê ne. Nhym kam Pedru kute aro týx ne o kînhmã arkum pi'ôk no'ôk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakînh djã dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhîx ne bakînh. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me ô pykakôt aben bê abingrãnhja nhym me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Pôtukam, Garaxakam Kapadôkam, Adjikkam, Bixinijskam, ar aben bê abingrãnhja, ba ar amã ikabên jarê.

² Metîndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytã. Amrêbê: mýjja kunî kator kêtri amijo ar apytã. Kute prîne amikukãm mýjja kunî markam amijo ar apytã. Karô ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katãt Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhym Metîndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu pîte'ykam ty nhym kamrô prôt. Kam ne Metîndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akaprî:kumrëx* gar adjumar mexo amü amikamên arým adjumar mexkumrëx ne.

Mýj ne me kute amiwýr kamnhîxmã?

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³ Ba Metîndjwýnhmã mextire jarê. Metîndjwýnh ne ra:xkumrëx. Kubê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukaprî ra:xi. Ukaprî raxkôt ne arým gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurüm apôxkam me umar djã nyja pumü. Metîndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arým badjumar djã nyn kam bamã katãt amijo baba prä:m ne bamã Metîndjwýnh kî:nhkumrëx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tînkam ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým badjumar djã ny. Kute gwaj bamã bajamak bônkhkam gwaj tu 'ýr babôxmã kamnhîxkumrëx. Dja gwaj 'ýr bôx ne kôt ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Nhym kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x ngã. Djãm mýjja rerekmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rã'ã: rã'ã ne. Kãjwa djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ Itýxo Metîndjwýnh kute mã amim ar apytãr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrëx nhym kute mã 'itýxo ar apytãr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhym me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati arým bôx. Bôx nhym arým prîne amimex kôt ar ajo mexkumrëx.

⁶ Jakam godja gar apýnh mýjjakam akaprî jabej. Me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akaprî jabej. On dja akaprî kêt ne. Dja te akaprînh akînhhti:re. Mýkam? Bir, dja gar Metîndjwýnhkôt amexti:rekumrëx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akînhhti:re. Akaprî japôkmã akînhhti:re.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprînhym pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrëx.

⁷ Ga, kên karÿrkam punu kunĭ kator kadjy me kute kuwykam adjwÿrja pumũ. Nnym kam arÿm mexkumrêx. Ar gadjwÿ dja me kum ar akurê nâr akanê nâr anhôbikwa'ô abê tyk nâr mÿjja 'ôdjwÿkam akaprĭ jabej. Kam dja gar amim Metĭndjwÿnh man amim maro amũ amikamên arÿm mar rax ne. Aje Metĭndjwÿnh mar raxkam akĭnhkumrêx. Kam akĭnho kên karÿrkam me Kĭnhja jakrenh me:x ne. Kên karÿr dja on akuno. Nnym be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrêx nnym akubyn bôx ne apumũn ar ajâ amim,

—Be, inhô me wâ mex djô'ã ne me mã imex jarên irax jarê ba kam arÿm ikĭnhkumrêx, ane. Dja ã ar amex djô'ã ane.

⁸ Ar ga ne gar omũnh kêt. Te aje omũnh kêt ne amã abê:kumrêx. Te jakam aje omũnh kêt ne aje tu amim markumrêxkam arÿm akĭ:nhkumrêx ne te: aje akĭnh'ã memã amijarênh mex prãmje.

⁹ Metĭndjwÿnh kute ar apytãrmã gar tu amim Kritu markumrêx nnym arÿm ar apytã gar kam arÿm akĭ:nhkumrêx.

¹⁰ Djãm amrêbê: ne Metĭndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh kute gwaj bapytãr mar? Mÿjjao Metĭndjwÿnh kute gwaj bapytãrmã djãm me kute mar? Kati. Nãm me memã kum,

—Metĭndjwÿnh ta dja ĩ tu kum me kaprĭkumrêx, anhÿro ba. Jabit ne me arê. Ne kam te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Nãm me te: kute marmã prĭne pi'ôkkôt abenã Metĭndjwÿnh kabên jarên abenmã kum,

¹¹ —Je tô, mÿj xêja ne Metĭndjwÿnh ta tu mekam ukaprĭkumrêx? Mÿj dja me utãr on? Nhÿnh amex jakam dja ã meo ane? Nãm me ã amim ane. Nnym Kritu Karô me kadjwÿnhbê amijo kajkep ne memã Kritu'ã ajarê. Nãm memã kum,

—Dja tokryn kam ĩ arÿm raxkumrêx. Nãm ã Karô memã ane nnym me te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Mÿjjao kute gwaj bapytãr ja te kute mar mex prãmje.

¹² Nnym kam Metĭndjwÿnh arÿm memã kum,

—Djãm me ajã ne ba ikabên ja jarê ga me te: aje mar mexmã? Kati. Tũ:mrãm me akamingrãnyre'ã ne ba ikabên jarê, ane. Metĭndjwÿnh memã ane nnym kam 'ãtũmkam ujarênh djwÿnh ar arÿm kaj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kute kajkwa kurũm memã Metĭndjwÿnh Karô janorkôt me ar amã arê gar gajbit arÿm ama. Kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ te kute mar prãmje gar gajbit arÿm ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'ã kute memã karô.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijãno djan mrãmri akĭnh djãkam amakkumrêx. Kwãrĭk wãnh kam amak katêri 'ã adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bôx ne arÿm memã amijo amirĭt ne arÿm ar amã akĭnh dja nhôr:kumrêx.

¹⁴ Ga, me prĭre kute nã kabên mar ne kôt kute amijo baja pumũ. Ar gadjwÿ dja gar Metĭndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamakkre kêt ne amã mÿjja punu Kĭnh. Kwãrĭk wãnh akubyn amã Kĭnh kêt.

¹⁵ Metĭndjwÿnh ne mexti:ren axwe kêt:kumrêx. Ar ga dja gar Metĭndjwÿnhkôt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrãnh kunĭkôt ajmã akute kêt ne ar aba. Metĭndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba.

¹⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba imexti:ren ijaxwe kêt:kumrêx ne ar iba.
Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.”

Năm ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ók no'ók. Kam dja gar amexti:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kàjkwakam me Babãm djwÿnhmã ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunĩ axwe markam kute memã axwe pãnh jarênh. Me kute axwekôt amijo badjari 'ãnh dja memã pãnh jarênho tẽ. Dja katàt me kunĩmã pãnh jarẽ. Ar gadjwÿ kute ar amã ajaxwe pãnh jarênh karõ amijãno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhõ pykakam ar bakam amijãno ãm ne katàt kute amijo baja pumũ. Ar gadjwÿ pykakam ar abari amã Metĩndjwÿnh pyman amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan katàt ar amijo aba.

¹⁸ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêt mã ar akukãmãkjê kukràdjã kôt amijo aba kajgo:n ajaxwe rã'ã. Nhym kam Kritu arÿm ar ajaxweo pãnh nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm tu ar amã axwe kêt jarẽ gar kum ajaxwe kêt. Djãm kryt jakao nãr kën karÿro ne ar ajaxweo pãnh? Kati.

¹⁹ Metĩndjwÿnh ne kum kra kĩ:nh. Nãm te kum kĩnh ne arÿm pykamã ano nhym arÿm amikamrôo ar ajaxweo pãnh. Ga, me bakukãmãre kute mrykĩ'átomtĩ par ne kute Metĩndjwÿnhmã bôrja pumũ. Mry punu kêt ne prĩne kã mex ne me kupa. Kritudjwÿ ajmã kute kêt ne axwe kêt kumrêx ne arÿm ar ajaxweo pãnh. Pĩte'ykam ne kamrô prõt ne arÿm tyn kam arÿm o ar ajaxweo pãnh. Kam dja gar amijãno djan katàt ar amijo aba.

²⁰ Mrãmri ne Metĩndjwÿnh amim Kritu'ã karõkumrêx. Amim tyk'ã karõkumrêx. Pykamẽ kàjkwamẽ mÿjja kunĩ kêtĩ ne amim 'ã karõkumrêx. Ne kam 'ãtũmkam arÿm ar akadjy Krituo amirĩt ne. Mÿjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati jakam arÿm o amirĩt ne.

²¹ Nãm ar akadjy o amirĩt gar aje kôt tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx. Nãm o amirĩt nhym ty nhym akubyn o tĩn ne amiraxo o rax nhym arÿm ra:x ne uma:kumrêx. Mÿj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx ne aje amiwÿr kôt atĩn kamnhĩxmã. Ja kadjy ne akubyn Krituo tĩn nhym arÿm ra:xkumrêx.

²² Jakam ne gar arÿm kabên katàt man kôt ar amijo aban arÿm ajmã akute kêt ne ar aban arÿm mrãmri amã me abê katàtkumrêx. Jeju kukwakam me bakamyja amã me abê katàtkumrêx. Kam, dja gar ã anen amim ajaxwe'õ'ã karõ kêt kumrêx ne arÿm ar amã aben jabê:.

²³ Ga, te bãygogo 'y mex ne punu prãmja pumũ. Nhym me bãygogo 'y mex kre nhym arÿm ingrõtja pumũ. Ar gadjwÿ ne me ar amã Metĩndjwÿnh kabên jarẽ, Metĩndjwÿnh kabên kute mÿjja 'y pyrãk ne me ar amã arẽ. Nhym me kute ar amã arênhja ne kute me àkre pyrãk. Djãm Metĩndjwÿnh kabên punu prãm? Kati. Mex rã'ã: rã'ã. Tãm ne me ar amã arẽ gar aman arÿm tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx. Nã gãm ar mÿjja nhingrõt mãn prãbê tu amim markumrêx. Nhym kam arÿm ar amã ajamak bõ gar arÿm adjumar djã ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwÿr nykam umar djã ny pyrãk. Ne kam arÿm amã Metĩndjwÿnh kĩ:nh ne aje mar prã:m ne aje katàt amijo aba prã:m ne. Metĩndjwÿnh ne amikabên pÿnh ne arẽ. Djãm kute atemã kabên 'õ jarênhmã ne kute o kabên tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute amikabêno biknor kêt kumrêx.

²⁴ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kabên jarên memã kum, "Ga, bõja pumũ. Bõ tĩn 'ikrãnne ne arÿm mjõ. Me badjwÿ ne gu me bakunĩ batĩn ne ar baba 'ikrãnne.

Ga, pidjõrã mexkumrêxja pumũ. Pidjõrã mex 'ikrãnne ne arÿm rôrõk ne. Me badjwÿ ne gu me bamex 'ikrãnne.

25 Nhyr be, Metîndjwýnh ne amikabên pýnh ne arê. Djâm kute iby atemã kabên 'ô jarênh ne kute o kabên tûm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute mar týx rá'ã: rá'ã ne."[†]

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Kam ne gwaj kabên mar pýnh. Amrêbê ne me kãj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kabên pydjín arê gar mar pydji.

2

1 Me kute ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ar aje mar pydjíkam on wãnh me kãxã akabên punu kanga.

Aje memã ajêxkôt me noo abiknor on wãnh kanga.

On wãnh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'ô nhô mýjja'ã angryk on wãnh kanga.

Akabên punu kunī on wãnh kanga.

2 Metîndjwýnh kabên kute me kã kangô pyrãk dja ga amã kînh. Aje me pñre rwýk ny pyrãk kute kum kã djãnh pyrãk ã amã kabên kînh ane. Ne kabên maro tẽ:n maro amũ amikamên mar ra:x ne.

3 Aje arým amim Bênjadjwýr djwýnh mex kakinhkam dja ga ã amã kabên kînh ane.

Kute Kritu'ã kên jakre.

4 Kritu ne kute kên pyrãk. Nhyr be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Nhyr be, Kritubit ne tîn ne ar ba. Kute kên pyrãk gar arým 'ýr bôx. Nhyr me kwý arým kanga. Nhyr be, Metîndjwýnh ta arým amijo utã. Kute o me utãr kadjy arým amijo utã. Kum kî:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kînh pyrãk.

5 Ar gadjwý ne gar aje apýnh kên pyrãk. Nhyr be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atîn ne ar aba. Aje apýnh kên pyrãk. Ga, me bakukãmãre kute kêno Metîndjwýnh nhô kikreti nhípêxja pumũ. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar ajo kran ar amã Karô jano nhyr kam arým ar akam nhýn ar ajo ba. Gar kam arým abeno anhôbikwa mexo mô. Nãm ar ajo kute mrãmri ne kêno kikreti nhípêxo môr pyrãk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhmã ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kute Metîndjwýnh nhô kikretikam kum mry bôr nhyr kum kînhja pumũ.

Ar gadjwý Karô kute ar ajo bakam ne gar kum apýnh kînh djã nhôro aba nhyr kum kînh. Ar aje tu amim Jeju Kritu markam ne kum kînh.

6 Be, nhyr kam Metîndjwýnh kên'ã Kritu jakre. Kên pãnh raxja, me kum kînhja'ã ne akren me bakukãmãremã kum, "Ota ba krîraxbê Xijãokam kêno kikremo kajpa nhyr dja. Kên mexkumrêx, kên pãnh rax ne ba amijo utãn kudja.

Me kute tu amim kênja markumrêx dja me pijãm kadjy kêtumrêx."

Nãm Metîndjwýnh ã Kritu'ã me bakukãmãremã ane nhyr me arým 'ã pi'ók no'ók ne.

7 Ar ga ne gar arým tu amim Kritu markumrêx ne arým amã kî:nh. Amã kînh kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kî:nh pyrãk.

Nhyr be, me amakkre kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. Nhyr be, Metîndjwýnh ta arým kãjmã kum rax kamê nhyr arým ra:x. Kritu'ã ne amrêbê me bakukãmãre memã ajarê. Nãm me memã kum,

[†] 1:25 Kute amikabên jarênh ne o biknor kêtumrêx. Kute apýnh mýjja jarênh kôt dja mýjja kunī apô mexkumrêx.

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bõm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremo kajpar, kum kajpar tÿxi”, ane.

Be ga, me bakukãmãre kute amrêbê: memã anhÿr kôt me arÿm kute Kritu kangaja pumÿ. Nhyam kam Metÿndjwÿnh arÿm kãjmã kum rax kamê nhyam arÿm ra:x ne.

⁸ Nãm me memã kum,

“Kên ne kute me par tok nhyam kam me rôrôk prãm kumrêx”, ane.

Me amakkre kêt ne me kute me rôrôkja pyrãk. Nãm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arÿm me biknor tokry djãkam akuno. Metÿndjwÿnh kute amrêbê: me'ã amim karô kôt dja me arÿm akuno.

⁹ Nhyam be, ar ga ne Metÿndjwÿnh arÿm amijo ar apytã. Ar ga ne gar aje mrãmri ne me kady Metÿndjwÿnh mar djwÿnh rÿnh pyrãk. Nhyam Bënjadjwÿr djwÿnh ne ar ajo ba. Ar abê Metÿndjwÿnh nhô me wÿnh kumrêx nhyam arÿm amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar ajaxwe: ne aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam rôrôk baja pyrãk. Gar ari ajaxweo aba nhyam Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrãmri ne me irãkam katãt ba pyrãk ne katãt Metÿndjwÿnh kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm memã ra:xmê mextire 'ã adjujarênh ar aba.

¹⁰ Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. Nhyam Metÿndjwÿnh arÿm jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akapri kêt. Ne kam arÿm jakam kum ar akapri.

¹¹ Ga, me me bajtem nhô pykakam ar baja pumÿ. Djãm me kute amikukràdjã kangan me bajtem kukràdjã marn kôt amijo ba prãm? Kati. Ar gadjwÿ ne gar me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja mē ro'ã ar aba. Me kum amidjwÿnhbito kÿnh prãmkan axwe:. Me axwe kôt ar ajaxweo pma:. Djãm ar aje Metÿndjwÿnh kukràdjã kangan me axwe kukràdjã 'amÿnh ne kôt ajaxwemã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja gar Metÿndjwÿnhmã amijangri tÿx.

¹² Me kute Metÿndjwÿnh mar kêtjamē ro'ã ar abakam dja gar katãt ar amijo aba. Nhyam kam me ar apumÿn arÿm ar ajã 'êx jabej ne arÿk ar ajã kute,

—Ga, me axweja pumÿ, anhÿr jabej. Kwãrik wãnh rã'ã. Ar ga dja gar memã katãt ar amijo aban adjukapri. Katãt ar amijo aba: nhyam kam Kritu arÿm bõx. Bõx nhyam me arÿm amimam Metÿndjwÿnhmã kum,

—Mrãmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katãt ar amijo ban ukapri. Ba kam gadjwÿ amex ma. Mrãmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatãt pumÿn arÿm ã Metÿndjwÿnhmã ane.

Me kute me bënjadjwÿr kabên marmã.

Rô 13.1; Xit 3.1

¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja gar pykakam me bënjadjwÿr kabên kunÿ ma. Mÿkam? Bir, gar arÿm kãjkwakam anhô Bënjadjwÿr djwÿnh kabên maro aba. Ta ne arÿm ar amã me'ã karõn ar amã,

—Pykakam ar anhô bënjadjwÿr kabên ma, ane. Kute ar amã anhÿrkam ar aje pykakam anhô bënjadjwÿrdjwÿ kabên marmã. Bënjadjwÿr raxo kute me bënjadjwÿr kunÿ jakrenhja dja gar kabên ma.

¹⁴ Nãr me bënjadjwÿr kute atãri ar amã ÿr ja dja gar kabên ma.

Metÿndjwÿnh ta ne ar amã me bënjadjwÿr jano. Ta ne ar amã aje me kabên marmã arê. Mÿj kady ne ar amã me arê? Bir, dja me bënjadjwÿr me axweo bikênhô ba. Nãr, dja me katãt kute amijo bajamã mex jarênhô ba. Me kute ã

meo anhÿr kadjy ne ar amã me bēnjadjwÿr jarē. Kam, dja gar me bēnjadjwÿr kabēn man katāt ar amijo aba.

15 Katāt ar amijo aba nhym kam me kwÿ ar ajã kabēn kajgo kumex jarē. Me bēn kati dja me ã ar ajã ane. Kwãrîk wãnh rã'ã. Ar ga dja gar arek katāt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Nhym kam amũ me krãpti arÿm ar amexkôt ar apumũn arÿm me kabēn kajgoja mar kêt. Nhym kam me arÿm anhikrēn arek dja. Dja gar aje katāt amijo abao ã me kabēn kajgoja nhityo ane. Metĩndjwÿnh kute ar amã 'ã karō kôt dja gar ã ane.

16 Amrēbē ne gar te ajaxwe kētmã ne ajaxwe rã'ã. Jakam ne Kritu arÿm ar ajaxwebē ar apytàn arÿm ar amã tÿx jangij. Ar ajaxwebē ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt ar abakam kwãrîk wãnh arîk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumũ. Nãm me anen kam arîk ar ban axwe:. Ne kam me kute mrãmri ne me kute kubēkã mex jangjēnh ne kadjwÿnhbē punu rã'ã pyrãk. Kwãrîk wãnh ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abē Metĩndjwÿnh nhō àpēnhkumrēx ne kum adjàpēnh tÿx ne katāt kabēn man kôt ar amijo aba.

17 Me kunĩ ar aje kãjmã memã rax kamēnh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyja ar amã me abē. Amã Metĩndjwÿnh rax pyman bēnjadjwÿr raxja kãjmã kum rax kamē.

18 Me kute ar ajō ar apa 'amÿnh gar memã adjàpēnh kajgo ar aba ar, ar amã ne ba ikabēn jarē. Dja gar akrãnmã pykakam ar ajo ba djwÿnhmã adjàpēnh katāt ne rax ma. Djãm ar ajo ba djwÿnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabēn kôt kum adjàpēnh katāt? Kati. Àkrē prãmkamdjwÿ kum adjàpēnh katāt.

19 Mÿj dja gar nēn kam arÿm Metĩndjwÿnh kĩnh nhym ar amã mex jarē? Bir, dja gar katāt Metĩndjwÿnh kabēn man kôt ar amijo aba. Nhym kôt me arÿm ar ajo ajkē gar kôt arÿm atokry ne akaprĩ ma. Kam dja gar Metĩndjwÿnh kĩnh nhym arÿm ar amã mex jarē.

20 Godja gar ajaxwe nhym me pãnh ar ajo bikēnh jabej gar kam akrãnmã amitokry mar jabej. Djãm kam gar arÿm Metĩndjwÿnh kĩnh nhym kute ar amã mex jarēnhmã? Kati. Nhym be, godja gar katāt ar amijo aba nhym me arÿm kôt ar ajo bikēnh jabej gar kam akrãnmã atokry mar jabej. Katāt ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metĩndjwÿnh kĩnh nhym ar amã amex jarē.

21 Katāt ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikēnh gar kôt atokry. Ja kadjy ne Metĩndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumũ. Gwaj baje kudjwa katāt amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

22 “Djã nãm Kritu axwe? Kati. Djã nãm memã 'êx ne me noo akno? Kati.”*

23 Me kum àkjērkam djã nãm amipãnh memã akij? Kati. Tokrykam djã nãm me kangrō? Kati. Nãm Metĩndjwÿnhmã amijarē. Kute katāt memã axwe pãnh jarēnh djwÿnhkumrēx jamã ne amijarē.

24 Kritu ta ne pĩte'ykam gwaj bajaxweo pãnh. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pãnh? Bir, gwaj bamã bajaxweo prãm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prãm kêtja pumũ. Gwaj badjwÿ arÿm batykmãn prãbē bamã bajaxweo prãm kêt ne ar baban baje kabēn marn kôt baje amijo baba prãm. Ja kadjy ne arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Mry kã punuo ne me

* 2:22 Amrēbē ne Metĩndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnhbē Idjaij ja jarē nhym kam Pedru kôt arē.

priene ôm nhym kam Metîndjwÿnh arÿm kôt gwaj bajo mex gwaj kam ã bamã bajaxwe prãm kêto ane.

²⁵ Ga, mryo ba djwÿnh kêt kam mrykî'âtomti arÿm no biknor ne ate ar baja pumû. Ar gadjwÿ ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arÿm ajo ba djwÿnh Jeju'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arÿm ar apytâro ba.

3

Kute prômê mjên mã abenã karô.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

¹ Ê, ar apa, arÿm ar amjênwã, ar amã ne ba ikabên ne. Dja gar akrân mã amjên kabên maro aba. Ar ajô amjên kute amim Metîndjwÿnh kabên mar prãm kêt jabej ga dja ga katât kabên kôt ar amijo aban ï arÿm 'ÿr o akêx ne.

² Godja te amim Metîndjwÿnh kabên mar kêt ne arÿm apumû. Katât aje amijo aban amã Metîndjwÿnh rax pymakôt arÿm apumû. Ne kam amex kôt arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

³ Be, mÿj dja ga amexkam akute nhym me kum akînh ne? Djãm akunhêrkam nâr djãm akî priene mex nâr djãm apÿnh anhô kên karÿrkam nâr djãm aje akã mex jangiênhkam? Djãm akunhêr jabit ne arÿm kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mÿj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akînh ne? Bir, dja ga anhôkre kadjwÿnhbê akabên mexbit man memã aprîren akrân mã memã abên rereko aba nhym me arÿm kum akînhkumrêx. Nhym kam Metîndjwÿnhdjwÿ kum akî:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum ô mÿjja pãnh ra:x kînh pyrãk.

⁵ Amrêbê ne me bakukãmãre nire kwÿ mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metîndjwÿnh kanàrrãm ar ban arÿm kabên mexbit jarên akrân mã mjên kabên maro ba.

⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumû. Nãm katât kôt ar amijo ban kum rax jarên ar o ba. Ar aje Xara tâmdjwÿ pyrãk dja gar kudjwa amjên kabên man arÿm atîn prãm kêt.

⁷ Ê, ar apa, arÿm ar aprôwã, ar amãdjwÿ ne ba ikabên ne. Kwãrîk wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt ne priene amim aprô maro aba. Ajitÿxo aje aprô jakrenhkam kum aprî:ren amã abê. Djãm amã aprô jabê kêt nhym Metîndjwÿnh kute amarmã? Aje kum amijo adjã'wÿr nhym kute amarmã? Kati. Dja ga amã abê kêt nhym Metîndjwÿnh arÿm amar kêt. Nhym be dja ga amã aprô jabê nhym arÿm akabên ma. Djãm apydji ne Metîndjwÿnhkôt atîn ne ar abamã? Kati. Metîndjwÿnh djukaprîkôt ne ga aprômê kôt ar atîn ne ar abamã.

Me kute katât amijo bamã.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunîmã ikabên. Gora ar akunî axikôt abenmã akabên jarê. Kwãrîk wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy jabê pyrãk dja gar ã amã aben jabêo ane. Ar amã aben kaprîn amijo angrin akâtãm ne ar abeno aba.

⁹ Kwãrîk wãnh me'ô ar ajo ajkê gar amipãnh o abikên kêt. Nâr, kwãrîk wãnh me'ô ar amã akij gar amipãnh kum adjãkêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarên o djuw mex. Ar aje ã abenmã anhÿr kadji ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhym Metîndjwÿnh ï arÿm ar amã akînh djã ngãn ar ajo djuw mex.

¹⁰ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar adjumar mex ne atîn 'iryn ar abamâ djâm ar amâ ja kînh? Mÿj dja gar kadjy amijon?

Bir, kwârîk wânh akabên punu'ô jarênh kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwârîk wânh memâ ajêx kêt.

¹¹ Godja me arîk ar ban axwe on memâ akâx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amâ me kaprî.

Ar akunî abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'â adjukanga kêt.

¹² Mÿkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bênjadjwÿr djwÿnh kute katât me kute amijo baja pumûnh.

Ne kam me kute kum amijo à'wÿrkam arÿm kute me kabên marn kam kute me kabên kôt memâ ipêx.

Nhym be, me axweja ne Metîndjwÿnh arÿm mekam no kâ nhàn ngryk ne arÿm mebé aptâ”, ane.

Me kute amrêbê: me bakukâmâremâ anhÿrkam dja gar â amexo ane.

¹³ Ar amex prâmkam djâm me kute ar ajo bikênh prâm? Kati.

¹⁴ Nâr gar katât ar amijo aba nhym me kôt ar ajo bikênh jabej gar arÿm atokry. Atokry japôkmâ akînh. Akînh ja dja gar ama. Kwârîk wânh kam ar amâ me uma kêt ne atîn prâm kêt.

¹⁵ Ne ate Bênjadjwÿr djwÿnh, Metîndjwÿnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano tÿx. Amikôt aje memâ amijarênh kadjy ano tÿx. Dja me abej akukij ne amâ,

—Mÿj ne ga aman arÿm, “Dja ba Metîndjwÿnh kôt itîn ne ar iba râ'â: râ'â ne”, anhÿro aba? Mÿj ne ga ama? ane. Dja me â abej akukjêro ane ga kam amikôt memâ amijarên memâ kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arÿm tu amim markumrêx. Kam dja ba Metîndjwÿnh kôt itîn ne ar iba râ'â: râ'â ne, ane. Kwârîk wânh memâ bêx kêt. Metîndjwÿnh mexo uma dja gar aman memâ aprîren memâ amijarê.

¹⁶ Dja gar katât ar amijo aban amikam ajaxwe'ô mar kêt nhym me arÿm ar ajâ 'êx ne memâ kum,

—Djâm tâmwâ katât kute amijo ba got? Kati, axwe, anhÿro ba. Kwârîk wânh râ'â. Dja te me ar ajâ anhÿro ba, ar ga dja gar katât amijo aba râ'â. Ne katât amijo aba tâmtâ: nhym kam me arÿm ar akatâtkumrêx kôt ar apumûn arÿm amikam pijâm ne. Me amikam pijâmmâ dja gar katât amijo ar aba râ'â.

¹⁷ Mÿkam ne me ar ajâ kabên punu? Bir, godja Metîndjwÿnh ar atokry'â amim karô jabej. Kute ar ajâ amim karô kôt ne me ar ajâ kabên punu gar arÿm atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metîndjwÿnhmâbit amexkumrêx. Nhym be, me kwÿ axwekumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm memâ axwe jarê nhym me arÿm tokry:. Nhym be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸ Be ga, Kritudjwÿ tokryja pumû. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhym ta axwe kêtumrêx ne arÿm gwaj bajaxwe pânih tokry. Kute Metîndjwÿnh'ÿr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nâm me kubî. Kritu nhîkumrêx nhym me kubî. Nhym kam Metîndjwÿnh Karô akubyn o tîn ne.

¹⁹ Amrêbê: Nôwe me bakukâmâremê ro'â ar bakam ne ngô me imex nhym me arÿm ty. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me karôbê ijê. Me tîn ne ar bari ne Metîndjwÿnh arÿm Nôwemâ Karô jano nhym arÿm kum arê. Kum arê nhym kuman arÿm kaj bê me akren memâ kum,

—Ar ajaxwe:. On wânh ajaxwemâ anhire. Nâm â memâ anhÿro ba. Kute kâ raxo âmri ne â memâ anhÿro ba.

²⁰ Nôwe te memã ane nhym me axwe rã'ã ne. Nhym kam Metîndjwýnh ngyrk tó:n te me kute amijaxwe krã'ymã kam ama:. Nhym kam ngô arým me imex nhym me arým ty. Nhym kam Metîndjwýnh arým me karôbê ijê. Nhym be, me ngrêrebit arým amim kabên ma. Ar kubê 8bit arým amim kabên man arým wãnh axwemã ire. Ne kam arým kãmã wadjãn kam tyk kêt. Ga, ar kute amim Metîndjwýnh mar ne arým kãkam ýrja pumû. Kam Metîndjwýnh arým ngôkam ar utãn ar aro ba.

²¹ Gwaj badjwý ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym me arým ngômã gwaj bajangij. Mýj'ã ne ngô kurûm bajapôxja amijakre? Bir, Jejumê ro'ã akubyn batîn'ã ne amijakre. Gwaj Jejumê ro'ã akubyn batînkam ne gwaj arým Jejukôt katãt ar amijo baba. Djãm mýjja punu'ô gwaj banhî'ã atom nhym me gwaj bajã ku'ô? Kati Gwaj katãt ar amijo baban arým amim,

—Metîndjwýnh ne katãt ije amijo ibakôt kute imar, anen arým bakînhkumrêx ne. Ja'ã ne ngô kurûm bajapôxja amijakre.

²² Mrãmri ne Jeju akubyn tîn kãjkwamã wabin arým Metîndjwýnh djubôk'ãnh nhý. Bênjadjwýr rax ne memã nhý ne kute raxo, umao mýjja kunî, me kunî jakrenh. Kute kadjy mrãnh djwýnhmê me bênjadjwýrmê me 'itýx kunî jakrenh mex ne kabêno me anoro nhý.

4

Me kute katãt Metîndjwýnh kabên kôt amijo ba'ã kute memã karô.

Ep 4.17; Kor 3.5

¹ Kritu nhikumrêx ne arým gwaj bapãnh tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukãm mã amim,

—Badjwý dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar ã amim ane. Mýkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arým amim Metîndjwýnh mar týx ne kam arým bajaxwe prãm kêtumrêx

² ne bamã mýjja punu kînh kêt. Djãm me axwe kôt dja gwaj amidjwýnhbito kînh kadjy amima, bamã mýjja punu kînh kadjy amima? Kati:. Arým Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metîndjwýnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metîndjwýnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprô djwýnh kupa'ã nãr amjên djwýnh kupa'ã akurê aba. Ne amã mýjja punu kînh. Ne kadjwati kangôkam* ajajbã. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben týx jabej. Ne mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxmã amijarêno aba. Ja ne punu:re. Nhym Metîndjwýnh ar akam ngyrk. Gar kam arým Metîndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ Nhym kam me amakkre kêt arým ar ajã kabê:n. Me kute axweo ba týx rã'ãkam ar ajã kabên ne. Me abenmã kum,

—Je tô, mýkam ne me arým gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arîk abenmã kum,

—Nãm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nãm me ã abenmã ar ajã ane.

⁵ Me wã dja me î prîne amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarê nhym arým memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy arým memã dja. Me tînmê me tykmê arým memã dja.

* **4:3** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

⁶ Ê, me arÿm tykja me tînri ne me memâ Kritu'â ajarê. Mÿj kadjy? Bir, me tînri, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arÿm tykkam Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba kadjy ne me memâ arê.

⁷ Me kunî kute aminhinomâ amimênh djâ nhô akati bôx 'ÿr. Kam dja gar akrâ mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijâno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metîndjwÿnhmâ akabênkam amex. Nhyim be, ar amâ aben jabêkam gar arÿm ar amexo amû amikamêh arÿm ar amexti:re. Kam ar amâ aben jabê:. Dja gar amâ aben jabêh arÿm aben jaxwe krâptîo aknon mar kêt ne.

⁹ Dja gar abenmâ anhûrkwâ jarêh abenkam aku. Kwârîk wânh aben kâxâ ar anhô mÿjja'â maje amim,

—Mÿj kadjy dja ba kum inhô mÿjja jarê? anhÿr kêt.

¹⁰⁻¹¹ Metîndjwÿnh Karô ne ar amâ adjâpênh djâ'â karô. Apÿnh ar anhî djâri ar amâ 'â karô gar apÿnh adjâpênh djâ maro aba.

Ar ajô aje memâ kabêh jarêh'â kute ar amâ karôja, Metîndjwÿnh kabênkumrêx dja gar memâ arê. Kwârîk wânh memâ kabêh kajgo'ô jarêh kêt.

Ne ajte kute ar ajômâ aje meo djuw mex'â karôja dja gar memâ mÿjja nhôro aba ne me kadjy adjâpênhkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metîndjwÿnh arÿm ar amâ tÿx jadjâ. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metîndjwÿnh ne ukapri:kumrêx. Ar gadjwÿ dja gar adjukapri:kumrêx ne ar adjâpênh djâ'â adjukanga kêt ne memâ adjâpênh ar aba. Memâ adjâpênh kunîkôt dja me arÿm Metîndjwÿnhmâ mextire jarê. Ne kum,

—Ga ne ga adjukapri:kumrêx. Akabênkôt ne Jeju Kritu bôx. Ba arÿm tu amim markumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne ra:x ne kute me kunîo ba djwÿnh. Rax râ'â: râ'â ne. Ne ren me kunî kum rax jarê. Mrâmri. Tâm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, àpnhîre ar, ba ar amâ arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karÿr jadjwÿrja pumû. Me adjuw nhyim ôr ne xêr nhyim mÿjja punu kunî apôx. Ar gadjwÿ dja ar akapri:djâ ar ajo ba gar atokry: ne. Birâm ar amâbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prâm kêt pyrâk. Gar kam amim,

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhyim itokry ja ijo ba. Mÿkam? ane. Kwârîk wânh amim ja jarêh kêt.

¹³ Be ga, Kritu tokryja pumû. Me kute amim Kritu mar krâptîdjwÿ kôt tokry. Ar gadjwÿ dja gar kôt atokry. Kwârîk wânh kam akapri kêt. Dja Kritu me:xkumrêx ne uma:n arÿm bôx. Godja jakam kôt atokry jabej dja gar bôxkam akînhti:rekumrêx.

¹⁴ Ar aje amim Kritu mar nhyim me arÿm kam kum ar akurê. Djâm kam ar akapri got? Ga, Metîndjwÿnh Karô ar amê amijo kajkepja pumû. Karô ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akînhkumrêx. Me ta ne me Kritu'â kabêh punu. Nhyim be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

¹⁵ Nhyim be, dja ar ajô aje me par nhyim me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr, adjâkînhî nhyim me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr aje amim me kujjêr prâm nhyim me kute amâ amijarêh ga aje amû memâ me arêh prâm. Nhyim me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr ajaxwe 'ô nhyim me kôt ajo ajkê ga atokry. Djâm kam akînh? Kati. Ajaxwekam akapri:kumrêx. Kwârîk wânh â amijo anhÿr kêt.

¹⁶Nhym be, aje mrâmri amim Kritu markumrêx nhym me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Kwârîk wân̄h kam apijâm kêt. Dja ga kam Metîndjwÿnhmã rax jarên kum.

—Djünwã, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikînhkumrêx, ane.

¹⁷Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwÿnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmã. Ô akati gwaj bawÿr bôx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mÿj dja î arÿm me amakkre kêt kam nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhym me arÿm amijaxwe kôt kum amijarê. Nhym kam arÿm memã pân̄h rax jarê. Me kute Kritu'ã ujarên̄h ny mar kêt pân̄h tokry rax jarê.

¹⁸Amrêbê: ne me bakukâmãre ije ar amã arên̄hja kôt memã kum, “Metîndjwÿnh kute me katât kute amijo baja pytâr ne tô, kam âpên̄h rax. Nhym kam mã dja me axwemê me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, mrâmri dja memã pân̄h jarê nhym me axwe pân̄h tokrykumrêx.” Nãm me bakukâmãre ã memã ane.

¹⁹Tãm ne ja. Metîndjwÿnh kute ar ajã amim karô kôt dja gar katât ar amijo aban ajmã akute kêt ne ar aba. Ne te katât amijo aban arÿm atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytã. Metîndjwÿnh kute ar anhipêx djwÿnh kute ar amarkumrêx ne ar ajã ukanga kêt kumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

5

Kute meo ba djwÿnhmã âpên̄h'ã karô.

¹Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwÿnhwã ba ar amã ikabên jarên ar adjâpên̄h djã'ã ar amã karô. Dja gar ikabên ma. Ota, badjwÿ ibê Jeju nhô me jao iba djwÿnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omÿ. Dja ba ajte omÿ. Djãm rerekren kajgo ba omÿ? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arÿm omÿn kôt ar iba.

²Ga, me kute me ô krito djuw mex nhym memã abatân̄hja pumÿ. Ar gadjwÿ dja gar wãkam me kute amim Jeju marmã arên̄ho aba. Memã Metîndjwÿnh kabên jarên̄ho aba gê me mar mexo amÿ amikamên̄ mar rax ne. Djãm me'ô ne kute ar amã ar aje meo aba'ã âpnên̄h tÿx gar amã uman kabên kôt ar aje me omÿn̄ho abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omÿn̄h kînh ne meo aba. Djãm ar aje pi'ôk kapribit mar ne aje amim o adjâptâr kadjj meo abamã? Kati. Ar amã me kînhkam dja gar me o aba.

³Djãm ar aje amiraxo adjãmran Metîndjwÿnh nhô me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykî'ãtomtio ba djwÿnh ô krit kukãm katât baja pumÿ. Katât ba nhym ô krit arÿm kôt katât amijo ba. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh nhô me ja kukãm katât ar amijo aba gê me ajã amim, “Ba gêt kudjwa”, anen arÿm ar akudjwa katât ar amijo ba.

⁴Ga, me kute aben rer djãja pumÿ. Kam me'ô kute me kunî rerja dja kînh djã'ã arÿm amim krãdjê byn kutu. Pi'ôo krãdjê tu. Nhym kam pi'ôo krãdjê têmbê punu. Ar gadjwÿ dja gar katât ô me ja kukãm amijo aba mex ne arÿm amim akînh djã by. Ô me jao ba djwÿnh djwÿnh dja bôx. Jeju dja bôx ne arÿm ar amã ar akînh djã mexti:re ngã gar arÿm amim aby. Djãm ar akînh djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akînh djã nhôr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

⁵Ar ajabatân̄h nyredjwÿ, ba ar amã ikabên jarê. Dja gar mebêngêt kabên ma. Arÿm me abatân̄hkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim,

—Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikajgo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum, “Me amijo àmra prãmja Metĩndjwýnh arým mebê aptã. Nhyem be, me kute amijo kajgo dja Metĩndjwýnh tu mekam ukaprĩkumrêx”, ane.

⁶ Metĩndjwýnh 'ityxo kubê kumkati dja gar rax man kam arým amijo akajgo. Amijo akajgo: nhyem ĩ akati 'õkam arým kãmã ar akamên ar ajo rax ne.

⁷ Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djã kunĩ jarênho aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ýrkam ã kum anhýro abao ane.

⁸ Ar ano mex ne amijã ano týx ne aminêje rĩt. Ga, rop jamrexe kàr ar baja pumũ. Nãm kute mry'õ krênãm abej ar ba. Akurê djwýnhbê Xatanajdjwý ne 'ity:x ne àkrê: ne kabên 'ity:x ne me abej ar ba. Kute me'õbê Jeju kurêmã nhyem 'ã ukangamã ne abej ar ba.

⁹ Dja gar tu amim Metĩndjwýnh mar týxkumrêx ne 'ã adjukanga kêt ne o arým Xatanajbê aptãn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne ajte pyka kunĩkõt me bakamydjwýbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhyem me ar akudjwa arým tokry. Ja dja gar aman kubê aptã.

¹⁰ Metĩndjwýnh ta ne tu kum me kaprĩ:kumrêx* ne prĩne kute me kunĩo djuw me:zkumrêx. Ta ne Kritu djãpênhkõt amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar õ kãjkwakam kõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwýr ar ajuw. Be, ar atokry kãjbê 'irykam dja prĩne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã týx jadjã gar kõt adjãm týx ne 'ã ar adjukanga kêtumrêx.

¹¹ Gê me kunĩ kum mex jarênh rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunĩmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹² Ije ar amã ikabên jarênh ja ne ba Xibanumã arê nhyem arým 'ã pi'ók no'ók gar arým amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba ar amã ikabên jarênh 'ikrãn nhyem 'ã pi'ók no'ók ne. Ar akĩnhmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metĩndjwýnh ta tu kum ar akaprĩkumrêx jarê. Kam dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêtumrêx.

¹³ Krĩraxbê Babirõnijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metĩndjwýnh kute meo ba kadjy arým amijo me utã. Ar gadjwý arým amijo ar apytã. Makõdjwý ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikõt ajkamên arým kute ikra pyrãk.

¹⁴ Dja gar abenwýr bõx ne abenmã akabên mex jarên aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunĩwã umar mex. Tãm ne ja.

* **5:10** Djãm me ba ne gu me badjukaprĩ nhyem pãnh kum me bakaprĩ Kati. Me ba ne gu me badjukaprĩ kêt. Ta ne kum me bakaprĩkumrêx.

Pedru kute memã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Tyk kêtiri ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Tekrekam Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'éxnhí bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,

—Dja gar Jeju'ãbit angrân amũ aje maro amikamênh kadjy katât ar amijo aba. Akati 'ókam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjã kính rax kêt. Dja í apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhíxbê ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batíndjwýnhmê gwaj bapytâr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytâr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kínhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

² Gê Metíndjwýnh tu kum ar akaprí:kumrêx* gar adjumar mexo amũ amikamênh arým adjumar mexkumrêx ne.

Me ba mex'ã kute memã karô.

Kô k 1.4

³ Metíndjwýnh ne mexo uma:n príne mex ne axwe kêtumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'itýxkôt arým gwaj bamã Karô jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kính ne kôt ar amijo baban kam arým kôt batín ne ar baba rá'ã: rá'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangan bamex prãm.

⁴ Kôt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmджи. Kute gwaj bamã mýjja nexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja nexti:re jarê. Me kum Metíndjwýnh kính kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'éxnhí. Me kum me kurê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýjja punu kính kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metíndjwýnh gwaj bamã mýjja nextire jarênh mãmджи.

⁵ Kute gwaj bamã mýjja nhõrmã arênhkam dja gar amikrã kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metíndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metíndjwýnh mar mexo amũ amikamênh mar rax ne.

⁶ Metíndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan ajte Metíndjwýnh kôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

Á adjukanga kêt ne ajte mex kôt amex.

⁷ Mex kôt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukaprí. Arkam adjukaprí kute me axikôt apôx abenkam ukaprí pyrãk.

Arkam adjukaprín ajte amã me kuní jabê.

⁸ Dja gar ã aba mexo anen aba mexo amũ amikamênh aba me:xkumrêx. Ga, pidjô ô me:xkumrêxja pumũ. Nhym me kum kí:nhkumrêx. Ne kam kam kaprí kêtumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me:xkumrêx ne akajgo kêtumrêx

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprí nhym pãnh arým kum ar akaprí Kati. Ta ne tu kum ar akapríkumrêx.

nhym Bēnjadjwyr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akīnhkumrēx ne akam kaprī kētkumrēx.

⁹ Nhy m be, godja gar ajō aba mex kēt ne aba punu jabej. Aje mrāmri ne me no rā kute amybým mýjja pumūnh kēt pyrāk ne aje mar rerekre. Metīndjwýnh ne arým ar ajaxwe tūm maro aknon akam ngryk kēt. Nhy m be, ar ga ne gar arým jao ajamak kēt katin arým mar kēt ne.

¹⁰ Kam, akmere, āphīre ar, amibēx ne markumrēx. Djām mrāmri ne Metīndjwýnh amijo ar apytān amiwyr ar ajuw ne ar ajo bakumrēx? Ja dja gar amibēx ne markumrēx. Ne kam arým amim,

—Nā. Mrāmri ne Metīndjwýnh arým amijo ipytān ijo bakumrēx, ane. Dja gar ije ar amā arēnhja kōt amijo aba mex ne kam Metīndjwýnhbē amijo akēx kētkumrēx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhym kam arým Bēnjadjwyr djwýnhbê Jeju Kritu bōx. Kubē ne gwaj bapytār djwýnh. Dja bōx ne ō kākjamā ar ajo mōn ar ajo bōx ne arým ar amā,

—Aj. On amrē wadjā. Ota, ar anhō mýjja mexti:rekumrēx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kunī: o iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhym arým ar ajo bōx ne ā ar amā ane.

Metīndjwýnh kabēn pýnh ne kute memā arēnh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amā ar aba mex ja'ā karō 'āno dja. Arým ne ba ar amā tām jarē gar arým aman arým kōt amijo aba mex. Kwārīk wānh rā'ā. Dja ba ajte ar amā tām jarēn ajte ar amā tām jarē gar arým mar týx ne. Ne kam aba mex'ā adjukanga kēt.

¹³ Nā bām amim,

—Pykakam itīn ne ar ibari dja ba mā arkum arē gē ar mar týx. Tām ne mexkumrēx. Nā bām ā amim anen kam arým mā ar amā arē.

¹⁴ Mrāmri ityk arým ijo rām ne ja. Bēnjadjwyr djwýnhbê Jeju Kritu ne imā arē ba arým kuma. Ga, kubēkatio kikreja pumū. Nām me kungrān arým mā tē. Badjwý dja ba ty nhym inhī wānh nō.

¹⁵ Itīnri dja ba ar amā karō 'āno dja. Ar aba mex'ā ar amā karō 'āno dja. Dja ba ty gar mā aba mex ne mar týx ne arým 'ā adjukanga kētkumrēx.

¹⁶ Gwaj banhō Bēnjadjwyr djwýnhbê Jeju Kritu arým bōx ne 'itýxkōt mýjja pumūnh kēt nhípēxo ba. Bar memā 'ā idjujarēnh ar iba. Djām me kabēn kajgokōt ne bar amijo iban arým ar amā me ujarēnh kajgo jarē? Kati. Djā ne me ta amim,

—Ba dja ba memā 'ā ajarēn prīne idjujarēnho irō mex gē me idjujarēnh ma? Dja me kuman aben djō'ā amū abenmā arēnho ba, ane. Djā ne me ā amim anen 'ēx ne arým amū imā arē ba me ujarēnh kajgoja man arým me ō'ā amū ar amā arē? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumūnhkumrēx ne kam kōt ar amā 'ā ajarē. Jejubē ne Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu ne me kunī, mýjja kunīo ba. Bar omūn arým ar amā tāmja'ā ajarē.

¹⁷⁻¹⁸ Amrēbē ne bar Jeju pumū. Metīndjwýnh nhō krānhkam ne bar djan arým kam Metīndjwýnh kabēn ma. Jejumē ro'ā ne bar djan arým kuma. Kakrā jadjēnh tý:x ne me:xkumrēx ne arým Jeju kuno bar omū. Nhy m kam Metīndjwýnh arým kākwa kurūm Jeju'ā ar imā kabēn jarē. Kakrā jadjēnh tý:x kurūm ne ar imā 'ā kabēn jarēn kam,

—Ikra ne wā. Imā abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nām ā Jeju'ā ane bar arým kabēn ma. Ga, Metĩndjwýnh, me Babām ta kute kum rax jarēnhja pumū. Kum kĩ:nh jarēnhja pumū bar arým kuma.

¹⁹ Be, nā bām ar Jeju pumūn Metĩndjwýnh kabēn ma. Nhyd be, amrēbē ne me bakukāmāre Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarē. Metĩndjwýnh ne kabēn pýnh ne arē gwaj mar pýnh. Dja gwaj on Metĩndjwýnh kabēn mar 'āno dja.

Ga, ngōnh pōk kryre kute akamāt kō tyk kurwýja pumū. Me'ō ne o akamāt kurwý ne arým amim kam mýjja pumūno ba. Metĩndjwýnh kabēndjwý dja gwaj mar 'āno djan arým mýjja mar kēt maro tē. Arým mýjja kute apōxmā maro tē. Dja gwaj mar 'āno badjāmo tē:n arým mýjja'ýr o bōx ne arým prĩne mýjja pumūnh mex ne.

Ga, umajýrti noti kāmā mrānhja pumū. Kāmā mrā nhyd me arým abenmā kum, “Arým akati 'ýr”, ane. Nhyd kam akati ban arým akati nhyd kam me arým mýjja kunĩ pumūnh mex ne. Gwaj badjwý dja gwaj Metĩndjwýnh kabēn mar 'āno badjāmo mō:n arým Kritu'ýr o babōxkumrêx. Nhyd kam arým akubyn bōx gwaj arým prĩne omūnh mex nhyd arým me:xxkumrêx ne dja. Gwaj kam prĩne mýjja kunĩ pumūnh mexkumrêx.

²⁰⁻²¹ Amrēbē: me bakukāmāre Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarē nhyd me 'ā pi'ōk no'ōk ne. Djām kabēn jarēnh djwýnh ta ne amikabēn man o Metĩndjwýnh kabēn ne arē? Kati. Metĩndjwýnh Karō ta ne ngrēk nhyd kam kabēn man Metĩndjwýnh kabēn kō:t arē. Karōkōt kute arēnhkam djām gwaj baje pi'ōkkam kabēn jarēnh kajgo ne tu kabēn mar, tu mýjja'ā kute kabēn jarēnhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kēt. Dja gwaj Karō kumrêx ma nhyd arým gwaj bajamak bō gwaj kam pi'ōkkam kabēn jarē. Ne kam arým kōt kuma.

2

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metĩndjwýnh kabēn jarēnh. Djuda 3

¹ Nhyd be, me bakukāmāre kwý ne me arým amijo 'êx ne memā kum,

—Metĩndjwýnh kukwakam ne ba ar amā arē, anhýro ba ne arým Metĩndjwýnh kupa'ā memā mýjja kwý'ā ujarēnh ar ba. Ar akamdjwý dja me kwý ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne ate kupa'ā ar amā mýjja kwý'ā ujarēnh ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarēnh mexkumrêx. Ne ujarēno tē:n kam arým 'ēnhōtkam kupa'ā ajarē:n kam arým me akwý noo akno. Ne arým Metĩndjwýnh bē ar ajo akêx. Dja me ajte Bēnjadjwýr djwýnh'ā memā kum,

—Djām mrāmri ne Jeju me axweo pānhkumrêx? Kati. Nām me 'êx, anhýro ba. Anhýro ba:n arým me aērbē tyn arým me biknor tokry djākam akuno.

² Me 'êxnhĩ ja ne me prō prām, mjēn prām ar ba. Dja me krāptĩ me 'êxnhĩ man me kōt prō prām, mjēn prām ar ba. Nhyd me kātām me omūn arým abenmā kum,

—Be, djām me kute amim Jeju mar wākam me mex got? Me axwe, anhýro ba.

³ Me kute Metĩndjwýnh'ā 'êxja dja me amim mýjja rūno atom prā:m ne Metĩndjwýnh kupa'ā ar amā mýjja kwý jarēn arým ar anoo akno. Ga, me kute memā nēkrêx nhōr ne pānh pi'ōk kaprĩ jamýnhja pumū. Ar gadjwý dja me ar ajo ō nēkrêx pyrāk ne ar anoo aknon arým ar abē pi'ōk kaprĩ jamý. Djām Metĩndjwýnh ate krān ar ban kute me mar kēt? Djā nām ōtdjwan me omūnh

kêt? Kati. Dja me aêrbê mrāmri memā axwe pānh jarēnhkumrêx nhyṃ me arÿm me biknor tokry djâkam akuno.

4 Djām me axwe kajgo? Djām pānh kêt? Kati. Metĩndjwÿnh kute memā axweo pānhkumrêx. Nhyṃ kadjy mrānh djwÿnhdjwÿ, djām kute memā axweo pānh kêt? Kati. Pānh ne arÿm apa:rmā me biknor tokry djâkam me kumê. Ne kam akamāt kô tykkam mebebê ijê, mrāmri me kute kàxirāxo me 'āprekam me kute mebebê ijê tÿx pyrāk. Dja 'ātũm nhyṃ memā axwe pānh jarēnh nhō akati arÿm bōx. Kute kam memā axwe pānh jarēnh kadjy Metĩndjwÿnh arÿm mebebê ijê. Dja memā axwe pānh jarê.

5 Me bakukāmāre Nōwe bu'ā me jadjwÿ, djām me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pānh. Nōwe te kàj bê me kute katāt amijo ba'ā memā karōo ba nhyṃ me axwe rā'ā ne. Memā 'ā karōo ba: nhyṃ arÿm me'ā ngō tām ne me kunĩ nhimex ne. Nhyṃ be, Nōwemê Ar kubê 7bit ne Metĩndjwÿnh ngō tãmbê ar utā.

6 Krĩraxbê Xôtōmamê Gomorakamdjwÿ djām me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pānhkumrêx. Arÿm ne Metĩndjwÿnh memā axweo pānh nhyṃ me kunĩ arÿm xêr nhyṃ arÿm mÿjja prābit nō. Mÿj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunĩ kute mar ne kum Metĩndjwÿnh pymamā. Ja kadjy ne ā memā axweo pānh ane.

7 Ne kam me'ōbê Rodjwÿ. Ro axwe kêt nhyṃ Metĩndjwÿnh arÿm utā. Xôtōmakam ne me ari prō, mjên kupa'ā kurê ban axweti ba. Nhyṃ Ro axwe kêt ne arÿm mekam pijām ne kaprĩre ne.

8 Ne me axwe kôt me omũn ne me maro ba. Ne kam me ô'ā akati kunĩkôt kadjwÿnhbê tokry. Nhyṃ kam Metĩndjwÿnh arÿm Ro pytàn arÿm me axwe kunĩ ga.

9 Ga, Metĩndjwÿnh kute Ro pytār mar mexkumrêxja pumũ. Me kute Metĩndjwÿnh mar ne kôt kute amijo badjwÿ ne Metĩndjwÿnh kute me utār mar mexkumrêx. Kute kaprĩbê me utār mar mexkumrêx. Me axwedjwÿ Metĩndjwÿnh kute mebebê ijê mar. Mÿj kadjy dja mebebê ijê? Bir, dja ĩ memā axwe pānh jarê. Kute memā axwe pānh jarēnh kadjy dja mebebê ijê.

10 Me kute Metĩndjwÿnh'ā 'êxja ne me kum amidjwÿnhbito kĩnh prām. Ne kam kum mÿjja punu kĩnh. Me ja ne ba ar amā arēnh 'āno dja. Metĩndjwÿnh dja mebebê ijê. Me kum me rũnh kunĩ kurēn kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo àmra prām ne tĩn prām kêt ne tu me rũnh'ā kabēn punu. Me kwÿ ne me te uma nhyṃ me 'êxnhĩja tu me'ā kabēn punu.

11 Nhyṃ be, Metĩndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh umaro 'itÿxo kute me 'êxnhĩja jakrenh mex. Nām me te 'itÿx djām me kute Metĩndjwÿnhmā kum, “Me axwekumrêx”, anhÿr mǎ? Kati.

12 Nhyṃ be, me 'êxnhĩja ne me kute mry pyrāk. Mÿj kadjy ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metĩndjwÿnh'ā 'êxjadjwÿ. Mÿj kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metĩndjwÿnh ĩ meo akno nhyṃ me arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Me kute mry pyrāk ne kute me mar kêt kam tu me'ā kabēn punu.

13 Me 'êxnhĩja ne me Metĩndjwÿnh kabēn kupa'ā memā arēnh ba. Kam, dja Metĩndjwÿnh memā axweo pānh nhyṃ me tokry:. Nām me pijām kêt ne a'uri axwe ban ô kwÿ krēn kôt o ikōn kam ajbān kurê ban kam me kĩnhkumrêx. Be, me ja ne me ar amā amibēn amijo amran arÿm ar aro'ā krĩn aku. Ar aro'ā akun ar amā 'êx ne ar anoo biknoro ba. Ga, me kà mexkam mÿjja 'ók, me ngrā 'ā arikkam punuja pumũ. Ar gadjwÿ ne me punuo ar apunu.

14 Nãm me mebê prõ nâr mjêno àkĩnh kadjy ari no prõt ne kum axwe prãm. Nhyim me kwý kute amim Jeju mar rerekre nhyim me arĩk memã 'êx ne me noo aknon arým amiwýr meo akêx nhyim me mekõt axwe. Nãm me kute amim mýjja rũnho atom kadjy no mextire ne Xatanaj man kõt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me tãmdjwý kute ingêt kõt amijo ba pyrãk. Metĩndjwýnh ne amrêbê: me'ã amim,

—Me wã dja ba me kanga nhyim me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane.

15 Nãm me tu Metĩndjwýnh nhõ pry kangakumrêx ne arým me bakukãmãre Barãoja kõt ar amijo ba. Bedjo kute Barão djirja kõt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwýnhbê mebê idjaer kurên kum, “Dja ga mebê idjaero ajkê”, ane. Ota, pãnh nêkrêx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhyim arým kum nêkrêx kĩnh ne me kabên kõt me'ýr tẽ.

16 Me'ýr tẽ: nhyim Metĩndjwýnh arým õ mrymã me kabên jadjã nhyim mry arým Barãomã kabên ne. Bibãnh ne axwe ja nêje kum kabên nhyim arým Metĩndjwýnhbê me kurê kêt ne.

17 Be, me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me kabên kajgo jarênh kumex. Ga, ngômkwatikam arým ngõ ngrãja pumũ. Me kum kôr ne 'ýr bõx nhyim kam ngõ kêt ne kre kajgo. Nhyim me arým kam kaprĩ:re. Ar gadjwý dja me 'êxnhĩ Metĩndjwýnh kupa'ã ar amã mýjja kwý jarê: gar aman arým akaprĩ:re. Ga, kakũm kók djãbêr týxkam arĩk baja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh ne me 'êxnhõ ba? Kati. Mýj kukràdjã punu kõt ne me ta arĩk ba. Kute kakũm arĩk ba pyrãk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwýnh dja tu akamãt kô tykkam me rênhkumrêx nhyim me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arým ne me kadjy akamãt kô tyk dji.

18 Nãm me amijo 'êx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabên katãtkumrêx, anhýro ba. Nhyim me kute amidjwýnhõ kĩnh prãm arým mekõt axwe prãm. Nhyim me 'êxnhĩja me kute amidjwýnhõ kĩnh'ã memã ãpnênhõ ba. Ne memã kum,

—Ajrã. Amidjwýnhõ kĩnhõ aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurê aban abixaêr tý:x ne arým akĩnhkumrêx, ane. Me ã memã anhýro ba. Metĩndjwýnhõ ajbir amiwýr meo akêxo mõ nhyim me 'êxnhĩja arým memã 'êx nhyim me arým me maro ba. Ne kam arým Metĩndjwýnhõ bê amijo akêx ne me 'êxnhĩ kõt amijo mõ.

19 Xatanaj kute me 'êxnhĩja pa 'amýnh týx ne amipunu kõt ar meo ba. Nhyim kam me 'êx ne memã kum,

—Ikabênkõt dja ga amidjwýnhõ kĩnhõ aba. Djãm aje amidjwýnhõ kĩnh nhyim Metĩndjwýnhõ akam ngyrkmã? Arkati. Dja ga amidjwýnhõ kĩnh ne arým akĩnhbit, ane. Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me ã memã anhýro ba. Ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute me pa 'amýnh nhyim me arým kum ãpênh kajgo ne kaprĩ baja pumũ. Me kaprĩ ba:n te kute kubê amijo põxmã. Me axwedjwý ne me axwe rã'ãn te ta axwe kêt mã. Me kute mrãmri ne me pa 'amýnh týx nhyim me te kute amijo põx prãmjeja pyrãk.

20 Bir, godja me'õ jaxweja arým kute amim Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu marn 'ýr akêx, gwaj bapytãr djwýnhja'ýr akêx ne me kum Metĩndjwýnhõ kĩnh kêt djãpênh punujabê amiptã. Ne kam akubyn me axwe'ýr akêx ne ajte mekõt axwe jabej, mrãmri akubyn mekõt axwekam arým axwe ra:x.

21 Be, katãt Metĩndjwýnhõ kabên kõt kute amijo baja ne me'õja arým kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kãjbê axwe. Nhyim be, kati. Arým ne mar

mex. Nām te mar mex ne arým kubê amijo akêx. Kam ne arým axwe ra:x ne. Metündjwýnh me kute katát amijo ba'á kute memā karōkót kabēnja ne arým mar mex ne arým kubê amijo akêx ne arým axwe ra:x ne.

²² Amrêbê: me bakukāmāre kabēn kôt ne me'ōja arým ā amijo akêxo ane. Me bakukāmāre memā kum, “Ropre ne arým ō jaín. Ne kam akubyn kukrê. Nhyem me te angrô jamydwýr ku'ō nhyem akubyn ngykam amirê.”

Nām me bakukāmāre ā me kute Metündjwýnh markam kute kubê amijo akêx'ā ā memā ane.

3

Bēnjadjwýr djwýnh bōx djā nhō akati'ā ujarēnh.

¹⁻² Akmere, āpnhīre ar, imā ar ajabê. Amrêbê ne ba ar amā Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā arê. Pi'ókka ba ar amā arê. Ne kam pi'ók jakam ba ajte ar amā arê. Ar aje mar týx rā'ā kadjy. Ije ar amā arēnhkam ba akubyn ar ajo tēn me bakukāmāre kabēn'ýr ar ajo bōx. Me bakukāmāre kwý ne mebê Metündjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhkumrêx ne kukwakam memā kabēn jarê. Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā arê ba ajte jakam ar amā arê. Bēnjadjwýr djwýnh, gwaj bapytār djwýnh ne ar ijano bar memā 'ā idjujarēnh ar iba. Dja gar ajte ar badjwýr ar ima. Ar ije amrêbê Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam ar amā katát aje amijo aba'ā karōja dja gar ajte ama. Ar aje Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā mar týx rā'ā kadjy ba 'ýr ar ajo bōx ne ajte ar amā arê. Ba ar amex man ā ar amā arēnho ane.

³ Dja Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōx 'ýr nhyem me arým gwaj bajaprȳ. Ja kumrêx ba ar amā arê. Dja me mýjja punubit'ā amim karōn kum axwe prām ar ban arým gwaj bajaprȳo ban

⁴ gwaj bamā,

—Je tō nhýnh? Djām kute aminhō akati jarēnhja on bōxmā got? Adjakamā mýjja kunī kute aminhipêx kraxkót kute amijo mōr tāmtā rā'ā. Me bakukāmāre kêt mýrbê mýjja tām rā'ā. Djām on ō akati bōxmā got? ane. Dja me ā gwaj bajaprȳo ane.

⁵ Djām mrāmri ne we mýjja kunī rā'ā nhyem we Jeju akubyn bōx kêt mā? Kati. Ga, adjakamā Metündjwýnh kabēn kôt kàjkwa katorja pumū. Nhyem kam ajte kabēn kôt pyka ngō kurūm katon ngō kôt aminhipêx.

⁶ Nhyem kam kabēnkôt ajte ngō pykao ajkamuwn o aknon prīne o ajkê. Ja ne me kute mar prām kêt kumrêx. Ne kam we mýjja kunī rā'ā jarê. We Jeju akubyn bōx kêt jarê. Kati. Metündjwýnh kabēnkôt dja Jeju akubyn bōxkumrêx.

⁷ Nhyem be, jakam Metündjwýnh ta amikabēnkôt amim kàjkwamê pyka'ā ma. Dja kabēnkôt xêr. Metündjwýnh dja ī memā axweo pānh. Me kum Metündjwýnh kīnh kêtjamā axweo pānh. Nhyem kam me arým me biknor tokry djākam akuno. Kamā, dja kàjkwamê pyka xêr.

⁸⁻⁹ Me kwý ne me amim,

—Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā amijarēn kam ate ari amikrào ba. Nām me ā amim ane. Djām mrāmri ne Bēnjadjwýr djwýnh amikrào ba? Kati. Akmere, āpnhīre ar, ba ar amā mýjja jarê. Dja gar amim markumrêx. Dja kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh'ā akati pydjibit apêx. 'Ā akati pydji apêx ja ne kute gwaj bajā amex krāptī: arým apêx pyrāk. Ba ajte ar amā arê. Dja gwaj bajā amex krāptī: o kute 1.000 pyrāk apêx. Gwaj bajā amex krāptī ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh'ā akati pydjibit apêx pyrāk. Bēnjadjwýr djwýnh ne kute

amikrào ba kêt. Kabên pydji ne arê. Amikabên kôt dja bôxkumrêx. Mýkam ne amrêbê bôx kêt? Bir, nām ngryk tōn amiwýr me amār 'iry n amim,

–Djām me'ō biknor ba kam ikīnhmā? Kati. Me kunī amikam kaprīren wānh amijaxwemā irern kute iwýr amijo akêxkambit dja ba ikīnhkumrêx. Nām ā amim anen amiwýr me amār 'iry. Kam ne amrêbê bôx kêt. Nhy m be, dja mrāmri akubyn bôxkumrêx.

¹⁰ Dja te amiwýr me amār 'iry n arým gwaj bajaêrbê bôxkumrêx. Bēnjadjwýr djwýnh bôx djā nhō akati dja me'ýr bôx kute mrāmri ne akamātkam me àkīnhī me aêrbê bôx pyrāk. Dja me'ýr bôx nhy m kāk kwakam mýjja arým kêt ne, kāk kwakam mýjja kunī: kêt ne. Dja mýjja rārāk tý:x ne arým kāk kwa nhī'ām tēn akuno. Pykadjwý dja arým xêr. Pykakam me kute mýjja nhípêxdjwý dja xêr. Mýjja pyka kute aminhipêx djādjwý dja kunī xêr. Dja kuwy kangro tý:x nhy m arým mýjja kunī: xêr nhy m arým kêt ne.

¹¹ Ga, mýjja kunī kêt māja ma. Ar aje ja markam mýj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metīndjwýnh kabên man kôt ar amijo aban amextiren ajaxwe kêt. Kwārīk wānh me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja kukradjā kôt amijo aba kêt.

¹² Dja gar amiwýr kam aman mā amim,

–Gê Metīndjwýnh nhō akati on bôx, ane. Metīndjwýnh nhō akatikam dja kāk kwa pōk týx ne arým xêr. Nhy m mýjja kāk kwa nhípêxadjwý dja arým kunī ôr, kangro tý:x ne arým ôr.

¹³ Nhy m be, gwaj ba mýj ne gwaj amiwýr kam ama? Bir, gwaj amiwýr kāk kwa nykam ama. Gwaj amiwýr pyka nykam ama. Metīndjwýnh kute gwaj bamā kabên pydjīn arēnhja gwaj kam ama. Pyka arým nykam djām kam me axwe'ō ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mýkam ne ba ar amā ja jarê? Bir, dja bôx gar ajaxwe kêt nhy m arým ar apumū. Ar ajaxwe kêt kôt ar apumū gar arým adjumar mex. Nār, dja bôx gar ajaxwe nhy m arým ar apumū. Ar ajaxwe kôt ar apumū gar arým adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijāno dja. Nhy m bôx gar prīne kum amex kute mrāmri ne kubêkà'ā ngrā kêt kumrêx prīne memā mex pyrāk.

¹⁵ Kam, kwārīk wānh mekôt amim,

–Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bôxmā amijarēn ate amikrào ba, anhýr kêt. Dja gar amim,

–Bēnjadjwýr djwýnh kute me utār prā:m. Kam ne ngryk tōn amiwýr me amār 'iry. Kam ne bôx kêt rā'ā, ane. Dja gar ā amim ane.

Nām ā gwaj bakamy Paurdjwý ar amā ane. Metīndjwýnh kute kum amak bōnhkôt ar amā ane. Kute pi'ók no'ōkkôt ā ar amā ane.

¹⁶ Ō pi'ók kunīkôt ne mýjja ja'ā memā pi'ók no'ók ne. Kam kabên kwý ne me kute marbê mebê týxi. Nhy m kam me kwý amak mex kêtja kute amim Metīndjwýnh mar kêt kam memā kupa'ā arēn prīne o ajkê. Ne kam Paur kabên kupa'ā ta memā amikabên jarê. Nām me ā Metīndjwýnh kabên'ā pi'ók no'ókja kunī jarēho ane. Nām me kupa'ā arēn arým prīne o ajkēn Metīndjwýnh kabên kupa'ā ta memā amikabên jarê. Dja me kupa'ā arēho ba:n arým me biknor tokry djākam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, āpnhīre ar, ar aje arým ikabên ja markam amijā ano týx. Nok ga ren ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metīndjwýnh kupa'ā ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metīndjwýnh kabên markumrêx. Nok ga ren ar me kabên man ren kupa'ā amijo aba.

¹⁸ Dja gar Běnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu mexo amex tẽ. Kubê ne gwaj bapytàr djwÿnh. Dja gar mexo amex tẽn amũ o amikamẽn arÿm amexkumrẽx. Ne mar mexo tẽn amũ o amikamẽn arÿm mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarẽn kum rax jarẽnh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Djuão kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ôk no'ôk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'ôk no'ôk ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metúndjwýnh ne amijo í ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bãmdjwý ma. Metúndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipãnh bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metúndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. NhyM Metúndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kunĩ maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhyM arým gwaj bamar krãta. Nãm ã Djuão kute arkum 'ã karôo ane.

Kabên kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

¹ Be, amrêbê ne me'ô nhidjibê Kabên, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja, mýjja kunĩ kêtri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omũ. Ne arým prĩne omũnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba.

² Tãmja, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja ne pykakam bôx ne amijo amirít bar arým omũn kam 'ã ar amã amijarê. Metúndjwýnhkôt me tĩn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'ôja kute memã tĩn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirít.

³ Bar ije omũnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhôbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhôbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhôbikwa.

⁴ Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar omũn aman arým mrãmri akĩho akĩnhkumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne.

Me kute katàt amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵ Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. NhyM ne memã pry kurwý nhyM me arým irãkam katàt ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhyM me arým memã Metúndjwýnh kabên jarê. NhyM kam me arým amim kuman kabênkôt katàt amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk. Metúndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katàt amijo ban axwe kêtumrêx. Tãm ne Metúndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶ Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metúndjwýnh ne ijo ôbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamãt kô tykkam bamrãnh pununãm prãbê amim Metúndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrêx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katàt bakabên kêtumrêx. Metúndjwýnh kute gwaj bajo ôbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷ Metúndjwýnh ne katàt ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katàt ba pyrãk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katàt amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. NhyM kam Metúndjwýnh mrãmri gwaj bajo ôbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prĩne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrôkôt gwaj bajo mex.*

* 1:7 Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrô prôtja man kam prĩne gwaj bajo mex.

Kute mrãmri ne me kute mÿjja punu põnh nhym arÿm prïne mex pyræk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metĩndjwÿnhmã amijarênh.

⁸ Godja gwaj baje amim,

–Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêt kumrêx, anhÿr jabej, ne kam arĩk amim bajêx ne bakabên katàt kêt kumrêx.

⁹ Nâr godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarê nhym Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngyrk kêt ne prïne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabên kajgo kêt ne katàt kute amijo bakumrêx. Kam dja prïne gwaj bajo mex gwaj arÿm kum bajaxwe kêt.

¹⁰ Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metĩndjwÿnh ne arÿm memã kum, “Me kunĩ kupãnhã axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, “Kati, ijaxwe’õ kêt”, anhÿr jabej ne arÿm Metĩndjwÿnh kute me’õ ’êxnhĩ pyræk. Ne arÿm baje amim, “Metĩndjwÿnh ’êxnhĩ”, anhÿr pyræk. Ne kam baje Metĩndjwÿnh kabên mar kêt kumrêx.

2

Me nêje Metĩndjwÿnhmã kabên djwÿnh’ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

¹ Akmere, àpnhĩre ar, mÿkam ne ba ar amã ikabên ja’ã pi’òk no’òk ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajõ arÿm bajaxwe jabej. Mÿj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Kàjkwakam ne me’õ dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêt kumrêx. Ta dja inêje Metĩndjwÿnhmã kabêno dja. Ta dja inêje kum kabên nhym arÿm ijaxwe maro aknon ikam ngyrk kêt, ane. Dja gwaj ã bajõ bajaxwe jabej amim ane.

² Jejubê ne gwaj bakam ngyrko apêx djwÿnh. Metĩndjwÿnh ne gwaj bajaxwekam ngyrk nhym Jeju kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy arÿm ty. Ne kam tyk jakam arÿm gwaj bajaxweo pãnh nhym kam arÿm gwaj bakam ngyrk kêt. Djãm gwaj bajbit? Kati. Me kunĩ. Apÿnh pykakam me ba djari me kunĩ jaxwe nhym Jejubê mekam ngyrko apêx djwÿnh.

³ Djãm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mÿj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katàt amijo ba’ã kute memã karõkôt kabênja markumrêx ne kôt ar amijo baba. Ne kam arÿm amim,

–Be ga, ije kabên markumrêx ne kôt amijo ibaja pumũ. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arÿm ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma.

⁴ Jeju ne me kute katàt amijo ba’ã memã karõn memã arê. Godja gwaj kabên mar kêt ne kôt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhÿr jabej. Ne kam bajêx ne bakabên katàt kêt.

⁵ Nâr, godja gwaj kabên man kôt amijo baba jabej arÿm mrãmri bamã Metĩndjwÿnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amũ amikamênho mõn kam arÿm amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwÿnh kute amikôt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arÿm ja markumrêx. Metĩndjwÿnh kute amikôt gwaj bajo baja markumrêx.

⁶ Me kute,

–Ba ne ba ije Jeju ’amÿnh tÿx ne ’ã idjukanga kêt, anhÿrja ren katàt amijo ba kute ta katàt amijo ba pyræk.

*Me kum kamy jabêmã.**Djur 13.34, 15.12; Dju k 3.14*

⁷ Akmere, ãpnhîre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karökam djã ne ba me kabên ny'ö jarê? Kati. Me kabên tûm ne ba arê. Ar aje Jeju kôt amijo abikamênh krax djâkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê.

⁸ Ne kam ajte pi'ök jakam katàt aje amijo aba'ã ar amã karö. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrâk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar tÿx ne kôt ar amijo ba. Gar arÿm kudjwa kôt ar amijo aba. Nhyam kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrâk. Gar kôt ar amijo aba nhyam kam me arÿm Jeju mex man ar gadjwÿ ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, "Mrãmri ne ar kabênkumrêx", ane. Mÿkam? Bir, gar arÿm me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamàt kô tyk pyrâk arÿm kanga. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kukràdjã ny ma. Kukràdjã ny kôt gar katàt ar amijo aba kute mrãmri ne irâkam me katàt baja pyrâk. Nhyam kam me arÿm ar ama.

⁹ Dja me'ö memã kum,

—Ba ne ba Metîndjwÿnh kabênkôt katàt ar amijo iba kute mrãmri ne me irâkam katàt baja pyrâk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja kurê. Djãm mrãmri ne katàt kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rä'ã kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam ba punu pyrâk.

¹⁰ Nhyam be, me'ö kum kamy jabêja ne mrãmri Metîndjwÿnh kabênkôt katàt kute amijo bakumrêx. Katàt kute amijo ba kute mrãmri ne me irâkam katàt ba nhyam mÿjja'ö kute me par tok kêt pyrâk.

¹¹ Nhyam be, me kum kamy kurêja ne arÿm amim 'êx ne aminoo aknon kute katàt kute amijo baja mar kêtukumrêx. Kute mrãmri ne me'ö akamàt kô tykkam no biknor ne kute amipry mar kêt pyrâk. Mÿkam ne kute katàt kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamàt kô tykkam baja te rîtmãja pumü. Nhyam nokam akamàt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwÿ ne me amakkre kêt ne kam kute katàt kute amijo baja mar kêt.

¹² Ar aprîre, akmere, ãpnhîre ar, mÿkam ne ba ã ar amã ikabên jarênh aje? Bir, gar ajaxwe nhyam Jeju arÿm ar ajaxwe pãnh ty. Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm Jeju man arÿm ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kêt ne. Kam ne ba pi'ökkam ã ar amã arênh aje.

¹³ Ar akra krãptî, ar amã ne ba pi'ök no'ökkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Kritu ne mÿjja kunî kêttri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabên jarê.

Ar ajabatàn nymã ne ba pi'ök no'ökkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwÿr ar ajo akêxmã gar arÿm mar kêt ne arÿm o apa. Kam ne ba ar amã arê.

Ar aprîre, ar amã ne ba pi'ök no'ökkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, ar aje me Babãm djwÿnh markam ne ba ar amã arê.

¹⁴ Ar akra krãptî, ba ne ba pi'ök no'ökkam ar amã ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Kritu mÿjja kunî kêttri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arê.

Ar ajabatàn ny, ba ne ba pi'ök no'ökkam ar amã ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwÿr ar ajo akêxmã gar arÿm kubê atÿx ne Metîndjwÿnh kabên mar tÿx ne 'amÿnh tÿx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arÿm Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabên jarê.

Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjã punu'ã ujarênh.

15 Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kukràdjâ punu, me ò mýjja punudjwý, kwârîk wân̄h ar amã kînh kêt. Me kum me kukràdjâ punu kînhja kum Metîndjwýnh jabê kêt-kumrêx.

16 Mýkam ne me kum abê kêt? Bir, djâm me Babâm djwýnh kute memã kukràdjâ punu jarênh? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ne me kute memã kukràdjâ punu jarênh. Me axwe kadjy ne me kute memã arênh ne memã kum,

—Dja ga amidjwýnhbito kînh, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amim mýjja pumûnh týx, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amibên amijo adjâmra, anhýro ba. Me kukràdjâ punu ja ne me kum Metîndjwýnh kînh kêtja memã arênh ba.

17 Dja me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjâ punuja ï apêx ne me kum mýjja punu kînhdjwý ï apêx. Nhy m be, me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kôt kute amijo ba rá'aja ne me Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba rá'á: rá'á ne. Kam kwârîk wân̄h ar amã me kukràdjâ punu kînh kêt.

Kritu kurê djwýnh'ã ujarênh.

18 Be, arým ijabatàn̄h mexkam ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arým akati bôx 'ýr. Arým mýjja kunî kute pykakôt amingràn̄h nhy m me kunî kute aminhinomã amimênh 'ýr. Dja akati bôx nhy m Kritu kurê djwýnh rax arým amirît gwaj arým omû. Kritu kurê djwýnh rax ja ne me arým ar amã 'ã ajarê. Nhy m kute amirît kukãm arým ajbir jakam kurê djwýnh kumex ne amirît ne. Kumex amirît nhy m me arým gwaj bamã me arê gwaj kam kôt amim,

—Mrãmri arým gwaj bawýr ò akati bôx 'ýr. Ga, kukãm kurê djwýnh kumex arým amirîtja pumû, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne amiwýr akatija markumrêx. Ne amiwýr me kunî kute aminhinomã amimênh nhô akatija markumrêx.

19 Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krî. Nhy m be, arým ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krî kanga. Gwaj kam arým memã bakaton abenmã kum,

—Be, Kritu kurê djwýnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me krîkam djâm mrãmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhy m be, kati. Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirît kadjy ne me arým kato.

20 Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêt-kumrêx. Mýkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne axwe kêt-kumrêx ne arým ar amã Karô jano nhy m arým ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katât kunî mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prãm kêt.

21 Djâm ar aje me kabên katât mar kêt-kam ne ba ar amã pi'ók ja no'ók ne? Kati. Ar aje me kabên katât markam ne ba ar amã no'ók ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me kabên katât-kôt arênh kêt-kumrêx. Ja ne gar arým aje mar.

22 Nhy m mýj me'ò ne 'êxnhîkumrêx? Bir, me 'êxnhî ne me memã kum,

—Djâm Jeju'ã ne Metîndjwýnh kute me banhô Bênjadjwýrbê kumkati mên̄h got? Djâm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhýro ba. Me ja

ne me 'êxnhĩkumrêx. Me kute Bãm japrÿn Kra japrÿ. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwÿnhkumrêx.

²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêtikumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bãmdjwÿ markumrêx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarênh dja gar 'amÿnh tÿx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamênh krax djãkam me kute ar amã kukràdjã jarênhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwÿ 'ã adjukanga kêt.

²⁵ Nhyam kam Bãm gwaj bamã,
—Dja gar ikôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarênhkumrêx. Kabên pydjïn arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwÿnh kute Metĩndjwÿnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'ók no'ókja.

²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh kute ar amã Karô janor nhyam kute ar ajamÿnh tÿx ne ar ajo bakam. Karô kute ar ajo bakam djãm atemã me'õ kute ar amã, “Ota, me'õ 'êxnhĩ”, anhyãmã? Kati. Karôja ta dja ar amã me 'êxnhĩ jarê. Ta ne kute ar amã mÿjja kunĩ, me kukràdjã kunĩ jarênh ne katât kute ar amã arênhkumrêx. 'Êxnhĩ kêtikumrêx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarênh kôt dja gar mã Kritu 'amÿnh tÿxkumrêx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Nhyam kam me te: ar amã 'êx ne kute ar ajo akêxmã.

Metĩndjwÿnh kra ar'ã ujarênh.

²⁸ Be, arÿm ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Dja gar amim Kritu 'amÿnh tÿx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj amim 'amÿnh tÿx ne 'ã badjukanga kêt nhyam arÿm gwaj bamã amijo amirĩt. Gwaj bamã amijo amirĩt gwaj kam arÿm bamã uma kêt ne bapijãm kêt ne dja.

²⁹ Gar arÿm aje Jeju katât kute amijo baja mar. Me katât kute amijo baja kunĩdjwÿ Metĩndjwÿnh arÿm meo kra nhyam me umar djã ny. Jadjwÿ gar arÿm aje mar.

3

¹ Me Babãm djwÿnh ta ne arÿm gwaj bamã, “Ikra ar”, ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhyam be, gwaj babê Metĩndjwÿnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metĩndjwÿnh kÿnh kêtja kute gwaj bamar kêt. Mÿkam? Bir, me kute Jeju mar kêtka ne me kute gwaj bamar kêt.

² Akmere, àpnhĩre ar, jakam gwaj babê Metĩndjwÿnh krakumrêx. Ne kam mÿj dja gwaj ĩ bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamã o amirĩt kêt rã'ã gwaj baje mar kêt rã'ã. Nhyam be, Jeju dja ĩ gwaj bamã amijo amirĩt gwaj arÿm prĩne mexkôt omũ. Nhyam kam ta amikôt gwaj badjwÿ gwaj bajo mex gwaj arÿm baje Jeju pyrãk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ijo mex ba arÿm ije Jeju pyrãk, ane.

³ Gwaj bawÿr Jeju bõxkam amakbê bamã bamex prãm. Gwaj bamã bamex kute ta mex pyrãk prãm. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tẽ.

⁴ Nhyam be, me axwe ne me Metĩndjwÿnh kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metĩndjwÿnh te memã kum, “Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt”, ane nhyam me arÿm kam amikrà ar o ban tu axwe.

⁵ Mÿj kadjy ne Kritu ruw ne nã kurũm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamã bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arÿm aje markumrêx ne amim,

—Kute imã ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djãm ta axwe'õ? Arkati.

⁶ Me kute amim Jeju mar tỳxo ban 'ã ukanga kêtja ne me mã kum axwe prãm kêt. Nhyr be, me mã kum axwe prãm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, me kute me axwe'ã 'êx ne ar amã, “Me axwe kêt”, anhÿrkam kwãrik wãnh gê me'õ o ar anoo biknor kêt. Djãm me axwe mex? Kati. Me katãt kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhyr be, me kute arek axweo ba prãmja ne Xatanaj meo ba. Mỳkam? Bir, Xatanaj adjakamã axwe krax ne kute arek axweo ba prãm. Kam ne arÿm me kute arek axweo ba prãmja Xatanaj kute meo ba. Metĩndjwÿnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhyr arÿm meo ba kêt nhyr me arÿm axwe kêt. Ja kadjy ne nã kurũm katon ar ba.

⁹ Metĩndjwÿnh kute meo krakam ne me arÿm umar djã ny. Kam ne me arek kute axweo ba prãm kêt. Metĩndjwÿnh Karõ* kute mỳjja 'y pyrãk ne memã wadjãn me kadjwÿnhbê nhÿ, me axwebê àptãro nhÿ. Kam ne me te kute arek axweo bamã. Metĩndjwÿnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamã.

¹⁰ Mỳj xêbê ne Metĩndjwÿnh kra ar? Bir, Metĩndjwÿnh kra ne me kum axwe prãm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arÿm kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Metĩndjwÿnh kra ar. Ja ne gwaj omũ. Mỳj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prãm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arÿm kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

¹¹ Ba ar amã arê gar ama. Metĩndjwÿnh ne memã kum,

—Dja ga me amã aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rã'ã.

¹² Be, me bakukãmãre Kaĩ ne arÿm kamy bĩ. Kwãrik wãnh gar Kaĩ kôt ã amijo anhÿr kêt. Xatanaj ne Kaĩ ba nhyr arÿm kamy bĩ. Mỳkam ne kamy bĩ? Bir, ta àpênh jaxwe prãm kam nhyr kamy katãt kute amijo ba prãm kam.

¹³ Bir, akmere, àpnhĩre ar, godja me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Kwãrik wãnh ar amim,

—Je tũ mỳkam ne me ã ijo ane? anhÿr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djakam bamõrmã. Djãm jakam kam gwaj bamõrmã? Kati. Jakam ne gwaj arÿm Metĩndjwÿnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mỳjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

—Mrãmri ne arÿm Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Bir, gwaj arÿm mrãmri bamã bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx ne arÿm amim,

—Mrãmri dja ba arÿm Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne. Ga, arÿm imã ikamy jabêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arÿm ja markumrêx. Ne kam kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ãja markumrêx. Nhyr be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djakam mõrmã rã'ã.

¹⁵ Me kum kamy kurê kunĩ ne me kute me par djwÿnh pyrãk. Ne kam me par djwÿnh dja Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba kêt. Ja ne gar arÿm aje mar.

¹⁶ Nhyr be, Jeju mrãmri kum gwaj bajabêkumrêxkam arÿm gwaj bapãnh ty. Gwaj ren bamã aben jabê kute Jeju kum gwaj bajabê ne gwaj bapãnh tyk

* ^{3:9} Metĩndjwÿnh Karõ ne kabêno memã amak bõ nhyr me umar djã nyn arÿm kum axwe prãm kêt. Dja ga 'ã Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarên ama.

pyràk. Nhyim me ren arým kute gwaj bakamy'õnh bĩnmã. Gwaj ren bamã bakamy jabêkumrêxkam ren arým memã kum,

–Ba dja ga me ibĩ gê ikamy tĩn ne, ane. Gwaj ren bamã abêkumrêxkam gwaj ren ã memã ane.

¹⁷ Nhyim be, me'õ nhõ mýjja nhyim kamy nhõ mýjja kêt. Nhyim arým omũ. Omũnho nhý:n kam arým amim,

–Je, djãm ije amikutã kum inhõ mýjja kwý nhõrmã? Kati. Dja ba kum õr kêt, ane. Djãm tãmwã ne Metĩndjwýnh kõt kum kamy jabê got? Kati.

¹⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ma. Kwãrik wãnh gwaj bajajkwa kajgokambit memã, “Imã me abêkumrêx”, anhýr kêt. Gwaj bakabên kwý kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrêx ne abenmã mýjja ngãn abenmã apê.

¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrêx ne kam arým markumrêx. Metĩndjwýnh arým kute gwaj bajo aminhõkumrêx markumrêx. Ne kam arým amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým ijo aminhõkumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhyim be, godja gwaj banhõkre kadjwýnhbê amiman amim,

–Djãm mrãmri Metĩndjwýnh kabên kõt imã me abêkumrêx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arým badjumar punu. Ne kam ajte amim,

–Metĩndjwýnh ne kute mýjja kunĩ mar ne kute inhõkre kadjwýnhbê ikabên mar mexkumrêx. Ta dja imã týx jadjã, ba arým imã me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ã Metĩndjwýnh'ã amim anen arým amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nãr atekam baje banhõkre kadjwýnhbê amim bakabên markam amim,

–Kati. Metĩndjwýnh kabênkõt imã me abêkumrêx, anhýr jabej ne arým bamã Metĩndjwýnh pyma kêt.

²² Ne kam tu kute gwaj bamã mýjja nhípêxo kum a'uw nhyim arým gwaj bamã ipêx. Mýkam? Bir, gwaj baje kabên mar ne kõt amijo baba nhyim gwaj bakam kĩnhkam dja arým gwaj bamã ipêx.

²³ Metĩndjwýnh ne gwaj bamã,

–Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amã aben jabê, ane. Gwaj kabên ja man kõt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴ Dja gwaj Metĩndjwýnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabên kõt ar amijo baba. Ne kam arým Metĩndjwýnh kõt ar baba. Nhyim kam arým gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep kumrêx? Mýjkõt ne gwaj ja ma? Bir, Metĩndjwýnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

–Arým ne Metĩndjwýnh akadjwýnhbê amê amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metĩndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkepja markumrêx.

4

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

¹ Akmere, ãpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awýr bõx jabej ne ar amã,

–Metĩndjwýnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarê, anhýr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrãmri Metĩndjwýnh kabên kõt kabên katãtmã akato. Mýkam? Bir, me ta kute amijo Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ne amijo 'êx baja ne krãptĩ. Ne kam arým pyka kunĩkõt apõx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mÿj dja gwaj amim me kabin memã bajapôx on? Bir, dja gwaj me kabên ma nhym me memã kum,

—Be, mrãmri ne Jeju Kritu kâjkwa kurûm ruw ne nã kurûm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhÿro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metîndjwÿnh kabên kôt kabênkumrêx.

³ Nhym be, me kute memã anhÿr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhÿnh ne Jeju Kritu kâjkwa kurûm ruw ne nã kurûm katon ar ba? Kati, anhÿro ba. Me kute memã ja jarênho ba ne me amijo 'êx ne Metîndjwÿnh kabên kôt kabên kêt. Kritu kurê djwÿnh'ô ne ja. Ja ne me arÿm ar amã arê. Kritu kurê djwÿnh rax bôxmã arê. Bôx kukâm ne kurê djwÿnh kwÿ arÿm jakam katon mekôt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhÿre ar, Metîndjwÿnh kôt gar arÿm akabên aba. Gar arÿm kam kurê djwÿnh apa. Mÿjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ÿrkôt. Jeju ne ar ajo ban tÿxo kute pykakam kurê djwÿnh kunÿ jakrenh mexi.* Gar kam kukwakam arÿm meo apa.

⁵ Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kôt ne Kritu kurê djwÿnh amijo ba. Ne kam me kabên kôt kabên. Nhym kam me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja arÿm kum Kritu kurê djwÿnh kÿnh ne me kabên maro ba.

⁶ Nhym be, ar ba ne bar ije memã Metîndjwÿnh kabên jarênhkam mrãmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arÿm me'ã abenmã,

—Mrãmri kute Metîndjwÿnh markumrêx. Ga, kute Metîndjwÿnh kabên markumrêxja pumû. Mrãmri kabênkumrêx, ane. Nhym be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arÿm me'ã abenmã kum,

—Kati. Kute Metîndjwÿnh mar kêt. Ga, kute Metîndjwÿnh kabên mar kêtja pumû. 'Êxnhÿkumrêx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arÿm memã bajapôx ne arÿm me kuma. Me kabênkumrêx jabej nâr me 'êxnhÿ jabej arÿm memã bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabêmã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, àpnhÿre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Me kute amim Metîndjwÿnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mÿj xêbê ne Metîndjwÿnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metîndjwÿnh kra. Metîndjwÿnh kra ne me umar djà ny. Me kum me abêbit ne me kute Metîndjwÿnh mar.

⁸ Ta kum me abê nhym kam me arÿm kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metîndjwÿnh mar kêt.

⁹ Metîndjwÿnh kum gwaj bajabê. Mÿjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nãm arÿm gwaj bawÿr Kra djwÿnh jano. Kra pydji jano nhym pykakam bôx. Gwaj kôt batÿn ne ar baba rã'ã: rã'ã kadjy. Kam ne gwaj baje Metîndjwÿnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Nã. Metîndjwÿnh kum ijabê:kumrêx, ane.

¹⁰ Mrãmri kum gwaj bajabêkumrêx. Djãm gwaj ba bamã Metîndjwÿnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arÿm Kra jano nhym nã kurûm katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhym Metîndjwÿnh gwaj bajaxwekam

* ⁴ Djãm pykakambit kurê djwÿnh nhym tÿxo kute akrenh Kati, kâjkwakamdjwÿ. Jeju ne tÿxo kute kurê djwÿnh kunÿ jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arên kôt ama.

ngryk. NhyM Kra arým gwaj bajaxweo pãnh ne Metĩndjwýnhmã gwaj bakam ngryko apêx, gwaj bakam Metĩndjwýnh ngryko apêx.

¹¹ Metĩndjwýnh kute ã kum gwaj bajabêo anhÿrkam gwaj ren kudjwa bamã aben jabê. Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma.

¹² Djãm me'õ ne arým kàjkwakam Metĩndjwýnh pumũ? Kati. Me'õ ne kute omũnh kêtumrêx. Kwãrĩk wãnh gwaj omũnh kêt. Godja gwaj bamã aben jabê nhyM Metĩndjwýnh arým gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep. Gwaj kam bamã Metĩndjwýnh jabê tÿxo amũ amikamênho mõn bamã abê tÿ:x ne.

¹³ Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã Karõ jano nhyM arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metĩndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkeja markumrêx ne amim,

–Nã. Kute ar ijo ban ikadjwýnhbê amijo kajkepumrêx, ane.

¹⁴ Ar ba ne bar arým Kra pumũnho iba. Mrãmri ne me Babãm djwýnh arým Kra jano nhyM bõx. Kute pykakam me axwe kunĩ pytãrmã ne me'ÿr bõx.

¹⁵ Me kute memã kum,

–Mrãmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhÿro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. NhyM Metĩndjwýnh mrãmri me kadjwýnhbê mã amijo kajkep ne amikõt ar meo ba.

¹⁶ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim, –Mrãmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japõx djábê ne Metĩndjwýnh. Ta ne kum me abê nhyM kam me kõt arým kum aben jabê. Metĩndjwýnhkam me kum aben jabê japõx djãkam ne me mã kum aben jabê. Ne kam me mã kum aben jabêja Metĩndjwýnh amikõt ar meo ban me kadjwýnhbê mã amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metĩndjwýnh ã gwaj bajo ane gwaj kam kõt bamã abê tÿxo amũ amikamênho mõ. Gwaj kam arým bamã abê tÿ:x ne. NhyM kam Metĩndjwýnh nhõ akati arým bõx. Kute memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati bõx. Gwaj kam bajbit bamã uma kêt ne dja. Mÿkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamã abêkam. Gwaj bamã abê kute ta kum gwaj bajabê pyrãk. Kam dja gwaj bamã uma kêt ne dja.

¹⁸ Ga, me prĩne kum me abêkumrêxkam arým kum me uma kêtumrêxja pumũ. Mÿkam? Bir, me kute meo bikênh karõ ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me prĩne kum me abê mex kêt rã'ã.

¹⁹ Mÿkam ne gwaj bamã Metĩndjwýnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arým bamã abê.

²⁰ NhyM kam gwaj baje Jeju kabênkõt me'õo bakamyja, gwaj bajõ jãm bamã kurênh jãm memã kum, “Imã Metĩndjwýnh jabêkumrêx”, ane. Kati. Nã gwãm bajêx. Gwaj baje bakamy pumũnhkam ne gwaj bamã kurêkam te bamã Metĩndjwýnh pumũnh kêtja jabêmã.

²¹ Metĩndjwýnh arým gwaj bamã 'ã karõn gwaj bamã,

–Djãm ar amã ijabê? Dja gar amã akamydjwÿ jabê, ane. Kam dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx.

5

Me kute tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx'ã ujarênh.

¹ Mÿj xêbê ne Metĩndjwýnh krakumrêx? Bir, me kwÿ ĩ pÿnhkõt kute mã amim,

—Mrāmri ne Jejubê Kritu. Mrāmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Bēnjadjwýrbê kumkati mēnhkumrêx, anhÿrja. Me kute mã amim anhÿr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metĩndjwýnh krakumrêx ne umar djã ny. Ne kam mebê Metĩndjwýnh krakam me kum Metĩndjwýnh jabê. Djãm Metĩndjwýnhbit me kum abê? Kati. Amibu'ã mebê Metĩndjwýnh kradjwý ne me arým kum me abê.

² Djãm mrāmri ne gwaj bamã amibu'ã Metĩndjwýnh kra ar abêkumrêx? Mÿj kôt dja gwaj arým ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamã Metĩndjwýnh jabên kabên man kôt ar amijo baba. Ne kam kôt arým bamã kra ar abêja markumrêx ne arým amim,

—Nã. Imã Metĩndjwýnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katãt amijo ba'ã memã karõkõt kabēnja man kôt ar amijo baban kam arým bamã Metĩndjwýnh jabêkumrêx. Djãm gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamã? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê tÿx kêt.

⁴ Mÿkam? Bir, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja te gwaj bamã amikukràdjã jarê gwaj bamã me kukràdjã kĩnh kêt. Metĩndjwýnh ne arým gwaj bajo kra gwaj arým badjumar djã ny. Kam gwaj bamã me kukràdjã kĩnh kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne arým me kukràdjã kôt amijo baba kêt.

⁵ Mÿj xêja ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrāmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhÿro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

Metĩndjwýnh kute memã Krao amirĩt.

Dju r 5.31

⁶ Ne kam mÿj ne Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Kra jarēho amirĩt on? Bir, Kra Jeju Kritu bõx ne nã kurũm kato. Ne kam arým abatãnh ne. Nnym Metĩndjwýnh kute arēho amirĩt kadjy Djuão arým ngõmã adjã. Ngõmã adjã nnym kam tũmrãm arým kamrõ prõt ne arým ty. Djãm ngõmã adjãrkambit Metĩndjwýnh gwaj bamã Kra jarēho amirĩt? Kati. Kamrõ prõt ne tykkamdjwý kute o amirĩt. Nnym kam Metĩndjwýnh Karõdjwý ajte Kra'ã amijarēho amirĩt. Karõ mrāmri katãt kute kabên jarēnhkumrêx.

⁷ Be, Metĩndjwýnh arým Kra jarēho amirĩto amãnhkrut ne ikjêkêt.

⁸ Karõkõt o amirĩt. Ngõmã adjãrkam o amirĩt. Kamrõ prõt nnym tykkam o amirĩt. Kunĩkõt ne Metĩndjwýnh kabên pydjĩ.

⁹ Pykakam me kute mrāmri gwaj bamã mÿjja'ã amijarēho amirĩtkam gwaj abenmã kum, “Mrāmri ne amijarēnhkumrêx”, ane. Nnym be, Metĩndjwýnh kute Kra'ã amijarēho amirĩtkam kabên katãto kute me kunĩ jakrenh. Kam me kunĩ ren abenmã kum,

—Mrāmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane.

¹⁰ Me kute tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrāmri ne Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anen amikadjwýnhbê markumrêx. Nnym be, me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne me Jejuo me'õ 'êxnhĩ pyrãk. Mÿkam? Bir, mrāmri Metĩndjwýnh kute Kra'ã amijarēho amirĩtkumrêx nnym me kute amim mar kêt kam ne me o me'õ 'êxnhĩ pyrãk.

¹¹ Nnym Metĩndjwýnh arým amijarēho amirĩt ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arým ikõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

12 Me kute Krao aminhōja ne kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã nhym me kute Metîndjwýnh Krao aminhō kêtja kôt tîn kêtumrêx ne.

13 Ar aje tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'òk no'òk ne. Mýj kadjy? Bir, ar aje pi'òkkam ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atîn markumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nà. Dja ba kôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'òkkam ikabên jarênh aman kam arým tu amikukãm ja markumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

14 Dja gwaj ja man arým Metîndjwýnhmã mýjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karõ kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karõ kôt dja ga ã imã mýjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhym arým gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx.

15 Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arým amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mýjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arým kute gwaj bamã mýjjao anhÿr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwÿr baje mýjjao badjã'wÿrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

16-17 Apýnh me axwe djari kunikôt ne me axwe. Ne kam kwÿ pãnh tyk kêt. Nhyh be, atemã me axwe'õ pãnh dja arým ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy 'õ pumû, axwe kôt omû. Gêdja o Metîndjwýnhmã a'uw ne kum,

—Djünwã, amã ikamy kaprî. Kwãrik wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metîndjwýnhmã à'wÿro ane. Nhyh arým kum axweo pãnh kêt nhym tyk kêt ne tîn ne. Nàr me axwe 'òkôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metîndjwýnhmã à'wÿrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

18 Metîndjwýnh kute memã amak bõnh nhym me umar djã nyja kunî kum axwe prãm kêt. Jadjwÿ ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nà. Me umar djã ny kunî kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. Nhyh kam Xatanaj te kute amiwÿr meo akêx nhym me ro'ã axwemã.

19 Metîndjwýnh ne arým gwaj bajo kra. Nhyh be, Xatanaj arým amikôt me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kunî ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Metîndjwýnh ne arým ijo kra. Nhyh be, Xatanaj arým amikôt me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kunî ar o ba, ane.

20 Metîndjwýnh Kra ne arým bõx. Katåt kabên ne katåt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katåtkumrêxkôt mar kadjy arým gwaj bamã bajamak bõ. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Arým ne Kra bõx ne imã ijamak bõ. Ije ta katåtkumrêx mar kadjy arým imã ijamak bõ, ane. Nhyh kam Kra Jeju Kritu arým amim gwaj bapytã. Katåtkumrêxja arým amim gwaj bapytã. Mrãmri kubê Metîndjwýnhkumrêx. Gwaj kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwÿ ne gwaj baje arým tu amim markumrêx.

21 Akmere, àpnhîre ar, mýjjao metîndjwýnh karõ nhipêx me kute kum amijarênhja ne kumex. Dja gar amijãno dja. Mýjjao metîndjwýnh karõ nhipêx'ÿr aje amijo akêx kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Djuāo kute atāri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuāo ne ôbikwa nimê kra arkum pi'ôk no'ôk ne. Jeju kôt ne o kanikwýnh ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Kute o týx ne kute kum me 'éxnhî bôxmâ arênhmâ ne pi'ôk no'ôk ne. Me 'éxnhî kute Metîndjwýnh kabên kêt jarênh ne kute me noo biknormâ bôxmâ.

Nām kum,

—Kwārîk wānh me ja mar kêt ne mekôt amijo aba kêt. Dja ga amijā ano týx ne me jamā kre rax. Nām ā Djuāo ôbikwa nimê arkum ane.

¹ Ba ibê Djuāo. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba ar amā pi'ôk no'ôk ne. Nā àpnhîre, Metîndjwýnh ne amijo apytâ. Ba kam akramê ar amā pi'ôk no'ôk ne. Mrāmri imâ ar ajabêkumrêx. Djām bajbit? Kati. Me kunî kute Metîndjwýnh kabên katâtikumrêxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê.

² Metîndjwýnh kabên katâtikumrêx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar týx rā'ā ne baje o bajamak kêt kati prām kêtikumrêx.

³ Me Babāmbê ne Metîndjwýnh. Krabê ne Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîikumrêx* gar adjumar mex rā'ā. Ar katât kute kabên jarênhikumrêx ne kum ar ajabêkumrêx. Gê ar amê amijo kajkep.

Me kum aben jabê'ā kute memā karô.

⁴ Nā àpnhîre, akra kwý ne kôt ar amijo ba ba omün ikînhikumrêx. Nām ar kute Metîndjwýnh kabên katât markumrêx ne kôt ar amijo ba ba kôt ar omü. Me Babām ta ne 'ā gwaj bamā karô. Kôt amijo baba'ā gwaj bamā karô nhym ar arým kuma. Ne kam arým mrāmri kôt amijo bakumrêx ba kôt ar omün arým ikînhîre.

⁵ Ne kam àpnhîre ar, jakam ajte ar amā arê. Djām me kabên ny ne ba ar amā arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabên marja tām dja ba akubyn ar amā arê. Gwaj bamā aben jabêmâ. Ja dja ba ajte ar amā arê.

⁶ Mýj dja gwaj nēn bamā aben jabê? Bir, dja gwaj Metîndjwýnh kabên man kôt ar amijo baban arým bamā aben jabê. Mýj ne kabênkam kute? Bir, tām ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amā aben jabê ryti pydjimâ. Ja ne gar ama ba ajte ar amā arê.

Me amijā no týxmâ, me 'éxnhî kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'éxnhî krāptî ar ba. Nām me memā kum,

—Djām mrāmri ne Metîndjwýnh Jeju Kritu jano nhym pykamā bôx ne nā kurüm katon ar ba? Kati, nām me 'êx, anhyro ba. Me kute ā memā anhyro bakam mrāmri 'éxnhikumrêx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminêje me 'āno dja. Me kute ar anoo biknor karô me 'āno dja. Ga wākam arým Kritumâ adjâpênh 'ātüm. Nhym Metîndjwýnh arým ar amā akînh djâ jarê. Dja ar amā kungâ. Nār, godja gar aminêje me 'āno adjām kêt jabej, nhym me arým ar anoo biknor jabej. Nhym kam Metîndjwýnh arým ar amā ôr kêt.

⁹ Me kute Metîndjwýnh kabên mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabên kôt amijo ba kêtja ne Metîndjwýnh kute meo ba kêtikumrêx.

* **1:3** Djām ar ga ne gar adjukaprî nhym ar pānh arým kum ar akaprî Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprîikumrêx.

Nhym be, me kute arek Kritu kabēn kôt amijo baja me Babāmbê Metīndjwýnh kute meo ba nhym ajte Kradjwý kute meo ba.

¹⁰ Godja me'õ bõx ne 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarē kwārīk wānh kum aminhūrkwā jarēnh kêt. Ne kwārīk wānh pa kjēnh kêt. 'Êx ne kupa'ã ar amã 'ã ujarēnhkam dja gar pa kjēnh kêt.

¹¹ Dja gar pa krij nhym me arým ar ajã,

—Arým ne ar amijã kumē. Ga, ar kôt bawã pumũ, ane. Gar kam arým kôt ar gadjwý Kritu'ã ajêx pyrāk.

¹² Nã bãm bit pi'òkjakam ar amã ikabēn kumex jarēnh prām. Ba kam amim, —Kati. Kwārīk wānh ba pi'òkkam ikabēn kunī jarēnh kêt. Dja ba tēn arkam bõx ne ijajkwao arkum arē, ane. Dja ba ar amã ane gwaj kam arým abenka bakīnhkumrêx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwýnhkam kradjwý amã amikabēn mex jarē. Metīndjwýnh kute amijo akanikwýnh pytār tãm kra ne amã amybým amikabēn mex jarē. Tãm ne ja.

Djuão kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne ôbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Ôbikwaja ne ar apýnh pyka djári memã Jeju'ã ujarênh tēmja amiwýr aro wadjã ne arkum kabên mex jarê ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhýr rã'ãmã ne kute kubê me'ô jaxwe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuão ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Metíndjwýnh kabên katátkôt imã ajabê.

² Akmere, Metíndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metíndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjã kêt djwýo ane. Ga adjumar mex ne adjã kêtja ne ba imã kínhkumrêx.

³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nính iwýr bôx ne imã ajarê. Nãm ar imã,

—Be, Onĩ Gaju kute Metíndjwýnh kabên katát markumrêx ne kabên kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarênhja man ikínhkumrêx.

⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarênh nhym me kute ikabênkôt Jejuo aminhô. Ba kam mã itēm nhym me nính imã me'ã ujarênh ne kute imã,

—Onĩ ar kute akabên kôt Jejuo aminhôja Metíndjwýnh kabên man kôt kute katát amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýr kam ikínhkumrêx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuão kute amikính jarênh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bôx, ga anhôdjàn ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumũnh kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metíndjwýnh kabên kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamy djuw mex kuníkôt ne ga kabên man kôt amijo aba mexkumrêx.

⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nính ar iwýr bôx ne ar imã ajã ajarênh ajte me kute Jeju mar kuníjamã ajã ajarênh memã kum,

—Onĩ Gaju kum ar ijabê:n ôdjàn ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bôx ga amũ ajte ar mör kadjy arkum mýjja'ô ngã. Arkum djwý, pi'ôk kaprí ngã. Metíndjwýnh kabênkôt arkum ngã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ôro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarênh kadjy mörkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã ô mýjja nhôrmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mô.

⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabên katát jarênh kadjy tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apê.

Djoti kute amijo bēnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrêbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Gar arým inhô pi'ôk jarênh ikabên ma. Nhym be, wãkam Djoti kute ikabên mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwýr rax prãm. Bēnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabên mar prãm kêt kumrêx.

¹⁰ Dja ba ar akam itēm ne ibôx jabej ne arým ar amã Djoti jarê. Nãm ikãxã kabên punure jarênh ba. Amrêbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tēn ar akam bôx. Ar kute ar amã Metíndjwýnh kabên jarênh kadjy ar akam bôx.

Nhym kam Djoti kute ar pa kjênh kêt ne arkum aminhürkwã jarênh kêt. Gar akwÿ ar aje arkum aminhürkwã jarênh prãm nhym Djoti arÿm ar abê aptàn ar amã,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprõnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprõnh djà nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwãrĩk wãnh me axwe'ã amijakre kêt. Me mex'ã dja ga amijakre. Me mex ne me Metĩndjwÿnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metĩndjwÿnh mar kêtumrêx.

¹² Be, me kunĩ ne me me bakamy Temexu mex jarê. Nãm me 'ã abenmã kum,

—Metĩndjwÿnh kabên katàt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arÿm omũ, ane. Ar badjwÿ ne bar Temexu mex jarê ga ar ijêxnhĩ kêt kôt aje arÿm ar imar.

¹³ Nã bãm bit ije amã ikabên kumex jarênh prãm. Ne kam ije pi'òkkam amã arênh prãm kêt.

¹⁴ Ije amikrà kêt ne awÿr itẽmmã. Dja ba awÿr bõx gu banhÿtãri abenmã bakabên jarê. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵ Gê Metĩndjwÿnh ajo djuw mex ga adjumar mex rã'ã. Be, jakam gu banhõbikwa ar arÿm amã kabên mex jarê ba kuman arÿm pi'ók jakam wãm amã arê. Ga apÿnh aje gu banhõbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarênh arkum ikabên mex jarê. Tãm ne ja.

Djuda kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djâkam nô. Jeju kumrêx kato nhym tûmrãm Xijagumê Djudadjwÿ Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmrãm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tîn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhô me jao ba. Ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhĩ pyma. Me 'êxnhĩ amijo Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikâr ne ate ajte memã 'êx ban arîk ar ban memã mÿjja punu'ã àpnênh ba. Nhym kam Djuda arkum,

—Kati, Metîndjwÿnh amrêbê kute me axwemã o pãnhja pumû. Dja ĩ prîne me jadjwÿo bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrã tÿx nhym Metîndjwÿnh dja ar arôrôkbê ar akukrà gar aku'ê tÿx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹ Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhô àpênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Metîndjwÿnh, me Babãm arÿm amijo ar apytàn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytâr mex ne ar ajo ba.

² Gê Metîndjwÿnh tu kum ar akaprî:kumrêx* ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amû amikamên arÿm adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpnênh.

A Ped 2.1

³ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwÿnh ne kute Krituo me bakunĩ pytâr. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ôk no'ôko inhÿrmã. Ba nhÿn arÿm me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

—Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwÿ anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjîn arê gwaj babê Kritu nhô me ja baje mar pydjimã nhym me arÿm 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arîk kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhikrê.” Nã bãm ã amikabên maro anen arÿm ar amã arê.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metîndjwÿnh kînh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amê akã. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

—Ar rã'ân aben prô, aben mjên kupê. Gêdja Metîndjwÿnh ate krã. Arÿm ne tu kum ar akaprîn ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne kam arÿm Bênjadjwÿr djwÿnh japrÿ. Kubê ne Metîndjwÿnh. Nãm me Metîndjwÿnh pydji japrÿ. Ne ajte Bênjadjwÿr djwÿnh bê Kritu japrÿn ar'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrêbê me kêtri ne Metîndjwÿnh arÿm me ja'ã amim karô. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karô.

Apÿnh me tûmre djâri jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwÿ biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arÿm aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm pykabê Edjitu kurûm mebhê idjaero katon me utã. Ne kam arÿm me amakkre kêtô akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

* ¹2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym pãnh arÿm kum ar akaprî Kati. Ar ga ne gar adjukaprî kêt. Ta ne tu kum ar akaprîkumrêx.

⁶ NhyM Metĩndjwýnh kadjy mrānh djwýnh jaxwedjwý arým àpēnh djā kanga. Nām me amijo àmra ban àpēnh djā kanga nhyM pānh arým me biknor tokry djākam me kumēn arým akamāt kō tykkam me bē ijē. Nām me bē ijē tỳx kute mrāmri ne me kute kàxiràxo me uwprekam kute me bē ijē tỳxja pyrāk. Ō akati rax me 'yr bōx kadjy me bē ijē. 'Ātūm nhyM Metĩndjwýnh kute memā axweo pānh jarēnh djā nhō akati me 'yr bōx kadjy.

⁷ Krĩraxbē Xōtōmamē Gomoramē bu'ā krĩdjwý, kam me axwe ne me prō djwýnh, mjēn djwýnh kupa'ā ari abeno ngjēxo ba. Metĩndjwýnh kute me ipēx kupa'ā ne me my ta kute abeno ngjēx prām kumrēx nhyM me niredjwý ta kute aben kupēho ikwā prām kumrēx. Me baje amikajmātā me mar kadjy ne Metĩndjwýnh arým memā axweo pānh. Kuwyo memā o pānh nhyM kam kuwy meo ajkamuw nhyM me mrāmri arým biknorkumrēx.

⁸ Me kute me anoo biknor prāmja ne me me ja kōt axwe. Nām me biptiro ikwān arým amijo àpnun amibu'ā meo àpnu. Ne kum me bēnjadjwýr kurēn kàjkwakam me rūnh'ā kabēn punu.

⁹ Be, Mĩgeubē ne Metĩndjwýnh kadjy mrānh djwýnh raxja. Djā ne Mĩgeu Xatanajmā kabēn punu jarē? Kati. Amrēbē: ne me bakukāmāre Mōjdjē arým ty nhyM kam Mĩgeumē Xatanaj ar Mōjdjē nhī'ā aben maro dja. Djā ne kam Mĩgeu tu kum kabēn punu jarē? Kati. Nām kum,
—Gē Metĩndjwýnh ta amā akij, ane. Jabit ne arē.

¹⁰ NhyM be, me kute ar anoo biknor prāmja ne me tu mýjja'ā kabēn punu ba. Me kute me mar kētkam ne me tu me'ā kabēn punu ba. Nām me mry djumar djāo umar. Mry kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ba. NhyM me mry kōt kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ban arým kōt amijo àpnu.

¹¹ Ý watĩre, Metĩndjwýnh dja me biknor tokry djākam me kurē. Amrēbē: ne me bakukāmāre Kaĩ axwe:. NhyM me kute ar anoo biknor prāmjadjwý ne me Kaĩ kōt ar amijo ba. Amrēbē: ne me bakukāmāre Barāo kum nēkrēx prāmje tu me noo aknon meo ajkē. Me kute ar anoo biknor prāmjadjwý ne me Barāo kōt kum nēkrēx prā:ne ne ar anoo biknoro ba. Amrēbē: me bakukāmāre Kore ne kute amijo rax prā:m ne arým bēnjadjwýr'ā kabēn punu ba. 'Ā kabēn punu ba:n kam arým akuno. Me kute ar anoo biknor prāmjadjwý ne me Metĩndjwýnh'ā kabēn punu ba. Dja me 'ā kabēn punu ba:n ĩ arým Kore kōt me biknor tokry djākam akuno. Metĩndjwýnh'ā kabēn punukōt arým akuno.

Me kute me noo biknorja me ro'ā bikār.

A Ped 2.13

¹² Ar amā aben jabēkam gar aro'ā ar anhō kwý krēno akrī. NhyM me kute ar anoo biknorjadjwý ne me pijām kēt ne arým ar aro'ā aku. Ar akrīnhkumrēxo akrī nhyM me arým amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kà mexkam ngrā kute o punuja pumū. Me kute ar anoo biknordjwý ne me ā ar ajo àpnuo ane. Amipunuo ā me ajo àpnuo ane. NhyM me te: me kabēn mex jabej mekam ama:n arým kaprĩre nē. Ga, kōk djābērkam kakrā kakrātyk ba kajgoja pumū. NhyM me te: nā bixadjwýrkam aman kam arým kaprĩre ne. Me kute ar anoo biknordjwý ne gar ā mekam akaprĩo ane. Nām me kajgo kute mrāmri ne pidjō kunī ō kumexkam ja pydji ō kēt ne ām pyrāk. Pidjō tu tykkumrēx nhyM me arým kraxmē arēmē ro'ā kaba. Nām me kute urāk ne tu kajgokumrēx. Dja me arým me biknor tokry djākam akuno.

¹³ Nām me ta ar ba kute mrāmri ne ngō djākrēkam ngō djākā ari aben pymjýr pyrāk. Ga, ngō djākrē apēx nhyM arým akāxkam mýjja punu kumexja pumū.

Nām me kabēn punu jarēnho ku'ēn o ino re nhym me arým pijām ne, kabēn punukam pijām ne. Me kute ar anoo biknor prāmja ne me arīk ba nhym me te: kute mekôt katāt amijo bamā. Me kute mrāmri ne kanhētire arīk ba pyrāk nhym me te: kute omūnh mex ne kute 'ā amimrānh jakremā. Metīndjwýnh ne arým amim me axweja pānh'ā karōkumrēx. Akamāt kô tyk pytikam dja me kurē. Dja kam akamāt kô tyk rā'ā nhym me kator kētkumrēx.

14-15 Adāo ar amikam kra jadjuw nhym arým abatānh ne. Abatānh ne arým amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhym arým abatānh ne. Abatānh ne arým amikam kra jadjuw. Ne amū aben nhjuk'ā kra jadjwýro tē. Adjwýro tē: Adjwýro tēm tām̄tā kam arým 7'ýr o bōx. Aben nhjuk'ā krakam kra'ā akren arým 7'ýr o bōx. 7'ýr o bōx nhym me arým krajamā Enoki jarē. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ā memā kum,

—Ē, Bēnjadjwýr djwýnh dja Metīndjwýnh nhō me ja kraḗptī: kubē 10.000mē ro'ā bōx. Ne kam arým me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kunīmā axwe pānh jarē. Apýnh me àpēnh jaxwe djari pānh memā arē. Metīndjwýnh'ā kabēn punuja kunī pānh memā arē nhym me arým amijaxwe ma. Nām ā me bakukāmāre Enoki memā ane.

16 Me kute me anoo biknor prāmja ne me bēn prīkam kabēn ban apýnh mýjja'ā kabēn punu prām. Me kute amidjwýnhbit markam ne me kum apýnh mýjja punu prām ne kôt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me ō nēkrēx kumex pumūn amim,

—Ba gēt tām̄wā kôt ar amijo iba. Ne kam arým inhō mýjja kumex ne kôt irax. Nām me ā amim anen kam kum me ō nēkrēx ngrireja kīnh kētkumrēx. Me kum me ō nēkrēx kumexjabit kīnho ba.

Me kute Jeju markumrēx djapēnh'ā memā karō.

17 Akmere, àpnhīre ar, ar ga dja gar atemā amijo tē. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabēn mar tỳx.

18 Nām ar arým me'ā ar amā ajarē. Me kute ar anoo biknor prāmja'ā ajarē. Nām ar ar amā,

—Dja Jeju bōx 'ýr nhym me arým gwaj bajapry:o ba. Dja me amidjwýnhbit man kum mýjja punu prām ne kôt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ā ar amā ane. Dja gar ar kabēn mar tỳx.

19 Me kute ar anoo biknor prām ja ne me abenbē me kurēo ba. Ne pykakam mýjjakôtbit amijo ba. Nhym Metīndjwýnh Karō kute meo ba kētkumrēx.

20 Akmere, àpnhīre ar, ar ga dja gar atemā amijo tē. Kritu kabēn mexkumrēx. Tām dja gar tu amim markumrēx ne amim kabēn maro tē:n amū maro amikamēn mar rax ne. Metīndjwýnh Karō dja gar aman Metīndjwýnhmā akabēn aba nhym Karō arým ar akôt o kangō.

21 Metīndjwýnh kum gwaj bajabē. Ar gadjwý dja gar amā abē rā'ā ne 'ā adjukanga kēt. Ne Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bōx ne kum gwaj bakaprikumrēx gwaj kôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

22 Me kwý kute amim Jeju mar kētja dja gar amā me kaprīn 'ýr me o akēxo tē gē me tu amim markumrēx.

23 Nār, dja gar ano katon me axwebē me kwýo akēx. Me kwý kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karō dja gar memā ano katon me axwebē meo akēx. Kute mrāmri ne me'ō kuwykam ām nhym me kum kaprīn kam no kator ne kute pa 'amýnh ne bōm mēnh pyrāk. Dja gar me punu kôt ar apunu'ō pymaje amijā ano tỳx ne.

²⁴ Metĩndjwỳnh ne kute amim ar apytàr mexkumrẽx gar kam ajmã akute kêt ne katàt ar amijo aba rà'ã ne. Metĩndjwỳnh ra:x nhym me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arỳm ajaxwe kêt. Nhym kam arỳm amikabem ar apumjuwn arỳm prĩne ar ajo kĩ:nhkumrẽx.

²⁵ Me Batĩndjwỳnhbê ne me bapytàr djwỳnh. Pydji kute mỳjja kunĩ mar ne krã me:xkumrẽx. Ba kum,

—Mrãmri ame:xkumrẽx ne apyma:kumrẽx. Araxo abê kumkaticumrẽx. Me kunĩ:mã Abẽnjadjwỳr djwỳnhkumrẽx. Ajitỳ:xkumrẽx. Amexmẽ apymamẽ abẽnjadjwỳrmẽ atỳxmẽ ne ga aje 'ã aminhinomã amimẽn nh kêtumrẽx, ane. Gê me kunĩ ã Metĩndjwỳnhmã ane. Tãm ne ja.

Mýjja apôx kêtri kukãm 'ã ujarênh ne ja.

Bênjadjwýr Jeju Kritu ne Djuãomã, ò àpênhbê Djuãomã mýjjao amirít. Me kute Jeju mar kêtja ne me me kute amim Jeju marjao bikênh ar o ba. Nhyr kam Jeju kute ò me jao týt nhyr me akubyn týt ne kute kanga kêt kadjy Djuãomã mýjjao amirít. Te me kute meo bikênhkam mã Jeju'ã ngrãn kute kanga kêt mã kum o amirít. Anhýt djwýnhràr kum o amirít, abentã kum o amirít to tẽ, mýjja'ã akreo tẽ. Ò me jabit kute mýjja mar nhyr me kãtãmbê bipdjurmã ne apýnh mýjja djãri'ã mýjja jakre. Bir, nhyr mýt ne Djuão omũ?

Metíndjwýnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mýjja jaxwe kunĩ kuwyo imókam rênh nhyr apêxmã. Nhyr kute Xatanajdjwý bín nhyr kêt nhyr kam pyka ajte nyn tu mexkumrêxmã ne kum o amirít. Ne kum kãjkwadjwý jakre. Metíndjwýnh kute ò me jao kínhmã, me 'ã ngrã týt ne kute kanga kêtja, me tãm ne kute meo kính nhyr me kãjkwakam ò pykakam kínhkumrêx ne ar ba rá'ã rá'amã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanê kêt ne tyk kêt ne mýt kêt. Mýjja punu 'ýr àr kêt kam. Ja kunĩ ne kum o amirít, apôx djwýnhràr kum o amirít. Nhyr Djuão me kadjy omũ. Mýjja apôx kêtri ne anhýt djwýnhràr omün memã arê. Tãm ne ja.

Me kute pi'òkjakôt amijo baja dja me kính.

¹ Jeju Kritu kute mýjjao amirít ne ja. Metíndjwýnh ta ne Jejumã arê nhyr kam amidjò'ã ajte kute ò àpênhamã o amirít mã, nhyr kam me kute marmã. Apýnh mýjja djãri dja ì apôx, amikrà kêt ne apôx nhyr anhýt djwýnhràr arým kute memã o amirít mã. Imã ne arým o amirít ba kam ije me amã arênhmã. Ba ibê Djuão ne ba Metíndjwýnh mã idjãpênh, imã ne o amirít ba ije me amã arênhmã. Nãm iwýt kadjy mrãnh djwýnh jano nhyr kam imã mýjja kunĩ jakre ba kam kôt omũ.

² Ije arým kunĩ pumũnhkam dja ba príne me amã kunĩ jarê. Metíndjwýnh kabên ne ba arým ije me amã arênhmã. Jeju Kritu kute katãt kabên jarênh tãm dja ba me amã arê.

³ Metíndjwýnh kute anhýt djwýnhràr mýjja'ã memã ujarênh ja gédja me'ò memã arê nhyr kute arênh djwýnh tãm gédja arým Metíndjwýnh kum kính jadjã. Nhyr me kute mar ne kôt amijo bajadjwý gédja Metíndjwýnh memã kính jadjã. Dja amê aro kính, me kute 'ã ujarênh djwýnh o kính ne kam ajte me kute maro ýr jadjwýo kính. Bir, arým 'ýr. Arým Metíndjwýnh kute memã mýjja anhýt djwýnhràr arênh ja arým apôx 'ýr.

Djuão apýnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djãri kubê 7 mã kabên.

⁴ Ba ibê Djuão ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apýnh aje kôt aben pydjija, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne. Pykabê Adjikkam apýnh krĩ rúnhkôt ar aje 'ã abeno abikprõnh o 7 ja me amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gê Metíndjwýnh ukaprĩkôt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarê ga me adjumar mex ne ar aba. Metíndjwýnh ta ne tĩn ne ar ba, amrêbê adjãkamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rá'ã rá'ã. Tãm dja ukaprĩkôt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê.

Nhyr Metíndjwýnh Karô kute amijo 7 ne Metíndjwýnh krĩ djã kónh ku'é tãm gédja adjwýnhdjwý me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê ar me ajo ba.

⁵ NhyM Jeju Kritudjwý dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë. Jeju Kritu ta kute mrãmri katåt memã Metĩndjwýnh kabëno amirĩt djwýnh ne kumrëx tyk ne akubyn tĩn ne kator gëdja Metĩndjwýnhmë Metĩndjwýnh Karômë kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bënjadjwýro kute me bënjadjwýr kunĩ jakrenh ne pyka kunĩkõt me õ bënjadjwýro ba. Tãm dja Metĩndjwýnhmë Metĩndjwýnh Karômë kudjwa me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë.

Jeju Kritu ta ne kum me bababékumrëx ne amikamrôo me bajaxweo ajngra.

⁶ Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bãmmã me bapumjuw gu me kam babë me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ne Bãmmã badjãpënh ar baba. Kumã, Jeju Kritu tãmmã gora gë me kãjmã kum rax jarënh rã'ã rã'ã. Gëdja umao ar me bajo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri. Tãm ne ja.

⁷ Ori, amrë tẽ. Kakračkõt ne amrë tẽ. Me kunĩ dja me omũ. Me kute Jeju kanhwýr djwýnhjadjwý dja me omũ, prĩne Jeju pumũ.

NhyM apýnh pyka djãri dja me kunĩ omũn amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrãmri dja me kunĩ omũn amim ngryk ne àmrao kumex. Be, tãm ne ja.

⁸ Bënjadjwýrbë Metĩndjwýnh ne memã kum,

—Ba ibë mýjja kunĩ krax ne ajte ibë mýjja kunĩ 'ënhõt, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh týxo kubë kumkati ane. Metĩndjwýnh, ta ne tĩn ne ar ba, amrëbë adjãkamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Ajbit ne umao mýjja kunĩ pytà.

Jeju Djuãomã amijo amirĩt.

⁹ Nã, ba ibë me akamy Djuão. Nãm me Jejukõt me akudjwa ijo ajkë ba itokry. Mrãmri ne Jeju me baro'ã me bapytàn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mã Jeju'ã ingrà týx ne 'ãno djan ije kanga kët. Ba ne ba apëxtibë Paximukam ar ba. Na bãm memã Metĩndjwýnh Kabën jarënh memã Jeju'ã idjujarënh iba. NhyM kam me ja ngryk ne kam imã,

—Kwãrik wãnh mýjja wã jarënh kët, ane. Ne kam ipa 'amýn kam ijo tën apëxti jakam imë ba kam kam ar iba.

¹⁰ Be, pi'øk kamrëkkam, Bënjadjwýr nhõ akatijakam ne ba arek maro nhý nhyM Metĩndjwýnh Karõ ar ijo ba. Ba kam me'õ kabën ma. Me'õ kabën týx kute poti kakõr týx pyrãk. Ikõt ne imã kabën ne. Ne imã,

¹¹ —Ba ibë mýjja kunĩ krax ne ajte ibë mýjja kunĩ 'ënhõt. Ba ren ije kãjkwamë pykamë omũnh 'ãno idjãm kët nhyM ren amrëbë amijo ajkë nhyM ren mýjja kunĩ kët ne. È, amrë tën mýjja pumũn 'ã pi'øk no'øk, ane. 'ã pi'øk no'øk ne kam memã ano. Me kute amim Jeju mar ne apýnh kute kõt aben pydji, me jamã dja ga ano. Me kute apýnh krĩ rũnhkõt 'ã aben pydjibë 7, ar kute Epexukam 'ã aben pydjijamë, ar kute Emĩnakam 'ã aben pydjijamë, ar kute Pegamukam 'ã aben pydjijamë, ar kute Xijxirakam 'ã aben pydjijamë, ar kute Raodjikam 'ã aben pydjijamë, ar kute Pirapijkkam 'ã aben pydjijamë, ar kute Raodjikam 'ã aben pydjijamë, mekmã dja ga aje mýjja pumũnhja'ã pi'øk no'øk ne ano, ane. Nãm ã imã kabën ane.

¹² Ba kam 'ýr akëx. Ije mýj me'õ kute imã kabënja pumũnhmã 'ýr akëx nhyM ngõnhpõkti kubë 7 ne ku'ë ba omũ. Kën karýro ngõnhpõkti.

¹³ NhyM kam ipõkri dja. Kute me'õ my pyrãk ne dja. Nãm kubëkã ryti jadjàn o dja. Kubëkã rytija ne parkõn 'ãnh itep nhyM 'ã dja. Ne kën karýro amirunh pren 'ã dja.

¹⁴ Ne kí jaka: kute àk kaka jaka ja pyrãk. Kute kadjàt nhĩ jaka pyrãk. NhyM no põkja kute kuwy põk pyrãk.

15 Ne par jadjênh. Kute ngônň nhípêx djâkam me kute 'ã ngrão pôx nhym adjênh pyrâk. Nhym ôkrekam krikrit kute ngô rãrãkti: pyrâk.

16 Ne ubôkjao kanhêtireo 7 ne 'amýn o dja nhym kam aktã kãx djwa mextire ajkwa krekre kurûm kato. Ne nokre jadjênh kute kãkwa nhípôkri myt mrãnhkam adjênh ja pyrâk.

17 Ba omûn kam itu mýrbê tým kute ityk pyrâk ne itu mýrbê tým ne nõ, itîn prãme. Nhym kam ta ijã ikra dji, ubôko ijã ikra djin kam imã,

—Kwãrîk wãnh atûn prãm kêt. Ba ibê mýjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhôt.

18 Bajbit ne ba ije amitîn mar. Arým ne ba ty ne kam arým ajte itîn ne. Amrê ipumû. Ba dja ba itîn rã'ã rã'ã. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwýnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhô pyka'ýr me anor djwýnh.

19 Aj, dja ga on 'ã pi'ók no'ók, aje omûnhja'ã pi'ók no'ók ne. Arým kator ga aje omûnhjamê mýjja kraxje kator kêt rã'ãmê. Amê dja ga 'ã pi'ók no'ók ne.

20 Mýkam ne ba kanhêtireo 7 idjubôko 'amýn o dja ga omû? Ne kên karýro ngônňpôktio 7jadjwý, mýj ne ja? Bir, ba amã arê ga ama. Ê, ngônňpôktio 7ja ne kubê apýnh krĩ djari me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'ã akre kubê 7. Apýnh krĩkam me kute ikôt aben pydji'ã akre kubê 7 ne ja. Nhym kanhêtireo 7ja ne kubê apýnh krĩ djari me kute ijã abeno bikprônňja kadjy mrãnh djwýnh ta ne 'ã akre, ane.

Nãm ã Jeju imã kabên ane ba kuma.

2

Epexukam ar ja arým kum Metîndjwýnh kînh ngrire.

1 Nhym kam ajte imã,

—Ê, ar kute krĩraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bênjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ê, ba ije idjubôko kanhêtireo 7 ne 'amýnhja, ne ba kên karýro ngônňpôktio 7kam imrãnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

2 Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arým omû. Ar adjãpênh rax, ar aje ijãno adjãm ne aje ikanga kêt ba arým omûn kam ikînhkumrêx. Nã gãm ar abê me axwe kînh no kati ba arým omû. Nhym me wã we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhýrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arým prîne mekmã akato. Me wã ne me 'êxnhîkumrêx. Me tãm ne gar arým mekmã akaton abê me kînh no kati.

3 Nã gãm ar ijãno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nãm me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrãn aje amibê ikanga kêt ba arým omûn kam ikînhkumrêx ne.

4 Bep mýjja pydji ne ba omûn ikaprîre. Amrêbê ar aje amim ijo amirît totokbê ne gar amã ijabê ne jakam arým amã ikînh ngrire.

5 Gop ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akêx. Nã gãm ar ibê amiptâr mex ne. On ar ajte akubyn amã ijabên kam ajte akubyn imã apê kute amrêbê imã ar adjãpênh ja pyrâk. Dja gar ã anhýr kêt ba wãm ar awýr tén kam ar abê ngônňpôktiã kaba nhym arým ãm djã kaprý.

6 Nhym bep me punubê Nikôrij, me tãm, me kabên punu ar baja. Me tãm ne gar me kabên punukam amã me kurêkumrêx. Mrãmri, kam ne mexkumrêx. Mrãmri ne gar amã me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwý ne ba imã mekbê Nikôrij me kabên punukam imã me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabën. Gora ar prïne kabën ja ma. Ê, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba ar amã pidjõ kute meo tînja jarë gar gajbit ku. Pidjõ kute meo tînja ne Metîndjwýnh nhõ pykakam dja, kàjkwakam Metîndjwýnh nhõ pyka mexkumrëxkam. Tãm dja gar ku”, ane. Nãm ã Jeju imã kabën ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arë.

Emñnakam ar ja tokry.

⁸ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, krĩraxbê Emñnakam ar kute amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabën jarë. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabën jarën arkum, “Ê, ba ibê mýjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mýjja kunĩ 'ënhõt. Ba ne ba tyn kam ajte itñn ne. Ba ne ba ar amã ikabën ne.

⁹ Me kute ar ajo bikënhja ne ba arým omũ. Ar anhõ mýjja kêt, anhõ nèkrëx këtja ne ba arým omũ. Nhyam bep kati, nĩjar anhõ nèkrëx kumex. Mrãmri pykakam ar abakam arým anhõ mýjja kêt nhyam bep kàjkwakam anhõ mýjja kumex. Nhyam me kwý ta amiyo Metîndjwýnh kra, amiyo mekbê idjaer ne ar ajapry ar o ba, ba arým omũ. Djãm mekbê Metîndjwýnh kra? Kati, Xatanaj nhõ ãpënh ne wã ne kam mã kõt ar aben pydjio ba.

¹⁰ Kwãrĩk wãnh gar amã me uma kêt. Gora ar atýx. Dja me ĩ ar ajo ajkë ga ar atokry. Gora ar atñn prãm kêt. Ê, godja me ĩ Xatanajbê me axwe nhõ bënëjadjwýr kabënkõt mekbê ijë djakam ar akwý rë, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunikõt dja me ar ajo ajkë gar atokry. Nhyam kam arým me kute ar ajo bikënh'ã akatibê 10 nhyam kam me arým ar ajo bikënh kêt ne. Gora ar ijã angrã týx ne ijãno dja. Godja me te ar apa gar ijãno dja ba kam pãnh ar ajo tñn gar atñn rã'ã rã'ã.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metîndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabën. Gora ar prïne kabën ja ma. Ê, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja gar atyk nhjukri ajte atyk kêtumrëx. Arkati”, ane. Nãm ã Jeju imã kabën ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arë.

Pegamukam ar ja kwý prõ prãm.

¹² Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, ar kute krĩraxbê Pegamukam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabën jarë. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabën jarën arkum, “Ê, ba ne ba ar amã ikabën. Ba ijajkwa krekre kurũm aktã kàx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amã ikabën ne.

¹³ Xatanaj kute meo ba djakam ne gar te ar aban amex rã'ã ba arým ar apumũ. Be, nã gãm ar ijã angrã týx ne aje amibê ikanga kêt. Djã nã gãm ar me kudjwa aminêje memã kum, 'Jakam arým ije amim Jeju mar kêt. Arým imã kĩnh kêt', ane? Kati, ar aje ã memã anhýr kêtumrëx. Nhyam me arým ar anhõbikwa Æxipanah bĩ gar mã amã ikĩnh ne aje ikanga kêtumrëx ne. Nã, Æxipanhdjwý kum me uma kêt ne tu memã ijarënh 'ãno dja nhyam me kubĩ, wãkam, Xatanaj mör djã wãkam. Nãm me te kubĩ gar mã amã ikĩnh ne. Ba arým omũn ar akam ikĩnh ne.

¹⁴ Bep me kute me kabën punukõt amiyo ba ja tãm ne ba imã me kĩnh kêt. Ar akwý ne gar me bakukãmãre 'õbê Barãokõt ar amiyo aba. Djãm Barão mex

got. Nām mekbê idjaer kurê djwýnhbê Barakimã mekbê idjaer'ã karō. Kute mekbê idjaer o bikēnhmã ne mýjja punu'ã kum karō. Mekbê idjaer kute mry punu krēnmã, me kute mýjjao Metíndjwýnh karō nhípêxjamã mry nhōr ja kute krēn ne amijo bikēnhmã. Ne ajte me kute abenbê prōo ãkīnh ne arīk prō prãmo kumexmã. Me kute ã amijo bikēnho anhýrmã ne me'ã kum karō. Nhyam kam ô'ã Baraki mekbê idjaero bikēnh o ba.

15 Nhyam ar akamdjwý mekbê Nikōrij ã kabēn ane, ã memã 'ã karōo ane. Nhyam ar akwý kabēn punu jakōt ar amijo ba.

16 On ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akēx. Dja gar amim akator kêt ba ar awýr bōx ne me kabēn punuja'yr iprōt ne. Ijajkwa krekre kurūm aktã kãxdjwa mextire katorjao dja ba me'yr iprōt ne.

17 Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metíndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikōt aben pydjijamã kabēn. Gora ar prīne kabēn ja ma. Ê, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja ba ar amã djwýbê mýj ne ja ngã, djwýo bipdjurja ngã gar krē. Ba kam ajte ar atýxmãbit apýnh kēn mēre, kēn jaka ngã. Ne kam ajte ar amã kēn ja no'ók, apýnh ar anhidji ny'ã kēn no'ók ne kungã gar kam omū. Atemã me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atýxbit, ije apýnh ar amã kēn nhōrja, ar gajbit dja gar apýnh aminhidji nyja ma", ane. Nām ã Jeju imã kabēn ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arē.

Xixirakam Djedjabeu ar noo akno.

18 Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, ar kute krīraxbê Xixirakam amim imar ne kute ikōt aben pydjija kadjj mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, "Ba ne ba ar amã ikabēn ne. Ê, ba, ibê ne Metíndjwýnh kra ne ino pōk kute kuwy pōk pyrāk, ne ipar jadjēnh kute ngōnh nhípêx djakam me kute 'ã ngrão pōx nhyam adjēnh pyrāk, ba ne ba ar amã ikabēn ne.

19 Gar kōt amijo aba, ba arým omūn kam ikīnhkumrēx. Gar amã aben jabēn amã Metíndjwýnh jabē ba arým omū. Gar tu amim imarkumrēx ne ijã angrã týx ba arým omū. Ar adjãpēnh rax ba arým omū. Nã gãm ar ijãno djan amibê ikanga kêtumrēx ba arým omū. Nã gãm ar ikōt amijo aba. Amrēbê ne gar ikōt amijo aba ngrire ne kam amijo tēn amijo tēn arým ikōt amijo amōr mex ne.

20 Nhyam bep mýjja pydji ne ba omūn ikaprire. Nã gãm ar amã me'ō nibê Djedjabeu kīnh. Nām we amijo Metíndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ne kam mýjja punu'ã inhō ãpēnhmã karōn 'ã arkum apnê. Inhō ãpēnh kute abenbê prōo ãkīnh ne ar prō prãm ba ne kam kute amijo bikēnhmã.

Ne kam ajte ar kute mry punu krēnmã, me kute mýjjao we Metíndjwýnh karō nhípêxjamã kute mry nhōr nhyam ar kute krēn ne o kute amijo bikēnhmã. Nām ã Djedjabeu inhō ãpēnhmã mýjja punu'ã karōo ane, ne ã 'ã arkum ãpnēnho ane.

21 Nã bãm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wãnh axwemã irern iwýr amijo akēxmã te amiwýr kam ama nhyam kute mjēn prãm ja kanga kêt ne amim kator kêtumrēx. Kum axwe kīnh rã'ã.

22 Ê, dja ba nija'yr bōx ne kam nōr djakam kumē, nōr djã tãmkam dja ba kumēn kam prīne o ajkē. Me my kute nīnhjamē ro'ã dja ba prīne meo ajkē. Dja me kum axwe kīnh rã'ã ne nija kanga kêt ne iwýr amijo akēx kêt, ba kam prīne meo ajkē nhyam me kam tokry.

23 Ne ni krajadjwý pyka mẽ o amrà. Apýnh ar aje amim imar ne ikôt aben pydjija kunī aje imā akator kadjy. Ba ije ar ajamakkre kadjwýnhbēmē anhökke kadjwýnhbē aje mýjja mex nār mýjja punu'ā amim karō jabej ije ar akamūnh ne kôt ije ar anhi pýnhkôt ar amā o pānh djwýnh. Gar kôt aje imā akator kadjy dja ba ni krajadjwý pyka mẽ o amrà.

24 Bep ar aje me kabēn punukôt amijo aba kêtjamā, wākam, Xijxirakam ar aje me kabēn punu kôt amijo aba kêtjamā dja ba ajte ikabēn 'ō jarēnh kêt. Mrāmri ne ar aje ikôt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukràdjā mar prām kêt kam amexkumrēx. Nhym me ate we kute Xatanaj kukràdjā bipdjurja marmā we, 'Mexkumrēx gu me kuma', anhyrja djām me mex got. Axwe punu gar kôt amijo aba kêt kam amexkumrēx.

25 Gora ar mā ikôt ar amijo aban ijā angrā tỳx rā'ā: ba akubyn bōx.

26-28 Ē, ar me kurām atỳx ne aje ijāno adjāmja, ar aje ikabēn mar ne aje ikôt amijo aba rā'ān aje o atēm ne o atēm ne arým aje inomā mēnhja, ar ajā dja ba bēnjadjwýr rē gar kam inhijuk'ā meo aba.

'Apýnh me ba djāri dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba tỳx ne. Meo aba tỳx ne, nhym me'ō axwe gar kam prīne o ajkē, me kute kàxo àbēr djào kute ngyo ngōnh totyk ne prīne ka'ékja pyrāk. Dja gar ā meo aba tỳxo ane.'

Be, Ibāmbē Metīndjwýnh ne ijā bēnjadjwýr mẽ. Dja ba kam amidjō'ā ar ajā kurē gar kam ikabēnkôt meo aba. Dja ba kam ajte ar akīnh djā kadjy ar amā umajýrtiredjwý ngā, akati maktā umajýrtire ja ngā.

29 Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn ne. Gora ar prīne kabēn ja ma", ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibē Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

3

Xadjikam ar ja kute me tyk pyrāk.

1 Nhym kam Jeju ta ajte imā,

–Ē, ar kute krīraxbē Xadjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, "Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba ije Metīndjwýnh Karō kute amijo 7 ije amýnhja, ne ije kanhētireo 7 ne amýnhja, ba. Ba ne ba ar amā ikabēn ne.

Nām me we ar amex jarē. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyrāk. Ba arým ar apumū.

2 On ar ano mex, atīn rā'āri, ne akubyn amijo tỳx, amijo mex, ar atyk kētri. Nā gām ar amijo aba punu ba te ar apumū, te ar aje kôt amijo aba jabej te ar apumū ne kam ar amā, 'Ē, Ibāmbē Metīndjwýnhmā ar amex kêt kumrēx', ane.

3 Gop ar ajkam ama. Amrēbē me kute ar amā arēnh gar arým aje markumrēx tām dja gar tu markumrēx ne kôt amijo aba. Kôt amijo aban on wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akēx. Dja gar amim akator kêt ba kam ar ajaêrbē ar awýr bōx. Kute me àkīnhī me aêrbē kute mýjjao àkīnh ne kute mebē mýjja jamýnh ja pyrāk. Dja ba ā ar ajaêrbē ar awýr ibōxo ane. Dja gar ibōx djākôt imar kêt kumrēx ba ar ajaêrbē bōx.

4 Bep krībē Xadjiwākam ar angrēre ne gar amrānh mexkumrēx rā'ā. Ne kam ar angrēre amrānh mexkumrēx kute mrāmri ne me kute kubēkà mex, 'ā ngrā kêt kute angjēnh ne 'ā mrānhja pyrāk. Nā gām ar ā amexo ane. Ar ga

dja gar ikôt mrân ikudjwa kubêkà jaka jangij ne 'à mrâ. Nâ gãm ar amrânñ mexkumrêx. Nhyam kam kubêkà jaka kadjy ar amex. Tãm dja gar angij, amrânñ mex pânñ angijñ 'à mrâ.

⁵ Be, ar me kuràm atýx ne aje ijãno adjãmjabit dja gar ã kubêkà jaka jangjêñh ne 'ã amrânho ane. Ba kam pi'ók no'ókkam anhidji jarijwã o ibingrànñ kêt, me tññ rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ókkam ar anhidjio ibingrànñ kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibãmmã inhýtã ar ajarê, Ibãmmê Ibãm kadjy mrânñ djwýnhmê arkum inhýtã tu kãj bê ar ajarê ne kum, 'Be, inhõ me ja ne me ja.' Be, dja ba ã kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metïndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prïne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuãno ne ba kuman ar amã arê.

Pirapijkam ar Metïndjwýnh kabênkôt amijo ba.

⁷ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krïraxbê Pirapijkam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrânñ djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bêñjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba imexo ipyma ne mrãmri ikabênkumrêx ne ijêñnhĩ kêtumrêx ne kam ar amã, 'Ba ne ba ije inhingêt kukãmã Dawi nhürkwãkam o kajkep djwýnh. Ba kikre'ã kuta nhyam mýj me'õ godja 'ã ijê? Ba 'ã ijê nhyam mýj me'õ godja 'ã kuta?'

⁸ Bir be, gar ikôt amijo aba ba arým omũ. Djã nã gãm ar atýx kumrêx? Kati, kãjbê ar atýx ba arým ar apumũ. Nã gãm ar te atýx ngriren mã ikabênkôt ar amijo aban aje ikanga kêtumrêx ba kam ar amã, 'Ba gêdja ba ar amã kikre'ã kuta. Mýj me'õ gêdja ar abê 'ã ijê? Ba dja ba ar ajo iba. Mýj me'õ dja inê?' ane.

⁹ Ë, Xatanaj nhõ àpêñh 'êxnhjja, kute kôt ar aben pydjio ba, ne me 'êx ne amijo Metïndjwýnh kra, kute amijo mekbê idjaer, djãm mekbê idjaer djwýnh got, me ja me tãm gêdja ba ar awýr me pa 'amýn meo mõn ar akuka kõnh me umjuw nhyam me kam pijãm djãe ar akuka kõnh ibõn krñn ar amã arax jarên kam tu ar amarkumrêx. Imã ar ajabêkam kôt me kute mar ne kute ar ajã, 'Jeju kum ar abêja pumũ', anhýr kadjy dja ba ã meo ane.

¹⁰ Ije ar amã, 'Dja me te ar ajo ajkê gora gar mã ijã angrã týx ne ijãno djan ikanga kêt', anhýrkôt ne gar amijo aba. Nhyam me te ar ajo ajkê gar mrãmri ijãno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytã. Ije me kunõo ibikênñkam dja ba arým ar apytã. Dja ba pyka kunikôt ije me kabi kadjy meo ajkê. Dja ba apýnh pyka djãri me kunĩ kabĩ, me kute imã kator kadjy me kabin meo ajkê. Nhyam bep ar amexbit dja ba ar apytã.

¹¹ Arým ibõx 'ýr. Gora ar arek ikabênkôt ar amijo aba rã'ã: ba kam ar amã o pânñ, ar amã ar akñnh djã ngã. Kwãrñk wãnh me'õ ar abê ikurê kêt. Dja me'õ ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akñnh djã býr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arým ikam amim akñnh djã by.

¹² Ë, ar me kuràm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibãmbê Metïndjwýnh nhürkwãtikam ar apumjuw gar aku'e rã'ã rã'ã, kute Metïndjwýnh nhürkwãtikam par pyrãk ne aku'e, Metïndjwýnh kuka kõnh aku'e rã'ã rã'ã akator kêt. Ba dja ba ar ajã Ibãmbê Metïndjwýnh nhidji no'ók, ne kam ajte ar ajã krĩ nhidji no'ók, Ibãmbê Metïndjwýnh nhõ krĩ mex nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Krĩ mexja, Djeruxarê nyja, Ibãmbê Metïndjwýnh kurũm rwýkja, kãjkwa kurũm rwýk, ja tãm nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Ne kam ajte

ba aminhidji ny ar ajã no'ók ne, ar atýx ne aje ijãno adjãmja'ã aminhidji no'ók ne.

¹³ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabën. Gora prĩne kabën ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabën ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Raodjikam ar kute ngô kãjbê kangro pyrãk.

¹⁴ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Raodjikam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabën jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabën jarên arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabën. Ba, ibê ne Mrãmri. Ba ije mrãmri katãt memã Metĩndjwýnh kabëno amirĩt djwýnh ne ba mrãmri ikabënkumrêx. Metĩndjwýnh kabënkõt ne ba ibê mýjja kunĩ nhípêx djwýnh.

¹⁵ Gar ar aba ba arým ar apumũ. Djãm we ar amã ikurê nãr kon djãm we ar amã ijabê. Arkati. Nã gãm ar amã ikurê kêt ne kam ajte amã ijabê kêt. Ar aje ngô kãjbê kangro pyrãk, ajakry kêt ne kam ajte akangro kêt. Gop on ar ajakry nãr kon on akangro rax. Ba gop kõt kuma, ar apunu ma nãr kon ar amex ma.

¹⁶ Nhyam bep kati, ar kãjbê akangrokam ije ar ama mex kêt. Kam dja ba ar ajo aptõ. Ar ajakry kêt ne ar akangro kêt ne aje ngô kangro kajgo pyrãkkam.

¹⁷ Nã gãm we ar, 'Arým ne inhõ nêkrêx kumex. Nã bãm prĩne inhõ mýjjaoo aptã nhyam kam kumex. Arým inhõ mýjja kunĩ bikãr ne ibê 'õ'ã kãtãm kêt.'

Kê, djãm ar aje amimar got. Nã gãm ar prĩne amijo ajkê. Ne akaprĩ mex ne. Ne abikênh mex ne. Ar ano rã ne anhõ kubêkã kêt kam tu irãri ar abajakam. Djãm ar aje amimar kêt?

¹⁸ Kam dja ba ar amã mýjja jarên ar amã, 'Ë, on kên karýr mextireja, ngõnh nhípêx djãkam me kute 'ã ngrão põx nhyam mextire ja dja gar 'ã ijwý ba ar amã kungã gar abyn arým amimex, arým abikênh kêt. Ne kam ajte ar kubêkã jaka'ã ijwý ba ar amã kungã gar kam arým angjê. Angjên irãri ar aba kêt kam apijãm kêt. Ne kam ajte ar anokam pidjý'ã ijwý ba ar amã kungã gar arým o amino dji ne arým ano mex.'

¹⁹ Me axwe nêje ne ba memã ibên týt ne imã me kĩnhja ne ba memã uwêk mãt ne. Kam dja gar on amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren akubyn iwýr amijo akêx.

²⁰ Ë, gop ar ikabën ma. Ota ba arým ar awýr bõx ne kikre kabem dja. Ar ajõ imã kikre'ã ta. Ba wãm awýr wadjã gu baro'ã aben kuka kõnh banhõ kwý krêno nhý ga arým akĩnhkumrêx. Gop ar ajõ aje ikabën mar jabej, on kikre'ã ta." Nãm ã Jeju me kunĩmã kabën ane. Me kute Jejuo aminhõmã ne ã kabën jarêho ane ne kam ajte memã kum,

²¹ "Ë, me me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, me gajbit dja ba me amã arê ga me ikri djãkam inhikõ'ã nhý. Me ga dja gu me ar meo baban bakabëno me ano. Me me bamã àpênhmã dja gu me bakabëno me anor ar o baba. Ga ba itýx ne ije Ibãm 'ãno idjãm ne ije amijo imrãnh rã'ãn ije aminhinomã amimênhja pumũ. Ije kanga kêt ne ije aminhinomã amimênh ne kam Ibãm nhikõ'ã inhýr ne ije ikabëno me anorja pumũ. Dja ga me ã ikudjwa atýx ne ijãno adjãmo ane.

²² Gora me ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne mete amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabën. Gora prĩne kabën ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabën anen kam o ino re. Ba ibê Djuão ne ba kuman me amã arê.

4

Metĩndjwýnh krĩ djàtikam nhỹ.

1 Nhyam kam ijukri atemã mýjja kato ba omũ. Kàjkwakam kikre'ã 'yr ne dja ba omũ. Nhyam kam ajte me'õ imã kabẽn ne, õbẽ kute imã kabẽnja, kabẽn kute poti kakõr tỳx pyræk, ta ajte imã kabẽn ne imã,

—Amrẽ tẽ ba amã mýjja jakre, mýjja kraxje kator kêt dja ba anhỹr djwýnhràam amã o amirĩt ga anoo anhýtã omũ nhyam bep tũmrãm dja amirĩt ne, ane. Nãm ã imã ane.

2 Æ imã anhỹrmẽ ro'ã Metĩndjwýnh Karõ iwýr ruw ne mã ijo tẽn ijo wabi. Nhyam nĩjar kàjkwakam bẽnjadjwýr krĩ djã rax dja nhyam kam arým me'õ kam nhỹ.

3 Me'õ ýrja ne adjẽnho tuknĩ. Kute kẽn ngrãngrãmẽ kẽn kamrêk kakrãtyk, o me ikrakam ràx ne o õkredjẽ karýr jadjẽn h tỳx ja pyræk. Nãm ã me'õ ýrja jadjẽn kute kẽn ja jadjẽnja pyræk ne nhỹ. Nhyam kam djwýngwýnh tĩre ne krĩ djãmã ipõk ne wajêt ne kam adjwýnhdjwý adjẽn h. Kute atemã kẽn ngrãngrã 'õdjwý jadjẽn h tỳx ja pyræk. Nãm ã djwýngwýnh tĩre adjẽn h ã anen krĩ djã raxmã ipõk ne.

4 Nhyam krĩ djã raxjamã me krĩ djã kryre ipõk ne. Apýnh me krĩ djã kryre ku'ẽ djãri 'ã akrekam kubẽ 24. Nhyam mebẽngête kam krĩ. Kubẽkã jaka jangij ne kam kam krĩ. Ne kẽn karýro krãdjẽ, bẽnjadjwýr krãdjẽ ne me kutu.

5 Nhyam krĩ djã raxja kurũm adjẽnho amikurwý ne kam krako dja. Kabẽnmẽ adjẽnhmẽ krakmẽ o akã. Nhyam krĩ djã rax kabem ne ngõnhpõktio 7 ne põko ku'ẽ. Ngõnhpõktija kubẽ Metĩndjwýnh Karõ kute amijo 7ja.

6 Nhyam ajte krĩ djã rax kabem ne mýjja karýr kute imõti pyræk ne nõ. Kute izeo imõti pyræk ne nõ. Karýr kute kryt karýr pyræk ne nõ.

Nhyam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne krĩ djã raxmã ipõk ne, nhyam ipõkri krĩ djã rax dja. Nhyam mýjja tĩnja kute krĩ djãmã ipõkja ikam no kumex, ibũmkam non õngakkam no.

7 Nhyam mýjja tĩn kutewaja kute rop djãkrẽbẽ rijão pyræk, atãri ja kute mryti kra pyræk, atãri ja nokre kute mebẽngõkre* nokre pyræk nhyam kute katẽja kute àkkajkritti tor pyræk.

8 Nhyam apýnh mýjja tĩn djãri ara kumex. Ar ĩ pýnhkõt ara kubẽ 6'ã kabẽn. Nhyam arakam no kumex. Ara nhĩbũmkam no. Ara nhõkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba rã'ã rã'ã. Kute ngrero ino rer kêt kumrẽx. A'urimẽ akamãtmẽ kam ar ngrer ba rã'ã rã'ã. Nãm ar,

—Mex, mex, mex. Metĩndjwýnh ne mexo umakumrẽx. Nãm Bẽnjadjwýr raxkumrẽx. Tỳxo kubẽ kumkati. Nãm tĩn ne ar ba, amrẽbẽ adjãkamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã.

Nãm ã ar ngrero ane, ã kute kum mex jarẽnho ane.

9-10 Mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja ã kute krĩ djã raxkam ýrjamã mexmẽ umamẽ raxmẽ amikĩnh jarẽnho ane. Metĩndjwýnh tĩn ne ar ba rã'ã rã'ãjamã arẽ. Ar kute kum arẽn h kunĩkõt ne mebẽngête kubẽ 24ja tu mýrbẽ rõrõk ne. Krĩ djã raxkam ýrja kabem, pijãm djãje tu mýrbẽ rõrõk ne. Mrãmri ne Metĩndjwýnh tỳxkumrẽx ne tĩn rã'ã: rã'ã. Kam ne kuka kõnh mebẽngête kubẽ 24ja pijãm djãje tu mýrbẽ rõrõk ne. Ne kam tu kabem krãdjẽ mexjamã ire. Tu

* 4:7 Apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt ne me kunĩ bẽngõkre. Kubẽkã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ: bẽngõkre.

kabem krãdjê mexjamã ire nhym wãnh ikwã. Nhym me kam kum mex jarê. Kum mex jarê ne kum,

¹¹ —Me inhô Bënjadjwýr, me Itín djwýnh, gajbit ne ba me amã amextire jarên amã apymamê arax jarên amã atýx jarê.

Mýj me'ômê ne gar aje aben pyrãk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga tu mýjja kuní 'y.

Gajbit ne ga tu amim mýjja kuní'ã karõ nhym arým tîn ne apôx. Ga ne ga mýjja nhípêx nhym apôx, ane.

Nãm ã mebêngêtte kubê 24ja Metúndjwýnhmã mextire jarêno ane.

5

Mrykí'átomti jabatàn nyre kute pi'ók byr.

¹ Nhym kam krí djã raxkam ýrja ubôko pi'ók no'ók byn o nhý ba omû. Nãm prîne pi'ók no'ôko tukní. Ôkremê ibümmê prîne no'ók. Ne kam krãkã'ã tom krío tẽ. Abenmã mênh'ã tom krío tẽ. 'Á tom'ã akre kubê 7. Me'õ kute 'ãpre bõnh ne omûnh kêt kadjy.

² Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh týxkumrêx ne katon kãj bê memã kabên ne memã kum,

—Mýj me'õ ne mexkumrêx ne kam kute pi'ók no'ókja'ã 'yrmã? Kute 'ã oy djã rênhmã? ane.

³ Nãm ã anen kam te me'õ mex jabej me kabi. Kute pi'ók no'ók'ã oy djã rênh ne omûnhmã. Nãm kãjkwakammê pykakammê pyka kadjwýnhbê me jamê te kadjy me kabi. Ne me'õmã kator kêtumrêx.

⁴ Kam ne ba arým muw. Me'õ mexkumrêx kute pi'ók no'ók'ã 'yr ne omûnh 'õ kêtum ne ba arým imýro dja.

⁵ Nhym kam mebêngêtte 'õ imã,

—Amýr kêt. Ê, Djuda nhürkãkam me'õ, Dawi tám djwý 'õ dja pi'ók no'ók'ã kuta. Týxkumrêx, umakumrêx. Kute rop djãkrêbê rijão pyrãk. Tãm, ajbit, ne týxkumrêx ne meo apan kam kute pi'ók no'ók'ã oy djãbê 7 rênh ne kute pi'ók no'ók'ã 'yr ne kute omûnhmã.

Nãm ã imã ane ba kam kuma.

⁶ Nhym kam Metúndjwýnh krí djãti nhípôkri Mrykí'átomti jabatàn nyja dja ba omû. Nhym kam kute me kute Mrykí'átomti jabatàn nyja bîn nhym ajte akubyn tîn pyrãk. Nhym mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê mebêngêttémê Metúndjwýnh krí djãtikam Mrykí'átomti jabatàn ny djãmjamã ipók ne dja. Nhym Mrykí'átomti bãrio 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubê Metúndjwýnh Karõ kute amijo 7, tãm ne pyka kuníkôt ar mrã.

⁷ Nhym kam Mrykí'átomti jabatàn nyja tẽn kubê pi'ók no'ók by. Krí djãtikam ýrja ne ubôko kum kungã nhym kubê kuby.

⁸ Nhym byrmê ro'ã mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrutmê mebêngêtte kubê 24jamê kabem tu mýrbê rôrôk ne. Apýnh õ pñjãbare. Atemã pñjãbare djê krãptí. Ne apýnh õ ngõnh. Kên karýro ngõnh. Ngõnh ja ne ipun dja. Kikre kudjý djã ne kam ipu ne. Mýjbê ne kikre kudjý djã? Me kabên. Metúndjwýnh nhõ me ja kute kum kabên'ã ne kikre kudjý djã amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebêngêtte nhõ pñjãbaremê ngõnh ipujamê ne me amýn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arêno ba, ne,

—Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'ók no'ók byrmã. Ga dja ga pi'ók no'ók byn 'ã ta. Arým ne me abí ga kam arým akamrõo meo pãnh ne me pa 'amýn me utàn Metúndjwýnh'ýr meo tẽ. Nã gãm me kwý ra:x ne me utã.

Apÿnh me**ë**ngôkre ba djâri, apÿnh amyngràri me ba djâri, apÿnh me kabën djâri, apÿnh me ô pyka djâri kunîkôt ne ga me kwÿ pytàn Abâmmâ me umjuw.

Nhym me kam kubê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh ne me banhô Metîndjwÿnhmâ âpénh ba. Dja me Metîndjwÿnh djô'â prîne pykabê me ja o ba, ane.

Nâm ã me**ë**ngêtte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omÿn kam me kanga ma, kadjy mrânh djwÿnh kanga ma. Me krâptî kute pi'ô pyrâk. Kubê 1.000.000 krâptî. Me'â akre krâptî: ne ba omÿn kuma. Djâm me krâre got. Nâm me krî djâtimê mýjja tînmê me**ë**ngêttémê kum ipôk ne. Ne kâj bê kabêno kumex, ne,

¹² —Mrâmri ne ga gajbit amex. Mýj me'ô got kute apyrâk?

Gajbit ne ga amexo me kunî jakre nhym me abî. Abê mrykî'âtomti jabatânh ny prâbê abî.

Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm ajâ bënjadjwÿr rax mê. Nhym kam apÿnh me pyka djâri kute ô nêkrêx amâ kumex ga aje ar o abamâ.

Ga gajbit ano mex ne atÿx. Gêdja me amim ajarên ajo rax ne kâjmâ akamên abenmâ araxo amirît, ane.

Nâm ã kadjy mrânh djwÿnh kabën ane.

¹³ Nhym kam mýjja kunî kabën ne. Nhÿnh ne mýjja 'ô kabën kêt ne? Kati, kâjkwakam mýjjamê pykakam mýjjamê pyka kadjwÿnhbê mýjjamê ngô raxbê pyka kêtkam mýjjamê kunî ne ro'â kabën ne,

—Gora gê me abenmâ krî djâtikam ÿrjamê Mrykî'âtomti jabatânh nymê ar arê ne abenmâ ar raxo amirît ne kâjmâ ar kamê. Ar ajbit ne ar tÿx.

Gora gê me abenmâ ar arê. Arkum rax jarênh râ'â râ'â ne.

Nâm ã mýjja kunî kabën ane ba kuma.

¹⁴ Nhym kam mýjja tîn amânhkrut ne amânhkrutja kôt kabën ne,

—Mrâmri godja ã ane.

Nhym me**ë**ngêtte kôt tu mÿrbê rôrôk ne adjwÿnhdjwÿ kum rax jarê.

6

Kute pi'ôk no'ôk'â o y djâ rênh.

¹ Ba ibê Djuão ne ba arek omÿnho dja. Nhym kam Mrykî'âtomti jabatânh nyja pi'ôk no'ôk'â oy djâ ta ba omÿ. Nhym kam mýjja tîn amânhkrut ne amânhkrut kumrêxja imâ kabën. Kabën kute na krak pyrâk ba kuma. Nhym imâ,

—Amrê tê, ane.

² Ba ÿr tèn omÿ nhym kawaru jakaja dja. Nhym me'ô 'â nhÿ. Ô djudjê jamÿn o nhÿ. Nhym me kum bënjadjwÿr krâdjê tu. Nhym kutun o nhÿ ne kam 'â kawaru'â tê. Kute me kunî 'â amijo âptâr ne me'ÿr prôt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytârmâ ne tê.

³ Nhym kam Mrykî'âtomti abatânh nyja ajte pi'ôk no'ôk'â oy djâ nhitepâ ja'â kuta. Nhym kam mýjja tîn ja jatârija imâ kabën ba kuma. Nhym imâ,

—Amrê tê, ane.

⁴ Ba ÿr tèn omÿ nhym kawaru 'ô ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhym me'ô 'â nhÿ. Pyka kunîkôt me kute abenwÿr prôt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'ôja kawaru'â nhÿ. Nhym me arÿm kum kâxdjwa kajgo ngâ, kâxdjwa kajgo jabatânh, rytire ne me kadjy kum kungâ.

⁵ NhyM kam Mrykî'átomti jabatànH nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. NhyM kam mýjja tînja jatãrijadjwý imã kabèn ba kuma. NhyM imã,
—Amrê tẽ, ane.

Ba 'yr tẽn omũ nhyM kawaru tykja ajte dja. NhyM me'õja 'ã nhý. Mýjja pytĩ'ã akre djã mýn o nhý.

⁶ NhyM mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrutja kurũm me'õ kabèn ba kuma. Nãm,

—Ë, arým ne mekbê djwý kêt. Prãm kam ne me ar ba. Ota djwýbê trigu'ã akre pydji pãnh raxi. Pãnh me ãpênh rã'ã nhyM akamãt. Ne kam ajte djwý 'õbê xebada'ã akre amãnhkrut ne ikjêkêt adjwýnhdjwý pãnh rax. Pãnh me ãpênh rã'ã nhyM akamãt. Djwý kêt kam, djwý kairekam. NhyM bep pidjõbê uba kangõmê mýjja kute rõny kangõ pyrãk ja dja o bikênh kêt. Tãm dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwãrik wãnh tãm mãn o bikênh kêt, ane. Nãm ã me'õ kabèn ane.

⁷ NhyM kam Mrykî'átomti jabatànH nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. NhyM kam mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrut kute o ino rerja imã kabèn ba kuma. NhyM imã,
—Amrê tẽ, ane.

⁸ Ba 'yr tẽn omũ nhyM kawaru rãrãrja ajte dja. NhyM me'õja 'ã nhý. Me'õ nhidjibê ne Tykre. Me tyk'ã amijakre. NhyM mýjja kute katẽn tẽmja. Me tyk nhõ pykamã me mrãnh kadjy ja ta ne kute katẽn tẽmja. Ar kute pyka kunikõt me kwý rax ne me parmã. Me kute abenwýr prõt ne aben par nhyM djwý kêt kam prãm kute me par nhyM me kanêdjwý kute me par nhyM pykakam mry djãkrêdjwý kute me par kadjy. Kadjy ne ar tẽ. Kam dja me kwý rax ne ty.

⁹ NhyM kam Mrykî'átomti jabatànH nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. NhyM kam kikre kudjý djã bõr djã krakri me karõ kumex. Mýj me karõ? Bir, me kute memã Metĩndjwýnh kabèn jarẽnho ba nhyM kam me kute me par, me tãm karõ ne kumex. Nãm me tîn prãm kêt mex ne tu mekmã Metĩndjwýnh kabèn jarẽ nhyM kam me me kupa. Me tãm karõ ne kumex ba omũ.

¹⁰ NhyM me kãj bê kabèn ne kum,

—Bẽnjadjwýr Pymati, gajbit amexo apyma ne katãt aja mekmã kabèn jarẽnH djwýnh, mã dja mytyrwý kute ga me ijo angyk ne pykakam me jao ajkê, me kute me ipar pãnh meo ajkê? ane. Nãm ã kikre kudjý djã bõr djã krakri me karõ ã kum kabèn ane.

¹¹ NhyM kam me'õ mekmã kubêkã jaka ngã ne memã kum,

—Ë, me arek atyk djã kêtõ akrĩ ngrire. Atyk djã kêt ngrire gẽ me me anhõbikwa paro tẽn inomã kumê. Me akõt me Metĩndjwýnhmã ãpênh, me akamy paro tẽn inomã kumê, ane. Nãm ã me'õ me karõmã ane.

¹² NhyM kam Mrykî'átomti jabatànH nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta ba omũ. NhyM kam pyka kunĩ amingrêk ne. Amingrêk týt:x ne. NhyM kam mytjadjwý kakrãtyk ne wajêt. Nãm kute kubêkã pytĩ, kakrãtyk pyrãk. NhyM mytyrwýjadjwý no tîn, no kamrêk týt:x ne. Kute kamrõ pyrãk.

¹³ NhyM kanhêtire jadjwý kãjkwa kurũm rõrõk ne. Pykakam rõrõk ne. Kute kók djãbêr týt:x kute pidjõ ngrãngrã ka'urja pyrãk. Nãm ã kanhêtire rõrõk ane.

¹⁴ NhyM kam kãjkwa ajmã nẽn nhĩ'ãm tẽn akuno. Nãm tu amijarõx ne kute me kute kupip jarõx pyrãk, nhyM kam krãnh kunĩ amũ ajkamẽn krĩ. NhyM apêtidjwý kunĩ amũ ajkamẽn ikwã. Nãm krãnh amũ krĩ djãmã kre rũnh ne krĩ. NhyM apêtidjwý ikwã djãmã kre rũnh ne ikwã.

¹⁵ Nhyam kam apýnh me ba djàri kam bēnjadjwýr rūnhmē me kute meo ba djwýnhmē me krākamngōnh nhō bēnjadjwýrmē me ō nēkrēx kumexjamē me àprārmē me kunī, me kute me pa 'amýnh nhyam memā àpēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kadjy àpēnhjamē me kunī ne me amijo apdju. Me tīn prāme amijo apdju. Nām me kēnkrekam amijo apdjun krānhkam kēn krakri amijo apdju.

¹⁶ Ne kam krānhremā kabēn ne kēnmā kabēn ne kum,
—On me inhūby arōrōk ne me ijo apdju, me ipro. Krī djatikam ýrjabē me ijo apdju ba me nokre pumūnh kēt. Mrykī'átomtī jabatānh nyjamē ar ngyrkbē me ijo apdju.

¹⁷ Arým ne ar ngyrk nhō akati me iwýr bōx. Mrāmri ne ar ngyrkkumrēx. Mýj me'ō ne arkum āmmā? ane. Nām ā me kabēn ane.

7

Ar kute me bē 144.000 kuka'ā idji janhōr.

¹ Nhyam kam ijukri kadjy mrānh djwýnh amānhkrut ne amānhkrut ne ku'ē ba omū. Nām ar apýnh ku'ē djākam ku'ē. Nhyam ja kàjkwa krax 'ānh dja nhyam ja kàjkwa nhōt 'ānh dja nhyam ar ja aktā kàjkwa nhirē'ānh dja ba omū. Mýj kadjy ne ar ku'ē? Apýnh ar ku'ē djàri kute kōkbē àptārmā. Pykakam àbēr kēt ne ngō raxbē pyka kētkam àbēr kēt ne bākam àbēr kēt kadjy. Kadjy ne ar ku'ē.

² Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh 'ō tē ba omū. Kàjkwa krax kurūm ne kato ba omū. Nām ikrakam ràxo pi'ók no'ók djà byn o tē. O kute Metīndjwýnh nhō àpēnh'ā idji janhōr kadjy, Metīndjwýnh tūnja nhō àpēnh'ā idji janhōr kadjy. Nām kubyn o tēn kam kàj bē arkum kabēn. Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh amānhkrut ne amānhkrutjamā kabēn. Ar ja kute Metīndjwýnh kabēnkōt pykamē ngō raxbē pyka kēto bikēnhmā. Ar kumā ne kàj bē kabēn ne arkum,

³ —Adjým, bar Metīndjwýnh nhō àpēnh'ā idji janhōmā, bar me banhō Metīndjwýnh nhō àpēnh'ā idji janhō gar kam pykamē ngō raxmē bāo ajkē. Me kuka'ā dja bar me idji janhō, Metīndjwýnh nhō àpēnh'ā tamerit gar aje meo abikēnh kēt kadjy. Gar kam arým pykao ajkē, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh arkum ane.

⁴ Nhyam ar me kwý krāptī kuka'ā idji janhō ba omū. Me krāptī kubē 144.000 ne ar kuka'ā idji janhō. Nām mekbē idjaer apýnh idji djàri me kwý'ā idji janhō ba omū.

⁵⁻⁸ Mekbē Djudakam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Rubēnkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Gadjikam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Axerkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Naptarkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Manaxekam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Ximiāokam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Rewikam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Ixakakam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Djeburōkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Jōdjekam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Bēnjamīnkam me kwý kubē 12.000.

Be, nām me abenā rōrōkkam 'ā akre kubē 144.000.

Me krāptī: kubēkà jaka jangij.

9-10 NhyM kam ijukri, be, me krāptī: ne me kumex ba me omū. Axwe me krāptī. Nām me te kute me'ā akremā. Djām me krāre got. Nām me kute pi'ō pyrāk ne kumex. Mýj xē ne kumex? Bir, apýnh me bēngōkre ba djāri, apýnh amyngarī me ba djāri, apýnh me ō pyka djāri, apýnh me kabēn djāri kunīkōt ne me kwý Metūndjwýnho aminhōn krī djāti kabem abenā rōrōk ne kumex ne Mrykī'ātomti jabatānh ny kabem kumex. Nām me kubēkà jaka jangij ne o kumex ne bō byn o kumex ne kam kàj bē kabēn ne,

—Be, mrāmri ne me banhō Metūndjwýnh, ajbit kubē me bapytār djwýnh. Tām, krī djātikam krīja, tām.

Ne Mrykī'ātomti jabatānh nyja, tām. Ar kubē ne me bapytār djwýnh. Ar tām ne ar ja, ane.

Nām ā me krāptī kabēn ane.

11 NhyM kadjy mrānh djwýnh kunī krī djātimā ipōk ne kumex. Krī djātimē me bēngēttemē mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrutjamē ne kadjy mrānh djwýnh arkum ipōk ne tu mýrbē rōrōk ne kumex. Ne kam Metūndjwýnhmā rax jarē ne kum,

12 —Mrāmri. Kōt ne me ane. Gajbit ne ga mekmā amexo amiptā ba me abenmā amex jarēnho iba ne abenmā araxo amirīt ne ano mex jarēn kam amā amikīnh jarēn abenmā araxmē apyma jarēn abenmā abēnjadjwýr rax jarēn abenmā mýjja 'ō abē bipdjur kētkumrēx jarē.

Gora gē me kunī amā ja jarēnh rā'ā rā'ā. Mrāmri. Godja ā ane.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh ane, pijām djāje tu mýrbē rōrōk ne ā kabēn ane.

13 NhyM kam arkubēngēt'ō imā,

—Mýj xē ne kute kubēkà jaka jangjēnh ne o kumexja? Mýj xē nā? Mýj kurūm ne me mō? ane.

14 Ba kam kum,

—Gēt kon, kubēngēt. Gajbit aje mar, ane.

NhyM kam imā,

—Me ja ne me prīne meo ajkē. Nām me prīne me jao ajkē, meo bikēnh rax ne.

NhyM me ja katon kam nīnh mōn bōx. Arým ne me ō kubēkà pō nhyM kam aka ne. Mýjo ne me kupō nhyM aka? Bir, Mrykī'ātomti jabatānh ny kamrōo ne me kupō nhyM aka, ane.

Metūndjwýnh kute memā axweo bingrānh'ā ne kubēkà pōnh nhyM aka jakre.

15 —Kam ne me Metūndjwýnh krī djāti kabem kumex ne kam kum apē. Akatikam kum apē ne akamātkam kum apē. Metūndjwýnh nhūrkwātikam ne me kum apē nhyM bep krī djātikam ýrja dja umao me utān ar meo ba. Ar me utār mex ne meo ba.

16 Kam dja me kum prām kētkumrēx ne kum kōr kētkumrēx, nhyM arngrodjwý dja me bīn kētkumrēx, nār kon atemā mýjja kangro 'ōdjwý me bīn kētkumrēx. Mýkam?

17 Bir, Mrykī'ātomti jabatānh ny krī djāti nhīpōkri ýrja, tām dja ar me utān meo ba. Kute mrāmri ne mrykī'ātomtio ba djwýnh kute ō mryo ba ja pyrāk. Ne ngō kute meo tīn kator djā'ýr dja meo mō.

NhyM Metūndjwýnh ta dja me kunī no kangō ku'ōn memā no kangōo apēx nhyM kam me mýr kētkumrēx, ane.

Nām ā arkubēngēte 'ō imā kabēn mex jarēnho ane.

8

Kute o y djā kute o ino rer'ā ýr.

1 Nhyam kam Mryki'ãtomti jabatãnh ny ajte pi'ók no'ók'ã oy djã kute o ino rer'ã kuta nhyam kam kãjkwakam mýjja kunĩ anhikrê ne, nhyam myt kwýr ngrire.

2 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7, Metĩndjwýnh kabem ku'ê djwýnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omũ. Nhyam kam Metĩndjwýnh arkum poti ngã. Poti kubê 7 ne apýnh arkum kungã nhyam ar amý.

3-4 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kên karýro ngõnh ngrire byn o tẽn o dja, kikre kudjý djã bõr djã'ýr ne o tẽn o dja. Nhyam kam me'õ kikre kudjý djã kwý rax ne kum kungã. Kute me kabẽnmê kikre kudjý djão bikãrmã ne kum kungã. Metĩndjwýnh nhõ me mexja kunĩ kute kum amijarẽnhmê kikre kudjý djã bikãr ne xêt ne Metĩndjwýnh'ýr bõx kadjy. Krĩ djãti kabem ne kikre kudjý djã bõr djã dja. Kên karýro ne adjẽnh ne dja. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djãmã adjã nhyam xêr nhyam kam kudjýmê me kabẽn ro'ã Metĩndjwýnh'ýr bõx. Kũmmê õ me ja kabẽnmê Metĩndjwýnh'ýr wabin 'ýr bõx.

5 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djã kadjy ngõnh byn kam kam kuwy mẽ. Kikre kudjý djã bõr djãkam kuwy byn kam kikre kudjý djã kadjy ngõnhkam kumẽn kam pykakam kumê, o pyka kópênãt ne. O pyka kópênãt nhyam kam arým na krar ne rãrãk ne adjẽnh nhyam pykadjwý amingrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'ã ujarẽnh.

6 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja kute apýnh õ poti kubê 7 kakõrmã.

7 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa poti kakõ. Nhyam kam namê'ymê kuwy rõrõk ne. Kamrõmê akãn rõrõk ne. Tu týmkmurêx ne. Nhyam kam pyka kwý ra:x ne prĩne xêr. Pykamê bà nokã 'ýr 'ãnh ne xêt o ino re. Nhyam bep bõ kunĩ ne prĩne xêr. Nhýnh ne bõre 'õ xêt kêt.

8 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja õ poti kakõ nhyam kam atãri mýjja kute krãnhre jabatãnh pyrãk ne põr ne mõn nox ne, ngõ kópênãt ne.

9 Ngõ raxbê pyka kêtkaam nox nhyam kam ngõ kwý ra:x ne kamrõ, ngõ nhikjêbit ne kamrõ nhyam ngõkam mýjja ar baja arým kwý rax ne ty, ngõ ipõkri 'ýr ne tyk o ino re. Nhyam kã rũnhjadjwý amijo ajkên wangij, kã kute katê 'ýr ne ngjêxo ino re. Nhyam kam mebêngõkre* ar kãkam bajadjwý arým kõt ty.

10 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja poti kakõ. Poti kakõ nhyam kam kanhêtidjwý tým, kanhêtireti: ne tým. Põkti: ne tým. Nãm kute me kute bõ 'õ ngrãmã angjẽnh nhyam põk rũnh ja pyrãk. Kãjka kurũm ne mõn tým. Ngõ binhirẽnh kwýkam rõrõk ne inore kwýkamdjwý rõrõk ne. Ngõ nhino kunĩkam ne tým. Nhyam ngõ kwý rax ne mex rã'ã.

11 Kanhêtire nhidjibê ne ý. Nhyam kam idjikõt ngõ nhikjê ne ýkmurêx ne. Nhyam kam me kwý krãptĩn ty. Ngõ djý ne me o ikõn arým tyko kumex.

12 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja õ poti kakõ nhyam kam mytdjwý kwý rax ne ajmã nẽn kam akamãt kõ tyk ne, no nhikjêkambit ne akamãt kõ tyk ne. Ne kam kãjbê pyka kurwý. Kurwý ngrire nhyam mytyrwýmê kanhêtiredjwý kõt ã ane. Akatikam myt kãjbê irã nhyam kam akamãt kõ tyk ne. Nhyam akamãtkamdjwý mytyrwýmê kanhêtire kãjbê irã nhyam kam akamãt kõ ty:k ne.

* 8:9 Apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt ne me kunĩ bêngõkre. Kubekã jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunĩ: bêngõkre.

13 Ba kam omũho dja nhym kam àkkajkrittĩ kÿjrũm ton mō. Kàjkwa tã mō ba omũ. Nhym kàj bê memã kabēn, ne,

—Watĩre, watĩre, watĩre. Pykakam me ar baja watĩre. Arÿm ne kadjy mrãnh djwÿnh kute katē amãnhkrut ne ikjēkēt kute poti kakōr 'ÿr, ane.

9

1 Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwÿnh ò poti kakō nhym kam kàjkwa kurũm kanhētire tÿm. Pykamã tēn tÿm nhym me kum kam o kajkep djã ngã. Mÿjkam o kajkep djã nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djã. Kre krã'ÿr kēt, kre o ino rer kēt, kre ry typydjikam o kajkep djã ne me kum kungã.

2 Nhym kam kam o kajkep ne 'ã kuta nhym kurũm kuwy kũm katon mō. Kre ryti kurũm ne kuwy kũm kato. Kute kikatire kũm pyrãk nhym kam kũmja kàjkwamē mytmē prĩne o akno nhym akamãt kō tyk ne.

3 Nhym kam kũmja kurũm krytkanhē bixadjwÿro kumex. Pykamã ne bixadjwÿro kumex. Ne kam àkrē. Àkrē:kumrēx ne. Kute me kamjÿrmã ne bixadjwÿro kumex. Kute mrãmri ne pykabē makre kute me kamjÿr nhym tokryja pyrãk.

4 Nhym kadjy mrãnh djwÿnh krytkanhēmã kum,
—Kwãrik wãnh pykakam bōreo abikēnh kēt, mÿjja nhingrōto abikēnh kēt, pĩo abikēnh kēt. Me ajbit dja ga meo ajkē. Me kuka'ã idji kētja, Metĩndjwÿnh kute me kuka'ã idji kētja, me tãmbit dja ga meo ajkē, ane.

5 Nã, mrãmri ne krytkanhēja kute me kamjÿr ne kute me kamjēro ba kajgomã. Kute me par kētē. Nãm me kamjuw nhym me tokry pymaje àmra ba'ã mytywÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjēkēt. Nhym tokry: ne. Kute makre kute me kamjÿr nhym tokryja pyrãk.

6 Nhym kam arÿm me te tyk prãme, krytkanhē kute me kamjÿr ar o bakam te tyk prãme, te amitykkam ama ne, ne tyk kētkumrēx ne.

7 Mã ne krytkanhē kute? Djãm axwe uma? Nã, axwe uma. Nãm kute mrãmri ne me kute kawaru'ã aben par kadjy kute ngõho kubēkã kawarumã angjēnh nhym kam uma ja pyrãk. Nhym krytkanhē mÿjja kute me bēnjadjwÿr krãdjē pyrãkja tu. Kēn karÿro krãdjē ne kutu. Nãm krytkanhē no kre kute me bēngōkre nokre pyrãk.

8 Nhym kĩdjwÿ kute me nire kĩ pyrãk nhym wa kute rop djãkrēbē rião djwa pyrãk.

9 Nhym òkõt kã kute tepkã pyrãk, ngõho ne òngãkkã. Ne ara rãrãk tÿx ne. Kute mrãmri ne me kute abeno bakam kawarumē kãmranhtÿx rãrãkja pyrãk.

10 Nhym tey kute makre tey pyrãk. O kute me kamjÿr ar o ba. Dja kute me kamjÿr ar o ba'ã mytywÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjēkēt, nhym tokry: ne.

11 Krytkanhē nhō bēnjadjwÿrbē ne kadjy mrãnh djwÿnh, kre ry typydjikam kadjy mrãnh djwÿnh. Idjibē ne O bikēnh djwÿnh, mekbē idjaer ne me ta kabēnkam kum Abadō jarē, nhym mekbē kregu kabēnkam kum Apôri jarē. Nhym bep me babēngōkre kabēnkam ne O bikēnh djwÿnh.

12 Be, watĩre kutewa ne arÿm apēx. Àkkajkrittire kute memã “Watĩre” jarēnhja kutewa arÿm apēx. Nhym bep watĩre amãnhkrut ne me'ÿr bōx kēt rã'ã.

13 Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwÿnhja ò poti kakō nhym kam me'õ kabēn ba kuma. Kikre kudjÿ djã bōr djã kurũm ne kabēn. Kēn karÿro kikre kudjÿ

djá bôr djá Metíndjwýnh kabem ãmja, kurûm, anhà kurûm ne kabên kato ba kuma.

¹⁴ Nhyim kum, kadjy mrãnh djwýnh kute poti kakôrmã kum,

—On arkum anhire, kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne o amãnhkrut djuwprewã on arkum 'ãpre bô gê ar wãm tê. Ngô raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhyim ar ikwãwã, on arkum 'ãpre bô gê ar wãm tê, ane.

¹⁵ Nhyim kam arkum 'ãpre bô nhyim kam ar mã mō. Ar kute me imexmã ne ar mō. Ar kute me kwý rax ne me imexmã. Ar kute me imexo tēm ne me kuto katē 'ýr me paro krã'ymã. Kadjy ne me ar uwpre nhyim ar ikwã. Ar ô akati ar'ýr bôx nhyim ar kute me imexmã katon mō. Arym ne ar ô amexmē ar ô mytyrwýmē ar ô akatimē ar ô myt arým ar'ýr bôx.

¹⁶ Nhyim ar ô krãkamngõnh kumex. Krãkamngõnh kawaru'ã kríja ne kume:x kute pi'ô pyrãk. Nãm 'ã akre kubê 200.000.000. Me'õ ne 'ã akren imã arê ba kuma.

¹⁷ Be, Metíndjwýnh ne imã ar ô krãkamngõnh jakre ba omũ. Ba kawarumē krãkamngõnh pumũ. Kawaru kumex nhyim 'ã krãkamngõnh kumex. Tãm ne ba omũ. Nhyim krãkamngõnh aminhõkõt nêje ngõnho inõkã jangij ne o kumex. Ngõnho inõkã kamrêkmē ngrãngrã kakrãtykmē ngrãngrã kute màn tu pyrãk. Nhyim krãkamngõnh nhõ kawaru ja ne krã rûnh'ã kabên. Krã kute rop djãkrêbê rijão krã pyrãk. Ne ajkwa kurûm kuwymē kũmmē kēn ngrãngrã pôkmē apõxo kumex.

¹⁸ Apõxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymē kũmmē kēn ngrãngrã pôko ne me kwý rax ne me kubĩ. Me kuto katē 'ýr ne me tyko ino re.

¹⁹ Kawaruja ne àkrêkumrêx. Ajkwakõt ne àkrê, amymē kõt. Aktã àkrê djãkõt ne me kupa. Amy kute kangã pyrãk. Amy kubê kangã krãdjwý o me kamjã.

²⁰ Nhyim me'ã kãtãmja, mýjja kute me imex kurãm me tĩnja, djã nãm me ja amim katon wãnh axwemã iren Metíndjwýnh'ýr amijo akêx got. Arkati, me ja ne me kute amim mýjja punu nhípêxjamã irer prãm kêtikumrêx. Nãm me mã ar me karõ punumē mýjja me metíndjwýnh karõ nhípêxmē arkum amijarēnho ba, arkum rax jarēnho ba. Be, nãm me kēn karýro, kryt jakao, ngõnho ngrãngrão, kēno, piõ metíndjwýnh karõ nhípêx ar o ba nhyim rít kêt ne umar kêt ne mrãnh kêt ne. Ja ne me kum amijarēnh ar o ba, kum rax jarēnh ar o ba. Me kute kum irer prãm kêtikumrêx.

²¹ Ne kam ajte me kute me parmē me udjymē me prõ prãmmē me mjēn prãmmē me àkĩnhĩmē, ja ne me kute kum irer prãm kêtikumrêx. Me kute kum irer ne Metíndjwýnh'ýr amijo akêxmã kute mar kêtikumrêx. Me axwebit ne me kum kĩnh. Nãm te Metíndjwýnh kute mekmã uwêk mãtmã.

10

Kadjy mrãnh djwýnh kute pi'ók byr ne ãm.

¹ Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ, týxkumrêx ne ruw. Kãjkwã kurûm ne tēn ruw ba omũ. Nãm kakrão prĩne amikunon kam djwýngwýnhntire tu. Nokre kute myt pyrãk, ne te kute kuwy pôko krĩkam kãjmã pôk ku'ēn pôk jabjê ja pyrãk.

² Ne kam pi'ók no'ók ngrire byn o dja. Pi'ók no'ók arým koxen kubyn o dja. Ne kam te djubõk ngô raxbê pyka kêt'ã djan te djuge atýxã dja.

³ Nãm te ajkij ne djan kam kãj bē kabên. Kãj bē kabên kute rop djãkrêbê rijão kãr týxja pyrãk. Kabên nhyim kutã na krikrit ne. Nãm amipãnh kum kabên. Krikrit 'ã akre kubê 7.

4 Na krikrit 'ã akre kubê 7 ne kabên, ba kam bit ije 'ã pi'ók no'ókma nhym kàjkwa kurûm me'ô imã kabên ba kuma. Nãm imã,

—Kwãrik wãnh. Tu udju. Na krikritkam kabên'ã akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwãrik wãnh 'ã pi'ók no'ók kêt, ane. Ba arým kuma.

5 Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh ije omũnh tũmjã, ngô raxmê pykamê kam te bikjêr ne ãmjã, tãm ne kãjmã kàjkwamã ubókja bën

6-7 mekmã kabên pydjín arên memã kum,

—Mrãmri godja mýjja amikrà kêtumrêx. Godja kadjy mrãnh djwýnh kute katê ô poti kakô nhym tebê mýjja kato. Metĩndjwýnh kute amrêbê ô ãpênhmã, kabên jarênh djwýnhmã arênhja dja on tebê kato, kute amitô kêtê. Poti kakôrmê ro'ã dja mýjja bipdjur arým kato. Amrêbê Metĩndjwýnh kute mekbê mýjjao bipdjurja ne on kute memã o katormã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh mekmã ane. Metĩndjwýnh ne kabênkumrêx. Kôt dja mýjjao kato. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh ubôko kãjmã Metĩndjwýnh jakren 'ã mekmã ujarênhho ku'ên mekmã kum,

—Metĩndjwýnh ne tĩn o ino rer kêtumrêx. Tĩn, tĩn rã'ã rã'ã. Ta ne kàjkwa nhipêx ne kàjkwakam mýjja ar baja nhipêx ne. Ne pykadjwý nhipêx ne pykakam mýjja ar bajadjwý nhipêx ne. Ne ngô raxbê pyka kêtjadjwý nhipêx ne ngôkam mýjja ar bajadjwý nhipêx ne. Tãm dja amitô kêt ne on memã o kato, ane.

8 Nhym kam kàjkwa kurûm kute imã kabên jarênh tũmjã ajte imã kabên ne imã,

—Ajrã, on 'ýr tên kute pi'ók koxen o ãmwã by. Kadjy mrãnh djwýnh ngô rax nhipókri te nhikjê djãm ne atýxã te nhikjê djãmwã ne kubyn o dja. 'Ýr tên kubê aby, ane.

9 Ba kam 'ýr tên 'ã ku'uw ne kum,

—Imã pi'ók no'ók ngrire ngã, ane.

Nhym kam imã,

—Mĩ, amim abyn krê. Gora kunĩ krê. Atik kadjwýnhbê dja ý nhym bep ajajkwakam godja ãnhkumrêx. ãnh kute menh djãnh pyrãk. Mĩ, ane.

10 Ba kam ikra kurûm kubê kaba. Pi'ók no'ók ngrire ne ba kubyn kukrê. Nhym kam ijajkwakambit ãnhkumrêx, ãnh kute menh djãnh pyrãk. Nhym amũ itik kremã tým ne arým ý: ne.

11 Nhym kam imã,

—Be, dja ga ajte anhýr djwýnhràmm memã Metĩndjwýnh kabên jarê. Kute apýnh me ô pyka djãri, apýnh me ba djãri, apýnh me kabên djãri, apýnh me bënjadjwýr djãri krãptikôt kute meo bikênhmã mekmã arê, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

11

Metĩndjwýnh nhô ãpênh amãnhkrut ar ujarênh ba.

1 Nhym kam me imã kô ngã, ije ãrkwãti'ã akre kadjy ne me imã kungã. Kute me ãbêr djã pyrãk. Nãm me imã kungã nhym kam Metĩndjwýnh imã,

—Apa, on 'ýr tên inhũrkwãti'ã akre, ane. Dja ga inhũrkwã'ã akren kam kikre kudjý djã bôr djã'ã akren kam me kute imã rax jarênhho bajadjwý 'ã akre.

2 Nhym bep inhũrkwãti kre kênhbit dja wãnh 'ã akre kêt ne. Mýkam? Bir, arým ne me bajtemmã kanga. Nhym kam me kute mekbê idjaer nhô krĩ mexbê Djeruxarêo bikênhmã, ô krĩ mexo mexkumrêxbê Djeruxarê kute o bikênhmã. Kikre kunikôt dja me bajtem mrãnh prĩne kikreo ajkên kikre

ngràn kam kôt inhûrkwãti kre kênhjao ajkê. Dja me kute o bikên'h'a na tým amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhõ àpên'h jano.

³⁻⁴ Ba ne ba inhõ pyka djwýnh ne kam inhõ àpên'h amãnhkrut kute pîbê oriwêre amãnhkrut ikabem ku'êja pyræk, ne kam ajte kute ngõnhpõkti amãnhkrut ikabem ku'êja pyræk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabêno amirîtmã. Dja ar kubêkã kaprîre jadjàn kam ikabên'h'ã ujarên'h ar ba. 'Ã ujarên'h ar ba'ã akati krãptî, kubê 1.260. 'Ã na tým amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabên'h'ã ujarên'h ane, ane. Nãm ã Metîndjwýnh imã ane.

⁵ Godja me'õ kute aro bikên'hmä nhyim kuwy pök ar ajkwa krekrekôt katon me'õnh bî, prîne ar kurê djwýnhja 'õ ga. Be, godja me'õ aro kurê djwýnh prãm nhyim ar arým ã o bikên'ho ane, prîne kuga.

⁶ Nhyim ar ta kabênkôt Metîndjwýnh kãjkwã'ã ijê nhyim na rwýk kêtumrêx. Ar Metîndjwýnh kabên'h'ã ujarên'h bari godja na rwýk kêtumrêx ne. Nhyim kam ajte ar ta kabênkôt nhyim ajte ngõ kamrô. Nhyim ar kabênkôt apýnh mýjja kute meo bikên'h djãri apóx ne pykao ajkê. Apýnh kute pykao bikên'hmä mýjja apóx tẽ, aben nwhitepã mýjja apóx tẽ.

⁷ Nhyim kam ar Metîndjwýnh kabêno amirîto tẽ:n kam o amirît pa. O amirît pa nhyim kam mrydjwaryre dja amim ar kurêtuw. Mrydjwaryre kre ry typydji kurũm katorja dja ar'ýr prõt ne týxo ar akrenh mex ne kam ar kubî.

⁸ Nhyim kam ar tyn nõ. Kikre nhipõkri dja ar tyn nõ. Krîrax jabatãnhkam kikre nhipõkri nõ. Mýj krîrax jabatãnh? Bir, kam ne me ar õ Bënjadjwýr pîte'ykam kunhõ tãm. Kumã ne me idjibê Xõtõmamê Edjitu jarê. Nãm me axwekumrêx ne Xõtõmakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitukam me ja jamakre kêt'ã amijakre nhyim kam me krîrax jamã idjibê Xõtõmamê Edjitu jarê. Kam ne ar kute Metîndjwýnh kabêno amirît djwýnh tyn nõ.

⁹ Kam dja me kunî omũ. Apýnh me õ pyka djãri, apýnh me bêngõkre ba djãri, apýnh amyngãri me ba djãri, apýnh me kabên djãri kunîkõt dja me ar omũho kumex. Ar tykja pumũho kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêtjij. Nhyim me abenmä,

—Kwãrik wãnh ar adjãr kêt. Axuk wãnh ar nõre, ane.

¹⁰ Nhyim kam pykakam me ar baja kînhkumrêx. Ar tyk ne nõrkam ar omũn kînhkumrêx ne kam toro kumex ne kam abenmä nêkrêx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kînhkumrêx? Bir, ar kute Metîndjwýnh kabên jarên'h djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prîne ar meo bikên'ho ba. Kam ne me ar tykkam kînhkumrêx.

¹¹ Nhyim ar tyk ne nõr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêtjij nhyim kam Metîndjwýnh ar akõ, ar tîn kady ne ar akõ nhyim Metîndjwýnh djãkôr arkum wadjã nhyim arým ar ajte tîn ne ekrux ne kãjmã dja. Nhyim kam me ar omũn kam kum ar uma: ne. Kum ar uma týxkumrêx ne.

¹² Nhyim kam kãjkwã kurũm me'õ kabên. Kãj bê kabên ne arkum,
—Apa, on ar amrê tẽ, ane.

Nãm ã arkum ane nhyim ar kuma. Kuman kam tu kãjmã tẽ. Mã tẽn wabi. Kãkrãkam ne ar tẽ. Nhyim ar kurê djwýnh arek ar omũho kumex.

¹³ Ar omũho kumex katikõt nhyim pyka tertet ne. Tu tertet týx nhyim kam kikre kwý ajkaten rôrök ne me kwý rax ne me imex ne. Me kwý rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhyim me tyk kêtja, pyka tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tîn prãm kam Metîndjwýnhmä rax jarên kum týx jarê. Metîndjwýnh nhõ kãjkwã djwýnhmä ne me kum rax jarê.

14 Be, watîre nhitepã watîre 'õ ne ja. Ota watîre kute katê rã'ã. Arým me'ýr bôx 'ýr.

Kadjy mrãnh djwýnh kute katê kute õ poti kakô:

15 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê õ poti kakô nhyam kam kàjkwakam me kabên. Kàj bê kabên ne. Jejumê Bãm'ã ne me abenmã kum, –Bãmbê me banhô Bênjadjwýr ne krabê Kritu kute me bawýr anor, ar tãm ne ar arým pyka kunîkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane.

Nãm ã kàjkwakam me kabên ane.

16 Nhyam kam mebêngêt kubê 24 tu mýrbê rôrôk ne. Metîndjwýnh kabem bênjadjwýr krî djâkam krîja me tãm ne me tu mýrbê rôrôk ne Metîndjwýnhmã rax jarên kum,

17 –Bênjadjwýr, Metîndjwýnh, atýxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjâkamã atîn ne ar aban mã atîn rã'ã.

Amã ne ba me amikînh jarê. Arým ne ga apymao amijo amirît mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

18 Apýnh me ba djâri ne me ngyrk ar ba, ga gadjwý arým angyrk kato. Arým me tyk ne pykakam ikwãja nhô akati me'ýr bôx. Arým aje me tyk ne pykakam ikwãjao akator ne kam aje memã pãnh jarênhmã.

Nhyam anhô àpênhdjwý arým õ akati me'ýr bôx. Anhô àpênhmê akabên jarênh djwýnhmê anhô me mextire jamê me kum apymaja kunîmê me kâtammê me rûnhmê. Arým me ja nhô akatidjwý me'ýr bôx, ga aje memã o pãnh nhyam me kînhmã.

Nhyam bep me axwe kute pykao bikênh djwýnhdjwý arým õ akati me'ýr bôx. Ga aje me jao abikênhmã, ane.

19 Nhyam kam kàjkwakam Metîndjwýnh nhûrkwãti amijã kuta. Amijã kuta nhyam kam pîo rara kên karýro krãkã dyyja, kam ne Metîndjwýnh kabên'ã kên no'ók nõ, pîo rara tãm ne amirît ne. Metîndjwýnh nhûrkwãtikam ne amirît ne. Nhyam kam na adjênh ne rãrãk ne krak nhyam pykadjwý tertet ne. Nhyam namê'y rôrô:ko kumex.

12

Me'õ niremê atemã mry kaak'ã ujarênh.

1 Nhyam kam mýjja pumûnh kêt 'õ kàjkwakam kato. Mýjja rax 'õ ne kato. Me'õ ni ne myt jadjàn o dja. Ne mytyrwý'ã djan o dja. Ne kanhêtireo krã djên kutu. Kanhêtire kubê 12 ne o krã djên kutun o dja.

2 Arým tujarô týx. Arým kra rwýk 'ýr ne kam kra àn tokry nhyam amra.

3 Nhyam kam ajte mýjja pumûnh kêt 'õdjwý kàjkwakam ajte kato. Ê, atemã mry kaak kamrêk ne kato. Ti:re ane. Krã kubê 7 ne kam kam bàri kubê 10. Ne krã kunîkam me bênjadjwýr krã djê tu.

4 Ne amyó kanhêtire kute katê 'ýr ja kanhên bjêro mô. Kàjkwakam kanhêtire bjêro mônh pykakam kumê. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mýj kadjy? Bir, nija kra rwýk ne kam amako dja. Ni kra rwýk nhyam on kute krênmã ne kam amako dja. Te kam ama.

5 Nhyam kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabêno kute me anormã ne ruw. Apýnh me ba djâri kunî dja ar meo ban kabêno me anon ar me axwemã bèn týx ba. Djãm kute akrãnmã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar meo ba. Tãm. Tãm ne arým ruw nhyam arým Metîndjwýnh amim kumý. Tu amim mýnhkumrêx ne amiwýr o tê. Krî djâti'ýr o tê.

6 NhyM bep nāja ne katon prōt ne kapōt kukritmā kato. NhyM Metīndjwýnh arým kapōt kukritkam kutēp kum kikre. Kute o djuw mexmā ne arým kum kikre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ā akati kubē 1.260. Amex amānhkrut ne ikjékēt nhyM ajte 'ā na tým nhyM kam arek aro djuw mexo ba.

7 NhyM kam kàjkwakam me abenwýr prōt. Mígeumē kadjy mrānh djwýnhmē mry kaàkmē kadjy mrānh djwýnhmē ar abenwýr prōt.

8 NhyM bep kati, Mígeu ne ar týxkumrēx nhyM te mry kaàkja kute ar parmā. NhyM bep Mígeu ne ar týxo mry kaàkja jakre ne kàjbē me kumē. NhyM kam kàjkwakam me ajte mrānh kêtikumrēx.

9 Be, mry kaàk jabatānhhtija ne me arým bōm kumē. Tām, kangā tūmja kute me kāmex jarēnh djwýnh, idjibē Xatanaj, kute me kunī noo biknor djwýnh, tām. Tām ne me bōm kumē, pykamā kumē, kadjy mrānh djwýnhmē ro'ā ne me bōm ar kumē.

10 NhyM kam kàjkwakam me'ō kabēn ba kuma. Kàj bē kabēn ne, —Ota arým me banhō Metīndjwýnh me utā. Arým ne umao me utār mex ne. Djām me banhō Metīndjwýnh rerek got. Dja prīne umao me utān ar meo ba. NhyM Kritudjwý Metīndjwýnh kute amikōt arja dja kabēnkōt ar meo ba.

Ga arým me kute bōm mēnhja pumū. Kute me bakamy kāmex jarēnh djwýnhja ne me arým bōm kumē. Nām mā me banhō Metīndjwýnh jamakmā me'ā kabēn ne te me banhō Metīndjwýnhbē me bakamy kurē. Nām te kubē me bakamy kurē rā'ā nhyM akamāt ne akati nhyM ajte kubē kurē rā'ā nhyM akamāt ne akati nhyM ajte tām rā'ā ne.

11 NhyM me bakamy tu kum ām týx ne 'ēxnhīmā katon bōm kumē. Mýj kanārrām ne me bakamy kum ām týx ne? Jeju ne mrykī'ātomtī jabatānh ny'ā amijakren ty ne kamrōo meo pānh. Kanārrām ne me tu kum ām týx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhō me ja par nhyM me kute umaje Jeju kangamā. Nām te me kupa. NhyM me Metīndjwýnh kanārrām tu ate krān Jeju'ā ngrā rā'ān kàj bē memā Jeju'ā ajarē. Me tīn prām kêtikumrēx. Nām me ā anen kam prīne amim Xatanaj pyma ngrā ne kàjkwa kurūm bōm kumē.

12 Ē, kàjkwa, on akīnhkumrēx. Gē mebēngōkre* akam ar bajadjwý akōt kīnhkumrēx.

NhyM bep pykabē me ar bajamē ngō raxkam me ar bajamē ne arým me kaprī 'ýr. Watīre. Mýkam?

Bir, Xatanaj, kute me kāmex jarēnh djwýnh, arým wām me awýr ruw. Arým ngyr:k ne wām me awýr ruw. Arým ne tyk nhō akatio rām ne jan arým amima. Arým amiman kam ngyr:k ne, ane.

Nām me ā kàjkwa kurūm kabēn ane.

13 NhyM me arým bōm kumē nhyM arým mry kaàkja pykakam bōx. Bōx ne kam ni'ýr prōt ne. Kurūm kra my rywýkja'ýr prōt ne.

14 NhyM kam àkkajkritti jara ne nija pakam apóx. Xatanaj nhidji amānhkrut ne ikjékēt. Idjibē kangā ne idji 'ōdjwýbē mry kaàkja. NhyM àkkajkritti jara nija pakam apóx, kangābē tor ne kapōt kukritkam tēm ne bōx nhyM Metīndjwýnh kute o djuw mexmā. Kute o djuw mex 'ā amex amānhkrut ne ikjékēt ne kam ajte 'ā na pydji. Kadjy ne pakam ara apóx.

* 12:12 Apýnh me ō pyka djāri kunikōt ne me kunī bēngōkre.

¹⁵ Nhyim mry kaàkbê kangãja kute nija bĩnmã aêro tẽn aby'ã ngô kapĩ. Ngô rax ne ajkwa krekre kurũm ajkapĩ. Kute 'ã ngô tãm nhyim ngô kute mã o mör ne bĩnmã.

¹⁶ Nhyim bep kati, pyka ne nio öbikwan ngômã ajkij nhyim kam ngô wadjàn ngrã. Mry kaàk jajkwa krekre kurũm ngôja wadjàn ngrã.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam mry kaàk nijakam ngyr:k ne kam ãm ajbir tẽn dja. Kute ni kra parmã ne dja. Mýj ni kra nã? Bir, me kute Metũndjwýnh kabẽn mar ne kôt amijo baja, ne kute mekbê amipdjur kêt ne Jejukam pijàm kêt ne tu kute memã arẽnhja, me tãm ne mry kaàk kute me'yr prõt ne me parmã ajbir tẽn dja, ngô rax mýrri dja, mekam amako dja.

13

Ngô rax kurũm mry'ö kator.

¹ Nhyim kam ngô rax kurũm mry 'ö kato ba omũ. Nãm bari kubê 10 ne krã kubê 7. Ne apýnh bari djari bẽnjadjwýr krãdjê tu. Nhyim kam krã kunĩ'ã idji arij ne idjio Metũndjwýnh djũn ne.

² Nhyim mryja kute rop krori pyrãk nhyim parja kute mrybê uxu par pyrãk, parkop jabjêti. Nhyim bep ajkwa krekreja ne kute rop djãkrêbê rijão jajkwa krekre pyrãk. Nhyim kam mry kaàk mryjamã kum,

—Ikabẽnkôt dja ga meo aban ipymao apyman inhýr djãkam memã nhý, ane. Nãm ã kum ane.

³ Nhyim mry krã 'ö ne tyn nõn kam ajte me aêrbê tĩn ne. Kute mrãmri ne me kute me par punukam me akubyn tĩnja pyrãk.

Nhyim kam me kunĩ, pyka kunĩkôt ari ar aben pumũn kam mry kabẽnkôt ar ban mã kôt ajkamê.

⁴ Mry kaàk kute mrymã kum,

—Ga dja ga ipymao apyman inhýr djãkam nhýn idjõ'ã meo aba, anhýrja ne me mry kaàkmê arkum amijarẽnho ba. Nãm me mrymã amijarẽn kum rax jarẽn kam abenmã kum,

—Mýj me'ö ne mrymê ar kute raxo aben pyrãk ne ar abenwýr prõt nhyim kutã kum ãmmã? Arkati, ane. Nãm ã me abenmã ane.

⁵ Nhyim kam mryja kabẽn punubit jarẽn ar o ba. Mry kaàk djõ'ã ne mryja kabẽn punu ar ba. Nãm amijo rax ne ar Metũndjwýnh japry o ba. Nãm ar meo ba, mry kaàk djõ'ã meo ba'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne naja kuto katê. Ne kam mytyrwý 'ã akrebê 42.

⁶ Nãm ar meo ban Metũndjwýnh japry o ba. Nãm prĩne Metũndjwýnh djũn ne idji japry ne kam urkwãbê kãjkwa djũn ne me kãjkwakam ar bajadjwý djũn ne. Djãm mry kabẽn mex got.

⁷ Nhyim kam mry kaàk mrymã kabẽn nhyim kam kabẽnkôt Metũndjwýnh nhõ me ja'yr prõt ne. 'Yr prõt ne me kwý pan kãjbê me kumê. Ne kam kabẽnkôt, umakôt ar me kunĩo ba ne kabẽnno me ano. Apýnh mebẽngõkre ba djari, apýnh amyngarãri me ba djari, apýnh me ö pyka djari, apýnh me kabẽn djari kunĩkôt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptãn Metũndjwýnh nhõ me jao ajkẽn kam me kunĩo ba.

⁸ Nhyim kam pykabê me ja kunĩ dja me mrymã amijarẽnho ba ne kum rax jarẽn.

Nhyim bep me kwý, Jeju nhõ pi'ök no'ökkam me idji arija, me ajbit dja me kum mry kĩnh kêt ne kum rax jarẽn kêt ne. Jejubê Mrykĩ'ãtomti jabatàn nija ne ö pi'ök no'ök. Kute pyka nhípêx kêtiri ne Metũndjwýnh arým amim me

kute Jeju bñ'ã karõ, me kute Jejuo mrykĩ'ãtomtin kute bñmã amim 'ã karõ ne arým anhÿr djwýnhrà m kuma. Be, Jeju kubé Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny ja ne ò pi'òk no'òk, me tñ rã'ã rã'ã pi'òk no'òk. Nhym me tñ rã'ã rã'ã kadjy pi'òk no'òk kam me idji ariija me tãm dja me mrymã rax jarènh kêt. Nhym bep me idji'ã no'òk kêtja, me kunĩ dja me kum mry kñnh ne kum rax jarèn kum amijarènh o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ë, dja me me kwýo rôròk ne meo mrãn mekbê ijê.

Ne kam tu me kwý pa, kàxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhÿnh me ja dja me meo rôròk ne mekbê ijê ne kàxdjwa kajgoo me kwý pa?

Bir, Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõja, me tãm dja me mekbê ijê ne me kwý pa.

Kam dja Metĩndjwýnh nhõ me ja kute tu amim Jeju markumrèx ne mã 'ã ngrà tÿx ne 'ãno ãm ne kute kanga kêt mã.

Mry 'òdjwý pyka kurũm kator.

¹¹ Nhym kam mry 'ò kato, mry kute katê pyka kurũm kato, ba omũ. Nãm bàri amãnhkrut kute mrykĩ'ãtomti jabatàn ny bàri pyrãk. Ne kabèn kute mry kaàk kabèn pyrãk.

¹² Ne kam mry kaàk jatãri mryja djõ'ã umakõt ar meo ba. Ne kam me kunĩmã, pykabê me ja kunĩmã kum,

—On me mry kaàk jatãri mryjamã amijarènh o aba ne kum rax jarê. Mry krã 'ò tyk ne nør ne kam ajte akubyn tñja on kum akabèn ne kum rax jarê, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mry kaàk jatãri mry ja'ã mekmã karõo ane.

¹³ Ne kam mýjja pumũnh kêt kwý nhípèx ne. Kwý rax ne ipèx ne. Nãm me ipòkri kuwyo ruw, kàjkwa kurũm pykamã kuwyo ruw.

¹⁴ Be, mýjja pumũnh kêtõ ne me noo akno. Nãm pykabê me kunĩ noo akno. Mry kaàk jatãri mryja kabènkõt ne mýjja pumũnh kêt kwý nhípèx ne, tãri ãnkambit ne mýjja pumũnh kêt kwý nhípèx ne. Ne kam mekmã kum, pyka kunĩkõt mekmã kum,

—On me mry kaàk jatãri mry ja karõ nhípèx. Mry me kute te kàxdjwa kajgoo krã jayr nhym mã tñ karõ dja ga me ipèx, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mekmã ane.

¹⁵ Nhym kam me ipèx ne. Nhym mry kute katêja mry karõ jakõ, mry kaàk jatãri mryja karõ jakõ nhym arým tñ ne arým akõn kabèn ne. Nãm kabèn ne memã me kwý'ã apnèn mekmã kum,

—Tãmja kute imã amijarènh kêt ne kute imã rax jarènh prãm kêt. On dja ga me abĩ, ane. Nãm ã mry kaàk jatãri mryja karõ mekmã ane nhym me kabènkõt arým me kwý pa.

¹⁶ Nhym kam mry kute katêja ne me kunĩ'ã idji janhõ. Nãm me ikra'ã idji janhõn me kuka'ã idji janhõ, mry kaàk jatãri mryja nhõ me ja kute amirĩt kadjy. Nhym me kwý te kubé amikati, kute me'ã idji janhõr pymaje te kubé amikati nhym tu me'ã idji janhõ. Nhÿnh me ja'ã ne idji janhõ? Bir, me kunĩ, me kátammê me bñnjadjwýrmê me ò nèkrèx krãptimê me ò nèkrèx kêtme me memã ãpènh kajgo ar bajamê me kute memã o pãnh kadjy ãpènhjamê. Me ja kunĩ'ã ne idji janhõ. Nhÿnh ne me 'ò kukamê ikra'ã idji kêt ne. Me kunĩ.

¹⁷ Dja me'õ'ã idji jêt prãm kêt nhym me arým kum mýjja nhõr kêtumrèx, nhym ta kute mýjja byr kêtumrèx, te kute amim mýjja byrmã. Me'ã idjikõtbit

ne me kute amim mýjja byr. Mýj idji nã? Bir, mry kaak jatãri mryja ne me kwý'ã idjin kwý'ã numeru janhô.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ê, gora me ano mex jabej on mry'ã numeru pumû. Numeru ja kute me idji pyrãk. Nãm 666. Be, mry'ã numeru ne ja.

14

Bàygogomē uba kadjy kàx byr:

¹ Nã bãm arek omũnho dja nhyr kam Mrykí'ãtomti jabatãnh nyja dja, ba omû. Krãnhrebê Xijãokam ne dja. Nhyr kam kôt me krãptí ku'ê. Me krãptí kubê 144.000, me tãm ne me kumex. Nhyr Mrykí'ãtomti jabatãnh ny nhidjija me kuka'ã arij ne Bãm nhidjijadwý me kuka'ã arij. Me tãm ne me Mrykí'ãtomti jabatãnh ny kôt kumex.

² Ba kam kãkwwakam me ngrer ma. Kute ngô rãrãkti pyrãk, kute na krak pyrãk. Nã, nãm me ngrer mexkumrêx. Nãm me kute pïjãbãrekam me ngrer pyrãk ba maro dja.

³ Nhyr me krãptíja ngrer ny jarê. Nãm krí djãtikam ýrjamê mýjja tïn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê mebêngëttemê, me tãm ne me kabem ku'ên ngre. Ngrer ny ne me arê. Mýj me ngrer nã? Me ajbit ngrer. Atemã. Me'ô kute arênh kêt. Amû me'ô kute mar ne arênh kadjy kêt. Me ajbit ngrer, me krãptí kubê 144.000, Metïndjwýnh kute me utãr ne meo mörja, pyka kurûm meo mörja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arênh.

⁴ Nãm me mexo amiptãn kabôt katin ar ba. Nãm me kute axwe 'ô mar kêtka mexkumrêx kute mrãmri ne me kute krô'ã meo prô kêtka mex ja pyrãk. Nãm me ã axwemã irero ane. Nãm me mã Mrykí'ãtomti jabatãnh ny kôt ajkamên mã kôt mô. Mrykí'ãtomti jabatãnh nyja abenbê meo ajkij ne meo mô. Kamrôo ne me utãr meo môn Metïndjwýnhmã me kungã. Me ja ne me kutewa nhyr Bãmã meo môn kum me kanga. Dja í ajte me kwý rax ne kum me kungã. Bãmme ar ro'ã kute meo aminhôn kute ar meo bamã.

⁵ Nhyr me 'êxnhí kêtka mexkumrêx. Nãm me axwe kêtka mexkumrêx ne ar ba. Ajmã kute kêt.

⁶ Nhyr kam kadjy mrãnh djwýnh 'ô kãjmã ton tẽ. Kãkwa tã: tẽ. Mýj kadjy ne ton tẽ? Bir, kute me kunímã kabên mex jarênhmã. Kute me kuní pykabê ar bajamã arênhmã, apýnh mebêngôkre ba djãri, apýnh amyngarri me ba djãri, apýnh me kabên djãri, apýnh me ô pyka djãri kuníkôt ne kute mekmã arênhmã. Kabên mexja ne mex rã'ã rã'ã. Mekmã túmrãm mex ne kam o ino rer kêtka mexkumrêx.

⁷ Nhyr kam kadjy mrãnh djwýnhja ne kãj bê kabên ne memã kum, —On me amã Metïndjwýnh pyman kum rax jarê, kute katãt memã axweo pãnh ne kute meo bikênhkam. Arým ne ô akati bôx. Arým kute memã axwe pãnh jarênhmã. Dja memã axweo pãnh. Djãm uma ngri got. On me kum rax jarê, kute kãkwwamê pykamê ngô raxbê pyka kêtme inoremê kute ipêx djwýnhmã rax jarê, ane.

⁸ Nhyr kam kadjy mrãnh djwýnh 'ôdjwý kutewa kôt tẽn memã kum, —Metïndjwýnh dja kríraxbê Babirônijkam me jao ajkê. Arým kute meo môr djã kaprãrmã. Arým 'ýr. Kríraxbê Babirônij, krí jabatãnh tãm ne Metïndjwýnh arým kute o bikênhmã. Kute pyka mē meo bimirãmã. Kam ne me axwekumrêx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kuníkôt me axwemã me prêk ne. Nhyr kam me ô'ã pyka kuníkôt axwe. Ne kam kute

me'õ kuprý, kurëti'õ kute amiwýr me 'wýr nhym me kute 'ã aben japanh ne kam kôt axwe, kôt kurëti ar ba pyræk. Nãm ã krîraxbê Babirônij ã pyka kunîkôt memã ane. Kute mrãmri ne me kute kadjwati kangôo* kôm ne bibãnh ne axwebit kute mar ja pyræk. Kam ne Metîndjwýnh mekam ngryk ne kute prîne meo bikënhmã.

9-10 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kadjy mrãnh djwýnh ar kute-wakôt tën káj bê memã arën memã kum,

—Ë, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metîndjwýnh ne mry karõ Metîndjwýnh ne arkum amijarënh o ban kum rax jarënh o baja me tãm gêdja Metîndjwýnh mekam ngryk ne prîne meo ajkê. Djãm ngryk rerek got kájbe meo ajkê. Dja prîne meo bikënh mex ne. Arým ne ngry:k ne. Mýj me'õ gêdja kubê amijo apdju? Be djãm me kunõ ajkê.

Be, dja Metîndjwýnh me ja, me kum mrymê mry karõ kînhja kuwykam me kurê. Kuwymê kën ngrãngrã pôkkam me kurê nhym me kam ãmnhirënhokumex. Mrykî'ãtomti jabatãnh nymê kadjy mrãnh djwýnh ar nokrekam dja me ãmnhirënhokumex.

11 Nhyam kuwy kûmja mã wabi, kute o ino rer kêtumrêx. Kuwy kute me kamjêrja kûm rã'ã rã'ã. Nhyam me arek ãmnhirënhokumex rã'ã: rã'ã. Djãm me tyk djã kêt mã? Arkati. Djãm akamãtkam nãr kon akatikam dja me tyk djã kêt? Arkati. Dja me arek ãmnhirënhokumex. Be, dja ã Metîndjwýnh meo bikënhokumex. Me kute mrymê mry karõmê o Metîndjwýnh ne arkum amijarënh o ba ne kute arkum rax jarënh ar o ba ne 'ã idjija, me ja dja Metîndjwýnh prîne ã meo bikënhokumex. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabën ane.

12 Kam godja Metîndjwýnh nhõ me ja, me kute Metîndjwýnh kabënkôt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrêxja, me ja dja me mã 'ã ngrã tÿx ne 'ãno djan kanga kêtumrêx.

13 Nhyam kam kájkwã kurûm me'õ imã kabën ba kuma. Nãm imã,
—On 'ã pi'ók no'ók. Ë, me kute Bënjadjwýr 'ãno ãm nhym mete me par ja dja me kînhkumrêx. Bënjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kájkwakam Jeju'ýr bõx ne kam kînhkumrêx. Metîndjwýnh kute memã kînh jadjãr kadjy ne arým me õ akati me'ýr bõx. Dja Metîndjwýnh mã memã kînh jadjãr rax ne, ane.

Nhyam kam Metîndjwýnh Karõ imã,

—Nã, mrãmri. Mrãmri ne arým me ãpënh raxkam katyk. Me ãbirkam dja me arým kájkwakam tyk djã kêt ne. Nãm me Jeju'ã ngrã tÿx ne mã kum apê. Nhyam Metîndjwýnh me omûn arým kute pãnh memã kînh jadjãr raxmã, ane. Nãm ã Metîndjwýnh Karõ imã ane.

14 Ja ne arým apêx ba kam ajte mýjja 'õ pumû. Nhyam kakrã jaka ajte kato. Kato nhyam kam kam me'õ nhÿ. Kute me'õ my pyræk ne bënënjadjwýr krãdjê tun o nhÿ. Kën karýro krãdjê ne kutu. Ne kam kãx nhîbõti ne kubyn o nhÿ. Wa mexkumrêx.

15 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ Metîndjwýnh nhûrkwãti kurûm kato. Katon kum káj bê kabën, kakrãkam ýrjamã kabën ne kum,

—On aparmã anhõ kãxwã o abën o bãygogo jakàn o atom. Arým ne õ akati 'ýr bõx. Arým ne ngrã tÿ. Arým ne pykabê me ja nhõ akati me'ýr bõx. Kute bãygogo ngrã nhym me kute o atom nhõ akati pyræk, ane.

16 Nhyam kam kabënkôt pykamã kãxo abën o akãro tën kam o atom. Nãm ã kakrãkam ýrja me'ã bãygogo jakreo ane.

* 14:8 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangõ kunî ne me kum kadjwati kangõ jarê.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh 'ódjwý Metíndjwýnh nhūrkwāti kurūm kato. Kájkwakam Metíndjwýnh nhūrkwāti kurūm kato. Ne adjwýnhdjwý ō kàx nhībōti. Wa mexkumrēx.

¹⁸ Nhyam kam ajte kadjy mrānh djwýnh 'ódjwý, ō kuwy djwýnh kikre kudjý djā bōr djā kurūm kato. Katon kam káj bē kum kabēn. Kadjy mrānh djwýnh kute kàxdjwa mex byr ne o āmjamā kabēn ne kum,

—On aparmā anhō kàxo abēn pidjōbē uba djō jakàn o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nā, ī'ík pytīja pumū. Arým ne pykabē me ja nhō akati me'yr bōx. Kute pidjō tuk nhyam me kute o atom nhō akati pyrāk. Nām ā kum ane. Nām me axwe'ā pidjō tuk nhyam me kute o atom nhō akati jakre. Metíndjwýnh arým me axwekam ngryk ne prīne kute meo bikēnhmā. 'Á ne pidjō tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam kam kabēnkōt tu pykamā kàxo abēn o pidjō krō jakāro tēn kam ōjao atom ne kam pidjō kangōo pōx djākam kumex ne. Metíndjwýnh nhō djwýmē pidjō kangōo pōx djā raxi. Kam ne kumex ne, kute kangōo pōxmā. Metíndjwýnh mekam ngryk ne prīne kute meo bikēnh'ā ne djwý pynēnh djākam me kute pidjō kumex nhyam prīne kute anēnh jakre. Atykmā ne pidjō kangōo pōx djā dja.

Nhyam me kam kumex ne, nhyam kam prīne anē nhyam kam me kamrō prōt ne. Pidjō kangōo pōx djā kurūm me kamrō prōto nō. Djām me kamrō ngri got. Axwe me kamrō rax ne prōto nōn kam tām ne. Kute ngō pyrāk ne kam ā ubým ane. Kawaru jajkwa krekrekam kàxirāx 'ānh ne ubým itep ne. Me kamrō tām mōr ry'ā akre kubē 300 kiometu. Nhýnh me ja kamrō nā? Bir, me kum Metíndjwýnh kính kētja, me axweja. Dja ā Metíndjwýnh me axweo bikēnho ane, me imexo ane.

15

Me kute apýnh meo bikēnh djāri amýnh ne o ku'é.

¹ Nhyam kam mýjja pumūnh kēt 'ódjwý kájkwakam kato ba omū. Nām ā tire ane ne ā uma ane. Kadjy mrānh djwýnh kubē 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikēnh djāri amýn o ku'é. Apýnh mýjjao kute meo bikēnh djāri ja godja Metíndjwýnh aben nhitepā meo bikēnho tēn kam 'ōo ino re. Ne arým ngryko ino re.

² Ba arek omūnho dja nhyam mýjja kute imōti pyrāk, kute ixeo imōti pyrāk kato ba omū. Ixemē kuwymē akā. Nhyam mýrri me ku'é. Mýj me nā? Bir, me kum mrymē mry karō kính kēt ne kute arkum mex jarēnh kētkumrēx nhyam te mry kute meo aminhōn me'ā idji janhōrmā, te me'ā idjimē numeru janhōrmā. Me ja ne me ixeo imōti mýrri kumex. Metíndjwýnh nhō pījābāre ne me amýn o kumex. Me kam Metíndjwýnhmā ngrer kadjy.

³ Mōjdjē kubē Metíndjwýnh nhō āpēnhjamē Mrykī'ātomti jabatānh nymē ar ngrer ne me arē.

—Bēnjadjwýr, Metíndjwýnh, atýxo abē kumkati.

Mrāmri ne ga araxo mýjja kunī nhípēx nhyam akōt rax ne uma ne.

Ga ne ga abē pyka kunīkōt me kunī nhō Bēnjadjwýr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nā gām memā akabēn pýnh ne arē ne katāt memā akabēn jadjuw.

⁴ Nā, Bēnjadjwýr, nhýnh ne me'ō kum apyma kēt got.

Nhýnh ne me'ō amā amextire jarēnh kēt got. Me kunī dja me kum apyman abenmā arax jarē.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhym kam pyka kunîkôt me kunî dja me awÿr ban bôx ne amâ rax jarênho kumex.

Nâ gãm prîne memã o pãnh, katât memã o pãnh.

Nhym me kunî arÿm omûn kam amâ rax jarê, ane.

Nãm â me ngrer ane.

⁵ Nhym kam ijukri Metîndjwÿnh nhûrkwâti amijã kutan dja. Kâjkwakam Metîndjwÿnh nhûrkwâti amijã kutan dja ba omû. Nhym kadjwÿnhbê Metîndjwÿnh nhô kumoka'ê mextire jadjwÿ amijã kutan dja.

⁶ Nhym kam Metîndjwÿnh nhûrkwâti kurûm kadjy mrãnh djwÿnh kubê 7ja apôx. Nãm apÿnh mýjjaao kute meo bikênh djâri kubê 7ja me kadjy amÿn o ku'ê. Kubêkã jaka, kubêkã jadjênh ne angij ne o ku'ê. Ne kên karÿro amirunh pren 'ã ku'ê.

⁷ Nhym kam mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrut 'ô ne arkum ngôngh ngã. Kadjy mrãnh djwÿnh kubê 7jamã apÿnh kungã. Kên karÿro ngôngh kubê 7 ne arkum kungã. Ngônho ipu ne arkum kungã. Mýj ne kam ipu? Bir, Metîndjwÿnh ngrÿk ne kam ipu. Metîndjwÿnh ta tîn ne ar ba rã'ã rã'ã ne kute o ino rer kêt, tãm ngrÿk ne ngônghkam ipu. Tãm ne arkum kungã.

⁸ Nhym kam Metîndjwÿnh kûm prîne ûrkwâti kre jaê. Mýj kûm nã? Bir, Metîndjwÿnh raxmê mexmê tÿxmê uma kam kûm. Tãm ne prîne ûrkwâti kre jaê. Nhym me te Metîndjwÿnh nhûrkwâtimã ngjênhmã. Nhym arÿm Metîndjwÿnh kûm mebê aptã. Nhym kadjy mrãnh djwÿnh kubê 7 ne apÿnh mýjjaao kute meo bikênh djâri kubê 7ja me'ã kapîno ku'ê, aben nhitepã me'ã kapîno ku'ê. Nhym me'ã kapîn pa nhym me arÿm Metîndjwÿnh nhûrkwâtimã wangij.

16

Me kute ngônghbê 7kam Metîndjwÿnh ngrÿk me'ã kapîn.

¹ Nhym kam Metîndjwÿnh nhûrkwâti kurûm me'ô kabên. Kâj bê kabên ne kadjy mrãnh djwÿnh kubê 7mã kum,

—On o tên pykakam kapî. Ngônghbê 7kam Metîndjwÿnh ngrÿk ipuwã on kapî, ane.

² Nhym kam kadjy mrãnh djwÿnh kutewa o tên pykakam kapî. Nhym kam kuwê me'ã apôx. Kuwê punure. Tokry:. Nhÿnh me ja'ã ne apôx? Bir, mry kute me'ã idji janhôr nhym me kute mry karômã rax jarênhja, me tãm ne kuwê me'ã apôx.

³ Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwÿnhja Metîndjwÿnh ngrÿk 'ôdjwÿ kapî. Ngô raxbê pyka kêt kam ne kapî nhym arÿm ngô ta tu kamrô, kute me'ô tyk kamrô pyrãk. Nhym kam ngôkam mýjja ar baja kunî ty. Tu tykkumrêx.

⁴ Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwÿnhja Metîndjwÿnh ngrÿk 'ôdjwÿ kapî. Ngô bixabjêrmê inorekam ne kapî. Nhym arÿm ngô ta tu kamrô.

⁵ Nhym kam kadjy mrãnh djwÿnh kute ngô pumûnh djwÿnh kabên, ba kuma. Nãm Metîndjwÿnhmã kum,

—Be, mrãmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjãkamã atîn ne ar aban mã atîn rã'ã, mrãmri.

Nâ gãm katât memã o pãnh ne, ane.

⁶ Nãm me anhô me mexja nhimex ne, ne akabên jarênh djwÿnhjadjwÿ nhimex ne, ne me ja kamrô kapî:no kumex.

Ga arÿm meo angryk ne kam pãnh ngô kamrô memã angã, me kute o kômmã. Mrãmri ne pãnh mexkumrêx, ane.

Nãm ã ngô pumũnh djwýnh Metĩndjwýnhmã ane.

⁷ Nhyam kam kikre kudjý djã bôr djãdjwý kabẽn ne, ne kum,
—Nã, mrãmri, Bẽnjadjwýr, Metĩndjwýnh atýxo abê kumkati.

Ga ne ga akabẽn pydjĩn arẽn arým prĩne katãt memã o pãnh ne, ane.

Nãm ã kikre kudjý djã bôr djã kabẽn ane.

⁸ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metĩndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapĩ.
Myt'ã ne kapĩ nhyam kam myt pôr ne prĩne me kuga.

⁹ Arngro týxkumrẽx ne prĩne me kuga. Te me kuga nhyam me mã
Metĩndjwýnh japrý. Metĩndjwýnh kute apýnh mýjja kute meo bikẽnhmã me'yr
anorja tãm ne me aprý. Mã aprý. Me kute amim kator kêt ne wãnh axwemã
irer kêtumrẽx. Kute kum mex jarẽn kêtumrẽx.

¹⁰ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnh ja Metĩndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapĩ.
Mry krĩ djãkam kapĩ nhyam arým ô me ja'ã akamãt kô tyk ne. Akamãt kô tyk
prĩne meo ajkamuw. Nhyam kam me tokry djãje tu ãmnhirẽnho kumex.

¹¹ ãmnhirẽnhbê Metĩndjwýnh japrýo kumex. Kãjkwakam Metĩndjwýnh ne me
ũn ne. Me tokry djãje, kuwemê mýjja tokry djãje ne me Metĩndjwýnh djũno
kumex ne amim kator ne kute wãnh axwemã irern 'yr amijo akẽx kêtumrẽx.

¹² Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metĩndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapĩ.
Ngô raxbê Jupraxikam ne kapĩ nhyam kam tu ngô ngrã, me kam tẽm kadjy.
Kãjkwã krax kurũm me bẽnjadjwýr tẽm ne ngô'ã rër, kadjy ne ngrã.

¹³ Nhyam kam karõ amãnhkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omũ. Karõ punu kute
bri ponhti pyrãk ne apôx ba omũ. Mry kaãk jãkwa krekremê mry jãkwa
krekremê ar kabẽn jarẽn djwýnh 'ẽxnhĩja jãkwa krekremê ar ja jãkwa
krekre kurũm ne bri apôx, ba omũ.

¹⁴ Ar karõ punu kute amijo bria ne Ar kubê Xatanaj nhõ ãpẽn ne kam
kute mýjja pumũnh kêt kwý nhĩpẽxmã. Ne kam mã me bẽnjadjwýr rũnh'yr
ba. Pyka kunĩkôt me bẽnjadjwýr rũnh kunĩ'yr ban meo akprõ. Me me'yr prõt
kadjy ne meo akprõ. Metĩndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk nhõ akatikam, ô
akati pymakam dja me me'yr prõt ar ba.

¹⁵ Me abenwýr prõt kadjy ne me abenwýr mõn aben tẽpo mõ nhyam Jeju
imã kabẽn ne. Ne imã,

—Ê, on me ikabẽn ma. Dja ba me aêrbê me'yr bõx. Kute me ãkĩnhĩ me
aêrbê me ũrkwãmã ngjẽx ne mekbê ãkĩnh ba pyrãk. Dja ba ã me aêrbê me'yr
ibõx ane. Nhyam bep me ôt kêt ne no týx ne kute ikam amako krĩja dja me
kĩnhkumrẽx. Me tãm dja me kute me mrãnhmã kute kubêkã jangjẽn ne mrãnh
djãkam amako krĩja pyrãk. Nhyam bep me ate krãja dja me kute me ôt mýrri me
ban bõx nhyam me kute kubêkã jangjẽn kêt ne pijãmkam mrãnh pyrãk. Dja
me ã kute ikam amak kêtja pijãm ane, ibõxkam ã pijãm ane. Nãm ã Jeju Kritu
memã amibõx djã jarẽnho ane.

¹⁶ Nhyam kam ar karõ punu kute amijo bria me bẽnjadjwýr rũnho akprõ. Me
kute me'yr prõt kadjy ne meo akprõ. Me kute abeno bikprõnh djã nhidjibê
Amadõ. Mekbê idjaer kabẽnkam ne Amadõ. Kam ne me bẽnjadjwýr rũnh
abeno akprõ.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kute katẽ ne Metĩndjwýnh ngryko ino
rer kapĩ. Kõk djãbêrkam ne kapĩ nhyam kam Metĩndjwýnh krĩ djãti kurũm me'õ
kabẽn. Metĩndjwýnh nhũrkwãtikam krĩ djãti kurũm ne kabẽn ne. Kãj bẽ kabẽn
ne,

—Anũ, o ino rer ne arým ja, ane.

18 Nhyam kam na adjênhmê krakmê rârâkmê. Nhyam kam pykadjwý tertet tý:x ne. Nâm amingrêk týx ne. Me bakrax kurûm me bakukâmâre aben nhitepâ bixadjwýr tēm ja'ô kute pyka kute amingrêk ja'ô pumûnh kêtumrêx. Nâm tertet tý:x ne.*

19 Nhyam kam krîrax jabatânhbê Babirônijkam pyka ajkij nhyam kikre kunî rôrôk ne ajkaten amingrân kumex. Babirônijkam pyka amikokij ne arým amânhkrut ne ikjêkêt ne ikwâ. Nhyam pyka kunîkôtdjwý krîrax rôrôko kumex nhyam kikre prîne amikaten kumex. Be, mrâmri ne Metîndjwýnh Babirônij jabatânhja mar ar o ban kam arým o ajkê, prîne kum axweo pânih ne. Nâm tu mekam ngryk týx ne. Mýj me'ô gédja kubê amijo apdju? Be, dja me kunîo ajkê, prîne meo ajkê. Djâm Metîndjwýnh me axwekam ngryk kêt got.

20 Nhyam kam apêxti kunî nhî'âm mrân akuno. Nhyam krânhdjwý kunî tu akuno.

21 Nhyam kam namê'y me'â rôrôko kumex. Kâjkwa kurûm ne me'â rôrôk ne. Axwe abatânh, axwe utî. Utîkam 'â akre kute 40 kiru pyrâk. Djâm kam got me axwe kangan kam Metîndjwýnhmâ rax jarê? Arkati, nâm tu me Metîndjwýnh djûno kumex. Namê'y kute meo bikênhkam tu Metîndjwýnh djûno kumex. Djâm namê'y rôrôk kajgo got? Kati, nâm meo bikênh rax ne.

17

Me'ô kuprý kurêti mry'â'yr.

1 Nhyam kam kadjy mrânih djwýnh kubê 7 kute ngônhbê 7 jamýnhja 'o ne imâ, —Apa, amrê tê, ba amâ mýjja jakre ga omû. Me'ô kuprý ne ja. Tâmjia ne ngô kunî'â krî, ane. Tâmjia ne me kunî abenmâ arê. Me kunî arým abenmâ kurê jarê. Nhyam Metîndjwýnh arým axwe man kute o bikênhmâ. Krîraxbê Babirônij ne me'ô kuprý kurê'â amijakre. Krîrax jakam ne mýjja punu ne kam kute me'ô kuprý kurêti pyrâk.

2 Nhyam apýnh pyka djâri me ô bēnjadjwýr rûnh 'yr bao ku'ê. 'Â aben japa. Nhyam pyka kunîkôt me kunî 'yr ban kam kumex. Me'ô nija ta ne memâ kadjwati kangô* ngâ nhyam me o ikôn ajbân kam kurêo kumex.

Nâm â kadjy mrânih djwýnh imâ ane.

3 Â imâ anen kam mâ ikarôo tê. Kapôt kukritmâ ne ikarôo tēn o bôx. Ba kam me'ô kuprý kurêti ja pumû. Nhyam mry kamrêk'â nhý. Nhyam mryja'â idjio tuknî. 'Â idjijao ne prîne Metîndjwýnh japrýn ûn ne. Nhyam mry krâbê 7 ne bârîbê 10.

4 Nhyam me'ô kuprý kurêti ja kubêkâ kamrêkmê tyk jadjân o nhý. Kunhêr krâptî. Kēn karýrmê kēn mextemê angâ krâ kute ngáp jadjênh pyrâk. O ne amikunhêr. Ne ngônhrâ byn o nhý. Kēn karýro ngônhrâkam mýjja kroo ipu ne kubyn o nhý. Mjên prâmmê kurêtmê ja ne kam o ipun 'â kubyn o nhý.

5 Ne kuka'â idji. Mýj idji nâ? Bir, mýjja bipdjur. Bir, —Krîrax jabatânhbê Babirônijkam ne me kuprý kurêti kator kutewa nhyam kam me ô'â pyka kunîkôt punu ar ba, arîk ar ba. Nâm â kuka'â idji ane.

6 Me'ô kuprý kurêti ja tu ajbâ. Kamrô ne o ikôn kam ajbâ. Nâm prîne Metîndjwýnh nhô me mexja kwý nhimex ne, prîne me kute tu amim Jeju

* **16:18** Djâm pyka kute amingrêk kêt Arkati. Pyka kute amingrêk. * **17:2** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibânih kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

markumrēx ne mā kôt bikamēnh nhyṃ me te kute me par nhyṃ me mā kôt bikamēnhja ne prīne me imex ne me kamrô kapīn o ikôn kam ajbā. Be, nija ne ba omūn kam kam ino tyn djan te ije omūnhmā ne kam,

—Tô mýj nā? ane.

⁷ Nhyṃ kam kadjy mrānh djwýnh imā,

—Mýkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ē, ba mýjja bipdjurja amā arē ga ama. Ba amā nija jarē, krīrax kute ni jaxweti'ā amijakreja amā arē ga ama, ne ajte mry kute turja jarē. Mry krābē 7 ne bāribē 10, tām dja ba amā arē, ga ama.

⁸ Mry aje omūnhja ne amrēbē tīn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurūm ajte katon ar mrā. Ar mrān kam tu biknorkumrēx ne. Nhyṃ pykabē me ja te omūn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kētja dja me te kute mry marmān kam abenkam no tyn kumex ne abenmā,

—Mýj mry got ja? Nām tīn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhýro kumex.

Djā nām Metīndjwýnh me ja tīn rā'ā rā'ā'ā pi'ók no'ók got me kôt mry ma? Kati, pyka nhipēx kētri kute me ja tīn rā'ā rā'ā'ā pi'ók no'ók kēt. Kam dja me mry mar kētkumrēx ne. Kam ne me mry tīn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumūn kam abenkam no tyn kumex.

⁹ Ē, me no mexbit dja me kuma, me kute mýjja marbit dja me kuma. Ē, mry krābē 7 kubē mýjja amānhkrut. Krā kubē krānhre ne krī. 'Ā ne nija krī. Adjwýnhdjwý krābē bēnjadjwýr rūnhbē 7.

¹⁰ Bēnjadjwýrbē 5 ne arým kēt mexi. Nhyṃ bep pydji ne tīn ne ar ba rā'ā, nhyṃ bep ikjēja ne kator kēt rā'ā. Dja katon kam ar meo ba ngrire.

¹¹ Be, mryja amrēbē tīn ne ar ban arým biknorja, tām ne kubē bēnjadjwýr rax'ō, bēnjadjwýr rūnhbē 7 ja'ō, ne arkôt akuno.

¹² Nhyṃ bep bāribē 10, aje omūnhja kubēdjwý bēnjadjwýr rūnhbē 10. Kraxje mete ar'ā bēnjadjwýr mēnh nhyṃ ar kute ar meo ba kēt. Adjým, tūmrām, dja me ar'ā bēnjadjwýr mē nhyṃ ar meo ba. Mrymē ar aprakamā ar ar meo ba. Dja ar ro'ā ar meo ba ngrire.

¹³ Be, bēnjadjwýr rūnhja godja ar abenkôt kabēn ne tu mry kabēnkôt ar meo ba. Nhyṃ mryja pydji ne bēnjadjwýr raxo ar akren ar meo ba.

¹⁴ Nhyṃ kam bēnjadjwýr rūnhja dja Mrykī'átomtī jabatānh ny'ýr prôt ne. Ar kunī dja ar'ýr prôt ne.

Nhyṃ bep Mrykī'átomtī jabatānh ny ta dja amijo aptān pyka mē aro amrā. Djām Mrykī'átomtī jabatānh ny bēnjadjwýr ngri got. Arkati. Bēnjadjwýr raxbē kumkatiti:. Kute bēnjadjwýr raxo pykabē me bēnjadjwýrja kunī jakrenh mexi. Kam ne kubē Bēnjadjwýr raxbē kumkatiti:. Kam dja ō me jamē prīne pyka mē ar bēnjadjwýrbē 10jao amrā. Ō me ja, Metīndjwýnh kute amiwýr me 'wýr ne kute amijo me utārja nhyṃ me tu kute amim markumrēx ne mā kôt bikamēnh ne kute kanga kēt, me tām dja me Mrykī'átomtī jabatānh nykôt mōn kurē djwýnhjao ajkē.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane. Ā imā 'ā ujarēnh ane.

¹⁵ Ne kam arek imā kabēno dja ne imā,

—Ē, apýnh ngō ikwāja, 'ā me'ō kuprý kurēti krī ga aje omūnhwā, ngōja ne kute me urāk. Me'ā ne ngōja amijakre. Apýnh me ō pyka djāri, apýnh me ba djāri, apýnh mebēngōkre ba djāri, apýnh amyngràri me ba djāri, apýnh me kabēn djāri kunīkôt me ja'ā ne ngōja amijakre.

16 Ne aje bàribê 10 pumũnhwãmê mry'ã ýr ga aje omũnhwãmê ar tãm dja Ar kubê ni kuprý kurëtija kính no kati ne arkum kurêkumrêx ne kam o ajkê. O ajkên prĩne kunhêrmê ô kubêkà mexja kubê kunĩ by nhym tu irãri nõ. Nhym kam ar ĩ kwý krê, me'ô kuprý nhĩ kwý krên kam 'ã kâtàm kuwykam kumê nhym prĩne xêr.

17 Mrãmri dja ar ã o ane. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne kadjy ar ngrêk ne, bēnjadjwýrbê 10ja ar ngrêk ne. Metĩndjwýnh ta ne arým amim 'ã karô ne kam ar kadjwýnhbê arkum arê. Nhym kam kôt ar bēnjadjwýrbê 10ja ôkre kadjwýnhbê amim 'ã karôn o ajkê. Nãm ar axikôt kabên ne mrymã kum,

—Gajbit dja ga apydjin abēnjadjwýr rax ne ar meo aba. Nhym be nija gēdja wãm nõ, ane. Nãm Metĩndjwýnh anhýr djwýnhràr tu kônħ arkum irkumrêx nhym kam ar kôt o tēn o tēn inomã kumê. Ar kute amimar kêt ne ar Metĩndjwýnh kabēnkôt tē.

18 Nhym krĩrax jabatànħbê Babirônij ne me'ô kuprý kurëti ga aje omũnh wã'ã amijakre. Krĩraxja ne pyka kunĩkôt me kadjy bēnjadjwýr nhym bēnjadjwýr kunĩ 'ýr ba:o ku'ê, 'ýr ô nèkrêxo bao ku'ê, nhym kam krĩraxbê Babirônij raxo bēnjadjwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tãm ne me arým o ajkê, ane. Be, nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã 'ã ujarēnh anen imã arēnħo tēn inomã kumê.

18

Kute pyka mẽ Babirônijo bimirak.

1 Ba arek omũnħo dja nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'ô kãkwa kurũm tēn ruw. Kute bēnjadjwýr rax pyrãk ne adjēnħo prĩne pyka kurwý.

2 Ne kam kãj bē kabên ne,

—Ë, arým ne kêt ne. Krĩraxbê Babirônij, krĩ jabatànħja ne Metĩndjwýnh prĩne o ajkên pyka mẽ meo amrà nhym arým kêt ne.

Arým ne Xatanaj nhõ àpēnh punu 'ýr bõx ne kam kam ar ba. Nhym kam apýnh me karô punu djãri kam ar ba. Nhym apýnh ãk punu djãri kunĩdjwý me kum kurēja kam ar ba.

3 Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým prĩne pyka mẽ meo amrà nhym kam kam ar ba. Mýkam?

Bir, axwe pãnh. Babirônijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ã bit abenmã karô.

Kute me'ô kuprý kurëti 'ô kute amijã memã àpnēnh nhym me tu 'ýr ba ar ba nhym kute memã kadjwati kangô* nhõr nhym me kute o kôm ne bibãnh ne kurê ar ba pyrãk.

Nãm me ã pyka kunĩkôt kum krĩraxbê Babirônij kính ane. Pyka kunĩkôt ne me bēnjadjwýr kunĩ kum kính ne 'ýr bao ku'ê kute me'ô kuprý kurëti'ã me kute aben japanħ pyrãk nhym pyka kunĩkôt me kute nèkrêxo ba djwýnh Babirônij'ýr ô nèkrêxo bao ku'ê ne arým pãnh ô pi'ók kaprĩ rax ne.

Babirônij axwe kum nèkrêx prãm kute me'ô mjên prãm pyrãk nhym me kute nèkrêxo ba djwýnh kôt ô pi'ók kaprĩ rũnhkumrêx ne. Djãm Babirônij mex got. Axwe punu, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabên ane.

4 Nhym kam kãkwa kurũm me'ôdjwý kabên ne memã kum,

* 18:3 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

—Apa, inhō me ja, on me me kurūm akato. Mekōt me ajaxwe ba ije mekōt me ajo ibikēnh karō on me akato, ane.

⁵ Be, nām Babirōnij aben nHITEPā axwe tēn arým kàjkwa 'yr itep ne. NhyM Metīndjwýnh kute axweo biknor kêtKumrēx. Nām kuman o nhỹ, ane.

⁶ Gora me amipānh. Krīraxbē Babirōnij kute me ajo bikēnh 'ānh dja ga me amipānh o abikēho itep ne, o aben pyrāk ne.

Kati, me amipānh o abikēho amānhkrut. Djām krīraxbē Babirōnij kute me ajo bikēnh ngri got. Axwe kute me ajo bikēnh raxi, kam dja ga me amipānh o abikēho amānhkrut ne.

Nām mýjja djýo me akōm ne. Kam dja ga me amipānh mýjja djýo kōmo amānhkrut ne, ane.

Nām mýjja djýo kōm'ā kute meo bikēnh jakre,

—Kam dja ga me amipānh mýjja djýo kōmo amānhkrut ne, ane.

⁷ Krīraxbē Babirōnij ajbit ne raxo amiptàn ō nēkrēx kumex. Kam dja ga me me kaprīmē me tokrymē o amipānh, kute ō nēkrēx kumexja 'ānh o itep ne.

Nām krīraxbē Babirōnij ōkre kadjwýnhbē amim,

“Ota ba arek ibēnjadjwýrkumrēx ne nhỹ. Mýkam dja ba ikaprī?

Djām imjēn ibē tyk got ba ikaprī?

Djām ibixangri dja ba ibēn kēt mex ne nhỹ?

Kati, ibixangri kēt. Kam dja ba ikaprī kêtKumrēx”, ane.

Nām ā krīraxbē Babirōnij ni'ā amijakreo ane.

⁸ Nām ā amim ane ne kam nhỹ. Kam dja tēbē apýnh mýjjaao kute meo bikēnh djāri 'yr bōx.

Myt tām kam dja o bikēnh djāja kunī abenā rōrōk ne arým 'yr bōx.

Gédja tyk 'yr bōx ne bixangri 'yr bōx ne kum prām 'yr bōx.

Tēbē dja o bikēnh djā ja kunī 'yr bōx. NhyM kam me kuwykam kumē nhyM xēr.

Bēnjadjwýrbē Metīndjwýnh ne týxkumrēx ne kum axwe pānh jarē nhyM arým 'yr bōx.

Nām ā kabēn ane.

⁹ Pyka kunīkōt dja me bēnjadjwýr àmrao kumex. Me bēnjadjwýrja kum nija kīnh ne 'yr bao ku'ēkam kute me me'ō kuprý kurēti'yr me bao ku'ē ja pyrāk. Kam dja me abej àmrao kumex. Me kute kukwakam amim nēkrēxo àptār o bakam. Dja krīrax pôr ne kūm ty:k ne. NhyM me bēnjadjwýr abej àmrao:k kumex,

¹⁰ omūnhō kumex. Krīrax kaprīmē tokry pymaje ne me nījar djan omūnhō kumex ne kam abenmā kum,

—Watīre, Babirōnij. Krīrax jabatānh, krīrax puma, watīre.

Nām tebē Metīndjwýnh prīne ajo ajkē ga nō, ane.

¹¹ NhyM me pyka kunīkōt kute nēkrēxo ba djwýnhjadjwý àmrao kumex ne kaprī:re. NhyM tu wānh nēkrēx nō. Mýj me'ō godja me kute nēkrēxo ba djwýnhbē nēkrēx byn pānh pi'ók kaprī ngā? Arkati. Babirōnij ne ipēxri me kute nēkrēxo ba djwýnh kute kum nēkrēx rero bajamā o pānh ne.

NhyM arým xēr nhyM kam

¹² me'ō kute mekbē apýnh me kunhēr djāri byr kêtKumrēx, me ō kēn karýrmē kryt jakamē kēn jadjēnhmē angā krā kute ngāp jadjēnh pyrākmē kubēkà jakamē kubēkà tykmē atemā kubēkà mērebē xēdamē kubēkà kamrēkmē apýnh pī kudjý djārimē apýnh mrybē erpāxi djwao mýjja nhipēx djārimē

apýnh pī pānh raxo mýjja nhipêx djàrimê atemã ngônhbê brôdjimê ngônho tykmê atemã kênbê mamoremê

13 mýjja djānhbê kaneramê me krā ngrānh djāmê kikre kudjy djāmê me kudjy djābê miramê me kudjy djā 'ômê uba kangômê atemã rōny kangô 'ômê atemã djwý djôm 'ômê djwýbê trigumê me ô kritbê mrytimê mrykī'átomtimê kawarumê pīo kāmrahntýxmê me memã àpēnh kajgo ar ba, me kute meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhym me memã àpēnh kajgo ar bajamê. Nã, mebêngôkredjwý.

Ja kunī ne Babirōnij tūnri amim amýn pānh memã pi'ók kaprī ngā nhym kam ajbir kêt ne. Mýj me'ô godja amim amýn kam pānh mekmã pi'ók kaprīre ngā. Arkati.

14 Nhym me kute nêkrêxo ba djwýnh Babirōnijmã kum,

—Be, apýnh me amã mýjja mex kínhja ne arým me abê kêtukumrêx. Me anhô nêkrêxmê me akunhêr kunī ne arým tu biknorkumrêx. Dja ga ajte omūnh kêtukumrêx, ane. Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kum ane.

15 Ne nījar djan omūnho kumex. Krīrax kaprīmê tokry pymaje nījar djan omūnho kumex. Kukwakam ô nêkrêx rax ne mekbê kêt nhym me kam o aman kam abej àmrao kumex ne kam kaprī:ren abenmã kum,

16 —Watīre, Babirōnij, krīrax jabatānh, watīre. Tãm ne arým kêtukumrêx.

Nãm ipèxri kubèkã mexbit jangij ne o mrã. Kubèkã jakamê kakrãtykmê kamrêkmê. Nãm kunhêr pānh raxobit amikunhêr, kên karýrmê kên jadjēnhmê angã krā kute ngãp jadjēnh pyrãkmê. Ý, tãm ne arým kêt ne.

17 Nêkrêxja ne arým pyka mē amrã. Amikrã kêt ne arým pyka mē amrã. Kãxdjãkēnh ipók pydjikam, ane.

Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kaprīkam abenmã ane.

Nhym kam me ngô raxkam kākam ar bajadjwý kaprī. Me kute ngô raxbê pyka kêtgam kã raxo ba djwýnhmê me kãtãm kākam ar bajamê me kute kão ba djwýnh nhô àpēnhmê me kute ngôkôt nêkrêxo bajamê. Me ja kunī ne me kaprīn nījar kumex ne àmrao kumex.

18 Krīrax pók ne kūm tyk pymaje ne me nījar omūnho kumex, abej àmrao kumex ne kãj bê abenmã kum,

—Krīrax jabatānhja pydjii. Nhýnh ne 'ômê kute aben pyrãk? ane. Nãm ã me kã raxkam ar baja abenmã ane.

19 Ne kam kaprīkam pykao amikrã kaprêprêk ne krīrax jabej amran kam kaprī:re ne kum,

—Watīre, Babirōnij, krīrax jabatānh, watīre.

Akukwakam ne ba me ikunī inhô nêkrêx rūnh ne. Nã bãm me kākam awýr mýjjao iban o bôx ga pānh me imã mýjja ngã. Ba me ikunī akukwakam inhô nêkrêx rūnh ne.

Ga tebê arým pyka mē amrã. Jakam dja ba me arīk ar iba, ane.

Nãm ã me ngô raxbê pyka kêtgam kã raxkam ar baja krīraxo aman ã kum ane. Nhym kam atemã me'ô kabēn.

20 —Be, kãjkwã, on akīnh. Arým ne Metūndjwýnh o ajkê. Me gadjwý, Metūndjwýnh nhô me gamê Jēju kute me anorjamê Metūndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmê me on akīnh. Metūndjwýnh arým me apānh Babirōnijo ajkê. Kam dja ga me tu akīnhkumrêx.

21 Nhym kam kadjy murānh djwýnh týxkumrêx 'ô kên by. Kên rax, kên jabatānh. O ne mekbê idjaer bãy ngān ôm ne. Tãm ne kumýn o ngô rax kôpēnãt ne. Ne mekmã kum,

—Dja ã Metĩndjwýnh krĩrax jabatãnhbê Babirõnijo bikẽnhõ ane, kôpẽnãto bê o ane. Gêdja tu biknorkumrẽx ne ajte kator kêtukumrẽx.

²² Godja ajte me'õ me akam ngrer kêtukumrẽx. Atemã pĩjãbãremẽ pomẽ ngõnhõ potimẽ. Ja kunĩkam ngrer dja ajte me akam kator kêtukumrẽx. Nhýnh ne me'õ mõn ajte me akam ngrerõ dja? Arkati.

Nhym me apýnh ê mex djãri 'õ ajte me akam kator kêtukumrẽx. Nhýnh ne me ê mex 'õ me akam dja? Arkati.

Nhym me ni'õ me akam djwý ka'uko ýr kêtukumrẽx. Nhýnh ne me ni'õ djwý ka'uko nhý got ga me aje marmã?

²³ Nhym ngõnhpõkdjwý me akurwý kêtukumrẽx. Nhýnh ne me akam ngõnh põk 'õ godja me akurwý?

Ne me keketdjwý mar kêt ne. Nhýnh ne me'õ ajbir abenwýr mõr ny got kĩnhkumrẽx ne kute abenmã kabẽn ne keketmã? Arým kêtukumrẽx.

Me akam me kute nèkrẽxo ba djwýnh ne pyka kunĩkõt me kurãm õ nèkrẽx rũnh ne.

Ga arým apýnh me ba djãri me kunĩ noo akuno. Nã gãm adjukaneo me noo akuno nhym arým pãnh Metĩndjwýnh prĩne ajo ajkẽ, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ane.

²⁴ Be, Babirõnij ne Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnhmẽ Metĩndjwýnh nhõ me mexja par ar o ba. Babirõnij kabẽnkõt ne me pyka kunĩkõt me par ar o ba. Kam ne Metĩndjwýnh meo ngryk ne me pãnh prĩne Babirõnijo ajkẽn pyka mẽ o amrà.

19

Me kute Metĩndjwýnhmã mex jarẽnh.

¹ Nhym kam mýjja kute me krãptĩ kanga pyràk ba kuma. Kàjkwakam ne me krãptĩ kabẽn ne, ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarẽ. Me banhõ Metĩndjwýnh, ajbit ne kubê me bapytãr djwýnh, gu me kam abenmã mex jarẽn abenmã bẽnjadjwýr rax jarẽ.

² Ta ne kabẽn pýnh ne katãt memã axwe pãnh jarẽ. Mrãmri ne arým kum pãnh jarẽ. Me'õ kuprý kurẽtija, tãmja pydji ne rax ne pyka kunĩkõt me'ã axwe rê nhym me kõt axwen arĩk ar ba, tãm. Kumã ne Metĩndjwýnh pãnh jarẽ.

Arým ne kam ngryk ne o ajkẽ. Nãm õ àpẽnho ngryk ne kam me pãnh o ajkẽ, kute õ àpẽn par ne kamrõ kapĩkam ngryk ne kam me pãnh me'õ kuprý kurẽtjiao ajkẽ. Mrãmri, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

³ Ne kam ajte kàj bê kabẽn ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarẽ.

Krĩrax jabatãnhbê Babirõnij ne mã pôr ne kũm tyk rã'ã rã'ã. Àtyk kêtukumrẽx, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

⁴ Nhym kam mebêngêtbê 24mẽ mýjja tũn amãnhkrut ne amãnhkrut ne tu mýrbê rõrõk ne Metĩndjwýnhmã rax jarẽ. Metĩndjwýnh krĩ djãtikam ýrjamã rax jarẽn kum,

—Mrãmri godja ga ã o ane, ane.

Ne kam ajte abenmã kum,

—Gu me on Metĩndjwýnhmã rax jarẽ, ane.

⁵ Nhym kam krĩ djãti kurũm me'õ kabẽn ne,

—Ě, me akunī, me abê Metīndjwýnh nhõ àpênh, me amã umaja, me abēnjadjwýrmē me akâtammē me akunī on me me banhõ Metīndjwýnhmã mex jarē, ane.

⁶ Nhy m kam mýjja kute me krãptī kangao kumex pyrãk ba kuma. Kute ngõ rãrãk pyrãk, kute na krikrit týx pyrãk. Nhy m me krãptīja kabēn ne,
—On me Metīndjwýnhmã mex jarē. Bēnjadjwýr djwýnh me banhõ Metīndjwýnh týxo kubē kumkati, ta ne bēnjadjwýr rax ne mrãmri ar meo bakumrēx, kumã dja ga me mex jarē, ane.

⁷ Ě, gu me on bakīnhkumrēx. Me kute abenã ar mēnh kadjy bakīnhkumrēx. Gu me abenmã raxmē mex jarē. Arým ne õ akati 'yr bõx. Arým ne me kute Mrykī'ãtomti jabatãnh nymē prõmē abenã ar mēnhmã, kam dja gu me bakīnhkumrēx.

Arým ne nija amimex ne.

⁸ Arým ne kadjy kum kubêkã ngã nhy m arým adjã. Kubêkã mexkumrēx, kubêkã jadjênh, kubêkã ajmã kute kêtikumrēx, ane.

Nãm ã me krãptī memã ane. Nãm Metīndjwýnh kute õ me mexjamã axwe kêt jarênh nhy m me katãt mrãnh'ã kubêkã mex jakre ne ta õ me ja'ã prõ jakre.

⁹ Nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh imã,

—On 'ã pi'õk no'õk. Arým ne me kute Mrykī'ãtomti jabatãnh nymē prõmē abenã ar mēnhmã, nhy m me arým kute kadjy djwý djãrmã. Arým kadjy mry kumex ne. Nhy m arým memã kabēn. Me Mrykī'ãtomti jabatãnh nymē ro'ã õ kwý krēn rax kadjy memã kabēn ne. Me ajbit dja me kīnhkumrēx. Me Mrykī'ãtomti jabatãnh nykõt õ kwý krēnja, me ajbit dja me kīnhkumrēx. On 'ã pi'õk no'õk, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane. Ne kam ajte imã,

—Ě, mrãmri ne Metīndjwýnh arým kabēn pydjín arē, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mýrbê tým ne bit ije kum rax jarēnhmã, bit ije kadjy mrãnh djwýnhmã rax jarēnhmã nhy m imã,

—Kati, kwãrik wãnh. Badjwý ne ba Metīndjwýnhmã idjãpênh, akamymē ar akõt Metīndjwýnhmã idjãpênh. Akamymē ar atýxkumrēx me aje mekmã Jeju'ã adjujarênhjakõt ne ba kum idjãpênh. Badjwý ne ba ar akõt kum apê. Kam dja ga Metīndjwýnhmãbit rax jarē, ane.

Be, me akajmãtã ne Metīndjwýnh kabēn jarênh djwýnh õ'ã memã Jejubit'ã ujarênh ar ba. Ga me kam gadjwý ijuk'ã Jejubit'ã adjujarênh ar aba. Kumãbit ne me kute rax jarênh ar o bamã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

Me'õ kawaru jaka'ã ýr.

¹¹ Nhy m kam kãjkwa ajkij nhy m kawaru jakaja dja. Nhy m me'õ 'ã nhý. Me'õ nhidjibê Kabēnkumrēx, ne ajte idji 'õbê Katãt kabēn ne 'ã nhý. Nãm katãt memã axwe pãnh jarēn kõt me'ýr prõt ne.

¹² No pók kute kuwy pók pyrãk ne kam bēnjadjwýr rax krãdjê tu. Krãdjê krãptī ne kutu. Ne ta idji 'ã wajêt. Nhy m me kute idjija pumũnh kêt, ajbit ne kute aminhidji pumũnh.

¹³ Ne õ kubêkã kute kamrõkam irja jadjã. Nhy m me kum idji jarē. Idjibê Metīndjwýnh Kabēn. Tãm ne me kum arē.

¹⁴ Nhy m kãjkwakam Metīndjwýnh nhõ krãkamngõnh krãptī kõt mõ. Ne kam kubêkã mexkumrēx, kubêkã jaka, kubêkã ajmã kute kêt jangij ne 'ã mõ. Kawaru jaka'ã ne me krīn kõt mõ.

¹⁵⁻¹⁶ Nhy m Bēnjadjwýr jãkwa krekre kurũm kãxdjwa kajgo kato. Kãxdjwa kajgo djwa mexkumrēx ne kato. Nhy m kubêkã'ã idjín kjê'ã idji. Idjibê

Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti.

Kute bēnjadjwýr raxo pykabê me bēnjadjwýrja kunī jakrenh mexi.

Kam ne kubê Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti.

Ne kam kâxdjwa kajgo djwa mexjao dja apýnh me ba djâri meo ajkê. Meo ajkên kam ar meo ba, me kum âpênhmâ dja kabêno me anor ar o ba. Kabêno me anon me axwemâ bēn týx ar ba. Djâm kute akrânmâ ar me axweo bamâ? Kati, dja kâxo âbêr djâo ar mekam ngyrk ban mekam ngyrk mex ne. Godja Metîndjwýnh ngyrk janênh djâkam me kurê ne prîne me anê nhym me kamrô prôt ne. Djâm Metîndjwýnh týxo kubê kumkati ngyrk ngri got? Nâm ar meo ban í mekam ngyrk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nhym kam kadjy mrânh djwýnh pydjín dja, ba omû. Arngro týxkam ne dja. Ne kam kâj bê âkmâ kabên ne. Âk kâjkwa tâ tor ne mrânhja kunīmâ kabên ne, ne kum,

—Me apa. Amrê me aben pydji. Arým ne Metîndjwýnh me amâ me anhô kwý krên djâ rax ne o atom ne, me aje krên ne ajajnemâ. Ê, bēnjadjwýr nhīmê krâkamngôn nhô bēnjadjwýr nhīmê me âprâr nhīmê kawaru nhīmê 'â krâkamngôn krija nhīmê me kute me pa 'amýnh nhym me memâ âpênh kajgo ar baja nhīmê me kute memâ o pânh kadjy âpênhja nhīmê me bēnjadjwýr nhīmê me kâtâm nhīmê me kunī nhī dja ga me krên ajajne, ane. Nâm â kadjy mrânh djwýnh âkmâ kabên ane.

¹⁹ Nhym kam mry kute meo bajamê ô krâkamngôn hmê me bēnjadjwýr rûnhmê arým akuprô. Me kute Jeju kawaru jaka'â ýrja 'ýr prôt mâ ne me akuprô. Nhym arým kutâ Jejudjwý ô krâkamngôn hreo akprô.

²⁰ Ne kam amijo aptân ar pa 'amýn kuwyo imôtikam ar kumê. Nâm mry mē kabên jarênh djwýnh 'êxnhīja ro'â ar pa 'amýn aro tēn kuwyo imôtikam ar kumê. Kabên jarênh djwýnh 'êxnhīja ta kute mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx, kute mry djô'â kabênkôt mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx ne o kute me noo biknor. Nhýnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'â mry nhidji jarij ne kute mry karômâ amijarênh ne kute kum rax jarênhja, me tām ne kabên jarênh djwýnh 'êxnhīja me noo akno. Kam ne Bēnjadjwýr Jeju mry mē kabên jarênh djwýnh 'êxnhīja ar ro'â ar pa 'amýn aro tēn kam kuwyo imôtikam ar kumê. Ar tîn ne ar pa 'amýn aro tēn kuwyo imôtikam ar kumê. Kuwymê kēn ngrângrâ pôkkam ar kumê.

²¹ Ne kam me kôt mōrja nhimex ne. Jeju kawaru'â ýrja tām ne ajkwa krekre kurûm kâxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunīkôt me bēnjadjwýrmê ar ô krâkamngôn ro'â me imex ne. Me imex nhym âk kunī me kwý krê:n meo ajne.

20

Xatanaj djuwpre'â amex kubê 1.000.

¹ Nhym kam kadjy mrânh djwýnh 'ô kâjkwa kurûm tēn ruw ba omû. Ikrakam ne kam o kajkep djâ byn o tēn o ruw. Mýjkam o kajkep djâ nâ? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djâ ne kubyn o tēn o ruw. Kâxirâxtimê ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaâkjao tým, kubê ne Kangâ tûm, kute me kâmex jarênh djwýnh. Xatanaj tām ne o tým ne kâxirâxtio uwpre. Djâm uwpre'â amex pydji got. 'Â amex krâptî. 'Â amexbê 1.000.

³ Nâm tu kre ry typydjikam kumên 'â ijên kam o kajkep ne prîne 'â ijê djâo amrâ, mýjja kute tom pyrâk o prîne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunîkôt me noo biknorbê ne krekam kumên 'ã ijê. Godja 'ã amexbê 1.000 apêx nhyam kam ajte kadjy mrânê djwýnh 'ã kutan kaba nhyam ar ba ngrîre. Tãm ne ja. Be, ba kam ajte mýjja 'ôdjwý pumû.

⁴⁻⁵ Be, me krî djâtîdjwý ne kumex ba omû. Nhyam me kam krî. Metîndjwýnh ne arým me jamã kum,

—Me ga dja ga me memã axwe pãnh jarê, ane.

Me karôdjwý ne ba omû. Mýj me karô nã? Bir, me kute memã Jēju'ã ujarênh ar ban Metîndjwýnh kabên'ã ujarênh ar ba nhyam me kute me mut krãkãr nhyam me tyk karô ne ba omû. Me kute mrymê mry karô arkum rax jarênh kêt, kute aro Metîndjwýnh ne arkum amijarênh kêt nhyam mry te kute me'ã aminhidji janhôr prãmja, te kute me kuka'ã nãr me ikra'ã aminhidji janhôr prãmja, nhyam me kubê bikênh nhyam kam me kute me par karô ne ba omû. Me tãm dja me akubyn tîn ne kam Kritumê ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krãptî ne. 'Ã amexbê 1.000. Me tyk ne akubyn tîn kutewa ne ja. Nhyam bep me kâtãm tykja, me tãm dja me'ã amexbê 1.000 nhyam me akubyn tîn ne.

⁶ Nhyam bep me tyk ne akubyn tîn kutewaja dja me kînhkumrêx. Arým mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kêtikumrêx, ne kam Metîndjwýnhmê Kritu arkum apê, me bê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ne arkum àpênh ba. Ne kam ar ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krãptî. 'Ã amexbê 1.000.

Kute kuwo imôtikam Xatanaj mênê.

⁷ Nhyam kam amexbê 1.000 apêx nhyam kam kadjy mrânê djwýnh Xatanaj'ã kuta. Kubê ijêja'ã kutan me kadjy kaba.

⁸ Nhyam arým kato, pyka kunîkôt ajte kute me noo biknormã kato. Dja kãkwa kraxkam me jamê kãkwa nhôtka me jamê aktã kãkwa nhirê'ãnh me jamê mekbê Kokmê mekbê Makokmê me kunî 'ýr bôx ne memã kabên jarênh me noo aknon meo akprô. Kute Metîndjwýnh nhô me ja'ýr prôt ne kute me par kadjy nãrãm meo akprô nhyam me kumex. Nãm me kute ngô rax mýrri pykati ngrã ja pyrãk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abená akremã nhyam krãptî: anen amû ajkamê nhyam me te o ane. Nãm ã krãkamngônê kumex o ane.

⁹ Ne kam prîne me kadjy pyka jaên kam me'ýr môn Metîndjwýnh nhô me mexjamã ipôk ne, krî mexmã ipôk ne. Metîndjwýnh kum krîrax kînhkumrêxja tãm ne me kum ipôk ne. Nhyam kam kãkwa kurûm kuwo ruw ne prîne me kuga nhyam me prîne xêr.

¹⁰ Nhyam kam Metîndjwýnh bôm 'êxnhîja mê, kute me noo biknor djwýnhja kuwo imôtikam kumê. Kuwymê kên ngrãngrã pôkkam kumê. Kam ne ôbê mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja mê. Ne kam ajbir kam Xatanaj mê. Kam ne Metîndjwýnh prîne aro bikênh rax ne. Nhyam ar tokry: ne àmnhirênh ar ba. Àmnhirênh ar ba rã'ã rã'ã. Àmnhirênh ar ba: nhyam 'ã akamãt ne tãmkam 'ã akati. Dja o ino rer kêtikumrêx ne.

Metîndjwýnh kute me tykmã pãnh jarênh.

¹¹ Nhyam kam krî djãti jaka dja nhyam kam me'ô nhý ba omû. Nhyam kam umaje pykamê kãkwa prôt ne nhî'ãm tên akuno.

¹² Nhyam kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunî, me bënjadjwýrmê me kâtãmme krî djãti kabem kumex. Nhyam kam pi'ôk no'ôk'ã kurê.

Ne kam ajte pi'ôk no'ôk 'ôdjwý'ã kuta. Metîndjwýnh kute me tîn rã'ã rã'ã'ã no'ôkja pi'ôk tãm ne 'ã kuta.

Nhym bep ate ne kute pi'ók no'ók kumrêx'ã rênhja. Pi'ók jakôt ne Metîndjwýnh memã axwe pãnh jarê. Me tînrî axwe'ã pi'ók no'ók ja ne Metîndjwýnh 'ã kurêh kam mekmã axwe pãnh jarêhho nhÿ, me tykmã pãnh jarêhho nhÿ.

¹³ Nhym kam ngô raxbê pyka kêtjadjwÿ Metîndjwýnhmã me tyk kanga. Ngô kute me imexja tãm ne kum me kanga. Nhym apÿnh mÿjja kute me par djari Metîndjwýnhmã ajte me kanga. Nhym me tyk nhô pyka Metîndjwýnhmã ajte me kanga. Kum me kanga nhym me tyk kunî krî djati kabem kumex. Nhym mekmã pãnh jarêhho nhÿ. Me tînrî kute amijo bakôt ne memã pãnh jarêhho nhÿ.

¹⁴⁻¹⁵ Mekmã pãnh jarêhho pan kam ate apÿnh mÿjja kute me par djari mekam o pôx ne kuwyo imôtikam kurê ne ajte me tyk nhô pykadjwÿ kuwyo imôtikam kumê nhym arÿm me tyk nhô pykaja kêt ne. Nhym bep mÿjja kute me parja gêdja ajte akubyn me par kêt kumrêx ne. Arÿm me tyk kêt. Mÿjja kute me parja arÿm kêt.

Nhym me idji'ã no'ók kêtja, Metîndjwýnh kute me tîn ne ar ba rã'ã rã'ã kadjy idji'ã no'ók kêtja, me tãm ne Metîndjwýnh kuwyo imôtikam me kurê. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

21

Metîndjwýnh nhô Djeruxarê ny.

¹ Nhym kam kâjkwamê pyka arÿm ny ba omÿ. Nhym bep kâjkwa tÿmmê pyka tÿm ne arÿm nhî'ãm tên akuno. Nhym ngô raxbê pyka kêtjadjwÿ arÿm kêt.

² Nhym kam krîrax mextire ruw ba omÿ. Krîraxbê Djeruxarê arÿm ny ne ruw. Kâjkwa kurÿm ruw. Metîndjwýnh kurÿm ne ruw ba omÿ. Djeruxarê arÿm mekmã raxbê. Kute me mjên 'ÿr ba kadjy kute amimex pyrãk, me kute mjên kadjy amimex ne kute kubêkã mex jangjêhne ne mrãnh nhym me kute abenã me rênh pyrãk.

³ Nhym kam krî djati kurÿm me'ô kabên. Kâj bê kabên ne memã kum, —Ë, arÿm ne Metîndjwýnh pykakam me ja'ÿr bôx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam ar ba ne kam meo aminhókumrêx ne.

Nã, Metîndjwýnh ta dja mekam djan

⁴ kam me kunîmã no kangô kukôn mekmã o apêx.

Nhym kam me arÿm tyk kêt kumrêx ne.

Ne kaprî kêt kumrêx ne.

Ne mÿr kêt kumrêx ne.

Ne tokry kêt kumrêx ne. Mÿkam?

Mÿjja kunî tÿmja arÿm nhî'ãm têm ne biknorkam ne arÿm kêt ne, ane.

Nãm ã krî djati kurÿm kabên ane.

⁵ Nhym kam krî djatikam ÿrja ne kabên ne,

—Ë, arÿm ne ba mÿjja kunîo ny, ane.

Ne kam ajte,

—On 'ã pi'ók no'ók. Mrãmri ne kabênja. Djãm kabên kajgo? Arkati, kabênkumrêx, ane.

⁶ Ne kam imã,

—Anÿ. Arÿm ne ba o ino re.

Ba ibê mÿjja kunî krax ne ajte ibê mÿjja kunî 'ênhôt.

Ba ne ba adjakamã itÿm ne kam ije mÿjja nhîpêxo itêm ne ije inomã mênh, ba.

Djori me'õ kum kôr ba kum ngô ngã gê o ikõ. Ngô tîn dja ba tu kum kajgo ngã gê o ikõ. Mýj ngô tîn nã? Bir, ngô kute meo tînja dja ba kum kungã.

7 Me me kurãm týx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mýjja mex kunĩ ngã ne kam tu meo ikrakumrêx nhym me imã, "Me inhõ Metĩndjwýnh", ane.

8 Nhym bep me kute bit ijo aminhõmãn kute amikam me kabên pymaje ikangaja,

ne kam ajte me kute amim imar kêtja,

me kute axweo amiptarja,

me kute me par prãmja,

me prõ prãmja, me mjên prãmja,

me udjy,*

me kute mýjjao Metĩndjwýnh karõ nhipêx ne kute we kum ar amijarênhõ baja, me 'êxnhĩ kunĩ,

me arĩk ar ba kunĩ dja me iwýr bõx kêtikumrêx ne.

Me ja kunĩ dja ba kuwyo imõtikam me kurê. Kuwymê kên ngrãngrã põkkam me kurê. Me tyk nhijukri ajte tyk ne ja.

9 Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kato ba omũ. Kadjy mrãnh djwýnhbê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikênh djari Metĩndjwýnh ngryko ino rero ngõnhõ ipu kute amýnh ne o ku'ê ja 'õ ne iwýr tên imã,

—Apa, amrê tê ba on amã akre ga omũ. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prõ dja ba amã akre. Me arým kute abenã ar mênhja dja ba amã akre, ane.

10 ã imã anen kam ikarõo tẽ. Krãnh jabatãnh, krãnh prêkti'ýr ikarõo tên ijo bõx.

Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Prõ ne rwýkja. Krĩraxbê Djeruxarê arým ruw. Kãjkwa kurũm, Metĩndjwýnh kurũm ruw ba omũ.

11 Nhym aparmã adjênh tẽ. Metĩndjwýnh jadjênhõ ne adjênh ne. Ne kam karýr kute kên pãnh rax, kên ngrãngrã jadjênh týxja pyrãk. Ne ajte karý:r kute krytyrãnh karýrja pyrãk. Nãm ã krĩrax jadjênh anen ruw.

12 Nhym kikre bu'ã apýnh kên djari aben nhiby adjwýro tẽ nhym ã prêktire anen ã utĩ ane. Nhym kam ajkwa krekrebê 12. Nhym kam apýnh ajkwa krekre djari kadjy mrãnh djwýnh 'ã ku'ê. Nhym ajkwa krekre'ã idji arij. Apýnh mekbê idjaer nhingêt kukãmãre nhidji djari ajkwa krekre 'ã idji arij. Idjibê 12 ne apýnh kre'ã arij.

13 Nãm kãjkwa krax 'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kãjkwa nhõt'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kãjkwa nhirê'ãnh aktã ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt.

14 Nhym kikre bu'ã apýnh kên djari aben nhiby adjwýro tẽmjã krakri ne kênpotibê 12 ikwã. Kênpoti'ã ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kute ar anorbê 12ja idji arij.

15 Nhym kadjy mrãnh djwýnh kute imã kabênja ãbêr djã byn o dja. Kên karýro ãbêr djã. O kute krĩrax'ã akremã. Kute krĩraxmê ajkwa krekremê bu'ã apýnh kên djari aben nhiby adjwýro tẽmjamê kute 'ã akremã.

16 Nhym krĩrax pomê rymê kute aben pyrãk. Nhym pokõt'ã akren anhãkõt 'ã akren prêkkõt 'ã akre. Nhym kunĩ'ã akre kute aben pyrãk. Ne 'õ aben japanh kêtikumrêx. ãbêr djão ne 'ã akreo tẽ. 'ã akrebê 2.200 kirometu.

* 21:8 Me kute apýnh mýjja mar, namê mry kaãkmê me karõmê, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhym me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmikumrêx. 'ã dja gar, A Tex 2.9, Apóx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarê.

17 Nãm kikre'ã akren kam atãri kikre bu'ã kënja'ã akre. Prêk'ã akrebê 64 metu. Me baje mýjja 'ã akrekôt ne kadjy mrãnh djwýnh kikremê kikre bu'ã kënjamê 'ã akre.

18 Nhyr bu'ã kënja ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã pyrãk o ne ipêx ne. Nhyr bep krĩraxja ne kryt karýro ipêx ne. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Nhyr krytja karý:r kute ixê jadjênh pyrãk.

19-20 Nhyr kam kikre bu'ã kënja krakri kënpotikam apýnh kën djãri kumex. Kën pãnh raxbit. Kikre bu'ã kënja kĩnh kadjy.

Kën kutewa ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tÿx kute kwênh ngrãngrã ngwýnh ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kamrêk kute kôkanê ngwýnh rãrãr kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute krwýnh ngwýnh ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kajngãr kute ngãhntey nhy kajngãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kamrêk kute tyrti tekã kamrêkti, tekã kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kute mutêkre ngwýnh rãrãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute kôtkaak ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute bã'yre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute krãkamkãxte ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tÿx kute atorti ngrekã ngrãngrã ja pyrãk.

Nhyr bep kute katê ja ne rãrãr kute kënnetojre ngwýnh rãrãr ja pyrãk.

Be, kikre bu'ã kën krakri apýnh kënpoti djãri ne ja.

21 Nhyr bep kikre bu'ã kënja ajkwa krekrebê 12ja ne angã krã. Angã krãti:, angã krãtio ne kikre bu'ã kënja ajkwa krekre kunio 'ã ijê djã, tãm ne kute ngãp jadjênh pyrãk. Apýnh ajkwa krekre djãri ne kadjy angã krã'ã akren o ipêx ne, angã krã pýnho. Be, kikre bu'ã kën jãkwa krekre ne ja.

Nhyr bep krĩkam pryjadjwý kryt karýro pry. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Karý:r kajgon kam apôkmã rĩt, kute ngõnh karýr apôkmã rĩt ja pyrãk.

22 Djãm krĩrax jakam Metũndjwýnh nhõ kikreti? Kati, arým ne bõx ne me bakam ar mrã. Bẽnjadjwýr Metũndjwýnh tÿxo kubê kumkatimê krabê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja ar tãm ne arým ar bõx ne me bakam ar mrã. Arým ne ar ro'ã me bawýr ruw ne me bakam ar mrã. Djãm me kute kum kabênh kadjy ne mete kum kikremã? Kati, arým ne ar bõx ne me bakam ar mrã. Mýj kadjy dja me kum kikre? Djãm kãjkwakam ar ba rã'ã ne mete kum kikren kam kum kabênmã?

23 Djori kam mytmê mytyrwý kute me kurwýmã? Kati, Metũndjwýnh ta adjênhõ dja me kurwý. Krabê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny jadjwýbê ne me kurwý djwýnh.

24 Be, ar irã jakam godja apýnh me ba djãri kunĩ kam mrã, mrãnh mextire. Nhyr pyka kunĩkôt bẽnjadjwýr krĩraxmã õ mýjja mex kunio wangijn o krĩrax kĩnh ne.

25 Nhyr krĩ bu'ã kën jãkwa krekredjwý 'ã ijê kêtumrêx ne. Djãm akamãt kadjy dja me ajkwa krekre'ã ijê? Kati, akamãt kêtumrêx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ã ijê kêtumrêx ne.

26 Nhyr apýnh me ba djãrikam me ja õ mýjja mexo wangijn o krĩrax kĩnh ne. Nhyr me rũnh krĩraxmã wangij nhyr krĩrax õ'ã kĩnhkumrêx ne.

²⁷ Nhyr bep mýjja punu 'ô dja kum àr kêtukmrêx ne. Me pijàm kêtme me 'êxnhîmê me ja 'ô dja kum àr kêtukmrêx ne. Nhyr bep Mrykî'âtomtî jabatànñ ny kute ô pi'òk no'òkkam me tîn rà'ã rà'ã'ã idji janhôrjabî dja me kum wangij.

22

Ngô kute meo tîn.

¹ Nhyr kam kadjy mrànñ djwýnh imã ngô kute meo tîn pakrax jakre. Ngô kute meo tîn ne prôto nô ba omũ. Metîndjwýnhmê Mrykî'âtomtî jabatànñ nyre ar krî djatî kurũm ne prôto nô. Kary:rkumrêx. Karyr kute krytyrànñ pyràk.

² Nãm pry nhôkre djâkôt prôto nô. Krîraxkam pry nhôkre djâkôt prôto nô nhyr aktã nokã'ã pidjô kute meo tînja dja.

Pidjô bàri amànñkrut ne mytyrwý kunî kôt aben pânñ ô kadjy aktã ngô nhîên o dja. Aktã ne ngô jakã'ã ngô nhîên o dja. Be, pidjô ja ne ar mytyrwý kunîkôt ôo kute aben japanho ãm kadjy dja. Nãm apýññ mytyrwý djari'ã pidjô jakren o 12. Mytyrwý kunî kôt òn bikaprâr kêtukmrêx kadjy 'ã akre. Nhyr bep pidjô 'ôja ne kubê me umar mex djã, pyka kunî kôt kute meo mex nhyr me umar mex ne kanê kêtme.

³ Djãm krî jakam mýjja kute meo bikênñmã? Kati, krî ja gêdja tu kam me mex ryti pydji. Nhyr mýjja kute meo bikênñ dja 'ýr àr kêtukmrêx. Metîndjwýnhmê Mrykî'âtomtî jabatànñ ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhyr ô àpênñdjwý kum àpênñ mekkumrêx ne.

⁴ Ne kam Metîndjwýnh nokre pumũ nhyr kam me kuka'ã Metîndjwýnh aminhidji janhô nhyr me 'ã ar ba.

⁵ Nhyr kam kam akamãt kêtukmrêx ne. Nhyr kam ngônñpôkti kêtukmrêx ne. Nhyr arngro kêtukmrêx ne. Mýj kadjy dja ngônñpôktimê arngromê? Bênjadjwýrbê Metîndjwýnh dja me kurwý. Nhyr Metîndjwýnh nhô me ja dja ar meo ba rà'ã: ar meo ba.

⁶ Nhyr kam kadjy mrànñ djwýnh imã,

—Ê, mrãmri ne kabênja. Djãm kabên kajgo? Arkati. Kabênkumrêx. Amrêbê Bênjadjwýrbê Metîndjwýnh ne me kute kabên jarênñ djwýnhmã ta Karô jano nhyr me kam ô'ã memã kabêno amirît ne. Nhyr kam ajbir jakam ta arým ajte kadjy mrànñ djwýnh jano. Kute ô àpênñmã mýjja kator 'ýr jao amirîtmã ne ano. Kute mýjja kator kêtja anhýr djwýnhhrãm mekmã o amirît kadjy ne ano. Arým kator 'ýr, ane. Nãm ã kadjy mrànñ djwýnh imã ane.

Jeju bôx 'ýr arê.

⁷ Nhyr Jejudjwý arým me bamã,

—Ê, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ýr, ane. Ê, me'ô kute prîne ikabênkôt amijo ba jabej dja kîñhkumrêx. Metîndjwýnh kute anhýr djwýnhhrãm memã mýjja kator'ã ujarênñ ga aje 'ã pi'òk no'òk nhyr me kute amim mar ne kôt amijo ba jabej, be, me tãm dja me kîñhkumrêx ne, ane.

Nãm ã Jeju me bamã ane.

⁸ Ba, ba ibê Djuão ne ba arým prîne omũ. Nã bãm mýjja ja kunî pumũn kuma. Ne kam mýjja kunî pumũn mar pan kam kabem itu mýrbê tým. Kadjy mrànñ djwýnh kute imã mýjja 'ã karô kabem itu mýrbê tým ne bit ije kum rax jarênñmã.

⁹ Nhyr kam imã,

—Kati, kwãrik wãnñ. Badjwý ne ba Metîndjwýnhmã idjãpênñ, akamybê Metîndjwýnh kabên jarênñ djwýnhmê ar akôt Metîndjwýnhmã idjãpênñ. Me

akunī aje pi'ók no'ókkôt, ajbir aje Metīndjwýnh kabēn'a pi'ók no'ók jakôt amijo abajamē ne gu me baro'ā Metīndjwýnhmā badjápēnh. Kam dja ga Metīndjwýnhmābit rax jarē, ane.

¹⁰ Ne kam ajte imā,

—Gora udjur kēt. Metīndjwýnh kute anhýr djwýnhràmmemā mýjjao kator'ā ujarēnh ga aje 'a pi'ók no'ókja kwārīk wānh udjur kēt. Arým 'yr. Mýjja ja kunī arým kator 'yr.

¹¹ Kwārīk wānh me axwe wānh axwe ar ba rā'ā. Nhyr me arīk ar badjwý tu wānh arīk ar ba rā'ā. Kute amimarkôt arīk ar wānh ba. Gē me kute katāt amijo badjwý katāt amijo ba rā'ā, katāt amijo ba ry typydji. Nhyr Metīndjwýnh nhō me mex jadjwý mex rā'ā, mex ry typydji.

¹² Ē, arým ne Jeju me bamā kabēn jarē. Gora me kabēn ma. Nām,

—Ē, arým ne ba akubyn me awýr ibōx 'yr. Dja ba bōx ne kam me amā pānh jarē. Me aje amijo abakôt me amā pānh jarē. Me ajaxwemē me amrānh mexmē kôt me amā pānh jarē. Ē, me ajaxwe dja ba me ajo ajkē nhyr bep me mexmē gēdja ba me iro'ā ar iba.

¹³ Ba ibē mýjja kunī krax ne ajte ibē mýjja kunī 'ēnhôt. Ba ne ba adjakamā itūm ne kam ije mýjja nhipēxo itēm ne ije inomā mēnh. Ba ren ije kākjamē pykamē omūnh 'āno idjām kēt nhyr ren amrēbē amijo ajkē nhyr ren mýjja kunī kēt ne, ane.

¹⁴ Be, Metīndjwýnh nhō me mexja, me axwe kētja dja me kīnhkumrēx ne. Me tām dja me kute kubēkà'ā ngrā o pōxkam aka pyrāk. Dja me axwe kēt ā mextire ne ā kīnh ane. Me jabit, Metīndjwýnh nhō me mexja dja me pidjō kute meo tīn ku ne krīrax bu'ā kēn jajkwa krekrekôt wangij ne kam Metīndjwýnh nhō krīraxkam ar ba.

¹⁵ Nhyr bep me kute ropre pyrāk ne arīk ar bajamē me udjymē me prō prāmmē me mjēn prāmmē me kute me par prāmmē me kute mýjjao Metīndjwýnh karō nhipēx ne kute we kum amijarēnhō bajamē me 'ēxnhīmē me kabēn krāptījamē, me tām gēdja me kum ngjēnh kētkumrēx ne.

Nhyr kam Jeju ajte me bamā,

¹⁶ —Ba ibē Jeju ne ba me amā ikadjy mrānh djwýnh jano. Kute apýnh me aje ikôt aben pydji djāri me amā katāt mýjja ja jarēnhmā. Ba ne ba ibē Dawi tām djwýkumrēx ne ām djākam dja. Ba ne ba Dawi nhipēx ne. Ba ne ba ije akati maktā umajýrtire pyrāk ne inhīrākumrēx, ane. Nām ā Jeju me bamā ane.

¹⁷ Nhyr Metīndjwýnh Karōmē Mrykī'ātomti jabatānh ny prōmē ar Jejumā kum,

—On amrē tē, ane. Jeju nhō me jabē Mrykī'ātomti prō ne kum,

—On amrē tē, ane.

Godja ga me Jeju'ā idjujarēnhja man kam gadjwý kum,

—On amrē tē, ane.

Nhyr Jeju memā kum,

—Gē kam me'ō kum kōr jabej on amrē iwýr tēn ngō tīno ikō. Tu kajgoo ikō, pānh kēt. Amā ngō kute meo tīnja kīnh jabej tu kajgoo ikō, ane. Nām ā Jeju kabēn ane.

¹⁸ Ē, ibē Djuaō ne ba ije me amā ikabēn jarēnhmā.

—Me apa, me ikabēn ma. Gora me aje ja mar jabej, Metīndjwýnh kute anhýr djwýnhràmmemā mýjjao kator'ā ujarēnh ba ije 'a pi'ók no'ókja aje mar jabej gora me ikabēn ma. Dja ga me ajō ijukri adjan atemā akabēn 'ō jarēn

arým Metíndjwýnh kaběno ajkě nhym arým pānh me ajōo ajkě. Apýnh ije meo bikěnh djari'ā pi'ók no'ók jao dja me ajōo ajkě.

¹⁹ Ba ibê Djuāo ne ba ajte ije me amā ikaběn jarēnhmā,

—Godja ba ije anhýr djwýnhràM Metíndjwýnh kute me amā mýjjao kator'ā pi'ók no'ók ja ga me ajō kaběn 'ōo ajngrà nhym arým Metíndjwýnh abê mýjja nê. Abê pidjô kute meo tñja nēn abê ō krīrax mextireja nê ne ije me amā mýjja mex jarēnh ne ije 'ā pi'ók no'ók ja tām dja me ajōbê nê, ane.

Be, me ikaběn ja ma. Ě, gédja Jejudjwý me amā kaběn jarē,

²⁰ —Ba ibê Jeju, ije katāt me amā mýjja kunī jarēnh ne ba me amā, “Mrāmri ne ba arým me awýr ibōx 'ýr”, ane.

Dja gu me,

—Nā, Bēnjadjwýr Jeju, mrāmri. On amrē tē, ane.

²¹ Gê me banhō Bēnjadjwýr Jeju ukaprīkôt prīne me bajo djuw mex. Mrāmri. Tām ne ja.